N869

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA"

III 2014
22

Anul I. No. 257 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Sâmbătă Iulie 2 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj

Nr. de schimb

„Transilvania" Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA CLUJ, STRADA [illegible] MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon; REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

„Oamenii noui"

Cu fiecare zi din desfășurarea vieții noastre publice asistăm la destrămarea unei legende din care mințile exaltate de războiu au crezut că pot să facă stindard de revoluție, temei de primentre și început de lume nouă. Dovediți incapabili, „oamenii noui" se dovedesc acum și imorali, sfărâmând astfel o credință care era de sigur cea mai scumpă dintre credințele plămădite în focul războiului. Căci, în ciuda incapacității dovedite, se putea crede și mai departe că în adâncimile societății noastre, comoția războiului a deschis izvoare noui de virtute și idealism și că „oamenii noui" nu sunt altceva de cât materia primă svârlită impetuos de aceste izvoare și din care luptele și frământările de astăzi vor face să răsară încetul cu încetul, energia politică a unui mare și strălucit viitor. Setoși de înnoire, puteau găsi în noi o largă indulgență pentru nulitatea așa de repede vădită în ce privește cultura și pregătirea lor politică și scuzându-le incapacitatea, eram dispuși să vedem în „oamenii noui" o elementară zbucnire de idealism din care urma să facem temeiul însuși al unei viguroase acțiuni de reformă morală și politică.

Ne ziceam anume că sub clasa conducătoare a vechei Românii s'a plămădit pe neștiute un nou zăcământ de energie și că în comoția produsă de războiu această energie s'a ridicat brusc la suprafață punând în evidență elementele unui suflet nou pe care eram chemați să clădim viața, cultura și politica noastră de mâine.

Iată însă că în parlament s'a discutat acum câteva zile cazul de imoralitate al deputatului Vasile Haneș, după ce, nu de mult am avut să cunoaștem alte două „casuri", din care rezultase aceiași dovadă de stricăciune morală tocmai la oamenii cei noui, în numele democrației, țipaseră mai mult împotriva clasei noastre conducătoare. Și ne întrebăm atunci: Ce mai rămâne din legenda „oamenilor noui", dacă dovediți incapabili, acești oameni se dovedesc și imorali? Reforma pe care toți am așteptat-o după războiu să fie ea reprezentată într'adevăr prin acești oameni ai țăranismului la care lipsa de cultură se unește așa de sfidător și cu o scandaloasă lipsă de moralitate și idealism? Aceasta să fie oare revoluția săvârșită în sufletele noastre de pe urma căreia trebuia să culegem o nouă sumă de valori morale și politice menite să însemne triumful democrației și înfrângerea „oligarhiei"? Dar ar fi desigur, să desperăm dacă la atâta s'ar reduce capacitatea și forța de înnoire a societății românești.

Cei cari se numesc astăzi „oameni noui" nu sunt decât oameni vechi cari au râvnit, dar n'au putut să ajungă în mijlocul așa zisei oligarhii. Ambițioși fără însușiri, acești oameni au crezut și s'au format la marginea vechilor noastre partide biciuiți de orul de a se bucura de toate privilegiile de care era înconjurată oligarhia. Și nepu'ând să ajungă, în sufletul lor s'a născut o revoltă care nu înfățișa jignirea unui mare și curat idealism, ci era numai revolta vulgară a ambițiilor sdrobite și a poftelor nesatisfăcute. Cu această revoltă i-a găsit războiul și cu ea s'a aruncat și în mijlocul luptelor politice de azi, în care se amestecă așa de furtunos dorințe de mai bine a unei întregi societăți. Dar politica lor nu putea fi decât politica răsbunării. Ca unii cari râvniseră la toate plăcerile clasei de sus, acești oameni țipau acum împotriva oligarhiei nu din nevoia aprigă a unui idealism covârșitor, ci din nevoia de a se răsbuna pentru tot ce doriseră îndelung fără să poată dobândi. Doriseră averi cu ajutorul politicei, doriseră situații fără muncă, doriseră privilegii, mărire și plăceri, — și toate aceste dorințe neîmplinite străbăteau acum răsbunător întreaga ofensivă democratică a partidelor numite noui.

Și când capriciul evenimentelor le a dat un moment ilus'a biruinței, „oamenii noui" și-au dat repede pe față tot ce ascundeau în ei ca stricăciune și imoralitate. Ieri prin „cazul Pitică" și astăzi prin „cazul Haneș", s'a putut vedea că „oamenii noui" nu sunt de cât nemulțumiții regimului de eri cari vor să-și satisfacă pofte vechi într'o lume nouă.

Evenimentele zilei

Ziarul „Ksanei Gazeta" din 6 Iunie scrie că guvernul bolșevic a pregătit o lege prin care desființează restricțiile existente asupra posesiunei valorilor și banilor de către particulari. Proectul de lege are de scop înlesnirea afacerilor bancare ale particularilor.

■

Germania este scutită de aci înainte de a mai plăti despăgubirile în dolari.

■

Prințul Japoniei a vizitat Verdun.

■

Marți începe în Silezia de sus retragerea trupe'or insurgente polone.

■

Uniunea societății națiunilor a manifestat Sâmbătă în Hyde Parc. Cu acest prilej au participat 48 de națiuni.

■

Societatea națiunilor face un demers pe lângă conferința ambasadorilor pentru soluționarea grabnică a chestiunei Albaniei.

■

Serviciul de aeroplane francez a inaugurat noua cale aeriană. Palestina, Mesopotamia trecând peste pustiul Arab.

„Pentru pacea în Orient"

„Pentru pacea în Orient", aceasta pare a fi devenit lozinca călăuzitoare a acțiunei politice a marilor puteri spre a ajunge, așa cum crede și afirmă Lloyd George, la desăvârșirea operii tratatelor încheiate până acum.

Silințe pline de bune intențiuni se produc în această direcțiune și totuși pacea e mai departe ca oricând. Căci pacea în Orient nu trebue așteptată dela buna voință a celor interesați sau dela impunerea împrejurărilor politice și militare, ci dela înrâurirea naturei orientale.

E în natura aceasta ceva dizolvant care pate a unge resorturile oricărei acțiuni, care vrea să domnească pretutindeni unde se lucrează, se tânguie, se luptă, se speră. Valuri calde mângâie acolo prelung maluri obosite, deșteptate de atâta vreme din îngreuiătoarea lor somnolență. Pretutindeni o mare divină, făcută să amorțească zbuciumatele zile și să repare răul făcut de oameni, spumegă de clocotirea unor ciocniri pe cari ea trebue să le înfrângă.

Căci totdeauna marea aceasta a răspândit calmul și voioșia pe malurile ei, chiar atunci când acolo era suferință, gemete, lupte. Ea a întreținut indolența otomană și jerticita ușurință a Grecilor. Ea a rupt elanul năvălitorilor și a înmuiat asprimea sălbaticilor.

Zeii întunecați cari trăiau în văgăunile munților, zeii nehotărâți ai stepelor, zeii cruzi ai țărilor prea populate, zeii gânditori ai sanctuarelor inaccesibile au fost în colful acesta al lumei goniți de către zeii tineri, și mobili ai popoarelor marime.

Aceștia n'au stat ciuciți în umbra templelor; ei au mers, au alergat ca faimoasa Victorie din Samothracia a cărei tunică e ridicată de vânt. Și atunci când marea Egee, strălucitoare de viață și de frumusețe, peste care aluneca lâncezelile Orientului, le-a dat îndemnul potolirei, — s'au potolit.

Azi, situația nu e alta. Zbucium vechi se repetă în formă nouă. Pornit din aceleași năzuințe, el nu poate avea decât același sfârșit. Căci natura va face și de data aceasta ce nu va putea face diplomația și chestia Orientului se va perpetuiza.

Dr.

Conferința Dominionurilor britanice

Prima convocare dela încheerea păcei.

La 20 Iunie s'au adunat la Londra delegații colonilor britanice, spre a se consfătui sub președenția lui Lloyd George, asupra intereselor comune cu metropola. Probleme importante privitoare la politica internă și externă trebuesc discutate, și atât oficialitatea, cât și opinia publică din Anglia se ocupă, încă de multă vreme, cu principiile și vederile ce vor călăuzi Conferința. Oare se vor realiza speranțele exprimate în mesagiul regal din iarna aceasta?

Deja în timpul războiului se hotărâse convocarea unei conferințe ce trebuia să aducă noui modificări relațiilor constituționale dintre diferitele Dominionuri și colonii ale imperiului britanic. Consfătuirile din Londra nu vor fi fără însemnătate asupra configurațiilor din viitor, asupra puterii imperialiste a Britaniei, asupra activității coordonate a diverșilor factori ce constituesc colosul englez; de aceea curiozitatea întregei lumi e ațintită asupra lor.

Conferințele din trecut.

Prima Conferință colonială a fost convocată în 1887 de guvernul Salisbury. Toți cei ce asistau la această Conferință erau călăuziți de idei și de sentimente asemănătoare; cu toate acestea nu s'a putut ajunge la o soluționare practică a principiilor discutate. La cererea Canadei, avu loc în 1894 a doua Conferință colonială.

Din primăvara anului 1897 în locul consfătuirilor arbitrare, luă ființă Conferința imperiului și a Dominionurilor, care deveni un organism fix și invariabil în viața politică a Britaniei. Desbaterile avură de obiceiu un curs foarte interesant și se ocupau de probleme, din cele mai de seamă; totuși urmările se limitau doar la lucruri de-o importanță secundară.

După războiul Burilor, întreaga lumea politică se aștepta la strângerea legăturilor dintre colonii și metropolă. Chamberlain era cel mai aprig preconizator al acestei politice. „Oare problema noastră imperialistă s'a soluționat prin încheerea războiului"? întrebă el pe alegătorii săi din Birmingham. La această chestiune răspundea tot el: „Nu, de-abea acum începe". In modul său de-a trata cu componentele imperiului, îi veni pentru prima dată ideia unei responsabilități comune.

Chamberlain își desvoltă sistemul, însă neobosita sa activitate, pentru realizarea unei uniuni vamale britanice, dete greș. In timpul războiului mondial se închegară și mai mult legăturile dintre colonii, dominionuri și metropolă; în același timp câștigară diferitele colonii o oarecare independență, în ceea ce privește politica internă.

Tratatele de pace nu s'au iscălit numai în numele Regelui Marii-Britanii și Irlandei, ci și de reprezentanții Canadei, ai federației australiene, ai Uniunei sud-africane, ai Noui-Zeelande și ai Indiei.

Acest fapt se repetă și la constituirea Ligei Națiunilor. Problema se pune acum de-a găsi căile și mijloacele, spre a echilibra noile comunități cu dorința de independență internă a coloniilor.

Problemele ce se vor desbate.

Conferința va trebui să se ocupe cu toate chestiunile ce așteaptă nouă și justă îndrumare; desigur că politica externă se va bucura de cea mai largă și mai liberă desbatere. Problema relațiilor dintre Dominionuri și metropolă e acoperită în anumite privințe de raporturile dintre Anglia și America. In diferitele colonii se manifestă oarecare frică față de rapida evoluție a Japoniei; Australia, Noua-Zeelanda, Uniunea sud-africană și Canada sunt foarte interesate de poziția Angliei față de Statele-Unite.

Deaceea discursurile ce s'au ținut cu ocazia prezentării noului ambasador american Harvey, care au dat presumția unui acord anglo-american, au fost primite cu simpatii general manifestate. Și lucrurile nu s'au mărginit numai la aceasta; s'a reușit a se așeza bustul lui Washington în catedrala Sft. Paul din Londra. Asemenea și principele moștenitor al Japoniei, care călătorește în Europa, s'a bucurat de-o primire strălucită în Anglia; diplomația britanică se pricepe doar destul de bine să ție mai multe cuie în foc.

Se vor pronunța desigur capete competente pentru o conlucrare dintre America și Anglia. Nici problema orientală nu va sta pe un plan mai jos, și privirile tuturor vor fi aținte spre India, țara care-a produs atâtea griji imperiului, în care misiună azi trimișii guvernului naționalist otoman din Angora, și emisarii Moscovei. Deasemenea probleme de drept, cum sunt reprezentarea Canadei și Australiei la Washington, cât și realizarea unei noui organizări a ministerului colonilor, vor fi pe larg desbătute.

Conferința britanică nu se va ocupa însă numai de configurația imperiului, de utilizarea forțelor economice și militare, de nevoia de-a înființa un stat major și un consiliu general pentru întreg imperiul. Un punct de căpetenie, care va forma obiectul preocupării generale, va fi desigur unitatea financiară, prin întîințarea probabilă a unei Bănci a Imperiului.

Discursul de deschiderea a lui Lloyd George

In reuniunea preliminară, care n'a durat decât un ceas, premierul britanic, a ținut un discurs

75076

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

asupra politicei generale a imperiului.

După ce accentuează asupra marelui succes obținut de Antantă în desarmarea militară și navală a Germaniei, grație căruia fapt, pretinde că pacea ar fi garantată, arată greutățile întâmpinate de problema despăgubirilor. Doi ani au muncit economiștii spre a găsi o soluție în transferarea sumelor dintr'o țară într'alta. Dat fiind că atât Anglia, cât și ceilalți aliați au acceptat soluțiile găsite ca bune de Comisia reparațiilor, romîne în Europa doar două greutăți: fixarea pretențiilor polone în Lituania și Silezia, apoi pacea cu Turcia. După ce se vor soluționa aceste probleme, se va putea zice că pacea e restabilită; până atunci, cutoatecă s'au semnat tratate de pace, nu se va putea pretinde că pacea e făcută și stabilită.

In altă ordine de idei, Lloyd George spune că refacerea Europei și pacea durabilă se va atinge doar prin primirea și impunerea comună a tratatelor.

Atingând legăturile cu Japonia, premierul britanic spune că a găsit în Japonia un aliat devotat care a adus servicii de neprețuit. Anglia nu va uita niciodată că Japonia i-a transportat trupele din Australia, pe când vasele germane făceau nesigură marea. „Vrem să păstrăm prietenia ei, și să rezolvăm problema, dacă Japonia poate merge mână'n mână cu noi în extremul Orient".

Trecând la relațiile cu America, Lloyd George declară că cooperarea amicală cu Statele-Unite e pentru el un principiu fundamental, dictat atât de instinct, cât și de rațiune și bun simț. Ca și ea, și noi vrem să evităm creșterea armamentului.

„Suntem gata să discutăm cu oamenii de stat americani orice propunere, ce ne-ar face-o aceștia, privitoare la lichidarea armamentului, nu putem însă uita că viața însăși a Britaniei, a Australiei, a întregului imperiu, depinde de puterea noastră navală, și că aceasta e baza existenței întregului imperiu". *R. C.*

ECOURI

Un oraș internațional

Americanul Henrik Anderson, stabilit la Roma, a lucrat 10 ani la un plan pentru construirea unui oraș mondial, menit a servi comunității popoarelor. In conformitate cu acest scop orașul internațional s'ar compune numai din clădirile necesare administrației și ocrotirei publice internaționale, spre pildă: O bancă internațională, un palat al presei internaționale, o cameră internațională de comerț și industrie, o clădire a salubrității internaționale și pentru fiecare guvern o clădire proprie.

Planurile orașului internațional sunt expuse la Institutul Smithsonian în Washington. Un memoriu asupra acestui oraș se va trimite tuturor guvernelor.

Pentru propagarea ideei orașului internațional se vor ține conferințe în America. Anderson va vorbi despre această și la Sorbona.

Belgia și Grecia s'au oferit să cedeze gratuit terenul necesar.

Un concurs original

D-na *Doyen-Doublié* a lăsat orașului Reims un testament foarte curios. Dorind să recompenseze sforțările făcute pentru desvoltarea educației practice a femeilor, dânsa a constituit un premiu anual de două mii de franci, care va fi decernat autoarei celui mai bun tratat, menit să împrăștie în clasele muncitoare preceptele de economice casnică și îndeplinirea datoriilor familiare.

Subiectul concursului pentru anul acesta e următorul:

A demonstra gospodinelor că ele pot și trebue să facă să se scoboare prețul vieții, asigurând totuși existența normală și rațională a familiilor lor.

Retragerea filozofului Bergson dela Colegiul Franței.

Ziarele franceze au anunțat că eminentul filozof și-ar da demisia din profesoratul dela Colegiul Franței.

Intrebat, Bergson a spus:

„Termenul de demisie e inexact. El ar implica din partea mea o rupură cu Universitatea, căreia îi rămân mai atașat ca totdeauna, ca profesor onorar. Adevărul e că mă retrag, fapt la care îmi dau dreptul cei 60 de ani ai mei, din cari 40 de muncă. Nu fără strângere de inimă părăsesc Colegiul Franței. Dar vârsta mea îmi făcea deacum înainte imposibilă greaua sarcină de a continua cercetările filozofice, cari sunt scopul vieții mele și pe a pregăti tot odată cursuri pentru auditoriul meu. A trebuit să aleg. Am renunțat la catedră pentru a-mi consacra toate orele studiului. Retragerea nu 'nseamnă pentru mine repauz.

Idei . .

Consilii municipali socialiști din Paris fiind la Bruxelles, au fost invitați la o conferință a dlui Vandervelde.

Dar dl Vandervelde fiind „ministru al regelui", consilierii socialiști au refuzat.

A doua zi, au fost invitați la un banchet. Unul din consilieri, teoretician al comunismului, se afla alături de „cetățeanul" Wauthers, căruia nu-i fusese prezentat. Ei vorbiră asupra problemelor politice și sociale, cari preocupă acum lumea și constatară bucuroși că se înțeleg."

După masă, comunistul se adresă unui tovarăș „pur" belgian și-i zice:

— „Foarte bine, vecinul meu! Ne-ar trebui mulți ca el!"

— „Ca Wauthers! Dar el e „ministru al regelui, nenorocitule!"

Și celalalt roșu de mânie:

— „Trădare! Dar meuții; foarte bine, vecinul meu!"

Aceasta înseamnă să ai convingeri.

ACADEMIA de AGRICULTURĂ

No 791.

Publicație.

Academia de Agricultură din Cluj are nevoie de 500.000 până la 600.000 kgr. lemne de foc esență tare, predate imediat în curtea Academiei și a Fermei.

Ofertele conform legei comptabilității statului, se primesc până la 10 Iulie, în cancelaria Academiei Calea Mănăștur No. 3.

Cluj, 29 Iunie 1921.

840 **Direcțiunea.**

Știința nu-i ajutată

— In Franța ca și la noi —

E vorba să se reorganizeze la noi în țară învățământul technic universitar. Proectul de lege a fost însă amânat, pentru ca să se studieze mai temeinic reorganizarea. Se știe că amânarea a prilejuit protestări și chiar „greve studențești.

In așteptarea unei grabnice remedieri, pomenim aci în câteva cuvinte cazul savantului francez Branly, care are descoperiri în fizică, dar fiindcă nu a alergat după o catedră oficială și un titlu academic, trebue și acum, la vârsta de 70 de ani, să se întreție pe sine și modestul său laborator, dând lecții de fizică elementară copiilor.

Pomenim acest caz pentru a sublinia că nici aiurea, chiar în Franța, fruntașa culturii, știința n'a fost ajutată, cum se cuvenea și că această primejdioasă stare de lucruri a trezit și acolo cererea unanimă ca oficialitatea să-și facă datoria, scutind de micile griji ale existenței pe oamenii de știință, cărora trebue să li să pună la îndemână și toate instalațiile necesare cercetărilor lor!

Cazul lui Branly e înduioșetăr, dar și revoltător: Un grup de prieteni a organizat o serbare, al cărui produs să fi dat savantului pentru a-și putea continua admirabilele sale lucrări. Anunțul adaogă rugăciunea ca lumea binevoitoare să plătească nu numai prețul locului, ci și-o sumă în plus, cât de mică. Dar, culmea e că acelaș anunț spune că serbarea va fi prezidată de „cele mai înalte personalități politice".

Cu acest prilej, d-l Fernand Rigny publică un articol în „Le Figaro" exprimând o legitimă indignare, la care ar trebui să se asocieze toți oameni de bun simț. Cum? Inaltele personalități politice cred că și-au făcut pe deplin datoria, dacă prezidează acea serbare, ca, pe urmă, uitând pe sărmanul moșneag, care prin lucrările sale îmbogățește o lume, ruinându-se pe el, să-și continue certurile lor de partid?

Și-acum, gândindu-ne la țara noastră, la sgârcenia, cu care se întrețin laboratoriile, la mizeriile, pe cari le-a îndurat un Vlaicu pentru ca să-și construiască minunatul aeroplan al lui, ne întrebăm cu'ngrijorare: Amânarea reorganizării învățământului technic universitar să fie pornită din conștiința de a nu se da țării o lege pripită și rea sau să fie obișnuita neglijență a Statului în a ajuta operile de cultură și-n deosebi cele științifice?

Experiența tristă de până acum ne face să înclinăm pentru părerea a doua și-atunci nici un strigăt de-alarmă nu e de ajuns pentru a grăbi schimbarea unei atari stări de lucruri. E cea mai elementară datorie a or'cărui popor de a se pregăti să dea o cât mai bogată contribuție culturii umane.

Dela „Asociația Intelectualilor Români"

La 25 Iunie, la institutul fiziologic din București s'a ținut o întrunire a „Asociației intelectualilor români", sub presidența d-lui prof. dr. G. Marinescu.

D-l ing. G. Constantinescu a vorbit despre „Capital și muncă".

Distinsul inginer a tratat această mult discutată chestiune din punctul de vedere pur științific, declarându-se adversarul hotărît al tuturor teoriilor cunoscute până azi.

D-l inginer Costantinescu, consideră atât capitalul, cât și munca ca două energii de egală valoare, cari au tendința să se armonizeze, dacă se vor lua în serioasă considerațiune toate datele problemei.

D-sa a demonstrat că nu este științifică definiția dată capitalului de „munca acumulată", de oarece capitalul nu este numai munca acumulată, ci la baza lui se găsește și un capital natural, care nicioadată nu se socotește. Conferențiarul a dat ca exemplu

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✣

Ce este un Burghez?

Acum câtva timp, în Franța, o revistă a deschis o anchetă asupra chestiunei de a se ști ce va deveni „Burghezul" în societatea viitoare. Un scriitor de valoare, tocmai se pregătea să răspundă, când, se izbi de o dificultate: nu știa bine ce este un burghez. — Dacă aș fi și eu un burghez? se întreba el.

Pentru a se lumina asupra chestiunii, s'a gândit să întrebe pe un foarte bun cunoscut al lui, chelner într'un mare restaurant dupe bulevard.

L-a găsit într'o mică cafenea, unde știa că se duce de obicetu, să joace biliard, ședea singur la o masă și era ocupat să taie, cu foarfeca, cupoanele dela niște acțiuni, dela diverse societăți.

Scriitorul nostru, comandă ceva, apoi îi puse, deodată, întrebarea: Ce numești d-ta un burghez?

— Un burghez răspunse el imediat, este un capitalist, numai incape vorbă!

— D-ta ești un burghez?

— Eu? râzi de mine, știi bine se sunt eu: un muncitor.

— Dar astea ce sunt? arătându-i acțiunile dela cari tăia cupoanele.

— Astea, sunt obligațiuni deale drumului de fer.

O moștenire dela o mătușe. Asta numești d-tu capital? Ah, nu, nu... astea sunt economii, sau, dacă vrei, muncă...

Și apoi, nu pot trăi cu astea Pentru ca să trăiesc, muncesc. Când cineva muncește nu este un burghez.

— Dar patronul cafenelii nu e un burghez?

— Ba da, pentru ca e patron! toți patronii sunt burghezi, pe când acela care muncește, fără a fi patron, și fără să dea de lucru la alții, acela e un muncitor.

— Ințeleg acum: avocații, doctorii, scriitorii, artiștii, jurnaliștii, chimiștii, sunt muncitori.

— Ah, nu, n'am zis asta; aceia ce ocupă, se amuză lucrând, dar nu sunt muncitori. Nu muncesc cu mâinile lor, deci, sunt burghezi.

— Foarte bine. Atunci, instituții, funcționarii dela poștă, funcționarii din magazine, comptabilii, sunt burghezi.

— Nu, nu: aceștia sunt salariați! Când cineva e salariat, nu e un burghez: e un muncitor.

— Perfect, cântăreții dela operă, judecătorii, prefecții, șefii de birouri, proesorii sunt muncitori?

— De loc, aceia nu fac o adevărată muncă, o muncă folositoare, societății; și fără ei, lumea ar merge înainte...

— Fie, Dar inginerii, arhitecții, inventatorii, chimiștii, fac, cred o muncă folositoare societății; atunci Pasteur, Berthelot, Ferdinand de Lesseps, Edison, erau muncitori?

— Nu, desigur. Aceia nu lucrau cu mâinile lor; când cineva nu lucrează cu mâinile lui, acela nu e un burghez.

Un doctor renumit, un uginer, nu fac un lucru manual. Ințelegi bine: e un lucru de atist; este capul care lucrează, inteligența! Este lucru de burghez, asta e!

— Atunci după d-ta, burghez e acela care culrează cu inteligența, iar lucrătorul, nu?

— N'am zis asta; vreau să spun că toate astea: chirurgia, chimia, planurile de arhitecți, nu sunt lucrări penibile...

Acela care face lucrări penibile, este un muncitor; acela care nu face lucrări grele, e un burghez.

— Cum văd ne întoarcem îndărăt; după cele ce-mi spui acum, funcționarii din magazine, contabilii, funcționarii poștelor, cei de bancă sunt burghezi?

— Nu sunt de loc burghezi, pentru că sunt funcționari și au salarii mici. E adevărat că nu lucrează greu, dar sunt salariați, sunt legați de meseria lor.

E greu de dat definiția unui burghez, dar ceeace e sigur, e că atunci când lucrezi când vrei, fără patron, fără stăpân, ești un burghez.

— Atunci, vărul d-tale Camil, care e croitor, și câștigă 12000 lei pe an, e un muncitor, iar unchiul d-tale Nicolae, care muncește când vrea, moșioara lui e un burghez?

— Sigur că nu, săracul de el; unchiul meu, e adevărat că e de capul lui, dar nu câștigă cât vărul Camil. Nici nu cheltuește ca el, dar asta n'are a face se vede cât de colo, că nu e un burghez.

— Să spun drept, nu te mai înțeleg de loc; te întreb ce e un burghez, îmi spui că e un capitalist; îți arăt hârtiile, la cari tai cupoanele, îmi răspunzi că nu contează și că dacă ai niței capital, nu ești incapitalist și că nu ești burghez, pentru că muncești. De unce concluzi, că dacă muncești, nu ești burghez. Așa e? Totuși, patronul cafenelii acesteia, care muncește de o viață întreagă, este burghez, pentru că nu trăește numai din munca lui ci și din aceia a oamenilor lui de serviciu. Deci, acela care trăește din munca lui și nu din munca altuia, nu e burghez: de pildă: Pasteur, Berthelot, advocați ca Poincaré, oameni de litere ca Rostand, compozitori ca Gounod, doctorii, în-

Cronica politică

Scandalurile parlamentare. Discuţia reformei agrare se continuă în aceiaşi atmosferă de scandal şi de violenţă.

De o parte se află aşa zisa opoziţie naţională a cărei atitudine în Cameră, în ceiace priveşte tumultul şi provocările la scandal, se potriveşte totdeauna cu aceia a ţărăniştilor, pe cari interesele politicii de partid îi silesc să stârnească cât mai mult sgomot şi cât mai mult scandal în jurul reformei agrare; iar de cealaltă parte se găseşte o majoritate totdeauna gata să răspundă la scandal cu scandal, şi la violenţa cu violenţă, o majoritate frământată de incertitudini şi dezorientată, pe care numai ameninţări cu demisia guvernului şi cu dizolvarea isbutesc s'o disciplineze pentru câteva clipe.

Peste aceste două tabere pe cari nu le desparte nimic altceva decât faptul că una din ele înţelege să se bucure de tot ceiace poate stoarce ca beneficii din situaţia de posesoare a puterii, iar cealaltă se sbuciumă într'o exasperantă opoziţie, se află chemat să le prezideze un om lipsit nu numai de tactul politic necesar, dar şi de orice autoritate morală.

Şi aşa fiind nu este de mirare că asistăm la un spectacol care scoboară cu fiecare zi, cu fiecare şedinţă prestigiul şi autoritatea instituţii parlamentare.

Lipsa unei educaţii şi a unei conştiinţe politice face dureroase primele experienţe ale sufragiului universal.

Iar cei cari proclamă din ce în ce mai îndrăzneţi falimentul parlamentarismului găsesc în această turbure atmosferă un temeiu în sprijinul afirmaţiei lor.

Şi lucrul acesta ar trebui să ne dea serios de gândit.

---

conflictul survenit în Anglia între minierii cărbunari, patroni şi guvern.

Nimeni nu pune la socoteală capitalul natural — cărbunele din pământ.

Ori, cărbunele are o valoare indiscutabilă chiar când nu este scos la suprafaţă şi probă de valoare indiscutabilă chiar când nu este scos la suprafaţă şi probă de valoarea lui naturală este calitatea lui, care influenţează asupra preţurilor. Tot aşa capitalul nesocoteşte valoarea „naturală" a muncitorului, intelectual sau lucrător manual, calculând numai munca.

Dacă într'o intreprindere industrială, cum ar fi căile ferate, locomotiva este plătită, pentruce nu se pune la socoteală în calculul salariilor şi valoarea individului muncitor, care contează enorm în desvoltarea energiei sociale?

D-l ing. Constantinescu este convins că dacă toate energiile desfăşurate pot fi evaluate numericeşte, valorificarea, prin salarii va fi justă şi va conduce cu siguranţă la armonizarea intereselor capitaliştilor şi muncitorilor, când va fi plătită şi valoarea individului muncitor, căci această valoare constitue un rezervor de energie, un capital natural, fără de care energia, munca, n'ar putea fi cheltuite.

D-l ing. Constantinescu a ironizat teoria anticapitalistă a comuniştilor de oarece ea n'are nici o valoare ştiinţifică.

D-l ing. Perieţeanu a combătut vederile expuse de d-l ing. G. Constantinescu, afirmând că dacă soluţia oferită de conferenţiar este naţională, problema însă poate permite un număr infinit de soluţii.

D-l prof. Atanasiu a adus elogii d-lui ing. Constantinescu pentru interesanta şi valoroasa sa expunere şi a ţinut să adauge că problema capitalului şi muncei trebue tratată, nu numai din punctul de vedere mecanic, dar şi din punctul de vedere biologic.

S'a dat apoi cetire proectului de statut al „Asociaţiei", care va fi discutat într'o şedinţă viitoare.

Congresul artiştilor maghiari

Eri 28 şi azi 29 Iunie a avut loc în Cluj, la Colegiul Unitar, congresul artiştilor unguri din Ardeal, Banat şi părţile ungurene. Prima şedinţă a congresului a fost deschisă de d-l Dr. Janovici, Directorul teatrului unguresc din Cluj, în calitate de preşedinte al comisiei conducătoare a Asociaţiei artiştilor Unguri, din Ardeal. D-sa se adresează colegilor vorbind despre activitatea de până acum a societăţei şi despre munca grea ce are de suportat teatrul maghiar pentru a-şi îndeplini menirea lui culturală. Terminând, D-l Janovici, acordă cuvântul D-lui Leövy care e ales preşedinte al congresului, ca fiind cel mai bătrân dintre cei de faţă. Acesta salută cu cuvinte calde, pe reprezentanţii artiştilor maghiari şi pe reprezentanţii presei, se procedează apoi la legitimarea reprezentanţilor din provincie după care se alege noul comitet al Asociaţiei. Sunt aleşi D-l Hetényi Döményi ca preşedinte; D-l Elekert ca vicepreşedinte şi D-l Kozmay Sándor ca notar.

D-l Preşedinte nou ales, propune congresiştilor şi se admite cu unanimitate, trimiterea unei telegrame amabiale D-lui Oct. Goga, ministrul artelor.

Urmează apoi cetirea dărei de seamă din anul acesta asupra activităţei Asociaţiei, care se supune spre aprobare comisiei verificatoare.

Şedinţa se suspendă până la ora 3 p. m., când dl Dr. Joanovics citeşte telegrama dlui Emil Isac, inspectorul teatrelor din Ardeal, prin care cere ca şedinţa să se amâne pe 29—30 l. c. când va putea lua şi d-a parte. Adunarea nu poate satisface cererea. După acceptarea raportului comisiei financiare se propune alegerea consiliului. D. Dr. Joanovics e ales preşedinte.

Se naşte o vie discuţie în jurul înfiinţării unei şcoale de artişti în Cluj. Dl Eugen Baróti e contra ideii de oarece crede, că se vor putea angaja artişti buni din Ungaria.

Dl Vilhelm Lengyel crede că şcoala e necesară pentru desvoltarea tuturor talentelor.

Dl Dr. Joanovics pledează contra şcoalelor artistice, totuşi crede că acum e necesară o şcoală oficială pentru a împiedeca activitatea şcolilor private.

Propunerea se primeşte. De asemenea propunerile ca în fiecare an să se ţină în Cluj examene de primire, ridicarea pensiunilor şi a quotelor de plată în raport progresiv cu salariile.

După o lungă desbatere se primeşte şi propunerea ca directorii teatrelor să înştiinţeze până la 1 Martie al fiecari an dacă artiştii vor fi reangajaţi pentru anul viitor.

Se aleg apoi membrii consiliului.

Ştiri şi fapte politice

„Indreptarea", ziarul oficios al guvernului, scrie următoarele în numărul său de Sâmbătă:

„Constatăm că dela un câmp de vreme ziarele casei Blank critică, cu o rea credinţă vădită actele guvernului cu deosebire acele menite a păstra ordinea în stat...

Luăm act de încurajarea pe care casa Blank, sucursala presei, o acordă dezordinei".

Evident că reprezentanţii finanţei internaţionale n'au decât de câştigat dintr'o situaţie anarhică pe cari ar reuşi s'o creeze statului român. La adăpostul dezordinei din ţară, ei şi-ar putea face fără riscuri şi mai uşor afacerile şi matrapazlâcurile.

Ceiace este trist pentru moravurile politicii noastre şi primejdios pentru stat, e te faptul că anumete grupări politice se găsesc în solda finanţei internaţionale şi sprijină o acţiune care tinde să producă în ţară dezordinea şi anarhie.

■

Din fundul temniţei unde-şi face osânda, Ilie Moscovici, fostul secretar al partidului socialist, trimete o scrisoare interesantă pe care „Luptătorul o dă publicităţii.

In această scrisoare, d-l Ilie Moscovici vorbeşte despre unii din foştii săi tovarăşi de luptă şi aduce în sarcina lor acuzări precise de imoralitate, de neciste şi de mârşăvie.

Şi când te gândeşti că oamenii aceştia aveau pretenţia să dărâme vechiul regim de conducere al ţării pentru a pune stăpânire pe cârma statului în numele moralităţii şi al dreptăţii sociale!.

■

In consfătuirea conducătorilor judeţeni ai partidului naţionalist democrat, de sub conducerea d-lui Iorga, care a avut loc Duminecă s'a votat o moţiune cuprinzând câteva postulate cu privire la atitutindea şi acţiunea partidului faţă de situaţia politică actuală.

Două din aceste postulate sunt cu deosebire interesante. Primul grăeşte astfel:

„In politica socială excluderea oricărui principiu de permanentă discordie între clasele cari alcătuesc societatea noastră".

Prin hotărîrea aceasta, partidul naţionalist se ridică împotriva principiului luptei de clasă proclamat de d-nii Lupu şi Mihalache. Acesta înseamnă că d-l Iorga s'a despărţit în mod hotărît şi definitiv de acţiunea anarchică a partidului ţărănist.

Iar celălalt ne spune:

„In ceiace priveşte legăturile cu provinciile unite: interzicerea amestecului reciproc în domenii locale, în care solidaritatea naţională nu trebue sguduită, iar în ce priveşte vechiul Regat lupta democratică nu trebue ştirbită prin consideraţii de oportunitate ale reprezentanţilor provinciilor alipite".

Aliniatul acesta din moţiune se adresează partidului naţional a cărui şovăelnică atitudine este într'o strânsă legătura cu „consideraţiile de oportunitate" de cari ne vorbeşte moţiunea d-lui Iorga.

Teroarea din Torontal

Sub acest titlu, ziarul „Nădejdea" din Timişoara publică şi comentează scrisoarea pe care i o trimite un Român din Banatul ocupat de Sârbi. Reproducem şi noi această scrisoare care stă ca mărturie dureros de elocventă a regimului pe care l'au întronat Sârbii în Torontal pentru înăbuşirea conştiinţei naţionale româneşti.

Iată în adevăr cum grăeşte scrisoarea:

„In restimp ce d-l Take Ionescu tămâiază la Belgrad pe membrii guvernului sârbesc, ministrul de instrucţiune al acestui guvern dă publicaţii sub Nr 10820/1921 III. cel mai draconic. ucaz ce se poate imagina într'un stat cu pretenţii de cultură şi civilizaţie. O ordinaţiune, care urmăreşte completa sârbizare a nefericiţilor români rămaşi sub jugul sârbesc. In cazul, când se va aplica această ordinaţiune, se va da lovitura de graţie elementului românesc.

Dar sârbii n'au măcar curajul moral să ne atace cavalereşte, pe faţă, ci ne aplică lovituri de comitagii, date pieziş, pe la spate.

Iată cum stă chestia. In anul şcolar 1920—921 guvernul sârbesc a închis aproape toate şcoalele noastre confesionale, edificiile le-a recvirat ş'a deschis şcoli de stat se mai propune (provizor) şi într'o măsură redusă şi limba română. Eschiderea totală şi imediată a l. române ar fi fost o sfidare prea cinică a contractelor de pace.

De aceea au recurs la o apucătură unică în felul ei în analele opresiunilor naţionale, — care denoată o totală lipsă de onestitate politică şi simţ moral. Prin actul pomenit mai sus se dispune adecă, ca toţi acei elevi, ai căror părinţi ştiu vorbi sârbeşte nu pot cerceta în viitor altă şcoală decât şcoala cu limba de propunere sârbească.

Cine cunoaşte situaţia din Torontalul subjugat îşi poate da seama de gravitatea situaţiei şi

---

ginerii, artiştii, cari nu sunt patroni şi trăesc numai din munca lor. Imi spui totuşi că aceştia sunt burghezi, pentru că munca lor nu e indispensabilă societăţii. Atunci trebue să clasăm printre burghezi şi pe maşiniştii cari schimbă decorurile la un teatru, de oarece dacă nu este indispensabil să scrii piese de teatru, nu este indispensabil nici să fie jucate.

Dar aceştia, zici d-ta, sunt muncitori, pentru că muncesc cu mâinile lor.

In acest caz, pictorii, pianiştii, sculptorii, chirurgii sunt muncitori. D-ta nu primeşti, de oarece zici că munca lor e mai mult intelectuală. Deci, dupe d-ta, burghezia, reprezintă inteligenţa... Totuşi protestezi spui, că munca chirurgului şi a artistului este o muncă de burghezi pentru că nu este prea grea. Atunci, gândesc că d-ta consideri burghezi pe profesori, pe funcţionari, contabili etc. şi-mi răspunzi că nu sunt burghezi, pentru că sunt salariaţi şi nu sunt liberi pe munca lor.

Atunci se schimbă chestiunea. Nu mai este natura muncii, folositoare sau nefolositoare, manuală sau intelectuală, grea sau uşoară, care dă caracterul de muncitor, ci condiţiunile în cari lucrează.

Un muncitor liber, care munceşte când, fără salarii, fără patron este un burghez; pe când funcţionarul, care lucrează anumite ore şi un lucru determinat, este un muncitor.

Incep să înţeleg; dar atunci, actorul, prefectul, magistratul, siliţi să facă anumite lucrări, la ore determinate, sunt muncitori, iar unchiul d-tale Nicolae, care munceşte când vrea, o un burghez.

Dar protestezi şi acum şi zici că'mi bat joc de dumneata. Ştii bine că nu e aşa: eu vreau să cunosc ce vrei să zici şi nu reuşesc, deoarece d-ta numeşti muncitor, un om, aci, când face o lucrare folositoare, aci când, fără a fi folositoare, munca lui e grea, aci când, fără a fi nici utilă, nici grea, e salariată, astfel că d-ta treci printre muncitori o mulţime de lume care nu face decât să scrie, sau să croiască.

Pe de altă parte, numeşti burghezi, aci oameni cari au capital, aci pentru că au sub ei oameni pe cari îi întrebuinţează la serviciu, sau că munca lor nu e destul de utilă, nu e grea, în sfârşit nu mai înţeleg nimic.

— Pentru că nu vrei să înţelegi: acei cari câştigă mult sunt burghezi!

— Ah, în sfârşit, un burghez e acela care câştigă mult! Atunci, nu trebuia să'mi mai vorbeşti de muncă, apoi de muncă folositoare societăţii, apoi de muncă manuală, muncă grea, de funcţionari şi de salariaţi! Toate astea au fost vorbe de pomană. Ceace vrei să zici, e mai simplu: cine-va, chiar dacă face munca cea mai folositoare, ca inginerul sau chirurgul, dar câştigă mult, e un burghez; un biet om, chiar dacă face o muncă absolut indispensabilă ca maşinistul de la teatru, e un muncitor. Burghezii sunt deci bogaţii, nu e aşa?

— Ce mai vorbă!

— Bine, dar ca să ştii atunci când e cine-va burghez, trebuie să ştii, când e cine-va bogat; d-ta ştii?

— Bogat e cine-va, care poate să-şi satisfacă orice dorinţă.

— De, ştiu eu; Patronul d-tale e bogat; ar putea să cumpere el diamantul „Regent"?

— Cred că nu, dar nici nu-l doreşte. Şi atunci!...

— Atunci nu poţi să ştii când e, cine-va bogat. Pentru Rockefeller Rothschild e sărac.

Pentru concetăţenii d-tale dela ţară, vărul Camil, cu cei 12.000 lei pe an este un cresus.

Şi chiar d-ta, eşti sigur că dacă ar şti concetăţenii d-tale cât câştigi aici şi ceeace ţi-a lăsat mătuşa d-tale, nu s'ar găsi unii cari să zică că eşti bogat?

— Se poate să fie şi nătărăi de-aceştia!

— Totuşi, mi-ai spus dela început că nu eşti un burghez.

Atunci, pentru că e o chestiune de bani, dela ce sumă în sus este cineva burghez?

— A, ascultă, n'o să mă freci aşa până mâine! Inţelegi foarte bine cea-ce vreau să zic: Un burghez, este cineva care e mai bogat de cât mine, iată!

de urmările tragice ale acestei ordinaţiuni. Fiind Torontalul un oraş poliglot aproape toţi românii ştiu ingăima câte ceva sârbeşte, nemţeşte etc. Acuma bieţii, copii, cari nu ştiu o boabă sârbeşte, dar spre nefericirea lor părinţii lor cunosc vre-o câteva fraze sârbeşti, vor fi smulşi cu forţa din trunchiul scumpei noastre naţiuni şi vor fi trimişi la şcoala sârbească, unde vor fi desnaţionalizaţi. (In Uzdin unde nu este puiu de sârb, au instalat deja 3 învăţători sârbi.) Istoria a stigmatizat şi a taxat de criminală şi imorală procedura turcilor, cari furau micii copilaşi creştini dela sânul maicii lor şi apoi îi creşteau în religiunea mohamedană formând din ei vestita armată turcească a ienicerilor, cei mai aprigi duşmani ai creştinilor. Procedura sârbilor e identică cu cea a turcilor. Dar nu mai continui, căci mi-e copleşită inima de desnădejde.

Ce ironie amară, d-l Take Ionescu se „gosteşte" la Belgrad, iar noi gemem sub cel mai teribil călcâiu ce a apăsat vre-o dată pe sufletul unui popor.

Un bănăţean desperat din Jugoslavia,

Congresul medicilor

Asociaţia medicilor aduce la cunoştinţă, programul suplimentar al congresului care se va ţine la Cluj în zilele de 3—6 Iulie a. c. comunicat de filiala de acolo.

DUMINICĂ 3 Iulie orele 9—12 vizitarea clinicilor, laboratoarelor şi instituţiilor, iar la ora 19 mare serbare în parcul oraşului în onoarea congresiştilor.

Luni 4 Iunie ora 20 masă comună a congresiştilor.

■

După congres escursie la staţiunea balneară Sângeorgiul românesc, băile Cojocna şi toate băile Episcopiei Felix.

Congresiştii se vor prezenta în sala de aşteptare cl. I din gara Clut, pentru a primi biletul de incartiruire. Soţiile medicilor congresişti vor vizita instituţiile din Cluj conduse de un comitet de doamne.

Ceasornicele de mare precizăne

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

INFORMAŢII

Universitare

La ministerul lucrărilor publice, s'a ţinut Duminecă, la ora 10 dimineaţa, a treia consfătuire dintre comisionea reprezentând autorii proectului înfiinţării institutelor electrotehnice şi reprezentanţii universităţilor precum şi delegaţii din partea ministerului lucrărilor pulbice.

S'a hotărât ca în proectul de lege să se suprime titlul de dr. inginer care părea să pue pe absolvenţii şcoalelor politehnice în inferioritate; s'a menţinut titlul de „inginer" pentru absolvenţi. Astfel modificat, proectul va veni zilele acestea în desbaterile Senatului.

*

D-l profesor Hakman, a fost ales rector al Universităţii din Cernăuţi iar d profesor C. Rădulescu a fost ales decan al facultăţii de drept de la aceiaşi Universitate.

■

Adunări, Congrese

Duminecă 26 Iunie a avut loc adunarea generală a soc. naţională de Cruce roşie. S'a citit darea de seamă pe exerciţiul 1920—1921, descărcându-se astfel comitetul.

Se citeşte apoi procesul verbal prin care se arată că s'au verificat valorile, bilanţul şi contul de venituri şi cheltueli. Efectele publice trecute în bilanţ reprezintă o valoare de 4.543.050 şi sunt depuse la Banca Naţională pentru garantarea împrumutului în cont-curent, ce banca l-a acordat Crucei Roşii fără dobândă.

■

Financiare

Ministerul de finaţe a autorizat Banca Naţională să sporească emisiunea de bilete a 2 lei dela 75 la 200 de milioane lei şi pe cea dela 5 lei dela 150 la 250 de milioane de lei.

■

Agricole

Zilele trecute a sosit la Cluj şeful serviciului sericicol din Bucureşti, pentru a se informa de aproape asupra situaţiei sericiculturei în Ardeal şi a studia propunerile necesare cari se impun pentru bunul mers al acestei ramuri economice.

■

Serviciul sericicol de pe lângă Direcţiunea Agriculturei din Cluj ne informează că în toate centrele de rescumpărare de gogoşi de vermi de mătasă statul a început rescumpărările. Din cantitatea rescumpărată până în prezent se poate constata o recoltă foarte bună.

■

Comerciale

Ministerul comunicaţiei a dat un ordin prin care se acordă o reducere de 50 la sută la călătorie pe C. F. pentru acei cari doresc să ia parte la târgul de mostre Cluj. Legitimaţiile pentru călătorie se vor elibera de către Camerile de Comerţ din respectivele regiuni.

■

Aflăm că Direcţiunea Zootechnică se va împărţi în curând în două secţii una la Cluj cealaltă la Blaj.

Dela P. T. T.

Oficiul poştal care funcţionează în clădirea din Calea Victoriei No. 42 începând de azi va avea numirea Cluj 3 în loc de Cluj 6, iar oficiul poştal din Str. Regina Maria No. 49 nu va mai funcţiona în viitor.

■

Diplomatice

Luni la orele 12 a. m. a avut loc primirea la Palatul Regal în prezenţa Regelui, a d-lui dr. Sanner noul ministru a Finlandei în Capitală.

Solemnitatea a avut loc în sala bibliotecei.

■

D-l Edgard Mavrocoroat ministru plenipotenţiar al României la Tokio a sosit în capitala Japoniei şi şi-a prezentat scrisorile de acreditare.

■

Culturale

In zilele de 14 şi 15 Iulie sunt convocaţi la Sibiu, conform paragrafului 2 din statute şi 19 din „Regulamentul general al Secţiunilor ştiinţifice literare", toţi membrii „Asociaţiunii" în şedinţa plenară care se va ţine în sala de conferinţe a Muzeului Asociaţiunei din Sibiu.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Deschiderea şedinţei plenare,
2. Raportul secretarului literar către şedinţa plenară.
3. Stabilirea ordinei de zi.
4. Şedinţele singuraticelor secţiuni.
5. Eventuale propuneri.

*

Judiciare

Din cercurile guvernamentale se asigură că la toamnă se vor depune proectele de legi pentru unificarea codurilor penale şi de procedură penală în toate provinciile alipite.

Ministrul justiţiei speră că înainte de sfârşitul anului, va putea prezenta şi proectul pentru unificarea unei părţi a codului civil, şi anume a Statului personal.

■

Diverse

Duminecă dim., a avut loc la „Palais de Glace" adunarea generală a „Asociaţiei Generale a Presei Române."

După lungi discuţiuni s'a procedat la alegerea noului comitet, în locul celui demisionat.

Au fost aleşi d-nii: Al. Ciurcu, Const. Mille, B. Brănişteanu, V. Ionescu-Von, V. Scântee, Iosif Nădejde şi I. Cernăţeanu.

Pentru patru locuri s'a declarat balotaj între d-nii: G. Rosin, A. Clarnet, Al. Săndulescu, G. A. Mitache, R. C. Dragomirescu, dr. Algozi şi H. Streitman.

Alegerea de balotaj va avea loc Dumineca vitoare.

Diverse

La 28 Iunie 1921 s'a pierdut o geantă neagră cu acte dintrăsura No. 73 dela colţul Strazei Regele Ferdinand până la colţul strazei Regina Maria, rog pe aflători, pe care îl cunosc mai mulţi, ca contra unui premiu mare în bani să aducă geanta împreună cu actele şi banii la proprietarul cafenelei „Otthon" în Str. F. David No. 16 unde după predare îndată îşi poate lua premiul.

■

Siguranţa din Bucureşti a arestat Sâmbătă pe periculosul comunist Rothman, zis Roşianu, membru în comitetul central revoluţionar din Capitală. Asupra lui s'au găsit o însemnată sumă de bani şi scrisori emanate din Moscova.

■

Poliţia locală a fost anunţată de către poliţia din Turda că indivizii Ludoşan Gh., Cosma Alex. şi C. Dumitru care au fost condamnaţi la 10, 5 şi 5 ani de închisoare pentru că au jefuit o sumă însemnată de dolari dela diferite persoane, au evadat, Sâmbătă din închisoarea de acolo şi ca atare să fie urmăriţi şi în Cluj pentru a fi prinşi.

■

La Tunelul Cojocna, trenul care venea spre Cluj a călcat eri noapte la ora 11 pe un cetăţist tăindu-i piciorul drept şi rănindu-l grav la mâna stângă. Urcat în tren a fost transportat în stare destul de gravă la Cluj şi internat în clinica.

■

In curând vor sosi în Cluj 20 de vagoane de făină de grâu dela Timişoara

■

La prăvălia „British import" din Str. Mănăştur necunoscuţi pătrunzând în prăvălie cu o cheie universală, între orele 12 şi 1 din zi au furat o sumă de bani.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajlu staţionar prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge orice dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

Diverse

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală ele trică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Nici o domnişoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuinţează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună şi cea mai plăcută care a fost medaliată şi la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piaţa Unirei.

■

Cunoscuta Societatea Anonimă Română pentru industria oxigenului, acetelinei şi altor gaze din Bucureşti, Str. Măgurele 93, va înfiinţa în Cluj o sucursală, având în depozit permanent gaze, aparate de suduro, antogene. Produse speciale pentru sudură, accesorii, piese de reservă etc. 828

■

Pentru „Fondul Cultural Ion C. Brătianu", vărsăminte, subscrieri, primeşte Banca Naţională a României sucursala Cluj.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Miercuri:
„CEZARINA" Partea VI.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea VII.
Duminecă:
111.

CINEMA URANIA:

Miercuri:
MODELUL.
Joi, Vineri, Sâmbătă:
Morell P. I. Morell Prangaterul. De Cate.
Femeea Philantropa.
Duminecă:
Morell Partea II.
Marionettele.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE ŞI PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltueliţe unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii

Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

AVIS

Domnilor **Farmacişti şi Droguişti** Cel mai mare **Deposit** de medicamente şi articole referitoare branşei în întreaga ţară. Toate mărfurile de calitate ireproşabilă. Serviciul cel mai prompt găsiţi la:

Drogueria ILIE ZAMFIRESCU

826 **Bucureşti, Strada Academiei No. 8.**

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Anchetele noastre

De ce nu funcționează poșta din Ardeal

II.

Ce sunt oficiile autorizate. — Ele funcționează foarte prost. — Serviciul telefonic și telegrafic fără materiale. — S'ar impune statificarea serviciilor autorizate.

Dacă serviciul poștal din Ardial nu poate funcționa regulat și prompt motivul îl găsim în funcționarea așa ziselor servicii autorizate. Serviciul poștal din Ardeal este împărțit în servicii și servicii autorizate. Pentru a demonstra de ce nu pot funcționa aceste servicii, vom lămuri mai întâi situația unui astfel de oficiu.

Serviciile autorizate sunt reprezentantele poștale de pe la sate și plase mai mari, reprezentante cari sunt conduse de magistrii poștali. Serviciile aceste se pot ocupa numai în urma unei licitații ținute din partea P. T, T. Pe baza acestei licitații magistrul poștal se angajează prin contract de a transporta obiectele poștale dela stație până în sate. — Magiștrii poștali trebuiesc să pună la dispoziția poștei locale, cai pentru transport. trebuie să angajeze funcționari — și în general trebuie să acopere toate cheltuelile necesare la transportul poștei și distribuției ei. Și toate aceste pentru o sumă care după importanța locului variază între trei și șapte mii de lei pe care o plătește poșta magistrului poștal. Examinând acest fapt putem ușor constata că funcționarea acestor servicii este imposibilă.

Cu suma plătită de poștă un oficiu autorizat, nu poate să ție trăsură, cai, funcționari și încă celelalte lucruri trebuincioase. Tot așa nu poate face regulat cursele între sate și sediul oficiului autorizat, deoarece dacă magistrul poștal n'are cai propriu, căruțeria costă mult. Astfel magiștrii poștali lasă poșta sosindă să se strângă mai mult pentru a o transporta pe urmă, odată, sau de două ori pe săptămână la diferitele sate. Astfel se întâmplă că ziarele și scrisorile sosesc deabia după 3—4 zile la locul de destinație. Servicii autorizate găsim la Elisabetopol, Gherla, Uioara, Huedin etc.

Salarizarea magistrilor poștali fiind proastă — ea depinde de circulație, din care magistrii căpătă un procent anumit — magistrii renunță la contracte; oamenii cari să se angajeze la primirea acestor funcții nu se găsesc și iată cum oficiul poștal rămâne neocupat. Găsindu-se după un oarecare timp vr'un amator — acesta n'are experiență în chestiune, nu se pricepe la treburile poștale. Transporturile nu se pot susține între gări și sediul oficiilor lor — deci suferă distribuirea regulată. Conducerea acestor oficii se schimbă prea des prin demisionarea magistrilor poștali pentru a putea fi bună.

Astfel de servicii — în Ardeal — sunt 422; pe lângă aceasta mai sunt și 245 așa numite agenții poștale, cari sunt conduse de magistrii poștali.

Toate aceste greutăți pe cari le întâmpină serviciul poștal, — nu pot desigur contribui la buna funcționare. Deacea, aceste servicii ar trebui încetul cu încetul statificate.

Statificarea ar costa mai multe milioane, în schimb însă poșta ar funcționa mai bine.

Altă chestiune este lipsa de materiale la serviciul telegrafic și telefonic. Aparatele telefonice sunt deja prea uzate iar noui nu există. Materialele, pentru ținerea lor în funcțiune, lipsesc. Procurarea lor en detail — pe piață — costă întâi de toate scump și apoi materialul nu este bun. Lipsesc de tot accesoriile pentru înlocuirea unor părți defectoase ale aparatelor și materialul de consumație (sare etc). Lipsesc materiale poștale imprimate saci pentru transport lacăte, lipsește o nomenclatură a localităților; nu sunt vagoane corespunzătoare de ambulanță și iluminatul în vagoanele de poștă lasă mult de dorit: de aici provin greșeli de cartare.

In mai multe rânduri s'a încercat procurarea de saci și lacăte; din motive necunoscute până azi — direcțiunea generală al P. T. T. din București — n'a acceptat propuneri foarte avantagioase din partea străinătății. Ungaria de pildă are o fabrică specială de lacăte (Sladeky din Budapești) care alimentează toate țările cu lacăte. Banca Marmorosch Blank a și cerut o ofertă din partea acestei — care însă — auzind că numita bancă vrea să vândă statului lacătele cu un preț foarte ridicat a refuzat furnizarea adresându-se direct Poștei. Direcț. reg. a P. T. T. din Cluj a și înaintat în chestie un raport și a făcut propunerile referitoare. Pare că chestia a adormit — căci până azi n'a sosit nici răspuns nici lacăte. La fel și cu procurarea saci or.

Serviciul postal — lipsit de toate — nu poate funcționa spre mulțumirea publicului. Plângerile sunt multiple — dar măsuri nu se iau.

Lipsind organizarea unitară la oficiile externe, neexistând material necesar pentru a se putea folosi toate instalațiunile poștalo-telegrafice — fiind prea puțini funcționari, — cum poate atunci să funcționeze un serviciu așa de important cum este poșta?

Publicul nu știa toate acestea. Acum va putea judeca de ce nu funcționează poșta din Ardeal.

Raco.

Irredentismul german în Cehoslovacia

Ziarul „Rude Pravo", într'o serie lungă de articole acuză pe Germanii din Cehoslovacia de o intensă mișcare irredentistă. Germanii austriaci, foștii stăpâni de eri, nu privesc cu ochi buni triumful cehilor și nesocotesc toate libertățile acordate de republica cehoslovacă. Cuibul mișcărei irredentiste este orașul Reichenberg unde se află o serie întreagă de organizațiuni secrete cari lucrează în ascuns în contra statului. Se spune că ar avea ascunse și însemnate cantități de muniții și armamente. Organizațiile irredentiste germane din Cehoslovacia sunt în legătură cu organizația orgesch din Germania. Organizația se extinde pe întreg teritorul Cehoslovaciei și în fiecare localitate germană are filialele sale. Scopul lor este înființarea de consilii secrete, cari apoi să se declare pentru unirea cu Germania.

Citiți „Infrățirea"

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 28 Iunie.

CAMERA

Prezidează d-l D. ZAMFIRESCU. Pe banca ministerială d-nii Garoflid, Take Ionescu, Titulescu, Goga.

D-l IULIU MANIU arată că art. 2 prevede că în Ardeal exproprierea totală se face pe prețul stabilit la amendamentul din art. 7 care înlocuește regimul din Regatul vechiu, dând loc la complicațiuni. Consideră toate ilegale.

D-l TAKE IONESCU se apără foarte slab.

D-l INCULEȚ protestează asupra modului neregiementar la votarea legilor.

Vorbește apoi domnul FLORESCU.

SENATUL

Prezidează d-l Meitani. Pe banca ministerială d-nii Negulescu și Petrovici.

Urmează comunicări de interes local.

D-l TĂNĂSESCU interpelează în cazul Hanes cerând să se pue la dispoziție dosarele anchetei în contra lui Haneș, făcută în 1915, pentru luarea de mită ca profesor la Bacău și Focșani.

Se votează apoi recunoașterea ca persoană morală „Fundația Principele Carol."

D-l Bogdan-Duică citește procetul referitor la legea „Casei culturei poporului."

Știrile zilei

In absența lui Cicerin care a plecat din Moscova, interimatul comisariatului afacerilor externe va fi ținut de Litvinof.

Răspunsul guvernului elen la nota Aliaților este aprobat de întreaga presă.

D-l Gunaris președintele consiliului elen însoțit de d-l Teatokis, ministrul de răboi, se întorc azi sau mâine la Smirna.

Sforza a făcut un expozeu în camera italiană, asupra politicei sale externe. Protestează în contra intrigilor germane din Tirol și regretă că aliații n'au imitat politica Italiei în Orient. In chestia Sileziei de sus își exprimă dorința că problema să fie rezolvată conform rezultatului plebiscitului. Italia atrage atenția Poloniei că dacă vrea o prosperare a țărei să pue preț mare pe pace și să fugă de aventuri.

„Coriere d la sera" și „Journal des Debats" comentând Cartea Verde a Italiei relevă ajutorul frățesc acordat de Franța Italia și importanța tratatului dela Rapollo.

De pe litoralul Mărei Negre se anunță noui atrocități comise de Kemaliști împotriva creștinilor.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

Legea regimului apelul a fost luate în considerare prin votul Senatului cu toate că a fost făcută în vederea intereselor anumitor favorizați străini.

Procesul celor 24 de studenți și 4 studente bolșevici din Basarabia dintre cari o parte au fost condamnați la moarte a venit spre revizuire la Galați. La 29 Iunie încep desbaterile.

Dl dr. Gheorgian, primarul Capitalei, a cerut fixarea de prețuri maximele la confecționarea hainelor și ghetelor. Azi vor fi fixate aceste prețuri.

Proectul de lege referitor la chirii modificat complect de dl Antonescu va fi depus săptămâna viitoare pe biroul Senatului.

Azi s'a întrunit la Senat comisia de anchetă din Basarabia sub prezidența d-lui Dragomirescu. Comisia s'a ocupat cu raportul asupra situației financiare și politice; asupra chestiei agrare și a „Casei Noastre". Raportul vine în discuția senatului într'una din ședințele viitoare.

Ministerul de interne a hotărât redactarea prolectului pentru încheierea unui împrumut de 100 milioane de către primăria capitalei.

Cabinetul Ciolitti a demisionat.

Insărcinatul de afaceri maghiar, Contele Szentirmay trimite „Adevărului" o scrisoare arătând că în contra celor afirmate de presă, guvernul său a hotărât să respecte tratatul de pace iscălit, având în chestiunea minorităților atitudinea permisă de acest tratat.

Moțiunea naționaliștilor democrați votată în consfătuirea de Duminecă e considerată ca actul definitiv al despărțirei federației.

Ministerul Instrucțiunei a delegat peutru facerea anchetei în contra Profesoruiui Haneș învinuit de încercări de siluire, pe D-nii Țițeica prof. universitar, Chiriițescu inspector școlar, Forțiu prof. secundar. Peste trei zile se va depune raportul în chestia deputatului țărănist.

Un violent incendiu a distrus tăbăcăriile și fabricile de piele Klein din Bacău — Pagubele se ridică la 5 milioane. — La Pașcani și la Bălți un incendiu a distrus 17 case și trei fabrici.

Sinodul și-a deschis sesiunea extraordinară sub prezidența I. P. S. S. Mitropolitul primat. — D-l O. Goga a ceiit decretul de deschidere. A urmat alegerea diverselor comisiuni.

Congresul bisericesc archidiecezan din Bucovina se deschide la 3 Octombrie la Cernăuți de dl Dori Popovici, comisarul guvernului.

Dl Argentoianu cât și guvernul sunt consternați, de amendamentul d-lui Tache-Ionescu referitor la legiuni ea agra ă în favoarea exploatatorilor străini.

TELEGRAME

Presa franceză și răspunsul Greciei.

Lafayette, 28 Iunie.

Presa franceză comentează în unanimitate în mod defavorabil răspunsul Greciei la nota de mediațiune a guvernelor aliate.

Al treilea vărsământ al Germaniei ca despăgubiri de răsboi.

Lafayette, 28 Iunie.

Al treilea vărsământ al Germaniei în suma de 44 milioane mărci aur va fi efectuat în numele comisiunei despăgubirilor Luni s'au Marți. Comisia a admis ca plata să fie făcută nu exclusiv în dolari ci și în altă monedă.

Demisia guvernului italian.

Roma, 28 Iunie.

Opoziția a atacat foarte violent politica externă a contelui Sforza.

In ședința de alaltăeri a Camerii Giolitti a obținut numai 34 de voturi. In urma acestui vot el a prezentat regelui demisiunea cabinetului. Regele și-a rezervat hotărîrea dând delegație guvernului pentru menținerea ordinei și expedierea afacerilor curente până la rezolvirea crizei.

Giolitti a cerut Camerei să voteze o douăsprezecime provizorie a bugetului.

Gunaris a plecat la Smirna

Atena, 28 Iunie.

Gunaris însoțit de ministrul de răsboi a plecat la Smirna.

Inainte de plecare el a declarat corespondentului „Nea Himera" următoarele:

„Am declarat aliaților că nici o discuțiune nu poate avea loc până când Turcii nu vor fi făcut propuneri concrete.

Vom lăsa faptele să vorbească, căci de ele atârnă totul.

Samy-bey la Paris

Lafayette, 28 Iunie.

Luni este așteptat la Paris Samy-bey, reprezentantul guvernului dela Angora.

Cursul schimbului la Paris

Londra	46.59
Newyork	12.36½
Germania	16 50
Italia	62.25
România	19.25
Elveția	210.00

DIN UNGARIA

Foștii profesori maghiari dela Universitatea din Cluj, după repatrierea lor au reînființat Universitatea clujană în Budapesta. Astfel ea funcționează acum cu întreg corpul profesoral și e aproape sigur, că atât conducătorii ei cât și studenții — în mare parte repatriații din Ardeal — cari acolo figurează ca refugiați, așteaptă cu nerăbdare continuarea ei... la Cluj.

Ea e o continuă sfidare a drepturilor noastre și un motiv ca să aţâțe speranțe Ungurilor din Ardeal în reîntoarcerea timpurilor trecute. De pe catedrele filialei se propagă ura de rasă. Anul acesta a funcționat în Budapesta iar acum la începutul lunei Iulie se va instala definitiv în Sbegedin.

Tot astfel funcționează sub ocrotirea guvernului maghiar și Universitatea din Bratislava (Pozsony). Ambele sunt adevărate cuiburi de plămădire a urii în cari adevărul e calificat ca minciună prin prisma șovinismului ce se ascunde sub masca „științei".

Progresul Ungariei:

Ura religioasă dintre reformații și catolicii maghiari a dispărut prin introducerea, curentului social-creștin, care nu e altceva decât cel mai încarnat șovinism maghiar. Acesta e unicul teren pe care s'au putut întâlni. Și le convine. Nu pot trăi fără a oprima. Reprezentantul deputaților din turul Dobriținului a anunțat aderarea reformaților la noul curent, și s'a declarat că sunt contra tuturor idelor de larg liberalism, cari sunt excluse de curentul social creștin! Ungaria progresează!!

Apărarea națională a Ungariei

Ziarul „Pester Lyod" se ocupă cu chestiunea apărării naționale maghiare, accentuând necesitatea unei puternice armate naționale (deoarece tratatul prevede desființarea ei). Intre altele scrie: „Chestiunea apărării naționale se poate rezolva ușor și în practică. Insă va trebui rezolvată repede și cu multă precauțiune". Firește. Va trebui rezolvată până nu se va instala în Budapesta Comisia Antantei și cât se poate mai ocult. Suntem deprinși să știm că Ungaria caută să eludeze toate tratatele și nu ne îndoim nici de intenția nouă.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Acordul ungaro—ceho-slovac.

Ministrul de externe Beneș s'a exprimat către reprezentanții presei din Praga, că tratativele din Marienbad care, au adus o unitate de vederi în toate punctele principale, este un mare progres politic și economic și reprezintă o etapă importantă în stabilirea intereselor europene. Intre Ungaria și Ceho-slovacia trebue să se creeze o atmosferă de încredere liniștită pentru ca din aceasta să poată decurge raporturi de bună vecinătate. Pentru realizarea acestor scopuri au contribuit foarte mult consfătui ile din Marienbad. Ambele state au în fața lor mari îndatoriri de îndeplinit, și în consecință este necesară o înțelegere cinstită reciprocă, pentru a micșora greutățile care se ivesc.

Atentat contra regelui Constantin?

Ziarul otoman „Ikdam" anunță că la Smirna s'a comis un atentat contra regelui Constantin, care a scăpat nerănit.

Atentatorii care se crede că ar fi venizeliști, nu au putut să fie încă prinși.

Au fost însă arestați mulți partizani ai fostului prim-ministru elen.

Remanierea guvernului bulgar.

Cabinetul a fost reconstituit în chipul următor:

Stambulinsky, președinția și afacerile străine; Tomoff, interne-le; Boteff, căile ferate; Atanasoff, ministru fără portofoliu.

Ceilalți miniștri și-au păstrat fiecare portofoliul respectiv.

Atentat împotriva generalului Gourand

Generalul Gourand înalt comisar al republicei franceze în Syria a scăpat dintr'un atentat pe drumul din Damasc la Kunaitra, unde mergea să facă o vizită șefului de trib. Tadel Mahmud el Fiaun. La câțiva kilometri de Kunaitre, automobilul care transporta pe general și șeful guvernului din Damas, a fost atacat de 5 călăreți deghizați ca jandarmi, cari porniră în urmărirea automobilului trăgând vre'o 15 gloanțe Guvernatorul din Damasc, Hakki Bey fu rănit; un ofițer interpret a fost ucis, iar generalul Gourand avu mâneca străpunsă de două gloanțe.

Opinia generală, confirmată de atitudinea indigenilor, e că cei cinci călăreți veneau din Transjordania, unde excitația contra francezilor susținută de partizanii emirului Abdullah a avut ca prim efect asasinarea guvernatorilor Damascului: Rubi-pașa, și Abbar Rhoman pașa.

Atentatul e în contrast complex că primirea călduroasă avută de generalul Gourand în regiune și a fost considerat de Mahmud el Faun ca o insultă nepermisă la ospitalitatea sa.

Greci măcelăriți de turci

Se anunță din Constantinopol că furioși contra bombardamentului îndreptat asupra porturilor turcești întărite din Marea Neagră, kemaliștii s'au răzbunat cu masacre grozave contra grecilor, ordonate de însuși Kemal.

Fuzionarea guvernelor turcești din Constantinopol și Angora

Ziarul „Petit Parisien" anunță că uziunea guvernului turc din Constantinopol cu acel din Angora este pe cale de înfăptuire. Pe deoalță parte ziarele anunță că kemaliștii vor relua în curând ofensiva. Cauza naționalistă e triumfat la Constantinopol ca și la Angora. Programul adoptat este Smirna și Tracia. Ziarul „Petit Parisien" crede totuși că o ofensivă va avea loc din cauză că grecii retrăgându-se Mustafa Kemal este încurajat și urmărește cu asiduitate preparațiunile militare.

Reconstrucția flotei comerciale germane

Ministerul refacerii din Germania comunică următoarea distribuție pe șantiere a navilor comerciale, la a căror construcție se lucrează: la șantierul Blohm și Voss din Hamburg 11 vapoare la șantierul Reinerstieg din Hamburg 3 vapoare, la șantierul Vulcan din Hamburg 7 vapoare, și la șantierul German din Hamburg 24 vapoare; în total sunt deci în construcție 45 de vapoare.

Biserica rusă își stabilește reședința în Serbia

Reședința autorității superioare a bisericei rusești, va fi până la clarificarea situațiunei din Rusia, la Belgrad. Această din cauză că în regatul jugo-slav se află cei mai mulți refugiați ruși, cum și majoritatea ofițerilor din fostele armate ale generalilor Denekin și Wrangel.

Conducerea bisericei ruse a fost încredințate mitropolitului de Kiev care se află aci.

La Constantinopol biserica rusă va fi reprezentată de mitropolitul din Sevastopol.

Statele-Unite și reparațiile

Aflăm din isvor autorizat că guvernul american a cerut comisiei reparațiilor să refuze Germaniei de-face tratate asupra băncilor din New-York, pentru plata reparațiilor ce datorează aliaților. Se spune că ultimele plăți au avut o influență nefastă asupra schimbului și comerțului american.

Comisionul la export

Prin decizia ministerului de industrie publicat în Monitorul Oficial No, 65 din 26 Iunie a. c. s'a fixat comisionul la următoarele mărfuri exportabile.

Lemn de stejar brut, metrul cub, comision lei 100.

Traverse de stejar, metrul cub, comision lei 100.

Lemn de stejar fasonat, metrul cub, comision lei 150.

Rapiță de primăvară sălbatică veche. până la 15 Iulie 1921, vagonul, comision lei 50. (Taxa de export e de 500 lei la vagon).

Drojdia de bere și de spirt kilogramul, comision bani 02. (Taxa de export e de 10 bani la kgr.)

Cartofi de primăvară, până la 1 August 1921, kilogramul, comision bani 02. (Taxa de export e de 10 bani la kgr.)

Oțetul scutit.

Părul de porc spinare kilogramul, comision lei 1, bani 50. (La export 15 lei kgr.)

Părul de porc, altul decât spinare, kilogramul comision bani 02, (La export 0.10 bani kgr.)

Porumb, vagonul, comision lei 150. (La export 1500 lei vag.)

Orz, vagonul; comision lei 200 (La export 2000 lei vag.)

Mei, vagonul, comision lei 50. (La export 500 lei vag.)

Părul de bou, vagonul, comision lei 1000. (La export vag. lei 10.000).

Coșurile împletite și bidoanele din tablă de fier ca ambalaje la exportarea fructelor, uleiurilor și petroleului, scutite. (Și de taxe la export sunt scutite).

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Aducem la cunoștința interesaților ca reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la

22

CZINK

Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 535

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

Reclama688

STENO-DACTILOGRAFĂ cunoscând limba română, maghiară şi germană se angejează la Banca Economică Str. Memorandului 20. 842

STUDENT, cu praxă de birou caută post la orice instituţie. Adresa la ziar.

STUDENT IN LITERE dă oare în orice categorie din limba română. Adresa la ziar.

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând şi limba franceză caută post la instituţie mare. Doritori se pot adresa la adm. ziaruiui.

INVĂŢĂTOR diplomat caută oficiu, pe lupile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobciu învăţător, Topadeşartă p. Nădăşel.

Vânzări şi Cumpărări:

MAŞINĂ DE TREERAT 18 H. P. Fabricaţie Hoffer-Schrantz cu elevator, aproape nouă de vânzare la Batta Incătus Bistriţa. 820

DE VÂNZARE aranjament de dormitor coplett. Informaţii Str. Viz No. 1, etaj I. 825

DE VÂNZARE cu preţ eftin hârtie groasă de împachetat. Se poate întrebuinţa pentru ambalagiuri mari şi mici. A se adresa la administraţia ziarului Infrăţirea.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

DIN CAUZA plecărei mele în străinătate vând o instalăţie modernă de farmacie şi droguerie, informaţi I. Ştiopu, Str. Saguna No. 20 parter Ofertele se primesc pe adresa de mai sus.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toţi vânzatori ziarului Ifurăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Seşiune pe 1921—922

Perderi:

GRUPUL de acţiuni dela 250—260 de ale Băncei Comerciale din Valea Târnavei din Diciosânmărtin le declar nule în mână oricui s'ar afla.

Diverse:

VIN bun de casă se poate lua şi pentru a duce la domiciuliu. Informaţiuni Str. Iuliu Maniu 6 parter uşa 4. Văduva Ludmann. 827

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Anunţ

Se caută de Biroul Pensiilor al Comandamentului VI. Teritorial un număr de 2 (doi) funcţionari civili, cari să cunoască limba română şi lucrările de biurou. 843

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE

Şcoala de conductori de lucrări publice din Cluj

La şcoala de conductori de lucrări publice din Cluj găsindu-se vacante următoarele catedre:

1. Fizică şi chimie.
2. Căi ferate.
3. Trigonometrie şi maşini cu utilajul lor.
4. Geometrie descriptivă şi aplicaţiunile sale.
5. Topografie şi drumuri.
6. Technologie şi poduri.
7. Desen.
8. Construcţii civile şi edilitate.
9. Geometrie plană şi spaţiu cu noţiuni de contabilitate şi legi uzuale.
10. Algebra şi mecanica aplicată.

Potrivit decretului regal No. 4621 din 30 Octomvrie 1919, prin care s'a aprobat ca regulamentul pentru numirea profesorilor titulari şi şosele promulgat cu decretul-regal No. 1132 din 21 Aprilie 1915, publicat în Monitorul Oficial No. 24 din 29 Aprilie 1915, să se aplice în totul şi pentru numirea profesorilor titulari la şcoala de conductori de lucrări publice. Candidaţii doritori de a ocupă aceste catedre vor adresa până la 1 August cor. cererile lor Direciiunei de poduri şi şosele din Transilvania Cluj, strada Berde Moise No. 2. II. insoţite de un memoriu arătând titlurile, lucrările şi activitatea technică şi ştiinţifică desfăşurată pe baza cărora solicită catedra. 836

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 15 Iulie 1921. Se ţine licitaţie publică cu oferte închise în fie care din garnizoanele notate mai jos, la Comandamentul de garnizoană respectiv, afară de garnizoanele Bistriţa şi Oradea-Mare, unde licitaţia se ţine la Comandamentele Diviziilor 16 şi 17-a Serv. Intendenţei, iar la Cluj la Serv. Intendenţei Comandamentului 6 Teritorial, pentru cantităţiile de fân şi paie din recolta anului curent notate în dreptul fie căruia din garnizoanele.

Garnizoanele	vag. a 10.000 kgr. fân	vag. a 10.000 kgr. paie
Cluj	325	185
Oradea-Mare	145	90
Sighetul-Marmaţiei	35	20
Salonta-Mare	120	70
Bistriţa	130	80
Dej	40	25
Ibasfalău	35	25
Surda	25	15
Sumusfalău	10	10
Gherla	90	50
Satu-Mare	140	85
Tg.-Mureş	115	65
Careii-Mari	185	110
Mercurea-Ciucului	15	10
Zalau	45	30

Se primesc oferte şi numai la Cluj, pentru toate garnizioanele pentru cantităţile totale sau în parte. Predarea în Staţia C. F. R. a fie carei garnizoane sau staţia cea mai apropiată.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanţii pot lua cunoştinţa de condiţiunile caetului de sarcine şi art. 72—83 din legea contabilităţei publice, ce se găseşte afisat în fie care garnizoană şi se poate vedea în ori ce zi de lucru între orele 11—13 din zi. 834

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcţiunea de Poduri şi Şosele din Transilvania, Banat şi p. Ungurene

Concurs.

Să scrie concurs cu termen până la 1 August cor. pentru ocuparea de 10 posturi de comptabili. Concurenţii vor inainta cererile timbrate scrise cu mână proprie şi instruate cu atestatul şcolar. Estras din cartea botezaţilor, atestat medical că e apt de serviciu, eventual atestate despre praxa făcută, Direcţiunei de Poduri şi şosele Cluj, strada Berde Moise 2. II.

Cei cu atestat de maturitate dela şcoala comerciale vor fi preferiţi.

Salarii conform normelor existente.

Posturile să pot ocupa îndată.

835 DIRECŢIUNEA.

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate
Stofe pentru Dame
Stofe Bărbăteşti
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.
Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare şi Preşuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat
Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

Oficiul silvic al oraşului.

No. 288—1921.

Bilete de pescuit.

Pe baza hotărirei consiliului orăşenesc oficiul silvic al oraşului (Strada Cogălniceanu No. 4) publică că începând dela ziua de azi va elibera bilete de pescuit particularilor cari vor fi îndreptăţiţi a pescui pe apele depe teritoriul oraşului.

Taxa unui bilet de pescuit cu unghiţa este pe anul curent suma de 20 Lei cu mreajă 150 Lei şi cu cursă 300 Lei.

Cluj, la 28 Iunie 1921.

Gondos,
837 inginer silvic.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 la pahar.

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piaţa Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cu-lant, preţuri moderate 653

CAFEA
Prăjită şi răşnită
cacao ceai
ciocolată
839
Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri efline la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
în ori ce direcţie execută
346 **cu preţuri convenabile:**
Emil Blaga
CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. 44

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 117
PENTRU
MICA PUBLICITATE

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaş, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu Stofe Franceze cele mai fine calitaţi şi cu preţuri leftine Se primesc comande cu preţuri reduse. Pentru funcţionari reducere specială şi plata în rate. Incurajaţi Cooperaţia Română.

Radio 1176

Atenţiune! Citiţi interesul propriu!

Se vinde dela 1 Iulie cea mai fină şi

GUSTOASA CAFFEA PRĂJITĂ

în calitate: de „Arama" cu 24 Lei kilogram, de „Argint" cu 36 Lei kilogram, de „Aur" cu 48 Lei kilogram.

PÁLMAI şi FÓRIZS

prăvălie de delicatesse şi aromate, Piaţa Unirii No. 23.

In fie care oara prăjită proaspetă.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

MARE EXPOZIŢIE 9

la magazinul de modă

Lörincz şi Tóth

Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri

---

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Grădina Zona

restaurant

Str. N. Iorga 15.

654

Sa deschis cu 1 Maiu. Mâncări gustuoase, beuturi exelente, preţuri moderate, serviciu culant. Se primese şi abonamente în condiţiuni avantajioase. Muzică de forţă

De vânzare cu preţ eftin

hârtie groase de împachetat

Se poate intrebuinţa pentru ambalagiuri mari şi mici.

☐ A se adresa la administraţia ziarului Infrăţirea. ☐

Nu intrati

în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig"

la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări in aceasta bransă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi totfelul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse. 548

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi in orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.

802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice.

Postăvăria Solomon Zauderer

606

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbăteşti şi Dame dilerite culori moderne cu preţuri foarte reduse.

Se caută

2—3 camere şi bucătărie de inchiriat, eventual cumpărându-se şi mobilierul din case.

A se adresa la Administraţiei ziarului Infrăţirea sub „Profesor".

Doi monteri români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acele materiale electriee, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumerille cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piata Unirei No. 5.**

„Ţânţarul"

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Ţară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantată.

Carton cu desen Englezesc lat.	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc	25·—	„	„ „ „ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Fonlard	25·—	„	„ „ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese	12·50	„	Bloşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat.	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc	14·—	„	„ „ „ „	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbateşti	8 Lei Perechia	
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 258 — Opt Pagini — 1 LEU — Opt Pagini — Duminecă Iulie 3 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] NR. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Roadele unei politici

În timpul ce ziarele străine care-l simpatizează pe d-l Take Ionescu din cauza intereselor „Europeni" pe care le servește, apreciau în termeni, mai mult de cât elogioși rezultatul vizitei d-sale la Belgrad, considerând că tratatul încheiat înseamnă începutul unei ere de pace între România și Jugoslavia, din Banatul subjugat ne veneau știri foarte alarmante care desmințeau dorința de sinceră prietenie a guvernului jugoslav.

Ni se anunță că școlile românești au fost închise și învățătorii persecutați pentrucă au perzistat eroic în a-și face datoria pe căi clandestine, preoții au fost opriți să mai slujească Domnului în limba românească pentru guvernul jugoslav neexistând de cât o singură limbă care să poată face acest oficiu limba sârbească. Românii cu stare care nu vor să renunțe la naționalitatea lor — al cărei respect e garantat prin clauza minorităților — sunt loviți cu amenzi enorme și cu foarte multe zile de închisoare de către autoritățile administrative sârbești pentru a-i sili să și vândă tot ce au și să ia drumul Românei sau Americei, lăsând loc liber pentru coloniștii aduși din Serbia veche.

Dacă cei bogați plătesc cu sărăcirea îndrăzneala de a revendica dreptul de a rămâne români, cei săraci suferă și mai mult. În loc de amenzi pe care nu le pot plăti, sunt recrutați cu forța și trimiși să lupte în Albania pentru cauza imperialismului sârbesc sau în cazul cel mai fericit în garnizoanele din Macedonia și Serbia veche.

Când nici amenzile, nici închisoarea, nici recrutările forțate nu pot convinge pe românii că e preferabil să devie sârbi, când prin urmare au de-a face cu oameni cari țin mai mult la dreptările lor decât la avantagiile materiale care de obicei se acordă renegaților, atunci sate întregi sunt deportate în fundul Macedoniei sau în părțile cele mai sărăcăcioase ale Serbiei vechi care niciodată n'a strălucit prin fertilitatea pământului său. În locul acestor martiri ai românismului sunt aduși țărani sârbi, cari prin aceasta devin pionierii pansârbismului. Dacă mai avem în vedere că pe lângă cei 200.000 români din Banat mai sunt sub stăpânirea sârbească 300.000 români în valea Timocului și vre-o 100.000 aromâni în Macedonia, atunci rămânem uluiți în fața atitudinei D-lui Take Ionescu care a încheiat un tratat de alianță cu aceștia așa de puțin prietenoși vecini în aceiași termeni ca și cel încheiat cu Cehoslovacia, adică fără a pomeni un cuvânt de situația intolerabilă creată marelui număr de români din Jugoslavia.

Tratatele din Saint-Germain și Trianon obligă pe moștenitorii monarchiei habsburgice să respecte drepturile etnice ale naționalităților din motive teritoriale și strategice au fost incorporate în massele omogene naționale care alcătuesc noile state. Acestor minorități puse sub ocrotirea Societății Națiunilor li se asigură învățământul biserica și chiar unele funcții administrative în limba națională. Atât a fost de ajuns pentruca numeroase misiuni engleze și americane sub înfățișare mai mult sau mai puțin religioasă veneau să constate la fața locului „persecuțiile religioase" (?) la care sunt supuse minoritățile pentru a cere apoi — după cum nota care li se achita la Budapesta era mai mare sau mai mică — mai vehement sau mai potolit aplicarea de sancțiuni României care nu respectă tratatele încheiate.

Din toți vecinii noștri clauza minorităților trebuie să o aplicăm numai noi și polonezii, pentrucă ambele popoare ne bucurăm de favoarea divină de a cuprinde în marginele granițelor respective un foarte mare număr de fii ai poporului ales, căci se știe acum că această nenorocită clauză a fost formulată de Consiliul suprem în urma cererii Alianței izraelite universale bazată pe marea finanță evreiască.

Am arătat situația specială creată nouă prin diferitele tratate de pace precum și metodele barbare prin care se urmărește desnaționalizarea românilor din Jugoslavia.

Nu credem însă că trebuie să ne mire îndrăznelile și sălbătecile vecinilor noștri. Purtarea Sârbilor este rezultatul slăbiciunii noastre. Dela Conferința de Pace și până azi, ne-am dovedit în toate împrejurările ca un popor care nu știe să-și apere și să-și impuie dreptatea lui. După politica de rezistență a d-lui Ion I. C. Brătianu, a urmat o rușinoasă politică de renunțare ale cărei rezultate le simțim astăzi și le vom simți mâine și mai dureros.

Înainte, deci, de-a rosti un singur cuvânt de indignare în fața actelor săvârșite de Sârbi, trebuie să condamnăm nevrednicia propriei noastre politici care ea singură ne-a dus la umilința și la batjocura de azi.

R.

Evenimentele zilei

Dispariția a trei vapoare americane

Trei vapoare americane au dispărut în mod misterios de câteva luni și singura explicație care se poate da asupra acestei dispariții este că ele au fost capturate sau de bolșevici sau de irlandezii republicani.

Vaporul **Carol-Dearing** a fost găsit abandonat acum câteva luni la larg de insula Carolina. Ofițerii și echipagiul său au dispărut.

Votul femenin

Senatul nostru l'a admis și comentatorii i-au înnecat triumful în valuri de cerneală. Partizanii feminismului integral jubilează: acordându-se femeilor dreptul de vot la alegerile comunale, se pune un puternic jalon pe drumul care duce la votul personal și direct al femeilor în materie politică.

Nu căutăm și nu vrem să vedem așa departe. Primim lucrul numai așa cum se înfățișează cu consecințele lui imediate și nu avem de ce să nu-l găsim bine venit. Cooperație electorală feminină în marginile cari li sunt fixate în prezent de Senat e utilă și se impune ca o urmare a zbuciumului ultimilor ani.

Femeile au jucat un rol așa de mare în timpul războiului, înapoia frontului, în opera de conservare națională, încât putem să ne gândim că vor juca un rol considerabil și în opera de reînnoire și consolidare de acum. Căci ele au dat dovada unui arzător patriotism. Nu vorbesc numai de resemnarea cu care au primit toate durerile, de mila și bunătatea lor, de dorința lor de a se apleca deasupra rănilor, de gustul lor de a ușora suferințele fizice și morale, de toate aceste virtuți cari le sunt obișnuite și firești; ei vorbesc și de energia, de inițiativa, de puterea lor de muncă și de adaptare. Acolo unde a trebuit să înlocuiască pe bărbat, în multe cazuri femeia și-a îndeplinit complect însărcinarea, uneori o aspră însărcinare.

E firesc dar ca femeile cari au fost la muncă să fie și la răsplată; e just ca ele să aibă un loc mai mult sub soarele triumfător al reînoirei. Multe dintre ele și-au găsit însușiri și putințe deosebite de organizare și administrare gospodărească, de inițiativă, inteligență, rezistență și forță. Au conștiința valorei lor în unele direcțiuni și vor s'o afirme.

Multe femei privilegiate cari, înainte de război, nu făceau nimic și nu cunoșteau nici poporul, nici rosturile țării aceleia, au învățat să iubească pe cei dintâi și să cunoască pe cele d'aldoilea. Au înțeles, observat, ascultat, admirat, judecat. Nu mai pot avea ca ieri o viață banală, fără utilitate, fără scop.

Iată de ce, așa cum toate marile și justele mișcări s'au accentuat după război, mișcarea unui chibzuit feminism a izbutit, condusă de principiile judecății cuminți, la rezultatul pe care îl menționăm mai sus.

E un triumf frumos, meritat și necesar, dar care nu va avea adevărata sa valoare decât numai atât timp cât el nu va servi ca pretext unor pretențiuni exagerate și ca platformă unui feminism „à outrance". Ar fi o injurie adusă bunului simț al parlamentarilor cari votând o reformă de ansamblu au sprijinit amănuntul unor vechi revendicări.

Dr.

Spre pacificarea Irlandei

Plecarea familiei regale britanice pentru a asista la deschiderea noului parlament din Belfast, fost privită cu mult scepticism, întărit și mai mult de faptul că inaugurarea solemnă a noului organ legiuitor coincidea cu declarațiile oficiale ale lordului Birkenhead, care în calitate de lord-cancelar și președinte al camerei lorzilor, răspunzând unei interpelări, anunța falimentul unei politici de concesiuni, avându-se în vedere măsurile militare ale sinnfeinilor, cari întreceau pe acelea ale guvernului. În același timp, ministrul de războiu anunța în camera comunelor, trimeterea unor noui contingente în Irlanda, cât și intenția guvernului de-a lărgi starea de asediu în insula. Pedealtă parte, Chamberlain declară că discursul ce-l va pronunța regele cu ocazia deschiderii oficiale a parlamentului nordului Irlandei, se va inspira de sfaturile guvernului din Londra, și nu de indicațiile celui de Ulstez.

În același timp senatorii parlamentului sudului Irlandei se plângeu de nesuficiența puterii conferite parlamentului, cerând remanierea recentei legi de organizare a Irlandei. De Valera, fiind interwiewat de un gazetar australian, declara inutilitatea unui statut politic asemănător cu acelea ale posesiunilor britanice, și-și exprema dorința de-a vedea înfăptuit un stat Irlandez pentru, a cărui neutralitate să fie garantată de Statele-Unite, de diferitele state ale imperiului britanic cât și de orice națiune dispusă de-a servi ca garanță.

Cu toată atmosfera dubioasă ce putea asupra solemnității, și cu toată răceala cu care au fost primite cuvintele regale, guvernul englez au luat inițiativa sforțării de-a ajunge la o înțelegere sinceră cu Irlanda. Era de altminteri în însuși interesul țării, sdruncinată de greva minerilor, care durează cu cerbicie de peste două luni, să se asigure din partea sinn-feinilor, cari prin mijloacele lor de luptă, periclitau în orice moment liniștea imperiului.

Consecvent hotărârei luate, Lloyd George adresă lui De Valera, șeful sinn-feinilor o scrisoare, în care după ce arată dorința guvernului de-a realiza un acord, accentuează asupra nevoii unei conferințe între guvern și reprezentanții Irlandei de sud și de nord, care să desbată toate chestiunile pendinte de problema Irlandeză. Scrisoarea e redactată în termeni sinceri, politicoși și chiar cordiali.

Apariția ei a fost o adevărată surpriză, date fiind temerile serioase inspirate de declarațiile factorilor responsabili anterioare deschideri parlamentului din Belfust. Opinia publică și presa tuturor partidelor aprobă gestul conciliator al lui Lloyd George și-și pune oarecari speranțe în noua turnură a lucrurilor. Cu toate acestea, unele cercuri irlandeze se arată foarte sceptice față de încercarea premierului englez, fapt la care contribue svonul care circulă deja, anunțând că de Valera declină invitația. Totuși James Craig, primul ministru al Irlandei de Nord, vorbind acum câteva zile de întâlnirea sa cu de Valera și-a exprimat părerea unei apropiate înțelegeri în Irlanda.

În orice caz însă, gestul neașteptat al lui Lloyd George, în urma bunei impresii produse în Anglia, e probabil să nu rămâe fără ecou și în sânul sinn-feinilor, cari se vor strădui și ei, în dragostea și interesul ce-l poartă patriei lor, Irlanda, să-i asigure o perioadă de liniște, spre a-și vindeca rănile cauzate de insurecțiile ce n'au mai încetat de-a se produce în ultimii doi ani.

R. C.

Lupta împotriva speculei

Dacă este un lucru care datorită condițiunilor de trai pe cari ni le-a lăsat războiul, s'a desvoltat cu o repeziciune uimitoare și în proporții uriașe, apoi desigur că este specula.

În adevăr, înainte chiar de a se trage primul foc de pușcă, din clipa când s'au schimbat declarațiile de războiu, o bruscă urcare a prețurilor s'a produs pe toate piețele comerciale, fie în țările neutre, fie în cele cari luau parte din războiu.

De atunci încoace, în tot timpul războiului și de la încheierea păcii până azi, prețurile au înregistrat o continuă urcare.

Evident că enorma consumare de forțe și energii umane, pe care a cerut-o războiul a avut ca urmare o scădere considerabilă a producției. La aceasta vin să se adaoge distrugerile provocate de războiu, miliardele cheltuite, deteriorarea mijloacelor de transport, etc.

Trecem dar acum printr'o criză a producției și a mijloacelor de transport.

Or aceasta este o situație care se pretează la specula — și lucrul s'a dovedit cu prisosință atât în timpul războiului cât și după sfârșitul lui.

Incuria și necinstea administrativă, lipsa de energie și de pricepere a guvernanților și o inexplicabilă dispoziție a publicului în a se lăsa să fie jupuit de negustorul speculant — pentrucă nu știm cum pot fi altfel caracterizate indolența și lipsa unei reacțiuni cetățenești împotriva speculei — au făcut ca speculatorii să-și poată continua în liniște și fără riscuri acțiunea lor criminală.

Și avem astăzi speculanții în toate domeniile activității sociale: dela politică și până la mosorul de ață, până la cartea din vitrina librăriei.

Am văzut acum la București, că în sfârșit autoritățile par a

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ă decise să lupte serios împotriva speculei.

Măsurile luate de Primăria Capitalei și de Ministerul de interne împotriva restauratorilor speculanți par a fi dat oarecari roade.

Și dacă autoritățile vor stărui pe această cale, iar publicul va boicota pe speculatori, sunt nădejdi ca să se pună capăt speculei.

Așteptăm însă o generalizare a măsurilor contra speculei în toate domeniile și pe tot cuprinsul țării.

Congresul artiștilor

Congresul general al artiștilor s'a hotărît să aibe loc în Septembrie la București.

Comitetul organizator a trimis o „îmbiere" către colegii din România-Mare, muzicanți, scriitori, critici, sculptori, pictori, architecți, actori, căutăreți, instrumentiști, dansatori ,etc.

„Îmbierea" indică scopul principal al congresului: ridicarea Artei la rangul, care i se cuvine, adecă de „a doua putere sufletească în stat", precum și cunoașterea și stabilirea unor mai strânse legături între artiști pentru apărarea drepturilor lor.

Legătura cu centrele regionale o va face d-l Marcel Botez, autorizat de Ministerul Artelor; d-sa va pleca în centrele: Iași, Craiova, Cluj, Timișoara, Brașov, Sibiu, Oradea-Mare, Cernăuți și Chișinău.

Ministerul comunicațiilor a admis o reducere de 75 la sută, în vagoane speciale, pentru congresiști.

Concomitent cu desbaterile Congresului, vor avea loc mari serbări în Parcul Carol. Vor fi mari reprezentații teatrale, audiții muzicale cu orchestre și coruri monstre. La serbări se afirmă că vor lua parte și suveranii.

In vederea acestor deosebite festivități, organizatorii de la Ministerul Artelor caută să obție cât mai complecte echipe artistice, chiar ale naționalităților lor, din toată România. Astfel, se știe de pe acum că Sașii vor trimite orchestra lor de la Brașov, precum și un cor de 3—400 persoane.

Autoritățile vor da un larg concurs pentru decorarea Parcului Carol. Intervenția la Ministerul de război a și fost soluționată. Primăria din București e însă mai zăbavnică.

Expoziția de mostre, pe care o organizează Mniisterul de industrie tot în Septembrie în parcul Carol va completa serbările Congresului.

Șaizeci la sută din venitul serbărilor e vorba să se dea artiștilor, cari își vor da concursul.

Un succes diplomatic al poetei Elena Văcărescu

La adunarea generală a asociațiunilor pentru Societatea Națiunilor, care a avut loc la Geneva, Elena Văcărescu, delegată română, a reușit, în comisiunea pentru minoritățile etnice și religioase, să înlăture propunerea Contelui Appony, care dorea să prezinte la apropiata adunare a Societății națiunilor un memorandum relativ la tratarea acestor minorități.

In ședința dela 9 Iunie, poeta a ținut un discurs, în care a asigurat că țările, cărora li s'a impus anume condiții pentru minorități, nu se tem de controlul Societății națiunilor, întru cât n'au de gând să oprime pe niciun cetățean de-al lor, dar ele nu vor admite atingerea suveranității lor și a integrității tratatelor.

Oratoarea a amintit apoi suferințele Românilor din Ardeal sub stăpânirea din trecut ungurească și a relevat edrpturile României și gloria ei.

Discursul a fost aplaudat frenetic șipreședintele, d-l Gustav Ador a mulțumit, spunând că Elena Văcărescu e o onoare pentru adunare și o mândrie pentru patrie Contele Appony n'a protestat, ci pur și simplu, s'a retras din luptă.

Convocare

In zilele de 14 și 15 Iulie sunt convocați la Sibiu, conform paragrafului 2 din statute și 19 din „Regulamentul general al Secțiunilor științifice literare", toți membrii „Asociațiunii" în ședința plenară care se va ține în sala de conferințe a Muzeului Asociațiunei din Sibiu.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Deschiderea ședinței plenare,
2. Raportul secretarului literar către ședința plenara.
3. Stabilirea ordinei de zi.
4. Ședințele singuraticelor secțiuni.
5. Eventuale propuneri.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Joi, Vineri, Sâmbătă:
„CEZARINA" Partea VII.
Duminecă:
111.

CINEMA URANIA:

Joi, Vineri, Sâmbătă:
Morell P. I. Morell Prangaterul. De Cate.
Femeea Philantropa.
Duminecă:
Morell Partea II.
Marionettele.

XXXXXXXXXXXXX

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

O lucrare de valoare

Traian Pop, Dicționar juridic, Cluj 1921. — 676 pagini. — Prețul 175 Lei.

Incercarea de-a da în cel dintâi an de profesorat o lucrare atât de voluminoasă și de nouă în felul ei, este fără îndoială îndrăzneață. In țările civilizate astfel de opere să scriu după ani de serioasă și apreciată muncă științifică. Dacă cu toate acestea d-l *Traian Pop* a izbutit să înfrunte o tradiție și să contrazică locuințe curente ale publicului, aplicația ne-o dă tinerețea d-sale încrezătoare, avântată și destoinică, gata să se decidă pentru cele mai grele probleme. E o calitate fericită, care trecută prin filtrul unei statornice și severe discipline științifice devine rodnică și folositoare științei ce-o servește.

Dar la d-l Pop a intervenit și motivul *utilității*, să-l zicem naționale, care l-a determinat să nu ezite în tipărirea acestei lucrări. In adevăr justiția noastră din Ardeal, ca și alte funcțiuni ale suveranității de Stat, erau lipsite de-o serie întreagă de elemente auxiliare, cari să le pună în situația de-a servi, în sens românesc, țara lărgită și de-a contribui în acelaș timp la opera mare a *unificării*. In trecut n'a existat la noi o literatură juridică românească, fiind-că juriștii noștri erau angajați în luptele politice și în procesele mărunte, cari nu le îngăduiau să cultive știința. Cele câteva traduceri și articolele izolate din pressa noastră ori cea ungurească, n'au putut provoca un curent sau o revistă juridică, în care pe lângă dreptul unguresc să fie înfățișat și dreptul românesc în desvoltarea lui istorică. Insiși profesorii ardeleni erau nevoiți să lucreze în foarte modeste condițiuni științifice, deși pentru ei greutățile nu erau așa de mari.

De aceea realizarea unității naționale ne-a găsit neorientați în dreptul românesc ca și în atâtea alte domenii ale vieții regatului de ieri. Juriștii noștrii și-au dat seama de această scădere și astfel am văzut ieșind lucrări de drept, reviste, traduceri articole, cari semnalau începutul curentului sistematic de creare a literaturei juridice în Ardeal. E o pornire frumoasă și necesară, care ne dă cele mai bune nădejdi de viitor.

In cadrele ei intră nepretențios și *Dicționarul juridic* al dl Traian Pop, o lucrare îngrată și foarte meticuloasă, deci cu atât mai prețioasă pentru scopurile practice naționale ce le are în vedere. Căci ambele părți ale lucrării, româno-maghiară și maghiaro-română, urmăresc o cunoaștere în paralelă a dreptului românesc și unguresc. Autorul dă națiunile juridice din codurile și doctrina vechiului Regat, în comparație cu cele din Ardeal, indică deosebirile și în rudirile acestor legiuiri, cu provocare la textele lor. Autorul chiar depășește limitele Dicționarului, când dă — mai ales în materie de drept penal — explicații destul de simple și instructive, ceea ce face ca valoarea lucrării să se ridice și mai mult.

Dacă terminologia nu e pretutindeni exactă, autorul justifică aceasta prin procesul de fermentație la care este supusă în Ardeal limba juridică românească. Dar noi adăugăm că celei dintâi lucrări de acest gen, nu i se poate cere să fie desăvârșită, mai ales când ca este făcută de un singur om. Partea a doua, dă în traducere românească terminologia juridică ungurească. Ea este un vade-mecum indispensabil juriștilor ardeleni. In general cartea e scrisă pentru ardeleni, cărora li s'a făcut un uriaș serviciu. Dar ea este utilă și pentru avocați și magistrații veniți din vechiul Regat. De aceea trebuie să felicităm pe tânărul autor pentru această lucrare serioasă „care va aduce un aport în opera de romanizare a justiției precum și în aceea de unificare legislativă".

I. Mateiu.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Sărbătorirea D-lui N. Iorga

Rar prilej de înălțare morală și de unire în gânduri a tuturor Românilor ca acela al sărbătoririi marelui nostru savant și îndrumător de suflete.

La 18 Iunie c., d-l Iorga a împlinit 50 de ani, din cari trei decenii de extraordinară muncă pe terenul culturii.

In atmosfera așa de viciată acum a vieții noastre publice, a fost un moment de înseninare: din toate colțurile României-Mari, peste deosebirile din vederi personale și de partid, s'a adresat o unanimă urare celui care a fost, prin grai și prin scris, cel mai puternic întăritor al conștiinței naționale, pe baza căreia s'a putut făuri Unirea cea mare.

Din prosteciile alipite, de pretutindeni, s'au auzit cele mai autorizate voci, cari au exprimat recunoștința Românilor subjugați odinioară, când nu găseau alinare în suferințele lor decât în cuvântul plin de grije frățească și dătător de nădejde al apostolului naționalismului român. Sunt încă în amintirea tuturor pachetele cu înveliș fals, în cari se trimitea „Neamul Românesc" ziarul socotit cu dreptate primejdios de stăpânirile străine răposate din Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Tot așa, cine a fost la cursurile de vară de la Vălenii de Munte — se strângeau acolo Români din toate părțile, — nu va putea să uite ce atmosferă de patriotică înfrățire se creiase acolo, de unde se porneau sporite atâtea energii naționale. Și nu e ținut românesc, pe care curiozitatea sa științifică și, mai presus, dorul său părintesc de a cunoaște și ajuta tot ce făcea parte din patrimoniul național, să nu-l fi văzut cutreierând satele și orașele, întrebând și interesându-se de starea lucrurilor, cotrobăind prin muzee și biblioteci, cercetând urmele trecutului, însemnând tot împrejurând pretutindeni sfaturi și spor de nădejde, ca pe urmă să redea în cărțile și cuvântările sale însuflețite vorba care lămurește, îndrumează și înflăcărează pe om pentru-o țintă frumoasa.

In atât de numeroasele omagii, cari s-au adus d-lui Iorga la împlinirea vârstei de 50 de ani, cele mai de preț îi vor fi fost de-sigur ale Românilor, cari au dorit atâți amar de ani să fie cetățenii liberi ai unei Românii mari și și-au întărit credința în isbândirea visului lor, în cuvântul profetic al sărbătoritului de-acum.

Dar d-l Iorga nu ne-a făcut numai acest mare bine de a pregăti sufletește pentru unire generații întregi ale Românilor de pretutindeni, ci, prin evidențierea însușirilor noastre etnice și prin vasta sa operă științifică, ne-a făcut să fim mai încrezători în putința ce-am avea-o de-a păși odată alături cu marile națiuni, cari contribuesc în largă măsură la creșterea culturii umane. Cu d-l Iorga ne-am întărit în stima Occidentului civilizat, care a'ncepput să vadă ce isvor de opere mari pot fi Latinii din Răsăritul Europei. Prin câștigul acesta, care e mai mult decât avantagiile, pe cari le-ar fi putut obține zeci de abili diplomați, România e azi socotită și prețuită nu numai prin bogățiile solului mărit și puternica armată disciplinată, ci și prin aportul, pe care-l poate da omenirii oprețuire înțeleaptă a valorilor noastre morale.

Căldura cu care toată lumea a felicitat pe d-l Iorga la această sărbătorire, se mai datorește și altui fapt. Dânsul e și un literat, un poet, un suflet deschis, gata să iubească tot ce e bun. Afabil în legăturile sale personale, toți s'au simțit atrași și de omul, care nu că îngăduie, dar chiamă pe ori cine să i se apropie, fără să-i amintească prin cel mai mic gest apropriere unui uriaș, care-și subliniază în orice moment copleșitoarea-i personalitate. De aceea, d-l Iorga, chiar în arena politică, unde atacurile sunt mai puțin crutătoare, va fi poate totdeauna combătut, lovit chiar, dar niciodată urât. Și nu știm dacă multe din atacurile îndreptate asupra sa nu se explică prin greșelile și scăderile auturajului său, în care lasă pe atâția cu o enormă îngăduință să intre.

Lumea vede în d-l Iorga în deosebi un îndreptar moral; vorba sa, spusă mai în toate chestiunile zilei, s'a dovedit a fi bine îndrumătoare și probată de cursul evenimentelor, a căpătat o deosebită greutată și servește multora de măsură a lucrurilor.

Viața sa, model de cinste și de trudnică muncă făcută străinilor, consecvent, conștiincios, îndrumată de o minte genială și însuflețită de crezul nesovăitor în isbânda cauzelor mari și sfinte, va impune din ce în ce mai fascinator asupra generațiilor următoare.

Noi suntem prea aproape și admirația noastră e pătată de lipsurile „fatal legate de o mână de pământ", care ne stă subt ochi. Cei cari ne vor urma, vor avea perspectiva de timp și loc necesară adorării idolilor.

N. G. T.

Cronica politică

Prelungirea sesiunei parlamentare. — După ce a rostit câteva cuvinte de mulțumire Senatului care l-a votat reforma administrativă, d-l Argetoianu a cetit decretul regal prin care sesiunea Corpurilor Legiuitoare se prelungește până la 20 Iulie.

I-au mai rămas parlamentului o sumă de legi importante de votat. La Cameră: reforma agrară, reforma administrativă și bugetul, iar la Senat reforma financiară și bugetul.

In afară de aceste mari reforme, mai sunt câteva proecte de legi de o importanță secundară cari pot fi trecute mai cu ușurință prin Parlament și la votarea cărora sunt interesați direct unii miniștri.

Prin urmare încă douăzeci de zile de încordare și de hărțuială pentru guvern, încă două zeci de prilejuri de scandal pentru opoziție, și Parlamentul își va închide porțile după un sbucium care dă aleșilor națiunii dreptul la cel puțin o odihnă de 3 luni.

Miniștrii convinși la rândul lor că și-au împlinit datoria și asigurați de liniște pentru câteva luni își vor împărți interimatele și vor pleca în lungi concedii de vară.

Și pentrucă parlamentul este locul unde viața politică colcăe de mai multă patimă, închiderea lui aduce barem folosul unei pauze în vârtejul luptelor politice.

Revista presei maghiare

Legăturile ceho-maghiare.

Ziarul „Ujság" vorbind despre tratativele ceho-maghiare scrie următoarele:

„Cehii au aflat mai repede calea ce duce la consolidarea situației cu Ungaria. Cehii au înțeles că Ungaria ocupă în centrul Europei, o astfel de situație încât nu numai ea are nevoe de prietenia statelor succesionare, ci și acestea nu pot rămâne fără prietenia ei. Indeosebi Cehoslovacia are nevoe de această prietenie deoarece toate căile economice cele mai apropiate conduc prin Ungaria".

Iar mai departe spune:

„Pe noi maghiarii din Romănia ne interesează îndeosebi faptul că tratativele duc la înțelegere. N'avem nimic de ascuns. Și noi am primit cu bucurie orice contact prin care să se restabilească deplina înțelegere între statele vecine.

Acest contact fie economic fiă politic e un semn bun pentruce se întâmplă în mod direct și conduce mai ușor la scop decât dacă s'ar face prin arbitrajul Antantei. Este incontestabil, că animozitățile și încordările permanente involuntar alimentează iredentismul care trebue să înceteze. Existența lui periclitează menținerea păcii. Această încordare nu o poate suprima nici un arbitraj cu atât succes ca tratativele directe între părțile interesate."

Trădările emigrației

Cunoscutul sociolog maghiar Oszkár Jászi, refugiat din Ungaria în urma detronării regimului lui Horthy, se ocupă într'un lung articol de învinuirile de trădare ce se aduce emigraților. Despre Ungaria scrie următoarele: „Cunoaștem bine Ungaria oficială. Ea este organizația uriașă a capitalismului de camătă și a proprietății feudale, care nu are nimic comun cu muncitorimea, țărănimea sau intelectualii muncitori, cari mențin statul prin munca lor. Ea este conspirația unor latifundiari, ofițeri de modă o mână de capitaliști evrei și a câtorva duzine de clerici.

Amintește apoi, că emigrații sunt acuzați că ar susține o acțiune intensă contra Ungariei actuale, că ar propaga politica de înțelegere și pacificare între Ungaria și statele succesionare.

„In acest punct constat că și Andrássy, Apponyi, sau Banffy și oricare dintre grofii cursiști propagă aceiași politică de conciliare în străinătate. Deosebirea e numai, că în timp ce noi susținem serios această politică, ca o necesitate istorică, Ungaria oficială cultivă aceiași politică numai pentru vitrinele străinătății, iar ei acasă subvenționează formațiuni militare cu impozitele populației flămânzite și prin organizațiuni recunoscute de stat fabrică ideologia de revanșă și ură față de statele succesionare."

Despre organizarea politică a maghiarilor Jászi scrie următoarele:

„Emigranții privesc cu bucurie organizarea politică a Maghiarilor când ea e pornită și condusă de massa maghiarilor din Ardeal.

Prin munca lor — declară Jászi — emigrații doresc dacă ar putea reuși să stabilească o durabilă legătură economică și politică între Ungaria și statele succesionare, să asigure autonomia culturală a maghiarilor în statele succesionare, în cadrele căreia ei să poată să-și cultive neîmpedecați limba, literatura, știința și arta; să organizeze maghiarii din statele succesionare la o muncă solidă și consecutivă. In acest caz calvarul nostru — al emigraților — va fi în folosul culturei maghiare, s'ar forma noile puncte vitale a'e gândirei și simțământului maghiar, cari în completă concordanță de gândire cu Ungaria nouă vor însemna mai multă cultură maghiară în Europa, decât „unitatea națională" mincinoasă a Ungariei feudale, care vegeta fără viață prin forță și în umbra frazelor."

Antibolsevismul se intinde in Rusia

Mișcarea revoluționară ia proporții în ținutul Donului: în urma acestui fapt, circulația trenurilor a fost suspendată. Lângă Rostov a avut loc un accident de tren; autoritățile sovietice bănuesc că catastrofa e datorită uneltirilor antibolșevice.

Se semnalează că regiunea Vladicaucaz e în revoltă împotriva regimului; revolta e condusă de Osetinii musulmani. Bandele revoltaților nu se pot prinde din cauza perfectei lor cunoașteri a terenului.

Oscar Jaszi despre „Emke"

In mai multe rânduri am căutat să dovedim prin acte și rezumate din ședințele de organizare ale asociației „Emke" că această asociație nu este decât vlăstarul răsărit pe terenul urei de rassă, care intenționa să asimileze, să nimicească, tot ceace nu era maghiar, o organizație de pedagogie recrutați din rândul celor „zece mii" cari ar fi dorit ca român, sas sau oricare altul să nu vorbească, să nu simtă altfel de cât numai ungurește.

Ea era pe timpuri mijlocul stăpânilor feudali prin care să nimicească orice alt ideal decât al Ungariei fericite și unitare.

La unele din aceste dovezi sigure ni s'a răspuns din partea presei maghiare ocolindu-se adevăratul fond și căutânduse pe căi lăturalnice să se dovedească că „Emke" nu era exponent politici sub masca culturală, că ea nu ar fi avut nimic contra naționalităților.

Iar când s'a arătat întreg sistemul lor de activitate din actele lor secrete, presa maghiară a încetat de a mai aduce argumente inutile de apărare.

Este firesc că dacă acesta a fost mobilul existenței. Asociației „Emke" în timpurile dominației maghiare, ca ea să nu înceteze de a păstra acelaș mobil de propagare a unei de rasă, atât timp cât în fruntea ei se află aceleași persoane cu aceleaș sentimente, sau urmașii celor plecați, cari desvoltă aceiași activitate.

Iată acum părerile lui Oscar Jászi despre asociația „Emke", atunci când vorbește de mișcarea maghiarilor din Ardeal: „Privesc cu bucurie mișcarea politică a masselor maghiare din Ardeal. Insă când citesc că vechea asociație „Emke" cu domnii vechi, și cu vechea ideologie feudală (sau cu aceiași ideologie puțin ascunsă) pornește din nou la muncă, privesc acest act cu neîncredere. Și nu pentrucă maghiarii din Ardeal nu ar avea nevoe de o instituție culturală.

Din contra ea e necesară ca o bucată de pâine. Insă ceeace asociația trebue să dea, trebue să fie de fapt o necesitate intelectuală și nu ideile preconcepute ale unei clase învechite, ale naționalismului posomorât sau ale șovinismului latent. Privesc cu neîncredere acțiunea pornită și aștept. Dacă voi vedea că alți conducători noui vor păși în locul celor vechi, cari au nimicit Ardealul, dacă voi vedea că acolo sunt mai puțini grofi și beamteri din trecut și mai mulți țărani și muncitori manuali sau intelectuali, dacă voi vedea că un curent nou va înlocui juriul de festivități și oratorii din trecut, numai atunci voi privi cu bucurie sinceră activitatea societății *Emke*.

Iată deci părerile unuia care a cunoscut asociația faimoasă din apropierea culiselor ei adevărate și care condamnă cu toată puterea cuvântului acțiunea de ură ce vrea s'a pornească din nou asociația Emke.

XXXXXXXXXXXX

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Din necesitățile învățământului în Ardeal

Un biet profesor secundar, povestea că ducându-se odată pe vremea stăpânirei maghiare la Miinisterul școalelor în Budapesta pentru a se interesa de ce nu se resolvase o chestiune pe care consiliul profesoral al liceului o desbătuse consemnând-o în proces verbal al ședinței, înaintase acest act „forurilor competente", — până să-i vină rândul să între la audiență schimbă câteva cuvinte cu portarul.

Intre altele profesorul spune portarului și păsul cel aducea la Minister, mirându-se că de și chestiunea consemnată în procesul verbal era foarte importantă, totuși ea nu fusese resolvată.

— Pentru aceasta ar trebui să vă adresați școarecilor din podul clădirei acesteia, D-le, și nu ministrului, spune portarul foarte convins.

Contrariat și voind să afle ce noimă au aceste vorbe, profesorul scoase dela portar declarația, că toate procesele verbale ale conferințelor profesorale, așa cum soseau pachete, pachete dela directoratele regionale, erau aruncate cu furca pe gura podului, fără ca barem să fie despachetate. Și audiența avută la Ministru, convinse pe dascăl, că portarul avea perfectă dreptate și-l lămuri complect de ce nu se rezolvase chestiunea:

Aceasta nu este o poveste, ci un fapt autentic, atât de autentic, că el ne-a rămas moștenire și nouă, ca de altfel foarte multe lucruri rele.

Afirm aceasta, pentru bunul motiv că nu-mi pot explica, cum se face că atâtea chestiuni vitale pentru școală, desbătute în conferințe și consemnate în procesele verbale dresate de doi ani de când sunt profesor în Ardeal, nu au aflat până astăzi nu o soluționare, dar nici măcar un răspuns. Nu știu dacă și procesele verbale de sub regimul românesc vor fi avut aceeași soartă ca cele din povestea de mai sus, dar știu că ele cuprind atâtea lucruri interesante, care au fost desbătute de cel puțin 15 capete și care au fost deci redate în forma cea mai frumoasă cea mai folositoare pentru școală și că dacă s'ar ceti în amănunțimi procesele verbale ale tuturor școlilor, s'ar putea găsi acolo toată baza pe care ar trebui reorganizată școala noastră și toate modalitățile de îndreptare a relelor de cari ea suferă. Și ar fi aceasta pe cât de folositor la reforma învățământului și la complectarea lipsurilor de cari el se resimte pe atât de logic, de oare-ce s'or putea lua drept bază părerile întregului corp profesoral. asupra variatelor chestiuni desbătute în consiliile profesorale.

Toate hărțile geografice și istorice, ce și tot felul de planșe din toate obiectele de studiu, sunt în ungurește. Profesorul fiind ardelean și el sau ungur, nu știe numirea românească nici a terminilor techici și nici a localităților și așa elevul se canonește să învețe pe jumătate românește și pe jumătate ungurește, iar rezultatul se poate închipui.

Chestiunea aceasta am ridicat-o eu singur, în cel puțin patru procese verbale, dar sunt sigur că și anul viitor ea va rămânea tot nedeslegată. Și când te gândești că se cheltuiesc sume fabuloase pe nimicuri, iar aceste chestiuni de care atârnă poate limba și spiritul românesc al generației de mâine sunt ignorate cu desăvârșire.

Dar să ne oprim ceva mai aproape și să ne întrebăm, ce vor putea înțelege elevii noștri ajunși pe băncile universității, presupunând că acolo se va vorbi limba literară românească, din fraza obișnuită la experiențele din fizică și chimie. „După ce amestecăm în eprubetă cu o sârmă, răs'urnăm conținutul într'un pahar sau o capsulă și-l evaporăm", când el exprimă aceiași frază tot timpul celor opt ani de liceu astfel. „După ce amestecăm în uiagă cu un drot hăznălim conținutul într'o glajă sau tănier, și-l evaporăm."

Ce va înțelege el din studiul geografiei făcut în românește, când toți cei opt ani, el a învățat numirile în ungurește? Și acelaș lucru pentru toate studiile, fără nici o excepțiune. Iată de ce propuneam pentru studiul limbei române să nu se mai recurgă la profesori maghiari, cum s'a făcut până acum, și dacă nu se pot reduce pentru acest studiu numai profesori din vechiul Regat, atunci să se ia măsuri ca profesorii de limba română de aici, să fie bine selecționați.

Sunt licee unde corpul profesoral pricepând că regulamentele maghiare în vigoare încă, sunt copiat după acelea și spiritul maghiar moștenit, trebuesc modificate sau adoptate spiritului latin al națiunei noastre, face acest lucru, dar sunt încă și mai multe din acelea în care buchia regulamentului se aplică cu virgulă cu tot și atunci dai peste anomalia că elevii particulari cari nu știu o boabă ungurește, sunt examinați de profesori unguri, cari nu știu nici o boabă sau foarte puțin românește, pentru motivul că la regulamentul copiat după cel maghiar scrie că „elevul va fi examinat de profesori cari predau în clasa pentru care el candidează." Rezultatul este că profesorul nepricepând ce spune elevul, și elevul ce întreabă profesorul, să scrie pe certificat un „suficient" sau „foarte bine" după cum elevul a fost mai timid sau mai în vervă.

Tot acest nenorocit de regulament, cași spiritul teutonic moștenit, îngrădește în tot felul de forme în formalități, spiritul latin al românului profesor sau elev, așa că zadarnic se sbate el să producă ceva conform cu spiritul lui propriu, căci se isbește mereu cu capul de un regulament care nu-i nici bun și nici potrivit firei lui. Lăsăm la o parte faptul că pentru foarte mulți directori, conform spiritului vechiu moștenit, profesorii sunt niște subalterni de același valoare cași poștarul și că în loc că ei să fie mereu în mijlocul profesorilor pentru ca în comun, ceas cu ceas, să deslege chestiuni și să se sfătuiască asupra treburilor școlare, pentru a menține distanța dintre ei și profesori, nu se arată decât la conferințe, poate și pentru motivul că ei nu predau decât maximul șase ore săptămânal, fiind pea mult ocupați cu rezolvarea celor două hârtii din corespondența zilnică.

Aceste toate lucruri cași foarte multe altele care nu vin omului la moment în gând, au fost consemnate în procese verbale pe care dacă nu le vor fi ros șoarecii și dacă le-ar citi cineva, desigur că de multe din rele am fi fost de mult scăpați.

Un alt defect al învățământului la noi este numărul mare al liceelor. Nu cunosc situația amănunțită a fiecărui județ știu numai că sunt foarte multe. Așa în

județul Hunedoara sunt patru, ciește patru, licee complecte, în Deva, Orăștie, Brad și Petroșani întreținute de stat, pe lângă că ungurii au înființat și ei, opus celor românești, câte un liceu confesional. în fiecare localitate, unde este liceu românesc.

Fiecare din aceste licee au între douăsute — douăsute cincizeci elevi înșirați în opt clase și câte un corp profesoral de cel puțin 17 membri, pecând în acelaș județ este o singură școală normală.

Elevii veniți dela sate nu știu literalmente adunarea și scăderea, pentrucă învățătorii sunt de multe ori săteni cu știință de carte. Desigur că pentru a avea elevi buni la liceu, trebue să avem mai întâi învățător la sate și mai necesare cred cu patru școli normale, în județ decât patru licee.

Ar fi suficient cred un liceu complect în Deva, capitala județului ținând seamă de depărtare și mijloacele de comunicație un gimnaziu cu patru clase în Brad, al cărui elev capabili să facă liceul complect, ar trece în Deva, iar în locul liceului din Orăștie, dat fiind jurul românesc curat, ar fi tocmai nemerit o școală normală, care să-și recruteze elevii dintre copii de săteni.

In Petroșeni are locul numai o școală industrială, de oarece toată populația exceptând inginerii minelor și funcționarii administrației sunt muncitori. Desigur că având mai puține licee nu ar fi fost nevoie de fabricat la repezeală profesori din învățători și preoții care erau cu mult mai necesari și mai folositori în satele de unde au fost luați.

Al. Măncilescu
prof. Deva.

Anchetele noastre

De ce nu funcționează poșta din Ardeal

III.

Chestiunea budgetului. — Urmările neîncadrări la timp. — Lipsurile funcționarilor.

Prin budgetul întocmnit pentru țara întreagă, pentru Ardeal se prevede un număr de 3547 funcționari, personal superior, personal inferior și tehnic. Dacă acest număr de funcționari fixat prin budget a fi deplin angajat — ar fi îndestulător pentru buna funcționare a serviciului P. T. T. Din nenorocire însă, nu prea să găsesc oameni cari ar intra în serviciul P. T. T. deoarece condițiile de salarizare sunt nefavorabile și pe lângă aceasta — este cunoscută greutatea și marea răspundere a acestui serviciu, — Oamenii cu pregătire nu intră la P. T. T. — iar cei tineri — elemente cu 4 clase elementare sau bacalaureat nu pot rezista greutăți serviciului. Astăzi — în serviciul P. T. T. — se află un număr de funcționari nepregătiți — căci nu sunt la înălțimea serviciului.

Elementele cu praxă — elemente vechi — din cauza neîmbunătățirei salarilor — părăsesc pe zi ce trece serviciul P. T. T.

Salarizarea funcționarilor dela P. T. T. este cea mai proastă Cu lefurile de 300—1500 lei acoperirea traiului zilnic este imposibilă. Pentru întreținerea unei familii suma aceasta nu poate corespunde când scumpetea este așa de mare și când în unele cazuri leafa acoperă deabia cheltuelile pentru locuință.

In astfel de împrejurări funcționarii dela P. T. T. luptă cu foametea — ceeace se dovedește și prin atestatele medicale oficiale, cari arată că jumătate din personalul P. T. T. este tuberculos. Lipsa de hrană suficientă și serviciul greu au produs aceasta.

De luni de zile funcționarii primesc numai avansuri pe salariu, deoarece încadrarea personalului nu este executată încă definitiv. Prin avansurile — ca 75 procente din salarul cuvenit funcționarilor— li era imposibil să iasă la cale. Aceasta a fost și motivul că ei au părăsit și părăsesc în masă serviciul P. T. T.

Direcțiunea generală P. T. T. din București ar trebui să se îngrijească mai deaproape de aceste chestiuni și ar trebui să propuie guvernului un proect în care să arate minimul de salar pentru oficianții ori cărei categorii dela serviciul P. T. T.

Serviciul P. T. T. din Ardeal lucrează astăzi cu profite — cu toate lipsurile și cu toate greutățile tehnice și administrative.

Dacă statul în budgetul poștelor ar fixa salarii acceptabile s'ar găsi oameni, care ar intra la P. T. T.

Funcționarii într' adevăr duc cele mai mari lipsuri. Ar fi bine dacă pe lângă direcțiunile regionale P. T. T. s'ar crea „consume" cari să alimenteze și să procure funcționarilor stofe, piele și a. Intr' alte state astfel de oficii există la toate instituțiunile de stat. Dece nu s'ar putea face aceasta și la noi? La aprovizionarea „Consumurilor poștale" statul ar trebui să acopere o parte din costul de cumpărare al mărfurilor din banii proprii. Totodată ar trebui intervenit și în chestiunea locuințelor.

Dacă statul voește să tragă foloase din exploatarea serviciului P. T. T. neapărat el trebuie să-și formeze un corp. de funcționari bine pregătiți — cu instrucție tehnică. Aceasta se poate realiz însă numai atunci — când prima condiție — salarizarea este așa încât funcționarul dela P. T. T. să poată lucra fără grijă — și la adăpost de mizerie.

Roco.

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Societatea Regală Română de Geografie la Cluj

Miercuri 29 Iunie, ora 11 dim. la Universitate a avut loc solemnitatea împărțirii premiilor între elevii de clasa IV secundară care au participat la concursul instituit de Societatea Regală Română de Geografie. Au asistat profesori universitari, profesori și profesoare venite din diferite orașe cu micii concurenți și rude ale elevilor. D. profesor universitar *G. Vâlsan* delegatul societății pentru acest concurs, a ținut o cuvântare, în care a arătat scopul concursurilor geografice între școlile secundare, de care se interesează însăși M. S. Regele și a terminat cu un îndemn către studiul pământului românesc și în deosebi al ținuturilor de robite. D. Director regional Seni, a luat cuvântul în numele Ministerului și mulțumind Societății geografice și comisiunii examinătoare a felicitat pe elevii care într'un timp atât de scurt au ajuns la rezultate frumoase în studiul geografiei Țării.

S'au împărțit premii, care se alcătuiau din diplome, bani pentru cumpărare de material școlar necesar anului viitor și multe cărți cu conținut geografic asupra României. Au luat parte la concurs 13 licee și școli normale din 8 orașe ale Ardealului.

Comisiunea a fost alcătuită din d-l G. Vâlsan, președinte, d-șoara Belu, profesoara la liceul Regina Maria și d-l Sabin Oprean, profesor la școala normală.

Au fost premiați cu distincție următorii elevi:

Ion Milcu, dela liceul Bariț din Cluj, Leontin Pârvu dela liceul Decebal din Deva, Valeria Pop, liceul de fete Oradea-Mare, Vasile Secheli, liceul Mihai Eminescu din Satul Mare.

Au fost premiați în mod foarte satisfăcător:

Anton Dumitriu, liceul Gozsdu din Oradea-Mare, Aurel Ghițiu, liceul Andreiu Mureșanu din Dej, Elena Iacobescu școala normală de fete din Cluj, Geza Kadar, liceul maghiar din Solonta-Mare, Iuliu Orbonaș liceul Decebal din Deva, Emil Petrean, liceul G. Coșbuc din Năsăud, Iuliu Petrușca, liceul Eminescu din Satu-Mare, Ion Pop, Școala Normală din Satu-Mare, Traian Saboi liceul G. Șincai din Baia-Mare, Ion Zănescu, liceul Dragoș din Sighet.

Mențiuni au luat:

Gorgan Vasile, liceul Șincai din Baia-Mare, Iuga Victoria, liceul de fete din Sighet, Ivanovici Titu, liceul Dragoș din Sighet, Oltean Iosef, liceul maghiar din Salonta-Mare, Opriș Elena, Școala Normală de fete din Cluj, Victor Popoviciu, liceul Andreiu Mureșanu din Cluj, Scurtu Vasile, liceul Coșbuc din Năsăud.

In mijlocul entusiasmului tinerilor premianți s'a expediat o telegramă M. S. Regelui, care e Președintele de onoare și Protectorul Societății R. R. de Geografie.

M. S. REGELUI
BUCUREȘTI!

Cu prilejul împărțirii diplomelor și premiilor celui dintâi concurs al Societății R. R. de Geografie în Ardeal; cei mai mici geografi ai României-Mari mulțumesc cu recunoștință adâncă Majestății voastre și făgăduesc că vor învăța nu numai să cunoască desăvârșit pământul Țării lor, ci să-l și apere pentru gloria cât mai strălucită a Regelui tuturor Românilor."

Elevii, care au avut transport gratuit pe calea ferată precum și găzduire și hrană gratuită la Casa Invățătorilor, pe timp de trei zile au părăsit orașul nostru în cursul zilei de Miercuri fiecare grup fiind însoțit de profesorul său.

INFORMATII

Universitare

Excursiunea studenților și profesorilor la Lyon, anunțată încă de acum două săptămâni, va avea loc în cursul lunilor Iulie și August.

Plecarea va fi în ziua de 9 Iulie din Cluj, prin Cehoslovacia. Toți cei înscriși vor fi prezenți, cel mai târziu în ajunul plecărei, la Cluj.

Rugăm ziarele din Ardeal și Banat să reproducă această notiță.

■

Agricole

Direcțiunea agriculturei din Cluj proiectează înființarea unei stațiuni agronomice la Satu-Mare. (pt. analizări etc.)

■

Aflăm dela Serviciul de sericicultură de pe lângă Direcțiunea agriculturei din Cluj, că au fost rescumpărate până acum 70.000 chilograme gogoși de vermi de mătasă cari s'au trimis la coconeria din Timișoara — pentru înăbușire.

■

D-l Nițescu inspector sericicol din Ministerul Domeniilor, actualmente în inspecție în Ardeal — a fost la Mediaș pentru a studia introducerea eventuală a serici culturei în aceste regiuni.

■

Persoane sosite din Cernăuți ne informează că în ultimul timp s'au ivit în toată Bucovina un soi necunoscut de viermi care au nimicit aproape 50 la sută din specte de vite și din păpușoiu.

■

Comerciale

Consiliul orașului a promis că va rezolva favorabil cererea celor 50.000 de lei, ca subvenție pentru târgul de mostre.

■

Cancelaria târgului de mostre s'a mutat în Colegiul reformat din Calea Victoriei, terminându-se zilele acestea examenile la această instituție. De aci înainte toate relațiile se vor cere aci.

■

S'a obținut dela CFR. o reducere de 50 la sută pentru mărfurile trimise pe adresa acestui birou și pentru vizitatori.

Dela C. F. R.

Ministerul de comunicații a hotărât ca repatriații să nu mai beneficieze de gratuitate pe CFR. ci să plătească o anumită taxă de transport pe CFR. Până acum ei erau repatriați în contul ministerului de interne.

■

Diverse

Oficiul inginerese al orașului a preluat dela întreprinderea de construcții, baia de vară din promenadă Deschiderea ei a avut loc azi dimineață la ora 10.

■

Eri a avut loc la prefectura orașului Cluj, congresul fabricanților de spirt.

Vom reveni cu detalii.

■

Studenții „Școalei de Agricultură din Herestreu" a căror plecare în Transilvania pentru vizitarea Institutiunilor agricole a fost amânată din cauza examenelor, și au anunțat plecarea din București pe ziua de 1 Iulie.

Programul pentru vizitarea localităților din Ardeal — rămâne acelaș.

■

Aseară a avut loc o consfătuire a maeștrilor croitori din Cluj pentru a hotărâ atitudinea pe care o vor lua în caz de fixare a prețurilor maximale pentru confecționarea hainelor.

■

Prefectura jud. Cluj, de comun acorp cu primăria a hotărât că revizuiască împreună cu o comisie specială prețurile din cafenele și restaurante. Această comisie specială va fi compusă din d-l Consilier Dandea, judecător Decuseară, Ciser, președintele asociației restauratorilor și a proprietarilor de cafenele; un restaurator, un proprietar de cafenea; un delegat al camerei de comerț și d-l Colonel Grigorescu, conducătorul biroului pentru stabilirea contravențiilor. Săptămâna viitoare vom avea prețuri maximale.

■

Sfatul negustoresc s'a mutat de'a Camera de Comerț în palatul din Str Iuliu Maniu No. 1 deasupra magazinului Colombo.

■

Din cauza marilor greutăți pe care le suferă exportul de lemne lipsind mijloacele de transport în cuprinsul Ardealului se află înmaganizată o cantitate de lemne în valoare de 2 miliarde de lei. Pentru a se înlătura această stare de lucruri s'a pus bazele unei asociați a producătorilor de lemne formate și a comercianților de lemne. Această asociație a fost înființată în Brașov și se va pune în legătură cu celelalte Asociații din Ardeal.

■

Pentru „Fondul Cultural Ion C. Brătianu", vărsăminte, subscrieri, primește Banca Națională a României sucursala Cluj.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Camera lărgind mult împroprietărirea în urma acordului dintre guvern și extrema majorității, au fost primite următoarele amendamente: exproprierea totală a moșiilor arendate în ultimii 10 ani, mișcarea cotelor pentru terenurile de 100—200 de hectare; exproprierea pe proprietar nu pe proprietate: moșiile indivize să fie considerate și expropriate ca una singură.

■

Partidul social-democrat ucrainian din Bucovina întrunit în congres a hotărât alipirea la internaționala din Viena. alegând ca președinte pe deputatul Krabalia.

■

Partidul țărănist a reînceput obstrucția la legea agrară căutând zădărnicirea ei prin scandaluri. Guvernul a hotărât să reacționeze.

■

Guvernul planuește o lege în vederea înstrăinărei unei importante mine pe seama unei societăți ungurești. Această nouă afacere este planuită de d-l Tache Ionescu.

■

Noul regim vamal aprobat de consiliul de miniștri cuprinde urcarea taxelor la articolele de lux și scăderea la articolele necesare.

De asemenea protejează industria națională.

O publicație apărută în ziarul „Argus" vestește că casa Blank vinde ziarele „Adevărul" și „Adevărul literar". Consiliul de administrație este împuternicit a trata vânzarea acestor ziare cu oricare persoane sau societăți. Aflăm că ziarul a fost cumpărat de d-nii Emil Fagure, Millian și Rosenthal.

■

Sinodul, în ședința de azi care a fost prezidată de I. P. S. S. Mitropolitul primat și la care au participat d-nii Brădișteanu, Directorul cultelor, toți directorii de seminarii din țară, a discutat proectul reorganizărei seminariilor. Au luat cuvântul d-nii Romanescu, Nazarie, Episcopul Bertolomeu, I. P. S. S. Mitropolitul Pimen și I. P. S. S. Mitropolitul Primat care a cerut ca recomandarea următorilor profesori noui la facultatea de teologie; preot Provian; dr. Nae Popescu; arhimandritul Scriban.

S'au adus înaintea Sinodului dosarele privitoare la reclamațiile făcute în contra episcopului de Argeș, Nifon.

■

La Iași s'a descoperit în gară un cufăr cu manifeste comuniste incendiare, iscălite Oprescu. Până acum nu s'a descoperit autorul lor.

■

Conferința dela Porto Roșe a fost amânată fără termin în urma demisiei cabinetului Giolitti.

■

Ministerul industriei a luat ultimile dispoziții asupra expoziției industriale din Parcul Carol (București) care va avea loc cu începere dela 1 Sept. la 2 Octombrie.

Știri și fapte politice

Vorbind într'un articol din „Neamul Românesc" despre acțiunea în Ardeal a partidului național-liberal, unul din colaboratorii d-lui Iorga își exprimă credința că această acțiune va reuși pentru următoarele motive:

Ardeleanul are un fond de romantism sufletesc, și d-l Brătianu îi aduce un nume care face să vibreze evlavia lui mistică;

Ardeleanul nu respectă actele politice, ci pe cele naționale, și d-l Brătianu îi vorbește despre anul 1848 despre războiul independenței, despre războiul de întregi e și despre Banat.

Ardeleanul concepe viața economică în serviciul ideii naționale și politica partidului liberal e clădită tocmai pe această concepție care face din organizarea independenței economice cea dintâi condiție pentru consolidarea vieții noastre naționale;

Ardeleanul e un gospodar bine chibzuit, și singur partidul liberal îi înfățișează posibilitatea unui guvern de durată și deci capabil de o activitate serioasă.

Indoelile exprimate la sfârșitul articolului nu știrbesc cu nimic adevărul că între psichologia Ardeleanului și politica partidului liberal există o potrivire pe care se poate întemeia o serioasă și rodnică activitate politică.

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 29 Iunie.

CAMERA

Prezidează d-l Zamfirescu. Pe banca ministeri lă d-l Garoflid. Se continuă discuția pe articole la reforma agrară se votează până la art. 30.

SENATUL

Prezidează d-l Meitani. Pe banca ministerială d-nii Argetoianu, Trancu-Iași și Negulescu.

La sumar D-l DOBRESCU arată neregulile dela votul de eri în chestia dreptului pe vot al femeilor,

Se continuă discuția la reforma administrativă votându-se până la articolul ultim. Legea se votează apoi în totul cu 93 de voturi pentru și 22 contra. D-l Argetoianu mulțumește Senatului după care citește mesajul de prelungire a sesiunea parl mentare până la 20 Iulie. Se validează apoi alegerea d-lui BOBEȘ ca senator de Lipova și se votează pe articole legea înființărei „Casei cultura poporului".

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu posta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.)
Telefon 500—11211.

Doleanțele magistraților

Moțiunea votată de congresul magistraților ținut la 24, 25 Iunie la T.-Severin.

Magistrații din România Mare, întruniți în primul lor congres la T.-Severin, pentru a lua în considerație memoriul magistraților din județul Mehedinți, relativ la modificarea unor dispoziții din legea de orgazizare judecătorească.

În unanimitate au hotărât:

1) Proclamarea solemnă că numai completa independență a corpului judecătoresc de înrâurirle de orice fel venite din partea puterei executive, poate asigura buna funcționare a unei justiții cu adevărat nepărtinitoare și o poate stabili ca adevărată putere în stat, în spiritul constituției.

Exprimăm convingerea că normele ce s'au propus în memoriul discutat în Congres, vor aduce o bună selecționare a Corpului judecătoresc precum și o completă independență a lui spre folosul general al țării.

Rugăm pe d. ministru de justiție ca în cel mai scurt timp posibil să vină în Parlament cu o lege prin care să consfințească principiile puse de congres.

2) Rugăm pe d. ministru de justiție ca până la votarea modificărilor propuse prin memoriu, în numirile de resortul său ce va face de azi înainte la judecătorii și tribunale, pe baza Decretelor-legi, posterioare legei de organizare, să introneze dreptatea, înlăturând orice influență din afară, și să țină socotoeală de acei magistrați vechi cu o lungă practică judecătorească, cu aptitudini recunoscute, și examen de capacitate, cari sunt uitați la unele judecătorii de ocoale și parchete, și în urma dorinței lor să-i numească pe ei întâi în locurile vacante ce se vor ivi la alte judecătorii de ocol și Tribunale, iar acelor candidați noi cu foarte puțină experiență și fără garanția examenului de capacitate să le dea numai locurile ce li se cuvin conform capacității și meritelor lor.

3) Cerem ca principiul inamovibilității magistraturei întregi în care sunt cuprinse și parchetele, să devină principiu constituțional la adăpost de amenințările partidelor nemulțumite.

4) Cerem ca contenciosul adtiv să fie cât mai desvoltat în coinpetință pentru apărarea de orice arbitrar ad-tiv și să devină principiu constituțional.

5) Cerem să se interzică prin Constituție suprimarea de funcțiuni inamovibile pe simplă cale bugetară.

6) Proclamăm ca absolut indispensabilă înființarea de urgență a consiliului legislativ pentru buna confecționare a legilor.

7) Corpul judecătoresc ca adevărată putere în stat să fie reprezentat în ambele ramuri ale parlamentului cel puțin prin câte un delegat (deputat și senator de drept) dintre membrii Curții de Casație și cel puțin prin câte doi delegați al Curților de apel.

8) Pentru grăbirea unificării judiciare și sufletești, cerem să se facă cât mai curând un schimb de magistrați, prin delegație până la un an, între vechiul regat și teritoriile unite.

9) Declarăm constituiți în asociație generală a Magistraților României Mari, așa cum există deja în Bucovina, pe toți magistrații aderenți la acest Congres, care prin comitetul său să-i reprezinte cu cea mai deplină autoritate oricând va fi nevoe.

Delegăm pe d-nii: B. Vardam prim președinte Trib. Mehedinți, C. Nastasie Consilier la Curtea de apel Cernăuți, Em. Cuparencu prim-procuror Cernăuți, Titu Constantinescu prim-procuror Severin, I. Răpeanu Jude-președinte Buzău, V. Sâmboteanu jude-președinte Severin, C. Jujescu trib. Tighina, C. Năvârlie jude-instructor Severin, I. Marinescu jude-instructor Craiova, G. Bărbulescu jude Buzargic și D. Coandă jude-supleant Vâlcea, ca constituiți în prim comitet să redacteze statutele, să pună bazele ei de fapt și să o ducă până la viitorul congres când se va alege comitetul definitiv.

10) Delegăm pe d-nii: B. Vardam C. Nastasie, Em. Cuparencu, T. Constantinescu, V. Sâmboteanu, I. Răpeanu, C. Năvârlie și G. Vasilovici ca în numele congresului să se presinte d-lui ministru de justiție cu Memoriul proiect aprobat de congres și să expună doleanțele magistraților odată cu ale funcționarilor auxiliari și să să ceară transformarea în lege a principiilor exprimate în trânsul.

11) Fixează viitorul congres la Cernăuți.

Știri de peste hotare

O manifestare a militarismului german

In Thuringia, la Kiffhäuser, a avut loc o demostrație naționalistă, cu ocazia sărbătoririi aniversării ridicării unui monument, comemorativ al războiului din 1870. Mareșalul Hindenburg, care a luat parte la festivitate, a pronunțat un discurs în fața unui auditor de 20.000 persoane. Iată frânturi din vorbirea generalului Heeringen:

„Camarazi, împăratul și Kronprințul ne-au fost răpiți; patria a căzut din cea mai mare înălțime, în mizerie. Oare să desperăm, și să suportăm în neactivitate, soarte noastră?... Camarazi exprimăm împăratului și fiului său credința și încrederea noastră.

Anglia va trimite în Irlanda toate trupele disponibile

La Camera Comunelor, ministrul de război britanic a anunțat că toate trupele disponibile vor fi trimese în Irlanda, pentru a sprijini pe cele cari au fost deja trimese. Guvernul se ocupă cu extinderea aplicării legii marțiale și în alte regiuni ale Irlandei.

Regele Belgiei preconizează o înțelegere între capital și muncă

Regele Albert a adresat d-lui Wanters, ministrul muncii o scrisoare, în care arată datoriile patronilor și a muncitorilor:

„Nu e cu putință, ca o țară așezată ca Belgia, să exporteze, și să rupă granițele vamale ce i se ridică din toate părțile, decât dacă prețul producției sale e comprimat, dacă valoarea intrinsecă a produselor sale se ridică dim ce în ce.

Am credința că laborioasa noastră clasă muncitoare, atât de pătrunsă de datoria ei, va face ce cere datoria generală.

Patronii, cari sunt în fruntea armatei de muncitori, au dat destule probe de energie și prevedere, ca să pot fi asigurat că nu vor fi mai pre jos de sarcina lor.

Vor ști să introducă în întreprinderile lor utilajiul și metodele de organizare cari vor ameliora randamentul uzinelor, și se vor uni spre a lupta pentru găsirea unor noui debu-

TELEGRAME

Guvernul ceho-slovac cumpără antrepozite la Galați

Praga, 29 Iunie.

Guvernul Ceho-Slovaciei a cumpărat la Galați un antrepozit cu bani procurați de Oficiul de comerț exterior.

Comuniștii din Ceho-Slovacia

Praga, 29 Iunie.

Intrunirea centralei comuniste n'a reușit. Sunt simptome că mișcarea bolșevică din Ceho-Slovacia se va prăbuși.

Declarațiile lui Bekir Sami Bey

Paris, 29 Iunie.

Bekir Sami Bey a declarat că guvernul francez din Angora apreciază marele serviciu adus de guvernul francez în momente critice.

Scopul călătoriei sale este soluționarea chestiunei Ciliciei.

Programul mișcări antibolșevica din Rusia.

Lafayette 29 Iunie.

La Constantinopol s'a format un mare sfat anti-bolșevic rus în scopul de a încerca să prăbușească dictatura roșie dela Moscova.

Programul politico-social cuprinde următoarele puncte:

1) Viitorul guvern rus să fie hotărât în mod liber de poporul rus:

2) Toți cetățenii să aibă drepturi egale;

3) Țăranii să-și păstreze pământul pe care l'au ocupat și îl cultivă;

4) Uniunile muncitorești să participe în mod liber la restabilirea producției;

5) Toate naționalitățile să fie libere a se desvolta:

6) Nici o răsbunare sau represalii. Cei cari au servit în administrația bolșevică să fie iertați colaborând frățește pentru restabilirea națiunei ruse.

Incertarea grevei minerilor în Anglia.

Horsea, 29 Iunie

Alaltăeri au fost aranjate ultimele diverginte în chestiunea cărbunilor într'o conferință a lui Lloyd George cu minierii. S'a hotărât ca lucrul să fie reluat fără întârziere.

Chestia Wilnei

Lyon, 29 Iunie.

Askenazi, delegat polonez, a declarat că chestiunea Wilnei se va aranja cât de curând în interesul Poloniei și Lituaniei. Acesta se datorește colaborării delegaților francezi și englezi.

Comitagii bulgari în Tracia

Atena, 29 Iunie.

Ziarele semnalează incursiunea comitagiilor bulgari în Tracia.

Plângeri și lămuriri

— Un răspuns —

Suntem rugați să inserăm următoarele:

D-l E. Precup, directorul liceului din Gherla, fiind demascat, desbracă veșmintele anonimatului, cari așa bine l-au acoperit când într-o corespondență în „Patria", în calitate de domn atot puternic al orașului Gherla chemând în judecată vii și morți, m'a stropit cu noroiu și m'a prezentat ca pe un om, care as sta în serviciul răsvrătirii. In Nr. 235 al „Infrățirii" plânge d-l Precup dând unele lămuriri sui generis, supărat fiind pe mine, că nu mi-am pus capul în jugul intereselor particulare.

Lăsând ideile sociale ale d-lui Director de liceu la aprecierea publicității voiu răspunde punct cu punct la afirmațiile Profesorului Precup.

In răspunsul meu din **Gazeta Ardealului**, am amintit cazul unui animal, care n'a studiat registrul parcelar ar imobilelor și a intrat în imobilul inviolabil al d-lui Director, iar acesta a cerut dela poliție arestarea și lănțuirea proprietarului. D-l Precup crede că amintesc neclar cazul. Oare d-l Director, a ajuns, până acolo încât nu mai știe ce a scris autorităților? A învățat d-sa în școală când se folosește semnul citării?

Și atunci când documentez, că școala o conduce în mod stângaci d-sa își pune ochelarii pe nas, urcă catedra și îmi face o lecție despre „proba contrarului" că „prin conducerea despotinica (risum teneatis!) numărul elevilor s'a indoit deja în al doilea an al existenței atât de anevoiasă a liceului nostru, datorit activității desfășurate de mine". Il consider mai iscusit, pe d-l Precup decât să afirme serios lucruri așa de primitive. Doară nu se măsură dibăcia unui director de școală cu numărul elevilor?

Apoi îmi pezintă pe prietinii mei, „un mic număr de meseriași codași, simpli și creduli". Da, are dreptate d-sa. Recunosc că am legături intelectuale cu clasa industriașilor și am făcut și fac tot posibilul să-i ridic la o treaptă, care li se cuvine. E lucru rușinos acesta? Poate, e un gest antiaristocratic. Dar d-l Precup a uitat, că meseriașii aceia „simpli, creduli și codași" pe cari acum îi desprețuește, au colindat astă vară, aproape în fiecare săptămână, la Secretariatul Instrucțiunei, protestând contra desființării liceului din Gherla, pentru ca d-l Precup să poată ședea și pe mai departe în frumoasa locuință de lângă liceu.

La soviete, nu pot da răspuns, pentru-că nu înțeleg, de ce soviete vorbește d-l Precup. Dacă face aluzie la Sfetul Național din Gherla, atunci nu pot decât să-l compătimesc, că desprețuește munca canonicilor și preoților din Gherla, desvoltată pentru propășirea neamului, bătându-și joc de activitatea unor oameni, cari au ținut piept baionetelor hordelor Săcuiești. Iată la ce duce trufia.

Intreb pe d-l Director, când m'a văzut d-sa „îmbrăcat în straie urâte și sfârticate" sau cine m-a văzut? Cine l-a informat? Să-mi numească pe domnul acela, să știu de cine sunt inspirate zvârcolirile d-sale pe calea publicității.

In rândul trecut am dat o probă despre sistemul de cugetare a d-sale, nu prea pătruns de logică. Acum voiu da iarăși un exemplu clasic, de care se poate folosi în școală, demonstrând elevilor cum să nu scrie și cum să nu cugete. Iată-l! „Câtă vreme elevilor trimiși să adune parale pentru trebuințele școalei și pentru ajutorarea elevilor săraci, le arată așa zicând că școala să o susțină statul" zice d-sa în **Patria**; iar în **Infrățirea**: „E drept, am la mână o listă pe care domnul Suciu, apărătorul săracilor, figurează cu 25 bani". S'a supărat, d-l Precup când i-am spus că conducerea școalei e stângace. Lansarea listelor de subscripție s'a făcut fără sistem, demnă de toată activitatea d-sale, au venit cate 10—20 elevi să colecteze pentru acelaș scop. Sper, că donațiunea aceasta de 25 bani e numai un modest inceput din partea d-sale și dacă va mai „plânge" în vre-o corespondență, va mai recunoaște ceva din banii, cu cari am contribuit la scopuri școlare.

Șezătorile aranjate de d-sa, nu înțeleg pentruce le pomenește atâta sunt și ele un document că liceul din Gherla e o instituție antipatizată grație conducerii lui actuale că Gherlenii nu voiesc să știe nici despre festivitățile aranjate în el. Cu incetul mai recunoaște și d-sa, câte ceva din cele spuse de mine.

In fine, îl intreb, pentruce ocolește răspunsul la intrebările puse în scrisoarea mea din **Gazeta Ardealului** și pentru ce își baga capul în nisip ca struțul și nu vede, nu aude lucrurile, cari nu-i convin?

Dr. V. Suciu
advocat, Gherla.

Atențiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atențiune!

Cetiți „Infrațirea"

Viața sportivă la Cluj

— Miercuri 29 Iunie —

Matchul KAC. — Haggibor 1:1 (1:0)

Intrecerea așteptată cu atâta nerăbdare se desvoltă într'un timp neprielnic. Din cauza ploii torențiale arena e transformată în băltoçă și jocul se desvoltă mai puțin agil, dar se poate desvolta totuși în conformitate cu adevăratele forțe ale echipelor. In prima jumătate echipa KAC se postează puternic pe teren și domnează situația. Conduce mai multe atacuri periculoase cu rândurile bine închegate și poarta Haggibor e bombardată violent. Rândurile apărărei Haggibor se desçompun și combatanții treç și ei în apărarea porții grav periclitate. Incă de la început KAC. e în situație clară de goal, Barabas KAC. însă alunecă peste minge. După mai multe conduceri mingea dată la centru e mărcată puternic de Schultz și ea se strecoară pe sub portar în poarta Haggibor. (1:0) După reîncepere ambele echipe lucrează din greu, arbitrul conduce greșit și o vie nemulțumire se manifestă în tribuna agitată. A doua jumătate e caracterizată de suprema încordare a ambelor echipe. Haggibor se dovedește mai slabă apără prin transmiterea mingei portarului său, căutând să nimicească astfel pericolele atacurilor. Haggibor începe cu joc dur. Braun faulteasă pe Schultz când mingea nu se mai află la ultimul și arbitrul în loc de a pedepsi numai pe Braun scoate de pe teren pe ambii jucători. Nemulțumirea publicului se accentuează mai ales că și alte greșeli ale echipei Haggibor ca hands-uri în spațiul de pedeapsă sunt trecute cu vederea. In minutul 23, arbitrul decide un 11 contra KAC., cu toate că numai portarul a atins mingea cu mâna în spațiul de pedeapsă.

Dela KAC. nu se postează nimeni în poartă. Echipa consideră pedeapsa ca ilegală și nu se apără. Astfel goalul este marcat de Pollák (H) în poarta KAC. Jocul continuă, însă în publicul supraxcitat de arbitrajul greșit se naște un scandalin fernal. Tribuna vuește de fluierăturile la adresa arbitrului Nagy. In min. 25, arbitrul oprește jocul din cauza scandalului văzând că zgomotul nu încetează oprește jocul definitiv. Echipa Haggibor și arbitrul Nagy părăsesc terenul iar KAC. rămâne mai departe în speranță că jocul va continua.

Prin acest joc dacă echipa Haggibbor de drept se mai ține la locul prim, în ochii publicului ea a căzut. Calitatea jocului de eri, micșorată în urma devizei, „Fo'osul înainte de toate" a scăzut prestigiul de care se bucura echipa până a cum.

Arbitrul *Nagy* parțial și indecis. Nu are dreptate când oprește jocul din cauza strigătelor de pe tribună. Această senzibilitate nu este la locul ei îndeosebi atunci când scandalul se naște din cauza slăbiciunii arbitrului. Nu este adevărat că arbitrul nu poate satisface două grupări pornite și cu multă dragoste pentru echipele lor. Un arbitraj imparțial dă naștere cel mult la murmure din partea celor mai porniți, însă la nici un caz nu servește motive pentru iscarea unui scandal de natura celui de eri.

După terminare, un numeros și agitat public așteaptă arbitrul, căruia îi face manifestație ostilă.

Recomandăm celor în drept joçul de eri ca în viitor să nu mai sufere prestigiul sportiv și ca jocurile să nu mai degenereze în scanduluri cari ușor s'ar putea evita.

■

Artiștii și ziariștii maghiari au jucat în aceiași zi. Jocul a fost distractiv și s'a terminat cu învingerea artiștilor.

Spectator.

A apărut

Almanachul Infrățirea

și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziare și librării din țară și in următoarele locuri din Cluj:

La Librăria Cartea Românească S. A. Piața Unirii.
„ **Friedmann** Piața Unirii.
„ **Tutungeria** din Palatul „Mielul Alb"
„ **Binder** Calea Victoriei.
„ **Schreiber** Palatul teologiei.
„ **Mandel** Piața Mihai Viteazul.
„ **Libr. Ardealul** Str. Memoradului 22.
„ **Poșta Kert**
„ **Szamos** vis-a-vis de posta Centrală.
„ **Malom** Str. Mori.
„ **Gară** la Chiosc.
„ **Nagy Nővérek** Piața Unirii.
„ **Librăria Anca** Piața Unirii.
„ **Jakab** Str. Nicolea Iorga.
„ **Katinka** Str. Trefort.
„ **Deák** Str. Regina Maria.
„ **Tulipán** Str. Regina Maria.
„ **Minovics** Str. Regina Maria.
„ **Bodega** Strada Iuliu Maniu.
„ **Gyulay** Str. Memorandului No. 20.

PREȚUL 15 LEI **PREȚUL 15 LEI**

Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

22

Este adevărat artistic, cum se curață și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 558

Mica publicitate

Cereri și oferte de servicu:

Reclamaţiile

STENO-DACTILOGRAFĂ cunoscând limba română, maghiară și germană se angajează la Banca Economică Str. Memorandului 20. 842

STUDENT, cu praxă de birou caută post la orice instituție. Adresa la ziar.

STUDENT IN LITERE dă oare în orice categorie din limba română. Adresa la ziar.

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la adm. ziarului.

ÎNVĂȚĂTOR diplomat caută oficiu, pe lunile de vară, eventual pe mai departe. Adresa: Ioan Cobcu învățător, Topadeșartă p. Nădășel.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE constătoare din 5 camere parchetate în strada Gojdu (fost Gróf Kun-utca) Baie grădină etc. Informații Dunky, Piața Unirii No. 10.

DE VÂNZARE cu preț eftin hârtie groasă de împachetat. Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici. A se adresa la administrația ziarului Înfrățirea.

CUMPĂR case de bani format mic adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Înfrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Perderi:

GRUPUL de acțiuni dela 250—260 de ale Băncei Comerciale din Valea Târnavei din Diciosânmărtin le declar nule în mână oricei s'ar afla.

Corespondențe:

MAXIMILIAN. Toată ziua te am căutat în București. Sunt foarte nefericit. A și orea se shor la tine.

Diverse:

VIPT bun de casă se poate lua și pentru a duce la domiciliu. Informațiuni Str. Iuliu Maniu 6 parter ușa 4. Văduva Ludmann. 827

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Înfrățirea.

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

Stărpitor de șoareci și sobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Hire Cluj, Piața Unirii No. 6.

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate numai de specialiști.

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Înfrățirea sub „Profesor".

CAFEA

Prăjită și rășnită

cacao ceai ciocolată

839

Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri efline la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

o casă cu 5 ineăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.

822

Librăria Boroș

Cluj, Calea Regele Ferdinand 2. Telefon 10-33

A sosit o mare cantitate de Registre și rechizite de birou. Tipărituri cu prețuri eftine. 578

1 litră cerneală „Pelican".	Lei 35·—
1 cutie agrafe	Lei 6·50
1000 buc. plicuri oficiale No. 46	Lei 136·—
1000 coale hârtii de scris Velină	Lei 280·—
1000 coale hârtii de scris concept	Lei 200·—

Radio 1173

Atențiune! Citiți interesul propriu!

Se vinde dela 1 Iulie cea mai fină și

GUSTOASA CAFFEA PRĂJITĂ

în calitate: de „Arama" cu 24 Lei kilogram, de „Argint" cu 36 Lei kilogram, de „Aur" cu 48 Lei kilogram.

PÁLMAI și FÓRIZS

prăvălie de delicatesse și aromate, Piața Unirii No. 23

In fie care oara prăjită proaspetă.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Biocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Moațe, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionniță, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

De vânzare cu preț eftin

hârtie groasă de împachetat

Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici.

□ A se adresa la administrația ziarului Înfrățirea. □

Doi monteri români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot-felul materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.

Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 118
PENTRU
MICA PUBLICITATE

„REMINGTON“

Cele mai perfecte MAȘINI DE SCRIS recunoscute și recomandate de toate oficialitățile.

Claviatură SPECIALA LIMBEI ROMANE și amenajată pentru limbele: franceză, engleză, germană, italiană, ungară.

Nou transport! Prețuri reduse!

Comandați la:

Banca Centrală

pentru industrie și comerț s. a. CLUJ și la FILIALELE din: SIBIIU, ALBA-IULIA, HAȚEG, TURDA, ARAD

Reprezentanța generală

pentru Ardeal, Bănat și părțile ungurene. 843

SUBREPREZENTANȚI

se caută în condițiuni convenabile.

Scrisul vizibil și în două culori!

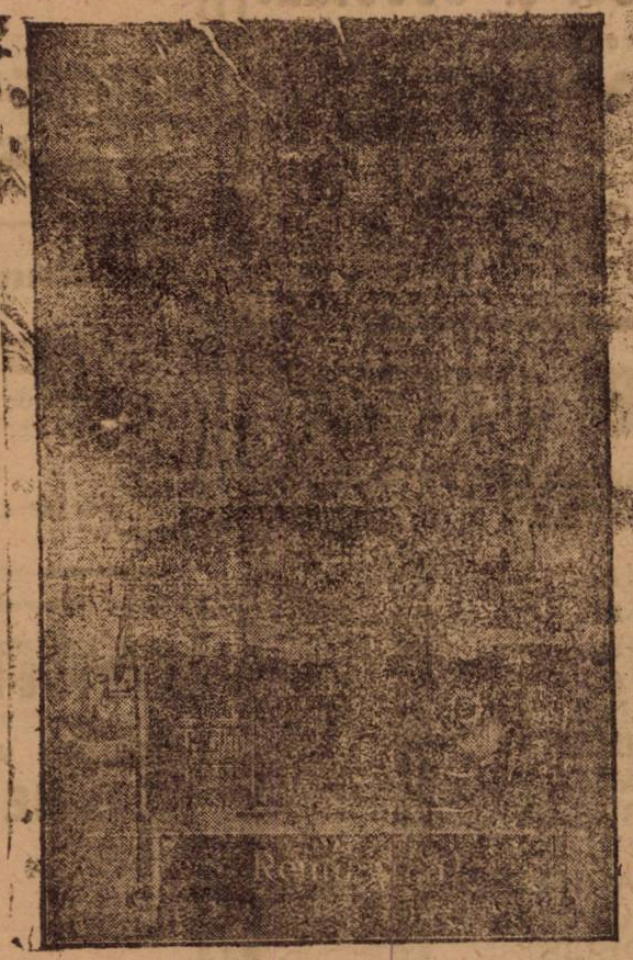

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m

755

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de fix în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Postăvăria 606

Solomon Zauderer

Cluj, Str. Regina Maria 40.

Au sosit mare asortiment de stofe pentru haine Bărbătești și Dame diferite culori moderne cu prețuri foarte reduse.

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească“

fost Petricaș, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8.

619

Un vagon cu **Stofe Franceze** cele mai fine calitați și cu prețuri ieftine Se primesc comande cu prețuri reduse. Pentru funcționari reducere specială și plata în rate. Încurajați Cooperația Română.

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în CLUJ,

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

502

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia proprii.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece

329 □ la pahar. □

Technica Labora

birou technic de întreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.

802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

Sa deschis

Restaurantul „CORONA“

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu“.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 259 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni Iulie 4 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRAD. [illegible] No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESC
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Politica economică a partidului liberal

Ca răspuns la broșura d-lui D. Drăghicescu, *Evoluția ideilor liberale și un Apel către tineretul liberal, către tinerimea cultă și către socialiștii și lucrătorii din Romania Mare*, „Ideea Europeană" publică, din partea unui „intelectual tânăr" și din partea unui „intelectual mai bătrân" două articole de polemică în care, încercându-se o analisă critică a ideilor conducătoare din partidul liberal, se vorbește mai ales, ca despre un mare păcat, și despre așa zisa „politică de afaceri" a acestui partid. Ce este însă în realitate această mult discutată „politică de afaceri", ne-o arată d. Drăghicescu în întâmpinarea care însoțește cele două articole, — și se pare a o înțelege și „Intelectualul tânăr" care, spre deosebire de „Intelectualul mai bătrân", știe să tragă o linie de despărțire între *politica de afaceri și politica economică*.

Căci există într'adevăr, o politică de afaceri care urmărește îmbogățirea partisanilor prin mijloacele pe care le oferă situația de guvernant, dar această politică este prea mult cultivată de celelalte partide pentru a putea fi înfățișată ca o preocupare de căpetenie a partidului liberal.

Politică de afaceri este politica actualului guvern, și pentru acest fel de politică se antrenează în fiecare zi „oameni noui" din partidele „democratice" cari nu așteaptă doar decât momentul venirii la putere pentru a dovedi cât de răspândită este la noi patima îmbogățirii prin politică.

Politica partidului liberal însă, — o recunoaște și „Intelectualul tânăr" — este o politică economică răsărită din necesitățile vieții noastre naționale și având la baza ei o concepție, o știință și o metodă pe care zadarnic vom sta să le căutăm în politica celorlalte partide.

După efortul politic al generației dela 48, care a introdus și la noi toate instituțiile vieți de stat moderne, ne-am trezit cu o societate în care forma nu corespundea fondului și a cărei desvoltare tocmai de aceia putea fi ușor împiedecată. Pe această nepotrivire dintre formă și fond s'a clădit doctrina conservătoare, și, alături de ea, o întreagă școală critică — aceia a junimismului — care, bătându-și joc de forme, neglija energiile și posibilitățile cuprinse în adâncimile ființei noastre naționale.

Nu vom tăgădui, firește, foloasele aduse culturii românești de școala junimistă, dar iarăși nu se poate ascunde că de pe urma acestei școli s'a desvoltat la noi scepticismul politic care refusa orice încredere în valoarea energiei și însușirilor noastre naționale. Timp de cincizeci de ani, intelectualii junimismului au făcut operă de criticism și de negație, acoperind cu zeflemele orice acțiune izvorită din încrederea în propriile noastre puteri, — și acest fapt explică și de ce în timpul războiului mai toți junimiștii au făcut politică germanofilă. Lipsa de încredere în puterile noastre i-a determinat să ceară un război alături de Germania și tot această lipsă de încredere i-a făcut ca, în domeniul economic, să fie partisanii politicei de concesiuni.

Impotriva scepticismului politic al școalei junimiste s'a ridicat la timp școala liberală care, coborîtă eroic în mijlocul realităților, a înțeles să lupte necontenit pentru ridicarea fondului la înălțimea formelor.

Politica economică a partidului liberal nu este decât continuarea și complectarea operei începute la 48, ea urmărind sistematic adaptarea societății românești la formele de cultură și civilizație împrumutate din Apus. Mulțumită acestei politici, s'a desvoltat la noi spiritul de inițiativă și de întreprindere, s'au pus în mișcare energiile noastre creatoare și s'au desfundat toate posibilitățile unei strălucite desvoltări și propășiri naționale.

Păstrându-și poziția lui sedentară banul românesc a devenit element de ofensivă economică chemând la muncă toate forțele unei societăți cu structură și moravuri patriarhale. Cultura însăși a fost silită să se coboare în mijlocul realităților și să dirijeze un întreg plan de muncă menit să ne deschidă un loc de cinste în mijlocul statelor moderne.

Intelectualismul elegant, sceptic și steril al școalei junimiste a fost înlocuit cu știința militantă și optimistă, și tocmai de aceia creatoare, a partidului liberal care a înțeles că o cultură nu prețuește nimic dacă ea nu participă la nevoile, la problemele și la munca din fiecare zi a societății noastre.

Aceasta este deci politica economică a partidului liberal: *lupta care se dă sistematic pentru a scoate din fasa patriarhală un stat și o țară care trebuie să fie moderne nu numai ca formă, ci și ca suflet.*

Evenimentele zilei

Socialiștii moderați învinș în America

O telegramă din Denever anunță că d. Gompers a fost reales președinte al federației americane a muncei. Adversarul său a fost John Lewis, șeful uniunei minerilor și ale elementelor extremiste ale federației. Gompers a fost ales cu 25 mii voturi. Lewis având 13 mii.

Ziarul „Le Temps" află că după o desbatere furtunoasă, federația americană muncei s'a pronunțat contra regimului sovietic rus, pe care l'a calificat de tiranic și inamic al lucrătorilor.

Oamenii societății viitoare

Din întunericul și umezeala temniței în care-și împlinește osânda, Ilie Moscovici, socialistul cu figură de apostol și secretar al fostului partid socialist înainte de sciziune, a trimis spre publicare o scrisoare, al cărei cuprins se adăogă ca o mărturie prețioasă și revelatoare la toate dovezile cari se îmbulzesc pentru a sfărâma legenda „oamenilor noui". Este scrisoarea unui om a cărui cinste n'avem dreptul s'o bănuim până acum, a unui om pe care un feroce și rău înțeles spirit de disciplină în partid l'a silit să tacă și să patroneze toate mârșăviile și imoralitățile tovarășilor săi de luptă.

Scrisoarea aceasta căreia josnicia faptelor cuprinse și cruditatea formei îi dau un caracter de un brutal realism, cuprinde portretele unora dintre conducătorii partidului socialist din Romînia, dar niște portrete cari ne arată pe aceștia dezbrăcați de orice simț moral și lipsiți de conștiința politeță.

Unul își rădează mișcarea făcând pe agentul poliției, altul un avocat suspendat din barou pentru escrocherii, al treilea un proxenet, al patrulea antreprenor de prostituate, și așa mai departe, fiecare din cei zugrăviți fiind o pildă de tot ceiace viața și societatea poate produce mai abject și mai hâd.

Oamenii aceș la se cocoțaseră în fruntea unei mișcări, care în numele unui ideal de dreptate și de moralitate, tinde cu riscul celor mai dureroase jertfe să schimbe alcătuirea societății de azi.

Imbrăcați în armura strălucitoare a celui mai înalt idealism și aureolați de nimbul martirilor, ei porniseră ca niște Feți Frumoși la luptă pentru a răpune balaurul care este societatea actuală.

In zguduirea aceasta pe care a produs-o războiul, ei se justificau ca exponenții tuturor acelor forțe tăinuite și anonime cari însetate de adevăr și de dreptate năzuesc să se ridice din adâncuri spre lumină. Și împrejurările erau de așa fel, încât am fi fost dispuși să dăm oamenilor acestora cari cereau o înnoire societății și o primenire morală, indulgența, cea mai largă în ce privește capacitatea sau cultura și nu le am fi pretins în schimb decât să aibă suflet, să se simtă încălziți și mânați de viziunea splendidă a unui ideal etic și de dreptate.

Dar iată că dovediți ca incapabili, ei se dovedesc cu fiecare zi care trece, că ascund în dosul cuvintelor frumoase și nobile, suflete murdare și imorale.

Priviți-i aceștia sunt în lumina crudă a adevărului, oamenii societății viitoare, a acelei societăți care făgăduește fericirea umanității prin dreptate și moralitate.

In chestia organizării separatiste maghiare

— Un răspuns —

Un personagiu distins din societatea maghiară; pentru a combate obiecțiunile cu care am întîmpinat organizarea separatistă maghiară, află potrivit să'mi reamintească felul cum sub stăpânirea ungurească înțelegeam — fiind vorba de Români, — să susțin dreptul la o organizare națională și'mi menționează dintr'un articol scris pe acele vremuri, următorul pasagiu: „organizarea în partide naționale este o cerință organică a acelor colectivități de cetățeni, cari în chipul acesta își văd salvate interesele inerente felului lor deschilint de a fi. Organizarea în partid național este așadară o urmare naturală care nu poate fi altfel, a însăși ființei naționale, care este o realitate cu atât mai evidentă, cu cât este un organism viu. Statul din contră, prin organele sale, cari pot fi și altfel alcătuite de cum sunt, va trebui să se conformeze astfel încât să nu jignească viața proprie a ființelor care îl alcătuiesc".

Imi cere apoi să elucidez această chestiune în corpul ziarului nostru. O fac cu plăcere: Mai Intâi declarațiunea de mai sus am făcut-o într'un timp când pe toată linia, din partea tuturor guvernelor maghiare cu desconsiderarea legilor fundamentale și disprețuind caracterul eminamente poliglot al țării, ni-se denega dreptul la o viață proprie națională. Ori, acest temei astăzi nu poate fi invocat, într'un stat național, produl al evoluției istorice, al acelei dispoziții generale, care a făcut să se repare nedreptățile trecutului alcătuind forme de initive pentru așezările etnografice cu pretul șuvoaielor largi de sânge și în baza principiului de autoderminare al popoarelor. Nu se poate subția un principiu la infinit. Căci dacă s'ar admite în noulle alcătuiri de state dreptul de aut determinare pe seama minorităților, mâine ne-am trezi în cadrele autonomiilor lor cu alte minorități și aceas'a s'ar perpetua la infinit. De aceea sunt așa de clare dispozițiile tratatului de pace care se mulțumește ca minorităților să li-se îngădue libera desvoltare. Li-s'a denegat oare minorităților noastre, din partea statului român acest drept? Așteptat-au oare Maghiarii să cunoscă cel puțin dispozițiile constituției române în chestia minorităților?

In articolul meu însă din care se citează pasagiul de mai sus am mai spus în continuare și următoarele: „Da, admit dreptul statului să intervină și să împiedice o organizație, care ar tinde să submineze temeliile vieți de stat, care s'ar pune în opoziție cu scopul statului și s'ar sustrage de a participa la viața de stat în și prin acele organe, cari sunt ale statului. Dar la noi, organizația partidului nostru național, este doar organizația alegătorilor, după cercurile electorale în vigoare și scopul acestui partid este ca cu arme constituționale să-și câștige poziția și influența s,a în puterea legislativă a țării. Prin urmare nu aș fi admis nici atunci, că ar putea fi patriotică o formulare de program ca cea din Huedin, care în punctul prim anunță simplu: „Ardealul al națiunilor ardelene!" Să mai sporim oare vorba?

Aurel Ciato

In locul Angliei, America

Intre atâtea schimbări ale istoriei mai recente, un singur lucru a rămas invulnerabil: stăpânirea engleză, suverană în cele cinci părți ale lumii. Ea pare cu atât mai puternică, cu cât se sprijină pe imense colonii, transformate în imperii: în America, marea Canadă; în Africa, statul Capului; în Asia, bogata Indie; în Oceanul Pacific, Australia; la antipozi, Noua-Zeelandă.

Iată însă că'n ultimul timp, un nou astru se ridică: America, întunecând încetul cu încetul vechea splendoare engleză. Unul din semnele cele mai sigure ale acestei uriașe schimbări e atitudinea celor 4 prim-miniștrii ai dominionurilor britanice, strânși într'o conferință la Londra.

D-l **Stephane Lauzanne** observă această într'un judicios articol din ziarul „Le Matin". Fiecare discurs al acestor 4 premieri conține un elogiu la adresa Americii.

Fiind vorba de reînoirea tratatului de alianță anglo-japonez, care privește îndeaproape Statele-Unite, d-l **Meighen**, primul ministru al Canadei a spus că va discuta chestiunea cu simțul răspunderii, care apasă asupra lui și că va face să-și aibe preț părerea țării lui.

D-l **Hughes**, primul ministru al Australiei, cerând ca deacum încolo politica externă să nu mai fie prerogativa exclusivă a Regatului-unit, ci întreg imperiul să fie ascultat, a arătat încotro se'ndreaptă simpatiile țării sale: „Știu că exprim opinia Australiei întregi, când spun că poporul australian păstrează Americii un loc imens în inima sa".

D-l **Massey**, primul ministru al Noii-Zeelande a accentuat, tot cu prilejul discuției tratatului anglo-japonez, că „inainte de toate, trebue să luăm în mare considerare punctul de vedere american.

Dar declarația cea mai semnificativă a făcut-o **Generalul Smuts**, primul ministru al Africei de-Sud:

— „Americii în datorim victoria marii noastre cauze... Nu

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

va fi greșală mai mare decât aceea de a rivaliza în înarmare cu America.

America este țara cea mai scumpă nouă din toată omenirea, fiindcă noi, dominionurile o socotim ca pe străbuna noastră. Singurul drum sigur, pe care Anglia îl va putea lua, e aceia de-a merge alături de America..."

Care e avertismentul și care e lecția scoasă din aceste declarații?

Avertismentul e că hegemoniile egoiste sunt totdeauna amenințate de peire, or'cât de formidabile ar fi ele.

Lecția e că democrațiile desinteresate au o putere de atracție aproape fără limite.

In legătură cu cele spuse mai sus, un prim rezultat e că Anglia va stipula precis în tratatul său cu Japonia neutralitatea britanică în cazul unui conflict între Japonia și Statele-Unite.

Invățământul muncitoresc

La București, s'a deschis un congres al învățământului muncitoresc. Inițiativa a fost luată de Ministerul muncii.

E un congres venit la timp. Trebue să se înceteze definitiv cu ucenicia făcută la întâmplare, în atelierul mai bun ori mai rău al unui maestru conștiincios sau nu. Apoi, or'ce muncă manuală e însoțită de un proces mintal și o educare sistematică a inteligenții lucrătorului nu poate fi decât în folosul lui, ușurându-i și îmbunătățindu-i munca. E nevoie deci de o școală, care să facă pe lucrător și mai abil în meseria lui și care, completându-i cultura, să-l facă un element în societate pe deplin conștient de drepturile și datoriile lui.

Anarhia se'ncuibează numai în mințile sărace și nicicând cultura n'a fost o rea sfătuitoare.

La congres, raportor a fost d-l inginer Stavri C. Cunescu, director al învățământului muncitoresc în Ministerul muncii. D-sa a spus că se simte mai mult nevoia pentru învățământul ucenicilor din industrii și meserii, fiindcă mediul, în care trăiesc ei, nu contribue la desvoltarea sufletească în măsura, în care contribue mediul de trai și ucenicilor din comerț și al fetelor din industrie.

Școala se va face în orele de muncă legală.

Ucenicia trebue supraveghiată de către reprezentanți ai ministerului și reprezentanți ai patronilor. Invățământul practic trebue să fie împreunat cu cel teoretic. Cursurile vor dura 3 ani. E nevoe să se stabilească o legătură între patroni și profesori, pentru supravegherea și buna îndrumare a ucenicilor. In acest scop, propune înființarea unor livrete de aptitudini și purtare, în care patronii și profesorii vor face cuvenitele însemnări.

Cursurile vor fi de 2 feluri: de cultură generală comună tuturor meseriașilor și de specializare. Trebue să se facă legătura între curs și necesitățile simțite de ucenic în cadrul meseriei lui. Baza cursurilor de specializare e desemnul; în jurul căruia se vor face aplicațiunile celorlalte cunoștințe de învățământ tehnic.

Numai ucenicilor, cari vor termina școala li se vor libera carnete de capacitate profesională. Invățământul va fi obligatoriu. Se vor face cursuri și cu lucrătorii în orele de seară.

In ce privește universitățile populare, d-l Cunescu crede că ele n'au reușit, fiindcă se făceau cursuri prea înalte.

Din discuțiile, cari au urmat, e de relevat cererea ca să se dea ucenicilor cunoștințe cooperatiste, ca primul criteriu de selecționare a ucenicilor să fie lucrul manual din școlile primare și ca noile școli să aibe toate eforiile lor, cari să le conducă.

Vom vedea la ce hotărîri se oprește congresul.

O alianță necesară

Crearea unei Academii a Artelor și Sporturilor

O inițiativă hotărîtă e pe cale să creieze la Paris o Academia a Artelor și Sporturilor.

In adevăr, considerată din punct de vedere psihologic, răspândirea sporturilor arată o nouă mentalitate, noui tendințe noui aspirațiuni; ea ne face să întrevedem un fel de existență mai sănătos, mai plăcut, și putând perfect de bine să se împace cu cerințele vieții moderne.

Din această mare mișcare sportivă, se scoate filozofie și i se dă consacrarea care i se cuvine.

Intelectualii și artiștii au gândit că trebue să colaboreze cu sportivii și rezultatul reflecțiilor lor a fost crearea acestei Academii a Artelor și Sporturilor — condus de către personalități eminente — care va avea un scop multiplu și care va fi înainte de toate, grație organizației ei, un centru unic în care Arta va fi vecina statornică a Sportului.

Numeroșii artiști și literați cari vor face parte din ea vor da opere ale căror subiecte vor trebui să fie inspirate de către ideea sportivă sau în raport direct cu lucrurile de sport.

O școală superioară de educație fizică va fi creiată în deosebi pentru formarea de șampioni, căci fără performanță sportul ar decădea. Astfel va fi răsturnată radical ridicula barieră ridicată inconștient între intelectuali și sportivi.

Iată cum s'au exprimat unele personalități competente — dintre care unele vor face parte din comitetul de direcție al Academiei, — asupra acestei inițiative:

„Aveți dreptate să asociați artele cu sporturile. Arta este măsură, echilibru, sănătate, frumusețe. Lucrul acesta prea ades a fost uitat. Nu s'a încercat oare, în urma unor rătăciri romantice, să se celebreze dezordinea intelectuală, dezechilibrul nervos ca fiind foarte favorabile înfloririi operelor de artă? Nimic nu e mai fals. Nu există artist mare care să nu fie înzestrat cu o excepțională putere de muncă, și cei cari aveau puțin sănătate au avut destulă energie ca să-și fabrice sănătate."

Henry Bordeaux
romancier.

„Germanii văd în sport ucenicia exercițiului militar. Pentru Englezi, sportul este o școală de educație, a forții și a voinții. Pentru Americani, e aproape numai ocazia de a bate recorduri. Se cuvine ca Franța, după idealul clasic, să facă din sport una din formele acestei unîri intime a artei și a vieții pe care Grecii o urmăreau în toate domeniile".

Emile Boutroux
filozof

„Proiectul unei colaborări intime a celor cari se dedau culturei fizice cu reprezentanții culturii intelectuale prin artă, îmi pare nespus de ispititor.

„Nu sunt competent să vorbesc în numele artiștilor plastici, dar pot afirma că muzicantul va putea fi servit prețios prin observarea și aplicarea marilor principii cari conduc mișcările corpului omenesc, așa cum sportivul nu va putea decât să amelioreze armonia generală a gestului său, prin cunoașterea aprofundată a accentului, principiu generator al întegii muzici".

Vincent d'Indy
compozitor.

„E o nobilă idee să se asocieze artele și sporturile. Sculptorii și pictorii noștrii vor găsi frumoase modele. Muzicanții noștrii vor ritma marșurile eroice și dansurile armonioase. Poeții vor glorifica această nouă Academie prin opere teatrale în care se vor găsi reunite poezia dramatică, muzica, dansul și lupta.

„Imi pare că, din toate acestea, nu poate ieși decât frumusețe.

Albert Lamberi
artist dramatic.

„... In adevăr, suntem un popor ciudat. Nu admitem ca cineva să-și poată cultiva în acelaș timp creerul și mușchii. Totuși, am văzut pe lord Balfour, la vârsta de 60 de ani trecuți, câștigând un match de tennis, și toate ziarele ilustrate din Anglia, reproduc regulat, nu fără oarecare mândrie, chipul lui Lloyd George jucând golf. In Franța astfel de lucruri ar fi făcut să cadă un ministeriu!

„Intemeietorii Academiei de Arte și Sport ul, al cărei titlu ar fi fost de ajuns ca să scandalizeze pe înaintașii noștri, fac nu numai o operă necurată, ci și o operă ciudat de curagioasă".

Francis de Croisset
autor dramatic.

„Privesc cu simpatie această Academie nouă care se silește să unească pe artiști cu sportivi, pe sportivi cu intelectualii.

„Lucrul îmi pare, ce-i drept, greu. Nu că aș fi cumva de acord cu cei cari văd în educația fizică o piedică pusă educației mintale.

Mens sana in corpore sano n'a încetat niciodată să fie un adevăr incontestabil. Socrate frecventa pe artiști; și Alexandru cel Mare a fost un atlet, elev al unui elev al lui Socrate. Din

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cum e privit darvinismul

Câteva păreri asupra valorii selecțiunii naturale ca agent de transformare și evoluție. Ce mai rămâne din darvinism și ce trebue înlăturat.

In *Scientific Monthly*, d-l G. C. Nutting, un biologist american publică un articol interesant asupra darwinismului cu ocazia criticelor aduse darwinismului de veteranul naturalist John Burroughs. De fapt chestiunea e pusă de multă vreme. Darwinismul e departe de a da satisfacție. Mai întâi e bine să ne înțelegem. Sunt doi Darwin: cel al evoluției în general și cel al originei speciilor. D-l Jean Friedel prezentă foarte bine această chestiune în cartea sa, *Personnalité biologique de l'homme*, care trebue citită deopotrivă de filosofi, naturaliști sau antropologi. „Acum, spune el, toată filosofia biologică e impreguată de evoluționism ...

Ideea de evoluție face așa de mult parte din atmosfera intelectuală pe care o respirăm, încât pare aproape inutil de a pune din nou în discuție ... Dar examinând faptele fără părtinire, ajungem la această concluzie paradoxală: punctul de vedere transformist se impune minții și totuși observația directă, departe de a dovedi variabilitatea speciilor, dă mai de grabă impresia imutabilității". Nimic mai exact.

In această privință D-l R. Chodat, distinsul profesor de botanică la universitatea din Geneva, în ediția a treia a excelentei sale cărți *Principes de botanique* spune: „Nimeni n'a putut schița până acum o teorie satisfăcătoare a originei speciilor. Pe bună dreptate majoritatea materialiștilor tind spre doctrinele evoluționiste. Nu e mai puțin sigur însă că niciun teoreticiau n'ar putea să dea mai mult decât presumpțiuni în favoarea teoriei sale. Nici o dovadă convingătoare, nici-o experiență viguroasă n'a fost făcută care să încline cumpăna în favoarea originei speciilor prin influența directă sau indirectă a mediului". Acela și lucru se petrece cu selecțiunea și mutația. D-l Cuenot, biolog distins, autorul *Genesci speciilor animale* e tot atât de categoric în acest volum așa de documentat și plin de fapte „e pare, spune el, că trebuie să părăsim complet hipotesa darwinistă a efectului selecțiunei asupra micelor caractere somatice provocând încet încet evoluția speciei".

Dar atunci, ce devine transformismul? D-l Cuenot pune întrebarea și răspunde. „Poți fi sau nu transformist după tendințele tale filosofice? Evoluția nu e decât o hipotesă mai mult sau mai puțin probabilă? Fără îndoiala că nimeni n'a văzut o specie trausformându-se în alta. Dar un număr infinit de fapte în anatomie, embriologie, geonomie, paleontologie găsește o interpretare satisfăcătoare și simplă în doctrina transformistă și faptele devin ininteligibile dacă nu o primim ... Poate e necesar să se mai spuie odată mai mult că încrederea acordată transformismului e te acsolut independentă de teoriile explicative propuse de la Lamarck până în zilele noastre.

Chiar dacă nu am avea explicații asupra procesului evoluției (și nu suntem aici puși în această situație) doctrina s'ar impune cu o egală tărie." In adevăr, e altceva a crede în evoluție care pare evidență și altceva a crede că evoluția s'a făcut prin selecțiune sau prin acțiunea mediului sau prin mutație, care sunt foarte discutabile.

Cum s'a făcut evoluția? Să mai întrebăm un biolog, pe Etienne Rabaud, profesor de biologie experimentală la Sorbona, autor de lucrări diverse, numeroase și suggestive datorită cărora s'a pregătit pentru a scrie *Elemente de biologie generală*. Dl Raband nu-i mai puțin categoria. Vorbind de lamarckism spune: „Acest punct de vedere simplist nu mai poate fi menținut." Doctrina preadaptației nu-i place nici atâta și se arată foarte circumspect și față de rudenia generală a organismelor. N'are certitudinea lui Haeckel „Comparația embrionilor de vertebrate arată la toate formațiunea de fente sau arcuri viscerale și în așa fel încât nu mai poate fi vorba de o simplă convergență. Dar, rudenia odată stabilită, nici un document paleontologic sau embriologic nu ne îngăduie sa mergem mai departe."

Dar atunci cum se poate explica evoluția speciilor?

Deocamdată nu o explică nimeni, dar i se caută explicația în diferite părți. Dl Rabaud nu crede că paleontologia ar ma putea da vre-o probă. De aceea trebuie de urmărit studierea părții fisiologice a problemei, a determinismului fenomenelor de viață și a experimentației biologice.

Asupra acestei chestiuni naturaliștii vor ceti cu mult folos *La terre avant l'histoire* a lui Edmond Perrier și nota recentă a dlui Douvillé la Academia de Științi: *Cum au apărut unele forme noui.* După acesta din urmă accidentul și-a avut importanța lui în apariția formelor noui: modificări considerabile s'au produs la moluște.

„Unele forme noui, spune dl Douvillé sunt rezultanta unui accident și ele devin stabile prin adaptare și se perpetuiază prin ereditate.

In rezumat, ce e cu darwinismul? Naturaliștii ponderați admit transformismul. Dar nici unul din mijloacele prin care s'ar fi operat transformarea speciilor un satisface mintea. Darwin rămâne intact ca apărător al ideei generale a transformismului, dar nu mai rămâne în picioare ca autorul explicației originei speciilor prin selecție naturală. De altfel, nimeni nu rezista din acest punct de vedere. Problema rămâne încă în studiu fără îndoială pentru multă vreme.

Cronica politică

D-l Tache Ionescu și reforma agrară. Nu ne-am fi așteptat desigur ca și la discuția reformei agrare să ni se dea prilejul pentru a dovedi încă odată cât este de potrivnică intereselor țării politica de lingușire și apărare a intereselor străine pe care d-l Tache Ionescu înțelege s'o facă și să și-o impună.

In adevăr, d-sa a propus și majoritatea a încuviințat ca la unul din articolele reformei agrare să se adaoge un amendament prin care o mare parte din proprietatea absenteistă să fie scoasă de sub regimul exproprierei.

D-l Iuliu Maniu a declarat că nu poate primi pentru Ardeal punctul de vedere a guvernului solidar cu d-l Tache Ionescu în chestiunea regimului creiat de legea agrară față da proprietățile străinilor.

D-l Tache Ionescu pentru care a fi „mare european" înseamnă a te pleca totdeauna în fața intereselor străine și a le socoti mai presus de interesele și drepturile țării tale, s'a ridicat împotriva restricțiunei pentru străini pe care o cuprinde art. 7. din Constituția statului, afirmând că la urma urmei se poate călca Constituția atunci când este vorba de acordat avantagii străinilor pe spinarea țării.

Noi o cunoaștem de mult marea dragoste a d-lui Tache Ionescu pentru străini și știm că este gata oricând să facă concesii acestora în paguba țării pentru a nu știrbi nimic din prestigiul renumelui de „mare european".

---

nefericire, în zilele noastre, după ce am disprețuit atâta vreme gimnastica în favoarea algebrii, cădem în greșala contrarie și disprețuim algebra pentru gimnastică.

„Situație deplorabilă. Iată de ce încurajez din toate puterile mele pe cei cari încearcă să reînvieze vechea colaborare a mușchilor cu creerul. Iată de ce sunt, cum am spus-o deja, foarte simpatic Academiei noui a Artelor și Sporturilor."

Claude Farrère
romancier.

■

Deocamdată opera aceasta e numai în pregătire.

Cei cari aspiră însă să respire suflul înviorător al spiritului nou care împinge puternic spre un ideal de frumusețe, de forță și de inteligență, vor vedea desigur manifestându-se în curând spre folosul lor o activitate care poate fi plină de consecințe fericite.

Nebunia filatelistică

Ca și tablourile, timbrele ating acum, prețuri fantastice; se poate spune că unele timbre fac astăzi concurență tablourilor marilor maeștri, ca Fragonard, Rembrandt Boucher, etc. In sala Brouetet din Paris a avut loc vânzarea unei colecții de timbre; un singur timbru a atins cifra fantastică de 183.000 fr. cu cheltuell și două alte s'au ridicat plus toate cheltuelile la 246.750 fr. Ți se pare că visezi au ind astfel de cifre și te întrebi, cu drept cuvânt, dacă anume colecționari nu sunt atinși de nebunie. Se spune că cumpărătorul acestei întregi colecțiuni, ar fi un negustor de tabac alsacian, d. Vurrus. Aceste timbre făceau parte din colecția donată muzeului din Berlin, de Ducele de Ferrari fiul ducesei de Galliera. Colecția fiind în Franța la izbucnirea războiului, a fost sechestrată, ceeace a dat loc vânzării de eri care a atins un total de 1,100.850 franci.

Pentru 81 de mărci românești, albastre, din 1858, purtând scris „România-Moldova" s'a dat 30.000 de franci.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

In preajma diplomației

- Chestiuni în dezbatere -

Zilele acestea consulul american Hines, care a fost ales arbitru, se va pronunța în procesul dintre România și Serbia pe deoparte și Austria de cealaltă în ce privește cele 40 vapoare și 800 corăbii de transport luate de trupele franco-române-sârbești ca pradă de războiu și împărțite între România și Serbia.

Aceste vase aparțin unei societăți de navigație pe Dunăre

Germania e și ea de partea Austriei pentru revendicarea vaselor, „Bayerische Loyd Actien Gesellschaft" fiind interesată în această afacere.

Cehoslovacia are și ea pretenții asupra vaselor.

Nostim e faptul că și Grecia a formulat o cerere revendicând o parte ce i se cuvine.

Din partea noastră e acolo o delegație.

Valoarea vaselor e de peste zece miliarde de coroane.

*

Intrevederea dintre d. Filalitty ministru nostru la Varșovia și d. Karakan ministru bolșevic, va fi la Varșovia în ziua când delegatul sovietelor își va anunța sosirea la Varșovia.

Se știe că această întrevedere are drept scop limitat, să stabilească programul unor conferințe ulterioare, ce se vor ține între delegațiunile ambelor țări.

Aceste delegațiuni vor discuta unele chestiuni pendinte dintre România și Rusia sovietică.

In cursul lunei Iulie se vor întruni pe limanul Nistrului delegațiunea română cu delegațiunea sovietică, ce va discuta asupra statutului limanurilor, care conform dreptului internațional, se împart între cele două state printr'o linie mediană, ce trece prin mijlocul apei între ambele maluri.

Delegațiunea română va fi compusă din d. Papiniu ministru plenipotențiar, contra-amiralul Scodrea și colonelul de stat major Economu.

Intâlnirea se va face pe apă.

*

„Universul" anunță că Guvernul a fost încunoștințat eri radiotelegrafic că s'a amânat sine die conferința dela Porto-Rose, probabil în urma demisiunei cabinetului Giolitti.

Delegaților cari au părăsit Capitala spre a merge la Porto-Rose li s'a teleg afiat la Timișoara ca să se înapoieze în București.

Revista presei maghiare

Organizarea maghiarilor

Chestiunea permanentă a organizării politice a maghiarilor ocupă zilnic coloanele ziarelor ungurești aducând știri noi despre o organizare, care câștigă tot mai mult teren în păturile societății maghiare. Dorința de organizare e unitară, însă se pare că în culise sunt divergențe de păreri asupra formulării definitive a programului și e probabil că la conducere se găsesc de pe acum două grupări dintre cari una — susținută de Ellenzék — pare a fi mai radicală, iar cealaltă, care a pornit în afară de cu isele ziarului Ellenzék, mai temperată și urmărând o mai intensă activitate sub influența ziarului „Keleti Ujság."

La aceste concluzii ne îndreptățește articolul din Ellenzék, care după ce constată că nici o situație nouă politică nu poate transforma curentul intrinsec al unei grupări de rassă continuă:

„Maghiarimea din Ardeal a recunoscut că plasându-se în noulle cadre, are pretenții, ce nu se pot înlătura și asupra căror trebue să vegheze încontinuu fără a pierde vreun moment luptând pentru realizarea lor. Acum lucrează terenul pentru fericirea sa, acum aruncă sămânța viitorului pentru un seceriș bogat. Insă să aibă grije. Milloanele de mâni să fie numai pentru un cuget, pentru o voință și pentru o singură muncă. Un vânt odios aruncă sămânța și în loc de spicuri de aur se vor secera buruene. La o parte deci cu toate divergentele".

Ziarul „Temeșvări Hirlap" se ocupă și el tot cu organizarea politică a maghiarilor și constată că după doi ani și jumătate maghiarii abia acum pot începe organizarea fără ca să fie bănuiți de scopuri iredentiste de o parte mare dintre Români, ceace era un fapt acum doi ani. Continuă apoi astfel:

Nimeni nu trebue să creadă că maghiarii ar intenționa o propagandă contra statului. Opinia publică a trecut acel timp când făcea agitații inutile periclitând și liniștea și drepturile minoritare (Credem și noi că a sosit timpul.) Cu atât mai mult nu poate face aceasta acum când nu poate ști care este situația sa în timpurile normale când se va reintrona ordinea de drept(?) Ea crede mai de grabă într'un viitor bun și nu urmează exemplul celor cari a privi au condamnat acțiunea maghiară.

Români pot privi liniștiți desvoltarea lucrurilor. Statul convins de forțele și autoritatea sa nu poate avea teamă de organizarea maghiarilor. Și până când nu vor fi motive nu poate atribui organizației tendințe destructive. Din contră statul trebue să înțeleagă că organizarea maghiarilor urmărește în primul rând consolidarea statului. Statul nu se poate opune organizației căci un astfel de act ar fi o dovadă de despuiere a minorităților de drepturile lor și o respingere a muncii ce acestea o oferă pentru consolidarea statului.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:
Vineri, Sâmbătă;
„CEZARINA" Partea VII.
Duminecă:
111.

CINEMA URANIA:
Vineri, Sâmbătă:
Morell P. I. Morell Prangaterul. De Cate.
Femeea Philantropa.
Duminecă:
Morell Partea II.
Marionettele.

Știri și fapte politice

Intrebat la Cameră de către d-l Iunian, dacă aprobă atitudinea d-lui Tache Ionescu în chestiunea amendamentului la legea agrară, prin care o bună parte din proprietățile străinilor sunt scoase în ciuda dreptății și a prevederilor constituționale de sub regimul exproprierei d-l Titulescu a răspuns cu o sinceritate care va fi desigur o crudă lecție pentru d-l Tache Ionescu.

In plină ședință a Camerii, d-l Titulescu a spus că nu numai că este departe de a aproba atitudinea d-lui Tache Ionescu în această chestiune, dar îl dezavuiază și și-a exprimat mirarea și indignarea sa că d-l Tache Ionescu a putut lua apărarea acestor străini cari n'au luat nici când partea României în dificultățile întâlnite în politica externă.

Răspunsul acesta al d-lui Titulescu atrăgea după sine o altă întrebare: cum se poate ca d-sa să rămână pe aceiași bancă ministerială cu d-l Tache Ionescu?

D-l Titulescu a răspuns și la această întrebare spunând că mai presus de orice neînțelegere este necesitatea de a trece prin Parlament proectele reformelor pe cari țara le așteaptă.

Iată-l dar pe d-l Tache Ionescu dezavuat de unul dintre cei mai intimi colaboratori ai săi de odinioară, dezavuat de colegul său de bancă ministerială pe care îl plăcea a'l număra încă printre puținii oameni cari mai stau astăzi în jurul d-sale.

In răspunsul pe care d-l Titulescu l'a dat găsim o lecție de patriotism și una de politică, cari amândouă biciuiesc cu o meritată asprime atitudinea și acțiunea anti-românească a d-lui Tache Ionescu.

Impotriva regionalismului

Dintr'un articol intitulat „Rolul partidelor politice" publicat în ziarul „Dacia Traiană" sub semnătura d-lui Ion Gorun, reproducem următoarele pasagii:

In „teritorille alipite" — ca să întrebuințăm acest termen, — dar mai ales în provinciile foste subjugate de subt fostul regat ungar, noi am avut organizațiuni de partid în cari se subsumau și se concentrau vederi și tendințe, divergente din punctul de vedere al politicei generale, subt imperiosul postulat al necesității strângerii rândurilor pentru eluptarea primordialei condițiuni de viață: acea națională. Dar odată aceasta condițiune eluptată, realizată — necesarmente urma ca încordarea de până atunci să se desfacă, — și elemente diverse, democratice, social-democratice sau conservatoare, ținute până în acel moment într'o unire și disciplină vrednică de toată recunoașterea, să-și caute fiecare punctul de contact și de unire cu reprezentanții ideilor înrudite, din tot cuprinsul țării întregite.

In loc de aceasta am asistat și asistăm încă, la tendințe de blocuri regionale. Adică Interesele Ardealului, de pildă, nu pot fi reprezentate și mântuite decât prin Ardeleni, nu numai de origine, dar și de stăruință ...

Nenorocita concepție, — și mai ales nenorocită prin urmările pe cari le poate avea. Căci însemnează a înălțări noi înșine barierele acelea cari ne despărțeau — barierei pe cari le-a sfărâmat virtutea românească din „vechiul regat", sprijinită de sufletul românesc din „teritoriile alipite".

Noi nu vedem și nu putem vedea aicea decât un singur suflet, același care s'a regăsit și în fapt, după cum era în ideal. Deci, ca urmare logică, nu ne putem închipui, nici în ordinea politică, decât contopirea, de o parte sau de alta, a acelorași principii și tendințe, cari nu numai că nu trebue să aibă a face nimica cu regionalismul, dar mai ales trebue să-l repudieze și să-l lapede.

Nimenea nu trebue să se teamă că interesele speciale, dacă pot să fie, a unela sau alteia dintre provinciile venite, sau revenite, la matcă, vor fi primejduite, din moment ce nu vor fi reprezentate anume de către personalități localnice. Localnicii, ca atari, nu ne trebue nouă acuma. Ei pot să ne devină chiar primejdioși. Nouă ne trebue, fără alegere de origine din vechiul regat sau noul regat, oameni pătrunși de idealul — sau de culminarea acestui ideal — al închegării acestui Stat românesc unul, nedespărțit prin nimica, pentru ca să-și ducă înainte menirea lui de pionier al culturii în Orientul european.

Rezultatele conferinței dela Roma

Conferința statelor succesoare dela Roma se apropie de sfârșit. Lucrările acestei conferințe nu sunt chemate a da sancțiuni definitive în chestiunile de cari s'au discutat acolo, ci au numai un caracter pregătitor, urmând ca guvernele singuratticelor state să-și spună ultimul cuvânt.

Iată chestiunile cari au fost discutate în Roma:

Distribuirea arhivei fostei monarhii austro-ungare.

Chestiunea pensionarilor fostei monarhii a fost aranjată astfel, ca statele succesoare să preia fiecare pe aceia cari sunt cetățeni ai săi sau au făcut obțiune pentru această cetățenie sau au câștigat cetățenia în urma unui drept legal.

In serviciul justițiar s'a adoptat reciprocitatea.

Evitarea impunerei duble cu impozite.

S'a regulat și procedarea față de societățile de asigurare.

Chestiunile, cari nu se vor putea discuta în sesiunea actuală, vor fi rezolvate în luna Octombrie când se vor întruni din nou statele succesoare.

INFORMAȚII

Politice

Maghiarii au pus bazele organizațiilor politice județene în județele: Ciuc, Sălaj, Cluj, Treiscaune, Bistrița, Odorhei, Târnava mare, Hunedoara, Alba inferioară și Bihor. Astfel organizația politică ungurească are 10 filiale.

O mare parte din Ardeal fiind astfel organizat s'a hotărât ținerea congresului general la 6 Iulie în Cluj.

■

Citim în **Viitorul:**

In ședința de aseară, birourile Camerei au fost acuzate că încheie procese verbale de votare a unor proecte de legi care în realitate nu puteau să fie votate.

Sub președinția d-lui Duiliu-Zamfirescu s'a întâmplat adesea ca aceste birouri să nu facă în regulă convocările comisiunilor și chiar să se falsifice unele liste de prezență. A încheea procese-verbale de soiul celor denunțate aseară e mult mai grav și guvernul ar trebui să-și dea seama că prin astfeel de procedee înainte de-a se compromite persoanele din birouri se discreditează instituția în sine.

Dacă cele denunțate de opoziție sunt fapte întâmplate vinovații trebuesc trași la răspundere, oricine ar fi ei.

■

Din cauză că mai toate ziarele și revistele cari apar la Budapesta duc o campanie până de calomnii și de propagandă iredentistă împotriva României, guvernul nostru a luat hotărârea să prohibească la import aceste publicațiuni, cu excepția foilor „Magyar Ujsàg", „Jövő" și „Ember".

■

Citim în **Dacia:**

„In ședința marei Scupcini dela 21 Iunie, deputatul Vucotici a interpelat guvernul asupra propagandei iredentiste a românilor (?) în teritoriile aparținând Serbiei.

„Dezvoltarea acestei interpelări care s'a produs după plecarea d-lui Take Ionescu din Belgrad, va avea loc în cursul acestei săptămâni".

■

Comerciale

Camera de Comerț și Industrie Cluj și Sfatul Negustoresc, aduce la cunoștința comercianților locali cu prăvălii deschise, că măsurile nu sunt obligați a-le prezenta la oficiul de verificare. Ordonanța apărută în această chestie privește numai pe comercianții — colporatori.

■

Pe piața lemnelor se observă o creștere a cererilor. Prețul lemnului este în urcare.

■

Prețul zaharului arată o scădere în tot Ardealul.

■

Artistice

Azi a sosit în localitate D-l Popovici, cunoscutul pictori eșan pentru a preda Universității Clujene celebrul tablou "Uciderea lui Horia pe roată". Acest tablou are 3 metri lățime și 5 m. lungime.

Industriale

Congresul facricanților de spirt, ținut zilele acestea în Cluj, a hotărât să înființeze un cartel al fabricanților în care să intre toți, pentru a putea lupta de comun acord contra nevoilor. Cei înscriși în acest cartel au hotărât să suspende munca în toate fabricile, până când se vor epuiza toate stocurile de spirt pe care le au în depozite.

■

Administrative

A sosit la Cluj dl Ștefan Dumitrescu delegatul ministeriului de Domenii. Scopul călătoriei d-sale este de a organiza contabilitatea „Casei administrative a Pădurilor" care urmează să se descentralizeze pe regiuni.

■

D-l Dr. Dandea și-a înaintat demisia din postul de șef al biroului de cuartiruire din Cluj, dându-și seamă că nu va putea rezolvi criza de locuințe, din cauza prea multor ocupații ale D-Sale.

După câte suntem informați succesorii D-Sale vor fi D-l Dr. Babes ca șef, și D-l Ciochina ca subșef al acestui birou.

■

Școlare

Liceul clasic din Brașov a sărbătorit pe directorul său d. dr. Iosif Blaga, cu prilejul împlinirei a 30 ani de profesorat.

D. dr. Iosif Blaga, directorul liceului, a rostit un discurs de închidere prin care dădea sfaturi elevilor.

Protopopul Brașovului, dr. V. Saftu, a mulțumit corpului profesoral pentru munca depusă în decursul anului expirat și a insistat asupra rolului pe care l'a avut în trecut acest liceu.

Aduce elogii directorului Blaga.

D. Axente Banciu, proesor în numele consiliului profesoral, felicită pe d. Blaga cu ocazia împlinirei a 30 de ani de profesorat.

Amintește greutățile prin cari a trecut liceul din timpul stăpânirii ungurești când trebuia ca profesorii să fie buni diplomați pentru ca să poată masca opera lor culturală față de asupritorii de atunci.

Liceul a avut totdeauna profesori distinși fiind neîncetat un isvor de energie națională.

Odată cu sărbătorirea directorului Blaga sărbătorim și numeroasa dăscălime care a pierit în timpul războiului când liceul a înregistrat pierderi ireparabile prin moartea lui V. Onițiu, și a profesorilor Al. Bogdan, Micula, Nistor, Tiplițiu Blaga, Vătășanu, Roșca.

■

Dela C. F. R.

In ziua de 28 Iunie, un tren de marfă care mergea spre Predeal, între stațiile Comarnic și Valea-Largă, s'a ciocnit c'o mașină izolată.

Ambele mașini s'au sfărâmat, distrugând linia pe o distanță de 100 metri.

Circulația se face prin transbordare. Sunt 7—8 răniți.

Congrese

In ședința a II-a a congresului învățământului muncitoresc s'a discutat chestia publicațiilor, bibliotecei și educației fizice. S'a propus selecționarea cărților cari se pun la îndemâna muncitorilor precum și educarea maselor prin publicitate. In ținuturile alipite s'a cerut ca cursurile școalelor de muncitori să se predea numai în limba română.

Delegatul patronilor a primit toate punctele discutate în congres cu condiția respectărei celor 8 ore destinate învățământului.

Ministrul muncii a arătat folosele ce le va aduce acest congres și mulțumește participanților.

Viitorul congres se va ține la Cluj.

■

Financiare

Suntem informați că sporurile de leuri ce se vor acorda funcționarilor din suma de 300 mil. alocată în acest scop au să fie repartizate pe ministere, afară de ministerul de răsboiu, în raport cu retribuțiunile funcționarilor. In acest scop ministerul de finanțe a avut o întrevedere cu dl N. Schina, președintele „Uniunei generale a funcționarilor de stat".

■

Ministerul de finanțe a achitat până în prezent cotele de 63 și 90 la suta, următoarelor departamente: Ministerului de finanțe (centrala) Președenției Consiliului de miniștri; Ministerului Lucrărilor publice (cetrala) și fostului subsecretaria de stat al refacerei și aprovizionărei.

Azi se vor achita aceste cole, ministerului de domenii și comitetului agrar.

■

Diverse

Confrații noștri Theodor Popp Rosetty și Victor P. Ghițulescu-Bradu, autorii și directorii lucrărilor de comemorare.

„Viteji Neamului" unele din publicațiunile cele mai importante recunoscute de autoritățile oficiale din București, au sosit în localitate.

Scopul vizitei d-lor este de a strânge materialul necesar și a face angajamente asupra acestor lucrări.

■

Poliția locală a fost anunțată că Carolina Huniady a voit să otrăvească pe văduva E. Humade, cu premeditare — încercând să-i puie praf de sublimat în cafea.

■

S'a conferit ordinul „Coroana României" în gradul de mare ofițer, d-lui Ludvic Mrazec, directorul institutului geologic al României.

■

La conferința dela Porto Rosa ce va avea loc la 2 Iulie, guvernul român va fi reprezentat prin d-nii I. Gheorghiu, directorul general al vămilor, inginer Mihail Manoilescu, directorul general al industriei, inginer Al. Perieteanu și Iancovici.

Delegațiunea română va fi sub președinția d-lui Lahovary, ministrul țării la Roma.

Conform decisiei Tribunalului 196/1921 4 Bilanțul încheiat la 31 dec. 1920 al Soc. p. s. Blumenfeld și Simon este următorul. Bilanț Activ. Conturi de cassă 115924·31. Conturi de sporire 208.000. Conturi de trăsuri 6486. Conturi curente 298.853.05. Conturi de beuturi spirtuoase 250.995.64. Conturi de vinuri 188604. Pasiv: Capital social 500.000. Conturi curente 490.432·72. Conturi resultate 78430·28. Contul de profit și pierderi. Chetueli. Chirie 3061. Plasări asupra gestiunei 23070·28. Conturi pe plăți 248.813·20. Spese de gestuine 46041·02. Conturi de întreținerea cailor 14058. Conturi de dobânzi 71043·43. Dări 376. Resultă 78430·23. Venit: Conturi beuturi spirt 455231·94. Conturi de 846 vinuri 29661·27. Direcțiunea.

■

Regimentul 16 infanterie „Suceava" din Cluj a or-1921, în parcul orașului și pe lac, mari serbări Venețiene. Surprize extraordinare: Curse de bărci pe lac, lupte navale, bătae de flori, confete, serpentine, rachete, poșta americană, căișori, tombole. La ora 10 mare bal în sala restaurantului.

La ora 12 fix va fi alegerea Reginei frumuseței din orașul Cluj, la același oră, înălțarea baloanelor.

Parcul și lacul va fi feeric iluminat cu mii de becuri multicolore.

Două muzici militare și orchestra parcului vor delecta publicului cu cele mai alese piese muzicale. Tarafe de lăutari vor fi în diferite puncte ale parcului.

— Un bufet bogat va fi la dispoziția publicului.

Intrarea la serbare 5 lei de persoană, pentru copii 2 lei.

Inceputul la ora 4 d. a.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționar prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

Pentru protejarea și propaganda artei

— Planuri de ministru și totuși planuri de poet —

Ziarul „Dimineața" publică amănunțite lămuriri pe cari i le-a dat d-l Oct. Goga, ministrul Artelor și Cultelor, asupra planurilor sale de activitate pentru protejarea artelor.

Reproducem și noi câteva din aceste lămuriri cari mărturisesc frumoase intenții de poet, dar cari credem că vor fi grele realizări de ministru.

Astfel, cu privire la „legea pentru garantarea proprietății literare și artistice", d-l Goga a declarat între altele următoarele:

„E de ajuns să vă vestesc că în noua lege prelungim drepturile până la 40 de ani dela moartea autorului. Timp de 40 de ani nu se poate retipări, reproduce, edita, nimic fără autorizația celor în drept. După patruzeci de ani drepturile moștenitorilor încetează, dar începe o altă perioadă de 20 de ani în care timp editorul e ținut ca 10 la sută din beneficiile realizate să depună Societății Scriitorilor Români care va alcătui un fond de pensii și de ajutor pentru scriitorii săraci sau văduvele lor lipsite de mijloace. Controlul asupra acestui fond îl va avea Academia, Societatea Geografică română și Societatea Scriitorilor.

„Cestiunea celor 40 de ani privește și operile în colaborare. Termenul sfârșește odată cu împlinirea lui dela moartea celui din urmă colaborator.

„Legea mai prevede o serie de penalități pentru aceia cari contravin la dispozițiile ei.

„Mai am însă de adăugat un lucru foarte prețios pentru amatorii de artă. Sunt tablouri sau sculpturi care ajung din mână în mână cu prețuri de vânzare fantastice. Am luat dispoziționea ca orice vânzare ce se face să fie înscrisă la ministerul artelor precizându-se numele vânzătorului, al cumpărătorului, precum și prețul cu care opera de artă a fost evaluată. O redevență din această sumă va reveni fondului de pensii al Casei artiștilor.

„Legea aceasta se va aplica tuturor operelor intelectuale care în momentul promulgărei nu vor fi căzute în domeniul public. Ea nu va avea efect retroactiv."

In chestiunea operii, ministrul artelor a declarat:

„Dacă punem statul să contribue la înființarea operei, opera devine instituție de stat. Creez două opere: una la București, alta la Cluj. Le asigurăm amândurora permanența, precum și o subvenție de 5 milioane pentru București și 3 milioane pentru Cluj, pe timp de cinci ani. Cântăreții vor fi angajați prin contracte și li se asigură o pensie după un oarecare număr de ani. Am fi vrut ca direcțiunea operei s'o la d. Enescu Din nefericire domnia sa nu poate rămâne în România, așa încât pentru direcțiunea artistică vom aduce un maestru din străinătate. Administrarea operei va fi încredințată unei persoane competinte ajutată de un consiliu de administrație sub controlul unui delegat al ministerului artelor."

Apoi, în legătură cu congresu artiștilor:

Congresul va coincide cu serbările încoronărei. Comisiunea serbărilor a și cedat Parcul Carol pentru întrunirea tuturor artiștilor din România mare, la care vor lua parte și reprezentanții minorităților. Pictorii, sculptorii, scriitorii, actorii, muzicanții, etc. își vor spune păsurile lor și vor lua hotărâri în vederea organizărei artelor frumoase din țară.

Artiștii unguri aderează la congresul proectat. Ei vor chiar cu acest prilej să tipărească un album comemorativ în memoria marelui poet maghiar Ady unul

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

din corifeii luptelor pentru desrobirea naționalităților de sub coroana Sf. Ștefan. Comemorarea se va face de artiștii lor în unire cu artiștii noștri și se va ridica în Capitală un monument poetului care a fost prietenul românilor de peste munți.

Venind vorba de monumeent. d-l Goga a declarat că a însărcinat de sculptorul Paciurea să lucreze la monumentul lui Eminescu ce se va așeza în fața Ateneului, pe sculptorul Boambă să imortalizeze chipul senin al lui Iosif, în vreme ce se lucrează la monumentul lui Delavrancea, iar sculptorul Medrea termină pe al lui Coșbuc.

Asupra unui lucru, ministrul artelor ne atrage atenția.

Există în jurul Clujului șeapte sate ungurești „Kalata", unde oamenii se ocupă cu țesătoria și cusătoria, pregătind și mobile cu sculptură în lemn, de caracter românesc. Ministrul a vizitat acele sate, s'a interesat de felul cum lucrează oamenii aceia și s'a hotărât să-i încurajeze, O delegație a acelor lucrători s'au prezentat ministrului foarte satisfăcuți de solicitudinea ce li s'au arătat. De altfel ministrul artelor a încurajat cât i-a stat în putință toate expozițiile, cumpărând tablouri pentru pinacoteci, a ajutat pe scriitori și a subvenționat toate societățile artistice și culturale. Un număr însemnat de bursieri studiază în streinătate trimiși de minister în urma recomandărilor celor în drept.

Anchetele noastre

De ce nu funcționează poșta din Ardeal

IV.

Lipsa unei conducări. — Să se înființeze un secretariat al P. T. T. — Se cere înființarea unui economat central. — Funcționarii să fie inamovibili — Să se înființeze școli speciale pentru Serviciul P. T. T.

E rău că se face politică și în serviciile publice.

Funcționarul public — care stă în serviciul țării, adecă națiunii — trebuie să lucreze pentru binele tuturora, fără considerațiune de partide și interesele lor. Boala de a face politică a prins rădăcină și în serviciile P. T. T. spre nenorocirea funcționarilor și a publicului.

Fiecare vânează norocul și interesul propriu. Conducătorii de la P. T. T. nu se interesează atât de bunul mers al oficiului, de mizeria și lipsurile pe cari ar trebui să le înlăture, ci preocuparea lor este politica.

Așa se face că rapoartele înaintate, propunerile și în general toate — sunt privite prin spectrul politicei de interes personal — și — „dosarele" cresc până la infinit.

Lipsește conducerea unitară Direcțiunea generală P. T. T. nu corespunde nevoilor.

Pentru interesul general, se cere deci înființarea unui nou for superior în forma de „Secretariat general al P. T. T." pe lângă Ministerul de comunicație. In fruntea acesteia să stele un secretar general profesional, acesta să fie inamovibil.

Direcțiunea generală P. T. T. din București să rămâie direcțiunea regională.

Acest secretariat să alcătuiască:

1. legi,
2. instrucțiuni,
3. norme,
4. să editeze buletine oficiale, cari să fi trimise regulat direcțiunilor regionale.

In Ardeal direcțiunile regionale au primit d'abea acum buletinele oficile cari sunt deacum 3 ani.

Numai conducerea unitară și inamovibilitatea funcționarilor P. T. T., poate reface bunul mers acestui serviciu atât de important.

Altă chestiune este procurarea de materiale necesare P. T. T. Pentru a înlătura această lipsă ar trebui înființat un „Economat central" — care, procurându-și materialele tehnice pentru funcționarea aparatelor accesoriile să cumpere aceste lucruri în en gros spre a prevedea pe urmă toate sericille P. T. T. din țară. In primul rând — prin cumpărările en gros — economantul face economie căci poate cumpăra mai eftin — și pe urmă distribuirea este unitară.

Pentru Ardeal, cât și tara întreagă, este foarte important inamobilitatea funcționarilor dela serviciul P. T. T. cari prin aceasta să scot din frecările pătimașe politice — și pe viitor sunt numai executorii credincioși ai serviciului.

Trebuie să ne ocupăm cum să ne creștem un corp de funcționari bine pregătiți. Direcțiunea regională P. T. T. din Cluj cam de mult timp a trimis direcțiunei generale din București o propunere cerând înființarea de școli speciale pentru pregătirea funcționarilor poștali. Are cum se vede — propunerea să află bine la „dosar", căci răspuns n'a venit, cu toate că au trecut luni de zile.

Pentru complectarea corpului funcționarilor cât și pentru pregătirea de noi funcționari — școlile speciale de instrucție postalo-telegrafo-telefonică sunt im diat necesare.

Trebuesc deci deschise cursuri profesionale și anume :

1. Un curs superior pentru cei cu bacalaureat (în centre mi mari.

2. Cursuri superioare patru pregătirea celor cu 4 clase normale.

Prin aceste cursuri se pot pregăti funcționarii de toate categorile.

Cât timp noi nu vom avea astiel de școli pregătitoare, nici vorbă nu poate fi să ajungem la funcționarii instruiți bine — cari să corespundă chemarii.

Cei dela conducerea centrală trebue să audă toate cererile acestea cari se impun de sine și a căror realizare o care instituția P. P. T. pentru a deveni o instituțiune l înălțimea chemării sale. Populației îi trebue o poștă bună, în care să aibe încredere cărela să-i poată încredința lucrurile de cari în atâtea rânduri depinde existența unui om.

Raco.

Negocierile anglo-ruse

După ziarul **Daily Telegraph**, Krasin a cerut o întrevedere personală cu Lloyd George. Șefii săi dela Moscova s'au arătat nerăbdători față de amânările pe cari le cere mereu șeful delegației sovietice dela Londra pentru a negocia recunoașterea sovietelor ruse ca guvernământ din partea Angliei.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

Ziarul **„Adevărul"** *a fost vândut de formă d-lui Emil Fagure, care nu posed în mod notoriu mijloace bănești pentru cumpărarea lui; în realitate ziarul băncei Blank suferă o nouă camuflare, banca ne mai putând lua răspunderea calomniilor ce debitează și atacurilor contra guvernului și partidelor politice.*

■

Ieri a continuat Camera să discute legea agrară; azi va începe discuția proectului Titulescu privitor la impozitul progresiv pe capital și îmbogățiții de războiu; dl Titulescu va cere o douăsprezecime provizorie.

■

In ședința sa din 30 Iunie, sub președenția mitropolitului Moldovei, Sinodul este tot incomplect din cauza lipsei prelaților ardeleni, bucovineni și basarabeni, afară de episcopul Caransebeșului, lipsă considerată drept boicotarea adunării. Cazul episcopului Nifon nu se discută din cauza aceasta, acesta e sfătuit însă să demisioneze. Episcopul Visarion e ales raportor al dosarelor acuzației lui Nifon. In ședința viitoare, sinodul va discuta plângerile preoților basarabeni.

Atențiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPOLTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Deco?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE și PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelite unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Personanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

In zilele

de

Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie

au loc

în Parcul orașului Cluj

Marile Serbări

organizate de către **Sindicatul Presei Române din Ardeal,** amânate din cauza timpului nefavorabil.

Cu acest prilej se va oferi pentru prima oară Clujului spectacolul **celei mai grandioase bătăi de flori** cu cele mai estetice care împodobite și **două uriașe exhibiții de jocuri de artificii** al căror program amănunțit îl vom publica în curând.

Matchurile de foot-ball cari vor avea loc în acest timp la „Arena Sportivă" între toate echipele din Cluj.

Cât despre restul programului:

Concursuri de frumusețe între copii și Domnișoare, întreceri de bicicliete, curse de bărci, serenade pe lacul Mocilor, cabaret artistic, BALURILE TOMBOLA etc.

vor da prilej publicului să se îmbulzească la spectacole aranjate astfel încât să însemne ceva ca adevărat nou pentru Cluj.

O lege drastică în Jugo-Slavia

Ziarul „Temesvári Hirlap" aduce știrea din Belgrad despre proectul de lege al ministerului se Justiție din Jugoslavia privilor la agitare, manifestații și grevă.

Viitoarea lege este cea mai aspră lege ce s'a aplicat vreodată în statele constituționale. Iată câteva dispoziții ale ei:

Toți cei cari vor propaga în vorbă sau în scris idei anticonstituționale ca bolșevism, anarhism sau vor folosi arme în contra funcționarilor publici vor fi pedepsiți cu închisoare până la 20 ani și amendă dela 1000—100.000 dinari. Cel care inițiază o manifestație ostilă contra acestei legi: reclusiune și 50.000 dinari amendă, iar cei cari s'au parte la o astfel de manifestație: un an închisoare și 3000 dinari amendă. Grevă la instituțiile cari servesc un scop general sau sunt ale instituțiilor statului este interzisă. Inițiatorii vor fi pedepoiți cu închisoare și 500.00 dinari amendă.

Dacă sunt comune unde ar fi ascunși contravenienții acestei legi, sau revoluționari, administratorul de plasă poate ordona dărâmarea caselor ca numai câte zece să fie într'un grup. Casele izolate din jurul acestor comune vor fi doborite. „Dacă administratorul de plasă crede necesar, poate ordona dărâmarea comunei întregi". Membri aceleiași familii sau rudeniile de sânge pot fi colonizați în diverse părți ale statului dacă au ascuns sau au ajutat pe revoluționari sau pe contravenievți. Forța armată se poate folosi oricând. Precizările legii sunt atât de elastice încât ea se poate folosi față de toți adversarii guvernuluu.

Secretarul de stat Draskovits, autorul acestei legi, întrebat fiind că contra cui se intenționează această lege, a răspuns:

„Contra Macedonilor!"

Nu este ea oare o dispoziție care intenționează și oprimarea completă a fraților noștri?

Convocare

In zilele de 14 și 15 Iulie sunt convocați la Sibiu, conform paragrafului 2 din statute și 19 din „Regulamentul general al Secțiunilor științifice literare", toți membrii „Asociațiunii" în ședința plenară care se va ține în sala de conferințe a Muzeului Asociațiunei din Sibiu.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. Deschiderea ședinței plenare,
2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
3. Stabilirea ordinei de zi.
4. Ședințele singuraticelor secțiuni.
5. Eventuale propuneri.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 431

Viața sportivă

— Match internațional în Cluj —

Duminecă, la 3 Iulie, după masă, va avea loc primul match internațional în Cluj. Echipa U. T. K. campiona Cehoslovaciei orientale, va juca primul match cu cea mai bună echipă actuală a Clujului, „Victoria". Matchul promite să fie unul dintre cele mai înălțătoare care se va desfășura în condițiuni de stil, formă și tehnică-superioară. Echipa Victoriei pășește pe teren întărită cu două forțe noui: *Végh* în centerhalf și *Tusson* marginea dreaptă. De altfel Victoria se prezintă compusă în felul următor: Matsay — Ciufor, Komáromi, Berlanyi, Végh, Palócsay — Tusson Cipcigan, Barabaș, Mattench și Istvánffy. — Echipa cehoslovacă este următoarea: Korein, Mosko its, Helega — Schillinger, Hegyi II, Nagy — Ausländer, Hegyi I, Koblassa, Horvath, Csizek. — Toată puterea echipei cehoslovace se razimă pe rândul înaintașilor cari sunt vehemenți și perfecți în ansamblu. Rândul halfilor e la aceiași înălțime. In schimb apărarea U. T. K. este mai slabă și numai portarul Koreiu corespunde cerințelor superioare.

La Victoria apărarea este puternică și e perfect și rândul halfilor în noua sa compoziție. Inaintașii sunt agili, bun jucători individuali și vor fi periculoși numai dacă vor păstra un ansamblu strâns în decursul întregului joc. Dela acțiunea înaintașilor Victorieni depinde situația jocului.

Prin acest joc, România intră în viața sportivă internațională, care cel puțin în parte ne va demonstra nivelul jocului echipelor noastre în raport cu cele din străinătate.

Actul e de o importanță deosebită pentru viața sportivă și va oferi și publicului o ocazie să se convingă de ceace am putut realiza noi până acum pe acest teren atât de nou pentru statul nostru izolat până acum de viața sportivă a celorlalte state.

*

Duminecă la 19 Iunie a jucat în Agram echipa reprezentativă a Jugoslaviei cu echipa reprezentativă a Franței. Francezii s'au întors bătuți în proporția de 2:1. Statele vecine au început legăturile sportive cu Occidentul. Nu ne e permis ca noi să întârziem mult.

In contra regimului sovietic rus

— Comitetul anti-bolșevic constituit la Constantinopol —

La Constantinopole s'a format de curând un mare sovieț anti-bolșevist cu scop de a încerca prăbușirea dictaturei roșii în Moscova. Tinde de a uni pe rușii din toate nuanțele și aproape pe toți rușii emigrați care coprind reacționari și socialiști și cari par a fi acordat simpatiile lor acestei organizațiuni exceptându-se grupul lui Miliucof și Kerensky.

Hotărârile pentru aprobare au fost primite dela organizațiuni care cuprind aproape 200.000 refugiați ruși aflători actualmente în Balcan iar autoritatea acestui sovieț anti-bolșevist este recunoscută de 40.000 soldați din armata exilată a lui Wrangel. Este totuși un secret cunoscut că această organizație se înlinde și în Rusia și este în contact cu generalul Semenov în Siberia răsăriteană. Sovietul anti-bolșevist este compus după cum urmează: Generalul Wrangel cu titlul de comandant supreu al armatei din Crimea este președinte nominal însă președinte actual este profesorul Jean Alexinsky fost deputat socialist populist în Duma rusească.

Vicepreședintele este Mousine Pouschine conservator moderat și secretarul general Luchkevitsch fost deputat. S'au ales reprezentanții ai comitetelor parlamentare ruse, viețuind în străinătate, uniuni industriale și comerciale, consilii municipale și Zemstvo-uri precum și un grup academic rus care cuprinde profesori și învățători. Șeful de Stat Major al lui Wrangel și doi comandanți de corp sunt sfetnici competenți pe când trei reprezentanți ai cazacilor și trei reprezentanți politici sunt membri cu competință deliberativă. Acești trei din urmă sunt Choulguine conservator, prințul Dogorukoff cadet, și Grigor Alexinschi social-democrat. Alți membri sunt Malinin, fost asistent al lordului major din Moscova, Alexander Goutchkoff fost președinte al Dumei și ministru de război în guvernul provizoriu.

Programul politic și social al acestui nou instrument al războiului civil, împotriva bolșevișilor este următorul:

1. Viitorul guvernului din Rusia să fie hotărât în mod liber de poporul rus.

2. Toți cetățenii fără deosebire de clasă, religie, rasă să aibă drepturi egale.

3. Țăranii să aibă libera posesie a pământului pe care l-au ocupat și cultivat.

4. Uniunile muncitorești liberate de jugul bolșevist să participe în mod liber la restabilirea muncei productive și a producțiunei naționale.

5. Toate naționalitățile să fie libere a se desfășura liber prin sine însile.

6. Nici o răzbunare sau represalii nefolositoare.

Acei cari au servit în administrația bolșevistă sau în armata roșie sub influența terorarei, a necesității materiale sau a influenței morale vor fi iertați și vor putea colabora în strădaniile frățești pentru restabilirea națiunei ruse.

In ajunul deschiderii băii populare din Cluj

Deschiderea băii populare din Cluj este așteptată din partea populației întregi cu mare curiozitate. In fine-va avea și orașul nostru o baie publică de vară și populația tuturor straturilor sociale — va avea un loc de recreațiunea va putea face băi fără a pleca în stațiunile balneare. Lucrările de construire s'au terminat și Sâmbătă la ora 10 a. m. se vor deschide porțile băii pentru public.

După constatările noastre baia populară de vară, atât în extindere cât și în comoditate este satisfăcătoare. Planul băii a fost făcut de către inginerul șef dela oraș dl Ciortea și dl Rusu. Lucrările s'au executat sub conducerea antreprenorului, architect Mool. Baia are toate instalațiunile necesare. Bazinul băii, 26 metrii lungime — este cam mic — în schimb însă se folosește Someșul-canal, care a fost curățit și adâncit până la 1'5 m. Locul băii este năsipit. Cabinele, în număr de 120, din cari 60 pentru o persoană — iar restul cabine de familie — sunt mulțumitoare.

In mijlocul „Băii populare — se ridică o estradă — unde va cânta muzica — și se află un pavilon restaurant unde publicul va fi servit că mâncări și băuturi. Restaurantul este dat dlui Meheleau, proprietarul dela „Restaurantul Parc" din grădina publică, fiind cunoscută de bună bucătărie cât și serviciul, pe care-l oferă dl Meheșean publicului. Baia va fi deschisă zilnic dela 7—1 a. m. și 2—8 d. a. intrarea de persoană 3 lei abonamentul pentru sezon 120 lei.

Baia are și instalațiuni și aparate gimnastice, dușuri etc. Conform constatarilor medicului primar al orașului Cluj dl. dr. Totoianu baia corespunde întru toate igienei.

La deschiderea băii — Sâmbătă sunt — invitate toate autoritatile civile, militare presa și publicul. Deschiderea se va face printr-o festivitate aranjată de constructori.

Roco.

IN CURAND VA APARE IN CLUJ
REVISTA UMORISTICA
„Țânțarul"
Redacția și Administrația Strada Iuliu Maniu No. 3
Se primesc abonamente și anunțuri.
Abonament pe un an 100 Lei
Abonament pe 6 luni 60 Lei
Abonament pe 3 luni 30 Lei

ANUNȚURI
se primesc la:
Administrația
ziarului „Infrățirea"

A apărut
Almanachul Infrățirea
și se găsește de vânzare la toți depozitari de ziare și librării din țară și în următoarele locuri din Cluj:
La Librăria Cartea Românească S. A. Piața Unirii.
„ Friedmann Piața Unirii.
„ Tutungeria din Palatul „Mielul Alb"
„ Binder Calea Victoriei.
„ Schreiber Palatul teologiei.
„ Mandel Piața Mihai Viteazul.
„ Libr. Ardealul Str. Memoradului 22
„ Poșta, Kert
„ Szamos vis-a-vis de posta Centrală.
„ Malom Str. Mori.
„ Gară la Chiosc.
„ Nagy Növérek Piața Unirii.
„ Librăria Anca Piața Unirii.
„ Jakab Str. Nicolea Iorga.
„ Katinka Str. Trefort.
„ Deák Str. Regina Maria.
„ Tulipán Str. Regina Maria.
„ Minovics Str. Regina Maria.
„ Bodega Strada Iuliu Maniu.
„ Gyulay Str. Memorandului No. 20.
PREȚUL 15 LEI
PREȚUL 15 LEI
Comenzile se pot adresa Administrației ziarului Infrățirea Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 3.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézs Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

Reclama683

STENO-DACTILOGRAFĂ cunoscând limba română, maghiară și germană se angajează la Banca Economică Str. Memorandului 20. 842

STUDENT, cu praxă de birou caută post la orice instituție. Adresa la ziar.

STUDENT IN LITERE dă oare in orice categorie din limba română. Adresa la ziar.

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză și germană, caută post la institutie mare. Doritori se pot adresa la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

MOTOR pentru mașina de treerat 8 H. P. fabricație germană de vânzare. Informațiuni se dau la Administrația ziarului Infrățirea.

DE VÂNZARE cu preț eftin hârtie groasă de impachetat. Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici. A se adresa la administrația ziarului Infrățirea.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesc de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Corespondențe:

NIȚA scrisoarea am primit-o. Ești drăguță. Cu altă ocaziune mai multe. Lili.

MIȚI vezi dacă corespunde. Unde? Emil.

VELI mână plec la băi. Nimic nou. Bubi.

Diverse:

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Uzina electrică a orașului Conducerea societății „GANZ" CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky) Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Uniunea Comerciala S. A.

Capital fundamental 25.000.000 Lei.
Centrala: București.
Sucursale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Timișoara și Cluj, Strada Regina Maria No. 32.

Magazin permanent cu articole **Coloniale, Fieri** Coase diferite, cute și tocuri pentru cute. Prețurile cele mai ieftine.

Radio 1111

REPREZENTANȚII:
1. Oesterreichische Berg 6 Hüttenwerks gesellschaft, Wien.
2. Westboemische Raolin 6 Chamottenwerke, Prag. 801

De vânzare cu preț eftin

hârtie groasă de împachetat

Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici.
□ A se adresa la administrația ziarului Infrățirea. □

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emali în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară inline tot ce se înrudește cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglab Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

S'a terminat cu criza locuințelor folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe, 319 care le distruge chiar și ouăle.

Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMANĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Radio 1176

Atențiune! Citiți interesul propriu!

Se vinde dela 1 Iulie cea mai fină și

GUSTOASA CAFFEA PRĂJITĂ

în calitate: de „Arama" cu 24 Lei kilogram, de „Argint" cu 36 Lei kilogram, de „Aur" cu 48 Lei kilogram.

PÁLMAI și FÓRIZS

prăvălie de delicatesse și aromate, Piața Unirii No. 23.
In fie care oara prăjită proaspetă.

Technica Labora

birou technic de intreprindere.
Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 Birou: Calea Victoriei No. 53.

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 119 PENTRU MICA PUBLICITATE

„REMINGTON“

Cele mai perfecte MAŞINI DE SCRIS recunoscute şi recomandate de toate oficialităţile.

Claviatură SPECIALA LIMBEI ROMANE şi amenajată pentru limbele: franceză, engleză, germană, italiană, ungară.

Nou transport!
Preţuri reduse!

Comandaţi la:

Banca Centrală

pentru industrie şi comerţ s. a. CLUJ şi la FILIALELE din: SIBIIU, ALBA-IULIA, HAŢEG, TURDA, ARAD

Reprezentanţa generală

pentru Ardeal, Bănat şi părţile ungurene. 843

SUBREPREZENTANŢI

se caută în condiţiuni convenabile.

Scrisul vizibil şi în două culori!

În stradă principală e
de vânzare
din mână liberă:

O casă cu 5 încăperi

cu prăvălie şi tot aranjamentul modern şi luxuos pentru măcelărie, curte spaţioasă. Informaţiuni se pot lua la administraţia ziarului. 822

Sa deschis
Restaurantul „CORONA“

în Calea Victoriei 49, condus de specialişti cu bun renume în această branşe. Mâncări gustoase — vinuri escelente. Preţuri moderate. 774

Bănci, fabricanţi, industriaşi,
comercianţi cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA“.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Naţional din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Noi monteri români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai indelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
TEODOR MAIOR
Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.
Tot acolo materiale electrice, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi tot felul de material pentru clădit, transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17. 35

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite. **Parfumeria d'Or** 18 **Piaţa Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7. Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere şi bucătărie. Ofer preţ bun.

Oferte a se adrese urgent Administraţiei ziarului Infrăţirea sub „Licurescu“.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece □ la pahar. □ 329

Aducem la cunoştinţa interesaţilor că reprezentanţa ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicaţiuni pentru ziarul nostru Infrăţirea

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 260 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Marți Iulie 5 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR. [illegible] PLANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Partidul naționalist-democrat

Desgustat de tovărășia politică a „oamenilor noui" pe cari totuși i-a sprijinit un an și mai bine punându-le la dispoziție nu numai o mare autoritate morală dar și o pasiune de luptă care a mers uneori până la sacrificarea propriei sale doctrine politice, d-l N. Iorga încearcă acum să-și regăsiască și să-și refacă partidul a cărui organisație și individualitate au suferit așa de mult de pe urma contactului cu partidele din Federație. Refuzghebat însă ca oameni, partidul naționalist-democrat trebuia refăcut și ca ideologie, și moțiunea votată în adunarea de acum o săptămână pleacă tocmai dela necesitatea de a repara și de a repune în picioare o doctrină care de atâtea ori a fost serios avariată până și în principiile ei fundamentale.

Fiecare din cele șease puncte ale moțiunei, în a căror redactare recunoaștem pe însuși d-l Iorga, înseamnă revenirea doctrinară la vechile poziții abandonate și prin aceasta, desfacerea definitivă de politica Federației.

In politica externă, refusul de a sta alături de acele grupări sau persoane care au fost contra războiului național al României; în politica socială condamnarea oricărei acțiuni politice răzimată pe discordia permanentă între clasele care alcătuiesc societatea noastră; în materie de principii politice, ridicarea factorului moral deasupra celui material prin afirmarea mai presus de orice a scopului național; în legăturile cu provinciile unite, apărarea solidarității naționale, iar în ce privește relațiile cu alte partide stabilirea lor numai pe baza unei politici naționale de organizare și consolidare a României, — iată punctele de doctrină pe care înțelege să le apere partidul naționalist-democrat și care lovesc așa de tăiș în partidele și politica Federației. Căci ridicându-se împotriva discordiei sociale și proclamând așa de stăruitor necesitatea unei politici naționale, d-l Iorga nu face altceva de cât să condamne acțiunea de până acum a opoziției unite de pe urma căreia ne-am ales cu cele două mari nenorociri ale vieții noastre politice de azi: *lupta de clasă și regionalismul.*

Sânt însă în cuprinsul moțiunei și unele cuvinte care vădesc o stare de spirit nu tocmai prielnică pentru vitalitatea politică a partidului naționalist-democrat. Vorbind anume despre relațiile cu celelalte partide, moțiunea le crede posibile numai dacă în stabilirea lor nu se amestecă „materialismul financiar", ceia ce pentru noi înseamnă că membrii partidului naționalist-democrat sânt stăpâniți și astăzi de acel intelectualism desfăcut de lumea realităților care-i face neviabili pentru luptele și frământările noastre politice. Oroarea pe care naționaliștii au ținut s-o exprime față de „materialismul financiar" nu este de cât mărturisirea incapacității de a se cobori în mijlocul realităților și problemelor economice care, mai ales astăzi, nu se mulțumesc numai cu frumoase atitudini de idealism, ci cer dela un partid politic și puterea de a le înțelege și de a le mânui. Această incapacitate, rezultat al școalei junimiste, a creiat la noi acel idealism acru în care se întâlnesc toți neadaptații și toți nemulțumiții vieții noastre politice.

Și școala naționalist-democrată, care în multe privințe a fost o prelungire a școalei junimiste, a dat și ea naștere la o întreagă generație de idealiști revoltați cari de fapt nu sânt cât victimele intelectualismului desfăcut de lumea realităților.

Ieșit d ci din Federație partidul naționalist-democrat are acum datoria să se curețe și de tot ce amintește junimismul, pentruca în locul idealismului acru, bolnav și steril să ne dea acel idealism vesel și robust, capabil să reziste la orice atingere cu realitățile aspre ale vieți. Am avea atunci nu un partid în care să se refugieze neadaptați și respinși societății. ci am avea un partid în care cultul ideii s'ar unii necontenit cu acel gust al realităților care singur poate să facă dintr'un om de ideal și un om de acțiune.

Evenimentele zilei

Viitorul rege al Albaniei

Ziarul turc „Selamat" publică scrisoarea unei personalități albaneze, care dă ca fapt împlinit alegerea prințului Burhanedin, fiul lui Abdul Hamid, ca viitor rege al Albaniei.

Moartea unui aviator celebru

La Paris a murit celebrul aviator Marchal, din cauza unei lungi boale.

Acest aviator a făcut în timpul războiului cel mai extraordinar raid în aviație.

Plecat pe un avion de vânătoare a pătruns în liniile inamice și a străbătut Germania dela un cap la altul.

Ajuns deasupra Berlinului a lansat niște manifeste scrise în nemțește și când aproape să termine acest fenomenal raid, a fost obligat să aterizeze în liniile germane în Polonia numai la câțiva kilometri de tranșeele rusești.

In chestiunea irlandeză

James Craig, primul ministru al Irlandei nordice a discutat cu miniștrii săi invitațiunea lui Lloyd George la Conferință asupra chestiunei irlandeze și a agreiat de a primi invitațiunea făcută del guvern.

Craig a exprimat dorința de a fi însoțit la conferință de patru din miniștrii săi, printre cari și lordul Londyndroe.

Intre noi și Cehoslovaci

La Praga, misiunea generalului Cristescu e obiectul unei calde manifestații de simpatie. La frontiera Maramureșului, un general ceh și un general român consfințesc noua linie care ne favorizează. Dovezi publice de bună înțelegere și cordială amiciție între România și Cehoslovacia se afirmă azi puternic; apropierea între cele două națiuni se strânge cu șanse de trăinicie. Și astfel se înregistrează data unor sincere legături politice, economice, — în curând poate culturale — din cari și noi și ei nu putem avea decât de câștigat.

Cunoaș'em pe Cehoslovaci mai puțin de cât ne cunosc ei pe noi. Cei mai mulți dintre noi su tem obligați să pornim să descoperim națiunea și țara aceasta despre care nu avem de cât câteva slabe noțiuni geografice, și acelea nesigure atunci când părăsind sâmburele Bohemiei, voim să ne aventurăm în cunoașterea anexei ei istorice Moravia.

Suferim încă puterea unei greșeli vechi de veacuri care consta în a considera pe națiunea dublă cehoslovacă ca totalmente dispărută atunci când am și trebuit să cugetăm la cuvântul Evangheliei: „Ea nu a murit, ci e numai adormită".

Nu suntem, din fericire, în situația de a opera convertiri sufletești în opinia publică a amberor națiuni. Simpatii, cari pot deveni frumoase afecțiuni, au fost totdeauna între Români și Cehi. Sforțările viitoare trebuesc să tindă numai la o bună educare a publicului din punctul de vedere al cunoștințelor istorice, politice, gospodărești și culturale între noui aliați, și la statornicirea unui curent de pătrundere reciprocă pentru realizarea bunelor intențiuni de azi.

E neîndoios că Cehii pot lua și învățăminte de la noi pe lângă foloase materiale. E și mai neîndoios că noi putem învăța multe de la priceperea lor gospodărească, de la însușirile lor administrative, de la organizația lor industrială și comercială, de la sistematizarea muncei lor bine susținută. Și nu trebue să uităm că institutiile lor sportive cari nu sunt numai un mijloc de educație fizică ci mai ales unul de ridicare națională, ne dau pildă poruncitoare unei activități plină de făgăduinți pentru viitor.

Grija pentru cultura poporului

S'a dat votul universal și s'a făcut reforma agrară. Cele două mari îmbunătățiri sociale nu vor avea totuși urmări fericite — cum s'a și dovedit în parte cu așa zișii „oameni noui", ieșiți după urma votului universal — dacă massele, pentru ajutoarea cărora s'au votat atâtea legi democratice în ultimul timp, nu vor fi și pregătite sufletește.

O lege nu-i niciodată bună în litera ei și nici chiar în cele mai frumoase intenții, cari ar fi prezidat la alcătuirea ei, dacă legea nu se potrivește cu felul de a înțelege al oamenilor, cărora li se adresează cu starea lor psihică și cu atitudinea lor în fața problemelor vieții orice trudă legislativă e de prisos. S'a mai spus lucrul acesta și pare banal repetându-l, totuși aproape toată lumea continuă să dea o greșită importanță capitală sbuciumului în cea mai mare parte zadarnic al Corpurilor legiuitoare, în timp ce trece neobservată înființarea unor instituții de cultură.

Cu toate acestea, importanța mare e aci:

Un om pregătit culturalicește va ști oricând pe cât să-și îndeplinească conștiincios datorile pe atât să-și valorifice energic drepturile sale. Și nu e vorba de cultura intelectualistă, care-o moleșit pe atâția dintre noi, c e vorba de o pregătire și de a îmbogățire a tuturor mijloacelor minții, care să aducă mai mulți sorți de isbândă în viață.

Cu săteni analfabeți și cu lucrători orășeni, cari nu citesc decât broșurile socialiste, nu se va face nici când treabă în țara aceasta, fie chiar cu cele mai judicioase legi după lume.

De aceea salutăm cu o nespusă mulțumire gestul Prințului Carol, care a pornit în același timp două instituții de cultură, „Fundația culturală Principele Carol" pentru ajutorarea și susținerea și crearea faptelor de cultură — și „Casa culturii poporului".

Indeosebi, cea de-a doua, dacă i se va pune în practică frumosul program, va fi o adevărată binefacere pentru neamul nostru.

Căci ce poate fi mai de nevoie astăzi, decât desvoltarea gustului de cetire în popor, sporirea cunoștințelor, cultivarea gustului pentru frumos, desvoltarea iubirii de patrie prin scrieri, cuvântări, fapte, serbări, excursiuni, reprezentări artistice și'n sfârșit, încurajarea simțului gospodăresc la oameni?

Contribuții la istoria războiului

— Amintirile lui Erzberger —

Pe zi ce trece apare câte o carte nouă cu „memorii" sau „amințiri" asupra războiului datorite acelor personali ăți germane cari au jucat un rol mai de seamă în sângeroasa dramă încheiată acum 3 ani. După Hindenburg, Ludendorff și Tirpitz, iată și pe Mathias Erzberger povestindu-și amintirile. S'ar părea chiar că ei nu pot să aștepte ca adevărul să se desprindă singur din documentele cari constituesc temeiul trainic al Istoriei ci se grăbesc grozav să-și publice impresiile tinzând să-și impună părerile asupra cursului și desfășurării evenimentelor. Este adevărat că la aceasta îi silește faptul că fiecare dintre ei și-a asumat o gravă răspundere morală într'un război care le părea vesel și ușor la început și care se sfârși printr'n tragică prăbușire.

Amintirile lui Erzberger constituesc dar mai cu seamă o pledoarie: fostul ministru de finanțe, care fu șeful propagandei germane în timpul războiului și care în ceasul înfrângerii fu însărcinat să negocieze armistițiul se trudește să se apere, să-și lămurească rolul și să-și justifice inițiativele. Căci Germania întreagă într'o mișcare de mânie și de fidare, se ridicase împotriva omului acesta, care avusese imprudența sau curaiul să-și asume în fața poporului răspunderea armistițiului și a tratatului dela Versailles.

Ori cum faptele pe cari Erzberger le semnalează și aspectul sub cari le prezintă oferă un interes real.

Sunt în cartea sa câteva portrete politice foarte interesante. Vorbind astfel despre activitatea sa de propandă el spune că până în clipa dezastrului marii șefi militari germani n'au înțeles o iotă din ceiace se chiamă psichologia războiului. Ei îl împiedecară pe Erzberger să combată propaganda atrocităților dusă de țările Antantei. Nici față de fostul împărat Wilhelm, Erzberger nu se arată mai binevoitor. Dimpotrivă îl prezintă pe acesta ca pe „un om care voia totdeauna să vorbească și nu fusese obișnuit să asculte".

In ceiace privește tratativele pentru o pace separată între Austro-Ungaria și Antanta, Erzberger afirmă că împăratul Carol se gândise totdeauna să încheie o pace chiar cu prețul unor sacrificii.

Dar se socotea la Viena că nu numai Austria ci și Germania trebuia să facă sacrificii. Chiar în primăvara anului 1915 baronul Burian îi spusese: „Dacă Germania cedează Franței Alsacia și Loreua, pacea se poate încheia în câteva zile." In ultimile zile ale războiului, spune Erzberger, Antanta întreprinse un joc diplomatic foarte îndemânatic la Viena. Clemenceau și Lloyd George trimiseră sfaturi împăratului Carol să aibă răbdare. O desordine mare va

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

domni câtăva vreme în monarchia danubiană, dar aventura se sa sfârşi cu bine pentru Impărat. Faţă de Italia el se poate bizui pe sprijinul Angliei...

Erzberger vorbeşte despre încercările de pace făcute în timpul războiului şi neisbutite din pricina încăpăţinării cercurilor militare germane caşi de intervenţia papei tot pentru pace pe care Erzberger o prezintă într'o lumină favorabilă dar nu ne putem bizui pe mărturia sa întrucât se cunoaşte politica sa personală în strânsă legătură cu scaunul papal. Amintirile sale ne mai vorbesc pe larg de condiţiunile şi împrejurările încheierii armistiţiului cu amănunte interesante şi pitoreşti asupra zăpăcelii care domnea în acele zile la marele cartier general al armatei germane.

Cu toate încercările sale de a tăinui faptele, din cartea lui Erzberger se desprinde marele adevăr istoric: Germania a fost hotărâtă şi fără cruţare în a face războiul prin metodele cele mai barbare şi Germania fu învinsă pe câmpul de luptă. Prăbuşirea ei nu se datoreşte revoluţiei din ultimile zile, ci crimelor împăratului Wilhelm şi ale sfetnicilor săi, greşelilor diplomaţiei germane şi neputinţei şefilor săi militari să realizeze prin forţă visul său de opresiune şi de dominaţie universală.

Legături culturale italo-române

La 14 Noembrie se va deschide pe lângă Universitatea din Roma, un curs de limba şi literatura română. Cursul va fi condus provizoriu de d-l dr. Alexandru Isăceanu.

Pentru institutul de studii superioare, înfiinţat de guvernul român la Roma, municipalitatea Romei a dăruit un teren de 8000 m. p. la Valle Giulia (lângă Institu'o Nazionale d'Arte Moderna).

Dar mai ales excursiunile numeroase ce se proectează dintr'o parte cât şi din cealaltă. dovedesc dorinţa reciprocă a acestor două ţări surori de a se cunoaşte mai bine.

Din România vor pleca în Italia trei sau patru grupuri de excursionişti — profesori, studenţi şi liceeni.

O parte din studenţii noştri vor audia cursurile de vară de pe lângă Universitatea din Neapole.

In Italia, personalităţi autorizate încearcă să întrunească într'o singură mare excursie oficială, numeroasele proecte disparate. Va fi o adevărată expediţie de cunoaştere a României, cu numeroşi participanţi din lumea universitară, industrială, etc.

Oaspeţii italieni vor aduce numeroase daruri, dintre cari o lupoaică în bronz, turnată după statua Capitoliului, pe care o vor dărui capitalei Basarabiei, spre a consacra latinita ea acestei provincii, coroane de bronz pentru mormintele regale de la Curtea de Argeş, numeroase documente istorice pentru Universităţile române, cărţi, broşuri de propagandă, etc. Excursia Italiană se anunţă pentru 20—25 August sau în timpul serbărilor încoronărei.

Copiii Clujului

Copiii Clujului vor avea o mare bucurie la Serbările presei în zilele la 9 şi 10 Iulie, când vor putea lua parte la concursul de frumuseţe organizat de Sindicatul presei din Ardeal în Parcul oraşului.

Cele mai plăcute surprize sunt rezervate cu acest prilej, la zece dintre cel mai frumoşi copil.

Toţi părinţii cari cred că micii lor copii sunt cei mai frumoşi — şi care părinţi nu cred astfel? — să-şi aducă copiii la marile Serbări ale presei, unde va fi cea mai neuitată petrecere pentru toţi.

ECOURI

Un profesor italian despre România şi Români

A apărut în broşură discursul de deschidere al cursului de limba şi literatura română făcut de profesorul Romeo Lovera, la „Reale Instituto Superiore di studi commerciali di Torino".

Despre poporul român, profesorul Lovera zice că e „o fortificaţie a progresului uman", ceea ce ne măgulește şi am dori să fie intru totul adevărat. Despre România are cuvinte calde şi convingătoare. „Acuma România, cu unirea ţărilor româneşti, a devenit un nucleu puternic de atracţiune şi expansiune; limba sa a ajuns o importanţă demnă de remarcat, fie ca expresiune intelectuală a unui mare popor, fie prin relaţiunile şi schimburile comerciale cu ţările megieşe şi cu Italia". Despre ţăranul român recunoaşte că e economicos şi sobru ca şi cel italian. Profesorul Lovrea deplânge violenţa luptelor politice dela noi, şi crede că în România mai domneşte latifundinal. Ca bun Italian Lovera doreşte ca Italia să reia legăturile economice cu România, şi pomeneşte concetăţenilor săi că finanţa streină gândeşte, date fiind marile bogăţii ale României să lege Dunărea cu marea Egee şi cu marea Adriatică. Mai însemnăm că până acuma vre-o jumătate de secol se vorbea românește în Val d'Arsa în istria „şi până aproape de porţile Triestului", şi că se mai vorbea mai de mult în insula Veglia la sud de Fiume. Erau acolo vre-o 3000 de Români, „acuma în cea mai mare parte slavizaţi".

Un învăţat din Romania la Buenos-Ayres

La Buenos-Ayres a încetat din viaţă în luna Martie profesorul dr. Teofil Wechsler, despre care revista „Union Rumana", organul coloniei românilor din Argentina dă amănunte cari ne revelează o frumoasă existenţă de savant.

Dr. Wechsler era Evreu din România, născut în 1864 la Piatra-Neamţ, de unde a plecat ca student în Germania, apoi în 1891 se stabili în Argentina, dar se ocupa în deosebi cu filologia. Cunoştea vre-o 15 limbi, aprofundând mai ales limba latină, greacă ebraică şi sanscrită. Timp de 15 ani a ocupat la facultatea de litere dela Universitatea din Buenos-Ayres, catedrele de limba greacă şi latină şi cea de istorie antică.

Unele din studiile sale ştiinţifice tratează asupra limbii româneşti şi asupra dialectelor vorbite de cetele de ţigani rătăcitori prin ţară.

Poezii lirice româneşti în traducere germană

Numărul cel mai recent al revistei „Ostland" aduce în traducere germană de d-l Albert Flachs trei poezii lirice româneşti, şi anume: „In Parc" de Donar Munteanu, „Doina" de Mirc a Rădulescu şi „Chrizanteme" de Victor Eftimiu. Traducerile sunt izbutite.

Cinematografice

Soc. „Mormintele Eroilor", prezidată de I. P. S. S. Mitropolitul Primat, a editat un film care reprezintă un episod în jurul „Ecaterinei Teodoriu" fecioara de la Jiu reuşit înscenat cu concursul armatei.

Rolul principal e interpretat de d-ra Marietta Rareş de la teatrul Regina Maria.

* * *

Un inginer francez a înzestrat cinematograful cu o perfecţionare artistică de o importantă capitală pentru viitorul acestei industrii.

Graţie unui aparat sincronisator numit „Visiofon" se poate de acum înainte, impune la proectarea unui film o disciplină ritmică şi o supleţă de mişcare care va permite realizarea cinematografului liric, în acord cu orhestra.

Expresiile cele mai subtile ale dansului, ale cântului, ale pantominei minuţios puse în acord cu muzica intră de acum în repertoriul cinematografului care se îmbogăţeşte considerabil.

Un mare film, în care s'a întrebuinţat această nouă tehnică, a fost terminat.

Conferinţa lui Rebindranath Tagore la Viena

Marele poet indian, invitat de către Universitatea din Viena, a ţinut în englezeşte o conferinţă, intitulată „Solia păduri".

Tagore a arătat că în contradicţie cu celelalte naţiuni unde lumea era frământată de lupte pentru absolutism, cuceriri şi putere, în India ideia iubirei a rămas conservată. „De multe secole au existat în India poeţi mari, cari au luptat pentru această idele."

„Kalidasa, autorul „Sakuntalei" a fost un asemenea geniu."

La scriitorii europeni, la un Shakespeare, buneoară, natura nu este egală oamenilor, ci o „forţă" întunecoasă sau prietenoasă. La ei între oameni şi natură domneşte un contrast etern. Modul de a vedea indian caută tocmai o „armonie" între aceste contraste. A găsi unitatea intelectuală între oameni, religii şi forţele naturii acesta este ţinta cugetătorilor şi poeţilor indieni.

De aceea modul indian de a privi lumea va căuta să dea acestela pacea internă.

Beneficiul material al conferinţii, care a avut un strălucit succes, a fost destinat orfanilor de război.

Piese româneşti pe scenele din Viena şi Berlin

D-l Victor Eftimiu, directorul general al Teatrelor care călătoreşte pentru interesele instituţiei pe care o conduce, la Viena şi Berlin, a declarat că voeşte să se înţeleagă la Viena cu D-l Anton Wiedgans, directorul Burgteatru lui, care intenţionează să reprezinte piesa sa „Prometeu", în traducerea făcută cu multă îngrijire de către D-l dr. Lichtfuss.

De altă parte, tânărul scriitor A. Dominic, pleacă în germania pentru a aranja reprezentarea piesei sale Sonata Umbrelor deja jucată la Bucureşti, pe scenele teatrelor din München şi Berlin. Piesa, tradusă în limba germană chiar de autor sub titlul de Schattenklaenge va fi reprezentată la iarnă, mai întâi la Berlin.

♣ FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" ♣

Evenimentele zilei

Carpentier contra lui Dempsey

Mâine are loc la New-Jersey, foburg al New-Yorkului, marele mateh de box pentru şampionatul lumei, care face să se întâlnească cei mai temuţi boxeuri de pe glob.

Pronosticuri se fac pretutindeni, cu o furie neegalată până acum, în favoarea unuia sau celui lalt dintre aceste două tipuri reprezentative a două naţiuni.

Noi nu facem pronosticuri. Ne mulţumim să adoptăm provizoru părerile specialiştilor şi pentru edificarea cititorilor noştri dăm în această materie opiniunile cunoscutului cronicar sportiv Jacques Mortane.

* * *

„Mă grăbesc să mărturisesc, spune cronicarul francez, că n'am văzut niciodată boxând pe Dempsey. Atunci? Mă voi sili să înlocuesc această ignoranţă cu un studiu aprofundat al carierii actualului şampion mondial.

„De altă parte trebue să ştim exact ce se petrece. Ori, cum vreţi să ajungem la aceasta, atunci când citim ce fel de informaţii ne vin din America?

Azi e antrenorul lui Carpentier care îl doboară pe acesta la pământ în timpul unui exerciţii. Mâine e Dempsey care îşi sparge capul primind lovituri dela unul din partenerii săi. Ideiat apare o cablogramă anunţând că Georges Carpentier n'are nevoie să se antreneze, de oarece a sosit în America într'o formă strălucită. Aflăm apoi că Demdsey cere oameni de bună voinţă cari nu se rup la prima lovitură de pumn, etc....

„Şi cititorul se hrăneşte cu aceste mostre datorite mai puţin imaginaţiei neînfrânate a unor reporteri cât interesului unor „bookmakers" doritori să facă să varieze cota. Căci, fiţi siguri că inexactităţile acestea nu sunt răspândite decât pentru cauza pariurilor. Să joacă în lumea întreagă asupra rezultatului unui match, dar în Statele-Unite lucrul acesta a ajuns o industrie specială. Averi întregi sunt angajate în pariuri. Unii originali nu se mulţumesc să ştie cine va câştiga, ci pariază pe ora exactă la care va începe matchul, pe ce fel de vreme va fi în ziua aceea, pe numărul spectatorilor, etc. Le place să se distreze, Americanilor!

(Un eşec senzaţional al acestui match este micul număr de Europeni cari au sosit la New-York spre a asista la luptă. Lucrul e explicabil prin faptul că voiajul costă scump şi că nu e plăcut să petreci 20 de zile pe mare — dus şi întors — spre a asista la e întâlnire care va dura poate atât cât durează o lovitură de pumn.)

„Nu şovăi în a afirma — spune Jacues Mortane — că Georges Carpentier va câştiga repede. Nu pentru că e Francez. Şovinismul te face antisportiv. Desigur, din punct de vedere sentimental, dorim succesul lui; dar între dorinţă şi certitudine e un abis. Motivele mele sunt altele.

„Carpentier trebue să triumfe fiindcă este, pe hârtie, cel mai bun dintre cei doui luptător.

Nu victoria lui asupra lui Joë Beckett în 1 min. 14 sec., asupra lui Bombardier Wells în 1 min. 13 sec., dictează această opiniune, ci întreaga sa carieră dela debutul lui în 1908, — la vârsta de 14 ani, — până la titlul de şampion al lumei al greutăţilor jumătate grele, câştigat asupra lui

Carpentier, care şi-a început cariera practicând boxul francez, a păstrat din această epocă o viteză a picioarelor şi o mobilitate excepţionale. La boxeurii de greutate mare (poid-lourd) calităţile acestea sunt rare. In afară de asta, el a căpătat în cursul celor 150 de lupte pe cari le-a dat o preciziune, o agerime, o îndemânare şi o ştiinţă cari fac din el un om incomparabil.

El are o lovitură de pumn seacă care nu iartă şi ştie când trebuie s'o dea. Cele 9 înfrângeri ale sale — în circumstanţe atenuante — sunt pagi de demult. De atunci el a progresat în continuu şi s'a ofirmat totdeauna ca cel mai bun.

El nu face niciodată gesturi inutile. La început atârna 35 kilograme, azi atârnă 80. Această progresiune i-a îngăduit să păstreze caracteristicile categoriilor inferioare adăogând la ele pe acelea ale greutăţilor mari (poidslourds).

In condiţiunile acestea se pare deci că omul care rând pe rând titlul de campion al Franţei, al Europei şi al lumei pentru toate categoriile de greutăţi, afară de greutate mare, va trebui fără nici o îndoială, să-şi adaoge la acest bagaj, unic în istoria pugiliomului, titlul de campion al lumei şi pentru greutăţile mari.

* * *

Jack Dempsey este idolul Americanilor aşa după cum Bombardier Wells şi Joe Becket erau idolii Englezilor. Asta nu este un motiv pentru ca să-i recunoaştem o valoare pe care trecutul său n'o justifică.

Jack Dempsey a debutat în 1915 şi de atunci a câştigat victorii adeseaori prea repezi asupra unor boxeuri necunoscuţi sau la sfârşitul carierii.

Adversarul lui Carpentier n'a fost bătut decât de trei ori: la

Cronica politică

Obstrucționismul țăraniștilor. Încă decând se începuse discuția generala a reformei agrare se observase tendința grupării țărăniste de a prelungi cât mai mult desbaterile fără nici-un folos pentru lege sau pentru clarificarea acestei chestiuni. Aceiași tendință se manifestă și acum la discuția pe articole a reformei.

Cuvântările interminabile ale oratorilor țărăniști nu cuprind decât insulte și calomnii la adresa celorlalte partide, și cu deosebire la adresa partidului liberal, al cărui merit în soluționarea chestiunei agrare, recunoscut de personalitățile cele mai de seamă din țară cași de întreaga opinie publică, rămâne întreg în picioare cu toate svârcolirile demagogiei țărăniste. Dar în afară de aceste cuvântări cari răpesc un timp prețios fără a aduce vre-un folos, nu este articol al legii la votarea căruia, fără nici-un rost, țărăniștii să nu facă scandal. Pumnii încep să bată cu putere în pupitre, huiduieli și fluerături se încrucișează în aer și în această atmosferă de Casă de nebuni ședința se suspendă.

Tactica aceasta a grupării țărăniste de-a prelungi inutil discuția legii agrare și a întârzia votarea ei este pentru interesele sale politice de partid o necesitate. Căci în modul acesta ei prelungesc o stare de nesiguranță prielnică pentru desvoltarea unor agitațiuni anarchice din rodul cărora au trăit până acum.

„Feciorii de bani gata" ai reformei agrare — cum i-a numit d-l Duca — înțeleg că realizarea ei înseamnă moartea demagogiei rurale, adică dispariția lor din viața politică în care n'au intrat decât mulțumită unor împrejurări cari le-au îngăduit să exploateze nevoile și aspirațiile țărănimei.

Cu votarea legii agrare din care și-au făurit o armă țăraniștii pierd suportul întregei lor acțiuni politice, iar lipsurile de moralitate și de cinste cari s'au dovedit la atâția dintre acești „oameni noui" i-au făcut să piardă și orice credit moral.

Probleme nerezolvate

Spre a ne face să ne dăm seama cu aproximație de situația politică a lumei și de probleme rămase în suspensie, ziarul „l'Indépendance Roumaine" grupează cele 42 de chestiuni cari sunt încă de discutat și de rezolvat, fie decătre Consiliul Suprem, fie decătre conferința ambasadorilor, fie în fine decătre Societatea Națiunilor, fără a mai socoti pe cele legate încă de „soarta armelor", nici chestiunile de aplicațiune aflătoare în fața comisiunilor ad-hoc.

Iată cele 42 de probleme:

— Administrația și plebiscitul basinului Sarre.
— Administrația orașului Dantzig.
— Conflictul lituano-polon (frontiera și chestiunea Wilna).
— Regimul teritoriului albanez.
— Instituirea tribunalului internațional permanent.
— Chestiunea Sileziei.
— Reparațiunile germane.
— Regiunile renane ocupate de către Aliați.
— Dezarmarea Germaniei.
— Judecarea Kaizerului.
— Judecarea vinovaților din război.
— Atribuirea celor 6 la sută „micilor" Aliați.
— Ruhr-ul.
— Cordonul vamal pe Rin.
— Frontiera italo-jugo-slavă și chestiunea Fiume.
— Limitarea armamentelor.
— Constituirea și funcționarea Ligei Națiunilor.
— Plebiscitele provinciilor austriace pentru unirea cu Germania.
— Ajutoarele pentru Austria.
— Teritoriile Ungariei-Occidentale.
— „Aventurile" lui Carol de Habsburg.
— Frecările ceho-poloneze.
— Frontiera poloneză de Est.
— Dezarmarea ungară.
— Dezarmarea bulgară.
— Chestiunea insulelor Yap.
— Problema rusă.
— Frontierele noilor state baltice.
— Regimul și frontierele statelor caucaziene.
— Chestiunea Thraciei.
— Regimul Strâmtorilor și Bosforului precum și al Constantinopolului.
— Atribuirea Smirnei și Vilaietului.
— Chestiunea unui imperiu arab legată de aceea a Emirului Faysal.
— Administrația Mesopotamiei.
— Sfera de influență franceză în Cilicia.
— Interesele economice italiene în Adalia.
— Situația în Irlanda.
— Statutul coloniilor britanice.
— Agitațiile în Egipt.
— Agitațiile în Indii.
— Atribuirea coloniilor cari au aparținut Germaniei.
— Expansiunea japoneză în Siberia Orientală...

Și mai sunt desigur alte mărunte pe cari le-am trecut cu vederea.

---

punote în patru reprize de Downey, apoi de Jim Flenn, care îl scoase din luptă într'o singură repriză. E adevărat că mai târziu, Dempsey l'a „Knock-outat" pe învingătorul său de odinioară în acelaș spațiu de timp. In sfârșit, Willie Mechen câștigă la punote, în patru reprize, un match disputat la 13 Septembrie 1918.

Comparând cariera lui Dempsey cu a lui Carpentier scoți în evidență imensa superioritate a Francezului.

Intrebat ce crede despre luptă, Carpentier a răspuns:

— Sper să învinge în patru reprize.

Aceiași întrebare fu pusă lui Dempsey care dădu răspunsul următor:

— Voi învinge tot atât de repede cași cu Jess Willord. (Intr'o repriză).

Luând media, părerea noastră este că matchul se va termina la al treilea round, (repriză) prin victoria celui mai științific și mai puțin pretențios: Georges Carpentier.

Va fi prima oară când titlul de campion al lumei de box va aparține unui francez.

Revista presei maghiare

Zona de războiu și zona liberă

In legătură cu organizarea la Oradea-Mare a maghiarimii cetim un articol în ziarul „Nagyvarad", care apare în Oradea-Mare, și un articol în ziarul „Keleti Ujsag", care apare la Cluj. E interesant a se vedea ce diferență e între tonul ziarului, care apare în zona de războiu, și tonul ziarului din zona liberă. Totuși citind declarațiile prefectului și ale șefului de siguranță din Oradea, cu cari răspund îndoelilor ce le au maghiarii în vederea atitudinei autorităților române față cu o organizație maghiară — ne convingem numai decât, că dispoziția românimii de pretutindeni, fie în zona liberă, fie în cea de războiu, față cu o organizație patriotică maghiară este aceași: liberală, binevoitoare, protectoare chiar numai îndrăsneala maghiarilor diferă după împrejurări. Iată spre pildă cum contemplează maghiarimea din Oradea, organizarea maghiarimii (cităm din ziarul „Nagyvarad":

„Redactorii (dr. Tabéry Géza și Perédy György, inițiatorii organizației) s'au prezentat la prefectul Josif Iacob și la șeful siguranței Ioan Bancilla, cărora le-au comunicat dorințele și temerile societății maghiare din Ordea, și le-au cerut opiniunea. Au arătat, că maghiarimea din Oradea nu dorește altceva decât să-și îndeplinească drepturile cetățenești, pentru care condiția primă este să se constitue într'o organizație deschisă. Maghiarimea nu dorește altceva, decât să se folosească de drepturile asigurate ei în contractul de pace dela Trianon ei în hotărârile dela Alba-Iulia și să ia parte în viața de stat și comunală". Urmează apoi răspunsurile prevenitoare ale prefectului și șefului siguranței, cari numai că admit o astfel de organizare, ci o salută cu multă bună voință.

Nu tot astfel scrie ziarul din Cluj „Keleti Ujság". Sub titlul „Organizarea din Oradea-Mare", își începe astfel primarticolul: „Oradea este zonă de războiu. In zonă de războiu însă nu e permis nici să te miști. Nu noi o spunem aceasta, cari privim evenimentele dela centru, ci o spun ei, cari trăesc sub toate restricțiunile unui hotar de graniță. Am întrebat populațiunea de-acolo, de ce nu se organizează? Ungurul trist, cu capul aplecat, a făcut un gest cu mâna: domnul meu, dar dacă noi am scăpa numai vorba de organizare, imediat ne ar aresta! Zău, nu pornim noi de aici mișcări. Faceți Dvoastră! Lucrați și pentru noi". Și după această pesimistico poetică introducere, trimite celor dela Oradea mângâierea că nici aici nu trăesc Ungurii într'o curată libertate, și-i îmbărbătează să-și facă organizația după platforma celei dela Huedin, care a exprimat după părerea acestei foi „în modul cel mai puternic vederile nu numai ale economilor, ci și ale tuturor păturilor societății maghiare".

Știri și fapte politice

D-l N. Titulescu a fost sărbătorit la Craiova de către foștii săi colegi de liceu cari au absolvit cursurile acum 20 de ani.

Răspunzând la cuvântările ținute de foștii camarazi, de pe banca școalei, d-l Titulescu și-a încheiat cuvântarea cu următoarele mărturisiri:

„Eu reprezint o idee. Cine mi-o aprobă, mi-e prieten. — cine nu îmi este dușman. In slujba acestei idei voiu suna în curând mobilizarea colegilor mei, al căror concurs îl cer spre a ne face deplin datoria către patrie."

Cuvintele acestea ale d-lui Titulescu par a exprima intenția și de a'și alcătui un partid politic.

Inregistrând declarația aceasta, Voința vede în ea intenția d-lui Titulescu de a-și creia nu un partid ci un „grup politic" așa cum există unul în jurne Băncii Agrare, de oarece „politica grupurilor este singura compatibilă cu instituția votului universar și a guvernului parlamentar". Și adăogăm noi pentru d-l Victor Bontescu, singura care îngăduie speranțe de reabilitare pentru cei compromiși.

Moțiunea partidului naționalist-democrat avu darul să ațâțe și mai mult frământările din sânul grupării, țărăniste. Căci în această moțiune sunt două postulate cari îl privesc direct pe țăraniști unul din ele lovind în principiul luptei de clasă din programul lor, iar celălalt referindu-se la imposibilitatea morală a unei colaborări cu oamenii cari în timpul războiului au avut o atitudine antinațională.

Pentru a mai putea conlucra de acum înainte cu gruparea d-lui N. Iorga, țăraniștii trebuiesc să renunțe la principiul luptei de clasă, la acțiunea anarchică dusă la sate și să se despartă de d-nii Stere și Gr. Cobandă cari înainte ca și în timpul războiului au făcut o politică potrivnică aspirațiilor și intereselor noastre naționale.

Pe de altă parte minunata platformă de agitație politică pe care le-o dădea exploatarea chestiunei agrare a dispărut la rândul ei.

Și toate dificultățile acestei în împrejurările de astăzi zdruncină cu putere gruparea țărănistă.

Solemnitatea rectificării graniței Maramurășene

Primirea comisiunilor română și cehă. — Serviciul religios. — Banchetul. — Entuziasmul de nedescris al populației. — Semnarea actului în piață. — Cuvântarea D-lor Generali Petala și Paris. — Telegramele trimise.

Prin convenție dela Praga care s'a semnat în ziua de 4 Mai s'a hotărât să se retrocedeze României teritoriul dela sud de Tisa locuit de Români iar Cehoslovacia să primească în schimb trei sate care erau locuite de neromâni.

Pentru delimitarea nouii frontiere se instituise niște subcomisiuni care au fixat granița pe întinderea cuprinsă între Sighetul Maramureșului și rama dela Halmi.

Schimbul și fixarea noilor frontiere a avut loc la Târna-Mare, localitate românească pe noua frontieră și care face parte din localitățile retrocedate de către Cehoslovacia Comisiunea românească pentru noua delimitare a frontierei a fost prezidată de d-l General N. Petala comandantul corp. 6 armată și avea ca membrii pe D-nii General Florescu, șeful statului major, al Corp. 6 Armată. Băltescu prefect de Satu-Mare, Colonel Maxi, Vintilă Petala, ataşat delegație și secretar al comisiunei și I. Daciu, inspectorul general al vămilor.

Modul cu adevărat înălțător în care a fost primită comisiunea română în teritoriile retrocedate o făcut din înfăptuirea acestui act o adevărată sărbătoare națională.

Pe tot drumul dela vechiul hotar Halmi până la Târna-Mare, automobilele care duceau pe d-l General Petala și pe membrii comisiunei române a fost obiectul unor entuziaste manifestațiuni

Dela vechea graniță la cea nouă, pe o distanță de 16 km, toată populația din comunele retrocedate, dela copii până la bătrâni au eșit întru întâmpinarea comisiunei române acoperind cu flori tot drumul pe unde avea să treacă automobilele.

Strigătele de ura și „trăiască România mare" nu mai conteniau.

Comisiunea Ceho-slovacă era compusă din Generalul Paris, miniștrii de externe, interne și finanțe, cehoslevaci și din d-l General Pichon, fost ataşat militar al Franții la București.

După prezentarea comisiunilor d-nii Generali Paris și Petala au trecut trupele în revistă în timp ce muzica cânta imnul ceh și român și în mijlocul insuflețirei generale.

Terminându-se revista trupelor, ambele comisiuni au intrat în casa parohială unde după ce s'au primit rapoartele subcomisiunilor și după ce s'au mai discutat anumite chestiuni relative la traseul nouei frontiere, s'a redactat actul privitor la primirea și cedarea noilor teritorii.

La ora 12 și jumătate s'a servit un dejun oferit de comisiunea română, la care au luat parte pe lângă ambele comisiuni și toți primarii și notarii satelor realipite.

La finele mesei dl General N. Petala a toastat în cuvinte alese și emoționante pentru republica Ceho-slovacă și pentru prietenia dintre cele două țări la care a răspuns dl General Paris toastând pentru M. S. Regele Ferdinand și pentru România-mare.

La intrarea satului Târna-Mare a fost construit un enorm arc de triumf împodobit cu flori și cu drapele pe care era scris cu litere lucrate în crini: „Bine a venit România Mare."

In mijlocul entuziazmului de nedescris și în urelele nesfârșite ce izbucneau din mii de piepturi, comisiunea română a intrat în biserica din Târna-Mare unde s'a oficiat un serviciu religios.

In fața bisericei era și o companie de onoare din Regimentul dela Satu-Mare.

La ora 11 a sosit comisia Cehoslovacă care a fost primită cu aceleași entuziaste urale și cu avalanșă de flori.

La ora 2 p. m. a avut loc actul semnărei proceselor verbale de către ambele comisiuni. Acest act al semnărei, contrar obiceiurilor, a avut loc nu

între pereți unei Camere ci în mijlocul pieței acoperită cu flori și drapele și ticsită de mii de bameni.

In timpul semnărei, trupele dădeau onorul, muzicile intonau imnul românesc și cel ceh iar populația entuziasmată la culme a imendat cu flori terenul unde a avut loc semnarea.

După semnarea actului d-l General Petala se adresează poporului și armatei, explicând covârșitoare importantă a actului semnat și încheiând astfel:

„Voi care astăzi veniți la trupul României Mari, implinind astfel dorul nostru cel mai aprins și realizând și visul pe care l'ați urzit de atâta timp, trebue să știți că bucuria acestor zile o datorim tot atât de mult vredniciei neamului românesc cât și prieteniei statului vecin.

Suntem fericiți astfel de a pecetlui prin reintoarcerea satelor noastre în cuprinsul hotarelor țărei, atât întregirea pământului românesc spre miazănoapte cât și întărirea unei prietenii și alianțe atât de scumpe pentru noi. Indreptându-ne astfel gândul spre aceste amândouă înfăptuiri să ne unim cu toții sufletele în strigătul de trăiască România cu acela de trăiască Republica Ceho-Slovacă".

Ultimele cuvinte a d-lui general Petala, au fost acoperite de o urlașă izbucnire de urale care durează mai multe minute — atât d-l general Petala cât și toți membrii ambelor comisiuni au fost acoperiți cu flori de intreaga asistență.

La înălțătoarele cuvinte ale d-lui Petala și în mijlocul freneticelor urale, d-l general Paris a răspuns printr'o scurtă, dar entuziastă cuvântare pe care a încheiat-o cu cuvintele: „Trăiască România-Mare!".

*

S'a trimes apoi două telegrame adresate d-lui general Averescu și d-lui Take Ionescu.

După aceasta rândurile armatei și ale țăranilor s'a rupt și în mijlocul unei bucurii și a unui entuziasm de nedescris s'a încins o horă măreață. Comisiunea ceho-slovacă numai știa ce cuvinte de admirație să aducă pitoreștilor porturi ale țăranilor din munții Maramureșului, care au venit cu miile îmbrăcați în costume de sărbătoare.

După ce s'a mai luat un cordial rămas bun și după ce fruntașii satelor realipite și sătenii adunați la Târna-Mare, au fost amical salutați, comisiunile celor două state s'au despărțit, cea cehă plecând la Ushorod și cea română la Cluj.

Plecarea comisiunilor a fost un nou prilej pentru populație care cum era deja însuflețită la culme atât de actul în sine al alipirei la patria muncă cât și de modul cu adevărat înaltător și neobisnuit de frumos cu care a fost sărbătorit acest act, a făcut o nouă și entuziastă manifestare de recunoștință și simpatie ambelor comisiuni. Automobilele, împodobite cu flori de către populație, care purtau comisiunile celor două state, au fost conduse câteva sute de pași de mulțime în mijlocul unei însuflețiri de nedescris.

S. P.

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

INFORMATII

In curând vom începe publicarea în foileton a frumosului roman „MORTII CARI VORBESC". de E. M. de Vogüé, căruia împrejurările și luptele politice de astăzi îi dau o interesantă actualitate.

■

Politice

Unele ziare din București anunță că deși sesiunea parlamentară a fost prelungită până la 20 Iulie, cercurile guvernamentale afirmă că Parlamentul se va închide totuși de fapt în ziua de 14 Iulie, întrucât regele urmează să plece în streinătatate pe ziua de 12 Iulie.

■

S'a depus, la Cameră proectu de lege relativ la unificarea funcționării corpului de avocați, proect votat de Senat în ședința dela 10 Iunie c. Conform acestui proect orice avocat, înscris la unul din barourile din țară, va putea pleda în fața oricărei instanțe judecătorești din întreaga țară, după cum orice avocat poate cere înscrierea, sau transformarea la alt barou.

■

Citim în „Viitorul":

Suntem informați că guvernul intenționează să aducă prin surprindere la sfârșitul sesiunei parlamentare câteva din proectele ce au fost retrase în fața indignărei opiniei publice. Intre acestea proectul „Reșiței" ar ocupa primul loc, fiind socotit cu deosebire necesar dezvoltărei economice a României Mari.

Intențiunea guvernului nu se vor putea însă nici de data aceasta realiza, ori cât mister se va păstra asupra datei prezentărei acestor proecte, căci nu pot fi hotărâte interesele vitale ale economiei naționale prin votul luat prin surprindere la un sfârșit de ședință, dela câțiva deputați devotați.

■

Universitare

Ministerul instrucțiunii a supus spre aprobarea Suveranului regulamentele facultăților de drept din Cernăuți și medicină de la Cluj.

■

Senatul Universitar, din Iași a hotărât că pentru viitorul an școlar 1921—1922 nu se mai primesc în Universitate (oricare ar fi Facultatea sau invățământul anexat) de cât tineri absolvenți ai liceelor, fie din vechiul Regat, fie din provinciile alipite, posedând certificate legale. Că la inscriere, secretariatele Facultăților respective să nu accepte de cât originale, respingând copiile.

In acest sens s'a intervenit și către directoratul invățământului din Basarabia, pentru a se da cea mai intinsă publicitate acestor hotărâri.

■

Sportive.

Aseară au sosit în localitate jucătorii echipei cehoslovace UTK din Ungvar, cari vor juca mâine primul match internațional al României cu echipa clubului Victoria din Cluj.

Agricole

In legea agrară, după cum am anunțat, o modificare de foarte mare importanță, privitoare la felul cum se face expropriera.

Modificarea constă în faptul că de și în primul moment se admisese principiul că expropierea se face pe proprietar, ea se va face acum pe proprietate.

Art. 10, care cuprinde această dispoziție, conține în adevăr următorul amendament:

Dacă un proprietar are două, trei sau mai multe moșii, într'unul sau mai multe județe, el nu va putea să păstreze, la una singură pe care și-o alege sau la toate pe câte le are, de cât o cantitate de pământ care în total să nu treacă de 200 hect, dacă moșia este așezată la munte sau la deal. 250 hect., acolo unde populația este deasă și 500 hect.. unde populația este rară.

Corferm acestui amendament, pe viitor nici un proprietar nu va putea să stăpânească în vechiul regat mai mult de cât 200—250 sau 500 hectare pământ.

■

Ziarul „Farul" din Constanța, care își câștigase un loc de seamă în publicistica noastră periodică, și a cărui incetare a fost viu resimțită în toată Dobrogea, și'o reânceput apariția la 1 Iulie a. c. zilnic în patru pagini, complect renovat și sub o nouă Direcțiune.

Urăm confratelui dobrogean viață lungă și un desăvârșit succes.

■

După buletinele agricole din provincie suntem informați că în urma ploilor permanente, situația fânețelor și pășunilor s'a îmbunătățit.

Iarba tăiată, în unele locuri din cauza lipsei de soare nu s'a putut usca și a început să putrezească.

Crescătorii de vite sunt foarte ingrijorați.

■

Comerciale

Delegați biroului pentru organizarea târgului de mostre au făcut o cercetare în cercurile economice și industriale din Oradea, Satu-Mare și Baia-Mare pentru a îndemna cât mai multe institutiuni să ia parte la târgul de mostre. Din toate părțile se arată cel mai larg interes pentru acest târg interes împedecat însă de greutatea transporturilor. Credem că Dir. Reg. C. F. R. va lua toate măsurile necesare ca transporturile să se poată face repede și fără multe greutăți.

■

Comerciale

Cu toate măsurile luate pentru a se începe exportul vitelor — totuși acest export n'a început încă, deoarece nu s'au pus la dispoziție vapoarele necesare pentru transport.

Crescătorii de vite sunt foarte îngrijorați, deoarece nu-și pot vinde vitele — nici măcar în târgurile de vite din țară.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Comerciale

Negustorii clujeni cari apreciază serviciile presei și prin aceea că populariezează firmele lor, se arată și de data aceasta foarte gentili cu Serbările presei, oferind obiecte de preț pentru uriașa Tombolă care va funcționa Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie, în Parcul orășănesc, la marile Serbări ale presei.

Organizatorii acestor Serbări au introdus fericita inovație, de a face cu acest prilej o prețioasă reclamă chiar în cuprinsul Parcului, fiecărei firme care va dona obiecte pentru Tombolă.

■

Lucrările pregătitoare pentru târgul de mostre din Ardeal continuă. Până de prezent numărul anunțaților trece de 200. S'au anunțat și comercianți din străinătate.

■

Financiare

— După cum am anunțat noul regim vamal a fost promulgat eri în „Monitorul Oficial".

Intrarea lui în vigoare, deși trebuia să fie pe data promulgării, totuși va fi pus în aplicare de vămi pe ziua de 3 Iulie. Acest termen a fost aprobat de direcțiunea generală a vămilor, pentru a lua cunoștință toate punctele vamale din țară.

■

Artistice

Turneul teatral organizat de d-l Mihăilescu-Brăila, mult apreciatul societar al Teatrului Național din Cluj, culege frumoase succese în orașele din Nordul Ardealului. Ni se comunică de către corespondentul nostru din Bistrița că întreaga trupă a merituoșilor artiști condusă de d-l Mihăilescu-Brăila, a fost în acel oraș obiectul unei călduroase primiri. La ambele spectacole, un numeros public a aplaudat cu entuziasm pe interpreți.

■

D-ra A. Voileanu, profesoară de pian la Conservatorul din Cluj, al cărui talent a fost îndeajuns apreciat cu ocazia numeroaselor concerte ce-a dat, și d-l Ioan Bobescu, maestru dirijor al operei naționale și cunoscutul violonist, care s'a impus celor ce-au avut ocazia să-l asculte, vor intreprinde un turneu cu concerte în Ardeal, cu un program, ce cuprinde cele mai de seamă compoziții pentru pian și vioară și pian solo, de Veracini, Bruch, Cezar Frank, Sarasatte, Grieg, Schumann, Beethoven, Kreisler, etc. Primul concert îl vor da la Oravița. Dat fiind personalitatea artistică a celor doi profesori, nu ne îndoim de succesul și de buna primire de care se vor bucura, din partea publicului care n'a avut încă fericirea să-i cunoască.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

Bisericești

Protopresbiterul reformat din Cluj, Ladislau Ravasz, care s'a repatriat în Ungaria, a fost ales episcop al diecezei Dunărene din Ungaria de vest.

■

Dela P. T. T.

Comisiunea pentru proba instalare de telegrafie fără fir în România s'a întrunit la ministerul comunicațiilor sub președinția d-lui ministru general Văleanu.

Comisiunea se compune din d-nii Popovăț, directorul general al S. M. R., Pitulescu, directorul general al poștelor, ing. Ștefan Mirea, directorul general al aviației civile, Giurgea și colonel Iarca.

Este vorba să se facă un fir comun pentru ministerul comunicațiilor, direcțiile generale de poștă, S. M. R., și marele stat major al armatei.

O nouă întrunire a comisiunei s'a fixat pentru Sâmbătă la ministerul comunicațiilor.

■

Industriale

Societatea „Electrica" din București roagă să publicăm următoarele:

Incă de la 23 Iunie a. c. s'au făcut probele oficiale la cazanele neavariate ale soc. „Electrirca" Câmpina, iar în ziua de 24 I. c. s'a pus în funcțiune turbina VII, care dă curentul necesar exploatărilor petrolifere, întocmai ca înainte de accident. In urma măsurilor urgente ce s'au luat, construcția părței avariate din clădire va fi terminată în 5 săptămâni.

■

Diverse

Proprietarii de trăsuri și automobile sunt avizați pe calea aceasta, să se pregătească pentru Marea bătae de flori a Sindicatului presei din Ardeal, care va avea loc în ziua de Duminecă 10 Iulie.

Atragem atențiunea, în acelaș timp, că atât trăsura cât și automobilul cel mai artistic împodobit cu flori, vor fi premiate de un juriu special.

■

Ministerul de finanțe a decis înlocuirea cu biletele băncei Naționale a biletelor băncei Generale.

Se vor înlocui biletele stampilate de 100, 20, 5 și 2 lei precum și biletele stampilate sau nestampilate de un leu.

Inlocuirea se va face cu începere dela apariția deciziei în „Monitorul Oficial", prin oficile Băncei Naționale, Casei de Depuneri și Administrațiilor financiare.

Biletele de 0,50 bani se vor înlocui la o dată ulterioară.

■

Pentru vindecarea sigură a Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticla 15 Lei. Depozitul principale Farmacia dr. Biró, Cluj, Piață: Unirii. III-319

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Diverse

Cu prilejul căsătoriei A. S. R. Principelui Carol, Bucovina, prin ministerul său d. dr. Dori Popovici, i-a oferit în dar un castel de vânătoare, care urmează să se construiască în curând. S'a constituit un comitet, care a lansat liste de subscripție pentru adunarea fondurilor necesare clădirii acestui castel.

■

Concursul de concesiuni de noui farmacii, ce urma să se țină în ziua de 26 Iunie a. c. s'a amânat la 1 Septembrie 1921.

■

M. S. Regina Maria a primit președenția de onoare a Ligii Naționale a femeilor române.

■

La Câmpina un puternic incendiu s'a declarat la sonda No. 298 a societății „Steaua Română" schela Gasița, întinzându-se și la sondele 160, 241, 193, 107 și la stațiele de pompare care ard cu o furie extraordinară.

Sunt doui oameni carbonizați. Pagubele sunt incalculabile.

■

Anunțăm cu plăcere căsătoria religioasă a d-șoarei *Ida Goldfarb* cu d-nul *Leon Lazăr* care va avea loc Duminecă 3 Iulie ora 6 p. m. în Cluj.

■

Mare reducere de prețuri la firma Diamanșteiu și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2,80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

■

Azi la orele 10 dimineața a avut loc deschiderea „Bănci populare" din Cluj. Asupra solemnității dechiderii vom reveni.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

Ziarul „Neos Ellenismos" primește dela corespondentul său din Atena știrea că principesa, moștenitoare a Greciei fosta prințesă Elisabeta a României a plecat aseară la Smirna în fruntea spitalului pe cere-l conduce.

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.) Telefon 500—11211.

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaduct, canalizare, încălzire centrală ele trică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale Interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p' m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Cunoscuta Societatea Anonimă Română pentru industria oxigenului, acetelinei și altor gaze din București, Str. Măgurele 93, va înființa în Cluj o sucursală, având în depozit permanent gaze, aparate de suduro, antogene. Produse speciale pentru sudură, accesorii, piese reservă de etc. 828

Decorarea inginerilor silvici din Transilvania

Prin decretul 2444—921. M. S. Regele a binevoit a conferi „Ordinul coroana României în gradul de ofițer" d-lor Liviu Marțian director general al serviciului silvic din Transilvania.

Terențiu Buhescu, director silvic central în Cluj.

Iuliu Drăgan, director silvic regional în Cluj.

Otto Popovici, director silvic regional în Hunedoara.

Ioan Aleman, director silvic regional în Bistrița.

Alexandru Ivașcu, director silvic regional în Sighetul-Marmației.

Ioan Moldovan, director silvic regional în Orșova.

Ioan Comaniciu, director silvic regional în Oradea-Mare.

Ioan Piso, director silvic regional în Șighișoara.

(Monitorul oficial Nr. 64.)

Muzeul Bucureștilor

In'r'un articol sub acest titlu, semnat de dl N. Iorga în „Neamul Românesc" citim:

Vechea casă cantacuzinească de pe Calea Victoriei, cumpărată de Primăria Capitalei, în vederea unei exproprieri, de la moștenitorii Moruzi, nu se dărîmă pentru croirea bulevardului de care se vorbise, și nici nu se lasă a cădea pe încetul în ruină. O reparație îngrijită dă cea mai plăcută înfățișare zidirii care i se părea unui Frances de gust singura casă de locuit care. în Capitala întreagă, merită interes și trezește simpatie.

Până la continuarea planului de a intide pe aici un bulevard, mai mult s'au mai puțin necesar celor cari au terenuri de expropriat, micuțul palat boieresc va rămânea neatacat, și atunci chiar nimic n'ar împiedeca încunjurarea de viitoarea stradă e acestei insule de civilisație tradițională românească.

Primăria va instala acolo serviciul ei sanitar. Iar, după ce se va găsi altă clădire pentru acest scop practic, aici va fi Muzeul Bucureștilor. După propunerea primarului, dr. Gheorghian această hotărâre a fost luată acum câteva zile. Museul va fi organisat și condus de o comisiune, din care vor face parte și un membru al Academiei, secția istorică, un membru al Comisiei monumentelor istorice și un membrual Ligei Culturale.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

Iată numele d-lor Generali de brigadă înaintați generali de divizie:

Schina Mihail; Jianu Ion, Vernescu Ion, Holban Stefan, Constantinidi Alx, Rășcanu Ion.

■

Ziarul Adevărul află că la conferința d-lui Cicio Pop, între d-nii Maniu, Nistor și Inculeț, ultimii doi au arătat eșirea complectă din Federație a partidelor lor, care vor lucra separat.

■

La discuția generală a legei impozitului pe avere dl dr Lupu a provocat un nou scandal chemat la ordine și nesupunându-se dl dr Lupu a fost trimis în fața comisiei disciplinare. pentru a fi judecat.

Sosirea misiunei române la Praga

Misiunea militară română, prezidată de generalul Cristescu șeful statului major al armatei române, a sosit la Praga, spre a pune la punct convențiunile militare, potrivit tratatului de alianță ceho-român.

Ziarul „Cas" scrie următoarele cu prilejul sosirei acestei misiuni:

Cehoslovacia salută cu deosebită satisfacție delegarea unui eminent organizator ca șeful statului major, Cristescu, care întrunește în persoana lui toate virtuți e tradiționale românești. Conferințele dela Praga nu vor urmări decât scopuri pacifice. Totuși România și Cehoslovacia vor face cauză comună spre a respinge orice tentativă de a turbura liniștea operei lor de reformă socială, ca și orice atac îndreptat contra integrității lor.

Mare contrabandă de coroane neștampilate în Transilvania

Citim în „Dacia":

In urma unor îndeluntega cercetări ordonate de ministerul de finanțe, prin direcția vămilor, s'a dovedit că Banca generală de credit ungară, (Altalaus Magyar Hitelbank) din Budapesta, prin filialele din Ardeal, într'un timp foarte scurt a reușit în anul 1919 să introducă și să ștampileze circa 100 milionane coroane, introduse în țară în mod fraudulos, de către conducătorii acestor bănci.

Până în prezent s'au dresat la vămile Temișoara și Sibiu 3 procese de contrabandă pentru circa 36 milioane. Pentru rest cercetările continuă și se vor dresa actele cât de curând.

In interesul cercetărilor nu putem da mai multe amănunte.

Nu ne îndoim că d. ministru Titulescu care s'a hotărât să pue frâu tuturor abuzurilor, va reuși să reziste tuturor intervențiunilor care au încetat să preseze la minister și va face să reintre în cassa Statului cele aproape 50 milioane lei realizate de numita bancă prin schimbul coroanelor introduse prin contrabandă.

Cetiți „Infrățirea"

In zilele

de

Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie

au loc

în Parcul orașului Cluj

Marile Serbări

organizate de către **Sindicatul Presei Române din Ardeal**, amânate din cauza timpului nefavorabil.

Cu acest prilej se va oferi pentru prima oară Clujului spectacolul **celei mai grandioase bătăi de flori** cu cele mai estetice care împodobite și **două uriașe exhibiții de jocuri de artificii** al căror program amănunțit îl vom publica în curând.

Matchurile de foot-ball cari vor avea loc în acest timp la „Arena Sportivă" între toate echipele din Cluj.

Cât despre restul programului:

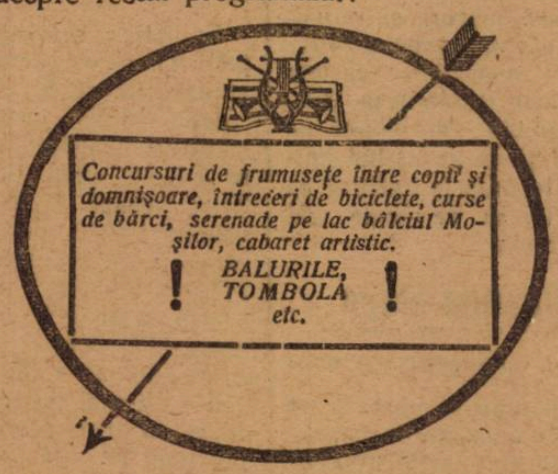

vor da prilej publicului să se îmbulzească la spectacole aranjate astfel încât să însemne ceva ca adevărat nou pentru Cluj.

Situația în Ungaria

— Guvernul Bethlen se clatină —

Ungaria face experiențe de guvernământ. Abia de câte va luni ales, guvernul Bethlen azi se clatină și el și cine poate ști, dacă mâine va mai conduce destinele Ungariei. De astădată însă se accentuează tot mai mult ciocnirea ideilor diametral opuse din guvernul de coaliție concentrat din două grupări ar tendințe diverse. Persoanele în acest caz nu prea susțin mult demnitatea sau stabilitatea guvernului pentru viitor. Ciocnirea decisivă se prevede în urma reformelor economice și financiare ale lui Hegedüs. Curentul social creștin, conglomeratul aristocrației naufragiate, lățind ideile de revanșă, speculează sentimentele credule și caută ca prin această slăbiciune a maselor să recruteze un cât mai însemnat număr de aderenți porniți în ura contra statelor vecine. In fond însă „cursiștii" social-creștini) sunt înverșunații apărători ai privilegiilor medievale, latifundiarii dușmani ai reformelor noui, ultimele rămășițe ale clasei aristocratice maghiare.

Pe terenul desaprobării unei largi reforme agrare, ei au întâlnit conducători bisericești ai Ungariei cari deasemeni doresc să apere existența enormelor latifundii catolice și traiul de un lux excesiv al propagatorilor cuvântului dumnezesc. Coheziunea lor se menține în urma acestui interes comun și e firesc să se opună nu numai reformelor cerute de spiritul vremii ci chiar și legilor mai puțin importante cari ar permite o atacare mai pronunțată a sistemului lor de existență (de ex-legea presei). Ei propagă în afară ura de rassă în cât mai mare stil ca să poată lucra mai liberi pentru apărarea privilegiilor lor.

Față de aceștia se află micii proprietari cari formează un partid puternic necunoscut în Ungaria veche și înființați de cuvântul poporului care cere pământ, iar de altă parte ca o reacțiune față de ideologia bolșevică, pentru realizarea și apă area proprietăților mici. Partidul micilor proprietari este organizația cu concepții diametral opuse curentului aristocratic numit „social-creștin" și în acelaș timp o organizație a lucrătorilor de pământ, care tinde să contrabalanseze organizațiile internaționale muncitorești căutând să salveze ideea statului n ional și actuala structură socială bazându-se însă pe largi concepții democratice cari să scape și muncitorul de exploatarea capitalului, dar admițând existența capitalului mic care exclude exploatarea. Ei sunt prietenii democrației largi, dușmanii vechiului regim habsburgic și poate mai conciliianți, mai obiectivi în ce privește actuala situație și ideologia de revanșă.

E firesc în acest caz ca actualul guvern să fie numai de transiție, și prima reformă radicală să aducă cu sine prăbușirea lui. Ea se ivește. Spiritul reformei de despăgubirea terenurilor ce cad sub expropiere e prea larg ca să poată fi aprobat de conducerea aristocraților cursiști iar partidul micilor proprietari are la spate întreaga populație rurală pentruca să poată combate nu numai cu argumente dar și prin forța numerică falșitatea democraților social-creștini.

Nouile reforme au pecetluit soarta anemicului guvern Bethlen, iar discuția reformelor va aplica fără întârziere lovitura de grație.

Dampo.

Atenţiune!

Serbările cari au loc la parcul orăşenesc, mâine Sâmbătă si poimâine Duminecă (2 si 3 Iulie) nu sunt organizate de Sindicatul Presei ci de Reg. 16. Infanterie. Publicul fiind indus în eroare e lămurit prin aceasta că Marile Serbări ale Presei au loc în zilele de 9 si 10 Iulie.

Viaţa provincială

Din Lugoj.

pentru înfrumuseţarea oraşului.

In Lugoj s'a înfiinţat în ultimul timp o comisiune pentru înfrumseţarea oraşului. Comisiunea are scopul să facă astfel ca noulle clădiri, după cât va fi posibil, să se zidească în stil estetic, să îngrijească de frumseţea străzilor actuale ale oraşului şi să-ia măsuri, ca parcurile să fie cât mai estetice. Preşedinte al comisiunii acesteia este dl primar Harambaşa. Iniţiativa Lugojului e demnă de toată lauda şi ea ar trebui imitată de toate oraşele pentru ca înfăţişarea lor să se arate cât mai occidentală.

Din Oradea-Mare.

Urcarea preţurilor de vite.

In ultimul timp se observă pe piaţa Oradei o urcare de preţuri la vite şi porci. Preţul porcilor vii s'a urcat dela 8—9 la 10—11 Lei kgr. iar la vite grase dela 3·50 Lei la 4·50. Cauza acestei urcări e că în ultimul timp Bihorul a fost invădat de negustori din Bucureşti şi astfel cererea mare a urcat preţurile pe timp transitoriu.

Din Timişoara.

Statistica Semănăturilor.

Statistica semănătu ilor judeţului Timiş este terminată. După această statistică, s'au făcut în judeţul Timiş următoarele semănături în jugăre: grâu de toamnă 335.837, grâu de primăvară 2415, secară 12,208, ovăs de toamnă 19.920, ovăs de primăvară 21.171, orz 70.205, păpuş i 247.342, rapiţă 2299, trifoi 13.626, tutun 2170, cartofi 12.563, ceapă 562, linte 3, în 1·8 jughere. Semănăturile din anul acesta sunt mult mai întinse ca anul trecut. In urma ploilor în ultimul timp situaţia lor s'a ameliorat.

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Atentatul dela Belgrad.

Miercuri, pecând prinţul regent al Jugoslaviei se ducea la marea paradă militară organizată cu prilejul votării Constituţiei o bombă a fost aruncată împotriva cortegiului regal.

Bomba s'a încurcat între firele electrice.

Nici prinţul regent, nici persoane din suită nu au fost atinse.

Se pare că sunt unii răniţi în public.

Atentatorul care a fost prins, este un cunoscut agitator sârb, bolşevic, de curând întors din Rusia.

Revista trupelor a avut loc după atentat şi atât prinţul regent cât şi primul-ministru Pasici au fost obiectul unor ovaţiuni delirante.

Conflict între Franţa şi Spania.

Guvernul spaniol ar fi exprimat guvernului francez mirarea sa pentru faptul că sultanul marocan a acordat acestuia din urmă concesiuni în portul Tanger fără o consultaţie prealabilă. „Le Petit Parisien" precizează în această privinţă că s'a remis o notă la Paris în 27 Iunie, comunicând trecerea prin Paris a regelui Spaniei care se întorcea din Londra.

Anglia nu şi-a exprimat încă oficial părerea; după informaţiuni oficioase, guvernul englez n'ar avea intenţia să facă obiecţiuni contra procedurei urmate de sultan. Spania ar protesta deci singură, dar e îndoios ca Guvernul francez să se preteze la o discuţie a punctului de vedere spaniol care pare a contesta dreptul sultanului de a acorda concesiuni.

Lupte la Fiume

Ziarele anunţă din Fiume că comisarul italian, comandantul Faschini a somat pe ocupaţii portului Baros să plece şi acordul a fost atins; totuşi o vie agitaţie s'a produs în oraş şi manifestanţii s'au îndreptat asupra podului Susak pentru a năvăli în Portbaros. O companie de alpini care păzea podul a trebuit să facă uz de arme; sunt patru morţi şi vreo 20 răniţi.

Judecarea vinovaţilor de războiu

Comisiunea franceză şi 10 martori au sosit la Lipsca, unde a început înaintea Curţii supreme, procesele vinovaţilor reţinuţi de Franţa.

Miercuri a început procesul generalului Stenger, care, în August 1914, în lupta dela Sarreburg, a dat ordin trupelor sale să nu se mai facă prizonieri.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 15 Iulie 1921. Se ţine licitaţie publică cu oferte închise în fie care din garnizoanele notate mai jos, la Comandamentul de garnizoană respectiv, afară de garnizoanele Bistriţa şi Oradea-Mare, unde licitaţia se ţine la Comandamentele Diviziilor 16 şi 17-a Serv. Intendenţei, iar la Cluj la Serv. Intendenţei Comandamentului 6 Teritorial, pentru cantităţile de fân şi paie din recolta anului curent notate în dreptul fie căruia din garnizoanele.

Garnizoanele	vag. a 10.000 kgr. fân	vag. a 10.000 kgr. paie
Cluj	325	185
Oradea-Mare	145	90
Sighetul-Marmaţiei	35	20
Şalonta-Mare	120	70
Bistriţa	130	80
Dej	40	25
Ibasfalău	35	25
Surda	25	15
Sumusfalău	10	10
Gherla	90	50
Satu-Mare	140	85
Tg.-Mureş	115	65
Careii-Mari	185	110
Mercurea-Ciucului	15	10
Zalau	45	30

Se primesc oferte şi numai la Cluj, pentru toate garnizoanele pentru cantităţile totale sau în parte. Predarea în Staţia C. F. R. a fie carei garnizoane sau staţia cea mai apropiată.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanţii pot lua cunoştinţa de condiţiunile caetului de sarcine şi art. 72—83 din legea contabilităţei publice, ce se găseşte afisat în fie care garnizoană şi se poate vedea în ori ce zi de lucru în're orele 11—13 din zi. 834

Citiţi „Infrăţirea"

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢI:

Luni, Marţi, Miercur:
„CEZARINA" Partea VIII.
Răzbunarea lui Maud.
Joi, Vineri:
ALCOOLUL.
Sâmbătă Duminecă:
Dragostea de Mama.

CINEMA URANIA:

Luni, Marţi:
Morell Partea II.
Marionettele.
Miercuri, Joi, Vineri:
Morell Partea III.
Polpa şi Mizeria.
Sâmbătă, Duminecă:
Fiul Rătăcit.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 431

Doi monteri români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acolo materiale electrice, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Grădina Teatrului-Varieten
Bucureşti, Strada Cimpineanu No. 5 **„Femina"**

757 In fiecare seară de la 8½ până la 11½

Mare Spectacol de Varieté

De la 11½ în sus: **Cabaret, Dans, Canto** şi alte distracţii

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine şi indigene.

Intâlnirea Elitea Bucureştene.

Radio 1176

Atenţiune! Citiţi interesul propriu!

Se vinde dela 1 Iulie cea mai fină şi

GUSTOASA CAFFEA PRĂJITĂ

în calitate: de „Arama" cu 24 Lei kilogram, de „Argint" cu 36 Lei kilogram, de „Aur" cu 48 Lei kilogram.

PÁLMAI şi FÓRIZS

prăvălie de delicatesse şi aromate, Piaţa Unirii No. 23.

In fie care oara prăjită proaspetă.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI MOBILE şi PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii

Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată in rate

Ulei Regal

cu 5 Lei chilogramul, vinde in orice cantitate

Emil Lobantiu comerciant

851 **Alba-Iulia, Piaţa M. Viteazu.**

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

„Radio" 1189 849

CORESPONDENT sau corespondentă perfectă română-germană se caută pentru imediata angajare. Uniunea Comercială S. A. Cluj, Strada Regina Maria 32

STUDENT, cu praxă de birou caută post la orice instituție. Adresa la ziar.

STUDENT IN LITERE dă care în orice categorie din limba română. Adresa la ziar.

PERFECTĂ dactilografă din regat, cunoscând și limba franceză și germană, caută post la instituție mare. Doritori se pot adresa la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE TREERAT 18 H. P. Fabricație Hoffer-Schrantz cu elevator, aproape nouă de vânzare la Butta Lăcătuș Bistrița. 820

MOTOR pentru mașina de treerat 8 H. P. fabricație germană de vânzare. Informațiuni se dau la Administrația ziarului Infrățirea.

DE VÂNZARE cu preț eftin hârtie groasă de împachetat. Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici. A se adresa la administrația ziarului Infrățirea.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

816

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cuviant, prețuri moderate. 653

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene

Școala de lucrări publice (Conductori) din Cluj.

Concursul de admitere în școală

I. Extras din organizația școlilor

1. Școlile de conducători de lucrări publice, au de scop formarea de personal technic necesar pentru proiectarea, conducerea și supravegherea executării lucrărilor technice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școlii este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes ai școlilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice".

Diptomații acestei școli fac serviciul militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițer de rezervă.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școală, precum și lucrări de laborator. Se face în timpul vacanței mari a anului I, campanie pentru practică topografică, organizată de școala.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei de a doua vacanță mare, practică pe șantiere la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari, obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practica de șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planșetele, hârtia de desemn și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari ei vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

4. Se acordă, în limitele bugetare, ajutoare în bani elevilor români ai școlii lipsiți de mijloace, cât timp sunt meritoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz când se va putea avea cămin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani incetează.

5. Elevii vor fi supuși la toate regulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examen și lucrări cari vor fi stabilite de direcțiunea școlii. prin dispositiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămânea mai mult de doi ani în aceiași clasă, în cazul când el va rămâne pentru a două oară repetent, elevul va fi șters din controale. Nu se admite repetirea de cât a două clase.

II. Condițiuni de admitere.

1. Tinerii cari doresc a fi înscriși la concursul de admitere în școala de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze direcțiunii (Dir. de pod. și șos. Transilvania din Cluj, strada Berde Mozes No. 2. etaj II.) o cerere cu timbru de un leu și asistență socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu incepere dela apariția acestei publicații și până la 20 Septemvrie 1921.

Peste această dată orice cerere de inscriere va fi respinsă, deasemenea va fi respinsă inscrierea celor cari până la acea dată nu vor prezentă toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi insoțită de următoarele acte:

a) Extractul depe actul de naștere, din care să reiasă că n'are mai puțin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1921.

Dispensă de vârsă nu se acordă;

b) Cel puțin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire al școlii superioare de arte și meserii ori alta școală echivalată cu acestea de către ministerul instrucțiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de invățători. Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de orice obligație față de ministerul instrucțiunii;

c) Certificatul de vaccinare recentă;

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a intrerupt cursurile de mai puțin de un an, va aduce certificat dela școala unde a urmat în ultimul timp, dacă candidatul a intrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificate de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupație sau dela autoritatea comunală sau polițienească de unde domiciliază, arătându'se cum și-a trecut timpul dela incetarea cursurilor;

e) Un certificat eliberat de un medic oficial și intărit cu sigiliu oficial, prin care să se constate că tânărul candidat este de bună constituție, și că nu suferă de vre'o maladie contagioasă.

Toate aceste acte nu se vor inapoia în nici un caz inainte de trecerea completă a examenului de admitere, afară de candidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se inapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul se retrage din școală.

2. Concursul se va ține în Cluj, în localul școlii, cu incepere dela 26 Septemvrie 1921. Acest concurs se va urma inaintea unui juriu numit de direcțiunea școlii.

Probele la cari vor avea a satisface candidatul vor fi cele următoare:

a) Probe în scris, cari având de bază programul celor 4 clase gimnaziale, vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană și în spațiu, fizica și aritmetică.

b) O lucrare de caligrafie și scrierie curentă după dictare și de desemn cu creion.

c) O compunere în limba română care să invedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbei române.

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (și de aplicații la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

3. După terminarea tuturor probelor concursului, direcțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți, va formalista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va spune ministerului.

Direcțiunea școlii, indată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștințe suficiente.

848 *Direcțiunea de Poduri și Șosele Cluj.*

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Pânză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Prețuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat.

Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

SUDURA AUTOGENA
se va instala pretutindeni cu aparatele cele mai moderne și brevetate dând rezulta srtăluoite de renumita Societatea Anonimă Română pentru industria OXIGENULUI Acetelinei și altor Gaze
București, Strada Măgurele No. 93. Telefon 14-49.
Prin sucursala din CLUJ, care se va deschide curând.
OXIGEN ILUMINATUL ACETELINA
industrial porturilor geamănduri- disolvată și cu
medicinal lor automobilelor generator
Cereți cu catalogul. Reclama 639
844 = Acetilena disolvata. =

AUTOBUS
circulă zilnic din
Cluj la băile sărate Cojocna
Curse la fiecare 2 ore
începând de la ora 6 dimineața. Stațiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcția Bailor.
Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 și la Direcțiunea băilor.
Prețul unei curse Lei 30

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
839 ciocolată
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drougeria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Salonul de modă
„VENUS"
și a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.
108

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon:
Magazinul 144.
Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice. ◆◆

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:
140

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea
PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueşte orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în
502 **C L U J,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

„REMINGTON"

Cele mai perfecte MAŞINI DE SCRIS recunoscute şi recomandate de toate oficialităţile.

Claviatură SPECIALA LIMBEI ROMANE şi amenajată pentru limbele: franceză, engleză, germană, italiană, ungară.

Nou transport! Preţuri reduse!

Comandaţi la:

Banca Centrală

pentru industrie şi comerţ s. a. CLUJ şi la FILIALELE din: SIBIIU, ALBA-IULIA, HAŢEG, TURDA, ARAD

Reprezentanţa generală

pentru Ardeal, Bănat şi părţile ungurene. 843

SUBREPREZENTANTI

se caută în condiţiuni convenabile.

Scrisul vizibil şi în două culori!

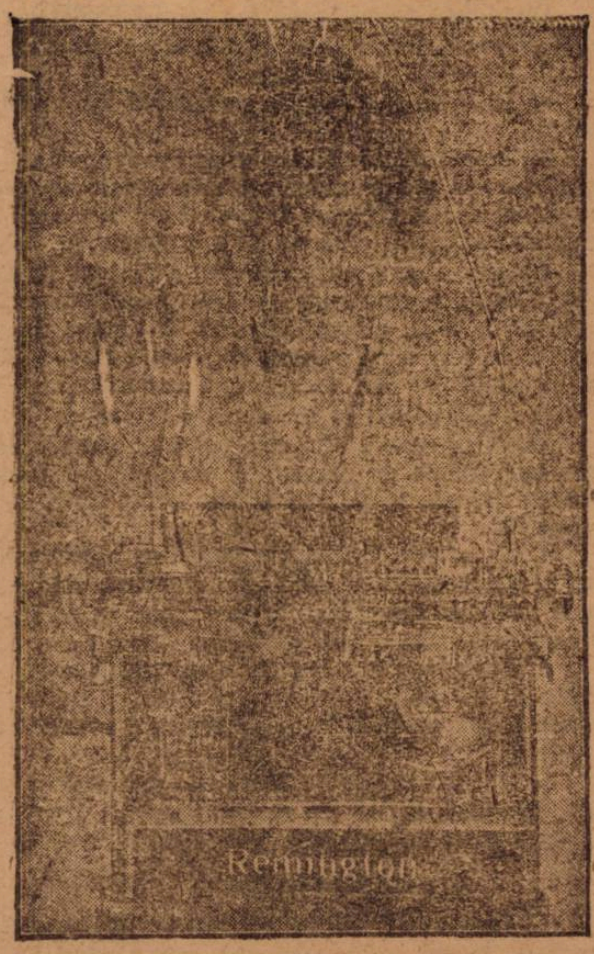

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 **□ la pahar. □**

Radio 758 **JOAN COSMA**

frânghier Cluj, Str. Galamb 14. Intreprinde orice lucrări în aceasta branşă, precum şi frânghii pentru maşini cingătoare şi tot felul de frânghii pentru agricultură cu preţurile cele mai reduse.
548

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig"

la Regele Pălăriilor Cluj,

Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

A sosit la

Cooperativa „Croitoria Românească"

fost Petricaş, Aiudean, Crânciovan, Niculescu & Comp.

Str. Memorandului No. 8,

◆

619

Un vagon cu Stofe Franceze cele mai fine calităţi şi cu preţuri ieftine Se primesc comande cu preţuri reduse. Pentru funcţionari reducere specială şi plata în rate. Incurajaţi Cooperaţia Română.

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

Administraţia ziarului „INFRĂŢIREA"

primeşte abonamente cu preţul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Ţară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantată.

Carton cu desen Englezesc lat. .	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc .	25·—	„	„ „ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Fonlard	25·—	„	„ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese . . .	12·50	„	Bloşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „ . . .	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat. . . .	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc .	14·—	„	„ „ „ „ . . .	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc .	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese . . .	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbateşti . .	8 Lei Perechia	
Stofe cu mătase .	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 263 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 9 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Politica economică a partidului liberal

— Proprietatea subsolului —

In sânul actualului guvern se găsește, fără îndoială, un zelos apărător al intereselor străine în România. Nu e nevoie să răscolim toate faptele cari s'au îngrămădit unele peste altele, pentru a dovedi acest lucru. Ar fi de-ajuns să ne aducem aminte numai de contractele încheiate pentru „refacerea" căilor noastre ferate, și să stăruim asupra intervenției mai recente făcute de pe banca ministerială, pentru a crea privilegii la expropriere, proprietarilor străini.

Același sistem nefericit, de a subordona capitalului și particularilor străini, marile nevoi naționale, și-a făcut apariția și cu prilejul discuțiunilor asupra proprietății subsolului pământului expropriat prin legea agrară. D-l N. Iorga, cu acel simț de obiectivitate al omului de știință care, cel puțin pentru trecut poate să-și curețe judecata de pasiunea politică, a recunoscut în plină Cameră că soluția cea mai bună a fost dată în Constituanta dela Iași, în numele partidului liberal, de d-l Al. Constantinescu. La întrebarea: cui să rămână proprietatea pământului expropriat? partidul liberal răspundea limpede și hotărât: Statului.

Față de această deslegare a problemei, — tot d-l N. Iorga a recunoscut-o, — nu se împotrivea o altă concepție economică, ci, cel mult, dorința marilor proprietari de a li se lăsa putința unei exploatări neînfrânate a bogățiilor noastre miniere.

Legea împroprietăririi a fost reluată însă în desbatere, după ce a alcătuit calul de bătaie a demagogiei agrare, de-alungul a două campanii electorale. Dacă însă, vorbăria umflată și făgăduielele ațâțătoare, n'au putut da țăranilor nici mai mult pământ nici cu un preț mai ieftin decât decretul-lege al partidului liberal din 1918, în schimb în multe privințe s'a legiferat rău și necugetat.

Iată, această latură a exproprierei, care este proprietatea subsolului. Atât tradiția istorică, dar mai ales interesele superioare ale economiei noastre naționale, au cerut odinioară, și pretind astăzi cu tărie, ca bogățiile subsolului să rămână Statului.

Trecându-le astăzi în stăpânirea moșierilor expropriați, acest nesfârșit isvor de bogăție și de energie e lăsat în prada tuturor transacțiunilor și tuturor concesiunilor. Nu ne putem plânge, într'adevăr, că subsolul țării noastre n'a atras inițiativa de exploatare, a capitalurilor străine. Ori de câte ori au socotit momentul favorabil, capitaliștii străini s'au oferit să vină și să se încrusteze în viața noastră economică „punând în valoare", — adică storcând astfel tot ceeace se poate stoarce, — bogățiile pe cari noi înșine, se pare că le prețuiam prea puțin.

Ne lipseau, fără îndoială, și mijloacele necesare unor asemenea întreprinderi. Astăzi încă, România trăiește o viață economică aproape primitivă. Spiritul de inițiativă privată, concepția organizărilor industriale, puterea de mișcare a capitalurilor, sunt arme cari ne lipsesc încă. Dar, tocmai pentru aceste motive, trebuie să ne ferim avutul național, pentru ca, ajungând în mâinile străinilor, aceștia să nu pună stăpânire pe însăș existența economică a României.

Lupta statornică a partidului liberal pentru preîntâmpinarea acestei primejdii, a fost demulteori și aprins combătuită. Politica de ocrotire a economiei noastre naționale a fost înfățișată ca o tendință de „acaparare", deși ea singură păstra României, intacte toate puterile ei productive.

In fața acestor sforțări și a acestei concepții, în afară de o vrăjmășie politică țesută din rea credință și patimă, — nu se ridică, nici astăzi, nici-o altă doctrină. Guvernul actual și majoritățile parlamentare care-l susțin, reprezintă în chip strălucit această lipsă de grije pentru interesele economice naționale. Alcătuirea „Reșiței" e numai o pildă, în treacăt dintr'o mie.

Nu e de mirare, deci că în chestiunea proprietății subsolului moșiilor expropiate nu s'a ținut seama de soluția partidului liberal, conformă cu întreaga politică economică a acestuia, ci s'a lăsat frâu liber tuturor târgueleilor cu străinii. Moșierii expropiați nu vor putea să înțeleagă toți ceeace au de făcut cu proprietatea subsolului care le-a rămas. Nemulțumiții cei mai mulți, cu prețul pe care-l primesc pentru pământul dat țăranilor, vor găsi foarte firesc să se „despăgubească" oferind exploatarea subsolului celui dintâi venit de peste granță.

Nu tot astfel gândește partidul liberal, care încă din 1917, hotărâse ca subsolul să rămână Statului, ferindu-l astfel de cupiditatea capitaluri or străine și destinându-l unei exploatări naționale, în armonie cu nevoile țării.

Noi sperăm, totuș cu toate greșelele și imprudențele de astăzi, — ba poate tocmai din pricina lor, — politica economică a partidului liberal va rămâne biruitoare. E singura care ține seamă, în primul rând, de vechia și prețioasa lozincă: „Prin noi înșine".

Evenimentele zilei

Statele-Unite declară starea de pace cu Germania și Austria

Un mesagiu din Washington spune că Senatul Statelor-Unite a adoptat cu 38 voturi contra 19, rezoluția pentru terminarea stării din război cu Germania și Austria.

Redeșteptare?

In palatul tainic care, la extremitatea de miază-noapte a Romei, acopere cu construcțiile sale juxtapuse ca tradițiunile succesive ale Bisericei, vechea colină a Vaticanului, o diplomație activă pregătește un eveniment. E vorba ca legăturile între Vatican și Quirinal să fie reluate după o întrerupere de o jumătate de veac, e vorba ca Papa Benedict, mergând cu procesiunea care va escorta rămășițele lui Leon al XIII. prin străzile Romei, dela biserica Sf. Petru la catedrala din Latran, să părăsească întâia oară porțile închise, scările goale și coridoarele tăcute ale palatului-închisoare în care ațâți papi s'au mumificat trăind.

E o fantomă albă care părăsește un mormânt. E o apariție majestoasă întrezărită în fumul gros de tămâie, care va putea fi văzută în plină lumină și plină libertate a străzii, în afară nepătrunselor singurătăți ale Vaticanului. Și când statua vie a Papalității va trece prin piața Sfântului Petre plină de furnicarul lumei, obeliscul de granit, contimporan al primelor teocrații care varsă veacuri într'o umbră pe pavaj, va părea ca un semn uriaș de exclamare în fața acestui eveniment.

Va fi desigur greu mulțimei să se deprindă cu această manifestare. Ea știe ca omul care se ascunde în Vatican ca în celula mărită a unei mânăstiri mărețe, care ocupă locul însemnat dinainte pentru el în acest muzeu al mormintelor și se așează ca un oaspe mai mult în mijlocul spectrelor trecutului, respiră fără încetare pulberea trecutului merge fără încetare sub privirea trecutului, aude fără încetare glasul trecutului, ca un ecou al tuturor pietrelor zidurilor.

Prizonierul acesta al unei etichete tradiționale este o liturghie sacră, regulată minut cu minut, dela deșteptare la somn, întocmai ca neobosita psalmodie eternă șoptită zi și noapte, pe buzele călugărilor. Dogmă vie, Sf. Petru etern încetând de a fi o persoană pentru a deveni o dinastie, silit să arate ochilor, în oglinda hainei sale, luminoasa limpeziciune a transfigurației sale măsurând fiecare din gândurile sale cu nemișcarea tradiției afirmă d un fel de veșnicie, prin încetineala gesturilor sale, respingând orice tentativă de noutate, trecând prin viață la oarecare înălțime, totdeauna purtat de alții, pretutindi ni încărcat de formule și de bijuterii, înconjurat de îngenuncheri, tronând între om și Dumnezeu deasupra unui gol amețitor. Papa nu poate fi văzut altfel de mulțime.

Căci pentru aceasta, Sfântul Părinte, chiar dacă ar apărea în mijlocul ei, nu o va putea desconvinge că dacă pământul tradițional al Romei, frământat de nu știu câte popoare, dacă pulberea aceasta risipită din nu știu câte morminte, ar fi putut lua vreodată o viață, o formă, ar fi luat viața și forma acestui bătrân nemișcat în vârful unei idei.

I. Dr.

Reforma fiscală

Senatul și proectele de impozit

Se știe că reforma fiscală a d-lui N. Titulescu cuprinzând legea contribuțiilor directe a fost votată de Cameră după o luptă îndârjită.

In adevăr, ministrul de Finanțe fusese silit să se hărțuiască nu numai cu reprezentanții opoziției, dar avusese multe dificultăți de întâmpinat tocmai din partea majorității și cu deosebire din partea partizanilor d-lui Tache Ionescu, care deși pe aceiași bancă ministerială a dus prin presa sa și în parlament o campanie ascunsă împotriva proectelor d-lui N. Titulescu.

Partidul liberal și-a afirmat punctul său de vedere cu privire la stabilirea noului regim fiscal, și acest punct de vedere cuprinde următoarele postulate: să se stabilească cu preciziune cari sunt cheltuelile statului și nevoile sale; să se înceapă o politică de economii; iar după ce se vor fi făcut aceste două operațiuni, să se procedeze la stabilirea diferitelor impozite cari ținând seama de necesitățile exacte și imperioase ale statului, vor supune pe cetățean la o contribuție justă care să nu primejduiască desvoltarea economiei naționale.

In sfârșit după un strălucit discurs care dacă nu a convins, a captivat prin strălucitoarea-i, frumusețe, reforma d-lui Titulescu a fost luată în discuție, și, după oarecari modificări, ea a fost votată de Cameră.

A trecut acum la Senat și, se pare că, maturul corp îi va opune o rezistență îndârjită. Senatul chibzuește că reforma contribuțiilor directe alcătuită de d-l Titulescu este prea aspră pentru contribuabil și că adunarea deputaților care ne oferă zilnic spectacolul unor supra-licitații demagogice a votat cu prea multă ușurință o reformă care poate avea consecințe foarte grave pentru viața economică a țării. Conflictul acesta între Cameră și Senat poate lua proporții până la a aduce o dizolvare a Corpurilor Legiuitoare. Noi socotim totuși că el se aplana pe spinarea legii d-lui Titulescu care lege va mai suferi desigur câteva amputări.

Politica externă a Italiei

Căderea cabinetului Giolitti aduce după sine o nouă orientare a politicii externe italiene? Pentru streini, aceasta-i singura chestiune importantă. Ea ne interesează cu atât mai mult, cu cât Italia este factorul determinant al echilibrului internațional actual. De atitudinea sa depinde într-o largă măsură soluția celor 2 probleme mai importante de-acum: chestia Sileziei și chestia Orientului.

„Le Journal" analizează astfel schimbarea ministerială din Italia: E un fapt precis că ceeace a determinat criza a fost un asalt contra ministerului afacerilor externe, Contele Sforza. Simplă tactică parlamentară, se va spune. Socialiștii, cari duceau greul luptei, au vrut să-și asigure concursul tuturor adversarilor cabinetului. N'au putut-o face, decât concurând la supralicitația naționalistă. Asta nu înseamnă că majoritatea Camerii — și cu atât mai puțin țara întreagă — cere o politică de aventuri.

Explicația aceasta nu-i lipsită de ingenuozitate. Ea conține de-sigur o parte de adevăr.

Succesiunea ministerială era virtual deschisă de când cu alegerile dela 15 Mai. Această consultare n'a corespuns de loc așteptărilor lui Giolitti. Veteranul de înainte de războiu se lăuda că va distruge dintr'odată blocul socialist și partidul popular catolic, pentru a reveni la combinațiile de grupuri liberale democrate, cari i-au asigurat situația timp de 15 ani. Calculul nu ținea seama de anumiți factori esențiali: ridicarea reprezentării proporționale, cu mult mai puțin favorabilă decât regimul majoritar prin fărămițirea pastei electorale; concentrarea partidelor; în sfârșit, evoluția spiritelor ca urmare a războiului mondial.

De fapt, dacă socialiștii au plătit scump excesele lor, partidul catolic a revenit mai puternic, mai omogen. S'a încercat în zadar să-l facă să uite urile din luptă. Popularii au rămas în rezervă. De-atunci, n'a mai fost o majoritate stabilă pentru cabinet. D-l Giolitti trebuia deci să caute o poartă de ieșire. Era de altfel maniera sa de a-și lăsa adversarii să încerce formele noilor adunări.

Motivele de retragere nu lipseau: moartea soției sale, vârsta sa înaintată.

Ceeace poate să mire e că D-l Giolitti a lăsat ca tot conflictul să se concentreze pe spinarea Contelui Sforza. Să fie o amintire a partizanului de altă dată al triplei Alianțe?

Faptul este cu atât mai surprinzător cu cât politica externă era tocmai partea cea mai bună a operii ultimului cabinet.

In domeniul interior, consecințele nefaste ale greșelilor d-lui Nitti au apăsat greu asupra guvernului. Din potrivă, o diplomație foarte abilă știuse nu numai să iasă dintr'o situație dificilă, ci să ia chiar rolul de arbitru în politica europeană. Să recapitulăm succesele din ultimele luni: în Orient, Italia dă exemplul înțelepciunei, luând inițiativa reconstituirii Turciei, crea mai de vreme sau mai târziu se va impune.

In problema Adriaticii, Italia îndepărtează poftele slave și grecești asupra Albaniei, ea regulează spre profitul său afacerea dela Fiume și se împacă cu

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Jugoslavii. Ea conduce Mica-Înțelegere, îndepărtează pe Germani de Alpi.

Asemenea câștiguri reale prețuiesc părăsirea fantomei muntenegrene, concesiunea unui debușeu la Adriatică Sârbilor și chiar renunțarea la poziția de neținut a Valonii. Totuși, tocmai aceste concesii de pură formă au deslănțuit furtuna pe capul Contelui Sforza. Italienii vor fi uitat ei ce-au pățit, când au părăsit politica înțeleaptă a baronului Somino?

Dacă noile tendințe vor readuce pe Italieni la nittism, nu va trece multă vreme până când Aliații vor regreta cu toții calea greșită a Italiei.

O expoziție de artă la Versailles

Luni ce-a trecut, Regele Spaniei, d-l Millerand președintele Republicei franceze și d-l Poincare, fostul președinte, au inaugurat expoziția de tablouri, sculpturi și tapiserii, cari au decorat altă-dată palatele și parcurile reședinței regale din Versailles.

D-l Paleologne, fost ambasador, care prezidează Societatea amicilor Versailles-ului, organizatoarea acestei expoziții, a dat presei lămuririle necesare.

„Versailles, a spus d-sa, e un decor de artă și de istorie unic în lume și e de cel mai mare interes ca frumusețea și caracterul lui să fie păstrate împotriva stricăciunilor vremii și a neglijenții și vandalismului inconștient al oamenilor.

„Societatea amicilor Versailles ului", înființată la 1907 de d l Millerand, și-a luat sarcina de-a face cunoscut tot ceeace magnificul domeniu al vechilor regi are ca învățăminte artistice și istorice pentru public și, în același timp, să aducă statului un ajutor material și moral pentru salvarea, întreținerea și creșterea bogățiilor din Versailles.

Din Societate fac parte toți oamenii de frunte ai Franței.

Expoziția a reunit documente iconografice și obiecte, cari au aparținut palatelor din Versailles și cari au fost luate și împrăștiate în cursul celor 2 secole din urmă.

S'au găsit admirabile lucrări în lemn, cari subt Ludovic-Filip, au fost stricate, pentru a servi, unele ca simple scânduri de placarde. S'au mai găsit bucăți de plumb din admirabilele instalații de apă, bucățile reprezintă animale din fabulele lui Esop. S'au aflat și schițe de Von der Menlen pentru tapiseriile de Gobelin. Numeroase desenuri și aquarele referindu-se la istoria Versaillesului și revelând unele aspecte schimbate sau dispărute, cum e marea scară a ambasadorilor, în sfârșit, fragmentele unei admirabile statui a Dianei, atribuită lui Regnaudu și care fusese uitată și 'nmormântată într'un desiș întunecos.

La deschiderea expoziției, d l Robert de Flers, noul academician, a ținut o conferință în Galeria oglinzilor despre spiritul cuvintelor în secolul al 18-lea.

Produsul sărbătorilor și venitul dela biletele de intrare în expoziție sunt destinate întreținerii Versaillesului, fiindcă guvernul francez a fost foarte sgârcit în acordarea creditelor pentru palatele și parcul din Versailles.

Societatea organizatoare a dat 1500 de franci numai pentru ștergerea inscripțiilor și iscăliturilor, pe cari vizitatorii vandali le-au îngrămădit pe sociurile statuelor. In Anglia, la Hampton sau în Germania, la Potsdam, nu se pomenește obiceiul acestea urît.

Statuele din Versailles trebuesc curățite numai de aceste rușinoasă smângăliturî, ci și de lichenul, ale cărui rădăcini parazitoare întrețin o umezeală, care dezagregă bucățile de marmoră și le mutilează.

De asemenea, e nevoie ca liniștea și recolegerea unui asemenea loc de artă să fie păzite de năvala întreprinderilor unui mercantilism deplasat.

Astfel, a fost respinsă propunerea unui comerciant, care oferea 400.000 franci ca să restaureze Petit-Trianon și să instaleze acolo un restaurant și bar american!

Subt pa a Societății amicilor Versailles-ului, e nădejde că cel puțin de-acum înainte admirabilul loc de amintiri scumpe Francezilor va fi în perfectă păstrare.

ECOURI

Consulul Argentinei la Academia Română.

La ședința de Vineri a Academiei Române a luat parte și d-l profesor Jose Linares, consulul general al republicei Argentina la București.

D-sa a fost condus la Academie de d-l Suțu și a văzut colecția numismatică.

In numele guvernului argentinean d-sa a făgăduit o bogată colecție de monede metalice argentinene și un număr mare de documente istorice.

Membrii Academiei și-au manifestat o vie simpatie față de atitudinea prietenoasă a d-lui profesor Linares.

Pictor, portar.

Cele două Saloane de artă dela Grand Palais din Paris și-au închis porțile.

Pentru mulți din artiștii cari nădăjduiau să-și vândă operile, aceasta înseamnă sfârșitul unui vis frumos.

Unul dintre ei n'a așteptat deșteptarea din vis pentrucă n ci s'o aștepte n'o mai putea.

Este un pictor de talent: pânzele sale o dovedesc, cu deosebire acela pe care Societatea Națională de arte frumoase a sfârșit prin a o cumpăra ... ca amintire.

Ca amintire, întrucât pictorul și-a asvârlit paleta și pensulele.

Mutilat în război, amputat de picior, fără locuință și fără parale, împovorat de familie, nenorocitul artist s'a grăbit să ia un loc de portar pentru a scăpa de amenințarea spectrului foamei.

Și când te gândești că sunt atâtea inutilități sociale care trăesc și se îmbogățesc din specularea nevoilor o știești!

De vânzare
Salon de Mahagoni
cu perdele de mătase
855 de primul rang Lei 9 00
Str. Iuliu Maniu 26 et I. 3. a m

Primul Congres al artelor din România

Adesiunea naționalităților

Comitetul de organizare al artiștilor și scriitorilor din Banat, a adresat d-lui Octavian Goga, adesiunea alcărei conținut îl publicăm mai jos:

Domnule Ministru!

Abia au trecut câteva zile de când gazetele au răspândit în întreaga țară, lăudabila d-voastră intenție de a convoca fără deosebire de naționalitate pe toți, artiștii și scriitorii Românieî Mari, într'un congres general. — Timpul deși scurt, a fost totuși de ajuns a ne arăta nouă artiștilor, cari trăim în unghiurile Țărei că deodată ne găsim cu toții cuprinși de o nouă speranță în viitor. Având chezășia, înțelepciunea și sufletul d-v. artistic, avem făgăduială că putem ajunge astfel la cea mai mare comoară, la libertatea de gândire. Artiștii întruniți în numele sfânt al artei, vor tinde în mod solidar la creearea unei atmosfere prielnică individualității lor.

La vestea congresului din București, s'a început o activitate febrilă în întreaga Țară și fie care regiune de pe acum își formează comitetele ei de organizare. Acest răsunet caracterizează pe deplin nu numai valoarea inițiativei, dar tot odată și însemnătatea ei culturală.

Adânc mișcați în sufletul nostru, ne grăbim a vă comunica recunoștința și emoția noastră cu acea căldură care numai în sufletul artistului poate lua naștere. Nu cunoaștem detaliile planului d-v. dar cunoscându vă personalitatea, avem toată încrederea că este de acord cu speranța noastră.

Se știe că în decursul secolelor, artiștii din întreaga lume au fost tratați cu vitregie. Suntem fericiți că noi, prin manifestările artistice cei dintâi ne apropiem de acea supremă libertate artistică și mândră trebuie să fie țara care nu este țara părtinirilor și cari se va numi în toate timpurile și înaintea tutulor popoarelor „Țara artiștilor.

Cu astfel de sentimente ne pregătim noi artiștii și scriitorii din Banat în vederea zilelor mari din București — iar până atunci, când veți simți în ochii noștri focul credinții noastre, încrederea și puterea recâștigată — primiți vă rugăm, prin aceste rânduri, recunoștința și entusiasmul care ne cuprinde.

Comit. de org. al artiștilor și scriitorilor din Banat, pentru congresul din București;

ss. Endre Karol, ss. Honti Tibor, ss. Delmar Dezso și ss. Iarosi Dezso.

Apelul ministerului Artelor

Ministerul Cultelor și Al Artelor a lansat următorul Apel către artiștii din România:

APEL

In momentul în care se va celebra „Incoronarea Suveranilor României", Ministerul Cultelor și artelor invită la Congresul general al artelor ce se va ține în București în Septembrie a. c., pe toți artiștii din tot cuprinsul Țărei.

Acest cel dintâi congres are de scop să strângă legăturile dintre artiști, să sprijinească interesele profesionale și să contribue astfel la ridicarea și progresul Artei.

Ministru,

(ss) Octavian Goga

Directorul general al artelor

(ss) Virgil Cioflec.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Miercur:
„CEZARINA" Partea VIII.
Răzbunarea lui Maud.
Joi, Vineri:
ALCOOLUL.
Sâmbătă Duminecă:
Dragostea de Mama.

CINEMA URANIA;

Miercuri, Joi, Vineri:
Morell Partea III.
Polpa și Mizeria.
Sâmbătă, Duminecă:
Fiul Rătăcit.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

In ajutorul științei

Toată lumea a găsit firească numirea ducelui de Broglie, fizicianului, ca doctor honoris causa al Universității din Oxford. Prin urmare nu pentru a obține amănunte asupra acestei numiri, care face o mare cinste științei franceze, mi-a venit ideia să-l întâlnesc ci mai curând pentru că această numire pumându-l în văzul tuturor — cu toată groaza sa pentru sgomot — îmi păru interesant să știu cari sunt lucrările sale în clipa de față.

Ducele de Broglie ascultă cu bunăvoință întrebările pe careți permiți să-i le pui ... după care, dacă extrema sa modestie de savant se găsește mâniată, îți răspunre alături de întrebare cu o înlesnire care-i egalează spiritul.

A început să-mi povestească ceremonia dela Oxford.

Ea a avut loc la 22 Iunie, sub prezidența vice-cancelarului. Șease diplome de doctor honoris causa au fost conferite, din cari trei la Francezi, ceiace constitue o manifestare de simpatie din partea aliaților englezi față de care ducele de Broglie se simte mișcat. Astfel Georges Clemenceau a fost numit doctor în drept, amiralul Keyes, șeful operațiunilor navale împotriva stațiunilor germane din Flandra și Monsențiorul Batiffol a primit titlul de doctor în litere...

— Da, dar dvoastră?

— Mie mi s'a dat titlul de doctor în științe, care m'a mișcat nesfârșit de mult, pentrucă eu prețuesc de mult spiritul pozitiv și totdeodată îndrăznet al Englezilor, și admir lucrările fizicianilor lor. E deajuns să citez pe Faraday, Max Well... iar printre cei în viață pe sir Ernest Rutherford, sir Iosephi Thomson...

— Foarte bine, domnule duce, dar eu aș vroi să știu în ce stadiu se găsesc lucrările dvoastră asupra telegrafiei fără fir.

De data asta, îmi răspunde cu un surâs de triumf:

— Telegrafia fără fir? Dar nu mă ocup de loc de ea!

— Totuși în timpul războiului v'ați ocupat?

— A! da... e adevărat... Eu sunt un fost ofițer de marină, în timpul războiului mi-am reluat serviciul, și mi-am aplicat știința necesităților technice imediat...

— Ați adus T. F. F. perfecționări considerabile?...

— Am găsit mijlocul de a face să comunice între ele prin telegrafie fără fir două submarine cari se găsesc sub apă la o distanță de peste o mie de Kilometri... Asta-i tot!...

„Asta-i tot" este de toată frumusețea!... Ji vina greu ducelui de Broglie să mărturisească că grație invenției sale, submarinele aliate au putut în timpul ultimului an de război să comunice între ele în Adriatica, ceiace a înlesnit operațiile și a cruțat o mulțime de dezastre.

*

Numai cerându-i să-i vizitez laboratorul am isbutit să știu că studiile sale actuale sunt îndreptate asupra razelor X, și asupra celorlalte raze similare.

— Este foarte greu, îmi spuse savantul surâzând, să poți da o idee de directivele pe cari le urmăresc fizicianii actuali, fără să intri în amănunte foarte puțun accesibile profanilor. Fenomenele cari privesc razele X și corpusculele electrizate constituesc un capitol al fizicei care într'un fel este intermediar între optica razelor luminoase și studiul proprietăților radio-active ale corpurilor asemănătoare radiumului.

— Oare capitolul este de o importanță capitală?

— El îți îngăduie să studiezi de foarte aproape constituția intimă a materiei. Studiile acestea au reînoit cu totul anumite părți din fizică și au deschis orizonturi noi și imense acolo unde s'ar fi putut crede că rolul științei se va mărgini să scruteze mai minuțios faptele deja cunoscute. Veacul al XX-lea va vedea probabil mai multe minuni uimitoare decât veacul al XIX, atât de mândru totuși de progresele sale...

Și, răpit de subiect, ilustrul savant începu să-mi explice la tablă constituția atomului pentru a conchide că transmutațiunea corpurilor, care a fost considerată totdeauna ca o utopie a alchimiștilor, va putea foarte bine în scurt timp să intre în domeniul științei.

Apoi în vreme ce îmi exprimam extazul în fața pasionantului interes pe cari-l prezintă studiile acestea și lăudam frumusețea laboratorului său, ducele de Broglie își întorarse gându lcătre toți acei savanți pe cari lipsa bănească îi stingherește în cercetările lor și-mi zise textual:

— Rolul științei în societățile moderne nu e totdeauna prețuriti la justa sa valoare decătre guvernanți. Oamenii nostri de stat ar trebui să înțeleagă că milioanele consacrate amenajărilor de laboratoare sau menite să înlesnească o existență cum se cade celor cari lucrează în ele, figurează printre cele mai bune plasamente pe cari o națiune le poate face.

FERNAND RIGNY

Le Figaro.

Cronica politică

Colaborarea cu partidul liberal. — La discuţia legii impozitului progresiv excepţional asupra averii şi îmbogăţiril de răsboiu, d-l N. Iorga a făcut o declaraţie prin care afirma că este dispus să facă o colaborare cu partidul liberal. Dar această colaborare d-sa înţelege să o facă nu pe temeiul activităţii din trecut a partidului liberal ci în speranţa îndreptării din viitor.

La această declaraţie a d-lui N. Iorga, d-l I. G. Duca a răspuns că partidul liberal nu renegă nici-unul din actele sale de guvernământ şi că dimpotrivă, mândru de tot ceiace a realizat pentru mărirea ţării, trecutul său reprezintă cea mai trainică chezăşie pentru viitoarele sale realizări. De altfel ceiace a îndemnat pe d-l Iorga şi pe amicii săi politici să-şi ofere colaborarea cu partidul liberal nu este altceva decât garanţia acestui trecut de fapte mari cari constitue forţa politică a acestui partid.

Oferta de colaborare a d-lui Iorga, care cu preţul unor dureroase jertfe de credinţă şi de program politic se făcuse susţinătorul cel mai pasionat al grupărilor zise noi, înseamnă că desfăcându-se definitiv din mijlocul demagogiei şi sterilităţii politice, d-sa se întoarce la trecut.

In situaţia politică actuală, în prezenţa unui guvern compromis şi a unui partid uzat, în faţa unei opoziţii dezbinate, slăbite şi politiceşte incapabile de un program de guvernământ, singura rezervă de guvernare a ţării o reprezintă partidul liberal.

Legenda aceia care spunea că partidul liberal este scos pentru multă vreme din viaţa politică a ţării, s'a destrămat de mult. Inşişi partidele noi cari se crezuseră la un moment dat stăpânele situaţiei politice îşi dau astăzi seamă de lucrul acesta. Şi oferta d-lui Iorga ca şi invitaţiile venite din partea celorlalte partide nu sunt decât recunoaşterea că singura forţă politică în stare să asigure ţării consolidarea şi dezvoltarea sa printr'o energică şi fecundă operă de guvernare este partidul liberal.

Ştiri şi fapte politice

„Gazeta Transilvaniei" înregistrează cu satisfacţie declaraţiile din Cameră ale d-lui N. Iorga, relative la o eventuală colaborare cu partidul liberal, şi adaugă următoarele rânduri semnificative;

„Atunci când partidul liberal va înţelege să rupă cu trecutul şi să renunţe la privilegiile acestui trecut, modificându-şi atitudinea faţă de partidele noui — au este exclusă o concentrare politică în vederea unui guvern."

„Problema cea mare de „regenerare" politică a partidului liberal este deci aceasta: *să-şi modifice atitudinea sa faţă de „partidele noui."*

Nu vom repeta aci că această atitudine a fost determinată de însăş acţiunea politică a aşa numitelor „partide noui", cari, dealtfel, au ajuns la descompunere prin propriile lor greşeli. Credem însă că partidul naţional, în numele cărula vorbeşte „Gazeta Transilvaniei", a început să-şi dea seama de erorile săvârşite până acum; cerând altora „să rupă cu trecutul", partidul naţional a început prin a renunţa la .. prezent.

* * *

D. Emil D. Fagure, unul din noulii „proprietari" ai ziarului „Adevărul" dă un certificat de bună purtare d-lui Take Ionescu, într'un articol intitulat:

Pentru cine cunoaşte legăturile, foarte desinteresate, ale d-lui Emil D. Fagure cu d-l Tache Ionescu, elogiul e caşi cum ar fi fost făcut de însuş d-l Tache Ionescu. Pentru cine mai cunoaşte însă şi activitatea actualului nostru ministru de externe, un lucru rămâne limpede, acela că d-l Tache Ionescu reprezintă mai mult interesele străinătăţei în Romănia, decât interesele României în străinătate ...

„Adevărul", se vede, tocmai de acest lucru e încântat.

*

D. dr. Aurel Vlad nu scapă niciun prilej pentru a căuta să dovedească ce nedreptăţi grozave se fac Ardealului, de când finanţele Statului nu mai sunt în grija competenţei d-sale. Astfel, într'un articol intitulat „Impozitele agrare, d. dr. Aurel Vlad ţine să arate că Ardealul e mai greu lovit de impozitul pe venit, deoerece proprietăţile cari figurau în cadastru cu un venit anual de peste 55 milioane coroane vor fi impuse la olaltă la 56 milioane lei. „Adică impozitul va fi mai mult decât dublul impozitului cadastral", — adaugă d. dr. Aurel Vlad, foarte indignat.

Fostul ministru de finanţe uită însă că cele 55 milioane sunt coroane dinainte de răsboi, iar cele 56 milioane sunt lei de astăzi. Aceasta însemnează *dublu?*

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Cetiţi „Infraţirea"

Demisionările învăţătorilor şi opinia publică

Dimisiunile în bloc ale învăţătorilor din vechiul Regat şi noulle provincii au produs diferite curente în opinia publică şi în presă. Acum la încheiarea noastră naţională când toate forţele noastre ar trebui să lucreze într'o direcţie pentru consolidarea acestei ţări, vedem tocmai contrariul.

Învăţătorimea din Ardeal a fost acea păturâ a Românului de aici care a suferit mai mult în asupririle grele. Câte legi draconice nu găseau asupritorii noştrii şi toate se îndreptau asupra şcoalelor româneşti şi asupra bietului dascăl care cuteza să instruiască tinerele vlăstare ale neamului nostru în spirit naţional românesc.

Cine nu cunoaşte legile călăului Apponyi care a lovit în atâtea şcoale şi învăţători români?

Bietul dascăl amărât în sufletul lui, şi huiduit de toţi trăia umil şi retras, între pereţii modestelor şcoli confesionale cu un salar care nu-l lăsa nici să trăiască nici să moară,

Când inspectorii unguri, lupii şcolilor confesionale, cercetau aceste şcoli câte noduri în papură nu aflau bietului dascăl: ori că ferestrile şcoalei nu erau destul de mari. ori pupitrele nu erau corespunzătoare, ori alt cusur dacă avea şcoala bietul dascăl era silit să o părăsească ori să trăiască în ceia mai mare mizerie, ultat de toţi. Când progresul nu era destul de mare în învăţarea limbei magh. era acuzat că lucrează contra guvernului şi statului unitar Ungar şi era alungat din şcoală şi aruncat pe drumri. Sunt foarte. mulţi de aceştia cari le-au suferit toate şi astăzi la înf p'uirea idealu'ui pentru care le-au suferit ce mulţumiti au?

Astăzi îi vedem tot aşa de disconsideraţi şi de maşter trataţi ca mai'nainte. Şi se arată nemulţumiţi nu doar că nu s'ar bucura de nouile rosturi ale ţării ci pentrucă se văd neândreptăţiţi în patria mărită pentru care au luptat întreaga lor viaţă.

Învăţătorimea română totdeauna a fost la postul şi la înalta sa misiune. Intreaga lume culă recunoaşte această muncă ca cea mai grea şi cu mai multă răspundere morală şi totuşi la noi este cea mai slab plătită. Oamenii chemaţi să se îngrijească de soarta bietului dascăl şi a şcolii nici nu îi bagă în seamă.

Şcolile se ruinează caşi cum nu ar mai fi nevoie de ele; pentru reparaţia lor statul nu a dat nimic în cele mai multe părţi aşa că astăzi nu se mai pot folosi.

Învăţătorii sunt mai rău plătiţi ca orice lucrător din oricare branşă, măturătorul de stradă, tăietorul de lemne, hamalul, omul cu ziua câştigă într'o lună ca învăţătorul în două ori trei. Astăzi un învăţător cvalificat după 12 (dolsprezece) ani de şcoală este plătit pe lună cu: 250 lei (douăsute cincizeci) lei. Din această sumă să trăiască, să se îmbrace pe sine şi familia sa o lună de zile. Cum îşi poate închipui cineva ca în împrejurările de astăzi se poate susţine o familie cu 250 lei când viptul de clasa IV pentru o singură persoană costă în orice loc din Transilvania 400—500 lei minimum. Unde este îmbrăcămintea conform poziţiei sociale?

Învăţătorimea şi-a spus întotdeauna doleanţele numai acolo unde a crezut că trebuie spuse dar nu i s'a acordat nici o îmbunătăţire. Prestigiul şcoalei şi al învăţătorimei a scăzut. Dascălii sunt astăzi sdrenţuroşi, familiile lor în cea mai mare mizerie. Suntem cerşetori nu funcţionari. In societate nu mai putem ieşi, căci nu avem haine, poporul ne desconsideră, statul când cerem ne plăteşte uşor cu promisiuni ori ne spune că nu sunt bani. Dacă flămânzim ne spun domnii dela conducere „să ne strângem pantalonii". Când chemăm în mijlocul nostru pre cei sus puşi nu ne învredniesc cu prezenţa d-lor, cu toate că numai văzându-ne şi auzindu-ne glasurile desperate se pot convinge despre durerile noastre. Când am trimis din sânul nostru a deputaţie la d-l Ministru al Instrucţiunei Publice, s'au închis uşile la Bucureşti pentru noi, şi astfel nici să ne plângem nu am putut. Învăţătorimea şi-a spus toate durerile şi prin ziare şi cine a urmărit aceasta s'a putut convinge despre justele noastre pretenţiuni.

Acum când ne-am săturat de făgăduieli şi am văzut că nu avem dela cine să mai sperăm o ameliorare a soartei când cuţitul a ajuns la os, am luat unul câte unul hotărârea de a părăsi catedra ca să nu pierim de foame ca dascăli români în Român a Mare!

Mulţi ne privesc prin prizma politicianizmului şi consideră demisionările învăţătorilor ca mijloc de-a constrânge Guvernul la ridicarea salariilor. Oficiosul guvernului „Indreptarea" atribue demisionările învăţătorilor „Cumetriei pe care o au cu politica ţărănistă-bolşevistă a domnului Lupu".

Alţii, ne cunoscând situaţia, nu găsesc bună pro edarea învăţătorimei; aceştia nu ştiu oa e că de trei ani de zile am folosit toate mijloacele ce le-am aflat bune pentru salvarea cinstei şcoalei primare şi a dascălului? dar nici unul nu a folosit.

Acest ultim mijloc — demisionarea — îl întrebuinţăm nu pentru a constrânge Guvernul să plătească salarii mari, dupăcum cred unii mai naivi, ci pentrucă învăţătorul nu mai poate trăi astăzi din 250 lei pe lună. Cu toţii am intrat în datorii care cresc pe zi ce trece şi nu mai suntem în stare a le plăti, ba ne pierdem şi creditul şi constrânşi de foame căutăm mântuirea în alte ocupaţiuni. Regretăm că suntem siliţi, vrând-nevrând, a părăsi frumoasa carieră căreia neam dedicat. Vina nu este a noastră şi nici răspunderea.

Istoria va arăta urmaşilor noştrii cauza acestei procedări şi va arăta pe cei vinovaţi cari nu au voit a se îngriji ca să prevină acest rău care poate avea urmări detestabile pentru urmaşii noştrii.

Ca dovadă că învăţătorimea nu se foloseşte de acest procedeu nici pentru o constrângere se vede şi din faptul că deşi şi-au înaintat demisiile învăţătorii au rămas la catedre aşteptând un răspuns care dacă le va asigura existenţa vor rămânea la catedre şi vor lucra cu acelaşi zel, cu care au lucrat totdeauna în ogorul înţelenit al culturei noastre.

In prezent, unii, şi-au înaintat demisiile, desvoltă o activitate extraşcolară febrilă. Astfel în judeţul Cojocna cutreeră satele ţinând prelegeri poporale, ca în plasa: Teaca etc.

A fi plătiţi şi pe mai departe cu acea că „Statul este sărac şi nu are bani" nu mai putem primi. Şi nici nu putem înţelege că nu sunt bani pentru a fi plătită învăţătorimea din această ţară bogată unde furturile se ţin lanţ, unde zilnic vin ştiri despre afaceri, nu numai de milioane ci de zeci şi sute de milioane.

Să se spună de unde isvorăsc aceste afaceri, dacă nu din această ţară „săracă" cum o numesc cei ce le place să ne plătească cu făgăduieli.

Pentruce oare un chelner un pantofar un covrigar un plăcintar, un frizer ori alt meşteşugar poate să câştige pe lună 2000—6000 lei pentruce un comerciant poate câştiga pe lună zeci şi sute de mii? Iar un învăţător coalificat să câştige numai 250 lei?

Suntem nemulţumiţi cu acest salar nu numai pentrucă e mic faţă de câştigul altora, ci mai ales pentrucă din această sumă nu putem să trăim în împrejurările de acuma.

Acesta ar fi motivul care a îndemnat învăţătorimea la demisionare. Să nu ne judece nimeni până nu ne cunoaşte durerile, nevoile şi motivele care ne-au silit la aceasta.

Să ştie lumea că învăţătorimea e conştientă de această hotărâre care nu e privită după cum cred unii cari n'au idee de luptele ce le-am purtat în tot timpul dela unirea Transilvaniei până în prezent.

Să ştie şi „Telegraful Român" că la această concluzie învăţătorimea a ajuns după o lungă luptă şi după o chibzuială temeinică

Învăţătorimea şi-a făcut totdeauna datoria aşa cum a trebuit şi nu va suferi ca să fie batjocurită şi desconsiderată. Să şe ştie că e gata la orice eventualitate atunci când e vorbă de apărarea prestigiului ei şi al şcoalei!

Sânteanu,
Invăţător.

Premiile literare ale Societăţei Scriitorilor români.

Societatea Scriitorilor Români a hotărât să decearnă în anul acesta, trei premii literare în valoare totală de 12000 lei, şi anume:

1. Un premiu de poezie în valoare de 6000 lei, pentru cel mai bun volum de versuri care se va fi tipărit în cursul anului, până la 31 Decembrie 1921.

2. Un premiu de proză în valoare de 4000 lei, pentru cel mai bun volum (nuvelă sau romani care se va fi tipărit în cursul anului, până la 31 Decembrie 1921.

3. Un premiu în valoare de lei 2000, (Donaţiunea d-lui S. Benvenisti), pentru un volum de versuri sau proză.

Aceste premii vor putea fi divizibile şi vor purta numele: „Premiile Societăţii Scriitorilor Români."

Volumele pentru premii se vor alege, fără candidare, dintre lucrările apărute, şi se vor decerne de către comitetul S. S. R. în urma unui raport al unui membru recenzent, cu cel puţin două treimi, din voturile membrilor din comitet, care bineînţeles, nu pot concura.

Noutăţi de vară
Calităţi din timp de pace au sosit la
Firma NEUMAN M.
magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

INFORMATII

Politice

Dacia crede a şti că între dnii gen. Averescu şi Take Ionescu a isbucnit un viu conflict în legătură cu plecarea suveranilor în streinătate. D. prim ministru şi-a exprimat dorinţa de a fi d-sa însoţitorul familiei regale. La rându-i dl Take Ionescu a revendicat pentru d-sa această onoare.

Neînţelegerea nu s'a aplanat încă, din care cauză plecarea suveranilor, care fusese fixată pentru ziua de 20 Iulie a. c. s'a amânat pentru o dată nehotărâtă încă.

■

O telegramă sosită din Varşovia anunţă că, conform stipulaţiunilor Constituţiunei poloneze, tratatul de alianţă între Polonia şi România a fost supus Camerei, care l'a primit cu vii aclamaţiuni.

A vorbit contra, un deputat socialist, care sa ridicat împotriva Cehoslovacia, exploatând chestiunea din punct de vedere demagogic.

■

Financiare

Legea din 5 Aprilie 1916 pentru încasarea taxei de 50 la sută asupra jocurilor la noroc se va aplica şi în noile teritorii ale Regatului cu începere de la 1 Iulie 1921.

■

Ministerul de finanţe aduce la cunoştinţă publicului că biletele Băncei Generale de câte 100, 20, 5 şi 1 leu se vor preschimba între 1 şi 31 Iulie de către toate instituţiile financiare din ţară.

Dela acea dată biletele nepreschimbate nu vor mai avea curs.

O serie de indivizi cari trăesc în special din expediente au găsit de cuviinţă să alarmeze publicul lansând felurite veşti tendenţioase că Banca Naţională, ar retrage sus numitele bancnote cu un scăzământ de 25 la sută.

Se atrage atenţiunea tuturor cetăţenilor României-Mari cari deţin astfel de bancnote că pot să le preschimbe la orice percepţie, bancă sau administraţie financiară.

Cât priveşte pe pungaşii cari vor căuta să speculeze publicul neştiutor, publicul este rugat să-i denunţe poliţiei spre a-şi primi pedeapsa.

■

D-l I. N. Angelescu, raportorul proectului de lege al impozitului pe avere şi pe beneficiile de război, a propus Camerei, un amendament care cuprinde dispoziţia ca mandatarii naţiunei, senatori sau deputaţi, începând dela 1914, să fie supuşi aceluiaşi control al averilor ca şi ai funcţionarilor publici.

Guvernul, prin d-l ministru Titulescu a dat în prealabil asentimentul său acestei dispoziţiuni.

■

Militare

Duminecă a încetat din viaţă la Timişoara generalul de divizie Toma Ghenea, inspector general al stabilimentelor de artilerie şi directorul superior al armamentului din ministerul de război.

Generalul Ghenea se găsea în ultimul timp ca prezident al comisiei de evacuare al materialului de război.

Armata noastră pierde, prin moartea generalului Ghenea, un militar de mare valoare.

Universitare

Plecarea în Franţa la cursurile de limba franceză anunţate mai înainte de către Secretariatul General al Instrucţiunii din Cluj, se va face în ziua de 9 Iulie c. Cluj orin Cehoslovacia.

Toate ziarele din Ardeal sunt rugate a reproduce acest aviz.

■

Au fost confirmaţi decani pe un termen de doui ani d-nii: dr. Thoma Ionescu, decan al facultăţii de medicină din Bucureşti; A. C. Cuza, la facultatea de drept din Iaşi; Gs. Ţiţeica, la facultatea de ştiinţe din Bucureşti şi C. Chiricescu decan la facultatea de teologie din Bucureşti.

■

Comerciale

D-l Tatay, vice secretarul Camerii de Comerţ s'a întors dela Deva unde a înfiinţat „Sfatul Negustoresc, secţia Deva"

S'au înscris 74 membrii.

■

Camera de Comerţ desminte ştirea răspândită prin unele ziare. că s'ar reorganiza Corpul funcţionăresc al Camerei şi s'ar alege un nou preşedinte.

■

Începând de azi se pun în vigoare preţurile maximale în restaurante şi la alimente.

■

La târgul de mostre din Cluj s'au mai înscris încă vreo 100 comercianţi. Pregătirile continuă.

■

Bisericeşti

In ziua VI-a a Sinodului, s'a discutat chestiunea organizării facultăţii de teologie şi numirea de titulari la catedrele vacante.

La această şedinţă au fost invitaţi şi d-nii profesori Chiricescu, Dragomir Mihălescu, preotul Nazarie şi Boroianu.

Unii prelaţi au opiniat că se pot ocupa aceste catedre fără concurs şi au citat art. 81 care prevede ca cineva să fie numit profesor fără concurs dacă este o personalitate cunoscută.

In cele din urmă Sinodul a hotărît să se ţină concurs pentru ocuparea acestor catedre.

De asemenea se va interveni la ministerul cultelor să se înfiinţeze posturi de agregaţi, cari vor putea să predea cursuri până la ocupar a definitivă a catedrelor.

■

Diplomatice

Ministrul Bulgariei la Bucureşti a fost, după cum am anunţat, rechemat.

In locul său a fost numit generalului Fitceff, care, cum se ştie, a fost la 1913 unul din delegaţii Bulgariei la conferinţa greco-sârbo-bulgaro-română care a precedat pacea de la Bucureşti.

Generalul Fitceff are reputaţia unui bărbat ponderat şi a unui militar de elită.

La intrarea Bulgariei în războiu alăturea de Puterile Centrale, generalul Fitceff, care nu consiliase pe regele Ferdinand al Bulgariei să facă acest pas, s'a ţinut de o parte.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Negustorii clujeni cari apreciază serviciile presei şi prin aceea că popularizează firmele lor, se arată şi de data aceasta foarte gentili cu Serbările presei, oferind obiecte de preţ pentru uriaşa Tombolă care va funcţiona Sâmbătă 9 şi Duminecă 10 Iulie, în Parcul orăşănesc, la marile Serbări ale presei.

Organizatorii acestor Serbări au introdus fericita inovaţie, de a face cu acest prilej o preţioasă reclamă chiar în cuprinsul Parcului, fiecărei firme care va dona obiecte dentru Tombolă.

■

Proprietarii de trăsuri şi automobile sunt avizaţi pe calea aceasta, să se pregătească pentru Marea bătae de flori a Sindicatului presei din Ardeal, care va avea loc în ziua de Duminecă 10 Iulie.

Atragem atenţiunea, în acelaş timp, că atât trăsura cât şi automobilul cel mai artistic împodobit cu flori, vor fi premiate de un juriu special.

■

Diverse

Noul comitet al „Asociaţie generale a presei" a avut şedinţă de constituire. Au fost aleşi: dl Const. Mille, preşedinte; d-nii Al. Ciurcu şi I. Nădejde, vice preşedinţi; dl Konitz, secretar; dl B. Brănişteanu, casier.

■

Împlinindu-se şapte ani dela moart a regretatului scriitor Em. Gârleanu, Sâmbătă 21 Iulie, s'a oficiat în biserica Schiul Darvari din Bucureşti un pă ăstas, în faţa unei numeroase asistenţe compusă din scriitori, ziarişti şi artişti.

Serviciul religios a fost oficiat de P. S. S. Arhimandritul Scriban, care la sfârşitul slujbei a ţinut o frumoasă şi mişcătoare cuvântare, evocând marile calităţi ale defunctului sc itor.

In asistenţă, ministerul artelor, era reprezentat prin d-l inspector Haneş, iar comitetul Societăţei Scriitorilor Români, prin d-nii: Corneliu Moldovan, M. Sorbul, C. Ardeleanu şi Ionel Pavelescu.

■

In oraşul Oradea-Mare, s'a înfiinţat două noui posturi de notari publici pe lângă cele trei existente.

Aceste două noui posturi de notari publici vor depinde de Camera notarilor publici din Oradea-Mare.

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Congresul general al medicilor din România mare

— Ziua III. —

Şedinţa de dimineaţă

Deschiderea discuţiilor se începe cu citirea raportului asupra serviciului de psihiatrie. Această chestiune este desbătută de un mare număr de oratori care remarcă insuficienţa ospiciilor de alienaţi din ţară.

D-l dr. Titulescu arată situaţia gravă a ospiciilor existente care nu pot îngriji decât cel mult 4000 de alienaţi, pe când de fapt în ţară se găsesc aproximativ peste 40,000 de alienaţi.

S'a discutat apoi asupra necesităţii alcătuiri unei statistici a alienaţilor, iar comisiunea de expertiză din specialişti. Toţi oratorii cari au luat cuvântul în această chestiune, au accentuat faptul că în primul loc să se se caute toate mijloacele care ar putea împiedeca desvoltarea boalelor provocătoare de alienaţie mintală şi în primul loc sifilisul şi alcoholismul.

D-l dr. Botez dă cetire unui documentat raport asupra higienei şi asupra sănătăţei publice în România, arătând starea deplorabilă în care se găseşte ţara din acest punct de vedere şi accentuând nevoia unei intense propagade pentru respândirea higienei în masele poporului. Propune o organizare amănunţită şi pe baze noui a mijloacelor de menţinere a curăţeniei la oraşe cerând participarea medicilor în consiliul comunal, iar oraşele să fie împărţite în mai multe sectoare pentru a se putea supraveghia mai bine menţinerea higienei. In ce priveşte organizarea rurală din punctul de vedere al higienei. Oratorul propune şi declară că e absolută nevoie de o asociere a comunelor pentru a lupta în comun contra călcărei dispoziţiilor luate în vederea păstrărei higienei.

D-l dr. Olar, consilier în comisia interimară a Capitalei arată că raportul d-lui dr. Botez a omis măsurile ce trebuiesc să se ia la comunele de munte şi de şes unde situaţia e mai tristă de cât la oraşe.

Propune apoi înfiinţarea de crematorii şi construirea unei reţele de tramvai în împrejurimile oraşelor pentru a se da posibilitatea orăşenilor de a respira un aer mai puţin încărcat şi mai curat.

D-l dr. Carnabel spune că salubritatea oraşelor e una dintre cele mai importante chestiuni şi că regulamentarea ei nu se poate face decât de sus şi printr'o serie de măsuri care să prevadă sancţiuni severe pentru contravenienţi.

Se citesc apoi mai multe telegrame primite la biurorul congresului printre care una din jud. Bălţi în care se spune că medicul are acolo 900 lei lunar iar agentul sanitar 300. Insuficienţa absolută a acestui salar a adus după sine protestările unanime ale tuturor medicilor din jud. Bălţi care roagă congresul a se interveni la cei în drept spre a se înlătura o asemenea stare de lucruri devenită insuportabilă.

Urmează raportul privitor la serviciul epidemiilor cetit de d-l general Vicol.

Incepe prin a arăta ravagiile pe care le-au făcut epidemiile în populaţia românească în special în timpul războiului.

Arată apoi că combaterea prin orice mijloace, a epidemiilor trebue să constitue preocuparea de căpetenie a serviciului sanitar şi a medicului. Se impune o cât mai grabnică reorganizare a serviciului de combatere a epidemiilor şi în primul loc unificarea celor două servicii militare şi civile căci numai cu măsuri unitare se pot obţine rezultate folositoare. In acelaş timp se simte o absolută nevoe de o cât mai întinsă propagandă în masele poporului iniţiindu-l asupra mijloacelor cel puţin cele elementare de care se poate servi spre a se apăra de boalele contagioase. Un mijloc de propagandă care ar da rezultate foarte frumoase ar fi obligativitatea studiului bolilor contagioase în şcolile primare.

In fine se impune o nouă legiferare a vaccinărei în care să se prevadă sancţiuni severe contra acelora cari nu se supun acestei legiferări.

D-l dr. Iuliu Moldovan vorbeşte asupra legilor străine privitoare la combaterea epidemii-

---

„Comercianţii, industriaşii, agricultorii, proprietarii rurali, şi urbani, societăţile anonime, şi instituţiunile de credit din Capitală, întrunite în mare adunare în palatul Camerei de comerţ din Capitală, în ziua de 3 Iulie 1921 în urma convocării ce ni s'a făcut de către Camera de Comerţ au protestat contra impozitului pe avere despre care spun că e o adevărată confiscare şi ca atare el este anticonstituţional; că fără a aduce mare folos din punct de vedere fiscal, el zgudue principiul de proprietate, care este însuşi fundamentul organizaţiei noastre sociale, seacă izvoarele de producţie, încurajează risipa şi ca atare duce ţara la ruină. Aprobă în totul memoriul înaintat d-lui ministru de finanţe de către Camera de comerţ şi roagă pe d-nii deputaţi şi senatori ca, ţinând seamă de cererile făcute de Camera de comerţ prin acel memoriu, să binevoiască a modifica proiectele de lege propuse de d. ministru de finanţe, în sensul celor arătate în acel memoriu.

■

Dela P. T. T.

Aflăm că proiectul înfiinţărei de cursuri speciale pentru pregătirea funcţionarilor serviciului P. T. T. va fi înfăptuit. Se vor ţine cursuri speciale pentru cei cu bacalauriat şi pentru cei cu câteva clase normale.

■

Diverse

Dacă doriţi sa cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionaprospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge orice dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

lor şi despre posibilitatea de a le introduce şi în legislaţiunea noastră.

D-l dr. Ilie consultă congresul dacă aceasta vrea să fie citit un raport al d-lui dr. Kardoş de la Asilul de copii din Arad relativ la mijloacele de combatere a pojarului prin vaccinarea cu serum preparat din sângele bolnavilor.

Congresul nu admite cetirea. Mai vorbesc apoi câţiva oratori asupra mijloacelor de combatere a bolilor contagioase, după care şedinţa se suspendă.

(Va urma.)

Convenţia militară româno-cehă

Serbări în onoarea misiunei române la Praga

In onoarea misiunei militare române, s'a făcut Vineri lângă Milovici, un exerciţiu al diviziei de infanterie. La banchetul oferit, şeful statului major, Cristescu, a declarat că convenţiil militară româno-cehoslovacă este fapt împlinit şi că România salută cordial pe noul şi bravul ei aliat.

Ministrul apărării naţionale Husak a ridicat un toast pentru România.

Inapoindu-se la Praga, oaspeţii au fost cordial salutaţi de municipalitate, iar în apropierea castelului Vinoa, proprietat al fostului ministru de externe austro-ungar Czernin, a fost obiectul unor ovaţiuni entusiaste, primite de generalul Cristescu cu mulţumiri emoţionate.

Pelerinaj la mormântul lui Cogălniceanu

Pelerinajul care a avut loc Duminică la mormântul lui Cogălniceanu la Iaşi, a avut un caracter grandios.

A practicipat tot ce Iaşul are mai distins.

Mormântul peste care era aşezat un bust lucrat de sculptorul Mateescu, a fost împodobit splendid de însăşi doamnele distinse în cercul gospodinelor din Tătăraşi.

Serviciul religios a fost oficiat de un sobor de preoţi.

Răspunsurile au fost date de excelentul cor al Ateneului popular, compus din doamne, domnişoare şi domni din elita acestei suburbii.

Au rostit cuvântări, dd-nii I. Simionescu, profesor universitar, în numele Ateneului popular, car ea organizat pelerinagiul şi în numele Universităţii. Părintele Nicuţea, protoereu, în numele eleruui; Mihai Borcea în numele oraşuui Iaşi, Victor Iamandi în numele partidului liberal, Togometu prefect, în numele guvernului, Stambolu în numele corpului didactic şi C. Meisner în numele partidului conservator.

Toţi au glorificat opera lui Mihail Cogălniceanu.

Totul s'a petrecut într'o mare înălţare sufletească.

La teatrul de vară din Cluj

Pentru ca Teatrul de vară din Cluj să prezinte încontinuu cea mai mare atracţie, direcţiunea variază des programul.

Deşi Teatrul a început abia Duminecă, Joi va fi un nou program. Se va reprezenta piesa „Sacrificiul" de Braco, cu interpretarea măiastră a D-şoarei *Mioara Dumitrescu* şi d-lui *I. Sârbul* artişti din Bucureşti.

Tenorul *Coco Vasilescu* va delecta publicul cu vocea sa plăcută. O delicioasă supriză va fi cu neauzitele *cuplete ale unificării*.

Pe lângă acestea, e şi partea maghiară programului.

Adunarea generală a maghiarilor reformaţi

Chestiunea şcolilor reformate cedate statului român

Maghiarii reformaţi au ţinut prima lor adunare generală dela unirea Ardealului cu România. Adunarea aceasta s'a ocupat de situaţia religiei reformate în cadrele statului român: ea este consecinţa recunoaşterii unirii Ardealului cu România veche şi decătre Maghiarii noştrii, cari până acum se bazau pe formalităţi de drept pentru a nu recunoaşte faptul unirii şi a desconsidera tratatele în ce priveşte obligaţiunile impuse lor de acestea, acceptându-le însă în întregime şi în acest răstimp de tranziţie, când era vorba de un drept oarecare al minorităţilor. Prin acest act au pus şi ei capăt aşa-zisei mentalităţi greşită care până acum pretindea drepturi într'un stat fără să fi recunoscut obligaţiunile lor faţă de stat şi suveranitatea acestui stat.

Adunarea e prezidată de dl *Daniel Zeyk*.

Inainte de discutarea chestiunilor puse la ordinea zilei, episcopul *Carol Nagy* declară că adunarea este îndritul a aduce şi deciziuni cari privesc sinodul în urma stărilor excepţionale, fiind încredinţată cu aceasta din partea sinodului.

Se citeşte apoi propunerea consiliului de direcţiune care contestă dreptul statului român de a prelua anumite şcoli reformate cari i-au fost cedate.

Dr. B. Kolosvary, fost prof. univ. declară în această privinţă că statul român nu se poate baza pe teoria succesiuni de drept când pretinde conducerea acestor şcoli: Contractele încheiate pe timpuri cu statul maghiar pentru predarea şcolilor în administrarea statului nu sunt contracte de drept privat ci de drept public şi că au fost încheiate numai pentru că atât statul maghiar pentru predarea şcolilor în administrarea statului nu sunt contracte de drept public şi că au fost încheiate numai pentru că atât statul maghiar cât şi biserica reformată urmărea acelaş scop: menţinerea şi desvoltarea culturii maghiare Statul român nu poate pretinde asupra lor deoarece a încetat interesul şi scopul contractelor, iar faptul anexării Ardealului una din părţile contractante (biserica reformată) a renunţat la contractele încheiate, deci puterea contractelor în chestiune a încetat şi ele nu pot fi considerate ca succesiune asupra statului român. Cere ca la caz când biserica reformată n'ar putea să-şi validiteze punctul său de vedere în acest sens să ceară o decisiune a tribunalului fiind vorba de 150 de şcoli cari vor rămâne sau nu ale besericei reformate.

Episcopul *Carol Nagy* declară că acceptă punctul de vedere stabilit în propunere şi nu recunoaşte dreptul de succesiune al statului român în chestiunea acestor scoli: Propunerea trebue primită şi realizată.

Propunerea se primeşte.

Dr. *Illés*, protestează contra decisiunii resortului de culte ca în afară de serbătorile naţionale româneşti să fie ţinute şi un număr de sărbători ale bisericei greco orientale. Cere o intervenţie în acest sens la ministrul cultelor şi al instrucţiunii publice. Propunerea se primeşte.

Mai departe aduce la cunoştinţa adunării generale înfiinţarea colegiilor reformate din Dej şi Făgăraş. S'au mai înfiinţat dela preluarea Ardealului 3 şcoli comerciale, 1 şcoală de fete, o pedagogie şi 12 şcoli civile. Aceste şcoli am fost frecventate anul trecut de către peste 3600 elevi şi s'a oferit un mijloc de existenţă la peste o sută de profesori rămaşi fără ocupaţiune.

D-l Ştefan Járay, directorul liceului reformat din Aiud propune centralizarea conducerii învăţământului. Centralizarea trebue făcută atât pe teren administrativ, cât şi în ce priveşte conducerea spirituală a instituţiilor de învăţământ primare, secundare şi superioare. In chestiunea conducerii administrative admite ca consiliul de direcţiune să aibă mână liberă în ce priveşte organizarea acestui serviciu şi numirea celor încredinţaţi cu îndeplinirea lui. Conducătorul spiritual al instituţiilor culturale maghiare însă nu poate fi numit de consiliul de direcţiune. El va trebui să fie un bărbat, care să aibă încrederea tuturor, de aceea cere ca el să fie ales de adunarea generală. E contra propunerii ca conducătorul administrativ şi spiritual al unei instituţii ca liceele, să poată ocupa acest loc numai după opt ani de serviciu şi, propune ca el să aibă cel puţin 15 ani de profesorat.

Episcopul Carol Nagy, recunoaşte fondul propunerii d-lui Járay, că nu există o conducere, centrală unitară, profesorii nu pot fi încă grupaţi în jurul aceluiaşi scop. Cauza e că cea mai mare parte a profesorilor şi-a câştigat educaţie în şcolile statului, unde sentimentul religios a fost prea mult neglijat. Profesorii vor trebui însă să recunoască că biserica şi şcolile confesionale sunt instituţiile prin cari maghiarii vor putea să-şi apere mai uşor existenţa şi caracterul lor naţional. In fond acceaptă propunerea însă cere ca adunarea să declare că nu este actuală, rămânând ca consiliul de direcţiune să se ocupe cu chestiune a propusă şi s'o resolve în amănunţe în sensul propunerii. După mai multă discuţie se primeşte.

Se citesc încă propunerile consiliului de direcţiune dintre care cea mai importantă cere ca adunarea generală să admită consiliului de direcţiune introducerea unui nou sistem de învăţământ în şcolile secundare.

Prin noul sistem urmează să se dea o mai mare importanţă ştiinţelor naturale, fizicii, chimiei, matematicelor şi limbelor moderne, îndeosebi limbelor franceză şi engleză cu reducerea rigurozităţii în ce priveşte limba latină şi greacă. In primele 4 clase să se predea în aşa fel ca acei cari nu urmează mai departe să aibă cunoştinţele generale elementare în toate chestiunile iar în cl. IV. de liceu să se facă cea mai riguroasă selecţionare ca numai cei capabili să fie admişi la studiile claselor superioare, unde se vor forma seminarii ca studenţii cari doresc pe lângă studiile obligatorii să se poată ocupa şi de chestiuni speciale de cari se interesează în mod privat. Cere ca întrucât acest sistem este elaborat şi cărţile aşteaptă redactarea să se admită introducerea lui încă în noul an şcolar.

Propunerea se primeşte cu vădită bucurie, întrucât prin ea se aşteaptă regenerarea spiritului maghiar şi îndrumarea elevilor pe carierele reale.

Rep...

Revista presei maghiare

Cine sunt cei mai potriviţi pentru conducerea maghiarimii?

Ziarul „Ujs g", ocupându-se de organizarea ligei maghiare, care tocmai e în curs la Cluj, pune problema conducerii acestei organizaţiuni, ca una dintre cele mai importante, de la care atârnă în bună parte întreg succesul organizării.

„E nevoe — scrie susnumitul ziar — de cea mai mare circumspecţie, prevedere şi atitudine cu adevărat politică, ca în fruntea organizaţiei să ajungă individualităţi, în jurul cărora să se poată grupa întreagă maghiarimea, cari în acelaşi timp să ştie să se prezinte şi în faţa puterii de stat cu o greutate reprezentabilă . . . Ştim, că politica maghiară ardeleană nu e unitară, se desfac conturele diferitelor formaţiuni de partide cari se răzimă pe tradiţiile vechi politici maghiare şi tocmai pentru aceea alegerea conducătorilor ligei maghiare trebue să facă astfel, ca fiecare partid să-şi aibă reprezentantul său, dar preşedintele să stea deasupra partidelor şi întreagă organizaţia să fie străbătută de curentul şi de o direcţie cu adevărat democratică."

Numita foaie, care revendică pentru sine atributul imparţialităţii, propune apoi următoarea listă:

„Preşedinte de onoare baronul Jósika Samu, fost preşedinte al Casei de Sus; preşedinte activ Gyárfás Elemér, proprietar în Sânmărtin; vicepreşedinţi dr. Grandpierre Emil, dr. Paál Árpád, Ferenczy Géza şi Bernády György; secretar Koós Károly.

Baronul Jósika Samu, făcând abstracţie de faptul că e într-adevăr un magnat învăţat cu vederi largi şi înclinări democratice, că fost preşedinte al Casei de Sus reprezintă o astfel de autoritate nu numai înaintea statului român, dar şi înaintea străinătăţii, care cu apevărat îl predestinează la preziden ţia de onoare."

Pentru profesorul N. Iorga

Sub acest titlu, ziarul „Uj Kelet" se ocupă de unele declaraţii, ce le-ar fi făcut D-l Iorga în chestia evreiască şi scrie între altele: — „Scriitor, om politic, istoric, critic, artist şi purificator: acesta este Niculae Iorga. Fără îndoială este una dintre capacităţile cele mai mari ale României." Aminteşte apoi interviewul acordat de d-l Iorga ziarului „Uj Kelet" şi comentează astfel: „Ceea-ce spune Iorga, e înţelept, îndatoritor şi în multe privinţe e şi adevărat. Dar are şi concepţii greşite, păreri greşite, cari desigur nu deroagă ştiinţei sale vaste, căci acest scriitor cu temei al istoriei popoarelor balcanice, care între altele cunoaşte istoria Turciei mai bine, decât oricare istoric turc, nu s'a adâncit aşa de mult şi în istoria şi problemele evreimii ca să poată spune în toate împrejurările o judecată sigură. Prima lui eroare este, că evreimea de azi nu ar fi aceeaşi cu a Palestinei vechi . . . E unilaterală, deşi de bună credinţă şi acea rătăcirea alui Iorga, că Evreii s'ar fi putut afirma în România deşi nu aveau drepturi cetăţeneşti, căci după-cum spune D-sa în acele timpuri nimeni nu au avut drepturi cetăţeneşti, nici dânsul? Termină apoi astfel: — „Trebuie să ne întoarcem la aceea teză fundamentală alui Iorga, că: e imposibil ca pe lângă o astfel de aşezare unilaterală economică cum e cea de azi a celei mai mari părţi a evreimii, să se poată concepe o primenire naţională." In acest punct, suntem de acord cu d-l Iorga. Dar curentul naţional evreu, va transforma tocmai greşelile acestea."

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Refacerea economică a Europei

Rezoltuţiunile cari da fost adoptate de congresul internaţional el Camerei de Comerţ, care a încheiat tocmai întrunirile sale din Londra, marchează un important progres pentru opera de reînviere şi de reconstrucţie în activitatea economică a lumei. Congresul a hotărât sprijinirea sistemului Termulen, pentru creditele internaţionale după cum a fost modificat şi pus în execuţie de către comitetul provizoriu economic şi financiar al ligei naţiunilor. Adoptarea acestei rezoluţiuni este şi mai semnificativă deoarece este bine cunoscut că delegaţia americană din congres avea în buzunarele lor planurile proprii pentru creditele de export. Faptul că oamenii de afaceri americani au hotărât de a lăsa pe planul al doilea propunerile proprii şi de a adopta planul Termulen ne dă o chezăşie despre simţul practic al oamenilor de pe partea vestică a Atlanticului şi a virtuţilor lor căutând a reabilita ţările sărăcite ale Europei.

Ziarul „Times" spune: fără îndoială că factorul hotărâtor în deciziunea americană este faptul că planul Termulen este în legătură cu equaţiunea bugetelor şi asigură că creditele procurate vor fi uzate pentru scopuri esenţiale şi necesare iar procurarea lor este însoţită de măsuri cari privesc reforma financiară internă. Procurarea de credite de export însemnează procurarea unor anumite mărfuri şi avantagii prin credite, ţărilor sărăcite temporal, punându-le în stare de a produce însuşi mărfuri şi avantagii spre a putea plăti ucrurile de cari vor avea nevoe pe viitor.

Noul cabinet

Ziarul din Roma prevăd apropape în concordanţă că Bonomi va reuşi a compune ministerul. Dânsul s'a adresat reprezentanţilor tuturor grupărilor parlamentare spre a obţine un rezultat favorabil. Se prevede că Luni noul cabinet va putea fi constituit definitiv. In Camera deputaţilor s'au întrunit reprezentanţii socialiştilor şi fascişti lor spre a pregăti bazele unui acord care ar pune capăt la starea deplirabilă în care conflictele turbură liniştea din ţar. Acordul parlamentar deja încheiat va trebui supus reprezentanţilor organizaţiunilor celor două partide de care se vor întruni în curând sub preşedinţia lui de Nicola.

Iată lista probabilă al noului minister italian: Bonomi preşidenţia; Marchis della Torentto externe; Gasparotgo colonii; Infer iustiţie; Roding războiu; senatorul Schanzer marină; Zodenava tezaur; Soleri finanţe; senatorul Croce instrucţii; Bertini lucrări publice; Beneduce munca; Raineri teritoriile eliberate; Ginfrido poştă, telegraf; Mauri agricultură; Belloti industrie;

Demisia guvernului albanez

Guvernul albanez îndeplinindu-şi mandatul de constituire a parlamentului, a prezintat demisia sa acelui parlament.

Sfârşitul grevei miniere din Anglia

După ştiri din Londra, rezultatul referendum-ului minerilor dă o majoritate de 727.005 voturi din 938.660 votanţi în favoarea reluărei lucrului.

Reprezentanţii minerilor, pe dată ce rezultatul votului a fost cunoscut, au semnat înţelegerea, care a fost obiectul deliberărilor cu delegaţii companiilor.

Camera comunelor a aprobat Vineri după amiazi alocaţia unei subvenţii de 10 milioane livre sterline industriei miniere. Această grevă a ţinut prin urmare 94 de zile.

Hodges, secretarul federaţiunii miniere, a trimis o telegramă către toate ramurile uniunei din regiunile miniere privitor la votul în favoarea lucrului, invitând lucrătorii de a se reintoarce la lucru fără întârziere.

Noul acord, care asigură pacea în industria minieră pentru cel puţin 15 luni, a fost semnat în mod formal noaptea trecută.

Atentatul din Belgrad

Ancheta deschisă asupra atentatului comis în contra prinţului regent a stabilit că e fapta unui complot comunist. Un număr mare de mărtori au făcut declaraţiuni şi au scos în lumină legătura strânsă dintre autorul atentatului şi clubul deputaţilor comunişti, precum şi cu organizaţiunile similare din Ungaria şi Austria.

In şedinţa de Vineri după amiazi, Constituanta a aprobat o cerere a ministrului justiţiei pentru ridicarea imunităţii parlamentare a deputaţilor comunişti Filipici, Koşitovs şi Cici, cari nu sunt streini de atentatul comis.

*

Agenţia Ungară opune o desmintire formală svonurilor care prezintă ca autor al atentatului în contra prinţului regent al Serbiei pe un ungur, elev al şcoalei de comitagii din Nagy Kanizsa.

Greva funcţionarilor de bancă din Cehoslovacia continuă

„Neues Wiener Journal" anunţă din Praga. Greva funcţionarilor de bancă din Cehoslovacia continuă. S'au pus în grevă peste 17.000 funcţionari de bancă. Iritaţia, lucrătorilor este mare; şi ei s'au solidarizat cu greviştii.

Lucrătorii din industria textilă şi funcţionarii din aceiaşi industrie s'au pus şi ei în grevă. Astfel producţia textilă din Cehoslovacia germană stagnează.

Plângeri şi lămuriri

Prin d-l profesor Gh. Vornicu, primim din partea corpului profesoral al Şc. normale Sf. Gheorghe următoarele:

In mai multe ziare au apărut articole, care au aruncat un văl negru asupra şcoalei noastre.

Ne hotărâsem să rămânem în expectativă până la clarificarea chestiunei; pentru calmarea opiniei publice însă alarmată de articolele de senzaţie apărute în sus-zisele ziare, ne vedem siliţi să vorbim.

Intâi pentrucă e în joc cinstea unui institut, al doilea că la acest institut sunt eleve şi profesori cari ani de zile cu muncă de fiece minut şi-au clădit o reputaţie care n'a lăsat nimic de dorit, reputaţie ce se poate vedea şi în acest moment în rezultatul muncii noastre, pentru cine vrea să vină să ne vadă.

Ne-ar fi plăcut ca înainte de a se scrie despre cele ce se spune că s'ar fi petrecut la şcoala noastră, să fi fost vizitaţi şi întrebaţi şi noi, în loc de a se lua după afirmaţiile unor oameni în majoritate străini sau înstrăinaţi, ca i numai interesul de-a apăra o instituţie unde se creşte şi se cultivă — sufletul românesc, nu-l au.

Nu vrem să apărăm pe nimeni şi nici să acuzăm pe cineva. Vrem numai să se facă lumină, şi de vor fi vinovaţi, noi cei dintâi cerem să fie pedepsiţi.

S'ar fi putut afla dela însuşi domnul Director al învăţământului normal din secretariatul general al instrucţiunei publice, domnul dr. I. Matei, că cei ce-au cerut întâi anchetă, am fost noi corpul profesoral, cei dintâi vizaţi în această chestiune.

Prin D-voastră care aţi binevoit să ne vizitaţi odinioară şcoala, nu pentru înjghebarea unui articol în vederea ridicărei tirajului, ci numai din dorinţa de a ne vedea muncind, rugăm opinia publică să nu se alarmeze ci să aştepte încrezătoare verdictul justiţiei.

Corpul profesoral al şcoalei normale din Sf. Gheorghe.

Anunţ.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocaţial în Bucureşti, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

Vopseşte curăţă şi spală

cel mai eftin, şi mai frumos
spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primeşte şi face expediţii cu poşta

Representantul din Bistriţă este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete.)
Telefon 5 00—11211.

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
20 **Telefon No. 350**

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??
La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

Bănci, fabricanţi, industriaşi, comercianţi cari au nevoe de Contabili, corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

„Ţânţarul"

In zilele de Sâmbătă 9 şi Duminecă 10 Iulie au foc în Parcul Oraşului Cluj

Marile Serbări

organizate de către Sindicatul Presei Române din Ardeal

La aceste serbări, pe lângă un extrem de bogat program cuprinzând

o grandioasă bătaie de flori matchuri de foot-ball şi întreceri atletice, concursuri de frumuseţe între copii şi domnişioare, două baluri, curse de bărci, serenade pe lac, târgul Moşilor, cabaret artistic, etc., etc.,

se va oferi publicului Clujan

Cea mai formidabilă producţie de focuri de artificii.

In ambele zile ale serbărilor, începând dela ora 9 seara până la ora 1 noaptea.

Din programul acestei producţii, pe care îl vom publica în amănunţime în numărul viitor, menţionăm:

1. **Cascada Niagara.**
2. **Fântâna Blanduziei.**
3. **Moara fermecată.**
4. **Răsărit şi Apus de soare.**
5. **Ploaia luminoasă.**
6. **Jocul făclilor.**
7. **Lupta aeriană.**
8. **Bombele minunate.**
9. **Telegrafia fără fir, etc, etc.**

Aducem la cunoştinţa interesaţilor că reprezentanţa ziarului nostru pentru **AMERICA**

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicaţiuni pentru ziarul nostru Infrăţirea

22 **Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555**

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

STUDENT eminent dă lecţii din clasa I—VI. Adresa Caica Moţilor No. 141.

Vânzări şi Cumpărări:

MAŞINĂ DE TREERAT 18 H. P. Fabricaţie Hoffer-Schrantz cu elevator, aproape nouă de vânzare la Butta Lăcătuş Bistriţa. 820

DE VÂNZARE cu preţ eftin hârtie groasă de impachetat. Se poate intrebuinţa pentru ambalagiuri mari şi mici. A se adresa la administraţia ziarului Infrăţirea.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găseşti de vânzare la toţi vânzatorii ziarului Infrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Seşiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

o casă cu 5 încăperi

cu prăvălie şi tot aranjamentul modern şi luxuos pentru măcelărie, curte spaţioasă. Informaţiuni se pot lua la administraţia ziarului.
822

SUDURA AUTOGENA

se va instala pretutindeni cu aparatele cele mai moderne şi brevetate dând rezulta strălucite de renumita **Societatea Anonimă Română pentru industria OXIGENULUI Acetelinei şi altor Gaze**

Bucureşti, Strada Măgurele No. 93. Telefon 14-49.

Prin sucursala din CLUJ, care se va deschide curând.

OXIGEN industrial medicinal

ILUMINATUL porturilor geamănduri-lor automobilelor

ACETELINA disolvată şi cu generator

Cereţi cu catalogul.

= Acetilena disolvata. =

844 Reclama 659

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Se caută

2—3 camere şi bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se şi mobilierul din case.

A se adresa la Administraţiei ziarului Infrăţirea sub „Profesor".

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumerî.

De vânzare cu preţ eftin

hârtie groasă de împachetat

◆

Se poate întrebuinţa pentru ambalagiuri mari şi mici.

□ A se adresa la administraţia ziarului Infrăţirea. □

Stărpitor de şoareci şi şobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea şoarecilor □ şi şobolanilor. □

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piaţa Unirii No. 6.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbăteşti
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare şi Preşuri
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat.

Articole de Mariage. 17

Incaltaminte Fine

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice. ◆◆

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piaţa Unirei No. 5.**

ANUNŢURI

se primesc la: Administratia

ziarului „Infrăţirea"

Caută depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localităţi

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAŞ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIŢA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAŞ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administraţiei ziarului notând adresa exactă precum şi ultima poştă

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.

Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 122
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Ţară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantată.

Carton cu desen Englezesc lat. .	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ giot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc .	25·—	„	„ „ „ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Fonlard	25·—	„	„ „ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese . . .	12·50	„	Bloşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „ . . .	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat. . . .	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc . .	14·—	„	„ „ „ „ . . .	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc . .	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese . . .	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbateşti . . .	8 Lei Perechia	
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Doi montori români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
TEODOR MAIOR
Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.
Tot acolo materiale electrice, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piaţa Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate 653

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Naţional din Cluj.
Pe stagiunea 1921--1922.

Administraţia ziarului
„INFRĂŢIREA"
primeşte abonamente cu preţul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Cumpăr casă
compusă din 3—4 camere şi bucătărie. Ofer preţ bun.
Oferte a se adrese urgent Administraţiei ⊙⊙ ziarului Infrăţirea sub „Licurescu". ⊙⊙

AUTOBUS
circulă zilnic din
Cluj la băile sărate Cojocna
Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineaţa. Staţiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcţia Băilor.
Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 şi la Direcţiunea băilor.
Preţul unei curse Lei 30

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 264 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 10 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRAD... No. ... (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNU...
Director: D. TOMES...
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

UN APEL

Pentru ținerea unui congres al martirilor Ardeleni

Trăim în epoca congreselor de tot soiul. La soarele cald al libertății la adierea îmbietoare a unei noui vieți, s'a ridicat nisipul de pe suprafața pustietății noastre sufletești și s'a îndrituit să cucerească văzduhul. Unele firicele mai ușoare, au isbutit să se înalțe sus, de unde nici legile gravitației nu mai pot să-le readucă la realitate, în bătaia vântului ele sburdă triumfător; nu le pasă de cei ce a rămas și de ceiace se petrece în urma lor. Dar nisipul a căzut iarăș la pământ și cel mult s'a resignat să se stavilească în deschiliniile strături și în acest chip să-și ceară, să-și aștepte o recunoaștere binevoitoare. Și s'au pornit congresele, după specialități după calificație, după interesele comune, toate cu mâinile întinse, cerând patriei mame, — încă reconvalescente după durerile nașterile nașterii, — seva propriei sale vieți. Sărmara mamă, îndurerată privește nesațiul și trebuințele feciorilor săi și înlăcrimează de durere neputându-i îndestuli — când ea însăș ar avea nevoe de sprijinul lor. Dar se întristează și mai mult încă, când vede că la pieptul ei se îmbulzesc bastarzi și nu'-și vede pe propriul său fiu, ieșit din pântecele ei!

Martiri ai cauzei românești, fii legitimi ai patriei române, unde v'au ghiontuit năvala nebună a tuturor celor cari v'au luat drumul înainte? Nu a sosit timpul oare ca să vă reculegeți din contemplarea generoasă în care stați, să vă adunați oasele osîndite și ciuruite de plumb și să strigați din toți plămânii că: *patria-i furată?* „Prin intrigi și prin silă, viclene uneltiri"!

Da, a sosit momentul ca să se întrunească și cei cari prin conștiința, prin jertfa, prin suferința, prin martirul lor, au fost de multe ori „anonimii", dar adevărații făuritori ai Romăniei mari! Să se întrunească pentru a cerși, nu pentru a-'și aranja trebșoarele, nu pentru a-'și reclama insignii și decorațiuni, ci pentru mântuirea țării! Da, un congres al martirilor ardeleni ar fi o revelație, ar fi un „memento" în galopul nebun al ahtiaților după căpătuieli, al inconștienților, cari ne aduc țara la ruină și ne blamează în fața lumii!

Un congres al martirilor, care să mărturisească vrednicia cinstei românești, care să justifice dreptul nostru de a fi stăpâni pe soartea noastră, care să sancționeze un act, pe care nemernicii zilelor de azi, l'au compromitat ireparabil!

A sosit momentul și nu ne vom da înapoi, de a cere ca virtuțile să nu fie schimbate în anti podele lor, ca cinstea să fie cinste, iar ignominia să fie înfierată cu pecetea infamiei!

In curând se va face încoronarea regelui nostru la Alba-Iulia. In cetatea în care au sângerat martirii martirilor noștrii: Horia și Cloșca, unde Iancu a suferit cele mai umilitoare chinuri se va face încoronarea Regelui! Se vor îmbulzi iarăși toate figurile lustruite, toate nulitățile de paradă, dar dela aceea sărbătoare, nu veți putea lipsi voi cari a-ți susținut pe umeri cauza românească și îmbrâncind a-ți arătat cu degetul calea spre victorie. *In preziua încoronării Regelui la Alba-Iulia, va trebui să țină marele congres al martirilor pentru înfăptuirea idealului național!* Acolo, și cu aceea ocaziune solemnă, veți da dovada și veți da chezășia, că încoronarea Regelui este încoronarea unei opere, care are să dăinuiască. Acolo, veți desvălui sufletul ardelenesc, cel pur și intact, cel adevărat și cel susțiitor de țară!

Dar acolo, veți avea să vă spuneți și cuvântul vostru, și fără a cere pentru voi nimic, veți avea datoria să indicați calea martiriului, a jertfei, a abnegațiunei, care să ne conducă la Ilman. Căci dacă voi nu veți face-o aceasta, de la cine să o așteptăm?

Aurel Ciato.

Evenimentele zilei

Amânarea Conferenței dela Porto-Rosa

Paris 6 Iulie.

In urma unui acord intervenit între guvernele interesate, Conferința care urma să se țină la Porto-Rosa, a fost amânată pentru o dato care se va fixa ulterior.

Chestia despăgubirilor

Lafayette 6 Iulie.

Guvernul german s'a găsit satisfăcut de rezultatele obținute până acum din tratativele cu guvernul francez.

Din aceiași sursă se comunică că o comisiune compusă din experți francezi, germani și neutri va fi însărcinată să facă estimațiunea materialului furnizat de Germania pentru a-l scade din prima anuitate ce urmează a plăti.

Știrea despre înlocuirea taxei de 56% a fost primită în mod favorabil. Se speră că negociațiunile vor ajunge la suprimarea negocierilor.

In curând va avea loc o nouă întrevedere între d nii Loucheur și Rathenau.

Ho'era în Rusia

Paris 6 Iulie.

Agenția Reuter anunță că o epidemie de holeră s'a declarat în sudul Rusiei.

Cursul schimbului la Paris

Londra	46.45
Newyork	12.45
Germania	16.7/8
Belgia	99.—
Spania	160.50
Olanda	409.50 1/2
Italia	61.—
România	19.75

Adevarata scoală

In ultimul număr al „Vieții studențești", D-l Profesor universitar G. G. Antonescu ne vorbește despre „Universitatea față de știință și viață". După ce D-sa face un succint istoric, arătând că școala din Polarea și tendința ei de a da o cultură generală s'a apropiat din ce în ce mai mult de viață, năzuind să dea o pregătire practică pentru cari nici unul din cele două curente: știința pentru știință și știința pentru viață nu e suficient în sine, ci e nevoie de o armonizare a mândurora, ceeace universitățile americane au încercat-o cu mai mult succes. Concluzia e următoarea: „Universitatea să fie continuu conștientă de rolul ce are de a promova știința și a pregăti în mod sistematic pe viitorii ei apostoli dar să nu disprețuiască bunele raporturi cu viața și activitatea omului în societate, să nu uite deci datoriile ce are către patrie și către statul, care o întreține."

Dar, nu numai în învățământul superior e nevoie de împăcarea celor două tendințe ci în toată scara școlară, chiar și în clasele primare, la noi, s'a introdus efectiv învățământul primar complimentar, supropus primului ciclu de 4—5 clase. Scopul de căpetenie al acestei noi școli e de a „stimula interesul pentru una din ramurile de activitate practică (agricultură industrie, etc.) ținându-se seama de înclinațiile personale ale individului și de cerințele regionale.

Alături de licee, s'au creiat cât mai multe școli normale comerciale, seminariale de agricultură, iar în toate facultățile studenții frecventează nu numai prelegerile" esc cathedra", ci și laboratoriile, seminariile și institutele, în cari se pot obișnui și cu punerea în practică a învățăturilor primite.

Progresul acesta, care duce la înfăptuirea adevăratei școli, are ca ultimă etapă modificarea introdusă de către decanul Facultății de litere dela Sorbona, D-l Ferdinand Brunot, care a chemat să țină lecții la Facultate nu numai pe profesorii cu titluri înalte în domul cărora se ascund adesea atâtea mediocrități ci pe toți literații, artiștii, oamenii de știință și de acțiune, cari au numai reputația lor de adevărați pioni ai culturii.

Prin această temerară schimbare, cea mai înaltă școală se apropie cu totul de viață și de tot ce poate fi bun în civilizația actuală, care era până acum oprită la porțile universitare, dacă nu fusese catalogate de mai înainte de autoritatea unor ochelari savanți și titrați.

E vorba deci nu de o umilă concesie făcută nevoii de a aplica în practică teorii, cari, altfel, se reduc la un simplu sport mintal, ci e lăsarea liberă a vieții înșăși ca să-și de-a, prin cei mai aleși înțelegători ai ei, povețele sale înțelepte dela înălțimea unor catedre universitare. E îndepărtarea formalismului gol și absurd, care pune piedeci culturii.

E adevărata școală.

Conferința dela Marienbad

— Acordul maghiaro-cehoslovac —

Acei cărora discret sau pe față le pare rău după Monarchia habsburgică s'au consolat de decepțiile pe care le-au încercat lansând formula cunoscută: Europa centrală s'a balcanizat.

Conferința care s'a terminat zilele trecute la Marienbad, a confirmat odată mai mult faptul că Mica Antantă asigură echilibrul politic în centrul Europei și este garanția cea mai sigură a unei apropiate restabiliri a echilibrului economic din țările danubiene.

Negocierile isprăvite acum câteva zile la Marienbad, a fost începute la Brück.

Delegația cehoslovacă s'a prezentat cu aceiași stare de spirit pe care o avea la Brück, cu același program politic de d-l Beneș la Paris în timpul războiului.

In schimb delegația maghiară și-a schimbat concepția romantică pe care o avea la Brück făcând dovadă de o nouă orientație politică. Aceasta pentrucă între Brück și Marienbad au avut loc aventura politică a lui Carol, ultimatumul Micei Antante, tratatele de alianță între Cehoslovacia și România, între România și Jugoslavia și ratificarea tratatului dela Trianon de Camera franceză.

Trebuia să se coordoneze lucrările comisiunilor mixte care lucrau la Budapesta și Praga și de a regula unele dificultăți ivite în cursul lucrărilor acestor comisiuni.

S'a hotărît redactarea unui tratat privind minoritățile respective. Ungaria a recunoscut în fața Ligei Națiunilor că Cehoslovacia se poartă foarte bine cu minoritatea maghiară, făgăduind că la rândul ei va trata mai bine minoritatea slovacă de pe teritoriul maghiar.

Cehoslovacii nădăjduesc că autoritățile maghiare vor înceta via propagandă ostilă lor. In tot cazul se va realiza un acord privind chestiune amnistiei condamnaților politici precum și chestiunea foștilor funcționari ai statului ungar. In ce privește împărțirea archivelor și a documentelor istorice și a amintirilor artistice, a fost realizată o înțelegere deplină.

Conferința a ajuns la cele mai interesante rezultate în ce privește diverse chestiuni economice. Acestea, superficial considerate la Brück, au fost cu îngrijire studiate. Ca și pentru chestiunile politice, tratatul de la Trianon a servit ca bază de discuție, dar în multe cazuri, ambele state și-au acordat avantagii mutuale trecând cu mult peste stipulațiunile tratatului din Trianon.

Mai întâi s'au făcut principiile pe baza cărora trebuie redactat tratatul de comerț ungaro-cehoslovac și s'au discutat condițiunile de schimb ale diverselor mărfuri (de pildă, cerealele din Ungaria contra produse industriale din Cehoslovacia).

Chestiunile poștale și de comunicații mai cu seamă acelea privind unele căi ferate de interes internațional au fost studiate ca și chestiunile de tarifuri, de aviație etc.

S'a căutat a se rezolva importante probleme financiare. (E vorba de relațiunile între unele bănci slovace și băncile ungare, despre creanțele, asigurările și creditele depuse de cetățenii unuia din cele două state în băncile celuilalt stat).

Asupra tuturor acestor chestiuni, maghiarii și cehoslovacii au ajuns la un acord pe baza unui principiu bine determinat sau au preconizat soluțiuni favorabile, invitând comisiunile mixte de a elabora noui proecte. S'a hotărât ca ambii miniștri de externe să se întâlnească pentru ultima dată pentru redactarea unui regulament definitiv. Cu ocazia acestei viitoare și desigur apropiate conferințe opinia publică maghiară își va fi dat bine seama de situația europeană și de aceea atitudinea Ungariei va fi definitiv fixată. In tot cazul, conferința de la Marienbad n'a făcut decât să consolideze pacea și noua ordine în țările danubiene. Va trebui ca mai de vreme sau mai târziu ultimii adversari în tratatelor de pace să se facă în fața realității și să părăsească formula mincinoasă a unei „Europe balcanizate."

Congresul femenin

In intervalul dela 10—16 Iulie se va întruni la Viena congresul Ligii internaționale a femeilor, care se va ocupa cu realizarea principiilor generale pacifiste ale ligii.

Fiecare delegațiune se va prezenta cu un program deosebit. Astfel delegațiunea americană va stărui pentru evitarea unei intervențiuni militare în Mexic și pentru stabilirea unor raporturi amicale între America și Japonia.

Membrele engleze ale ligii intenționează să informeze opinia publică din Anglia asupra situației în Irlanda, să facă propagandă împotriva nedreptăților cuprinse în tratatul de pace și îndeamnă opiniile spre o mai bună înțelegere a situației internaționale.

Delegațiunea germană va stărui între altele pentru reforma învățământului istoriei în școli, va combate antisemitismul și propagarea urei între popoare.

Secțiunea polonă va cere admiterea femeilor la toate plebiscitele.

Aceste sunt câteva exemple din problemele, cu car se va ocupa acest congres.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Ceho-slovacia față de teatrul maghiar

„Adevărul literar" menționează că asupra teatrului ungar din Slovacia a făcut declarații în „Bécsi Magyar Ujsàg", ministrul plenipotențiar dr. Martin Micura. Se știe, că numai România a avut o atitudine cu adevărat binevoitoare față cu problema teatrelor ungare și germane în teritoriile alipite, noile state Iugo-Slavia și Ceho-Slovacia interzicând dela început funcționarea teatrelor străine. Acum, ungurimea din Ceho-Slovacia, reclamă și dânsa drepturi culturale și între aceste mai întâi: reînființarea teatrelor ungare. Ministrul dr. Martin Micura declară foarte categoric, că statul Ceho-Slovac nu va împiedeca funcționarea teatrelor ungare, dacă aceste se vor feri de instrucțiuni venite dela Budapesta. Dar până ce ungurii nu se pot alimenta culturalicește decât acceptând poruncile date de Horthy — manifestațiile lor „culturale" nu pot inspira multe simpatii, căci ele se reduc la simple agitațiuni cu caracter iredentist. Statul Ceho-Slovac ar fi dispus, ca să admită funcționarea unui teatru ungar la Kasovice (Cașovia) și a unui teatru german la Bratislava (Pressburg) și să recunoască ca persoană morală „Societatea ungară pentru sprijinirea teatrului".

Un savant rus despre Români

Ziarul „Viața studențească" publică următorul fragment dintr'o convorbire cu d-l Koulicher. Cităm, din amintire, crâmpeiul acesta de declarație, din spusele savantului profesor de drept internațional din Petrograd. Discuția se purta în jurul impresiilor pe care le-a cules despre țara și poporul românesc.

„Observ că în literatura străină, neamul d-v. e foarte rău cunoscut, — rău cunoscut, nu în sensul pe care-l comportă cuvântul, ci în aceea că se atribue Românilor calități și defecte pe cari ei tocmai nu le au. Așa, bunăoară, se vorbește de „Boyards" cu obiceiuri și cu tradiții feudale; se amintește în ă de o clasă de țărani inculți și răi și plini de acel sentiment al supunerii, care caracterizează pe mujicul rus; de un guvernământ — fără aluzie anume la cel care este sau la acele cari au fost — tiranic, agresiv și înzestrat cu o nemărginită autoritate și cu prerogative deasupra puterii de discuțiune, în general de un fel de colonie orientală, înlăuntrul căreia viața și cugetarea se agită după datini impuse de puterea covârșitoare a temperamentului prin excelență conservativ și după normele prestabilite de autoritatea care administrează. Ei bine, opinia mea este că ceeace vă lipsește dvoastră sunt tocmai acești Boyards, mojicii și inflexibilitatea unei direcții statornice de viață socială. Ceea ce ar fi trebuit să aveți în locu-le nu mi-e îngăduit mie, — oaspe trecător pe pământul României — să v'o spun. Rămâne s'o aflați dela alții sau din cărțile de impresii personale ce voiu face să apară mai târziu..."

Două burse de teatru ale „Rampei"

Ziarul „Rampa" anunță că va institui la toamnă un nou concurs pentru două burse la cursul de teatru al d-lui Al. Mihalescu. (Se știe că și anul trecut au fost două burse).

Iată cum e recomandată pregătirea concurenților:

Toți concurenții cari se vor înscrie, se vor prezenta mai întâi unei comisiuni eliminatoare, unde vor trebui să spue versuri și proză. Alegerea acestor bucăți trebue să fie făcută cu pricepere, din domeniul pentru care concurenții cred că au mai multă tragere de inimă.

Bunăoară, când un amator are înclinație — sau fizic — pentru genul comediei, să se pregătească cu versuri și proză din literatura umoristică. Iar acei cari înclină mai mult spre dramă, să caute a știi bucăți din genul acesta.

Alegerea crâmpeielor pe cari le vor recita, și cari pot fi aceleași în fața comisiunei eliminatorii ca și în fața celei definitive, e bine să se facă nu din piese dialogate, unde dialogul turbură linia declamației fiecăruia, ci din tirade — dacă e vorba de lucrări dramatice — sau din poezii.

Comemorarea lui Pasteur.

Academia Franceză și Academia de științe se vor uni pentru a celebra în anul viitor împreună cu Universitatea din Strassburg centenarul nașterii lui Pasteur.

După cum se cuvine se va da cea mare strălucire acestei comemorări care de altfel va coincide și cu aniversarea a trei etape capitale din cariera ilustrului savant.

In 1922 se împlinesc, în adevăr, 70 de ani de când Pasteur a fost numit profesor la Facultatea de științe din Strassburg, unde a debutat în anul 1852; 60 de ani de când a fost ales membru al Academiei de științe și 40 de ani de când a fost primit la Academia Franceză, unde fusese ales cu un an mai înainte în locul lui Littré.

Amănunt curios: Pasteur ocupa un loc la Academia de științe în secțiunea mineralogiei pentrucă numai acolo era un loc liber prin moartea lui de Senarmont când Academia voi să-l aleagă.

Fotoliul său îl ocupă astăzi d-l Dauvillé.

Iar la Academia Franceză fotoliul său îl ocupă astăzi d-l Frédéric Masson, după ce îl ocupase mai întâi Gaston Paris.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚI:

Joi, Vineri:
ALCOOLUL.
Sâmbătă Duminecă:
Dragostea de Mama.

CINEMA URANIA:

Joi, Vineri:
Morelli Partea III.
Polpa și Mizeria.
Sâmbătă, Duminecă:
Fiul Rătăcit.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul „INFRĂȚIREA"

Problema școalei normale

In suprinsul României Mari avem astăzi două tipuri de școli normale: cu 6 și cu 8 ani de studii. Legiuitorul se gândește la generalizarea unuia dintre ele și pe cât se pare, sorții stau să cadă pentru cel dintâiu, s'au pentru unul intermediar. Motivul ar fi — nevoile grabnice ale învățământului primar. Dar în chestiune de grabă, vorba noastră veche „Graba strică teaba", își găsește o minunată aplicare și aici.

Inlăturarea acestor nevoi printr'o încadrare prematură în învățământ, adecă după 6 ani de studiu, este o iluzie ușoară și o greșeală grea; căci dacă e adevărat că atunci, când durata cursurilor normale ar fi de 8 ani, agonia șc. primare s'ar prelungi cu 2 ani, e tot atât de adevărat că în celălalt caz, această agonie se prelungește cu 35 ani pentrucă se scot pe piața culturii, oameni cu o pregătire insuficientă, însă cu drepturi consfințite de legi.

Cei 3 ani de specializare nu mai pot îngrămădi în programele lor, cunoștințele necesare unui învățător. Cercetând programul, vedem că el nu mai satisface nici pedagogia veche, deoarece a înlăturat studiul eticei, care este duhul herbartilismului. Mai departe, legiuitorul crezând că dacă lecțiile vor fi psihologice (treptele formale) nu mai e nevoe să fie și logice, a redus atât de mult acest studiu, încât de i s'ar șterge și numele n'ar fi o pagubă nouă pentru învățământ.

Pedagogia nouă nici vorbă să fie satisfăcută de program. Ea rămâne desiderat. Noi știm de pildă, că psiho-fizicul copilăresc nu mai e privit ca o realitate finită, ci ca o realitate în evoluție. De aceea concepția statică în pedagogie, e înlocuită cu o concepție dinamică. Ne gândim la un suflet în formație, iar nu la un suflet ca atare. Și fiindcă psihologia infantilă ne poate oferi aspecte ce ni s'ar părea nouă anormale avânturile ei vor trebui ponderate de o logică potrivită. De aici nevoia, de a se trata lecțiile după un plan psiho-fizico dinamico-logic. Adică, să ne servim de metode logice, turnate în forme de psihofiziologie dinamică.

Pentru aceasta ne trebuesc învățători cu spirit critic pedagogic, aceasta cu atât mai mult, cu cât pedagogia trece acum printr'o criză de sistem, fiind în faza unor experiențe, care nu și-au spus ultimul cuvânt.

Să credem într'o pregătire ulterioară a învățătorului prin sine? Altă iluzie! Ceea ce nu se asimiliază, se eliminiază din organismul intelectual și, prin urmare, substratul aperceptiv lipsind, nu se poate naște interes pentru asemenea preocupări.

Dacă se fixează numărul anilor de școală la 7, atunci se sdruncină și organizația școalei din vechiul regat și org. școalei din țările alipite; iar măsura ce s'ar lua n'ar fi decât vremelnică, deoarece tot va trebui cândva să adoptăm sistemul cu 8, ca să fim cel puțin la nivelul celorlalte neamuri depe pământul țării noastre. Și măsura cea mai bună cred că este aceea, care pune capăt mai curând unei stări de lucruri transitorii.

Acum să privim chestiunea pe altă latură a ei Copilul intrând în școala primară la 7 ani, o termină la 11, când e primit la liceu. La școala normală nu e primit până la 13 ani, așa că el trebue să întrerupă școala 2 ani tocmai în vârsta cea mai propre pentru învățământ. Dacă în școala normală am avea cursuri de durată egală cu cele dela liceu, s'ar înlătura această lipsă a organizației școlare generale.

Să nu uităm iarăși că poporul nostru, marele popor, este la sate și dacă ridicarea lui o așteptăm dela învățător, apoi acesta trebue să fie un adevărat focar, un centru de gravitate morală și intelectuală și un factor de echilibru în mijlocul curentelor vieții noastre de azi.

O sumă de considerațiuni converg către o altă valorificare a școalei normale și a învățătorimii. Ea se va face neapărat cu toate greutățile ce întâmpină azi. Rămâne să vedem cine va fi omul, care-și va câștiga meritul de a fi înfăptuit o.

Gh. Comicescu.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Obligativitatea stagiului doctorilor în medicină

Memoriul Soc. studenților în medicină din București

In legătură cu proectul de lege sanitară, depus în ultimul timp în parlament, și care, după afirmațiile medicilor, lovește în interesele lor vitale, s'a format la București un comitet de acțiune de medici și Studenți care a redactat un memoriu asupra acestei chestiuni, protestând împotriva măsurilor pe cari vrea să le ia statul atacând medicina în elementele ei constitutive superioare.

Iată ce spune, între altele, acest memoriu:

Studenții s'au înscris la medicină în baza unui regulament, care le organiza cariera lor liberă, profesională. In timpul studiilor înțeleg să accepte modificări ale regulamentului de școlaritate, cari aduc îmbunătățiri studiilor lor. Nu înțeleg însă să se aducă, pe cale de legi, schimbări în organizarea profesională cari să modifice spiritul legii sub care au intrat și să le facă odioasă cariera.

Ideea fundamentală care e la baza acestui proiect este cu totul nelegală și neechitabilă întrucât studenții făcând cheltueli aproape insuportabile în lungul șir de ani pentru întreținerea, învățătura și plata taxelor universitare, nu pot fi constrânși de stat la un serviciu forțat, când statul n'a contribuit cu nimic la întreținerea lor și a mijloacelor lor de cultură.

Statul ar puteà să aibă drept asupra bursierilor săi, dacă i-ar avea, ale căror cheltueli din cursul anilor de studiu și le-ar răscumpăro din servicii obligatorii.

Este nelegal și în discordanță cu învățământul, introducerea acestui stagiu obligator de un an la țară, înainte de obținerea liberii practice, articol care vine în contradicție cu libera practică, căzând sub penalitățile practicei medicale ilicite, întrucât se trimite medicul, după obținerea titlului de doctor, să practice medicina timp de un an la țară, pe spinarea cetățenilor, fără ca să aibă nici responsabilitatea pe care i-o dă libera practică.

Relevând această contradicție între actualul proect de lege și tradiția medicală reprezentată prin art. 82 legea sanitară din 1910, vedem că dreptul de practică medicală se dă medicului după ce statul s'a asigurat prin facultățile respective sau prin examenul de liberă practică, de capacitatea științifică a medicului solicitator.

Dealtminteri Facultatea de medicină nu poate să-și considere misiunea împlinită odată cu acordarea diplomei de doctor, unui elev al ei. Ea este datoare să vadă capacitatea științifică a medicului confirmată prin titlul de liberă practică, din momentul în care el devine element util societății. Investit medicul cu aceste titluri și autorizări, poate îmbrățișa fie cariera liberă profesională, fie cea de medic funcționar. Și numai din acest moment statul poate interveni pentru a-și recolta dintre ei medicii funcționari.

Am înțelege să se trimită medicul, care ar vrea să devie funcționar sanitar fără liberă practică, să facă un stagiu pe lângă un medic de circumscripție sau de spital, care să-și asume toată răspunderea.

In acest caz practica lui n'ar fi nelegală.

Cauzele lipsei medicilor rurali nu provin, cum spune expunerea proectului de lege, din consecințele războiului sau din faptul că medicii nu vor să meargă la țară preferând practica în orașe, ci din alte motive mult mai temeinice și mai vechi decât războiul, cari s'au înrădăcinat în administrația sanitară.

Răul de care vorbește proiectul, nu trebue căutat în motivele expuse de autorul legii, ci trebue căutat în însăși cadrul vieții medicale funcționărești, rurală și orășenească, de pretutindeni.

In adevăr situația materială precară a medicului funcționar din toate timpurile și în deosebi cele actuale, nu a putut să atragă spre funcționarismul sanitar, nici calitate, nici cantitate de medici.

Și cari s'au înscris la acel calvar au fost cei constrânși de nevoi, sau cei mai puțin încrezători în capacitatea de a trăi liberi prin munca lor. Și ca să ilustrăm cu un singur exemplu cum erau plătiți înainte de războiu medicii cu liberă practică, trimiși ca auxiliari pe lângă medicii rurali, așa cum se intenționează prin actualul proect de lege să trimită pe medicii fără liberă practică, spunem că erau plătiți în timpul auxiliariatului de un an, cu o diurnă derizorie de 100 lei lunar (art. 45 capitolul 15 titlul 2).

Situațiunea morală a medicului funcționar, nu a fost nici odată de invidiat de către medicul profesionist liber. In trecutul administrațiunii sanitare, prin toate legile existente, s'a redus activitatea științifică și morală profesională a medicului funcționar într'atât, în mod intenționat de autorități, făcând din el un instrument în mâinile autorităților, anihilându-i personalitatea morală care-i formă individualitatea lui.

Cronica politică

Liga națională maghiară. Organizarea politică a maghiarilor din Ardeal a fost în ultima vreme, obiectul unor vii discuțiuni. In fața opiniei publice maghiare se înfățișau într'adevăr două îndemnuri: unul pentru reluarea activității politice, cellalt pentru rămânerea într'o atitudine de pasivitate față de viața publică a Statului român.

Congresul ținut la Cluj, pentru constituirea Ligei naționale maghiare, pare să dovedească lămurit că îndemnul care a găsit ecou este acela care chiamă la o acțiune politică unitară pe toți cetățenii unguri ai Ardealului.

Urmărind cuvântările cari s'au rostit cu acest prilej și privind programul de luptă desfășurat de presupușii conducători ai Ligei maghiare, o constatare se impune. Cea mai mare parte a organizatorilor congresului din sala Teologiei reformate se străduiesc să găsească o atitudine și să stabilească relațiuni față de Statul român. Așa se explică pentruce au fost cuvântători cari au cerut „restituirea instituțiilor maghiare“ transformate în instituțiuni de Stat sau „reducerea serviciului militar la trei luni“, în vreme ce însăș temelia programului de luptă al Ligei maghiare o formează tendința spre o „autonomie a Ardealului“.

In felul caesta, fără îndoială se apuca pe un drum greșit. Căci, în loc de a se organiza în vederea participărei lor la munca obștească pentru prosperitatea Patriei lor de astăzi, maghiarii ardeleni își cheltuiesc puterile lor naționale în scopuri cari niciodată nu vor putea fi atinse.

Iată pentruce nu ne miră nici faptul că în Liga maghiară răsare un curent democratic, adversar magnaților și foștilor demnitari ai guvernelor oligarhice din Budapesta, nici faptul că populația secuiască refuză să se înșire subt un steag în faldurile căruia a mai rămas ascuns un primejdios spirit de aventură politică.

Organizarea politică a maghiarilor

Ședința de pregătire. — Adunarea generală. — Statutele Uniunii maghiare.

Mercuri 6 Iulie, a. c. s'a ținut adunarea generală a Maghiarilor pentru constituirea lor politică în cadrele „Uniunii maghiare.“ Vălul obscur asupra felului, cum înțeleg concetățenii noștrii să se încadreze în viața noului stat a fost dat la o parte și azi putem constata: Maghiarii noștrii nu doresc să vază realizate numai așa numitele lor drepturi cari să le asigure existența ca minoritate națională, ci ei vor să impună României noui principii constituționale neexistente până acum în viața nici unui stat modern, și cer nu numai să fie executarea clauzelor cari privesc pe minorități din tratatele de pace, ci vor să treacă drept inițiatorii unei noui constituții pentru statul român. Nu voim să afirmăm, dar e prea posibil ca prin însuși programul său Uniunea să-și fi dat lovitura de grație prin excesul maxim al punctelor stabilite. Din atmosfera ședinței „marei adunări“ e de remarcat următorul fapt: Organizarea maghiarilor pentru noua lor viață politică s'a terminat în două care! Intreg programul a fost primit fără discuție, fără o aprofundată cercetare din partea celor de față, cari în acel moment au luat pentru întâia dată cunoștință despre conținutul lui. Ne întrebăm: cuprinde acest program esența voinței tuturor maghiarilor? (îndeosebi că foarte multe regiuni n'au fost prezente). Ideile fixate în punctele sale sunt ele izvorâte de fapt din necesitățile vieții simțite de maghiari? Nu! Programul a fost opera unui cerc restrâns, opera acelora cari mai eri au condus Ardealul cu sentimentele dovedite în acele timpuri. La fixarea acestui program n'a luat parte maghiarimea, ci cei câțiva delegați ai Clujului și poate consilierii lor intimi, iar massa s'a lăsat condusă de elită fără să știe ce semnează, fără să întrebe măcar ce aprobă. Mulțimea de față a văzut că se cer multe, a primit cantitatea pretențiilor — fapt care a impus și a neglijat să mai cerceteze și calitatea celor aprobate sau justificarea pretențiilor formulate. Nimeni cu nici un cuvânt n'a întrebat dacă minoritatea maghiară este îndreptățită să formuleze acest program sau dacă punctele stabilite sunt necesitate a existenței minorității maghiare? Ele au fost aprobate, s'au făcut felicitările obișnuite, s'au propus mulțumiri în procese verbale, s'a cântat apoi imnul național maghiar („Dumnezeule binecuvântează pe maghiari“) și în ultima analiză s'a stabilit timpul banchetului dela hotel „Central“.

Nu cred oare conducătorii pregătitori ai acestei adunări generale că a fost prea mare superficialitate pentru un act atât de important?

Ședința pregătitoare

Marți 5 Iulie la ora 5 d. m a avut loc ședința de pregătire condusă de d-l Samoil Josika D-l Iosif Sándor, vicepreședintele asociației „Emke“ citește statutele de organizare pregătite de d-sa.

D-l Ioan Sebesri impută comitetului central că a pregătit statutele într'un cerc restrâns fără ca ele să fi fost trimise spre studiere organizațiilor județene. Afirmă că cea mai mare parte dintre cei de față, afară de făuritorii statelor nu cunosc conținutul, nu sunt pregătiți și nici nu pot face propuneri. Propune deci ca statutele să fie trimise organizațiilor județene spre studiere, adunarea generală de Mercuri să se amâne până când statutele vor fi elaborate, cu atât mai vârtos că nu sunt încă constituite toate organizațiile județene și numai un număr restrâns sunt de față pentru a le da sancțiunea de aprobare.

Statutele se primesc totuși pe timp de nu au urmând ca cele noui să fie studiate și aprobate în viitoarea adunare generală.

Punctele esențiale ale statutelor sunt în rezumat următoarele:

Maghiarii din România fiind o minoritate națională unitară și omogenă se unesc într'o organizației politică generală care urmărește reprezentarea maghiarilor în statul român.

Fiecare bărbat sau femeie de origine maghiară având 20 ani împliniți poate fi membrul Uniunii.

Membrii au drept la ajutorul Uniunii pentru apărarea drepturilor minoritare, cetățenești sau orice alte drepturi naturale sau asigurate de legile statului.

Organele Uniunii sunt „marea adunare“, Comitetul central, comitetele județene, de plasă, și cari se vor înființa în orașe precum și orice secție de specialitate sau comisiune care s'ar înființa de aceste comitete.

Populațiunea maghiară va alege câte un delegat pentru fiecare 100 alegători. Acești delegați ale comitetele județene și de plasă.

In caz de desființare fondul Uniunii trece la asociația „Emke“ sau în caz de neexistența acesteia la Societatea Muzeelor din Ardeal.

In chestiunea școalelor se naște o discuție vie și se cere, ca să se intervină la Liga națiunilor pentru a se ști că dreptul acordat minorităților de a înființa școale naționale nu poate fi oare atacat de stat pentru a considera aceste școli ca școale de stat.

Ședința de pregătire se termină cu propunerea d lui Koos, care cere ca să se accentueze în program că Ardealul este al națiunilor locuitoare. Propunerea însă nu se ia în considerare.

Adunarea generală

La ora 10 dimineața s'au adunat în sala Teologiei reformate delegații puținelor județe cari s'au organizat. Sunt aproape 200 persoane. Pe galerie un neînsemnat număr de public. (In mare parte funcționarie cari locuesc în același local).

Primul care vorbește este d-l Emil Grandpierre. D-sa accentuează că Uniunea maghiară este deasupra oricăror partide politice ce s'ar forma. Ea cuprinde în sine întreagă maghiari ea. Durabilitatea ei numai în acest fel poate fi asigurată, căci partidele politice trăesc conduse numai de interesele de partid. Desființarea sau desbinarea partidelor politice nu e permis să aibă influență asupra vieții maghiarilor și din acest motiv s'a ales această formă de organizare.

Cauza întârzierii organizării provine din faptul că maghiarii au fost rupți din corpul statului maghiar contra voinții lor și nu puteau ca printr'un act de această natură să sancționeze deslipirea până când aceasta nu s'a declarat prin formele cuvenite.

Cere ca d-l Iosika să fie rugat printr'o comisie să primească președenția și propune membrii comisiunei.

D-l Iosika intră în sală în aplauzele asistenței. D-sa mulțumește pentru încrederea depusă. Declară că scopul organizării este adunarea tuturor maghiarilor în cadrele unei minorități etnice respectându-se interesele statului. „Ne bazăm pe dispozițiunile convențiunilor de pace și pe drepturile asigurate nouă de legile statului. Cere adunării ca să primească cele 21 puncte urmând ca Comitetul Central să le elaboreze din nou și să le propună unei noui adunări generale.

Se citește apoi următoarea telegramă către M. Sa Regele;

„Minoritatea națională a maghiarilor din România în marea adunare ținută în Cluj și-a alcătuit organul său politic și reprezentativ: Uniunea maghiară, și folosind această ocazie salută pe Majestatea Voastră cu supunere cetățenească și Vă roagă să-i asigurați acea regală ocrotire, pe care o așteaptă și în care nădejduesc cu încredere și supune toate națiunile orânduite sub sceptrul Vostru de înțelepta Providență dumnezeiască.“

Telegrama se ia la cunoștință cu o semnificativă răceală.

Se alege apoi Comitetul central în frunte cu d-l Samoil Iosika, președinte, dr. Haller Gustav, Ștefan Ugron, B. Grandpierre, Colomann Beldi, Ferenczy Geza, L. Albrech, vicepreședinți;

Lefurile învățătorilor Confesionali

(Scrisoare deschisă adresată guvernului și Corpurilor legiuitoare.)

Primim spre publicare:

— „Flămând și fără adăpost“ privește sentinela școalei și culturei românești, — „copii ai suferinței“ — învățătorii confesionali gr.-or. și grec.-cat., la altul veseliei unității naționale, strigând prin presă și memoriile sale, „Jos Carpați blestămați ce-au despărțit frați de frați“; și oameni nu-i aude.

Ce au greșit ei patriei, națiunei, societății, umanității sau ideii de unire națională, încât statul numai pe ei i-a lăsat afară din legea de unificare, sau ce păcate grele au făptuit ei față de umila noastră biserică, și unde sunt superioritățile noastre școlare bisericești, cari aproape de un an nu au sărit în ajutor ca din puteri proprii să îndrepte această pagubă în leafa învățătorilor confesionali, în aceste zile mari de sărbătoare?

Să li-să spună odată pe față acestor oameni, dacă au păcătuit. Să fie trași la răspundere, dacă a greșit. Să fie dați afară din serviciu — ca o slugă rea și netrebnică — dacă așa sunt vrednici; dar să nu fie chinuiți cu foamea, căci „Foamea e cel mai rău sfătuitor.“

Dacă sunt buni și necesari, atunci guvernul și corpurile legiuitoare să ia de urgență dispoziții ca;

1. In fiecare comună din provinciile alipite, care dispun de local de școală corespunzător, propriu sau închiriat — la cererea reprezentanței comunală, parochială sau sfatului școlar respectiv; să se decreteze școale de stat, care împrejurare adusă la cunoștința revizoratului școlar, acesta prin autorizație specială cu urgența posibilă să se îngrijească a se numi un învățător. Acolo unde este învățător conf. cri comunal în loc prioritatea având acela în calitatea ce a avut.

2. Invățătorii conf. români să fie unificați în leafă și accesorii cu învățătorii de stat: aceasta cu efect retroactiv dela 1 Octombrie 1920.

3. Leafa și accesoriile, întru cât statul nu poate sau nu e dispus a-o întregi din bugetul statului, să oblige pe susținătorii de școale să le plătească din puteri proprii.

4. In viitor întrucât susținătorul de școală privată va dori a împlini posturi de învățători, cari ar avea să de învățătură la mai mulți de 20 băieți într'un local în cunoștințele de cultură generală care cad sub controlul statului, leafa și accesoriile acelor învățători nu poate fi mai mică ca a corpul I didactic primar din serviciul statului.

I. ROMAN,
învățător director.

Așa că în cele din urmă însăși populația și-a manifestat fățiș neîncrederea în capacitatea lui profesională și apoi medicul izolat mai mulți ani de zile în cercul strimt și lipsit de variațiunea cazurilor patologice, suferă încetul cu încetul reducerea cunoștiințelor sale și pierderea abilitatii technice pe care o aveă în momentul când intrase în exercițiul profesiunii sale.

O altă cauză, este nesiguranța situațiunii și a postului ce ocupă, fiind expus la mutări sub diferite influențe oculte politice, de protecționism și nepotism.

Apoi, neîncrederea în superiorii lui, cari nu și-au făcu niciodată din situația lor datoria de a-și apăra subalternii, pentru a le înălța autoritatea morală, lăsându-i la discreția autorităților administrative și polițienești, car trăesc numai din abuzurile șis uzurpările drepturilor celorlalți funcționari.

Toate acestea au făcut ca medicul să refuze demnitățile pe care i le conferă diferitele grade ale erarhiei sanitare funcționare, mulțumindu-se cu demnitatea sa de om și profesionist, al cărei apărător rămânea să fie singur.

Aparația acestui proect în aceste momente, face parte din incoherența legislativă sanitară din ultimii ani, căci de o parte prin decretul lege No. 3026 din 1919 suprimându-se aliniatul 3 al articolului 82 din legea sanitară din 1910, se dă dreptul de liberă practică în țară tuturor medicilor streini posesori de diplome din streinătate, fără nici o altă clauză cetățenească; iar de altă parte proectul de lege de astăzi restrânge dreptul de liberă practică medicilor români, cărora nu li se dă dreptul de liberă practică înainte de a face un stagiu de un an la țară.

Toate aceste rele nuse vor îndrepta prin sacrificarea inutilă a tinerilor medici, tocmai în timpul când au nevoie absolută de completarea studiilor pentru a deveni factori utili societății și când mai au și obligațiunea unui an de stagiu militar.

Trebue sa fie bine înțeles că nu lipsa de medici determină reaua stare sanitară rurală ci reaua organizare sanitară determină grava lipsă de medici rurali.

Dându-se medicului rural condiții bune de trai, mijloace de transport, autoritate suficientă față de organele administrative deci posibilitate de muncă, se vor găsi foarte mulți medici, cari să îmbrățișeze cu mult drag cariera de medic funcționar rural.

Astfel Direcțiunea sanitară, și ar găsi un personal medical cu dor de muncă mai mult decât suficient și n'ar mai avea nevoie să recurgă la crâmpeie de legi coercitive, cari lavesc și în libertatea profesională medicală și în învățământul medical și in temelia organizațiunii sanitare.

Căci e sigur că această lege ar aveă de efect scăderea nivelului științific și numărului de medici prin întreruperea studiilor și reducerea înscrierilor în facultăți, ar avea de efect temporizarea reorganizării, de o necesitate necontestată, a întregului serviciu sanitar, singura în stare să remedieze relele din temelie.

De aceia, acest proect de lege nu trebue și suntem siguri că nu va trece prin corpurile legiuitoare.

Pentru Comitetul de acțiune de Medici și Studenți

Președintele Societății Studenților în Medicină
M. ALBINI.

I. Ferenczy, cassier, şi C. Bányai controlor. — Apoi se aleg membrii comitetului Central.

D-l Iosika ia din nou cuvântul şi declară: Noi n'am constituit acum o Uniune irredentă. O astfel de acţiune ar fi sub demnitatea noastră.

Amintesc acestea pentrucă să avertizez pe prietenii şi duşmanii noştrii, fiind convins că programul nostru va servi patriei comune.

Apoi d-l Dr. Stefan Zagoni, citeşte programul Uniunii maghiare, care este următorul:

1. Realizarea autonomiei minorităţii maghiare şi în cadrele acesteia autonomia intereselor culturale, economice şi sociale a maghiarilor prin organe de conducere, administrative şi justiciare.

2. Libertate religioasă absolută, egală şi reciprocă precum şi asigurarea şi desvoltarea autonomiei istorice a confesiunilor maghiare, înţelegând autonomia diecezei reformate acum în formare şi a diecezelor cari se vor forma în viitor.

3. Asigurarea instrucţiei publice în limba maghiară, dela gradul inferior până la cel superior prin organe autonome. In acelaş timp diecezele, asociaţiile şi corporaţiile maghiare vor face demersurile necesare la timpul său pentru recâştigarea şcolilor cedate prin contract statului maghiar (Aceste şcoli sunt acum în stăpânirea statului român pe baza dreptului de succesiune N. R.)

Se provoacă Comitetul central al Uniunii ca să clarifice conţinutul art. 11 din tratatul încheiat la 9 Dec. 1919 prin care se asigură autonomia locală a şcoalelor, pentru ca să ne putem folosi de avantajele acestui articol.

Admiterea cercetării libere a şcoalelor speciale şi superioare din străinătate şi acceptarea diplomelor ce se vor câştiga.

4. Restabilirea autonomiei locale şi municipale.

5. Asigurarea drepturilor cetăţeneşti egale şi a posibilităţei exercitării lor egale. Repatriere liberă în conformitate cu tratatele de pace pentru aceia cari optează pentru cetăţenia română şi în legătură cu aceasta despăgubirea celor cari din cauza ordinelor autorităţilor nu pot exercita dreptul lor de opţiune.

6. Votul universal egal şi pentru femei, votare secretă, asigurarea formării corecte a circumscripţiilor de votare.

7. Executarea art. 8 din tratatul minorităţilor în ce priveşte exerciţiul limbei.

8. Incetarea proceselor politice pe baza art. 76 al tratatului de pace; desfiinţarea poliţiei secrete, încetarea brutalităţilor autorităţilor de urmărire. Infracţiunile convise de militari să fie judecate de forurile civile cu excepţia celor de caracter pur militar.

9. Formarea unei legi agrare aprofundate care să aibă în vedere interesele expropriaţilor şi a micilor proprietari asigurând desvoltarea producţiunii. Terenurile şcoalelor şi ale confesiunilor nu vor fi expropriate precum nici pădurile şi păşunile. Preţul terenului expropriat va fi cel din momentul exproprieri, care se va plăti jumătate în bani gata iar cealaltă jumătate prin bonuri de stat cari pot fi lombardate.

Libertatea comerciului şi a industriei şi în general a producţiunii.

11. Un sistem de impozite echitabil bazat pe progresivitate. Desfiinţarea impozitelor asupra articolelor de prima necesitate.

12. Desfiinţarea stării excepţionale şi a cenzurii.

13. Asigurarea procedurii corecte şi imparţiale pe teren administrativ şi justiciar şi pentru aceasta reîncadrarea oficianţilor maghiari, îndepărtaţi din oficii îndeosebi că guvernul are o îndatorire în acest sens în urma ordonanţei dela 24 Iunie 1920 care a fost satisfăcută din partea funcţionarilor.

14. Recâştigarea tuturor instituţiunilor maghiare luate de stat cari sunt proprietăţile organizaţiunilor cu caracter de asociaţie, corporaţie, sociale sau confesionale.

15. Asigurarea dreptului de proprietate şi încetarea tuturor recvirărilor de locuinţă şi de orice natură pe întreg teritoriul statului, deci şi pe teritoriul zonei de războiu, Despăgubirea pagubelor cauzate cu recvirările.

16. Asigurarea desvoltării libere a organizaţiilor muncitoreşti Asigurarea dreptului de grevă. Restabilirea autonomiei casselor muncitoreşti.

17. Organizarea serviciului militar pe baza de miliţie cu serviciu maximal de 3 luni şi asigurându-se serviciul numai pe teritoriul cercului de recrutare respectiv.

18. Ţinerea sărbătorilor gr.-orientale să nu fie obligătorie. In afară de sărbătorile naţionale şi de repaos Dumenical.

Inainte de discuţia programului d-l Sandor Jozsef, ţine să accentueze că pressa şi autorităţile române reduc intenţionat la un milion numărul maghiarilor din România.

Face apoi comparaţii statistice şi stabileşte numărul maghiarilor la 2,042,400.

Aminteşte procedeul de o cinste exemplară a statului maghiar când forma statisticele după limba maternă. In schimb în regatul vechiu fiecare locuitor era român şi în celelalte state se ia în considerare limba dominantă a ţinutului ca bază statistică. Protestează că se intenţionează ruperea evreilor din corpul maghiar şi constată că evreii au intrat în Ungaria în cadrele triburilor lui Arpad.

Referitor la program singur d-l Gyarfas ia cuvântul accentuând că minorităţile trebue să formeze nu un program de guvernământ, ci un program minoritar.

Acest program are un caracter ostentativ. Cere primirea programului.

D-l Josika mulţumeşte comisiei de pregătire pentru munca depusă.

Şedinţa s'a terminat la ora 12 în intonar a imnului maghiar.

Rep.

DACĂ DORIŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE şi PIANE

să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui

SZEKELY şi RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii

Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată în rate

INFORMATII

Proprietarii de trăsuri şi automobile sunt avizaţi pe calea aceasta, să se pregătească pentru Marea bătae de flori a Sindicatului presei din Ardeal, care va avea loc în ziua de Duminecă 10 Iulie.

Atragem atenţiunea, în acelaş timp, că atât trăsura cât şi automobilul cel mai artistic împodobit cu flori, vor fi premiate de un juriu special.

■

Marile Serbări ale Sindicatului Presei Române din Ardeal, cari vor avea loc Sâmbătă 9 şi Duminecă 10 Iulie, au fost puse sub patronajul d-lor Teodor Mihali, preşedintele Comisiei de unificare, cu d-na, dr. Iuliu Pop, primarul oraşului cu d-na, C. Tănăsescu, directorul general al internelor cu d-na, general Atanasiu, cu d-na. general Florescu, cu d-na, St. Meteş, prefectul judeţului, cu d-na, V. Dumitriu, rectorul Universităţei, cu d-na.

■

Financiare

In urma dispoziţiunilor luate de către Ministerul Finanţelor, toţi deţinătorii de cecuri provenind din operaţiunile Unificări Monetare sunt invitaţi să le prezinte la incasare cel mai târziu până la 1 August 1921 la oricare din ghişeele Băncii Naţionale a României atât în Centrala din Bucureşti cât şi în Sucursale şi Agenţii.

■

Agrare.

Câţiva directori dela şcolile de Agricultură din Ardeal au cerut să fie trimişi pe timpul vacanţelor la institutele agricole din Regat pentru a şi însuşi limba română şi a se iniţia în sistemul agricol din Regat.

■

In Basarabia au început să funcţioneze cooperativele agricole, una la Siscani, infiinţată la 4 Maiu, altă la Bujor, infiinţată la 10 Maiu.

Sătenii au primit cu mare bucurie aceste cooperative, fiindcă ele vor apăra pe săteni contra speculei la vânzarea roduiui. Astfel de cooperative se vor înfiinţa şi în Ardeal.

■

Industriale

Situaţia generală a industriilor din Transilvania devenind din ce în ce mai critică, Uniunea industriaşilor din Cluj a adresat ministerului de industrie un ultim apel desnădăjduit prin care previne încă odată pe cei în drept de catastrofa ce ameniţă industria Ardeaului, dacă nu se vor lua imediate măsuri pe cari industriaşii în diferite rânduri le-au indicat.

■

Dela Primăria

Consiliului oraşului a dat o nouă ordonanţă privitoare la reorganizarea serviciului de incoartiuire.

Politice

La primirea entuziastă şi călduroasă făcută de moţi în Abrud, d-lui Ion I. C. Brătianu, şeful partidului liberal, cu prilejul călătoriei sale în Ardeal a fost reprezentată şi organizaţia liberală din Alba-Iulia. prin părintele I. Teculescu, protopop gr.-oriental şi d-l dr. Colbasi advocat.

La banchet, Sfinţia sa protopopul Teculescu, a ridicat un toast care a impresionat întreaga asistenţă prin modul luminos cu care a ştiut să scoată în relief faptele politice din trecutul îndepărtat şi apropiat al partidului naţional-liberal.

El a ridicat paharul său în onoarea d-lui Ion I. C. Brătianu.

Un toast, de asemenea a fost rostit de meseriaşul Ilon Şoitu din Abrud care a participat la războiul nostru de desrobire.

■

Comerciale

In evederea satisfacere traficului de mărfuri importate şi exportate prin portul Galaţi, s'a numit o comisiune care să studieze mărirea capacităţii de manipulare a mărfurilor în acest port.

Comisiunea este compusă din delegaţi technici ai ministerului de comunicaţii şi din delegaţi ai ministerelor de industrie şi comerţ, domenii şi finanţe.

■

Diverse

Dl Petrini director general la Agricultură a plecat în provincie pentru a inspecta lucrările de expropriere.

■

Dl profesor G. Oprescu ne roagă să anunţăm că data plecării excursioniştilor în Franţa, de sub conducerea d-sale s'a amânat din pricina nevotării bugetului.

■

Negustorii clujeni cari apreciază serviciile presei şi prin aceea că populariezează firmele lor, se arată şi de data aceasta foarte gentili cu Serbările presei, oferind obiecte de preţ pentru uriaşa Tombolă care va funcţiona Sâmbătă 9 şi Duminecă 10 Iulie, în Parcul orăşănesc, la marile Serbări ale presei.

Organizatorii acestor Serbări au introdus fericita inovaţie, de a face cu acest prilej o preţioasă reclamă chiar în cuprinsul Parcului, fiecărei firme care va dona obiecte dentru Tombolă.

■

Diverse

Artificiile pe cari publicul clujan le va admira cu prilejul serbărilor din parcul oraşului ale „Sindicatului Presei Române din Ardeal", au fost pregătite de marea fabrică „Vulcan" din Bucureşti care a pus la dispoziţia comitetului organizator şi technicianii săi.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Consulatul republicei Cehoslovace din Cluj nu va putea începe activitatea sa în direcţia agendelor de Paşaporte. Afaceri Consulare, Comerciale şi Informaţiuni decât numai după ce se vor putea aranja cancelariile în localul destinat pentru acest scop.

Până la acel termen toate aceste chestiuni se vor rezolvi numai prin legaţiunea R. C. Slovace în Bucureşti, str. Episcopiei Nr. 9, la care se vor adresa toţi cei interesaţi.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

■

Penru vindecarea sigură au Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosităţii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticla 15 Lei. Depozitul principale Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-319

■

Cunoscuta Societatea Anonimă Română pentru industria oxigenului, acetelinei şi altor gaze din Bucureşti, Str. Măgurele 93, va înfiinţa în Cluj o sucursală, având în depozit permanent gaze, aparate de suduro, autogene. Produse speciale pentru sudură, accesorii, piese reservă de etc. 828

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

Vopseşte curăţă şi spală

cel mai eftin, şi mai frumos

spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primeşte şi face expediţii cu poştă.

Representantul din Bistriţa este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete.)

Telefon 5 OO—11211.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Germania n'a dezarmat

La 30 Iunie trecut Germania trebuia să fi desarmat reichwehrul, Sicherheitspolizei, organizaţiunile de autoprotecţie ca Orgeschul şi să fi predat materialul şi uzinele de războiu.

Din raportul generalul Nollet constatăm următoarele: O armată de 40.000 oameni perfect încadraţi, înarmaţi şi echipaţi se răsboeşte în Silezia superioară. Pretinsele corpuri de franctirori ale generalului Hoefer sunt regulat aprovizionate şi acest lucru e suficient pentru a constata că Germania nu-şi ţine obligaţiunile luate.

In Prusia Orientală, în Saxonia, în Würtemberg şi Baden nu s'a efectuat în întregime predarea armelor.

Toate societăţile militare ale imperiului german s'au refugiat în Bavaria. Orgesch, Einwohnerwehren, odată disolvate — admiţând că aceasta s'ar putea întâmpla — vor fi înlocuite pe încetul prin organizaţiuni similare, având grija de a le schimba numele.

Heimatsdienst, Heimattreuer Oberschlesier, Orka, Selbstschütze grupează toţi oamenii în stare de a purtà armele. Organizaţia Zentz, fondată de un bogat industriaş, centralizează şi repartizează fonduri între societăţi militare mai mult sau mai puţin secrete.

Technische Nothilfe, analoge cu uniunile civile, constituite pentru a combate grevele, sunt în legătură permanentă cu Einwohnerwehren şi aderenţii lor au dreptul să fie înarmate.

Ordnungsblock e compus din monarchişti convinşi, Zeitfreiwillige din voluntari gata la orice. In această privinţă s'ar putea da mai multe exemple.

Iată cum desarmează Germania şi aceasta pentrucă Wirth, cancelarul Reichului se arată prea indulgent faţă de intrigile şi agitaţiunile partidelor războinice.

Anchetele noastre

Spitalul de femei din Cluj

— Opera D-lui dr. D. Stanca —

Toată lumea îşi dă seamă de gravitatea pericolului veneric, care îşi întinde tentaculele în toate păturile sociale, îmbolnăvind mii şi mii de oameni. Alături de acest pericol, ce trebueşte combătut cu măsurile cele mai sigure şi drastice, se pune şi problema prostituţiei, care până acum, n'a fost rezolvată în mod satisfăcător în ţara noastră. Incercări de remediere a răului, s'au făcut în Cluj, nu s'au ajuns la rezultate aşa de nete şi precise, rezultatul unei munci asidue, depuse fără oboseală, de d-l dr. D. Stanca şi ajutoarele d-sale.

Intr'adevăr, cine a avut ocazie, vizitându-i spitalul, să stea de vorbă cu d-sa, spre a auzi măsurile luate pentru combaterea prostituţiei şi a maladiilor venerice, şi a se convinge prin statistici şi cifre de stadiul în care se găseşte actualmente problema, a putut să-şi dea seamă de frumoasele rezultate obţinute, printr'o muncă bine condusă. Cred necesar să schiţez în câteva cuvinte organizarea serviciului în al cărei conducere stă d-l dr. Stanca:

Prostituatele din localurile de prostituţie sunt supuse de trei ori pe săptămână vizitei medicale; cele găsite bolnave, sau chiar acelea, ce fără a avea manifestaţii dermice sifilitice, au o reacţie Wassermann intens pozitivă, sunt internate în spitalul de femei. In fiecare seară sunt întreprinse razii pe străzi, graţie cărora femeile asupra cărer moravuri ar exista vreun dubiu, sunt duse de agenţi la circumscripţie, unde sunt cercetate de medicii circumscripţiilor; în caz de boală venerică sunt înaintate spitalului de femei.

Spitalul de femei a avut un ceput foarte modest: deschis cu 7 paturi şi o mică sală de pansament, cu un singur medic, d-l dr. D. Stanca, astăzi, graţie muncii şi străduinţelor d-sale, numără 150 paturi, cu o secţie venerică, una gynecologică şi una dermatologică, având şi nouă medici. In spital, femeile sunt ospitalizate gratuit şi sunt ţinute până la vindecare; bolnavelor sifilitice nu li să dă drumul, decât dacă au reacţia Wassermann intens negativă.

In spital au venit cu timpul şi ţărance, cari capătă o îngrijire, pe care n'ar putea s'o aibă la ţară. Pe lângă spital este un ambulatoriu policlinic, unde se poate trata orice cu injecţii pentru sifilis.

Dar d-l dr. Stanca n'a privit numai problema din punct de vedere medical, şi nu s'a mulţumit să redea forţe şi sănătate celor ce i-a tratat în spitalul ce-l dirige. Privind chestiunea şi din punct de vedere social şi moral, a căutat să facă o educaţie femeilor ce căzuseră pe panta prostituţiei. Alături de spital, d-sa a instalat un atelier de croitorie de domni şi de doamne, în cari femeile ce fuseseră bolnave şi se însănătoşiră, şi cari voiau să nu se mai dedea unei profesiuni abjecte, pot veni să lucreze; chiar dacă nu cunosc meseria, sunt primite spre a o învăţa. D-l dr. Stanca proectează acum să mărească această croitorie, annexându-i un atelier de ţesătorie de mătase şi pânză şi un atelier de covoare naţionale. Am văzut femeile la lucru, sub conducerea unei distinse maestre, şi m'am putut convinge de utilitatea acestor ateliere; pe lângă rufe şi haine de bărbaţi şi doamne, am avut ocazia să admir şi broderii de foarte bun gust. Lucrătoarele au un cămin, alăturat atelierului aşa că pe lângă leafă, capătă şi mâncare şi locuinţă.

E de remarcat că cele mai multe lucrătoare sunt încă fete tinere; căzând pentru puţin timp în braţele păcatului şi înbolnăvindu-se, au dat de spitalul d-lui dr. Stanca, care la însănătoşire le-a procurat un mijloc cinstit de a-şi câştiga existenţa, la adăpostul oricărei tentaţii de recidivă. Femeilor, cari la însănătoşire nu le poate da vreo ocupaţie în atelierele spitalului, le găseşte tot d-l dr. Stanca de lucru în altă parte, aşa că oricine intră în spital poate fi sigur că la ieşire îşi va avea situaţia asigurată.

Atât spitalul cât şi ambulatoriul este întreţinut de Inspectoratul sanitar local; atelierele se întreţin singurea, din vânzare produselor lor.

In urma vizitărei instalaţiei spitaliceşti a d-lui dr. Stanca, am rămas pe deplini mulţumiţi de cele văzute, şi putem fi mândrii că în oraşul nostru se găseşte o instituţie de solul acesta, la a cărei conducere stă un medic, dela care ne putem aştepta că va veni pe viitor cu noi surprize şi inovaţii, menite să concure la opera de asistenţă socială.

R. Cu.

Ştiri şi fapte politice

Ziarul „Patria", comentând desbaterile congresului Ligei naţionale maghiare, se arată foarte indignată, şi cu drept cuvânt, că episcopul reformat din Cluj, Carol Nagy, a vorbit cu acest prilej despre Statul român, căruia i-a jurat credinţă, ca despre o ţară „inamică". Tot „Patria" reproduce câteva puncte ciudate din programul politic al Ligei maghiare ca: reducerea serviciului militar la trei ani, restituirea instituţiilor maghiare, autonomia Ardealului, şi celelalte.

Ne-am fi aşteptat ca, în urma acestor constatări pe cari le însoţeşte de întreaga sa protestare, organul partidului naţional să tragă o concluzie firească de neîncredere faţă de o asemenea organizaţie politică.

Partidul naţional socoteşte însă că e mai loial şi mai practic să denunţe conducătorilor Ligei naţionale maghiare pe adevăraţii „inamicii" ai maghiarilor cari sunt . . . partidul liberal! Ziarul „Patria" scrie textual că dorinţa ungurilor nu a putut fi adusă la îndeplinire nu ca respectare a drepturilor minorităţilor, „nici din cauza partidului naţional, nici din cauza partidului ţărănesc şi nici din cauza partidului dlui Iorga; ci din cauza partidelor vechi, liberal şi averescan".

Din partea noastră, nu mai adaugăm nimic pentru a sublinia eleganţa acestui gest...

■

In sânul guvernului s'a ivit o vie neînţelegere, între d-nii general Averescu şi Tache Ionescu, pe motivul foarte interesant, că fiecare dintre cei doi sfetnici ai Coroanei doreşte să însoţească în străinătate, pe M. S. Regele, în călătoria proectată.

D. Tache Ionescu pretinde că reputaţia sa de „mare european" îl indică să fie însoţitorul Suveranului. D. general Averescu ţine tot aşa de mult să se înfăţişeze occidentului ca prim-ministru al României.

Aceasta e încă o dovadă de seriozitatea preocupărilor actualului guvern în chestiunile mari de politică externă.

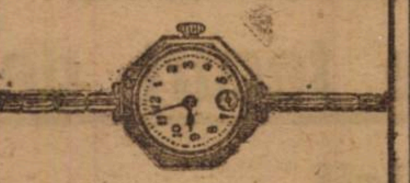

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

20 **Telefon No. 350**

XXXXXX—XXXXX

Anunţ.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocaţial în Bucureşti, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

XXXXXXXXXX

Mare senzaţie Sportivă

Una dintre senzaţiile Serbărilor Presei va fi desigur programul sportiv, care cuprinde:

1. Intreceri atletice şi anume: fuga de iuţeală şi de fond sărituri în lungime şi înălţime, aruncarea ciocanului, discului, greutăţii şi suliţei, curse de biciclete, concurs de estetică, atletică etc.

2. Matchuri de foot-ball între echipele Victoria, Haggibbor, KAC, KKASE, KAMTE şi C. F. R.

3. Match senzaţional între Ziariştii şi Artiştii români şi Ziariştii şi Artişti maghiari. (ZAR—MUM)

„Sindicatul Presei Române" va distribui câştigătorilor premii consistând în medalii de aur, argint şi bronz.

Un program detaliat al întrecerilor sportive va fi publicat ulterior.

Congresul general al medicilor din România mare

— Ziua III. —

D-l dr. Goldenberg spune că chestia legei sanitare militare a fost obiectul discuţiunilor de un an ale Asociaţiei. S'a înaintat celor în drept un memoriu prin care se cerea ca toţi medici care au 6 ani de practică şi au luat parte la compania din 1916 să fie declaraţi cu gradul de maior iar cei cu 12 ani de practică cu gradul de Colonel.

Arată că în actuala organizaţie a serviciului sanitar se impune o lege sanitară generală şi regulamentarea concentrărilor medicilor.

D-l dr. Vicol spune că toate aceste probleme vor fi soluţionate prin înfiinţarea ministerului sănătaţei publice.

D-l dr. Teleguţă relatează cazul d-lui dr. Buşilă care a fost concentral la Timişoara pe timp nedeterminat, cu toate că e om de proape 60 de ani. Fiind bacteriolog a declarat că nu se pricepe în medicină. Atunci a fost însărcinat cu inspectarea magaziilor.

D-l dr. Blid din discuţiile de până acum se pare că reese că dorinta congresului este ca serviciul militar sanitar să treacă la serviciul sanitar civil în competenţa mniisterului sănătaţei publice.

Se dă apoi cetire unei scrisori trimisă de Asociaţia farmaciştilor din România prin care aceasta mulţumeşte pentru invitaţia ce i s'a făcut de a lua parte la congres şi urează congresului medicilor rezultate strălucite.

Trecând în altă ordine de discuţie congresul aprobă moţiunea facută în baza raportului d-lui dr. Barzar prin care congresul admte 1) Posibilitatea de a se admite în azile persoane cu afecţiuni nervoase, 2) nu pot fi primiti decât alienaţi 3) toate institutiile cu caracter psihiatric vordepinde de ministerul sănăta tei publice 4) Experţii medicali se vor numi dintre medici şi 5) pe lângă ministerul de interne se va numi un medic special pentru alienaţii din inchisori.

Chestiuni profesionale d-l Dr. General Vicol spune: Sunt însărcinat de 32 de colegi care reprezintă 2400 de medici să vă prezint o moţiune spre aprobare:

Această moţiune cuprinde cererea unui număr foarte mare de medici de-a se abroba şi medicilor funcţionari dreptul de aligibilitate fără a-şi pierde funcţia ce o ocupă; Ca chestie administrativă vă rog să abrobaţi majorarea taxei departicipare la congres la suma de 20 lei. — Congresul abrobă. In chestiunea numeroaselor dimisii de doctori ce s'au încredinţat spre a uza de ele în cazul unei mişcări generale, dimisii provocate de insuficienta salariilor ce primesc medicii, ele nu pot fi calificate ca intenţii de grevă, spune d-l dr. Vicol, căci medicii şi-au continuat serviciu ci ca o manifestaţie de solidaritate. In cele din urmă d-l dr. Vicol propune ca aceste dimisii să fie predate celor ce le-au trimis împreună cu mulţumirile congresiştilor pentru solidaritatea lor.

D-l dr. *Georgini* spune că bugetul are un excedent de trei sute de milioane şi că din acest excedent s'ar putea cu usurinţă ridica salariile medicilor.

D-l *Ţurcanovici* spune că chiar şi fără excedentul bugetar s'ar putea mări salariile medicilor dacă s'ar reduce numărul foarte mare al funcţiilor de lux şi fără rost.

In chestia dimisiilor oratorul spune că medicii din România pe care îi reprezintă, îşi menţin dimisiile şi dacă congresul admite se poate uza de ele.

D-l dr. *Moldovan* spune că dimisiile trebuiesc înapoiate până ce nu este siguranţa că toţi medicii sunt solidari.

D-l dr. Vicol închide discuţia asupra dimisiilor spunând ca multe demisiuni li-au fost încredinţate personal D-sale cu rugămintea de a le da curs numai în cazul când toţi ceilalţi mediçi vor fi solidari. Ca atare, zice d-l dr. Vicol, dimisiile mi-

nu fost încredințate mîe și nu le dau.

Dl dr. Vasiliu Haralanbie în chestiune personală demască brigandajul oficialității sanitare arătând cum în primăvara anului trecut declarându-se vacant postul de medic șef la Botoșani D-sa a solicitat acest post ca unul care avea 14 ani de practică și care îndeplinea absolut toate condițiile cerute de acel post. Cu toate acestea postul acesta a fost ocupat de un alt coleg care nu îndeplinea altă condiție cerută de acest post decât acela că era medic. Lovit în demnitatea mea și desconsiderându-mi se munca mea de 14 ani, zice dl Vasiliu, pentru a se satisface pretențiile și ambițiile unui favorit al oficialității și în acelaș timp ne-având nici un mijloc pentru a impune întrarea în legalitate m'am adresat Asociației medicilor. Aceasta studiind amănunțit chestiunea mi-a dat un perfect câștig de cauză recunoscându-mi dreptatea. Acestea erau cuprinse într'o adresă pe care Asociația mi-a trimis'o acasă. Din cauză că între cunoscuții mei și în public se zvonise că am fost omis dela postul de medic șef al Botoșanilor, pentru incapacitate am fost nevoit să dau prin presă o explicație și atunci am publicat în întregime dar fără nici un comentar adresa Asociației. In timpul acesta dl dr. Cazacu care hotărâse înlăturarea mea este înlocuit prin dl dr. Slătineanu. Nu trece mult dela venirea dlui Slătineanu în fruntea serviciului sanitar și mă pomenesc cu o adresă dela D-sa prin care mă anunță că sunt amendat cu leafa pe 16 zile pentru că m'am ridicat prin presă contra superiorului.

Rroagă congresul să ia măsurile necesare pentru a se intra în legalitate și suspendarea pedepsei cu adevărat abuzive și nedrepte ce i-s'a dat. Dl Vasiliu înaintează biroului un memoriu în sensul celor spuse mai sus.

Aceste relatări au produs o vie impresie în congres care a recunoscut pe deplin nedreptatea ce s'a facut dlui Vasiliu.

D-l Dr, Turcanovici luând cuvântul în Chestia D-lui Vasiliu spune că numirea actualului medic șef al orașului Botoșani după relatările D-lui Vasiliu este absolut ilegală și că aceasta e opera-favoritismului politic.

E revoltat de aplicarea amenzii pentru că insulta superiorului e absolut inexistentă. In cele din urmă D-sa propune o moțiune care e primită cu unanime ovații ce durează câteva minute prin care se cere revenirea la legalitate în chestia D-lui Vasiliu și ridicarea imediată și totală a pedepsei.

D-l Dr. General Vicol spune: D-l Dr. Vasiliu Haralamb e un exemplu al funcționarului nedreptățit și care nu se pleacă în fața superiorului. D-l Vasiliu nu susține o chestie personală ci o chestie generală căci fiecare din noi poate păți la fel.

Comitetul trecut a constatat că s'a făcut o mare nedreptate d-lui dr. Vasiliu, au intervenit pe la cei în drept dar n'am reușit. (Apelul a fost făcut după ce trecuse o lună).

In privința pedepsei ea nu poate fi admisă căci este mai mult decât nejustificată. Vom căutasă uzăm de toate mijloacele pentru a se face dreptate colegului Vasiliu.

Srabue desființat odată obiceiul care face ca medicul să fie la cheremul superiorului.

D-l Dr. Pitulescu, arată că și D-l dr. Vasiliu are o mică greșală pentru că s'a ridicat în contra superiorului cu un aer de provocare și că din această cauză intervențiile D-sale, la D-l Slătineanu, ca delegat al Asociației au dat greș.

Cu aceasta se închide congresul medicilor fixându-se locul viitorului congres la Chișinău (entuziaste ovații) ca încheiere se citește lista noului comitet.

D-l Moldovan citește în cele din urmă lista membrilor aleși în noul comitet.

Președinte d-l general Vicol; Vice-președinte d-nii dr. Varzariu, Vasilescu și Martinescu. Secretari generali d-l dr. Anastasiu, Secretari de ședință d-nii dr. Goldenberg, Lupu și Grigoriu.

In comisia pentru buletin au fost aleși d-nii dr. Balca, Bunea, Lupu și Costiniu; în comisia de verificare d-nii dr. Apostolescu, C. Pop; bibliotecar d-l dr. I. Panaitescu.

In zilele de Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie au loc în Parcul Orașului Cluj

Marile Serbări

organizate de către Sindicatul Presei Române din Ardeal

La aceste serbări, pe lângă un extrem de bogat program cuprinzând

o grandioasă bătaie de flori matchuri de foot-ball și întreceri atletice, concursuri de frumusețe între copii și domnișioare, două baluri, curse de bărci, serenade pe lac, târgul Moșilor, cabaret artistic, etc., etc.,

se va oferi publicului Clujan

Cea mai formidabilă producție de focuri de artificii.

In ambele zile ale serbărilor, începând dela ora 9 seara până la ora 1 noaptea.

Din programul acestei producții, pe care îl vom publica în amănunțime în numărul viitor, menționăm:

1. **Cascada Niagara.**
2. **Fântâna Blanduziei.**
3. **Moara fermecată.**
4. **Răsărit și Apus de soare.**
5. **Ploaia luminoasă.**
6. **Jocul făcliilor.**
7. **Lupta aeriană.**
8. **Bombele minunate.**
9. **Telegrafia fără fir, etc, etc.**

Anchetele noastre

Situația exportului de vite

Dintre problemele economice cari preocupă și interesează populația țării întregi — pentru Ardeal în special — exportul vitelor este una din cele mai de seamă.

De bunul mers în această ramură economică — creșterea vitelor și valorizarea lor — depinde soarta și existența a mii de oameni.

Guvernul actual, după multe insistări și propuneri a dat în fine liber exportul de vite. Dar ce folosește libertatea exportului de vite, când în executarea exportului sunt impuse o mulțime de piedeci, de cari guvernul ar trebui să se preocupe pentru a le înlătura. Pentru a arăta neajunsurile existente, piedicile voite și nevoite au întreprins ancheta starii exportului de vite. După cum trebue să fie — dându-se liber exportul vitelor — pe piața vitelor, cererea trebuia să crească, iar vânzarea trebuia să devină mai intens azi.

Dar ce s'a întâmplat. Târgurile de vite au rămas necăutate — vânzări nu s'au făcut — sau în număr foarte mic. Crescătorii de vite nu și-au putut vinde vitele și turmele sporesc din zi ce trece.

Și pe când autoritățile competente păstrează pasivitate — agenți străini — și samsarii din țară își fac de capul lor. Ei cutreeră satele depreciând prețurile prin fel de fel de meschinerii povestite crescătorilor de vite pentru a înfricoșa. Aceștia, pentru a scăpa din bucluciul și zăpăceala în cari au fost puși prin nevânzarea vitelor vând vitele pe preț ridicol numai să scape de ele.

Ei exportează vitele fără ca ele să fie puse sub control veterinar din care cauză vitele noastre ajung în țările străine de multe ori „bolnave". Și cum fac ei aceasta!

Vitele noastre exportate în țările vecine — român acolo — iar vitele acolo crescute — bolnavesleite — sunt transportate mai departe — și se vând drept vite de proveniență din țara noastră. Firește că piața străină — constatând bioli în mai multe rânduri își pierde încrederea în soiul vitelor românești — și începe să neglijeze piața noastră.

Străinătatea începe a se feri de importul românesc iar la noi numărul vitelor va creste mereu — *fără să le putem valoriza.* Iată dezastrul care amenință.

Altă chestie este transportul, care nu se poate face deoarece Direcțiunea C. F. „n'are" vagoane pentru exportul vitelor. Vitele cumpărate pentru export — stând săptămâni pela gări — unde nu pot fi nutrite bine — expuse pe urmă unui transport de zeci de zile — slăbesc până la locul destinației.

Ele pierd nu numai din greutatea ci și aspectul de viață bine nutrită. Acum câteva zile a început transporturile de vite în Jugoslavia — pe plute. Ne întrebăm: oferă acest mijloc de transport siguranță destulă?

Acum când plouă mereu — când apele sunt pline de tot felul de materiale (lemne pomi) — cari ciocnindu-se cu plutele le zdruncină, le rup.

Am aflat că s'au rupt de câte a ori plute — și că vitele s'au înecat.

Și auzind aceste lucruri ne întrebăm: să poate ca să nu se găsească o eșire din situația aceasta? Nu. Dar trebuie lucrat în această direcție, trebuie făcute toate ca să înlăturăm dezastrul — care amenință. Ne permitem și noi a ne spune în chestie cuvântul.

Intâi de toate, trebue organizat serviciul exportului.

Pentru a face aceasta trebue înființată o „Direcțiune generală pentru exportul vitelor" care să se ocupe cu constatarea numărului de vite — ca plus pentru export — cu tariful lor căutând să instaleze și un transport special de export.

2. Vitele să fie puse sub control riguros prin medicii veterinari.

3. La stațiunile de trecere de la hotarele țarii să se înființeze un „oficiu veterinar" care va cerceta fiecare vită asupra sănătății — eliberând un atestat. Vitele să fie numerotate, numărul ars pe ele — și acel număr introdus în atestat.

Aceasta pentru a înlătura falsificări, și pentru a putea constata în cazuri concrete — de plângere — dacă vita este sau nu de origină din țara noastră.

Fără atestat nici o vită să nu fie lăsată la export.

4. Direcțiunea C. F. să pue în vigoare două trenuri speciale destinate numai pentru exportul vitelor, trenuri cari vor circula de două ori pe săptămână de la centre — unde se vor strânge vitele pentru export — la granițe.

5. Direcțiunea exportului de vite să fie compusă de experți și medici veterinari.

In aceasta direcțiune să facă parte și un reprezentant al Ardealului.

In felul acesta s'ar putea ajunge la îmbunătățirea exportului de vite și s'ar putea înlătura dezorientarea care apasă acum asupra crescătorilor de vite.

Ardealul în special este foarte interesat în această — și este de interes economic general ca problema exportului de vite să fie rezolvată cât de grabă și pe cât se poate mai favorabil.

Guvernul actual trebue să audă plângerile aceste și la timp încă să ia măsurile necesare pentru a aduce ameliorarea necesară. *Raco.*

Atențiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPOLTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PIANISTĂ germană dă lecții de pian. Cluj, str. Babeș 13. ușa 2.

Reclama 746 863

BUCĂTAR sau bucătăreasă sa caută la potpotă în Cluj, plătindu-se preț bun. Adresă Str. Elisabeta No. 47. Dl. Cimpagea.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

STUDENT eminent dă lecții din clasa I—VI. Adresa Caica Moților No. 141.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE cu preț eftin hârtie groasă de impachetat. Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici. A se adresa la administrația ziarului Infrățirea.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesc de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

Reclama 747

CAUT COMPANION la afacere sigură. Adresă la „Reclama" Cluj, sub „Nesuccesschis". 862

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

861 Hermes 4423

O Gospodărie de Vie

20 juguri, situată în apropriera orașului de însud., lucrată și tratată profesional, cu locuință de vara, locuință pentru grijitorul, cacuta cu presa, cu pivnița foarte bună, complect aranjată cu toată uneltele de vierit, — *împreuna cu* recolta care promite un rezultat excelent, — din cauza familiară, imediat de vânzare.

A se adresa: IULIU LUKA agenție de comerț, TURDA.

Toată elită Clujului își de intîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Publicațiune.

In legatura cu edificarea Institutului Orbilor Cluj, Str. Dorobanților publicăm cu privirela lucrarile:

1. de zidar,
2. cioplitor în piatră,
3. de fier,
4. de lăcătuș,
5. de tâmplar,
6. de acoperis,
7. tâmplar, lăcătuș și văpsit,
8. de sticar,
9. de sculptor,
10. de dusumea,
11. de invelit,
12. zugrav,

pe ziua de 4 August 1921 concurs.

Ofertele se pot face atat pentru toate lucrarile, cât și pentru lucrarile singuratice.

Divizia Tehnică Igienică își rezervă dreptul de a alege din ofert chiar și numai unele lucrari sau de al respinge în întregime.

Ofertele se vor înainta până la ora 11 a. m. ziua de 4 August 1921 la Divizia Technică Igienică personal sau prin posta.

In preliminarele anexate la ofert se vor indică sumele dela fine atât cu cifre cât și cu litere.

Ofertele primite se vor deschide la Divizia Technică Igienică Institutul „Pasteur" etaj II. camera 132 în aceiași zi la ora 12 de către o comisiune. La aceasta poate lua parte și întreprizătorul sau reprezentantul lui.

Preliminare, planuri și dispoziținile cari se refere la aceasta lucrari se pot vedea în camera 132, tot acolo și să pot cumpăra copiile cu 5 lei coala.

Pentru concursul prezent și pentru exeeutarea lucrarilor sunt în vigoare legea contabilității 72—85 § și condițiunile generale și speciale ale lucrărilor de stat.

La ofert are sa se alătură și chitanța perceptoratului respectiv sau copia legalizată a acesteia care dovedeste că 2% din suma ofertului au fost depusa că vadiu pentru lucrari.

Oferantul edator ca să rămăe dela data concursului 30 de zile în obligo cu ofertul sau.

Moldovan m. p. — *Binder* m. p.
Inspector General. — Șef. de Divizie.

860

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

A sosit dosete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

CAFEA

Prăjită și rășnită
cacao ceai
839 **ciocolată**

Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

De vânzare cu preț eftin

hârtie groasă de împachetat

Se poate întrebuința pentru ambalagiuri mari și mici.
A se adresa la administrația ziarului Infrățirea.

Aducem prin aceasta la cunoștința onor. Clienți ca firma

Albert Blank & Co. Viena

Societate în Comandită a noastră
I. Josefplatz 6 (Palatul Palffy)

și a început activitatea și suntem în măsură a efectua ori ce fel de **operațiuni** financiare pe Piața Vienei în **condițiunile** cele mai **avantajoase.**

Banca Marmorosch Blank & Co. S. A.

Sucursala Cluj.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliculi** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drougeria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. 44

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 123
PENTRU
MICA PUBLICITATE

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Caută depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBALNA
ODORHEIU
BAILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BAILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului hotând adresa exactă precum și ultima poștă

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4.

755 până la orele 3—4 p. m.

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în

502 **CLUJ,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia proprie.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

Administrația ziarului „INFRĂȚIREA"

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvînt. □

Doi monteri români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acele materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

ANUNȚURI

se primesc la:

Administratia ziarului „Infrățirea"

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 265 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 11 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

REȘIȚA

— Cum sunt nesocotite interesele naționale —

Guvernu la depus, însfârșit, pe biroul camerei proectul de lege pentru înființarea societății „Reșița". Întârzierea s'ar putea explica printr'un firesc proces de conștiință, a celor chemați să legifereze asupra unei chestiuni atât de importante pentru economia noastră națională. S'au adus, într'adevăr, atâtea argumente și atâtea dovezi despre chipul, păgubitor pentru Stat, cum se proectează constituirea „Reșiței", încât ar fi fost bine venită o sinceră ezitare, o curagioasă recunoaștere a greșelei săvârșite.

Lucrurile nu s'au petrecut așa. Planul de constituire a societății „Reșița", pus la cale de d. Bontescu, după inspirația noului cetățean român, d. Wieth, a fost adoptat cu brațele deschise de „inovatorul" ministru care a fost pentru a nu mai fi niciodată, d. Oct. Tăzlăuanu. Astăzi, același proect e prezentat, fără nicio modificare esențială, de însuș președintele Consiliului, d. general Averescu. Preocuparea guvernului nu s'a ațintit deci spre cercetarea modificărilor cari se impun legei pentru alcătuirea „Reșiței"; dimpotrivă, spre surprinderea tuturor, zăbava a servit pentru a nesocoti și mai mult interesele Statului.

Într'adevăr, proectul de lege prezentat de d. general Averescu a fost modificat în secțiunile Camerei, dar nu pentru a repara o stăruitoare greșeală de legiferare, ci *pentru a reda societății „Reșița", așa cum a fost constituită, fabrica de arme, pe care președintele Consiliului o suprimase din proectul său. în urma intervenției ministerului de Războiu.*

Ceeace rămâne și mai grav încă după părerea noastră, este însă încercarea de a se induce în eroare opinia publică și Parlamentul, asupra modului real cum s'a alcătuit societatea „Reșița". Astfel, raportul dela Cameră al proectului de lege, un domn deputat Musceleanu, anunță cu satisfacție în raportul său, că preponderența capitalului românesc și majoritatea elementului românesc în Consiliul de administrație, au fost deopotrivă asigurate prin . . . promisiunile reprezentantului Societății austro-ungare. Ce copilărie îndrăsneață! Societatea „Reșița" n'are de fapt nici-o astfel de obligație.

Proectul prezentat Corpurilor noastre legiuitoare nu prevede nici în textul legei, nici în actul constitutiv al societății, nici în statute, aceste măsuri elementare de siguranță economică din partea Statului, cari sunt: majoritatea capitalului românesc și majoritatea românească a conducerei societății.

Astfel, Statul va avea numai patru reprezentanți din cei „douăzeci și cinci" de membri ai Consiliului de administrație, în vreme ce statutele societății pentru consiliile dela Viena și Budapesta, pe lângă comisarii guvernelor, asigură majoritatea elementului național în fiecare consiliu.

Se poate tolera acest lucru? Oameni politici interesați în afacerea „Reșiței", și apărători ai intereselor străine împotriva intereselor românești, s'au silit să argumenteze că Statul român n'avea dreptul să se amestece în compunerea societății „Reșița" și prin urmare conducătorii acesteia au fost prea generoși, când nu s'a hotărât să-și reînceapă activitatea fără intervenția guvernului român.

Îndrăsneață contestare a unui drept pe care tocmai acei oameni politici erau chemați să-l apere! Statul român, chiar după prevederile codului comercial, are dreptul de a interveni ori de câte ori e vorba de însituirea unei societăți străine pe teritoriul său. Guvernul avea deci datoria de a pune anumite condițiuni înainte de a autoriza funcționarea „Reșiței", condițiuni cari să apere, în mod legal, interesele Statului.

Aceste măsuri se impuneau cu atât mai mult, cu cât industria fierului, pe care o reprezintă „Reșița", face parte din acele ramuri de activitate pentru îndrumarea cărora Statul trebuie să aibă totdeauna o politică și o atitudine bine hotărâte. Apărarea noastră națională e strâns legată de fabrica de arme care poate funcționa la „Reșița". Desvoltatea industriei petrolifere depind în mare parte de fabrica de tuburi de-acolo. Și, însfârșit interesele transporturilor și a desvoltării economiei naționale decurg din fabrica de locomotive a societății.

E cu putință ca aceste fabrici să fie lăsate, cu atâta ușurință, subt conducerea și administrația unei societăți în care Statul și elementul românesc e pus în minoritate?

Răspunsul îl va da, zilele acestea votul Camerei. Reprezentanții națiunei, dacă vor examina cu atenție proectul „Reșiței" și nu se vor mulțumi să aprobe o lege fără a o cunoaște, vor putea constata, fără multă greutate, că se pune la cale o afacere minunată pentru capitalul străin și pentru câțiva favoriți ai regimului cărora li s'au oferit acțiuni, — dar această afacere se face în detrimentul Statului, și cu primejduirea unor mari interese naționale.

Ne facem încă iluzia, că în actualele Camere se vor găsi destule constiințe curate pentru a refuza o asemenea nedemnă complicitate.

Evenimentele zilei

Secvestrarea veniturilor vamale germane

„Neue Frele Presse" scrie din Paris: În cercurile politice și parlamentare din Paris se svonește punerea sub secvestru a tuturor veniturilor vamale ale Germaniei.

Aceasta pentru a asigura hotărârile economice dela Londra.

Filtrul

America de Nord este, împreună cu Australia, gloriosul produs al colonizației europene; zădarnic și-ar repudia originile. Arborele genealogic nu și-a uscat încă frunzele. Aportul vechii lumi nu ar scade, ci dimpotrivă, în condițiile de viață de azi, emigranții europeni — ar da năvală mai mult ca oricând în ceea ce socot ei că e un pământ la făgăduințîl.

Dar imigrațiunea, care a făcut forța și prosperitatea Statelor-Unite, în ultimele 7—8 decenii, oferă azi îngrijorări și neîncrederi dincolo de Atlantic. După ce au deschis toate ușile pentru noui veniți, Americanii au sfârșit prin a stabili bari re și a instala un fel de vamă umană la hotarea teritorialui lor.

S'au publicat în ziare oarecari amănunte asupra cotei de emigranți pentru America care e te îngăduită fiecărei țări. Ni s'a rezervat și nouă vreo șapte mii de unități, cifră foarte redusă care nu ne poate însă desnădăjdui, pentru că socotim că nu brațele de muncă trebues să ne lipsească în fața sforțărilor bine susți u e de care avem nevoie azi.

Dacă ne ocupăm de această chestiune, e pentrucă vedem în măsurile reglementare și legislative luate de americani pentru a atenua dacă nu pentru a suprima penetrațiunea crescândă a Europenilor, o manifestare de un caracter asupra căruia trebue să ne gândim.

Titlul desrădăcinaților există încă demult la New-York. O insulă mică din fața portului servea ca un fel de lazaret al Europeanului sărac și nomad, ca o sală de așteptare ai celor cari erau destinați triajului. Azi sita și-a strâns rețeaua și mentalitatea Americanilor de după ră boi și-a restrâns bunele intenții. O gardă vigilentă veghiază la porțile Statelor-Unite. Americani na'u șovăit. Ei își dau seamă că elementul străin, în deosebi cel din Europa meridională și orientală amenință, prin superioritatea sa prolifică, să înnece elementul indigen și că importația aceasta mărește pauperismul și tuberculoza.

E desigur un drept strict pentru un guvern, pentru o națiune, să facă poliția granițelor sale, mai ales din motive ca cele de mai sus. Marea Republică americană n'ar trebui totuși să împingă prea departe aceasta rigoare.

Dacă St-Unite au ajuns azi la minunatul avânt al prosperității lor economice și industriale, lucrul e datorit în bună parte cooperației milioanelor de europeni cari, cu toată mizeria și ignoranța lor inițială, au devenit, pe solul acesta incomparabil, coloni utili și Americani leali.

Excesul de severitate la porțile Statelor-Unite poate avea scuzele și motivele sale; el va avea însă mai de vreme sau mai târziu o repercusiune adâncă asupra soartei marei Republici americane.

Dr.

„Sospiro"

D-l Tache Ionescu, după strălucita călătorie făcută la Belgrad, unde încheind tratatul de alianță româno-sârb a servit interesele cotropitorilor Banatului, întors la București și-a pus toată influența sa în joc pentru a se aproba de organele competente înființarea societății petrolifere „Sospiro". Dacă aceasta ar fi o societate în care interesele și capitalul românesc ar reprezenta cel puțin jumătate din capitalul social n'am avea nimic de zis. Dar cu Sospiro lucrurile stau cu totul altfel. Un important consorțiu de financiari francezi au acaparat domeniul petrolifer de 40.000 hectare al bunilor români cari pretind că sunt domenii Mișu și Grigore Cantacuzino. Datorită acestora cea mai puternică întreprindere petroliferă de la noi este în mâinile străinilor. Până aici n'am constatat decât lipsa de amenie și patriotism a acestor doi prinți lacomi de bani. Societatea așa cum a fost înființată nu putea funcționa tocmai din motivul că numai 4% din capital e românesc iar restul de 99% e acaparat de străini. Disproporția dintre capitalul românesc și cel străin e așa de zdrobitoare în cât vădește și mai bine intenția de îngenunchiere economică a României pe care au avut-o înființătorii ei cari sunt în același timp și principalii deținători ai acțiunilor.

Pentru a fi treçută cu vederea, *Sospiro* a căutat să câștige simpatiile câtorva politicieni, pentru care desigur că trebuia să se afle și cunoscutul apărător al intereselor străinilor: D-l Tache Ionescu.

Mulțumită ajutorului prețios dat de ministrul nostru de externe, această societate a fost admisă să funcționeze și desigur că în scurt timp datorită capitalului imens, pe care-l are, creditului pe care i-l va face străinătatea cum și specialităților pe care îi va aduce, va reuși să concureze întreprinderile petrolifere românești cu capitaluri mai modeste, care au oferit marelui public o așa de largă participare la afacerile lor.

După ce am rezistat atâta vreme ofertelor, pe cari nile făceau trusturile amricane și engleze, a trebuit să vie același om nefast, care totdeauna a servit interesele străinilor și să pregătească acapararea întregei industrii petrolifere române de speculanții internaționali ai petrolului. Căci să ne nu facem iluzii *Sospiro* n'a fost înființată numai pentru o realiza câștiguri fabuloase, câțiva potentați ai finanței, ci pentru a concura micile întreprinderi petrolifere românești și a le sili ca una după alta să accepte dominațiunea reîntoarsă a finanței internaționale.

În umbra acestei societăți cu nume așa de romantic se pregătește robirea economică a Românței-Mari. D-l Tache Ionescu poate fi deplin satisfăcut. Idealul d-sale de înstrăinare a României a început să devie realitate.

America recunoaște tratatul din Versailles

Parlamentul american s'a declarat pentru restabilirea păcii cu Germania și Austria. Vestea acesta trebue să fi bucurat mult poporul german, nu atât din cauza că se pune capăt stării de războiu, cât din nevoia ce-o simțea și din interesele ceri impun să trăiască în bune relații de prietenie cu marele popor transoceanic.

Desigur că și asupra acestui fapt va plana amintirea zilei fatale pentru Germania, când a intrat America în războiu. Germania de astăzi, nu poate ierta greșala diplomației ei trecute, care n'a putut împiedica acest mare act, care trebue să-i precetluiască înfrângerea.

Cine a urmărit proporția măreață și intensitatea relațiilor economice dintre Germania și Statele-Unite, își poate da seama, poate aprecia în justa ei valoare, importanța de neprețuit a restabilirii stării de pace între imperiul german și marea uniune. Nu mai este nici o îndoială, că din ambele părți, schimbul de mărfuri și legăturile financiare vor atinge iarăși cifre din cele mai frumoase.

O bună parte din viitorul relațiilor economice dintre cele două popoare, va depinde de modul cum va proceda legiuitorul american, față de problema importantă a retroçedării averilor germane, azi încă sub secfestru.

E firesc că războiul să fi dat naștere în America unei animozități împotriva Germanilor, pe cari pacea nu-va putea șterge așa de curând. Peste resentimente se va putea reveni însă; interesele economice comune vor concura desigur cel mai mult la îndeplinirea acestui fapt și reluarea raporturilor, așa de strânse înainte de războiu, între purtătorii științei și artei celor două națiuni, vor fi factorul cel mai eficace pentru realizarea unei împăcări și unei noui prietenii.

Totdeodată trebueşte pus în balanță și faptul, că majoritatea republicană a parlamentului american va vrea să păstreze relațile de prietenie, isvorâte din armistițiu, cu popoarele din apusul Europei, și în special cu Franța; dea ceea respingerea tratatului din Versailles cauza atâtea neplăceri oamenilor de stat din America.

Ceea ce aceștia găseau de criticat în suszisul tratat, nu erau condițiile prea grele impuse Germaniei, ci înnainte de toate crearea Ligei Națiunilor, înființ-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

tarea așa numitelor mandate, prin cari coloniile se împărțeau între puteri, și în fine politica de interese deosebite, ce și-au creat Anglia în Asia anterioară și Japonia în oceanul Pacific și în China; aci rezidă pentru Americani germenii unor conflicte posibile, de natură a le produce oarecari înfrigurări. Din acest iz or curge critica adusă colaboratorului tratatului din Versailles, expre edintele Wilson, căruia i se impută sacrificarea intereselor americane.

In ceea ce privește Austria, desigur că fostele ei relații comerciale cu America sunt foarte reduse, față de acelea ale Germaniei, Austria a fost una din cele mai mari exportatoare de suflete în America, simptom al stării economice înapoiate, a unor teritorii ale fostei monarhii, în special, Galiția, Croația și Ungaria. Vechea monarhie n'a fost însă nici odată privită ca un real dușman al Statelor-Unite; în ceea ce privește noua republică austriacă, a cărei mizerie socială și financiară, n'o cunoaște nimeni mai bine ca poporul american, nu există dincolo de ocean nici urmă de dușmănie, necum de ură. Dimpotrivă Austria, și în special Viena, care e pentru America icoana reală a Austriei, se bucură de multe simpatii în întreg continentul american; e de bănuit că simpatia aceasta se va dovedi realmente și pe terenul financiar și economic.

In orice caz, din punctul de vedere general al situației politice mondiale, reluare raporturilor diplomatice dintre marea Uniune americană și cele două țări germane este încă o chezășie a păcei viitoare, dat fiind că prin acceptarea tratatului din Versailles nu se consfințesc atât clauzele relativ la Germania, cât acelea ce privesc Liga Națiunilor. Aprobarea acestui organ din partea Americei este de natură să pue capăt tuturor încercărilor de-a specula nemulțumirea Statelor-Unite față de modul cum s'a împărțit coloniile germane și zonele de influențe engleze și japoneze. *R. C.*

Citind revistele

„Cândirea", Anul I, Nr. 5
Cluj.

Revista își ține făgăduiala, publicând în numărul de față schița, de-o fină pătrundere psihologică și de-un adevăr crud, deși voalat, pe care-l bănuim autobiografic, „Poza vicleană" de tânărul scriitor, mort când abia începuse să publice lucruri minunate, Luca Ion Caragiale.

Poezia D-lui Tudor Arghezi „Incertitudine", are imagini de-o îndrăsneală, care impune:

„Imi atârnă la fereastră
Iarba cerului albastră,
Din care pe mil de fire
Curg luceferii'n neștire.

Sufletul ca un burete,
Prinde lacrimile 'ncete
Ale stelelor pe rând
Scirpind alb și tremurând..

Plină de frăgezime și de culoare, „Vara nouă" a D-lui Lucian Blaga. Original în tonul ușor glumeț cu care e împletită descrierea sugestivă a unui staret într'un beci de vin (Sonetul „Ispita" de D-l Adrian Maniu).

Melodios, lied-ul semnat: Emil Darian.

D-l Vasile Al. George își continuă bunele sale traduceri, în formă liberă, din poetul ungur, Ady.

Schița D-lui D. Razu intitul, latâ „Adevărul"... diseacă un interesant proces, de persuasiune: un învinuit de-o crimă ajunge să se 'ndoiască singur de adevărul nevinovăției sale. Descrierea e făcută simlu, fără să cadă'n banol.,

Articolul de fond „Insemnări critice", e un imn adus talentului, subliniind directiva revistei, care fuge de or'ce catalogare estetică și crede numai în crearea curentelor literare prin forța talentelor. E de sigur aci o mare parte de adevăr.

Intreg cuprinsul revistei, din care uitam să citâm admirabilele „Bucolice", ale D-lui Ionel Teodoreanu, se citește cu multă plăcere și cu mult folos. Indeosebi, notițele critice aduc lumină și o bună îndrumare în avalanșa de-acum a publicațiilor și a atâtor manifestări de cultură reală sau numai cu numele. Remarcăm, în afară de notițele judicioase ale redactorilor revistei cronica D-lui Al. Al. Psilippide asupra volumului de poezii, premiat de academie, „Floarea pământului" de Demostene Botez și cronica justă și erudită asupra Salonului humoriștilor.

Nu uităm să pomenim cu elogii și excelentele condiții technice, în care apare revista, cu hârtie bună, tipar îngrijit și numeroase și costisitoare ilustrații. Totuși prețul unui număr e așa de mic (2,50 lei), încât am putea spune: fără pic de ironie știind greutățile de-acum ale tiparului, că revista mai mult se dărueste, decât se vinde.

„Cele trei Crișuri", Anul II,
Nr. 12, Oradea-Mare.

Un număr închinat, în cea mai mare parte, d-lui N. Iorga, cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela nașterea sa.

Sunt cuvinte elogioase, pe lângă articolul redacțional în cinstea sărbătoritului, semnate de d-nii: I. G. Duca, Colonel Gh. Bacaloglu, N. Batzaria (relevând grija d-lui Iorga pentru Românii macedoneni), Silviu Dragomir (cercetând opera „Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria" de N. Iorga) și V. Bogrea, care arată cât de apreciate sunt cărțile d-lui Iorga în popor.

Din versurile publicate (între cari „Astepți numai o vorbă" de G. Rotică, „Unchiașul gândește" de Alexandrina Scurtu și frumoase traduceri ale d-lor Justin Iliești și Vasile Al. George, ne oprim mai mult asupra sonetului „Amurg în port" de George Voevidca, în care găsim duioasa imagine.

„... Tăcute întunecimi stâng [depărtarea...
Pogning, adie vântul peste [dune...
Și Noaptea vine lin, cu pas [molatec
și pe buclatul cap sărută Ma- [rea —
și, binecuvântând-o, 'n șoapte-i [spune:
„Adormi d'acu, o, dormi, copil [sălbatec!"

Un bun debut are d-l Constantin Dobos (n'am mai citit aiurea acest nume) în „E toamnă" poezie care nu prea iese din făgașul tradițional, cu „se scutur frunzele și cad", dar păstrează un ritm și-o architectură de-un simț artistic remarcabil.

D-l Mihail Dragomirescu arată că „democrația din România nu

ECOURI

Comemorarea lui Ioan Huss

Se împlinesc 506 ani de când Joan Huss, părintele reformei religioase în Boemia și redeșteptătorul națiunei ceche, a fost ars pe rug pentru ideile sale.

Prin moartea sa eroică Joan Huss a consfințit idealul său reformator.

Revoluția religioasă pe care a semănat-o cugetătorul Boemiei n'avea un caracter scolastic și nici unul dogmatic.

Huss visa să realizeze un ideal creștinesc al vieței după adevăratele principii ale lui Crist luând ca exemplu biserica creștină, primitivă născută din entusiasm și dintr'o credință profundă.

Biserica medievală a ordonat în anul 1415 arderea lui Huss pe piața din Constanța (Elveția) fiindcă trimesese vorbă episcopului catolic din Praga că el nu va asculta de nici un ordin care era în desacord cu frumoasele principii ale lui Crist.

Al șaptelea centenar al facultății de medicină din Montpellier

Cea mai veche școală de medicină din Montpelier își va serba cu mare solemnitate la 5 Noembrie al șaptelea centenar dela fondarea ei.

Relativitatea în natură și evoluția eterului

D. căpitan Ștefan Christescu, inginer, autorul unei serii de remarcabile studii asupra „Energiei și a relativității' publicate la Paris, va ține Duminică, la ora 11 dim., o conferință, la Universitatea din București. D-sa se va ocupa în special de „Relativitatea în natură și evoluțiunea eterului" în legătură cu teoriile atât de discutate ale lui Einstein. Studenții, profesorii și toți cei interesați de partea științifică și filosofică a acestor chestiuni sunt rugați să participe. Intrarea liberă.

Desvelirea statuei lui Strauss la Viena

In ziua de 25 Iunie, a fost desvelită la Viena, statuia lui Johann Strauss, regele valsului.

Opera aceasta numai un vienez putea s'o creze, unul din aceea cari aparțin acelei epoci îmbibată toată de nobila și fermecătoarea expresie a muzicei înalt evocatoare de viață a lui Johann Strauss. Se poate spune despre acest monument că este un monument muzical în liniile sale cele mai expresive, în grația sa, în ritmul său. Este o fantezie pe o temă, pe care Strauss ar numi-o, un vals stilizat în piatră.

Accesul la festivitate a fost admis numai cu cărți de intrare. După discursurile oficiale, artistul W. Klitsch a recitat poezia dedicată lui Strauss de Julius Sauer. In acelaș timp cu desvelirea monumentului, comitetul statuei a depus o coroană și la Strauss-Cantor-Denkmal cu dedicația „Tatălui lui Johann Strauss. Spre pioasă amintire".

Poate să însemneze altceva decât domnia în țara românească a poporului român, ce are ca semn de onoare tricolorul."

D-l I. Ursu cere o atenție deosebită în școala și societatea românească de-acum pentru formarea caracterului.

D-l I. Dragu termină sceneta sa, „Cuibul", c'un dialog viol și cu fine observări psihologice.

D-l M. San-Marino are schița „Victima", scrisă ușor și atrăgător.

Revista face surpriza de-a publica, în supliment o bucată de muzică a popularului compozitor ardelean Tiberiu Brediceanu. E și acesta un sacrific'u, care nu poate fi trecut cu vederea.

Cron.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITAȚI:
Vineri:
ALCOOLUL.
Sâmbătă Duminecă:
Dragostea de Mama.

CINEMA URANIA:
Vineri:
Morell Partea III.
Polpa și Mizeria.
Sâmbătă, Duminecă:
Fiul Rătăcit.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Lumina din Orient?

Un film care a avut un succes deplin în Anglia e vorba de Crinul rupt al lui Griffith, se expune sub o formă simbolică falimentul moralei occidentale. Un tânăr chinez cu inima curată, după ce a adâncit misterele religiei s le și a fost bătut pentrucă a încercat să oprească o încăierare între niște marinari beți, pleacă în Anglia pentru a duce occidentalilor legea dragostei, toleranței și a milei. Găsește la White-Chapel prea numeroase prilejuri de a-și exercita apostolatul, și când întâneste pe străzile Londrei un preot, gata a pleca la China pentru a „evangeliza barbarii", surâde și răspunde cu o blândețe ironică: „Prea departe vă duceți."

Odată cu acest film în care sunt exaltate virtuțile chinezilor, se proecta în alte locaiu i din Paris filmul Li-Hang cel crud ca e punea în scenă un chinez care tortura numeroase victime. Imediat chinezii cari locuesc în Franța au făcut demersuri repetate și energice pe lângă autorități și cu toate protestările autorilor și editorilor, filmul a fost confiscat din ordinul cenzurii. Fiii Cerului nu vor să mai fie acuzați de cruzime ci vor să obișnuiască pe europeni a-i considera ca pe depozitarii înțelepciunii, indulgenței, gingășiei și a seninătății budiste.

In trecere putem observa că acești filosofi extraorientali sunt mai puțin toleranți ca noi. In Crinul rupt nu vedem decât europeni criminali. Personajul principal e un boxeur englez care își chinuește fetița de 12 ani cu o sălbăticie neînchipuită sfârșind prin a-o omorâ prin lovituri de biciu. Totuși europenii n'au c'emat în ajutor forțele cenzurii și nici-un boxeur din Occident n'a protestat contra acestei grozave calomnii care discredita o corporație onorabilă. Dar să nu mai insistăm.

Aceste două fapte reînsemnate se leagă de o serie de manifestații intelectuale recente destul de curioase pe care e interesant să le reținem și să le studiem. In Revue de Geneve profesorul german Robert Curtins publică un studiu revelator asupra „Asiatismului Germaniei intelectuale de astăzi". Germania a pe cale de a se orientaliza. Elita ei intelectuală crede că înțelepciunea europeană a dat faliment și se întoarce hotărît spre izvorul oricărei vieți și lumini; spre misterioasa Asie: Ex oriente lux,

Mișcarea e foarte hotărîtă. Deja, în timpul războiului Scheler exprima părerea că Europa trebue să înceteze a mai crede că cugetarea ei este cea universală; „Războiul, scria el apropie ceasul când Europa și Asia vor începe o discuție de principiu a bazelor viții lor religioase și metafisice".

Buter traduce în germană parabolele și discursurile lui Tchuang-Tse și acest misticism al Chinei de altă dată face ravagii printre compatrioții traducătorului. Taismul e primit cu un entuziasm surprinzător de tinerii intelectuali de peste Rin. Aceasta e spune Curtins, „adevărata religie secretă a tinerimei noastre". Freideutsche Jugend și-a făcut dintr'ânsa evanghelia sa. Traducerea lui Tao-ter-King e foarte răspândită în massele luminate „nici-o carte, scria anul trecut Neue Rundschau nu poate lupta cu aceasta pentrucă le conține pe toate: va fi îndreptarul unui mare număr de europeni în timpul jumătății de veac viitoare".

Ințelepciuni chinezești s'a adaugat aceea a Indiei primitive, mistică vedică și budistă. Influența lui Rabindranath Tagore — și mai cu samă critica sa acerba a Europei moderne — se exercită acum cu o îndeusitate a cărei efecte ciudate le-au suferit și cercurile literare franceze,

Tinerimea germană proclamă bucuros falimentul culturii occidentale. Ea nu mai urmează pe Nietzsche și Goethe ci pe Dostoiwesky, considerat ca trăsătura de unire între ambele civilizații, după definiția lui Suares, „Dostoiwesky a creat pentru noi poporul misiunei între Asia și Europa, poporul care poartă, odată cu plictiseăla apusului occidental focul și sufletul divin, al orientului! „Idealul fraților Karamasoff, devine cum spune Hermann Hesse idealul european. Anticul ideal asiatic pătruns de ocultism tinde să înghită spiritul occidental Și succesal fulgerător a cărții lui Oswald Stengler „Decadența vecidentului este o indicație eloquentă a progresului acestor idei.

Această tendință s'a născut din aspirațiunile mistice pe care tulburătoarea situație a îmbei le-a introdus în suflete. Ea se concretizează și se organizează.

Contele Reiserling, după o călătorie în jurul lumei, fondează la Darmstadt o Academie de filozofie care are de scop să stabilească misiunea viitoare a Germaniei „prin victoria conștiinței metafizice asupra celei politice". Acesta e și fondul taismului care îndepărtează activitatea politică sub orice formă în folosul unei vieți spirituale mai intense. „Dușmanii sunt

Cronica politică

Preţul pământului expropriat. — Desbaterile asupra reformei agrare se apropie de sfârşite; şi dacă nu dovedesc niciun moment că agitatorii speranţelor ţărănimei ştiu să legifereze mai bine decât partidul liberal, la 1918, în schimb se petrec incidente cari arată limpede sinceritatea tuturor acelor cari au speculat această turburătoare chestiune.

In discuţiunile urmate asupra chipului cum ţăranii vor plăti pământul pe care sunt improprietăriţi, un deputat din majoritate a amintit dlui general Avarescu o făgăduială, astăzi uitată. Intr'adevăr, şeful guvernului anunţase, — chiar în această calitate, — la congresul partidului poporului din anul trecut, că ţăranii vor plăti din preţul de răscumpărare al pământului numai „capetele", iar dobânzile vor cădea în sarcina Statului.

Nu judecăm aci valoare practică a unei asemenea soluţii. Nu de acest lucru ţinem să ne ocupăm. E de ajuns numai, să relevăm faptul că această declaraţie, făcută ca prim-ministru al ţărei, e uitată astăzi, caşi cum n'ar fi atras după ea nicio răspundere şi nicio obligaţie. D. general Averescu a replicat acum, limpede că, de îndată ce s'a scos fixarea preţului din competenţa justiţiei şi s'a hotărât a fi cel de 40 ori arenda, jumătate în Sarcina săteanului şi jumătate în *chestiunea dobânzilor nu se mai poate menţine.*"

Opinia publică va judeca, după cum merită acest fel de a proceda politiceşte, promiţând, înaintea alegerilor, tot ceeace, mai târziu „nu se mai poate menţine. Dar, se va uita, fără îndoială şi la aceia cari şi-au făcut o specialitate dintr'un asemenea procedeu.

Ce se petrece în Banatul Ocupat

— Un apel în presa vieneză —

Românii din Banatul ocupat în desnădejdea pricinuită de măsurile de opresiune şi de atrocităţile guvernului sârbesc, adresează, prin comitetul românilor din Banatul sârbesc, Valea Timocului şi Macedonia, un apel către lumea civilizată publicat în presa vieneză.

E nespusde dureros faptul că guvernul român, de dragul unei alianţe şi pentru a nu strica renumele de mare european al d-lui Take Ionescu, trece cu vederea suferinţele fraţilor noştri de sub jugul sârbesc, cari lipsiţi de orice sprijin au fost siliţi să-şi îndrepte strigătele lor de durere către străinătate de unde aşteaptă mântuire.

Extragem următoarele rânduri din acest apel:

„Noi românii din Banat, Valea Timocului şi Macedonia în starea noastră desnădăjduită ne întoarcem către popoarele civilizate din Europa pentru a li se descoperi chinurile groaznice ce noi, cei de sub stăpânirea sârbească trebue să le suferim. Preoţii noştri sunt goniţi dela bisericile lor, şcoalele noastre închise, iar intelectualii conducători ai poporului nostru necăjiţi sunt puşi în lanţuri şi obezi Poporul nostru iubitor de pace. a devenit prada bandelor de comitagii sârbeşti. Aceştia în ziua albă, chiar cu cunoştinţa autorităţilor, pun foc, jefuesc şi ucid, în circumscripţia oraşului, Monastir (Macedonia) sârbii au proclamat răsbunarea de sânge şi au distrus şi ars total trei comune macedo-româneşti.

In Vârşeţ au omorât pe advocatul Gârbovean cu întreaga sa familie. Pe un moşneag onorabil de 70 ani cu numele Nicolae Ibroancă l-au tras de viu în ţeapă şi l-au ars!

In zadar am descris noi starea noastră desperată înaltului Consiliu al Antantei care a dărâmat Banatul românesc, iar pe noi, răsturnând principiile lui Wilson, ne-au silit sub jugul tiran sârbesc."

Acest apel nu e numai ultimu, strigăt desnădăjduit al fraţilor noştri, ci şi unul din gravele păcate ale guvernelor României cari iscălind tratatul au lăsat cu uşurinţă să perdem acest colţ de ţară şi n'au făcut nici o intervenţie energică pentru nedreptarea situaţiei nenorocite a Românilor părăsiţi.

Ei aşteaptă acum dela străinătate să facă ceiace n'au voit să facă guvernele noastre şi „marele nostru european".

Ştiri şi fapte politice

Ziarul „Adevărul" aduce ştirea că partidul ţărănesc basarabean, sub conducerea d-lui I. Inculeţ, a hotărît colaborarea cu partidul liberal.

Nu ştim întrucât ştirea corăspunde adevărului. In orice caz, suntem încredinţaţi că de îndată acest eveniment politic se va confirma, confratele nostru „Patria" va publica un lung articol, jurându-se că „federaţia" nu s'a desfăcut nici odată, şi o perfectă unitate de vederi domneşte în sânul „opoziţiei social-naţionale.

■

D-l C. Argetoianu a declarat deputaţilor din majoritate, în legătură cu discuţia asupra reformei agrare, că tot ceeace se va fixa peste preţul pământului reprezentând de 20 ori arenda regională, se va acoperi din impozitul pe îmbogăţiţii de războiu.

In sensul acesta, guvernul avea să vină cu un proect de lege special.

■

Guvernul se pregăteşte să aducă înaintea Parlamentului, încă în această seriune, proectul de lege pentru înfiinţarea „Reşiţei". Textul proectului de lege, al cărei raportor este d. Chr. Musceleanu, a fost împănţit la Camră. Nu mai încape acum nicio îndoială că nici proectul de lege, nici statutele, nici actul constitutiv, nu asigură majoritatea capitalului românesc. Nu există nicăeri nici o dispoziţiune cu privire la distribuirea acţiunilor la români, prin subscripţie publică sau altfel, aşa că Societatea streină n'are nici o obligaţiune absolut nici una.

Asupra „Reşiţei" va trebui deci să mai revenim.

Cercetarea averilor supuşilor inamici

Eri s'a votat la Senat următorul proect de lege:

Ministerul justiţiei va dispune să se cerceteze, prin mijlocirea tuturor autorităţilor administrative şi judecătoreşti, averile supuşilor inamici cari, după tratatele de pace, legi, decrete-legi şi decrete, sunt supuse sechestrului şi lichidării în favoarea Statului român şi să ia toate măsurile necesare pentru conservarea şi lichidarea acestor averi.

Sunt scutite de sechestru şi lichidare bunurile aparţinând: femeilor române cari au pierdut naţionalitatea prin căsătorie cu străinii inamici; supuşilor inamici cari în timpul războiului au luptat în armata română; supuşilor inamici cari în timpul războiului mondial au avut fii sau gineri sub drapel în armata română; micilor meseriaşi, însă numai în ce priveşte uneltele lor, precum şi capitalul strict necesar pentru exercitarea mai departe a meseriei.

Concesionarea uzinelor electrice ale orasului Cluj

Este bine cunoscut că:

O comisie de experţi, a Consiliului Oraşului şi d-l Prefect Meteş, ca for superior al oraşului, au hotărât concesionarea Uzinelor Efecirice celui mai avantajos ofertant, Societăţilor Româneşti „Electrica şi Creditul Electric din Bucureşti."

Cu o mare nerusinare, Firma Ganz din Budapesta, prin câteva persoane interesate, caută încă astăzi să mai zădărnicească această hotărâre, luată în plină cunoştinţă de cauză şi cer a se anula hotărârea şi a se publica o nouă licitaţie

Mijloacele de cari se servesc au întrecut orice limită de tolerare şi numai caracterul îngăduitor al românilor noştri, dau ocazia tristă de a ne crede încă sub regimul maghiar.

Ziarul Ujság Nr. din 6 lunie a. c. publică un articol, care deşi cenzurat în două locuri, totuşi arată clar, pe lângă ameninţări la adresa autorităţilor noastre româneşti ca: d-l Ministru de Interne, d-l Prefect Meteş şi Consiliul Oraşului, dar chiar lasă să se întrevadă o agitaţie a spiritelor, un îndemn al maghiarilor la revoluţie.

De câte ori jurnalele noastre din Ardeal, n'au fost suspendate, iar întreg personalul lor, cu lanţurile la mână, au înfundat puşcăriile suferind cele mai aprige torturi cu anii?

Ei bine, până când atâta tolerare? Şi dacă printre noi se mai găsesc încă români cu sentimente înstrăinate, apoi, nu putem admite, că aceia sunt în majoritate. Majoritatea o formează acei, cari şi-au vărsat sângele pe pământul Ardealului pentru a-i da libertatea de grai, de a creşte şi de a se educa în simţăminte româneşti.

Privim cu indignare şi desaprobăm pe acei români, cari făcând jocul străinilor nu merită a fi adăpostiţi sub tricolorul nostru şi revoltaţi, vom cere atât d-lui Ministru de Interne cât şi d-lui Prefect Meteş, să ia măsuri împotriva ziarului Ujság, precum şi a celorlalte gazete maghiare, cari îşi vor permite a face loc unor astfel de calomnii şi ameninţări la adresa autorităţilor noastre româneşti.

Revista presei maghiare

După adunarea generală.

Adunarea generală a maghiarilor odată terminată ziarul „Ellenzék, preconizează care va fi atitudinea partidelor politice maghiare în urma înfiinţării Uniunii. După ce constată că delegaţii tuturor regiunilor anexante au primit ca un singur om ideea şi programul Uniunii maghiare continuă următoarele despre program:

„Programul care a fost primit de adunarea generală cuprinde tot ceace cred, maghiarii că este o necesitate a existenţei lor şi un zălog al liberei lor desvoltări. Dacă va trebui se va schimba după timpuri şi împrejurări. Accentuăm că în ce priveşte activitatea politică a adus deasemeni o decisiune fără contraziceri(Fapte ca în ce priveşte viitoarea activitate politică în cadrele partidelor ce se vor forma nu s'a adus nici o decizîune în adunarea generală N. R.) Pentru începerea activităţii adunarea generală decide în mod obligatoriu, In cazul începerei acestei activităţi partidul politic maghiar va fi obligat să primească ca program punctele stabilite în adunarea generală. Activitatea parlamentară nu poate urma căi contrare cu Uniunea şi din capul locului este exclusă posibilitatea ca prin activitatea parlamentară să se discompună unitatea maghiarilor atât de necesară.

Cu o convingere sfântă mărturisim că cele ce vor urma vor fi demne de importanţa începutului. Şi speră că din partea puterii de stat actul maghiarilor va afla aprecierea ce de drept o merită.

Nu caută discompunerea statului, nu are pretenţii periculoase pentru stat. Ea (adică Uniunea) doreşte o convieţuire pacinică şi prin aceasta serveşte interesele statului în modul cel mai evident".

Aşa scrie ziarul „Ellenzek", care crede înlăturată fantoma cel speria până acum a desbinărilor din sânul maghiarilor.

Duşmanii şcoalelor maghiare

Ziarul „Temesvari Hirlap" relatează cazuri interesante, când constată ca unii dintre conducătorii actuali ai şvabilor din Banat la încheerea anului şcolar îndeamnă părinţii să trimeată băeţii lor numai în şcoli germane sau româneşti. Faţă de acest apel justificat al germanilor ziarul amintit scrie următoarele:

„Amintim aceste incidente, cari vor fi aprobate de orice român cu gîndire liberală şi cerem ajutorul autorităţilor faţă de astfel de acte (?). Maghiari de aici nu neagă că ar fi maghiarii şi în această calitate credem că autorităţile nu vor tolera o ştirbire a drepturilor noastre în acest fel".

E curios apelul ziarului către autorităţile româneşti. Care ar fi ştirbirea drepturilor maghiarilor? Aiea că şvabii vreau de acum înainte să cerceteze numai şcoli germane sau române ti? Nu credem că spiritul vechi de expansiune al maghiarilor asupra celor de alte naţionalităţi să fi transformat într'un drept al maghiarilor pentru care autorităţile române ar fi datoare să intervină pentru ca acest spirit drept să nu poată fi ştirbit.

Chestiunea refacerii zonelor dăunate de război

In consiliul de miniştri care a avut loc Marţi s'a luat în discuţiune chestiunea refacerii zonelor dăunate de război. In urma unei lungi şi documentate expuneri din toate punctele de vedere făcută de d. ministru al lucrărilor publice, d. Petrovici, consiliul a hotărît ca statul să refacă locuinţele distruse fără să aibă în vedere creanţa pe care o are păgubaşul faţă de puterile Centrale.

Statul, totuşi, va păstra un privilegiu asupra construcţiunilor făcute de el, rămânând ca în urmă să se fixeze raporturile juridice dintre stat şi dăunat. E posibil ca statul să reducă la jumătate costul construcţiunilor sau poate chiar soara de reducere să fie şi mai mare, dacă cumva Statul va încasa despăgubirile de război dela puterile Centrale.

---

conduşi de alţi oameni pentru a fi pedepsiţi de imperfecţiunile lor. (Tas capitolul XXVI.) Germanul renunţă definitiv la visul său de dominaţie imperialistă. Dar cum este indispensabil ca el să rămâie „über alles" şi să-şi impuie superioritatea şi voinţa sa universului, aceasta o va realiza devenind — graţie înţelepciunei indiene şi artei chineze e tipul uman complet spiritualizat şi odată în această stare va exercita heghemonia intelectuală hotărîtoare.

Dupa ce constată aceste mari curente de cugetare, profesorul Curtius îşi pune trei întrebări: E o boală? E indiciul unei abdicări apropiate a spiritului occidental? e contactul intineritor între occident şi orient?

Profesorul Curtius nu răspunde nimic la aceste întrebări.

După războiul din 1870 şi Franţa a suferit de epidemia bubistă şi s'a însănătoşit destul de uşor.

Acum când intelectualitatea germană sufere orientare aşa de curioasă, când republica sovietelor se îndreaptă spre Asia, când se observă în India o regeşteptare naţională aşa de îngrijitoare, când Japonia nu mai încape în frontierele sale şi China fierbe, suntem în drept a ne întreba dacă taismul care are oarecare legături cu idealul de socialisare universală şi dacă simpatia pentru sufletul rusesc nu serveşte ambiţiunea activă a lui Lenin.

In tot „pericolul galben" are pionierii lui intelectuali cari străbat Europa şi lucrează pentru instalarea ideilor din Orient în societatea europeană. Ce va rezulta din această invazie paşnică şi din această încercare de colonizare spirituală?

Idealul realist, practic şi industrial al Americei se va opune acestei infiltraţii în ţările în care influenţa economică americană e atot-puternică? Europa intelectuală se va sceda în două grupuri: grupul anglo-latin şi grupul germano-slav, orientate respectiv spre apus şi răsărit?

Dar Crinul rupt nu ne-a venit din America? Suntem înconjuraţi? A venit ceasul când „pe podul de lac zvârlit de războiul japonez între Asia şi Europa să fie schimbate toate comorile omenirei?"

INFORMATII

Marile Serbări ale Sindicatului Presei Române din Ardeal, cari vor avea loc Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie, au fost puse sub patronajul d-lor Teodor Mihali, președintele Comisiei de unificare, cu d-na, dr. Iuliu Pop, primarul orașului cu d-na, C. Tănăsescu, directorul general al internelor cu d-na, general Atanasiu, cu d-na. general Florescu, cu d-na, St. Meteș, prefectul județului, cu d-na, V. Dumitriu, rectorul Universității, cu d-na.

■

Comerciale

Organizarea târgului de mostre continuă cu activitate, inaugurarea va avea loc în ziua de 15 Iulie.

■

In curând va începe un mare export de fructe din Ardeal în Austria.

■

Comercianții din localitate sunt hotăriți să înainteze un memoriu pentru a protesta contra prețurilor maximale.

■

Nu știm din care cauză prețul zahărului în Cluj departe de a scădea a fost ridicat la 18 lei kgr.

■

Negustorii clujeni cari apreciază servicile presei și prin aceea că popularizează firmele lor, se arată și de data aceasta foarte gentili cu Serbările presei, oferind obiecte de preț pentru uriașa Tombolă care va funcționa Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie, în Parcul orășănesc, la marile Serbări ale presei.

Organizatorii acestor Serbări au introdus fericita inovație, de a face cu acest prilej o prețioasă reclamă chiar în cuprinsul Parcului, fiecărei firme care va dona obiecte pentru Tombolă.

■

Ministerul de industrie și comerț face cunoscut că la 10, 11 și 12 Iulie are loc la Arad o consfătuire a președinților și secretarilor Camerilor de comerț din țară, iar nu un congres după cum s'a anunțat.

La această consfătuire vor lua parte și câțiva delegați ai ministerului de industrie și comerț.

■

Dela Primărie

In ședința de eri a consiliului orașului a fost confirmat definitiv în funcția de șef al Biroului de cuartiruire din Cluj, D-l Dr. Babeș.

■

Suntem informați că baroul din Budapesta a ordonat tuturor advocaților emigrați din România și Iugo-Slavia de orice naționalitate să se prezinte în cel mult 15 zile căci în caz contrar se va porni contra lor acțiune disciplinară.

■

Depozit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

Financiare

In urma dispozițiunilor luate de către Ministerul Finanțelor toți deținătorii de cecuri provenind din operațiunile Unificării Monetare sunt invitați să le prezinte la încasare cel mai târziu până la 1 August 1921 la oricare din ghișeele Băncii Naționale a României atât în Centrala din București cât și sucursale și Agenții.

■

Toate băncile, instituțiunile și particularii, trebue să arate până la 15 c., ce titluri de rentă română le-au fost ridicate de către autoritățile germane, austriace, bulgare și în genere a ori cării alte puteri foste inamice, în timpul ocupațiunii.

Se va arăta în mod amănunțit numărul titlurilor, valoarea și felul lor, precum și orice alte științe cu privire la modul în care au fost ridicate aceste titluri pentru a face posibilă identificarea lor.

Petițiunile se vor înainta comisiunii pentru executarea tratatelor, cercul militar, etajul III.

■

Dela C. F. R.

De la consorțul Ringhofer din Ceho-Slovacia, au început să ne sosească vagoanele ce se găseau în reparație în acele ateliere.

■

Carnetele de călătorie eliberate de direcția C. F. R. până la 15 Iunie și care trebuiau să fie schimbate până la 1 Iulie, din cauză că nu au sosit toate carnetele necesare, valabilitatea celor existente a fost prelungită până la 1 August.

Cu începere dela această dată carnetele existente nu vor mai fi valabile. Carnetele noi vor fi de diferite culori după diferitele categorii de funcționari și posesorii lor vor beneficia de o favorizare de 50 la sută pentru călătorii.

■

După cum să știe până acum nu puteau fi angajați în serviciile C. F. R. decât oameni peste 21 de ani. In ultimul timp Direcția generală a C. F. R. a dat acum o ordonanță prin care permite angajarea în serviciile C. F. R. și a celor de 18 ani împliniți.

Ordonanța spune însă că și cei dela 18 ani în sus sunt considerați majori în cela ce privește aplicabilitatea pedepselor.

■

Agrare

Consiliul de miniștri a hotărît să mențină prețul de 40 de ori arenda pentru pământul expropriat așa cum a fost votat de Senat.

Se știe că în decretul de expropriere al guvernului liberal se fixase prețul de 20 ori arenda din 1916.

■

Artistice

Tabloul „Tragerea lui Horia pe roată", datorit d-lui Popovici, directorul școalei de belearte din Iași, a fost instalat de curând în aula Universității din Cluj unde a fost vizitat de un public numeros.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Proprietarii de trăsuri și automobile sunt avizați pe calea aceasta, să se pregătească pentru Marea bătae de flori a Sindicatului presei din Ardeal, care va avea loc în ziua de Duminecă 10 Iulie.

Atragem atențiunea, în acelaș timp, că atât trăsura cât și automobilul cel mai artistic împodobit cu flori, vor fi premiate de un juriu special.

Diverse

Aflăm că Firma Eleonora Szilágyi prima fabrică Ardeleană de liqueruri, rom, champagne și punessspirt, soc. pe acții a obținut titlul de Furnizorii Curții Regale Române.

Ne bucurăm că meritele firmei au fost recunoscute prin această înaltă distincție, fiind una din cele mai reputate Firme din Ardeal fondată încă în anul 1832.

Dorim tot concursul publicului consumator.

■

Suntem informați că funcționarii de la directoratul Instrucțiunei Publice refuză să primească salariile până ce nu li se va adăoga un spor cari să le permită existența.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționa-prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Mare senzație Sportivă

Una dintre senzațiile Serbărilor Presei va fi desigur programul sportiv, care cuprinde:

1. Intreceri atletice și anume: fuga de iuțeală și de fond sărituri în lungime și înălțime, aruncarea ciocanului, discului, greutății și suliței, cursa de biciclete, concurs de estetică, atletică etc.

2. Matchuri de foot-ball între echipele Victoria, Haggibbor, KAC, KKASE, KAMTE și C. F. R.

3. Match senzațional între Ziariștii și Artiștii români și Ziariștii și Artiști maghiari. (ZAR—MUM)

„Sindicatul Presei Române" va distribui câștigătorilor premii consistând în medalii de aur, argint și bronz.

Un program detaliat al întrecerilor sportive va fi publicat ulterior.

Scrisoare din Satu-Mare

Intrunirea partidului național-liberal. — Furturi în valoare de milioane lei la magazia de materiale C. F. R. — Viața culturală.

Duminecă, 17 Iulie, a. c. se va ține întrunirea partidul național-liberal din localitate.

După deschiderea adunării va urma alegerea comitetului, designarea localului pentru Club; fixarea cotizațiilor de membrii și eventualele propuneri; întocmirea adresei către Biroul central și județean al partidului național-liberal.

■

Venindu-mi la cunoștință sustragerea de materiale în preț de milioane dela magazia C. F. R. din loc m'am adresat în chestia aceasta d-lui inspector principal, Dancheș, care e însă foarte rezervat și până nu se va sfârși cercetarea comisiunei de anchetă, nu poate da deslușirile necesare.

E vorba, că au eșit la iveală pungășiile dela depou și magazia de materiale, unde sunt daune de peste 2 milioane.

Control efectiv antecesorii d-lui Dancheș nu au executat nici în centru, nici pe linii, din care cauză au dispărut 400 vagoane de lemne de foc, devenind astfel fosta expozitură de direcțiune regională un cuib de anarhie, unde lipsea controlul asupra funcționarilor străini.

■

Sâmbătă, 25 Iunie s'au reprezentat la teatrul orășenesc piesele lui Caragiale „O noapte furtunoasă" și „Conul Leonida față de reacțiune".

Interpretarea pieselor a mulțumit pe deplin publicul.

S'a remarcat jocul artistic al d-șoarelor Ignatiu, Vladimirescu și al d-lor Botez, Gera, Bădiceanu, căp. Ivanoviciu.

Duminecă, 3 Iulie, s'a reprezentat la teatrul orășenesc piesa „Cârcei" de trupa teatrului național din Cluj, iar Luni, 4 Iulie „Oh bărbații și „La Turnu Măgurele".

In ambele seri teatrul a fost tixit de lume românească. Au venit mulți români și din satele învecinate.

Presa maghiară din loc scrie în mod elogios de represtațiunile artistelor și artiștilor excelenți din Cluj.

Trupa teatrului evreiesc din Viena în decursul săptămânei mai dă câteva reprezentații la teatrul orășănesc. La reprezentația din 2 Iulie, Sâmbătă „Teologul din Iesiva", s'a remarcat jocul artistic al d-șoarei Clara Stramer și a d-lor M. Streng și S. Stramer. *Coresp.*

Schimbul banenotelor Băncii Generale

Se aduce la cunoștința publicului interesat că Ministerul Finanțelor a hotărît scoaterea din circulațiune a biletelor Băncii Generale Române de 100, 20, 5 și 2 lei ștampilate cum și acelor de un leu ștampilate sau neștampilate și înlocuirea lor, cu bilete de ale Băncii Naționale, pentru o valoare nominală egală.

Preschimbarea biletelor Băncii Generale Române, se face numai până la 31 Iulie 1921, inclusiv.

Deținătorii lor, sunt îndatorați să le prezinte la preschimbare în Transilvania la Sucursalele Băncii Naționale.

Casele publice sunt datoare, în limitele posibilului, să înlesnească schimbul, primind biletele Băncii Generale Române și dând în schimb alte bilete ale Băncii Naționale, ingrijind apoi să prezinte Băncii Naționale biletele retrase pentru preschimbare.

Prezentatorii la schimb, vor dovedi identitatea, în regulă generală, cu chitanțele de plată contribuțiunilor pe trimestrul Iulie 1921—1922.

Cu începere dela I August 1921, biletele Băncii Generale Române, arătate mai sus, nu mai au nici o putere circulatorie.

Banca Națională
a României Cluj.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Contrabanda de coroane din Tg.-Mureș

— Vinovăția unui director de bancă —

Ziarul **Keleti Ujsàg**, într'o corespondență din Târgu-Mureș în care se ocupa cu chestiunea unei contrabande de 2.250.000 coroane, săvârșită de d-l Patrubany Miklos, directorul general al unei bănci din Tg.-Mureș, făcea afirmații calomnioase la adresa Siguranței din suszisa localitate care ar fi procedat în mod ilegal.

Serviciul de siguranță din Tg.-Mureș ne informează că a dat în judecată ziarul **Keleti Ujsàg** pentru calomnie întrucât atât din declarațiile d-lui Patrubany și ale funcționarilor băncii cât și din scrisoarea de angajament găsită în original de Siguranță încheiată între Banca Comercială din Pesta și cea din Tg.-Mureș reese clar vinovăția acestuia și îndreptățește măsurile luate de Siguranță.

Iată cuprinsul acestei scrisori care constitue o zdrobitoare dovadă împotriva d-lui Patrubany:

„Noi Banca Comercială din Pesta dăm d-lui Patrubany suma de 2.250.000 coroane nestampilate să le introducă în România și să cumpere lei, iar câștigul realizat din această specula să-l împărțim pe din două. In caz de forță majoră nu avem pretențiuni".

Din această scrisoare se vede clar hotărîrea de a face contrabanda.

Când în anul 1919 au fost închiși și cercetați câțiva dintre conducătorii Maghiarilor din Tg. Mureș, s'au găsit toate dovezile că d-l Patrubany a primit bani dela guvernul maghiar și a plătit foștilor funcționari unguri ajutoare, prin intermediul câtorva intelectuali maghiari, în scopul de a întreține rezistența contra statului român.

Iar dacă făptuitorii n'au fost pedepsiți așa cum se cuvenea aceasta se datorește nu faptului că nu existau dovezi suficiente de vinovăția lor ci bunătății noastre caracteristice care iartă și îngădue prea multe lucruri.

Acesta este adevărul în chestiunea contrabandei și a uneltirilor împotriva statului român de cari s'a făcut vinovat d-l Patrubany.

Circulația trenurilor accelerate

Dir. reg. C. F. R. ne trimite următoarele spre publicare:

Atât pe linia București-Arad Curtici și pe linia Teiuș-Cluj-Oradea-Mare circulă trenuri accelerate în modul următor:

Cu plecarea la ora 18.25 din București circulă în fiecare Duminecă, Marți și Joi tren prin Teiuș Luni, Miercuri și Vineri un tren expres, care are numai vagoane cu paturi direct pentru Budapesta și Viena, pentru Ostende pentru Paris și Amsterdam. Contrarul trenului acestuia trece prin Teiuș în fiecare Luni, Joi și Sâmbăta și ajunge la București Marți, Vineri și Duminecă. Acesta are și un vagon cu paturi-direct dela București la Praga și care vagon în Teiuș se atașează la trenul accelerat spre Oradea-Mare, Halmei, Cosice-Praga. Deci călătorii dintre Teiuș și Oradea-Mare pot călători cu acest vagon, dacă sunt locuri libere până direct la Praga.

In zilele de Luni, Miercuri, Vineri, și Sâmbăta circula cu plecarea din București la orele 18.25 un tren accelerat cu vagoane clase până la Arad-Curtici Budapesta și Viena. Acest trentrece prin Teiuș în zilele de Marți, Joi, Sâmbăta și Duminecă. Contrarul trenului acestuia, care pleacă din Viena, trece prin Teiuș Duminica, Marți, Miercuri și Vineri și ajunge la București Luni, Miercuri, Joi și Sâmbătă. Acesta are și câte un vagon clasa I. și II. direct București-Cluj și altul direct Oradea-Mare.

Intre Teiuș și Oradea-Mare circulă în fiecare zi un tren accelerat care are legătură în Teiuș cu trenurile arătate la No. 1 și 2 în modul următor.

Cu plecarea de la Oradea-Mare la orele 13.30 și din Cluj la orele 18.27 circula în zile de Luni, Joi, și Sâmbătă, acest tren numai până la Teiuș și nu are legătură cu trenul Expres spre București decât vagonul cu paturi care circulă între Praga și București. La acest tren nu se vând bilete decât până la Teiuș.

Cu plecare la orele 13.50 din Oradea-Mare și 18.20 din Cluj circulă în zilele de Duminecă, Marți, Miercuri și Vineri un tren accelerat care are câte un vagon direct Oradea-Mare-București și Cluj-București.

La trenul Expres costul biletelor se plătește în franci francezi. Locuri se pot reține numai la București și gara Teiuș dacă sunt disponibile.

La trenul dela poziția 2 costul biletelor eliberate pentru locurile vagoanelor directe este a'se plăti în franci francezi. Pentru aceste locuri biletele nu se vor putea lua decât numai în București și Teiuș.

Pentru vagoanele cari circulă în interiorul țării biletele se pot elibera fără restricțiune (natural numai în interitorul Tării) și costul acestor bilete este taxa de călătorie a trenurilor accelerate normale cări se plătesc în lei.

Franța și tratatul dela Trianon

Declarațiile raportului tratatului

Comisiunea afacerilor externe a Senatului a aprobat raportul pentru ratificarea tratatului dela Trianon.

Raportorul a spus: Tratatul impus e riguros; Ungaria însă are o responsabilitate de netăgăduit, atât în pregătirea cât și în declararea războiului.

Raportorul a adăugat că nu e curios că două milioane de maghiari sau asimilați au trecut în hotarele națiunilor vecine, dat fiind imposibilitatea absolută de a face ca frontierele etnice să corespundă cu cele politice. S'au prevăzut însă stipulațiuni foarte precise pentru apărarea minorităților.

Raportorul a încheiat, spunând, că Franța credincioasă aliaților săi, devotată emancipării și protejării națiunilor dunărene și balcanice, continuă să arate națiunei maghiare toată atenția necesară pentru pacea Europei.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul „INFRĂȚIREA"

Cazul deputatului țărănist Hanes

Citim în Viitorul:

Aflăm din cea mai sigură sursă că comisiunea însărcinată să ancheteze cazul profesorului V. Hanes și-a depus raportul ei care este absolut defavorabil acestuia.

D-l V. Hanes cerând un supliment de anchetă s'au făcut noi cercetări și cele dovedite ulterior sunt de natură să agraveze și mai mult situația deputatului țărănist în învățământ.

D-l V. Hanes va fi trimis în fața comisiei de judecată a membrilor corpului didactic.

O nouă bandă de comitagii în Cadrilater

Citim în *Dacia*:

In legătură cu faptele arătate de noi în numărul de eri că bande întregi de comitagii bulgari, în uniformă și cu arme militare cu treeră Cadrilaterul vârând spaima în cetăți și funcționarii români, aflăm alte cazuri de aceeași gravitate.

Astfel în noaptea de 25 spre 26 Iunie, o bandă de peste zece comitagii înarmați cu puști, granate și revolvere, a atacat satul Acangi din jud. Caliacra, unde au jefuit și omorât pe un fruntaș al satului, Vâlcianof. Locuitorii, cari au sărit într'ajutor, au avut de purtat o adevărată luptă cu banditii.

Asupra unui bandit, ucis în luptă, s'a găsit un act dat de către societatea bulgărească „Dobrogea" dela Varna, 38 cartușe pline vre-o 10 trase cu o armă Manlicher și îmbrăcat în uniformă militară englezească.

Misiunea acestor bande era de a ucide, schingiui și prăda populația română, turcă și în special pe funcționarii români, spre a-i face să plece din acele locuri. S'a dovedit că mai mulți locuitori au dat știri asupra mișcărilor și măsurilor luate de autorități.

Aceste bande se înmulțesc pe fiecare zi. Măsurile nu trebuesc să întârzieze. E necesar să se readucă cât mai repede liniștea în aceste ținuturi, chiar cu mijloacele cele mai drastice.

Să nu ne mai lăsăm și de data aceasta înșelați de declarațiile oficiale ale guvernului din Sofia, declarații cari s'au dovedit de atâtea ori false.

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu posta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.)

Telefon 5 00—11211.

Duminecă 10 Iulie

la ora 6 m. p.

au loc

în

Parcul Orășănesc

O grandioasă bătaie de flori

care face parte din programul.

Marilor Serbări ale Presei. Numeroase care alegorice, trăsuri și automobile împodobite.

Va fi o măreață simfonie a culorilor și o reunire a grației estetice. Se vor premia trăsura și automobilul cel mai frumos împodobit.

Nu vă îmbulziți!

Pentru a evita aglomerația prea mare într'un singur punct al Parcului, comitetul de organizare al Marilor Serbări ale presei a luat măsurile necesare ca actractiile numeroase ale programului serbărilor să fie răspândite pe toată suprafața Parcului.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Bulgarii pregătesc revizuirea tratatului dela Neuilly

Conform informațiunilor date de ziarul Times și primite din sorgințe de încredere, cercurile oficiale engleze află despre unele intrigi ale bulgarilor cu naționaliștii turci, având de scop pregătirea unui atac asupra grecilor în partea de răsărit a Traciei, spre a putea pune la cale astfel revizuirea tratatulu din Neuilly și recăpătarea Traciei de Vest dela Grecia. Declarațiuni în acest sens an mai fost făcute a cum de curând și de alte ziare ca: „Daily Telegraph", care a mai destăinuit și detalii intime a acestor intrigi.

Ziarul „Times" adaogă: „Cercurile oficiale sunt foarte hotărîte că aceste intrigi bulgare pentru schimbarea tratatului de pace nu numai să nu fie sprijinite de guvernul englez dar orice încercare în acest sens se va izbi de striota opunere a guvernului britanic cât și de aceia a vecinilor Bulgariei, adică Serbia și România.

Aceiași opunere se va face și oricărei încercări de restaurare a ex-regelui Ferdinand în Bulgaria.

Când în Octombrie trecut, primul ministru Stambulisky a fost în Londra, el a declarat intențiile sale cât și acelea ale guvernului și întregei țări de a trăi în pace cu vecnii săi. Orisice abatere de la spiritul acestor declarațiuni va fi viu simțită în cercurile oficiale engleze".

Înțelegerea între fasciștii și socialiștii italieni

Ziarele confirmă încheerea unui pact de pace între fasciști și socialiști, care prevede constituirea unui juriu de arbitraj pentru angajamentele de respectare reciprocă. Socialiștii vor respecta sentimentele patriotice, abținându-se de la orice propagandă antinațională. Această pacificare va facilita enorm însărcinarea cabinetului Bonouii.

Angora și Sovietele rusești

Kemal a declarat în întrunirea din Agora că relațiile între Angora și Rusia sunt foarte strânse datorit acordului din Martie. Au intervenit și acorduri cu Persia și Caucazul.

Situația politică și economică a Bulgariei

Ambasadorul bulgar din Viena a făcut ziarului „Neue Freie Presse" următoarele declarațiuni: „Guvernul țărănesc bulgar a fost reorganizat de curând. Acum guvernul se bucură de toate simpatiile din partea reprezentanților puterilor aliate din Comisunea de reparațiuni și din alte comisiuni și lucrează în perfectă înțelegere cu organele marilor puteri.

La 28 Iunie s'a încheat și un credit peste 100 mil. franci francezi cu „Biubit des Pays-Bas."

Regele Boris este anque și popular în întreaga țară.

Bulgaria face o politică pe față și credincioasă. In chestia conflictului greco-turc, Bulgaria păstrează neutralitatea. Recolta recentă este mai bună ca cea din anul trecut. Taxele de export au fost reduse simțitor, sau suprimate de tot și se așteaptă înflorirea comerțului.

Partea Poloniei la aurul Băncii Austro-maghiare

Polonia a semnat înțelegerea asupra repartizării aurului al fostei Bănci de emisiune austro-maghiare.

Polonia va primi 7,250.000 coroane în aur. In această sumă este socotită valoarea celor 14 edificii pe care banca le avea în Polonia precum și filialele: acestei bănci. In aur a primit Polonia 4,464.000 coroane.

Atentat contra președintelui republicei Poloniei.

Cercurile poloneze discută cu aprindere gestul nesocotit al unui criminal, rămas până acum necunoscut, gest care putea fi fatal șefului de stat polon, mareșalul Pilsudski. Vom da aci câteva lămuriri cari ne au fost date — și putem spune că sunt singurele pe cari autoritățile competinte le dețin.

Eri, după amiază, un necunoscut, se prezintă la Belvedere, cochetul palat locuit de șeful Statului, și cere ofițerului de serviciu să vorbească d-lui Sossnowski, ministrul de război. Natural, i se răspunde că la Belvedere nu locuește ministrul de război, ci mareșalul Pilsurski.

Necunoscutul cere atunci să fie introdus la șeful Statului, având a-i comunica anumite lucruri. Felul precipitat și aproape incorect în care vorbea necunoscutul, au dat bănuieli ofițerului.

Turburările de la Beuthen

— Un ofițer francez omorît, mai mulți germani răniți —

După „Intransigent", ofițerul francez ucis în încăerările de ieri în clipa intrării trupelor aliate, este maiorul Montalegre din al 27-lea batalion de vânători. Maiorul și numeroși ofițeri francezi primiseră scrisori de amenințare de la Orgeș prin cari erau înștiințați că toți ofițerii francezi vor fi asasinați.

Acest ofițer a fost asasinat de un manifestant care a tras pe la spate un glonț de revolver în cap. Asasinul a fugit fără să fi putut fi arestat. Doi sergenți francezi au fost ușor răniți și apoi manifestația a fost împrăștiată de trupele franceze și britanice.

In timpul încăerărei, doi manifestanți germani au fost uciși și mai mulți răniți.

Luptele din Asia Mică

Agenția Presei în Londra anunță azi după amiază că trupele naționaliste turce au ocupat aproape întrea a peninsulă Ismid, și că o parte ar fi intra chiar în zona neutrală.

Cercurile oficiale din Londra nu au nici-o confirmare despre aceste știri și anume că zona neutrală ar fi fost încălcată; ele nu înclină să dea credit acestor declarațiuni având în vedere faptul că guvernul din Angora este perfect conștient că o atare acțiune ar însemna inevitabil o acțiune grabnică din partea tuturor puterilor aliate.

Noul cabinet italian

Președenția și adinterim la externe Benomi; colonii Giliardini; tezaur Denova; răsboi Casparato; marină Bergamosco; instrucțiuni senatorul Corbino; lucrări publice Micheli; agricultura Mauri industrie și comerț Belotti; munca și asistența socială Benetduje; poștă și telegraf Giuffrida; teritoriile eliberate Raineri.

Președintele consiliului Bonomi are interimatul externelor în așteptarea răspunsului lui Della Toretta care este plecat.

Podgoriile Măgeratului

Vinurile nu se pot vinde. — Greutățile de transport. — O acțiune străină. — Necesitatea de a le prezenta la târgul de mostre.

Jurul Aradului a fost totdeauna renumit în vinuri bune și producțiunea podgoriilor sale a avut un mare număr de cumpărători chiar și din străinătate. Cele mai bune vinuri au fost totdeauna produsele din Măgerat și jur. Azi cultivatorii de vie din aceste comune sunt grav periclitați chiar din cauza calității bune a vinurilor lor. Stocuri de sute de mii de hectolitrii stau și acum nevândute căci nu se prezintă nici un cumpărător. Cauza principală a acestei stagnări în vânzarea vinurilor atât de căutat din trecut, este următoarea:

Vinurile Măgeratului sunt în cea mai mare parte producția anilor 1917 și 1920. Recolta a fost medie însă de calitate bună astfel că prețul lor de vânzare a fost puțin mai urcat decât al celorlalte vinuri din Ștria de exemplu, sau din alte ținuturi ale Ardealului mai slabe ca calitate. Totuși fiind prețul de vânzare al vinurilor slabe mai scăzut, ele au fost mai mult căutate iar vinurile bune stau și azi depozitate în pivnițe fără ca să poată fi vândute. In schimb prețul vinurilor de Măgerat care variază acum între 9—12 lei litrul și au o tărie de 12—14 grade n'a putut fi scăzut, deoarece și în acest fel vinderea lor se face numai cu o însemnată perdere pentru producători, cari nu pot să-și scoată nici măcar cheltuelile de producțiune prin vinderea lor.

Astfel vinurile de calitate mult mai slabă (7—9 grade) au scos de pe piață consecutiv vinurile tari și mai scumpe ale Măgeratului, cari ocupă de doi—trei ani butoaele și se prevede o mare lipsă de butoae pentru recolta anului curent, așa că și vinurile noui ale Măgeratului vor suferi o însemnată scădere proprietarii lor fiind siliți să le vândă cu o ice preț — chiar și cu perdere — neavând butoae unde să le păstreze.

Această nepreveăzută situație a prețurilor și pieței fe pe cale să nimicească podgoriile înfloritoare a căror rentabilitate a scăzut mult din aceste motive.

La acestea se mai adaugă și lipsa de vagoane, care sperie pe cumpărători. Puținii cumpărători cari s'au prezentat, după cumpărarea cantităților necesare au fost siliți să facă intervenții de zile întregi la Direcțiunea C. F. R. pentru a obține vagoanele necesare. Urmează apoi transportul care din Arad până în Ardeal durează câteva săptămâni și pe lângă aceste inconveniente mai e și nesigur. Toate aceste inconveniente descurajează cumpărătorii, iar „intervențiile" au o indiscutabilă influență asupra prețurilor ce se pot oferi.

In timpul din urmă se observă însă o căutare nouă a vinurilor din jurul Măgeratului. Agenții caselor de export străine caută să profite de descurajarea producătorilor în vederea nouei recolte și cumpără vinurile cu prețuri scăzute cari apoi sunt exportate la Viena și în alte centre din străinătate, unde plasate sub etichetele celor mai renumite vinuri se exportează cu prețuri enorme îndeosebi în Anglia. De ce nu s'ar putea face cumpărarea pentru export de către comercianții noștri? Sau statul nu ar putea interveni pentruca producătorii să nu sufere perderi enorme?

In vederea târgului de mostre din Cluj organizațiile din acest jur sau în lipsa lor autoritățile ar putea lua măsuri ca vinurile din jurul Măgeratului să fie expuse la târgul de mostre din Cluj. Prin aceasta, ele ar putea fi cunoscute mai bine și datorită calității lor ar putea câștiga o piață ca să poată fi vândute cu prețuri convenabile scutind producătorii de perderile cauzate de pofta de câștig a speculanților. Târgul de mostre e aproape să se deschidă și ar fi o greșală de neiertat dacă vinurile Măgeratului n'ar fi expuse pentru a putea fi cercetate de comercianții cinstiți.

— *ap.* —

Cetiți „Infrațirea"

Regulament relativ la câini

Conform cererii Serviciului Veterinar al primăriei orașului Cluj No. 1071|921 p. baza ord. 13006|111 920. apărută în C. O. No. 39 și, 59. Ordonăm cu ziua de azi până la noi dispoziții carantină pentru toți câinii aflători pe hotarul aparținător Clujului.

Posesorii de câni, fie civili, fie militari, sunt îndatoriții a-și ține câinii legați. Câini scoși la plimbare prin oraș, fără botniță și totodată necondusi cu sfoară (lănțișoare, curele, stei) vor fi luați din mâinile proprietarilor ori din jurul lor și vor fi uciși, iar proprietarii vor fi trași la răspundere aplicându-se pedepsele cele mai severe în baza legilor de contravențiuni în vigoare.

De asemenea se vor prinde și ucide toți câinii de ori ce categorie ar fi și ori la cine s'ar afla, dacă nu vor fi prevăzuți cu (ținta prin carea se dovedește achitarea contribuțiunii de câini pe anul 1921.

Tot astfel vor fi trași la răspundere și pedepsiți toți aceia, cari vor lua cu sine câinii în restaurante, cafenele sau alte localuri publice precum și proprietarii locurilor publice.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

A. CANDALE m. p.
șeful secției.

V. POPOVICIU, m. p.
prefectul poliției.

De vânzare
Salon de Mahagoni
cu perdele de mătase
855 de primul rang Lei 9 00
Str. Iuliu Maniu 26 et I. 3. a. m

Problema exportului de cereale

După buletinele agricole oficiale și datele conținute în ele am putut constata că semănăturile anului curent făcute în Ardeal, s'apropie de întinderea semănată în timpuri normale. Dacă întinderea semănată în anul acesta ajunge pe cea din anii de pace, este de înțeles că și recolta trebuie să ajungă la aceiași producție. Pronosticurile agricole vestesc însă o recoltă bună, una din cele mai bune din anii din urmă. In Ardeal ne putem deci aștepta la un belșug de cereale. Situația recoltei nu este însă numai în Ardeal bună, ci Regatul vechi, Basarabia și Bucovina anunță și ele o stare înbucurătoare a semănăturilor adecă și în aceste regiuni pământul semănat va da rod frumos.

Este adevărat că în Ardeal în urma ploilor mari căzute în timpul din urmă — cerealele au cam suferit — ele an inspicat însă bine și dacă se încălzește timpul cerealele vor coace bine. In general recolta cerealelor din întreagă țară promite un surplus de grâne. Luând în considerațiune că în Basarabia și azi stau încă peste 30.000 vagoane de cereale din recolta anului trecut gata la export, [vedem că suntem în stare a porni un export puternic la toamnă.

Trebue deci să purtăm grija la timp ca serviciul exportului de cereale să fie organizat, pentru a înlătura orice fel de piedici. Obstacolul prim care va avea de luptat exportul cerealelor — este lipsa de mijloace de transport. — Această lipsă se poate însă ocoli dacă Direcțiunea C. F. va pune în circulație numai pentru exportul cerealelor — trenuri cari să circule de două ori pe săptămână.

Altă chestiune este stabilirea cantității de cereale pe cari putem exporta — fără ca consumația internă și sămânța pentru anul viitor, să fie neacoperită. Pentru aceasta ar trebui făcut un recensământ asupra tuturor cantităților de grâne recoltate, pe urmă stabilit procentul, pentru consumația internă și pentru sămânță, iar plusul dat liber la export.

Aceeasta s'ar putea face foarte bine prin forurile agricole, iar datele concentrate la o direcțiune centrală, care să aibă sub conducerea ei exportul cerealelor. Altă chestiune sunt taxele vamale. Ele trebue stabilite în în proporție cu concurența străină, în așa mod, ca cerealele românești să nu fie ucise la prag prin prea mari taxe vamale. Statul nostru, ca stat agricol, trebue să-și asigure din timp piața cerealelor din străinătate. Avem azi o conjunctură foarte bună, și agricultura țării noastre, este socotită ca factor important. România fiind pusă ca hambarul de aprovizionare cu cereale a statelor industriale din Europa centrală. Nu trebue să uităm însă că avem concurență a trei state agricole puternice: Jugoslavia, Ungaria și Rusia, care dacă azi nu sunt în stare să exporteze cereale, mâine își va reface gospodăria agricolă

Transacțiunile de cereale trebuiesc asigurate la timp. Pentru a asigura însă mersul bun al exportului cerealelor este neapărat trebuincios să fie înlăturate „permisele".

Sistemul acesta s'a dovedit dăunător din toate punctele de vedere.

In felul acesta vom putea porni un export de cereale în ensiv care va aduce și îmbunătățirea situației valutare a țării noastre

Raco.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE

DIRECȚIUNEA DE PODURI ȘI ȘOSELE DIN TRANSILVANIA, BANAT ȘI P. UNGURENE.

No. 2610—1921. 832

Publicațiune.

Direcțiunea de poduri și șosele din Transilvania publică al II-lea concurs pentru transportarea petrei sparte și pietrișului necesar pe șoselele naționale din județul Cojocna pe anul 1921.

Ofertele sigilate se vor înainta până la orele 11 a. m. ziua 11 lunei Iulie 1921.

Ofertele cari sunt pâna la 100.000 Lei se vor înainta la Serviciul de poduri și șosele din Cluj sau la Direcțiunea de poduri și șosele Cluj, Str. Berde-Mozes 2.

Ofertele mai mari ca 100.000 Lei se vor înainta numai la Direcțiunea din Cluj.

Ofertele se pot face pentru cantitatea întreagă a materialului de împetruit sau pe sectoare și cantități mici.

La ofert se va anexa recepisa despre depunerea a 5 la sută din suma ofertată care servește ca garanție.

Se vor putea depune și efecte garantate de stat ca garanții.

Ofertele se vor deschide la orele 11 ziua 11 a lunei Iulie. La licitație pot fi prezenți oferenții sau reprezentanții lor.

Lucrările și condițiunile se pot vedea la Direcțiunea de poduri și șosele sau la Serviciul de poduri și șosele din Cluj, unde se vor putea primi eventualele lămuriri la serviciul de poduri și șosele se poate primi modelul de ofert.

Intreprinzătorul ia la cunoștință, că cantitatea de pietriș prescris se poate reduce până la 50 la sută.

Cluj, la 27 Iunie 1921.

Atențiune!
Unde te duci camarade? Unde??
La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678
Atențiune!

AUTOBUS
Pleacă zilnic din Piața Unirii la — —
Baile Cojocna
859 și retur tot la două ore dela 6 dimineața.
Taxa unei ture este pe Lei 30

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PIANISTĂ germană dă lecții de pian. Cluj, str. Babeș 13. uș. 2.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

STUDENT eminent dă lecții din clasa I—VI. Adresa Calea Moților No. 141.

Vânzări și Cumpărări:

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

Reclama 747

CAUT COMPANION la afacere sigură. Adresă la „Reclama" Cluj, sub „Nesucceseschis". 862

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL." Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Dedk* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

Auto-Mecanica Cluj

864

Convocare

În conformitate cu § 13 și 14 al Statutelor societății, toți acționarii societății anonime „Auto-Mecanica" din Cluj sunt convocați de a lua parte la

adunarea generală extraordinară

a societății, care va avea loc în localul direcțiunei din Cluj, str. Baba Novac 9/a în ziua de

20 Iulie 1921 ora 9 a. m.

cu următoarea ordine de zi:

1. schimbarea statutelor societății,
2. numirea membrilor în consiliul de direcțiune și în consiliul de supraveghere al societății.

Pentru a putea lua parte la adunarea generală, acționarii sunt ținuți să depuie până cel târziu 17 Iulie 1921 ora 12 a. m. la cassieria Băncei Românești, sucursala Cluj acțiunile lor cu cuponul No. 1 unde vor primi chitanțe arătând numărul de voturi ale fiecăruia. Oricare acțiune dă drept la un vot.

DIRECȚIUNEA
societății anonimă „Auto-Mecanica"
Cluj, în 7 Iulie 1921.

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Technica Labora

birou technic de intreprindere.
Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Teleton: Magazinul 144. Birou 77.

Au sosit casse de bani și cassete „Wertheim" prețuri ocaționale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, ptăci de emali în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara inline tot ce se înrudește cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 124
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Doi monteri români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
TEODOR MAIOR
Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.
Tot acolo materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind
NOXA
cel mai bun stârpitor de ploșnițe, care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—
319
Depositul principal Farmacia „Dr. Biro“ Cluj, Piața Unirei

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 104

Caută depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

Ulei Regal
cu 5 Lei chilogramul, vinde în orice cantitate
Emil Lobontiu comerciant
851 **Alba-Iulia, Piața M. Viteazu.**

Sa deschis
Restaurantul „COROANA“
în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:
O casă cu 5 încăperi
cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.
822

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

„Tânțarul“
Administrația ziarului **„INFRĂȚIREA“** primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Se caută
2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.
A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor“.

ANUNȚURI
se primesc la:
Administrația ziarului „Infrățirea“

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA“.

ABONAMENTE
la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

SIBIU „ASOCIAȚIUNII"

Anul I. No. 266 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Marți 12 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb „Transilvania" Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible] Director: D. TOMESCU Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI, 6 LUNI . . . . . 60 LEI, 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Votarea reformei agrare

După o lungă discuție, provocată aproape totdeauna numai de grija de a impresiona tribunele publice, Camera a votat proectul de lege al reformei agrare cu 217 voturi pentru și 78 contra. Și cei mai pretențioși dintre reprezentanții „sângei", care afirmau că o majoritate de două trei mii e necesară pentru a socoti legea agrară trecută prin Parlament, vor trebui să se închine: cele două-treimi au fost obținute, chiar cu concursul câtorva dintre fruntașii opoziției. Intr'adevăr, reprezentanții partidului social-democrat nu s'au mai găsit în aceeaș tabără cu d-nii dr. Lupu și I. Mihalache, tocmai în momentul în care partidul țărănesc își juca cea mai importantă și, desigur, — ultima carte, Conducătorii partidului național cari căzuseră cândva dela guvern tocmai din pricina felului cum partidul țărănesc înțelesese să voteze, fără contrasemnătura Regelui și fără garanția guvernului, proectul „Mihalache", — n'au dat votul lor, astăzi, legei întocmite de d. C. Garoflid...

Nu vom examina aci numai urmările imediate ale votărei reformei agrare, în ceea ce privește frământările politicei noastre interne. S'a afirmat adeseori, de-alungul desbaterilor reformei agrare odată cu înfăptuirea împroprietăririi, partidul țărănesc, a cărei „luptă de clasă" n'a fost decât o trambulină pentru câțiva „intelectuali" ambițioși, — e destinat unei descompuneri grabnice. Profețiile cari privesc viața politică, sunt de cele mai multe ori riscate, dar, atunci când o organizație politică se întemeiază exclusiv pe exploatarea unei probleme trecătoare, nu e prea îndrăzneț lucru a deduce că odată problema deslegată, noulle partide pe cari le-a dat la iveală, vor trebui sau să piară, sau să-și găsească o altă justificare a existenței.

Sunt cunoscute condițiile în cari a apărut în viața publică, partidul țărănesc al d-lui I. Mihalache. Era în timpul alegerilor din toamna anului 1919. „Liga poporului", cu toate că avea o situație electorală excepțională, de care nici nu-și dădea seama bine, s'a abținut dela campania electorală. Numele generalului Averescu și popularitatea nemăsurată de care se bucura, a fost întrebuințate deopotrivă de o mână de oameni, — țărăniștii de astăzi. O astfel de eroare electorală a adus pe d. I. Mihalache ministru al Impropriet-ririi și pe d. dr, Lupu ministru al Internelor, și a aruncat, peste trei luni, într'o aventuroasă opoziție, un partid serios și cumpătat ca partidul național.

Astăzi confuzia e pe cale să se risipească. Căci dacă d-l N. Iorga, dintr'un exces de conștiinciozitate, se crede ales pe baza legei „Mihalache" și votează contra reformei agrare a actualului guvern, reprezentanții partidului național, liber de orice obligație, au înțeles că sancțiunea definitivă a împroprietăririi e un act de o prea mare însemnătate, decât să dea prilej la manifestări demagogice, pe cât de inutile pe atât de primejdioase.

Partidul țărănesc din vechiul Regat rămâne izolat, în jurul proectului său de reformă agrară, un vraf prăfuit de greoaie maculatură.

Acesta a fost rezultatul unei lungi discuțiuni parlamentare, care a dovedit cu prisosință, că așa numita lege „Mihalache" nu dă nici mai mult pământ, nici mai ieftin, decât dădea decretul-lege al guvernului liberal din 1918. Dintr'un steag revoluționar, amenințător și darnic totdeodată a rămas un vraf netrebnic de greoaie maculatură...

Soarta partidului țărănesc și aceea a „fecțiorilor de bani gata" ai chestiunei agrare interesează însă mai puțin decât noua perspectivă ce se deschide desvoltărei României întregite, prin votarea reformei agrare. Iată pentruce, ridicându-ne mai presus de patimele și ambițiunile luptelor interne de astăzi, trebuie să salutăm acest eveniment cu punctul de plecare a unei epoce nouă.

Vremea ațâțărilor tuturor amărăciunilor și a tuturor poftelor, s'a încheiat. Apa turbure, atât de plăcută unor anumiți pescuitori, se limpezește. Semănătorii de fărădulală deșartă și de vorbe goale, numai găsesc nicăeri teren prielnic pentru a culege roadele unei culturi de demagogie.

Stăpân de veci pe ogorul său, țăranul nostru va pricepe că singura pârghie care poate ridica România acolo unde i-e dat să stea, rămâne numai cinstită sinceră și statornică: la coarnele plugului ca-și la cârma țărei.

Evenimentele zilei

Statuia lui Washington la Londra

La 1 Iulie a avut loc la Londra inaugurarea statuii lui Washington, ridicată la Trafalgare Square. Primind monumentul în numele guvernului englez, lordul Curzon a rostit următoarele cuvinte:

„Primim acest monument ca un simbol și ca un semn. El subliniază faptul că cele două mari puteri de rasă și de limbă engleză sunt acum nedeslipit unite și vor continua să fie de azi înainte.

„Se împlinesc acum mai mult de o sută de ani de când națiunile noastre au luptat una împotriva celeilalte și, nici una din ambele țări nu e astăzi mândră de acest conflict. Dimpotrivă sunt mulți printre noi cari simt o rușine.

„Nici odată în viitor noi nu ne vom mai putea bate. Aceasta este o axiomă. Doresc să adaog că nu vom trebui niciodată să ne certăm. Dar națiunile noastre nu numai că nu pot să se lupte una împotriva celeilalte, dar ele ar putea unindu-și sforțările să împiedice într'o mare măsură războaie între celelalte națiuni, și aceasta este operă demnă de ele."

Defaimări criminale

Se știe că, după războiu, s'au găsit mulți oameni, cari au crezut că fac operă patriotică, denunțând autorităților fapte infamante ale vecinilor lor, cari n'ar fi avut, o purtare corectă în vremurile grele ale luptelor cu dușmanii, sau, mai ales, ale unei ocupații militare streine.

De sigur, e o datorie morală să se pedepsească toate actele, cari denotă la autorii lor voința unei vătămări grave a intereselor societății, din care fac parte, tocmai în momentele mai grele ale existenței când fiecare faptă trebuia de înainte înțecit cumpănită. Cu atât mai mult va fi pedepsită aspru o crimă comună, săvârșită atunci când nenorocirea omenească, răspândită pretutindeni, îndulosa și inimile cele mai tari și când nevoia de ajutor și de milă se resimțea mai mult.

Dar, niciodată justiția nu trebue să fie mai precaută decât în judecarea vinelor din timpul războiului. Se va ține seama în deosebi de morbiditatea generală corespunzătoare oricărei mari sguduiri sociale. Au fost suflete slabe, cari au greșit numai pentrucă atmosfera prea încărcată le zăpăcise sau erau sălbătăcite de prea marea constrângere a lipsurilor de tot felul; cu acestea, indulgența se impune.

Pe de altă parte, autenticitatea faptelor trebue în mod excepțional cercetată și verificată, fiindcă starea morbidă generală, de care am vorbit mai sus are una din înfățișările ei foarte curioasă, dar foarte des întâlnită în atari împrejurări. E vorba de o întreagă categorie de oameni, cari, fiindcă n'au avut partea lor de acțiune în vâltoarea comună, cred că-și împlinesc golul datoriei, povestind faptele așa cum nu s'au petrecut sau chiar inventând pe ce a întregul, numai să se vadă de lume cât s'au preocupat și ei de peripețiile războiului. Și atunci, iată un șir nenorocit de victime nevinovate ale unor defăimări criminale.

De felul acestora parcă a fi celebrul proces de azi din Franța în jurul morții soldatului Letermelier. E un proces model în privința aceasta.

In timpul retragerii dela Charleroi, armata franceză lasă răniți pe Letermelier într'un sat. In seara zilei aceleia, soldatul moare.

S'a găsit acum, după război, un martor, care a spus că a fost înecat de primarul satului, de frică să nu-l găsească Germanii și să ardă casele țăranilor. Martorul mai pretinde că a văzut nu numai crima, ci și cum primarul a sfărâmat cosciugul și picioarele soldatului, fiindcă nu încăpeau în groapa facută pr a mică în grabă.

Prima afirmare a fost greu să fie controlată, dar a doua s'a dovedit a fi mincinoasă la desgroparea cadavrului. Câtă crezare merită și prima?

Justiția are poate partea cea mai dificilă în facerea bilanțului războiului.

Bănuială?

In societate este generală presumpția, că fiecare om este cinstit până la dovada contrară. In politică, lucrul stă tocmai invers. Ori ce act, ori-ce atitudine, trebuesc privite cu rezervă, cu bănuială, numai în ăst chip se pot evita surprinderile, cari ar putea fi dăunătoare. Aceasta a stabilit'o deja Machiavelli. Să nu se supere deci, compatrioții noștrii maghiari, dacă și începuturile lor de organizare le privim cu o bănuială cu atât mai îndreptățită, cu cât ei înșiși nu-și dau prea mare silință să-și ascundă în de-ajuns intențiunile. Politică nu este forul judiciar, care să se conducă de principiul că „de internis praetor nou judicat", ci este arta prevederii, care caută tocmai intențiile în ori-ce manifestare de viață. Privind în ăst chip organizarea maghiară din Ardeal, din primul moment ne nedumerește faptul, că în graba lor, ei nu au așteptat nici măcar momentul ca constituția română să se fi pronunțată în chestia minorităților să fi stabilit acele cadre, în cari ele pot să se miște liber, ci provocându-se pur și simplu la hotărîrile congresului de pace dela Trianon, încearcă o organizare, care mai mult ori mai puțin, ar fi să aibă un caracter internațional. Al doilea moment, care trebuie să ne dea de gândit este felul cum înțeleg să-și facă organizarea, care nu mai e o organizare a alegătorilor în vederea constituirii unui partid politic, ci este o organizare politică, separată a maghiarimii întregi.

Scopul acestei constituiri și cât este mărturisit, trebuie să ne îngrijoreze, în tot cazul însă suntem îndreptățiți să bănuim intenții nemărturisite.

Și presa maghiară nici nu fa' ce secret din aceasta. Astfel ziarul „Ujsàg" scrie: „E neîndoios că programul acesta nu este complect și ca muncă omenească nici un poate fi desăvârșit". „Ellenzék" scrie: „Programul, pe care l'a acceptat adunarea constituantă, cuprinde tot, dela a cărei înfăptuire maghiarimea de aici își vede astăzi chezășia condițiilor sale de viață și a liberei sale desvoltări. Dacă va fi nevoe, va amplifica după timpuri și împrejurări". Iar misteriosul „Keleti Ujsàg" își încheia atricolul intitulat „In preajma fapteolr" în felul următor: „Și cu încetul, la un oarecare punct geografic al unui mare complex de fapte, fiecare drum bine ales trebuie să se reverse în unul și acelaș drum".

Fără să ne alarmăm bine înțeles prea mult, totuș această organizare a maghiarimii dela noi, nu poate rămânea fără răspuns din partea noastră. In fața și nu în contra unei organisațiuni de asemenea natură, vom putea răspunde tot numai printr'o organizare. Va trebui să organizăm și noi societatea românească și o vom face. In nobila emulațiune ce va urma vom câștiga și unii și alții. Și — poate — cu timpul drumurile noastre se vor revărsa în unul și acelaș drum, care însă nu va duce acolo unde sperează „Keleti Ujsàg", ci acolo unde-i e dat să fie.

Aurel Ciato.

Refacerea zonelor dăunate de război

Una din cele mai urgente din grelele datorii, a căror realizare se cere astăzi este desigur chestiunea refacerii zonelor dăunate de răsboi.

Munca care ne așteaptă este imensă pentrucă, alături de Franța și de Belgia, țara noastră a pătimit mult în economia ei națională prin distrugerile pricinuite de răsboi. Ceiace mărește însă dificultățile acestei refaceri care înseamnă în acelaș timp și o operă de dreptate pentru cei cari au suferit pagube materiale de pe urma războiului, este situațiunea grea a finanțelor statului. Nu ne trebue dar numai o uriașă sforțare de muncă ci și un eroic efort financiar pentru a putea aduce în regiunile pustiite prosperitatea de odinioară. De aceia, dublată de această dificultate financiară, chestiunea refacerii gospodăriilor și industriilor distruse în și din cauza războiului constitue o problemă a cărei rezolvare se isbește de piedici aproape insurmontabile.

Și totuși ea se cere grabnic rezolvită nu numai pentru împlinirea unei opere de dreptate ci mai cu seamă în interesul economiei noastre naționale.

Ceiace s'a realizat până acum în această direcție nu constitue de cât începuturi timide și insuficiente. Și cu toate greutățile de ordin financiar și cu toate dificultățile de transport, s'ar fi putut face mai mult dacă s'ar fi lucrat după un plan bine stabilit. Ne-a lipsit un spirit de organizare și de metodă, ne-a lipsit coordinația necesară de sforțări și a lipsit cu deosebire sprijinul pe cari cetățenii dăunați erau în drept a-l reclama dela guvern.

Intr'un consiliu de miniștri care a avut loc de curând, discutându-se chestiunea refacerii zonelor dăunate, s'a hotărît ca statul să reconstruiască locuințele distruse fără să aibă în vedere creanța pe care o are păgubașul față de puterile centrale.

Statul va păstra, totuși, un privilegiu asupra construcțiunilor făcute de el, rămânând ca în urmă să se fixeze raporturile

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

uridice dintre stat și dăunat. Este posibil ca statul să reducă la jumătate sau poate chiar ca cara de reducere să fie și mai mare, dacă cumva statul intră în posesiunea despăgubirilor ce i se cuvin din partea Puterilor Centrale.

Hotărîrile acestea luate de guvern sunt însă, socotim noi, grea strâmte, ele ne îmbrățișând chestiunea în ansamblu. Pe de altă parte pentru rezolvirea problemei se cere nu numai o deplină solidaritate între stat și cetățeni, ci și un program de muncă și de sforțări comune. Or tocmai acest program atât de imperios necesar ne lipsește până acum. Și fără el tot ceiace se va face va fi fără unitate și fără legătură cu interesele obștești ale economiei naționale.

De aceia în chestiunea aceasta cerem un plan general de lucru, muncă și cu jertfe, banii necesari putem fi siguri că se vor găsi.

NOTIȚE BIBLIOGRAFICE

A apărut primul număr al revistei de drept „Ardealul juridic" cu subtitlul: revistă de drept și de unificare legislativă, doctrină, legislație comparată.

Comitetul de redacție e compus din D-nii: Balașiu Paul, Cosma T. Ioan, Dimitriu M. Vasile, Kiss Géza, Laday Ștefan, Micșa Pompeiu, Popp Ioan și Ștefan Cepescu, toți magistrați în Cluj și Oradea-Mare.

Sumarul numărului de față cuprinde: Cuvinte de deschidere arată scopul publicației, unificarea juridică în sensul românizării justiției, pe baza studiilor și a practicei, luminate în Ardeal. In al doilea rând: cercetarea chestiunilor de pură doctrină juridică. Se face apel la colaborarea tuturor oamenilor de drept. Articolul e scris de d-l V. M. Dimitriu.

Urmează:

Unificarea legilor de Dr. Ștefan Laday. Ceva despre separatism de Dr. Pompeiu Micșa. Observațiuni asupra Codului civil-austriac de Dr. Géza Kiss. Rezumate din jurisprudență.

Normele procedurei penale accelerate

Dicționar juridic, Ordonanțe, Literatură juridică.

Informațiuni, diverse.

Oricine va recunoaște utilitatea acestei noi publicații.

*

A apărut Anuarul seminarului arhidiecezan teologic „Andreian" ortodox român din Transilvania în Sibiu pe anul școlar 1920—1921, publicat de dr. Eusebiu R. Rosca, director.

Cuprinsul are, pe lîngă interesantele date școlare și cronica Institutului, și o prelucrare din limba franceză de I. I. Beleuță, protodiacon, profesor, despre „biserica și enoriașii" sau convorbiri despre legăturile ei și familia lui pe baza Molitvelnicului.

*

— O utilă publicație este „Buletinul muncii și al ocrotirilor sociale", al cărui ultim număr (No. 1, Anul II.) are următorul cuprins informativ și statistic:

I. Munca: Conflictele muncii, Invățământ: Congresul învățământului muncitoresc, îndrumări, pregătiri invitații.

Asigurări sociale: Tabele cu cote de evaluare în caz de accidente de muncă.

Asistența socială: Delegația permanentă a comitetului central de asistență socială. Procese verbale.

II. Legi, regulamente, decizii, circulări, jurisprudență: Lege pentru asigurările muncitorești din Basarabia. Conferința internațională a muncii dela Genua. Proecte de convenții și recomandări.

III. Studii, recenzii; Prescripții pentru primele ajutoare, până la venirea medicului, în caz de accident Cea de-a 8-a adunare generală a Societății germane pentru reforma socială.

Reclama 750 866
Institutul de Anatomie Patologică din Cluj.

Concurs.

Să publică concurs pentru ocuparea postului de mechanic (cl. II.) la Institutele aflătoare în edificiul „Anatomia" cu începere dela 1 August 1921 Cererile se vor înainta până la 20 Iulie, Direcțiunei Institutului de Anatomie Patologică. Informațiuni să dau zilnic la orele 3—5 p. m.

DIRECȚIUNEA.

ECOURI

Un nou teatru la București

D-nii I. Iancovescu și Lupu Costache au întemeiat o nouă firmă, care vizează teatrul. Firma poartă modestul și simpaticul titlu: „Teatru meu."

In prezent, această asociație tratează cumpărarea unui imobil în centrul Capitalei. Se va creia astfel un nou teatru „intim", cum spune ziarul „Rampa".

Vestea ne bucură, dacă întreprinderea are un scop pur artistic, cum ne place să credem. Se știe că Bucureștii atât de populați azi suferă de lipsa unor săli bune de spectacol. Altfel, nu am fi avut durerea să vedem excelenta trupă „Excelsior", în frunte cu marele artist I. Manolescu, rătăcind prin țară, de când cu arderea teatrului modern.

Rodin, lucrător de mobile de abanos

Un oarecare Ginzbach din Paris păstrează cu sfințenie două mobile de abanos: un dulap și un pat, pe cari le socotește ca o mare avere.

Le-a construit el însuși. Stilul, un fel de Renaissance, nu le dă nici-un preț.

Dar, la picioarele patului se văd niște zei marini, terminați cu cozi de pește, iar frontonul dulapului e susținut de niște cariatide gânditoare.

Știți cine a făcut modelul acestor figuri? Marele Rodin! A lucrat la ele pe când, deși împliniseră aproape 40 de ani, n'avea nici-o glorie. Ba, o ducea chiar greu de tot.

Ginzbach îl reținea în fiecare seară la masă. De multe ori, aceasta era singura mâncare pe-o zi pentru Rodin, azi atât de celebru.

Când figurile dela pat și dulap au fost gata, bucățile de gips modelate de însăși mâna lui Rodin, au fost svârlite și s-au pierdut.

— „Câte mii de franci am svârlit odată cu ele!" spune azi, cu cu regret, bietul Ginzbach.

Sporirea premiilor Nobel

Academia suedeză, propune ca fundația Nobel să și sporească suma celor cinci premii anuale pentru a răspunde mai bine intențiunii donatorului, căci deprecierea banului a slăbit valoarea premiilor Nobel.

Academia a propus în acest scop guvernului să distragă un milion și jumate coroane din fondul Nobel consacrat la început pentru diferite construcții.

Din Oradea-Mare

— Finele anului școlar. — Expoziții școlare. —

Oradea Mare e unul dintre principalele orașe ale Ardealului în privința învățământului secundar, aici fiind și reședința directoratului regional pentru județele Bihor, Sătmar, Sălaj și Maramureș. Gratie muncii depuse fără preget de harnicul și neobositul director regional al inv. Secundar din partea acoasta, d-l dr. A. Pteancu școlile secundare de sub conducerea acestei direcțiuni au înregistrat la finele anului acesta un vădit progres, ceeace ne dă presupuneri mari pentru viitor.

Liceul de băeți, din Oradea sub direcțiunea d-lui I. Pop a prezentat în toate clasele rezultatele unei pregătiri serioase peste an, ceeace denotă munca depusă de întreg corpul profesoral.

Un frumos rezultat însă am remarcat la liceul de fete de sub direcțiunea d-lui P. Voștinaru înconjurat de un corp didactic compus în majoritate din profesoare din vechiul regat, venite aici cu dor de muncă, ale cărei roade le-am putut observa indeajuns. Cu ocazia împărțirei premiilor s'a ținut aci o frumoasă serbare școlară unde s'au putut admira recitări reușite ale elevilor, jocuri școlare naționale și englezești, excelent executate și coruri dirijate de însăși eleve. La urmă s'au împărțit elevelor sărace, pânză.

Ceeace a atras deosebită laudă a fost însă, expoziția școlară de lucru manual aranjată de d-ra profesoară **Marie Niculescu** care în decursul întregului an a depus o muncă remarcabilă. La această expoziție s'au prezentat ucruri de-o executare din cele mai grele, însă bine reușite și fin lucrate de către eleve, cari abia sunt în al doilea an al acestui liceu. Sunt puține școlile unde se poate vedea o expoziție de lucru așa de frumoasă și de bine lucrată.

Alături, am putut vedea iarăși expoziția de desemn aranjată de profesoara Lucreția Bugeac, și compusă din bucăți, în creion, aquarele și chiar uleiu, cât se poate de bine lucrate.

*

O altă expoziție școlară reușită am avut de admirat la Școala normală de stat pentru băeți de sub direcțiunea d-lui **C. Sudeteanu**, singura școală unde s'a procedat după deosebite aplicații pedagogice. Diferite obiecte din natură executate de elevi în humă și gips, precum și basoreliefuri, precum și desenuri de toate genurile au insuflat admirația vizitatorilor.

La serbarea școlară de fine de an am observat o clasificație rară făcută de director, un bun pedagog al nostru. Astfel am văzut elevi nepremiați la studii, dar mentionați, cu distincție pentru prezență de spirit, solidaritate, spirit de jertfă, inteligență sclipitoare, dexterități, jocuri, sârguință la interesele școalei, etc. Natural, că o astfel de clasificare nu s'a văzut până acum, însă procedeul d-lui Sudeteanu a dat rezultate minunate, așa că din elevii aduși la începutul anului, din fundul satelor din Bihor, în scurt timp — iar școala a avut multe greutati — au ieșit elevii ageri, așa cum i-am văzut acum.

Părintele episcop R. Ciorogaru, care a asistat, a rămas pe deplin mulțumit de rezultat, felicitând corpul profesoral și urând pentru viitor și mari succese.

Cu astfel de pregătire vom avea adevărații învățători de mâine. **(Coresp.)**

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

m gazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cele trei misiuni ale învățământului

Problema învățământului la noi în țară este desigur de o însemnătate pe care o recunoaștem cu toți pentrucă de ea este strâns legată dezvoltarea civilizației noastre naționale. Și mai ales acum după războiu rezolvirea și îndrumarea ei pe calea cea mai prielnică și cea mai sigură apare nu numai ca o datorie dar ca cea mai imperioasă necesitate națională.

Tot ce poate contribui, dar, la clarificarea și la deslegarea acestei chestiuni este binevenit pentru noi, și, mai mult decât atât, suntem datori să urmărim chiar studiile sau rezultatele la cari s'a ajuns aiurea pe calea rezolvirii ei în interesul nostru.

De aceia socotim util să împărtășim cetitorilor noștri cași celor cari se ocupă cu această problemă — acum când se vorbește și la noi de o reformă a învățământului — ideile pe cari le exprimă d-l Daniel Mornet, conferențiar la Sorbonna, despre cele trei misiuni ale învățământului, idei și opiniuni cari cuprind adevăruri temeinice sprijinite pe fapte și pe argumente solide. Lăsăm dar cuvântul d-lui Daniel Mornet.

*

Aș voi ca, mai ales în această cronică, să fac cunoscut și să discut fapte, ori cel puțin făgăduieli. La ce bun să adaog discursuri și teorii imense îngrămădiri de doctrine și de pledoarii care de atâtea veacuri sporește în biblioteci fără să taseț, de cele mai multe ori, nimic în viață Dar, totuși, ideile câtăuzesc pedagogia. Și nu e fără folos să facem câteodată o trecere în revistă a ideilor, a celor câteva idei simple și limpezi, atât de limpezi încât par transparente și nu le mai vedem.

Astăzi sunt trei ordine de învățământ: primar, secundar și superior. Care este misiunea lor? Când i se dău unui elev lecții de pian, i se predău la început exerciții ușoare, apoi mai puțin ușoare și în cele din urmă grele, exerciții pe cari le putem numi: primare, secundare și superioare. Ele toate duc pe elev către acelaș scop: să posedeze mecanismul necesar pentru a interpretă orice operă muzicală. Oare acelaș lucru se petrece și în învățământ, și nu există între învățământul pirmar, secundar și superior decât o diferență de dificultate și de complicație? Așa s'ar crede și se crede astăzi. Ei bine, această constitue o greșeală din care s'au născut o mulțime de neînțelegeri.

Invățământul primar este mai întâi un învățământ practic. El dă tuturor copiilor dela vârsta de 7 până la 12 ani noțiunile neapărat trebuincioase pentru a trăi în viața comună: a citi, a scrie, a socoti și a se exprima corect. Iar pe de-asupra el este și un catechism. El îi predă copilului, am putea chiar spune că se silește să-i impună noțiunile morale cari vor face din copil un om cinstit și un bun cetățean. Negreșit că nu i-le predă ca niște adevăruri descoperite ci se silește să-i convingă pe copil prin pilde și prin ceiace văd în viață. Dar el nu le discută și-și interzice îndoiala metodică. Elevii săi sunt în vârsta când învață și nu în aceia când examinează. In sfârșit învățământul primar pregătește totuși pe elev pentru învățământul secundar; el schițează la cei mai buni elevi acele însușiri pe cari învățământul primar superior, liceele, sau mai simplu viața, le vor preciza: gustul reflecțiunei personale, curiozitatea metodică, sensul artei și al frumosului. El seamănă aceste sămânțe ca și pe celelalte. Dar nu el le culege roadele. In esență, învățământul primar comunică **cunoștințe** practice sau morale; el nu formează **facultăți.**

*

Invățământul secundar continuă la început munca celui primar. El instruește pe elevi pentru a le permite să reușească în meșteșugurile și profesiunile vieții. Această misiune este foarte importantă. Dar ea nu se deosibește de cea a școlii primare iar liceele și colegiile noastre au o altă menire.

Menirea lor este nu de a da cunoștințe. ci cultură; ele trebuiesc să facă a se naște și a se desvolta facultăți. Unii ingineri, așa cum îi formează anumite școli din America, cunosc construirea podurilor pentrucă ei știu formulele necesare sau cărțile unde le pot găsi. Dar de îndată ce le-au uitat sau dacă aceste cărți ar fi distruse, ei n'au facultatea să le reconstitue. Misiunea învățământului secundar este, dimpotrivă, de a ne da nu numai puteri practice determinate ci și puteri de gândire cari să poată creia. Misiunea lui nu este de a ne învăța ce este poezia lui Lamartine sau Victor Hugo, ci ce este întreaga poezie. Invățământul secundar nu-ți dă numai motivele cari constituesc frumusețe Parthenonuli sau a catedralei dela Reims, ci el trebuie să formeze gustul care-ți va permite să iubești întreaga artă omenească și să alegi din ea. El

Cronica politică

Decretele-legi. — Cu prilejul discuțiunei asupra ratificărei decretelor-legi, care a avut loc la Senat, d-l Bogdan-Duică a găsit cu cale să arate încă odată câtă seriozitate în gândire și ce eleganță în exprimare poate aduce în viața noastră politică, un reprezentant al unei înalte instituții de cultură ca Universitatea din Cluj. Nu vom reaminti aci ce solemn a făgăduit d-l Bogdan-Duică colegilor cari l'au trimis în Senat, că va rămâne departe de frământările politice ; faptul ar merita să fie relevat chiar dacă reprezentantul Universității din Cluj ar fi mărturist înainte de alegerea sa, că e înregimentat partidului țărănesc.

D-l Bogdan-Duică, fără să se intereseze dacă insulta mai cuprinde și o sămânță de adevăr, a declarat la Senat că decretele-legi date de guvernul liberal au servit la „cele mai mari ticăloșii pe seama țărei". I-a fost greu d-lui Bogdan-Duică să arate măcar una din „ticăloșiile" cari au isvorât din decretele-legi ale guvernului liberal. Vorba nici n'a fost aruncată pentru a dovedi ceva, ci pentruca, încăodată, să se strecoare în convingerea nouilor provincii, cari nu cunosc toate împrejurările politice dinaintea Unirei, că venirea la cârmă a partidului liberal ar însemna o nenorocire pentru țară.

Nouile provincii vor trebui să știe însă, că guvernul liberal n'a legiferat cu decrete-legi de cât atunci când era absolut necesar s'o facă, și niciodată un astfel de decret-lege n'a satisfăcut vreun interes personal nici n'a acoperit vreo afacere în dauna Statului. Asemenea decrete-legi s'au dat numai subt regimul „oamenilor noui", cari au profitat de acest mijloc pentru a aranja toate „Reșitele", „Refacerile" și „Reconstrucțiile", atât de mănoase pentru partizanii politici doritori de situații.

Dar, când acesta e adevărul, suntem îndreptățiți să ne mirăm când un profesor și în acelaș timp senator al Universității din Cluj alunecă pe panta calomniei, numai din patimă de partid. E un semn întristător al vremei, asupra căruia ne pare rău că a trebuit să ne oprim.

Revista presei maghiare

Viitorul Ardealului

Ziarul „Nagybányai Hirlap" ce apare la Baia-Mare, se ocupă într'un primarticol de călătoria prin Ardeal a d-lui ministru Groza și comentând seriozitatea și bunăvoința, cu care d-l Groza s'a interesat de aproape de toate chestiunile, cari așteaptă o norocoasă resolvire, — își esprimă cele mai bune speranțe, că aceasta călătorie își va avea rezultatele sale binefăcătoare, cari vor contribui la înflorirea Ardealului. Iată, câteva pasagii: — „A durat mai multe zile munca aceasta obositoare — și acum putem să o spunem — îndeplinită cu cea mai mare conscienționzitate. Cari au fost de față și cari l'au petrecut pe d-l ministru în acest voiaj, toți mărturisesc, că această călătorie întrece mult excursiile ministeriale obicinuite a căror scop era mai mult câștigarea unei popularități și de cele mai multe ori se făceau în preajma alegerilor, ori în preajma vre-unei crize de guvern .. Aceste vizite de modă veche, se începeau de obiceiu la dejun și se sfârșiau la banchete, cari durau până la plecarea trenului."

„Groza, când a făcut primul pas în acest drum — continuă ziarul maghiar — a știut bine, că această călătorie nu este ertat să se înece în șampania banchetelor. Acum, că s'a depărtat dintre noi și când am avut prilejul să ne convingem, că scopul călătoriei sale nu a fost banchetul, ci intenția celei mai serioase munci — respirăm mai liniștit. Viitorul Ardealului, este în mânile cele mai bune. Ce a fost aici industrie, va fi industrie — și încă o industrie mai desvoltată, ce a fost comerciu, va fi și pe mai departe comerciu în înflorire și ce a fost cultură, va prinde noui puteri și ca și pasărea phönix, va deveni mai proaspătă, mai vioaie și mai însemnată în manifestările ei. Fiecărei rasse, fiecărei confesiuni îi va fi Ardealul patria pacinică și democratică, și desvoltarea și progresul pe toate terenele, sunt asigurate."

Idealul nou

Sub acest titlu ziarul, ce apare la Viena „Jövő" publică din peana lui Lovászy Márton un judicios articol, din care extragem următoarele: „Cu toate-că — poate — nici un ar fi așa de grea o înțelegere. Știm, că Maghiarii au nevoe de un ideal, pentru care să se poată însufleți. Dar dacă situațiunea, în care au ajuns maghiarii în urma catastrofei grozave ce s'a descărcat asupra lor, oferă totuși un ideal, pentru care merită să lupte și să se însuflețiască? Dar dacă s'ar recunoaște, că numumai din silă trebuie să revină maghiarii la o politică reală ci și pentrucă s'au ivit alte mari ținte naționale și umanitare? Situația e, că în Europa orientală, în bazinul Dunării, trăesc circa 7—8 națiuni mici cări prin prăbușirea monarchiei habsburgice, și-au eluptat independența. In centrul geografic al acestor națiuni, stau Maghiarii. Această situație le incunbă Maghiarilor drepturi și datorii. Acel drept și acea datorie, ca să ia asupraș rolul ce-i revine în baza trecutului, culturii și a ponderozității sale, pentru a rezolvi problema dunăreană, care nu poate fi alta, decât crearea alianței frățești a națiunilor mici din basinul Dunării ... Ei, nu merită idealul acesta, ca să ne însuflețim de el, mai ales dacă ne dăm seama că din această înflorire, centrul geografic, Ungaria și-ar putea lua cu prisorință partea sa?

Și pentru-ce să uităm, că această idee s'a conceput — iarăș după o mare catastrofă națională — în creerii lui Ludovic Kossuth?"

„Dar — adaogă foaia numită — pentru a se putea face aceasta, întâiu e nevoe de o democrație deplină și desăvârșită".

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Cea mai mare Tombolă

care s'a văzut până acum în Cluj este cea pregătită pentru

Marile Serbări ale Presei

în Parcul Orășenesc în zilele de 9 și 10 Iulie.

Peste 200 de obiecte

Multe din ele de mare valoare.

Aproape toate numerile sunt câștigătoare

Licitație americană

de obiecte de artă.

Revista pressei germane

Constituirea ‚Uniunei maghiare'

„Deutsche Tagespost", ocupându-se de constituirea uniunei politice maghiare scrie următoarele:

După o pasivitate politică de trei ani, maghiarimea din România vrea să inaugureze o eră politică activă. In fine situația creată de pace, nu mai e privită de maghiari ca locazională sau trecătoare. Pe bazele noui create de tratatul din Trianon trebue să lucreze în comunitate maghiarii cu românii, spre binele patriei noui; în acest sens s'au ținut desbaterile „Uniunei maghiare". Cei mai bine, a caracterizat un om de rând această idee, zicând: „Nu granițele fac un popor mare, ci mulțumirea cetățenilor săi". Această expresie a unui țăran simplu, așează în adevărata lor lumină, legăturile ce trebue să unească națiunile Ardealului, în activitatea ce sunt datoare să depună pentru interesele țării.

Constituirea ‚Uniunei maghiare' e pentru noi însemnată. din două puncte de vedere: întâiu din cauza situației noastre asemănătoare cu aceea a poporului maghiar; apoi din cauza importanței acestui pas pentru însu-și poporul maghiar.

Desigur că maghiarimea va trage mari foloase în urma organizării ei politice; maghiarimea s'a arătat foarte iscusită și capabilă în preparativele ce precedau constituirea „Uniunei".

Constituirea acestei uniuni e isvorâtă dintr'o necesitate practică; pe lângă drepturi, fiecare cetățean are și datorii. Pentru îndeplinirea datoriilor cetățenești priveghiază cu multă ardoare statul; pentru dreptul său însă, are adeseori de luptat cetățeanul. Prin pasivitate, maghiarimea renunțasc la drepturile ei; spre a modifica această situația, se creă „Uniunea maghiară". In fruntea propramului ei, înscris recâștigarea drepturilor perdute și afirmarea celor ce și le revendică.

Sașii și rezolvirea problemei împrumuturilor austriace.

Articolul 6 al proectului de lege asupra impozitului pe capital atacă și împrumuturile de răsboiu austriace și maghiare. Deputatul sas Dr. Hans Otto Roth, a ținut următorul discurs cu ocazia discuției acestui articol:

Articolul 6 tratează asupra părților de avere cari nu se vor supune impozitului, Dispozițiile lui sunt juste, nu sunt însă complecte, deoarece nu au în vedere problema împrumuturilor de răsboiu ale fostei monarhii. Articolul 14 prevede că toate hârtiile de valoare se vor valora după cursul mediu dintre 1 Septembrie 1920 și 1 Martie 1921. Totuși nici această determinare nu oferă garanția corespunzătoare, dacă împrumuturile de răsboiu ale fostei monarhii, ce să găsesc până la suma de 2 miliarde în mâna cetățenilor români, rămân neatacate la fixarea bazei impoziiului. Hârtiile împrumutului n'au curs pe piață. Statul n'a declarat până acum modul cum înțelege să lichideze împrumuturile. Posesorii lor au așteptat până s'au lichidat rublele și coroanele. A venit momentul de-a rezolva această problemă. Știm că tratatul de pace nu obligă formal statul să lichideze împrumuturile de răsboiu. Nu se poate însă distruge o avere de 2 miliarde a cetățenilor români.

Dacă s'ar întâmpla nerecunoașterea acestor valori echilibrul economic al țării ar suferi și ar produce nemulțumiri.

(Siebenbürgisch deutsches Tageblatt.)

---

nu te învață cum și instalează o linie telegrafică, ci cum se studiază fenomenele electrice și cum se inventează telegrafia fără fir.

*

In ceiace privește învățământul superior, el continuă în parte opera celui secundar. El are între scopurile practice pe cele mai savante și mai complicate pentrucă el trebuie să formeze profesori, medici și ingineri îndemânatici. Caști învățământul secundar, el face educația tuturor facultăților cari dau un suflet luminat și deschis. Când el ne învață istoria, filozofia sau literatura, el le dă **tot locul** ce li se cuvine sentimentului și gustului. Dar, totuși, printre toate facultățile, el are misiunea, cred eu cel puțin, nu de alege și de a forma în mod mai amănunțit anumite facultăți cari scapă în parte învățământului secundar.

— Invățământul d-voastră, spunea d-l René Benjamin, n'are suflet.

Da, ne trebue un suflet; dar care?

Sufletul nostru este pasiunea adevărului. Și noi călăuzim către căutarea adevărului, — cu condițiunea să ne înțelegem asupra sensului cuvântului **adevăr.** Este adevărat sau este fals că motivele date de Chauteaubriand pentru a justifica creștinismul sunt cele mai bune. Este adevărat sau este fals că visările sale melancolice sunt sublime sau primejdioase. Dar acest adevăr sau această eroare sunt adaptabile tuturor înțelesurilor. Înțeleg, adică, că conștința și gânduirea fiecăruia o acceptă, o discută sau o adaptă fără a putea să fim constrânși. Este adevărat sau este fals, dimpotrivă, că el a vizitat toate țările pe cari le-a descris în lucrarea sa **„Călătorie în America".** Dar aceasta constitue un fapt pe care putem nădăjdui să-l dovedim cu acele motive hotărîtoare cari silesc pe toți cetitorii de bună-credință să le accepte. Aceste adevăruri le urmărim noi, aceste adevăruri cari nu depind nici de capriciu, nici de pasiune, nici de credință, nici de timp, nici de latitudine. Acestea sunt adevărurile „științifice", pentrucă ele ne dau nădejdea de a scăpa de neîncetata mobilitate omenească și de a clădi ceiace trebuie să dureze.

Două obiecțiuni: nu se poate atinge niciodată nici în istorie nici chiar în știință adevărul sigur. Dar filozofii se îndoiesc până și de realitatea lumii externe, sau de aceia a celorlați oameni. Scepticismele acestea sunt plăceri literare sau speculațiuni metafizice. Și se adaogă că chiar dacă aceste adevăruri există, ele nu importă. Nici națiunea, nici adevărul geometrilor sau al istoricilor nu guvernează lumea, ci sentimentul și iluzia. Doctorul Gustave Le Bon o demonstrează cititorilor revistei Les **Annales,** și eu gust cași ei înțelepciunea ascuțită și generoasă a analizelor sale. Dar dacă aceste adevăruri de rațiune nu conduc lumea, nu-i oare una din cele mai înalte demnități ale omului de a le concepe, a le dori și a le urmări? Nu e oare necesar ca să existe o minte ca a doctorului Le Bon, și alte minți, pe cari să le încerce dorința unui adevăr atât de temeinic și de sigur încât să fie pentru totdeauna adevăr, acela al lui Euclid, al lui Newton, al lui Pasteur, adevărat pentru păgân, pentru protestant, pentru catolic de trei veacuri maintea lui Christos și de douăzeci de veacuri după el? Și cine trebuie să se încerce a-l preda mai bine, a da instrucții asupra metodelor pentru a-l descoperi pe acest adevăr, dacă nu Universitățile? Cine va transmite această făclie a rațiunii critice și științifice, dacă se socotește că ea strălucește la noi cu o lumină prea rece? Iată sufletul nostru și pasiunea noastră. Sunt într'adevăr altele mai patetice în aparență și mai bogat înveștmântate. Dar nu există nici una mai necesară decât ea.

Les Annales.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE ȘI PIANE

să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile ale

SZEKELY și RETI

Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții

Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

INFORMATII

Dl Vasile Pârvan, savantul profesor dela Universitatea din București, a sosit eri în Cluj.

■

Comerciale

Comercianții clujeni vor înainta un memoriu de protest, contra impunerii prețurilor maximale.

■

La congresul Camerilor de Comerț de la Arad vor lua parte ca reprezentanții Camerei de Comerț din Cluj d-nii I. Balaș, președintele și Tatay vicesecretarul Camerii de Comerț.

■

Negustorii clujeni cari apreciază serviciile presei și prin aceea că popularizează firmele lor, se arată și de data aceasta foarte gentili cu Serbările presei, oferind obiecte de preț pentru uriașa Tombolă care va funcționa Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie, în Parcul orășenesc, la marile Serbări ale presei.

Organizatorii acestor Serbări au introdus fericita inovație, de a face cu acest prilej o prețioasă reclamă chiar în cuprinsul Parcului, fiecărei firme care va dona obiecte dentru Tombolă.

■

La o dată, care se va anunța ulterior, pressa sătmăreană va da un festival în beneficiul ziariștilor profesioniști.

Conferințe, recitări, producții muzicale și o revistă într'un act scrisă de colaboratorii noștri bucureșteni Don Carlos și Don Mefisto vor atrage desigur numeroși spectatori.

■

Anunțăm pe comercianții și industriașii orașului nostru, că în urma unei dispoziții a direcțiunii Generale, formalitățile de tranzit pentru coletărie, cari până acum se făceau la Halmeu, au fost mutate la Satu-Mare.

■

Secția Sfatului Negustoresc invită toți comercianții la sedința ce se va ține în chestia retragerei din circulație a biletelor monedă ale Băncei Generale, pe ziua de 10 Iulie (Duminecă) la orele 10 a. m., în localul Camerei de Comerț și Industrie.

■

Culturale

In ziua de Duminecă 10 Iulie, la ora 10 a. m. va avea loc în sala *Urania* sărbătorirea marelui poet evreu *Biulik*.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Politice

La cameră s'a depus ieri din inițiativă parlamentară un proect de lege pentru impunerea celibatarilor.

Impozitul va fi progresiv și va lovi de toți celibatarii, bărbați și femei, între 26—45 ani.

■

Camera a votat, cu unele modificări, art. 83 prin care se exclud dela împroprietărire dezertorii, condamnații cu hotărîre definitivă, chiar dacă au fost amnestiați pentru actul săvârșit și acei cari în războiu s'au pus în servicul inamicului.

Articolul prevede categoriile cari fac excepție dela excludere.

■

Economica

In urma unei acțiuni pentru a exporta miere din țara noastră — profesorii de apicultură au protestat contra exportului — arătând că avem miere foarte puțină, încât nu se poate vorbi de export.

■

Dela P. T. T.

Oficiul P. T. T. din calea Moților No. 38 a fost desființat.

■

Se pare că nu numai Ungaria ci și Ceho-Slovacia face dificultăți exportului nostru de vite.

Noi știam că cu Ceho-Slovacia, marele nostru ministru de externe închease un tratat comercial . . .

■

Marile Serbări ale Sindicatului Presei Române din Ardeal, cari vor avea loc Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Iulie, au fost puse sub patronajul d-lor Teodor Mihali, președintele Comisiei de unificare, cu d-na, dr. Iuliu Pop, primarul orașului cu d-na, C. Tănăsescu, directorul general al internelor cu d-na, general Atanasiu, cu d-na. general Florescu, cu d-na, St. Meteș, prefectul județului, cu d-na, V. Dumitriu, rectorul Universității, cu d-na.

■

Diverse

Toți domnii *studenți în Drept* sunt rugați a lua parte la adunarea ce se va ține Marți 12 cor. (ziua de Sf. Petru) la ora 9 seara la „Căminul Studențesc" fiind de discutat chestiuni foarte importante.

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri, Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

Diverse

Intre cabinetele din Varșovia și București urmează de câtva timp o corespondență diplomatică cu privire la rectificările de fruntarii între România și Polonia.

Guvernul român a cerut un mic teritoriu spre sudul Bucovinei, în apropiere de Maramureș, unde sunt islazuri pe cari pasc vitele sătenilor din Maramureș de sute de ani.

Dacă aceste locuri nu s'ar acorda României, vitele sătenilor români ar trebui să pască pe teritoriu străin.

Se crede într'o soluțiune echitabilă din partea guvernului polon.

■

D-l A. Loevy, directorul „Casei de transporturi internaționale Carol Lassen" a plecat la Cernăuți pentru a organiza acolo serviciul de transporturi pentru Bucovina.

La fel va organiza și serviciul de transporturi pentru Basarabia

■

Proprietarii de trăsuri și automobile sunt avizați pe calea aceasta, să se pregătească pentru Marea bătae de flori a Sindicatului presei din Ardeal, care va avea loc în ziua de Duminecă 10 Iulie.

Atragem atențiunea, în acelaș timp, că atât trăsura cât și automobilul cel mai artistic împodobit cu flori, vor fi premiate de un juriu special.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Dease menca și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice Cluj. II-111

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319

■

Cunoscuta Societatea Anonimă Română pentru industria oxigenului, acetelinei și altor gaze din București, Str. Măgurele 93, va înființa în Cluj o sucursală, având în depozit permanent gaze, aparate de suduro, autogene. Produse speciale pentru sudură, accesorii, piese reservă de etc. 828

Concursul de frumusețe între copii are loc Duminecă 10 Iulie ora 11 a. m. în parcul orășenesc.

Concursul de frumusețe între doamne și domnișoare are loc Duminecă 10 Iulie la ora 7 seara în parcul orășenesc.

Eruptiunea Vulcanului Stromboli

au fost un spectacol grandios dar tragic

Eruptiunea focurilor de artificii ale fabricii Vulcan

Cu prilejul „Marilor Serbări ale Presei" va fi un spectacol tot așa de grandios dar înbucurător.

Producțiunea aceasta a tuturor strălucirilor, a tuturor culorilor, a tuturor jocurilor luminoase, va uimi spectatorii.

Atât Sâmbătă 9 Iulie cât și Duminecă 10 Iulie,

începând dela ora 9 seara până la miezul nopții,

se va desfășura un vast program de artificii în care fantezia cea mai vie și cea mai variată va reuși a crea un record al acestei specialități.

Cascade de foc, fântâni de luminăpioi de stele, mori fermecate, rățe, sărituri și apusuri feerice de soare, învălvorate jocuri de făclii, strălucitoare înfiorări de lumini din ciocniri de bombe aeriene, aparițiii tainice de comete curcubee nocturne, dansul meteorilor,

sunt tot atâtea exhibiții ale acestui splendid program care va însemna un eveniment în petrecerile clujene.

Târgul Moșilor

e cunoscut din auzite de către cei mai mulți dintre Clujeni. In zilele de 9 și 10 Iulie însă, Clujenii îl vor cunoaște și din văzute. In adevăr, un colț al parcului orășenesc este aranjat în așa fel cu prilejul „Serbărilor Presei", încât Clujeni, își vor satisface curiozitatea și vor crede că trăiesc clipe din zgomotoasa și variata petrecere a Moșilor bucureșteni.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Mare reducere de prețuri la firma Diamanștein și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

Publicare de concurs

Pentru furnizarea lemnelor de foc, necesare pentru cele două Cămine universitare, Căminul Studențesc din strada Avram Iancu și „Casa Învățătorilor" din Piața Ștefan cel Mare, se publică concurs cu terminul de 20 Iulie a. c.

Condițiunile de'aliate, se pot afla în birourile de administrație ale Căminurilor respective între orele 12-1.

Cluj, 9 Iulie 1921.

Administrația.

Reclama 784.

Publicațiune.

Direcțiunea construcțiilor de Căi Ferate cu sediul în București, Bulevardul Schitul Măgureanu 47, aduce la cunoștință că în ziua de 15 Iulie 1921 va ține la sediul ei în București, licitație publică pentru executarea lucrărilor de construcție ale liniei de Solonta-Chișinau din Crișana, lucrari consistând din terasamente lucrări de artă (podețe de zidărie) și două poduri de lemn peste râurile Crișul Alb și Crișul Negru.

Specificarea lucrărilor și condițiile de licitație se află publicate în Monitorul Oficial No. 65 din 26 Iunie 1921 care se poate găsi la reședința Prefecturei fiecărui Județ. 868

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cum s'a operat la „Reșița"

Parlamentarii și funcționarii superiori primesc acțiuni ca să susțină proectul de lege. — O scrisoare interesantă. —

Am arătat, în mai multe rânduri cum sunt grav primejduite, toate interesele Statului, în proectul de lege pentru aclătuirea „Reșiței". S'a stăruit deasemeni asupra faptului ciudat că președintele Camerei care va avea să voteze acest proect de lege este tocmai d-l Duiliu Zamfirescu, președinte și al soc. „Reșița", iar vice președintele este d-l A. Imbroane care a primit un număr de 2000 acțiuni pentru ale împărți partizanilor săi politici.

Ziarele din Capitală dau publicității, astăzi, o interesantă scrisoare a unui senator din majoritate, d-l Alevra, în care se cuprind dovezi despre felul cum s'a căutat să se cumpere conștiința acelora cari vor trebui să se pronunțe asupra „Reșiței"! Iată scrisoarea cu pricina, adresată d-lui general Averescu:

„După nenumărate încercări zadarnice de a vă putea vorbi, mă adresez, domnule ministru, pe această cale și vă rog să binevoiți a da ordin să mi se pue de urgență la dispoziție tabloul distribuției acțiunilor pentru cele 50 milioane, care reprezintă capitalul român dela societatea Reșița.

Imi permit să recurg la înalta d-v. intervențiune pentru a obține acest tablou, cu speranța că poate veți avea ocaziunea să vedeți ce scandaloasă procedare s'a întrebuințat cu această operațiune.

Este cel mai clasic exemplu de conrupțiune, care s'a putut da vre-odată de un guvern într'o țară constituțională.

Acțiunile de la Reșița fac prima destul de mare, cam 2000 lei de acțiune, fiindcă aportul real este de-o valoare cu mult mai mare ca acel declarat și mai ales fiindcă sunt cerute tocmai de acei care au interes să camufleze românizarea acestei Societăți.

Distribuindu-le cum s'a făcut Parlamentarilor, funcționarilor din ministere etc. s'a dat cu aceasta o primă de încurajare la câștigări ilicite și am văzut în cabinetul unui secretar general un parlamentar furios, că din 100 acțiuni promise i s'a distribuit numai 10.

De ce s'au dat parlamentarilor acțiuni? De ce secretarilor generali și atâtor funcționari înalți din diferite ministere? De ce oamenilor influenți din partide? Și de ce nu s'a dat atunci infirmilor din războiu?"

Mai e nevoie de o dovadă? Desigur, scrisoarea d-lui senator Alevra va fi complectată, deoarece la Cameră există o listă a tuturor parlamentarilor cari au primit acțiuni dela „Reșița".

Dar, cu asemenea mijloace poate fi trecut prin Parlament un proect de lege care lovește în însăși interesele țării?

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Cel mai mare dirijabil din lume

Cel dintâi sbor al dirijabilului R-38, cel mai mare din lumea întreagă, fu făcut în noaptea de Joi spre Vineri din săptămâna trecută.

Dirijabilul a plecat dela Cardington (Bedford, Anglia) la ora 22. El parcurse o parte a Angliei și reveni la locul de plecare după o călătorie de 6 ore și jumătate.

Acest dirijabil care a fost cumpărat de guvernul Statelor-Unite va face călătoria în America prin aer. Se crede că el va efectua cu înlesnire traversarea Atlanticului.

Construcția acestui dirijabil s'a început în 1918. Actualmente sunt în construcție alte trei dirijabile de dimensiuni și mai mari

Poliție aeriană la New-York.

Orașul New-York este înzestrat de trei ani cu o poliție aeriană care e complet organizată astăzi. Toți agenții sunt voluntari. Ei au gradul de ofițeri și sunt în număr de o sută.

Acest corp special de poliție are ca misiune să dirijeze lucrul pompierilor în caz de incediu, să descopere contrabandele, să urmărească pe criminali și să transporte de urgență dosare, fotografii și empreinte digitale.

Corpul și-a organizat o școală de aviație în care se instruesc gratuit tinerii. Inainte de a fi admiși la aceste cursuri, candidații trebuesc supuși unei vizite medicale foarte severe, ei trebue să-și aibă examenul de terminarea studiilor și trebue să se angajeze în aviația americană. Școala posedă și două hidroavioane împrumutate de marina americană.

Veteranii americani în Franța

Două sute de veteranii ai legiunei americane reprezentând toate statele Uniunei vor merge în Franța în luna August, răspunzând la invitația pe care d-l Jusserand a făcut-o comandantului legiunei americane Emery în numele d-lui Millerand.

Veterinarii vor asista la inaugurarea monumentului ridicat la Fleury pentru gloria soldaților americani morți pentru Franța.

Anglia și Egiptul

O misiune egipteană sub presidența lui Adli Pașa va sosi în curând la Londra. Scopul acestei călătorii este să examineze împreună cu guvernul englez, reprezentat prin lordul Curzon, „mijloacele pentru a substitui protectoratului o stare de relațiuni care, asigurând interesele generale ale Angliei și punând-o în măsură să ofere garanții adecvate puterilor străine, ar favoriza aspirațiile legitime ale poporului egiptean". Zaglul Pașa este ostil acestor negocieri.

Insulele Lemnos și Imbros au fost remise Greciei.

Autoritățile britanice au remis Greciei insulele Lemnos și Imbros Se știe că și fortificațiile insulei Tenados au fost deasemeni remise autorităților grecești de către trupele engleze.

Complot bolșevic în Suedia

Ziarul suedez „Aftonblad" deține din isvor bine informat că anchetele judiciară cu privire la conspirația comunistă a stabilit că o organizație bolșevică exista încă din 1919 în Suedia.

Ea avea scopul să provoace o revoluție pentru a creia un stat bolșevic, compus din nordul Norvegiei, nordul Suediei, ținutul murman și Carelia.

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

Târgul de mostre din Bucuresti

Din partea inspectoratului industrial primim următoarele:

Prin aceasta se aduce la cunoștința tuturor fabricanților, cari doresc a expune mărfurile lor la exposiția sau la târgul de mostre din București, că terminul inscrierei de 15 Iulie a. c. va expira. Rugăm deci că până la acest termin toți amatorii să comunice d-lui ing. M. Manoilescu, director general București (Ministerul de Industrie și Comerț) și cu acesta paralel Inspectoratului industrial Cluj, ce mărfuri vor expune și de câți metrii pătrați au nevoie, deoarece dela 15 Iulie a. c. începând, considerând marele interes, ce se manifestă pentru expoziție și târgul de mostre, ministerul nu poate garanta rezervarea locurilor nici chiar în paviloanele particulare.

Cum s'a votat reforma agrară

In ședința de Joi a Camerii reforma agrară s'a votat.

Iată cum a decurs votul:

Procedându-se la votul cu bile unul din secretari face apelul nominal al deputaților, cari răspund dacă sunt pentru sau contra legii.

Votarea c re începe după ora 12 jumătate se face în mijlocul a nenumărate întreruperi și într'o atmosferă foarte agitată.

Banca ministerială este aproape completă.

Tribunele publice sunt pline.

Opoziția votează contra. De la socialiști votează totuși pentru socialiștii Kracalia, Dunăreanu, Heșka.

D l N. Iorga a votat contra legii.

Reprezentanții minorităților au votat, aproape toți, pentru.

Au votat contra, între alții, d-nii I Maniu, aplaudat de opoziție și dezavuat violent de majoritate, în cap cu d-l general Averescu, care aplauda semnificativ, clătinând capul.

Au votat contra, deasemenea, d-nii St. C. Popp și M. Popovici, foști miniștri

Votarea s'a terminat la ora 1 și un sfert.

Rezultatul s'a dat la ora 1 și 25 minute, el fiind următorul: au votat 295 deputați, pronunțându-se pentru admiterea legii 217, iar contra ei 78.

Numărul care reprezintă cele două treimi fiind 198 și numărul acesta fiind întrecut, înseamnă că legea a fost votată în conformitate cu prevederile Constituției, dispozițiunile ei urmând să fie inscrise în Constituție.

Proclamarea votului a fost primită cu prelungite aplause frenetice din partea majorității ridicată în picioare.

D-l președinte D. ZAMFIRESCU a rostit o cuvântare ocazională, relevând însemnătatea socială covârșitoare a actului săvârșit și încheind cu strigătul de „Trăiască Regele!"

De vânzare una

Villă modernă

compusă din 4 camere, tot confortul cu grădină mare, de locuit imediat după vânzare Starda Cölcsey No. 4. □ □ □

Cetiți „Infrațirea"

Duminecă 10 Iulie
la ora 6 m. p.
au loc
în
Parcu Orășănesc

O grandioasă bătaie de flori

care face parte din programul

Marilor Serbări ale Presei. Numeroase care alegorice, trăsuri și automobile împodobite.

Va fi o măreață simfonie a culorilor și o reunire a gratiei estetice. Se vor premia trăsura și automobilul cel mai frumos împodobit.

Nu vă îmbulziți!

Pentru a evita aglomerația prea mare într'un singur punct al Parcului, comitetul de organizare al Marilor Serbări ale presei a luat măsurile necesare ca actracțiile numeroase ale programului serbărilor să fie răspândite pe toată suprafața Parcului.

Politica de înstrăinare

D-l Tache Ionescu sprijină societățile ungurești. — D-l general Averescu îi dă concurs.

Sub acest titlu citim în *Viitorul* următoarele rânduri cari ilustrează politica de înstrăinare a avuții naționale și de sprijinire a tuturor intereselor străine al cărei exponent este dl Tache Ionescu care a isbutit să impună politica sa întregului cabinet:

Acum câteva zile am arătat o nouă afacere a regimului.

Vânzarea unei fabrici din Ardeal către o societate ungurească din Budapesta a fost anulată din jurnalul Consiliului de miniștri No. 380 din 1921, în conformitate cu decretul-lege No. 2447 din 920.

Ungurii nu s'au dat bătuți.

Cu sprijinul aparent al unui deputat takist, cu sprijinul real al dlui Tache Ionescu, au reușit ca chestiunea lor să fie pusă a doua oară în deliberarea Comisiunei speciale de pe lângă ministerul de industrie.

Comisiunea a respins cererea pentru a doua oară.

Atunci dl general Averescu a pus chestiunea în fața consiliului de avocați al ministerului de domenii, care în unanimitate a găsit că decretul-lege No. 2447 din 920 nu contrazice dispozițiunile tratatului dela Trianon, astfel cum pretindeau ungurii.

Consiliul însă — formula transacțională — a găsit că guvernul poate reveni — dacă crede de cuviință asupra jurnalului No. 380 din 921 bineînțeles cu respectarea drepturilor terților.

Minoritatea consiliului de avocați a crezut că nu se poate reveni asupra jurnalului No. 380 din 921, căci legea cere ca consiliul de miniștri să decidă asupra valabilității unui bun industrial dar odată această deciziune luată, nu se mai poate reveni căci ar fi o înstrăinare sub condițiune rezolutorie perpetuă

De altfel există „terții": proprietarul român al fabricei a făcut o societate cu diverși capitaliști români.

Cu toate acestea d. general Averescu, continuând buna tradiție lăsată la ministerul de industrie de pre decesorul său Tăzlăuanu, ascultând de sfaturile secretarului general al ministerului de industrie și de avocatul șef al acelui minister, de curând și pro causa numit, — ambii cu totul și pe față — devotați societății ungurești, ținând seama de stăruințele d-lui Tache Ionescu, va trece peste cele două avize ale comisiunii speciale — compusă dintr'un înalt magistrat, un înalt funcționar și doi distinși avocați — și va consacra înstrăinarea frauduloasă a unei industrii românești.

Va face un act de guvernământ și va continua o tradiție glorioasă.

Dar vom reveni cu fapte și nume.

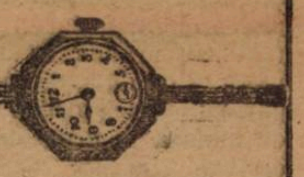

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
20 **Telefon No. 350**

Vopsește curată și spală

cel mai eftin, și mai frumos
spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.)

Telefon 5 00—11211.

Mare senzaţie Sportivă

Una dintre senzaţiile Serbărilor Presei va fi desigur programul sportiv, care cuprinde:

1. Intreceri atletice şi anume: fuga de iuţeală şi de fond sărituri în lungime şi înălţime, aruncarea ciocanului, discului, greutăţii şi suliţei, curse de biciclete, concurs de estetică, atletică etc.

2. Matchuri de foot-ball între echipele Victoria, Haggibbor, KAC, KKASE, KAMTE şi C. F. R.

3. Match senzaţional între Ziariştii şi Artiştii români şi Ziariştii şi Artişti maghiari. (ZAR—MUM)

„Sindicatul Presei Române" va distribui câştigătorilor premii consistând în medalii de aur, argint şi bronz.

Un program detaliat al întrecerilor sportive va fi publicat ulterior.

Problema sericiculturei din Ardeal

III

In rândul trecut am vorbit despre situaţia sericiculturei, adecă creşterea vermilor de mătasă, sub regimul maghiar şi despre reorganizarea acestui ram economic sub regimul românesc. In articolul de faţă ne vom ocupa cu chestiunea pepinerilor şi cultivarea duzilor. Sub reggimul maghiar fiecare comună rurală sau urbană îşi avea pepiniera ei de duzi, de unde se împărţeau crescătorilor de vermi de mătasă în urma cererilor adresate agenţilor sericicoli atunci când făceau turneu prin comune. Datorită acestei organizări aproape toată şiselele au fost plantate cu duzi, aşa că putem spune că ţăranii aveau din abundenţă frunză de dud pentru a putea creşte cantităţile de vermi de mătasă pe cari le socoteau necesare. Pepinierile de duzi erau îngrijite de locuitori în urma contractelor pe cari le făceau cu inspectoratul sericicol din Timişoara. Aceasta era situaţia înainte de 1914 sub regimul maghiar.

In timpul războiului, adecă între anii 1914 şi 1918, pepinierile au rămas fără îngrijire. Duzii ne fiind săpaţi împrejur şi vegetaţia lor ne fiind observată de nimeni, au crescut la voia întâmplării.

In acelaşi timp nu s'au mai făcut noi în sămânţări aşa că în lipsa de puieţi de doi ani era din ce în ce mai accentuată. Isbucnind în 1918 revoluţia, foarte multe din pepinierile comunale de duzi au fost distruse de locuitori iar restul a fost lăsat în părăsire. Mai mult, chiar duzii bătrâni depe maginile şoselelor au fost tăiaţ de locuitori. Numărul duzilor împuţinându'se era firesc că sericicultură să dea înapoi, din cauză că lipsea alimentul necesar vermilor de mătasă. După cum am mai spus anul acesta starea sericiculturei este înfloritoare graţie serviciului sericicol de pe lângă Direcţiunea Agriculturei din Cluj. Pentru a putea da sericiculturei extinderea pe care o dorim este urgentă reînfiinţarea tuturor pepinierilor părăsite sau distruse. In acest scop Direcţiunea Agriculturei a intervenit în mai multe rândori pe lângă Direcţiunea generală a Internelor, pentru ca aceasta să dea ordin autorităţilor administrative subalterne să înfiinteze noi pepiniere în comunele indicate. Deasemenea s'au făcut interveniri pentru pedepsirea locuitorilor cari au distrus duzii de pe şosele sau din pepiniere, cu amenzi variând între 100 şi 500 lei. Putem spune că Serviciul sericicual este satisfăcut cu sprijinul dat cu aceasta ocazie de către Direcţiunea Internelor.

Pentru înfiinţarea pepinierelor comunale, Direcţiunea Agriculturei din Cluj s'a adresat. Direcţiunei Centrale a Pădurilor, cerând să-i pună la dispoziţie în toamna anului curent, toată cantitatea de puieţi de doi ani cari sunt în pepinierile silvice. In acelaşi timp s'a intervenit pe lângă staţiunea sericicolă centrală pentru a pune la dispoziţie cantitatea de 500 chilograme sămânţe de dud.

Având în vedere frumoasa recoltă de gogosi cari s'au obţinut anul acesta, Direcţiunea generală a Agriculturei este decisă a extinde sericicultura şi în regiunile nordice ale Transilvaniei, înfiinţându-se în acest scop o a doua regiune sericicolă, a cărei sediu nu s'a hotărât încă. Pentru a avea agenţii sericicoli necesari complectării dela regiunea I-a precum şi celor noi înfiinţate dela regiunea două, se va deschide în curând o şcoală de agenţi sericicoli.

Din cele expuse până acuma am putut constata ce importanţă are sericicultura din Ardeal pentru intreagă noastră economie. Deci trebuie dat sericiculturei din Ardeal tot sprijinul atât din partea cultivatorilor interesaţi cât şi din partea statului.

Mai ales statul prin sprijine băneşti şi măsuri de caracter administrativ trebuie să iniţieze sericicultura, s'o cultive iar unde ea nu este introdusă trebuie s'o introducă. Serviciul sericiculturei trebuie să ia măsuri pentru refacerea pepinierilor distruse pentru replantarea duzilor tăiaţi de pe lângă marginea şoselelor şi să planteze duzi pe toate acele locuri şi drumuri cari aztăzi stău nefolosite. Ministerul însă, intâi de toate trebuie să sporească suma budgetară fixată pentru intreţinerea şi organizarea sericiculturei. Cu sprijinul statului şi colaborare armonizată între el şi crescătorilor de vermi de mătasă, sericicultura din Ardeal poate fi ridicată la acel nivel, care să atragă din nou atenţiunea străinădătii, mai ales Franţiei şi Italiei, asupra sericiculturei române şi valoarea ei, de care ea se bucuraase în timpurile trecute în aceste ţări.

Raco.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII:

Luni, Marţi, Miercuri:
Răzbunare Indiana.
Joi, Vineri:
SORA MARIA.
Sâmbătă:
Cuceritorul de Inimi.
Duminecă:
Regina Cărbunelui.

CINEMA URANIA:

Luni, Marţi:
AHASVERUS Partea I.
Miercuri, Joi:
AHASVERUS Partea II.
Vineri, Sâmbătă:
BANII MURDARI.
Duminecă:
YAMATE.

Cinema din T.-Maghiar:

Sâmbătă Duminecă:
CALUL ZIGOMARULUI.

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

MARE EXPOZIŢIE 9
la magazinul de modă
Lörincz şi Tóth
Cluj, Piaţa Unirii No. 8.

De peste hotare

Convocarea Consiliului suprem

Ziarul „Intransigeant" află că svonurile ce circulă asupra convocării Consiliului suprem la Boulogne, nu corespund adevărului. Viitoarea consfătuire a Consiliului suprem va avea loc la sfârşitul lunii Iulie, în Paris sau Bruxelles, în ultimul caz, desbaterile vor fi conduse de ministrul de externe belgian, Iaspar.

Marchizul della Torretta primeşte portofoliul externelor

Marchizul della Torretta, actualul ambasador italian la Paris, a declarat telegrafic, că acceptă portofoliul externelor în guvernul Bonomi, anunţându-şi şi sosirea în Italia.

Germania plăteşte încă 15 miliarde

Convorbirile cu delegaţii germani se vor relua la 11 Iulie, s'a ajuns la o înţelegere ca Germania să exporte mărfuri în valoarea de 15 miliarde, anume 500 locomotive şi 25.000 vagoane.

Intre Japonia şi Germania

Guvernul japonez a comunicat oficial celui german, că Japonia nu va uza de dreptul de-a confisca proprietăţile supuşilor germani, conform paragrafului 18 al anexei 2 din partea 8-a a tratatului din Versailles, chiar în cazul când Germania nu şi-ar îndeplini obligaţiile.

Tratat între fascişti şi socialişti

Se confirmă ştirea că s'a semnat un pact de pace între fascişti şi socialiştii italieni, care prevede constituirea unui juriu de arbitragiu, şi angajamentul unui respect reciproc al ideilor, socialiştii se angajează să respecte sentimentele patriotice şi să se abţie dela orice propagandă antinaţională.

Învăţământul industrial în Ardeal

Elevii cari doresc a îmbrăţişa cariera industrială au posibitatea să urmeze cursurile la:

1. Şcoala textilă din Cisnădie 4 ani.

2. Şcolile inferioare de arte şi meserii din Braşov (secţie de lemn: tâmplărie şi sculptură) 5 ani,

Satu-Mare (secţie de lemn: tâmplărie şi sculptură) 5 ani,

Viştea de jos (secţie de rotărie şi fierărie) 4 ani,

Târgul-Mureş (secţia de metal şi lemn) 5 ani,

Oradea-Mare (secţie de metal şi lemn) 5 ani,

Arad (secţie de metal şi lemn) 5 ani,

Timişoara (secţie de metal şi lemn) 5 ani,

Odorheiu (secţia de ceramică şi cioplitorie în piatră) 5 ani,

Zalatna (secţie de cioplitorie în piatră) 5 ani.

In clasa I. sunt admişi absolvenţii a patru clase primare. Elevii cari au absolvat 6 clase primare sau două clase secundare vor putea fi primiţi deadreptul în clasa II-a: în ambele cazuri însă numai în baza unui examen de primire trecut cu succes din limba română şi aritmetică şi pe baza părerii favorabile a medicului şcoalei.

La şcoala medie tehnică (curs de 4 ani), la cea inferioară de poduri şi şosele (pentru conductori, curs de 3 ani) ambele în Cluj, precum şi la şcoala sup. de arte şi meserii din Timişoara) secţie de mechanică şi arhitectură, curs de 3 ani (se admit absolvenţi a patru clase secundare) liceu ori şcoală medie (civilă tot în baza unui examen de primire din l. română şi Algebră, pe lângă părerea favorabilă a medicului şcoalei.

In legătură cu şcolile menţionate funcţionează internat. Condiţiunile de primire în internat se pot afla dela direcţiunea şcoalei.

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□
148

Deşi prin aplicare noului tarif vamal s'au scumpit mărfurile
FIRMA DICK
vinde **cu preţurile eftine** de până acuma, **tot ce are în depozit.**

! !

Voil, creton	Lei	6 metrul
Stofă pentru bărbaţi	„	75 „
Cămeşi bărbăteşti şi p. dame	„	39 buc.
Grenadin brodat 130 cm. lat.	„	17 metrul

155

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

PIANISTĂ germană dă lecții de pian. Cluj, str. Babeș 13. ușa 2.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

SLĂNIC-MOLDVA Vila „Veronica" Se închiriază camere mobilate din nou.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

ȘCOALĂ de limba română, franceză și engleză. Piața Carolina 1, etaj.

Reclama 747

CAUT COMPANION la afacere sigură. Adresă la „Reclama" Cluj, sub „Nesucceseschis". 862

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

„GAMBRINUS"
RESTAURANT
Piața Unirii No. 24
Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cutant, prețuri moderate 653

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). 140

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene

Școala de lucrări publice (Conductori) din Cluj.

Concursul de admitere în școală

I. Extras din organizația școlilor.

1. Școlile de conducători de lucrări publice, au de scop formarea de personal technic necesar pentru proiectarea, conducerea și supravegherea executării lucrărilor technice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școlii este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes ai școlilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice".

Diptomații acestei școli fac serviciul militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițer de rezervă.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școlă, precum și lucrări de laborator. Se face în timpul vacanței mari a anului I, campanie pentru practică topografică, organizată de școala.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei de a doua vacanță mare, practică pe șantiere la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari, obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practica de șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planșetele, hârtia de desemn și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari ei vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

4. Se acordă, în limitele bugetare, ajutoare în bani elevilor români ai școlii lipsiți de mijloace, cât timp sunt meritoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz când se va putea avea cămin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani incetează.

5. Elevii vor fi supuși la toate regulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examen și lucrări cari vor fi stabilite de direcțiunea școlii. prin dispoșițiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămânea mai mult de doi ani în aceiași clasă, în cazul când el va rămâne pentru a doua oară repetent, elevul va fi șters din controale. Nu se admite repetirea de cât a două clase.

II. Condițiuni de admitere.

1. Tinerii cari doresc a fi înscriși la concursul de admitere în școala de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze direcțiunii (Dir. de pod. și șos. Transilvania din Cluj, strada Berde Mozes No. 2. etaj II.) o cerere cu timbru de un leu și asistență socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu incepere dela apariția acestei publicații și până la 20 Septemvrie 1921.

Peste această dată orice cerere de inscriere va fi respinsă, deasemenea va fi respinsă inscrierea celor cari până la acea dată nu vor prezentă toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi însoțită de următoarele acte:

a) Extractul depe actul de naștere, din care să reiasă că n'are mai puțin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1921.

Dispensă de vârsă nu se acordă;

b) Cel puțin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire al școlii superioare de arte și meserii ori alta școală echivalată cu acestea de către ministerul instrucțiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de invățători. Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de orice obligație față de ministerul instrucțiunii;

c) Certificatul de vaccinare recentă;

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a intrerupt cursurile de mai puțin de un an, va aduce certificat dela școala unde a urmat în ultimul timp, dacă candidatul a intrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificate de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupație sau dela autoritatea comunală sau polițienească de unde domiciliază, arătându'se cum și-a trecut timpul dela incetarea cursurilor;

e) Un certificat eliberat de un medic oficial și intărit cu sigiliu oficial, prin care să se constate că tânărul candidat este de bună constituție, și că nu suferă de vre'o maladie contagioasă.

Toate aceste acte nu se vor inapoia în nici un caz inainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de candidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se inapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul se retrage din școală.

2. Concursul se va ține în Cluj, în localul școlii, cu incepere dela 26 Septemvrie 1921. Acest concurs se va urma inaintea unui juriu numit de direcțiunea școlii.

Probele la cari vor avea a satisface candidatul vor fi cele următoare:

a) Probe în scris, cari având de bază programul celor 4 clase gimnaziale, vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană și în spațiu, fizica și aritmetică.

b) O lucrare de caligrafie și scrierie curentă după dictare și de desemn cu creion.

c) O compunere în limba română care să invedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbei române.

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (și de aplicații la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

3. După terminarea tuturor probelor concursului, direcțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți, va formalista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va spune ministerului.

Direcțiunea școlii, indată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștințe suficiente.

848 *Direcțiunea de Poduri și Șosele Cluj.*

PRIMĂRIA ORAȘULUI MUNICIPAL ORADEA-MARE.

No. 2855—1921 preș.

Publicațiune de Concurs.

Publicăm concurs pentru indeplinirea alor 2 locuri vacante de consilier la primăria orașului Oradea-Mare. La acestea posturi își pot înainta cererile toți aceia, cari posed calificațiuna teoretică și au practica recerută conform articol I. din 1883.

Consilierul-șef al secției economice trebuie să aibă calificația dela Academia agronomică, calificația juridică va servi spre preferință.

Noui petenți sunt datori a certifica că satisfac prescripțiunilor §-ului 28 din ordinul 9500—1919 al Consiliul Dirigent.

Ceice sunt în serviciu, va fi deajuns dacă vor adnexa foaia de serviciu. Posturile sunt salarizate cu leafa clasei a VII-tea și aceia cărora li se va conferi postul, au indreptățirea, — conform serviciului prestat — a cere avansarea în clasa a VI de salarizare.

Consilierii noui numiți se vor incredința cu conducerea secției financiare și economice.

Ceice doresc a obținea acestea posturi, își vor înainta cererile primăriei orașului până la 30 Iulie a. c. ora 4 p. m. adresate Directoratului General al Internelor, adjustate în regulă. Petițiunile intrate târziu și neadjustată în regulă, nu vor fi luate în considerare.

Oradea-Mare, la 4 Iulie 1921.

Dr. CORIOLAN BUCICO,
primar.

865

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.
Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Prești
Linoleum 70—90—180 200—275 ctim lat

Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

SUDURA AUTOGENA
se va instala pretutindeni cu aparatele cele mai moderne și brevetate dând rezulte strălucite de renumita Societatea Anonimă Română pentru industria OXIGENULUI Acetelinei și altor Gaze
București, Strada Mugurele No. 93. Telefon 14-49.
Prin sucursala din CLUJ, care se va deschide curând.
OXIGEN ILUMINATUL ACETELINA
industrial medicinal — porturilor geamănduri-lor automobilelor — disolvată și cu generator
Cereți cu catalogul. Reclama 659
844 Acetilena disolvata.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drougeria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. 44

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
în ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:
Emil Blaga
CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

„OXIGEN“
INDUSTRIAL ŞI MEDICINAL
Societatea Anonimă Română pentru Industria Oxigenului, Acetilene şi Gaze
Telefon 14-49. Bucureşti, Str. Măgurele 93. Telefon 14-49.

Reclama 658 845

Infiinţeaza curând in Cluj o sucursală
cu depozit permanent de **Oxigen** industrial şi medicinal. Acetilenă disolvată, **instalaţiuni** complecte pentru **sudură autogenă,** fixe şi mobile cu piese detaşate şi accesori. Produse şi metale speciale pentru sudură. Devis gratuit.

OXIGEN GARANTAT PUR EXTRACT DIN AER LICHID.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux in branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

CAFEA
Prăjită şi răşnită
cacao ceai
839 **ciocolată**
Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Doi monteri români pentru apaduct şi electricitate cu praxă mai indelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
TEODOR MAIOR
Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.
Tot acolo materiale electrice, instalaţii şi maşini de scris cu preţ redus.

Technica Labora
birou technic de intreprindere.
Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
602 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

Au sosit casse de bani şi cassete „Wertheim“ preţuri ocaşionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice.

De vânzare
casă cu 5 camere din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4.
755 până la orele 3—4 p. m.

Reclama 640 816

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.
Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în
502 **C L U J,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENŢII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

---

M. ANGHEL
210
Cluj, Piaţa Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schiele“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurenţă.
Cloşete din material garantat, executate numai de specialişti.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Intreprindere de transport.
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 8

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Salonul de modă
„VENUS“
şi a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecţionează cele mai elegante costume englezeşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.
108

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi inofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea
PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri.

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 125
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Mare Desfacere de Mărfuri.
La cel mai mare magazin din Ţară
Filiala Luca P. Niculescu
Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantată.

Carton cu desen Englezesc lat.	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc	25·—	„	„ „ „ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Fonlard	25·—	„	„ „ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese	12·50	„	Bloşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat.	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc	14·—	„	„ „ „ „	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbateşti	8 Lei	Perechia
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 267 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 14 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚULE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Programul politic al minorității maghiare

— Problemele de organizare internă —

Ziarele maghiare din Cluj închină lungi comentarii congresului ținut zilele trecute în sala Teologiei reformate. Intrarea în activitate a populației din Ardeal, ca minoritate națională a Statului român, este fără îndoială un eveniment de o însemnătate care nu poate să scape acelora cari vor să reprezinte încă opinia publică a conaționalilor lor.

Avem și noi în fața noastră programul politic al „Uniunei maghiare" citit la congresul din Cluj de d. Zágoni, primul redactor al ziarului „Keleti Ujság." Ne vom îngădui și noi să socotim cele douăzeci și una de puncte ale acestui program, ca fundamentul credințelor pe cari se împărtășește noul partid politic al maghiarilor din Ardeal și ca punctul de plecare al acțiunei sale viitoare. Iată pentruce, credem că nu e inutil să stărui, în treacăt deocamdată, asupra acestor revendicări.

Programul politic al „Uniunei maghiare" îmbrățișează puține chestiuni de politică internă, cari privesc desvoltarea și organizarea României-întregite. Cele mai multe din doleanțele pe cari le exprimă se referă la situația specială a maghiarimei ardelene. Insfârșit, câteva dintre aceste „doleanțe" tind să atace însăș siguranța așezământului nostru de Stat.

Nu poate fi vorba să judecăm programul „Uniunei maghiare" după măsura tratamentului de care ne bucuram noi românii subt părinteasca guvernare, față, de o minoritate ci de o majoritate, a guvernelor din fosta Ungarie. Din clipa în care poporul românesc s'a adunat la Alba Iulia pentru a proclama Unirea sa cu patria-mamă, a dat dovadă nu numai de un bun-simț politic strălucit, ci și de o mare noblețe de suflet hotărându-se a nu plăti asupritorului de ieri cu aceeaș măsură, ci, dimpotrivă, acordându-i toate libertățile de cari el însuș nu putuse să se bucure în trecut.

Dar, nu se poate să nu ne arătăm mirarea noastră pentru unele ciudățenii caracteristice ale organizărei maghiarilor din Ardeal. In fruntea acestei organizări stă încă în bună parte „oligarhia" maghiară din fosta Ungarie: magnați, foști prefecți și primari de pe vremea regimului contelui Tisza, și alte rămășițe ale păturei conducătoare de ieri. Congresul de întemeiere al „Uniunei maghiare" nici n'a fost prezidat de altcineva decât de unul din „grofii" Ardealului: baronul Iosika, președintele de ieri al Senatului unguresc. Nu sunt, desigur, aceș i oameni cei mai indicați să vorbească în numele unei democrații pe care au disprețuit-o și au nesocotit-o toată viața lor. Nu sunt aceștia luptătorii cari să pretindă astăzi, așa cum o fac, realizarea unor reforme largi ca de pildă aceea a votului universal pentru femei, sau a introducerei impozitului pe venit în alcătuirea fostei Ungarii aceștia erau cei mai îndârjiți apărători ai celui mai brutal din toate sistemele electorale, în care se cuprindea formidabila armă de teroare *a votului pe față*. Putem să credem oare, fără nici-o greutate, că printr'un miraculos proces fiziologic, în carnea lupilor de ieri a început să crească o nevinovată blană de miel? Nu putem crede această minune, cu cât democrația înaintată a foștilor colaboratori ai lui Tisza, are momente când șchioapătă.

Iată, de pildă, atitudinea conducătorilor „Uniunei maghiare" față de reforma agrară! Principiul expropr erei a fost înscris în Constituția vechiului Regat încă de guvernul liberal din 1917. Aceeaș dorință de a se rezolva chestiunea țărănească a fost arătată și în adunarea dela Alba-Iulia. Improprietărirea se face astăzi, după aceleaș norme și cu o egală recunoaștere a drepturilor individuale, pe tot teritoriul României întregite. Poate fi vorba, prin urmare, de o operă de răzbunare *națională*, atunci când, printr'o fatalitate ce neînlăturat, exproprierea lovește și în proprietarii unguri din Ardeal? E cineva vinovat dacă cei mai mari latifundiari de dincoace de Carpați nu sunt românii? Dar cum puteau să fie?

Dar, d. Grandpierre are vederi largi, democratice, numai acolo unde poate să servească, astfel, unei idei și unei tendințe pe care noi o respingem: irridentismul maghiar. Altmin eri, programul „Uniunei maghiare" nu se sfiește să ceară scutirea de expo opriere a tuturor moșiilor bisericești — privilegiu care nu s'a acordat nici în Basarabia nici în vechiul Regat, — și pretinde pentru pământul dat țăranilor prețul din momentul exproprierei, în timp ce Camera a votat, în vechiul Regat, un preț de 30 ori arenda regională din 1916.....

Pe noi nu poate să ne sperie spiritul democratic al „Uniunei maghiare" în ceeace privește problemele de organizare internă a României. Nu ne temem de impozitul pe venit, pe care l'am introdus înainte de a-l dori d. Sandor József, și nu ne emoționează nici perspectiva de a lărgi votul universal pe care noi, dacă l'am cerut în Ungaria de ieri, l'am și înfăptuit în România-întregită, de astăzi.

Nu putem înțelege însă să avem în fața noastră un partid politic al unei minorități etnice, a cărei democrație să sufere importante variații, după cum e vorba sau nu de *interesele-speciale* ale acestei minorități.

Dar, vom găsi prilejul să arătăm, în scurtă vreme, și imposibilitățile pe cari le pretind aceste „interesele speciale", printre cari autonomia Ardealului și reducerea serviciului militar la 3 luni, sunt dovezi limpezi că programul politic al Uniunei maghiare e departe nu de a urmări, dar de a se împăca măcar, cu consolidarea Statului român în granițele sale de astăzi...

A.

Utila toleranță

Intrăm în ultima săptămână a dezbaterilor — și mai ales a zbaterilor — parlamentare. Onorabilii vor porni în marea vacanță pe le câteva zile: își vor strânge mâinile la bufet după ce și-au arătat pumnul în timpul ședințelor. De aceea socotim potrivit momentul de a le ține o scurtă predică de toleranță pentru ca aerul sănătos al câmpurilor să sfârșească prin a risipi urile și să redea calmul unor minți prea încăl ite de atmosfera furtunoasă și belicoasă de pe Dealul Mitropoliei

Căci sesiunea aceasta parlamentară ne-a desvăluit suflete violente. crunte și mărginite sau suflete întunecate și arzătoare.

Ea ne-a dovedit că cei mai mulți dintre parlamentarii anului 1921, sunt mai de grabă băutori de sânge decât băutori de lapte.

Și totuși anumită toleranță politică este necesară spiritelor noastre. Aceasta toleranță nu-i decât arta delicată de a ne suporta unii pe alții. Ar fi de dorit ea ea să domnească în locul în care se adună oameni cari nu sunt toți, prin definiție, energumeni, fiindcă cei mai mulți dintre ei au bună creștere și pe cari sarcina, purtată în comun, a rosturilor publice n'ar trebui să-i schimbe în birjari.

Toleranța aceasta nu înmoaie convingerile, caracterele și conștiințele: ea are ca principiu și ca efect să amorțească lovitur le și să înmlădie relațiile. Ceea ce e cu totul altceva. Cultura filozofică a unora dintre reprezentanții noștrii nu-i prea înaintată; democrația noastră are și manifestări de cultură rudimentară. Sufletele p imitive și pasionate, surde și oarbe nu sunt un teren bun pentru toleranță

Trebue întreprinsă o întreagă educație în această direcție, care nu va fi opera unei singure zile și la care toți, în măsura sa, miniștrii. deputați, ziariști, să contribuie. Numai așa poate fi dată țăr il acesteia buna dispoziție și curtoazia politică tot așa de necesară ca și unificarea administrației și echilibrarea bugetului.

Toleranța în politică este liniștea celor tari, surâsul oamenilor spirituali și semnul bunei educații.

Nu vedem de ce parlamentarismul nostru n'ar voi să se educheze astfel, încât fără a fi mai puțin convins și mai puțin îndrăzneț, să devină mai suportabil.

Nu e nevoie ca reprezentanții poporului să se adune ca să schimbe complimente. E necesar însă să-și de-a unii altora atențiunile pe cari și le datorează oameni de tovărășie politicoasă și de contact parlamentar. Nu li-se cere atât oratorie și ținută academică cât să înțeleagă că demnitatea reprezentanții naționale, că bunul renume al regimului parlamentar pierde mult în opinia publică prin toate execuțiile intoleranței politice în ceea ce are ea mai violent și mai ascuns.

Oare vor cugeta la aceasta parlamentarii, noștrii cari vor avea răgazul a patru luni de vacanțe?

Politica europeană a Italiei

— Cu prilejul formării cabinetului Bonomi —

Un om nou este chemat să ocupe un important post politic; a nouă figură intră în arena politicei europene. Și de data aceasta se produce acea tensiune, obișnuită momentelor când o nouă individualitate interesantă se valorifică, când are putința să arate de ce energie creatoare dispune. Marchizul della Torretta n'a păsit până acum în vârtejul politicei mari; totuși a fost de față la aproape toate conferințele mai însemnate, și lui i se datorește faptul că s'a pus în discuție le Paris problema austriacă. Aceste manifestări, au fost cel puțin în mod aparent, numai niște intermezzuri politice, și nu acțiuni importante de politică de stat.

Italia era până atunci în alternativa sau de-a admite unirea Austriei cu Germania, sau formarea unei federațiuni dunărene, după punctul de vedere francez, cu tendințe habsburgice; problema era aproape irezolubilă, și un conflict părea inevitabil. Cu oarecari sinecuri politice, se studie un nou plan, care păru rodnic și practic, un plau care conținea posibilitatea de-a lua smântâna din ambele oale, ocolind în acelaș timp toate acțiunile cari ar puatea periclita interesele italiene.

Italia concepu idea de a-și crea propria-i federație dunăreană. Desigur că nu se gândea la restaurarea Austriei, ci imagina dimpotrivă un sistem, care putea să împiedece pe un timp foarte lung restaurarea fostei monachii, prin tratat și convențiuni economice și politice încheiate cu statele moștenitoare ale fortei Austrii.

Intr'o comunitate de interese. cari tind la impiedecarea vreunei eventuale reveniri a Habsburgilor, s'a încheiat între Italia și Jugo-Slavia tratatul dela Rapallo; asemeni ne aducem aminte de călătoria ministrului de externe, ceh, Beneș, la Roma, înnaintea închegării Micii-Antante. Politica aceasta a fost încoronată prin înțelegerile dintre România cu Ceho-Slovacia și Jugo-Slavia, iar efectul ei începe deja să se producă; Ungaria este încercuită și se supune, vrând, nevrând, nouii stări de fapte.

Incurând va avea loc Conferințe dela Porto-Rose între moștenitorii fostei monarhii austro-ungare. Impiedicarea plebicistului pentru alipirea la Germania va fi lăsată desigur Italiei, care împreună cu statele ce alcătuesc Mica-Antantă, va face imposibilă reîntronarea Habsburgilor astfel noua constelație politică își însușește planul francez, pe care și-l modelează și modifică după cum îi dictează interesele Această nouă politică este inspirată de guvernul Italian, și promotorul ei a fost ambasadorul italian din Viena, Marchizul della Torretta.

Nu se poate încă ști dacă noul ministrul de externe, della Torretta, va lucra ca și până acum Ar fi greșit să se afirme că ar urî poporul german. Noul ministru de externe, după cum se poate vedea din întreaga-i activitate desfășurată până în prezent, este o ființă străină oricărei patimi politice.

Munca pe care va trebui să o depue nu este din cele mai ușoare. Lumea este într'o înfricoșeoare încurcătură, așa că necesită forțe supra-omenești, atât spirituale cât și etice. pentru a stăpâni acest haos al rătăcirilor. Clemenceau, după cum a arătat colaboratorul său Tardieu, a recunoscut, că pentru el pacea însemnează continuarea războiului cu alte mijloace. Clemenceau nici nu s'a gândit măcar, că pacea ar putea aduce o împăcare. Aceeași părere, dă puteri lui Poincaré. spre a îndruma politica franceză.

Italia, cu excepția unor fluctuații, a repudiat o atare politică, căutând o comunitate de vederi cu Anglia, care conform unei tradiții de decenii, exercitează o oarecare influență în directivele politice ale Italiei. Nu sunt semne, că Marchizul della Torretta ar vrea să modifice aceste baze vechi ale politicei externe italiene.

In chestiunea orientală, Italia stă într'un greu impas; Franța e pentru Turci, iar Anglia pentru Greci. Franța ar vrea o parte din Cilicia, Anglia ține ca Turcii să fie deposedați de Tracia și de Smyrna. Italia, cel puțin până acum, favorizează pe Kemaliști, și este de remarcat că toți delegații guvernului din Angora, și în special Bekir Sami Bey, au luat totdeauna drumul Romei. Italia merge încă mai departe decât Franța, cerând ca toate ocupațiile militare să fie ridicate. Pede altă parte îi vine greu Italiei să se împotrivească într'un mod prea accentuat politicei engleze, și se mărginește să arate complezanță față de Turci și să-și retragă toate trupele din Asia-mică. Italia este aproape a doua putere comercială din Constantinopol, și luptă, ca prin moderație să câștige simpatiile, pe cari le-au pierdut celelalte puteri; în această direcție noul ministru de externe, pare a fi hotărît să urmeze vechea politică, dusă de contele Sforza, predecesorul său.

In ceea ce privește atitudinea sa față de Austria, și în special referitor la problema secfestrului iasupra bunurilor supușilor austriaci, e greu de-a distinge linia de conduită a Marchizului della Torretta. Totuși e greu de admis ca el, care cunoaște așa de bine Viena și Austria, care a văzut la fața locului, slăbiciunea și mizeria ce și-au făcut sălaș în noul stat, se va împotrivi vreunei ajutorări, atunci când ea se va găsi necesară și bine venită.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Poate că Ministrul della Torretta va avea, ca și America, dorința asupra răspunderii ce-au de purtat delegații. De sigur că nu va admite ca altă putere să capete hegemonia în Austria sau să-și exercite un control exclusiv.

Actualul ministru de externe italian e un diplomat care posedă prea mult bun simț și prea multă experiență politică, spre a crede în vecinicia situației actuale. Ar fi de dorit atât pentru Italia, cât și pentru întreaga lume, ca noul membru al cabinetului din Roma, să lucreze din toate puterile pentru împăcare, pentru împăcarea contradicțiilor, pentru reluarea relațiilor prietenoase din vechea Europă. Prin aceasta și-ar crea Marchizul della Torretta un monument ce va rămâne, iar rezultatul va fi mai valoros și mai eficace, decât toate subtilitățile și viclenșile diplomatice, cari dacă orbesc și lucesc pentru moment, nu sunt în stare să dea naștere decât la niște formațiuni efemere și hibride, de cari desigur că posteritatea nici nu va pomeni

R. C.

ECOURI

Un concurs de covor național

Consiliul superior al industriei casnice, dorind a îndruma țesătoria, pe căile cele mai potrivite artei noastre naționale, deschide un concurs pentru un desen de covor românesc.

Motivele vor fi absolut originale pornind însă ca isvor de inspirație din vechile modele ale artei noastre populare.

Dimensiunile acestui proect de covor vor fi de 35 pe 40 cm. și va prezenta în două exemplare din care unul colorat și celalalt pe hârtie milimetrică.

Lucrarea socotită ca cea mai bună va primi un premiu de patru mii lei și va deveni proprietatea exclusivă a comitetului superior al industriei casnice.

Desenurile referitoare la acest proect de covor, se vor primi contra chitanță, la biroul consiliului superior al industriei casnice (ministerul industriei) în ziua de 15 Noembrie st. n. ora 12—1, fiind prezentate în plic pecetluit și purtând un motto la exterior.

Juriul care va cerceta lucrările trimise este compuse din dnii P. Antonescu, d-na Belidiceanu, d-nii Ghica Budești, Costin Petrescu, Strâmbu și I. Steriade și un membru delegat și consiliului industriei casnice.

Excursiunea corului Vidu

Corul lui Vidu din Lugoj (Banat), destul de cunoscut prin succesele înregistrate în teritoriile reanexate ca și în vechiul regat, a hotărât să facă excursiuni în Bucovina, Moldova și Basarabia, un, de va da și o scrie de concerte în centrele de seamă: Cernănți, Iași, Chișinău, Tighina sau Cetatea Albă. Excursiu ca și concertele au de scop să strângă legăturile dintre frații de pretutindeni și au concursul cel mai apropiat și prefectului de Caraș-Severin, d. P. Nemoian, care va însoți corul în turneul său de propagandă. Data plecărei dela Lugoj va fi între 3—5 Iulie și primul concert va fi la Iași. E neîndoios că publicul orașelor citate va primi cu căldura cuvenite pe frații bănățeni.

Amintiri napoleoniane

In programul manifestărilor artistice, istorice și științifice orânduit cu prilejul comemorărei lui Napoleon, s'au prevăzut și expozițiile cu amintiri napoleoniane. Așa de pildă la Malmaison, în Paris se pot admira minunatele bogății aparținând colecțiunilor particulare. In una din sălile vizitate de curiozitatea oamenilor există o vitrină rezervată ducelui de Reichstadt, fiul lui Napoleon, care purta numele de regele Romei. Acolo sub sticlă sunt înșirate desene și caetele cu lecții în italienește, franțuzește și nemțește. Intr'un caet cu rezumatul lecțiilor de istorie există o pagină pe italienește în care copilul scrie despre campania din Rusia. Sub privegherea profesorilor austriaci, micul exilat scria numele ilustrului său părinte rezumând ordinile date de împărat în ajunul intrărei sale în Moscova.

Mai departe în altă vitrină stau înșirate cărțile, de care Napoleon nu s'a despărțit niciodată, adnotate pe margini cu scrierea subțire și puțin citeață a prizonierului dela Sf. Elena.

Comemorarea bătăliei dela Mărășești

In dimineața zilei de 24 Iulie a. c., trenurile cari aduc invitații la serbare, vor sosi în gara Mărășești, cel mai târziu până la ora 7, de unde acei cari au automobile vor pleca la Mărăști, urmând șoseaua Mărășești-Panciu-Răcoasa-Mărăști; iar toți invitații cari n'au automobile, vor fi luați cu trenul Tișița, care se va găsi în gara Mărășești.

Cel mai târziu la ora 10 a. m. invitați vor ajunge la Mărăști, unde se va desfășura programul serbărei, după cum urmează:

Dela ora 10—1. — Parastasul pentru morții câmpului de luptă, discursurile, punerea pietrelor comemorative, la biserica și școala, construită anul acesta de societate, predarea caselor noi terminate proprietarilor, de către AA. LL. Regale Principele Carol și Principesa Elena. Dela ora 1—2 jum. masa invitaților populației, trupei și școlilor. Vizitarea frontului de luptă, până la reduta dela cota 536; — unde pe scurt se va arăta, mersul bătăliei din ziua de 24 Iulie 1917 — vizita Uzinei Hydraulică, casele în construcție, funicularul și fabrica de cărămidă dela Gogoiu, de unde AA. LL. Regale împreună cu d-nii miniștri, atașații militari și invitații vor pleca, parte cu automobilele, parte cu trenul Tișița la Mărășești.

Intinerarul trenurilor cari pleacă cu invitații la Mărășești se va anunța la timp.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Congresul Invățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș

Marile serbări în legătură cu inaugurarea „Casei învățătorilor" din Cluj. — Excursiunea învățătorilor ardeleni în vechiul regat.

No. 78—921

Convocare.

Comitetul central al Asociației învățătorilor români din Ardeal, Banat, Crișana, Maramureș și Comitetul central al „Fondului Gheorghe Lazăr", în conformitate cu dispozițiile Statutelor, convoacă al III-lea Congres ordinar, al Asociației învățătorilor și I-a adunare generală ordinară a Fondului, pe zilele 6 și 7 August st. n. a. c. în Cluj, sala prefecturii județiene, cu următoarea.

Ordine de zi:

I.

Ședința Asociației. Sâmbătă în 6 August.

1. La ore 8 și jum. a. m. invocarea Duhului sfânt în bisericile românești.
2. La ora 10 a. m. deschiderea Congresului.
3. Alegerea unei comisiuni verificatoare și alor 2 notari.
4. Raportul Comitetului central.
5. Raportul Cassierului general.
6. Raportul redacțiunii revistei „Invățătorul".
7. Raportul administrației revistei.
8. Alegerea comisiunilor censurătoare.

II.

Ședința „Fondului Gheorghe Lazăr".

1. La ora 3 d. a. deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul casierului.
4. Alegerea pe un ciclu de 3 ani: a) a Comitetului fondului și a cenzorilor, b) a Consiliului de administrație, comisiunii de supraveghere și disciplinare a „Casei învățătorilor", c) aprobarea alegerii economului.
5. Proclamarea membrilor de onoare ai „Fondului Gheorghe Lazăr".
6. Eventuale propuneri.

III.

Inaugurarea festivă a „Casei Invățătorilor" Dumineca 7 August.

1. La ora 10 a. m. sfințirei apei.
2. Discursul președintelui „Fondului Gheorghe Lazăr.
3. Discursul d-lui Ministru al Instrucțiunii, eventual al reprezentantului său
4. Discursul reprezentantului Universității din Cluj.
5. Discursul Președintelui Asociației învățătorilor.
6. Discursul Directorului administrativ al „Casei învățătorilor".
7. La ora 1 Banchetul.

IV.

Ședința II-a a Asociației.

8. La ora 3 d. a. Rapoartele comisiunilor.
9. Proclamarea membrilor de onoare ai Asociației.
10. Statificarea.
11. Alegerea Comitetului pe un nou ciclu de 3 ani.
12. Eventuale propuneri.
13. Inchiderea Congresului.

Notă. Consiliul general al Asociației își va ține ședința în preziua Congresului.

Comitetul central al Asociației, voind a organiza și conduce îndată după terminarea ședințelor Congresului, o excursiune în diferite localități ale vechiului regat, roagă pe cei ce doresc că participe, a se anunța prin o carte poștală, pe adresa: Biroul central al Asociației Invățătorilor, Cluj, Casa Invățătorilor".

Timpul plecării din gara Cluj, itineralul excursiei și ev. favoruri ce se vor putea obține, se vor putea comunica în ziare în cel mai scurt timp.

Cluj, la 8 Iulie 1921.

Dr. *Gheorghe Vilt*
preș. „Fond. Gh. Lazăr".

Tratan Șuteu
pre . Asociației înv.

I. Angheliu Secretar. — *Gavril Almășanu* Secretar.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Citind revistele

„Lamura", Anul II, Nr. 9, București

Partea de revistă generală („literatură, artă, știință") e, în afară de publicarea apelului A. S. R. Principelui Carol pentru înființarea unui Muzeu al Renașterii Române, consacrată memoriei lui Tudor Vladimirescu, cu prilejul centenarului revoluției și morții sale.

Cunoscut scriitor și director al revistei, d-l Ioan Al. Brătescu-Voinești publică un inimos articol de preamărire a eroului țăran.

O poezie vânjoasă, plină de avânt: „Tudor" de d-l V. Voiculescu, poetul care a reușit să aibe frumoase accente pe dificila coardă a patriotismului.

Iată pe Tudor:

„Din munți și ca ei cu pieptul de larg]
Coboară — un drumeț spre câmpie,]
Oprește p.in sate năvalnicu-i șarg]
Și bate în porți cu mânie . .

In urmă-i se umflă, albind, un ciopor]
De inși cu topoare și flinte,
Și crește, șihoae, spumosul popor]
Cu Tudor gonind înainte . . ."

D-l N. Iorga ne vorbește, cu magistrala sa competență, despre părinții și satul lui Tudor. E un neam de moșneni olteni de munte, trăind din stăpânirea și munca unei moșioare.

Prozatorul G. Galaction privește latura morală, dragostea pentru cei obijduiți, spiritul de dreptate și înfrânarea vieții de jertfă a lui Tudor Vladimirescu.

D-l Tudor Pamfile ne redă, într'o formă firească și atrăgătoare (aceea a unui moșneag de la țară) credințele poporului despre „Domnul Tudo", care e de mult intrat în legendă.

D-l N. Al. Constantinescu arată documentat, care a fost tinerețea, caracterul și hotărîrea lui Tudor.

In genere, figura eroului reiese destul de clar și de întreg din ansamblul scrisului din „Lamura". S'a evitat cu succes banalitatea sforăitoare obișnuită comemorărilor.

„Lamura pedagogică" (revista învățământului primar și normal din România) ne atrage atenția, cu o deosebită insistență — și bine face — prin pana d-lui Ap. D. Culea asupra cărții „Să închidem școlile" a lui Giovanni Papini.

Retușând exagerările unui neîmpăcat „dușman al tradiționalismului și gazetar, care se complace în extreme", putem culege prețioase învățături dela el. „Noi știm, zice dânsul, cu siguranță absolută că civilizația n'a venit din școli și că școlile întristează sufletele în loc să le înalțe! . . ." El cere libertate pentru a învăța ceva cu adevărat, pentrucă nu se învață nimic important din lecții, ci numai din marile cărți și din contactul personal cu realitatea.

Și așa mai departe se ridică împotriva școlii, care mecanicizează și abrutizează pe oameni.

Fără școli, va fi „mai multă libertate, mai multă sănătate și mai multă bucurie. Sufletul uman înainte de toate. E lucrul cel mai prețios, pe care-l posedăm. Să-l salvăm . . . Ce zic pedagogii?

D-l A. Cândea cere reînvierea șezătorilor noastre tradiționale, arătând cu dreptate că țăranul mai bine ascultă decât citește.

D-l N. Nicolaescu relevă lacunele și dă bune îndrumări pentru învățământul agricol în școala primară și normală.

Cu mult folos se citesc și articolele „Controlul în învățământ" de d-l I. Dragomirescu și „Serbarea arborilor și pomilor" de d-l Al. Iacobescu.

Revista dă și utile modele de lecții practice, iar notițele și informațiile sunt numeroase și bine alese, făcând și ele un real serviciu: de-a pune în curent pe învățători atât de izolați cu ce e mai interesant pentru cariera lor.

„Ramuri", Anul XV, Nr. 5, Craiova

Modestă și harnică, vechea revistă oltenă își continuă rodnica

ei aparație. Cine cunoaște Capitala Banilor, știe că ea nu-i un mediu prea prielnic pentru susținerea unei activități culturale. Cu atât mai demnă de laudă râvna celor dela „Ramuri" cari au biruit piedecile.

Numărul ultim cuprinde câteva lucruri foarte bune. Profesorul Vasile Mihăilescu face legătura între cele 3 personalități, cari sunt mai mult decât oricari altele binefăcătoarele țărănimii: Tudor Vladimirescu, Cuza Vodă și Regele Ferdinant.

D-l Al. Busuioceanu ne schițează admirabil personalitatea lui Hugo von Hofmannsthal, poetul vienez, tipul estetismului poetic, care e un semn de decadență, din literatura actuală germană. In versurile sale „e o jume fantomatică, aproape halucinată, în care viața întreagă se desfășoară în afară de timp, ca o fălfăire de vis."

D-l I. Agârbiceanu publică o schiță „Oaspele de seară", în care, cu mijloace extrem de simple, se scoate efectul cel mai puternic de emoție, transpunându-se pe nesimțite cadrul povestirii din lumea reală în

Cronica politică

Politica externă a României. Recenta convenţiune comerciala încheiată între statul nostru şi republica ceho-slovacă a dat prilej unei discuţiuni mai largi care a îmbrăţişat chestiunea politicii noastre externe.

Ministerul nostru de externe a arătat cari sunt legăturile noastre cu statele învecinate, fie aliate, fie foste inamice.

Intr'o lungă, foarte lungă expunere în care d-l Tache Ionescu a ştiut să-şi menajeze efecte şi să-şi evidenţieze rolul, d-sa ne-a vorbit de alianţele cu Ceho-Slovacia, cu Polonia şi cu Jugo-Slavia de rolul său de mediator în neînţelegerile dintre ceho-slovaci şi poloni, de relaţiunile cu Ungaria şi Bulgaria, a preconizat o viitoare alianţă cu Grecia şi n'a uitat să spună şi ce este România. A fost, în adevăr, un discurs mare ca proporţii, dar în care n'am întâinit acea declaraţie de principii care să ne arate care este politica externă a actualului guvern, ci numai amănunte cunoscute şi fraze pentru succese oratorice. De alt fel noi ştim că în ce priveşte legăturile noaste cu străinătatea, guvernul a lăsat mână liberă d-lui Tache Ionescu care a înţeles tot deauna să apere mai bine interesele străine decât pe acelea ale ţării.

De altfel astăzi când zbuciumul şi interesele politicii interne preocupă cea mai mare parte din ambiţiile şi apetiturile oamenilor noştri, politica externă a ţării a căzut pe planul al doilea.

Totuşi, cu prilejul acestei discuţii au ţinut să-şi dovedească competenţa şi agerimea politică şi d-ii Madgearu şi Mih. Vlădescu, dar lipsa de autoritate morală a ambilor deputaţi şi modul în care au înţeles să discute o chestiune de importanţa acesteia au scoborât nivelul desbaterilor.

Revista pressei germane

Politica maghiarilor ardeleni de deputatul dr. Hans Otto Roth

In primele timpuri după căderea monarchiei, le-a fost desigur cu neputinţă maghiarilor să facă politică activă. Acest lucru trebue să-l priceapă orice politician care cunoaşte credinţa mistică a poporului maghiar în misiunea sa politică din Europa centrală. Legenda „coroanei Sft. Ştefan" trecuse cu timpul în conştiinţa celor mai adânci pături ale maghiarimei. Astfel durerea sufletească a poporului maghiar din Ardeal, simţită în urma despărţirei lui de fosta monarchie, nu putea fi decât respectată şi înţeleasă. Tocmai noi Germanii, trebue să pricepem această depresiune sufletească, noi, care am fost nefericiţi în traiul nostru naţional. Politica unui popor, nu poate fi însă condusă timp îndelungat de consideraţii sentimentale. Orice fel de politică pasivă poate fi periculoasă pentru o minoritate etnică. Lucrul acesta ni-a fost confirmat de experienţele fostei Austro-Ungarii, în care nici o minoritate n'a stat în pasivitate. Chiar Românii, în timpul imperiului Habsburgic, după o pasivitate oarecare, au găsit necesară o intrare în lupta politică. Dovada va fi şi mai covârşitoare dacă avem în vedere situaţia din Cehoslovacia.

Germanii sunt acolo într'o vădită contradicţie cu politica de stat cehă; totuşi au trimes deputaţi şi senatori în Parlament, şi împreună cu Maghiarii, iau parte activă la luptele politice. Acelaşi lucru se întâmplă în Italia, unde Germanii şi Slovenii au ales deputaţi. Este desigur că Germanii din Cehoslovacia şi Italia, şi în special Maghiarii din Cehoslovacia, nu sunt mai puţin credincioşi poporului lor, ca Maghiarii din Ardeal. Pasivitatea actuală nu poate fi considerată ca o abţinere politică. Acum se crează legile fundamentale ale noului stat, şi mai ales, în primii ani se formează concepţia politică relativă la tratarea minorităţilor etnice Atmosfera actuală, nu va putea fi schimbată poate pe viitor. Ceea ce astăzi se poate crea şi obţine fără descompunere, va fi poate mai târziu obiectul unor aprige lupte politice.

O mare parte a oficialităţii române n'are idee ce însemnează problema politică a minorităţilor etnice. In vechiul regat erau până acum un pumn de Turci, Bulgari şi Tătari cari, — după cum bine spunea acum câteva săptămâni ministrul Groza — puteau fi puşi la loc cu un sergent. In acest proces al formării părerii asupra minorităţilor etnice, e necesară prezenţa reprezentanţilor acestor minorităţi. Trebue să fii văzut, şi să apari ca factor politic spre a fi luat în seamă. In fine e în interesul minorităţilor etnice să facă acest pas spre o activitate politică, cât mai de grabă, spre a evita ca mâini străine să organizeze după planul lor elementele lor etnice.

Aceste consideraţii găsesc acum ecou şi la maghiarii ardeleni. Aceasta o dovedeşte impresionanta întrunire din Cluj, despre care dorim, să devie începutul unei puternice mişcări politice în Ardeal. Numai o minoritate politic închisă organizată are posibilitatea să capete vază şi să dea putere aspiraţiilor el. E necesar ca organizaţia să cuprindă întreg poporul, şi să nu fie numai unealta unui singur partid politic. In sânul diferitelor minorităţi etnice trebue să fie totdeauna contradicţii şi tensiuni, cari au mare valoare în sinea lor. Către exterior trebue, în orice împrejurări să apară un singur popor solidar. E nevoe de mare dibăcie să se echilibreze interesele marilor proprietari, ale ţăranilor, ale capitaliştilor şi al muncitorilor. Insă maturitatea unei naţiuni istorice va putea învinge şi aceste dificultăţi. Numai trebue ca conducătorii noului politici maghiare să aibe clar în vedere acest scop, dela începutul activităţii lor. Munca lor trebue să pătrundă în sufletul poporului.

Acolo vor găsi puteri nesecate, cari vor uni, într'o mare idee, tot poporul maghiar, Existenţa multiplelor părţide politice trebue să ia sfârşit. Prin aceasta se va aduce şi o uşurare politicei de stat române.

(Siebenbürgisch-deusches Tageblatt).

Revista pressei maghiare

„Provincie adnexată"

Ziarul „Déva és Vidéke" într'un primarticol se ocupă de declaraţiunile d-lui Popovici Tască în chestia de naţionalităţi. După ce citează unele pasagii, continuă cu ironie: — „... luăm cu mulţumire la cunoscinţă, că activitatea secretariatului de minorităţi va fi condusă de cea mai largă bunăvoinţă şi răbdare, şi aceasta ne linişteşte cu atât mai mult, cu cât de fapt nici nu ştim că ce cerc de activitate îi revine acestui secretariat alături de ministrul Ardealului, dar şi până vom şti-o aceasta asigurăm din parţea noastră pe Excelenţa sa, că nu va avea nevoe de nici o răbdare prea mare, căci noi ne purtăm bine, nu ne jucăm de-a trădarea patriei, nici pildă rea nu ne atinge, nu vom face demonstraţii nemature precum nici lucruri negândite, vom plăti frumuşel dările, (ori cât de greu îi vine aceasta unui maghiar), vom lipi în regulă toate timbrele regulate şi extraordinare unde numai se recere, le punem la dispoziţie locuinţele noastre recvirate, ne dăm în arendă forţată pământul nostru, cu un cuvânt ne îndeplinim toate îndatoririle ca buni cetăţeni, după cum o cere d-l Popovici-Tască, facem tot ce puterea de stat ordonă desigur omeneşte şi cu dreptate, ori ceeace peste tot ordonă.

In deosebi e liniştitoare acea parte a declaraţiunii d-lui Popovici, că secretariatul nu doreşte să cadă în păcatele politicei asupritoare a vechiului regim unguresc. E mare vorbă! Vom avea situaţie mai bună decum au avut naţionalităţile sub regimul maghiar? Aproape nu am lua-o în serios dacă nu ne-ar spune-o d-l ministru Popovici-Tască.

Ni-se deschide o perspectivă minunată, celor cari am văzut sub ochii noştrii prosperitatea materială spirituală al aspiraţiilor sub regimele maghiare şi am văzut să li-se afirme puterea îndeosebi atunci, când Maniu şi soţii le-au dat drumul oamenilor lui Jászi din Arad. (Ei aceasta perspectivă totuşi nu vi-se va deschide. Red.) Dar totuşi este ceva în comunicaţiunile d lui Popovici, ce ne geneză urechia şi cred că a fiecărui ardelean şi aceasta e expresiunea de: „provincie alipită". Ne doare aceasta pe noi ardelenii, când ştim că Ardealul a fost mărgăritarul, mândria coroanei sfântului Ştefan şi am crezut întotdeauna că Ardealul în marea adunare dela Alba-Iulia s'a alăturat şi nu a fost alipit la România. Stăpânul nu îşi arată totdeauna situaţia de stăpân faţă de supuşii săi, căci doar ei şi aşa o simt aceasta.

Şi noi simţim şi noi ştim bine, că am devenit provincie, dar ne rugăm, să nu ni-se arunce această în faţa unui popor până acum obicinuit cu libertatea; aceasta ne doare cu atât mai mult, cu cât nu apasă pe conştiinţa noastră că am devenit provincie."

Ştiri şi fapte politice

Camera a votat reforma agrară în vechiul Regat, hotărând ca jumătate d-ni preţul pământului expropriat să fie plătit proprietarilor dintr'un impozit asupra îmbogăţiţilor de război.

La prima vedere măsura pare dreaptă. Dar, ne temem grozav ca nucumva, în vreme ce proprietarii vor cere şi vor primi plata pentru moşiile expropriate, impozitul pe îmbogăţiţii de război să nu rămână literă moartă.

In acest caz, fără îndoială, soluţia guvernului rămâne cea mai genială combinaţie agraro-financiară dui către au existat vreodată...

•

Ziarul „Adevărul" a publicat un articol „senzaţional", arătând că d. Vintilă Brătianu ar fi adus ingineri germani în atelierele „griviţa", concesionate unui grup de financiari, şi că acesti ingineri au lucrat şi subt ocupaţia germană, în vechiul Regat.

Concesionarii atelierelor „griviţa" au anunţat printr'o un comunicat publicat în ziare că:

1. Niciun inginer german care să fi fost în vechiul Regat subt ocupaţie nu se găseşte în atelierele „griviţa", şi

2. D. Vintilă Brătianu n'are nicio legătură, de niciun fel, cu concesionarii atelierelor „griviţa"

Am pricepat acum chestiunea cu inginerii germani; cum rămâne însă obrazul „Adevărului".

•

La Cameră s'a constituit comisiunea specială pentru studierea proectului de lege agrar, din Ardeal.

Comisiunea are ca preşedinte pe d. C. Bucşan; vice-preşedinte d. I. Boca; raportor pe d. dr. I. Iacob, iar ce secretari pe d-nii ingineri Simu şi D. Vassu.

Comitetul delegaţilor, pentru susţinerea legii, se compune din d-nii C. Bucşan, I. Boca şi Breştin.

Reforma agrară dui Ardeal e, deci, complect asigurată, cu concursul d-lor Bucşan, Boca şi Breştiu...

DIN UNGARIA

Desfiinţarea ligelor irredentiste?

Pare de necrezut, însă de dragul lumei guvernul maghiar a hotărât desfiinţare ligelor irredente. Guvernul Bethlen prevede în curând sosirea comisiei Antantiste în Ungaria, care va căuta să supravegheze executarea „ad litteram" a tratatului dela Trianon. Faţă de această situaţie guvernul actual, succesorul celor precedente în ce priveşte politica sa irredentistă; vrea să prevină rigurositatea comisiei şi ministrul preşedinte Bethlen declară că „e necesar spiritul de înţelegere între Ungaria şi statele succesionare" şi recunoaşte în acelaş timp că existenţa ligelor irredentiste, ar fi un obstacol în relaţiile viitoare ale Ungariei cu statele vecine. Astfel s'a desfiinţat toate corporaţiile administrative compuse din Maghiari repatriaţi şi cari figurau pentru pieţele teritoriile pierdute. Deasemeni au fost desfiinţate legile cari erau formate pentru fiecare teritor anexat la statele succesionare.

In aparenţă măsura guvernului maghiar vrea să dovedească că conducătorii Ungariei renunţă la alimentarea irredentismului. Am crede în sinceritatea actului, dacă n'am şti că el se face numai pentru a salva aparenţele Ungariei. Insă un simplu ordin impus nu poate transforma mentalitatea conducătorilor Ungariei, cari plâng gloria perdută şi sunt şi acum stăpâniţi de grandomania hegemoniei în Orientul Europei. Pasul făcut e numai nimicirea unei forme pentru ca fondul să ie salvat.

In ultimul timp se accentuează în Ungaria o criză de muncă în mai multe ramuri economice. Ea e indeosebi pronunţată la producţia ferului, la prelucrarea lemnului şi ramurile producţiei textile şi chimice. Numărul celor lipseţi de lucru numai în Budapesta trece peste 30.000 şi el sporeşte din zi în zi. La început au fost concediate numai femeile şi muncitorii liberi, în ultimul timp însă au inceput şi concedierile muncitorilor de specialitate. Guvernul maghiar crede că această criza-crescândă e cauzată de perderea terenurilor cari au servit ca izvoria de materii prime, iar altă cauză principală ar fi lipsa de consumaţie şi export. Clasa mijloac — funcţionarii maghiari — nimiciţi de greutaţile războiului, s'ar acum au un salar minimal, sunt siliţi să se lipsească de tot cea ce este confortabil, aşa că piaţa internă e mult prea redusă decât ca să poată oferi o cerere de producţiune, care să poată angaja la muncă intreagă muncitorime Ungariei. Dealta parte Ungaria nu are piaţă în străinătate şi legăturile economice cu statele vecine nu sunt restabilite astfel că un export cât de reduse aproape imposibil. Primul pas al guvernului maghiar pentru sanarea situaţiei este de a lua legăturile economice cu statele învecinate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII:

Luni, Marţi, Miercuri:
Răzbunare Indiana.
Joi, Vineri:
SORA MARIA.
Sâmbătă:
Cuceritorul de Inimi.
Duminecă:
Regina Cărbunelui.

CINEMA URANIA:

Luni, Marţi:
AHASVERUS Partea I.
Miercuri, Joi:
AHASVERUS Partea II.
Vineri, Sâmbătă:
BANII MURDARI.
Duminecă:
YAMATE.
Cinema din T.-Maghiar:
Sâmbătă Duminecă:
CALUL ZIGOMARULUI.

INFORMATII

De câteva zile atât telegramele din străinătate cât şi cele ale corespondentului nostru din Bucureşti nu ne mai sosesc.

Intrebăm dir. Poştelor care este cauza acestei stări de lucruri care cauzează prejudicii ziarului, întrucât în celace ne priveşte noi ne ştim achitaţi de îndatoririle noastre faţă de poştă.

Cerem dir. Poştelor să ia măsurile necesare pentruca situaţia aceasta să înceteze, căci în caz contrar vom fi siliţi a apela la justiţie.

Dela C. F. R.

Guvernul a comandat în Germania un număr de 200 de locomotive pentru trebuinţele C. F. R.

Aceste locomotive, cari sosesc până la 9 August a. c., vor fi plătite din creditul de 100 de milioane contractat la Banca Naţională şi plătibil din încasările ce se vor face pe baza reformei financiare.

Comerciale

Suntem informaţi că un grup finanţiar puternic din străinătate tratează pentru cumpărarea unui mare stoc de lemne — pentru export.

Locale

„Biroulele încvartiruirei" sub conducerea noului şef — dr. Babeş — lucrează la alcătuirea unui proiect de sistematizare o încvartiruirii.

Şcolare

Marţi, 12 Iulie a. c. se va da la Orfelinatul „Prinţul Carol" (fost Institut corector) un festival, cu ocaziunea închierei anului şcolar 1920—21. la care se invită a lua parte Onoratul public.

Program:

1. La oara 7 dimineaţa Liturghie în Capela Orfelinatului.
2. La oara 8—10 dimineaţa Examenul clasei I.
3. La oara 10—1/4 12 Examenul clasei II—IV.
4. Impartirea premiilor.
5. Declamaţii cântece şi exerciţiu militar Svedic.

Sportive

Sâmbătă şi Duminecă au jucat echipele Clujului pentru premii le oferite de Sindicatul Pressei românie din Ardeal.

Prima întrecere amuzantă a fost între ziariştii, artiştii români şi ziariştii-artiştii maghiari. Rezultatul 0 : 0.

A urmat apoi: KKASE CFR ca 2 : 1 (1 : 0).

Duminecă au jucat: 1 Haggibor—KMTE 4 : 0 (3:0). KAC—Victoria 2:0 (0:0).

Descrierea amănunţită din lipsă de spaţiu o vom public în numărul de mâine.

Administrative

A sosit în localitate noul director general al finanţelor d-l Simionescu.

Dela Curtea Regală

Citim în *Universul:*

Am anunţat ca Familia regală va pleca în curând într'o călătorie în străinătate. M. S. Regele, însoţit de d-l colonel Ţenescu, adjutant regal, se duce la Bayol în Franţa, spre a face o cură de o lună de zile. M. S. Regina şi A. S. R. Principesa Ileana, însoţite de d. colonel Rădescu, pleacă la St. Brieul, pe coasta mărei Mânecei.

Suveranii vor petrece câteva zile şi în capitala Franţei.

Politice

Comisiunea instituită de Cameră pentru studiul reformei agrare din Ardeal s'a întrunit Vineri după amiază în sala secţiunei a II-a.

Comisiunea a hotărît, în principiu, să schimbe întreaga redactare a proectului pentru a-i da caracterul imperativ necesar unei legi.

S'au discutat în urmă articolele dela 4—6, hotărîndu-se restrângerea dreptului de împroprietărire numai pentru ţăranii cetăţeni români.

Chestiunea exproprierei proprietăţilor composesorale, luată în discuţiune odată cu aceea a exproprierei bunurilor de mână moartă, a fost lăsată în suspensie.

Comisiunea şi-a continuat şi eri lucrările.

Economica

Revista economică „Consum" din Cluj, lucrează la alcătuirea unui mare catalog asupra tuturor fabricelor, băncilor, societăţilor şi comercianţi mai mari. Acest catalog se va tipări în mai multe limbi — şi va fi trimis în străinătatea — pentru a informa asupra situaţiei comerţului şi industriei româneşti.

Artistice

Vineri 15 Iulie se va închide: „Teatrul maghiar" din Cluj, luând vacanţă până la finele lunei August.

Diverse

D- Ioan Abert, secretar cercual al comunelor Someşfalău, Simicläuş şi Dejmir, a escrocat banca Economică Ardeleană cu suma de lei 43,000, luând aceşti bani în numele acestor comune.

El a fost prins în momentul când încerca să treacă graniţa în Ungaria.

Anunţ.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocaţial în Bucureşti, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite. Parfumeria d'Or
18 Piata Unirei No. 5.

D-l Albert Abraham, fabricant în Haţeg, a încetat din viaţă. Defunctul era membru al partidului liberal.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionar prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemica „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-111

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

S'a deschis baia în liber „DIANA", unde se poate face baia de: sulf sărată, de acid carbonic, băi reci, şi calde, duşuri suedeze, bae de aburi şi electricitate, învalituri, ştersături, massage etc.

Medic conducător Dr. Benedek profesor specialist în boli de nervi. Ord. zilnic între 8—9 tot acolo.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
să nu-ţi pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureş şi să vezi uriaşele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY şi RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acţii
Persoanelor de încredere se face vânzarea şi cu plată în rate

Vopseşte curăţă şi spală
cel mai eftin, şi mai frumos
spălătorie şi vopsitorie chimică de stofe
„KRISTÁLY"
CLUJ, Fabrica şi prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74
Primeşte şi face expediţii cu poştă.
Representantul din Bistriţă este: M. V. Grünberger Piaţa No. 43 (sub gălete.)
Telefon 5 00—11211.

Regimul Inchisorilor maghiare

D-na Bertha Al. Gala, văduvă de învăţător, întorcându-se în ţară din Ungaria, ne-a povestit îngrozită faptele şi scenele de mai jos pe cari le împărtăşim cititorilor noştrii şi din cari se poate vedea, pe deoparte arbitrajiul şi teroarea din Ungaria şi pe de altă parte cât este de mare ura împotriva noastră.

Anul trecut prin luna Ianuarie am mers la Budapesta împreună cu trei copii ai mei, pentru a-mi cerceta socrul meu şi alte rude ce le am în Ungaria. Ajungând la Bpesta, în ziua următoare pe când mă plimbam cu o prietină prin oraş şi pe când îi povestiam între altele, că — la noi — în România o duc mai bine Maghiarii chiar decât în Ungaria, un agent ne cere să ne legitimăm. Eu neavând altă Legitimaţie eliberată de către autorităţile maghiare din Bpeta decât numai Paşaportul cu care călătorisem, m'a deţinut pe loc şi m'a condus la Siguranţa din Casarma Hadik în Str. Fehérváry unde fără nici-un alt motiv, m'au arestat, Agentul care mă condusese — numele mi-e necunoscut — făcuse un proces verbal contra mea în care mă declara ca spioană iar după două zile mă duse înaintea comisarului. In primul rând, am cerut comisarului să-mi spună pentru-ce am fost deţinută şi arestată, întrucât eu nu am zis al ceva, decât am spus prietenei mele că în România e mai bine decât în Ungaria. Comisarul întrerupându-mă îmi zice vorbe ruşinoase şi mă pălmuleşte silindu-mă să semnez Procesul, pe care l-a făcut contra mea. Cerând ca să-mi citească Procesul luat, m'a pălmuit din nou, şi cu forţa m'a silit să semnez Procesul-Verbal, după care mă trimisese sub escortă la închisoarea de spioni, iar actele le-a înaintat Curţii Marţiale.

In închisoare se aflau închişi cu duzinele, în majoritate femei. Intre altele se afla şi D-ra Emma Iuhász, născută în Cluj — îmi spunea că părinţii îi trăesc în Cluj Str. Széna — este în închisoare de 18 luni, pentru-că logodnicul i-a fost în Armata Română. — D-rele Ellek Rozsa, ardeleană, închisă de 4 luni, Vigh Etelka de 12 luni ambele declarate ca spioane, etc. etc. Toate sunt de origine maghiară.

După un timp îndelungat se prezintă la casa socrului meu un agent, care ceruse dela dânsul să-i dea toate scrisorile mele sau alte obiecte ce am acolo.

Doi dintre copii mai mărişori însoţiră pe agent, rugându-l să-i ducă la mine. — Agentului făcându-i-se milă, îi conduce până la închisoare, unde gardistul la ordinul său îi lăsă să intre.

Ziua următoare fu trimis de către Siguranţă agentul Kiss Dezső, care fără nici-un alt motiv, mi-a prins copii de mână cari nu mai voiseră să se despartă de mine, şi i-a bătut până la sânge. Ivindu-se în închisoare un zgomot nemaipomenit, agentul dă ordin gardistului ca să mă escorte împreună cu copii în o sală separată, unde a început a-i bate pe copil, înaintea mea, până l-a omorât, iar pe mine, vrând ca să-i apăr, m'a sfâşiat cu o baionetă ruginită în mai multe locuri de pe trup, băgându-mă din nou în închisoare.

In urma bătăii copil încetând din viaţă, s'a făcut o anchetă în frunte cu şeful Siguranţei, — cu care n'am putut să schimb nici o vorbă — luând Proces Verbal pentru cele întâmplate. Inmormântarea copiilor nu ştiu cum şi unde s'a făcut.

După o atât de groaznică întâmplare fiind şi rănită, căzui bolnavă în închisoare, iar după un timp mai lung fusei chemată la Curtea Marţială.

In ziua de 24 Iunie a. c. am fost achitată cu (Ordin sub Nr. 4521 din 24. VI. 921) al Curţii Marţiale sub acea condiţie, că în fiecare zi să mă prezint la Siguranţă între orele 12—13.

Văzându-mă liberă, în prima zi mi-am căutat copilul, singura mea mângăere, pe care însă nu l'am mai găsit şi m'am hotărât să mă reîntorc acasă, în România cum voiu putea.

Aşa în cea dintâi noapte pornii din capitala Ungariei şi călătorind numai noaptea, timp de 12 nopţi ajung de trec peste hotar. Când m'am văzut din nou pe pământul Românesc, l-l udaiu cu lacrimi şi-l sărutaiu cu un dor nebun de bucurie.

Cât despre cei din închisoare declaraţi de către agenţi ca spioni, regimul la care sunt supuşi este îngrozitor: ei sunt lăsaţi să sufere de foame, de sete, sunt bătuţi iar cel care îndrăzneşte să zică ceva, este legat şi sfâşiat cu baionete ruginite, până la sânge.

Mai ales femeile sunt batjocorite în modul cel mai cumplit. Nu se poate spune după cele relatate aci că regimul închisorilor maghiare nu este civilizat.

Pa. A. Chişu

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??
La „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale şi să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepara renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678
Atenţiune!

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Preţurile Maximale

Ordonanta Prefecturei judetului Cojocna şi a Primăriei Cluj.

Art. 1. In baza deciziunei Ministrului Secretar de Stat la departamentul de interne No. 24,772 din 21 Iulie 1921 luând avizul comisiunilor de aprovizionare, se aduce la cunoştinţă generală că, pentru teritoriul judeţului Cojocna şi oraşul Cluj:

a) Pentru produsele alimentare brute, naturale sau fabricate necesare pentru hrana populaţiunei şi pentru beuturi aflătoare la producători cât şi la negustorii angrosişti şi detailişti; şi

b) Pentru localurile de consumaţiune ca: restaurante, birturi, bodegi, berării, lăptării cofetării, cafenele, baluri, cabareturi, simigdrii şi plăcintării etc., s'au statorit următoarele preţuri maximale fixate în tariful ce urmează, potrivit clasei din care face parte.

Tariful preţurilor maximale statorite pentru pietele şi localurile de consumatie de pe teritorul oraşului Cluj şi judetul Cojocna

I. Zarzavaturi:

1	Ciapă (12 buc)	per Kgr.	2·—
2	Cartofi I. spălaţi	„	1·50
	„ II nespălaţi	„	1·—
	„ chifli I. spălaţi	„	2·—
	„ „ II. nespălaţi		1·50
3	Fasole verde I.	„	4·—
	„ „ II.	„	2·—
4	Mazăre verde	„	4·—
	Mazăre verde boabe	„	6·—
5	Varză de vară (3 buc.)	„	1·—
	„ de iarnă (2—3 căp)	„	1·50
6	Conopidă (cartifiol 4 buc.)	„	10·—
7	Castraveţi (4 buc.)	„	4·—
	„ (8 buc,)	„	6·—
	„ (muraţi 1 buc)		1·50
8	Salată una căpăţină	„	—·20
9	Ridichi (9 bucăţi)	„	—·75
10	Chimin (1 litru)	„	6·—
11	Morcovi (20—25 buc.)	„	2·—
12	Petringel (25—30 buc.)	„	3·—
13	Bostan de fiert (2 buc)	„	2·—
14	Usturoi (10 buc)	„	1·50
15	Ardei gras cl. I. —·50 cl. II.	„	—·20
16	Gulii (6 bucăţi)	„	—·50
17	Bureţi (3 litri)	„	4·—
18	Agreşi (3½ litri)	„	3·—
19	Strugurei (2 litri)	„	4·—
20	Zmeură (1½ litri)	„	10·—
21	Vişine (1½ l) cl. I. 4 lei, cl. 2	„	2·—
22	Caise		4·—
23	Pere de vară		4·—
24	Mere	„	3·—

II. Carne la măcelari:

1	Muşchiu de vită	per Kgr.	8·—
2	Carne de vită pt. friptură clasa I.	„	7·—
	Carne pentru supă cl. II. —II.	„	4·—
3	Carne de viţel 1 kg.	„	8·—
4	Creeri şi limbă de vită 1 bc.	„	5·—
5	Carne de porc cl. I.	„	14·—
	Carne de porc cl. II.	„	12·—
6	Slănină	„	16·—
7	Untură	„	18·—
8	Unsoare	„	20·—
9	Slănină sărată	„	18·—
10	Slănină papricată	„	20·—
11	Slănină uscată	„	13·—
12	Slănină afumată	„	20·—
13	Creeri de porc, o bucată	„	5·—

La un kg, carne se va da cel mult 200 gr. oase.

Greutatea cărnei ce trece peste 100 kg. la vânzare se consideră engros. La Abator orice cantitate de carne se valorează vânzarea, este engros. Detailiştilor li se va acorda dela preţurile mai sus la cumpărări engros 20 procente reducere.

III. Mezeluri la măcelării:

1	Şuncă afumată	per kgr.	25·—
2	Şuncă fiartă	„	40·—
3	Kaiserfleisch afumată	„	22·—
4	Kaiserfleisch fiert	„	30·—
5	Polonische Wurssht	„	6—15
6	Parizer şi virşli	„	12—18
7	Salamă de vară	„	14—20
8	Caş de porc	„	10·—
9	Cărnaţi de porc proaspeţi	„	20·—
10	Cărnaţi de porc afumat	„	28·—

IV. Lapte şi derivatele:

1	Lapte de bivoliţă 1 litru		4·—
2	„ „ vacă	„ „	2·50
3	Smântână	„ „	8·—
4	Unt proaspăt	klg.	29·—
5	Unt presat	„	35·—
6	„ de oaie	„ „	24·—
7	Caş de oaie	„ „	10·—
8	Brânză de oaie cl. I.	„ „	14·—
9	Brânză de oaie cl. II.	„ „	12·—
10	„ „ „ cl. III.	„ „	10·—
11	Caşcaval	„ „	20·—
12	Urdă proaspătă	„	6·—
13	Brânză de vacă		4·—
14	Ouă, bucata		—·40

V. Localuri de consum (cuprinse în art, 1, alin. b. ai ord.):

a) Supe

		Cl. I.	Cl. II.	Cl, III.
1	Supă de carne	1·—	—·90	—·80
2	Supă cu legume	2·—	1·80	1·60
3	Ciorbă de carne	3·—	2·50	2·—
4	Ciorbă de păsări	3·—	2·50	2·—
5	Ciorbă ala Grecia	4·—	3·50	3·—

b) Mâncări calde

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Rasol cu sos (60 gr. care 20 gr. legume)	3·50	3·—	2·50
2	Mâncări cu carne de vită (cartofi, varză etc 100—120 gr. carne	3·50	3·—	2·—
3	Mâncări cu carne de porc (60 gr. carne şi 20 gr. legume)	5·—	4·50	4·—
4	Creeri prăjiţi	4·—	3·50	3·—
5	Pilaf cu carne (rizotto)	10·—	9·—	8·—
6	Macaroane sau iofca cu brânză ori caş	3·—	2·50	2·—
7	Aluate fierte, cu brânză, dulceaţă, mac, nuci etc	4·—	3·50	3·—
8	Tocană de vită (120 gr. carne fiartă)	3·50	3·—	2·50
9	Papricaş de viţel (120 gr. carne fiartă)	4·—	3·50	3·—
10	Papricaş de porc (120 gr. carne fiartă)	5·—	4·50	4·—
11	Tocană a la Măcelari de porc (120 gr. carne)	5·—	4·50	4·—
12	Gulaş săcuesc (120 gr. carne)	5·50	5·—	4·50

c) Fripturi

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Friptură de gâscă, garnită	12·—	11·—	10·—
2	Un jumătate puiu cu garnitură	10·—	9·—	8·—
3	Mititei (40 grame)	—·50	—·50	—·50
4	Ficat de vitel cu sos	4·—	3·50	3·—
5	Friptură de viţel gata	4·50	4·—	3·50
6	Ori ce fel de schniţel de viţel	5·50	5·—	4·50
7	Limbă de vită afumată (150 gr.)	3·50	3·—	2·50
8	Fricando de porc	7·—	6·50	6·—
9	Fricando de viţel	5·—	4·50	4·—
10	Pulpă de porc	7·—	6·50	6·—
11	Costiţe de porc	7·—	6,50	6·—
12	Friptură albă	4·—	3·50	3·—
13	Cotlette cu unt	5·50	5·—	4·50
14	Rinichi de viţel	4·50	4·—	3·50
15	Piept de viţel	4·50	4·—	3·50
16	Conopidă cu unt	4·50	4·—	3·50
17	Omlett din 2 ouă cu brânză, şuncă etc	3·50	3·—	3·—
18	O porţie cartofi paille	2·50	2·25	2·—
19	Friptură de vită cu sos	5·—	4·50	4·—
20	Cârnaţi cu varză	8·—	7·50	7·—
21	Muschiu de viţel la grătar, Bifteck, Ramasteak, antrecott	6·—	5·50	5·—

d) Mâncări reci

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Sunică (100 gr.)	6·—	6·—	6·—
2	Salamă de Sibiu (80 grame)	9·—	9·—	9·—
3	Iachnie de cartofi	5·—	5·—	5·—
4	Pathe de ficat, gâscă sau iepure	14·—	14·—	14·—
5	Salată rusească sau de boeuf (180 gr.)	6·—	6·—	6·—
6	Parizer (100 gr.)	3·—	3·—	3·—
7	Kaiserfleisch fiert (100 gr.)	4·50	4·50	4·50
8	Kaiserfleisch afumat (100 gr.)	3·50	3·50	3·50
9	Slănină afumată (100 gr.)	3·—	3·—	3·—
10	Slănină papricata (100 gr.)	3·—	3·—	3·—
11	Caş de porc (100 gr.)	2·—	2·—	2·—

e) Ouă şi preparate din ouă

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Două ouă fierte	1·75	1·75	1·75
2	Omlettă simplă din două ouă sau Ochiuri cu jumeri	2·50	2·50	2·50

f) Brânzeturi

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Caşcaval la capac (100 gr.)	3·—	3·—	3·—
2	Caşcaval pané (100 gram)	5·—	4·50	4·50
3	O porţie unt presat (50 gr.)	3·—	3·—	3·—
4	Brânză de oaie (100 gr.)	2·25	2·25	2·25

g) Poame (fructe)

O porţie obişnuită cu preţul unui ½ kg. de piaţă din poamele respective

h) Prăjituri de casă şi cafe'e

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Prăjituri (50 gr.)	1·75	1·50	1·25
2	Prăjituri cu chocolată, cacao sau chateau	2·—	1·75	1·50
3	Cafea turcească	1·—	1·—	0·75
4	Schwartz	1·25	1·25	1·—
5	Marghiloman cu rom	2·50	2·50	2·—

In restaurante preţurile prăjiturilor de cofetărie cu 20 la sută peste maximul statorit pentru Cofetării.

i) Peşti

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Sardinli (40 gr.)	5·—	4·50	4·—

O porţie de 120 grame din ori ce preparat de peşte va costa jumătate preţul cumpărării unui kg.

j) Vin

1 Vin de masă alb

Cu 20 la sută dobânda patronului plus la sută şi chelnerului peste factură

k) Apele minerale şi vinarsuri

1 Apele minerale şi sifonul cu 20 la sută peste preţul cumpărării

2 Vinarsurile, romul, cognac, liqueururi etc 20 la sută patronului plus la sută chelnerului peste factură

l) Salate

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Salată ori ce soiu	1·—	—·75	—·75
2	Salată de castraveţi	2·—	1·50	1·50
3	Castraveţi muraţi sau în oţet	2·—	1·50	1·50

m) Pâine

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Pâine albă	—·40	—·40	—·40
2	Pâine brună	—·25	—·25	—·25

VI. Pâinea şi franzelele la brutari:

1	Pâine albă	per klgr.	5·—
2	Pâine brună	„	3·—
3	Uri corn (30—32 gr.)		0·25
4	Cozonac (50 gr.)		0·70

VII. Cafenele:

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1	Căputiner	1·50	1·50	1·—
2	O cafea turcească	1·25	1·25	1·—
3	Un schwartz	1·50	1·50	1·20
4	O cafea cu lapte	2·—	2·—	1·50
5	Un păhar cu lapte	1·—	1·—	0·80
6	Un ceai fără rum cu lămâie	1·—	1·—	0·75
7	Un ceai cu rum	2·50	2·50	2·25
8	O dulceaţă	1·—	1·—	0·75
9	O îngheţată	4·—	3·50	3·—
10	Un corn	0·40	0·40	0·40
11	Un cozonac dele frânzelar (50 gr.	1·—	1·—	1·—

VIII. Cofetării:

		Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1.	Chocolată (20 gr.)	0·80	0·70	0·60
2.	Chocolată (50 gr.)	1·75	1·50	1·25
3.	Cozonac simplu	20·—	18·—	16·—
4.	Cozonac cu nucă, mac	23·—	21·—	19·—
5.	Prăjituri cântărind 50 gr. bucata	1·50	1·40	1.20
á	Tortă (50 gr.)	2·—	2·—	1·75
7.	Cacao (200 gr.)	3·50	3·—	2·50
8.	O cafea glase (100 gr.)	4·—	3·50	—.3
9.	Liqueururi, rom, conguac, silvoriu, drojdii	1·50	1·50	1.50
10.	Piscoturi kg.	45·—	43·—	40·—
11.	Prăjituri cu chocolată (30 gr.)	2·—	1·75	1·50
12.	Bonboane asortate	60·—	60·—	60.—
13.	Bonboane de chocholată per kg.	80·—	80·—	80·—
14.	Cafea cu lapte	2·—	1·50	1·50
15.	Un păhar cu lapte fără zahăr	1·—	—·90	—·90
16.	Plăcintă cu carne, brânza etc.	8·—	7·—	6·—

Art. 2. Toţi posesorii acestor articoli pe cum şi patronii localurilor de consumaţiune sunt obligaţi la stricta observare a preţului de până la maximul statorit în tarif.

Acestea preţuri nu pot sporite de posesorii articolelor alim. ori patronii localurilor de consumaţiune sub nici un alt titlu, decât celea incuviinţate prin ordonanţe sau tarif.

Art. 3. Pentru articole'e sau mâncările neprevăzute în tariful oficial ori prezentate sub alte numiri, dar similare cu articolii sau mâncările din tarif se va putea percepe preţul articolului corăspunzător.

Beuturilor străine ori indigene netrecute în tarif se acoreă un beneficiu de 20 la sută peste factura prezentată, dar şi acestea numai detailiştilor.

Art. 4. Localurilor de consumaţiune „cuser" recunoscute ca atare de organele respective, să acordă un spor de 20 la sută peste preţurile din tariful ordonanţei prevăzute pentru clasa corăspunzătoare a localului.

In mod escepţional, localurilor de cl. I., cari se vor distinge prin curăţenia lor, a bucătăriilor şi laboratoarele, prin buna preparaţie a consumăţiilor şi prin felul de a servi, Autoritatea în drept, poate acorda un spor de 25 la sută peste preţurile statorite în tariful prezent.

Art. 5. Localurile de consumaţiune să clasifică pentru oraş în trei şi pentru judeţ în două categorii.

Clasificarea nu este definitivă. De cel interesat să poate cere trecerea de la o clasă la alta. Autoritatea industrială de I, instanţă orăşenească va decide pentru oraşul Cluj, iar pentru judeţ primpretorii.

Art. 6. Pentru centrale de plasă de pe teritorul județului, localurile de consumațiune să clasică în două categorii. Prețurile clasei II. din tarif vor fi obligatorii pentru localurile de clasa I., iar celea de la cl. III. din tarif vor fi prețurile cl. II. din provincie.

Excepție face restaurantul băii din comuna mare Cojocna pentru care se mențin neschimbate prețurile din tarif statorite pentru restaurantele clasa I. din orașul Cluj.

Pentru articolii menționați în art. 1. alineatule al acestei ordonanțe atât în centrele de plasă, cât și în celelalte comune rurale să fixează prețul cu 30 la sută pentru orașul centru de județ.

Art. 7. Localurile pentru cari nu s'a cerut încă și nici n'au fost clasate din oficiu, sunt considerate inferioare celor clasificate și patronilor obligați să vânză cu 25 procente sub prețurile fixate pentru locaruiire cl. III.

Art. 8. Pentru restaurantele și bufetele din stațiunile de cale ferată și restaurantele companiei internaționale va lua dispoziții direcțienea regională a CFR. Controlarea lor însă cade în prevederile art. 13. ale ordonanței prezente.

Art. 9. Patronii localurilor de consumațiune vor afișa Ordonnanța prezentă în localul lor la loc vizibil. Ele vor purta viza Poliției de stat din localitate. In baza tarifului oficial să vor întocmi de patronii localurilor liste scrise în românește, de consumațiile ce fac obiectul comerțului fiecărui local și cari vor sta pe mese la dispoziția publicului consumator. Un exemplar din listă să va afișa la întrarea sau în interiorul localului.

Lista va conține: 1, Firma localului cu indicarea clasei din care fac parte, 2, data. 3 felul și prețul consumației, 4 încălitura patronului. Pe listele localurilor carora li s'au aprobat un spor de 25 pe suta peste tarifu clasa I. să va tipari „Restaurant cl. J. (cu plus de 25 la sută)", iar pe listele celor „cușer" să va imprima „Restaurant cușer cl. cu plus de 20 la sută.

In restaurantele unde listele să scriu și în alte limbi, mâncările și consumațiile vor fi scrie întâiu în limba română.

5. Socoteala mesei se va trece pe nota de plată ell erată dintr'uncarnet á souche, care va fi provăzut cu timbrul asistenței sociale după regulamentul relativ, în așa fel ca sumătate timbrul să rămână la cetorul carnetului. In caz contrar nota se consideră ca netimbrată. Timbrul cade în sarcina clientului.

Dacă pe o notă trec mai multe socoteli, pentru fiecare socotealăse va aplica câte un timbru.

La cererea clientului, chelnerul este obligat să libereze o notă de plată cu arătarea lămurită a felului consumației și a prețului fiecărui fel.

Nota va cuprinde numele restaurantului și clasa din care face parte și fi semnată de chelnerul, care a servit.

Art. 10 Publicul consumator e obligat să nu plătească prețuri mai mari decât celea fixate în tarif și să comunice imediat primului agent s'au controlor abaterile patronului, vânzătorului, sau personalului lor.

Art. 11. Ordonanța și tariful prezent devin executorii din momentul aducerii la cunoștința generală prin afișare.

Origina vieţuitoarelor

In numărul de Mai al revistei „Scientia", revista internațională de sintesă științifică din Milano a apărut un foarte curios articol de G. Sergi asupra originei și evoluției organismelor.

Teza d-lui Sergi e următoarea: părerea în genere admisă asupra originei speciilor — pe ca e Darwin o raporta la patru sau cinci tipuri primitive cel puțin și nu la unul singur ca Haeckel — nu mai poate fi susținută.

Una din principalele obiecțiuni — care îl încurcă și pe Darwin și mai subsistă încă — este felul brusc cum apar unele specii în unele formațiuni. Din cambric și chiar înaintea lui și-au făcut aparițla aproape toate tipurile și subtipurile nevertebratelor marine. Mai târziu la vertebrate, pe care tip apare brusc cu forme numeroase.

Vorbind de cambric, G. Sergi spune: „Vermii sunt contemporanii moluștelor, trilobiților, brachiopodelor și altor forme din care prin urmare nu pot descinde. Și cu dreptate când declară că din forme diferențiate, fie ele simple sau complexe nu pot naște prin transformare tipică alte forme. Se-va obiecta că ultimele se pot naște din forme generalizate. Dar printr'o întâmplare ciudată, n'au rămas urme de ale acestora în paleontologie.

Atunci cum să explicăm faptele? D-l G. Sergi are teza sa. „Fiecare tip animal și vegetal s'a format independent de celelalte și n'au progenitor, fie-care fiind o formațiune directă începând de la substanța coloidală amortă.

Nici unul nu se schimbă pentru a deveni un nou tip, ci rămâne neschimbat atâta timp cât trăește."

(Și un i trăesc neschimbați din siluric. De pildă dintre brachiopode lingula.)

Orice tip nou de animal sau de vegetal este un produs nou, direct, independent de substanța ve formată în mări, e poligenic așa după cum vedem la origină în ce privește pești, amfibiile, reptilele, mamiferele, algele, bryophytele, pleri de phytele, pleridosfermele, gymnosfermele, angiosfermele, toate născute deodată și prin numeroase tipuri distincte. Fără nici-o excepție, formele originale, primordiale ale fiecărui tip viețuitor sunt multiple și poligenice. Poligeneză e faptul natural, original indiscutabil, pe când neace geneză este o iluzie teoretică."

Corolarul: crearea vieței continuă.

Biologii și paleontologii vor eeti cu sentimente foarte variabile articolul lui Sergi.

„Căci spune el paleontologia ne arată lămurit modul de apariție a formelor vii, adică, multiplicitatea și discontinuitatea diferitelor tipuri de orice fel: ea ne învață că evoluția trebuie căutată nu în transformarea tipurilor celor mai inferioare în tipuri din ce în ce mai superioare, ci în creațiunea treptată, independentă și directă a materiei vii, creație care s'a petrecut în milioane de ani pentru diferitele formațiuni de viețuitoare. Paleontologia ne mai relevă însfârșit că dacă tpiurile nu se transformă, ele variază de la origină și formează grupuri de spori, fără a depăși niciodată formațiunile tipice.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Administrația ziarului
„INFRĂȚIREA"
primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

AUTOBUS

Pleacă zilnic din Piața Unirii la — —

Baile Cojocna

859 și retur tot la două ore dela 6 dimineața.

Taxa unei ture este pe Lei 30

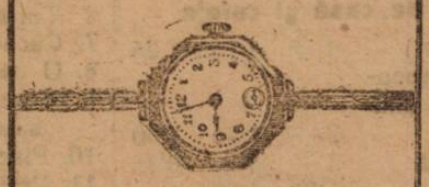

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
20 **Telefon No. 350**

Regia Monopolurilor Statului

LICITAȚIE

Monitorul Oficial No. 35. din Mai 1921, publică licitație pe ziua de 14 Iulie 1921 pentru pile necesare stabilimentelor.

Ofertele se vor depune din timp la Direcțiunea Generală a Regiei în București sau la Direcțiunile Regionale R. M. S. în Cluj și Iași, împreună cu garanția provizorie de 3% în numerar oferte publice admise la Casele Statului sau recepise ale Casei de Depuneri.

Atât la Direcțiunea Generală București cât și la Direcțiunile Regionale din Cluj și Iași se pot vedea: Monitorul Oficial, caetul de sarcini și tabloul detailat al dimensiunilor și cantităților.

Direcțiunea Generală
765 R. M. S.

Cetiți „Infrațirea"

CONCURS!

Direcțiunea Domeniilor în Cluj angajează: 1 funcționar — expeditor, cu leafa budgetară de Lei 315 — și ndemnizațiile cuvenite.

Cererile sunt a se înainta până în 15 Iulie a curent Direcțiunea Domenilor Cluj, Piața Cuza-Vodă No. 8. 798

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Abonamente pentru Preoți și învățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 **CZINK** **Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 535**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bicumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

SLĂNIC-MOLDVA Vila „Veronica" se închiriază camere mobilate din nou.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

CUMPĂR case de bani format mic adresa la ziar „A".

Diverse:

ȘCOALĂ de limba română, franceză și engleză. Piața Carolina 1, etaj.

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru intreprindere mare cu droguri și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informații se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Publicațiune.

Direcțiunea construcțiilor de Că Ferate cu sediul în București, Bulevardul Schitul Măgureanu 47, aduce la cunoștință că în ziua de 15 Iuiie 1921 va ține la sediul ei în București, licitație publică pentru executarea lucrărilor de construcție ale liniei de Solonta-Chișinau din Crișana, lucrari constând din terasamente lucrări de art (podețe de zidărie) și două poduri de lemn peste râurile Crișul Alb și Crișul Negru.

Specificarea lucrărilor și condițiile de licitație se află publicate în Monitorul Oficial No. 65 din 26 Iunie 1921 care se poate găsi la reședința Prefecturei fiecărui Județ. 868

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint. □

PRIMĂRIA ORAȘULUI MUNICIPAL ORADEA-MARE.

No. 2855—1921 preș.

Publicațiune de Concurs.

Publicăm concurs pentru îndeplinirea alor 2 locuri vacante de consilier la primăria orașului Oradea-Mare. La acestea posturi își pot înainta cererile toți aceia, cari posed calificațiuna teoretică și au practica recerută conform articol I. din 1883.

Consilierul-șef al secției economice trebuie să aibă calificația dela Academia agronomică, calificația juridică va servi spre preferință.

Noui petenți sunt datori a certifica că satisfac prescripțiunilor §-ului 28 din ordinul 9500—1919 al Consiliul Dirigent.

Ceice sunt în serviciu, va fi deajuns dacă vor adnexa f. a ia de serviciu. Posturile sunt salarizate cu leafa clasei a VII-tea și aceia cărora li se va conferi postul, au indreptățirea, — conform serviciului prestat — a cere avansarea în clasa a VI de salarizare.

Consilierii noui numiți se vor încredința cu conducerea secției financiare și economice.

Ceice doresc a obținea acestea posturi, își vor înainta cererilor primăriei orașului până la 30 Iulie a. c. ora 4 p. m. adresate Directoratului General al Internelor, adjustate în regulă. Petițiunile intrate târziu și neadjustată în regulă, nu vor fi luate în considerare.

Oradea-Mare, la 4 Iulie 1921.

C. CORIOLAN BUCICO, primar.

865

Toată elită Clujului își de intilnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. □

329

861 Hermes 4423

O Gospodărie de Vie

20 juguri, situată în apropriera orașului de însud., lucrată și tratată profesional, cu locuință de vara, locuință pentru grijitorul, cacuta cu presa, cu pivnița foarte bună, complect aranjată cu toată uneltele de vierit, — *împreuna cu* recolta care promite un rezultat excelent, — din cauza familiară, imediat de vânzare.

A se adresa: IULIU LUKA agenție de comerț, TURDA.

Stărpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Deși prin aplicarea noului tarif vamal s'au scumpit mărfurile

FIRMA DICK

vinde cu prețurile eftine de până acuma, tot ce are în depozit.

! !

Voil, creton	Lei	6	metrul
Stofă pentru bărbați	„	75	„
Cămăși bărbătești și p. dame	„	39	bucata
Grenadin brodat 130 cm. lat.	„	17	metrul

155

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
Birou: Calea Victoriei No. 53.

802

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

Au sosit casse de bani și cassete „Wertheim" prețuri ocasionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

Caută depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Cartea Românească

Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.

Institut de Arte Grafice Sucursala:

COSINZEANA

CLUJ, Str. Universității No. 3.

Nu intrati în alte magazine, înainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

474

ANUNȚURI

se primesc la:

Administratia

ziarului „Infrățirea"

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 126 PENTRU MICA PUBLICITATE

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Țară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsați înșelați de prețuri și mărfuri ordinare, vizitați în grabă acest magazin și vă veți convinge că se vând numai mărfuri Englezești și Franțuzești, calități prima culori garantate.

Carton cu desen Englezesc lat.	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (șifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franțuzesc	25·—	„	„ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franțuzesc	12·50	„	Foulard	25·—	„	„ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese	12·50	„	Broșe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat.	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franțuzese	14·—	„	„ „ „ „	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ Englezesc	14·—	„	Jolji (șifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese	18·—	„	„ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbătești	8 Lei	Perechia
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros și en detail. **Vânzare en gros și en detail.**

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

869 Radio 1235

STEFAN BAGA

INSTITUT LITOGRAFIC

CLUJ, STR. IORGA 2.

Cel mai vechiu institut de arte grafice complectat cu mașinele cele mai moderne confecționează punctuos estetic și cu gust în orice cantitate

placate, acțiuni, vignete, note □□ și notițe universitare. □□

Doi monteri români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

TEODOR MAIOR

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Tot acolo materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adresa urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu“.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

AUTOBUS

circulă zilnic din

Cluj la băile sărate Cojocna

Curse la fiecare

2 ore

începând de la ora 6 dimineața. Stațiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcția Băilor.

Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 și la Direcțiunea băilor.

Prețul unei curse Lei 30

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul I. No. 268 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 15 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE ȘI PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] (STRAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon:
REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Programul politic al minorității maghiare

— **Revendicările imposibile** —

Am ținut să sublinîem în numărul nostru trecut, — examinând programul Uniunei maghiare, — cludata apariție a „spiritului democratic" de care sunt însuflețiți astăzi, în România — întregită, foștii colaboratori ai contelui Tisza, reacționarii Ungariei de ieri. In lumina acestui contrast caracteristic, revendicările cari privesc politica internă nu sunt făcute să ne sperie prin ideile înaintate pe cari le reprezintă. Democrația baronului Iosika, atâta vreme cât rămâne generoasă față de drepturile cetățenești ale maghiarimei din Ardeal, o putem suporta cu ușurință. Cel mult, va trebui să închidem puțin ochii, pentru a nu vedea spărturile din zidul acestei improvizate cetăți a nesinceritățeî.

Dar, acolo unde nu mai putem face acest gest fără a ne expune la surprize neplăcute, este în fața revendicărilor Uniunei maghiare cari tind să lovească în însuș organismul Statului nostru și în însăș puterea sa de viață. Iată unde avem și noi un cuvânt de spus, și el trebuie rostit în liniște, fără pornire, — dar respicat.

Iată de pildă, dorința ca instituțiile maghiare să fie redate „națiunei maghiare." Cari instituțiuni? E vorba, fără îndoială de toate așezămintele de Stat, ale Ungariei de ieri, cari n'au încetat să fie așezăminte de Stat și în România de astăzi. Ridicate pe pământul Ardealului din impozite pe cari în cea mai mare parte noi, românii, am avut să le suportăm, aceste instituțiuni n'au servit în trecut, niciodată, la altceva decât la încercările de desnaționali are silnică a guvernelor din Budapesta. Câte școli secundare întreținea, de pildă, Statul maghiar pentru copiii românilor, acești minunați contribuabili ai imperiului habsburgic? Cred conducătorii Uniunei maghiare că puteau lăsa „națiunei maghiare", aceste nedemne instrumente de maghiarizare întemeiate din banul nostru propriu? Subt ce formă și pentru care scopuri?

Ridicolul unei asemenea revendicări nici nu mai are nevoie să fie arătat cu degetul.

Și fiindcă suntem pe acest teren al naivității îndrăznețe, iată o a doua dorință pentru realizarea căreia „Uniunea maghiară" s'a hotărât să lupte din toate puterile: reducerea serviciului militar la . . . trei luni. Aci se desăvârșește din nou toată tendința umanitară și toate convingerile pacifiste ale pre edintelui societății „E. M. K. E.", — d-l Sandor Iozsef!

Dar, pentru Dumnezeu, ce părere au acești oameni despre inteligența noastră, dacă și pot închipui că pot înscrie în programul politic al unei ligi naționale maghiare, o asemenea dorință mărturisită de a vedea slăbind puterea de rezistență militară a României? Nouii noștri concetățeni maghiari ne cer deci odată cu prima manifestare publică a doua zi după ratificarea păcei dela Trianon, să dezarmăm în fața Ungariei irredentiste a lui Horty? Atâta lipsă de seriozitate, într'adevăr, ar putea să ne dezarmeze!

Cunoaștem cu toții felul în care guvernul din Budapesta caută să se strecoare printre obligațiile tratatului dela Trianon, în ceeace privește reducerea armamentului și micșorarea efectivului. N'am uitat încă inaugurarea monumentului „provinciilor răpite" dela Budapesta. Ne aducem încă aminte de lovitura militaristă a ex-regelui Carol. Atitudinea agresivă, manifestată recontenit dela proclamarea aminalului Horthy ca regent al Ungariei, a dus la încheera tratatelor de alianță cu Serbia și Cehoslovacia, pentru menținerea actualelor stări de lucruri în Europe centrală. Și d. baron Iosika ne cere să ne desființăm armata, menținând de formă, un stagiu subt drapel de trei luni, a tinerilor recruți destinați să apere granițele țărei cu această instrucție militară sumară?

In fârșit, programul „Uniunei maghiare" cere autonomia Ardealului. Cunoaștem povestea. Am avut în fața noastră pilda celor petrecute în Slovacia, unde exploatând o deosebire de religie, agitatorii maghiari au creat un partid catolic, a cărui primă lozincă era autonomia Slovaciei. Mișcarea a dat însă greș, cu toate că găsise conducători cu multă popularitate, printre cari părintele Hlinka ocupa primul plan. Partidul catolic s'a dizolvat însă imediat ce slovacii, a căror conștiință națională mai șovăitoare fusese indusă în eroare, și-au dat seamă de primejdia ce-i amenința.

Fără îndoială, autonomia Ardealului ar insemna slăbirea legăturilor sale cu restul României, și ar putea fi prima etapă spre o reîntoarcere la Ungaria fericită, de altădată.

Atât numai că România este și rămâne un **Stat național**, și nu un Stat de naționalități. Nicio tendință de separatism nu poate ataca edificiul acestei unități organice, pe care certurile noastre interne n'o vor atinge niciodată.

Și dacă speranțele „Uniunei maghiare" stau în această desbinare aparentă, întemeietorii și conducătorii ei îș pot alege, repede, alte arme de luptă...

A.

Falimentul școlii

A făcut vâlvă în Italia apariția cărții lui Giovanni Papini: *„Chiudamo la scuole"Să închidem școlile).*

Or' cine recunoaște că școala, așa cum a fost organizată înainte de războiu mai pretutindeni în Europa, nu mai corespunde schimbării ideilor sociale de-acum

Mulțimea, massa cea numeroasă și oropsită, a dobândit, la lumina obuzelor, carl ei mai în'ăi îi sfârîicau trupul, o conștiință deplină a drepturilor ei.

Fa nu numai că-i astăzi pregătită să-și revendice aceste drepturi, ci e gata să și le impue. Un proces care, în timp de pace ar fi cerut decenii, războiul l'a efectuat în câți-va ani.

Pedagogul nu va ignora desigur consecințele, ce trebue să tragă de-aci școala și nevoia ei de o totală prefacere, dar omul care și a făcut o specialitate din chestiunile școlare va fi mult îngreuiat în elanul, cu care va cere transformarea. El e supus tradiției și, ca orice specialist, vede exagerat amănuntele Așadar, va căuta spe trecut și va crede că salvarea vine din mici dresuri. Papini e un revoltat și un scriitor, care e inspiră adânc din actualitate. Exagerează și cade în extreme, fiește, strigând nici mai mult, nici mai puțin: închiderea școlii și luperea cu trecutul.

Ceeace e adevărat însă în afirmațiile lui îndrăznețe, rămâne bine subliniat, așa cum o face el, în atenția tuturor. Ținem pe copiii închiși, zice dânsul, ca pe niște condamnați și-i obligăm să învețe mașinalicește și uniform, neținând seamă de varietatea temperamentelor individuale și a mediilor sociale, lucruri cari le tocesc mintea și de totalitatea cărora aproape că nu se va folosi de loc în viață. Rezultatul școlilor: debilizarea fizică și morală a generațiilor viitoare.

O vede o lume întreagă și totuși instituția se menține. De ce? Nu-i numai oarba tradiție, e și interesul. Intâi, interesul părinților, pe cari școlile îi scapă de grija copiilor și, apoi interesul complicatului aparat profesoral și administrativ, care altfel n-ar ști cum să-și câștige existența.

In locul școlii, libertatea! Numai așa nu vom avea timizi, anemici, miopi și neurastenici. Numai așa, pentru desvoltarea personalității sunt mii de posibilități, în locul celei artificiale din strâmtoarea claselor.

Vom pierde lecțiile? Nici-o pagubă! Nu se învață nimic important din lecții, ci numai din marile cărți și din contactul personal cu realitatea. Nu se învață dela alții decât în convenrsații între doi, în care cel ce învață se adaptea ă la natura celuilalt și exemplică, întreabă și nu-și impune cu sila părerea.

D-l Ap. D. Culea *a făcut bine c'a atras atenția învățătorilor, prin Lamura pedagogică, asupra meritoasei cărți a lui Papini.*

Starea de spirit maghiară

Sunt totdeauna interesante știrile pe care le avem asupra celor ce se petrec la vecinii noștri unguri cât și asupra stării de spirit maghiare. D-l Maurice Muret trimisul special la Budapesta al marelui cotidian francez „Journal des Débats" care a stat de vorbă atât cu personalitățile oficiale cât și cu reprezentanții tuturor partidelor politice a cercetat și pulsul opiniei publice publică în ziarul amintit mai sus lucruri foarte interesante asupra stării de spirit maghiare pe care le redăm aproape în întregime.

După ce arată deosebirea dintre Budapesta și Viena, descrie viața intensă care domnește la Budapesta și comentează încrederea în viitorul Ungariei pe care o manifestează la ori e ocazie, toate personalitățile politice.

Atât Horthy cât și primul ministru Bonffy cât și ministrul comerțului Hegedüs i-au declarat cam următoarele: „Ungaria vrea să trăiască și să se ridice Ungaria nu este ca Austria. Nu ne vom ruga de foștii noștri dușmani ca să ne ajute. Pentru aceasta nu căutăm decât pe noi înșine. Când vom fi reușit a ne reface, puterile occidentale ne vor acorda iarăși încrederea și vor lega cu noi relațiuni de afaceri, preludiul altor relațiuni mai cordiale la care aspirăm".

La Budapesta Franța și Anglia nu sunt simpatizate. Cât despre Russi, rămâne dușmanul prin excelență. Ungurii nu pot ierta celor două mari puteri occidentale că au lăsat pe români, cehi și sârbi pe seama Ungariei.

Cel puțin oficial ungurii se resemnează cu soarta creată prin tratatul din Trianon. In schimbul acestei recunoașteri a tratatului vor să intre în curentul vieții internaționale, pentrucă se simt foarte izolați după loviturl de Stat nereușit a habsburgului Carol.

D-l Maurice Muret a căutat și după cât pretinde a reușit să afle adevărul asupra aventurii lui Carol al IV-lea. Acesta n'a fost chemat de la Prangics de Horthy. Membrii guvernului sunt regaliști, dar Carol, din cauza actelor făcute în cele câteva luni de domnie, nu întrunește de loc condițiunile unui rege pe care-l vor ungurii. Pe de altă parte majoritatea populației e vădit ostilă suveranului. D-lui Maret i s'a afirmat că descrierile politice făcute de ziare asupra primirei regelui Carol n'au fost expresia realității. Carliștii sunt puțin numeroși în aristocrația maghiară. Horthy, care are titlul de alteță serenissimă și e păzit de halebardieri somtuoși ajunge pentru a salva prestigiul instituțiunilor regale.

Ungaria ostilă față de regele legitim, rămâne credincioasă ideei de regalitate și aceasta datorită exceselor bolșevismului. Nu trebue să uităm când judecăm politica reacționară a guvernului că ea reprezintă protestarea sănătoasă a națiunii contra celei mai monstruoase rătăciri sociale în prăda căreia poate fi o colectivitate omenească. S'au spus în Occident grozăvii despre teroarea albă. Străinilor nu li se vorbește nimic despre aceasta. „Conchid spune d. Muret, că represiunea a fost crudă, dar Bela Khun au mers așa de departe cu violențele încât violența contra revoluției nu trebuie să-i surprindă."

Astăzi pelicolul bolșevic pare îndepărtat și guvernul amiralului Horthy ar face bine dacă ar introduce un regim mai liberal. Acesta, e cel puțin sfatul pe care i-l dă opoziția. Liberalii, creștini sociali și alți opozanți reclamă suprimarea măsurilor polițienești a cenzurii și a lagărilor de concentrare pentru bolșevici. Asupra celor expuse mai sus e greu de obținut date exacte. Guvernamentalii afirmă că n'au mai rămas în lagăre decât 200 de persnane pe când un șef al opoziției evalua această cifră la 20.000.

Liberalii înlăturați de la conducere afirmă că actualul guvern e un guvern de clacă și că stăpânii țării ar fi magnații ofițerii și preoții atât catolici cât și protestanți. In așa mediu e greu să pătrundă adevărul asupra originei războiului. Majoritatea ungurilor cred legenda austro germană: țarul Nicolae, dar mai cu seamă miniștrii și ambasadorii lui au vrut războiul. In cercurile liberalizante este admisă vinovăția Germaniei „dar n'am întâlnit un ungur care să admită vinovăția Ungariei."

Toți interlocutorii mei, spune dl Muret, declară ca o lecție învățăta pe de rost:

„Noi suntem cu toții nevinovați de catastrofa recentă, n'am vrut războiul; de altfel politica externă a Monarchiei a fost făcută de Viena, noi n'aveam drept să vorbim." Eminentul ziarist francez spune că a combătut cu energie această teză, dar maghiarul e un dialectici consumat.

„N'am dezarmat decât pe un tânar diplomat. Cum acesta îmi regeta pentru nu știu câtea oară că unguri prin tradiție au fost totdeauna francofili, l-am răspuns: Mi se pare că tratatul Triplei Alianțe a fost semnat de un oarecare conte Andrássy, ungur cu atât a cărei statuie împodobește capitala Dvs. Elegantul diplomat mi-a aruncat o privire furioasă și de atunci n'a mai vorbit cu mine".

Colegii lui au încercat însă să-i dovedească dlui Muret că Antanta nu trebuie să aibă încredere în statele succesoare ale Austriei pentrucă acestea se pregătesc să o trădeze în favoarea Germaniei, că Ungaria e o țară cu civilizație occidentală cu toată populația de rassă asiatică, că ca reprezentă liberalismul și progresul la porțile Orientului, fiică n'a persecutat niciodată naționalitățile, că a fost împărțită pe nedrept și în fine că într'o zi își va recâștiga vechile frontiere. Pe calea armelor? Nu, ei numai datorită

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

mișcărilor irredentiste care se desvoltă în statele succesoare cu o violență, pe care Occidentul o ignorează.

In fiecare zi mi se aduce — ăsta-i un sport — victime deale tiraniei române, cehoslovace și jugoslave, care nu sunt decât autentice exemplare de rassă maghiară atribuite statelor succesoare trecând peste principiile wilsoniene.

Și trebue să ascult monotonele plângeri ale acestor pretinse victime „asupra abuzurilor de putere de care sunt vinovați românii, cehii, și jugoslavii". Ungurii acuză România că se poartă cu o severitate neînchipuită cu sașii și maghiarii din Transilvania, deveniți români în urma tratatului din Trianon. Maghiarii mai acuză pe români că au reușit să scadă nivelul cultural în aceste regiuni cu câteva secole. Românii au adus universitatea din Cluj într'o stare de inferioritate vădită".

Toate aceste doleanțe nu îl împiedică pe unguri să delare că vor executa tratatul din Trianon.

Acum diplomații lor desfășură o activitate febrilă pentru revizuirea tratatului din Saint-Germain în ce privește acordarea a două comitate ungurești Austriei. Această mărire a Austriei pe seama Ungariei nu poate fi suferită de unguri. „Am fost învinși împreună, a spus Horthy, n'ar fi cinstit ca Austria să nu primească a se mări pe seama noastră, după ce ne-a zvârlit în războiul mondial."

Observațiunile făcute de d-l Maurițiu Mureț sunt de o importanță deosebită fiindcă d-sa a judecat lucrurile în mod imparțial, știind să descopere realitatea chiar sub valul gros cu care o acoperă cu atâtă dibăcie magnații iredentiști de la Budapesta.

In ce ne privește, ele arată destul de clar că cei mai mari dușmani ai noștrii rămân tot ungurii cel puțin atâta vreme cât va dura actualul regim — poate drept recunoștință că i-am salvat din ghiarele bolșevismului.

D-l Mureț terminând expunerea își exprimă speranță, că odată cu normalizarea relațiunilor comerciale între unguri și vecini, se vor liniști și patimile stârnite în urma catastrofalei căderi a Ungariei din 1918, speranță pecare noi nu o putem împărtăși fiindcă cunoaștem prea bine mentalitatea întregului popor maghiar.

ECOURI

O nouă carte feministă

La Paris, a apărut de curând o carte cu titlul „Simplicitate femenină, în ajutor!"

Autoarea, d-na Aurel exclamă: „O, civilizație, ți s'a făcut această rușine: Să nu vezi la Paris decât un singur barbar: femeea!

Oamenilor de stat, d-na Aurel le amintește zicala Galilor: „Primește femela în sfaturile tale!"

Gânditorilor, istoricilor, poeților, ea le amintește vorbele unui Renan, Clémenceau, Rodin, cari au glorificat femeea.

D-na Aurel deplânge că Franța nu recunoaște femeea, dar nu neagă că slăbiciunea femenină e în parte responsabilă de această nedreptate. Și de-aceea, e nevoie să se recurgă la puterea dragostii și a voinții femei pentru a repara acea nedreptate.

Mai puțină ușurință, mai puțină prefăcătorie, mai multă simplicitate adevărată vor impune respectul.

Femeea să nu fugă de lucrările manuale, de muncile grele și să renunțe la artificiile unei cochetării meschine.

Dați-i femeii, zice d-na Aurel, puterea simplicității și ea va putea să-și îndeplinească misiunea istorică."

Sindicalismul și arta dramatică

La Berlin, s'au schimbat cu totul raporturile dintre directorul de teatru cu personalul său artistic și cu amploiații săi. El nu mai e acum suveran absolut și une-ori tiranic. El a trebuit să renunțe aproape la toate prerogativele sale în favoarea organismelor sindicale impuse de socialiști.

Numele directorului figurează ca acela alunui editor responsabil, dar el trebue să asculte de administrația Statului, de autoritatea comunală și de diferitele comitete interne de actori, de personal, mașiniști, cari îl pândesc pentru a-l împiedica de a conduce întreprinderea numai în folosul său.

Directorul e, cu alte cuvinte, sub tutelă, iar, dacă n' ascultă, greva!

La 'nceput, au fost conflicte, dar acum lucrurile s'au mai potolit.

Pentru bunul mers, socialiștii au pus păzitori, cari supraveghează ca cei slabi să nu fie tiranizați de cei puternici.

Pentru intelectualii ruși

De curând a avut loc la Paris, în marele amfiteatru al Sorbonei și sub președinția d-lui Paul Apell, rectorul Academiei din Paris, o frumoase manifestare în favoarea savanților și artiștilor ruși din Petrograd.

Au vorbit d-nii: Charles Brun, pentru Federația regionalistă, Paul Painlevè, Jean Hennessy, președintele Uniunii pentru organizarea Societății Națiunilor, Marcel Prevost și d-na contesă Mathieu de Noailles. Toți au deschis în termeni elocvenți ingrozitoarele condiții, în cari trăesc intelectualii ruși. S'a amintit ce-a dat Rusia artei și științei, prin oameni ca Borodine, Mussorgsky, Rimsky, Korsakoff, Puchkine, Turghenieff, Dostoiewsky, Tolstoi și Metchnikoff.

S'a relevat astfel datoria tuturor de a se veni în ajutorul intelectualilor ruși.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

APEL

pentru înființarea unui internat de băieți români în orașul Storojineț

Bucovina, acest demant din stema lui Ștefan, a fost cotropită, din cauza soartei vitrege prin care a avut să treacă, de atâți streini, încât cu drept cuvânt a putut zice poetul că „din Boian la Vatra-Dornii a împiut omida cornii", iar Românul e strein în țara lui — sărac în țară săracă.

Spre a redeștepta conștiința națională în massele largi ale poporului s'a înființat la granița Românismului, în orașul Storojineț, în acest județ atât de expus înstreinării, un liceu care poartă, întru amintirea celui mai glorios domnitor român, numele de **„Liceul Regele Ferdinand I,"** fiind menit să fie un focar de adevărată cultură național-românească și să sădiască în inimile fragede ale ucenicilor săi dragoste de Țară și Neam.

Acest liceu însă nu-și poate atinge ținta și îndeplini menirea — dacă nu se va înființă și un internat — din următoarele cauze:

Streinii, favorizați împrejurări, s'au oploșit mai ales pe la orașe, au monopolizat comerțul și au acaparat posturile cele mai însemnate, astfel că majoritatea funcționarilor, — a conducătorilor destinelor deci a poporului românesc de aice — sunt streini. Fiind populația dela orașe compusă de 75—85% streini, se înțelege de sine că și elevii cari frecventează școlile superioare sunt de majoritate covârșitoare streini, nefiind populație delo sate în stare să-și întreție copii la școală în oraș, de unde rezultă că peste puțin vom avea cu mult mai mai mulți intelectuali streini decât Români. Spre a preveni acestui pericol ce ni amenință și căruia până în prezut încă nu i s'a dat atenția cuvenită, am decis să înființăm un internat, dând astfel și celui mai serman Român posibilitatea de a-și puteă trimite copilul la școală — spre a puteă astfel pune stavilă pericolului ce ni amenință.

Inființarea unui internat însă în timpurile de față, este cu atâtea greutăți îmbinată, ba chiar imposibilă, dacă nu va contribui fiecare Român cu obolul său la această operă națională, dând astfel sprijinul cel mai eficace comitetului care a luat inițiativa și sarcina aceasta asupr sa, facilitând zidirea internatului, care sub numele de **„Internatul de băieți români Unirea"** va remănea un monument viu întru amintirea împlinirii visului secular al neamului românesc.

Listele, împreună cu sumele încassate, se vor trimite cassierului comitetului, d-nului Nicu Cojocari, revizor școlar, Storojineți Bucvina.

Centrul cultural **„Unirea"**

Lupta pentru fetele engleze

In Anglia e o lupsă dârză pentru fata engleză. Mis Kendal, a deschis focul, cu ocazia unui congres, cerând ca feminismul engleze să se reîntoarcă la obiceiurile rigide ale victorianismului. „Pe timpul meu", zice ea, „erau fetele tinere mândre, ca în toaleta de seară, să arate o ceafă albă; acum se lasă arse de soare". In lupta împotriva lui Miss Kendal, au luat anmai puțini oameni, partea fetelor atacate.

Mr. Mc. Evoy găsește foarte drăgălașe ceafa arsă a fetelor. In timpurilelui Miss Kendal, spune el, erau femeile prea gingașe; acum au revenit la tipul grec, și sunt splendide. Mr. I. I. Shannon, Victorul societății înalte engleze, ridică vocea-i pentru toaletele decoltate. Fetele de azi sunt sănătoase și pot suferi intemperii. La ce slujește a fată drăguță cu culori bolnăvicioase și pahidt? Cu

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✣

Alchimie și alchimiști

Dacă s'ar întreba un profan învățat, la ce tindeau alchimiștii, ce mijloace întrebuințau spre a-și ajunge scopurile, și ce obțineau ei însfârșit, desigur că în cele mai multe cazuri răspunsul ar fi următorul: voiau să facă aur, mijloacele lor erau de domeniul fanteziei și productivitatea lor nulă. Lucrul însă nu stă tocmai așa, și în cele ce urmează aș vrea să încerc să arăt scopul alchimiștilor, motivele ce determinau sforțările lor și ceea ce au obținut, prin cercetările lor conduse desigur pe căi dubioase și greșite.

La baza tuturor încercărilor alchimiștilor era idea, că ar fi posibil să trasforme metalele obicinuite în metale nobile, aur și argint. Idea aceasta nu era așa de barocă, după cum pare azi multora, ci își avea germenii în concepția filozofică, care domina antichitatea și întreg evul mediu, în acea concepție asupra elementelor, care a fost mai întâiu enunțată de filozoful grec Empedode, și apoi desvoltată de Aristotel. Elementele lui Aristotel au fost apoi înlocuite cu altele. Mercurul era privit ca reprezentantul tipic al stării metalice; arderea era condiționată de un conținut în sulf; pământul era privit ca reprezentantul tipic al mineralelor nemetalice, iar solubilitatea în apă cât și efectele asupru pustului derivate din ea, erau privite ca datorite unui conținuut în sare. Și aci s'a accentuat însă că aceste elemente nu sunt identice cu corpii ce poartă același nume, că „mercurul filosofic" și „sulful filosofic", nu trebuesc confundate cu mercurul și sulful obișnuit. Când însă proprietățile corpilor, a substanțelor mai bine zis, erau condiționate de raportul calităților elementare conținute, atunci acestea erau variabile când și raportul se schimba.

După acest mod de vedere, toate substanțele, deci și metalele, proveneau din aceeași substanță, din aceeași materie-mumă și se deosebeau numai prin faptul că conțineau cantități diferite din acele calități elementare. Așa luă naștere idea, că ar putea fi cu putință, să se influențeze în a a mod proprietățile metalelor nenobile, ca să primească proprietățile aurului și argintului.

Conștiința bazei speculative a învățăturii lor le scăpă din vedere celor mai mulți alchimiști; ei credeau că originea acestei învățături provine din timpuri străvechi. Ea fu atribuită unei ființe, cunoscute mai mult în fabule, care era cunoscută de Greci, sunt numele de „Hermes Trismegistrul", de el ar fi fost compuse cărți asupra acestei arte sacre — alchimia —, el trecea chiar drept părintele tuturor științelor și artelor; li-se atribuiau chiar paternitatea a 20.000 de volume, după unii 36.525 de volume. După el se numi alchimia „știința hermetică", și încă acum expresia de „închidere hermetică" ne amintește numele său. Asupra persoanei sale nu se poate spune nimic precis; cea mai mare probabilitate este că coincide cu zeul „Thot"al vechilor Egipteni, pe care apoi Grecii l-au identificat cu „Hermes" al lor.

Străduințelor alchimiștilor le veniră multe momente în ajutor. Metalele nemobile ca ferul, cuprul, nu apar niciodată în stare liberă, „nativă", ci în formă de minereuri, din care pot fi separate doar prin operațiuni metalurgice, Minereurile au însă în mare parte un aspect foarte pronunțat metalic, încât erau chiar privite ea metale.

Așa luă naștere idea transmutării metalelor, și în special obținerea aurului din metale nenobile. Se crede că o substanță providențială, „piatra înțelepților", întrebuințată în cantități cât de mici, ar putea efectua această transformare. In același timp i se atribui proprietatea de-a lecui toate boalele, de-a lungt viața și de-a aduce posesorului ei ori ce fel de fericire pământească. Această substanță, numită și „magisterium", „panacee" sau „elixirul înțelepților" nu era însă imaginată ca o piatră adevărată, natura ei cât și prepararea ei fiind absolut necunoscute; asupra aspectului și eficacității ei se găsesc cele mai aventuroase date. E vorba de un zmeu, de un leu roșu și alful verde, de o lebădă albă, de un crin, fără să se fi avut cheia acestor chipuri bizare. Goethe amiatește de toate aceste reprezentări în scena plimbării de Paște a lui Faust, din opera cu același nume.

Mai mult decât timp de zece veacuri s'au trudit legiuni de oameni, în munci fără rezultat, spre a găsi piatra înțelepților. Alchimiștii au fost învinuiți adeseori de înșelătorie, sau au fost calificați drept „înșelători înșelați, și fără îndoială că reprosul este fundat. Insă printre ei au fost în toate timpurile adevărați cercetători, experimentatori verșați, cari au făcut o grămadă de observații, bune și descoperiri chimice adevărate, creând baza viitoarei desvoltări a alchimiei și trecerea ei în știință chimică pură'

Pentru metale, alchimiștii întrebuințau semne bizare, prin cari acestea erau puse în legătură cu corpurile cerești cunoscute pe atunci, ce treceau pe vremea aceea drept planete; de aceea li se atribuiră numiri mitologice.

Cele mai vechi mărturii ale ocupațiilor alchimiștilor ne vin din Egipt, unde, începând din veacul al III. în d. Chr, școala din Alexandria ducea o viață foarte bogată în manifestări științifice. Ca unul din cele mai mari autorități ale timpului, trecea alchimistul Zosimos din Panopolis. In anul 389 d. Chr, în urma netoleranții patriarhului creștin, biblioteca fu arsă, și cucerirea și dărâmarea Alexandriei de către Arabi, în anul 642, distruse complect vechea cultură Egipteană. Totuși nu se stinse încă obiceiul de-a cultiva științele. In această privință Arabii pot fi considerați ca moștenitorii Egiptenilor, iar începând cu veacul al IX-lea științele începură să fie cultivate în aproape toate

Cronica politică

Bugetul. Corpurile legiuitoare vor lua zilele aceste în discuție bugetul statului,

De atâția ani de zile s'a cheltuit sume enorme fără nici un control, fără nici o regulă și fără nici o răspundere.

Faptul că ministerul de finanțe a stat fără titular atâta amar de vreme, până la venirea d-lui Titulescu, și lipsa unei politici financiare a guvernului au împiedecat restabilirea finanțelor statului pe care necesitățile războiului le încărcaseră cu o sarcină foarte grea.

Așa încât bugetul pregătit de d-l Titulescu constitue cea dintâi încercare de a pune ordine în cheltuelile statului. Și evenimentul acesta ar trebui să ne bucure, pentrucă, prin votarea bugetului, ar lua sfârșit haosul financiar în care ne sbatem,

Cunoscând însă politica de risipă a banului public pe care guvernul d-lui general Averescu a înțeles s'o urmeze până acum, știind cât de înverșunată rezistență a întâmpinat ministrul de finanțe din partea colegilor săi de minister atunci când a voit să pună o stavilă nebunelor cheltueli cari se făceau la diferitele departamente, și constatând cum d-sa s'a plecat în fața acestei împotriviri încuviințând prin supunerea sa jaful banului obștesc, bugetul nu înfățișează pentru opinia publică un început de reglementare a cheltuielilor statului ci consacrarea unei politici care nu cunoaște economia, prudența și ordinea atât de necesar finanțelor țării.

De aceia bugetul acesta în care toți am fi voit să vedem o încredere de întoarcere la normal, nu face decât să continue aceiași situație financiară turbure în stare să prinrejduiască prin prelungirea ei însăși existența statului.

Știri și fapte politice

Votarea reformei agrare din vechiul Regat a stârnit o serie de comentarii, în ziarele „opoziției desunite", cari merită să fie reținute. Astfel legea prin care trei milioane și 300 mii hectare de pământ trec din stăpânirea marei proprietăți în mâna țăranilor e socotită ca o „farsă" și ca o „examotare" ba „Luptătorul" d-lui dr. N. Lupu, crede că împroprietărirea va provoca... o nouă răscoală țărănească! Însăș „Gazeta Transilvaniei" vrea să răspândească printre cititorii săi, credința că proectul de lege votat la Cameră constitue un triumf al „reacțiunei" asupra „democrației", reprezentate firește prin d. Ion Mihalache.

Pentru noi rămâne însă caracteristic acest amănunt elocvent că în vreme ce partidul național găsește „prea strâmtă" reforma agrară din vechiul Regat, — socialiștii o voteză. E cea mai bună dovadă că nu „convingerile", ci interesele de partid au dictat voturile d-lor Iuliu Maniu și Vaida Voevod. Și e păcat pentru marele moment în care chestiunea țărănească a găsit în sfârșit o definitivă deslegare..

■

„Voința" învinovățește partidul liberal de faptul că nu s'a ridicat până acum un monument în Capitală marelui Eminescu.. Logica ziarului „Băncei Agrare" e atât de amuzantă încât trebuie citită în original.

Suntem siguri însă că dacă d-lui Bontescu i s'ar mai da prilejul să întemeieze încă o „Reșiță" și-ar aduce aminte de versurile pe cari le scria odinioară, — și ar oferi câteva acțiuni pentru statula proectată de d-l Octavian Goga...

■

Ziarul francez „L'Humanité" arată într'o corespondență din Viena, că armata națională ungară cuprinde 40 mii ofițeri și 200 mii oameni, deși tratatul dela Trianon obligă Ungaria să-și limiteze forțele la 35 mii oameni.

De aceea ar dori d-l baron Iosika, președintele „Uniunea maghiare" din Ardeal, ca România să-și reducă serviciul militar la trei luni, și să-și micșoreze efectivul armatei...

Ce antimilitariști convinși sunt noii dintre concetățenii noștri maghiari!

Revista presei maghiare

Incendiatorul strigă foc

Sub acest titlu se ocupă ziarul „Keleti Ujság" de acuzele lui Windischgrätz contra făuritorilor revoluției din Octombrie 1918 care au fost acceptate de procurorul de stat.

Constată că unul din inițiatorii războiului, care a cauzat ruina Ungariei și ar merita să fie el pe banca acuzaților, ridică acuze contra celor cari urmăreau egalitatea și democrația în statul maghiar. Totuși el s apă de acuze fiind intrat în tabăra reacționarilor maghiari.

Referitor la mentalitatea guvernului maghiar continuă apoi astfel:

„Ei uită că degenerarea luptelor de partide nu nimicește numai populația maghiară din Ungaria ci cauzează prejudicii și maghiarilor din statele succesionare.

In presa română din Cluj se întreabă de ce maghiarii pretind mai multe drepturi în România decât au maghiarii din Ungaria. Noi protestăm contra unei astfel de întrebări.

Situația noastră juridică nu depinde de situația Ungariei, totuși roșim la auzul acestei întrebări. Politicianii români afirmă că nu pot avea încredere în pacifismul acelui guvern maghiar care duce război de exterminare contra celor de alte credințe politice, cari sunt progresiștii, democrații și dușmanii războiului. Oprimarea celor de jos, persecuțiile pretenilor păcii și ai drepturilor minorităților din Ungaria sunt motivele pentru cari guvernul maghiar e acuzat de făcător al unui nou război. Pentru că nu se poate ca înlăuntru să extermine cineva pretenii re-

Se anunță din București că partidul țărănesc basarabean s'a despărțit definitiv de federația social-națională, desfăcându se el însuși în două. Cea mai mare parte din palamentarii basarabeni urmează pe d-l Inculeț, care și-a reluat independența de acțiune. Cealaltă fracțiune basarabeană va proclama șef pe d-l C. Stere.

„Opoziția națională" a pierdut astfel orice punct de sprijin în Basarabia ca și în Bucovina. Pe când rândul partidului național din Ardeal?

latelor bune și în afară să propage în acelaș timp pacifizmul."

De astă dată confratele „Keleti Ujság" are dreptate. Până când guvernele maghiare sprijinesc acțiunea irredentistă nimeni nu poate crede în sinceritatea acțiunilor maghiarilor din statele succesionare.

Evreii maghiari.

Ziarul „Uj Kelet" se ocupă sub acest titlu de năzuințele conducătorilor politici maghiari, cari cu toată căldura caută să îmbăiășeze în cadrele organizației politice maghiare pe evreii cari acum se declară încă maghiari. Relatează apoi:

„Înțelegem de ce maghiarii văd cu bucurie în mijlocul lor pe evreii cari sunt capabili să țină discursuri bombastice declarându-se a fi maghiari... evreu maghiar nu există... nimeni nu poate fi membrul a două națiuni. Asimilația există și de fapt sunt evrei asimilați. Ei nu sunt însă nici evrei nici maghiari: Ei sunt hemaphroditi.

Ocupându-să apoi de argumentele unui ziar maghiar din Brașov, continuă.

„Argumentul ziarului brașovean că terminologia maghiară n'a cunoscut evreii ca rassă sau ca naționalitate nu poate fi serios. A cunoscut oare terminologia maghiară oare alte rasse?

Doară nici românul n'a fost considerat în Ungaria ca rassă ci numai ca limbă. Astfel au exstat maghiari de limbă română, de limbă sârbească sau slovacă. Însuși chestiunea naționalităților Ungaria oficială a început s'o cunoască — fără s'o recunoască — abia către sfârșitul războiului. A crede ca Evreii din Ardeal au rămas maghiari e cea mai mare greșală. Ei au fost patrioți buni numai. Însă una e patriotismul și alta e naționalismul. Evreul a fost totdeauna evreu și acum când conștiința sa națională trăește puternici nu se va da în bratele altora cum a făcut-o mai 'nainte. El va rămâne evreu.

fumătul au ajuns femeile și chiar fetele prea departe: totuși acesta n'ar fi un motiv spre o reîntoarcere la idealul victorian. O pictoriță, Miss Anna Airy, e deasemeni nemulțumită de femeile fumătoare. Mai ales o supără rochile strâmte, în cari fetele par asemănătoare unui „S". Deasemeni îi repugnă pălăriile moderne, ce nu țin socoteală de forma feței. In ceeace privește ceafa brună. Mss. Airy găsește că nu e frumos să se recunoască zona de despărțire a tonurilor pielii. Pentru sport ar putea să umble cu bluze decoltate și cu rochii scurte. Pictorită seveză recunoaște totuși un progres al timpurilor actuale față de era victoriană, când toate fetele erau clarotice.

Ca pricepetor în chestii de fumat, s'au adresat unui fabricant de tutun, care a asigurat pe fete că pe vremea Drei Kendal, femeile prizau tabac pe nas, dacă nu-l fumau. Episcopul din Nonvich a dispus deschiderea unui cămin pentru educarea fetelor, pe care le găsește prea gălăgioase; probabil, zice el, vreau ca prin zgomot, să atragă atenția flăcăilor. Dacă tinerilor le plac fetele sglobii, desigur nu s'ar împăca cu tatari neveste.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobila transilvaneana, Societate pe Actii
Persoanelor de incredere se face vânzarea si cu plată în rate

Cetiți „Infrățirea"

țările din apusul Europei. Spania deveni centrul culturii și științei arabe, care se propaga de aci în nord — vestul continentului. Chiar numele de alchimie ne amintește de arabi, dat fiind că silaba „al" nu este altceva decât articolul arabi care e conținută și în cuvintele alcool, alcali, etc. Că o celebritate de primul rang trece până în timpurile noastre un alchimist arab Djafar, numit Geber în apus.

Dintre alchimiștii următori se pot cita: Albert de Bollstädt, Roger Baco, Arnoldus Villanovus, Raymund Lulles, Basilius Valentinus.

Printre substanțele cunoscute de alchimiști, se găsesc un număr apreciabil de săruri: potasa, soda, salpetrul, alaunul, sulfatul de cupru și cel de fier, etc. Ca semn specific al sărurilor era solubilitatea lor în apă, ceea ce are ca urmare, că poate și acizii și bazele să fi fost socotite cu sărurile. Sărurile, spre o mai bună numenclatură, aveau prefixul „sal", spre pildă „salpetrai", salpetrul· iar potasa conținută în cenușa plantelor se numea „sal vegetabile". Corpurile volatile erau caracterizate prin cuvântul „spiritus": astfel avem „spiritus vini", spiritul de vin. Numirea amoniacului derivă din aceeiași nomeuclatură. Erau însă și corpuri volatile obținute printr'o distilare, al cărei rezidiu era numit „phlegma". Acidul sulfuric e pomenit pentru prima oară de Albertus Magnus, ca „spiritus vitrioli Romani"; multă întrebuințare găsea amoniacul, al cărui nume derivă dela „sal ammoniacum", care vrea să însemneze sarea oazei Ammon. Dintre preparatele metalice se curințeau nitratul de argint — „piatra iadului", — clorura mercurică — „sublimatul", — o serie de preparate ale antimoniului, și altele. Arsenul, înrudit cu antimoniul, din cauza numai parțialelor sale asemănări cu metalele, fu numit „bastardul metalelor".

Cunoștințele asupra substanțeler organice erau reduse. Spirtul de vin era tare prețuit ca leac, deaceea fu numit „aqua vitae", — apa vieții — nomenclatură ce s'a păstrat încă în limba franceză sub desemnarea „eau de vie." Dintre acizii organici se cunoaște doar oțetul; iar zahărul de trestie era întrebuințat numai ca medicament. Sfârșitul evului mediu aduse ca și pe terenul politic, și pe tărâmul spiritual un mare revirlment. Prin așezământul introdus de sistemul lui Copernic, atât pământul cât și omenirea nu mai erau considerate drept centrul universului. Știința, care era îndrumată de cler în sens scolastic, se mută din mănăstiri în universitățile noui înființate. Prin inventarea tiparului se răspândeau cu mult mai lute rezultatele cercetărilor ei și învățăturile ei teoretice; prin aceasta bătea un vânt nou în viața spirituală iar în locul autorității bisericii apăru propria observație a fenomenelor ca singurul mijloc al pătrunderii adevărului, și se desvolta știința inductivă și experimentală.

Desigur că această schimbare a directivei nu se operă momentan; astfel s'au pierdut și învățăturile alchimiei, și în special credința transmutării elementelor.

Cu dispariția latentă a alchimiei se schimbă și aceea ce se privea drept problema chimiei; după era alchimiei, în sensul strict al cuvântului, urmă era iatrochimiei, a chimiei medicale. Cel ce-a pus bazele acestei noui directive, Paracelous, declară că adevăratul scop al chimiei nu este să facă aur, ci să prepare doctorii. Theophrastus Bombastus Paracelsus de Hohenheim se născu în 1493 la Einsiedeln în Elveția, și învață încă de timpuriu dela tatăl său Wilhelm Bombast, alchimie și astrologie. Își începu viața-i aventuroasă, care-l purtă în multe țări, ca un scolast. In 1525 deveni profesor de medicină și medic orășenesc la Basel, post pe care-l părăsi peste doi ani. După ce călători fără odihnă în Alsacia, Bavaria, Austria, Elveția, veni în 1541 în Salzburg, unde muri în mizerie. Caracterul său un amestec minunat de străduințe serios științifice și de exhibiții de înșelător.

Referitor la fenomenele vieții fizice omenești Paracelsus emise idea că ar fi de natură chimică și că starea de sănătate ar atârna de combinarea organelor și a sucurilor. Pe lângă energia chimică, admite și alte feluri de energii cari ar acționa asupra echilibrului organismului, Așa credea că mistuirea e condusă de un spirit, numit de el „Archeus", care ar despărți părțile folositoare de părțile nefolositoare și vătămătoare, ce sunt conținute de mâncăruri.

Impotriva boalelor întrebuința anumite leacuri, numite „arcana" pe care le utiliza cu mult curaj; nu se sfia să introducă în organism otrăvuri tari ca piatra iadului, sublimat, ba chiar arsenic. Poziția sa față de alchimie era plină de contradicții: odată numeă pe alchimiști nebuni, cari trerză pae goale, altă dată îi laudă, atribuindu-le capacități științifice, ce nu se pot compara cu averile papei și ale împăratului.

Dintre discipolii lui Paracelsus se pot menționa: Turquet de Mayerne, Johan Baptist van Helmont, Francisc de le Boë Sylvius, Otto Tachenius, Johann Rudolf Glauber etc.

Acestia sunt alchimiștii: străduințele lor au dat naștere unor lucruri și descoperiri însemnate, ca descoperirea phosphorului de către Brand și Kunkel (1635—1682) și aceea a porțelanului chinez, datorită alchimistului Böttger (1685—1719). In mod simultan se căuta și deslegarea problemei mari a „Perpetnum vnobile", căreia s'au dedicat mulți cercetători harnici, cari și-au pierdut pelângă avere și mințile, sperând că o vor rezolva. Și aceștia mergeau pe căi greșite; erezia lor duse însă la cel mai mare pas ce s'a făcut în fizică: descoperirea legii conservării energiei. *R. C.*

APEL

— Pentru constituirea unei asociații a apicultorilor —

D-l Jonel Precup, profesor la liceul Gh. Barițiu din Cluj, adresează un apel pentru constituirea unei asociații a apicultorilor din România, în interesul economiei naționale.

In acest scop d-sa adresează următorul chestionar:

1. Aflați necesară constituirea stuparilor români ardeleni într'o societate cu sediul în Cluj și eventuale ramificații pe ținuturi, care apoi să alcătuiască la rândul său cu grupările similare din alte regiuni, ale țării unite, o uniune generală a stuparilor români?

(Scopul acestei societăți ar fi a) Căutarea și aplicarea mijloacelor celor mai raționale și practice, dovedite prin experiență ale apiculturii, b) Crearea și susținerea unei stupini-model, atelier și depozit pentru coșnițe, faguri și utensilii apicole, c) Căutarea de debușeuri pentru valorizarea producțiilor apicole, d) Propogarea apiculturii în cercuri tot mai largi, prin organizarea de cursuri practice lângă Stupina-model, d) Redactarea unui organ de propagandă, pentru desvoltarea științifică a apiculturii, susținerea discuțiilor, comunicarea experiențelor și popularizarea apiculturii).

2. La caz că societatea ar ința ființă, v'ați înscrie ca membru?

3. Ați abona gazeta, care s'ar redacta?

4. Ați putea colabora la această gazetă?

5. Ce dorințe și propuneri ați mai avea în legătură cu idea lansată aici.

Răspunsurile cari, nădăjduim nu vor întârzia din partea nici unui stupar, român, cu dragoste față de progresul apiculturii, să se trimită, pe lângă comunicarea exactă a adresei trimițătorului, d-lui J. Precup.

O excursie școlară

Elevii liceului Petru și Pavel din Ploești sub conducerea Directorului D-l Virgil Moșoiu și a altor 10 profesori în excursie prin Ardeal. — Serbarea dată la Cluj.

De câteva zile se află în trecere prin orașul nostru o echipă de 70 de elevi ai liceului „Petru și Pavel" din Ploești sub conducerea D-lui Director al liceului, Aurel Moșoiu și a altor 10 D-nii Profesori cari au întreprins o excursie de studii prin Ardeal Scopul acestei excursii a fost în primul loc de-a instrui pe elevi și a-i face să cunoască provinciile noi alipite la patria mamă, stabilind astfel o legătură sufletească între și frații lor ardeleni, iar în al doilea rând să dea posibilitatea elevilor de a se produce cu cele învățate de ei în liceu, La acest liceu funcționează o societate de cultură numită „I-Luca Caragiale" pusă sub conducerea D-lui Aurel Moșoiu care a dat în Ploești o serie de festivaluri spre a-și forma un fond în vederea acestei excursii în Ardeal. Acest fond a mai fost mărit cu câteva reprezentații cinematografice la care s'a mai adăugat o dona-ie de două mii de lei dela eforia școlară și contribuție individuală a elevilor care s'a ridicat până la cel mult 250 lei.

Itinerariul acestei excursii de studii a fost: Ploești—Brașov (aci s'a dat o serbare) Făgăraș —Sibiu— Alba-Iulia—Cluj.

Toate aceste localități au fost amănunțit vizitate de către excursioniști. Dela Cluj excursioniștii vor pleca la Oradia-Mare apoi la Blaj și de aci direct Ploești,

Pentru a ușura cheltuelile excursiei D-l Groza a pus la dispoziția D-lui Aurel Moșoiu 2 vagoane cl. III complect grațuit pentru elevi.

In trecerea lor prin Cluj excursioniștii au organizat o serbare în sala Prefecturii orașului nostru în seara zilei de 11 Iulie la care publicul clujean n'a prea găsit cu cale să asiste din motive care în nici un caz nu pot fi scuzabile și care cu drept cuvânt a impresionat foarte puțin favorabil pe vizitatori. Serbarea în liniamentele generale a avut un frumos succes.

Corul elevilor condus de d-l Dan'elescu profesor de muzică al liceului a executat minunat câteva cântece care a mulțumit foarte mult pe asistenți. D-l Gh. Radovici a declarat cu destul temperament artistic și cu o interpretare suficient de bună poezia lui Gh. Topârceanu „In jurul unui divorț".

■

Au urmat câteva dansuri naționale executate de o echipă de 12 elevi, între aceste dansuri s'a remarcat „sârba" și „hora unirii" care au fost bisate de publicul asistent și călduros aplaudate.

D-l Stoenescu Const. elev în cl. VIII declamă foarte bine și cu interpretare aproape exactă un pasagiu din „Trandafirii roșii" piesa d-lui Z. Bârsan și „Oltul" de d-l Oct. Goga.

In cele din urmă s'a jucat o localizare a d-lui Basarabescu în 3 acte scurte. Rolurile au fost interpretate cu destul succes de elevii: Virgil Moșolu, în rolul principal, care a dat dovadă de un destul de desovltat talent artistic, domnișoara Valeria Ionescu-Lungu, care a interpretat minunat rolul soției avocatului Șicană.

Restul interpretatorilor elevii: Predeleanu Ion, Radovici Gh., Grosman Mișu și Iliescu Alex. s'au achitat mulțumitor de rolurile ce le-au fost încredințate.

Intr'un cuvânt serbarea de aseară a excursioniștilor, a avut un frumos succes artistic și a făcut o admirabilă impresie publicului.

Inițiativa d-lui director V. Moșoiu și a d-lor profesori de la liceul „Petru și Pavel" din Ploești merită toate laudele pentru succesul desăvârșit al excursiei în Ardeal și al serbărei date în Cluj.

Citiți „Infrățirea"

Informații

Locale

Sunt aproape pentru săptămâni de când se lucrează la podul cel mare de peste Someș și tot nu s'a terminat încă. Circulația e serios împiedicată, două accidente s'au întâmplat până acum și ceia ce e și mai regretabil partea de pod care e terminată a și început să se strice Se observă de pe acum câteva depresiuni ale pavajului.

Intrebăm onorata primărie ce măsuri are de gând să ia pentru a înlătura această stare de lucruri.

■

Politice

Asociațiile patronate din Ardeal au hotărât să se întruneasă într'un congres general la Sibiu unde se va pune pe tapet și se va cere autonomia orășenească.

Această hotărâre a asociațiilor patronale calcă legea sindicatelor profesionale căreia sunt supuse și care prevede că sindicatelor le este complect interzis de a se ocupa cu politică.

■

Muncitorește

Eri a sosit în Cluj o comisie a ministerului muncei sub conducerea d-lui Dimitriu însărcinată cu anchetarea și studiarea conflictelor de muncă din Ardeal. Această comisiune a făcut până acum o anchetă pe Valea Jiului și în Oradea-Mare.

■

Diverse

Aflăm cu deosebită plăcere deschiderea băilor calde și reci din Sângeorgul-român complect renovate, având instalație electrică în întregul ținut unde se află renumitele isvoare cu ape minerale care zi și noapte vor fi la dispoziția tuturor vizitatorilor.

Marele magazin de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL" din Piața Unirei 5.

A redus prețul produselor sale executate în casă proprie cu 20%, numai pe timp de 10 (zece) zile. On. clientelă este rugată a vizita din nou magazinul.

Direcțiunea.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

Mare reducere de prețuri la firma Diamanștein și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

■

Dacă doriți să cumpărați eftin roice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Scrisoare din Satu-Mare

Cum funcționează inspecția de mișcare C. F. R.? — Comercianții români fără localuri. — Inființarea librăriei române. —

Referitor la organizarea și funcționarea inspecției de mișcare C. F. R. din Satu-mare, d-l inspector principal Ilie Dancheș a binevoit a-mi da următoarele informațiuni interesante.

La Máv. o inspecție de mișcare era compusă din 5—6 oameni, ca i erau mai mult niște organe de control, pe când azi la inspecțiile de mișcare din Ardeal se lucrează efectiv, îndeosebi la cea din Satu-mare, care azi e cea mai mare inspecție, la care, afară de serviciul contabilității, toate celelalte sunt reprezentate, îndeplinindu-le cu un personal relative mic.

In privința dirijării vagoanelor, pe liniile normale suntem dependenți de 'Cluj, pe cele înguste suntem independenți.

Pe linia îngustă Satu-mare—Bicsad circulă zilnic 6 trenuri, ar fi necesară introducerea a încă 4 trenuri de mărfuri.

La inspecția noastră de mișcare dispunem de un aparat Hughes, de opt aparate Morse și de o centrală telefonică.

Personalul maghiar, astăzi în centru, cât și pe linii, îndeplinește conștiincios serviciul și execută ordinele întocmai.

In trecut cu un personal mare s'a lucrat puțin; azi din contra. In scurt timp ordinea pe toate liniile a fost restabilită. Gările se găsesc într'o curățănie exemplară, personalul e disciplinat, făcându-și serviciul conștiincios.

Pentru romanizarea personalului, s'a înființat o școală de acari și frânari în Satu-mare, la care sunt primiți 150 oameni, în scurt timp disponibili.

Ar trebui înființat în Satu-mare un atelier mai mic etablat pentru vagoanele, cari merg în străinătate.

E adevărat, că la Cluj s'au desființat cursurile speciale pentru funcționari superiori de mișcare, însă se crede că se va înființa încurând în București ori altunde o școală specială pentru pregătirea funcționarilor superiori, cari au bacalaureatul.

In Ardeal circulația sufere în urma faptului, că ne lipsesc vagoanele și mașinele necesare, deși în regatul vechiu sunt destule, numai la Filaret sunt vre-o 30 mașini neutilizate.

D-l Dancheș speră, că luând odată ființă școlile de specialitate pentru cheferiști, tineretul român se va angaja în număr mai mare în serviciul C. F. R.

■

Am vorbit zilele trecute cu câți-va comercianți români, cari ar avea intențiunea să-și deschidă prăvălii în Satu-mare, dar nu se găsesc localuri.

In tot orașul numai doi comercianți români avem, cari au niște prăvălii mici, în străzile laterale.

Cu onoare întrebăm noi, cetățenii români, de naționalitate română, pe onor. guvern, are cunoștință despre subjugarea elementului român la orașe, îndeosebi pe teren comercial?

■

Puterea politică, câștigată cu jertfirea vieții a atâtea sute de mii de români, libertatea noastră, ca popor, sunt niște fraze goale, până ce conducătorii noștrii nu se solidarizează cu străduințele populației române, de a recuceri orașele înstrăinate.

■

După multe sforțări, a luat ființă în orașul nostru o librărie românească, pentru care a fost designat un local pe piața Victoriei, în urma unor intervenții a evreilor pe la Cluj și București, librăria s'a deschis pe o stradă laterală.

Ce să mai adăugăm la toate acestea, când și în București sunt de principiul, că Românul să fie tot cel din urmă și pe la orașe?

S'a schimbat stăpânul, dar, durere, nici azi nu putem păși cu fruntea ridicată pe pământul României.

Coresp.

Penru vindecarea sigură au Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticla 15 Lei. Depozitul principale Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Publicare de concurs.

Pentru furnizarea lemnelor de foc, necesare pentru cele două Cămine universitare, Căminul Studențesc din strada Avram Iancu și „Casa Invățătorilor" din Piața Ștefan cel Mare, se publică concurs cu termenul de 20 Iulie a. c.

Condițiunile detailate, se pot afla în birourile de administrație ale Căminurilor respective între orele 12—1.

Cluj, 9 Iulie 1921.

Administrația.

Reclama 784.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII:

Marți, Miercuri:
Răzbunare Indiana.
Joi, Vineri:
SORA MARIA.
Sâmbătă:
Cuceritorul de inimi.
Duminecă:
Regina Cărbunelui.

CINEMA URANIA:

Marți:
AHASVERUS Partea I.
Miercuri, Joi:
AHASVERUS Partea II.
Vineri, Sâmbătă:
BANII MURDARI.
Duminecă:
YAMATE.

Cinema din T.-Maghiar:
Sâmbătă Duminecă:
CALUL ZIGOMARULUI.

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

O cauză dreaptă

In urma războiului pentru întregirea neamului s'a acordat tuturor membrilor corpului didactic ce au luat parte în război, o gradație de Merit militar.

De această gradație nu au beneficiat și învățătorii care au absolvit în 1916, sub cuvânt că nu au fost numiți în învățământ.

Ori cum putaau să fie numiți în învățământ, când glasul trâmbițelor îi chema spre o datorie mai mare, la care au alergat cu piepturile deschise. Toți au fost elevi ai școalelor militare din Dorohoiu, Botoșani și Iași, iar în urmă ofițeri la regimentele respective.

Au luat parte în luptele mărețe dela Mărășești, Oituz, Mărăști, etc., unde s'au arătat prlcepuți și plini de avânt. O parte din tinerii ofițeri — învățători, au închis ochii pentru totdeauna sub ploaia de gloanțe, iar alții au căzut răniți.

Astăzi, însă când sărbătorim cu toții unirea tuturor Românilor la care am luat parte cu viața noastră, astăzi când ei s'au angajat într'o luptă tot așa de prețioasă ca cea dinainte poporul Românesc prin voința conducătorilor, vrea să răsplătească pe aceia care au luat arte în lupte pentru ca aceasta să fie un îmbold spre îndeplinirea datoriei — îmbold nu atât material, ci mai cu seamă moral.

Dar pe memoriile date de către regimentele respective, Ministerul Instrucțiunii publice nu altul, a scris ; „Nu au drept la gradație de merit militar, nefiind titulari în învățământ.

Atunci amăgiți și descurajați până în suflet, învățătorii din seria 1916 se întreabă. „Sub ce titlu am luat parte la înfăptuirea idealului național, când am fost învățători cu diplomă și când suntem trecuți peste tot cu acest titlu ? Dacă războiul a venit mai înainte cu 16 zile de 1 Septembrie, data când trebuia să fim numiți în învățământ, se cade să ni se ia un drept câștigat cu prețul vieții" noastre, pentru o chestie de formă" ?

Aceste suflete isgonite de tatăl lor dela masa bucuriilor, cărora însă li s'au încredințat formarea sufletelor a mii de vlăstare, nu vor avea acea dragoste de muncă, cerută nu de lege, căci în această direcție ar fi prea puțin, ci de natura lucrurilor, spre a ajunge la scopul sublim pe care îl urmăresc formarea de adevărați cetățeni ai patriei.

Și după toate acestea, ne întrebăm : Oare în această țară mare și frumoasă nu se mai găsesc oameni drepți, cinstiți și de inimă ? I-a înghițit pe toți politicianismul și materialismul?

Numai putem înțelege nimic noi care stăm departe și ne uităm la toată această politică de desinteresare totală de școală și de sufletul ei „învățătorul". D-voastră oameni mari ai țării, vă hotăriți pentru mărirea diurnei, aduceți discuția în parlament și a doua zi. gata 320 lei pe zi, plus celelalte; iar bietul învățător cu 15 lei pe zi, nici cât un ușier, rabdă, tace și muncește cinstit cu speranța că munca lui intensivă, va fi răsplătită odată, de cei ce înțeleg rostul unei munci rodnice.

Unde ne sunt oamenii noștri de școală? Unde este un al doilea Spiru Haret? Deschideți ochii mari de tot, și vedeți cum au început să sboare sufletele școalelor, au început să vă părăsească, când au văzut că nu mai este de suferit. Nu cred că lucrurile nu vă sunt cunoscute D-voastră, celor dela putere? Aici este enigma: Vedeți răul, puteți să-l îndreptați, dar nu vreți.

Pe lângă nerăsplătirea materială a învățătorului, căutați să lubiți și în starea morală și trageți cu creionul roșu peste numele tuturor învățătorilor tineri, cari au luptat pentru o cauză sfântă. Ei nu cer acest drept pentru bani; ci pentru că și-au făcut datoria la fel cu ceilalți și vor să fie răsplătiți tot la fel; iar pe lângă aceasta pentru a lăsa ca moștenire urmașilor lor: — „Meritul" — nu bănii.

In ceeace privește dreptul pe care îl au la această gradație este așa de evident, încât nu ne putem închipui cum se mai găsesc oameni, cari să nu-l recunoască.

Ei au fost învățători cu diplomă din 1916. Așa că nu puteți zice că n'au fost membrii corpului didactic.

S'a spus că n'au funcționat în învățământ? Cum putea să funcționeze, când se găseau cu arma în mână la granițele țării?

Rămâne stabilit, că ei au fost membrii corpului didactic, și-au făcut datoria către țară și deci merită această gradație care este de „Merit Militar."

Așteptăm ca D-voastră, cei ce puteți în măsură, să transformați într'un fapt împlinit această cauză dreaptă, alungând pentru totdeauna din sufletele învățătorilor îndoială, neîncrederea și descurajarea.

N. T. Ionescu
Deva.

Bugetul francez pe 1922

Lyon, 11 Iulie

Dl Paul Doumer, ministrul finanțelor a depus pe biroul Camerii bugetul pe anul 1922. Cheltuielile se cifrează la 25 miliarde, iar veniturile la 19½ miliarde.

Scăderea producției zahărului în Rusia

Lyon, 11 Iulie

Economiceskaia Jizu arată că în producția zahărului e în continuă scădere în Rusia sovietică

Declarațiile lui Stambulinsky

Sofia, 11 Iulie

Primul ministru bulgar Stambulinsky a declarat că deputatul Grosokoff a plecat la Constantinopol în concediu, iar nu în misiune pe lângă guvernul din Angora.

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 11 Iulie.

CAMERA

Ședința e prezidată de d-l Eusebie Popovici. Pe banca ministerială d-nii T. Ionescu, Garofild și Groza.

Se continuă cu votarea pe articole a legei încurajărei construcțiilor

SENATUL

Prezidează d-l Coandă. Pe banca ministerială d-nii Argetoianu, Garofild, Antonescu și Petrovici.

D-l PAUL BUJOR în numele opoziției naționale, adică a federației disolvate, declară că votează contra reformei cu amendamentele camerei.

D-l A. Constantinescu în numele liberalilor votează pentru lege în speranța că viitorul va îndrepta unele erori. Arată că Camera demagogiei trebue să dispară.

D-l ARGETOIANU cere votarea cu apel nominal. Legea obține 116 pentru și 17 contra. Senatul ova ionează.

D-l Coandă anunță că legea obținând două treimi va fi înscrisă în Constituție. I. P. S. S. Mitropolitul Miron binecuvântează pe cei care au votat pentru.

D-l AVERESCU mulțumește tuturor, iar președintele în semn de omagiu ridică ședința.

Vopsește curăță și spală

cel mai eftin, și mai frumos

spălătorie și vopsitorie chimică de stofe

„KRISTÁLY"

CLUJ, Fabrica și prăvălia centrală: Bucovina No. 32. (fost Munkácsi) 74

Primește și face expediții cu poșta.

Representantul din Bistrița este: M. V. Grünberger Piața No. 43 (sub gălete.)

Telefon 5 00—11211.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

Titulescu pleacă în excursie pe Dunăre acest fapt este pus în legătură cu votarea în acest timp, a afacerilor Reșița și concesionarea atelierelor C. F.

■

Guvernul ungar a cumpărat agenția Stefan din Roma pentru propagandă.

■

Stambulinschi agită în diferite ziare ideia plebiscitului în Balcani, singurul în drept să hotărască de soarta, provinciilor contestate.

■

Bulgaria uneltind contra Greciei a promis Serbiei Salonicul, în schimbul neutralității într'un viitor conflict greco-bulgar. Oferta a fost respinsă de către Pasici.

■

A apărut în capitală o broșură întitulată „Problema cea mare", opera Companiei Judiilor (Banca Blank) și a grupului de concesiune străin, al atelierelor C. F. R., tinzând să înșele lumea asupra adevărului a acestei afaceri necinstite.

■

Armistițiul între Anglia și Irlanda a fost încheiat, d-l de Valera a sosit la Londra.

Bugetul repartizează ministerului de externe un fond de 4 miloane pentru propagandă în străinătate Compania „Adevărului" pentru aceasta propagandă este în legătură cu acest fond care ar prinde foarte bine redacției dela Paris.

■

Consiliul de miniștri întrunit Duminecă sub președința d-lui general Averescu a semnat jurnalul pentru rezolvirea lucrărilor curente a fixat taxele operațiunilor de import a stabilit legile care trebuesc votate în seziunea în curs; a stabilit punctul de vedere al guvernului cu privire la desbaterile bugetului. D-l Titulescu a comunicat schița discursului său în care va vorbi despre buget, despre chestia despăgubirilor de război cuvenite României, și despre datoria publică. In cele din urmă membrii guvernului au schimbat câteva păreri asupra politicei generale. D-l Averescu a anunțat că pleacă în concediu pentru 20 de zile odată cu închiderea parlamentului.

■

D-l Tache Ionescu intenționează crearea unui nou subsecretariat de stat al externelor. Comisiunea bugetară satisfăcând cererea, politica de risipă continuă.

Tratatul româno-polon

Din Varșovia se scrie lui „Temps":

In ședința dela 1 Iulie Dieta a discutat ratificarea convenției polono-române, încheiată la București. Raportorul Rosset a declarat că principiul statului polonez e să menție tratatele și să li se conforme.

Nici o țară de pelume, a spus el, n'aspiră la pace ca Polonia. In nici o țară nu s'au ivit dificultăți ca cele pe cari le întâlnim noi spre a realiza acest program.

Intră în spiritul guvernului polonez să închee cu statele vecine tratate pe baze precise. In primul loc vine alianța noastră cu Franța. Apoi, convenția noastră cu România. Această convenție obligă pe ambele state la un ajutor reciproc dacă un atac nejustificat se produce pefrontiera orientală. In cazul acesta, națiunea care nu e atacată, considerându-se în stare de război, dă ajutor celeilalte. Cele două popoare sunt datoare să se înțeleagă în privința tuturor chestiunilor de politică externă cu privire la relațiunile cu vecinii lor orientali. Dacă se produce un război de apărare, așa cum a fost socotit în acest tratat, nici un armistițiu nu se poate încheia fără consimțământul prealabil al ambelor guverne. Durata validității tratatului e de cinci ani. El nu va putea fi denuntat în timp de doi ani de cât dacă s'a comunicat cu 6 luni înainte de una din părți. Ambele popoare se obligă să nu închee alianță cu un al treilea stat fără înțelegere prealabilă între ele, cu excepție totuși a acordurilor semnate de Polonia și România spre a asigura executarea tratatelor. Dar în aceste condiții, cele două state trebuesc să se informeze reciproc de ceeace s'a făcut înainte de semnarea convenției polono-române. Astfel, Polonia cunoaște existența care leagă pe România cu alte state, tratate cari asigură menținerea și executarea clauzelor de la Trianon și Neuilly. Tot așa guvernul român e încercuit cu acordurile intervenite între Franța și Polonia. Ratificarea s'a aprobat de întreaga Cameră, minus socialiștii.

TELEGRAME

Intrepozite cehoslovace la Galați.

Praga, 11 Iulie

Ziarul cehoslovac *Kas* cere ca guvernul cehoslovac să construiască pe socoteala statului intrepozite la Galați în care să fie depozitate mărfurile cehoslovace.

Imprumutul extern bulgar

Sofia, 11 Iulie

Ministrul de finanțe bulgar va pleca în cu rând în Franța, Belgia și Elveția pentru regularea de chestiuni financiare.

Plecarea prințului Hirohito

Lyon, 11 Iulie

Prințul Hirohito, al Japoniei a plecat din Paris. Cu această ocazie a trimis o telegramă de mulțumire lui Millerand, care a răspuns cordial.

Conferință de c. f. de la Bozen

Praga, 11 Iulie

La Bozen a avut loc conferința între reprezentanții căilor ferate italiene, germane, austriace și cehoslovace pentru crearea unei asociațiuni tarifare internaționale. Conducerea acestei asociațiuni a fost încredințată Cehoslovaciei.

Pacificarea Irlandei

Horsea, 11 Iulie

Armistițiul încheiat între sinnfeineri și guvernul englez a fost primit cu mare bucurie în toată Irlanda. Toate operațiunile militare au încetat. Presa aduce laude regelui George pentru intervenția sa.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

XXXXXXXXXXXX

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

XXXXXX—XXXXX

ŞTIRI DE PESTE HOTARE

Armistiţiu în faţa Constantinopolului

„Daily Telegraph" află că generalul Harrington, comandantul forţelor engleze din Constantinopol, s'ar fi dus la Angoara, spre a face anumite propuneri lui Mustafa Kemal.

Polonia şi Mica-Antantă

„Freiheit" anunţă că ministrul de externe ceho-slovac, Beneş, s'ar întâlni la Zakopane cu ministrul de externe polon spre a pregăti intrarea Poloniei în Mica-Antantă.

Moartea Lordului Balfour

Lordul Balfour a murit în vârstă de 73 de ani.

Ciocniri între Japonezi şi Coreani

Se anunţă din Corea o ciocnire între trupele coreane şi japoneze, în cari coreanii ar fi lăsat 500 morţi şi răniţi. Mii de coreani nemulţumiţi tind să se unească cu bolşevicii din Siberia.

Briand pentru revizuirea tratatului din Sevres

In faţa comisiei afacerilor externe a Senatului, a declarat Briand că e necesar regularea problemei încă nelămurite între Turcia şi Franţă, cât şi o nouă orientare politică în Syria cerând creditele necesare pentru crearea unui nou statut diplomatic în Cilicia. A declarat apoi că speră într'o pace apropiată în orient, care ar modifica unele stipulaţii ale tratatului din Sevres; trupele franceze din Constantinopol nu vor interveni în diferendul greco-turc.

Turcii înaintează spre Dardanele

„Daily Cronicle" află că Turcii, în urmărirea Grecilor sunt depărtaţi numai cu câţiva kilometrii de zona neutră; Dardanelele sunt păzite de trupe internaţionale, compuse din englezi, Francezi şi Turci, cari se vor opune în caz că naţionaliştii Turci vor trece în zona neutră; în acest caz Antanta ar aduce trupe regulate, fiindu tărîtă într'un războiu cu Mustafa Kemal.

Marchizul della Torretta ia în primire portofoliul

După o convorbire de 2 ceasuri cu Bonomi, Marchizul della Torretta a depus jurământul; va fi numit şi senator.

Lupte de stradă la Roma

După o demonstraţie a muncitorilor din Roma împotriva fasciştilor, se întâmplară noaptea la Kolosseu certuri, cari degenerară în luptă, în cari organizaţiile de luptă ale socialiştilor atacară pe fascişti.

O scrisoare a ministrului de externe grec către Cicerin

După corespondentul din Atbene a lui „Matin", preşedintele de consiliu grec ar fi adresat o scrisoare lui Cicerin, în care arată că nu a fost niciodată în intenţiile guvernului grec de-a declară războiu Sovietelor.

Bulgarii şi reparaţiile

Bulgarii au cerut Aliaţilor să o scutească pe trei ani de executarea plăţilor şi a reparaţiilor.

Cum judecă germanii pe vinovaţii de războiu — Franţa rechiamă misiunea juridică dela Lipsca

In urma achitării generalului Stenger, care a dat ordinul să se împuşte prizonierii francezi, guvernul a socotit că prezenţa unei misiuni franceze însărcinate să urmărească desbaterile Curţei din Lipsca, este de aci înainte nu numai inutilă, dar şi derizorie. In consecinţă d. Briand a telegrafiat ieri seară reprezentanţilor noştri să se înapoieze imediat la Paris. A sugerat de asemenea cabinetelor britanic şi belgian să se abţină de aci înainte, după pilda Franţei, de a mai trimite jurişti la Lipsca.

Comentariile presei permane

Comentând achitarea locotenentului Laule, „Freiheit" scrie: „Orice achitare este o victorie a reacţiunii militariste şi a naţionaliştilor germani. Dar orice victorie de acest fel, va constitui o pierdere în politica externă pentru întregul popor german".

Germania regretă

Guvernul german a exprimat misiunii franceze însărcinată să urmărească procesul dela Lipsca, regrete cu privire la ieşirea de la palatul de justiţie.

Misiunea franceză a cerut o anchetă cu privire la inacţiunea poliţiei.

Noul efectiv al armatei bulgare

Agenţia bulgară publică următoarele informaţiuni cu privire la noul buget militar:

Creditele şi întrebuinţările, prevăzute în bugetul 1921—1922 corespund exact dispoziţiunilor tratatului de pace. Efectivul total al armatei bulgare şi al grănicerilor se ridică la 22.931 ofiţeri, subofiţeri şi soldaţi şi 3080 funcţionari civili. El este strict conform tratatului de pace. Cele opt regimente vechi de cavalerie au servit de cadre formaţiunei nouei jandarmerii călare care diferă esenţial de cea veche.

Jandarmeria, deşi are o nevoie urgentă de mitraliere, nu posedă nici una. Prestaţiunea muncii obligatorii nu poate fi considerată ca o organizare militară.

Lenin nu mai speră în comunism

Corespondentul din Berlin al agenţiei germane de informaţiuni, spune că ştie de o scrisoare trimisă de Lenin unui prieten al său la Berlin.

Lenin declară că sistemul său a dat faliment în Rusia şi că a avut mari speranţe în inteligenţa poporului rus şi mai ales în aceea a lucrătorilor.

De trei ani a trebuit să lupte necontenit cu apatia lucrătorilor şi a ţăranilor.

Lenin declară între altele că e incapabil, de aci încolo să mai conducă poporul rus.

Intr'o scrisoare trimisă lui Krassin, îl însărcinează să se pue în relaţii cu grupul socialist a emigraţilor ruşi.

834—1921 ing. 4811—1921 cons.

Concurs public

Oficiul ingineresc al oraşului Cluj publică concurs executarea lucrărilor de reparare externă şi internă la vama I. din Calea Regele Ferdinand Nr. 151.

Ofertele referitoare în plic închis se vor înainta oficiului ingineresc al oraşului până la 20 Iulie ora 11 a. m., ofertele sosite mai târziu nu vor fi luat în considerare.

Foile preliminare referitoare la executarea lucrărilor să află la oficiul ingineresc, pentru 12 lei exemplarul.

Cluj, la 11 Iulie 1921.

SUCEAVA,
p. şefinginer.

87[4]

No. 1392—021 873

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că toate locurile de şef de lucrări asistenţi şi preparatori, dela Institutele şi Clinicele acestei Facultăţi, se declară vacante pe 1 Octombre 1921.

Concurenţii pentru aceste locuri, au a-şi adresa cererile lor Domnilor Directori ai Institutelor şi Clinicelor respective, până la 20 Septembre crt.

Numirile se vor face în baza dovezilor despre rezultatele examenelor făcute.

Cluj, la 11 Iulie 1921.

Decanatul Fac. de Med.

Cautăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localităţi

Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaş, Cojocna, Homorod, Malnaş, Ocna Sibiului, Odorhelu, Sovata, Tinca, Topliţa Română, Vâlcele.

Doritorii se vor adresa în scris administraţiei ziarului notând adresa exactă precum şi ultima poştă.

Serbările societăţii Mărăşti

Societatea Mărăşti constituită sub presidenţia de onoare a D-lui General Averescu imediat după glorioasa bătălie a anului 1917 şi recunoscută ca persoană morală şi juridică prin legea publicată în M. Of. No. 92—1920 a hotărât să dea mari serbări populare în parcul oraşului în zilele de 16 şi 17 lulie a. c. în folosul reconstruirei regiunei Mărăşti, distrusă cu ocazia luptelor de mai sus, sub auspiciile Comandamentului Garnizonei.

PARCUL ORASULUI CLUJ

Mari Serbări Populare

organizate de societatea Mărăşti în zilele de **Sâmbătă 16 şi Duminică 17 Iulie** a. c. pentru sporirea fondului de reconstruire a regiunei distruse de războiu cu ocazia glorioaselor lupte din vara anului 1917 pentru întregirea neamului

PROGRAM, FEERIC, ARTISTIC şi SENZATIONAL

Mare şi frumoasă tombolă cu toate numerile câştigătoare ◆ Mare bătae de flori, confetti şi serpetine ◆ Mare bal câmpenesc ◆ Teatru de varietăţi cu Cabaret cu cele mai bune şi mai frumoase artiste Lacul decorat şi luminat feeric a giorno, cu curse de bărci, **curse în saci, curse pe jos, curse de măgari.**

Toate cu premii instituite de comitetul de organizaţie. Tot parcul va fi luminat toată noaptea, cât vor dura serbările, iar la 12 ore noaptea îşi va lua zborul marele dirijabil romăn M3 sub salvele de foc de artilerie

Jocuri de Căişori, Bărci şi Ruletă,

Jocuri de artificii, focuri bengale, rachete şi roţi de foc, care vor scoate 3500 limbi de foc pe minut în forma de soare şi semi lună, toate confecţionate special în ateliere de pirotechnie din Paris, (Le vallois). — La orele 12 noaptea va începe balul în saloanele bufetului cu alegerea reginei balului, care va fi întronată pe fotoliul regesc cu toată ceremonia obicinuită. — Serbările se vor deschide prin 101 lovituri de tunuri trase de artileria grea, instalată special pe dealul Cetăţei. — In tot timpul serbări va funcţiona o poştă AMERICANĂ, mari surprize, cari din lipsă de spaţiu, rămân a se afişa în ajunul serbărilor după noi instrucţiuni ce se vor primi ulterior de la Comitetul Central de Organizare al Serbărilor din Bucureşti — Să aşteptăm cu nerăbdare ziua aceasta de mare petrecere populară, care va fi un mare eveniment pentru iubiţii cetăţeni ai oraşului Cluj.

Intrarea generală Lei 5·—. Militari grade inferioare şi copii Lei 2·50. Plus taxa de 10%

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ care posedă limba română, germană și ceha având școală de gospoderie caută ocupație ca conducătoare. Adresa la ziar sub No. 40.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4'5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzători ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

ȘCOALĂ de limba română, franceză și engleză. Piața Carolina 1, etaj.

SE CAUTĂ companiist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informații se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Publicațiune.

Direcțiunea construcțiilor de Căi Ferate cu sediul în București, Bulevardul Schitul Măgureanu 47, aduce la cunoștință că în ziua de 15 Iulie 1921 va ține la sediul ei în București, licitație publică pentru executarea lucrărilor de construcție ale liniei de Solonta-Chișinau din Crișana, lucrari consistând din terasamente lucrări de artă (podețe de zidărie) și două poduri de lemn peste râurile Crișul Alb și Crișul Negru.

Specificarea lucrărilor și condițiile de licitație se află publicate în Monitorul Oficial No. 65 din 26 Iunie 1921 care se poate găsi la reședința Prefecturei fiecărui Județ. 863

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Publicație.

Se aduce la cunoștința generala ca în ziua de 20 Iulie a. c. ora 10 a. m. se va vinde prin licitație publică orală la reședința Regimentului 7 Jandarmi din Calea Moților No. 74 două automobile N. A. A. și Humobil vechi care nusunt necesare Regimentului.

Licitația se va ține în conformitate art. 72—83 din legea asupra contabilității publice a statului iar proprietari acestor automobile se pot presente cu acte de proprietate pentru a le ridica până în ziua și ora sus citata.

Concurenții vor depune și garanția de 10% din valoarea ofertei.

Automobilele se pot vedea în ori ce zi la reședința Regimentului.

Comandantul Regimentului 7 Jandarmi 871

Lt. Colonel *Balan.* Cassier: Sub-Locot. *Marian.*

PRIMĂRIA ORAȘULUI MUNICIPAL ORADEA-MARE.

No. 2855—1921 preș.

Publicațiune de Concurs.

Publicăm concurs pentru îndeplinirea alor 2 locuri vacante de consilier la primăria orașului Oradea-Mare. La acestea posturi își pot înainta cererile toți aceia, cari posed calificațiuna teoretică și au practica recerută conform articol I. din 1883.

Consilierul-șef al secției economice trebuie să aibă calificația dela Academia agronomică, calificația juridică va servi spre preferință.

Noui petenți sunt datori a certifica că satisfac prescripțiunilor §-ului 28 din ordinul 9500—1919 al Consiliul Dirigent.

Ceice sunt în serviciu, va fi deajuns dacă vor adnexa f a ia de serviciu. Posturile sunt salarizate cu leafa clasei a VII-tea și aceia cărora li se va conferi postul, au indreptățirea, — conform serviciului prestat — a cere avansarea în clasa a VI de salarizare.

Consilierii noui numiți se vor încredința cu conducerea secției financiare și economice.

Ceice doresc a obține acestea posturi, își vor înainta cererilor primăriei orașului până la 30 Iulie a. c. ora 4 p. m. adresate Directoratului General al Internelor, adjustate în regulă. Petițiunile intrate târziu și neadjustată în regulă, nu vor fi luate în considerare.

Oradea-Mare, la 4 Iulie 1921.

Dr. CORIOLAN BUCICO, primar.

865

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 4925—1921. cons.

Publicare.

Orașul Cluj are nevoe 336.040 clgr. fân 157.739 clgr. oves și 100.340 clgr. pae toate acestea de calitatea primă.

Prețurile sunt a se înțelege ab gara Cluj sau ab maeriștea orașului Calea Traian No. 19.

Primește oferte închise cati sunt a se inainta până la 31 Iulie 1921 la registratura consiliului.

875 *Consiliul orășenesc.*

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
ciocolată
839
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Se caută
2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.
A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

Doi monteri români pentru apaduct și electricitate cu praxă mai îndelungată pe lângă plată bună, caută urgent:
Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
TEODOR MAIOR
Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.
Tot acolo materiale electrice, instalații și mașini de scris cu preț redus.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. Fabricațiune de plicuri comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email inalterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară infine tot ce se înrudește cu această branse.
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Cautăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități
BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBALNA
ODORHEIU
BAILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BAILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMANĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA
Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 6—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 127 PENTRU MICA PUBLICITATE

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Au sosit casse de bani și cassete „Wertheim" prețuri ocasionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

Telefon:
Magazinul 144.
Birou 77.

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adresa urgent Administrației ☐☐ ziarului Infrățirea sub „Licurescu". ☐☐

In stradă principală e
de vânzare
din mână liberă:

o casă cu 5 încăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.
822

Sa deschis

Restaurantul „CORONA"

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. ☐ ☐ 44

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 521. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia proprie.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

Toată elită Clujului își de întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 ☐ **la pahar.** ☐

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. ☐ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. ☐☐☐
148

M. ANGHEL
210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

La parfumeria
d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux
Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

Administrația ziarului
„INFRĂȚIREA"

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4.
755 până la orele 3—4 p. m.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tiparit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 269 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 16 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRAD... (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Nedreptățirea agronomilor

— Corp tehnic sau agenți guvernamentali —

Fostul ministru de agr'cultură — pentruçă acum a rămas numai de Domenii — d-l Cudalbu, care nu e agronom, a întocmit într'o (bună zi împreună cu un deputat din majoritate proectul de lege pentru constituirea și organizarea corpului agronomic și, fără a cere avizul Societății agronomilor, singura în drept a-și da părerea în această chestiune fiindcă reprezintă interesele agronomilor din întreaga Românie și are în fruntea ei distinși specialiști, a reușit să-l treacă prin parlament. Prezentat prin surprindere, nediscutat aproape de loc a fost votat, așa că agronomii au fost puși în fața faptului împlinit.

In urma acestei lovituri consiliul central al Societății agronomilor din București, după o amănunțită examinare a legii, a emis părerea bine motivată că legea în redactarea ei actuală nu poate fi admisă întrucât atinge demnitatea de om și prestigiul carierei de agronom și a hotărât să invite pe toți agronomii a nu se înscrie în corpul agronomic până când noua lege nu va fi modificată în sensul intereselor agronomilor.

Adeziunile au sosit numeroase din toate colțurile țării.

Toți fruntașii agronomiei au iscălit un poces verbal prin care se obligă să nu se înscrie în corpul agronomic.

Agronomii din Ardeal la rândul lor au aderat cu toții la punctul de vedere al celor din vechiul Regat, După cum vedem ne găsim în fața unei formidabile mișcări de protestare, cu atât mai lăudabilă cu cât aproape toți agronomii sunt funcționarii Statului și prin urmare subordonații d-lui Cudalbu.

Directorii generali din Ministerul Agriculturei, adică colaboratorii de toate zilele ai ministrului Cudalbu și-au pus iscăliturile alături de agronomii cei mai mici.

Motivele cari au provocat ridicarea tuturor agronomilor contra ministrului Cudalbu sunt pe cât de grave pe atât de justificate.

Trebue să recunoaștem că starea agricolă a țării dela războiu încoace e departe de a fi satisfăcătoare și că numai îndreptând aceasta prin intensificarea producției agricole ne vom îndrepta finanțele zdruncinate și vom putea reda vieții publice buna dispoziție de odinioară.

Pentru aceasta trebue să atragem în corpul agronomic tot ce este mai vrednic ca putere de muncă și inteligență în generațiile care se ridică. Cum să-i atragi pe tineri decât oferindu-le pe lângă asigurarea unei vieți convenabile și prestigiul moral care influențează așa de mult când un tânăr e nehotărît în alegerea carierei?

Ori, tocmai din acest punct de vedere legea păcătuește. Din cauza dispozițiunilor legii tinerii muncitori și de caracter nu se pot dedica carierei agronomice. In adevăr comparând corpul agronomic așa cum e prevăzut prin lege cu celelalte corpuri technice ale Statului, ca inginerii și silvicultorii, constatăm că agronomilor li se creiază o situație inferioară cu toate că cu aceleași studii ca și specialiștii amintiți mai sus, căci pentru a deveni inginer agronom se cere tot cinci ani de studii.

Agronomii sunt supuși unor penalități cari nu se mai aplică astăzi nici în școlile primare și aceasta pentru motive neîntemeiate. Pe această cale dl Cudalbu a vrut să facă din agronomi niște unelte în mâna șefilor, cari să-i poată mînui așa după cum vor cere în cele mai multe cazuri interesele personale sau politice ale lor.

Din cauza șicanelor pe care în ori ce clipă ți le poate face un șef care nu te simpatizează sau care are tot interesul să aducă în locul D-tale o rudă sau un protejat, nu se vor mai putea aplica legile cu caracter agricol. Dacă punem în legătură portița lăsată deschisă șicanei cu aceea că un agronom nu are drept să-și exercite drepturile politice, pe care le are cel mai umil cetățean al țării, atunci ne dăm seamă pentru ce au fost redactate în felul arătat aceste dispoziții din lege.

D-l Cudalbru vreă să facă din specialiștii cari sunt agronomii agenții electorali ai guvernului, cam ce erau și mai sunt încă și acum administratorii de plasă: agronomul regional să completeze acțiunea administratorului, de plasă pentruca partizani guvernului să reușească totdeauna la alegeri. Această înjosire a demnității de agronom nu putea s'o facă decât d-l Cudablu, căci din fericire nici un agronom titrat n'a redactat legea împreună cu d-sa.

Dacă pe lângă dezavantajele arătate mai sus legea ar conține și dispoziții favorabile poate că n'ar fi provocat o așa de îndârjită rezistență. Dar, d-l Cudalbu, care n'a păcătuit nici odată prin diplomație în altă a avut inteligența să ofere agronomilor situații materiale de copiști și morale de sergenți de stradă. Să ne explicăm pentru a nu crede cineva că exagerăm. Un agronom stagiar care a studiat pe lângă liceul complet încă cinci ani de zile, are un salariu de bază de 450 lei. Abia agronomii cl. III-a primesc 550 lei, iar pentru a avansa se cer doui ani vechime și numai dacă ai merite excepționale, adică dacă este devotat prefectului județului ești avansat la legere E de prisos să mai a adaugăm că salariul de bază al consilierului agronom, cel mai înalt grad din corpul agronomic e abia de 2000 lei.

(Urmare în pag. II.)

Impozitul pe celibatari

Unul din confrații noștri din Capitală, înregistrând activitatea legiuitoare febrilă a acestui sfârșit de sesiune, era să spun de... stagiune parlamentară, ironizează noul proect de lege pentru impozitul asupra celibatarilor, depus la Cameră din inițiativa câtorva deputați.

Nici un impozit nu se poate bucura de simpatia opiniei publice. Nimeni nu jertfește bucuros din tezaurul său particular, fie că reprezintă produsul unei munci oneste, fie că a fost adunat prin speculațiuni mai mult sau mai puțin îngăduite. Cu atât mai puțin însă are să fie bine primită propunerea de a se așeza un nou tir pe capul cetățenilor neînsurați sau acela al cetățencelor nemăritate. Nici unii, și cu atât mai puțin celelalte, nu vor consimți să fie socotiți ca niște fericiți privilegiați, asupra cărora se poate percepe o dare specială. Un flăcău bătrân nu e un îmbogățit de război; o fată nemăritată nu e în nici un caz... un speculant.

Iată pentruce impozitul asupra celibatarilor nu poate să fie popular decât în rândul oamenilor însurați. și presupunem că reprezentanții națiunei cari l'au propus sunt, toți, vechi susținători ai unui fericit cămin conjugal. Prevedem însă dilema în care vor fi puși. Pentrucă, din două una: sau socotesc pe bieții, celibatari ca pe niște nenorociți singuratici, cari nu cunosc binefacerile vieței de familie, și atunci e crud să-i mai lovești pe deasupra cu un impozit deosebit, sau invidiază soarta acestor oameni liberi, cari pot să stea cât vor la cafenea, — avantaj pe care trebuie să-l plătească la administrația financiară, — și atunci... au de dat socoteală acasă.

Dar, se va replica, din partea contrarie, că birul asupra celibatarilor nu e făcut pentru a pedepsi pe cei cari n'au vrut să-și ia o tovarășe de viață, nici nu constitue o amărăciune mai mult pentru fecioarele cari nu și-au putut găsi un mire. E vorba de un scop mult mai înalt, social, — acela al înmulțirei populației. Recunoaștem aci o imitație de proveniență franțuzească. Intr'adevăr, populația Franței stagnează de câteva decenii.

Să ni se ierte optimismul, dar românul n'a avut nevoie niciodată de stimulente sau de amenințări pentru a-și face, în toate felurile, datoria sa cetățenească în folosul Patriei. Căci, dacă Statul ar fi echitabil și ar pune odată cu darea pe hoteri, și un premiu pentru fiecare copil, — pur și simplu s'ar ruina...

Să lăsăm deci fiecare țară cu nevoile și leacurile sale. Noi, mulțumită rassei noastre viguroase, nu suntem amenințați încă de o depopulare. Statisticele sunt de față. Prin urmare, putem să ne permitem mai departe luxul flăcăilor bătrâni și al fetelor nemăritate...

A.

Evenimentele din Asia Mică și Aliații

Grecii anunță de săptămâni de zile că vor începe în Asia mică o ofensivă în stil mare, și respingând mediațiunea propusă de Antantă, și-au manifestat voința de a nu primi deocamdată altă soluție decât aceea a armelor. După cât se pare Kemaliștii le-au luat-o înainte, începând pe toată linia afacuri încoronate de oarecari succese, cum s'a întâmplat în regiunea Ușak, în apropierea liniei de cale ferată care plecând din Smirna, întâlnește la Afium-Karabissar pe aceea a Bagdadului. Pe de altă parte aceștia au ocupat Ismid, pe care au evacuat-o în grabă grecii și care constituia pentru aceștia o poziție cu totul excentrică față de întreg frontul lor. Ar fi prematur de a trage din aceste fapte concluzii militare hotărâtoare.

Guvernele aliate trebue să se înțeleagă de pe acum în vederea diferitelor eventualități care pot să se producă. Eroarea lor, care explică în parte situația haotică din Orient, a fost că s'au lăsat surprinși de evenimente.

E natural ca în urma refuzului Greciei de a primi mediațiunea oferită de Aliați, aceștia nu vor mai da Greciei ajutor politic sau militar. Grecia, cu toate că invoca motivul că acum este executarea voinței și hotărârii Aliaților, urmărește o acțiune dinastică. Afară de asta, inițiativa guvernului din Atena compromite interesele tuturor națiunilor care vor restabilirea ordinei și a liniștei în Orient. Fostul ministru Steeg caracterizează de minunea această stare de lucruri când spune în Acțion Naționale următoarele:

„Grecii ocupați cu pregătirea unei ofensivei pe care o prevăd glorioasă, a refuzat să primească mijlocirea Aliaților și nu există mijloc de constrângere pentru a-i hotări să-și schimbe atitudinea intransigentă de până acum atunci când un insucces militar remarcabil îi va fi silit să se resemneze mai mult sau mai puțin spontan

Aceste ricipitudini militare n'ar avea urmări grave dacă ar fi vorba de soldați de plumb manevrând pe un foc de război. Din nefericire Aliații au în ceea ce a fost și rămâne Imperiul otoman, interese materiale și morale cari pierd prind permanentizarea acestei tragi — comedii. Una din urmările cele mai supărătoare ale atitudinei adoptate de greci este îndrăzneala Kemaliștilor cari au înaintat până la porțile Constantinopolului.

Naționaliștii sunt deja la Ismid, pe marea de Marmara, la mai puțin de 100 kilometri de Scutari. Flota aliată îi poate fără îndoială împiedeca să treacă pe malul European, dar nu să devie stăpâni politici ai Stambulului. In acest caz ce ar deveni în aceste condițiuni dispozițiunile luat pentru a controla strâmtorile și a asigura libertatea lor permamentă. Mulți oameni uită rolul pe care l-au jucat păzitorii de ieri ai Dardanelelor și Bosforului cari prin acțiunile lor au prelungit războiul cu mai mulți ani. Unul din rezultatele cele mai fericite ale victoriei în ce privește Orientul ar trebui să fie garantarea libertății definitive a strâmtorilor.

Aceasta e o problemă care în general e independentă de conflictul greco-turc și care este pentru Aliați și în special pentru noi români de o importanță vitală.

Ar fi o nebunie să ajungem pe nesimțite la regimul de odinioară. Pentru aceste motive Aliații trebuie să deschidă bine ochii și să nu aibă prea multă încredere în naționaliștii turci, cari până ieri au fost prietenii Germaniei, cari au atacat mișelește pe francezi în Cilicia, cari s'au aliat cu bolșevicii și cari în definitiv vor reconstituirea Turciei dinaintea războiului

Aliați să trateze cu Kemaliștii, dar numai în măsura în care aceștia din urmă primesc soluțiunile date de cei dintâi. Să nu pierdem din vedere că toți aliații din timpul războiului mondial încearcă o apropiere. Așa la Ineboli a sosit o misiune bulgară care a plecat la Angora.

Situația din Orient e prin urmare mai încurcată ca niciodată și nu va fi posibil de a o descurca decât print'o acțiune comună a tuturor Aliaților.

Evenimentele zilei

Monopera magnaților unguri

Ratificarea tratatului de Trianon a produs aici o adevărată consternație. Manopera ungară de acum înainte va fi alta.

In loc de revendicări teritoriale, ungurii vor cere admiterea lor în Liga Națiunilor și acolo vor provoca o continuă stare de spirit defavorabilă vecinilor lor, inventând tot timpul pre inse persecuțiuni asupra maghiarilor din țările moștenitoare ale Austro-Ungariei. Această propagandă intensivă, ungurii o vor face mai ales ca să fie populația în excitare patriotică și s'o împiedice astfel de a cere reforma agrară pe care magnații nu vor s'o dea cu nici un preț.

Înțelegerea bulgaro-kemalistă

Ziarul oficios Kemalist din Angora „Haki-Miet-Mülle" anunță sosirea unei delegațiuni bulgare la Inebal din care face parte și Glip-bey.

Ziarul „Embros" amențând acest fapt pune în evidență duplicitate guvernului bulgar cu toate că dl Stambolusky ar fi declarat în mod oficial că Bulgaria va rămâne neutră în conflictul greco-kemalist.

Presa greacă se exprimă în termeni hotărâți să ia măsurile de rigoare în deplin acord cu Aliații pentru a împedica Bulgaria să provoace turburări în Balcani.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Nu mai facem comparație cu salariile pe care le primesc ceilalți funcționari căci ar fi de prisos. Diferența e prea zdrobitoare. Aceasta în privința salariilor.

Orice corp technic se bucură în cadrele unei discipline necesare de o autonomie efectivă. Aeasta e cazul ingineri'or și al silvicultorilor. Nici-o lege privind organizarea silviculturei sau a căilor de comunicație nu trece până ce nu sunt consultate de consiliul superior technic, compus din tot ce are mai distins ca muncă și experiență ingineria română. Nu aceiași e cazul cu agronomii, Consiliul superior agricol ca și comisia de disciplină au majoritatea membrilor numiți de Ministrul Agriculturei, care, fără a consulta decât registrele clubului din care face parte, va numi pe cei mai zeloși partizani ai guvernului, trecând peste orice alte considerații. De aceea când au afirmat că agronomii din punct de vedere moral sunt tratați ca sergenți de stradă au avut toată dreptatea, deoarece vor trebui să se supună dispozițiunilor Consiliului superior fără a protesta, căci altfel sunt trași la răspundere în fața comisiunei disciplinare.

Aceasta e legea pe care a trecut-o prin parlament d-l Cudalbu.

Un agronom.

Un strigăt de ajutor

Am inaintea mea Nr. 263 din 9 Iulie a. c. almult prețuitului ziar „Infrățirea", incare, pe pagina a 3 a, subtitul: „Demisionările învățătorilor și opinia publică", colegul Sântramu, se ocupă de soartea precară în care sunt dascăli români din România acum întreită.

Sunt acelea negreșit adevăruri crude de aceia împreună cu mine întreagă tagma învățătorească aderă și subscrie nu cu o mână, ci cu amândouă, cele afirmate de colegul susnumit.

Un strigăt de durere a fost și acesta, cum au fost și vor mai fi și altele, dar nu cu intențiune de răzvrătire, cum presupun unii, pentru că dăscălimea noastră nici când n'a căutat mărul de ceartă, ci a fost în toate vremile sentinelă credincioasă la postul încredințat, cu toate că destul au fost nerecunoștința și batjocorită și desus și de jos — unii din rea credință și alții din nepriceperea rostului lucrurilor.

Nemiră însă foarte mult faptul că în acestea grele vremuri de traiu, acest element de mare valoare, a devenit așa de neluat în seamă.

Subscrisul, în prezent nu sunt în activitate, dar am parcurs acest drum plin de nenumărate greutăți și amară suferință mai bine de 30 ani, și cu ce m'am ales la fine? Opensiune ridicolă în suma de 22.50 Lei din care să trăesc, plus ruinarea sănătății. E cu putință, în aceste zile una ca aceasta. Iar dacă ne strigăm desnădejdea suntem socotiți ca bolșevici. Suntem acuzați că ne ridicăm împotriva stăpânirei noastre și împotrivă țării. Ei bine, nu, acesta este un strigat de durere al omului desperat, care de pe marginea groapei cere salvarea. Și salvarea aceasta, numai statul, are sfânta datorință să o facă, pentru că e tare nedrept, ca unii săpiară în neagra mizerie, după muncă grea și îndelungată; iar alții să înoate într'un belsug realizat pe căi necinstite.

Cerem dreptate!

Toma Simu
inv. pens.

ECOURI

Monumentul geniului latin

Liga fraternității intelectuale latine, întemeiată în Maiu 1916 de către ilustrul scriitor francez Paul Adam pentru a întruni toate țările latine în jurul aceluiași Ideal. Secția franceză a acesteia a hotărât să înalțe la Paris în grădinele palatului regal, un monument măreț Geniului latin, care este un admirabil simbol al prieteniei care trebue să unească națiunile de rasă latină și să contribue la strângerea legăturilor de solidaritate morală și intelectuală și de înțelegere economică.

Inaugurarea acestui monument va avea loc azi 12 Iulie la ora 9 și jum. dim., în fața Președintelui republicei franceze, a ambasadorilor și miniștrilor tuturor statelor latine care au participat la ridicarea monumentului Spania, Italia, Portugalia, România, Argentina, Brazilia, Columbia, etc. și cele mai distinse personalități ale lumii latine.

Vor vorbi d-nii Barthou, președintele efectiv al ligii, Francisco de la Barra îi va răspunde Ceremonia o va complecta unul din cele mai strălucitoare programe artistice.

Monumentul este opera sculptorului francez Jean Magron și reprezintă un om tânăr gol, perfect de frumos, care se sprijină pe un mănunchiu de arme și ține în mâna ridicată simbolul geniului latin.

Aspirațiile Ligei nu se opresc numai la inaugurarea monumentului Geniului Latin, urmăresc ajutarea răspândirei culturei latine și menținerea, datorită spiritului rasei, a supremației inteligenței asupra instinctului.

Louis Barthou colecționar

D-l Louis Barthou cere a strâns adevăra'e comori în faimoasa sa bibliotecă nu este numai un avar păstrător; plăcerea sa nu constă numai în a contempla aceste comori.

El pregătește câteva din obiectele sale, cele mai prețioase pentru expoziția Teatrului romantic, organizată de d-l Reymond Escholier, Conservatorul muzeului Victor Hugo Printre aceste obiecte este mai întâi ediția originală a lui More de Venise în care divinul Vigny a înscris o dedicație Mariei Darval după aceia o primă ediție a lui Cromvel pe care Victor Hugo o dedică tatălui său, generalul Hugo; apoi o altă primă ediție a „Burgraves, care conține mai multe pagini manuscrise și un bilet de invitație la prima reprezentație a lui „Herneni" care purta cuvântul de trecere „Hiero" scris de mâna lui V. Hugo.

Se știe, în adevăr, că pentru a preveni vicleniile și chiar falsurile unei Cabale, poetul a ales acest cuvânt spaniol cu care sunt îmbrăcate primele ediții ale dramei d-l Louis Barthou, colecționar, știe să unească apulența cu generozitatea.

Activitatea literară în Ungaria

Ziarul **Ujsàg** din localitate aduce stirea din Budapesta că după intervalul de stagnare literară, diferiți scriitori maghiari au inceput o activitate febrilă ale cărei rezultate se vor vedea în toamna anului acesta. Iată lucrările cari ocupă acum diferiți scriitori maghiari din Budapesta.

Mihail **Babits** lucrează la un roman social, despre care se zice că va fi de mare valoare.

L. **Cholnoky** a terminat acum romanul „Către cunoscutul vechi" în care vorbește despre satana și se adresează îndeosebi scriitorilor. Acum lucrează la o dramă socială în trei acte și pregătește o biografie a lui Victor Cholnoky.

Akos **Dutka** își strânge pentru editare poeziile sale apărute până acum.

Toma **Emödi** pregătește pentrutipar un nou volun de poezii și o dramă în trei acte.

Mihail **Földi** lucrează la romanul: „Sclavii iubirii".

Geza **Gardony**, pregătește un roman al carui subicat este viața preoților catolici.

Eugen **Heltai** terminâ în curând un mare roman pentru copii și o nouă comedie.

Francisc **Herczeg** scrie un roman istorie care ne interesă deaproape. Eroul romanului este Mihai Viteazul. In curând vor apare și două satire în două acte.

Alexandru **Hevesi** a terminat acum o piesă istorică care se ocupă de revoluția țăranilor din 1514 condusă de George Dozsa.

Iuliu **Juhàsz** pregătește o dramă literară în 5 acte. Subiectul ei este viața poetului maghiar Zrinyi.

Fridrich **Karinthy** așteaptă tipărirea romanului său: „O călătorie în Capiltoria", și lucrează la un roman psyhologic.

Toma **Kobor** pregătește un roman pentru ziarul său, cu titlul: Cele 77 vieți ale lui Adam Pok.

Ioan **Komàromi**, după îndelungate studii prepară un roman istoric despre Tamas Eric.

Desideriu **Kosztolànyi** a scris un roman cu titlul: „Poetul sângeros" în care se ocupă de împăratul Nerone. Lucrează deasemeni la o piesă în versuri și pregătește pentru tipar lucrarea sa în trei volume: Anthologia poeților".

Lola **Kosàryné-Rez** scrie un nou roman.

Iuliu **Krudy** va termina în curând romanul început în „Uj Könyv" cu titlul: Ce a văzut Bela Orbul în iubire și în durere.

Geza **Làszlo**, pregătește un roman social.

Eugen **Miklos** lucrează la un voluminos roman liric.

Francisc **Molnàr** pregătește o impozantă piesă teatrală fantastică.

La câte un roman nou lucrează încă. Moricz Zsigmond, Aladàr Schopfling, Nicolae Surànyi, Anna Szederkényi, Iulius Szini, Tormai Cecilia.

Geza **Szilàgyi** adună pentru tipar poeziile sale descriptive și a terminat romanul "Orgia spaimei".

Sigismund **Szöllössy** terminâ o presă teatrală în trei acte: „A fostodată o fată".

Szomory **Desideriu** scrie un roman istoric din timpul regelui Ludovic al II-lea al Ungariei, iar Eugen Tersànszky a terminat acum două romane.

Cum se vede producția literară a vecinilor noștri dela apus este destul de bogată și de variată.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Ardealul cel bun

Citind 2 cărți cu versuri: „Răvașe 'ntabără" de Livia Hulea Rebreanu și „Blestemul codrului" de Ovidiu Hulea.

Pentru cei cari s'au descurajat așa de repede de starea de astăzi a Ardealului liberat, pentru cei cari s'au speriat de greutățile și greșelile inerente unei schimbări de stăpânire și de regim, însfârșit pentru cei cari văd un semn de grozav pericol în firească alternare a înălțării ideale din vremea războiului desrobitor cu depresiunea morală a primilor ani următori, acelora le recomandăm lectura binefăcătoare a poeziilor soților Hulea. E, în căldura și sinceritatea acestor versuri, fără nici-o cântare de pretențiozități stilistice și fără setea de a da aparența unei veșnice noutăți, ba une-ori continuând prea fidel tradiția versului patriotic ardelean, e atâta nestrămutată încredere în virtuțile neamului nostru și atâta convingere adâncă de dreptatea cauzei românești, a cărei victorie dă Transilvaniei singura formă de viață adevărată, liberă și democrată, încât nu termină nimeni citirea celor două cărți fără să nu-și înseninieze privirile asupra viitorului acestei provincii.

Impletirea însă între cele mai intime simțăminte ale tale și stările pământului natal, nicăieri nu e mai bine realizată ca în cele două volume, cari sunt un vibrător imn al străvechii dragoste de „glia" părintească.

Regăsim aci Ardealul cel bun, cel neçopleșit de influențele păgubitoare ale străinilor, vecini de eri de alaltăeri și totuși încălcători ai drepturilor celorlalți, cel cu brațele deschise pentru toți frații români, cel care trece peste șovăeli și slăbiciuni ca să-și menție dârz, o viață întreagă, apostolatul idellor salvatoare de naționalism sănătos, care nu exclude cel mai larg umanitarism.

Și unul și altul, soții Hulea vorbesc pe aceiași linie despre țară, despre rude și despre dragostea lor.

Amintind de durerile Ardealului robit, cu fiii duși în războiul, care nu era al lor, în duioasele „răvașe 'n tabără" ale d-nei Hulea, nu dăm peste nici o notă falsă, peste nici-o tiradă, din cele așa de dese în literatura naționalistă de ocazie și de paradă.

Din îmbinarea fericită a ridicării măreție, până la cea mai desinteresată și gata de jertfă preocupare pentru țară cu sentimente prilejuite în sfera cea mai apropiată de sine, familiară, autoarea aduce chiar în cele mai viguroase și mai energice din versurile sale o fină și plăcută nuanță de gingășie femenină.

Cât de frumos spune prietenelor sale:

„Plângând să strângem flori de primăvară
Și-apoi, grăbind în țările pustii,
La cei ce dorm sub cruce „pentru țară".

Să le așezăm pe scumpele lor glii . . .
— Ei vor simți 'n hodina lor amară
Că-s dela noi și că-s dela Florii . . ."

Cu un temperament foarte înrudit, d-l Hulea, în bucuria desrobirii Ardealului, se gândește la ai săi, în deosebi la tatăl mort cu dorul împlinirii visului secular:

„Câtă jale-a fost în lume
Tată pe când tu trăiai..
Să fii mort azi, când Ardealul
S'a schimbt din rob în craiu?!"

Domnia-Sa găsește însă și accente de-o rară putere:

„Nu blestem eu, ci blestemate ochi
Nevinovați, de lacrimi roși plini,
Ci blesteme-te mânile orfane,
Cari cer un corn de pâine să le-alini!"

Totuși, în genere, și versurile sale sunt acoperite de un ușor văl de discreție (caracteristic de altfel, scrisului românesc din Ardealul oprimat). Vorbind de apărarea din trecut a neamului nostru, poetul se adresează, figurat, lui Isus:

„O, Rabbi,
Invie, puternice Domn,
Că nu mai pot slabii!"

E de remarcat cât de bine reușește Domnia-sa de a adapta factura și ritmul versului poporan:

„Mândru revărsat de zori,
Ochi frumoși strălucitori,
Deschideți voi genele,
Să râdă poenele,
Să cânte isvoarele,
Să-mi joace mioarele . . ."

D-na Hulea scrie versuri de-o neprețuită drăgălășenie, când vorbește de copii. Așa e, bunăoară, „Rugăciune":

— „Inger drăguț și blând,
Mult te rog îngenunchind
Și cu orchii lăcrămând,

Că de-o fi și-acum să vii
C'un brad plin de jucării
Pela dragii tăi copii;

Să-mi aduci — de vii la noi —
In loc de-alte lucruri noi —
Pe tătucu din răsboi . . ."

Am schițat numai ceva din interesul, ce-l prezintă aceste două volume de versuri, cari constituesc însă în întregime o lectură plăcută și înălțătoare.

Poate că sufletele noastre, obosite și dornice de liniște după zbuciumul războiului, nu mai vor să răscolească vechile dureri ale neamului acesta așa de încercat. Cărțile, cari ne vorbesc de trecut, sunt azi mai puțin dorite. Dar, în momentele de deprimare sufletească, când stelele de nădejde își întunecă sclipirea, să redeschidem cărțile trecutului. Ele ne vorbesc de suflete mari și tari în suferință României mici și a provinciilor subjugate. Să fim noi mai pre jos în fericirea României-Mari și a provinciilor liberate?

N. G. T.

Cronica politică

Partidul național și reforma agrară. Se știe că partidul național a votat contra reformei agrare și desigur că lucrul acesta a trebuit să mire pe toți.

Partidul național care cu orice prilej se așează pe temeiul hotărârilor luate în adunarea națională dela Alba-Iulia a luat atitudine potrivnică față de o reformă al cărei principiu îl găsim înscris și în programul acelei adunări. Ori reforma agrară din vechiul Regat se întemeiază pe acelaș principiu al expropriere, iar ca realizare este mai largă decât reforma alcătuită de partidul național pentru Ardeal.

Ceiace a îndemnat partidul național să voteze împotriva legei agrare a vechiului Regat au fost desigur anumite considerațiuni de politicianism.

Căci atunci când se dă țărănimei 3,300.000 de hectare, când 92% din întinderea pământului cultivabil al țării trece în mânile celor cari îl lucrează, nu se mai poate vorbi de nerezolvarea problemei agrare. Sunt neapărat încă mici amănunte cari se vor rezolvi cu vremea, dar în liniile cele mari, în fondul său, chestiunea agrară și-a găsit soluția prin expropriere, principiu înscris încă din 1917 în Constituție, și se găsește astăzi tradusă în fapt.

Valoarea reformei înfăptuite, noi n'o putem prețui acum așa după cum merită pentrucă n'avem perspectiva istorică necesară.

„Rolul de desrobitor al țărănimei din vechiul Regat revine Ardealului — adică partidului național — spune Patria. Țărănimea de dincolo de munți se află acum, prin rezolvarea problemei agrare, și votul universal dezrobită și stăpână pe munca ei, prin urmare nu se mai poate spune de o viitoare dezrobire a ei. Iar partidul național a încetat de mult de a fi reprezentantul Ardealului care politicește se găsește astăzi împărțit.

Votul partidului național împotriva reformei agrare nu poate fi privit decât ca o nouă greșeală săvârșită de oameni cărora le lipsește o concepție politică hotărâtă.

Concluzii interesate

In foia „Beiuș" din Bihor a apărut un articol cu titlul „Sodoma", în care se descrie a faptă imorală a unui învățător. Articolul este scris de P. E. Papp protopopul gr.-or român din Beiuș. Nu fapta condamnabilă a acelui învățător mă îndeamnă a scrie, ci procedarea ne la locul ei și concluzia nelogică a autorului.

Foaia „Beiuș" este — cel puțin după titlu — un organ pentru propagandă națională; ea apare săptămânal și este pentru popor. Autorul, divulgând această faptă imorală în popor, a făcut un rău serviciu moralei publice. Nu s'a gândit autorul la ce va cugetă a mamă, ori un tată, când baiatul sau fetița căci bătrânii nu prea știu ceti — vor ceti o faptă așa rușinoasă și murdară? Astfel de fapte, dacă e să se ventileze în public nu au loc în foi pentru popor. Autorul însă n'a ținut seamă de aceasta, căci a fost preocupat de altă chestie, și ca să ajungă la țintă nu și-a precupețit mijloacele, de cari se servește. El și a propus să deducă, fără a argumentă, din un caz imoral singuratec, întâmplat cu un învățător dintr'o școală a statului că întreagă instituție, adecă școala de stat e vinovată pentru aceasta.

Iată concluzia autorului: „De aceea ministrul instrucției ar aduce enorme servicii statului, dacă nu s'ar grăbi cu statificarea școalelor confesionale române, la din contră să le întăriască...". „Vom scăpă atunci de multe calamități și vom creă o pleiadă de luptători contra curentelor, și pornirilor, cari subminează autoritatea statului".

Nu mă surprinde militarea autorului, ca preot-protopop, pentru susținerea școalelor confesionale, surprinzător e procedura superficială și nelogică: a învinovăți a instituție pentru crima unui individ.

Cazuri de imoralitate, izolate, au comis și indivizi din serviciu școalei confesionale ba chiar și din cler, ar fi însă absurd, a deduce, că însuș instituția ori tagma e vinovată. Autorul ar trebui să știe, că prin procedarea sa natămă fără temeiu întreagă tagmă învățătoriască de stat, care are atăzi o chemare mai plină de răspunderi decât în trecut. Autorul ar trebui să știe, că executarea obligativității și gratuității instrucției; care trebuie să se înfăptuiască, nu s'a putut face în nicio țară din lume pe baze confesionale, așă nici la noi nu va fi posibilă; ar trebui să știe că în România nu sunt numai școale confesionale române și că unificarea sufletească a neamului nu se poate face prin școli confesionale. Autorul ar trebui să știe, că suntem începători pe toate terenele vieții și ne-având puteri intelectuale apte și vrednice pe deplin în număr suficient, s'au întrebuințat și valori dubioase, fără selecționare; așă se face că au ajuns mulți, unde n'au meritat. In un punct nimerește autorul adevărul, unde critică controlul slab însă și aci e partial: învinovățește numai statul alesul însă nu. Statul lasă destul teren și confesiunilor pentru educația religioasă-morală. Confesiunea, prin organele sale, propune religia și morala, primește mărturisirea elevilor, îi cumineca. Cum de n'au putut observă ori află organele confesionale florile ofilite? N'a fost și aci negligență?

Să lăsăm chestia instrucției altor persoane, cari s'au ocupat mai intensiv și mai temeinic cu ea! Școalele de stat vor aduce ori-când statului și neamului servicii „enorme" — vorba autorului — ca și cele confesionale

Suferințele din trecut ne unificase sufletește pe teren politic cu excepția transfugilor. Acum, fiind liberi, se observă deja un fenomen trist: se destramă unitatea pe motive confesionale. Pleiada de luptători ai autorului ușor pot deveni luptători confesionali adecă distrugători ai unității sufletești naționale. Unificarea sufletească a neamului numai școala primară de stat o poate da pentru întreagă massă a poporului.

Invățătorii din Bihor, în conferință din anul acesta, au enunțat, că instrucția și educația la poporul nostru trebuiesc înfăptuite pe bază religioasă-morală. Implimiască-și și confesiunea datorința și-atunci autorul să nu se teamă de statificare!

Batăr.

Vasile Straut
învățător director.

Știri și fapte politice

Adus prin surprindere înaintea Camerei, proectul de lege pentru constituirea afacerei „Reșița", a întâmpinat după cum era de așteptat, o opoziție îndârjită. D. G. Mârzescu, ridicându-se în numele partidului liberal, pentru a protesta împotriva felului cum se încearcă votarea „Reșiței", a atras atenția Camerei că nici actul constitutiv, nici statutele societății nu sunt alăturate proectului de lege. Protestul a fost atât de energic și convingător, încât Camera a votat imediat propunerea d-lui G. Mârzescu, de a se amâna proectul de lege pentru altădată.

Pentrucă președintele Camerei este însă d-l Duiliu Zamfirescu, președintele consiliului de administrație al „Reșiței" și pentru că o parte din Adunare a fost cumpărată cu acțiuni, votul acesta „s'a anulat" și s'a procedat la un nou vot cu bile, care a fost falșificat grosolan, anunțându-se la sfârșit mai mulți votanți decât deputații prezenți.

Epilogul acestei farse nedemne s'a rezumat în cele două palme pe cari un deputat ardelean din majoritate le-a aplicat d-lui Oct. Tăslăuanu, autorul atacerei „Reșița". Sunt însă obraze cari nu roșesc după un asemenea neplăcut incident . . .

■

Mărturisim sincer că nu mai putem ține socoteala exactă a ministerelor și a subsecretariatelor de Stat, cari se înființează cu o înspăimântătoare regularitate. Am fi dispuși chiar să instituim un premiu pentru cititorul care va ghici câte departamente avem astăzi în România întregită. Cu neputință să nu se uite cel puțin unul . . .

D-l Tache Ionescu este autorul celui mai nou subsecretariat de pe lângă ministerul de Externe. Camera l'a votat, și comisiunea financiară l'a înscris în Buget. Iar bietul d. N. Titulescu trebuie să născocească impozite noui, pentru acoperirea cheltuelilor.

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Revista presei maghiare

Invățăturile marei adunări.

Ziarul „Ujság" publică un articol semnat de Elemér Gyárfás care dorește să scoată în evidență foloasele maghiarimii realizate prin „marea adunare". După ce constată că adunarea impozantă, a decurs demn de „o națiune plină de viață, cu o chemare istorică și expertă pe teren politic constată că prima învățătură e însuși faptul organizării și apoi continuă:

„Nimeni nu va putea zice despre cei cari vor ridica cuvântul în interesul maghiarilor că ei n'au mandat, că ar reprezenta numai o clasă sau o grupare. Maghiarii din România au format reprezentanța lor și la spatele lor se află cei două milioane de maghiari uni ari. Un important rezultat real este că adunarea a creat cadrele și formațiunile în cari va decurge viața publică a maghiarilor„. Nu a fost un fapt concret de mai puțină importanță nici formularea dorințelor maghiare în cele 21 puncte, cari vor produce un erou puternic sus și jos, înlăuntru și în afară de granițele statului. Nu ne vom opri numai la formularea lor ci vom căuta ca în timpul cel mai scurt să le realizăm. E incontestabil că aceasta cu depinde numai de noi și dacă acum nu vom putea realiza nimic, totuși vom putea ajunge rezultate pe terenul practic. Dacă la această grandioasă manifestare se adaugă și o voința tare de a lupta pentru dorințele și drepturile noastre, putem privi cu încredere în viitor".

După ce constată că soarta maghiarilor a fost depusă în cele mai bune mâni încheie cu credința că nici o ambiție personală nu va nimici unitatea acțiunii deoarece terenul de munca e atât de vast că fiecare talent și doritor de muncă va putea să afle locul corespunzător.

Școalele confesionale maghiare

Ziarul *Keleti Ujsag* aduce știrea că forurile superioare confesionale maghiare după o colaborare comună au stabilit un nou program pentru școalele secundare confesionale care va avea în vedere îndeosebi instrucția practică a elevilor. In ce privește școalele primare tendința forurilor confesionale a fost ca ele să înlocuiască școalele de stat maghiare despărute. „In această privință — continuă ziarul — s'a și realizat mult; deocamdată, însă din considerațiuni personale și politice până acum a fost imposibil ca confesiunile maghiare să ia sub conducerea lor toate școalele primare maghiare. In această muncă pentru acapararea de școli în ce privește teritorul locuit de săcui, tendința e ca în conformitate, cu art 11 din convenția minorităților, pre acest teritoriu să existe numai școli maghiare autonome, înlăturând în întregime școalele de stat.

Noul plan de învățământ al școalelor secundare confesionale împarte instrucția în două părți. In primele 4 clase va câștiga a a intensificare mai mare geografiă și istoria, apoi limba germană și cele trei limbi ale Ardealului, apoi cunoștințe largi economice.

In clasele superioare se va intensifica instrucția limbei latina, franceze, în școalele reformate limba engleză.

Planul de învățământ a fost aprobat pe timp de un an din partea directoratului cultelor din Cluj și în urma intervențiilor episcopului Mayláth el va fi pus în apliçare dela începutul noului an școlar. Retribuțiunile corpului didactive vor fi între 400 și 1000 Lei în plus ajutorul din partea statului.

Nefericirea Evreilor.

Ocupându-se de războiul greco-turcesc „Uj Kelet" afirmă că în urma perderilor suferite de Greci, ei s'ar răzbuna asupra Evreilor cari sunt masacrați cu sutele în toate comunele unde Grecii bat în retragere. „Ca și când soarta ar fi împrăștiat fii acestei nenorocite națiuni, ca războinicii încruntați să aibă asupra cui să se răzbune. Continuă apoi.

Intreagă campania Grecilor e inutilă, păgubitoare și nedreaptă. Ea a pornit din dorințe de acaparare și are caracterul luptelor de pirați războinici. In schimb naționaliștii turci luptă pentru apărarea patriei lor și independenței ei. Suportă un război de apărare justă și de aceea simpatia întregei lumi e de partea lor cu toate ca războiul a fost început de Constantin pentru a fi pe placul Antantei.

Incheie apoi sperând că comisia internațională care va cerceta frontul în curând va lua masuri pentru reprimarea atrocităților grecești comise față de Evrei rămași ca obiect de răzbunare.

Intrevederile de pe Nistru

Intâlnirea delegațiunei române cu cea a guverului sovietic

O telegramă sosită din Cetatea-Albă anunță că Sâmbătă la ora 1 d. a. în dreptul punctului Bugas, a avut loc întâlnirea delegațiunei noastre cu aceia a guvernului sovietic prezidată de d. Jacoblenw și Feidoman.

Delegațiunea rusă sosise din Odesa pe mica canonieră „Exorty", vas comercial al Ucrainei sovietice. Marinarii au dat onorurile pavilionului românesc.

Discuțiunile au continuat Sâmbătă toată ziua, întrerupând-se Duminecă dimineața.

Ele au fost reluate eri. Tratativele în curs, dintre delegațiunea noastră și cea a guvernului sovietic, au de obiect chestiunea navigației pe Nistru.

Repartizarea sporului de 350 de milioane.

Membrii comisiunei generale bugetare a Camerei s'au întrunit Sâmbătă după amiză sub președința d-lui dr. I. N. Angheiescu, raportorul bugetului general. Cu acest prilej s'a făcut repartizarea sporului de 350 milioane, care a fost astfel distribuit între ministere:

Instrucția publică 115 milioane, război 60 milioane, comunicații 20 milioane, domenii 8 milioane și jumătate, interne 25 milioane externe 5 milioane, culte 10 milioane, justiție 20 milioane, muncei 4 milioane. Restul a fost repartizat între celelalte ministere,

Toate aceste sporuri vor fi întrebuințate exclusiv pentru îmbunătățirea tratamentului funcționarilor.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui
SZEKELY și RETI
Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Acții
Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

INFORMATII

Am atras în mai multe rânduri atenţia direcţiei Poştelor asupra chipului mai mult decât neregulat în care se împarte corespondenţa în Cluj.

Pe ziua de azi ţinem la dispoziţia adresanţilor următoarele trei scrisori aduse din eroare, ca de obicei în altă parte decât la destinaţie:

1. Dr. Iuliu Hodor, Clinica ginecologică, strada Mico 3.

2. Levai I. Divizion 6 Escadron II, la „Felegvar".

3. Divizia 17-a Infanterie, serviciul intendenţei.

Pe unde o fi rătăcind însă propria noastră corespondenţă?

■

Locale

Cu toată severitatea ordonanţei privitoare la preţurile maximale, nimeni nu se ţine de ea mai ales în piaţa Mihai Viteazu unde nu se găseşte de cât un singur sergent, pe lângă că cantitatea alimentelor s'a redus la jumătate, preţurile maximale sunt complect desconsiderate şi nu se găseşte nimeni ca să forţeze aplicarea lor.

■

Intotdeauna am apărat autorităţile noastre. Ni-se pare însă de datoria noastră să le atragem atenţia atunci când subalternii comit fapte de acelea, cari pot compromite toată străduinţa autorităţilor superioare, de-a arăta maghiarilor că ştim să ne purtăm bine şi demn cu asupritorii noştrii de mai ieri, cu populaţia pacinică.

Deaceea cerem pedepsirea exemplară a lui Simion Iconaru, dedectiv la siguranţă, care abuzând de funcţia sa, a luat cu forţă dela domiciliu şi a maltrat în mod barbar în localul Siguranţei, atunci când nimeni nu era acolo, o doamnă văduvă şi şi cele trei fiice ale sale.

Financiare

După închiderea Corpurilor legiuitoare, d-l ministru Titulescu va începe tratative cu reprezentanţii marei noastre finanţe, în vederea conctractării unui împrumut intern ce se va efectua în toamna aceasta.

■

Dela C. F. R.

In vedera uşurării transporturilor, Direcţia regională a C. F. R. din Cluj a luat hotărîrea de a se înfiinţa un tren care să unească Salonta cu Oradea-mare. Prin această măsură se va uşura foarte mult transporturile în Ungaria.

■

Direcţia C. F. R. a luat dispoziţia ca pe viitor restaurantele din gări să nu se închirieze de cât cel mult pe doi ani şi numai la români, cu precădere la invalizi.

Universitare

D-l profesor dr. Th. Ionescu, a fost confirmat pe termen de doi ani, de la 15 Iunie 1921, în postul de decan al facultăţii de medicină din Bucureşti.

Politice

D-l Argetoianu a avut eri d. a. o conferinţă cu membrii majorităţii din Cameră, după care s'a luat hotărîrea de a se retrage câteva din proectele depuse din iniţiativă parlamentară spre a se înlesni votarea proectelor guvernului.

■

Comerciale

Camera de comerţ din Timişoara într'una din şedinţele sale s'a declarat pentru impozitul pe obiectele de lux.

■

Preşedinte al Camerei de comerţ din Oradea-Mare a fost ales d-l Fatu care a condus de altfel şi până acum lucrările camerei de comerţ.

■

In vederea satisfacerei traficului de mărfuri importate şi exportate prin portul Galaţi, s'a numit o comisiune compusă din reprezentanţii ministerelor de industrie, domenii şi finanţe, care să studieze sporirea capacităţei de manipulare a mărfurilor în acest port.

■

Muncitoreşti

La Arad continuă conflictul între muncitori şi patroni.

Tratativele directe care au avut loc între ei n'au ajuns la nici un rezultat împăciuitor.

Azi încep tratativele cu un delegat al Casei centrale a muncei.

■

Sanitare

In judeţul Caraş Severin s'au declarat câteva cazuri de tifos exantematic.

Autorităţile sanitare au luat severe măsuri de combatere a bolii.

Diverse

Monsegniorul Marmaggi nunţiul papal şi decan al corpului diplomatic din România va întreprinde în cursul acestei luni o călătorie prin toate centrele episcopale din Banat şi Ardeal. Ex. Sa va vizita Lugojul, Aradul, Oradea Mare, Clujul, Baia Mare şi Satu Mare.

Anunţăm cu acest prilej că ilustrul ministru papal poartă un deosebit interes neamului nostru, silindu-se să ne înveţe graiul.

■

Aflăm cu plăcere logodna d-lui Victor Jepurean din Sângeorgul român cu Domnişoara Susana Ilea din Comuna Ciurila.

■

In baza ordonanţei Nr. 11078 921 a Inspectoratului General a Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale Cluj, toţi domnii farmacişti şi moaşe cari doresc şi sunt în drept a cere recunoaşterea dreptului de liberă practică sunt invitaţi să se prezinte în persoană la 20 Iulie la oficiul sanitar superior al oraşului Cluj (Calea Victoriei Nr. 42 uşa 9.) unde îşi vor prezenta diploma şi vor da o declaraţie că doresc recunoaşterea de liberă practică, şi vor solvi taxa de 20 lei pentru publicarea în „Monitorul Oficial".

Comisiunea financiară a Camerei franceze a aprobat un credit de 280 de milioane pentru întreţinerea trupelor republicei cari se găsesc în Orient.

Diverse

Sâmbătă s'a judecat în continuare procesul „Tişiţei".

(Avocaţii Statului au cerut să se aducă dosarul ştampilărei acţiunilor „Tişiţei" dela Beru, voind să probeze că această ştampilare a fost făcută în mod fraudulos, în afară de aceasta reprezentanţii Statului au arătat că toate acţiunile trebuesc depuse aci în ţară, la dispoziţia Curţei, acestea sprea a se evita ca acţiunile să nu fie înstrăinate.

Al doilea incident ridicat de Stat a fos acela că întrucât Castiglione şi Micheş n'au depus la dosar decât două acte fără nici o valoare, întrucât în acest proces este vorba de o avere de miliarde să fie chemaţi aceştia la interogatoriu.

Curtea a respins primul incident şi a rămas pentru 20 Iulie în continuare pentru cel de al doilea.

■

Zilele trecute a sosit la Triest un vapor, care a adus prizonierii rămaşi încă în Rusia. Numărul prizonierilor sosiţi e de 1849. Intre aceştia se află foarte mulţi români din Ardeal şi din Banat, pentru cari s'au făcut toate pregătirile de repatriere.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionaprospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin rolce articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII:

Miercuri:
Răzbunare Indiana.
Joi, Vineri:
SORA MARIA.
Sâmbătă:
Cuceritorul de inimi.
Duminecă:
Regina Cărbunelui.

CINEMA URANIA;

Miercuri, Joi;
AHASVERUS Partea II.
Vineri, Sâmbătă:
BANII MURDARI.
Duminecă:
YAMATE.
Cinema din T.-Maghiar:
Sâmbătă Duminecă:
CALUL ZIGOMARULUI.

Citiţi „Infraţirea"

Excursiunile geografice de subt conducerea profesor Emm. de Martonne

Domnul Emm. de Martonne, profesor la Sorbonne şi mare prieten al Românilor a sosit iarăşi în oraşul nostru pentru a face ultimile pregătiri pentru marile excursiuni geografice organizate de Institutul de Geografie al Universităţii din Cluj şi conduse de Domnia sa. Impreună cu dânsul au mai sosit doi distinşi elevi ai d-sale domnii Pierre Fromont şi André Lequeux cari împreună cu domnul Robert Ficheux, venit încă din Aprilie a. c. în mijlocul nostru, vor lua parte la aceste excursiuni lucrând fiecare o teză asupra geografii României. Mai târziu vor sosi încă două eleve, domnişoarele Vergez-Tricour şi Girard, cari vor lua parte la cele două excursiuni din urmă Haţeg—Banat şi Bucovina—Basarabia—Dobrogea.

Distinşii oaspeţi au fost întimpinaţi în gara Teiuş din partea Institutului de Geografie din Cluj de d-nul profesor universitar V. Meruţiu şi de d-nul M. David profesor la Universitatea din Iaşi.

Excursiunea întâiu, în Munţii Apuseni, vă începe la 15 Iulie a. c. şi va sfârşi la 25 Iulie a. c. conform programei de mai jos. La această excursiune condusă de d-nul profesor Emm. de Martonne vor lua parte: dela Universitatea din Paris d-nii licenţiaţi în Geografie P. Fromout, A. Lequenx şi R. Ficheux. Domnii M. David profesor univ. Iaşi, V. Stanciu, prof. univ. Cluj, V. Mihăilescu, asistentul domnului profesor Mehedinţi, Bucureşti. S Oprean, prof. şc. norm. Cluj, N. Dragomir, prof. Deva T. Murăşan, prof. Turda. I. Ilieşiu prof, Timişoara, Din partea Marelui Stat Major al Armatei domnul maior Georgescu şi un reprezentant al Serviciului Geografic al Armatei. Dela Institutul de Geografie al Universităţii Cluj. V. Meruţiu prof. univ. R. Vuia, A. Florinescu asistenţi. I. Silaghi şi I. Rodean preparatori,

Programul :

Excursiunei Geografice în Munţii Apuseni.

15. Iulie. Cu automobil la Gilău, Rechetau, (Someşul Rece). Pe jos la Dâmbul Crucii şi la Biserica din Mărişei unde caii cu corturi aşteaptă. (Călare la dealul Copcii) (Panorama). Culcare la Holumbul sau Beleş.

16. Iulie. Plecare la 6 jum. Trecerea Someşului la Ioşica. Culcare în valea Someşului-cald aproape de cota 1063.

17. Iulie. Grupul A 1 şi A 2 pleacă fără corturi la 6 jum., ia prin Alaunul, Peştera Smeilor. De aici Grupul A 1 (fără cai) ia prin Piatra Tâlharului, Stânişoara, Buteasa trece valea Drăgan Muncei, Isvorul Minunilor, Stâna de vale. Grupul A 2 prin Piatra Grăitoare, Cârligata, Vârfu Munţilor, V. Poeni, Stâna de Vale.

Grupul a A 3 (cu corturi) Măgura Vânătă, Tomasca, Piatra Bogii, Vărăşoaia, Gârligata, (culcare aproape de Vârfu Poeni, sau dacă este vreme la Stâna de Vale).

18 Iulie. Grupul A 1 şi A 2 (şi Grupul A 3 dacă a ajuns la Stâna de Vale) pleacă prin Fântâna Galbenă (întâlneşte Grupul A 3 a Vârfu Poeni) Coboară prin plaiul Ferici. Urcare la Măgura Fericii. Coborare la Budureasa. Cu trăsura sau auto la Beiuş.

19 Iulie. Cu treu la vaşcău.

20 Iulie. Cu cai şi corturi la Vaşcău Seliste, Izvoru Bihori, Poiana, Zănoaga, cu trăsura sau auto la Deaul Mare, pe jos la Crisciord din sus (unde caii cu corturi aşteaptă) apoi prin Prislop la Zănoaga. Pe jos la Vârfu Bihor, la Cucurbeta. Călare la Muntişor.

21 Iulie. Plecare dela Muntişoru 6 jum. Coborâre la Glimla de sus. Peştera Scărişoara. Cu trăsura (sau automobil) la Câmpeni.

22 Iulie. Cu auto sau trăsura la Roşia. Pe jos prin Cetatea Satul Roşii. Dealul Ursului, Bucium, Detunata, Poeni, coborâre la Bucium-Şeasa unde aşteaptă trăsura sau auto. Cu trăsura sau auto la Abrud.

23 Iulie. Cu automobil la Braid şi Deva. Curmătura Vulcan, Brad. Pe jos urcare la Dealul Mare (Muncelu Mic aproape de drum. Pe jos urcare la Măgura. Cu tren la Alba-Iulia.

24 Iulie. Cu tren dela Deva (sau cu auto dela Alba-Iulia) la Aiud. Cu auto sau furgon militar la Remete. Intoarcere la Aiud.

25 Iulie. Cu automobil dela Aiud la Trăscău (şi la Turda. Dela Turda la Cluj).

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii.

Cetiţi „Infraţirea"

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publi. Reclama se primesc ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Pe stagiunea 1921--1922.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Eri a avut loc un Te-Deum la biserica Amzei cu ocăzia onomasticei regelui Petru al Iugo-Slaviei. Au asistat D-nii Antici ministrul Jugo-Slaviei Tache Ionescu, Colonel Teneșcu reprezentantul M. S. Regelui, Colonel Condeescu reprezentând A. S. R. Principile Carol; Nicoleanu, General Boboc și co onila sârbească.

■

D-l Alex. Pacol, senator de Baia-Mare a oferit suveranilor aurul, necesar făuririi coroanei M. Sale, Regina, din mina dela Baia, proprietatea sa.

■

In dreptul punctului Bugaș, în largul mării, pe canoniera „Exorti" (ucraniană) continuă tratativele între delegații români și sovietici.

■

Azi 13 Iulie are loc inaugurarea liniei ferate Buhăești Roman care este prima linie importantă după războiu. Vor asista D-nii Petrovici și Văleanu. Peste o lună va avea loc inaugurarea liniei noi Zîrleni-Basarabeasca.

■

Ziarul Adevărul a fost vândut societății „Presa" fără nici un act doveditor al vânzării. Fiscul a fost frustat astfel de taxele cuvenite lui.

■

Subsecretarul tezaurului D-l Angelescu a suferit un accident la vânătoare. Arma explodând i-a rupt două digete.

■

Dl Titulescu pleacă pentru 20 de zile în concediu In Septembrie d-sa va vizita centrele mari ale României controlând aplicarea noului tarif vamal, care pe lângă scopul protejării industriei naționale, urmărește și evitarea crahurilor financiare care amenință pe diferiți mari comercianți.

După terminarea curei ce o vor face în Franța, M. M. L. L. Regele și Regina vor vizita Parisul, Londra și Bruxelles. Aceste vizite vor avea un caracter oficial și nici un ministru nu va însoți pe suverani.

■

Legea advocaților, adică legea prin care se dă dreptul advocaților din vechiul regat de a se înscrie în barourile advocațiale din Ardeal, votată în senat întâmpină mari greutăți în Cameră grație curentului nefavorabil condus de ministru Groza. Acest fapt este considerat ca o manifestare a regionalismului care e atât de periculos.

■

Guvernul va lua noi măsuri pentru a ușura exportul de vite.

■

Subsecretarul tezaurului dl Angelescu vor lua noi dispoziții pentru a ușura schimbul biletelor băncei generale.

■

Guvernul maghiar, după cum anunță dl Andrei Hary, însărcinat de afaceri maghiar, într'o scrisoare către Adevărul, a hotărât că în urma ratificărei tratatului dela Trianon, va suprima agitațiile iredentiste.

Monitorul oficial ungar publică decizia prin care se dizolvă: organizația iredentistă; liga apărărei teritoriului, federația legilor apărărei, alianța națională Szekely precum și consiliile municipale a orașelor care funcțiunau pe teritoriul ungar.

Alianța cu Jugoslavia

— Textul convenției —

„Monitorul Oficial" de Luni 11 Iulie, publică următoarele :

La 8 Iulie 1921, s'a ratificat la București, Convenția de alianță defensivă încheiată între România și Regatul Sârbilor Croaților și Slovenilor.

Conform spiritului noilor tratate de pace cari cer publicitatea legămintelor dintre State, se comunică textul Convenției sus zise:

Convenție de alianță defensivă între Regatul României și Regatul Sârbilor Croaților și Slovenilor.

Ferm hotărîți de a menține pacea câștigată cu prețul atâtor sacrificii, precum și ordinea stabilită : prin Tratatul încheiat la Trianon, la 4 Iunie 1920, între Puterile Aliate și Asociate de o parte și Ungaria de cealaltă parte, și prin Tratatul de la Neuilly pe Seina, încheiat la 27 Noembrie 1919 între Puterile Aliate și Asociate de o parte și Bulgaria de cealaltă.

Majestatea Sa Regele României și Majestatea Sa Regele Sârbilor, Croaților și Slovenilor au convenit încheierea unei Convenții defensive.

In asest scop ei au numit ca delegați-plenipotențiari ai lor anume :

Majestatea Sa Regele României, pe d-l Tache Ionescu, ministrul Său al Afacerilor Străine.

Majestatea Sa Regele Sârbilor Croaților și Slovenilor.

Pe d-l Nikolas Pachitch, președintele Consiliului Său de miniștri ministrul Său al Afacerilor Străine.

Cari, după ce și-au comunicat deplinele lor puteri, găsite în bună și cuvenită formă, s'au înțeles asupra articolelor următoare ;

Art. 1. In caz de atac neprovocat din partea Ungariei sau a Bulgariei sau aceste două Puteri contra uneia din Inaltele Părți Contractante, în scopul de a aduce atingere ordinei stabilite de Tratatul de pace dela Trianon sau aceluia dela Neuilly pe Seine, cealaltă Parte se angajează să contribue la apărarea Părții atacată în chip determinat prin aranjamentul prevăzut de art. 2 al prezentei Convențiuni.

Art. 2. — Autoritățile tehnice competente ale României și ale Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor, vor hotări în comună înțelegere dispozițiunile necesare pentru executarea prezentei Convențiuni, într'o Convențiune militară care se va încheia ulteior în timpul cel mai scurt posibil.

Art. 3. — Nici una din Inaltele Părții Contractante nu va putea încheia o alianță cu a treia Putere fără a înștiința prealabil pe cealaltă Parte.

Art. 4. — Pentru a coordona sforțările lor pacifice, ambele Guverne se obligă a se consfătui asupra chestiunilor de politică externă reativă la raporturile lor cu Ungaria și cu Bulgaria.

Art. 5. — Convențiunea de față va fi valabilă 2 ani din ziua schimbului ratificărilor. După expirarea acestui termen, fiecare din Părțile Contractante va putea denunța Convențiunea de față. Ea va rămâne totuși în vigoare 6 luni după data denunțării.

Art. 6. — Convențiunea de față va fi comunicată Societății Națiunilor. (Pactul Societății Națiunilor).

Art. 7. — Convențiunea de față va fi ratificată și ratificările vor fi schimbate cât s'ar putea mai curând.

Drapt care Plenipoențiarii de semnați au semnat-o și au învstit-o cu sigiile lor.

Făcută la Belgrad, în dublu exemplar la 7 Iunie 1921.

(L. S.) **Take Ionescu.**
(L. S.) **Nik. P. Pachitch.**

Corpurile Legiuitoare

Ședința din 12 Iulie.

CAMERA

Prezidează d-l Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Averescu, Argetoianu, Goga, Văeanu.

D-l ZAMFIRESCU anunță depunerea raportului comisiunei bugetare.

D-l GOGA cere recunoașterea de persoană morală a muzeului „Renașterea română". Se votează. — Scandalul în chestia „Reșiței".

D-l Averescu cere camerei prin surprindere votarea afacerei „Reșița".

D-l G. MARZESCU arată imposibilitatea discutărei, când statutele și actul constitutiv nu sunt aduse la cunoștința adunărei d-nii Angelescu, Madgearu și Iorga protestează de asemenea.

D-l Mârzescu cere amânarea discuției. Propunerea sa obține majoritatea. Președintele anulează votarea. Procedându-se la o nouă votare cu bile se constată 187 votanți. Sunt 126 voturi contra, 103 pentru. Opoziția protestează contra falsificărei votului deoarece numărul voturilor e mai mare ca al votanților. Vocifecări zgomotoase — scandal.

D-l Mârzescu arată cauza atmosferei imorale a camerei care a fost cumpărată cu acțiuni Reșița. Nici un guvern serios și nici o putere judecătorească nu va aplica pe viitorul acest proect. Ședința continuă.

In acest timp deputatul Popa pălmuia în culoarul camerei pe d-l Tăslăuanu care-l acuza că a luat acțiuni Reșița.

SENATUL

Prezidează d-l Coandă. Pe banca ministerială d-l Titulescu. Se discută impozitul de avere până la art. 15.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Intre America și Franța

Ambasadorul Statelor-Unite la Paris, d-l Hugh Wallace, înainte de a părăsi Franța, unde lasă regrete unanime, a pronunțat un important discurs la banchetul, ce i s'a oferit la l'Independence Day. Intre altele, a spus:

„Perzist în convingerea mea că tratatul de pace ar fi trebuit să fie încheiat pe pământul german și că o armată de ocupație instalată în Germania ar fi trebuit să evacueze teritoriul numai în măsura exactă în care condițiile tratatului ar fi fost executate și banii datorați Franței și Belgiei ar fi fost plătiți."

Generalul Smuts a vorbit la Dublin cu De Valera

Cu toate desmințirile oficiale date de la Londra. se adevărește că Generalul Smuts, primul ministru al Africei de Sud a fost în strict incognito la Dublin, unde a conferit cu fruntașii sinn-feiner-ilor.

Se crede că marea sa influență și încredere, de care se bucură în Irlanda, vor avea un însemnat efect asupra negocierilor de pace, ajungându-se la un compromis, care ar da Irlandei un statut satisfăcător pentru aspirațiile ei naționale, fără să rănească prea mult amorul-propriu britanic.

Tratativele dintre kemaliști și reprezentantul Angliei rupte.

Din Orient sosesc știri nu tocmai bune. Se anunță ruptura convorbirilor între Mustafa Kemal și delegatul englez Hariton. Această intransigență a guvernului din Angora trebue atribuită fără îndoială ultimelor succese obținute în contra forțelor grece.

Acest fapt va împinge desigur Antanta să ia severe măsuri.

Președintele Harding primește misiunea Fayolle

După un dejun la ambasada Franței, unde a asistat și generalul Pershing, Mareșalul Fayolle și misiunea franco-americană s'au dus la Casa albă. Au fost primiți de Președintele Harding și d-na Harding.

Președintele și-a exprimat plăcerea de a primi misiunea și a spus că n'ar fi vrut ca o misiune așa de distinsă ca aceia condusă de Mareșalul Fayolle să treacă prin America, fără ca să-i poată ura binevenire.

El a adăogat că știe ce cordială recepție a avut misiunea în Canada și că speră ca strânsa cordialitate a primirii americane să compenseze scurta durată a rămânerii în America a misiunii.

Politica externă a guvernului din Angora

In expozeul Adunării naționale din Angora, Yussuf Kemal Bey, ministrul de externe, a subliniat bunele relații cu Moscova și Kabul și a exprimat nădejdea de a stabili legături grabnice cu Persia.

El a amintit respingerea acordurilor semnate de Bekir Sami Bey cu Franța și Italia, acorduri cari nu corespundeau aspirațiunilor naționale și-a expus propunerile, pe cari guvernul său le-a făcut în urmă Franței.

A încheiat astfel : „Politica noastră externă va urmări recunoașterea drepturilor noastre naționale, a independenții noastre întregi și a liberii desvoltări în afară de or'ce amestec străin."

Armistițiu în Irlanda.

Dr. Valera a hotărât, să primească invitația lui Lloyd George, rugând pe toți aderenții săi să înceteze orice atac împotriva trupelor engleze și persoanelor civile.

Nereușita întrevederii lui Kemal Pașa cu generalul Harrington.

După corespondentul londonez a lui „Echo de Paris" ar fi acceptat Kemal Pașa să trateze cu generalul Harrington, cu condiția ca Aliații să primească în întregime programul naționaliștilor Turci. Harrington n'a părăsit însă Constantinopolul, iar comisarii Aliați au răspuns înscris notei lui Kemal.

Primirea Germaniei în Liga Națiunilor.

După o știre din Geneva, secretariatul general al Ligei Națiunilor așteaptă cererea Germaniei pentru intrarea în Liga Națiunilor, dat fiind că Germania a primit asigurări din partea Franței și Angliei, că ele nu se vor opune unui atare pas.

Uniune balcanică împotriva Bulgariei?

„Stampa" din Turin anunță că în Atena au loc tratative între ministrul de externe grec și plenipotențiarii României și Serbiei pentru a interveni într'o eventuală apărare a Constantinopolei. Intervenția ambelor state, spune „Stampa", ar fi asigurată, ar fi cerut însă concesiuni, în sensul ca Antanta să stea neutră într'un conflict posibil al acestor state cu Bulgaria. Grecia să fie despăgubită de pierderea Smirnei, cu o parte din Albania.

Efectivele armatei lui Kemal — 125.000 oameni, 228 tunuri.

Corespondentul lui „Journal de Genève" la marele cartier al lui Mustafa Kemal Pașa trimite ziarului o interesantă dare de seamă asupra efectivului armatei care a înfrânt ofensiva greacă.

De fapt nu e o singură armată ci câteva.

Pe frontul din Anatolia, în fața armatelor grecești sunt vreo 80.000 oameni și 132 tunuri. Pe coasta mării Negre se semnalează alte zece mii de soldați. In Armenia se găsește o armată de 15 mii și 48 tunuri. In Cilicia și Mesopotamia sunt 20.000 soldați și 32 tunuri.

In total Kemal ar dispune de 125.000 soldați și 228 tunuri.

Armata e împărțită în divizii mici, fiecare de 4.500 oameni. Ofițerii sunt foarte numeroși unul de fiecare zece soldați. De altfel, aproape toți ofițerii cari au servit odinioară în armata sultanului, s'au înrolat acum sub steagurile lui Kemal.

Cât privește munițiile, Kemal este foarte bine aprovizionat din Rusia. De aci a primit, pe lângă mari cantități de munițiuni și materiale de artilerie, și numeroase avioane și gaze asfixiante.

Mulțămire.

Cercul studențesc „Câmpia și Mureșul superior" aduce și pe aceasta cale mulțumiri cătduroase tuturor acelora cari au sprijinit atât de frumos manifestația culturală din 10 Iulie 1921 în Mociu.

In deosebi aducem mulțumirile naastre d-nei și d-lui Dr. Emil Mureșianu d-nei și d-lui Dr. Emil Dan pentru frumoasa primire făcută și pentru neobositul concurs ce au binevoit să ni'l dea. Tuturor sprijinitorilor nostri păstrăm cea mai adâncă recunoștință.

Comitetul.

Industria Poloniei

Printre țările cari suferă din cauza situației economice generale Polonia se găsește greu împovorată întrucât industria ei a fost desorganizată în timpul războiului. Pe de altă parte în noua situație politică și economică a Europei ela nu și-a putu încă găsi pieţele de desfacere pentru produsele industriei sale, iar greutățile de comunicație împiedecă un schimb mai activ și continuu.

Printre statele în cari Polonia și-ar găsi debușeuri pentru industria sa, Rusia se află în primul rând. Situația politică a acestei țări fiind turbure transacțiunile comerciale nu se pot face încă. Afară de aceasta, Rusia se arată încă ostilă față de tânărul stat polonez, eșit în mare parte din fostul imperiu rusesc.

Industria poloneză are de luptat cu greutăți mari, cari vor fi înlăturate numai atunci când situația politică va fi clarificată. Dela vecinii săi, Germania, și Rusia, prima având industrie puternică proprie a doua, desi ducând lipsuri mari nu va constitui un debușeu pentru industria poloneză, Austria și Ceho-slovacia au industrii puternici desvoltate incât pot sub-ofenta Polonia. Așa fiind îi rămân Poloniei numai pieţele de desfacere pentru produsele sale industriale ale României, Ucrainei, Iugoslaviei și în mică parte, Ungariei care asemea își acoperă o parte din trebuințe prin producția proprie.

In primul rând, industria poloneză caută și speră ca va găsi pe pieţele românești desfacere pentru articolele sale industriale. Deacea, guvernul cași forurile economice poloneze au luat contact cu autoritățile noastre, transmitând ofertele industriașilor polonezi, spre luarea de cunoștință pentru lumea convercianta din țara noastră.

Oferta poloneză conține articole de cari țară noastră duce lipsă mare.

Industria polonă, în special, ne oferă fabricate și mărfuri de fier, otel table de cupru, plumb, sârmă de cupru plumb și otel, fabricate de sticlă, vopsele de ulei, mărfuri de galanterie și articole de confecțiune.

Pietele noastre duc lipsă de aceste fabricate și industria poloneză desigur își va găsi plasare la noi, dacă guvernul polonezi va sprijini comercianții noștri punându-le la dispoziție mijloace de transport. Comunicația în Polonia funcționează încă foarte slab. Dacă în direcția aceasta, autoritățele poloneze vor lua măsurile cerute de necesitățile exportului atunci industria polonă va găsi cumpărători la noi în țară, căci și diferința valutară, un leu 6 până 7 mărci polone, face ca prețul de cumpărare, oferă ațările cu valute al pari — sau rantagii cari nu le găsim în diferință mică.

Raco.

Viața sportivă

— Serbările Sindicatului Pressei dela 9 și 10 Iulie —

Sindicatul Pressei Române din Ardeal a dovedit o apropiere vie de chestiunile sportive oferind premii echipelor din Cluj și oferind în acelaș timp sprijinul necesar al pressei care va contribui mult la intensificarea mișcării sportive. Prin acest act s'a stabilit o legătură mai solidă între sport și pressă, din care sportul nu va avea decât să câștige. Prin acest contact se va înmulți numărul celor cari se interesează de mișcarea sportivă și fiind odată un cerc cât mai larg al publicului sportiv viitorul ei rămâne asigurat îndeosebi când acea ce va putea vedea publicul e joc frumos și cuprinzând calități bune. Ori întrecerile de Duminecă au scăzut dela adevăratul nivel și au fost expresia unei brutalități condamnabile cauzată în parte de acțiunea jucătorilor și în parte de slăbiciunea arbitrului, care n'a știut să re ducă animositățile la disciplină și joc omenos. Ast'el că publicul destul de numeros a plecat desgustat și desiluzionat de ceace a văzut.

Sâmbătă

Jocurile de Sâmbătă au decurs în condițiuni bune și fără asprimile jocului de Duminecă. Aci s'au întâlnit primadată pe teren ziariștii și artiștii români jucând un joc nul față de ziariștii și artiștii maghiari.

Ziariștii și artiștii români — Ziariștii și artiștii maghiari 0:0.

Echipele doritoare de o emulație și pe arena sportivă se prezintă compuse astfel: Români: Popa—Stoinescu, Mingard—Tolân, Popișon, Basarabescu — Cioculescu, Vernescu, Simionescu, Nauinescu, Buzea. Maghiari: Hajnal—Molitorysz, Muth—Székely, Bérczi, Bergmann—Mihalyffy, Kádat, Bartha, Hoffmann, Zádor. Ambele echipe joacă cu însuflețire dar cu puțină pregătire totuși jocul rămâne fin, distractiv și conducerile rămân fără rezultate în urma enervațiilor prea mari din fața porții. Arbitrul Koucz a fost ajutat în munca sa de arbitrii de linie Paul Stefan și Ruvinszky.

KKASE — CFR. 2 : 1 (1 : 0) Echipele desvoltă un frumos joc oscillator și cu combinații bune conduse îndeosebi de KKASE, față de cari CFR. se achită mai greui Goalul primi e marcat de Antalffy dela 20 m. distanță și intră din greșala portarului Salamon care se plasează greșit In a doua jumătate Tuson (CFR) egalizează însă în ultimul momen Romus marchează goalul decisiv. La KKASE. portarul Doach ap ră bine, Mann și Kronstädter joacă agil. In schimb la CFR. Kinizsi, Koza'k și Szüsc produc un joc cerespunzător. Arbitru : Czinczár, bun.

Duminecă

Haggibbor — KMTE. 4 : 0 (0 : 0). Echipa H. joacă cu trei rezerve totuși învinge ușor față de echipa muncitorilor cari au produs cel mai frumos joc în Cluj dela înființare. Apărarea susținută bine la început se demoralizează în urmă slabiciunii portarului,care scapă în poartă schouttul din corner al lui Iacobi. Tot astfel o nouă minge intră neapărată în poarta KMTE și numai al treilea goal marcat de Haggibbor e rezultatul meritat al unei munci serioase depusă de Weisz și Farkas I. In a doua jumătate jocul KMTE. se întărește mult și Haggibbor nu mai poate reuși de cât numai cu un singur goal.

KAC—Victoria 2:0 (0:0).

Cele două echipe cari ne deprinseseră la jocuri de calitate superioară azi au oferit cel mai desgustător joc din sezonul anului acesta, ca un corolar al decadenței ce a început să se accentueze pe întreagă linia în ramura footballului. Echipele au jucat cu forțe egale și de multe ori cu superioritatea Victoriei; rezultatul as fel nu prezintă decât pedeapsa pentru greșelile făcute în spațiul de pedeapsă. Ambele goaluri sunt marcate din 11, dintre cari ultimul nu era justificat. Jocul dacă a fost lipsit de combinații frumoase și stil corespunzător, a fost cât se poate de bogat în faulturi și alte apucături dure. Salvarea a trebuit să intervină pentru scoaterea de pe teren a lui Végh (Victoria) care e lovit intenționat de Deak. Deak părăsește singur terenul fără a mai aștepta pedeapsa.

Asprimea jocului se accentuează și Raduch (KAC) părăsește arena lovit grav Cipcigan (V) e scos din joc în urma pedepei aplicate de arbitru, astfel că jocul se termină cu câte nouă jucători la ambele echipe.

Victoria, a reclamat jocul care era un adevărat pericol de viață pentru jucători, astiel că din acest motiv premiile oferite n'au putut fi împărțite de oarece întâietatea concurenților e contestată.

Din partea noastră cerem ca autoritățile sportive să-ia toate măsurile pentru ca asprimea unor jucători să fie înfrânată iar arbitrii puțin energici să fie înlăturați.

Târgurile din anul acesta în Ceho-Slovacia

Consulatul Republicei Cehoslovace aduce la cunoștința publicului că în anul acesta vor avea loc în Republica Cehoslovacă următoarele târguri:

1. Târgul oriental la Bratislava dela 6—15 August a. c.

2. Al 2 lea Târg Internațional la Liberec (Reichenberg) dela 13—21 August 1921.

3. Al 3-lea Târg de Mostre la Praga dela 1—8 Septembrie a. c.

Vizitatorilor acestor târguri li se va acorda următoarele avantagii:

50 la sută reducerea asupra prețului voiajului pe toate C. F. Cehoslovace;

Reducere asupra taxei vizei pașapoartelor. Informațiunile și vizele vor fi date la Consulatele Cehoslovace din București, Cluj și Cernăuți;

Procurarea locuinței;

Informațiuni detailate se va acorda:

1. Pentru Târgul Oriental la Legațiunea Republicei Cehoslovace din București și la Consulatele din Galați, Cernăuți și Cluj.

2. Pentru al 2-lea Târg Internațional din Liberec la reprezentanții târgului ș. a.;

D-l I. Grunfeld et M. Goldmann București, strada Sf. Apostoli 6.

D-l Max Adler et Jacques Weissmann, București, Strada Lucaci 94, precum și la Consulatele Cehoslovace din Galați, Cernăuți și Cluj.

3. Pentru al 3-lea Târg de Monstre din Praga, la Comtoirul Popular Român, d-l Leo Margulies, București, Pasagiul Român 12, precum și la Consulatele Cehoslovace din Galați, Cluj și Cernăuți.

No. 751—1921.

Publicațiune.

ACADEMIA DE AGRICULTURA CLUJ angajează

o dactilografă

conform prevederilor bugetului care să cunoască perfect limba română. Prezentarea personal în fiecare zi dela 8—12 a. m.

879 *Direcțiunea.*

ADMINISTRAȚIA FINANCIARĂ REG. ROM. CLUJ.

No. 9479—1921.

Publicațiune.

Administrația financiară reg. rom. din Cluj provoacă pe toți patronii cari procură ori cui salar, pensie etc. ca până la finele lunei Iulie să înainteze administrației financiare declarația despre angajați și salariile obținute. Declarația să cuprindă următoarele rubrice: 1. Numele patronului; 2. Numele angajaților; 3. Data intrării în serviciu; 4. Salariu. Fie-care patron, este îndatorat a anunța eventualele schimbări a personalului.

După expirarea acestui termen, cei ce nu vor fi făcut declarați vor fi tratați ca contravenți.

Cluj, la 10 Iulie 1921.

Administrator de finanțe (ss.) *Costin.* Șef de secție (ss.) *Dr. Danilescu.*

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Aducem la cunoștința interesaților că reprezentanța ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Diui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să primească orice publicațiuni pentru ziarul nostru Infrățirea

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

De vânzare

Salon de Mahagoni

cu perdele de mătase

855 de primul rang Lei 9 00

Str. Iuliu Maniu 26 et I. 3. a. m

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ care posedă limba română, germană și ceha având școală de gospoderie caută ocupație ca conducătoare. Adresa la ziar sub No. 40.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna ztare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

ȘCOALĂ de limba română, franceză și engleză. Piața Carolina 1, etaj.

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Administrația ziarului
„INFRĂȚIREA"
primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 4925—1921. cons.

Publicare.

Orașul Cluj are nevoe 336.040 clgr. fân 157.739 clgr. oves și 100.340 clgr. pae toate acestea de calitatea primă.

Prețurile sunt a se înțelege ab gara Cluj sau ab maeriștea orașului Calea Traian No. 19.

Primește oferte închise cari sunt a se înainta până la 31 Iulie 1921 la registratura consiliului.

875 *Consiliul orășenesc.*

„OXIGEN"
INDUSTRIAL ȘI MEDICINAL
Societatea Anonimă Română pentru Industria Oxigenului, Acetilene și Gaze
Telefon 14-49. București, Str. Măgurele 93. Telefon 14-49.
Reclama 658 845

Înființează curând în Cluj o sucursală
cu depozit permanent de **Oxigen** industrial și medicinal. Acetilenă disolvată, **instalațiuni** complecte pentru **sudură autogenă,** fixe și mobile cu piese detașate și accesori. Produse și metale speciale pentru sudură. Devis gratuit.
OXIGEN GARANTAT PUR EXTRACT DIN AER LICHID.

Covoare.

Lucrate foarte artistic cu motive vechi românești calitatea cea mai fină se pot găsi și comanda numai în SIGHETUL MARMAȚIEI (Jud. Maramureș) la:
876

Matias Czernak
Comersant.

Dimensiunea lat. lung.	Felul covorului	Prețul Lei
50/50	Covor de scaun	75
50/60	Pernă pentru divan	180
60/130	Covor de pat	240
80/190	Covor de perete	450
100/150	Covor de birou	450
150/200	Covor de salon (cameră)	900
200/300	Covor de salon (cameră)	1800
250/350	Covor de salon (cameră)	2625
150/300	Covor de dormeze	1350
300/400	Covoare de salon (camere)	3600

Cartea Românească
Institut de Arte Grafice Sucursala:
COSINZEANA
CLUJ,
Str. Universității No. 3.
Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.

„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Marfuri de prima qualitate

Stofe pentru Dame
Stofe Bărbătești
Mătăsuri fine
Mouselinuri
Dantilarie
Panglici
Panză dublă 175—200 ctim lat.

Altas pentru plăpumi 180 lat.
Converture de Tüll.
Perdele de Tüll.
Covoare și Preșuri
Linoleum 70—90—180 - 200 - 275 ctim lat.

Articole de Mariage. 17
Incaltaminte Fine

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, droguriile și parfumeri.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea
au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint.

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Nu intrați în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Cumpăr casă
compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.
Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 128
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Ţară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantate.

Carton cu desen Englezesc lat.	7·—	Lei,	Stofe tără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc	25·—	„	„ „ „ „ „	17·—	„
Moso delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Foulard	25·—	„	„ „ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese	12·50	„	Broşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat.	8·—	„	„ „	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc	14·—	„	„ „ „ „	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbăteşti	8 Lei Perechia	
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

Au sosit casse de bani şi cassete „Wertheim" preţuri ocasionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

In ori ce direcţie execută
346 **cu preţuri convenabile:)**

Emil Blaga

CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

„GAMBRINUS"

RESTAURANT

Piaţa Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu culant, preţuri moderate. 653

De vânzare

„Tachimetre starke & Ramerer" 877

noi cu mică.

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de ploşniţe,
319 care le distruge chiar şi ouăle.
Preţul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piaţa Unirei

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Anul I. No. 270 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Duminecă 17 Iulie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA [illegible] NU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]TET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

Politica externă a D-lui Tache Ionescu

Cu ocazia ratificării tratatului de comerț româno-cehoslovac, d-l Tache Ionescu, în urma invitației exprese a d lui Vaida, a ținut să facă un lung expozeu asupra politicei externe duse de D-sa.

Știm cu toții că, atunci când Consiliul suprem prin note repetate și o violență crescândă ne ordona — alt termen e greu de găsit — să ratificăm tratatul de pace, motivul invocat de ministrul de externe de atunci pentru ratificare era următorul: ratificarea e numai o chestiune de formă care, odată împlinită, ne va, atrage bună voința Aliaților, cari nu se vor opune la oarecari revizuiri ale nedreptăților cari ni s'au făcut. Acestea au fost argumentele d-lui Vaida, argumente inspirate fără îndoială de d-l Tache Ionescu, care de fapt conducea de atunci politica noastră externă. De aceea vom examina roadele acestei politice din clipa ratificării tratatului de pace de către guvernul Vaida.

Ne-am fi așteptat ca politica de renunțare a d-lui Tache Ionescu să ne atragă cel puțin bună voința Aliaților, bună voința de care s'au bucurat turcii, sclavii de până ieri ai Germaniei, când conferința dela Londra a hotărît revizuirea tratatului din Sèvres. Aliații încurajați prin faptul abdicării dela dreptările noastre în mod așa de grăbit, când învinșii au spus atâta rezistență, ne-au întrecut rândul popoarelor orientale, pentru care nu există de cât obligații.

Și atunci au început pentru noi dureroasele consecințe ale politicei de renunțare sau după cum pretinde d-l Take Ionescu ale „politicei impuse de necesitățile morale ale neamului românesc."

Să enumerăm cele mai însemnate urmări ale acestei politici.

Anul trecut încheiasem o avantajoasă convenție comercială cu Austria în urma căreia trebuia să-i vindem cereale în valoare de 600 milioane lei, în schimbul cărora să ni se trimeată mașinile de care aveam atâta nevoie.

Odată cu acestea permiteam importarea de obiecte de lux în valoare de 6 milioane lei, adică 1 la sută din valoarea totală. Desigur o nimica toată. Imediat reprezentanții Antantei din București au protestat contra violării, tratatului din Versailles și au cerut să se admită și pentru țările pe care le reprezintau importul de articole de lux. Rezultatul a fost că am trebuit să declarăm nulă convenția cu Austria și să renunțăm la schimbul avantajos pe care îl puteam realiza.

Alt caz e acel al aplicării taxei de 50 la sută asupra mărfurilor de proveniență germană, taxă pe care englezii au renunțat să o mai aplice de acum două luni, dar pe care noi o aplicăm cu sfințenie și acum. Rezultatul? Germania nu ne trimete mărfuri și mașini pe care suntem obligați să le plătim în Franța și Anglia de două sau de trei ori mai mult.

Din punct de vedere economis rezultatele politicei d-lui Take Ionescu sunt dezatroase pentrucă împiedica refacerea economică prin propriile noastre mijloace, aruncându-ne cu concursul binevoitor al guvernului Averescu în brațele consorțiilor financiare străine cari de zece de ani râvnesc exploatarea bogățiilor noastre.

Dacă acestea sunt rezultatele economice, cele politice sunt și mai triste. Diferite tratate ne impun clauza minorităților pe care o executăm cu o lealitate mai presus de orice îndoială. Se aplică oare același tratament civilizat și românilor aflați sub stăpânirea sârbească sau ungurească? Evident că nu. Totuși Antanta n'a intervenit pe lângă guvernele respective pentru a se îndreptă o situație imposibilă. Și când aceasta e situația d lonescu își face un titlu de glorie din faptul încheierii unui tratat de alianță cu țara care ne-a răpit Banatul, punând astfel piatra mormântală peste nădejdile întregei românimi. In ultimele zile am luat cunoștință de hotărârea comisiei de technicieni întrunită la Paris prin care după ce-i se dă Serbiei 5 la sută se atribuie Portugaliei, Honduras, Siamului, Cehoslovaciei, Liberiei, Braziliei și României 1.5 la sută din despăgubirile datorite de Germania.

Hotărârea luată de numită comisiune fără a consulta măcar de formă și pe reprezentantul României arată în mod definitiv considerația de care se bucură țara noastră în fața Marilor Puteri. Și aceasta nu este datorită de cât tot d-lui Take Ionescu care trecând peste refuzul d-lui Titulescu de a semna convenția de la Spaa, a găsit de bună ulterior nedreptatea criminală comisă acolo de oamenii cei mai reprezentativi ai Antantei. Hotărârea de la Paris nu-i de altfel decât încoronarea operei a cărei cheie de boltă a fost politica de renunțare a d-lui Take Ionescu.

R.

Evenimentele zilei

Manoperile Bulgariei

In urma inzistențelor consiliului ambasadorilor din Paris, guvernul bulgar a fost silit să licențieze pe toți oamenii cari erau concontrați pentru așa zisa muncă obligatorie.

Se știe că această muncă obligatorie, era un simplu camuflaj al serviciului militar obligatoriu pe care bulgarii nu aveau voie să-i restabilească conform tratatului dela Neuilly.

România și Serbia a cerut marilor puteri să împedice Bulgaria de a voiala tratatul dela Neuilly și au reușit.

O statuie lui Eminescu

Fără îndoială, România de ert a fost mai darnică în statui și în monumente față de oamenii săi politici, decât față de scriitori și artiști. Bucureștii au eternizat în bronz figura unui modest gospodar al său ca fostul primar Protopopescu-Pake, dar n'a ridicat în nici un colț de stradă, în nici o piață publică, măcar un bust modest lui Alexandru Odobescu sau lui Vasile Alexandri. Cultul glorioșilor noștri morți, figuri dispărute ale geniului românesc, nu îmbrățișează destul de călduros pe acela cari au strălucit dincolo de arena treburilor publice.

Poeții își clădesc, e drept, monumentul operei lor, în cea mai neperitoare aramă. Așa zicea și strămoșul nostru Horațiu, care cel puțin în privința odelor și satirelor lui nu s'a înșelat. Marii tălmăcitori a sufletului omenesc îi așează piedestalul statuei lor ideale, în simțirea și în înțelegerea fiecăruia dintre urmașii vremei lui. Bustul de marmoră așezat la capătul unei alee de castani sălbatici nu vorbește mai mult despre nemurirea poetului mort, decât două versuri de-ale lui, pe cari toată lumea le știe pe dinafară ...

Iată pentru ce nu compătimesc memoria lui Eminescu pentru lipsa de până acum a monumentului său din Capitală. Două generații întregi și-au fermecat anii tinereței cu parfumul amețitor al poeziilor lui lirice și și-au adâncit moșteniri a în apa limpede și profundă a cugetării lui turburătoare. Ce poate însemna, sufletește, un bulgăre de bronz, al unui sculptor mai mult sau mai puțin inspirat, pe lângă strofele cari se strecoară vii, ca să vorbească pentru frământarea unei inimi sărace și necunoscute:

La geamul tău ce strălucea
Priveam atât de des
O lume 'ntreagă înțelegea,
Tu nu m'ai înțeles ...

Oficialitatea pretinde însă că lui Eminescu îi trebue și o statuie turnată în metalul care e mai puțin prețios decât aurul lumei noastre interioare. D-l Octavian Goga, în calitatea sa de ministru al Artelor, și-a pus numele său, care e și nume de poet, la sfârșitul unui călduros apel, — și lista de subscripție pornește, inaugurată de diurna pe zece zile a celuilalt liric, d-l Duiliu Zamfirescu, președintele Camerei, și, ceeace nu era Eminescu, președinte la „Reșita".

Eminescu își va avea deci statuia într'una din piețele Capitalei. Vom ști să dovedim astfel, — cu argumente de bronz, că știm să ne cinstim gloriile neamului, chiar și pe cele adevărate.

Pentru mine unul, tot mai mult va putea să însemne un suspin ușor, de seară, pornit în umbră din dosul unor ferestre deschise spre o grădină umilă de suburbie:

A fost odată ca 'n poveșt[illegible]
A fost, ca niciodată ...

A.

Speranțele unei împăcări anglo-irlandeze

— Sinn-feinerii acceptă invitația lui Lloyd George —

Problema irlandeză pare a intra în stadiul rezolvirii; de Valera a adresat o scrisoare lui Lloyd George în care exprimă dorința Irlandezilor de-a pune capăt certurilor ce turbură de veacuri cele două popoare, și de-a închega niște raporturi de bună prietenie între ele. De Valera și ceilalți conducători ai sinn reinerilor au primit invitația lui Lloyd George, de-a veni la Londra. Lucrul cel mai important e că guerilla irlandeză trebuia să fie suspendată deja Luni. Chiar dacă tratativele nu vor duce la rezultatul dorit, singur faptul că măcelurile de toate zilele vor înceta, trebue să fie privit ca un vădit progres. Pentru fiecare om simțitor a fost desigur un adevărat chin, să se gândească că în veacul al douăzecelea, trei ani după încheerea armistițiului, mai poate domni, într'o țară civilizată, o stare de fapte, ce nu se poate compara decât cu cele mai întunecate momente ale revoluției rusești. Incetarea acestor orgii și cruzimi este desigur o victorie a civilizației.

Pacea dintre Irlanda și Anglia ar fi desigur un eveniment istoric. Prin primirea invitației lui Lloyd George de către de Valera, marea încercare de împăcare între Anglia și Irlanda trece în al doilea stadiu, deoarece Conferința din Londra a fost precedată de tratativele dintre Sinn-feineri și polticenii din Ulster, despre a căror atitudine nu se știa prea multe.

„Conflictul catastrofal", de care a vorbit regele George în mesagiul său dela Belfast, care a durat sute de ani, ale cărui origini sunt din timpurile Elisabetei și Pitt, și a cărui rezolvire n'a reușit nici unui bărbat de stat englez, poate să-și găsească sfârșitul chiar în anul acesta. Lunî vor înceta ostilitățile dintre Englezi și Irlandezi. Lichidarea animozităților dintre cele două popoare ar fi cel mai mare succes politic al lui Lloyd-George; acesta l-ar putea obține, cu toatecă a urmărit în problema irlandeză o politică, care prin brutalitatea și intransigența ei, nu mai are pereche în istorie.

Cu o îndârjire fără margini, cu un fanatism feroce și cu întrebuințarea mijloacelor extreme, s'a dus lupta timp îndelungat. Libertatea de gândire a fos nesocotită în Irlanda, de dis-dedimineața până seara târziu erau străzile goale, agitatorii, și chiar numai cei bănuiți de agitație erau ridicați în timpul nopții din paturile lor; Anglia organiză o campanie de răsbunare împotriva Irlandei, în care s'au ars sute de sate și și-au găsit mii de oameni moartea. E greu de exprimat îndârjirea cu care ducea Anglia lupta cât și revolta cu care Irlanda reacționa față de atitudinea exterminatoare a Englezilor.

In schimb și Irlanda lucra fără cruțare. Zilnic se anunțau crime făptuite împotriva polițiștilor; franc-tiroriî irlandezi se întreceau în activitatea lor. De Valera își atâța într'una oamenii pentru a făptui cele mai mari acte de răsbunare împotriva împilării engleze; alături de Lloyd-George desigur că și acest om va fi în istoria engleză o figură ce va rămâne, de Valera, al cărui tată erade origine spaniolă, iar a cărui mamă este o irlandeză din comitatul Limerick.

Faptele îngrozitoare, ce se anunțau zilnic, luară proporții așa de mari, încât se ridicară în Anglia multe voci pentru o tentativă de înțelegere. In desbaterile Camerii Lorzilor se emise idea de-a face concesiuni Irlandezilor, de-a le acorda „Home-rule", și de-a le da în special o autonomie vamală; guvernul nu era însă dispus la atari fapte. Lordul Cancelar declară drept imposibile crerea unor taxe vamale față de Anglia și diversitatea impozitelor; în același timp accentuă asupra strășniciei măsurilor militare ce se vor lua împotriva Irlandei. Toți doreau să se ocupe militărește Irlanda, să se înceapă pedepsirea tuturor agitatorilor și să se pue capăt oricărei independențe a populației.

Inainte de-a păși în acest extrem, s'a căutat încă, odată o mijlocire, o echilibrare a contradicțiilor, metodă ce-a format până acum faima artei de guvernare engleze, care nu s'a desfășurat și în conflictul miner, de-abea acum rezolvat, și prin care, după un războiu exterminator, Englezii au reușit să-și facă din Burieprieteni și aliați. E foarte semnificativ că tocmai președintele consiliului dominiunei sud africane, generalul Smuts a jucat un mare rol în opera de împăcare cu Irlanda. Poate că a întreprins această tentativă având în vedere cât pierde vaza internațională engleză, și situația ei față de America, prin perpetuarea acestui conflict.

Impăcarea pare a fi aproape. Nu se poate trece cu vederea că trebuesc învinse greutăți și mai mari, dat fiind că Irlanda cerea până acum complectă ei independență cu o formă de stat republicană, pretenție repudiată de Anglia. Dreptul de auto determinare, care s'a introdus în unele teritorii ale Germaniî din 1918 și ale fostei monarhii austro-ungare, dar care azi nu vrea să fie recunoscut micei republici austriace, este un principiu de care a-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

tât Lloyd-George cât și opinia publică englezi nu vrea să audă când e vorba de-al aplica Irlandei.

Lloyd George reprezintă, cu toată energia și încăpățînarea ce-l caracterizează, idea, că nu se poate dărîma un produs al istoriei, fără a distruge cele mai mari și mai de preț valori; el reprezintă idea că cele două națiuni pot trăi împreună, fără a se îngenunchia una pe alta. Lloyd George vrea să pue la încercare principiul, pe care cu drept cuvânt l-a nesocotit cu ocazia desmembrării Austriei, și reușita acestei minuni nu este de domeniul improbabilității

R. C.

Congresul artiștilor din întreaga țară

Mari festivități, cu producțiuni și expoziții artistice în Parcul Carol din București.

Prin muncă perseverentă, conducătorii țării încearcă să facă unificarea administrativă, legislativă și culturală a diferitelor ținuturi; pe alocuri reușită, problema unificării prezintă desigur destule obstacole, cari nu pot fi ocolite decât prin capacitatea și erudiția celor ce colaborează la ea, ca și prin tact și bun simț. Dacă în multe ramuri de activitate, începutul, lucrul cel mai greu dealtfel, s'a făcut pe tărîmul artelor, primul pas se face acum de Ministerul Artelor. Într'adevăr, țara noastră, care posedă nenumărate talente și artiști profesioniști, nu poate fi în prea mare câștig, câtă vreme, munca lor nu e coordonată, cât timp activitatea unora se ciocnește de rezistența altora, cât timp elementele ce lucrează în același domeniu nu se cunosc și nu se apreciază, ca sub impulsul emulației să dea, atât calitativ cât și cantitativ, un maximum de rendament.

Diferitele categorii de artiști, muzicanți, pictori, scriitori, actori, sculptori, arhitecți, etc., sunt sindicalizați, în asociații, cari pelângă scopuri pur artistice, urmăresc și apărarea intereselor profesionale ale membrilor lor. În noile ținuturi ale României, aceste asociații sunt pe naționalități, așa avem de pildă, în Ardeal, asociația scriitorilor maghiari, asociația artiștilor maghiari, asociația artiștilor și muzicanților sași, etc.; astfel oameni trăind în aceeași regiune, cultivând aceeași categorie de artă, nu se cunosc, fac parte din asociații diferite, nu conlucrează, ba adeseori sunt mânați de interese protivnice, pentru motivul că sunt de naționalități deosebite; în fața acestui argument a căzut chiar și apărarea intereselor profesionale.

Ministerul Artelor, dându-și bine seamă de rolul ce trebue să-l joace în cercurile artiștilor profesioniști, conștient de adevărul că atâta timp cât sforțările talentaților noștri nu vor fi comune, coordonate și făcute în vederea unui scop bine, definit, arta românească nu va putea progresa, a lansat un pael, invitând toate asociațiile artistice din țară, la un congres general, care va avea loc în București, la mijlocul lunei Septembrie. La congres vor lua parte, după invitațiile ce s-au făcut, cântăreții, muzicanții, scriitorii, actorii, sculptorii, pictorii, arhitecții și criticii artistici. După festivitatea deschiderii congresului, la cari vor lua parte toate categoriile sus menționate de artiști, vor urma desbateri pe diferitele asociații ce ar îmbrățișa pe toți artiștii cari profesează o ramură a artei. În aceste desbateri pe categorii, la cari vor lua parte artiștii tuturor regiunilor și naționalităților țării, se va discuta în primul rând problemele privitoare la artă, și apoi chestiunile de interes profesional, Ministerul Artelor dorind ca din acest congres să ia ființă asociații profesionale de artiști, cari să cuprindă toți artiștii din întreaga țară, Români, Germani, Ungari, Evrei, Ruși, etc., ce profesează aceeași categorie, aceeași ramură a artei.

Pentrucă însă congresul să nu aibă aparența unei simple constituiri a artiștilor, Ministerul Artelor proectează niște mari festivități ce vor avea loc la Parcul Carol. Pelângă spectacole teatrale, reprezintarea operei „Aida" cu toate corurile mari din țară — al operilor din București și Cluj, al Societăților „Carmen" și „Cântarea României" și al asociațiilor corale din Ardeal, — cu orhestrele operilor din București și Cluj și cu orhestra societății „Filarmonica", pelângă concertele simfonice și executarea simfoniei IX de Beethoven cu orhestrele celor două opere și a marilor societăți corale, cari vor, avea loc în aer liber, în Arenele Romane, Ministerul Artelor intenționează instalarea unor expoziții de arte plastice, cât și împodobirea artistică, executată de cei mai de seamă arhitecți și artiști, ai Parcului Carol; aceste festivități vor dura cam zece zile, poate chiar două săptămâni, dând posibilități de producere fiecărei instituții, fiecărei asociații artistice.

D-l Marcel Botez, inspector general muzical, însărcinat de Ministerul Artelor cu conceperea și executarea programului anunțat, cu care am avut ocazia de-a ne întreține ne-a expus stadiul organizării acestui mare congres, care va aduna întreaga lume artistică din țară. Asociația artiștilor maghiari cât și asociațiile muzicale săsești și asociația scriitorilor maghiari au aderat la apelul lansat de d-l ministru Oct. Goga. Până acum numai Societatea Scriitorilor Români a făcut oarecari rezerve.

In ceea ce privește modalitățile cuartiruirii a diferiților congresiști, d-l M. Botez ne-a asigurat de întreaga solicitudine și interesul ce-l poartă Ministerul Artelor congresiștilor, ca unul ce a convocat congresul; toți cei ce vor participa la congres vor, fi găzduiți în modul cel mai satisfăcător. Din beneficiul festivalurilor, se vor plăti artiștii ce-și vor fi dat concursul la reușita lor, iar restul va fi împărțit, după cum se va stabili la congres, între diferitele asociații artistice.

Având în vedere importanța acestui congres, primul pas al unificării noastre sufletești pe tărîmul artelor, nu ne îndoim că apelului Ministerului vor răspunde cu însuflețire toți cei ce sunt într'adevăr artiști și sunt ca atare, pentru a putea pune baze unor directive cari să ne asigure prosperitatea artelor din România-Mare.

R. C.

ECOURI

Femeile savante

Poate că Moliere și-ar fi schimbat părerile despre femei, dacă trăind în zilele noastre, el ar fi vizitat unele din laboratoarele naționale din Anglia. Cu prilejul unei inspecții, niște venerabili profesori, legați de tradiția trecutului, fură scandalizați văzând pe tinerele și drăguțele asistente primind pe vizitatori, demontând aparate și explicându-le funcționarea cu o desăvârșită îndemânare și pricepere.

— Tinerile mele colaboratoare îmi sunt foarte folositoare, a declarat directorul. În chimia experimentală și practică ele sunt de o mare ingeniozitate și au multe idei fericite. Cred că pe terenul științei, activitatea femeiască va putea să se exercițeze cu mare succes. Degetele ușoare ale femeilor fac adevărate minuni la anumite lucrări, ca de pildă microfotografia, în care ele reușesc mai bine decât bărbații.

Și păstrându-și totuși toată grația femenină, ele își împlinesc munca cu multă seriozitate și se interesează profund de ea.

O anecdotă despre împărăteasa Eugenia

La Salonul din 1853, unde fu expus pentru întâia dată celebrul tablou al lui Courbet, Femei făcând baie (Les Baigneuses) despre care s'au spus atâtea lucruri, împărăteasa Eugenia văzuse tabloul Târgul de cai de Rosa Bonheur.

Însoțitorii împărătesei avuseră grijă să-i spună că nu trebuia să judece cai după cei văzuți în Andaluzia, patria sa...; că ceiace constitua principalul nerit al tabloului, ceiace îl făcea interesant pentru amorul-propriu național, era fidelitatea cu care artistul știuse să redea cea mai frumoasă rasă de cai din Franța, rasa percheronă.

Sosind în fața tabloului Femei făcând baie, cu forme pline ca ale nimfelor lui Rubens, împărăteasa nu-și putu opri un strigăt de surpriză:

Și femeile acestea sunt percherone?

O nouă lucrare a lui Maeterlinck

Ilustrul autor al Templului îngropat a scos de curând o nouă lucrare care poartă titlul ciudat:

Mai mult poate decât în tot ceiace a scris până acum, Maeterlinck pune în cartea aceasta acel rar misticism rațional care-l deosebește de toți scriitorii de azi.

Și în căutarea acestei taine mari, Maeterlinck ajunge la o veche constatare indiană care spune că singura divinitate pe care putem nădăjdui s'o cunoaștem trebue s'o descoperim în ceiace este mai adânc în noi.

Căci un dumnezeu sau un univers cari ar fi atât de mici încât mintea omenească ar putea să-i cuprindă, să-i înțeleagă natura și economia, să-i cunoască origina, scopul și marginile, ar deveni atât de strâmte încât nimeni nu s'ar resemna să rămână veșnic prizonier înăuntru lor. Omenirii îi trebue infinitul și corolarul său ignoranța neînvinsă pentru ca să nu se simtă în elat sau victima unei neertate experiențe ori a unei greșeli fără scăpare.

Academia engleză.

Lucru aproape de necrezut! Englezii n'au Nemuritori. În Anglia nu există o academie analogă Academiei române. Un periodic londonez, John O'London, a voit să umple această regretabilă lacună și a deschis un plebiscit. El a cerut cititorilor săi să facă o listă pentru cei patruzeci membri ai Academiei engleze... dacă ar exista. Răspunsurile au fost foarte numeroase și iată rezultatul acestui curios scrutin. Au fost declarați nemuritori următorii: 1) Thomas Hardy. 2) Rudyard Kipling. 3) H. G. Wells. 4) J. M. Barrie. 5) Bernard Shaw. 6) G. K. Chesterton. 7) Arnold Bennett. 8) Joseh Conrad. 9) John Galsworthy. 10) John Masefield. 11) A. Quillet Conch. 12) John Drinkwetter. 13) E. V. Lucas. 14) Robert Bridges. 15) Hilaire Belloc 16) Lord Morley. 17)

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Filippo Rubé

(Neoroza războiului și post războiului.)

Ultimul roman al lui C Borgese, unul din cei mai fini literați, mai dibaci critici și mai vestiți profesori din Italia e Filippo Rube.

Rube e un roman de analiză, una din acele plaține de anatomie morală în care excelează Paul Bourget. Dacă ar trebui totuși să arătăm care-i modelul lui Borgese atunci ar trebui să pomenim pe Stendhal-Beyle, adevăratul inițiator al romanului psihologic în veacul al XIX-lea. Borgese a fost influențat de el.

Nu numai prin asiduitatea de a discu sufletele Borgese se înrudește cu Stendhal. Eroul romancierului italian, are multă analogie cu cel mai neliniștit erou al lui Stendhal, Julien Sorel.

Filippo Rubé e un fel de Julien Sorel în a doua etapă. Ne amintim cazul lui Sorel: fiul unui lemnar din Franche-Comté, Julien bun elev falsificat de mediul în care trăește, devine unul din acei declasați așa de periculoși. Pilda lui Napoleon l-a fascinat. Vrea să ajungă la fel, — dar ambiția lui nemărginită nu-l duce decât la crimă și moare pe eșafod, blestemând o societate care i-a dat toate poftele fără mijlocul de a ja satisface.

Filippo Rube e și el un intelectual dar mai puțin aproape de plebe pentru că tatăl său exercita o profesiune liberală. Filippo e tipul intelectualului corupt de intelectualismul exagerat dinaintea războiului: „Sunt un intelectual, spune Filippo la sfârșitul romanului, un intelec- ual!

„Un lucru grozav, monstru cu două picioare, prevăzut cu două brațe și cu un crier care macină fără nici un folos. N'am intimă Sunt incapabil de a face bine sau de a vrea rău". Acest examen de conștiință e tragic. Tot așa de tragic ca monologul lui Julien Sorel din închisoare. Dealtfel, ambele cărți sunt deopotrivă de instructive asupra epocelor pe care le descriu.

Rubé este o carte documentară, o carte chemată să dea istoricilor viitorului explicații prețioase asupra nevrozei italiene în timpul războiului și după.

■

Filippo Rubé a făcut studii bune. De temparament bolnăvicios, dar hotărît să lupte cu înverșunare pentru triumful ambițiilor sale nelimitate. Student la drept se gândește la politică, dar abia stabilit ca avocat la Roma rămâne orfan de tată și isbucnește războiul.

Din 1914 a preconizat intervenția. Războiul declarat, Rube se angajează voluntar, dar sistemul lui nervos nu-l ajută. O luptă de arioane are loc și lui Filippo îi e frică. Ce se va întâmpla când va fi față în față cu dușmanul?

Această neliniște chinuitoare e descrisă de Borgese cu o amănunțime crudă. Pentru a-și ascunde frica, recurge la un alt act foarte ordinar. A comis imprudența de a-și mărturisi frica Eugeniei Berti, o fată frumoasă pură și tristă, un înger de devotament, care joacă față de Filippo, rolul d-nei de Renal față de Julien Sorel în Le Rouge et Le noir.

Pentru a o împiedica să vorbească, pentru a se asigura de orice indiscreție din partea ei, Rube o face amanta sa. Intrat în luptă, se poartă ca un erou. Acest fenomen n'are nimic excepțional. S'a produs de multe ori la intelectualii, cu nervii vibranți, dar capabili de a se domina și dedubla. Cel puțin Borgese cu puterea sa de analiză, arată minunat cât e de logică aventura lui Filippo. Grav rănit la plămân, Rubé e dus la Bologna unde-i îngrijit de Eugenia, cu care se logodește și pe care o va lua de nevastă șase luni după război.

Fericit că s'a arătat viteaz, Rubè nu mai blastămă războiul și intervenția ci declară: „Războiul va videca lumea, el cauterizează conștiințele scrupuloase și bolnave".

De altfel e de o sinceritate egală în toate părerile succesive și în toate stările sufletești prin care trece.

Veșnic plecat asupra lui însuși, posedat de demonul analizei și servindu-se de facultățile lui de analist pentru a suferi, dărâmă iluziile care fac posibilă viața.

■

Starea de relativă beatitudine în care l-a adus convalescența nu ține multă vreme. Trimes la Paris cu misiune pentrucă-e prea slab pentru a purta din nou armele, Filippo se ambuschează, dar după ce se întoarce în Italia se indignează de modul puțin respectuos în care sunt tratați apărătorii patriei. Vine apoi Vittorio Veneto, armistițiul, victoria, Victoria fără bucurie.

Abaterea învingătorului, o egalează aproape pe a învinsului. Adolfo de Sonnaz, industriașul la care a intrat să facă practică îi declară: „Războiul era un fel de sănătate exaltată. Pacea va produce, depresiune grozavă pretutindeni, dar în Italia mai mult ca în toate părțile".

Cu tot acest întunecat pronostic, Filippo odată intrat la

Cronica politică

Afacerea Reșița. Intr'o atmosferă penibilă s'a început la Cameră discuția proectului de lege pentru constituirea societății Reșița.

Opinia publică cunoaște toate dedesubturile acestei afaceri care întrece tot ceiace se poate închipui ca mai contrar intereselor statului și mai primejdios pentru apărarea națională.

D-l G. G. Mârzescu a arătat toate motivele cari fac ca recunoașterea acestei societați să fie o imposibilitate morală pentru un guvern și pentru o Cameră chemate să vegheze înainte de toate interesele țării.

Este dovedit că această societate prin felul cum este constituită păgubește nu numai interesele materiale ale statului și ale economiei naționale ci răpește cele mai de seamă posibilități de apărare și de pregătire în cazul unui războiu. Asupra acestui lucru nu mai încape nici o îndoială.

Nu vom încerca aci prin urmare să mai dovedim lucrul acesta. Dacă stăruim asupra ei o facem pentrucă Reșița constitue punctul culminant al politicii de afaceri și de căpătuială pe care guvernul d-lui general Averescu a înțeles s'o urmezc.

Ea înseamnă încă și un caracteristic moment al crizei morale care domnește astăzi în nouă viața politică a țării.

Căci este pentru întâia dată în istoria parlamentarismului român când pentru a se asigura votul necesar, aleșii națiunei sunt cumpărați de către conducătorii afacerii și când însuși președintele Camerii, este răsplătit pentru sprijinul dat cu banoasa funcție de președinte al societății.

Politica noastră dinainte de războiu, cu toate multiplele-i păcate, nu cunoscuse și nu admisese înjosirea și corupția morală de a vedea în cele mai înalte și mai importante chestiuni de stat amestecul unor figuri suspecte din lumea afacerilor și din a finanței internaționale. Viața noastră politică nu cunoscuse atotputernicia unui Veith sau a unui Blank.

Și le-a fost dat tocmai acestor oameni noi cari cereau o primenire morală și se ridicau in numele unui ideal și al unui suflet nou, să inaugureze această politică de afaceri.

Edmund Gosse. 18) W. B. Yeats. 19) Lord Bryce. 20) A Conan Doyle. 21) Alfred Noyes. 22) Maurice Hewlett. 23) Augustin Birrel. 24) Hugh Walpole. 25) W. J. Locke. 26) Rider Hagard. 27) Henry Newbolt. 28) Edon Philpotts. 29) William Watson. 30) Austin Dobson. 31) A. J. Balfour. 32) Steile Kaye Smith. 33) Alice Meynel. 34) W. W. Iacobs. 35) Gilbert Murray. 36) W. H. Hudson. 37) Georges Moore. 38) Max Beerbohm. 39) Sidney Lee. 40) William Robertson-Nicol.

La drept vorbind și noi cași Englezii am fi votat pentru Hard, Kipling, Wells, Shaw, etc... Dar mai galanta decât a noastră ipotetica; Academie engleză nu-și închide sânu-i nemuritor pentru sexul frumos: o femeie, Alice Meynel, figurează printre membrii săi.

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

De vânzare

„Tachimetre starke & Kamerer"

877

noi cu mică.

Știri și fapte politice

D-l N. Iorga pune față în față cele două ședințe parlamentare, ea dela Iași din 1917 și cea din actuala Cameră, pentru a sublinia un izbitor contrast. In 1917 exproprierea avea adversari hotărâți și războinici; cu toate acestea votarea reformei agrare s'a făcut într'o ordine desăvârșită și cuviința nu s'a călcat cu nimic. Astăzi, când toată lumea politică dorește o „cât mai largă" împroprietărire, legea d-lui Garoflid se votează „într'un înspăimântător scandal".

Alăturând aceste două scene deosebitei d. N. Iorga nu dă nici o explicație și nu adaugă nici un comentar. O cauză trebuie totuș, căutată. E faptul că la 1917 lipsea „din Parlament, cum lipseau și din viața publică „fecioriî de bani gata" ai roformei agrare, din nenorocire agrare, din nenorocire tovarășii de-acum ai d-lui N. Iorga, care se arată așa de mulțumit de felul cum s'a votat e proprierea în Constituanta dela Iași.

■

Parlamentul va lua vacanță în ziua de 20 Iulie. Măsura e irevocabilă, deoarece d-l Trancu-Iași trebuie să se ducă la Karlsbad, și d. general Averescu la Kissingen. Dar, pentrucă Bugetul na'fost încă votat, s'a luat hotărârea de a se ține câte trei ședințe pe zi, bineînțeles cu câte trei diurne a 160 lei pe 24 ore

Noi suntem siguri că dacă discuția Bugetului ar ține peste 20 Iulie, toate veniturile Statului s'ar cheltui cu diurnele deputaților. Buget costisitor, dle Titulescu!

■

D. Albert Popovici-Tașcă, subsecretarul de Stat al minorităților și-a luat un concediu de 30 zile.

Bietele minorități, rămân o lună de zile fără să aibă cine să se îngrijească de soarta lor...

Fondul catedralei din Cluj

In „Gazeta Oficială" No 21, a apărut o ordonanță prin care se hotărâse aplicarea obligatorie a unui timbru de ajutor de 50 de bani care privea pe toate teatrele, cinematografele și orice alte spectacole ce se vor da în Cluj și aveau de scop mărirea fondului destinat clădirei unei catedrale greco—orientale în Cluj.

Această măsură a fost primită și considerată ca foarte bine venită de către cercurile românești din Cluț care vedeau în ea o garanție mai mult că atât de marea lipsă a unei biserici mai încăpătoare, în orașul nostru, va fi înlăturată.

Cum era de așteptat însă, în cercurile străine din Cluj, și în special, printre conducătorii teatrelor și a cinematografelor din Cluj, care aproape toți sunt peromâni, această măsură a fost primită cu o foarte pronunțată împotrivire și cu vii protestări.

Această împotrivire și aceste protestări a făcut ca în „Gazeta Oficială" No 24, să apară o decizie care anulează ordonanța de mai sus, anunțând a reveni asupra ei după învoirea ministerului de interne, când se va publica din nou.

Considerăm această ultimă decizie ca prea pripită, având în vedere marea lipsă pe care o suferă populația Clujului, din cauza lipsei unei catedrale mai încăpătoare în Cluj, și suntem convinși că ministerul de interne dându-și seamă de acest fapt va reveni cât de curând asupra hotărîrei de a suspenda ordonanța dată.

Revista presei maghiare

Maghiari și Sași

Ziarul „Ujság", acceptând părerea generală a presei maghiare e cât se poate de curtenitor față de Sași. Cu o explicabilă bunăvoință privesc și comentează toate acțiunile lor, ca prin aceasta să cimenteze baza frontului minorităților. Iată ce zice:

„Maghiarii și Sașii s'au întâlnit. Cândva în trecut divergente de neînlăturat îi despărțeau (atunci când Sașii ca naționalitate aveau dorințe ce trebueau acceptate de maghiarii stăpâni) însă în marea catastrofă mondială au ajuns la soarta comună a naufragiaților. Iar între cei de aceași soartă — fără a mai privi trecutul — se naște o legătură intimă."

Amintind apoi că maghiarii sub presiunea legilor morale n'au putut intra imediat în viața politică a noului stat, în schimb sașii, cari au schimbat numai stăpânul au început imediat activitatea, continuă:

„In organizarea maghiarilor Sașii văd acea forță, care impr ună cu ei tinde spre aceleași scopuri. Sunt însă circumspecți în manifestarea însuflețirii, deoarece stabilesc condiția ca maghiarii să recunoască în întregime situația creată de tratatul de pace. Dealtcum — afirmă Sașii — organizația și programul maghiarilor în aparențe e asemănătoare cu a Sașilor, totuși sunt enorme deosebiri."

Au perfectă dreptate confrații Sași. Deosebirea de dorințe ce trebuesc realizate rezultă din felul de a privi situația actuală și modul de a se incadra în noua viață de stat, determinat de motive sufletești, cari nu sunt aceleași la Sași, cari „au schimbat numai stăpânul, și la Maghiarli, 'oști stăpâni, cărora li se impun alte legi morale."

Pentru a dovedi inutilitatea ca Sașii să fie prevăzători, ziarul continuă:

„Această prevedere e inutilă, deoarece organizarea maghiarilor e rezultatul tratatelor de pace. Organizarea lor înseamnă deci că recunosc situația actuală și această nouă situație pornește ea că se organizeze. Pentrucă atunci când în noua formație de stat se organizează pentru apărarea vieței lor culturale, funcționează ca o organizare utilă și statului. Aceasta fiind situația între programul Maghiarilor și al Sașilor nu pot fi mari diferențe. Scopul e unic: a munci pe baza drepturilor acceptate în interesul lor și în interesul statului, să caute și să afle atât pe teren cultural cât și economic și politic acele modalități și mijloace prin cari fostele noui să fie în interesul binelui comun. Dar și ca minorități etnografice sunt avizate la înțelegere reciprocă. Drepturi deosebite n'avem Acea ce este al nostru trebue apărat în mod comun și numai forțele unite pot câștiga și păstra aceste drepturi de acea trebue îndepărtat orice ne desparte și reținut tot ceace ne unește".

Sunt însă oare suficiente frazele afirmative pentru a schimba fondul celor stabilite? Credem că și Sașii noștrii vor înțelege acest lucru.

Pământul să se dea celor cari il folosesc spre bune

In legătură cu discuția reformei agrare în comisia specială „Keleti Ujság" e nemulțumit de reprezentantul maghiarilor care — afirma ziarul — aprobă totul fără pricepere.

„Noi în interesul popoarelor din Ardeal nu dorim o reformă agrară care în locul nedreptăților vechi să stabilească noui nedreptăți".

Stabilește apoi pretențiile sale în ce privește reforma agrară:

„Prima noastră pretenție e ca reforma agrară să nu se folosească pentru zdruncinarea bazei materiale și forței națiunilor, A doua care rezultă din cea dintâi e ca nu numai românii fără pământ să fie împroprietăriți ci și membrii celorlalte minorități cari pot folosi spre bine pământul expropiat. A treia pretenție e că deoarece reforma agrară urmărește binele social să nu fie atinse acele proprietăți, cari prin ființa lor actuală servesc un oarecicare interes social cuprinzând interesele unui cerc mai mare și întrucât peste interesele actuale cuprind interese viitoare".

Se ridică ca rezultatul al ultimei pretenții (nu dorințe) — contra exproprierii latifundiilor persoanelor morale — și ușor trece că prin exproprierea acestor proprietăți orașele și județele ar rămânea fără mijloace pentru asigurarea existenței lor.

Nu acestea sunt însă persoanele morale a căror apărare o ia ziarul amintit. Teama pentru exproprierea latifundiilor catolice și reformate. Insă dacă reforma agrară urmărește stabilirea nedreptăților din trecut și aceste latifundii au cauzat prejudicii cari acum trebuesc înlăturate. Dovadă sunt mii de țărani de pe aceste latifundii în detrimentul cărora au existat și a căror dreptate impune forța cuvântului ei. O prea mare favorizare a unei corporații cere acum îndreptare și ea se va face. Nu înțelegem însă ce obiectivitate vrea să afirme ziarul amintit când pentru latifundiile trecutului înțelege să nu aplice același criteriu când cere îndreptarea nedreptăților din trecut

---

d-l Sonnaz se hotărește să ia în căsătorie pe bîata Eugenie pe pe care a dezonorat-o pentru un așa de trist motiv; dar d-l Sonnaf îl concediază după câteva luni de serviciu. Și Eugenia aduce în același timp la cunoștința lui Filippo că va fi mamă.

Sistemul nervos epuizat al lui Filippo nu mai poate suferi și această lovitură.

Iată-l exasperat contra lui și a celorlalți. De acum înainte i se aplică definiția pe care dat-o Stenhal lui Julien orel: „omul nefericit în luptă cu toată societatea. „Rnbe ia parte la războiul civil care zvârle unii contra altora pe fii Italiei victorioase.

Viața scumpă însă epuizează ultimele economii ale menajului Rubé. De aceea pentru a-și echilibra, bugetul Filippo cere ruletei banii trebuincioși. Intr'o noapte realizează un frumos capital. Rațiunea i-ar ordona să i încredințeze ingeniei, dar nevropații n'au nici-o legatură cu. rațiunea.

Rubé pleacă tocmai în cea mai frumoasă însale din Lago maggiore unde întâlnește pe nevasta unui general francez cu care făcuse cunoștință la Paris' Dar nenorocul îl urmărește. Plimbându-se pe lac într'o zi furtunoasă, are durerea să vadă înecându-se amanta sub ochi lui. Acuzat că a omorât-o e închis. Eliberat, după ce s'a dovedi nevinovăția lui, Rubé trece printr'o supremă criză morală a cărei minuțioasă descriere constitue partea cea mai emoționantă din romanul lui Borgese. Rubé a fost achitat de justiția oamenilor, dar aspiră a fi condamnat de justiția divină. Și se duce să se mărturisească preotului Mariani. Preotul scandalizat de ceea ce aude, îngrozit, o dezordine așa de grozavă o imaginației îi opune argumente de care Rubé nu-i convins. Parintele Mariani îi spune: „Crezi că n'ai nici o religie. Te înșeli ai una feroce. Ești un protestant ca aproape toți contemporarii, un fetișist al succesului și al forței" și conchide prin aceste cuvinte pe care Borgese dacă ar fi moralist în loc de a fi psicholog le ar fi dat ca epigrat romanul: „Desbară-te de violență!"

Sfatul e bun dar Rubé e incapabil de a urma. I se spune: „Imită pe sfatul Francisc din Assise" dar un asemenea ideal de renunțare nu practicabi în această societate de după războiu, mai violentă decât războiul însuși și când omenirea nu se înclină decât în fața forței? Stendhal vorbește undeva în *Le Rouge et Le Noir* de sufletu frenetical lui Sorel. Epitetul sel potrivește d-lui Filippo Rubé, care-i un Sorel mai pasiv, dar nu mai puțin tulburător, e Sorelul unui epoce când determinismul a înlocuit sensualismul, dar unde cultul lui Don Iuan și al lui Napoleon exercită aceleiași ravagii ca și sub Restaurație la ambițioșii cu nervii debilitați. Rubé moare într'o tulburare bolșevică când a fost văzut gitând un drapel negru și strigând traiască Lenin. Această moarte tristă încoronează logic o așa de tristă viață. Astfel a murit Filippo Rubé fiindcă n'a știut să împace intelectualismul lui rafinat cu violența grosolană de după războiu „Dezbară-te de violență!" spunea lui Rubé părintele Mariani, dar câți tineri vor mai muri ca și Rubé pentrucă violența ambiantă va fi învins nervii lor zdruncinați!

INFORMAȚII

Politice

Camera a votat eri, cu 128 voturi contra 25, proectul de lege pentru încurajarea construcțiilor.

■

In unanimitate Camera a votat apoi, după cererea d-lui Goga, un credit de 12 milioane lei pentru școlile confesionale.

■

Camera a mai votat proectele de legi prin care se modifică unele articole din legea sanitară și legea de organizare a ministerului de externe.

■

In urmă Camera a ratificat convenția prin care România aderă la comisiunea de justiție internațională.

■

Senatul a luat eri în considerare proectul de lege asupra impozitului pe avere și asupra îmbogățiților de răsboi.

■

Comerciale

Eri s'a prezentat senatului orășenesc o delegație a Camerei de comerț care protestează în contra nouei tarife vamale deoarece acesta îngreuiază importul și ridică prețurile pieții. S'a promis că chestiunea va fi cercetată de specialiști.

■

Militare

La liceul Militar „Mihai Viteazul" din Târgu-Mureș, au început înscrierile pentru examenul de admitere.

Aceste înscrieri țin până în ziua de 25 Iulie a. c., iar în ziua de 1 August a. c. începe examenul. Locuri vacante sunt numai în clasele I, II, III, IV și V-a.

Pentru a cunoaște condițiunile de admitere, datoritorii să se adreseze la toate comenduirile de piețe din orașele capitale de județe, unde s'au trimis broșurile cu aceste instrucțiuni.

Diplomatice

Colonelul Dlugovski, aghiotantul mareșalului Pilsudski, a fost numit atașat militar polonez în România.

■

S'au înființat pe ziua de 1 Iulie 1921 consulate generale de a II-a categorie (onorare) ale României din Berlin și Hamburg, precum și consulatele onoraare din Breslau și Königsberg (Germania) iar d-nii Carol Gustav Rommenhöller, Arthur Moos Schmoschewer și William Hellardt au fost numiți, pe aceiași zi primul consul general onorific, ca titular al consulatului general din Berlin; al doilea, consul general onorific, titular al consulatului geral din Hamburg, al treilea consul onorific, litular al consulatului din Brestau și cel din urmă, consul onorific titular al consulatului din Königsberg.

■

Judiciare

Judecătoriile din Cluj au început vacanța de vară. Curtea de Apel va avea ședință numai din două în două săptămâni, iar Tribunalul și Judecătoriile de ocol se vor întruni săptămânal odată.

Dela Curtea Regală

Plecarea Familiei regale, în străinătate a fost fixată la 30 Iulie cor.

■

Dela P. T. T.

Legătura poștală cu Ungaria în măsură restrinsă a început. Direcția P. T. T. din Cluj anunță să se pot trimite tipărituri, jurnale cari au fost cenzurate Pentru greutate până la 50 gramm porto e 10 bani.

■

Diverse

Camera de Comerț și Industrie în Cluj pe baza comunicarii legațiunului ceho-slovac din București aduce la cunoștința publică că dela 14 până la 21. August a. c. va avea loc în Bruc târgul de mostre și expoziție de horticultura. Informații detailate la Camera de Comerț.

■

Consilierul orașului D-l G. Tomuția a plecat în concediu pe două luni.

■

In Ungaria a început o riguroasă cerçetare contra acelora despre cari se crede că sunt corespondenții ziarului „Bécsi Magyar Ujság" din Viena.

■

Citim în Dacia:

Din sorginte sigură aflăm că guvernul intenționează desemnarea unei comisii de patru sub președenția d-lui ministru Groza, care să se ocupe cu rezolvarea tuturor chestiunilor privitoare la Ardeal.

■

„Gazeta Oficială" anunță că timbrul de ajutor pentru ridicarea catedralei ortodoxe din Cluj, a fost desființat; din ce motive nu se cunoaște.

■

Comitetul pentru ridicarea monumentului inginerilor silvici din Regiunea R. Vâlcea, roagă stăruitor persoanele și autoritățile cari au primit liste de subscripție să le înapoeze cu sumele adunate d-lui Ion Zăvoianu Oficiul Călimănești, Județul Vâlcea.

■

Guvernul englez a însărcinat pe colonelul Repington, criticul militar al ziarului „London Times" să facă o anchetă politică în România.

Sosirea colonelului Repington este anunțată în cursul acestei luni.

■

Acum câteva zile s'a ținut la Moscova o conferință pan-rusă de alimentare. Cu această ocaziune. Lenin a constatat într'un discurs că anul acesta recolta a fost foarte rea și că în multe regiuni deobicei productive, trebue să se aducă alimente din alte părți. Acest fapt, spune el, accentuiază ne esitatea schimbării politice proectate.

■

De câteva zile se observă în Capitală numeroși refugiați ucrainieni, cari vin cu trenurile aproape zilnic prin Basarabia.

Nu înțelegem rostul aducerei în Capitală a acestor refugiați cari în mare parte din punct de vedere sanitar lasă foarte mult de d rit.

Diverse

Reprezentanții Franței și Germaniei la Internaționala 3-a au părăsit congresul din cauza dezacordului grav ivit pe tema viitoarei tactice.

•

D-l general Al. Averescu președintele consiliului de miniștri, a hotărît în urma rapoartelor primite cu privire la modul cum școalele maghiare lucrau împotriva intereselor statului român, să fie strict supraveghiate.

•

Toți domnii *studenți în Drept* sunt rugați a se prezentă Sâmbătă (16 l. c.) seara la ora 9 în sala de ședință a „Căminului Studenților" la o ședință extraordinară. Se va discuta chestii foarte interes generală.

■

Utr. jur. Eugen Moțiu advocat și-a deschis cancelaria de advocatură în București, Str. General Berthelot No. 34.

■

Marele magazin de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL" din Piața Unirei 15, în fața Bisericei Matei Corvin.

A redus prețul produselor sale executate în casă proprie cu 20%, numai pe timp de 10 (zece) zile. On. clientelă este rugată a vizita din nou magazinul.

Direcțiunea.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționa- prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Contra durerei de stomac, contra diareei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se la ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

•

Dacă doriți să cumpărați eftin roice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

In chestia schimbului biletelor Băncii generale

Duminecă trecută a avut loc o importantă consfătuire a Sfatului negustoresc din Cluj în care printre altele s'a luat hotărîrea de a se trimete o delegație la Direcția generală a finanțelor din Cluj, spre a se cere ușurări în ceia ce privește schimbul biletelor băncei generale.

Această delegație care a fost compusă din câțiva membrii ai „Camerei de Comerț" și ai „Sfatului negustoresc" s'au prezentat d-lui Simionescu, noul director general al finanțelor, înaintându-i un memoriu în care erau cuprinse toate anomaliile provocate de dispozițiunile ce au fost luate cu privire la schimbul biletelor băncei generale.

Aceste anomalii au fost expuse și verbal de către delegație după care d-l Director general Simionescu a declarat că s'a hotărît, ca numai biletele stampilate să fie schimbate.

In acelaș timp d-sa a afirmat că a intervenit la banca națională în senzul că la revizuirea stampilelor să nu se procedeze prea riguros, că schimbul să se facă cât mai repede iar pentru dovadă să se prezinte carnetul de impozite prin care să se dovedească că toate dările au fost plătite de către cel interesat.

Aceste carnete să poată fi prezentate nu numai de cei interesați, ci și de încredințații acestora care să poată efectua și schimbul în sine.

Tot odată d-l Director general Simionescu a mai spus că a dat îndrumări tuturor instituțiilor publice: Postă. C. F. etc., să primească biletele generale până în ziua de 31 Iulie.

In cazul când, zice d-l Simionescu, până la această, nu se va putea termina operațiile schimbului se vor face intervenții la forurile compentente dela centru în vederea prelungirei termenului de schimb.

O nouă frustare a fiscului?

— In jurul vânzării ziarului Adevărul —

Sub acest titlu, Viitorul scrie următoarele:

Vânzarea „Adevărului" pe care nouli proprietari salariați voiau s'o uite atât de repede, — ridică noui chestiuni pentru lămurirea cărora trebue să intervie nu numai opinia publică dar chiar autoritatea fiscală.

In adevăr „Monitorul Oficial" publicând statutele nouei secțiuni a băncei Blank, societatea „Presa", arată că se constitue o societate anonimă pe acțiuni sub denumirea de „Presa" cu un capital de un milion subscris în modul următor:

Emil D. Fagure 430.000.
Filip Gesticone 40.000.
G. Millian 300.000.
Aurel Dragoș 10.000.
Const Bacalbașa 10.000.
Maior Danu 10.000.
Basile Sepeanu 200.000.

Iar articolul 2 din statute spune:

„Scopul societății este exploatarea oricăror organe de publicitate fie că ele s'ar crea de societate, fie că ar fi cumpărate din cele existente."

Dar nici în actul constitutiv nici în statutele societății „Presa" nu se arată că ziarul „Adevărul" a intrat în patrimoniul acestei societăți.

In aceste condițiuni, dacă „Adevărul" a fost vândut, unde e actul de vânzare?

Există el oare?

Căcii actualii proprietari salariați nu trebue să uite că legea nu face nici o deosebire între o vânzare completă și una reală, impunându-se pe amândouă la aceleași taxe către fisc. S'au plătit oare acele taxe sau suntem în fața unei noui frustări a fiscului ca în afacerile „Olso", „Pax" și aceia a vânzărei de grâne

Ministerul de finanțe este dator să intervie pentru lămurirea acestei chestiuni.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE să nu-ți pară rău de cheltuelile unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui SZEKELY și RETI Fabrica de mobile transilvaneana, Societate pe Actii Persoanelor de încredere se face vânzarea și cu plată în rate

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de Contabili, corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

In chestia recentului incident, care a avut loc pe Nistru, Cicerin a trimes o notă guvernului, plângându-se că trupele române au tras asupra bolșevicilor.

■

„Daily Express" anunță logodna arhiducelui Albert de Habsburg cu fiica amiralului Horty, regentul Ungariei; încă o tentativă de-a plasa un habsburg pe tron.

■

Hugo Stinnes aflându-se în cură la Karlsbad lucrează la propaganda germană în Ceho-Slovacia, ajutând pe cei ce agită pentru plebicistul în favoarea Germană.

■

Niște necunoscuți au deșurupat șinele, pe linia București—Pitești! trenurile au circulat prin trasbordare. Din fericire nu s'a înregistrat nici un accident.

■

Ofenziva greacă a început, înregistrând oarecari succese.

Președintele consiliului, d. general Averescu a prezentat M. S. legea agrară, supunându-i decretul de promulgare, care apare azi în monitorul oficial.

■

O șalupă defectă purtată de valuri a ajuns la Rusciuk, unde a fost arestat echipagiul bolșevic.

■

Cabinetul Radoslavoff a fost dat judecății înaltei Curți de justiție.

■

In urma modificărilor suferite în Parlament, prin legea agrară se expropriază 70.000 hectare bunuri de mână moartă, 2 milioane dela proprietarii particulari 100 mii din islazurile comunale, 220 mii grație amendamentului dela dela art. 9, 300 mii din terenurile inundabile, în total 3.320.000 hectare.

■

Demobilizarea armatei roșii s'a terminat, fiind redusă la o jumătate de milion

lor care gravitează tot spre Budapesta.

Confratele din Oradea se înșală când crede că va trebui dusă o luptă pentru clarificarea opiniei publice române ca să poată accepta dorințele irealizabiletale c elor 21 puncte. O luptă în acest sens ar fi o sforare inutilă.

O nedreptate

D. Tiberiu N. Isaic, secretarul Teatrului Național din Cluj și însărcinatul Ministerului de Finanțe pentru constatarea contravențiunilor și fraudelor la legea organizării și administrării Teatrelor, a condamnat pe d. Carol Kassai, patronul Cafenelei „Europa", să plătească în folosul Direcțiunei Generale a Teatrelor suma de lei 5.400 pentru motivul că la numita cafenea s'ar fi dând „reprezentațiuni de concert simfonic cu elemente streine".

Noi știm însă că la Cafeneaua „Europa" a fost angajată pentru concerte Orchestra Operei Române care, în această calitate, nu poate fi privită ca fiind alcătuită din „elemente streine".

Așa stând lucrurile, credem că d. Tiberiu N. Isaic, din prea mult exces de zel, a săvârșit o nedreptate față de patronul Cafenelei „Europa" care nu s'a făcut vinovat de nici-o călcare a legei de organizare și administrare a Teatrelor.

Chestiunea minorităților maghiare

Sub acest titlu se ocupă ziarul „Nagyvárad" de părerile pressei române despre organizarea maghiarilor și „cu durere" constată că opinia publică românească se pricepe mai puțin în chestiunea minorităților decât clasele dominatoare ale Ungariei vechi." Se înșală confratele din Oradea!

Trecutul ne-a învățat să cunoaștem chestiunea naționalităților într'un stat poliglot cari nu cunoștea decât numai maghiari. Comparația dintre ceace am dorit noi pe acele timpuri să vedem realizat, ca naționalitate și între acea ce se spune că ar fi acum dorințele poporului maghiar, ne dă măsurs să vedem ce poate cere o minoritate, ce este necesar pentru existența ei și ce poate da un stat național minorităților, a căror libertate culturală, națională sau politică nu este nici contestată, nici oprimată. Sau a cunoaște chestiunea minorităților însamnă a accepta fără obiecțiune tot ceace un grup restrâns a stabilit și douăsute de maghiari au aprobat în ședința adunării generale?

Prin această prizmă programul minorității maghiare stabilind un maximum de pretenții cari nu privesc numai minoritatea maghiară, se prezintă ca un program de târguială la care nu țin morțis nici acei cari l'au formulat. Dovadă sunt declarațiile unora din conducătorii lor de azi, cari se mulțumesc și cu un minimum ce se va realiza. La ce folos însă acest maximum de pretenții? Un program cu dorințe cari să fie numai ale minorității maghiare ar fi ușurat „lupta" — atât de mult profetită — pentrn realizare și ar fi avut darul să prezinte minoritatea maghiară într'o lumină mai vie și n'ar fi creat o atât de mare deosebire între acea ce se poate cere și ce se poate da.

Nu e adevărat nici aceea că programul caută să stabilească dorințele exclusive ale poporului maghiar și interesul direct al statului român. Să luăm două puncte numai într'un punct se cere ca terenurile expropriate să fie plătite în valoar a circulației din timpul exproprierii.

Prin expropriere se urmăresc și foloasele țărănimei maghiare, iar foloasele ei sunt când pentru terenurile luate grofilor și baronilor se va plăti prețul cel echitabil iar nu cel menit să satisfacă foamea de bani a baronilor expropriați. De ce prin urmare Uniunea maghiară, caută să, realizeze un desavantaj în primul rând pentru țărănimea maghiară, a cărei apărare se zice c'ar fi luat-o? De ce Uniunea maghiară vrea să impună întregei țărănimi o sarcină prin care ea va a unge în sclavaj financiar față de cei expropriați?

In alt punct se cere serviciul militar de 3 luni. Poate cineva din conducătorii Uniunii să creadă că acest punct satisface interesele statului, despre cari afirmă că le-au avut în vedere? Care dintre acești conducători ar aproba acest punct pentru Ungaria spre exemplu? Cu siguranță nici unul chiar dacă ar și fi reușit să-și schimbe mentalitatea veche aristocratică în acea a celei mai progresate democrații. Dealtcum apărarea națională între vecini atât de periculoși e o necesitate de stat care nu jignește haina democratică atât de superficial îmbrăcată de baronul Iosika.

Și în ultima analiză acest punct nu e de natură a fi în interesul minorității maghiare ci numai dacă acceptăm că se caută prin el slăbirea statului român. Ori nu doresc conducătorii maghiarilor să le aducem această acuză.

In punctele esențiale se vede deci că nu interesul statului și al populației maghiare a fost urmărit ci interesul reprezentaților aristocrației azi conducători politici — satisfacerea mentalității

O lămurire pentru „Patria"

Fiindcă în „chestia" studentului și ziaristului I. Crețu confratele „Patriei" pare a fi devenit mai calm și deci mai în stare să participe la o discuție cuvincioasă, credem potrivit să explicăm că chemarea în judecată a studentului I. Crețu, a fost propusă de d-nii profesori V. Bogrea și Stefănescu Goangă, și că dacă este cumva loc pentru polemică, aceasta trebuie purtată nu cu d-l Bănescu personal, ci cu însăși autoritatea universitară care a judecat și pedepsit pe numitul student.

Dar ce loc de polemică poate fi în această chestie când d-l Crețu singur, în loc să rămâie la calitatea sa de ziarist, și-a scos înainte și calitatea de student pentru ca în această calitate, polemisând cu d-l Bănescu, să arunce profesorului său cuvinte și aprecieri pe care nici ziaristul, necum studentul, nu putea să le rostească?

Cât despre avântările „Patriei" în discuții care privesc specialitatea d-lui Bănescu, trebue să recunoască și confratele că bizantinismul nu este de ajuns pentru a putea discuta și despre bizantinologie.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința din 13 Iulie.

Presidează d Eusebie Popovici vice-președinte; pe banca ministerială dnii Averescu, Argetoianu, Take Ionescu, Văleanu, Serghie Niță.

D. V. Madgearu protestează împotriva intervertirii ordinei de zi, prin care s'a luat în discuție afacerea Reșița.

Dl Averescu roagă să se continue discuția.

Dl. Schitănescu se plânge că a fost pălmuit eri de dl Victor Rășcanu, și cere ca deputații ce posedă acțiuni ale Reșiței, să nu ia parte la vot.

Președintele nu pune la vot propunerea, ci o trimete comisiei speciale; se intră în ordinea de zi.

Dl Ghilezan apără afacerea, rugând pe dl Averescu să citească lista deputaților ce au acțiuni.

D. G. G. Mârzescu protestează împotriva prezenței lui Veith, directorul strein al Reșiței în incinta camerei. Se naște un tumult îngrozitor.

Dl Pleșoianu, quester, recunoaște că Veith a fost în culoare și bibliotecă, unde nu pot pătrunde decât deputații, și invită pe Veith să părăsească Camera.

D-l G. G. Mârzescu afirmă că Veith a venit la cameră spre a împărți acțiuni, arătând până unde merge opera lui de corupție; cere în aplauzele furtunoase ale federației și liberalilor, să se cerceteze cine l-a introdus în incintă.

Președintele dă ordin în acest sens.

SENATUL

Președintele, d-l general Coandă anunță vacanța locului de senator din Tulcea.

Mitropolitul primat depune un proect de înființarea unor catedre la facultatea de teologie.

Se votează cu 88 voturi contra 6, înființarea ministerului Agriculturei.

Se discută legea vânatului.

TELEGRAME

Tratativele franco-germane în chestia furniturilor

Paris, 13 Iulie

Experții francezi și germani au reînceput la Quai d'Orsay, sub prezidența lui Loucheur, discuția despăgubirilor.

Guggenheimer a adus din Berlin aprobarea guvernului german la propunerile franceze cu privire la eșalonarea plății furniturilor.

Ofensiva greacă

Atena, 13 Iulie

Ofensiva generală greacă a început Duminecă dimineața în condițiuni excelente. Ea este îndreptată în 4 direcțiuni: sectorul Brussa și Hassan Pașa peste 70 kilometri sud-est de Brussa, a doua în direcțiunea Andranos, a treia la Nord de Usak, iar a patra a ajuns la Ienikeui spre Kutahia.

Entuziasmul este mare în Grecia.

Prințul Hiro-Hito la Roma

Roma, 13 Iulie

Mostenitorul tronului Japoniei a sosit la Roma fiind primit la gară de rege, ducele d'Aoste, miniștri și personalul diplomatic.

14 Iulie în Franța

Paris, 13. Iulie

Revista militară dela 14 Iulie sărbătoarea națională franceză, nu va mai avea loc la Paris din cauza căldurilor. Ea va avea loc numai la armata Rinului.

Trupele americane rămân la Rin

Paris, 13 Iulie

Contrar svonurilor răspândite, guvernul american n'a dat ordin de retragerea trupelor americane dela Rin.

Cursul schimbului la Paris

Londra	46.78
Newyork	12.86½
Germania	16.5/8
Belgia	98.—
Italia	58.—
România	18.¼

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Fostul rege Carol va trece în Suedia?

Până acum guvernul spaniol n'a hotărît dacă primește sau nu pe fostul împărat Carol.

Cum Regina-mumă este o mare filo-austriacă este probabil că în cazul unui insucces, ea va interveni pe lângă Suedia pentru a-l acorda ospitalitatea cerută.

Limitarea armamentului și pacificarea lumei — Propunerea președintelui Statelor-Unite —

In Londra domnește mulțumirea generală pentru apelul făcut de președintele Harding în vederea unei conferințe care ar înde să rezolve problema pacificării și limitarea armamentelor.

Președintele Harding propune ca Anglia, Franța, Italia și Japonia să ia parte la o conferință ce urmează să fie ținută în Washington, la o dată fixată de comun acord, unde se va discuta limitarea armamentelor. Dacă propunerea va fi acceptată, se vor emite invitațiuni formale.

„Chestiunea limitărei armamentelor — zice Harding — este în strânsă legătură cu problemele pacificului și Extremului Orient".

Președintele crede că puterile speciale interesate în aceste probleme să întreprindă în comun acord ținându-se seamă de principiile și politica în Extrenul Orient.

Propunerea a fost primită cu o vie satisfacție. Se crede că Lloyd George va face astăzi în Camera comunelor, o declarație privitoare la acceptarea acestei propuneri.

■

„Manchester Guardian" crede că negocierile între Lord Kurzon și ambasadorul american Marțea trecută au fost un factor important în demersul președintelui Harding. De asemenea conferința Dominionurilor care s'a ținut acum în urmă la Londra, înlesnește și clarifică foarte mult răspunsul ce urmează să fie dat.

Un mod bolşevist de a plăti

Lucrătorii imprimăriei oficiale sovietiste pentru fabricarea biletelor de bancă s'au pus în grevă.

Autorităţile, ca să pue capăt grevii, au permis acestor lucrători să fabrice, în timp de două ore pe zi, bilete destinate numai nevoilor lor.

Activitatea lucrătorilor în timpul acestor două ore a atins proporţiile de înainte de războiu.

Lupta între Lenin şi Trotzky

In urma numeroaselor protestări ale partizanilor lui Trotzky împotriva ultimelor discursuri ale lui Lenin, acesta a părăsit Moscova şi s'a retras în vila sa din apropierea oraşului.

Mai multe delegaţii comuniste s'au dus la el şi i-au cerut să revie la Moscova.

Lenin a pus condiţia următoarea: îndepărtarea provizorie din consiliile guvernului ale principalilor extremişti.

Albania şi Societatea naţiunilor

Contrariu deciziei consiliului Societăţii naţiunilor, care a recunoscut competenţa conferinţii ambasadorilor în chestia delimitării fruntariilor Albaniei, delegaţia albaneză la Societatea naţiunilor a înştiinţat că intenţionează să ridica, în apropiata adunare a Societăţii din Septembrie, problema diferendului între Albania, Grecia şi Jugoslavia.

Delegaţia albaneză îşi menţine punctul său de vedere susţinut deja înaintea consiliului Societăţii naţiunilor şi după care frontierele albaneze fiind definitiv determinate, Societatea naţiunilor a datoare a se ocupa de diferendele de ordin militar dintre Albania şi vecinii săi imediaţi.

Acordul comercial şi diplomatic între Berlin şi Moscova

După înţelegerea comercială dintre Rusia şi Germania „urmează tratative în vederea reluării relaţiilor diplomatice.

Directorul ministerial la externe, Dr. Wiedenfald a fost numit însărcinat de afaceri la Moscova.

Guvernul sovietic a şi dat consimţământul său la această numire.

Totuşi, un mic incident diplomatic a izbucnit între Rusia şi Germania.

Comisarul poporului Krestinski, care se găsea în Bavaria, a fost expulzat.

Contra acestei călcări a acordului ruso-german, a protestat reprezentantul Sovietelor la Berlin, D-l Victor Kopp.

München-ul însă nu vrea să ştie de tratatele încheiate de guvernul Reich-ului.

Restaurarea Habsburgilor

Archiducele Albert se căsătoreşte cu fiica cea mai mare a amiralului Horthy, regentul Ungariei.

Se crede că această alianţă a fost făcută în vederea restaurării unui Habsburg pe tronul Ungariei.

Tratativele franco—germane.

„Le Journal" anunţă că experţii francezi şi germani au reînceput la Quai d'Orsay, sub preşedinţia Loucheur discuţia reparaţiilor.

Delegatul german Guggenheimer, va aduce din Berlin aprobarea guvernului la propunerile franceze relative la eşalonarea plăţilor de furnituri pe preţurile armatei. Negocierile vor putea deci conduce la rezultate decisive. Din nenorocire scrie „Le Journal" autoritatea guvernului Wirth pare a fi slăbit, în urma asasinatului comendantului Montalegre şi scandaloasei achitări din Leipzig. E greu să se pună bază pe angajamentele sale.

De altă parte experţii germani se vor sili să ceară înlocuirea taxei de 25% asupra exporturilor prin diverse avansuri în special asupra produselor alimentare, tabac, materii prime, mijloace de transport, poştă. Ziarul adaugă ce experţii francezi ar fi propuşi să accepte acest procedeu. Incheie spunând: Orice s'ar întâmpla negocierile vor fi conduse în mod activ.

Starea armatei roşii.

Demobilizarea armatei roşii e terminată. Soldaţii şi ofiţerii vechiilor clase au fost liberaţi.

Armata roşie se compune acum din 500.000 oameni bine înarmaţi şi disciplinaţi. Instructori veghează la perfecţionarea organizaţiei. Ideile politice ale ofiţerilor sunt spionate.

Statul major general al armatei sovietice e reorganizat după indicaţiile ofiţerilor germani. Colonelul Kamenef rămâne comandant — şef, generalul Rottel, şef al statului major general.

Toate însărcinările ofiţerilor dela gradul de comandant sunt încredinţate numai comuniştilor.

Şcolile militare dau mereu noi promiţii de ofiţeri roşii.

Japonia şi Siberia orientală

Guvernul Japonez a informat pe cel britanic că, din pricina turburărilor din Siberia orientală, se vede obligat să menţie garnizoane la Vladivostok şi Sakhaline şi în alte puncte ale Provinciei maritime, până când se va putea stabili un acord cu guvernul rus legitim.

După informaţiile guvernului britanic, insula Sakhaline n'a fost anexată de Japonia.

Modificările aduse legei contribuţiilor directe

La modificările mai importante ce sau adus de Senat, legii contribuţiilor directe.

La art. 11 s'a prevăzut că ville distruse care s'au vândut după războiu nu beneficiază de scutirea impozitului pe veniturile pământurilor necladite.

La art. 16 s'a adăugat un aliniat care prevede că „în cazul când valoarea locativă stabilită de fisc, este superi aru chiriei ce proprietarul primeşte în virtutea unei dispoziţiuni restrictive cu privire la chiriile stabilite prin lege sau decrete, proprietarul va plăti impozitul aferent chiriei ce primeşte şi diferenţa va fi suportată de chiriaş.

La art. 24 se adaogă un aliniat după care „noua impunere a Băncii Naţionale se va stabili prin convenţiune specială ratificată prin lege".

La art. 43 s'a mai prevăzut că sunt scutite de impozitul asupra veniturilor, capitalurile mobiliare de sumele înscrise pe carnetele de credit, fără ca depunerile scutite pentru o singură persoană să nu treacă de 5000 de lei.

La art. 45 alin. II s'a prevăzut că bancherii, agenţii de schimb sau orice altă persoană, care efectuează în România, plata dobânzilor sau veniturile produse de capitalurile mobiliare streine,

Sindicatele muncitoreşti se reorganizează

In urma congresului, pe care sindicatele muncitoreşti din întreaga ţară l'au avut la Ploeşti, între alte hotărâri au decis şi reorganizarea sindicatelor conform legii asociaţiilor profesionale, votată de curând de parlament.

Sindicatele tipografilor, tâmplarilor, cismarilor au şi cerut ministerului muncii aprobarea de funcţionare a acestor organizaţiuni.

Imediat ce formalităţile acestor sindicate vor fi terminate, li se va încuviinţa funcţionarea lor, după normele prevăzute de lege.

Cum s'a pus la cale marea expediţie polară Shackleton?

Intrebat cum s'a pregătit celebra expediţie antarctică, finanţată de bogătaşul Rowett, sir Ernest Shackleton a declarat următoarele:

„Mă gândesc de mulţi ani la această expediţie. Acum câtva timp mă plimbam în Londra pe strada Portman, când de odată se opri în urma mea un automobil şi un domn se cobori din el, venind spre mine şi spunându-mi:

„D-ta eşti Shackleton, nu-i aşa?"

Acea persoană era Rowett.

Fusesem camarazi de bancă la colegiul Alleyne din Dulwich şi nu ne mai văzusem de 30 de ani.

In urma acelei convorbiri, l-am vizitat pe Rowett la locuinţa sa din Sussex, i-am expus planurile mele şi într'o bună zi două trei vorbe foarte calme desciseră soarta proectului meu."

Situaţia exactă a recoltei

Ploiele căzute n'an stricat semănăturile

Faţă cu ştirile alarmante în ce priveşte situaţia câmpului în legătură cu ploile căzute în contimu în ultimul timp, ne-am adresat ministerului de domenii pentru a ne da lămuririle necesare. Ni s'au comunicat următoarele:

Din cauza ultimilor ploi căzute prea des, seceratul grâului s'a întârziat.

Grâul nesecerat, rămas în clăi pe câmp, în sudul Basarabiei şi în sudul Munteniei a suferit o oare cari stricăciuni.

In locurile unde grâul a fost nesecerat, a fost culcat la pământ.

—

In ce priveşte porumbul însa, ploile i-au adus mare bine; el s'a desvoltat peste masura.

In Dobrogea însă cantitatea de apă căzută a fost foarte mică, fapt care a făcut ca semănăturile de primăvară să sufere.

In rezumat însă situaţia câmpului nu este atât de alarmantă pe cât s'a svonit.

Administraţia ziarului
„INFRĂŢIREA"
primeşte abonamente cu preţul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Noile taxe succesorale

Cât se va plăti la moşteniri. — Ce succesiuni se desfiinţează. — Diferite inovaţii.

După proiectul de lege pentru modificarea unor dispoziţii din legea timbrului depus la Cameră de ministrul finanţelor, descendenţii în linie directă gr. I vor plăti 2 la sută pentru succesiunile până la 2000, 3 până la 10.000, 4 până la 50.000, 5 până la 100.000 şi pe urmă 6, 7, etc. până la 15 (dela 10 milioane la 20 milioane). Descendenţii în linie directă gr. II şi soţii vor plăti dela 2 până la 16. Descendenţii în linie directă dela gr. II în sus, dela 3—17. Ascendenţii în linie directă gr. I dela 4—18. Ascendenţii în linie directă dela gr. II dela 4—20. Intre fraţi şi surori, dela 5—29. Intre unchi sau mătuşi şi nepoţi sau nepoate, dela 7—32. Celelalte rude până la gr. IV inclusiv, dela 9—34. Străinii şi rudele de la al patrulea grad prin testament, dela 12—44.

Legea se aplică transmisiunilor mortis causa dela 1 Ianuarie 1921 şi pentru transmisiunile între vii dela promulgare.

Legatele şi donaţiunile pentru stabilimente de utilitate publică se impun la 2 la sută.

Sunt scutite donaţiunile, legatele şi orice alte liberalităţi făcute Statului şi administraţiunilor dependinte de Stat, precum: Casei şcolilor, Casei bisericei, Casei pensiunilor, Casei dotaţiunii oastei şi alte asemenea, precum şi acele făcute comunelor şi judeţelor, cele făcute instituţiunilor de binefacere a căror bugete se votează de Adunarea deputaţilor, Caselor de pendinte de aceste instituţiuni, precum şi Academiei Române.

Inzestrările şi donanţiunile cu titlu de dotă de bunuri mobile sau imobile sunt supuse numai la jumătate din taxele prevăzute în articolul precedent şi se vor achita la facerea actului.

Dreptul de moştenire ab intestat dela al 4-lea grad în sus se desfiinţează, iar patrimoniile defuncţilor morţi fără testament şi fără rude până la al 4-lea grad inclusiv, trec în folosul fiscului. Patrimoniile defuncţilor cari nu lasă rude până la al 12-lea grad trec în folosul Casei meseriilor.

In caz când moştenitorul, legatarul sau donatarul a ma primit de la defunct sau donator direct sau indirect una sau mai multe liberalităţi, se va aplica asupra valorii părţii nete transmise prin succesiune sau prin ultima donaţiune cotele corespunzătoare sumei totale primite dela defunct sau donator, fie direct, fie indirect prin asigurări sau angajamente contractate de defunct în folosul moştenitorilor sau legatarilor săi.

Deosebit de taxele dn mai sus întregul patrimoniu net global rămas pe urma defunctului (massa succesora'ă) se mai impune la o taxă de statistică şi control, crescând progresiv pe transe, precum urmează:

Cu 1 la sută porţiunea din patrimoniu dela 1—200.000 lei.

Cu 2 la sută porţiunea din patrimoniu dela 200.001—500.000 lei.

Cu 3 la sută porţiunea din patrimoniu dela 500.001—1.000.000 lei.

Cu 4 la sută porţiunea din patrimoniu dela 1.000.001—2.000.000 lei.

Cu 5 la sută porţiunea din patrimoniu dela 2.000.000 lei în sus.

Patrimoniul impozabil asupra căruia se percepe taxa progresivă de mai sus se formează adăugându-se la patrimoniul rămas la data decesului şi valoarea liberalităţilor de orice fel făcute de defunct moştenitorilor sau legatarilor, precum şi drepturile rezultând prin moartea defunctului din asigurările sau angajamentele ce le ar fi contractat în folosul lor.

Intreaga avere mobilă sau imobilă de orice fel alcătuind succesiunea unui supus român, precum şi averea aflătoare în România a oricărui străin defunct domiciliat sau care a avut reşedinţa în ţară, este supusă la taxele de înregistrare prevăzute la începutul acestui articol.

Nu se vor reduce din valoarea succesiunilor datoriile consimţite de defunct direct sau indirect în valoarea moştenitorilor şi cele recunoscutelor prin testament.

Nu se vor socoti în valoarea moşteniril mobilele din casă şi îmbrăcămintea în valoare de 10 mii lei pentru fiecare, precum şi creanţele ce s'ar găsi în moştenire şi la cari moştenitorii vor declara că renunţă.

Dacă cel puţin 1/3 din valoarea părţii transmisă este alcătuită din imobile sau creanţe neexigibile, la cererea succesorului plata se va putea face în rate semestriale, a căror număr nu poate fi mai mare de opt şi a căror valoare nu poate fi mai mici decât 3/4 din valoarea averii lichide transmise.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII:

Joi, Vineri:
SORA MARIA.
Sâmbătă:
Cuceritorul de Inimi.
Duminecă:
Regina Cărbunelui.

CINEMA URANIA:

Joi:
AHASVERUS Partea II.
Vineri, Sâmbătă:
BANII MURDARI.
Duminecă:
YAMATE.

Cinema din T.-Maghiar:
Sâmbătă Duminecă:
CALUL ZIGOMARULUI.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii.

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

Reclama 761 882

DACTILOGRAFĂ perfectă româno-maghiară sau româno-germană angajează imediat inginerul Hoffmann Cluj, Str. Regina Maria No. 38.

DOMNIȘOARĂ care posedă limba română, germană și ceha având școală de gospodărie caută ocupație ca conducătoare. Adresa la ziar sub No. 40.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4'5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

881 Radio 1248

Muzica Regtului 16 Inf. Cluj

are nevoie de următorii muzicanți

1 Phlügelhornist solo sau tutti.

2 Clarnetiști 1-B.

2 Violoniști primi de preferat să cânte și instrumente devânt.

1 Violă sau vioară secund.

1 Bassphlügelhornist.

Angajamentele vor fi de gagiști sau reang. bine plătiți. Ofertanții se vor adresa șefului Muzicei Cluj.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Regatul România Depozitul Statului Român pentru Aprovizionarea Institutelor Sanitare Cluj, în lichidare.

No. 13458—1921.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 22 Iulie 1921 ora 4 d. p. să vor licita următoarele coloniale în strada General Grigorescu No. 47—49.

1. Fasole	cca	12.000	klgr.
2. Piper	„	50	„
3. Tea	„	8	„
4. Cafea franc	„	6.000	„
5. Cacao	„	200	„
6. Unsoare	„	1.200	„
7. Slănină sărată	„	860	„
8. Lictar	„	2.800	„
9. Esență de oțet	„	15	„
10. Ambalaj	„	—	„

Comisiunea de lichidare își rezervă dreptul, că în caz dacă prețul articlilor cu ocaziunea licitării nu ar fi convenabil să sisteze licitația și să dispune în alt sens.

Cumpărătorul e obligat ca materialul cumpărat imediat să-l achite și să'l transporteze

880 *Comisiunea de lichidare.*

ADMINISTRAȚIA FINANCIARĂ REG. ROM. CLUJ.

No. 9479—1921.

Publicațiune.

Administrația financiară reg. rom. din Cluj provoacă pe toți patronii cari procură ori cui salar, pensie etc. ca până la finele lunei Iulie să înainteze administrației financiare declarația despre angajați și salariile obținute. Declarația să cuprindă următoarele rubrice: 1. Numele patronului; 2. Numele angajaților; 3. Data intrărei în serviciu; 4. Salariu. Fie-care patron, este îndatorat a anunța eventualele schimbări a personalului.

După expirarea acestui termen, cei ce nu vor fi făcut declarați vor fi tratați ca contravenți.

Cluj, la 10 Iulie 1921.

Administrator de finanțe (ss.) *Costin.* 878 Șef de secție (ss.) *Dr, Danilescu,*

Publicațiune.

In legatura cu edificarea Institutului Orbilor Cluj, Str. Dorobanților publicăm cu privirela lucrarile:

1. de zidar,
2. cioplitor în piatră,
3. de fier,
4. de lemnar,
5. de tinichigiu,
6. de acoperis,
7. Tâmplar, lăcătuș și văpsit,
8. de sticair,
9. de sculptor,
10. de dusumea,
11. de invelit,
12. zugrav,

pe ziua de 4 August 1921 concurs.

Ofertele se pot face atat pentru toate lucrarile, cât și pentru lucrarile singuratice.

Divizia Tehnică Igienică își rezervă dreptul de a alege din ofert chiar și numai unele lucrari sau de al respinge în intregime.

Ofertele se vor inainta până la ora 11 a. m. ziua de 4 August 1921 la Divizia Technică Igienică personal sau prin posta.

In preliminarele anexate la ofert se vor indică sumele dela fine atât cu cifre cât și cu litere.

Ofertele primite se vor deschide la Divizia Technică Igienică Institutul „Pasteur" etaj II. camera 132 în aceiași zi la ora 12 de către o comisiune. La aceasta poate lua parte și întreprizitorul sau reprezentantul lui.

Preliminare, planuri și dispozițiunile cari se refere la aceasta lucrari se pot vedea în camera 132, tot acolo și să pot cumpăra copiile cu 5 lei coala.

Pentru concursul prezent și pentru exeeutarea lucrarilor sunt în vigoare legea contabilități 72—85 § și condițiunile generale și speciale ale lucrărilor de stat.

La ofert are sa se alătură și chitanța perceptoratului respectiv sau copia legalizată a acesteia care dovedeste că 2% din suma ofertului au fost depusa că vadiu pentru lucrari.

Oferantul edator ca să rămâe dela data concursului 30 de zile în obligo cu ofertul sau.

Moldovan m. p. *Binder* m. p.

Inspector General. 860 Șef. de Divizie.

COLOMBO MARELE MAGAZIN DE COLONIALE SI DELICATESE

I. ALDICA & D. SASU CLUJ, PIAȚA UNIREI 30. :-: Telefon 200
Vis-a-vis de Banca Marmorosch, Blank

Anunță onorata sa clientele că i-a sosit un mare transport de coloniale: Zahăr Cristal și cubic, Cafele, Orezuri Conserve, Untdelemnuri Franceze, Sardele, Brânzeturi; Vinuri, Liqueruri și nemuritoarea Țuică de VĂLENI. Săpămânal, transporturi de Pește proaspăt: Crap, Știucă și Icre proaspete. Vânzare en gros și en detail, cu prețurile cele mai reduse posibil.
BODEGA SPECIELĂ ȘI APERITIVE. 328

Publicație.

Se aduce la cunoștința generala ca în ziua de 20 Iulie a. c. ora 10 a. m. se va vinde prin licitație publică orală la reședința Regimentului 7 Jandarmi din Calea Moților No. 74 două automobile N. A. A. și Humobil vechi care nusunt necesare Regimentului.

Licitația se va ține în conformitate art. 72—83 din legea asupra contabilității publice a statului iar proprietari acestor automobile se pot presente cu acte de proprietate pentru a le ridica până în ziua și ora sus citata.

Concurenții vor depune și garanția de 10% din valoarea ofertei.

Automobilele se pot vedea în ori ce zi la reședința Regimentului.

Comandantul Regimentului 7 Jandarmi 871

Lt. Colonel *Bălănescu.* Cassier: Sub-Locot. *Marian.*

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
839 **ciocolată**
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Cautăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 129
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon:
Magazinul 144.
Birou 77.

Au sosit casse de bani şi casete „Wertheim" preţuri ocasionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7
Efectueaste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or în Piaţa Unirei No. 5.**

Cumpăr casă
compusă din 3—4 camere şi bucătărie. Ofer preţ bun.

Oferte a se adrese urgent Administraţiei ⊙⊙ ziarului Infrăţirea sub „Licurescu". ⊙⊙

M. ANGHEL
210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Naţional din Cluj.
Pe stagiunea 1921—1922.

Toată ctita Clujului îşi de întîlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 **la pahar.**

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREŞTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.
Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:
AGENŢII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLĂUL-SILVANIEI, în regia proprî.
Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

Cafeneaua
„Transilvania"
Str. N. Iorga No. 4
Renovată şi aranjată luxuos oferă publicului consumaţiunea cea mai gustuoasă pe lîngă un serviciu culant şi preţuri moderate. CAFEA CU LAPTE DE BIVOLIŢĂ, ceaiu, tea, licheruri, gustări reci etc. 450

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREŞTI
INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secţia fotogralica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICĂ
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatură mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în linialaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, torie de cărţi. oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de luk.
Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.
Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE Călimări şi garnituri complecte pentru Biouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc, etc. ::
Ateliere moderne pentru pozări individuate, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţara şi în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe.
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68 Ionnitiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7. TIMIŞOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17,

Ulei Regal
cu 5 Lei chilogramul, vinde în orice cantitate
Emil Lobontiu comerciant
851 **Alba-Iulia, Piaţa M. Viteazu.**

ABONAMENTE
la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 271 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 18 Iulie 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI. LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR. [illegible]ULUI MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Iar „Reșița!"

Telegramele din București, și apoi comentariile mai largi ale ziarelor, au amuțat la vreme incidentele triste petrecute la Cameră cu prilejul votării proectului de lege al societății „Reșița". Nu le vom reaminti aci, decât pentru a risipi o confuzie.

Confratele nostru „Patria" consacră într'adevăr primele două coloane ale numărului său de ieri, unei impetuoase indignări față de discuția care a avut loc în jurul „Reșiței". Admirăm această pudoare a organului partidului național. Prea s'a vorbit mult de „Reșița", mereu de „Reșița" și iar de „Reșița"!...

E, fără îndoială un semn îngrijitor al zilelor noastre, ca imediat după, reforma agrară care consfințește dreptul de stăpânire al țăranilor asupra celor 3 milioane de hectare rupte din marea proprietate, să vină rândul unei afaceri atât de urâte, în care Statul își nesocotește toate interesele, pentru a consolida pe teritoriul său o întreprindere străină. de o însemnătate covârșitoare pentru apărarea națională.

Nu vom repeta aci ceeace s'a spus de-atâtea ori despre revoltătoarele condițiuni în cari această „Reșiță" va primi dreptul să funcționeze. Nu vom arăta că întreaga conducere a acestei societăți, căreia i se dă dreptul de a întemeia o fabrică de arme, e concentrată la Budapesta; nu vom reaminti că Statul, care face cadou „Reșiței" întinse terenuri de gaz metan, nu are niciun control în Consiliul de administrație, nici un vom spune, în treacăt, că noua societate, proectată de d. Bontescu și realizată de d. Tăslăuanu, a înșelat Statul și cu taxele de înregistrare...

Nu e vorba aci de a povesti ce este „Reșița", și nici nu mai e nevoie să dovedim cine se ascunde în spatele ei. Opinia publică e demult edificată asupra „afacerei", care pare că s'a însărcinat să simbolizeze tot puroiul unei pături din societatea zilelor noastre, grăbită de a se îmbogăți cu orice preț, prin permisuri sau prin acțiuni, la Bursă sau pe treptele ministerelor...

„Patria" vorbește însă de atmosfera morală creată în jurul „Reșitei" și pudoarea sa se simte ofensată nu în fața îndrăsnelei oamenilor cari au pus-o la cale, ci în fața stăruinței celor cari au luptat și luptă pentru ca interesele țării să nu fie jertfite. Ciudată pudoare!

N'ar fi de spus nimic, adică, împotriva unui proect de lege care lovește de — adreptul în siguranța economiei noastre naționale și în apărarea armată a granițelor, — organul partidului național nu suflă niciun cuvânt în această privință, — ci totul s'ar reduce la jicnirea și la calomnia aruncată adversarilor acestei păgubitoare cointeresări a capitalului maghiar cu Statul român. Am fi fost poate curioși, având în vedere legăturile cari încep a se restabili între d. Bontescu și o parte a partidului național, să cunoaștem părerea „Patriei" asupra „Reșiței", în sine. Am fi dorit poate, ca „Patria" să ne arate mai întâi că nu rămâne nepăsătoare față de conrupția care s'a revărsat asupra lumei politice, pentru a înlesni trecerea prin Parlament a unei rușinoase. Căci, s'au petrecut fără îndoială lucruri urâte cu prilejul constituirei „Reșiței". O serie întreagă de fapte degradatoare cari dovedesc limpede unde este primejdia. Iată un președinte al Camerei care primește să figureze. de formă, în fruntea unei afaceri care provoacă o legitimă indignare, dar care trebuie să fie aprobată de Parlament. Iată deputați și senatori cari primesc acțiuni cu „primă" pentru a vota proectul de lege. Iată ministrul de industrie, care a realizat „Reșița", pălmuit, fără să riposteze, pe culoarele Camerei, de un parlamentar din propriul său partid. Iată, însfârșit, pe însuș, d-l Veith, conducătorul „Reșiței", care-și primește instrucțiile din Budapesta, venind până în incinta Camerei, în ziua votului, pentru a mai... convinge câțiva deputați să nu continue a opune rezistență unei atât de splendide combinații financiare...

Acestea sunt, toate, fapte cari nu interesează „Patria". Asupra lor se poate trece ușor cu vederea A, câțiva bieți începători în viața parlamentară, cari își aștern culcușul opoziției. Vinovatul cel mare este partidul liberal, care... prea stăruiește mult că „Reșița", ar trebui să aibă o conducere în majoritatea ei românească, și prea insistă asupra felului cum Statul e înșelat tocmai de cei cari ar trebui să-l reprezinte interesele...

— — — — — — — —

Nu știm dacă „Patria" cunoaște faimoasa afacere a canalului Panama. Numele acestuia a rămas totuși legendar, pentru a caracteriza asemenea mari întreprinderi necurate. A avut și afacerea Panama un rău unet adânc în toate straturile societății franceze. Au fost și în Franța deputați și miniștrii cumpărați cu acțiuni promițătoare. S'a încercat și acolo o operă de conrupție, pentru ca o întinsă conspirație. a tăcerei să se întindă asupra vastei hoții.

Oamenii politici cari s'au compromis însă în acest târg de conștiințe, au tras toate consecințele, și nici unul n'a rămas mai departe în viața publică pentru a prezida Camera sau pentru a fi pălmuit în coridoarele Parlamentului.

Ne facem acum reflexiile noastre, comparând. Și ne închipuim „Patria" în situația de spus un cuvânt în această chestiune, și spunându-l împotriva nu a „panamalei", ci a celor cari au demascat-o.

Intre idealism și politica

Intr'un articol din „Neamul Românesc" d-l N. Iorga ține să se explice cu privire la un schimb de cuvinte pe care l-a avut într'o recentă ședință a Camerei, cu d-l G. G. Duca și în care, fiind vorba despre posibilitatea unei colaborări cu partidul liberal, d-sa a declarat că ar primi această colaborare numai în casul, când liberalii ar renunța la orice pretenție de hegemonie spriginită pe valoarea și puterea trecutului lor politic. Căci, în acest trecut — explică d-l Iorga — au fost „oameni" și a fost „un sistem", și recunoscând însușirile și meritele oamenilor, d-sa nu se poate opri de a nu pune în evidență păcatele sistemului.

Și evident că d-l Iorga are dreptate. Cine ar putea să spună că în trecutul nostru n'au existat movaruri și păcate ridicate la rangul de metodă și amestecate necontenit în toate momentele vieții noastre politice?

Dar d-l Iorga nu mai are dreptate când crede că sistemul acesta de a face politică, poate fi atribuit numai partidului liberal. Sistemul a existat și există, — a existat la partidele vechi și există astăzi și la partidele numite noui, — dar ei înșățișează păcatele întregei noastre vieți politice. Nu este sistemul unui partid, ci e sistemul unei epoci, sau mai bine zis, al unui anumit stadiu din cultura și educația noastră politică. Căci poți să grupezi în jurul dumitale pe cei mai curați și mai idealiști oameni pe cari ți-i poate oferi societatea românească într'un moment dat și poți să alcătuiești cu ei un partid însuflețit de cele mai înalte aspirații morale și politice, și totuși, coborându-te la luptă în mijlocul societății, vei vedea cu durere cum în calea idealismului tău se ridică de pretutindeni „sistemul" care te asaltează, te covârșește și te supune.

Și atunci din două una: sau nu cedezi nimic din idealismul cu care-ai plecat la drum - și aceasta înseamnă să te izolezi de oameni și societate pentru a te închide într'o stearpă politică de moralist revoltat, sau vei primi să faci politică cu oameni cari „sunt" și pe cari nu-i poți schimba, — și atunci politica ta va fi un neîntrerupt compromis între principiile dela care-ai plecat și între moravurile societății în mijlocul căreia lucrezi. D-l Iorga pare a fi pentru politica idealismului isolat. Noi însă credem că omul politic adevărat este acela, care luând oamenii așa cum se găsesc, știe să-i mânuiască și să-i utilizeze pentru pregătirea și săvârșirea faptelor mari.

Și aceasta și este meritul partidului liberal: în mijlocul unor păcate care au fost ale noastre ale tuturor el a săvârșit totuși fapte pe care se razimă astăzi însăși mărirea și puterea noastră națională.

Foch despre efastul american

Cu ocazia sărbătorirei Lui Independance Day, mareșalul Foch a scris un articol în „Le Matin", reprodus apoi de întreaga presă americană, asupra efortului american pentru obținerea victoriei.

Dat fiind importanța documentară a acestui articol cum și personalitatea militară care l-a scris reproducem părțile mai esențiale.

Două cifre arată efortul american pentru victorie. In Aprilie 1917, când Statele Unite au declarat războiu Germaniei, armata americană numără 9500 ofițeri și 350.000 soldați. Optsprezece luni după acee în momentul armistițiului era 180.000 ofițeri și 3 milione soldați.

Germania credea că va înfrânge Antanta înainte ca America să aibă timp de a intra în linia de luptă. Lucrând repede și în stil mare, America a ruinat planurile dușmanului.

La 21 Martie 1918, în clipa când germanii s'au aruncat asupra frontului francez, armata americană din Franța nu era de cât de 300.000 oameni, media sosirilor lunare fiind 30.000 soldați față de importanța atacurilor germane trebuia grăbite și intensificate sosirile de trupe.

La 25 Aprilie, generalul Foch cere generalilor Bliss și Pershing să fie transportate în Franța timp de trei luni continue unități de infanterie pentru a umplea golurile din armata franco-britanică.

La 2 Mai chestiunea e supusă consiliului superior de războiu întrunit la Abbeville și se hotărăște ca guvernul britanic să puie la dispoziție tonajul necesar pentru a transporta din Statele Unite în Franța 130.000 oameni în Mai și 150.000 în Iunie, tonajul american rămânând rezervat transportului celorlalte trupe. De atunci debarcările au crescut continuu: de la 60.000 soldați în Martie și 93.000 în Aprilie trecu la 240.000 în Mai și 280.000 în Iunie. De la Iulie la Noembrie totalul debarcărilor trece de un milion. In momentul armistițiului mai mult de 2 milioane de soldați francezi sunt pe pământul francez.

■

Pentru instrucția cadrelor și a trupei sunt organizate școli și câmpuri de instrucție în America ca și în Franța. Uzinele lucrează cu cel mai mare rendement. De la 700 pe zi producția puștilor trece la 10.000; a cartușelor atinge 16 milioane pe zi. Fabricarea îmbrăcămintei, echipamentului și a mijloacelor de transport (automobile, tractoare etc) se desvoltă în proporții neînchipuite și satisface toate cererile.

In Franța mâna de lucru americană îmbunătățește porturile de debarcare, crează noui instalațiuni, mărește traficul pe căile ferate prin dublări s'au quadruplări de linii și prin amenajarea triajelor. Pe ocean, vigilența ei flotă de războiu americană protejează cu eficacitate transporturile contra submarinelor,

Șantierele de construcții navale se organizează în Statele Unite pentru producție intensivă 341 șantiere de construcțiuni dispunând de 1284 de cale de lansare, sunt în pină activitate.

La sfârșitul războiului armata americană utilizează 3.800.000 tone de vapoare în loc 94.000 la începutul lui.

■

In America sau în Franța în toate domeniile efortul american se exercită cu o intensitate remarcabilă și cu rapiditatea pe care o cer împrejurările.

Pe măsură ce se desvoltă și se intensifică participarea armatei americane la războiul din Franța crește într'o proporție egală așa în cât la 1 Iunie 1919, ar fi fost în Franța 100 divizii americane.

In lungul războiu, pe care l-au dus națiunile libere contra negatorilor Dreptății, participarea directă a Americei ocupă o perioadă relativ scurtă.

Dar poporului american îi revine gloria de a fi făcut în toate domeniile activității naționale, un efort incomparabil.

Armata americană venită așa de repede și totuși dela o așa mare depărtare s'a arătat de o organizație robustă și sa distins dela început prin calități incomparabil de rezistență curaj și eroism. Ei s'a azvârlit cu toată ardoarea ei tinerească în mijlocul luptei și astfel a contribuit la victoria Dreptății și a Libertății.

Evenimentele zilei

Chestia strâmtorilor.

Guvernul englez a sfârșit prin a se rălia la punctul de vedere francez de neutrali area orașului Constantinopol și a apelor din jurul lui atât pentru greci cât și pentru turci. Londra n'a trimis încă o notă oficială la Paris, dar l-a informat oficios de aderarea sa. Toate vapoarele grecești cari se află în Marea Marmarea vor trebui s'o evacueze și astfel, neutralitatea Constantinopolului fiind respectată de greci, turcii nu vor mai avea un pretext de a voi să ocupe capitala, dacă succesul lor actual în peninsula Ismidt ar continua.

Credem a ști din foarte bună sursă că proiectul guvernului francez constă în neutralizarea nu numai a orașului Constantinopol și a apelor în jurul lui, dar și a tuturor strâmtorilor din Bosfor și Marmara. Guvernul englez nu face nici o obiecțiune de principiu, dar nu este convins de posibilitatea unui control efectiv al respectării neutralității de către greci și turci pe o atât de vastă întindere maritimă.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Marele premiu al Romei pentru muzică

Comisiunea pentru examinarea lucrărilor compusă din d-nii Saint-Saens, Padilhe, Rabaud, Dubois şi Widor a decernat anul acesta premiile în următoarea ordine:

Marele premiu: d-l Jacques de la Presle, al doilea premiu: Robert Dusant, al treilea premiu: Francis Bousquet.

Cel dintâi dintre premiaţi, d-l J. de la Presle a compus o operă superioară ca accent dramatic, o adevărată muzică teatrală.

Opera va fi reprezintată în cursul viitoarei stagiuni la unul din teatrele oficiale.

Dela Teatrul naţional din Bucureşti

La 1 August, dată care pentru majoritatea bucureştenilor este abia începutul vilegiaturei, Teatrul Naţional îşi va relua activitatea, prin începerea repetiţiilor. Tot personalul Teatrului Naţional a fost mobilizat pe acea zi în Capitală.

Piesele cari vor fi puse în repetiţie, sunt:

Moartea Cleopatrei de d. Mihail Pascanu, pusă în scenă de d. Const. Nottara.

Noi Oamenii, de d. Condora pusă în scenă de d. Paul Gustu.

Nevestele lui Plesu. de d. Cathon Theodorian, pusă în scenă de d. V. Enescu.

Stagiunea Teatrului Naţional se va deschide probabil cu Moartea Cleopatrei.

Succesul unei românce la Conservatorul din Paris

Ziarele franceze publică rezultatul examenelor ultimului an dela Conservatorul din Paris, clasa de tragedie.

Pentru eleve nu s'a acordat premiul întâi.

Premiul al doilea a fost acordat la trei absolvente, printre cari se găseşte d-ra Romanne, eleva profesorului Leitner.

D-şoara Romanne este fiica profesorului dr. Puşcariu, dela Universitatea din Iaşi, şi a d-nei Victor Ionescu.

Plecată la Paris spre a face Conservatorul, în urma sfaturilor lui De Max, care-i prevăzuse o carieră strălucită, d-şoara Puşcariu s'a afirmat din primul moment, astfel în cât, încă din anul al doilea a fost angajată la Teatrul Porte-Saint-Martin, unde a jucat într'o lungă serie în „Curierul de Lyon" sub pseudonimul Romanne.

Acum e angajată la Odeon.

Se ştie că şi Marioara Ventura a absolvit Conservatorul din Paris cu premiul al doilea, iar în anul următor prezentându-se din nou, a obţinut premiul I. Acum e una din gloriile Comediei franceze.

Istoria se repetă...

Casa lui Balzac

E vorba de a fi restaurată casa lui Balsac datorită iniţiativei consilierului municipal şi poet Léon Riotor sub forma de fondaţie municipală.

In consecinţă în curând primăria Parisului va lua în primire pavilionul din strada Reynonard.

Acolo de la 1840 până la 1847, Balzac a scris douăzeci de opere, ferit de creditorii cei mai puţin tenaci departe de frământările oraşului. Căci, atunci Parisul se isprăvea la Champs Elysées care erau un drum de ţară, iar strada Basse, actuala Reynonard, era provincială.

Casa lui Balzac aşa cum a restaurat-o Louis de Royaumont e prea cunoscută de literaţi pentru a mai face o descriere inutilă. Amintim numai etapele străbătute pentru a ajunge la instalarea definitivă pregătită de poetul Riotor. In anul 1905 s'a făcut deschiderea Museului Balzac în care se găseau: colecţia completă a operelor (din care una inedită L'École des Mènages), lucrări consacrate lui Balzac şi portrete ale maestrului, daguerroctipuri, aqua forte, medalioane, statuete şi busturi în gips un jilt Ludovic XIII, o masă de nuc şi o ladă pentru lemne veche.

In 1920, după multe peripeţii care datorită energiei lui, de Royaumont, consolidează fundaţia pe care o ameninţau cu ruină, inaugurarea museului de subsecretarul de Stat la belle-arte.

In 1913, casa lui Balzac a fost clasată printre monumentele istorice. In Martie 1914 baronul de Royaumont a publicat catalogul sumar al Casei Balzac.

A venit războiul. In 1918 a murit Royaumont lăsând un pasiv respectabil. Cultul lui Balzac provocă însă generositatea unui grup de balzacieni.

Reprezentantul lor d-l Allain Guillaume a cărui sacrificii personale merită să fie cunoscute a vărsat din August 1918 şi până acum 45.000 franci, intrările plătite producând numai 1000 franci.

Această sumă ridicol de mică ar fi mărită dacă Casa lui Balzac, reconstituită şi divulgată, oferind noui atracţii prin conferinţi, vizite comentate, vânzări de cărţi şi de reproduceri ar deveni locul de întâlnire al literaţilor şi amatorilor. Deja, d-l Allain Guillaume a restabilit camerii de lucru a lui Balzac şi a dat la 7 şi 28 Martie 1920 două conferinţe asupra lui Balzac şi artei. Rezultatele materiale au fost mulţumitoare şi vor deveni fructoase când publicitatea va chema pelerinii neglijenţi sau ignoranţi.

Pericolul razelor X.

Publicul britanic e viu mişcat de influenţa periculoasă pe care o exercită razele X. Acum câteva zile a murit un radiolog expert, Dr. Sronside Bruce. Acesta practicase mult razele X. In timpul războiului şi a sucombat în urma unei anemii grave. Se crede că această anemie e datorită razelor X, şi un frate al defunctului cere revistei stiinţifice Nature dacă nu e necesar ca o echipă de biologi şi fiziciani să înceapă studierea acestei probleme. La această întrebare s'a răspuns că studierea a început. Cu această ocazie Times arată că razele X. sunt periculoase, în adevăr, afară de razele mai puţin pătrunzătoare şi uşor de interceptat şi care provoacă o dermatită şi apoi epithelom, mai sunt şi raze tari foarte pătrunzătoare care după Jean Clunet au acţiune paralizantă asupra celulelor a căror înmulţire şi creştere o opresc. Aceste raze acţionează mai cu seamă asupra măduvei oaselor unde se elaborează în parte sângele şi asupra celulelor reproductoare şi irradiaţi a fost propusă în Statele Unite pentru sterilizarea criminalilor şi a indivizilor a căror procreaţie nu-i dorită.

In această privinţă Times observă că mai toţi radiologii sunt sterili. Cele discutate de Times sunt cunoscute mai de mult de radiologii francezi Ledoux-Lebard, Danvillier şi Guilleminot care în cărţile lor Fisica razelor X şi Razele X şi Radiaţiuni diverse au arătat că toate celulele vii, normale sau patologice sunt sentibile acţiunei razelor X în mod inegal, cele tinere mai mult. Celule ei sunt cu atât mai sensibile razelor X cu cât sunt mai puţin diferenţiate din punct de vedere morfologic şi fisiologic. De aceea acţiunea se exercită mai mult asupra elementului nuclear a celulelor.

Cronica literară

„Din preajma mea" poem de D-na Valeria Sturdza

Trăim vremuri de criză literară Literatura şi în special poezia a ajuns un imens câmp de exerciţii în care pseudo-poeţii işi târăe presupusa umbră de talent, în opintirea vană de a'i lui spre culmile geniului poetic, aparţind uni Verlaine, Varhaeren sau Baudelaire. Simbolismul în literatură e „en vogue" fiind genul care se pretează celor mai subiective incoherenţe, produsul sforţărilor sterile şi lipsite de sens ale nechemaţilor în literatură.

In afară de mulţimea versificatorilor fără talent şi fără bun simţ, avem desigur câţiva poeţi adaptaţi nouilor curente literare, a căror originalitate remarcabilă îi va consacra ca personalităţi în literatura noastră. Dar aceştia sunt „rara avis" şi nu pot opri în loc coborirea tot mai marcată a nivelului poeziei.

De aceia salutăm cu un legitim entusiasm apariţia operilor poetice, ce au tendinţe de a ne întoarce spre clasicim, în sensul că vor să înlocuiască sbuciumul sterp al goliciunei ideiei prin vigoarea concepţiilor şi seninătatea formei.

■

In a 2-a parte a cronicei mă voiu ocupa de poemul „Din preajma mea" al D-nei Valerie Sturdza, operă care reprezintă această tendinţă lăudabilă de a readuce clasicismul în poezie.

D-na Sturdza (fica poetei Veronica Micle) a intrat desigur prin opera sa în tagma privilegiată a excepţiilor. Poemul „Din preajma mea", deşi titulatura te-ar determina să bănueşti o operă exclusiv de zugrăvire a sentimentelor subiectiv sufleteşti, este întâiu de toate o schiţă sugestivă şi reuşită a vastei epopei naţionale, ce o aşteptăm de atâta vreme.

D-na Sturdza reuşeşte să trateze în scurte trăsături sugestive cea mai de seamă pagină a istoriei trecutului nostru (legenda descălicătoarei în Moldova) şi în versuri impecabile cu o structură care serveşte fidel grandoarea epică a poeziei, să evoace obiceiurile străvechi, aşezămintele din trecut, vremurile de glorioasă strălucire ale boerimei noastre. Şi ceeace face originalitatea remarcabilă a poemului este că toate aceste admirabile priviri retrospective asupra trecutului sunt sugerate autoarei de un modest sat Boureni, martor odinioară după tradiţie şi cronici a descălicărei lui Bogdan-Dragoş Vodă. A te ridica dela descrierea poetică a unei localităţi (Din preajma mea) care personifică în concret o complexitate de amintiri istorice, la viguroase trăsături generale în idei şi imagini printr'o gradaţie puternic susţinută, este un mod original de creaţiune în poezie. El necesită mijloace superioare de realizare şi ne aminteşte pe clasicul Alexandrescu (Umbra lui Mircea la Cozia) Pentru a utiliza acest sistem se cere poetului o personalitate bine definită, sprijinită pe sinceritate şi pe un superior simţ artistic.

In Boerii şi Sătenii d-na Sturdza şi-a luat greana surcină de a redă vechile clase din viaţa noastră socială de altă dată.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Citind revistele

„Ideea europeană", Anul IIII, Nr. 70, Bucureşti

Profesorul de limba engleză dela Universitatea din Cluj, d-l P. Grimm un foarte interesant „îndreptar de cultură generală"

D-sa face întâi un istoric al celor mai de autoritate liste, cari au ost întocmite ca să cuprindă pe scurt cărţile cele mai bune.

E vorba de lista făcută la 1854 de Auguste Comte (ceeace dânsul numea „Biblioteca pozitivistă"), cuprinzând 150 de cărţi; apoi de aceea făcută la 1886 de J. Hubbock (de 100 cărţi).

Vine rândul anchetii organizate în Italia cu acelaş scop: alegerea autorilor mai de seamă din întreaga literatură a omenirii. Ancheta s'a făcut în 1893. O altă cercetare de acelaş gen a avut loc în Franţa.

La noi, Românii, se dau 2 liste: aceea a lui Ion Heliade Rădulescu, publicată în Curierul de Ambe-Sexe pe 1846, şi aceea a lui Titu Maiorescu, inedită. (Aceasta din urmă fiind o simplă recomandare particulară făcută pentru a îndruma lectura unui elev.

Stabilind o comparaţie, d-l Grimm schiţează sistematic cari sunt părţile comune.

In fruntea aproape a tuturor listelor, se află recomandată Biblia (Eliad alege în special pe David, Solomon şi Ieremia, pentru valoarea lor poetică).

In toate listele se'ntâlnesc iarăş Homer (cu Iliada şi Odisseia), apoi: Virgil, Tacit, Shahespeare şi Moliere. Pe Cervantes (cu Don Quixote) numai Eliad nu-l numeşte, dar scrie pentru el tot în Curierul de Ambe-Sexe, în alt loc. Iar Eliade face excepţie faţă de listele din apus, cari toate recomandă şi Imitaţia lui Isus Cristos.

Vin apoi în preferinţa cititorilor: Horaţiu, Dante, Goethe, Eschil, Pascal (Cugetările), Voltaire, Sofocle, Ploto, Montaigne, Plutarch (Vieţile), Marcu Aureliu (Meditaţiile), Dickens, Schiller, Heine, Darwin. De-sigur, că alegerile variază după ţară, după timp, după înclinări personale.

D-l Grimm citează răspunsul spiritual al lui S. Lemaître la întrebarea: dacă aţi fi nevoit să vă reduceţi biblioteca la 20 de volume, pe cari le-aţi prefera? Statornicind o listă, Lemaître observă că n'a fost sincer, că n'a făcut-o pentru el singur, ci mai mult pentru public, ş'atunci, mai reduce din clasici. La urmă, iar schimbă şi observă c-a trecut de 20 de volume. Dar, se'ntreabă? „Oare le voi alege eu totdeauna pe acestea? Şi termină, disperat: „Ah! cât mă supără domnul acesta cu întrebarea lui!"

Reproducem şi noi lista lui Titu Maiorescu:

Franceza:

Moliere, Corneille. Racine (principale drame)
Rousseau (Emile, Nouvelle Heloïse) Pascal
Victor Hugo (ceva poezii, drame, Notre Dame)
Chateaubriand (Atala, René)
Bd. de St. Pierre (Paul et Virginie)
Beranger

Engleza:

Shakespeare: (principalele drame)
Lord Byron:
Macanlay: (Ist. Angliei şi Essais)
Carlyle: (Ist. revoluţiei franceze)
Romanele: Dickens (Bóz)
Thackeray (La foire aux vanités, Snobs).
Currer Bell (Jane Eyre)
George Eliot (Adam Bede).
Americanii: Edgar Poe şi Bret Harte.

Germana:

Schiller: drame
Goethe: drame, Werther, Wilhelm Meister
Lessing: critice, drame, (Minna, Nathan, Galetti).
Romane: Wildenbruch (Schwesterseele)
Spielhagen (Problematische Naturen)
G. Freitag (Soll und Haben)
Ida Boy, -Ed (Die säende Hand)

Să nu se uite biografiile tuturor!

Precizarea datelor din istoria acestor trei literaturi.

Rezumând, d-l Grimm recomandă următoarea listă: Biblia, Homer (Iliada şi Odisea) Eschile, Sofocle, Platon (Dialogurile), Virgil, Horaţiu, Tacit, Plutarch (Vieţile), Marcu Aureliu (Meditaţiuni), Imitaţia lui Isus Cristos, Dante, Shakespeare (Romeo şi Julieta, Hamlet, Macbeth, RegeleLear), Cervantes (Don Quixote), Montaigne (Incercări), Pascal (cugetări), Molière, Voltaire (Poveşti), Goethe (Faust, Werther, Wilhelm Meister), Schiller (Drame), Heine (Poezii), Dickens (David Copperfield), Darwin.

D-l Grimm dă astfel, metodic, o îndrumare necesară.

„Ideea Europeană" face bine că, în loc să publice articolaşe multe, dă spaţiu larg tratării unei singure chestiuni, ca cea de mai de sus. Suntem sătui de pretenţioşi, cari desleagă totul în câteva cuvinte.

Relevănu totuşi, din restul numărului de faţă şi însemnările asupra sforţărilor nobile ale poetului indian, Rabindranath Ta-

Cronica politică

Sfârșitul sesiunei parlamentare. Încă cinci zile ne despart de închiderea Corpurilor legiuitoare. In aceste cinci zile, guvernul intenționează să țină cincisprezece ședințe, câte trei în fiecare zi, pentruca reprezentanții națiunei să poată lua în răstimpul acesta de trei ori mai multe diurne decât ar prevedea legea, și pentruca ultimele proecte cari așteaptă pe biroul Corpurilor legiuitoare, să poată fi în-sfârșit votate.

Camera va trebui să ia în discuție într'un timp atât de scurt, două legi dintre cele cari cer o examinare cât mai amănunțită: Bugetul și proectul de reformă agrară pentru Ardeal. In așteptare, deputații din majoritate, — printre cari unii foști miniștri, — se pălmuesc pe culoarele Camerei sau pe scările dela întrare, pentru a simboliza un sfârșit demn de sesiunea parlamentară care se închee.

Atmosfera aceasta încărcată nu poate favoriza o desbatere cumpătată și o judecată limpede asupra importantei activități ligiuitoare, pentru care s'a rezervat un timp atât de scurt. Putem prevedea prin urmare că banca ministerială va cere majorităților pe cari se sprijinește, o repeziciune destinată să provoace noui protestări în sânul opoziției și, deci, noui scandaluri. Nici starea de spirit nu e propice, nici timpul nu e suficient, pentru o examinare conștiincioasă a politicei financiare pe care o sintetizează totdeauna un Buget, sau pentru o cercetare serioasă a veniturilor și cheltuelilor fiecărui departament în parte.

Suntem deci încredințați că se va încerca din nou suprimarea discuției tocmai în momentul în care cea mai mare parte din oratori se vor pregăti să-și spună cuvântul, în vreme ce capitolele bugetare vor fi votate, fără multă bătaie de cap, și cu simple ridicări de mâini.

Va mai rămâne vreme și pentru reforma agrară din Ardeal? Știm că parlamentarii ardeleni din majoritate țin să nu se întoarcă acasă, de vacanță, fără să fi votat legea. Sunt interese electorale cari depind de legiferarea agrară. Dar când se va putea termina discuția generală, și când se vor vota toate articolele proectului d-lui Garoflid, pe care comisiunea Camerei l'a modificat aproape în întregime.

Ziarele guvernamentale anunță totuș că în aceste cinci zile se va termina cu legiferarea tuturor problemelor cari n'au fost înfățișate timp de o întreagă sesiune. Activitatea legislativă devine astfel, la încherea ei, un misterios rebus.

Fără a fi istorică sau sociologă, autoarea ni le înfățișează în imagini poetice cu o justețe și un simțarfistic de relevat, reînoind trecutul cu un deosebit talent epic.

Un alt element constitutiv al poemului „Din preajma mea" este natura. Zugrăvirea frumuseților naturei cere — după Ghérea — un simțimânt și o admirație desinteresată pentru ea. Natura pentru a putea fi cântată, nu trebuie să servească numai de cadru la exprimarea propriilor simțiminte egoiste ale poetului.

---

gore de a creia o universitate internațională, care să pregătească spiritele pentru o conlucare a tuturor în domeniul culturii.

„Orizontul", Anul I, Nr. 23, București.

Printre multele încercări de reviste de popularizare de cunoștințe, de-sigur că „Orizontul" e cea mai isbutită! Și aceasta pentru că, fără să se coboare la gustul publicului, care cere numai tipărituri de senzații, știe totuși să atragă atenția Cetitorilor prin alegerea unui material interesant și instructiv în acelaș timp.

Pe de altă parte, ocupându-se și de lucruri din cea mai înaltă sferă științifică, felul de tratare e accesibil tuturor.

Să dăm numai sumarul numărului de față și se va vedea cu câtă îngrijire e condusă revista „Orizontul".

Numărul începe cu o cronică a lunei corespunzătoare: un istoric al numirii ei, datele astronomice în legătură cu ea evenimentele istorice petrecute în aceea lună.

Apoi, un articol clar, în care se enunță care este revoluția făcută în cunoștințele noastre despre lume de către fizicianul Albert Einstein, Reproducem din revistă: „Teoria relativității se numește astfel, pentru că e bazată în întregime pe demonstrația că spațiul și timpul, în care trăim nu sunt lucruri fixe, (cum se credea până acum), ci relative, variind dela un observator la altul.

Urmează articolele: Femeea academiciană (Contesa de Noailles), Cometa 1921 A, Sărutări cari omoară, Surisul, Problema Somnului (acestea după autori cunoscuți străini) Crucea (H. Barbusse) o reproducere foarte bine venită ca și Femeia în cultura și literatura românească de N. Iorga.

O pagină întreagă despre radium, apoi tămăduirea plantelor, o poezie de Ada Negri în traducerea lui Octavian Goga, Răsfrângerea sunetului, Antropofogia, un mijloc practic pentru măsurarea butoaielor, Locomotive cu aer comprimat, Ideea și creațiunea" după H. Bergson, Scarpologia, păianjenul și diapazonul, articole monografice asupra lui Andrei Mureșan și Wagner, istoricul evantaiului și în sfârșit: De vorbă cu o mumie, nuvela fantastică de Edgar Poe.

Am citat toate articolele, ca să se vadă ce bogată și aleasă materie publică „Orizontu".

Dacă materia ar fi nu așa de răvășită, ci grupată inteligent, iar ilustrațiile și hârtia ar fi mai bune, revista „Orizontul" ar fi ideala publicație de popularizare culturală.

Cron.

Această calitate de desinteresare pare că o are d-na Sturdza și deoarece d-sa simte esteticește natura, o zugrăvește cu o putere de plasticizare și o finețe în nuanțări care încântă. In poemul d-nei Sturdza natura trăește cu intensitate, îl simți ritmul uriaș svâcnind cu tărie.

Dar d-na Sturdza nu se putea mărgini aici, la evocarea îndrăsneață a trecutului și la zugrăvirea naturei. D-sa a simțit nevoia unei concepții care să-i domine opera și s'o închege dându-i unitate, armonie. Din primele pagini autoarea se manifestă ca o entuziastă adeptă a filozofiei creștinești. Dar de abia în Meditație și Credință își desvoltă cu temeiu concepția sa filozofică religioasă, care se apropie mult de religiozitatea lamartiniană, păstrând însă originalitatea (Lamartine: Lettre a lord Byron). Aceste ultime 2 părți ale poemei (cele mai frumoase) sunt o declarație teistă, un imn sfânt cântat Dumnezeirei, unde avântul inspirației se împletește strâns cu profunzimea ideilor.

D-na Sturdza și-a scris poemul în cea mai curată limbă românească. Ferindu-se de manierisme, de cuvinte moderne, d-sa mânuește limba poporului cu o măestrie surprinzătoare. Abundă arhisme parcă scoase din colb de cronici, care își mențin în poem și parfumul arhaic și vigoarea expresiei reprezentate.

Dar valoarea superioară a acestei creațiuni poetice nu constă numai în evocarea trecutului cu o neîntrecută putere artistică, în zugrăvirea măestră a naturei ci mai cu seamă relese din armonia în care se contopesc toate aceste elemente ale poemului, pătrunzându-se unul pe altul, formând un tot indestructibil.

Emil Pușcariu.

Știri și fapte politice

Legea impozitului pe moșteniri a fost adusă înaintea Camerei. Ca acest prilej, d. I. G. Duca a făcut o declarație în numele partidului liberal, anunțând că partidul liberal va vota proectul, rezervându-și dreptul de a revizui cotele, potrivit nevoilor unui Buget cu chibzuială întocmit. O revizuire a sistemului nostru de impozite pe succesiuni și pe donațiuni între vii se impunea însă de mult, dintr'un întreit punct de vedere: spiritul vremurilor noastre cere ca și succesiunile cât și donațiunile între vii să contribue la sarcinile Statului într'o mai largă măsură ca până azi.

■

D. Oct. Tăzlăuanu, fostul ministru al industriei, a provocat în ultima ședință a Camerei, o scenă fără precedent în Parlamentul românesc. Timp de aproape o oră d. Tăslăuanu a încercat să se poată face ascultat de Cameră, dar n'a reușit să articuleze nici două cuvinte cari să fie auzite. Vociferări îmbrâncite, aplauze ironice, zgomote de pupitru, întreruperi agresive, au acoperit la olaltă glasul prea slab al oratorului, care s'a urcat la tribună în mijlocul strigătelor propriilor săi tovarăși de partid; — „E o rușine ca acest om să mai ia cuvântul în Cameră!"...

Nici un om de bun simț nu poate să laude scandalurile cari se petreç zilnic în Cameră, după cum nu poate aproba nici actele de agresiune. Totuș, sălăgia care l'a împiedicat pe d. Tăzlăuanu să vorbească, și dezonorantele palme pe cari le-a primit în localul Camerei, sunt semne că indignarea unanimă a opiniei publice nu poate fi sfidată multă vreme, fără sancțiune. Cinismul nu e totdeauna o bună fortificație împotriva incidentelor neplăcute de acest sol.

■

„Voința", care a întreprins mai de mult o violentă campanie împotriva „terorizărei Ardealului", anunțând că funcționarii ardeleni sunt dați afară și înlocuiți cu „analfabeți" din vechiul Regat, publică în numărul său de ieri un reportaj, foarte potolit, despre programul de activitate al noului director general al finanțelor din Cluj. Aflăm astfel că în Ardeal sunt „3400 funcționari localnici și... 36 din vechiul Regat".

Așteptăm însă ca „Voința" să-și reia acum, repede, campania pe care a părăsit-o.

Afacerea Reșița în Parlament

— Opera de corupție —

In ședința în care s'a luat în discuție afacerea Reșița d-l G. G. Mârzescu făcând un amănunțit istoric al *Reșiței*, și arătând foloasele pe cari trebuia să le tragă statul dintr'o politică bine chibzuită de îndrumare a industriei ferului, a reușit să convingă pe cei cari voiau să se lase convinși, că această întreagă afacere este pusă la cale de câți-va interesați pentru a servi interesele lor particulare în paguba intereselor generale.

Pentru ca panamaua să poată fi trecută prin parlament, s'a recurs la arma cea mai sigură, aceia a corupției. Insuși d-l general Averescu a mărturisit, când d-l Mârzescu a făcut aluzie la această corupție, că are în buzunar o listă cu numele deputaților și senatorilor cari au primit acțiuni Reșița, pe cursul de emisiune.

D-l Averescu a afirmat că pe această listă sunt trecuți 83 deputați și 30 senatori, adăugând însă, că ei nu fac parte numai din majoritate ci și din minoritate.

Rând pe rând, șefii tuturor grupărilor politice din opoziție au declarat că partizanii lor nu au luat acțiuni „Reșița". D-l Maniu, șeful partidului național, a spus că s'au oferit amicilor săi politici astfel de acțiuni, dar, că direcțiunea partidului a decis refuzarea lor.

Când d-l Averescu, căruia i se cerea stăruitor să citească în Cameră întreaga listă a deputaților acționari, a citit vre-o două nume din opoziție, cei vizați au protestat și l'au acuzat de falș.

In fața acestei desmințiri, primul ministru cu glasul tremurând și cu fața palidă, a reușit să spună doar aceste cuvinte *„nu pot să citesc lista fiindcă a pătruns și în sufletul meu bănuiala că lista pe care o am în mână este falșă"*.

Așa dar, cei cari au luat la emisiune, acțiuni Reșița, spre a le vinde cu o primă de aproape 2000 lei la bucată, sunt deputații și senatorii din majoritate, chemați azi să voteze proectul de lege prin care averea statului se înstrăinează.

Revista presei maghiare

Pălmuirile din Parlament.

Pălmuirile din și în afară de Parlament au oferit presei maghiare ocaziunea să facă aprecieri înjositoare la adresa Parlamentului și a vieții parlamentare din România. Cu toate că aprecierile avute poate prea exagerate, fiindcă în ultima analiză se manifestă și din aceste aprecieri dorința, ca Parlamentul să desvolte o muncă rodnică în interesul statului, mai la vale lăsăm să urmeze aprecierile diferitelor ziare maghiare.

„Ellenzék" scrie în legătură cu ultimele scandaluri următoarele:

„Fericirea oricărui stat pornește din Parlamentul său. Aceasta e locul care dominează deasupra luptelor politice, unde năzuințele diferitelor partide, discuțiile isvorâte din păreri contrarii se contopesc în folosul binelui comun. In Camera din București cravașele și pumnii au intrat în acțiune. Nu putem aștepta ca în curtea Metropoliei să existe aceleași tradiții cristalizate, același nivel și același ton în discuția care este propriu parlamentului dela malurile Themsei. Durere, cultura are multe obstacole. Ne-am deprins ca ultimele argumente să fie pumnii. Bătăile din Parlament sunt acum o specie a scandalurilor ca și bătăile din birturi".

Amintește apoi că fasciștii și socialiștii burghezii și comuniștii se pălmuesc de asemeni însă au cel puțin scuză că o fac în afară de parlament și pentru chestiuni politice. „Ori în Parlamentul din București s'au pălmuit pentru afacerile „Reșița". Un astfel de scandal nu poate avea scuze. Noi nu așteptăm dela parlamentari volnicii ci muncă serioasă."

Ziarul „Uj Kelet", sionistul din Cluj, e de un cinism mai pronunțat și fiecare frază ascunde o ironie fină batjocoritoare:

„Dacă e adevărat că fiecare stat are parlamentul ce'l merită, atunci statul acesta trebue că are merite foarte reduse. Noi contestăm adevărul axiomei, căci apreciem mai mult meritele statului ca să putem crede că merită un parlament mai bun decât acesta. E în afară de orice discuție că viața parlamentară română e mult prea tânără ca să poată fi atât de matură ca acea a occidentului.

Dar ar trebui să vedem simptomele maturității, ar trebui să vedem că se coace poama altoită în vița nobilă a occidentului și nu această poamă seărbădă care face să te strâmbi de câte ori vei gusta din ea.

De câte ori ar trebui să se discute „chestiuni importante se îngrămădesc deputații cu chestiile lor personale și oprimă, încurcă sau fac obscure chestiunile noastre ale tuturora. Uneori întreg parlamentul face impresia luptelor excesive dintre exponenții întreprinderilor „ghețeftare" concurente. Sunt acolo și bărbați eminenți, purificatori onești, dar parecă ar fi scufundați în curentul masselor.

Acum e vorba de o importantă chestiune a statului: să se naționalizeze sau nu întreprinderile din Reșița. Ori unde, cel mai natural lucru ar fi ca deputații să cerceteze dacă naționalizarea este sau nu folositoare. Ce se întâmplă față de aceasta? Folositorul sau nefolositorul se privește prin prizma intereselor personale."

Descrie apoi atitudinea diferiților membrii din diferitele partide, ironizează contra argumentele generalului Averescu și remarcă că la urmă se constată o falsificare când 118 deputați votează cu 230 bile.

Trece apoi la caracterizarea Senatului unde prin fraze simple Titulescu reputează o glorie ușoară manifestată prin ropote de aplauze, remarcă că atât Averescu cât și Titulescu con-

INFORMATII

Politice

Ziarul „Ujság“ din localitate cere Uniunii maghiare acum înființate ca să intervină la guvern pentru desființarea biuroului de cartiruire și încetarea rechizițiilor de locuințe. Crede că aceasta ar fi primul pas ce l'ar putea face Uniunea pe teren practic.

■

Artistice

Artistul Fekete Mihály din Cluj a intervenit la primăria orașului Timișoara pentru ridicarea unui teatru permanent în acel oraș, unde să se predea în limba română, maghiară și germană, urmând ca fiecare sesiune să fie de 4 luni. El a propus ca să se facă o colectă publică pentru ridicarea noului teatru, să se ceară ca din venitul tuturor teatrelor, cabaretelor, concertelor și a tuturor producțiunilor artistice, unu la sută să se cedeze pentru ridicarea noului teatru.

■

Despăgubirile

In chiar sesiunea actuală a corpurilor legiuitoare se va veni cu un proect de lege privitor la acordarea despăgubirilor de război.

Se studiază acordarea acestor despăgubiri pe categorii în raport cu urgența nevoilor celor dăunați.

O parte din aceste despăgubiri se va achita din încasările realizate de pe urma impozitului pe averi.

Pentru restul despăgubirilor e vorba să se emită bonuri fără dobândă achitabile treptat în raport cu sumele ce vom primi ca despăgubiri de la foștii noștri inamici.

■

Financiare

Prevederile bugetare la impozitul pe averi, pentru exercițiul financiar în curs, au fost stabilite la peste trei miliarde lei.

■

Asistența socială

La direcția generală a asistenței sociale din ministerul muncii se lucrează la regulamentul pentru punerea în aplicare a legii vagabondajului și cerșetoriei, care urmează să funcționeze cu începere de la 1 Septembrie 1921.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol“ nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea“ fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Locale

Parcul orașului Cluj este ocupat de serbări publice până la 14 August. Intrarea în parc în acest timp nu se poate face decât numai plătind taxele de intrare. Consiliul orașului a hotărât că după această dată parcul nu va mai fi cedat nici unei corporațiuni pentru aranjarea serbărilor de asemenea natură.

■

Oferta societății „Cărămidăria“ făcută orașului pentru zidirea locuințelor funcționarilor a fost respinsă de consiliul orașului deoarece funcționarii cari ar primi locuințe ar rămâne datori 30 de ani acestei societăți. In schimb orașul nu zidește fiindcă actualul budget nu permite înanțarea sumelor necesare.

■

In Cluj s'a înființat de către maghiari „Asociația pentru sprijinirea Artelor“. Ea este o ramificație a Asociației Muzeelor Ardelene, și urmărește sprijinirea companiilor teatrale și a artiștilor atât din Cluj cât și din provincie; deasemeni va căuta să obțină pentru companiile teatrale maghiare localuri corespunzătoare sau în caz de lipsă va ajuta zidirea teatrelor acolo unde va fi nevoe.

■

La primăria orașului Cluj este în pregătire stabilirea unui nou impozit pe firme. Criteriul impositului va fi mărimea și forma acestor firme.

■

Dela C. F. R.

Funcționarii Direcțiuni C. F. R. din Cluj sunt nemulțumiți de funcționarea consumului lor deoarece toate articolele dela acest consum se vând cu prețuri mai urcate decât în oraș. Pe lângă astfel de condițiuni nu vedem motivată existența consumului, care nu prezintă numai un favor funcționarilor și îngreuează bugetul Direcției. De acea cerem forurilor în drept să ia toate măsurile pentru sanarea situației.

■

Intre evreii din Cluj s'a produs o sciziune cauzată de demisiunea din eparhie a unui grup de aproape 200 persoane. Sciziunea s'a produs în urma unor divergențe pe chestiuni rituale.

■

Se aduce la cunoștința D-lor revizori școlari, institutori și învățători, că se află sub tipar și va apărea în curând *Geografia României* de G. G. Mateescu, profesor la liceul „Gh. Barițiu“ din Cluj, aprobat de Onor. Secretariatul General, Cluj pentru școalele primare. 886

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Dacă doriți să cumpărați eftin rolce articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

(Urmare din pag. III-a.)

traargumentează prin demascarea afacerilor deputaților sau ale partidelor și încheie:

„Dar dacă Averescu și Titulescu cunosc atât de bine secretele politicianilor, dacă ei sunt curați, după cum credem că da, decе nu se asociază cu Iorga și Lupu când e vorba de purificare. Chiar dacă au alte concepții politice într'un punct se unesc; anume ca statul să ajungă la fericire fie chiar prin nimicirea unuia sau altuia dintre politicieni.“

Din Ungaria

Panama maghiară.

Discuțiile adunării naționale maghiare sunt incediate de o panama săvârșita de Alexandru Czizmadia în era guvernului Teleky. Discuțiile au luat naștere în urma interpelării deputatului Rupperth care demască fostul guvern că a votat 10 milioane coroane pentru ziarul „Igazság“, prin care se urmărea răspândirea ideii naționale între muncitorime. Incredințarea pentru câștigarea ziarului și a primredactorului Czizmadia, o primește Német ca prin orice jertfe materiale să câștige ziarul pentru guvern. Czizmadia ridică un milion douăsute mii, împarte banii cu consorții săi. Német care nu primește nimic din suma ridicată câștigă actele secrete, le predă deputatului Rupperth care demască frustarea fiscului cu sprijinul guvernului Teleky. Denunțatorul Németh e transportat la secția „T“ unde i se promite suma de 80.000 coroane pentruca să retragă actele divulgate. Inainte de a primi suma însă o ceată de bătăuși la ordinul căpitanului Kiszely, Németh e bătut până la sângerare. Caracteristic e că adunarea a luat la cunoștință interpelarea făcută și răspunsul ministrului președinte Bethlen, fără ca să mai ordoneze cercetarea cazului.

Comisia pentru datoriile franceze.

Săptămâna trecută a ajuns în Budapesta delegatul comisiei financiare franceze, d-l Tascher de la Pagerie, care declară că venirea sa este în legătură cu convenția financiară încheiată în Ianuarie între Franța și Ungaria. Comisia va avea să stabilească datoriile cetățenilor francezi față de statul sau cetățenii maghiari deasemeni și pretențiile cetățenilor maghiari. Va stabili împreună cu guvernul maghiar modalitățile pentru lichidarea datoriilor de stat precum și noul sistem financiar impus de tratatele de pace. Toate convențiile ce se vor încheia între această comisie guvernul maghiar vor fi înaintate guvernului francez pentru aprobare.

Cehoslovacia cedează teritorii Ungariei

In decursul desbaterilor de la Marienbad între reprezentanții Cehoslovaciei și Ungariei s'a ajuns de acord ca Cehoslovacia să cedeze anumite teritorii Ungariei din jurul liniei de graniță de până acum, care sunt locuite în masse compacte de maghiari.

Ministrul de externe Bánffy a întreprins o călătorie dealungul graniței pentru a cerceta teritoriile cari vor fi cerute.

Nu este cunoscut ce va oferi Ungaria ca recompensă pentru teritoriile câștigate.

Impozitele de consumație

In ultimele ședințe ale adunării naționale maghiare s'a discutat proectul de impozite de consumație asupra măcinișului. Scopul acestor impozite este ca să se asigure existența acelor cari nu dispun de un stoc suficient de alimente. Față de obiecțiunile făcute ministrul de finanțe Hegedüs răspunde că în urma tratatului de pace ungaria e silită să aibă aceleași impozite și tot atât de mari ca și statele succesionare.

Se obiecționează apoi că prea multe sunt impozitele de consumație și nu sa făcut nimic pentru impozarea averilor câștigate în timpul războiului. Hegedüs raspunde ca prin proectul de impozite asupra acestor averi ele vor fi absorbite în întregime de fisc. In această privință e convins că are la spatele satele întreagă populația Ungariei, pentru executarea proectului ce se va face și el va fi executat oricari ar fi părerile contradictorii.

Responsabilitatea pentru revoluție.

Punctul de vedere al guvernului maghiar este că ordinea de drept nu va fi restabilită până când nu vor fi puși în fața tribunalului acei cari au cauzat revoluția. Această părere este mai mult pentru a extermina pe toți aceia cari sunt și acum cei mai înverș unați opozioniști ai guvernului. Această măsură reacționază caută să folosească în acelas timp și curentului monarhist deoarece e evident că fiind arestați prieteni republicanismului, curentul monarhist se va putea desfășura fără contra balansare.

In legătura cu această procuratura a început studierea ziarelor dinnainte de revoluție pentru a stabili cari au fost autorii moralei. Se crede că pe banca acuzaților vor figura din Windischgrätz și Friedrich.

Invățământul în Ardeal

— Cu prilejul bugetului —

De câteva săptămâni domnea printre rândurile învățătorilor și a profesorilor din Ardeal o vie neliniște provocată de nesiguranța în care se găsește bugetul pentru Ardeal al resortului instrucțiunei publice, buget care în urma unei amănunțile cercetări a nevoilor școlilor primare și secundare din Ardeal a fost fixat la o anumită sumă și care a fost prezentat de o comisiune în frunte cu d-l Prie comisiunei bugetare deia București.

In nenumărate rânduri se zvonise că comisiunea bugetară dela București ar fi redus foarte mult din Bugetul produs de d-l Prie ceiace a propus neliniștea care domnea printre rândurile corpului didactic din Ardeal și îngrijorările acelora care își dădeau seama de importanța școlilor în ridicarea nivelului cultural al Ardealului.

Interesându-ne de aproape de această importanță chestiune am putut obține următoarele liniștitoare relații menite să calmeze spiritele și să înlăture îngrijorările tuturor acelora care în urmă zvonurilor ce circulau vedeau amenințate școlile Ardealului.

■

Bugetul propus de resortul instrucțiunei publice din Cluj a fost în principiu acceptat de comisia bugetară a parlamentului și sunt multe garanții că va fi primit neschimbat și de către parlament Resortul instrucțiunei a mai cerut un buget suplimentar de 27 milioane care a fost aprobat de comisia bugetară și care este destinat acoperirei nevoilor de funcționare a școlilor (lemne, cărbuni lumină etc.) Prin aprobarea acestui buget suplimentar s'a asigurat funcționarea școlilor din Ardeal care au fost foarte mult împiedecate în mersul lor (anul trecut) din cauza lipsei de combustibil. D-l ministru Titulescu a oferit în afară de trebuințele normale încă 350 de milioane pentru școlile Ardealului, de orice natură. Din această sumă s'a aprobat pentru resortul instrucției 80 de milioane destinate să se sa isfacă nevoile învățătorilor și a profesorilor secundari a căror salariu a fost prin aceasta simțitor ridicat.

Salariul învățătorului cu diplomă va începe pe viitor după noul buget, dela 600 lei în sus.

Cu toate că din bugetul de 170 de milioane cerut de resortul instrucției din Cluj, nu s'o aprobat de cât 80 de milioane s'a găsit o modalitate pentru a se satisface în marginile posibilităților nevoile corpului reducându-se din salariile profesorilor și învățătorilor cari au avut salarii prea mari până acum pentru a se mări salariile celor care au fost rău salarizați până acum.

Pri noul buget se prevăd subvenții nu numai pentru diferitele instituții culturale existente ci și pentru înființarea de noi instituții de acestea cari dacă n'ar fi ajutate de stat n'ar putea da nici un rezultat satisfăcător.

Cu sprijinul resortului de instrucție s'a înființat marea reuniune a echipelor de sport din Ardeal printre care ocupă un loc de frunte echipa universitarilor din Cluj.

S'a început apoi înființarea și organizarea unei societăți numită „Frăția munteană română (A. M. R.) cu remificații în tot Ardealul. Chemarea acestei sosocietați e să facă cunoscut tuturor românilor frumusețile și bogățiile Ardealului înlesnind excursiunile în munți și editând felurite broșuri și fotografii în care să se explice și să se descrie toate frumusețile și bogățiile Ardealului.

Urmările economice a acestei inițiative, pentru țăranii din munți vor fi de mare importanță. Se vor face drumuri și diferite căi prin munți, se vor construi sanatorii și restaurante în fine se vor aduce multe înlesniri populației din munți prin activitatea acestei societăți.

Un alt fapt important este că se va înființa în Cluj un mare muzeu etnografic al Ardealului.

Lucrările pregătitoare a acestui muzeu, au început anul trecut, dar n'au putut da rezultate bune din lipsă de mijloace materiale. Dându-și seamă de valoarea unui astfel de muzeu, statul a luat inițiativa de a subvenționa ei această instituție.

In acest muzeu se vor strânge tot ce are Ardealul mai vechiu și mai arhaic aducând astfel importante foloase istoriei culturale a poporului român.

*

Un fapt iarăși foarte îmbucurător este hotărârea ce s'a luat ca în anul viitor să funcționeze în toate comunele câte o școală primară.

In primul loc se vor înzestra cu asemenea școli satele din munții apuseni pentru următoarele considerente:

Populația din munții apuseni a fost totdeauna cea mai dârză în apărarea chestiunilor naționale, fapt care a făcut pe unguri să-i persecute și să-i neglijeze mai mult decât pe românii din alte părți. In al doilea rând

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA“

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

situația nenorocită a satelor din această regiune, care sunt foarte mici și răzlețite a pus în imposibilitate pe țărani de a-și trimete copiii la școală, care se găsește la distanțe foarte mari de sat. Inființarea acestor școli primare vor înlătura aceaste dificultăți. S'a hotărât ca în toate trăngurile (sate mici din munții apuseni) cari pot asigura 30 de copii pentru școală, să se deschidă câte o școală improvizată într'o casă închiriată, condusă de preotul satului. Iată o măsură cum nu se poate mai bine venită, pentru răspândirea culturii.

■

In același buget s'a mai prevăzut o sumă importantă pentru școlile de arte și meserii cari se găsesc foarte puține la noi, și cari sunt frecventate numai de copii dela orașe în majoritate străini. Importanța acestor școli trebuie demonstrată cât mai amănunțit, iar opinia publică trebuie lămurită că viitorul elevilor care absolvesc aceste școli este foarte atrăgător și ca atare cât mai mulți copii, în special cei dela sate să fie atrași în aceste școli.

Profesorii dela aceste școli sunt foarte puțini și cei care sunt, nu știu bine românește fiind Unguri. Acest fapt a adus după sine hotărârea de a se recruta Profesori români dintre ingineri, care să la conducerea acestor școli de arte și meserii.

■

Școlile vechi, civile sau medii (gimnaziile în Regat) vor primi în anul acesta un studiu nou. Până acum absolvenții acestor școli treceau sau la liceu sau la școli e normale. Prin măsura nouă ce s'a luat se dă o direcție practică acestor absolvenți.

Măsura aceasta constă în introducerea la aceste școli, de cursuri suplimentare, administrative și profesionale. Absolvenții școlilor civile pot trece în cursul inferior administrativ unde învață tehnica administrativă pentru a deveni funcționari pela ministere, primării, notariate ele.

In acelaș timp li se acordă dreptul ca ulterior, dacă vreau, acești elevi să-și continue studiile. Prin aceasta se va înlatura situația nenorocită de până acum când o sumedenie de băeți buni nu-și puteau continua studiile din lipsă de mijloace. Pe lângă acest curs administrativ se vor înființa și cursuri de contabilitate care vor pregăti pe absolvenții școlilor civile pentru a intra la funcționari, la bănci.

In vederea acestor cursuri statul a luat toate măsurile așa că cu începere dela toamnă vor începe să funcționeze.

■

Toate aceste măsuri și îmbunătățiri aduse instrucției Ardealului vor contribui într'o largă masură la ridicarea nivelului cultural a acestei provincii românești ținută în întuneric atâta amar de vreme.

Parte din aceste măsuri se datoresc insistențelor d-lui Prie Secretar general al instrucției din Cluj.

S. P.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

Cel din urmă proect de lege al d-lui Titulescu asupra plății despăgubirilor de răsboi va veni în desbaterile Camerii la sfârșitul săptămânii aceesteia.

S'a hotărât ca până la 150,000 plata să se facă integral. Iar până la 3.000,000 lei 10 la sută. Raportorul proectului este d-l D. R. Ioanițescu.

■

Ziua de 10 Iulie, aniversarea luării Bastiliei și sărbătoarea națională franceză, s'a sărbătorit în București cu un fast deosebit.

Membrii Coloniei franceze au fost în pelerinaj la cimitirul Bellu. Au participat reprezentanții guvernului. Cortegiul avea în frunte pe generalii Pétain și Boboc.

In fața mormintelor eroilor războiului, colonelul Charlier a ținut o emoționantă cuvântare. Au mai vorbit: generalul Petain, de Manicauld și general Boboc.

■

La ora 11 a avut loc o recepție la Legațiunea franceză. Aci au vorbit d-nii Candy și Manicauld.

M. S. Regele a fost reprezentat printr'un general aghiotant, generalul Coandă ca reprezentant al Corpurilor Legiuitoare române și un reprezentant al guvernului.

Seara a avut loc un festival la teatrul Zaharia.

■

Ultimele înaintări de generali stârnesc senzație. Singur generalul Schina îndeplinește condițiunile cerute de lege. Restul de 15 n'au vechimea necesară. Nici generalul Rășcanu n'are stagiu reglementar.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința din 14 Iulie.

Prezidează d-l Eusebie Popovici. Pe banca ministerială d-nii Averescu și Argetoianu.

Se continuă discuția generală al Regiei.

Vorbește d-l MUSCELEANU care apără legea criticând partidul liberal.

D-l G. G. MARZESCU arată că acum două săptămâni dl Musceleanu a decarat că nu va vota legea Regiei, felicitându-l pentru discursul ținut.

D-l MUSCELEANU ocolește chestia afirmând că și opoziția a primit acțiuni ale Regiei, dând exemplu partidul național din Ardeal care ar fi primit 40 de acțiuni.

D-l VAIDA protestează arătând inexactitatea afirmațiilor.

D-l MUSCELEANU rectifică arătând că acțiunile oferite au fost respinse.

D-l BECESCU SILVAN cere numele deputaților cari au mai mult de 20 de acțiuni.

D-l general AVERESCU la apărarea societății atacând partidul liberal. Majoritatea aplaudă.

D-l G. MARZESCU: Aplaudați cu acțiunile în mâini.

D-l AVERESCU continuă vorbind în chestia fabricii de muniții.

D-l G. G MARZESCU arată că însuși ministrul de război a pus rezoluția arătând că se pericilitatează siguranța statului.

D-l gen. AVERESCU afirmă că în consiliul de administrație al Regiei sunt 29 membri dintre cari 16 români.

D-l G. G. MARZESCU arată că este inadmisibil ca primul ministru al țării să afirme atari inexactități.

Atmosfera la Cameră era foarte încărcată. Reiese evident din discuția de până acum că afacerea Regiia este de natură a compromite definitiv guvernul grăbindu-i prăbușirea.

SENATUL

Prezidează d-l gen Coandă. Pe banca ministerială dnii Goga, Văleanu.

Președintele arată că ancheta a stabilit nevinovăția generalului Mărgineanu în chestiunea societății Mărăști.

Episcopul Vartolomeu cere îmbunătățirea soartei preoților.

Comunicarea ținând o oră și jumătate, președintele cere intervertirea ordinei de zi pentru discutarea legei taxelor de cheiaj în porturi.

TELEGRAME

Declarația arhiducelui Albrecht

Budapesta 14 Iulie.

Arhiducele Albrecht a adresat o scrisoare președintelui Cameri declarând că recunoaște pe regele Carol, care este și șeful familiei.

Răsboiul greco-turc

Atena, 14 Iulie

Comunicatul oficial grec cu data de 12 Iulie arată că Grecii au înaintat la sud de Andanos până la Harmandjik respingând un detașament inamic.

Pe restul frontului nimic nou. In ziua de 11 Iulie la ora 5·30 escadilele de aviație au bombardat cu succes gara Adayet și cantonamentele inamice din împrejurimi și dela Kutahia, atingând reședința guvernatorului, gara, depozitul de locomotive precum și două regimente în marș spre Kutahia. Aeroplanele s'au întors neatinse în liniile grecești.

Conferința dela Washington.

Paris, 14 Iulie

Primul ministru Briand a făcut Camerei și Senatului o nouă comunicare cu privire la lucrările conferinței dela Washington.

Armistițiu anglo-irlandez.

Horsea, 14 Iulie

Ca o urmare a armistițiului încheiat, Irlandezii sinfeiniști au liberat pe lordul Brandon deținut de ei dela 23 Iunie.

Starea sănătății prințului moștenitor englez

Horsea, 14 Iulie

Starea sănătății prințului de Walles care suferea de o ușoară răceală este acum satisfăcătoare.

Regele și Regina s'au înapoiat dela Guernesey și Jersey.

Parlamentul francez a luat vacanță

Paris, 14 Iulie

Camerile franceze au luat vacanță pe ziua de 14 Iulie.

Limitarea înarmărilor.

Horsea, 14 Iulie

Anglia a primit cu bucurie propunerea pentru limitarea înarmărilor pe uscat și pe apă.

Presa arată că Anglia e cea dintâi care a început aceste dezarmări.

Prizonierii unguri

Budapesta, 14 Iulie

Deputatul Huzasar a citit o proclamație în Adunarea națională cerând lumei civilizate liberarea celor 60.000 prizonieri unguri.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII.

Vineri:
SORA MARIA.
Sâmbătă:
Cuceritorul de inimi.
Duminecă:
Regina Cărbunelui.

CINEMA URANIA;

Vineri, Sâmbătă:
BANII MURDARI.
Duminecă:
YAMATE.

Cinema din T.-Maghiar:
Sâmbătă Duminecă:
CALUL ZIGOMARULUI.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Comunicația cu Ungaria

Tratativele de la Arad

La direcțiunea regională din Arad s'au întrunit delegații căilor ferata ungare și aceia ai căilor ferate române, în vederea regulării comunicației trenurilor personale și de mărfuri între cele două țări, prin punctul de frontieră Curtici—Lökösházá.

Delegații ungari au sosit la Arad sub conducerea d-lui Antal Pasztaczyk, consilier ministerial și director al căilor ferate ungare.

Din partea direcțiunei C. F. române a fost însărcinat cu conducerea acestor tratative d-l dr. Demetriu Francu, actualul director regional în Brașov și fost director al regiunei C. F. Arad.

In ședința plenară de eri, delegații C. F. ungare au acceptat punctul de vedere român în sensul ca gara de frontieră să fie la Curtici, iar cea ungurească la Lökösházá. Delegații unguri, au cerut până acum ca gara de frontieră să fie cea din Arad. Prin aceasta s'ar fi lăsat liber accesul ungurilor în Arad.

Convenindu-se eri asupra gărilor de frontieră, au fost alese 6 subcomisii care să discute chestiunile de detaliu relativ la calea ferată, vamă, poștă, poliție etc.

După terminarea lucrărilor subcomisiilor, probabil în 2—3 zile, delegații se vor întruni din nou în ședință plenară, pentru a lua hotăriri finale. Lucrările pentru lărgirea și complectarea gării dela Curtici, pentru a satisface toate nevoile traficului de frontieră, au și început-o.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Un împrumut german în Statele-Unite

New-York. — In cercurile financiare se crede că Germania va cere să contracteze un împrumut în America, într'un timp foarte apropiat. Bancherii spun însă că n'au primit nici o informație despre un împrumut de acest fel care s'ar ridica la 800 milioane dolari. El adaugă totuși că operația ar fi posibilă cu condiția ca să fie vorba de un împrumut în dolari și nu în mărci și la cursul actual al dobânzei. Negocierile vor depinde de atitudinea Washingtonului.

Imprumutul va fi destinat cumpărărei de materii prime și de merinde alimentare și va servi deasemenea ca bază de credit pentru plata despăgubirilor. El va fi garantat prin proprietățile germane confiscate în cursul războiului. Aceste proprietăți vor fi remise unei comisiuni germano-americane care le va păstra până la rambursarea împrumutului.

Bande kemaliste în apropierea Constantinopolului

Se anunță din Constantinopol că bande kemaliste au călcat pretutindeni în peninsula Ismidt înaintând în împrejurimile vecine de Bosfor până în mahalalele de pe țărmul asiatic. Aceste bande desfășoară funesta lor activitate incendiând păduri și sate grecești. Flacările se zăresc din Pera. Alte bande comit. acte de brigandaj în cartierele de pe cele două țărmuri ale Bosforului, arestând notabilități creștine și dându-le drumul contra unor sume importante. Creștinii de pe țărmurile Bosforului și Asiatic se refugiază la Pera spre a scăpa de furia bandelor.

Lupta între socialiști și fasciști

Discursul ținut la Cameră de către Mussolini șeful fasciștilor, a produs o excelentă impresie prin moderația sa.

Fascismul nu este un partid politic, ci mai mult o stare de spirit care s'a format, spre a reacționa în contra aberațiunilor socialiștilor în chestiunile naționale și violențelor de stradă ale comuniștilor.

In Cameră fasciștii vor fi un element de critică; dar ei nu au un program al lor propriu, ci urmăresc acelaș scop ca și partidele liberale.

Partea interesantă a discursului lui Mussolini a fost aceea în care el a cerut pacificarea, lucru pe care l'a cerut și Turati.

Nu este de mirare că în curând vom asista în Italia la o completă pace socială între fasciști și socialiști. Nu sunt decât mici minorități, cari trebuesc să dezarmeze atât într'un partid cât și în altul.

Judecarea vinovaților de răsboi

Manifestații pentru generalul Stenger

Lafayette, 13.—Generalul Stenger, achitat de Curtea marțială din Lipsca, a fost obiectul a mari manifestații de simpatie din partea populației. A răspuns că n'a făcut decât să apere onoarea militară germană și a încheiat cu vorbele: „Glorie soldaților germani din 1914“.

Mulțimea a intonat Deutschland über Alles.

■

Marți a început procesul căpitanului care comanda submarinul Patzig și al locotenenților Dittmar și Belat inculpați că au torpilat vasul-spital englez Londonderycastle.

Administrația ziarului

„INFRĂȚIREA“

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Reforma fiscală

Impozitul pe lux şi pe cifra afacerilor

Marţi s'a împărţit la cameră proectul de lege, al impozitului pe lux şi cifra afacerilor cu câteva slabe modificări ale comisiunei delegaţilor, care privesc numai destinaţia unor anumite fonduri.

Obiectele de lux

Proectul prevede următoarele impozite asupra cheltuelilor somptuoase.

Se va percepe un impozit de 15 la sută asupra preţului real de vânzare a următoarelor bunuri:

Automobilele destinate circulaţiei persoanelor, împreună cu caroseriile şi accesoriile lor;

Aparatele fotografice şi accesoriile lor, când cumpărătorii nu sunt fotografi de meserie;

Bijuterii de orice fel şi ceasornice de aur, platină, argint cu sau fără pietre preţioase, precum şi pietrele preţioase, când se vând separat;

Bronzurile, imitaţiile de bronzuri, obiectele de ornamentaţie în metal sau porţelan;

Monetele vechi, obiectele antice sau de colecţie;

Tăcâmuri şi orice obiecte casnice de aur, platină sau argint;

Parfumeria, pudra, pomezile cosmeticele, orice obiect de toaletă, afară de săpunurile şi pudrele sau pastele dentifrice;

Mătăsuri de orice fel, obiectele şi confecţiunile de mătase;

Liqueururile, şampania, vinurile şampanizate;

Dantelele adevărate;

Covoarele de orice fel.

Se va percepe un impozit de 10 la sută asupra preţului real al vânzării următoarelor obiecte:

Confecţiuni de orice fel, căptuşite sau garnisite cu mătase;

Dantelele imitaţiuni precum şi garniturile în cari intră numai în parte mătăsuri sau fireturi;

Mobile fine, precum şi garniturile de mobile pentru camere, de o valoare mai mare de 5.000 de lei de garnitură;

Tablourile în ulei şi aquarelă, sculpturile de orice fel, când sunt vândute de alţii, decât de autorii lor;

Pene de orice felpentru pălăriile de damă;

Blănurile de orice fel de o valoare superioară la 1.000 de lei;

Valizele, obiectele de voiaj lucrate în piele, sacurile de mână purtate de dame, mănuşile de piele sau de mătase şi orice obiecte similare de podoaba;

Rufăria pentru domni şi doamne, atunci când valoarea fiecărui articol în parte depăşeşte 200 de lei;

Rochiile pentru doamne, oricare ar fi materialul din care se confecţionează dacă valoarea lor depăşeşte 2.500 de lei;

Ghetele ori pantofii, confecţionaţi în parte sau în total cu piele de lac sau oricare ar fi materialul din care ele sunt lucrate, când valoarea lor depăşeşte 800 de lei;

Se va percepe un impozit de 10 la sută asupra incasărilor brute provenind din închirierea camerelor la hotelurile de lux şi consumaţiunile efectuate în localurile de consumaţie zise de lux din comunele urbane şi din localităţile climaterice şi balneara, prin deosebire de incasările similare făcute de stabilimente de categoria doua, cari vor fi lovite numai de un impozit de 6 la sută şi de incasările similare făcute de stabilimentele de categoria treia, cari vor fi lovite de un impozit de 3 la sută.

Impozitele pe obiectele de lux se vor reţine de vânzător sau exploatator cu prilejul reţinerei preţurilor.

Lista obiectelor importabile va putea fi sporită print'un decret al ministerului de finanţe.

Taxele similare înfiinţate în folosul asistenţei sociale se abrogă.

Impozitul pe spectacole

Se înfiinţează un impozit asupra spectacolelor, care va înlocui toate taxele percepute în prezent, sub orice formă, şi care se va incasa prin aplicare de timbre asupra biletelor de intrare la teatre, concerte, cafeuri-concerte, cinematografe, hipodrom velodrom, baluri şi orice alte spectacole sau distracţii publice.

Până la confecţionarea timbrelor, taxele se vor percepe asupra reţetelor brute zilnice, sau serale, constatate prin borderouri regulat vizate.

Impozitul e aşezat asupra valorii biletului şi se va plăti de spectatorii precum urmează:

Pentru biletele până la 1 leu inclusiv lei 0,25; pentru biletele dela 1 lei 1,50 inclusiv lei 0,50; pentru biletele dela 1,50—2 lei inclusiv 0,60; pentru biletele dela 2—2,50 lei inclusiv lei 0,75; pentru biletele dela 2,50—3 lei inclusiv 1 lei; pentru biletele dela 3—4 lei inclusiv 1,25; pentru bietele dela 4—5 lei inclusiv 1,75; pentru biletele dela 5—6 lei inclusiv 2 lei; pentru biletele dela 6—7 lei inclusiv 2,25; pentru bietele dela 7—8 lei inclusiv 2,50; pentru biletele dela 8—9 lei inclusiv 3; pentru biletele dela 9—10 lei inclusiv 3,25; pentru biletele dela 10-12 lei inclusiv 3,75; pentru biletele dela 12—14 lei inclusiv 4,25; pentru biletele dela 14—16 lei inclusiv 5; pentru biletele dela 16—18 lei incusiv 5,75; pentru biletele dela 18—20 lei inclusiv 6,50; pentru biletele dela 20—25 ei inclusiv 7,50; pentru biletele dela 25—30 lei inclusiv 9,50; pentru biletele dela 30—35 lei inclusiv 11,50; pentru biletele dela 35—40 lei inclusiv 12,75; pentru biletele dela 40—45 lei inclusiv 14,50; pentru biletele dela 45—50 lei inclusiv 16; pentru biletele dela 50—55 lei inclusiv 17,50; pentru biletele dela 55—60 lei inclusiv 19 lei; pentru biletele dela 60—70 lei inclusiv 22,50; pentru biletele dela 70—80 lei inclusiv 25,50; pentru biletele dela 80—90 lei inclusiv 29; pentru biletele dela 90—100 lei inclusiv 32 lei.

Dela 100 de lei în sus taxa va fi de 32 la sută.

Biletele teatrelor naţionale şi a operei române, dat fiind caracterul de instituţie de Stat a acestora din urmă, vor fi taxate numai cu 10 la sută.

Biletele companiilor particulare de teatru, operetă sau operă, organizate şi compuse numai din elemente române sau elemente neromâne din teritoriile alipite, dar recunoscute de către direcţiunea generală a teatrelor, vor fi taxate cu 16 la sută.

Ministerul finanţelor poate acorda scutiri de taxă, în total sau în parte, pentru una sau mai multe reprezentaţiuni determinate date de societăţile de binefacere constituite şi cu condiţiunea ca incasările să fie întrebuinţate numai în scop filantropic. In nici un caz ministerul finanţelor nu poate aproaba scutiri perunanente.

Taxele pentru spectacolele care n'au bilete de intrare se urcă dela 25 până la 1000 lei seral.

Impozitul pe vechicule şi cai

Posesorii de automobile şi motociclete sunt supuşi anual următoarelor impozite:

200 de lei pentru o motocicletă simplă; 400 de lei pentru o motocicletă cu sidecar; 2.000 de lei pentru un automobil până la 12 HP.; 3,000 de lei pentru un automobil dela 13—24 HP; 5,000 de lei pentru un automobil dela 25—36 HP; 8.000 de lei pentru un automobil dela 37—60 HP.; 12.000 de lei pentru au automobil peste 60 HP.

Persoanele cari întrebuinţează automobile mai mici de 36 HP. pentru nevoile unei profesii, comerţ sau industrie, vor plăti taxele de mai sus pe jumătate.

Tot la jumătate se va reduce impozitul de mai sus şi pentru proprietarii automobilelor de piaţă.

Proprietarii camioanelor (automobile ce servesc numai la transporturi de mărfuri vor plăti o pătrime din acest impozit.

Negustorii de automobile nu vor plăti impozitul de faţă pentru automobile destinate vânzării.

Persoanele cari au cai pentru trebuinţa lor personală plătesc un impozit anual de 400 de lei pentru fiecare cal de călărie sau de trăsură.

Posesorii cailor de curse vor plăti 1.000 de lei anual de fiecare cal.

Orice persoană care întrebuinţează până la doi cai pentru exercitiul unei industrii, vor plăti impozitul de mai sus pe jumătate.

Pentru caii întrebuinţaţi la trăsurile de piaţă, a căruţelor şi la orice alte transporturi sau munci, precum şi pentru caii întrebuinţaţi la trăsură de agricultor la ţară, nu se plăteşte impozitul.

Sunt de asemnea scutiţi de acest impozit militarii şi funcţionarii publici pentru caii lor de serviciu.

Oricine are o trăsură cu arcuri particulară destinată uzajului personal, va plăti anual un impozit de 600 de lei. Impozitul va fi redus la jumătate în folsul persoanelor cari întrebuinţează trăsura pentru exercitiul unei profesiuni, industrii sau comerţ.

Sunt scutite de impozit trăsurile de piaţă şi cele necesare agricultorilor pentru transporturile lor personale la ţară, precum şi cele necesare funcţionarilor publici pentru nevoile serviciului.

Oricine ocupă într'un oraş, în orice calitate, precum: proprietar, uzufructuar, embaticar, chiriaş, et., o locuinţă mai mare decât e socotit de lege necesar pentru el şi familia lui, e supus la un impozit anual, variabil după numărul de camere suplimentare şi valoarea locativă a casei.

Se consideră necesare pentru locuinţă:

Pentru 1 persoană 3 camere; pentru 2 persoane 4 camere; pentru 3 persoane 5 camere.

Orice altă persoană în plus câte o cameră de fiecare.

Nu intră în această sumă biurourile profesioniştilor, antreurile, bucătăriile sălile de bae, cămările şi cele destinate servitorilor strict necesari familiei, în limita art. 22, şi anume: o cameră pentru fiecare servitor, cu condiţie ca ea să fie efectiv locuită de acesta.

Impozitul va fi de 200 de lei anual de fiecare cameră peste cele socotite necesare atunci când valoarea locativă a imobilului atinge suma de 3.000 de lei şi el va fi sporit cu câte 100 de lei de cameră pentru fiecare altă porţiune sau fracţiune de zece mii lei.

Valoarea locativă se socoteşte venitul brut stabilit după roluri.

Pentru casele neînscrise în roluri, valoarea locativă e venitul stabilit în conformitate cu regulile după cari se înscriu în roluri veniturile funciare, ţinând seamă de dispoziţiunile articolelor de mai jos.

Parcuri şi sere

Persoanele cari au în oraşele mai mari de 100.000 de locuitori, parcuri, grădini, ori sere de flori, de o întindere mai mare de 500 m. p., vor plăti anual un impozit de:

Lei 20 pentru fiecare 10 metri pătraţi în plus de grădină, fracţiunile sub 10 m. p. neţinându-se în socoteală;

Lei 200 de fiecare seră de flori cu o suprafaţă mai mică de 20 m. p., şi

Lei 300 pentru cele cu suprafaţa mai mare de 20 m. p.

In oraşele cari au 50—100.000 de locuitori impozitul va fi redus pe jumătate, iar în cele cu 25—50.000 de locuitori impozitul va fi redus la o pătrime.

Sunt scutiţi de aces impozit grădinarii pentru grădinile şi serele necesare exerciţiului comerţului lor.

Servitori

Orice persoană va avea în oraşele urbane un număr mai amre de servitori sau servitoare, decât cel socotit necesar de lege, va plăti câte 100 de lei anual de fiecare servitor sau servitoare suplimentară.

Se consideră ca necesari următorii servitori:

Pentru 1 persoană 1 servitor.

Pentru 2—3 persoane ce locuesc împreună 2 servitori.

Pentru 4—6 persoane ce locuesc împreună 3 servitori.

Pentru 6 persoane ce locuesc împreună 4 servitori.

In acest număr intră orice persoană de serviciu, oricare i-ar fi denumirea: şofeur, vizitiu, guvernantă, bonă. grădinar. Doicele nu intră în calculul numărului servitorilor necesari.

Cifra afacerilor

Cu începere dela 1 Septemvrie 1921, se înfiinţează un impozit asupra cifrei afacerilor făcute în România de persoanele cari, obişnuit sau accidental, vând mărfuri. sau cumpără pentru a vinde bunuri, ori fac acte depinzând de întreprinderile agricole, miniere, industriale sau comerciale, acte cari pentru profesionişti nu ar intra în cadrul profesiunii lor.

Importaţiunile de obiecte sau mărfuri sunt supuse de asemeni la acest impozit afară de cazul când sunt destinate unui comerciant pentru a fi revândute. Incasările se fac odată cu taxele vamale, aplicându-se legea vămilor pentru cazuri de contravenţiuni.

Pentru persoanele cari vând mărfuri, bunuri, alimente, obiecte de ori ce fel, în sumele încassate în mod efectiv din vânzare.

Pentru persoanele cari fac acte de intermediari, mandatari, comisionari închirietori de lucrări, antrepenori, închiretori de servicii, bancheri, scont schimb, etc., în totalul curtajelor comisioanelor, remizelor, salarilor preţurilor de locaţie, dobânzilor, sconturilor şi a tuturor câştigurilor sub orice nume dobândite.

Când o persoană face operaţiuni din cari unele intră în prima categorie şi celelalte în cea de a doua cifra afacerilor se obţine aplicând fiecărei operaţiuni definiţiunea de mai sus.

Dacă impozitul a fost perceput pe urma unor vânzări sau servicii, cari în urmă au fost reziliate anulate sau neurmate de plată, el va fi scăzut din impozitul datorit pentru afacerile făcute posterior, conform instrucţiunilor ce se vor de către ministerul de finanţe.

Impozitul de faţă e de 1 la sută u o zecime pentru judeţe şi o zecime pentru comune şi perceput asupra cifrei afacerilor, astfel cum o defineşte articolul precedent.

Impozitul se va percepe şi asupra contractelor încheiate înainte de punerea în aplicare a prezentei legi şi căror executiune e posterioară datei de 1 Aprilie 1921.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
priviţi exposiţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O DISTINSĂ societate de asigurare angajează imediat un funcționar intrun post cu pensiune. Pot oferta numai cunoscători tuturor ramurilor de asigurare. Adresa la ziar. 887

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum și dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

DOMNIȘOARĂ care posedă limba română, germană și ceha având școală de gospoderie caută ocupație ca conducătoare. Adresa la ziar sub No. 40.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

Închirieri:

Rec a a 785 890

CAUT CAMERĂ mobilată. Adresă: Hotel Dacia (Pannonia) 2.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Regatul România Depozitul Statului Român pentru Aprovizionarea Institutelor Sanitare Cluj, în lichidare.

No. 13458—1921.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 22 Iulie 1921 ora 4 d. p. să vor licita următoarele coloniale în strada General Grigorescu No. 47—49.

1. Fasole	cca	12.000	klgr.
2. Piper	„	50	„
3. Tea	„	8	„
4. Cafea franc	„	6.000	„
5. Cacao	„	200	„
6. Unsoare	„	1.200	„
7. Slănină sărată	„	860	„
8. Lictar	„	2.800	„
9. Esență de oțet	„	15	„
10. Ambalaj	„	—	„

Comisiunea de lichidare își rezervă dreptul, că în caz dacă prețul articlilor cu ocaziunea licitării nu ar fi convenabil să sisteze licitația și să dispune în alt sens.

Cumpărătorul e obligat ca materialul cumpărat imediat să îl achite și să'l transporteze

880 *Comisiunea de lichidare.*

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI —
LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară înfine tot ce se înrudește cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Stefea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

Technica Labora

birou technic de intreprindere.
Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon:
Magazinul 144.
Birou 77.

Au sosit casse de bani și cassete „Wertheim" prețuri ocasionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori și ce articole technice și electrice.

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA
COPII SĂNĂTOȘI
IN TOT TIMPUL ANULUI
SĂ-ȘI FACA O DATORIE
PRIMAVARA ȘI VARA
DE ALE PRIMENI SANGELE STRICAT CU
SIROPUL D-r RACOVITZĂ
IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce pluteșc în el prefăcându-l în sânge curat, roș, plin de viață și de putere, de a hrăni tot trupul dându i acea aparență de sănătate care se arată prin rumeneala obrajilor, voiciunea mișcărilor, a privirei și a gândirei, creșterea regulată, pofta de mâncare întovărășită de veselia caracteristică a copiilor sănătoși. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărășește fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile și drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
DROGUERIA „VIORELIA"
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

Pantofarie de lux
Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Stârnitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai
„TITAN"
în stârpirea șoarecilor
□ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 130
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Covoare.

Lucrate foarte artistic cu motive vechi românești calitatea cea mai fină se pot găsi și comanda numai în SIGHETUL MARMAȚIEI (Jud. Maramureș) la:

876

Matias Czernak

Comersant.

Dimensiunea lat. lung.	Felul covorului	Prețul Lei
50/50	Covor de scaun	75
50/60	Pernă pentru divan	180
60/130	Covor de pat	240
80/190	Covor de perete	450
100/150	Covor de birou	450
150/200	Covor de salon (cameră)	900
200/300	Covor de salon (cameră)	1800
250/350	Covor de salon (cameră)	2625
150/300	Covor de dormeze	1350
300/400	Covoare de salon (camere)	3600

Atenţiune!

Unde te duci camarade? Unde??

La „Regele Pârjoalelor“

IOSIF RAPOLTI

„Restaurantul ELISABETA“

Strada Erzsébet

unde vreau să mânânо pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atenţiune!

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

o casă cu 5 încăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.

822

Sa deschis

Restaurantul „CORONA“

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

Căutăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți carí au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA“.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Proprietăți cu edificii constătoare din 2 și mai multe camere în Str. Căpitan (Szondy) Nrii 6—10 și 13, eftin de vânzare. Informații în str. Cassian (Györgyfalvi) 19. 383

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Se caută

2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.

A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor“.

De vânzare „Tachimetre starke & Kamerer“ 877 **noi cu mică.**

Adresa la Adm. ziarului.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul I. No. 272 **Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini** Marți 19 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU... 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COM...
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte

Fiindcă între mulții oameni de carte și condeiu cari au participat la sărbătorirea celor cincizeci de ani ai d-lui N. Iorga aproape n a fost unul care, scriind despre viața și opera marelui nostru dascăl, să nu vorbească și despre cursurile de vară de la Vălepii-de-Munte ca despre o mare și neuitată școală care a lucrat adânc asupra culturei și conștiinței noastre naționale, dl N. Iorga, mișcat de această unanimă recunoaștere a întregului mare bine care a putut să resulte dintr'o muncă spre care la început s'au îndreptat atâtea zeflemele, a luat hotărârea să învie acele cursuri într'o formă care să răspundă tutulor problemelor de azi ale vieții și culturei românești.

După șeapte ani de întrerupere, cursurile de vară de la Vălenii-de-Munte își vor relua deci opera și misiunea lor culturală fiind și acum ceia ce-au fost înnainte de războiu: *o școală de conștiință și energie națională*, și începînd cu ziua de 1 August, liniștitul orășel de sub munții Prahovei va fi din nou locul de întâlnire al tinerimei române venite să asculte știința și cuvântul unui om care de două zeci de ani este îndrumătorul de fiecare clipă al simțirii și al vieții noastre intelectuale.

Cursuri de românism integral, — cum așa de potrivit le numește d. Iorga — ele vor fi totdeodată și cursuri de refacere morală în această vreme de după războiu când stricăciunile produse în suflete sânt tot așa de mari și de cumplite ca și dezastrele materiale.

Avem un suflet care nu-și mai poate îndeplini bine funcțiunile lui de ordin național de cât dacă îl vom reface cu îngrijire printr'un nou apel la forțele culturei noastre, și această operă de refacere sufletească o așteptăm acum dela cursurile organisate de d. Iorga.

Descumpăniți ca simțire și desorientați în ce privește cugetarea, avem nevoie de o reacere a inimii și a minții pentru ca, răzimați de puterea și sănătatea ființei noastre morale, să putem domina încercările și probiemele mari de azi. Cine-și închipue că politica singură poate satisface toate nevoile și aspirațiile noastre acela nu înțelege nimic din strășnicia vremilor de față, și d. Iorga știe acum mai mult ca oricând la cât bine ne putem aștepta din partea frământărilor politice dacă de desuptul lor lor nu se găsește necontenit și firia de îndrumare a unei culturi sănătoase. Și poate tocmai pentrucă știe acest lucru s'a hotărât să revină ca dascăl în acel orășel de munte căruia activitatea dsale i-a deschis un așa de strălucit loc în Istoria silințelor noastre culturale,

Înconjurat de profesori aleși anume pentru îndeplinirea unui program care ni-a fost așa de bine lămurit într'un articol din „Neamul Românesc", și având în față, ca ascultători, tineri veniți din toate colțurile României Mari, d. Iorga va fi marele reparator al simțirii și cugetării noastre naționale înlesnind prin aceasta și posibilitatea unei politici înțelepte și serioase. Căci nu putem desfășura nici politică de cât însușirile și virtuțile desvoltate prin cultură, și orice cucerire făcută în domeniul cultural înseamnă și o putere mai mult în lumea silințelor noastre politice.

Probleme și sarcini noui apasă astăzi asupra țării și neamului nostru, dar *o politică nouă*, capabilă să le răspundă eroic în fiecare moment, nu putem avea decât în măsura în care, printr'o cultură nouă, ne vom fi dat și un suflet nou croit pentru nevoile și răspunderile de azi. Și ce așteptăm acum de la școala care se deschide la Văleni este tocmai această operă de lămurire și îndreptare sufletească din care, făcând să resulte ordinea și sănătatea ființei noastre morale, vom face să resulte însăși sănătatea vieții noastre politice.

Știrile zilei

Bulgarii se plâng de englezi

Cursul levei a suferit, zilele din urmă o scădere simțitoare. Și cum situația politică a unei țări influențează enorm asupra schimbului, trebue să semnalăm că presa engleză greco-filă duce, dela un timp, campanie contra Bulgariei.

Așa „Daily Telegraph" a răspândit știrea că bulgarii s'au înțeles cu kemaliștii, ca regele Ferdinand se va întoarce la Sofia, etc.

Toate aceste aserțiuni, spune agenția „Bulgară" din Sofia, sunt pure invențiuni.

Prințul George revendică tronul Serbiei.

După o telegramă din Belgrad, prințul George, fostul moștenitor sârb, ar fi sosit acolo și ar fi declarat că revine asupra renunțării sale le tronul Serbiei. Prințul George revendică tronul, argumentând că renunțarea sa a devenit nulă prin desființarea monarhiei austro-ungare.

Clericalii elvețieni și ex-împăratul Carol

Presa elvețiană a început o campanie de tul de serioasă pentru a apăra interesele ex-împăratului Carol. După ziarele cari conduc această campanie ex-împăratul ar fi victima unui fel de persecuție dintoate țările. Aceleași ziare cer consiliului federal să nu cedeze și să opere tradiția elvețiană de ospitalitate. E interesant de a observa că în toate aceste articole se declară că regele Carol e recunoscut de guvernul și poporul ungar ca suveran legitim.

Popularitatea

Zeița aceasta nu face ravagii numai în lumea politică. E drept că acolo e mai de folos decât oriunde. Un genial bărbat de Stat, impopular e cel mai inutil dintre toți izolații. (Nu vom răsturna această sentință pentru a adăuga, cu aceeaș dreptate, că omul politic mediocru nu devine primejdios pentru societatea în care trăiește decât din momentul când începe să devină popular.) Popularitatea politică a îmbrățișat pe civili, ca și pe militari, — pe Aristide cel drept ca și pe d-l general Averescu, — dar nu numai unul dintre favoriții ei au cunoscut dureroasa părăsire și nemiloasa trădare . . .

În literatură, popularitatea e mai puțin necesară scriitorului, ba de cele mai multe ori fatală inspirației lui. Câți poeți și câți romancieri s'au împărtășit din recunoașterea imediată a publicului pentru a da o nouă strălucire operei lor? Cei mai mulți din marii tălmăcitori ai sufletului omenesc au rămas obscuri, săraci, necunoscuți. Horațiu sau Goethe sunt fericite excepții. Regula o statornicesc Milton, Balzac, Baudelaire, Heine . . .

Insfârșit, și de-aci trebuia să plecăm, foarte rar popularitatea s'a așezat lângă masa de lucru a unui filozof. Socrate, care n'a scris în viața sa nici un rând, — nu știm dacă-și însemna cheltuelele zilnice, — strânsese în jurul său o lume întreagă de discipoli. Nimeni nu ne spune însă câți locuitori ai Eladei îl cunoșteau și, mai ales, câți îl recunoșteau. După cum, tot astfel, ne vine greu să credem că Descartes era o figură populară în Franța veacului al 17-lea sau că sistemul filozofic a lui Immanuel Kant se bucura de mulă trecere pe lângă bunii burghezi germani ai secolului al 18-lea . . .

Și totuși, zilele noastre ne-au dat să vedem un filozof asaltat de prea multă popularitate și scre, în mod firesc, fuge de ea. E cazul d-lui Henri Bergson, autorul celebrei „Evoluții creatoare", și cel mai gustat dintre toți profesorii Sorbonnei. Dintr'un cugetător original și rar, d-l Henri Bergson ajunsese pur și simplu . . . o. modă Sălile cursurilor sale erau totdeuna tixite Și nu numai de studenți, cari se pierdeau în marea mulțime de ofițeri advocați, funcționari comerciali, rentieri, și mai ales, în eleganta gloată de doamne și de domnișoare. Festa aceasta i-a fost jucă însă filozofului, care se plângea adesea că e mai mult admirat decât înțeles, — de jermecătorul său stil literar și de darul său oratoric, neo'ișnuit la un mânu tor de abstracții. Acesta din urmă s'a supărat însă pe talentul care plăcea atât de mult și a anunțat că nu mai ține prelegeri, și se retrage din cariera sa profesorală, pentru a rămâne singur în cabinetul său de lucru.

E un gest de adevărat savant, care înțelege primejdia năvalei publice.

Nu e oare, nici un înțeles de scos pentru vânătorii de popularitate, din acest mic incident universitar? **A.**

Anglia, Dominiunile și alianța japoneză

O lovitură de teatru s'a petrecut săptămâna trecută la conferința imperială britanică. Lordul cancelar intervenind pe neașteptată, a făcut cunoscut primilor miniștri că tratatul anglo-japonez nu expiră la 13 Iulie trecut și că, din momentul ce n'a fost formal denunțat, rămâne în vigoare pentru o nouă perioadă de un an. Guvernul prevedea așa de bine surprinderea pe care o va pricinui această descoperire în extermis încât a vrut mai întâi să o ascundă opiniei publice. Dar fiindcă Times a revelat esențialul expozeului L. lordului cancelar, a trebuit să fie recunoscută exactitatea acestei informațiuni.

Până Joia trecută toată lumea credea că tratatul anglo-japonez înceta să lege ambele țări dacă nu era reînoit la 13 Iulie 1921, exact zece a i dela precedenta semnătură. Această teorie n'a fost contestată în mod public. Ne amintim că Anglia și Japonia s'au adresat acum câteva luni Societății națiunilor. informând-o că tratatul nu va fi menținut fără a fi suferit modificările necesare pentru a-l pune în armonie cu stipulațiunile pactului Ligei Acest demeers trebue să confirme teza după care alianța nu comporta o prelungire automatică.

După explicațiunile care se dau acum pentru a justifica schimbarea care a intervenit, unii funcționari dela Foreign office și chiar lord Curzon erau de multă vreme de părere că această interpetare e greșită. Lordul cancelar, rugat să examineze chestiunea s'ar fi pronunțat în ultimul sens. Evident că această versiune nu-i prea serioasă că guvernul britanic, care a examinat fără îndoială în amănunțe această problemă, știa ce făcea atunci când spunea că alianța avea nevoe pentru adura de o semnare și că, dacă în ultimul moment s'a făcut apel la lordul cancelar, aceasta s'a făcut pentrucă era nevoe de un deus ex machina pentru a ieși din încurcătură.

Nu e greu de ghicit ce s'a petrecut în realitate. Cabinetul din Londra a îndepărtat teoria unei reinoiri automatice pentru a permite Dominiunilor, a căror influență și rol au crescut în timpul războiului, să se pronunțe în toată libertatea. Dar discuțiunile Conferinții imperiale au arătat că vederile diverselor guverne era din cele mai contradictorii și că era foarte greu de luat o hotărâre înainte de 13 Iulie. Guvernul britanic a sondat cabinetul din Tokio pentru a ști dacă ar primi o prelungire provizorie de trei luni. Trebuie să credem că Japonia s'a arătat puțin favorabilă unei proceduri puțin jignitoare pentru dânsa. Situația devenea foarte supărătoare. Ce să facă până la 13 Iulie?

Dacă reînvia alianța, atunci Dominiunile erau puse în prezența unui fapt îndeplinit înainte chiar ca ele să-fi isprăvit deliberările. A-o denunța însemna supărarea Japoniei.

Atunci s'au adresat lordului cancelar expertul juridic al imperiului care a pronunțat verdictul necesar, Am fi curioși să cunoaștem omul subtil și ingenios care a avut ideea acestui expedient. Nu-i imposibil să fi fost tocmai Llord George.

Dezbaterile conferinței imperiale vor lua o întorsătură nouă. Reprezentanții Dominiunilor vor putea să examineze în liniște sub toate fețele problema Pacificului. Mai mult decât niciodată să fi interesant de urmărit de aproape discuțiunile acestui consiliu de administrație al imperiului britanic.

Ezitările cabinetului din Londra arată în ce măsură e conștient de necesitatea de a numai întreprinde nimic decât în înțelegere cu Dominiunile.

Evenimentele zilei

Exigențe sioniste

De câtăva vreme Sir Herbert Samuel, înalt comisar britanic în Palestina, era mult criticat pentru simpatia pe care o arăta sioniștilor. Acum este criticat pentru că arată multă simpatie arabilor și fiindcă îndepărtează din Palestina pe evreii bolșevizanți. Inițiatorul acestei o'ensive contra lui sir Herbest Samuel este Israel Zangwille, scriitorul evreu bine cunoscut autorul Fiilor ghettoului. Dl. Zangwille obiectează că subscripțiile pentru casa Națională evreiască nu merg la destinație ci sunt deturnate în folosul arabilor și acuză pe Herbest Samuel că e prea conciliant. După ce a afirmat nu fără mândrie că coreligionarii săi fac parte din toate ministerele, ci se impun la teatru, în arte și științe, dl Zanguill își sfârșește filipică inzistând asupra faptului că evreii administrează trei mari regiuni din imperiul britanic: Palestina, India și Queensland.

Revendicările Slavilor din Istria și a Germanilor din Trentin

Deputații slavi din Istria și germani din Trentin, au cerut în Camera italiană autonomia electorilor lor. Deputatul Nifang a pronunțat fraze puțin fericite la adresa armatei italiene, pe care însă a fost nevoit să le retracteze imediat, în fața demonstrațiilor ostile ale Camerei.

In general discursurile deputaților naționalităților n'au făcut o impresie urită.

Faptul alegerii lor, toleranța Camerii de a-i asculta corecta imparțialitate a președintelui, au arătat în mod destul de limpede, forma extrem de liberală cu care Italia tratează naționalitățile diferite.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Citind revistele

„Transilvania", Anul LII. Nr. 5—6 Sibiiu.

Do ă numere festive. Unul în cinstea lui Tudor Vladimirescu (cu prilejul împlinirii a 100 de ani dela revoluția și moartea lui), altul în cinstea d-lui N. Iorga (cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela nașterea sa).

Numărul închinat Domnului Tudor reeditează unele lucruri, bine alese, din ce s'a scris mai cunoscut asupra căpeteniei pandurilor din 1821. Câte-va scene din drama „Tudor Vladimirescu" de dl N. Iorga; „Visul lui Tudor Vladimirescu" din colecția Vasile Alexandri, pasagii din minunata lucrare a Bucuri Dumbravă, „Pandurul", „Cântecul pandurilor la 1821." din colecția Gh. Dem. Teodorescu, „Oltenii lui Tudor", poezie de George Coșbuc.

D-l N. Iorga ne vorbește apoi de un drum al lui Tudor în Ardeal, de legăturile lui comerciale cu Transilvania și de neputința de a-i veni de-aici ajutoare pentru revoluția. lui D-l Ion Georgescu publică o parte din a sa „Istorie a lui Tudor Vladimirescu", d-l Ion Boroș scrie despre răscoala lui Tudor și refugiații în județul Caraș-Severin.

Dl Const. Moisil arată că Tudor este „nu numai un mare luptător pentru cauza libertății dar și un martir al ideii naționale".

Insfârșit, numărul e completat cu 3 sonete („Domnul Tudor" de dl I. M. Soricu și cu versuri de Aurelia Pop.

Cum se vede; un material foarte bogat, dar poate prea fărâmițit.

Din numărul „Transilvaniei" închinat d-lui Iorga reținem mai ales interesanta sa autocaracterizare.

Istorisindu-ne drumul său din tinerețe la Brașov, unde „o întreagă societate aștepta ceva să se 'ntâmple", apostolul naționalismului mărturisește că „am crezut că e bine să servim acel ceva cu viața noastră întreagă".

Dl I. Agârbiceanu amintește cu drag de scrisul din război al d-lui Iorga, a cărui vastă personalitate e privită în toată multilateralitatea lui de d-nii: V. Bogrea, Ioan Georgescu, Dr Preda, I. M. Soricu, Sextil Pușcariu, Virg. Drăghiceanu. Se publică apoi versuri și câte-va pagini de proză din uriașa operă a sărbătoritului.

„Transilvania" a sărbătorit astfel cum se cuvine pe doi oameni mari ai noștri: un pregătitor și un făuritor al României de azi.

„Solidaritatea", revistă social-creștină, Anul I, Nr. 9—12, București.

O publicație, care reușește să fie un adevărat amvon al cuvântului de iubire și frăție între oameni. In lumina acestui frumos țel, sunt crise toate articolele tipărite aci și'n vederea lui sunt alese și bucățile literare, pe cari le găsim în coloanele revistei.

E organul periodic de publicitate al unui cerc de studii social-creștine, constituit sub patronagiul I. P. S. S. Mitropolitului primat *Miron Cristea*.

Chestiunile cele mai curente și dintre cari unele au prilejuit polemici violente, sunt desbătute în „Solidaritatea" cu un calm și un simț de obiectivitate demne de toată lauda.

Remarcăm articolul „România și Vaticanul".

Marea problemă a Concordatului e disecată spunându-se că sunt absurde cererile autorității papale și anume:

1. „Absolută paritate" cu biserica noastră ortodoxă, singura care s'a identificat cu interesele neamului românesc, pe când în numele celei catolice se'nființa episcopia de la Hajdudorog. (Meritul unui Clain, Maior și Șincai e mai mult personal, scrie „Solidaritatea.")

2. Crearea a 12 episcopii papistașe și greco-catolice la o populație de 2,500.000, pe când biserica ortodoxă are 15 episcopii la 13—14 milioane de credincioși.

3. La căsătoriile mixte, mirele sau mireasa ortodoxă, protestantă, etc. să declare în scris că copiii vor fi papistași.

4. Neamestecul statului în controlul școlilor papistașe, cât și la numirea episcopilor catolici.

5. Inlăturarea dreptului de patronat al Regelui.

6. Orice litigiu între Sf. Scaun și statul român să se rezolve după dreptul canonic latin — și așa mai departe.

„Solidaritatea" spune acestea numai ca să nu se încalce drepturile or'unei confesiuni, ori-care ar fi ea și vorbește cu mult drag de „singura credință: credința strămo ească", ca și de unirea tuturor bisericilor (în care scop a avut loc congresul dela Geneva din 12—20 August 1920).

In alt loc al revistei, d-l *Șerban Ionescu*, vorbind de socialiști, spune că „nu se va rezolvi criza soc ală fără reforma morală a individului."

„Solidaritatea" nu uită să se ocupe și cu chestiunile practice, ale vieții bisericii, de pildă cu chestiunile preoților văduvi, nelăsați să se recăsătorească.

Plină de merit e apoi bogata cronică a revistei.

Așa-dar, o publicație care-și îndeplinește cu prisosință menirea ei.

Cercul Regional al Studenților Universitari Hunedoreni

Un apel către studenți

Convinși că numai prin organizare și o acțiune solidară munca depusă pentru realizarea idealului: răspândirea culturei în popor, va da rezultatul dorit noi Cercul studenților Hunedoreni din Cluj rugăm toți studenții — universitari, teologi și ai altor școli superioare — din județul Hunedoara, să ia parte la Congresul, ce va avea loc la 6 August a. c. la Orăștie, la orele 3 d. a. având drept scop unirea tuturora studenților Hunedoreni într'o singură societate.

Congresul va avea următorul program:

1. Vorbirea de deschidere a președintelui.
2. Cuvântările delegaților și alte discursuri.
3. Presentarea proiectului de statute, elaborat de comitetul C. S. H. din Cluj.
5. Deliberarea și votarea proiectului de statute.
5. Alegerea comitetului.
6. Eventuale propuneri în legătură cu activitatea viitoare a cercului.

Toți domnii colegi, cari voiesc să ia parte la congres, sunt rugați să avizeze delegatul nostru: Flaviu Pop stud. med Orăștie cel mai târziu până în 25 Iulie anul c.

ECOURI

O părere a lui Thomas Hardy

Scriitorul englez Thomas Hardy care a obținut cel mai mare număr de voturi în ancheta deschisă de Iohn O'London Weekly pentru a cunoaște cei patruzeci de aturori care ar trebui să compuie o eventuală Academic engleză, împlinea luna trecută 81 de ani. El locuește de jumătate de veac lângă Dorchester unde s'a născut. D-l Paul-Lonid Henier în La Nouvelle Revue ne spune că Thomas Hardy consideră această fixitală ca foarte prielnică pentru producția lui literară:

„Marele romancier crede că unul din secretele unui sueces constant pentru un autor este de a se mulțumi cu viața pe care o ducea în timpul debutului său și de a rămâne pe cât îi va fi cu putință în același ținut Dacă va urma acest principiu atunci nu se va epuiza ca alți romancieri. Acestă teorie este opusă aceleia pe care o susțin mulți scriitori pentru cari călătoriile și schimbările sunt absolut sucesoare dacă vor să aibă noutate și o frăgezime veșnic reînoită, dar trebule să recunoaștem că în cazul de față și teoria lui Tardy e justificată de fapte.

Cetatea poeților

Ar fi Kiew, dacă trebuie să credem o informa ie a lui Associated Press. Ultimul recensământ din capitala Ucrainei ar fi revelat că în acest oraș sunt înscriși în sindicat 3478 de poeți. Făcându-se o verificare această extraordinară abundențe de fii ai lui Apollou s'ar expliça foarte ușor. Ar fi datorită faptului că un mare număr de intectuali neavând profesiune bine definită s'au inscris ca poeți pentru a putea obține cartele de alimente pe care bolșevicii nu le acordă decât membrilor asociațiilor profesionale.

Totuși e destul de curios că trebuind să se grupeze acești intelectuali au avut ideea să revendice titlul de poeți mai degrabă decât acela de filosofi sau publiciști. Fericita lor stratagemă ne-ar face să credem că Ucrania are o predilecție deosebită pentru cultul muzelor.

Inaugurarea monumentului geniului latin

Prezidentul republicii a prezidat la 12 ale curentei luni, inaugurarea, în grădina palatului regal, a unui monument ridicat geniuli latin, oferit Franței de națiunile latine sub auspiciile ligii fraternității intelectuale latine.

D. de la Bana era însărcinat să remită monumentul prezidentului republici. D. Bonin Longare, ambasadorul Italiei, a luat cuvântul în calitatea sa de decan al reprezentanților diplomatici ai Europei latine în Franța. Ministrul plenipotențiar al statului Costa Rica, d. Manuel Deparaître, vorbi apoi în numele popoarelor neolatine din America. D. Barthou evocă amintirea lui Paul Adam și făcu apel la înfrățire și unire.

Ceremonia oficială a fost urmată de o parte artistică. Poema celebră a lui Mistral intitulată Odă geniului latin, a fost recitată. Muzica gardei republicane a cântat arii și cântece din vremea lui Ludovic XI și lui Napoleon.

■

D-na Maspero, văduva ilustrului egiptolog Gaston Maspero, fost secretar perpetuu al Academiei, franceze de inscripții a oferit Institutului toată corespondența științifică a totului său pentru bibliotecă.

Darul acesta este foarte prețios pentrucă corespondența, care este destul de voluminoasă, va fi un tezaur pentru toți aceia pe cari îi interesează istoria vechiului Egipt.

Și zicem „va fi", fiindcă d-na Maspero a impus condițiunea ca această corespondență să rămână secretă timp de trei zeci de ani dela moartea lui Maspero, adică până în anul 1946. Un scrupul delicat i-a dictat această rezervă.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Spiritism

D-l Gaston Rageot cunoscutul profesor de la College de France discută în mod serios problema spiritistă în unul din ultimele numere ale cotidianului „Figaro". Dat fiind actualitatea subiectului împărtășim și cetitorilor noștri pasagiile mai importante.

■

Legăturile cu lumea cealalță e la modă de când sunt cărțile sfinte ale Indiei și se pare că omenirea de astăzi nu a adăugat un cuplet nou la eternul cântec al iluziei.

Orica totul este spirit cum scrie Rig Veda, rezultă că pretutindeni sunt spirite. Nu se spune altceva în 1921, dar cu mai multă pretenție și mai puțină poezie, pentrucă vor să înlocuiască fără remușcare anticul vis nevinovat prin raționamente științifice.

Au fost vrăjitori, alchimiști, astrologi ghicitori, chiromanciene și necromanciene, mistici și Kabbaliști, apoi magnetizatori. Să nu mai întrebuințăm acum nici unul din aceste cuvinte discreditate; acei oameni au fost niște visionari și demoniaci. Acum toți sunt teosofi, metapsyhiști sau, pentru a spune totul, ocultiști, căci e preferabil să nu mai întrebuințăm vorba uzată de spiritist. Esențialul într'un salon în care se învârtesc mesele este de a crita orice risc de a fi confundat cu înșelătorii.

In adevăr, pe scrisoarea de invitație cuvântul cel mai recomandabil ar fi mediumnitate, ședință de mediumnitate!

Cunosc o femeie delicioasă care a întovărășit pe bărbatul său în America. Acolo a făcut cunoștință cu copilăroși propagandiști a acelor mii de secte, care au apărut la un popor totodată mistic și realist. I s'a vorbit de lumea cealaltă pentru a i se arăta manifestările. Acolo a descoperit nu numai puterea supranaturală a celorlalte spirite, dar și pe aceea numai puțin miraculoasă a spiritului său. Căci totul se înlănțuie. Dacă după spiritiști, corpul nu e trebuincios existenței și acțiunei spiritelor, propriul nostru spirit se poate libera de propriul nostru corp, sau să exercite asupra lui o influență, se ocupă cu mediumnitatea și terapeutica spirituală și când îți oferă o ceașcă de ceai te înștiințează că salonul ei e populat de spirite și îți propune să te vindece de toate bolile într'o gimnastică mentală. Nu știu dacă și-a vindecat multe din prietene prin persuasiune, dar sunt sigur că a detracut pe multe prin contagiune.

■

E firesc că omul să nu creadă în moarte pentrucă ființei îi repugnă neantul din cauza fricei și a iubirii pentru ceilalți. Cu dogma nemuririi sufletului religiunile din toate timpurile au încercat să ascundă omenirei această anihilare. Spirit se numește ceeace pare în stare să scape distingerii materiale. Această credință în supraviețuirea morală e o trebuință instinctivă și tot așa de imperioară ca și respirația.

Or, în epoca în care trăim două fapte acționând totodată asupra sensibilității și inteligenții unei lumi impresionabile, au venit să reînoiască și să precizeze această ionemorială dorință de spiritualitate. Mai întâi, războiul a schimbat moartea. Moartea războinicilor nu seamănă cu a celorlalți: se pare că e cu totul altceva. Nu este nici urmarea bătrâneții, nici a bolii, nici a unei conspirații răutăcioase a destinului, ci e perpetuă, nenumărată, amestecată cu viața. Acei cari au fost omoriți în misterul câmpurilor de bătaie, nu se știe cum au murit.

Părinții lor nu o vor ști nicodată și nici să realizeze evenimentul. I-au văzut plecând dar i-au mai văzut întorcându-se. Ceea ce i-a petrecut sçapă simțurilor și imaginației lor și nu le va umplea memoria. Dacă nu crezi în moarte, cu atât mai puțin poți crede în moartea eroilor: sunt dispăruți numai, dar nu decedați. Astfel moartea și-a reluat în timpul războiului ceva din intimitatea și permanența sa primitivă. Nu mai este un eveniment extraordinar sau o distrugere ci redevine familiară și religioasă. Supraviețuitorii se revoltă contra atâtor nedreptăți care ar fi ireparabile. N'au consimțit că pierderile sunt definitive. De aceea fiecare soldat căzut a contribuit să redeschidă în sufletul contemporan drum misticismului. Pe de altă parte — și acesta e al doilea fapt — știința a cucerit de douăzeci de ani domenii noui.

In fizică ea a văzut că materia, care putea emite radiațiuni misterioase și pe care o vedeam foarte încet dar foarte sigur uzându-se și murind, nu era în fond așa materială după cum au crezut cei dintâi materialiști. In psychologie studiul inconștientului, al bolilor mintale, și toate nevrozele ne aduceau o concepție neprevăzută a vieții spirituale.

Astfel limitele, care se credea că sunt așa de definitiv marcate între spirit și materie, păreau gata să dispară, și marele filosof Henrie Bergson suggera hipoteza că se putea găsi un fundament experimental nemurire sufletului.

Cronica politică

Lupta împotriva guvernului. — Discuția, mai mult decât aprinsă, care s'a desfășurat la Cameră în jurul proectului de lege al „Reșiței", a provocat dintr'odată o situație dintre cele mai critice actualului guvern, căruia votarea cu două treimi a reformei agrare îi dăduse iluzia unei consolidări.

Coincidența aceasta vorbește despre toate păcatele și slăbiciunile regimului prezidat de d. general Averescu. Imediat a doua zi după ce Parlamentul a înscris în Constituție un act de importanța împroprietărirei și chiar în momentul în care Regele sancționa legea prin care peste 6 milioane de hectare trec în stăpânirea țăranilor, banca ministerială, readucând pe d. Oct. Tăslăuanu, pălmuit la tribună și pe d-nii Waith și Bontescu în incinta Camerei, cere votul majorității pentru cea mai evidentă și vastă panama pe care a înregistrat-o vreodată țara noastră.

Nici nu se putea ca această procedare a unor oameni cari, a doua zi după o „victorie" politică se gândesc să-și aranjeze mai departe afacerile în dauna Statului și la adăpostul „reformelor", să nu aibă consecințele pe cari le-a avut. Cea mai rușinoasă ședință a Camerei, în tumultul căreia a strălucit pornografia îndrăzneață a d-lui C. Argetoianu, s'a sfârșit cu retragerea opoziției. Față de brutalitatea și nelegalitatea deputaților din majoritate, cari aplaudau și votau, „cu acțiunile „Reșiței" în mână", — se va produce o firească împotrivire, și, desigur că nu autoritatea sau popularitatea d-lor Schuller sau Brutinel vor salva existența guvernului.

Sfârșitul sesiunei Corpurilor legiuitoare înseamnă astfel un tris și violent sfârșit al unui regim de abuzuri, permise și afaceri scandaloase, înecat în indignare și trivialitate.

Revista presei maghiare

Noulle școli secundare maghiare.

In ultimul timp conducătorii diferitelor confesiuni maghiare au elaborat un nou plan de învățământ pentru școalele confesionale maghiare, In cadrele acestui plan se urmărește mai mult instrucția practică a elevilor și ca urmare studiile clasice limba latină și greacă, au suferit o mare reducere de oare, și au fost introduse numai în clasele superioare. Noul plan de învățământ e aprobat pe timp de un an și introducerea lui urmează odată cu începerea noului an școlar.

Din cauza reducerii oarelor limbei latine, d-l Kiss Ernö, vicepreședintele asociației profesorilor secundari scrie următoarele:

„Liceul (classic) a fost școala omenirei. El a propagat în decursul secolelor cultul umanitarismului universal, seriozitatea vieții meritele muncii necesitatea simțului de datorință. El a introdus încet și pe neobservate în inimele tinere simțul despre valoarea adevărată și sublimă a bunurilor spirituale și dacă n'a dat o cultură definitivă elevilor, liceul a pus taxele elementare culturei și a făcut ca tinerele vlăstare să poată apercipia tot ceace aparține culturii.

Ori nouile școli secundare nu pot realiza acelaș umanitarism scopul lor fiind în primul rând apropierea realității.

Școala mai are și alte cerințe iar scopul urmărit până acum a putut fi realizat numai prin instrucția limbei latine. Această calitate a limbei latine pentru edncarea și desvoltarea intellectului elevului a putut fi realizată în primul rând în clasele inferioare de unde ea e scoasă acum cu desărșire iar prin numărul insuficient, în cari va fi ea predată acum numai în clasele superioare nici un rost nu poate avea.

Dupăce indică mai multe păreri pentru ca limba latină să fie predată ca și până acum, continuă.

„De facem noi acest joc urât față de limbă latină, de ce trebue ca noi, cari ne ținem de cultura Occidentului să servim ura Orientului contra limbii latine? Doar prin aceasta degradăm cultura noastră, ne rupem dela cultura Occidentului și vom fi un adevărat Balcan."

Pentru revizuirea tratatelor

Harding a fost primul care a cerut revizuirea tratatului de la Versailles Hudek ministrul Austriace propune acelaș lucru și ziarul *Ujsag* din localitate lărgește senzul propunerilor comentând în felul următor:

„Ca privitori obiectivi ai celor trei ani de pace din urma războiului au câștigat experiența că nu numai tratatul dela Versailles ci și toate celelalte tratate (adecă și cel dela Trianon) au nevoe de mult-puțină revizuire, care numai atunci poate avea o bază sigură dacă se face prin înțelegere reciprocă. Înțelegerea reciprocă nu însemnează ca puterile învingătoare să nu se bucure de învingerile lor, ci acea ca nici cei învinși să nu peardă toate condițiunile de existență."

Dupăce crede că mintea sănătoasă și simțul uman trebue se impună și învingătorilor cunoașterea că tratatele au fost făcute pe baza puterii, ilustrează părerea sa cu tratatul de la Versailles, în urma căruia francezii vor putea realizarea lui numai dacă în tot timpul vor ține regiuni ocupate și vor sta cu baioneta în coastă germanilor silindu-i să-l execute.

Termină apoi: Nu se poate crede că această situație să ducă la o pace durabilă. Când pacea sa făcut pe aceste baze s'au pus de fapt bazele unui nou război.

Această concepție o afirmă inutilele tendințe de pacifiec re ale celor trei ani din urma războiului.

In contra diplomației

Ziarul „Ellenzék" nici el nu rămâne mai pe jos în a afirma că numai în cadrele sale se cuprind învățăturile celor cinci ani de război și ale politicei greșite din trecut, față de restul lumii care din toate acestea n'a știut să învețe nimic.

Amintește bucuria sa când tratatele de pace au început sub egida desființării diplomației secrete și constată că ele au fost din nou făcute de diplomații.

„Războiul mondial numai în acel caz ar fi fost ultimul, dacă s'ar fi făcut în mod cinstit o ligă a națiunilor, care să fi înlăturat divergențele dinlăuntru și înafară de granițele statelor.

Deasemeni dacă s'ar fi nimicit sistemul di trugător al diplomației, care va reinnoi din nou stările dinaintea războiului, dacă s'ar fi interzis sistemul alianțelor, al convențiilor, sistem bazat pentru echilibrarea prin forță. Statele ar fi putut învăța că căile vechi nu duc decât la război."

Statele ar fi putut învăța aceasta pe teren diplomatic, în altă ordine de idei însă ziarul plin de sfaturi pentru alții, tot din experiențele trecutului ar putea face concluzii și învățături pentru sine în ce privește a îmbrăca o atitudine care să nu mai dovedească mentalitatea de desbinare a trecutului.

Situația politică

Opoziția la Rege. — Front unic împotriva guvernului. Retragerea opoziției din Cameră.

Ultimele ședințe ale Camerei au zdruncinat mai mult decât oricând situația guvernului. Stăruința suspectă a d-lui general Averescu, de a trece proectul de lege al „Reșiței", dovada făcută că deputații din majoritate au luat acțiuni pentru a susține această rentabilă afacere înjghebată pe socoteala Statului, și însfârșit, atitudinea mai mult decât provocătoare a ministrului de Interne, au determinat toate laolaltă, un demers energic al întregei opoziții.

Abținându-se dela votarea „Reșiței" și părăsind cu toții Camera, reprezentanții opoziției, fără deosebire de partide, au trimis o delegație le Palat pentru a cere o audiență Regelui, și pentru a pune pe Suveran în curent cu cele întâmplate. S'au prezentat astfel la Palat d-nii I. G. Duca, Gh. Mârzescu, dr. C. Angelescu și Vasile Sassu, liberali d-l N. Iorga, naționalist d-nii Iuliu Maniu, Vaida-Voevod și M. Popovici, part. național I. Mihalache, dr. N. Lupu și Gr. Iunian, țărăniști, I. Inculet și Pelivan, țărăniști basarabeni, I. Nistor partidul unirei din Bucovina.

Regele nefiind în acel moment la Palat, delegații opoziției au lăsat o declarație, prin care se arată că opoziției îi este cu neputință să mai lucreze alături de o majoritate alcătuită din oameni cu o complectă decădere morală.

Ziarele din Capitală anunță că procedarea abuzivă a majorității și felul cum își înțeleg menirea pe banca ministerială, d-nii general Averescu și Argetoianu, au determinat închegarea unui front comun al întregei opoziții împotriva actualului regim și că, în urma acestui fapt, nu este exclusă o criză de guvern.

Opoziția a hotărât retragerea definitivă din Parlament. Acest gest ar urma să fie explicat printr'un manifest către țară, arătându-se toate actele săvârșite de guvern, cu ajutorul unei majorități cumpăraie cu permisuri și cu acțiuni.

Răspunsul guvernului în lupta care s'ar deschide astfel ar fi, după cât se spune, foarte simplu: s'ar declara vacante toate locurile deputaților și senatorilor cari s'ar retrage din Parlament. D. general Averescu nu se teme, deci, de noui alegeri, sau, — ceeace e și mai probabil și mai grav în acelaș timp, — își închipuie că poate guverna fără concursul Corpurilor legiuitoare pe cari, închizându-le acum, nădăjduiește să nu le mai redeschidă până în Decembrie.

■

Dovadă că acestă e gândul conducătorilor partidului poporului este manifestul pe care d. general Averescu l'a adresat către săteni, vorbindu-le despre reforma agrară, votată de Parlament, care trebaie acum desăvârșită.

D. general Averescu se poate însă înșela. Pentrucă în afară de măsurile sale de apărare mai există o soluție: disolvarea Corpurilor legiuitoare.

R.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Să reunim această aspirație mistică cu preocuparea științifică și veți înțelege în fine ceea ce este spiritismul de astăzi. Nici teoriile, nici faptele nu sunt noui ci succesul lor.

■

Corpul după ocultism nu este singura învelitoare a sufletului ci numai cea mai superficială și grosolană. A doua învelitoare e invisibilă și de natură fluidică joacă rolul de căptușeală Recunoaștem aici dublul Egiptienilor care se numește în limba modernă corpul astral s'au perisprit. Acest perisprit nu părăsește sufletul.

Cu dânsul sufletul se desprinde de corp. ie în întregime fie definitiv fie numai parțial sau pentru o clipă. E vorba de morți? Înțelugem în ce fel ne încon oară și în ce condițiuni pot fi evocați, a deveni tangibili, vizibili, audibili. Perispritul, care nu-i nici material nici spiritual, e susceptibil de concentrare, de materiali are.

Sunt societăți savante, cari s'au consacrat controlului acestor evocări. Una din ele „Society for Psychical Research" ar fi verificat deja cinci sau șase sute de apariții autentice.

E vorba de cei în viață. Experiențe recente au conformat și precizat ipoteza unui fluid omenesc. Aeest fluid ar radia ar emite un fel de cură și fiecare din noi ar fi învăluit ca un astru cu o atmosferă. La mediumuri, această atmosferă poate să se condenseze, să se concretizeze să ia formă și chip. Răsullarea devine furtunoasă. Atunci vedi ieșind din gura subiectelor un fel de coloare care se umflă, se mărește, se deplasează și ia forma unei pârghii care să ridice mobilierul. Mediumul în timpul unei operații spiritiste își perde nu numai din personalitatea sa morală ci și din individualitatea sa fizică pentrucă greutatea sa scade. E vorba de o simplă emisiune.

Acest fluid a și fost fotografat și chiar Maeterlinck scrie fraze ca aceasta: „Datorită acestor fluvii s'a putut constata că fluidul era acelaș ca și acela care produce manifestațiunile cu mesele care se învârtesc. In adevăr pentru sensitiv aceste fenomene sunt întovărășite de fenomene luminoase a căror syncronism nu lasă nici o îndoială asupra corelației emisiunei fluidului cu mișcă ile mesei. Ea nu se pune în mișcare decât atunci când radiațiile cari ies din mânile asistenților devin destul de puternice.

Aceste radiațiuni se condensează în coloane luminoase în centrul mesei și cu cât sunt mai intense cu atât masa se influețește mai mult. Când ele se se stâng, masa cade inertă".

Ce çonluzie să tragem?

Banii „Banca Generală" se schimbă la Magazinul:

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

contra mărfuri de cele mai bune fabricate. 17

Singurul magazin din București care execută în mod ireproșabil ori ce comandă de croitorie militară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN
CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

INFORMAȚII

Ieri a avut loc inaugurarea „Târgului de mostre" din Cluj.

În mod ostentativ, ziarele românești n'au fost invitate. În schimb, președintele Camerei de Comerț din localitate a ținut să vină la această solemnitate în costum național maghiar, și să țină un discurs, în ungurește, din care a lipsit orice cuvânt care ar fi adus aminte celor de față că se găsesc în Statul român.

Înțelegem pentruce la o asemenea ciudată manifestare anti-românească ziarele românești n'au fost chemate. Nu pricepem însă pentruce se tolerează ca o expoziție de mărfuri, la care au fost chemați și negustori din străinătate, să se prefacă într'o întrunire șovinistă.

Bănuim că vom fi siliți să revenim asupra acestui caranteristic incident comercial.

■

Comerciale

La direcția generală a comerțului se lucrează la modificarea legislației Bursei. Pentru a se obține o cât mai bună organizare a bursei, susnumita direcție a invitat pe toți sindicii burselor dela noi, să-și expună punctul lor de vedere privitor la această chestiune.

■

Direcțiunea generală a vămilor a intervenit pe lângă ministerul comunicațiilor să majoreze taxele de lumagazinaj în porturile dunărene.

■

Dela C. F. R.

Pensionarii de C. F. R. foști MAViști cari n'au depus jurământul la timp, au trimis un memoriu Direcțiunii Generale, rugând să li se plătească pensiile sistate.

Direcțiunea Generală a hotărât ca pensiile lor să fie plătite.

■

Direcțiunea Generală C. F. R a aprobat o reducere cu 75 la sută pentru invalizii orfanii și văduvele din războiu.

■

La Dir. Reg. C. F. R. din Cluj folosirea limbii maghiare în actele oficiale a fost admisă până la 1 Septemvrie.

■

Urcarea de salarii a funcționarilor C. F. R. se va realiza în curând. Sumele necesare se adună din sporirea taxelor transporturilor.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Studențest

Societatea studenților Someșeni, aranjează „mari serbări" în zilele de 1 și 2 August în Șomcuta-Mare, la care este invitat a lua parte onor. Public.

■

Profesionale.

Proprietarii de tipografii din Transilvania și Banat, mâine la ora 10 a. m. vor avea un congres în care se va forma asociația proprietarilor de tipografii.

■

Diverse

Directoratul general al Finanțelor din Ardeal aduce la cunoștința publicului că pentru schimbarea monedelor Băncii Generale se poate adresa nu numai sucursalelor Băncii Naționale ci și tuturor Administrațiilor financiare și Perceptoratelor de stat.

Această măsură s'a luat pentru a se evita aglomerările și pentru a se înlesni efectuarea schimbului.

■

Conducătorii organizației sioniste din Cluj au hotărât înființarea unui sanatoriu pentru Evrei din Transilvania și Banat.

■

Cu ocasia serbării naționale franceze dela 14 Iulie, francezii cari se află în Cluj, au sărbătorit-o la locuințele d-lui consul Gaston de Mouillett. Din partea guvernului, d-l Tănăsescu director general la interne, a prezintat felicitări.

■

Ancheta întreprinsă de ministerul de finanțe în chestiunea contrabandelor de coroane săvârșite de Banca de credit din Oradea-Mare s'a terminat pentru cele două contrabande de 2 și de 9 milioane coroane. Inspectorii financiari cercetează a treia contrabandă de 24 milioane de coroane. Când și această din urmă contrabandă va fi anchetată, ministerul de finanțe va obliga susnumita bancă să achite întreaga sumă pe cursul de 50 bani coroana.

■

S'a deschis baia în liber „DIANA", unde se poate face baia de: sulf sărată, de acid carbonic, băi reci, și calde, dușuri suedeze, bae de aburi și electricitate, invaliduri, ștersături, massage etc.

Medic conducător Dr. Benedek profesor specialist în boli de nervi. Ord. zilnic între 8—9 tot acolo.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin rolce articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

La mult reușitele serbări ale Sindicatului Presei Române din Ardeal, cari au avut loc în parcul orășenesc din Cluj, în zilele de 9 și 10 Iulie, un juriu alcătuit din D-na Stanca Alexandrescu și d-nii I. Stănescu Papa și M. Em. Procopiu, a distins la concursul de frumusețe între copii pe următorii băiețași și fetițe.

Premiul I: Mamicza Babe,
„ II: Barbu Tomescu
„ III: Magdalena Atadi

Mențiuni: Livia Păltineanu, Leandru Bela, Ileana Delescu, Rozica Paukerow, Irinuța Ghețe, Elena Ardeleanu, Ispas Plli.

La aceleași serbări, s'a acordat un premiu automobilului. D-lui C. Tănăsescu, directorul general al Internelor și un altul cabrioletei d-lui Maior Moldoveanu, ca fiind vehiculele cele mai frumos împodobite la bătaia de flori.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

Mare reducere de prețuri la firma Diamanștein și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

■

Se aduce la cunoștința D-lor revizori școlari, institutori și învățători, că se află sub tipar și va apărea în curând *Geografia României* de G. G. Mateescu, profesor la liceul „Gh. Barițiu" din Cluj, aprobat de Onor. Secretariatul General, Cluj pentru școalele primare. 886

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Șezătoarea „Celor trei Crișuri"

Joi seara a avut loc la teatrul Apollo din Brașov a șezătoare organizată de revista „Cele trei Crișuri" de sub direcțiunea dlui colonel Bacalogiu.

Șezătoarea a deschis-o d-na Maria Baiulescu printr'o inspirată cuvântare, recomandând pe tinerii șezătorilor „Cele trei Crișuri".

Au urmat declamații foarte aplaudate, de dna Maria Moga (care a spus admirabil poezii de dna Maria Baiulescu și Gh. Coșbuc) și dra Medlan dela Teatrul Național din Cluj. Muzică trio de Beethoven cu dnii colonel Bacaloglu — vioară Moldrich — violoncel și Honigberger — pian), dna și dl Lupescu și Baritonul Costescu Duca (aria lui Figaro din Bărbierul din Sevila).

Cântareții au fost aplaudați cu multă căldură.

Conferința dlui prof. Marin Ștefănescu (despre Idealismul în filosofia poporului român) a fost un prilej de reconfortare intelectuală. Distinsul conferențiar a fost mult aplaudat.

Șezătoarea a avut și concursul dlui Caton Theodorian, cunoscutul și apreciatul scriitor și autor dramatic. Dsa a citit o schiță dintr'un volum apărut acum câțiva ani.

Din Gherla

— Concertul Astrei —

Cu ocaziunea serbării centenare a lui Tudor Vladimirescu s'au aranjat un concert care a sporit cu o pagină plăcută și folositoare cronica activității noastre muzicale. Din cele 15 bucati ale bogatului program, a reprezentau muzica românească. Această bună alegere ne-a evidențiat rolul însemnat și menirea corurilor noastre de a răspândi în condițiuni aproape superioare de interpretare ariile noastre naționale carora li se cuvine un loc preponderent în concertele noastre. Am gustat cum se cuvine solul de voce plăcută al doamnei Iuga desi a ajuns în tremă. Solul d-lui Hațiegan a fost bine reușit și sigur. Au mai cântat d-soara și domnul Latzkovschi bucăți de compozitori străini, la violina și acompaniament de pian, un factor cu totul laudabil. Pentru aceasta frumoasa distracție publicul e recunoscător d-lui conducător, profesorul Chetie, intelectualilor și profesioniștilor cari și-au dat concursul.

Cor.

De vânzare
Salon de Mahagoni
cu perdele de mătase
455 de primul rang Lei 9 00
Str. Iuliu Maniu 26 et I. 3. a. m

Abuzul de putere al unui agent de poliție

Simion Iconar, agent de siguranță, ca să dea probabil exemplu de ordine, prin abuz pe putere violează domiciliul unei văduve, bate crunt până la sânge pe o studentă a Universității noastre și de-asemenea pe surorile acesteia.

Intervenind subsemnatul ziarist, corespondent al ziarului „Universul", agentul care socoatea probabil că suntem în Honolulu sau în vre-un alt ținut sălbatec, face uz de armă și încearcă, întruna din cele mai populate strade, la ora 9 seara, când încă nu era întunerec, să omoare cu focuri de revolver cel care a intervenit producând în toată populația o panică de neredat.

Același agent, a bătut crunt lăsând scăldat în sânge, pe peronul gării în fața unui public numeros un copil de 14 ani.

Faptul de mirare e că acest agent continuă să se plimbe liber terorizând populația.

Autoritățile sunt datoare să ia numaidecât măsurile necesare.

Nicolae Constantin.

A apărut „Gândirea" No. 6 cu următorul cuprins:

Noapte Pustie	Demostene Botez
Congresul scriitorilor și artiștilor	Cezar Petrescu
Cântec de pescar	Nichifor Crainic
Cealaltă — Primăvară-Mugurași	* * *
Miniaturi	Al. Busuioceanu
Toamnă	Dinu Geoglovan
Secretul	D. I. Cucu
Peisaj	Al. Iacobescu
Legea Marei mâini (Ady)	Isaia Tolan
Ciuta	Victor Ion Popa
Fântâna părăsită	Vladimir Streinu
Mihail Sadoveanu (Mișcarea literară)	C. Robu
Legenda scrisului (Cronica ideilor)	Eugen Titeanu
Artă și stiluri	Dr. phil.
Scrisoare din Bucovina	George Voevidca

Cărți și reviste — Cronica mărunță — Desene de Popa și Marin Georgescu.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

In ședința Camerei din 15 iulie lipsește întreaga opoziție națională și partidul național-liberal. După aprobarea sumarului d-l Averescu cere scuze în numele său și a d-lui Argetoianu pentru cuvintele rostite alaltăeri, dând vina pe nervositatea desbaterilor recunoscând că ministrul de interne a spus acele cuvinte triviale dar că le-a spus în glumă.

D-l Titulescu prezintă Camerei proectul pentru impozitul pe avere amendat de Senat. Apoi se votează o serie de legi mici.

SENATUL

La Senat d-l Chivulescu întreabă pe de d-l Goga ce-i cu statuile poeților unguri Petőfi și Ady Endre.

D-l Octavian Goga confirmă că a autorizat ridicarea monumentelor scriitorilor unguri, considerând geniul poetic ca universal.

Aceste declarații produc o impresie detestabilă. Se votează apoi o serie de proecte de legi, nefinsemnate ca legea pentru încurajarea construcțiilor, înființarea cooperativelor orășănești.

Opoziția lipsește.

Se face apel nominal pentru oprirea diurnelor.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

D-nii Iorga, Duca, Inculeț, Nistor Mihalache, Lupu, Angelescu, Pelivan, St. Cicio Popp și Popovici s'au prezentat la Palat.

■

Partidul național-liberal a redactat o declarație deosebită pe care au cetit o d-l I. G. Duca la Cameră și d-l Al. Constantinescu la Senat prin care arată că parlamentul, acesta compromite prestigiul vieții noastre politice prin conrupție ce periclitează interesele noastre naționale. Violența cu care s'a călcat regulamentul, trivialitățile rostite de pe banca ministerială fără sancțiuni din partea președintelui Camerei, constituesc fapte care desonorează parlamentul.

Declarația partidului național-liberal se termină arătând că simțul demnității statului și cinstea politică nu-i îngăduie să mai continue lucrările într'un parlament a cărui disolvarea se impune ca o datorie constituțională și morală.

■

In urma solidarizării tuturor partidelor din opoziție situația cabinetului e complet zdruncinată.

■

Imensele depozite dela Giagoga sunt în flacări. In acest moment focul continuă cu furie. După primele încercări nereușite fraudatorii au reușit în fine, Guvernul lichidează depozitele cum a lichidat și Camera. In fața noului fapt opinia pubiică e neînchipuit de indignată.

■

Cetirea declarației partidului național-liberal neputându se face în ședința de ieri, s'a făcut în ședința de ieri noaptea. Se crede că guvernul intenționează descompletarea adunării împiedecând astfel ședința de noapte pentru a nu se mai produce declarațiunile opoziției.

■

Eri după masă redactat textul definitiv al acestei declarații.

Situația politică s'a agravat subit în urma indidentelor petrecute în ședința de ieri. Gravele insulte aduse de dl C. Argetoianu d-lui Madgaru a produs solidarizarea opoziției. Eri la ora 9 opoziția s'a prezentat în corpore la Palat. Foștii miniștri nu făcut declarații arătând că disolvarea parlamentului este necesară.

■

Fostul președinte al Camerei trecute și foștii miniștrii din cabinetul Vaida precum și dl I. I. C. Brătianu cu cerut audențe M. S. Regelui.

■

La „Majestic" a avut loc consfătuirea opoziției naționale. Au vorbit d-nii Maniu, Inculet, Mihalache, Lupu și Vaida. Toți au cerut imediata atragere a opoziției din parlament. Dl Iorga neputând lua parte a aderat în scris la hotărârile care s'au luat:

S'a hotărât la ora 2 retragerea definitivă a întregei opoziții din parlament.

Dl Iorga a cetit o declarație din partea opoziției naționale în care se spune că membrii aceștia nu înțeleg să stea alături de actualul guvern chiar dacă dl Argetoianu va fi silit să plece din guvern în urma trivialităților spuse. Tot odată opoziția națională declară că nu va lua parte la lucrării când va fi convocată în vederea încoronării Suveranilor, care nu poate fi făcută sub președenția actualulu guvern.

XXXXXXXXXXXX

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:
Dr. ION RACHITANU
advocat.

XXXXXX—XXXXX

Convenția româno-polonă

Regularea transporturilor

In convenționea comercială româno-polonă un capitol il formează chestiunea transporturilor, adică a transitului prin România, a mărfurilor pe care Polonia le aduce din Orient, în porturile noastre dunărene și a comerțului nostru de export în Polonia, prin Nepolocăuț.

Problema transporturilor acestora a fost rezolvată principial, printr'un complect acord al celor două delegațiuni, în conferința ce s'a ținut aci, în București, acum două săptămâni. Chestiunile de detaliu însă, rămâseseră în suspensie.

Pentru punerea la punct a acestor transporturi prin fixarea, de acord, a ultimelor detalii, s'a întrunit la Cernăuți o conferință de cale ferată româno-poloneză.

Reprezentanții celor două State s'au întrunit Miercuri la Cernăuți în scopul de a fixa modalitățile cele mai favorabile transporturilor între România și Polonia.

Conferința aceasta va dura 3-4 zile.

România și problema Constantinopolului

Unele ziare italiene și engleze comentează pe larg chestia apărărei Constantinopolului și a Strâmtorilor.

Ele arată că întreaga flotă engleză s'a concentrat la Constantinopol, unde în cazul când trupele kemaliste ar intra în zona neutră, va da concurs armelor anglo-franceze de uscat. Aceasta ar însemna eșirea Angliei din neutralitate. Se vorbește și de un eventual concurs al României, care va trimite o divizie.

Aceeaș presă semnalează prietenia bulgaro-kemalistă și faptul că Bulgaria mai are azi încă 6000 oameni sub arme, adică de două ori cât prevede tratatul dela Neuilly.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni:
Regina Cărbunelui.
Miercuri:
Ultimele zile din Bizant.
Vineri:
Micii Bandiți.
Duminecă:
ICAR.

CINEMA URANIA:

Luni:
Yamata.
Miercuri:
Tulipanul Negru.
Vineri:
Cu cinci minute mai târziu.
Duminecă:
Favorita (Dearling.)

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÓR

Luni:
XA-XA. (Partea I.)
Miercuri:
Milioane în geamantan (P. I.)
Vineri:
XA-XA (Partea I.)
Duminecă:
Mea Culpa.

Cetiți „Infrățirea"

Statele Unite și Pacea

D-l Hugh Wallace, fostul ambasador al Statelor Unite în Franța a părăsit Parisul. Un mare prietin al Franței a plecat. Chiar sosirea succesorului său Maron Herrick nu va micșora părerea de rău de a vedea plecând pe acel care a declarat: „Luându-mi ziua bună de la Franța, îmi las atâta din inima mea aici încât nu cred să o mai am nici odată întreagă".

D-l Hugh Wallace n'a avut un rol ușor de jucat „pentru că a suferit toate contra-loviturile politicei interne americane și asalturile date de republicanii președintelui Wilson.

S'a resemnat a rămâne ca spectator mut la Conferința ambasadorilor pe care a și părăsit-o câtva timp.

La masa de adio, dată în cinstea sa, d-l Hugh Wallace a rupt tăcerea păstrată până acum și a aclamat admirația sa pentru Franța, încrederea în Germania și părerea sa de rău pentru greșelile făptuite.

O parte din discursul său se poate rezuma astfel: „Franța care a fost atacată de un dușman fără scrupul trebue să primească ceea ce i se cuvine".

El a făcut cu multă finețe elogiul răbdării arătate de Franța „în raporturile ei atât cu dușmanii cât și cu prietenii ei". Răbdare admirabilă și care trebuie să fie reînoită aproape în fiecare zi, pentrucă nu s'a sfârșit de multă vreme. Bine înțeles că d-l Hugh Wallace nu s'a angajat decât pe dânsul în discursul pe care l-a ținut. Totuși atât el cât și succesorul lui numai puțin bine dispus, reprezintă o parte considerabilă din opinia publică americană. Franța poate conta pe pretenia Statelor-Unite. Dar americanii nu îi vor ajuta pe francezi decât în măsura în care se vor ajuta ei înșuși. Reclamațiunile, plângerile, blestemurile chiar eloqvente vor apare totdeauna zadarnice și cam ridicole.

Franța e în stare a face să-i fie plătite despăgubirile și a fi respectată.

Președintele Harding a semnat pacea cu Reischul german, dar aceasta e o pace principială a cărei modalități trebuesc regulate.

Rezoluția Ruox și Porter asupra păcei separate cu Germania pe care au votat-o Camera reprezentanților și Senatul e concepută într'un spirit foarte naționalist: ea tinde să nu se piardă niciunul din avantagiile pe care tratatul din Versailles le acordă Statelor Unite. Dar republicanii nu vor ca America să se amestece în treburile Europei care le par — pe bună dreptate — confuze și îngrijitoare. Totuși președintele Harding se gândește a prezenta din nou Senatului tratatul din Versailles mai mult sau mai puțin amendat.

Germania și-a spus deja părerea asupra acestei grave chestiuni. Le Temps citează această frază din Deutsche Tageszeitung: „Statele Unite au multe păcate de iertat. Acestea pot fi iertate dacă va împiedica Franța să folosească tratatul din Versailles pentru a oprima Germania politicește și economicește, ceea ce este contra intereselor americane și engleze. Franța are dreptul și chiar datoria de a arăta că părerea este cu totul contrară celei exprimată de germani și poate fi sigură că va fi ascultată cu simpatie la Washington.

Regim de corupție

Tot în chestiunea Reșiței care aruncă o lumină atât de urâtă asupra guvernului d-lui general Averescu, *Viitorul* scrie următoarele amănunte cari arată până unde a ajuns opera de corupție și de necinste:

In totiul discuțiunei care începuse la Cameră, în prima zi când s'a adus la ordinea zilei proectul de lege al Reșiței, d. președinte al consiliului, general Averescu, a agitat dela înălțimea băncii ministeriale o listă, în care, spune că figurează 83 deputați și 30 senatori, cărora li s'au împărțit, la emisiune, acțiuni de-ale societății ce sunt azi chemați s'o voteze, deși li s'a dovedit că, prin votul lor, Statul este dezbrăcat de-un bun al său în folosul streinilor de azi și-al dușmanilor noștri de eri.

Lista a fost divulgată, fără a fi cetită, ca mijloc de presiune împotriva opoziției, căreia i se dă să înțeleagă că membri de-ai ei figurează ca acționari ai societății pe care-o combat.

Când șefii tutulor grupărilor politice, din opoziție, au declarat că acțiunile ce s'au oferit parlamentarilor de sub conducerea lor, au fost refuzate, d. general Averescu a spus că în sufletul d-sale a pătruns îndoiala asupra exactității listei pe care-o are în buzunar, dar că va cerceta spre a se convinge de adevăr.

Cerându-se eri, din nou, d-lui Averescu să facă cunoscută Camerei lista deputaților și-a senatorilor corupți, d-sa a refuzat s'o cetească. Este aceasta cea mai bună dovadă că deputații și senatorii cari s'au lăsat cumpărați stau numai pe bănci din majoritate.

Dar, conrupția n'a pătruns nu mai în parlament, ci și-a făcut loc și în guvern. Miniștrii cari s'au solidarizat cu președintele lor de consiliu pe chestia Reșiței au primit și speculat acțiuni cumpărate cu 500 lei bucata și vândute cu 2000 lei.

Când majoritățile unui parlament, președinții și vicepreședinții acestuia, împreună cu miniștrii unui guvern poartă vina unor asemenea acte, regimul pe care'l reprezintă aceștia e dela sine condamnat.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE ȘI PIANE

priviți expoziția
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni

SZEKELY și RETI

din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota).

140

Reforma fiscală

Cum se vor urmări impozitele

— Datoria perceptorilor. — Urmăririle. —

Perceperea contribuțiunilor directe, indirecte, amenzilor, venitu rilor domeniale și a oricăror taxe sau venituri ale Statului, județului, comunelor administrațiuni publice, sau de utilitate publică, ale căror bugete se votează de Adunarea deputaților, rezultând din roluri contracte sau alte titluri, cărora legea le recunoaște caracterul executoriu, se face de către administratori, perceptori, agenți de percepere și orice alt funcționar delegat și cu formele prevăzute în legea de față.

Proectul conține apoi dispoziții privitoare la personalul însărcinat cu perceperea veniturilor, condiții de admisibilitate, prime în raport cu salariu când urmărirea se face bine.

Pentru toate sumele neîncasate la data exigibilității lor, perceptorii sunt responsabili cu întreaga lor avere, și vor putea fi urmăriți ca și contribuabilii, dacă nu vor proba că au făcut la timp toate diligențile și actele de urmărire legale.

Administratorii de finanțe, subinspectorii și controlorii sunt solidari răspunzători cu averea lor pentru orice sustrageri sau delapidări comise de perceptorii aflați sub controlul lor direct, numai când delapidările sau sustragerile sunt provenite din cauza lipsei de supraveghere și control din partea lor.

Urmărirea

Contribuabilul care nu va achita sumele datorate chiar la biuroul cassei publice unde este înscris, până la a 15-a zi dela data exigibilității acelor datorii, este supus urmăririi.

Urmărirea se face atât în mâinile debitorului, cât și a garantului sau oricărei alte persoane sau administrații pentru sumele ce aceștia datorează debitorului urmărit.

Adminstrațiile publice și toți acei cari datoresc orice sume, unei persoane, din chirii, salarii, lucrări și întreprinderi, datorii, rente, cupoane, jetoane, indemnizații de orice fel, au obligațiunea a pretinde creditorilor lor carnetul de plata contribuțiunilor directe și în caz când nu li se va dovedi plata impozitului la curent sunt în drept a reține și a depune sumele datorite până la justificarea plății. In caz contrariu vor putea fi urmărit la plata sumelor plătite fără observarea acestei dispoziții.

Chitanțele sau recepisele liberate de funcționarii însărcinați cu perceperea dărilor, din registrele oficiale sunt descărcătoare pentru debitori în ce privește achitarea datoriilor.

Nu se va putea urmări:

a) Paturile, așternutul și îmbrăcămintea strict necesară datornicului și familiei sale;

b) Doi trăgători de muncă, o vacă cu lapte, sau patru capre, sau șase oi, sau un rămător, după alegerea debitorului, dimpreună cu nutrețul trebuincios pentru două luni, precum asemenea și semințele trebuincioase pentru arătura sa:

c) Carul sau căruța, sacaua plugul sau alte asemenea obiecte de muncă sau transport;

d) Cărțile trebuincioase artistului, profesorilor și alții până la o concurență de 400 lei, după alegerea debitorului;

e) Mașinile și tot felul de unelte și instrumentele trebuincioase la învățătura practică sau exercițiul științific și artelor până la valoarea de 600 lei, după alegerea debitorului; iar pentru alt meșteșug sau îndeletnicire până la concurența de 300 lei, după alegerea debitorului;

f) Stupii de miere, gândacii de mătase și frunzele de duzi pe timpul creșterii, spre a nu se întrerupe înmulțirea lor;

g) Echipamentele militare și altele.

Cum se face urmărirea

Dacă, în termen de 15 zile dela data dresării procesului verbal de sechestru, debitorul nu a achitat datoria, se va procede la îndeplinirea formalităților pentru vânzare.

Vânzarea se va efectua după 15 zile dela data expirării termenului acordat prin procesulverbal sechestru.

In comunele rurale, publicațiunile se vor afișa la ușa primăriei iar în cele urbane, în piețele publice și la biuroul percepției respective.

Debitorii pentru toate celelalte datorii, afară de contribuțiunile directe, sau chiar pentru aceste impozite, dacă urmărirea se face în persoana terților cari datoresc vre-o sumă debitorului, sechestrarea va fi precedată de o somațiune de plată și făcută după expirarea a 10 zile dela exigibilitatea datoriei. După 15 zile dela data somațiunei se va procede la aplicarea sechestrului conform art. precedent.

Vânzarea pentru datorii mai mari de 5.000 lei se va face numai în temeiul unei autorizațiuni dată de administratorul financiar pentru datoriile Statului și județului de primar pentru datoriile comunei și de administrațiile superioare respective ale stabilimentelor publice pentru datoriile ce le privesc.

Pentru acoperirea sumelor datorate se urmărește debitorul atât în veniturile imobilelor cât și în averea imobiliară.

Urmărirea veniturilor, în cazul când debitorul exploatează el însuși imobilul, fie ca proprietar, fie ca uzufructuar, se face prin arendare sau închiriere, prin licitație publică, pe termen de cel mult 2 ani.

Dacă din venitul prezumat al imobilului de doi ani nu se acoperă datoria, se procedează la scoaterea lui în vânzare.

Contestațiuni la urmărire

Cei urmăriți în averea mișcătoare pot face contestațiuni contra măsurilor de urmărire. Termenul de contestație expiră după 10 z. dl. data înmânării sau afișării procesului-verbal de sechestru. Contestațiunile se vor adresa administrațiunii financiare, dacă urmărirea se face pentru contribuțiuni directe, indirecte, amenzi și orice alte venituri ale Statului, județului și stabilimentelor publice, cari se împlinesc în baza acestei legi, și la primărie, dacă urmărirea se face pentru venitul comunal.

deapsă de nulitate, să facă prin Contestatorul este dator, sub pe petiția de contestațiune alegerea de domiciliu în orașul de reședință al autorității căreia i se adresează contestația și să înlăture recipisa de consemnarea sumei pentru care se face urmărirea.

Știri de peste hotare

Două inițiative ale regelui Angliei

Ziarele franceze salută cu unanimă satisfacție apropierea Anglo-Irlandeză, având încredere în spiritul conciliatoriu desfășurat de reprezentanții ambelor insule. Ziarele privesc această apropiere ca un rezultat fericit al intervenției reprezentanților Dominiunilor și a intervenției Regelui George. Vorbind despre aceasta ziarul „Avenir" zice: Lucrurile ajunseseră la un punct mort; Regele hotărâ atunci să meargă în Dublin pentru a asigura în persoană poporul irlandez de bunavoință și dorința de conciliere a națiunei engleze. Efectele intervenției regale au fost imediat miraculoase. Increderea regală a creiat increderea poporului: ceia ce se părea imposibil, apărut imediat usor și chiar posibil. Ziarul „Avenir" adaogă: în ceia ce privește acordul anglo-japonez și chestiunea Pacificului, lucrurile ajunseseră și aci la un punct mort, când la un bal dat Joi în palatul Buckingham, Regele George avu o lungă conversație cu domnul Harwey, ambasadorul american. Chiar în acea seară, d. Harwey trimise un lung mesagiu telegrafic guvernului său. A doua zi se svonea în Washington că tratativele anglo-americane sunt pe punctul de a reîncepe cu mulți sorți de reușită. Două zile mai târziu președintele Harding din proprie inițiativă anunța oficial dorința unei conferinți pentru limitarea armamentelor. Ambele chestiuni așa dar, chestiunea Irlandeză și chestiunea extremului Orient amândouă interesând pacea mondială tot atât cât și fiecare din țările direct interesate, găsesc drumul spre o soluție grație fericitei inițiative a Regelui George, căruia întreaga lume trebue să-i fie recunoscătoare.

Refacerea Ungariei

Fostul ministru socialist Payer a rostit la Tatabanya, un discurs arătând că e nevoie de o cooperațiune a tuturor pentru refacerea Ungariei și că deci uvrierii trebue să dea în această privință, o mână de ajutor. D-rul Payer a terminat, apoi protestând împotriva insinuațiunilor făcute că socialdemocrații ungari ar urmări bolșevizarea țării.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Citiți „Infrățirea"

Limitarea înarmărilor

— Conferința dela Washington —

„Le Temps" crede, ca și „Le Matin", că d. Briand va merge în persoană la Washington, ca, de altfel, și ceilalți șefi de guverne, fiind dată importanța deliberărilor ce se vor ține acolo. Franța trebue deci să se pregătească pentru această conferință, studiând soluțiile ce le proectează, în spiritul de care au fost animate declarațiile făcute la cameră de d. Briand.

Cercurile bine informate din Statele-Unite declară că conferința asupra dezarmărei va avea un program extrem de elastic și de vast care va permite de a seria în mod larg problemele examinate și de a le clasa în categorii, după importanța imediată ce soluția lor o va putea avea pentru asigurarea păcii în lume. Guvernul Statelor-Unite nu va face nicio obiecțiune contra participărei la conferință a altor state decât cele format invitate de președintele Harding, dacă prezența lor la desbateri va fi socotită utilă.

Se anunță că președintele Harding va pronunța discursul de deschidere, dar odată conferința deschisă, președintele nu va mai participa direct la dânsa, ci va încredința d-lui Hughes, asistat probabil de d. Root, sarcina de a conduce negocierile.

Membrii Congresului american au primit aproape în unanimitate cu satisfacție știrea despre demersul încercat de președintele Harding în vederea dezarmărei. Democrați și republicani sunt de acord pentru a declara că s'a făcut un pas decisiv spre stabilirea păcii reale. Senatorul Lodge a declarat că e probabil că se va discuta numai reducerea înarmărilor navale, deși alții speră că discuția va aborda alte chestiuni de ordin mai general. E necesar, în tot cazul, a declarat d. Lodge, ca Franța să păstreze o armată puternică.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Căutăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BAILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BAILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Grădina Teatrului-Varieten „Femina"

București, Strada Cimpineanu No. 5

757 In fiecare seară de la 8½ până la 11½

Mare Spectacol de Varieté

De la 11½ în sus: **Cabaret, Dans, Canto** și alte distracții

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine și indigene.

Intâlnirea Elitea Bucureștene.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

DOMNIŞOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum şi dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

DOMNIŞOARĂ care posedă limba română, germană şi ceha având şcoală de gospoderie caută ocupaţie ca conducătoare. Adresa la ziar sub No. 40.

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniţă.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 uşa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toţi vânzatori ziarului Infrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

Închirieri:

Reclama 785 890

CAUT CAMERĂ mobilată. Adresă: Hotel Dacia (Pannonia) 2.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondenţe:

NIŢA speram că ne vom întâlni. Ne-am petrecut foarte bine. Dice n'ăti venit? Lili.

VELI reintorcându-mă dela băi s'am aflat pe toţi bine. Voi ce mai face-ţi? Bubi.

NELI Pân'acuma nimic. Tăcerea ta imi dă de gândit. Aştept în grabă L.

MIŢI dorul mă nimiceşte. Când te mai abaţi pela noi? Emil.

SANDI pe aici e timp frumos. In curând vom pleca. La revedere. 'Alexa.

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

881 Radio 1248

Muzica Regtului 16 Inf. Cluj

are nevoie de următorii muzicanţi

1 Phlügelhornist solo sau tutti.

2 Clarnetişti 1-B.

2 Violonişti primi de preferat să cânte şi instrumente devânt.

1 Violă sau vioară secund.

1 Bassphlügelhornist.

Angajamentele vor fi de gagişti sau reang. bine plătiţi. Ofertanţii se vor adresa şefului Muzicei Cluj.

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcţiunea de Poduri şi Şosele din Transilvania, Banat şi p. Ungurene

Şcoala de lucrări publice (Conductori) din Cluj.

Concursul de admitere în şcoală

I. Extras din organizaţia şcolilor.

1. Şcolile de conducători de lucrări publice, au de scop formarea de personal technic necesar pentru proiectarea, conducerea şi supravegherea executării lucrărilor technice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor şcolii este de 3 ani şcolari, absolvenţilor cu succes ai şcolilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice".

Diptomaţii acestei şcoli fac serviciul militar cu termen redus şi pot concura la obţinerea certificatului pentru ofiţer de rezervă.

2. Instrucţia elevilor cuprinde:

a) Invăţământul teoretic consistând din lecţiuni orale şi lucrări grafice;

b) Invăţământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicaţiuni ale cunoştinţelor teoretice dobândite în şcoală, precum şi lucrări de laborator. Se face în timpul vacanţei mari a anului I, campanie pentru practică topografică, organizată de şcoala.

Asemenea sunt obligaţi elevii a face în timpul celei de a doua vacanţă mare, practică pe şantiere la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari, obţinerea locurilor la particulari ramâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practica de şantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invăţământui în şcoală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planşetele, hârtia de desemn şi celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari ei vor trebui să şi le procure singuri cu spesele lor.

4. Se acordă, în limitele bugetare, ajutoare în bani elevilor români ai şcolii lipsiţi de mijloace, cât timp sunt meritoşi şi numai în epoca predării cursurilor. In caz când se va putea avea cămin sau internat în şcoală, aceste ajutoare în bani incetează.

5. Elevii vor fi supuşi la toate regulele de ordine şi disciplină şi cele de asiduitate la cursuri, examen şi lucrări cari vor fi stabilite de direcţiunea şcolii. prin dispoşiţiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămânea mai mult de doi ani în aceiaşi clasă, în cazul când el va rămâne pentru a două oară repetent, elevul va fi şters din controale. Nu se admite repetirea de cât a două clase.

II. Condiţiuni de admitere.

1. Tinerii cari doresc a fi înscrişi la concursul de admitere în şcoala de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze direcţiunii (Dir. de pod. şi şos. Transilvania din Cluj, strada Berde Mozes No. 2. etaj II.) o cerere cu timbru de un leu şi asistenţă socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu incepere dela apariţia acestei publicaţii şi până la 20 Septemvrie 1921.

Peste această dată orice cerere de inscriere va fi respinsă, deasemenea va fi respinsă inscrierea celor cari până la acea dată nu vor prezentă toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi insoţită de următoarele acte:

a) Extractul depe actul de naştere, din care să reiasă că n'are mai puţin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Octomvrie 1921. Dispensă de vârsă nu se acordă;

b) Cel puţin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire al şcolii superioare de arte şi meserii ori alta şcoală echivalată cu acestea de către ministerul instrucţiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din şcolile normale de invăţători. Candidaţii normalişti vor trebui să fie liberi de orice obligaţie faţă de ministerul instrucţiunii;

c) Certificatul de vaccinare recentă;

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a intrerupt cursurile de mai puţin de un an, va aduce certificat dela şcoala unde a urmat în ultimul timp, dacă candidatul a intrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificate de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupaţie sau dela autoritatea comunală sau poliţienească de unde domiciliază, arătându'se cum şi-a trecut timpul dela incetarea cursurilor;

e) Un certificat eliberat de un medic oficial şi intărit cu sigiliu oficial, prin care să se constate că tânărul candidat este de bună constituţie, şi că nu suferă de vre'o maladie contagioasă.

Toate aceste acte nu se vor inapoia în nici un caz inainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de candidaţii cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reuşiţi la acest examen nu li se inapoiază actele decât după terminarea şcolii, sau dacă elevul se retrage din şcoală.

2. Concursul se va ţine în Cluj, în localul şcolii, cu incepere dela 26 Septemvrie 1921. Acest concurs se va urma inaintea unui juriu numit de direcţiunea şcolii.

Probele la cari vor avea a satisface candidatul vor fi cele următoare:

a) Probe în scris, cari având de bază programul celor 4 clase gimnaziale, vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană şi în spaţiu, fizica şi aritmetică.

b) O lucrare de caligrafie şi scrierie curentă după dictare şi de desemn cu creion.

c) O compunere în limba română care să invedereze şi gradul de cunoştinţă a gramaticei şi ortografiei limbei române.

d) Probe orale consistând dintr'un examen teoretic (şi de aplicaţii la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

3. După terminarea tuturor probelor concursului, direcţiunea şcolii coordonând rezultatele pe baza notelor obţinute de concurenţi, va formalista celor ce ar putea fi admişi în şcoală şi o va spune ministerului.

Direcţiunea şcolii, indată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concurenţi cari vor fi dovedit lipsă de cunoştinţe suficiente.

848 *Direcţiunea de Poduri şi Sosele Cluj.*

Regatul România Depozitul Statului Român pentru Aprovizionarea Institutelor Sanitare Cluj, în lichidare.

No. 13458—1921.

Publicaţiune.

Să aduce la cunoştinţă celor interesaţi că în ziua de 22 Iulie 1921 ora 4 d. p. să vor licita următoarele coloniale în strada General Grigorescu No. 47—49.

1. Fasole	cca	12.000	klgr.
2. Piper	„	50	„
3. Tea	„	8	„
4. Cafea franc	„	6.000	„
5. Cacao	„	200	„
6. Unsoare	„	1.200	„
7. Slănină sărată	„	860	„
8. Lictar	„	2.800	„
9. Esenţă de oţet	„	45	„
10. Ambalaj	„	—	„

Comisiunea de lichidare îşi rezervă dreptul, că în caz dacă preţul articlilor cu ocaziunea licitării nu ar fi convenabil să sisteze licitaţia şi să dispune în alt sens.

Cumpărătorul e obligat ca materialul cumpărat imediat să îl achite şi să'l transporteze

880 *Comisiunea de lichidare.*

CAFEA
Prăjită şi răşnită
cacao ceai
839 **ciocolată**
Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Salonul de modă
„VENUS"
şi a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecţionează cele mai elegante costume englezeşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.
108

AUTOBUS
circulă zilnic din
Cluj la băile sărate Cojocna
Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineaţa. Staţiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcţia Băilor.
Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 şi la Direcţiunea băilor.
Preţul unei curse Lei 30

„OXIGEN"
INDUSTRIAL ŞI MEDICINAL
Societatea Anonimă Română pentru Industria Oxigenului, Acetilene şi Gaze
Telefon 14-49. Bucureşti, Str. Măgurele 93. Telefon 14-49.
Reclama 658 845
Infiinţeaza curând în Cluj o sucursală
cu depozit permanent de **Oxigen** industrial şi medicinal. Acetilenă disolvată, **Instalaţiuni** complecte pentru **sudură autogenă,** fixe şi mobile cu piese detaşate şi accesori. Produse şi metale speciale pentru sudură. Devis gratuit.
OXIGEN GARANTAT PUR EXTRACT DIN AER LICHID.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. **Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde.** 174

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îl da fineţă rară. Compoziţia ei neumsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

„Dr. Földes şi Hehs Arad.

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumerî.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuează orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

[illegible] **garantat, executate frumos de specialişti.**

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în
502 **C L U J,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

---

„Tânţarul"

Technica Labora

birou technic de intreprindere.

Magazinul: Str. Regele Ferdinand No. 125.
802 **Birou: Calea Victoriei No. 53.**

Telefon: Magazinul 144. Birou 77.

Au sosit casse de bani şi cassete „Wertheim" preţuri ocasionale. Closete, lavoare, de panama, tablă de alamă ori şi ce articole technice şi electrice.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Nu intrati în alte magazine, înainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 **SEPARAT VÂNZARE EN GROS.**

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

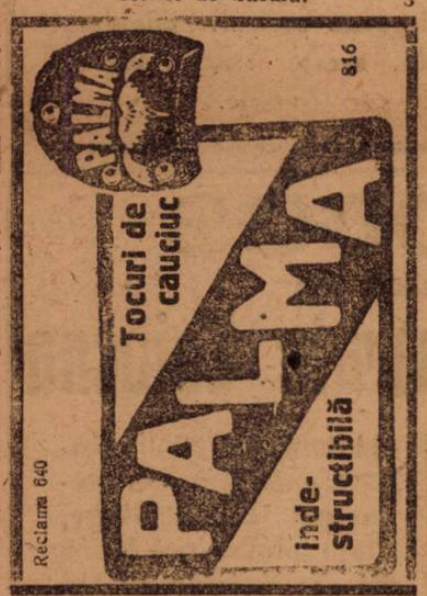

816

Proprietăţi cu edificii constătoare din 2 şi mai multe camere în Str. Căpitan (Szondy) Nrii 6—10 şi 13, eftin de vânzare. Informaţii în str. Cassian (Györgyfalvi) 19. 883

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE celor suferinzi de PODAGRĂ SAU GUTĂ

boală datorită acidului uric din singe

Ce trebue de făcut?

Trebue să-l topim şi să-l alungăm din singe acest lucru se obţine printr'o cură raţională cu

UROLIZINA

de oare-ce urolizina topeşte şi goneşte acidul uric din singe.

Aceste nu sunt teorii, aceste sunt faple constatate de medici al caror elocinţă desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio. Astfel se vindecă o boală care îţi arată singur cauza şi mijlocul. Această zicătoare înţeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topeşte Acidul Uric. cum apa caldă topeşte zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datoreşte boalele pe care le vindeca Urolizina. Modul de intrebuintare întovărăseşte fie-care flacon. De avut în toate farmaciile şi drogueriile din România.

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

DROGUERIA „VIORELIA"

CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

De vânzare casele din Strada Kalandos No. 31, compuse din 5 camere, — cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniţă

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 □ **la pahar.** □

„GAMBRINUS"

RESTAURANT

Piaţa Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu cu-lant, preţuri moderate 653

Mare Desfacere de Mărfuri.

La cel mai mare magazin din Ţară

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Nu vă lăsaţi înşelaţi de preţuri şi mărfuri ordinare, vizitaţi în grabă acest magazin şi vă veţi convinge că se vând numai mărfuri Englezeşti şi Franţuzeşti, calităţi prima culori garantate.

Carton cu desen Englezesc lat.	7·—	Lei,	Stofe fără mătase	23·—	Lei	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	16·—	Lei
„ glot cu desen Englezesc lat.	10·—	„	Marchizet cu desen Franţuzesc	25·—	„	„ „ „ „ „	17·—	„
Moto delen cu desen Franţuzesc	12·50	„	Foulard	25·—	„	„ „ „ „ „	18·—	„
Crep cu desen Englezese	12·50	„	Broşe cu desen alb	15·50	„	Molino prima	9·50	„
„ „ „ „	13·—	„	Zefir prima Englezesc lat.	8·—	„	„	10·50	„
Carton cu desen Franţuzesc	14·—	„	„ „ „ „	10·—	„	„ „	11·50	„
Batist „ „ Englezesc	14·—	„	Jolji (şifon) prima Englezesc lat.	11·50	„	„ „	13·50	„
Carton „ „ turcese	18·—	„	„ „ „ „ „	14·—	„	Ciorapi Bărbateşti	8 Lei	Perechia
Stofe cu mătase	25·—	„	„ „ „ „ „	15·—	„			

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 273 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 21 Iulie 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania" Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UN[illegible]MITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Arde Geagoga!

Tocmai în clipa când majoritatea Camerei cumpărată cu acţiuni productive vota proectul „Reşiţei", o mână necunoscută şi dezinteresată făcea un alt serviciu, tot atât de preţios actualului guvern: dădea foc, — focul salvator, — depozitelor dela Giagoga. „Lichidarea" fostului subsecretariat al Aprovizionărei se desăvârşeste astfel în mijlocul flacărilor mistuitoare. Era greu de găsit o formulă mai expeditivă şi mai simplă, pentru încheerea socotelelor unui regim care se sfârşeşte în tumult şi trivialitate.

Sunt coincidenţe pe cari nu le mai porunceşte glasul neînduplecat al Destinului, ci isbucnesc, firesc, din însăş înlănţuirea faptelor. Incendiul dela Giagoga e desnodământul logic al unei guvernări, care a debutat inaugurând regimul permiselor scandaloase acordate în pagubă Statului unor favoriţi de calibrul d-lor Aron Schuller şi Kirschen, pentru a isprăvi aprobând panamana pusă la cale de d. Weith la Budapesta şi realizată de d. Oct. Tăslăuanu la Bucureşti.

E aproape cu neputinţă de urmărit, în cadrul unui modest articol de gazetă, toate afacerile, — şi prin urmare toate activitatea, — unui guvern care nu şi a pierdut timpul de-alungul celor şaisprezece luni de existenţă. Începând din ziua în care a reuşit să se instaleze la putere, mulţumită popularităţei sale militare, d. general Averescu n'a încetat un moment să-şi desfăşoare planul său de... operaţiuni. Spre surprinderea tuturora, d. Oct. Tăslăuanu, fostul administrator al revistei, „Luceafărul", a păşit superb pe banca ministerială şi s'a instalat, fără jenă şi fără teama răspunderei, în fruntea ministerului de Industrie şi Comerţ... Cum a gospodărit acest departament, se ştie. In dispreţu tuturor legilor şi cu sfidarea celor mai elementare năţiuni de cinste, dnii Aron Schuller, Mavromatis, şi alţii, sunt scutiţi de taxe de export de zeci de miloane. Bogăţia holdelor noastre, — grâul, porumbul, ovăzul, — se duc peste graniţă nu pentru a ridica puţin valuta noastră în străinătate, ci pentruca oamenii partidului poporului — oamenii noui! — să poată face avere pe socoteala Statului..

Concepţia economică a guvernului Averescu, timidă la început, câştigă o amploare din ce în ce mai mare. „Reconstrucţia", "Refacerea", „Alimentarea" sunt întreprinderi, favorizate de Stat, destinate să ofere pentru partizanii politici în excelente situaţii materiale. Se plănuieşte apoi concesionarea petrolului la străini, se încheie revoltătorul contract de locomotive cu Brutinel, şi se face decretul-lege pentru închirierea atelierelor c. f. r. unui grup străin, în condiţiuni dezastroase pentru refacerea comunicaţiilor. Se înfiinţează subsecretariatul Aprovizionărei, pentru ca ţara să fie jefuită cu sute de milioane, pe cari le acoperim astăzi din jertfa unor grele impozite, şi în-fârşit, se pune la cale „Reşiţa".

Inainte de a primi aprobarea Parlamentului, societatea „Reşiţa" se constituie graţie d-lui general Averescu în condiţiuni atât de păgubitoare pentru Stat, încât fericiţii particulari cari au primit acţiuni din mâinile d-lor Weith, Bontescu sau Tăslăuanu, se trezesc îmbogăţiţi peste noapte. Deputaţii şi senatorii din majoritate sunt îndopaţi cu asemenea acţiuni cari sunt revândute imediat cu câştiguri de 1000—1500 lei de fiecare bucată... O operă întinsă de conrupţie începe, prin coloarele Parlamentului, prin birourile ministerelor, prin umbra cafenelelor. Trebuesc cumpărate voturile necesare ca „Panamaua" să fie aprobată de Cameră cași de Senat. Preşedintele Camerei e pus în fruntea consiliului de de administraţie al „Reşiţei". Un vice-preşedinte al Corpurilor legiuitoare primeşte 2000 de acţiuni, la care se pot câştiga, deci, milioane!... Miniştrii îi au fiecare, partea lor...

Când totul e pregătit, când în registrele d-lui Weith sunt trecute toate voturile sigure, — şi mai ales după ce d-l general Averescu a avut grije să treacă întâi marea reformă agrară, începută şi întocmită de alţii, — afacerea „Reşiţa" e adusă înaintea Parlamentului. D-l Weith pătrunde până în incintă pentru a controla atitudinea deputaţilor inscrişi în „block-notes"-sul său ca „siguri". D-l Octavian Tăslăuanu, pălmuit de unul din propriii săi partizani, vine să apere afacerea „Reşiţa" în huiduielile Camerei. D-l general Averescu roşeşte, în cele din urmă, pentru a ordona împotriva regulamentului, în mod ilegal şi falsificând cifrele rezultatului, votarea fără discuţie a „Reşiţei", în timp ce d-l C. Argetoianu îşi desfăşura, în admiraţia majorităţei, calităţile sale de cinism pornografic...

Ceeace a urmat. ca acţiune politică, se ştie. Intreaga opoziţie s'a retras din Parlament, cerând dzolvarea actualelor corpuri legiuitoare. Nouile alegeri vor iscăli definitiv sentinţa de moarte a actualului regim.

Astăzi incendiul dela Giagoga e o apoteoză meritată. Lumina roşie a limbilor de foc, e un crepuscul simbolic: — „Arde Giagoga!"

Evenimentele zilei

Incordare americano-japoneză

Ziarele daneze anunţă că relaţiunile dintre Statele Unite şi Japonia, au devenit în ultimul timp din ce în ce mai încordate, din cauza rivalităţei camerei ale dintre aceste două ţări, ambele dorind să aibă prepoderenţă economică în Extremul orient, azi când bolşevismul se apropie de sfârşit.

Problema dezarmarii

In capitala Statelor-Unite se vor întruni în curând, în urma invitaţiei preşedintelui Harding, reprezentanţii tuturor marilor puteri aliate, pentru a studia problema dezarmării, sau mai bine zis, a limitării înarmărilor, şi a se înţelege asupra mijloacelor de rezolvare.

Desigur că invitarea preşedintelui marii Republici americane este făcută să ne bucure pe toţi pentrucă ea conţine un principiu ideal în stare să inaugureze o eră nouă pentru umanitate, era unei păci universale în care toate popoarele s'ar întâlni într'o comună sforţare pentru progres şi pentru fericire.

Ideia dezarmării nu este nouă. De două ori până acum s'a încercat o traducere în fapt a ei. şi de două ori s'a înregistrat acelaş faliment: întâia dată cu prilejul Conferinţei dela Haga şi a doua oară cu prilejul constituirii Ligii Naţiunilor.

Ne-aducem aminte că şi atunci s'au spus aceleaşi lucruri. In faţa ochilor omenirii s'a plimbat mirajul păcii universale, s'au arătat uriaşele cheltueli pe cari le înghite pregătirea modernă pentru războiu şi risipa de energii şi de forţe pe care aceasta o cere. Şi totuşi nici Conferinţa dela Haga n'a putut împiedica isbucnirea marelui războiu şi nici Liga Naţiunilor nu s'a dovedit capabilă de acţiune. Şi una şi alta n'au făcut decât să ventileze o idee care a rămas şi rămâne încă pentru multă vreme o utopie, desigur foarte frumoasă şi nobilă, de o sublimă înălţime morală, dar stearpă şi fără urmări.

De aceia primim cu oarecare scepticism recenta propunere a preşedintelui Harding, cu un scepticism pe care cei mai entuziaşti îl vor condamna, dar care totuşi nu-şi are obârşia în imposibilitatea de a ne ridica până pe culmile unui ideal atât de înalt ci din învăţămintele trecutului şi din realităţile pe cari ni le oferă prezentul. Şi ceiace vedem azi este cu deosebire făcut să împiedice o minte sănătoasă care-şi trage judecata din examinarea realităţilor să pună temei pe ideia unei dezarmări vestitoare de pace eternă. Căci deabia eşită din sălbatecă încleştare a războiului, omenirea se găseşte încă într'o pe bună dă de zbucium şi de nesiguranţă. Incotro te uiţi nu vezi decât semne neliniştitoare, nicăieri nu-ţi apare un colţ de senin. Nădăjduiam cu toţii ca războiul acesta rezolvind atâtea conflicte va pune capăt tensiunei care exista înainte între diferite e state, şi totuşi, el n'a făcut decât să exaspereze rivalităţile, să îndârjească urile şi să ascuţe poftele de dominaţiune. Şi aşa văzurăm toate statele dând o deosebită grijă pregătirii de război, cheltuind sume fantastice pentru înarmări, adunând şi sistematizând toate mijloacele pentru a obţine cel mai mare rendement de forţă pentru atac şi apărare.

In atari condiţiuni ideia dezarmării are parcă un element de farsă.

O experienţă convingătoare

Misiunea franceză pe care o presida d-l Paul Matter, consilier de Stat şi care era însărcinată să urmărească dezbaterile dela Leipzig, a fost reclamată. Guvernul francez a crezut de cuviinţă că după achitarea generalului Steuger şi locotenentului Laule comedia judecării de un tribunal german a vinovaţilor războiului a durat de ajuns.

Prin urmare şi în această privinţă să execute tratatul din Versailles pentrucă germanii resping aranjamentele propuse de Aliaţi cu o generozitate neobosită.

La 16 Februarie 1920 Consiliul suprem întrunit la Londra sub preşidenţia lui Lloyd George a luat act de declaraţia făcută de guvernul german că era gata să deschidă imediat înaintea Curţei supreme din Leipzig o procedură penală pe garanţiile cele mai complete contra tuturor germanilor cărora avea intenţia să le ceară extrădarea puterile aliate.

Nota adaugă: „Ei (aliaţii) vor aprecia prin actele de bunăcredinţă ale germaniei recunoaşterea de către ea a crimelor comise şi sincera dorinţă de a se asocia la pedepsirea lor".

Acestea odată spus, puterile îşi rezumau formal dreptul de a scuza proprile lor tribunale, dacă vinovaţii iar fi sustras dela pedeapsa meritată.

Aceasta erau iluziile Aliaţilor la 17 Februarie 1920. Millerand n'a acceptat decât silit această procedură impusă de Lloyd George şi Nitti.

Evenimentele au dat dreptate lui Millerand. Din toate naţiunile Germania e cea mai incapabilă de a-şi impune marele efort de dreptate pe care îl cereau Aliaţii. Experienţele încercate cu Germania „democratică" a d-rului Wirth, sunt convingătoare: în prima săptămână din Iulie, achitările scandaloase dela Laipzig, insultarea juriştilor francezi, asasinarea maiorului Montalègre. Pangermanismul combate din ce în ce mai mult fără mască.

Franţa şi Anglia în Orient

Evenimentele din Orient iau o nouă întorsătură. Anglia îşi concentrează flota Meditaranei în marea de Marmara şi în acelaş timp generalul Harrington, comandantul forţelor britanice şi aliate la Constantinopol, a plecat la Angora.

Aşa că Franţa şi Anglia negociază în acelaşi timp cu Kemaliştii. Din nefericire dacă este simultaneitate nu este unitate de acţiune. Inregistrând schimbarea de atitudine a lui Foreign Office, admirăm puterea de mlădiere a politicei engleze care ştie să evalueze aproape imediat după trebuinţa împrejurărilor.

Mustafa Kemal ar fi anunţat pe generalul Harrington că doreşte să-i facă anumite propuneri. Generalul englez a primit propunerea după ce a luat instrucţiunile guvernului său şi a înştiinţat pe reprezentanţii aliaţi. Misiunea sa ar fi numai militară şi ar tinde să obţie, numeroşii prizonieri civili englezi pe care îi deţin Kemaliştii.

In acest timp negocierile între Bekir Samy bey şi guvernul francez continuă şi avem impresiunea că sunt pe calea cea mai bună. Fără îndoială că prestigiul militar al Franţei e mare la Angora. Dacă Kemaliştii ar elibera soldaţii francezi pe care-i ţine ca ostatici negocierile ar deveni mai uşoare.

Se spune că Bekir Samy Bey a făcut un demers în acest sens pe lângă guvernul său. Turcii nu vor să recunoască o zonă de influenţă economică franceză în Cilicia şi refuză a aproba constituirea unei jandarmerii franceze în această provincie. In fine ei cer rectificarea frontierei în folosul lor între Cilicia şi Siria, aşa fel ca Francezii să nu păstreze controlul căiei ferate Bagdad.

In schimb Bekir Samy propune Franţei de-a organiza cu Turcia o vastă colaborare economică şi se obligă a primi cadre franceze pentru jandermeria imperiului otoman.

Acest program este cam vag şi cam vast, dar arată bunele intenţiuni ale guvernului din Angora pentru Franţa.

Serbia ostilă revendicărilor Albaniei

Presa semioficioasă sârbă protestează cu energie contra hotărârei Ligei Naţiunilor, ca diferendele de natură teritorială existente între Serbia şi Albania, să fie transate de conferinţa ambasadorilor din Paris.

Ziarele şoviniste merg şi mai de parte, arătând că Serbia nu e obligată să respecte hotărârile unei conferinţe, în care nu e reprezentată.

Aşa ziarul „Epoca" după ce atacă cu multă vehemenţă presa străină apără cauza albaneză, — numind-o vândută, — spune că Serbia nu se va supune injoncţiunilor conferinţei dela Paris şi va refuza să se supună hotărârilor ei, în cazul când vor fi favorabile Albaniei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Poliția științifică

Dacă numărul asasinilor, falsificatorilor și hoților crește în fiecare zi dacă inteligența le perfecționează în fiecare zi tactica, poliția nu rămâne în urmă. Laboratorul de poliție științifică a obținut rezultate surprinzătoare. Dl Jaques Boyer predă câteva exemple în *La Nature*: Iată un plic încredințat laboratorului și care-e prevăzut cu 5 peceți de ceară. Acest plic trebuia să conție 25.000 franci în bilete de bancă, dar când l-a deschis destinatorul a constatat că nu conținea decât hârtie de împachetat.

In acest caz rolul expertului se mărginea în a circumscrie cercetările judecătorului de instrucție prin studierea armelor pe care hoțul le-a lăsat pe acest plic. Cum pecețile apăreau absolut intacte. Dl Bayle le-a dissolvat într'un amestec benzo-alcoolic. Atunci a văzut că hârtia nu purta nici-o urmă de rupere în dreptul lor; prin urmare hoțul nu le-a violat. Continuându-și investigațiile a implântat plicul în apă, așa ca să se desfacă diferitele părți pe care le-a desfăcut pentru a fotografia ansamblul iar prin transparență. Acolo se gasea cheia misterului. O parte din banda smulsă din hârtie de instrumentul violului, rămânea lipită de cealaltă parte a plicului. Pe de altă parte plicul purta într'un punct al acestei ruperi o mică parcelă de ceară. Deci atunci când a fost lipit efracțiunea exista deja. Cum ancheta a stabilit momentul în care iau pus pecețile, s'a dedus că furtul a avut loc în casa expeditoare și în cabinetul cutărui funcționar.

Să relatăm alt caz pe care l-a rezolvit microfotografia, dar de data asta negativ.

Parchetul unui tribunal a trimes o săcure pătată de sânge la laborator, întrebând dacă a fost ștearsă cu hârtie sau petică.

Desprinzând la lupă, de pe suprafața instrumentului câteva fizișoare reținute de striurile oțelului și colorându-le cu reactivul lui Selleger, pe urmă examinându-le sub o mărire de 800 diametre, au fost observate cu ușurință.

Fibrele de bumbac apar roze, acele de hârtie de ziar (care se fabrică cu pastă de lemn) sunt galbene.

Afară de aceasta, forma celor din ăi se deosebește de a ultimelor. Cum un mare număr din probe aveau caracterele fibrelor de bumbac, s'a tras concluzia ca săcurea a fost ștearsă cu o petică și nu cu ziarul inculpatului. In fine, lucru și mai important, pentru a desvinovăți pe pretinsul criminal, analiza n'a revelat urme de sânge ci numai o rânceziă umedă conținând 80 la sută sare de mare. Instrumentul suspect nu servise decât la tăierea unui jambon sărat!

Proect de reforma scolara in Franta

D-l de Monicault, deputat și mai mulți colegi au depus pe biroul Camerei franceze un proect de lege având ca obiect sciudarea învățământului primar în învățământ rural și învățământ urban.

Iată dispozițiunile esențiale ale acestei propuneri: Din anul al doilea al școlilor normale de ambele sexe, institutorii vor opta pentru secția rurală sau urbană.

Comunele cu mai puțin de 1000 locuitori vor avea clase rurale. Pentru comunele de 1000—2000 locuitor, consiliile municipale vor opta pentru clasa rurală sau urbană. Aceste deciziuni vor fi supuse avizului consiliului general. Clasele cu mai mult de 2000 locuitori vor fi urbane.

Programul va fi comun până la 10 ani, de când programul claselor rurale va fi modificat după cum urmează: partea literară va fi înlocuită prin agricultură, comptabilitatea elementară, arpentaj, noțiuni elementare de drept administrativ.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Viața studențească

Studenții dela drept cer menținerea vechiului regulament.

Studenții dela Facultatea de Drept luând cunoștință de intervenția făcută de Consiliul Facultății de drept pe lângă Dl. Ministru de Instrucție pentru menținerea status quo-ante în chestia regulamentului de studii, până la unificarea condițiunilor de admisibilitate în funcțiuni publice și până la alcătuirea unui program de studii unitar pentru toate facultățile de drept dela Universitățile românești, — considerând:

1. că noul regulament stabilit pentru această Facultate nu ține seamă de legile în vigoare dincoace de Carpați și astfel ingreunează admisibilitatea în funcțiunile publice a studenților acestei Facultați;

2. că noul program de studii ingreunează pe studenți cu aglomerarea materiilor de examene ceace e o greutate fără vre-un rezultat favorabil.

3. că noul regulament cărând pentru fiecare examen fundamental un număr plea mare de materii pune pe studenții acestei Facultăți în imposibilitate de a-și trece aceste examene, mai ales dacă considerăm, că cei mai mulți dintre studenti, fiind în împrejurări mater ale foarte modeste, sunt nevoiți să îngrijrască înșiși și de susținere, așa că aceste îngreunări multiple pot fi ca mâine catastrofale pentru învățământul de drept dincoace de Carpați.

hotăresc în unanimitate:

Aderarea la propunerea făcută de Consiliul Facultății de drept din Cluj, pentru menținerea la aceste Facultăți a Regulamentului vechiu, până când se va alcătui un program de studii unitar pentru toate universitățile din România și până se vor lua măsurile necesare legislative pentru unificarea serviciilor publice și a condițiunilor de admisibilitate în acesta servicii.

Aceasta o cerem din interese înalte pedegogice și diactice, dar mai ales fiindcă singur Regulamentul vechiu e în consonanță cu viața noastră de drept și cu organizația serviciilor publice de dincoace de Carpați și pentru timpurile aceste de transiție singur acest Regulament e în interesul superior al statului.

Pentru arta ardeleană

Statul a început să înțeleagă că unul din mijloacele cele mai eficace pentru ridicarea nivelului cultural al Ardealului precum și în realizarea dorinței de unificare spirituală a Românilor de pretutindeni este arta — după ce s'au depus pe biuroul camerei mai multe proecte de legi referitoare la proprietatea artistica care asigură drepturile autorilor asupra operilor sale ca și asupra editorilor; după ce s'au luat toate măsurile în vederea convocărei unui mare congres al tuturor artiștilor din România spre a se discuta care sunt posibilitățile de asigurare materială a artiștilor astăzi pare a fi definitivă hotărârea ca statul să dee artiștilor nu numai sprijinul moral ci și material.

Intre altele s'a hotărât să se înființeze la Baia-Mare o importantă academie de bele arte.

In vederea înființărei acestei academii, d-l George a însărcinat o comisiune care să studieze această chestiune și să elaboreze un plan de construire a acestei academii.

Planul acesta e deja terminat și după prevederile bazate pe proectele de până acum, cheltuelile se vor ridica la suma de 5 milioane. După informațiile pe care le avem suma necesitată de înființarea academiei de bele arte va fi aprobată de ministerul artelor dela București care cu aceasta va contribui, aceasta va contribui cu într'o foarte largă măsură la ridicarea nivelului artistic al Ardealului.

Statul e hotărât să facă mari sacrificii materiale pentru artă.

In primul rând se va avea în vedere Ardealul și celelalte provincii realipite.

Intențiunile ministerului sunt de a înființa în Cluj o așa zisă „Casă pentru artă". In privința construcției acestei case sunt două planuri. După unul din aceste planuri „Case pentu artă" ar fi să se construiască pe locul fabricei, de pâine, iar după celălalt plan care e al unui inginer ungur, clădirea ar urma să se facă pe locul bărăcilor din Str. Atila.

In această casă s'a proectat amenajarea a 10—15 ateliere și a câtorva locuințe pentru artiști. Pe lângă ea va funcționa un biurou însărcinat cu organizarea unor ședințe literare săptămânale și a unei biblioteci.

Pe de altă parte guvernul intenționează înființarea unei colonii artistice la Cucea.

Toate aceste măsuri și planuri elaborate de ministerul artelor — dacă se vor realiza — vor contribui la ridicarea nivelului artistic la noi și la asigurarea unor condițiuni de lucru mai prielnică pentru artiști.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni:
Regina Cărbunelui.
Miercuri:
Ultimele zile din Bizant.
Vineri:
Micii Banditi.
Duminecă:
ICAR.

CINEMA URANIA;

Luni:
Yamata.
Miercuri:
Tulipanul Negru.
Vineri:
Cu cinci minute mai târziu.
Duminecă:
Favorita (Dearling.)

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÔR

Luni:
XA-XA. (Partea I.)
Miercuri:
Milioane în geamantan (P. I.)
Vineri:
XA-XA (Partea I.)
Duminecă:
Mea Culpa.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Problema evoluției

Viața a debutat prin forme elementare ale căror contururi nu pot fi decât ghicite, pentrucă în paleontologie n'a mai rămas nimic dintr'însele, forme care diversificându-se și complicându-se au dat naștere la tipuri din ce în ce mai complexe și mai superioare, de unde ar fi rezultat ultimul veriț al evoluției, omul.

Evoluționistul studiază toate fazele succesive ale acestei progresiuni și cauzele cari au determinat-o. Progresiunea nu poate fi negată. Rămân neprecizate legile cărora ea se supune și mecanizmul prin care aceasta a avut loc.

E un lucru foarte curios că naturalistul nu trage concluzii sau cel puțin indicații din trecut pentru viitor. Nu ne spune dacă viitorul va semăna cu trecutul și că se vor produce forme din ce în ce mai superioare.

In această privință dovedește înțelepciune, căci ar fi încurcât de a indica cum și de unde ar lua naștere formele de care-i vorba.

Așa că în definitiv și în mod facit dacă nu explicit, omul este considerat ca reprezentantul tipului celui mai ridicat din lumea viețuitoarelor, formatul final care nu va fi întrecut.

Legile cari au acționat nu vor mai acționa.

Evoluția ar fi ajuns la sfârșit și cursul naturii ar fi oprit. Apariția omului ar constitui punctul final din punct de vedere organic. Epoca lui ar marca o fază unică a cărei analoagă n'a mai fost în trecutul de câteva milioane de ani al pământului. Aceasta e părerea implicită a oamenilor pentrucă ei nu concep probabilitatea apariției unui tip superior nouă.

Aceasta e de altfel și părerea naturaliștilor judecând după tăcerea pe care o păstrează asupra acestui punct.

Cum totuși naturaliștii cred în evoluție unii din ei caută în ce mod legea trecutului poate rămâne și a viitorului fără a mai apărea o nouă formă.

După spusele d-lui I. C. Schmucker în The Meaning of evolution, nu sunt de așteptat modificări, anatomice. Cel mult vor fi eliminate prin atrofie unele organe devenite inutile. Schimbările se vor produce în partea psichică, Cu omul natura a atins un plan nou, cel spiritual și evoluția poate avea loc în ordinea morală și intelectuală. Deja în acest senz progresele sunt considerabile.

Același teză o desvoltă și botanistul Macfarlane în The causes and course of organic evolution. Ambii biologiști sunt de acord pentru a adopta părerea comună că omul e terme-nul creațiunii sau al evoluției, după care forța creatoare a naturii e epuizată și nu se va mai putea manifesta pe o planetă în regresiune, aparținând unui sistem al cărui centru, soarele, mai degrabă bătrân de cât tânăr.

Pe planetă lucrurile nu pot merge mai departe și atunci evoluția n'ar consta decât în raționalizarea omului totodată mai multă bună stare și idealism. Programul ambilor biologi nu e departe de al sociologilor cari visează o omenire care să trăiască în pace și să realizeze democrația ideală a tuturor izvoarelor de energie, mai supusă moralei, și cunoscând fericirea — o formă oarecare a fericirii cel puțin.

In tot acest program nimic nu lovește prin extraordinar. Fie că omul e destinat să rămâie și să păstreze supremația pe care i-o asigură atâtea daruri fizice și intelectuale, fie că va dispare într'o bună zi cum au făcut atâția stăpâni ai lumei animale situația lui nu va putea fi consolidată decât printr'o înțelegere mai bună și mai generală a legilor biologice, a acțiunei eredității și mediului.

De aceea Eugenica trebuie să facă parte din program, iar biologul cere ca omul să și dea seama că poate să se amelioreze fizicește și moralicește, micșorând proporția indivizilor inferiori.

Biologia și medicina ne arată că majoritatea resturilor sociale, cari costă așa de scump pe colectivitate, sunt bolnavii. Omenirea conștientă va suprima aceste boli și se va opune ca efectele lor să fie propagate de ereditate. Asupra Eugenicei programului și metodelor sale, d-nii P. Popence și R. H. Johnson, au publicat o lucrare foarte interesantă și instructivă, intitulată Applied Eugenics. Cartea lor va interesa pe mulți.

Publicul va citi cu un folos deosebit reflecțiunile pe care le fac autorii asupra efectelor, din puct de vedere eugenic, care rezultă din multe măsuri legislative adoptate de democrațiile mai bogate în bune intenții de

Cronica politică

Retragerea opoziției din Cameră nu reprezintă, desigur, nici începutul unei lupte comune, nici preludiul unei apropieri politice. Gestul acesta de indignată protestare a tuturor partidelor reprezentate în Parlament, împotriva unui regim de corupție, violență și trivialitate dovedește însă că cel puțin în privința rolului actualului regim, s'a ajuns la o unanimă convingere. Guvernul prezidat de d-l general Averescu, este astăzi o adevărată primejdie pentru interesele mari ale Statului, și o permanentă sfidare a moralei publice. Corpurile legiuitoare, așa cum funcționează, grație unei majorități „disciplinate" cu ajutorul acțiunilor d-lui Weith și permisurile d-lui Schuller, amenință să compromită din zi în zi, tot mai mult, însăși ideea parlamentarismului. O soluție se impune, și ea a fost dată de declarația partidului liberal: dizolvarea parlamentului e o necesitate și o datorie constituțională și morală.

Intr'adevăr, situația guvernului actual, n'a fost niciodată mai grea decât acum. In diferite rânduri „federația" a încercat să lovească în temelia, și așa destul de slabă a băncei ministeriale. Atitudinea provocătoare a d-lui C. Argetoianu, cași brutalitatea de procedee a majorității, au determinat și altădată retragerea unei părți din opoziție și începutul unei campanii de răsturnare a cabinetului Averescu. Deputații care se retrăsese din Cameră s'au întors însă la locurile lor, și barca guvernamentală a scăpat teafără din mijlocul valurilor.

Pentruce însă acum lucrurile au o altă infățișare, și pentruce opinia publică și-a dat imediat seama, că zilele guvernului sunt de data aceasta numărate?

D-l general Averescu a simțit seriozitatea momentului și a încercat o diversiune anunțând — tocmai în momentul retragerei opoziției, — că va institui o anchetă pentru stabilirea „răspunderilor" războiului. Primul ministru, care a mărturisit singur că a oprit ancheta împotriva d-lui Oct. Tăslăuanu și care a lăsat să ardă depozitele dela Giagoga, înainte de a se face „lichidarea" Aprovizionării, — are curajul să vorbească despre procesul guvernării trecute a partidului liberal.

D-l general Averescu speră ca partidele fostei federații să se alăture la această acțiune de răsbunare politică salvând astfel viața unui regim condamnat definitiv. Socoteala aceasta, putem s'o spunem dinainte, e profund greșită. Partidul liberal privește oricând, cum a declarat-o de-atâtea ori toată răpunderea actelor sale de guvernământ. Aceasta nu va împiedica însă ca lupta pe care o duce acum, să reușească, tocmai pentru că se sprijinește pe ideea ocrotirei marilor interese naționale, atât de compromise astăzi.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Anunț.

Permutându-mă din Cluj în capitală cu ziua de 15 Iunie 1921 mi-am deschis biroul meu advocațial în București, Calea Victoriei No. 208 Edificiul III. etaj I.

Cu stimă:

Dr. ION RACHITANU
advocat.

Propaganda maghiară în școlile din Banat

Dl Ionașcu, magistrat, numit în comisiunea de examinare a școlilor ungurești susținute de statul nostru, s'a reîntors în localitate.

D-sa relatează că la Timișoara punând elevilor din diferite clase întrebarea în ce țară se găsesc aceștia au răspuns că se află în Ungaria. Arătându-li-se tablourile suveranilor noștri, elevii ungari au răspuns că sunt simple tablouri ale unor persoane particulare.

Cele constatate au fost raportate ministerului de resort.

Știri și fapte politice

Am anunțat în ultimul număr al ziarului nostru, așa cum ni s'a telegrafat din Capitală, știrea despre retragerea opoziției din Cameră. Suntem în măsură să reproducem astăzi, în întregime, declarația partidului liberal. Iată textul acestei declarații:

„De mult acest parlament compromite prestigiul vieții publice.

Cele ce s'au petrecut în ședința de eri însă întrec orice închipuire. O lege, în jurul căreia s'a exercitat declerațiile înseși ale primului ministru, o semeață acțiune de corupție și care periclitează însemnate interese naționale și economice, a fost votată prin violența cu călcarea prescripțiunilor regulamentuluilar de pe banca ministerială s'au rostit, — fără protestări din partea majorității și fără sancțiuni din partea președintelui — cuvinte cari desonorează parlamentul și înjosesc instituțiile noastre democratice.

Simțul demnității statului și al onoarei nu ne îngăduie să mai participăm la lucrările unui parlament, a cărui disolvare se impune ca o datorie constituțională și morală."

■

Declarația partidului național din Ardeal e mai lungă, și cuprinde un rechizitoriu asupra actelor guvernului. Partidul național închee astfel declarația sa:

„In urma acestora: Partidul Național Român declină de la sine orice răspundere morală și politică pentru lucrarea acestor corpuri legiuitoare și ridicând protest în contra abuzurilor și ilegalităților săvârșite de majoritate, declară, că între astfel de împrejurări nu va mai lua parte la lucrările aces or corpuri legiuitoare."

Declarații asemănătoare au făcut și partidul țărănesc din Basarabia cași partidul Unirei din Bucovina.

Retragerea opoziției este definitivă, și ea nu se bazează numai pe atitudinea d-lui C. Argetoianu, ci pe întreaga atmosferă politică creată de actualul guvern și de majoritatea actualului Parlament.

■

Doi deputați din majoritate s'au mai retras din partidul poporului. Ei sunt d-nii Becescu-Silvan, deputat de Prahova, și Amos Francu.

Amândoi au declarat în Cameră că desaprobă activitatea guvernului și gestul parlamentarilor din majoritate cari au primitacțiuni de-ale „Reșitei" pentru a vota proectul de lege spoliator pentru Stat.

Semnele descompunerei partidului Averescu au început să se arate.

Provocarea de la Târgul de mostre

In numărul de Sâmbătă al ziarului nostru am arătat în câteva cuvinte cum s'a făcut inaugurarea Târgului de mostre din Cluj, protestând împotriva unor manifestări cu caracter vădit provocator.

Dăm astăzi o expunere mai pe larg a faptelor petrecute la Târgul de mostre în ziua de deschidere, în prezența reprezentanților autorităților românești și a reprezentanților industriei și comerțului.

La această sărbătoare națională, președintele camerei de comerț din localitate d-l Hevesy a ținut cu ori ce preț să-și manifeste sentimentele d-sale maghiare, sfidând autoritatea Statului Român sub îngăduința căruia s'a făcut această deschidere.

In loc ca, cuvântul de deschidere să fi fost dat d-lui Dominic Rațiu președinte al târgului de mostre, așa precum fusese aranjat mai dinainte, întru cât d-sa putea să vorbească în Românește adresând omagiile cuvinte Majestății Sale Regelui, prin surprindere, la cuvântul de deschidere un fost inspector industrial din vremea ungurilor, fiind secondat de d-l Hevesy, președintele camerei de comerț din localitate care după cum am relat în numărul nostru de Sâmbătă, s'a prezentat în ținută națională maghiară eprimându-se bine înțeles, tot în limba maghiară.

Mai mult decât atâta, publicul fiind condus prin diferitele părți ale târgului de mostre, călăuza oficială s'a mulțumit a da explicațiuni numai în limba maghiară lăsând astfel lumea românească în imposibilitate de a înțelege ceva în fața acestei atitudini provocătoare, multă lume a părăsit expoziția.

Credem că, după cele întâmplate d l Președinte va renunța la demnitatea cu care a fost însărcinat.

Suntem informați pe de altă parte, că mai mulți intelectuali români din Cluj, vor cere Ministerului de Industrie și Comerț din București, suspendarea Camerei de Comerț din Cluj, pentru a putea reorganiza pe alte baze, cari să garanteze interesele economiei noastre naționale.

X.

Revista presei maghiare

Păcatele întârzierii.

In ziarul „Ujság" a apărut un articol semnat de d-l Olajos, care caută să documenteze „adevărurile crude ale politicei maghiarilor din România" și după-ce constată bucuria cu care a fost primită înființarea Uniunii maghiare și rezerva manifestată de presa maghiară față de conducătorii Uniunii, scrie următoarele:

„Inainte de înființarea Uniunii ziarele maghiare au fixat cadrul și programul organizării designând calea democrației adevărate. După înființarea ei însă aderenții adevărați ai democrației au trebuit să constate că programul lor n'a fost întru toate realizat."

„N'avem motive să facem pe farizeii, căci ascunderea adevărului ar fi un motiv ca alte rele să ia naștere."

In altă ordine de idei stabilește că sub ochii guvernului și cu protecția lui în început organizarea sioniștilor iar presa maghiară a trebuit să primească passiv acest act neputând lua poziție contra organizării Evreilor pentru a nu pare antisemit.

A fost o greșală fatală că Uniunea maghiară nu s'a înființat în acel timp, căci ruperea în sânul evreilor și între evrei și maghiari nu s'ar fi întâmplat iar sionismul ar fi și azi în stare embrională. Maghiarii din Ardeal s'au înșelat când au designat pe Emil Grandpierre cu organizarea maghiară, care prin coloanele ziarului „Ellenzék" a propagat ideea passivității și a rezistenței politice ajutând în acest fel întărirea sionismului și desbinarea Evreilor de către Maghiari.

Astfel mult vestitul ziar șovinist maghiar „Ellenzék", propagând idea passivității a folosit mai mult decât oricine sionismului.

O altă jertfă a passivității a fost și associația „Emke". Aici politiciani de rezistență văzand pressiunea pentru organizare au aruncat cumpănă asociația Emke. Planul lor de a amâna organizarea a reușit, organizarea Maghiarilor a fost scoasă dela ordinea zilei însă ei au compromis associația Emke pe un timp îndelungat în ce privește activitatea ei pur culturală. Organizarea politică ar fi trebuit să se întâmple înainte de cea culturală.

Incee apoi: Conducătorii Uniunii n'au fost aleși în modul cel mai norocos. Conducerea miroasă puțina pudalism. In această chestiune însă durere nu putem face nimic deocamdată.

Maghiarii despre Uniunea maghiară.

Ziarul „Bécsi Magyar Ujság" din Viena publică răspunsurile d-lor Carol Koós, Arpad Paal și Stefan Zagoni despre Uniunea maghiară. Din acestea totalizăm următoarele precizări caracteristice:

Uniunea maghiară a pornit din adunarea dela Huedin, ea nu cuprinde însă în întregime acel program, iar dacă Unirea nu va accepta acel program nu va trece un an și ea va dispare. In Uniune domnează o concepție conservativă. Kós mai adaugă: sunt șoviniștii vechi la conducere, iar Zágoni declară: dacă nu va reuși ca concepția democratică să domineze, conservativii au asigurat întreagă Uniunea pentru scopurile lor în schimb au dat la o parte țărănimea română. Rezultate va putea avea numai dacă întreagă populația maghiară e la spatele ei și exclude politica de ilusii. Față de minorități. Uniunea va căuta să le câștige pentru același muncă. O colaborare ar fi de dorit — afirma Koós și cu Români din Ardeal. Uniunea se va incadra în viața statului intrând ca minoritate în parlament și luptând pentru conducerea administrativă unde majoritatea sa numerică îi asigură acest drept. Față de emigrați — decla a Gaál — Uniunea nu prea are simpatii. In ce privește minoritățile din celelalte state succesionare Uniunea va aștepta până când și maghiari celorlalte state vor cristaliza situația lor. In Uniunea maghiară zice Paál — e prea mare înclinarea pentru a se orienta după actele regimului maghiar din Budapesta. In ce pri-

cât în vedere clară și competență. Toate legile sociale își exercită influența lor și în multe cazuri aceasta e neplăcuta pentru viitorul rassei. Această parte critică, remarcabil de imparțială, este foarte suggestivă pentru cine se interesează de problema generală a progresului și de chestiunea de a ști dacă ceea ce interesează mai mult este ameliorarea ereditații prin suprimarea defectelor sau perfecționarea mediului. Chestiunea e foarte complexă și greu de rezolvat, cu atât mai mult cu cât dacă putem ușor defini sensul evoluției sau transformării e mai greu de definit sensul progresului. Fără îndoială vedem progres aproape pretutindeni în ordinea materială. Dar acesta nu este progresul.

Concepția progresului a fost profund modificată de Originea Speciilor, și de concepțiile care decurg. Dar ce valorează ea? Și mai ales care îi va fi durata? Căci toate sistemele pe care ni le propun filosofii sunt considerate ca definitive unele după altele, fără a fi totuși nici unele nici altele. Ideea de progres nu va sucomba din cauza propriei negări a finalității; schimbarea, evoluția chiar nu vor detrona progresul, se întreabă dl Bury, un istoric și un filosof apreciat în cartea sa The Idea of Progress? Nu va veni o zi când va răsări un alt soare, ca să întunece ideea de progres, pentru a fi și ele, de altfel, întunecat mai târziu de un altul? In concluzia sa spune: „Progresul însuși ne sugerează că valoarea sa ca doctrină nu este decât relativă, corespunzând unei oare care faze, nu tocmai înaintată a civilizației, după cum Providența în timpul său a fost o idee de valoare relativă, corespunzând unei faze mai puțin înaintate." Intr'un articol foarte interesant asupra cărții lui Bury, un naturalist eminent, Sir Ed. Ray Lankester, se întreabă dacă doctrina evoluției ne face să admitem ideea de continuitatea progresului sau dacă acesta va decade pentru a dispare, cum au dispărut atâtea forme animale în trecut. Cu optimism răspunde: Da, progresul va continua. Dar în loc de a fi urmarea oarbă a selecției, el va deveni consecința voinței conștiente a omului rațional desvoltată de educație și simț moral.

INFORMAȚII

Politice

Se spune, și anumite cercuri guvernamentale au confirmat aceasta, că actuala sesiune parlamentară va fi prelungită până la 25 Iulie, pentru ca guvernul să poată trece, pe lângă budget și reforma agrară pentru Ardeal.

De asemenea mai mulți deputați din majoritate pun stăruință pe lângă guvern să treacă și Statutul funcționarilor publici. Până acum guvernul n'a dat nici un răspuns acestei stăruințe.

■

Camera a votat Vineri proiectul de lege al impositului pe avere cu modificările făcute de Senat.

■

După ce a mai votat proiectul de lege pentru modificarea unor articole din legea sanitară și proiectul de lege pentru unificarea barourilor. Camera a luat în discuție proiectul de lege agrară pentru Ardeal.

Deputații sași au declarat că vor vota contra acestei legi.

In schimb deputatul țăran Iclănzan (din opoziția națională) a ținut o cuvântare impresionantă de clarându-se pentru proiectul de lege. In urma propunerei d-lui ministru Goga, adunarea a votat afișarea cuvântărei deputatului țăran.

■

Invățătorești

Ministerul instrucțiunei pentru a preîntâmpina demisiunile învățătorilor a trimes tuturor ministerelor o adresă prin care le face cunoscut că nu pot primi în serviciile lor — atât din regat cât și din teritoriile alipite — învățători fără prealabila aprobarea a ministerului de instrucție.

■

Industriale

Comisiunea compusă din d-nii Dimitru, director general; M. Georgescu inspector general, M Albulescu, s'a înapoiat zilele acestea din Ardeal și Banat, unde a făcut o anchetă la minele de pe valea Jiului „Petroșani".

Comisiunea va depune zilele acestea un amănunțit raport asupra celor constatate.

In general situația este precară din cauza transporturilor, a supra-producției și a lipsei de bani în întreprinderile Statului, unde lucrătorii nu sunt plătiți de luni de zile.

■

Agricole

Din rapoartele primite la ministerul de domenii reese că în urma ploilor căzute, porumbul se prezintă foarte bine: în unele localități el atinge în înălțime doi metri și jumătate.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

(Urmare din Pag. III,)

veste situația Ungariei Zágoni stabileste o paralelă zicând: Cu cât Ungaria e mai democratică, și soarta maghiarilor din statele succesionare va fi mai bună. Tendințele imperialiste cari se manifertă în Budapesta au o influență dezastruoasă asupra maghiarilor din statele succesionare.

Muncitorești

In urma cererii organizațiunilor sindicale muncitorești, ministerul de interne a hotărît să nu aprobe deschiderea localurilor până ce nu se vor constitui după dispozițiunile legei sindicatelor profesionale.

■

Diverse

Cheta de Rusalii făcută pentru tuberculoși a dat numai pentru București suma de 589.500 lei. Rezultatele din provincie ne vor fi cunoscute mai târziu și vor fi publicate la rândul lor.

■

Zilele acestea comisia interaliată dela Sofia, va numi un agent special, care să asiste la predarea stocului de animale ce urmează ca Bulgaria să restitue României, conform tratatului de Neully.

■

Până în prezent au fost arestate în Serbia peste 7000 de persoane, ca complici în atentatul săvârșit contra principelui regent Alexandru.

■

In ziua de 31 Iulie a. c. st. n., va avea loc la Brăila congresul funcționarilor publici din România, când va sosi în localitate d. Nicolae Schina, președintele Uniunei Generale a Sindicatelor Profesional-Naționale" a salariaților de Stat, județ și comună.

Sindicatele funcționarilor din diferite orașe, sunt rugate a desemna delegați cari să ia parte la congres, comunicând până la 25 Iulie, cor., numărul și numele delegatilor, pe adresa d-lui Iancu Vintilă, prefectura jud. Brăila.

Aceasta în vederea găzduirei în care scop s'au și luat măsuri.

■

Constrariul știrilor publicate în diferitele ziare despre o eventuală amânare a serbărilor încoronărei, d-l general Coandă, președintele Senatului și care este în acelaș timp președintele comitetului de organizare a serbărilor, a declarat că încoronarea va avea loc negreșit la sfârșitul lunei Septembrie.

Numai ziua exactă a ceremoniei nu este încă definitiv fixată

■

Sâmbătă în 16 Iulie se împlinește anul de când a încetat din viață Gheorghe Tofan, fostul mare îndrumător al școalei române din Bucovina.

Duminecă în 17 Iulie, la orele 11 și jumătate s'a oficiat în catedrala din Cernăuți un parastas pentru odihna sufletului lui, iar seara la orele 6 prietenii și cunoscuții săi s'au întâlnit la mormântul lui.

■

Numai o singură cale conduce [illegible] sănătate și la plăcere [illegible]: spirtul menthol „Hygeia" efect fără pereche a cărui sumenajiu staționa- prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dacă doriți să cumpărați eftin rolce articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Interzicerea emblemelor statelor străine în România

In urma constatărilor diferitelor autorități, că în unele părți din regiunile alipite, anumite societăți poartă drapele cu emblemele statelor străine, ungare și austriace, și mai ales observându-se că în multe ocazii aceste manifestațiuni au un caracter potrivnic Statului, ministerul de interne a luat următoarea decizie.

1. Nu este permis societăților particulare de orice natură să aibă ca emblemă stema națională a unui stat străin.

Imprimarea numelui societății sau a altor inscripțiuni, peste această stemă, nu este suficientă spre a schimba caracterul emblemei.

2. Se vor admite culorile naționale ale unui stat străin, cu condițiunea să fie completate cu culorile naționale române.

La steaguri se vor suprapune după anumite norme culorile noastre peste celelalte culori.

Toate aceste noui embleme vor trebui neapărat să aibă autorizația prefecturilor de județe până la data de 15 August 1921.

Asociațiunea Corespondenților de ziare din România

Din inițiativa celor mai vechi și buni corespondenți de ziare din țară s'a înființat cu începere dela 1 Iulie a. cor., „Asociația Corespondenților de ziare din România", cu sediul în Turnu-Severin.

Au aderat la această asociație aproape toți corespondenții de ziare din România-Mare.

In zilele de 3—4 și 5 Sept. a. cor. membrii acestei asociații se vor întruni în congres general la Turnu-Severin, cu prilejul căruia s'au organizat splendide excursiuni pe Dunăre la insula Ada-Kaleh și la Băile Herculane.

S'a intervenit ca congresiștii să se bucure de 75 la sută reducere pe C. F. R.

Domnii corespondenți de ziare din țară cari, din eroare sau necunoscându-li-se adresa, nu vor fi primit „Apelul de Constituire", sunt rugați să-și trimită adresele, administratorului asociațiunei d-l Iulian Burș, în Turnu-Severin.

Toată elită Clujului își de intâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Inaugurarea fabricei de sârmă și cuie din Ghiriș

Sâmbătă 16 Iulie a avut loc la Ghiriș inaugurarea primei fabrici de sârmă și cuie din Ardeal care întrebuințează ca combustibil gazul metan.

Un tren special a transportat dela Cluj la Ghiriș un număr însemnat de persoane care au dorit să asiste la inaugurare.

Printre oaspeii veniți cu trenul special s'au remarcat d-nii Hosszu, directorul regional al C. T. A. dr. Kiss, profesor universitar, Belors, secretarul camerei de comerț; Farkas, directorul fabricei Rener etc.

Cu automobilele au sosit la inaugurare, d-na și d-l Tănăsescu d-l Meteș, prefect al Clujului, d-l Prof. Gh. Leon, directorul băncei Marmorosch-Blank, din Cluj; d-l Deputat Morandini; d-l Colonel Grigorovici etc.

Oaspeții sosesc la Ghiriș la ora 11 unde sunt întâmpinați de către d-nii Rațiu, Desila și Comșa în numele fabricei.

Serbarea inaugurărei este deschise de d-l Diamant, directorul fabricei care salută pe oaspeți dintre care o mare parte sunt întemeietorii acestei industrii.

La cuvântul apoi d-l Rațiu președintele consiliului de administrație care salută pe reprezentanții autorităților, ai băncilor și ai comerțului. Mulțumește d-lui Diamant pentru munca neobosită cu care a lucrut la înființarea acestei fabrici și urează spor la muncă și rezultate strălucite primei fabricii de sârmă și cuie din Ardeal.

După aceasta se începe vizitarea fabricei.

Instalația e formată din două edificii. In edificiul cel mare sunt instalate mașinăriile iar în cel de al doilea edificiu, se află atelierul de mașini unde se găsește motorul purtat cu gaz metan care produce o forță de 300 H. P. și care prin aceasta este cel mai puternic din toată România.

Acest motor pune în acțiune prin transmisiune toate mașinele aflătoare în celelalte ateliere ale fabricei destinate fabricărei și subțierei sârmei precum și fabricărei cuielor.

Datorită faptului că, această instalație industrială care posedă cel mai puternic motor din țară și care e făcută conform celor mai noui descoperiri tehnice și științifice va produce zilnic 4-5 vagoane de cuie și 3—4 vagoane de sârmă de o calitate cu totul superioară care va rivaliza cu produsele celor mai renumite fabrici străine.

Muncitorii aplicați la această fabrică sunt specialiști și mulți, locuitori din Ghiriș, pentru care anul viitor se vor clădi case cu grădini și diferite instalații de baie și infirmerii, pe teritoriul fabricei.

După, vizitarea amănunțită a întregei fabrici care a făcut o minunată impresie tuturor, la ora 1 s'a oficiat un serviciu divin după care a urmat banchetul.

Primul toast îl ridică dl Diamant în sănătatea oaspeților după care dl Rațiu închină în sănătatea dlui *Tănăsescu* și a familiei dsale. Dl Tănăsescu, răspunzând, mulțumește dlui Rațiu și ridică paharul pentru prosperarea primei industrii de sârmă românești.

S'au mai rostit încă câteva vorbiri de către dl Prof. Kiș, care bea pentru prosperitatea industriei.

Dl Desilă citește după aceia telegrama care s'a trimes ministerului de industrie și comerț, după care la cuvântul. D. Prof. Gh. Leon care în puține cuvinte salută, în numele capitalului român prima industrie românească de sârmă și cuie.

In numele armatei dl colonel Grigorovici ridică paharul pentru familia regală, după care muzica intonează imnul regal. Terminându-se masa se încinge o horă în curtea fabricei la care iau parte toți cei de față.

La ora patru o parte din oaspeți pleacă spre Cluj cu automobilele, iar restul oaspeților pleacă la 5 cu trenul special în uralele muncitorilor.

Crișan.

Epilogul procesului grevișților

Se știe că săptămâna trecută consiliu de războiu din Cluj a judecat procesul organizatorilor grevei generale din anul trecut, care au fost acuzați de atentat contra siguranței statului. După lungi dezbateri, consiliu de războiu a dat sentința în acest proces achitând pe toți acuzații pe motivul că ei n'au fost organizatorii grevei generale ci pur și simplu niște instrumente în mâna altora și victimele corupției banilor veniți din Budapesta.

In acelaș timp însă, consiliu de războiu prin organele sale a sequestrat 6 milioane de coroane, depuse la Banca Ardeleană din Cluj, bani trimiși dela Budapesta pentru a ajuta traiul lucrătorilor maghiari din Ardeal care din șovinism au refuzat să depuie jurământul până la termenul celei de a doua somații a guvernului nostru.

Conform unei ordonanțe a consiliului dirigent banii proveniți din asemenea împrejurări revin acelor persoane, oficiale sau particulare, care le-au dat de urmă. In primul moment în urma cercetărilor făcute s'au considerat ca descoperitori ai acestor bani d-nii Maior Bendescu și locot. Cernescu cari au făcut cercetările și ca atare suma de de 3 milioane lei au fost acordate domniilor lor.

In ultimul timp însă doi ceferiști cu numele Sabin Parcela și Gh. Lupu din localitate și-au formulat și ei prefențiile la această sumă prin d-l advocat I. Giurgiu, arătând că ei au dat de urma acestor bani, că ei au denunțat cazul Curței marțiale și că invocând aceiași ordonanță suma de mai sus li s'ar cuveni lor nu d-lor ofițeri citați.

In acelaș timp d-l dr. Giurgiu a trimis o adresă și la ministerul de războiu prin care protestează contra deciziei Curții marțiale prin care suma de 3 milioane a fost acordată d-lor Maior Bendescu și locot. Cernescu.

Procesul acesta se va judeca peste câteva zile la tribunalul din Cluj.

Cetiți „Infrățirea"

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Ofensiva armatelor greceşti a început pe toată linia şi a înregistrat oarecari succese. Regimentele greceşti înaintează în direcția Afion-Karahissar şi Eskişeir. In unele puncte turcii cedează teren cu uşurință iar în altele depun o rezistență îndârjită. Turcii au de partea lor avantajul că luptă în regiuni cunoscute, unde populația li-i favorabilă.

O victorie grecească decisivă nu poate fi obținută aşa de curând prin faptul că sunt o mulțime de factori care hotărâse o astfel de victorie.

Cu ocazia ratificării tratatului de la Trianon de către Senatul francez, Briand a ținut şi de astă dată să sublinieze importanța intervenției Românei în războiu alături de Aliați şi a asigurat Franța că va veghia la completa lui aplicare de către puterile semnatare.

Laudele care se aduc României nu pot decât să măgulească amorul propriu național, dar atâta vreme cât bunele intenții nu se vor introduce în fapte.

Conferințele dintre Lloyd George şi de Valera au început la Londra. In acest timp armistițiul este respectat de ambele Fabere. Nu ştiu dacă convorbirile vor avea succesul dorit. Faptul însă că preşedintele republicei irlandeze, care fusese condamnat la moarte în lipsă şi pentru capul căruia se puseseră premii însemnate, a putut veni la Londra sta de vorbă cu implacabilul său dușman, arată ce mare influență are regele în rezolvarea chestiunilor de importanță capitală. In adevăr, dacă astăzi Irlanda răsuflă uşurata aceasta nu se datoreşte de cât regelui George, care a intervenit la timp pentru a impune lui Lloyd George încetarea ostilităților. Harding a convocat la Washington conferința internațională a dezarmării navale. Toate statele europene afară de Anglia au răspuns cu entuziasm propunerii preşedintelui marei republici americane. Entuziasmul însă în astfel totdeauna e mare fără ca rezultatele să fie măcar cât de puțin la înălțimea lui.

Situația politică

— Şedința de Sâmbătă a Camerii —

Situația politică e foarte mult agravată. Desnodământul a aşteptat peste câteva zile. Iată desfăşurarea evenimentelor.

Guvernul şi în special d-l Argetoianu văzând că nu poate convinge, pe țărăniştii să rămâie în parlament cu toate ofertele făcute a hotărât luarea ofensivei. In acest scop s'a dispus ca întreaga majoritate să fie la şedința de Sâmbătă.

Prezidează d-l Zamfirescu. Pe banca ministerială d-nii Văleanu, Goga, Grosea, Garofild, Trancu, Cudalbu, Petrovici şi Averescu. Intreaga majoritate şi opoziție este de față. Logile şi tribunile pline de lume.

D-l Averescu vine imediat la tribună şi declară că armistițiul cu liberalii este denunțat şi punctul programului partidului poporului asupra răspunderilor este reluat. Cere instituirea unei anchete care să ancheteze activitatea guvernului liberal dela 1913 precum şi a guvernului Vaida.

D-l Duca: Să-mi dea voie d-l Primministru să surâd cu dispreț la cele ce a spus. Noi am declarat totdeauna chiar dela această tribună că suntem gata ca cu fruntea sus să primim gestiunea guvernării neavând nimic ascuns. D-l Averescu vine cu amenințări în momentul retragerei întregei opoziții.

D-l BECESCU Silvan din majoritate cere anchetarea întregului parlament liberal din care face parte de oarece consideră că acel parlament a făcut cea mai mare şi mai patriotică datorie.

D-l AVERESCU reluând cuvântul şi față de eşecul amenințării, declară că nu a amenințat ci a cerut o anchetă. Preşedintele adunării pune la vot ancheta. Majoritatea votează prin ridicare de mâini, conservatorii democrați şi toată opoziția nu votează. Urmează apoi declarațiile d-lui Maniu în numele partidului național, a d-lor Iorga şi Chiriță Paraschiv în numele partidului naționalist democrat, a d-lui Ungureanu în numele partidului unionist bucovinean, a d-lui Mihalache țărănist şi a d-lor Amos şi Becescu Silvan care declară că se retrag din parlament cerând noi alegeri şi retragerea guvernului. D-l Mihalache în declarația sa a avut o notă şi contra partidului liberal.

Socialiştii români în parlament.

D-l Averescu declară că gestul nu l'a impresionat.

Le începe discuția legei agrare în Ardeal *Opoziția compusă din 112 deputați părăseste sala de şedințe.* Ofensiva guvernului în chestia răspunderilor a produs ilaritate.

Un membru al partidului, național ardelean scandalizat declară că comisia de judecată a guvernului cere a înfăptuit România mare va fi compusă din d-nii Tăslăuanu, Văleanu, Zamfirescu, Ionică Atanasiu, Argentoianu cu Schuller, Veith, Mişu Antonescu, Castiglione Micheleti, şi ceilalți. Amenințarea cu caracter de şantaj a grăbit totuşi desfăşurarea evenimentelor. Lupta politică începe mai aprigă ca oricând Guvernul e complect izolat.

Majoritățile ardelene se crede că vor părăsi guvernul după votarea reformei agrare pentru Ardeal.

Diversiunea amenințărei cu răspunderile aruncată înaintea declarațiilor apoziției speră să smulgă câteva glasuri desfăcând solidaritatea.

Consfătuirile politice urmează în Bucureşti în sânul tuturor partidelor.

Există impresia unui elan de luptă bine închegat care uneşte pe toți cu excepția țăraniştilor Sforțările guvernului fiind să desprindă gruparea țărănistă făcând'o să revină la cameră. Majoritățile guvernului sunt desconcetrate părerile fiind înărțite d-l Argentoianu într'un interwiev acordat Ziarului „Luptătorul" asigură că răspunderile nu vor fi un simplu cuvânt şi în acelaş timp face curte țăraniştilor.

Opinia publică crede că schimbarea regimului este foarte aproape.

Criza politică nu poate să se sfârşească decât în defavorul guvernului. Azi parlamentul lucrează numai cu majoritatea.

Lesiunea se va prelungi până la sfârşitul lunei.

Pretutindeni

în Ardeal

se citeşte

ziarul „INFRĂȚIREA"

Moartea lui Balfour

La Londra a încetat din viață în vârstă de 77 ani Arthur James Balfour, reprezentantul Marei Britanii în Liga Națiunilor. A fost timp de 50 de ani pe primul plan al vieții politice engleze. Nepot al Marchizului Salisbury, membru al ilustrei familii Cecil, Balfour a făcut una din cele mai strălucite cariere.

La 25 de ani el intră în Camera Comunelor ca deputat conservator şi fu ales de atunci fără întrerupere. In 1878 el însoți pe unchiul său la congresul dela Berlin. In 1885 fu numit ministru al administrației locale la 1887 ministru al Irlandei. Curând deveni „leader" al partidului unionist. La 1891 deveni prim Lord al Tezaurului şi şef al Camerii Comunelor.

După demisiunea Lordului Salisbury el primi însărcinarea de prim-ministru. Sub guvernul lui se încheie în 1904 acea. „Entente cordiale" care avea să fie transformată mai târziu în alianța franco-engleză. După îndelungate lupte opoziționiste el depuse în 1911 şefia partidului conservator.

In timpul războiului, dela 1916 până la 1919 el ocupă importantul post de ministru de externe, pentru a deveni la sfârşitul vieții, președinte al consiliului secret.

Balfour lasă în urmă însemnată operă filozofică şi o admirabilă colecție de discursuri.

Ştiri de peste hotare

Sovietele concesionează pământurile şi minele

Ziarele din Moscova anunță că guvernul Sovietelor are intenția să concesioneze marile păduri şi mine de cărbuni, platină şi grafit în regiunile Obi şi Irtisch. De asemeni basinurile carbonifere din Telbeski şi din Ekibastunski, minele de zinc şi plumb din Riederowski.

Guvernământul sovietelor ar avea de asemeni intențiunea să concesioneze mari zone în guvernământul Samara, Zarmtzin, Stravonopol, Tcernomrski pentru cultivarea cerealelor cu tractoare şi maşini agricole.

Conferința dela Washington

Din Londra se anunță că guvernul american nu înclină să accepte propunerile engleze, anume ținerea unei conferințe pacifice preliminare în Londra. Guvernul american insistă că toate chestiunile pendinte să fie rezolvate în conferința asupra desarmărei ce se va ține la Wassington.

Italia pentru dezarmare

Agenția Ştefani anunță că guvernul Italian a comunicat președintelui Statelor-Unite că propunerea sa, pentru reducerea armamentelor va fi primită cu toată simpatia.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI

MOBILE

şi PIANE

priviți expoziția

primei fabrici de mobile

soc. pe Acțiuni

SZEKELY şi RETI

din Târgul-Mureş care expune la

Târgul de mostre din Cluj

Situația din Ardeal

— Ce spune D-l General Moşoiu —

Ziarul „Dreptatea" din Chişinău publică câteva date şi considerații asupra situației din Ardeal pe care le deține dela dl general Moşoiu, un buu cunoscător al situației şi al lucrurilor din Ardeal care a fost numit de curând comandantul corpului teritorial din Basarabia.

Iată ce a spus dl general Moşoiu.

Consolidarea elementelor românești.

In Ardeal consolidarea elementului românesc a făcut mari progrese.

Acest progres n'a fost stângenit de micile neajunsuri inerente oricărei stări de tranziție, dela administrația şi mentalitatea ungurească la acea a administrației românești.

Elementul românesc absolut conştient de situația favorabilă în care se găseşte sub dominația națională, progresează văzând cu ochii pe toate terenurile, iar când reforma agrară va deveni fapt împlinit şi în Trasilvania, talpa românismului: plugărimea va lua un avânt extraordinar.

Propaganda națională făcută de armată, în special la granița de vest, a adus cele mai reale foloase pentru consolidarea Țărei

Plugarul şi intelectualul Român, — văzând în brațul ostaşului scutul sigur şi puternic contra vrăjmaşului din afară, — au acceptat o muncă productivă în toate ramurile.

Or cât de mare ar fi greutățile actuale, elementul românesc din Ardeal se ridică pe zi ce merge deasupra minorităților, cari în trecut erau privilegiate de stat şi atunci când sute de mii de copii de săteni se vor adăpa la izvoarele culturei, — lucru ce-l interzise Ungurii timp de peste o mie de ani — vor răsări în Dacia superioară, sute de mii de intelectuali români, cari vor desfăşura o putere de vitalitate cum nu s'a văzut la vre-un alt popor.

Situația de azi.

„Este un curent puternic şi irezistibil, care îndreaptă acum poporul român spre civilizație şi progres.

Dacă vom avea şansa să beneficiem de o perioadă lungă de pace, sunt sigur că poporul ardelean se va consolida aşa de puternic, din toate punctele de vedere, în cât nu va mai exista vre'o putere omenească să'i mai poată subsuga".

Minoritățile din Ardeal.

„Minoritățile din Ardel diferă cu totul de minoritățile din alte țări şi este regretabil că străinii n'au călătorit prin Ardeal spre a cunoaşte mai bine această chestiune.

„Afară de sacui ca i locuesc în mod compact în județele Trei-Scaune, Ciuc şi Odorhei, celelalte minorități ca: Ungurii, Saşii etc., nu sunt aşezați nicăeri în masă şi pot afirma în cunoştință de cauză, că Ungurii nicăeri nu formează o regiune de douăzeci de sate locuite în întregime de ei, şi nu există nici un sat unguresc sau săsesc, unde să nu se găsească şi Români, iar sate puternice româneşti sunt infiltrate printre toate comunele ungureşti şi săseşti.

Dacă străinătatea ar cunoaşte mai bine situația ungurilor din Ardeal, agitațiile ungureşti n'ar mai prinde în occidentul Europei şi în America.

Dacă excludem din calcul oraşele mari ca Clujul, Oradea-Mare, Temişoara şi Sătmarul — cari sunt locurile de Evrei, Unguri şi Români, — Meghiarii n'ar putea invoca nici motivul de minoritate etnică.

Afară de Săcui, între cari 60 la sută sunt Români maghiarizați, elementul unguresc, nu are dreptul să invoace prescripțiunile relative la minorități din Tratatul dela Trianon.

Ofensiva greacă

Inamicul sileşte populația prin violență, să-l urmeze în retragerea lui. Ziarele spun că trupele greceşti vor ajunge în fața organizațiilor defensive din Kutahia sau vor avea un eşec. Kutahia e aparată de 7 divizii inamice compuse din 6500 fiecare. Turcii au opus o violentă resistență, dar au trebuit să abandoneze terenul lăsând în urmă numeroşi morți şi răniți. Fortul Mourat înalt de 185—200 metri a fost prăbuşit. Ultimele ştiri particulare anunță că ofensiva s'a generalizat absolut pe întreg frontul. Consiliuul de război din Angora a condamnat la moarte pe armeanul. Var profesor la orfelinatul american din Konia. Uutimele ştiri de pe front anunță căderea lui Afion-Karuhissar.

Consiliul orașului Cluj.

Nr. 4530—1921. cons.

Publicatiune.

Consiliul orasenesc aduce la cunostinta ca dreptul de vanat din padurale din hotarul comunei Muntele Balsoru M. Fili Sacelul cu o estindere de crca. 2.200. Jug. cad şi din hotarul cumunei Gilau cu o suprafața de crca 2200 jug. cud. sa da în aranda prin licitație publica pe un timp de 6 ani cu incepere dela 1 August 1921. pâna la 15. August 1927. Pretul de strigare al arendei anuale este la padurea din M. Baisoru etc. 1600 Lei (Unamiesasesute Lei) şi la pedurea din Gilau 1800 Lei (unamieoptsute Lei) iar 10 procente a pretului de strigare se depune ca vadin la cassa alodiala chitanta despre depunerea vadiului sa anexeaze la oferta.

Ofertele în sris, inchise şi prevazute cu timbrul prescris pana la 1 August a. c. la 10 n. a. m. sa se inainteze consiliului prin registratura Ofertele inaintate tarziu ori de ordin nu se iau în considerare.

Conditiile licitarei şi a contractului în mod detailat se obtin în oarele la oficioase la oficiul silvic al orasului.

Cluj, din sedinta Consiliuui oras. tinuta la 15 Julie 1921,

Primar:
Dr. Pop.

Vlața sportivă la Cluj

— Concurs atletic aranjat de KAC. —

Eri a avut loc concursul atletic aranjat de clubul KAC. Numărul atleților a fost cât se poate de redus. Eprobabil că din cauza aprepiatelor concursuri generale în vederea cărora fiecare face pregătiri serioase. La concurs au luat parte 7 cluburi. Din Cluj: KAC. Universitatea, KKASE, Haggibbor, — ultimele două numai cu câte un membru; din provincie: AAC. (Arad), MSE, (Tg.-Mureș) Vulcan (Vulcan).

Cei mai de seamă atleți lipsesc și numai KAC. intră cu gardă aproape complectă.

Dintre atleții Universității sunt de față numai cei mai tineri Zorilă Pop a demonstrat și cu această ocazie admirabilul său stil în aruncarea discursului. Na pu ut obține însă rezultat mai bine din cauze vântului care influențiază aruncarea. Anastasiu a câștigat mult prin ultimele antrenamente. Stilul pupi de pud l'a însușit în întregime și numai antrenamentul pentru rezistență lipsește pentru a putea conta sigur pe distanțele sale. Bodea în plină putere azi n'a putut avea fericirea specialității sale: ciocanul. S'a mulțumit deci cu premiul prim în greutate. Dela celelalte echipe se remarcă Péter (KAC.) prin multilateralitatea muncii sale.

Este însă în primul rând un oprinte de forță și bun la greutate și înălțime. O formă consolidată a arătat și Vas (Vulcan) în aruncarea suliței deasemeni Barabás (Vulcan) la salt în lungime și cu prăjina.

In fine Aradul s'a prezentat cu o gardă de sporteri puternică. Toate fugile aproape au fost câștigate cu ușurință de Arad.

Rezultatele finale au fost dealtcum următoarele:

100 metrii platt 1. Péter (KAC) 11'2.8 sec. 2. Erdélyi (AAC.) 3. Melczer (MSE.). Greutate handicap: 1. Bodea cu avans de 3, m. 13'05. 2. Makkay (MSE.) 12'96 m. (2'50 m. avans) 3. Gencsy (AAC.) 12'91 m. 1500 m. platt: Schwelcen gräber (AAC.) prim 45 2[5 sec. 2. Beke KKASE.) 2. Anastasiu (U). Salt în înălțime handicap: Péter (scratch fără avans) 168 cm. 2. Iusre (Haggibor) 168 cm. (12 au avans). 3 Donogan (KAC) 167 (11 m. avans) 400 m. platt: Engel (AAC.) 58 2[5 sec. 2. Halmos (AAC.) 3. Simonffy (MSE.)

Aruncărea discului: Pop Zorilă (U) 37'88 m. 2 Spolariç'i (AAC) 35.40. 3 Luntzer (KAC) 34'05 m. 4 x 100 stafetă (cu schimbul pe loc). 1. Echipa AAC 48[2/5 sec. 2. KAC 3 MSE 800 metrii platt: 1 Schwellengraber (AAC) 2 min. 16 sec. (scratch) 2 Anastasiu (U) (cu 5 m avans) 3 Beke (KKASE) avans de 3 metri. Salt în lungime: Zorilă Pop 6 m. 2 Péter (KAC) 5 gem. 3 Barabas (Vulcan 15'80 m. 100 m.) platt: 1 Peter (KAC) 24 sec. 2 Donogan (KAC) 3 Enyal (AAC) Aruncarea suliței, prin soare dela mi,loc: 1 Vas (Vulcan) 42'73 m. 2 dr. Hirsch (KAC) 40'03 m. 3 Moldovan (MSE) 37'50 m. 110 m. garduri: Kacso (MSE) 2 Czeka (KAC) 3 Barabas (Vulcan) Imre care a intrat primul, a fost descvalificat deoarese a trântit 4 garduri Stafeta olimpică (200+200+400 800) 1. Echipa AAC cu 4 mii 18[1/5 sec. 2 MSE. 3 Stief dela KTC în ultimul care renunță și a trece echipă lipsește. Salt cu prăjina: Vajna (KAC) 2 p. m. 2 Barabas (Vulcan) 3 Genczy (AAC) Stafeta 4X200: Echipa AAC. 1 mim 45 sec. 2 KAC. 3 MSE.

Ca puncte:

AAC. câștigă 27 puncte, KAC, 26 Universitatea, 12 MSE, 12 Vulcan 7, KKASE 3 și Haggibbor 2.

După terminarea concursului atletic au urmat câteva producțiuni predate de d-șoare și băieții din clubul KAC, cari producțiuni au fost mult gustate de public.

Spectator.

Plângeri și lămuriri

Domnule Redactor!

In Nr. 258 al gazetei DV. publicați un articol tendențios al unui advocat din Gherla, drept răspuns la o lămurire cuviincioasă dată de mine în Nr. 235 al gazetei DV. arătând adevărul cu privire la un pământ pe care Consilieratul agricol l-a dat prin patriotism adevărat internatului liceului nostru spre folosință și pe care acel domn, prin răutatea ce-l caracterizează a căutat să mi-l ieа ca să compromită liceul, față care are interese personale.

Deși arăt în articolul meu în mod foarte cuviincios și clar cazul cu vaca țăranului pus la cale să ne pască bucatele internatului, deși arăt că nu am nici un interes personal în apărarea internatului școlii mele, spiritul certăreț al d-sale bate aceeași coardă a certei și neînțelegerii, atăcându-mă în mod de tot incult și degradator pentru d-sa ca om cu școală, cu învinuiri care nu cad în competența d-sale și care pe mine numai mă ridică. Judecați d-voastre dacă nu e activitate laudabilă din partea unui profesor să sporească numărul elevilor unei școli, ținând conferențe la sate și îndemnând poporul să îmbrățișeze școala; să aranjeze șezători literare, muzicale cu elevii pentru publicul iubitor de progres; să sporească averea liceului prin cerșire cu suma de 23467 lei 34 bani, și a internatului cu suma de 31117 lei 30 bani în cursul a doi ani de activitate ca director, ajutând statul în munca sa de cultivare a masselor poporului; tot din parale cerșite, să împartă haine și cărți de școală gratuit între elevii săraci; să plătească taxe școlare împreună cu profesorii săi pentru mai mulți elevi; să desvolte după putință activitate literară, publicând manuale de școală și altfel de studii. Judecați dacă nu e mai frumoasă activitate aceasta, decât cea propagată de domnul advocat în Gherla? Dela școala normală de fete unde sora d-sale e directoră două rpofesoare au fugit la stat de groaza ei. Altă soră la școala medie de fete a băgat zizanie între profesoare așa că nu s'a putut face ordine decât dacă domnul Director regional din Cluj a amenințat-o cu transferarea și cu cercetarea disciplinară, dacă nu părăsește atitudinea dușmanoasă față de colege și director,

Domnul advocat cultivând acelaș spirit degradator al culturei, spiritul certei m'a luat pe mine acum în clește și nu vrea să înțeleagă că nu e lucru frumos să ne certăm pentru un lucru care legea i-a arătat că nu-l favorizează pe el. Inspectoratul general agicol cu ordinul său comunicat prin hârtia Nr. 165/E din 17 Iulie 1921 pune internatul liceului în posesiunea locului pentru care advocatul pus în serviciul răzbunării răutaciosa află mereu motiv de discuție și ceartă necuviincioasă între oameni cu cultură. Ordinul acesta, și nu'eu, prevede în caz de conturbare deținerea țăranului protejat de d. advocat și uc provocare la acest ordin am scris poliției să-l țină când ne-a conturbat în posesiune, dar poliția nu l-a deținut. Eu nu port vină dacă trebue să apăr interesele școlii. Aflând de potrivit să cred că nu e frumos lucru să scandalizăm lumea bună cu certuri uricioase și compromițătoare neamului nostru. Vă rog cu tot respectul să binevoiți a nu mai uka în conziderare și a nu mai publica vorba goală a acelui advocat, menită să încurce lucrul în loc să-l lămurească și să-l ducă pe calea lunei înțelegeri. Numitul domn părând a fi un detractor incorigibil și fără de respectul față de sine, ar fi păcat să-i mai dați ocaziune să-și arate calitățile care nu ne aduc cinste și nici folos. Iar dând atențiune unui om simplu înseamnă a arăta o pildă de rea îndrumare pentru societate.

Asigurandu-Va de deosibita mea stimă, semnez cu tot respectul.

Gherla, la 12 Iulie 1921.

Dr. Emil Precup
directorul liceului.
Petru Maior.

De peste hotare

Noul împrumut german.

Imprumutul contractat de banea Reich-ului în Olanda a crescut de la 156.000.000 mărci aur la 700.000.000 mărci aur. Imprumutul e te acordat de un consorțiu internațional compus din financi ri ai diferitelor state printre cari englezi și americani.

Uniunea bisericei cehoslovace cu biserica sârbă.

Cu ocaziunea comemorării morții lui Jean Huss s'a proclamat a Liten (boravia) uniunei bisericei cehoslovace cu biserica sârbă.

Cu această ocazie episcopul Nișului. P. S. Dosoftei a citit hotărârea oficială a sinodului sârb. Episcopul a anunțat că Jean Huss va fi proclamat sfânt și la această sărbă oare vor lua parte și reprezentanții bisericei române.

Impăcarea lui Lenin cu Trotzky

Comunistul suedez Herdland reîntors de curând dela Moscova, unde a luat parte la des ba'erile internaționalei a III-a a publicat un articol în ziarul „Volkest Dagblatt" arătând modul cum s'a împăcat Trotzki cu Lenin. Acești conducători ai s vietelor ruse,ti au constatat că revoluția mondială nu poate isbucni așa de curând, ea însă va veni pe calea evoluțiunei lente.

Urmarea acestei împăcări a fost că s'au început tratativele de împăcare între bolșevici și menșevici.

Citiți „Infrățirea"

ADMINISTRAȚIA ECONOMICĂ A ORAȘULUI CLUJ.

No. 4038—1921. Cons.

Concurs

pentru ocuparea:

1. Unui post de măestru rotar, care e versat a lucra și cu mașini.
2. Unui post de vopsitor de trăsuri (satler).

Cererile sunt a să inainta până la 31 Iulie, impreună cu documentele ce posedă, — pe lângă fixarea retribuțiunilor, — la registratura Cons. Orașului.

Cluj, la 15 Iulie 1921.

896 *Administrație Centrală a orașului Cluj.*

Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița

Societate Anonimă

Purtătorii chitanțelor provizorii emise cu ocazia suciscripțiunilor 100.000 acțiuni (Emisiunea II-a) ale Societății „Uzinele de Fer și Domeniile din Reșița S. A." sunt avizați că preshimbarea chitanțelor menționate, purtând dovada efectuărei tutulor vărsămintelor, contra titlurilor provizorii se va efectua dpe acum la Băncile următoare:

La București: Banca Agricolă,
„ Chrissoveloni,
„ Comercială Română,
„ Generală a Țării Românești,
„ Marmorosch, Blank & Co,
„ Națiunei,
„ de Scont a României,
„ Țărănească,
Creditul Technic.
La Cluj: Banca Agrară,
„ Centrală pentru ind. și comerț S. pe Acții
Intreprinderile Forestiere Române S. A.
La Sibiu: „Albina" Institut de Credit și Economie.
La Timișoara: Banca Timișoarei și Soc. Comunală pe Acțiuni.
Banca „Patria", Banca Comercială Română.

La 1 August se va începe efectuarea plății dividendului pe exercițiul 1920, stabilit de către Adunarea Generală Ordinară a Acționarilor ținută la 30 Iunie a. c., de Lei 100 pentru acțiunile primei emisiuni și de Lei 7'50 pentru acțiunile emisiunei a două în schimbul cupoanelor respective la ghișeurile Băncilor următoare

La București: La Banca Marmorosch, Blanc & Co.
La Creditul Technic
La Cluj: La Banca Agrara
La Sibiu: La „Albina", Institut de Creeit și Economie
La Timișoara: La Banca Timișoarei și Soc. Com. pe Acțiuni
La „Patria", Banca Comercială Română.

898 *Consiliul de Administrație.*

Direcțiunea Regională C. F. R. Cluj.

No. 17767/921.

Apel către producători de traverse

Direcțiunea Regională Cluj mai are nevoie aproximativ de următoarele cantități de traverse și anume;

3000 buc. de 270 cm lungi,
140000 „ „ 250 „ „
70000 „ „ 150 „ „ stejar și
760 a **3** traverse speciale.

Rugăm pe toți interesații ca să înainteze oferte cel mai târziu până la data de 25 Iulie 1921 la serviciul E din Direcțiunea Regională Cluj.

Ca vadiu se va depune 5 la sută din valoarea totală a traverselor oferite înaintea înaintării a ofertei cu o zi la Cassa Generală a susnumitei Dir. Regionale.

Condițiunile furnizărei sunt acele de la concursul din anul trecut No. 32460—910.

Așa dară ofertanții sunt obligați a declara că cunosc aceste condițiuni și le consideră pentru ei ca obligătoare.

Ofertele trimise pe adresa de mai sus pentru decidere vor fi înaintate Direcțiunei Generale București.

Cluj, 11 Iulie 1921.

p. Director Regional.
Indescifrabil.

899 Reproducerea nu va fi plătită.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum și dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

VILĂ cu etaj în apropiere cu grădină de un jug. cu pomi roditori, cu grajd din beton și cu stupină de vânzare cu preț convenabil: Strada Regală (Majális) 31. Se pot vedea dela ora 12—2 p. m.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatori ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

881 Radio 1248

Muzica Regtului 16 Inf. Cluj

are nevoie de următorii muzicanți

1 Phlügelhornist solo sau tutti.
2 Clarnetiști 1-B.
2 Violoniști primi de preferat să cânte și instrumente devânt.
1 Violă sau vioară secund.
1 Bassphlügelhornist.

Angajamentele vor fi de gagiști sau reang. bine plătiți. Ofertanții se vor adresa șefului Muzicei Cluj.

Proprietăți cu edificii constătoare din 2 și mai multe camere în Str. Căpitan (Szondy) Nrii 6—10 și 13, eftin de vânzare. Informații în str. Cassian (Györgyfalvi) 19. 883

CĂILE FERATE ROMÂNE.

No. 40988 DG/1921.

Publicațiune.

Direcțiunea Generală C. F. R. în dorința dea repara și a reconstrui cât mai curând magaziile de mărfuri și mai ales a magaziilor de cereale, a magaziilor Britanice și a hangarelor de cereale distruse în timpul războiului prin stațiuni spre a servi cât menține interesele agriculturilor, a hotărît în urma aprobărei Onor. Ministerului a încheia cu antreprenori de lucrări, cu Societățile de Construcție cu agricultori proprietari sau arendași sau cu obștiile sătești, ca e ar fi amatoare, contracte pentru executarea acestor reconstruiri din fiecare stațiune sau dintr'un grup de stațiuni, în condițiuni ce se pot examina la Direcția Serviciului L. D. G. din strada General Berthelot No. 8, în orele de serviciu sau la Direcțiile Regionale, condițiuni care în esență sunt următoarele:

1. După specificarea lucrărilor întocmite de Direcție pentru fiecare caz în parte doritori vor prezenta devizul cu prețurile, cu care consimt a executa lucrarea, complect conform cu planurile și cu caetul de sarcini ale Administrației.

2. După terminarea complectă a lucrărilor se va face recepția și se va încheia situația definitivă a lucrărilor executate.

3. Suma din această situație se va plăti în 5 rate anuale egale prima rată achitându-se un an dela data procesului verbal de recepție socotindu-se la anuitate o dobândă anuală de 8%.

4. Pentru antreprenori, care sunt în acelaș timp și agricultori și pentru Obști, Direcțiunea Generală le admite pe toată durata contractului imagazinarea cerealelor proprii cu precădere înaintea altor expeditori. Cantitatea cerealelor propriu va fi aceia ce Consilieratul Agricol o va face cunoscut Direcțiunei.

Pentru imagazinarea cerealelor sale proprii antreprenorii vor plăti eventuala taxă de imagazinare redusă cu 50%, dânși fiind obligați ca odată cu depunerea cerealelor în magazie să depună și scrisorile de trăsură respective și să facă cererea de vagoane.

5. Dacă pentru magaziile dintr'o stațiune sunt mai mulți amatori se va avea în vedere oferta cu prețurile cele mai eftine preferându-se le condițiuni egale agriculturi și obștiile.

Condițiunile contractului se aplică în tocmai și pentru cazurile, când cineva dorește a construi o magazie nouă pe terenul C. F. R. Chiria locului și eventual construirea unei linii de garaj privesc pe Administrația C. F. R.

Doritorii luând cunoștință de condițiunile contractului typ și cunoscând starea magaziilor din stațiunile, care îi interesează, pot cere Direcțiunei Regionale Respective măsurătoarea lucrărilor de efectuat, planurile, caetul de sarcini pentru a prezenta ofertă.

Ofertele făcute în cursul acestei publicațiuni se primesc la Direcția Generală, sau la Direcțiunile Regionale în termen de 20 zile de la dată acestei publicațiuni. Sunt valabile în acest termen și înștiințările prin care să indică stațiunea a cărei magazie ofertantul dorește a o reconstrui aceasta în cazul când pentru această magazie nu s'a întocmit încă de către Direcția Regională măsurătoarea respective a lucrărilor de executat.

893 Direcțiunea Generală C. F. R.

Reclama 789 894

Academia Comercială din Cluj.

No. 99—1921.

Licitație.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 25 Iulie după masă la orele 6 se va ține la Academia Comercială din Cluj (Strada Gen. Gheorgescu) licitație pentru furnizarea unei cantități de 15—20 vagoane lemne necesare acestei instituțiuni.

Ofertele se vor depune în scris.

Direcțiunea.

Sa deschis

Restaurantul „CORONA"

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

De vânzare casele

din Strada Kalandos No. 31. compuse din 5 camere, — cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17. 35

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

O casă cu 5 încăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului. 822

Târgul de mostre

Cluj, Str. Cogălniceanu (fost Farkas) 16.

Reclama 791

895

Deschis dela 8½ a. m. — 6½ p. m.
Dela orele 7 seara va cânta musica și vor avea loc petreceri în curțile târgului.
Restaurantul și berăriile sunt în permanență deschise.

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA

COPII SĂNĂTOȘI

IN TOT TIMPUL ANULUI

SĂ-ȘI FACĂ O DATORIE

PRIMAVARA ȘI VARA

DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU

SIROPUL DE RACOVIȚĂ

IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roș, plin de viață și de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparență de sănătate care se arată prin rumeneala obrajilor, voiciunea mișcărilor, a privirei și a gândirei, creșterea regulată, pofta de mâncare întovărășită de veselia caracteristică a copiilor sănătoși. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărășește fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile și drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

DROGUERIA „VIORELIA"

CLUJ, PIAȚA UNIRII NO. 15.

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu".

Căutăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 131
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Mare desfacere de mărfuri

Englezești și Franțuzești culori garantate calități prima

Zefir I. Englezesc lat. . . .	8·50 Metru	Moso delen Franțuzesc 80 lat.	12·— Metru	Jolji (șifon) Englezesc 100 lat.	12·— Metru
„ I. „ „ . . .	10·— „	Carton I. Franțuzesc 80 lat. .	13·— „	Molino Englezesc 80 lat. . .	9·50 „
Carton Glet I. 90 „ . . .	13·— „	Batist Franțuzesc 80 lat. . . .	14·— „	„ „ 90 „ . .	11·50 „
„ „ I. 100 „ . . .	13·50 „	Jolji (șifon) Englezesc 80 lat.	11·50 „	„ „ 100 „ . .	12·— „
				Ciorapi Bărbătești	8·— Perec.

Vânzare en gros și en detail. **Vânzare en gros și en detail.**

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 **Piața Unirei No. 5.**

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogueria Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma

Filip Eisenstädter

(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat arficole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în

502 **CLUJ,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de plosnițe,

319 care le distruge chiar și ouăle.

Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

în ori ce direcție execută

346 **cu prețuri convenabile:}**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit în tipografia societății Cartea Românească, institut de arte grafice, Cooperativă Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 274 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 22 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA CLUJ, STRADA [illegible]NIU No. [illegible] (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible] Director: D. TOMESCU

Telefon: REDACȚIA No. 211. ADMINISTRAȚIA No. 952.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI, 6 LUNI . . . . . 60 LEI, 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Reconstituirea partidului național

Un membru din comitetul de conducătă al partidului național-român publică, pe o întreagă pagină, un foarte lung articol pe care ni-l recomandă singur ca „fiind unui mic studiu politic", și căruia îi acordă modesta misiune „de a trezi Ardealul la o reculegere din agitațiile liberalo-averescane".

Urmărind, de-alungul celor șase coloane împestrițate de subtitluri, exercițiile de stil și de logică ale autorului „micului studiu", am fi poate ademeniți mai de grabă să subliniem forma pretențioasă, de un perfect gongorism, a prozei sale, decât să ne oprim asupra înțelesului politic pe care vrea să-l îmbrace această haină bătătoare la ochi. Am culege astfel, ca pentru o colecție de curiozități adunate cu prilejul unei excursii de plăcere, strălucitoare perle de spirit semidoct. „Produsul instinctiv și trecător de orgine spontană", — care e partidul poporului, — s'ar îmbina, în colecția noastră, atât de armonios cu „tenziunea energică" pe care, firește, nu poate s'o reprezinte decât partidul național!

In acest loc, și mai ales cu acest prilej, nu ne sunt îngăduite însă asemenea distracții nefolositoare. Trebuie să urmărim deci scrisul „Patriei" lăsând la o parte plăcerea pe care am avea-o înfigând în ac delicioasele expresii ale redactorului său ocazional, în care parcă am recunoaște un colaborator ceva mai regulat...

„Patria" pledează, deci, pentru reconstituirea integrală a partidului național român. Vom examina mai jos argumentele pe cari le aduce în sprijinul acestei pleodoarii. Ceeace ni se pare însă cicdat și nefiresu, dela început, este faptul că autorul „micului studiu" își îndreaptă argumentarea sa spre... București, cași cum de-acolo ar putea să vină vreodată „reconstituirea" dorită. Am fi dorit, din partea noastră, ca toate vorbele „Patriei" să pormească spre opinia publică din Ardeal, spre oamenii politici din Ardeal însfârșit, spre cititorii săi din Ardeal, căci, oricum, dacă partidul național va fi destinat să-și refacă rândurile de-altă dată aci pe aceste locuri va fi să se întâmple fericitul eveniment.

Imputările pe cari le adresează prin urmare „Patria" partidelor cari și-au limitat până acum activitatea lor în vechiul Regat, și în special partidului liberal, sunt dealtfel tot atât de îndreptățite. Căci, nici situația în care se găsește astăzi partidul național nu se datorește decât tot numai frământărilor și atitudinei acestui partid.

Ne vom lămuri.

Nu ne va fi greu să reamintim, deci, situația de acum doi ani a partidului național. Tot ceeace se dorește astăzi, ca un ideal de neatins, stătea atunci la îndemâna conducătorilor vieței politice din Ardeal.

Priviți argumentarea de astăzi a „micului stuudi" de astăzi! Numai partidul național poate realiza, în Ardeal, o descentralizare a forțelor naționale, o concentrare a tuturor energiilor românești de pe aceste plaiuri; numai partidul național poate înfățișa o omogenitate etnică față de minoritățile ardelene; numai partidul național, reconstituit, poate înlătura luptele de partid, atât de primejdoase intereselor de consolidare a Statului, în nouile provincii.

Ce vorbe cuprinzătoare și pretențioase! Dar, partidul național a avut prilejul — cu care desigur nu se va mai întâlni — să f că acest mare serviciu neamului și să joace acest rol de reprezentant al unei provincii întregi. Era în 1918, în Decembrie când Consiliul dirigent, alcătuit în unanimitate, — cu excepția d-lor Jumanca și Flueraș, — din membrii ai partidului național Timp de un an, partidul național a fost singurul factor politic de răspundere al Ardealului. De pre nici un amestec al partidelor din vechiul Regat, nu se poate vorbi în acest răstimp. Mai mult decât atât. In alegerile din toamna anului 1919, partidul național n'a avut nici un adversar; în Parlamentul ieșit din acele alegeri, tot Ardealul românesc se găsea adunat subt acelaș steag. Nu mai era nevoie de „mici studii", întinse pe o pagină de ziar, pentru a demonstra utilitatea acestei unanimități provinciale. Ea exista, reală și se putea validita într'o operă de guvernare bazată pe acea „politică de Stat" despre care se vorbește acum.

Pentruce nu s'au priceput să păstreze conducătorii partidului național situația pe care o râvnesc astăzi și mai ales, cum au știut să răspundă chemărei, pe care cred că o au și astăzi, aninci când aveau mijloacele de a dovedi necesitatea ei națională?

E de prisos să mai împrospătăm fapte cunoscute și evenimente știute. Partidul național amestecându-se așa cum a făcut-d, în luptele politice din vechiul Regat, au întreprins în numele unei „democrații" rău înțelese, o luptă de partid la care nu-l provocase nimeni. Sortit să înfățișeze omogenitatea etnică a Ardealului, a luat răspunderea iscălirei unui tratat de pace care ciuntea unitatea națională a provinciei pe care exclusiv o reprezenta. Iar mai târziu, când propria sa politică l'a aruncat în opoziție, partidul național a însărcinat pe dl Vaida-Voevod să ceară, ca o platformă de luptă electorală, Ardealul pentru ardeleni..

Aceasta este realitatea. Astăzi partidul național dorește să vadă din nou subt steagul său pe acei cari l'au părăsit. E poate în dreptul nostru să întrebăm însă pe acei cari n'au știut să mențină o prețioasă solidaritate: „Cain, Cain, ce-ai făcut cu fratele tău Abel?"

A.

Incidente bisericești

Unul dintre cei mai distinși protopopi ai bisericei ortodoxe din Ardeal, părintele Papp din Beiuș, a publicat acum câteva zile în gazeta „Beiușul" un articol ofensiv la adresa mitropolitului din Blaj, criticând în cuvinte grele atitudinea unora dintre conducătorii bisericei gr.-catolice, cari s'ar fi plâns cândva că autoritățile prea favorizează „propaganda ortodoxismului". Articolul, după cum era de așteptat, n'a rămas fără răspuns. Și nici nu putea să se întâmple astfel, de vreme ce părintele protopop Papp, lunecând cam prea mult pe panta pamfletară, a declarat pe mitropolitul Suciu ca „dușman al poporului român", iar pe preoții uniți i-a numit nici mai mult nici mai puțin decât „propovăduitorii ideei maghiare, disprețuitorii limbei românești și idolii culturei ungurești."

Răspunsul a apărut în „Unirea", care e foaia oficioasă a mitropoliei gr. catolice, și înregistrăm acest lucru cu o egală mâhnire. In rândurile pornite dela Blaj nu e mai puțină patimă decât în scrisul protopresbiterului dela Beiuș.

Căci confratele nostru din Blaj vede dela început, în ieșirea protopopului Papp, o „nouă verigă din lanțul atât de lung al loviturilor ce se aplică din toate părțile „bisericei gr. catolice". Și, pentru a preciza mai bine gândul său, adaugă: — „Scrisul copilăresc al părintelui ne-ar fi trezit doar un zâmbet de compătimire dacă nu am fi știut că Sfinția sa lucrează în deplin acord cu factorii conducători ai ortodoxismului român."

Nu știm pe ce dovezi își întemeiază „Unirea" această presupunere. Nu cunoaștem, pe de altă parte, nicio „lovitură" care să se fi dat în România întregită, bisericei gr. catolice. Nu pricepem, prin urmare, nici acest fel de a vorbi, după cum nu putem să aprobăm nici atitudinele războinice ale unor preoți din „tabăra" cealaltă. Pentru noi, aceste neînțelegeri rămân, așa cum le-am intitulat dela început, simple incidente bisericești, regretabile neînțelegeri între prelați. Și, pentrucă ne-am strecurat adesea până aproape de sufletele credincioșilor de ambele confesiuni din Ardeal, suntem în măsură să prevedem că nici de data aceasta, cași în trecut, micile ciocniri și înțepături nu vor depăși lumea clerul, pentru a provoca certuri religioase în sânul poporului. Fiecare țăran are atât bun simț să judece, chiar dacă e ortodox, serviciile naționale aduse de biserica gr. catolică, și să nu califice, chiar dacă e „unit", clădirea unei catedrale gr. orientale în Cluj ca o „manoperă a bisericei ortodoxe."

Aceia cari cred că pot fi urmați pe calea unor agitații de acest soi, se înșeală. Bunul-simț al poporului e mai puternic decât trecătoarele săgeți veninoase aruncate dela o foale bisericească la alta.

Spre Statele Unite ale Marii Britanii

Afacerile mari se realizează totdeauna prin societăți. Această schimbare se întâmplă acum în una din cele mai vechi și colosale întreprinderi din istorie: imperiul britanic.

Cu toate că conferința imperială continuă cu ușile închise ca și desbaterile tratatului de pace și că toate negocierile duse de când diplomația a încetat să fie oficial secretă, nu ne putem îndoi de rezultul esențial la care vor ajunge convorbirile dintre guvernul din Londra și reprezentanții Dominiunilor. Canada, Australia, Africa de sud, Noua-Zeelandă vor obține o parte din conducere în politica externă Britanică.

Popoarele supuse se transformă în asociații.

In locul Angliei vom avea în curând Statele Unite ale Marii Britanii.

Splendida izolare nu mai există

S'a isprăvit pe viitor cu izolarea Angliei și cu privilegiul ei insular. După imensul fluxal expansiunii britanice care acoperise aproape lumea iată refluxul. Bătrânele colonii vin la rândul lor să colonizeze metropola.

Colaborarea lor va modifica viața lăuntrică a marei insule. Influenței lor binefăcătoare datoresc irlandezii mesajul lui Lloyd George. Călătoria generalului Smuts la Dublin nu arată că guveruul „imperial și regal" admite astăzi acțiunea mijlocitoare a Africei de Sud într'un proces în privința căruia ori ce stat venit din afară ar fi fost considerat ca o crimă de lese-majestate britanică?

Dominiunile aduc pacea universală

Din fericire nu numai Irlandei aduc pacea Dominiunile ei lumii întregi. Astăzi sunt două Anglii: a regelui George al V-lea și a poporului englez care invocă cea mai frumoasă tradiție liberală și Anglia primului ministru care pentru a servi chimera câtorva negustori evrei din City agită un imperialism periculos.

Pe financiarii cari la începutul lui August 1914, au convins pe Lloyd George ca el să susție în consiliul de miniștri rămânerea în neutralitate pentru a putea profita din războiu, îi regăsim astăzi alături de dânsul.

Datorită lor a fost pronunțat discursul „asupra noilor prietenii", mobilitatea neliniștitoare care împinge pe șeful guvernului fritanic să caute noui puncte de sprijin în Europa și să provoace conflicte pentru a rămâne arbitrul lor.

Împrăștiate pe suprafața globului Dominiunile nu pot aspira la o Leghemorie europeană și fiindcă nu caută să stăpânească nu vor căuta să divizeze.

Din contra au interes ca Europa să fie unitară. Pentru a se restabili schimburile, și valuta trebuie să dispară orice prilej de conflict între națiunile continentale și anticelor lupte de rasse să se subtituie cât mai curând efortul comun pentru repartiția materiilor prime, desvoltarea transporturilor, organizarea creditului.

Planurile lui Lloyd George

Dacă Franța n'a privit cu entuziasm recentele propuneri ale oamenilor de Stat englezi pentru o alianță franco-britanică aceasta se datorește faptului că ea bănuia în acest proiect o uneltire contra Americei. Acum n'au mai rămas decât trei mari puteri maritime: Anglia, Japonia și Statele Unite. Dacă Anglia aliată cu Japonia reușește să realizeze trustul petrolului și să-și asigure mărețele baze navale pe care le posedă Franța, va reduca la zero importanța flotei americane prin faptul că o lipsește de câmp de acivitate.

După ce va fi divizat Europa și despărțit America de Europa și Asia, ea va fi stăpâna Pacificului și a Atlanticului.

Franța n'a vrut să servească acest plan de cucerire, iar Dominiunile nu-l vor aproba.

Reprezentanții lor n'au încetat să afirme solidaritatea lor cu America și știm că în caz de război între Statele Unite și Japonia, Canada și Australia vor fi de partea Statelor Unite.

Schimbarea politicei britanice

De aceea asistăm de când s'a auzit și glasul Dominiunilor la o schimbare completă a politicei britpnice.

Ostilitățile cu Irlanda au încetat. Manoperile contra Statelor Unite sunt înlocuite prin convorbiri prietenești. Până și Kemaliștii uniți privesc e adevărat cu foarte puțină bună voință vizita unui general englez. Lloyd George s'a liniștit așa de mult încât l-ai crede bolnav iar ziarele au început să citeze numele succesorilor posibili ai premierului englez. Cabinetul din Londra vrea să joace rolul de mijlocitor cinstit între Statele Unite și Japonia și plictisit că l'a lăsat pe Lloyd să-și ducă prea mult politica personală, regele George V. de acord cu poporul său și cu Dominiunile începe, trecând peste capul guvernului, tratative directe cu Irlanda și cu ambasadorul președintelui Harding. Primejdiile cari amenințau pacea din cauza imperiosului Lloyd George sunt îndepărtate și ne bucurăm când recunoaștem adevărată Anglie.

Această binefacere e datorită în primul rând Dominiunilor. Se pare că în viața internațională se petrece pe încetul cu încetul o evoluție analoagă cu aceea care s'a petrecut timp de 150 de ani în interiorul statelor. Națiunea de suveranitate cedează noțiunei de majoritate. Tratatul de pace a legat politica externă a Fran-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ței de comisiunea reparațiunilor în cari Franța nu posedă decât un vot din cinci. De unde necesitatea de a convinge pe cellalți și imposibilitatea de a fi puternici fără a avea dreptate.

Dominiunile creiază astăzi pentru Anglia o obligație analoagă. Unde este solitudinea care punea Albionul deasupra legilor internaționale?

De astăzi înainte trebue să-și lămurească faptele înaintea asociaților săi Egalitatea popoarelor va fi încetat să fie numai un cuvânt zadarnic? De multă vreme Franța anunța ora când pentru state ca și pentru indivizi nu mai putea să se ridice forța contra dreptului.

Dacă Dominiunilor vor contribui la realizarea acestei speranțe să fie binevenite în Europa"

ECOURI

Un turneu al lui Gorki.

Maxim Gorki va întreprinde un turneu în Europa Occidentală. Scopul oficial al acestei călătorii este organizarea de ajutorare pentru savanții ruși. In realitate, Gorki ar fi primit din partea Sovietelor misiunea de a face propagandă printre intelectualii țărilor Antantei, și cu deosebire în Franța și Anglia.

Propaganda comunistă.

La Moscova s'a înființat de curând o Universitate pentru limbile orientale cu scopul de a creia cadrele de agitatori și de instructori comuniști pentru Orient. Studiile se urmează în limba rusă pentru locuitorii Siberiei, în limba engleză pentru Chinezi, Japonezi și Indieni, în limba turcă pentru Perstani și Turci, în idiomele mongole pentru Kalmiuci și Kirghizi, în armenește, în dialectul georgean și în alte șease limbi pentru locuitorii din Caucaz. Durata învățământului este de șease luni în care timp elevii primesc o rație de hrană egală cu aceia care se dă elevilor școlilor militare.

Cea din urmă scriere a lui Standhal.

In cartoanele de manuscrise ale lui Stendhal, păstrate la biblioteca din Grenoble, d-l Henry Debraye, care urmează explorarea lor metodică, a găsit o nouă lucrare inedită a lui Stendhal, care este probabil ultima lui scriere. Este vorba de una din acele cronici italiene din cari Stendhal se obligase să dea o serie la Revue des deux mondes, unde publicașe deja câteva. Intre cari Cenci și l'Abesse de Castro. Acest nou volum intitulat Suora Scolastica nu ni era cunoscut decât prin publicarea unui scurt fragment făcută de Casimir Stryenski în primul volum al Seratelor Stendhal Club-ului. Nu se știe pentru ce Styienski asigură în notă că bucata tipărită de el este tot ce ne-a provenit din această istorie, câtă vreme în arhivele dela Grenoble de unde provine ea, D-l Debra, e a găsit nu 15 pagini ci aproape, 200 de fol. fără a socoti planurile, în sfârșit o nuvelă foarte desvoltată și aproape complet scrisă.

Un concurs fără rezultat

Direcțiunea Teatrului Popular, a fixat un premiu de 10.000 lei, pentru o lucrare originală în 3 acte, al cărui subiect să fie ales din întâmplările ultimilor 5 ani.

Comitetul examinând în zece ședințe, lucrările propuse a hotărât în ultima ședință prezidată de d-l Profesor Iorga, să nu se dea nici unpremiu deoare ce lucrările primite deși unele dintr'însele ar avea subiecte bine alese, păcătuiesc din punctul de vedere technic și stilistic.

Sărbătorirea lui Irasek

In toată Ceho-Slovacia vo fi sărbătorit, în cursul acestui an bătrânul maestru al prozei Cehe Irasek, pentru împlinirea vârstei de șaptezeci de ani. Teatrul Național ceh, îi va reprezenta un ciclu din operile sale.

Opera de seamă a lui Irasek este „Bratrstwo" (Frăția), în care el și-a arătat mai cu seamă iubirea către poporul slovac. Acum bătrânul maestru a convenit ca din fondul Irasek să se editeze o Culegere din piesele naționale slovace. Crearea unei scene naționale slovace înseamnă mai mult decât o necesitate artistică: e o cerință culturală, a cărei influență pentru desvoltarea spirituală a poporului slovac va fi o însemnătaate nemăsurată.

Dela „Asociațiunea" din Sibiu

— Intrunirea secțiilor stientifice-literare —

In 14 și 15 Iulie s'au întrunit în Sibiiu secțiile stientifice-literare ale „Asociațiunii", în ședință plenară. S'au presentat și de astădată, ca în anul trecut, cam puțini membri din diferitele secții la ședința plenară, astfel, că unele secții nu au fost representate de loc, ori numai prin câte un membru, dar această regretabilă apariție este a se atribui, de oparte împrejurării, că comunicația încă tot nu e la noi așa cum ar trebui să fie și cum ar putea să fie, de altă parte faptului, că membrii secțiilor nu au fost chemați la ședința penară și prin invitări personale, cum era obiceiul în trecut, ci numai prin convocare publicată în ziare, pe care unii au cetit'o, alți nu. O scăpare din vedere, care sperăm, că în viitor nu se va mai repeta.

Ședința plenară a secțiilor a fost deschisă Joi, în 14 Iulie, prin presidentul „Asociațiunii", domnul Andreiu Bârseanu, care în vorbirea rostită a accentuat, că în situația schimbată în care ne aflăm „Asociațiunea" nu se mai luptă cu griji materiale, și astfel și secțiile se pot estinde mai departe, în planurile lor de lucrare, decât în trecut, fiindcă acum se va găsi acoperire pentru cheltuelile ce s'ar ivi de necesare.

Presidentul numește verificatori ai procesele verbale pe membrii din Sibiiu I. A. Preda, N. P. Petrescu și dr. Lucian Borcia, apoi dă cuvântul secretarului literar I. Georgescu, care își cetește raportul amănunțit către secții, stabilind la urmă ordinea de zi, cu care va avea să se ocupe fiecare secție separat.

Se decide trimiterea de telegrame lui București, Maiestății Sale Regelui Ferdinand I, președinte de onoare al „Asociațiunii", Alteței Sale Regale Principelui Moștenitor de tron Carol și domnului Nicolae Iorga, membru onorar al „Asociațiunii".

In aceeași zi după amează au ținut secțiile ședințe, fiecare pentru sine, luând în desbatere propunerile secretarului literar, iar în ziua următoare fiecare secție și: a presentat raportul în fața ședinței plenare, presidată tot de domnul Andreiu Bârseanu.

Raportul secției literare l'a cetit membrul dr. Horia P. Petrescu, al secției istorice dr. Ioan Lupaș, profesor universitar în Cluj, al secției școlare dr. Onisifor Ghibu, profesor universitar în Cluj, al secției economice Romul Simu, al secției medicale dr. George Preda, iar trei secții, anume: din științe sociale, de științe naturale, și cea technică-industrială, nu au presentat rapoarte, fiindcă nu sunt constituite încă nici acuma, cum cu multă părere de rău s'a constatat. Se vor lua măsuri; ca să se constitue cât mai curând.

S'au discutat apoi rând pe rând propunerile cuprinse în rapoartele singuraticelor secții, primindu-se toate cu unanimitate. Ele se vor putea ceti în unul din numerii mai apropiați ai revistei „Transilvania" în întreginne, căci conform obiceiului din trecut, vor fi publicate în organul „Asociațiunei" toate actele secțiilor stientifice: literare.

Dintre propunerile secțiilor, de cea mai mare importanță e a secției istorice, — de altcum cea mai activă dintre secții, — referitoare la adunarea datelor statistice despre jertfele pe cari le-a adus în războiul mondial poporul român de dincoace de Carpați și primită cu unanimitate de plenul secțiilor. Planul de lucrare e compus de domnul T. V. Păcățian, președintele secției istorice, și secția l'a acceptat în întregime, cu mici amplificări. E vorba să se compună în fiecare comună urbană și rurală câte un tablou nominal despre toți cei plecați la război, ca soldați mobilisați sau la servicii auxiliare, precum și despre ceice în cursul războiului au fost arestați, internați, sau siliți să se refugieze în vechiul regal român, însemnându-se la fiecare, în rubrica corăspunzătoare, dacă a murit ca erou pe câmpul de luptă, sau a murit în pribegie, la locul de internare, în urma boalelor contractate în război, dacă a venit acasă ca invalid, ca bolnav, sau deplin sănătos? Cine a fost decorat în cursul războiului și cu ce medalii? După cei morți câți orfani au rămas? etc. etc.

Datele din aceste tablouri nominale, — compuse separat pentru fiecare comună, — vor fi trecute apoi în tablouri sumare, compuse după județe, iar la urmă se va face totalisarea datelor singuraticelor județe ajungându-se la resultatul final.

Primarii orașelor și secretarii comunali și cercuali, vor primi instrucții amănunțite despre felul cum au să compună tablourile nominale și vor primi și un model de tablou, pe care domnul T. V. Păcățian l'a compus în comuna Custelnic din județul Târnava-Mică, astfel, că cu puțină bunăvoință din partea organelor noastre administrative, lucrarea aceasta atât de însemnată se va putea face în scurtă vreme.

Secția istorică, cu aprobarea unanimă a plenului, a încredințat cu esecutarea lucrării pe

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Ideea păcii eterne

— Abatele St. Pierre, — Immanuel Kans, — Wilson —

de **T. V. Păcățian.**

S'a pus în discuție întrebarea că cine e părintele ideei păcii eterne și al ideei instituirei unei ligi a națiunilor, în scopul de a împedeca în viitor războaiele: fostul president al Statelor Unite americane, Wilson, s'au altul?

La Sorbona, în Paris, a ținut mai în primăvară profesorul Collinet o conferență publică, în care a arătat, că cu mult înaintea lui Wilson, la anul 1713, a fost scoasă la suprafață ideea păcii perpetue, de abatele St. Pierre, un om învățat al zilelor sale, scriitor distins și membru al Academiei franceze, care a compus o carte despre felul cum s'ar putea ajunge la o pace eternă, anume: prin înființarea unei asociații Internaționale deci a unei Ligi a națiunilor, în felul cum a fost ea adoptată, la insistențele lui Wilson, acum doi ani, la conferința de pace dela Varsailles.

Prin urmare, Wilson a avut un precursor, ideile sale au fost și ale altuia, care a trăit cu mult înainte de Wilson, și astfel, părintele păcii eterne și al ligei națiunilor, care are de scop asigurarea păcii eterne, prin aplanarea pe cale pacinică a conflictelor ce s'ar ivi între popoare, nu e Wilson, ci Saint-Pierre autorul cărții despre „pacea pespetuă între potentații din Europa", dată publicității la anul 1713

Cred că, ideea păcii eterne nu poate fi discutată, fiindcă ea nu e nici a unuia, și nici a celuialalt dintre mulții scriitori, cari s'au ocupat cu ea în cursul veacurilor, ci e o idee divină, e deci ideea tuturor! La nașterea Mântuitorului lumii, îngerii astfel au vestit păstorilor marele eveniment, că acum va fi „pe pământ pace și între oameni bunăvoire". Isus Cristos s'a născut deci în zodia păcii și pentru a propaga pacea pe pământ. Iar când s'a despărțit pentru totdeauna de învățăcei, le-a spus „Pace vouă, pacea mea lo vouă". In predica de pe munte tot Cristos a spus, că „Fericiți sunt făcătorii de pace. că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chiema". Iar atunci, când Petru a scos sabia, pentruca să apere pe învățătorul seu, Cristos i-a spus: „Bagă sabia ta în teacă, pentrucă cel-ce scoate sabia de sabie va muri". Și așa mai departe. In întreaga învățătură creștinească, nu găsim un cuvânt, care să ne indemne la luptă, la războiu, ci numai indemnuri spre pace, bună înțelegere, iubire între oameni, prin urmare și între popoare, ne-au rămas ca moștenire dela fiiul teslarului.

Ideea păcii eterne e deci o idee venită din ceriu, și paternitatea asupra ei nu poate să și-o revendice nime. Cu punerea ideei în aplicare pe pământ, s'au ocupat însă mai mulți. deci și abatele Saint-Pierre la anul 1713 și presidentul Statelor Unite americane Wilson în cursul războiului mondial și la conferința de pace dela Versailles și mulți, foarte mulți alții în lungul interval de timp dela unul până la altul, între cari și marele filosof german Immanuel Kant, dar fiecare altcum a prins'o și altcum a crezut, că poate da înfăptuire ideei măreție și divine. Despre vreo imitare, sau chiar plagiare, nu poate deci să fie vorba.

Altele erau împrejurările pe vremea abatelui St. Pierre; altele cele din zilele lui Kant și earăși cu totul altele acelea din zilele în cari Wilson și-a alcătuit planul despre asigurarea păcii eterne, prin formarea ligei națiunilor și de aceea și proiectele lor se deosebesc în mod esențial, având ca bun comun numai scopul urmărit; înfăptuirea păcii eterne.)

Despre aceasta ne putem convinge. dacă examinăm cuprinsul fiecăruia dintre proiectele amintite.

Se începem deci cu planul croit de abatele Saint-Pierre (Charles Irenée).

Era pe vremea congresului de pace dela Utrecht (oraș mare în Olanda). Europa se încurcase într'un războiu mare, pornit, ca de regulă, pentru un lucru de nimica, și acum era vorba de aflarea modalității pentru asigurarea unei păci mai durabile. Motivul războiului fusese pretensiunea pe care o ridicase Filip, domnitorul Spaniei, asupra tronului din Franța, pe motivul, ca după ce fiul primnăscut, apoi nepotul și strănepotul regelui Ludovic din Franța, au decedat unul după altul, iar singurul îndreptățit încă să urce tronul francez după moartea lui Ludovic, anume, ducele de Anjou, care ar primi numele de Ludovic XIV, este grav bolnav, fără prospecte de a se putea însănătoșa, — tronul francez nu poate să cadă în posesiunea altuia, decât numai în a lui, adecă a lui Filip. La această îndrăzneală i s'a răspuns cu declararea războiului și cu amenințarea, că va fi alungat și de pe tronul Spaniei, pe care cu nevrednicie în ocupă.

După destulă vărsare de sânge, în 8 Octomvrie 1711 se subscrie la Londra preliminarul pe care și în 12 Ianuarie 1712 se deschide congresul de pace din Utrecht.

Pacea s'a legat sub condițiile următoare: Filip a renunțat pentru totdeauna la dreptul de moștenire asupra tronului francez, a rămas însă domnitor al Spaniei. Anglia a primit teritorii mari în America și dreptul pe treizeci de ani de a face negoț cu Negrii din Africa. Alte state au primit lărgiri ori rectificări de granițe, donațiuni de cetăți și orașe, sau rebonificare în bani.

Pacea a fost subscrisă de Anglia, Spania, Franța, Olanda Savoia, Portugalia și Prusia state interesate și participante la războiu.

Cronica politică

Unele ziare, vrând să explice situațiunea de astăzi, vorbesc de denunțarea „armistițiului" care ar fi existat până acum între guvernul generalului Averescu și partidul național-liberal.

Ce înseamnă însă un armistițiu între două tabere politice? Inseamnă o suspendare de ostilități, în cursul căreia cele două tabere se iartă și se menajează reciproc pentru greșelile politice de care se fac vinovate. Ori, e lucru știut, că în tot timpul actualei guvernări partidul liberal n'a renunțat o singură clipă la datoria pe care i-o impunea situațiunea sa de partid de opoziție, de a veghia asupra intereselor obștești și prin urmare, de a controla toate actele guvernului.

Cine, dacă nu partidul liberal, s'a ridicat împotriva zăpăcelei financiare în care a fost lăsat Statul, până la înghebarea proectelor actualului ministru de Finanțe, cari, și ele, prezintă atâtea scăderi și atâtea anomalii? Cine, dacă nu partidul liberal a combătut, fără răgaz, o concepție economică a cărei țintă era scoaterea la mezat a tuturor bogățiilor țăreî? Cine, dacă nu partidul liberal s'a făcut ecoul revoltei publice împotriva felului cum se risipește banul Statului, prin înființarea atâtor ministere și subsecretariate inutile? Cine, dacă nu partidul liberal a arătat, tot timpul, greșelele „politice externe" lipsite de demnitate, a unui ministru de Externe care în loc să fie apărătorul intereselor României dincolo de Granițe, e reprezentantul intereselor străine în guvernul și Parlamentul român?

Este, desigur, o deosebire de făcut în privința opoziției pe care a făcut-o partidul liberal actualului guvern. Ținând seamă de grelele împrejurări interne și de primejdia unei demagogii sterile care se arăta amenințătoare la orizont, partidul liberal n'a făcut, dela început greutăți gratuite unui guvern de ordine, ci a judecat evenimentele dela înălțimea unei concepții politice serioase, care avea în vedere nu combinații de partid, ci marile interese naționale.

Astăzi însă, când guvernul dlui general Averescu a devenit el însuș un instrument de imoralitate, când Parlamentul care-i acordă încrederea e infectat de corupție și lipsă de răspundere, când pe banca ministerială s'a încuibat violența laolaltă cu pornografia, partidul liberal vede clar că nu se mai poate acorda niciun credit acestui regim, ale cărui greșeli n'a încetat niciodată de a le arăta cu degetul.

Domnul **T. V. Păcățian**, care se va muta la Cluj, pentru a intra în contact cu directoratul general dela interne, prin care se vor trimite prefecților tipăriturile necesare, cu instrucțiile și cu modelul amintit, spre a fi distribuite primarilor orășenești și secretarilor de pe sate.

Pentru esecutarea lucrării, plenul secțiilor a votat suma de 50.000 lei.

Hotărîrea aceasta a secțiilor cu esecutarea lucrării, iubirea sa de muncă săvârșită cu migăleală, cum va fi aceasta, ne oferă garanța că are să lasă din mâinile sale o lucrare, care numai onoare va face „Asociațiunei" și a cărei valoare și importanță mulți dintre oamenii nostri abia atunci au să o vadă și înțeleagă, când lucrarea va fi gata.

Mai notez, că numărul membrilor activi din secții a fost urcat dela 5 la 15, ar numărul membrilor corespondenți a remas și pe mai departe nelimitat, și că membrii cei noi au fost astfel aleși, ca cei mai mulți dintre ei să-și aibă domiciliul, ori în Cluj, ori în Sibiiu, pentru a se putea întruni cât de des în ședințe.

Corespondentul.

stientifice: literare ale „Asociațiunii", cum am spus, de o însemnătate foarte mare, va întimpina fără îndoeală aprobarea comitetului central al „Asociațiunii" noastre, eventual și a adunării generale, care în anul acesta se ține în 27 și 28 August în orașul Sighetul-Marmației, astfel, ca lucrarea se poată fi începută încă în toamna anului acestuia. Iar personalitatea domnului **T. V. Păcățian**, încredințat

Despăgubirile de război

Se formează tablouri de sumele cari vor primi cotele.

In diferite rânduri am vorbit de chestiunea despăgubirilor de război. In ultimul timp s'a depus pe birourile parlamentului un proect de lege privitor la această chestiune.

In legătură cu soluționarea acestei chestiuni, la ministerul de finanțe se lucrează la formarea unor tablouri în cari se vor specifica câte hotărâri judecătorești de despăgubire sunt cu sume până la 5000 lei, câte până la 10.000 lei, câte până la 100.000 lei și în fine câte sunt peste 100.000 lei.

Aceste tablouri vor fi necesare pentru fixarea cotelor de despăgubiri.

După cât suntem informați despăgubirile civile pentru daune de război se ridică la suma de 5 miliarde lei.

Statul neputând acorda această îngreăgă sumă, va crea un fond așa zis de ajutor, din care va achita o parte numai, prin cotele ce se vor fixa de Corpurile Legiuitoare.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

Concesionarea uzinelor electrice ale orașului

— Șovinismul maghiar —

Concesionarea uzinelor electrice ale orașului Cluj, a dat prilejul șovinismului maghiar să se manifeste din nou într'o formă cu totul periculoasă, ceia ce ne face să atragem atenția opiniei publice și autorităților competente pentru a lua măsurile ce se cuvine.

După ce comisiuni și supra comisiuni, au constatat că firma românească „Electrica" a prezentat cea mai avantajoasă ofertă în chestiunea concesionărei uzinelor electrice, ungurii și evreii de la Ganz s'au repezit asupra autorităților, încercând să conrupă și să amenințe.

In timp ce comisiunea specialiștilor urma să-și dele avizul asupra ofertelor înaintate, trimișii de la Budapesta, susținuți cu fonduri secrete, au încercat să conrupă conștiința judecătorilor, crezând că în țara aceasta nu mai sunt oameni de convingeri. Văzând, că pe această cale nu pot reuși și'au vărsat veninul în jurnalele șoviniste maghiare, amenințând autoritățile și îndemnând lumea la revoluție.

Colecția „Ujságului" o dovedește. La toate aceste obrăznicii și provocări șovine, populația românească luminată, a protestat prin memorii la autorități, dar autoritățile n'au dat curs acestor demersuri. Astfel încurajată obrăznicia maghiară, care vede în Firma Ganz un mijloc de propagandă iridentistă, își permite să meargă mai departe pe această cale. Agenții lui Ganz repartizați pe cartiere s'au introdus în toate casele în care Horty este încă omul idolatrizat și au cerut să iscălească un protest în contra unei firme românești pentru că a îndrăsnit să facă o ofertă mai bună de cât ei în țara românească. Acești oameni, cari trebu au de mult trimiși peste hotare sunt toleraț să-și bată joc de activitatea cinstită a românilor, care urmărește naționalizarea vieței noastre economice.

In fruntea acestei mișcări șoviniște, stă d-l Hevesy, Președintele Camerei de comerț din Ilosalitate, împreună cu toți jidanii maghiarizați cari nu pierd ocazia să arate că sunt mai unguri de cât toți ungurii. Acesi domn Hevesy care a îndrăznit la deschiderea târgului de mostre se apară în brandenburgu ma hiar. Trebuie să știe că în urma intervențiunei ce au făcut-o adevărații industriași și comercianți români la București contra atitudinei șoviniste a Camerei de industrie și comerț prezidată de D sa, d-l Ministru Președinte, a hotărât suspendarea acestei comedii maghiare al cărui erou era d-l Hevesy. Sperăm că și autoritățile locale vor ști să înțeleagă protestele înaintate de această comedioasă cameră așa cum se cuvine.

In numărul de mâine vom arăta motivele pentru cari comisiunea experților de la comună a respins oferta Ganz și a primit-o pe aceia a Electricei.

Revista presei maghiare

Păreri de oportunitate.

Ziarul „Ujság" ocupându-se de retragerea opoziției din parlament, constată că o i unde o astfel de retragere cauzează căderea guvernului și critică actul majorității care nu se sfiește să voteze legi și rămasă singură crede apoi că se va putea întâmpla ca cei retrași să fie înlocuiți prin mameluci de încredere și continuă:

„Pentru noi aceasta nu are nici o importanță. Noi privim schimbarea guvernului numai prin perspectiva care ne arată atitudinea față de maghiari a noului partid çare va ajunge la putere. Căci guvernele s'au schimbat însă situația maghiarilor a rămas aceiași. Trebue să constatăm că cele mai multe promisiuni le-a făcut guvernul actual care a permis cel puțin organizarea maghiarilor, iar ministrul Goga tratează cu cea mai mare

---

La acest congres de pace dela Utrecht s'a presentat și abatele Saint-Pierre, ca trimis al Franței, pentru a participa la conferința și la stabilirea condițiilor păcii, și abatele a dus cu sine și un elaborat gata, un tratat despre legarea păcii perpetue între potentații din Europa, astfel, ca în viitor să nu mai fie între ei dușmănii, ură, certe, și prin urmare nici războaie să nu mai fie, ci liniște și pace.

Abatele Saint-Pierre a fost primul scriitor, care a eșit în publicitate cu ideea necesității legării unei păci între beligeranți, nu vremelnice, cum era obicelul până aci, — ci durabile, vecinice, ca să scape odată omenimea de grozăviile și de urmările rele ale războaielor.

Ideea fundamentală, de care a fost condus abatele la scrierea tratatului său, era aceea, că acum, cu ocasiunea congresului de pace dela Utrecht, domnitorii statelor din Europa au să cadă de acord asupra teritoriilor pe cari vreau să le țină în stăpânire în viitor; se iee unii dela alții părțile de teritorii de cari au neîncunjurată trăbuință, să cedeze unii altora aceea ce pot ceda fără vătămarea sau periclitarea intereselor proprii, și după ce vor fi stabilit cu precisiune pe calea aceasta hotarele fiecărui imperiu din Europa, stăpânilor, domnitorii, să lege o invoeală, că în viitor aceste hotare definitiv stabilite au să fie respectate din partea tuturor, nime nu va mai ridica arme pentruca se recucerească cu puterea dela alții acea ce nu e al său. Să se lege deci o pace vecinică între domnitori.

Iar dacă s'ar întâmpla, să se ivească și în viitor vreun conflict între unul și altul dintre domnitori, să nu fie resolvat conflictul cu armele, purtânduse războaie păgubitoare și ruinătoare pentru state, ci împuterniciții, ministrii celor 24 de state europene, cari existau pe atunci, să formeze un consiliu suprem, să examineze motivele conflictului și să aducă hotărâre, căreia părțile au să i se supună în mod necondiționat, fără a mai recurge la decîderea prin arme.

Planul abatelui Saint Pierre a fost primit cu multe simpatii din partea oamenilor înțelegători, tratatul său despre pacea perpetuă, — care în scurtă vreme a fost tradus și tipărit aproape în toate limbile Europei, — a fost mult lăudat, aprobat, iar autorul felicitat: dar mai mult decât atâta nu s'a făcut. Aceia, cari trebuia să îmbrățișeze cu toată căldura proiectul abatelui St. Pierre pentru legarea unei păci vecinice, ori cel puțin durabile, reprezentanții oficioși ai statelor dela congresul de pace din Utrecht, au rămas reci față de convingătoarele argumentări ale autorului cărții din întrebare, pentrucă nime nu voea să și lege singur mânile, renunțând de bună voie la exploatarea vreunui eventual bun prilej, care ar putea săi aducă mari favoruri teritoriale, și astfel și pacea dela Utrecht a fost legată, ca cele multe premergetoare, în mod vremelnic, cu germani în ea pentru inevitabila isbucnire a altor războaie nouă cari au și urmat, și s'au continuat mereu, cu participarea, când a unui număr mai mic, când a unui număr mai mare de state europene, totdeauna însă spre paguba lor, pentrucă din războaie ruinați au eșit, atât învinși, cât și învingătorii, totdeauna.

Ideea abatelui Saint-Pierre, despre necesitatea înstăpânirei în Europa a unei păci perpetue între domnitori, a rămas însăla suprafață și s'a ocupat cu ea și Rousseau și alți filantropiști din Franța, căutând să o facă populară și săi impună acceptarea din partea acelora, cari datori erau să o imbrățișeze cu căldură din capul locului.

La anul 1795 se vede îndemnat și marele filosof german Immanuel Kant să pășască în publicitate cu un tratat propriu despre pacea eternă (Zum ewigen Frieden), provocând mare senzație cu lucrarea sa, pusă pe temelii tralnice filosofice. Se poate, că ideea a luat'o Kant dela abatele Saint Pierre, — cum afirmase Schubert la timpul său, — dar lucrarea lui Kant e cu totul independentă de a lui Pierre, și eu cred, că indemnul de a o scrie, l'a dat lui Kant mai mult tratatul de pace dela Bâle (Elveția) decât cartea lui Pierre despre care de altcum nu se face nici o pomenire în opul lui Kant.

Pacea dela Bâle (Basel) legată în anul 1795, a fost adecă foarte nefavorabilă pentru Prusia, care a fost necesitată să recunoască republică franceză și să-i cedeze acesteia părțile de teritoriu de pe malul stâng al Rinului. I se mai ceruse Prusiei, căsăla asupra ei toate datoriile de stat cari apasă teritoriul cedat Franței, o sârcină grea, de care Prusia numai după alte lungi pertractări a putut să scape.

O pace atât de umilitoare și ruinătoare pentru Prusia, natural, că a provocat durere și nemulțumire în sufletul bunului german Immanuil Kant, precum a provocat și în inimile altora, cari și-au ridicat glasul și au protestat în contra trecerii unui frumos teritoriu al țării în posesiune streină, cu ușuritate condamnabilă, ca și cum ar fi vorba de donarea unui lucru irelevant și fără preț.

In această atmosferă de nemulțumire și de indignare generală și a scris Kant cartea sa, despre pacea eternă, spunând în ea din capul locului, că o pace numai atunci e valabilă, dacă e sinceră, nu e legată cu nici a rezervație secretă, în care să se cuprindă materii explosive pentru aprinderea altui războiu din viitorii. Și mai spunea Kant în cartea sa, că pacea nu domnitorii și ministriilor au să o lege, ci statele interesate, prin representanții lor.

Pe când Saint-Pierre era, la anul 1713, pentru o pace legată dela domnitor la domnitor, Immanuel Kant e la anul 1795 pentru o pace legată dela stat la stat. Pentrucă spune Kant, statul nu e patrimoniu, ca bunăoară o bucată de pământ ca să-și schimbe proprietarul. Statul e o societate de oameni, asupra căreia nu are și nu poate să dispună nime, decât numai ea singură. Statul, corpul acesta viu, care-și are trunchiul bine înrădăcinat, nu poate să fie incorporat la alt stat, pentrucă în cazul acesta își subsapă singur existența, ca persoană morală. Statul nu poate se treacă în pose-

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

bună-voință chestia teatrelor maghiare.

Pe cine să dorim, pe cine să așteptăm? Pe naționaliști cari au format Consiliul Dirigent, dar nici un moment nu s'au gândit să realizeze deciziile din Alba-Iulia? Sau pe liberali cari în proectul lor de constituție doresc să distrugă naționalitățile din corpul României? Noi nu vom sprijini nici un partid politic până când nu va declara dar care este situația lui față de minorități. Scopul nostru este unic păstrarea independentă în luptele alegerilor și lupta prin toate mijloacele ca să ajungem în parlament corespunzător numărului nostru".

Acum sau mai târziu?

„Keleti Ujság", în ultimul timp se ocupă intensiv de chestiunea reformei agrare a Ardealului despre care crede că caută să valideze o supremație națională, căutând mijloace pentru slăbirea minorităților pe teren economic. Ocupă front indeosebi în contra exproprierii terenurilor, cari sunt proprietatea persoanelor morale bazându-se pe principiul că acestea prin natura lor servesc un folos general deci exproprierea lor nu poate fi justificată.

In numărul de azi se adresează Uniunii maghiare cerând ca aceasta să precizeze punctul său de vedere.

„ Guvernele s'au plâns de atâtea ori când s'au prezentat doleanțele maghiarilor că nu es e un for prin care să unească punctele de vedere ale minorității maghiare. Acum există acest for și punctul de vedere al Maghiarilor trebue formulat. Uniunea a promis o intrare în activitate cât mai curând, dar în parlament se va lua oare în considerare întârzierea Uniunii? Din actualul proect în curând va deveni lege o lege făcută de noi, fără observațiile noaste și atunci de geaba vom striga că e prea naționalistă că e anti socială.".

„Convingerea noastră, e și a tuturor maghiarilor din Ardeal ca conducătorii Uniunii în timpul cel mai scurt să studieze reforma, să fixeze dorițele sale și să ia legătura cu factori competeți ai guvernului. Nici o întârziere nu poate fi justificată împrejurările.

Statul național.

„Ellenzék" se plânge că presa română consideră România ca stat național și prin aceasta vrea să rezolve chestiunea minorităților în așa fel că nici nu se ocupă măcar de ele, Precizează teoria statului național și ajunge la concluzia că România nu este un tat pur național ci un stat de naționalități.

„Construcția astorfel de state deasemeni poate fi solidă, dacă asigură cetățenilor lor aceași situație ca și în statele naționale. Iar în acest caz există o singură posibilitate: să se dea minorităților posibilitatea să se desvolte liber. Cetățenii statului trebue să aibă sarcini egale fie ei membrii oricărei naționalități, dar și drepturile tuturor cetățenilor să fie egale".

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Miercuri:
Ultimele zile din Bizant.
Vineri:
Micii Banditi.
Duminecă:
ICAR.

CINEMA URANIA:

Miercuri:
Tulipanul Negru.
Vineri:
Cu cinci minute mai târziu.
Duminecă:
Favorita (Dearling.)

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÖR

Miercuri:
Milioane în geamantan (P. I.)
Vineri:
XA-XA (Partea I.)
Dumineçă:
Mea Culpa.

INFORMATII

Politice

Uniunea maghiară s'a instalat în localul liceului catolic din localitate

■

Uniunea maghiară în ședința sa de Sâmbătă a hotărât că va lua apărarea proprietarilor maghiari față de legea exproprierii. In această privință va stabili în curând proectul său de vedere și va înainta un memoriu guvernului.

■

Comerciale

Camera de Comerț a prezentat Consiliului orășenesc o deciziune prin care se cere revizuirea taxelor de vamă asupra articolelor importate în oraș, deoarece taxa asupra unor articole e atât de mare că unele ramuri industriale vor trebui să stagneze. In cererea sa a fixat ca Consiliul orășenesc să revadă taxele vamale ascultând și părerea delegației Camerei.

■

Financiare

Banca austro-ungară a hotărât că va schimba toate coroanele nestampilate din statele succesionare cari se află în mânile particularilor. In ce privește valorizarea lor ele vor fi împărțite în trei categorii: Categoria primă cele emise înainte de 28 Oct. 1918. Cat. II cele până la 12 Iunie 1919 iar restul va fi în cat: 3-a.

■

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10'— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319

Dela C. F. R.

Vagoanele de repatriere C. F. R. în viitor nu vor mai trece în Ungaria ci repatriații vor trebui să debarce la stațiunea de graniță în vagoanele cari se vor trimite de MÁV.

■

Intrucât ofertele proprietarilor de traverse pentru C. F. R. sau făcut în număr foarte restrâns, Direcția generală C. F. R. a autorizat Direcțiunile Regionale să rechiziționeze 50 la sută din stocul care se află la proprietari.

■

Cărți noui

Se află sub tipar o broșură cu conspectul plantelor medicinale care se cultivă la noi în țară. Această lucrare este redactată în parte calendaristică menționând timpul și modul cum trebuesc recoltate, păstrate și întrebuințate în terapeutica de drogue-chimică-farmaceutică.

Această broșură fiind necesară tuturor farmaciștilor și droguiștilor, sunt rugați a o primi la trimitere de autorul ei d-l I. Stiopu dt. diplomat în științele drogue-chimice-famarceutice.

■

Culturale

Elevii liceului Grănicerec din Năsăud au interprins o excursiune în județul Bistrița-Năsăud, în special în partea nordică dând mici reprezentații teatrale urmate de coruri bine organizate de harnicii profesori, d-nii: Domide directorul liceului. dr. Țiple, Bujor, Bichigean, Scridon și alți care au format o societate din micile venituri sub numirea de „Societatea de propagandă culturală și deșteptarea poporului Grăniceresc".

■

Aflăm că s'ar fi luat măsuri de Ministrul de Răsboi pentru formarea unui Batalion de grăniceri la Năsăud care va purta numele de „Grănicerii lui Marte de pe Valea Someșului".

Sanitare

In județul Bistrița-Năsăud bântuie o boală infecțioasă necunoscută până în present, zilnic sunt anunțate în fiecare sat câte 5-6 cazuri mortale. Sunt necesare grabnice ajutoare.

■

Diverse

In curând va apare la Năsăud o gazetă locală sub titlul „Grănicerul" a cărui director va fi d-l Tișca directorul băncii „Mercur" din Năsăud.

■

In urma votării legii pentru drogherii și depozite se va ține congresul tuturor farmaciștilor proprietari de drogherii și depozite precum, și toți droguiștii din întreaga țară.

Toți domnii farmaciști și droguiștii sunt rugați a trimite de urgență adresele D-lui vice-președinte S. Rozsa și drt. diplomat I. Știopu, secretar, ambi aleși în mod provizor de Asociațiune, str. Șaguna No. 20 Cluj.

■

In sinodul diecezei reformate din Cluj s'a adus deciziunea ca în toate parohiile reformate să se înființeze școli primare cu limba de propunere maghiară

■

Duminecă s'a format în Cluj Asociația spitalelor evreești din România, care are de scop zidirea de spitale evreești și în primul rând zidirea spitalului din Cluj, care va fi zidit cu condițiuni moderne cu 500 paturi. Aci se vor primi numai evrei din întreaga țară.

Pentru zidirea lui se va face o colectă publică în cercurile evreești.

■

D-l Charles Goodwin, consulul englez din Cluj, a plecat la Timișoara.

---

siunea sau propritatea unui domnitor străin, nici prin moștenire, nici prin căsătorie, nici prin cucerire, pentrucă nu domnitorii își aleg statul, ci statele își aleg domnitorii. Prin moștenire domnitorul nu primește statul în proprietate, ci primește numai dreptul de a guverna statul!

Cine poate să vadă în aceste păreri ale lui Kant alta, decât adânca amărăciune a patriotului german, întristat pentru perderea pe care a avut-o țara sa, luându-i-se teritorul de pe malul stâng al Rinului? De aceea declară categoric, că în viitor „nici unul dintre statele existente; fie mici, fie mari, să nu poată fi acaparat de alt stat, nici prin moștenire, nici prin schimb, nici prin cumpărare, nici prin donațiune.

Trecând la adevărata temă a lucrării sale, Kant stabilește adevărul, că starea de pace între oameni, deci și între state, nu e o stare naturală, pentrucă starea naturală e tocmai cea contrară: ura, dușmănia, cearta, lupta, războiul, atât între oameni, cât și între state. Starea de pace trebue deci creiată, după ce ea nu există. Și pentru a fi creiată, statele, popoarele, trebue să lege învoială între ele, că-și vor respecta drepturile. Trebue să lege contract de alianță, care se deosebește de contractul de pace întru atâta, că acesta pune capăt unui singur război, celălalt tuturor războaielor pentru totdeauna. Alianța aceasta, federația statelor, nu are de scop acapararea vreunei puteri asupra a tui stat, ci numai asigurarea și garantarea libertății pentru stat, pentru toate statele aliate, astfel, că în interiorul său fiecare stat să se poată mișca după cum voește și după cum cer interesele și voința cetățenilor, cari formează statul.

Kant voește deci o înțelegere și o alianță *între state*, pecând abatele Saint-Pierre era pentru o ligă de pace *între domnitori*.

A fost cetită, lăudată, aplaudată, tradusă în multe limbi, și lucrarea lui Kant, iar lumea și-a urmat cursul, ca mai nainte, cu războae, și după lungi și inutile vărsări de sânge, cu legarea de păci vremelnice, pentrucă o pace eternă, propagată chiar și cu competența și iscusința unui Immanuel Kant, nuși făcuse drumul până la inimile și mințile acelora, cari ar fi avut chemarea și datorința, să dee încorporare acestei idei divine, să o înfăptuească.

Au mai scris și alții, mulți, despre necesitatea inaugurării unei perioade mai lungi de pace, despre pacea eternă între state și popoare, astfel că există o literatură întreagă în materia aceasta, care sigur, că nu era necunoscută fostului president al Statelor Unite americane *Wilson*, atunci, când a eșit și el, în cursul războiului mondial, în publicitate, cu ideia înființării unei *ligi a națiunilor*, — după încheierea războiului, — care va avea să împiedece în viitor orice conflict între popoare și state, prin urmare, să împiedece vărsările de sânge, se împedece războaiele.

Va fi cunoscut Wilson toate părerile lansate în trecut în favorul unei păci eterne, necesare omenimei, dar ideile sale nu le-a împrumutat dela nici unul dintre scriitorii de mai nainte, cari au tratat chestia păcii eterne. Ideile lui Wilson sunt *originale*, sunt *ale lui*. Pentrucă, pe când unii din trecut spuneau, că pacea eternă depinde dela *domnitori*, fiindcă armatele ale lor sunt, iar alții ziceau, că pacea eternă depinde dela *state*, dat fiind, că statele votează recruții cheltuelile de războiu, iar fără bani războaiele se știe că nu se pot purta: Wilson a venit la convingerea, că pacea eternă depinde dela popoare, *dela națiuni*. Cum însă în Europa statele nu sunt astfel compuse, ca fiecare popor să aparțină în întregime acolo, unde îi este locul, întâi de toate au se fie arondate din nou statele din Europa, formânduse state *după națiuni*, și apoi să se institue un consiliu al națiunilor, care să aplaneze în viitor orice conflict ivit între națiuni și se împedece isbucnirea de noui războaie între ele.

Cumcă partea a doua din proectul lui Wilson, împedecarea în viitor a războaielor, cu ajutorul ligei națiunilor și al comitetului executiv al acesteia, va putea să fie realistă, în un viitor mai apropiat ori mai îndepărtat, nu putem să știm astăzi. Se poate că da, se poate că nu. Partea primă a proiectului său, însă știm că spre bucuria celor mai multe popoare din Europa, e realizată și executată de mult. Inainte de războiu exista un popor polon, o națiune polonă, dar nu exista un stat polon. Acum există. Există o Românie mică, acum există o RomânieMare, cu aproape 20 milioane de locuitori. Exista o Serbie mică, acum există o Jugoslavie, bine lărgită și există o Cehoslovacie, care earăși nu exista mai 'nainte.

Ideea lui Wilson că tot ce e de o limbă și o lege, să fie la olaltă, să se unească într'un stat național, — s'a realizat deci; și acesta e începutul, un norocos început pentru ajungerea la pacea eternă, fiindcă prin faptul că fiecare națiune formează un întreg pentru sine, mărul de ceartă dintre vecinii cu poporațiune mixtă și nepotrivită în cadrele statului lor, a dispărut și au încetat și frecările și nemulțumirile interne în statele cu mai multe națiuni. Și fiind acum Europa astfel împărțită în state după națiuni, e aproape sigur, că după ce se vor consolida și întări toate, după fiecare din ele se va pune pe muncă din greu căutând să țină concurența cu celelalte, pe toate terenele: „pacea eternă se va înstăpâni singură pe pământ" fără ligi, fără consilii supreme, fără regulamente pentrucă nici un stat nu va avea ce să pretindă dela celălalt, și prin urmare pentru ce să-i declare războiu. Și va fi și timpul, pentrucă destul s'a distrus, destul s'a pierdut: e vremea să se mai și facă acum câte ceva, să se producă, și încă cât de mult, pentruca învitor nu statul acela va fi bine văzut și temut, care va avea armata cea mai mare, ci acela care va putea produce mai mult prin munca cetățenilor săi, și va fi materialiceste mai bine situat.

Singurul magazin din București care execută în mod ireproșabil ori ce comandă de croitorie mi-tară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN
CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

Cultura morală

Vreai să dai cultură poporului, trebuie să cunoști vremurile în cari trăiești.

Fostau vremuri când neamul românesc era în lanțuri, era în jug băgat, lovit, chinuit, bătut, frânt în roată.

Azi sunt alte vremuri! Soarele libertății ne luminează și nouă. Liber este neamul românesc azi pe soartea sa. Ca această soarte să fie fericit, neamul românesc trebuie să-și clădească dumnezeeștile temeiuri ale moralității. Puterea morală este maica libertății, apărătoarea libertății coroana vitejiei. La temeiurile culturei morale, stă tăria caracterului, simțul onoarei și îndrăzneala voinței cinstite.

Cât de departe stau mulți fii rătăciți ai neamului de aste trei virtuți, cari numai prin cultură morală se pot câștiga! De bună seamă că ar plânge înțeleptul Heraclit de-ar trăi astăzi între noi.

Celce nu are cultură morală, nu are temeiurile caracterului, nu poate fi folositor nici sieși, nici neamului său. Individul lipsit de cultură morală, trăește în lanțurile sufletești ale neștiinței, ale pornirilor nefrânate, nu este binecuvântare nici pe gândul nici pe fapta lui. El este de prisos în tot locul.

Un om imoral nu are loc în societate, căci nu-l primește inima și înțelepciunea noastră, nici ca prietin, nici ca vecin, nici ca frate, nici ca soră. Un om imoral ne supără chiar și numai prin al vedea.

De astfel de figuri caraghioase râdea înțeleptul Democrit, chiar cum am râde și noi când am vedea un car la care sunt prinși înainte doui măgari, iar îndărăpt doui armăsari voinici.

Oamenii imorali au ochi și nu văd, au urechi și nu aud, — iar de altă latură patimile afurisite îi trag tot înapoi până în adâncurile prăpastelor.

Adese vedem în vremurile noastre oameni a căror purtare este din cale afară abnormală, deșănțată, oameni închipuiți, fățoși, oameni de gâlceavă, porniți spre vătămarea semenilor lor, spre brutalitate spoită, oameni încrezuți, oameni cu suflet schilod, cari își ascund obrazul hâd sub ceara moale ale unei falșe culturi.

Adevărata cultură se începe cu cumpătarea, cu măsura, cu moderațiunea, cu modestia. Cea mai de căpetenie virtute cetățenească este cumpătul, buna chibzuială, tactul social, modul în care și cu care cineva face un lucru. De aci se cunosc înțelepții dintre cei zmintiți!

Bunul Dumnezeu să de-a neamului românesc întâi de toate, oameni cumpătați, oameni de treabă, oameni lipsiți de păcatele aroganței, vanității și ale egoismului.

Din cultura morală izvorăsc virtuțile — iar din păcat crimele, — zice un filozof francez.

Vrei să dai cultură poporului, dăi întâi de toate seriozitate morală, dăi comoara cea mai scumpă: tăria și zelul moral — fă-l întâi de toate sobru, cumpătat întru toate!

Cluj, la 17 Iulie 1921

(ss.) *indescifrabil.*

Aflăm că s'a luat de către ministerul dispoziția ca în vederea accelerării proceselor dela consiliul de război, să se înființeze câte o secție a consiliului de război în locul tuturor fostelor curți marțiale de pe teritoriul Corp. 6. Măsura e cât se poate de bine venită.

■

Din cauză că nu se pot găsi la București locuințe necesare personalului și biurourilor, Casa centrală a muncei din Cluj și-a amânat plecarea cu câteva săptămâni.

■

Direcțiunea generală a C. F. R. a luat măsura să nu se mai acorde funcționarilor din serviciul său decât un număr anumit de permise de liberă călătorie.

S'au menținut însă permisurile cu caracter temporar.

■

Primăria Cluj a dispus constituirea unei comisiuni care va supraveghia aplicarea prețurilor maximate.

■

Mare reducere de prețuri la firma Diamanștein și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

■

Dacă doriți să cumpărați eftin roice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Ziarul „Voința", ocupându-se de modul cum se recpectă prețurile maximale, scrie câteva inexactități cari trebuesc rectificate.

Astfel spune că la caleneaua „Europa" se ia 5 lei pentru un „cointreau" și 4 lei pentru un „schwartz", interesându-ne și cercetând lista de prețuri a localului am constat că un cointreau se plătește lei 3, iar un schvartz 1.50. In ceiace privește orchestra se incasează o taxă de 3 lei în locul obicinuitei chete care se face în celelalte localuri de consumație.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

DACĂ DORIȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Corpurile Legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 17 Iulie.

Se votează în ședința de zi reforma agrară din Ardeal până la art. 29, iar în ședința de noapte până la art. 81.

Obiecțiunile făcute de deputații sași au fost disconsiderate.

Ședința dela 18 Iulie.

Prezidează d-l V. Chioreanu. Pe banca ministerială d-nul Argetoianu.

Se ia în discuție proectul de buget al statului. Vorbește d-l Angelescu, raportul bugetului.

Ia cuvântul apoi d-l Pistiner care acuză guvernul că a venit prea târziu cu bugetul. D-sa arată că nu s'a suprimat nimic din inutilități și sinecure și că prin urmare bugetul prezentat s'a făcut în spirit de risipă a banului public.

SENATUL

Ședința de deschide sub prezidența d-lui general Coandă. Pe banca ministerială iau loc d-lui Titulescu și Cudalbu.

D-l Dragomirescu cere aplicarea răspunderilor, d-l Urlici acelaș lucru.

Se citesc apoi declarațiile opoziției pentru retragerea din parlament și dizolvare.

In numele partidului național din Ardeal citește d-l Mețianu. D-l Paul Bujor în numele țărăniștilor din vechiul regat și d-l Nistor în numele partidului Unirii din Bucovina.

In numele partidului liberal. D-l Alexandru Constantinescu voește să cetească declarațiunea, dar majoritatea îl împiedică făcând un tumult îngrozitor. Din această cauză ședința este suspendantă de trei ori.

La redeschidere d-l președinte Coandă arată că trebue lăsată liberă exprimarea voinței.

D-l Al. Constantinescu păstrează o atitudine impasibilă și ironică. După ce se face puțină liniște; d-sa citește declarația făcută și la Cameră de d-l I. G. Duca.

D-l Cudalbu răspunde făcând acuzații partidului liberal.

D-l Paul Bujor acuză pe d-l Cudalbu că după ce s'a ridicat datorită sprijinului liberalilor, acum când nu mai are nevoe îi părăsește

Intreaga opoziție se retrage din Senat, afară de d-l Pop din partidul național.

O domnișoară
care cunoaște lucrările de birou precum și dactilografia, se caută la un birou comercial.
●
Se cere să cunoască limba română.
● Adresa la ziar sub 50. ●

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Ultime informații

(Prin fir special dela cor. esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Comitetul executiv al partidului țărănist din vechiul regat, întrunit Duminecă, a dat libertate comitetului parlamentar să trateze colaborarea sau fuziunea ce va găsi de cuviință.

Eri, comitetul parlamentar a decis fuziunea cu parte din membrii partidului țărănesc basarabean.

In urma acestei hotărâri și după înțelegerea care a avut loc, au trecut în partidul țărănist următorii deputați și senatori basarabeni: Pan Halipa, Buzdugan, Cazacliu, Sfeclă, Minciună, Ilie Pârvu, Nemțeanu, Holban, Codeanu, Caisani, Stere precum și d-l dr. Lupu.

După primirea înscrierilor d-nii Mihalache, Madgearu și Lupu s'au dus la d-l C. Stere invitându-l la consfătuirea ținută la Majestic unde au vorbit d-nii Stere, Mihalache și Buzdugan.

Majoritatea parlamentarilor partidului țărănesc basarabean precum și majoritatea comitetului executiv au rămas alături de d-l I. Inculeț.

Incercările țărăniștilor de a rupe câțiva deputați dela partidul național din Ardeal au rămas fără rezultat.

In urma acestui fapt se vor produce mari consecințe politice.

Iată ce spune „Adevărul" despre cum se dezemnează noua situație politică: se vede clar că deoparte se găsește grupul liberal la care se adaogă d-nii Maniu, Inculeț, Nistor și Iorga, iar de altă parte d-nii Mihalache, Lupu, Stere și o parte a guvernamentalilor care voesc compromis cu țărăniștii pentru a împiedica venirea la putere a partidului liberal.

■

Eri la ora 12 a sosit în București Dickinson vicepreședintele Ligii Națiunilor împreună cu doamna și domnișoara. A fost primit la gară de reprezentantul ministerului de externe precum și de întreg personalul legației engleze.

■

M. S. Regele a primit eri dimineață în audiență pe d-l C. Argetoianu, iar după amiază pe d-l Vaida-Voevod. De asemeni a fost primită în audiență de Suveran delegația ligei chiriașilor în frunte cu președintele ei d-l Rădulescu.

■

Armistițiul cu Anglia este respectat cu desăvârșire de irlandezi cari cu mare prietenie decorează cu flori automobilele cu trupe engleze.

Ziarul „Sinday Observer" spune că niciodată n'a fost între Englezi și Irlandezi o prietenie mai mare.

■

Ofensiva greacă progresează.

■

Monitorul oficial publică decizia ministerului de război instituind o comisie de anchetă pentru gestiunile campaniilor din 1916 și 1918.

■

D-l N. Iorga a declarat de mult că d-sa nu poate sta lângă d-l Stere; același declarație a făcut-o și d-l Inculeț.

Rămâne să se vadă ce va face d-l I. Maniu.

TELEGRAME

America ajută refacerea Franței

50 ingineri americani au sosit în Franța și lucrează la refacerea regiunilor devastate din nord.

Starea rea din Rusia.

Situația din Rusia e din ce în ce mai rea; lipsesc alimente și holera bântue cu furie. Patriarhul din Moskova s'a adresat archiepiscopilor din York și Kanterbury, cerând ajutoare.

Japonia și dezarmarea

Reuter, 18 Iulie

Japonia a acceptat cea din tâiu propunerea lui Harding, cerând însă preciziuni.

Franța și Silezia de sus

Guvernul francez a comunicat o notă oficială cu privire la Silezia superioară, arătând că Germania nu inspiră încredere, prin sporirea trupelor; ea pregătește desigur un eventual războiu cu Polonia. Guvernul francez cere mărirea efectivelor interaliate din Silezia-superioară, și se declară gata de-a trimete noui trupe, a căror trecere va fi efectuată cu îngrijirea Germaniei.

Harding și Franța

Intr'un interwiev dat unui redactor al ziarului „Excelzior", a asigurat Franța de toată dragostea ce-i poartă.

Bancnote falșe în Bulgaria.

Poliția din Sofia a arestat pe grecul Poponsis, care schimba în diferite orașe bulgare, bancnote falșe engleze de 5 lire.

Presa Germană și Briand

Presa Germană continuă a ataca pe Briand, acuzându-l de șovinism și nepricepere a situației internaționale.

Cetiți „Infrațirea"

Activitatea studențimei de pe „Câmpie și Mureșul superior"

Producțiunile din zilele de 10 și 12 Iulie la Mociu și Mureș-Ludoș.

„Cercul studențesc Câmpia și Mureșul superior" abia după o existență de abia câteva luni după manifestațiile culturale ținute în Târgul-Mureș și Reghinul Săsesc, în vacanțele de Paști, cu multe și mari jertfe în zilele de 10 (Dec) și 12 (Sf. Petru și Pavel) Iulie, au aranjat din nou două producțiuni împreunate cu dans în Mociu și M Ludos prestând astfel o activitate, care cu drept cuvânt se poate numi rodnică și care ne dă cele mai mari speranțe în ajungerea scopului fixat.

Producțiunile, față de timpul scurt, de care dispune studențimea astăzi și față de împrejurările grele, cari împiedică în mod simțitor orice manifestație de acest gen — au fost bine reușite. Președintele cercului, d-l A. Ceușeanu care în conducerea acestor manifestațiiuni a avut de întîmpinat obstacolele cele mai mari, în cuvântările de deschidere, arata menirea și rolul studențimei de azi, bazate pe un adevărat idealizm, prezentându-ne astfel scopul măreț al acestei soțietăți, pe care Dsa a conduce cu atîta pricepere și energie.

A fost potrivit ales și bine declamat fragmentul prim din „Sentinela Română" de Alecsandri mai puțin reușit monol gul „Kodak", din cauze independente de actor; bine executat „Cântecul de leagăn" de Brahmsop. 49 la vioară și armoniu; mult de dorit, lasă însă corul, fiind înjghebat la înțală și compuus din preaputine elemente; drăguțe câte-va cântece pentru soprano și pe deplin reușite comedia „Nobila cerșetoare" a lui Alexandri (în Mociu) și poemul istoric „Zorile" al lui St. A. Iosif (în Ludos).

Nu putem trece cu vederea frumosul găst al Dnei Anișiu din Mociu care, însuflețită de măreția momentelor, a păsit pe scenă cu declamața „Plugul clăștămat" de Alexandri câștigând admirația ascultătorilor.

Ne umple de cea mai mare admirație bunăvoința și dragostea arătăta de cei cari în adevăr sunt chemați a sprijini studențimea, ceaece cu durere nu se constată decât pe Câmpie și în puține alte regiuni. Amintim cu cea mai mare plăcere familiile: Dr. Liviu Dan, Dr. Emil Mureșianu, I. Anisiu din Macin; familiile Bota, Badin, Dr. Oltean, Ciulcam și Morar din Ludos.

Bucurându-ne de spiritul de care-l stăpînită studențimea de pe „Câmpie și Mureșul superior" îi dorim ca prin neobosita muncă ce o depune săși ajungă pe deplin scopul pentru care luptă. *Coresp.*

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU ȘI PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquareil și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara infine tot ce se înrudește cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3,

SEDII: C. Stefea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68. Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17.

„Țânțarul"

Știri de peste hotare

Prințul de Galles invitat să viziteze Japonia.

Guvernul japonez a invitat pe prințul Galilor, moștenitorul tronului britan, ca cu ocazia călătoriei sale în India, să viziteze și Japonia.

Intre Lloyd George și de Valera.

Conversația din 15 Iulie între Lloyd George și de Valera a durat până târziu noaptea; un comunicat oficial anunță că nimeni n'a mai luat parte la convorbirea, care va urma și în zilele următoare, care a avut caracterul unei expuneri libere a vederilor asupra problemei Irlandeze.

Pasici bolnav.

Primul ministru Pasici e greu bolnav; starea lui prezintă oarecare îngrijorare.

Conflict între Polonezi și delegatul papal.

Delegatul papal din Silezia superioară, Monsegniorele Ogno s'a exprimat odată cu ocazia înșelărilor ce-au avut loc în Bentheu, că vina lor o poartă guvernul polonez; în consecință, guvernul a cerut Vaticanului rechemarea Monsegnlorului Ogno.

Vizita moștenitorului japonez la Vatican

Papa a primit cu onoruri deosebite pe principele Hiro-Hitto, moștenitorul tronului japonez.

Accidentul expresului Amsterdam—Paris

Marele accident suferit de expresul Amsterdam—Paris, se datorește unor răufăcători.

Politica Italiei

Președintele consiliului, Bonomi, se străduește să facă o împăcare durabilă între fasciști și socialiști. Președintele camerii, de Nicola, a revenit asupra demisiunei sale.

Krasin și capitaliștii

Krasin a raportat guvernului sovietelor necesitatea indispensabilă a unui acord pentru darea de concesiuni capitaliștilor străini.

Desarmarea în fața societății națiunilor

Comisiunea armamentelor din Societatea Națiuni or, a ținut prima ședință Sâmbătă, examinând problema desarmării.

Recordul înălțimei

Aviatorul Kirsch a bătut recordul înălțimei, atingând 10.600 metrii.

Conferința anglo-irlandeză pentru pace

Comunicatul oficial arată reluarea pe Luni a conversațiunilor între James Craiges primul ministru al Irlandei de Nord, Lloyd George și Devalera în chestiunea irlandeză, Schimbul de vederi până acum s'a desfășurat într'o atmosferă foarte prietenoasă și s'a realizat un mare pas spre înțelegere.

Cu ocazia sosirei lu Devalera la conferință, s'au desfășurat scene emoționante. Printre mulțimea imensă care aștepta sosirea lui Devalera, se găseau sute de femei irlandeze care în genunchi se rugau pentru un rezultat favorabil.

Societatea de petrol „Govora"

Societate Anonimă Română pentru exploatarea, Industria și Comerțul Petrolului și Gazelor Naturale.

Capital 9,250,000 lei putând fi sporite până la 50,000.000 lei

Capital inițial 9,250.000 lei a fost împărțit în 18.500 acțiuni la purtător á 500 lei valoare nominală fiecare din care 9,000.000 lei a fost subscris în numerar. iar restul de 250.000 reprezintă aportul social al Societății „Govora-Călimănești" constând din diferite drepturi acordate de această, Societații de Petrol Govora.

Capital în numerar a fost subscris de următoarele firme și persoane.

1	Banca Românească	Lei	1,000.000
2	Banca Agricolă	„	1,000.000
3	Banca Comerțului Craiova	„	500.000
4	Banca Generală a Țării Românești	„	500.000
5	Societatea Credilul Minier	„	500.000
6	Societatea Petrolul Românesc	„	500.000
7	Firma L. Berkovitz & Co.	„	500.000
8	I. M. Demetrescu	„	1,000.000
9	Inginer Virgil Alimănișteanu	„	500.000
10	Inginer G. Fratostitzanu	„	500.000
11	D. M. Câmpeanu	„	400.000
12	V. Tretinescu	„	200.000
13	Inginer M. Răduescu	„	100.000
14	M. Zentler	„	150.000
15	Societatea Govora Călimănești	„	1,650.000
		Lei	9,000.000

Societatea Govora — Călimănești aduce ca aport pentru suma de Lei 250.000 obligațiunea de a efectua pentru Societatea de Petrol Govora transporturi pe liniile ei ferate, furnizarea curentului electric, dreptul de a instala conducte de petrol, apă, gaz etc. pe terenurile sale, precum și cesiunea dreptului stipulat în art 15 alin. 2 din legea pentru exploatarea stațiunilor balneare din 13 Aprilie 1909 și art. 31 din statutele Societății Govora Călimănești.

Primul Consiliu de Administrație numit pe 4 ani se compune din Domnii: Al. Stefănescu, C. C. Arion, C. Neamțu Inginer I. Demetrescu, Adolf Bercovitz, Inginer V. Alimănășteanu, D. M. Câmpeanu, V. Tretinescu, Gr. Procopiu, Jean M. Demetrescu, Micu Zentler, Nicolae Budurâscu, Inginer M. Rădulescu și Romulus Angelescu.

Cenzori au fost numiți Dnii: C. Popovici, Al. Carianopol, C. Ionescu, C. Pantazi și M. Stanovici.

Cenzori supleanți Domnii: Mihail Săndulescu, Emil Costinescu. D. Bărgăoanu, Pascal Cantargef și Hrist. Dimos.

Director General Dl. Inginer G. Fratostitzeanu.

Societatea a fost constituită în urma avizului Ministerului de Industrie și Comerț No. 15349 din 2 Iunie 1921, prin actul autentificat de Trib. Jilov Secția Notariat No. 12924 din 11 Iunie 1921, iar autorizarea legală de funcționare s'a dat de Trib. Ilfov Secția I-a Comerciala cu sentința No. 328 din 29. Iunie 1921. publicată în Monitorul Oficiul No. 74 din 7 Iulie 1921.

După întrunirea avută cu Lloyd George, Devalera a declarat corespondentuuli unui ziar că toate sforțările tind spre nivelarea dificultăților ivite în problema irlandeză, însă pentru un moment este nevoie de o absolută tăcere, în interesul bunului mrs al negocierilor. Devalera nădăjduește însă că pacea va fi restabilită între Irlanda și Anglia, de oarece nici-odată speranțele nu au fost mai frumoase ce astăzi.

Intoarcerea misiunei Franceze din America

Intors din misiunea sa în America, cu succes îndeplinită, mareșalul Fayolle a sosit la ora 1, la Paris. A fost salutat, la gara Saint Lazare, de locot.-colonel Hogues, din casa militară a președintelui republicii.

Mareșalul, emoționat, a exprimat părerea de rău ce i-a pricinuit moartea lui Lipmann, ilustru tovarăș al misiunii. A spus impresiunea fericită pe care a avut-o în America de nord, în Canada ca și Statele-Unite. „Franța e iubită — a zis mareșalul; — prestigiul ei n'a fost nici odată mai mare ca acum".

Noul ambasador al statelor-unite la Paris

D. Briand, primul ministru francez, și toți miniștri aflători în Paris, s'au dus la gara St. Lazares spre a primi pe d. Herrick, noul ambasador american din Paris. La coborîrea din trenul special care-l aducea din Havre, noul amabasador a fost salutat călduros de toți miniștri. Apoi, d. Herrick a plecat în automobil spre vila pe care și-a închiriat-o pentru vară.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la **CZINK** Cluj strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

22

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

O DISTINSĂ societate de asigurare angajează un achizitor de prima forţă, ca funcţionar. Pot oferta numai domni cari cunosc toate ramurile de asigurare. Adresa la ziar. 887

DOMNIŞOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum şi dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

VILĂ cu etaj în apropiere cu grădină de un jug. cu pomi roditori, cu grajd din beton şi cu stupină de vânzare cu preţ convenabil: Strada Regală (Majális) 31. Se pot vedea dela ora 12—2 p. m.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pioniţă.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 usa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI roib de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secueu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găseşti de vânzare la toţi vânzatorii ziarului Infrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

ROCHIE elegantă bleumarine, brodată, nouă, de vânzare FOARTE IEFTIN. A se adresa la ziar.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Reclama 789 894

Academia Comercială din Cluj.

No. 99—1921.

Licitaţie.

Se aduce la cunoştinţa publică că în ziua de 25 Iulie după masă la orele 6 se va ţine la Academia Comercială din Cluj (Strada Gen. Gheorgescu) licitaţie pentru furnizarea unei cantităţi de 15—20 vagoane lemne necesare acestei instituţiuni.

Ofertele se vor depune în scris.

Direcţiunea.

ADMINISTRAŢIA ECONOMICĂ A ORAŞULUI CLUJ.

No. 4038—1921. Cons.

Concurs

pentru ocuparea:

1. Unui post de măestru rotar, care e versat a lucra şi cu maşini.

2. Unui post de vopsitor de trăsuri (satler).

Cererile sunt a să înainta până la 31 Iulie, împreună cu documentele ce posedă, — pe lângă fixarea retribuţiunilor, — la registratura Cons. Oraşului.

Cluj, la 15 Iulie 1921.

896 *Administraţie Centrală a oraşului Cluj.*

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa

Societate Anonimă

Purtătorii chitanţelor provizorii emise cu ocazia subscripţiunei celor 100.000 acţiuni (Emisiunea II-a) ale Societăţei „Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A." sunt avizaţi că preschimbarea chitanţelor menţionate, purtând dovada efectuărei tutulor vărsămintelor, contra titlurilor provizorii se va efectua depe acum la Băncile următoare:

La Bucureşti: Banca Agricolă,
„ Chrissoveloni,
„ Comercială Română,
„ Generală a Ţării Româneşti,
„ Marmorosch, Blank & Co,
„ Naţiunei,
„ de Scont a României,
„ Ţărănească,
Creditul Technic.

La Cluj: Banca Agrară,
„ Centrală pentru ind. şi comerţ S. pe Acţi Intreprinderile Forestiere Române S. A.

La Sibiu: „Albina" Institut de Credit şi Economie.

La Timişoara: Banca Timişoarei şi Soc. Comunală pe Acţiuni. Banca „Patria", Banca Comercială Română.

La 1 August se va începe efectuarea plăţei dividendului pe exerciţiul 1920, stabilit de către Adunarea Generală Ordinară a Acţionarilor ţinută la 30 Iunie a. c., de Lei 100 pentru acţiunile primei emisiuni şi de Lei 7·50 pentru acţiunile emisiunei a două în schimbul cupoanelor respective la ghişeurile Băncilor următoare

La Bucureşti: La Banca Marmorosch, Blanc & Co.
La Creditul Technic
La Cluj: La Banca Agrara
La Sibiu: La „Albina", Institut de Credit şi Economie
La Timişoara: La Banca Timişoarei şi Soc. Com. pe Acţiuni
La „Patria", Banca Comercială Română.

898 *Consiliul de Administraţie.*

Covoare.

Lucrate foarte artistic cu motive vechi româneşti calitatea cea mai fină se pot găsi şi comanda numai în SIGHETUL MARMAŢIEI (Jud. Maramureş) la:

876

Matias Czernak

Comersant.

Dimensiunea lat. lung.	Felul covorului	Preţul Lei
50/50	Covor de scaun	75
50/60	Pernă pentru divan	180
60/130	Covor de pat	240
80/190	Covor de perete	450
100/150	Covor de birou	450
150/200	Covor de salon (cameră)	900
200/300	Covor de salon (cameră)	1800
250/350	Covor de salon (cameră)	2625
150/300	Covor de dormeze	1350
300/400	Covoare de salon (camere)	3600

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

Toată elită Clujului îşi de întîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.

329

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Uzina electrică a oraşului

Conducerea societăţii „GAVZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 148

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 **Piata Unirei No. 5.**

Se caută

2—3 camere şi bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se şi mobilierul din case.

A se adresa la Administraţiei ziarului Infrăţirea sub „Profesor".

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA şi RAPIDA

Constanţa-New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 de tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANŢA LA 2 AUGUST st. n. direct NEW-YORK

VAPORUL TRANSATLANTIC

THEMISTOCLES

de 16.000 tone, viteză 16 noduri

pleacă din portul Constanta la 10 August st. n. direct NEW-YORK

Vapoarele sunt acomadate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chior pentru pasag. de cl. III.

902 **Se primesc spre expediere şi mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 şi Sucursalele: GALAŢI, strada Speranţei No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANŢA,** strada Traian No. 15

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăţi 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 132
PENTRU
MICA PUBLICITATE

CAFEA

Prăjită și rășnită
cacao ceai
ciocolată

639 **Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la**

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaștină ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Cumpăr casă

compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.

Oferte a se adresa urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu". ○○

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

502 **Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în**

CLUJ,

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

---

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă primă, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??

La „Regele Pârjoalelor"

IOSIF RAPOLTI

„Restaurantul ELISABETA"

Strada Erzsébet

unde vreau să mănânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.

Dece?

Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.

Telefon 13-64. 678

Atențiune!

IATĂ ÎN CE HAL AJUNG MINELE celor suferinzi de

PODAGRĂ SAU GUTĂ

boală datorită acidului Uric din singe

Ce trebue de făcut?

Trebue să-l topim și să-l alungăm din singe acest lucru se obține printr'o cură rațională cu

UROLIZINA

de bază-ce urolizina topește și gonește acidul uric din singe.

Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio. așa-fel se vindecă o boală care îți arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric. cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datorește boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuințare întovărășește fie-care flacon. De avut în toate farmaciile și drogueriile din România. –

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

DROGUERIA „VIORELIA"

○○○○○○ CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15. ○○○○○○

Administrația ziarului „INFRĂȚIREA" primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

DACĂ VENIȚI LA BUCUREȘTI
vizitați Restaurantul:

„AMICIȚIA"

lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")

unde veți găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" și vinuri fine ardelene și din vechiul Regat. ○○○

Grătar național!

897

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 275 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 23 Iulie 1921

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR[illegible]U No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UN[illegible] Director: D. TOME[illegible]

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.

Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

ROMÂNIA 3 BANI POSTA

Crepusculul bolșevismului

Telegramele vestesc lumii întregi că la congresul internaționalei a III-a, ținut acum câteva zile la Moscova s'a încercat răsturnarea lui Lenin de către opoziția condusă de Trotzky pe motivul că cel dintâi pactizează cu burghezia. Pe de altă parte Bukharin a arătat situația desperată a guvernului sovietic în interiorul Rusiei. Țăranii sunt cei mai mari dușmani ai bolșevismului, lucrătorii au început să'l părăsească în massă, chiar trupele roșii fraternizează cu revoluționarii care ocupă un sfert din întreaga Rusie.

Pentru întărirea comunismului, Trotzky cerea luarea de măsuri extraordinare adică continuarea și mai sălbatică a regimului odios propriu Moscovei. A învins cu mare greutate punctul de vedere al lui Lenin care preconizează reluarea legăturilor comerciale cu străinătatea.

Datorită mașinilor și obiectelor de prima necesitate pe care ni le va trimite străinătatea, argumentează Lenin, vom putea reface economicește Rusia și prin aceasta vom salva puterea. Țara ne va fi recunoscătoare pentru încercările de normalizare și datorită acesteia ne vom întări puterea gata să ne scape din mâni pentru a duce cu și mai multă tărie lupta pentru revoluția mondială.

Cam aceasta a fost argumentarea lui Lenin cu care a convins massa confuză și inculță a sovietului central.

Învins în America și Europa, datorită instinctului de conservare socială pe care societățile civilizate îl au înir'un grad foarte înalt învins în propria lui țară, Rusia tuturor misticismelor și a pasiunilor populare dezlănțuite bolșevismul caută se facă compromisuri cu tot ce are mai necinstit și aventurier finanța internaționala pentru a-și salva puterea în interior și întreține o propagandă întinsă în întreaga Asie în speranța de a provoca măcar acolo revoluția mondială sau în cel mai rău caz de a păgubi interesele marilor puteri.

Faptul însă că bolșevicii cheamă în ajutorul lor ceea ce are mai detestabil sistemul capitalist burghez: finanța internațională, nu este o contrazicere monstruoasă între doctrinele pe care le au propovăduit și realizarea lor? De sigur că da. Atunci când a fost vorba de distrugerea unei civilizații creată de burghezie, atunci când comisarii poporului trăiau în casele burghezilor cu bani adunați de burghezi și foloseau automobilele lor, comunismul a mers. Cât mai mulți tovarăși la banchetul comunist și viitorul Rusiei era asigurat. Lucrurile viu nefericire dar veselii tovarăși s'au schimbat.

Țăranii nu vor să mai producă decât pentru casa lor, de oarece o industrie distrusă nu le poate furniza obiectele de care are nevoie. Afară de asta ei nu vor să trăească trăutorii cari mișună în jurul comisarilor poporului, poartă diferite titluri pompoase și au însărcinări cari de care mai fantastice.

Lucrătorul industrial constată cu o dureroasă desamăgire că nu ei sunt stăpânii, că pe spinarea lor s'a ridicat'o samă de oameni cari n'au nici meritul muncii nici al competinței și ochii lor au început să se îndrepte spre mica burghezie. Cât despre intelectuali și burghezi, câți, au mai rămas, de abia așteaptă ocazia să scuture jugul bolșevic.

Aceasta fiind situația se prezintă două soluții: 1. represiunea și mai sălbatică preconizată de Trotzky. 2. politica de concesionare a bogățiilor Rusiei străinilor.

A învins politica vânzării la suezat a Rusiei. Lenin a concesionat pe zeci de ani înainte toate minele și pădurile Rusiei și Siberiei unor consorții de Capitaliștii internaționali Capitalismul rusesc care crease în Rusia o industrie înfloritoare a fost distrus pentru a aduce în locul o ceată de aventurieri internaționali. Aceasta înseamnă aplicarea teoriilor comuniste. Pe de altă parte Lenin a fost nevoit să redea în Rusia libertatea micului comerț și să permită deschiderea fabricilor mici și mijlocii recunoscând dreptul de proprietate al foștilor posesori. Bolșevismul recunoscând dreptul de proprietate, bolșevismul renunțând la socializare! Se va spune: bolșevismului evoluiază. Cu toată această argumentare sofistică a prietevilor bolșevismului, vede ori cine că atunci când calci în picioare principiile pe baza cărora ai făcut o revoluție și a-i distrus o țară, nu înseamnă că ai evoluționat ci numai că doctrina d-tale e dezmințită de realitate, că faimentul întreprinderii politico-sociale de origină judeogermană se apropie. În curând, va veni ziua când Lenin și Trotzky refugiați în cine știe ce colț pierdut al lumii vor suspina melancolic: Ou sont les beaux jours d'Aranjuez? Atunci omenirea va fi salvată de visul urât care-i bolșevismul.

R.

Evenimentele zilei

Războiul greco-turc

Grecii progresează la sud de Kutahia, luând prizonier pe șeful de stat major al diviziei a IV-a turcești, respingând prin contra atac, violentele atacuri turce pe linia Afion-Karahissar. Turcii au lăsat pe teren 120 morți, 100 răniți, 5 mitraliere. Gunaris va pleca din nou la Smyrna. Kemal ar fi anunțat o retragere strategică, iar statul major turc și-ar fi mutat arhivele la Sivas.

Pacea anglo-irlandeza

După mai mult de cinci ani de neîntrerupte ostilități un răgaz a fost încheiat între republicanii irlandezi și guvernul britanic. În curând chiar se va deschide la Londra o conferință între Lloyd George și reprezentanții poporului irlandez împărțit în mai multe partide. orangiști, naționaliști și sinn-feineri, toți însă uniți în aceiași dorință de independență și de libertate.

Insula această cu bogate și întinse pășuni, „verdea Erinn" unde viața ar fi trebuit să fie voioasă într'un cadru mai luminos și mai vesel de cât sub cerul încetoșat al Angliei, vreme de veacuri a fost încercată de necontenite turburări. Cerul ei era înroșit de flăcările revoluției pământul ei stropit de sângele unui popor care se lupta nu numai pentru un ideal de libertate și de independență ci mai ales pentru a'și apăra religia. Căci la baza acestui conflict secular dintre Englezi și Irlandezi a fost lupta religioasă. Biserica catolică având la spatele ei un popor însuflețit de acel spirit de frondă și de independență al vechilor Celți era în luptă cu biserica anglicană aju ată de forța statului englez.

Negreșit că în lupta aceasta Irlanda a avut multe de suferit. Din pricina a uprirlor engleze mare parte din locuitori și-au părăsit căminurile și-au trecut oceanul pentru a și găsi o nouă patrie în America.

Istoria revoltei care însângerează Irlanda dela 1916 este prezentă tuturor. Nu vom anunți aci epizoadele tragice cari s'au perindat. Moartea prin foame a primarului din Cork, după 73 de zile de nemâncare, sintetizează minunat spiritul de sacrificiu al poporului irlandez. Vom nota numai faptul că guvernul englez, după ce păru o clipă aproape dezarmat în fața unei revoluții care creștea zi cu zi, devenind amenințătoare pentru siguranța statului, adoptă o politică de oprimare sălbatecă. Trupe și poliție din ce în mai numeroase fură trimise în Irlanda pentru a îneca în sânge o mișcare care însemna pentru guvernanți dela Londra o scădere a prestigiului Angliei și o primejdie pentru apărarea ei.

Tot ceiace se poate închipui mai aspru și mai nemilos ca mijloace de înăbușire fură întrebuințate pentru a pune capăt revoluției. Văzurăm executări în massă, deportări, incendii de sate și de orașe întregi, lupte de stradă și de ambuscadă, toate ororile și toate crimele războiului civil.

Nu putem spune ce va rezulta din desbaterile conferinței dela Londra pe care lumea din Anglia sătulă de atâtea grozăvii o primește cu frumoase nădejdi. Dar singur faptul că se deschid negocieri oficiale între Anglia și șeful partidului îndependenții irlandeze înseamnă o transformare radicală în aspectul chestiunei irlandei.

Conferința dela Washington

Conferința se va ține la toamnă. Guvernele aliate au două luni înaintea lor pentru a pregăti această întrunire a cărei importanța va fi considerabilă.

E probabil ca Briand să se ducă în America, de oarece parlamentul francez nu se va deschide înainte de Noembrie. Până acum nu se știe dacă Lloyd George va trece Atlanticul. De altfel, cei doi premieri, francez și englez, vor trebui să se întâlnească la sfârșitul lui Iulie.

Consiliul suprem va regula chestiunea Silezei superioare pentru ca starea de lucruri să nu se agreveze. Timpul însă nu lucrează pentru apropierea punctului de vedere francez de cel englez.

Briand a spus la Senat că Conferința din Washington, a vă îndrepta unele lucruri pe care victoria n'a putut să le îndrepte în întregime.

Președintele consiliului a spus: „Când ni s'a prezentat din Versailles ni s'a spus: Nu vă aducem granițe naționale. Dar ce sunt granițele naturale față de garanția Angliei și Statelor Unite? „Ori de unde știm că convorbirile de la Washington nu va îngădui îndreptările necesare siguranței popoarelor?" De ce natură pot fi aceste „îndreptări?"

Să nu se creadă că ar fi vorba de o alianță anglo-franco-americană. Guvernul din Washington și partidul republican și-au arătat intenția de a nu se amesteca în treburile Europei.

Anglia de când s'a deschis conferința imperială e absorbită de problemele Pacificului și Extremului prient. Pe de altă parte cum putem spera într'o limitare a înarmărilor când se încheie atâtea alianțe militare. La Washington se vor putea discuta condițiunile în care iar putea asigura pacea lumei. Și aceasta nu va putea fi realizată decât prin silirea germaniei de a renunța la intențiile ei imperialiste.

„Uniunea maghiară"

Un curent pentru democratizarea organizației maghiare din Ardeal.

„Uniunea maghiară" de subt prezidența baronului Josika și-a instalat sediul său la Cluj, în localul Liceului catolic Acțiunea pornită din sferele conducătoare ale bisericei catolice din Ardeal nici nu-și putea găsi un adăpost mai potrivit.

Rămâne acum ca, întinzându-și activitatea pe întreg teritoriul Ardealului. nu ua „Uniune maghiară" să facă dovada că reprezintă de fapt voința întregei minorități maghiare. În congresul ținut la Cluj, toți vorbitorii au făcut declarații și au propus soluții în numele populației ungurești, ale cărei dol anțe presupuneau că le tălmăcesc. Nici unul dintre organizatorii „Uniunei maghiare" n'au luat însă un contact prealabil cu păturile largi ale conaționalilor lor. Nici baronul Josika, nici d-l Gyarfas, nici d-l Sandor József, nici ceilalți foști prefecți sau primari ai regimului contelui Tisza n'au putut să afirme, — cum nu pot s'o facă nici astăzi, — că sunt într'adevăr agreați de națiunea maghiară din Ardeal ca fireștii conducători ai unui partid național unitar. Dimpotrivă, toate semnele ne îndrăznesc să presupunem că revoluția din 1918 a trezit și în sânul concetățenilor noștri maghiari un spirit democratic, nou, care nu se poate împăca ușor cu o conducere înghebată din toate rămășițele vechei oligarhii ungurești.

S'a scris în mai multe rândur ce e drept, că șovinismul și irredentismul maghiar se împacă în mod trecător, cu orice tendință extremistă cași cu orice dictatură „albă", numai pentru a ajunge zadarnicul vis: reconstituirea Ungariei. Evenimentele par să dovedească, încetul cu încetul, că această atitudine poate să fie aceea a unei anumite categorii de politicani din Budapesta, și ea a fost urmată, ici și colo, în unele orașe din Ardeal, dar bunul simț al poporului maghiar de pe aceste teritorii își caută un alt drum pentru a-și asigura o existență cât mai liberă în hotarele României mari.

Așa se și explică pentruce, în special secuimea, a rămas departe de organizația „Uniunei maghiare, iar știrile mai noui din Târgul Mureșului și din alte importante centre ungurești, vorbesc despre o vădită ostilitate față de actualii conducători, cam improvizați, ai partidului național maghiar înființat la Cluj.

O pronunțată mișcare pentru primenirea comitetului executiv, ales cu acest prilej, se desemnează pretutindeni. Secuii nici nu vor să audă despre „Uniunea maghiară" în forma ei actuală; în celelalte județe cu populație ungurească „Uniunea" nu se bucură de o primire mai bună și pretutindeni unde ideea activității politice a prins definitiv, există convingerea că o altă formă de organizație trebuie găsită.

Înregistrând aceste curente și frământări în sânul minorității maghiare, așteptăm o lămurire a situației, pentru a ști cu cine se poate sta de vorbă, — și cu cine nu.

Reforma agrară rusă

Socialdemocrații ruși arată într'un comunicat eșecul reformei agrare leniniste, prin care se micșorează treptat producția agricolă.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

In amintirea botanistului Willars

Din inițiativa D-lui Pirand, conservatorul muzeului de istorie naturală din Grenoble au fost adunate într'o sală specială, toate documentele și amintirile asupra vieții lui și lucrărilor ilustrului botanist Willars care, din simplu păstor, a devenit profesor de botanică la Grenoble, apoi membru al Institului Expoziția cuprinde caete de observațiuni, erbare, carnete de călătorie etc.

Laureații concursului general în Franța

Consiliul superior al Instrucției din Franța a reînființat Concursul general.

Fericită măsură! Căci în analele acestui concurs putem întâlni în auroră nume cari ilustrară mai târziu arta, literile sau știința. Lucrul acesta s'a spus de multe ori. Ceiace este mai puțin cunoscut sunt Subiectele cari aduseră acestor viitori oameni mari cei dintâi lauri.

Edmond About luă, în 1848 premiul de onoare de filozifie cu un subiect care atingea de foarte aproape toate chestiunile politice atât din arzătoare în epoca acela. Subiectul era acesta: „Să spui ce modificăre suferă drepturile și datoriile trecând din ordinea naturală în ordinea politică."

Berthelot și J. J. Weiss luară și ei premiul de filozofie: unul tratând despre „providență" celălalt enumerând „diferitele dovezi asupra spiritualității sufletului."

Emile Faguet luă premiul la disertația franceză cu subiectul "Ludovic al XI. pe patul demoarte dând sfaturi fiului său."

Cât despre celelalte compoziții în afară de disertatea franceză, de nu prea au variat în formă dela cel dintâi Concurs general care avă loc la 23 August 1747 dar locul dat marilor scriitori ai peaeacului al XIX. lea' lui Hugo, Michelet, Quinet și alții, a îngăduit o reînoire a materiilor cari începuseră să se epuizeze. Disertațiile latine sunt și acum triumful celor tari în teme cari uxcelează atribuind, într'o limbă pe deantregul ciceroniană, personagiilor istorice ale Remei și sentimentele inspirate prin frecventarea lui Seneca, Demostene sau Tácit.

La academia Franceză, Paul Bourget, Emile Boutroux, Rnné Doumic, Henri Bergson, Ernest Lavisse, Alexandre Ribot, sunt foști laureați ai Concursului General. De asemeni nu putem omite numele eminentului savant Edmond Perrier, care în 1864 luă premiul întâi la fizică și matematici speciale.

Un curs asupra lui La Fontaine

La universitatea din Strassburg sa început cursul liber ținut de d-l André Hallays asupra lui La Fontaine. Prima din aceste lecțiuni a fost publicată în Reme des Deux Mondes. D-l Hallays își propune să ne dea un portret biografic al lui La Fontaine în diferitele epoce ale vieții.

In conferința de deschidere, D-l Hallays ne expune ce datorește fabulistul mediului regional și familiar de unde e originar și sub ce influențe convergente s'a revelat temperamentul și vocațiunea sa de poet. Natura însă i-a fost dascăl. „Poetul s'a format la spectacolul naturii. Nici Marat, nici Rebelais, nici Oratiu, nici Terențiu nu l-au învățat ceea ce l-au învățat plimbările prin împrejurările lui Chateau-Thierry.

Expozițiie de artă la Lipsca.

Societatea expozițiilor anuale din Lipsca, fondată de Max Klinger, organizată cu prilejul bâlciului de toamnă o expoziție artistică în saloanele societății de artă din Lipsca începând dela 21 August până la 5 Septembrie.

Vor fi expuse opere de pictură, plastică și grafică. Instilnțări se fac până la 1 August d-lui Max Kuhn Lipsca.

Plebiscit pentru reprezentarea operilor lui Wagner.

Chestiunea readucerii pe scenă a dramelor muzicale ale lui Wagner a fost în Gand obiectul unui plebiscit. Publicul a votat pentru, așa că s'a și pus în studiu una din aceste opere.

Reprezentații de operă la Brașov.

Baritnul Costescu Duca va da ultimele două reprzentații de operă la Brasov la teatrul Apollo, Sâmbătă și Marțea viitoare.

Sâmbătă va juca în Pagliacci rolul lui Tonio. Iar Marți va juca Rigoletto.

A XV-a Ședătoare Literaro-Artistică „Cele trei Crișuri"

După stăruințele depuse revista „Cele trei Crișuri" din Oradea-Mare va mai ține o ședătoare Artistico-Literară în Brașov, Joi la orele 5 p. m. precis, în sala Teatrului Național (Apollo).

Programul:

1. D-l Caton Theodorian (scriitor), Cetire. 5. D-na Schmitzer, Solo violină. 3. D-ra E. Teodorescu, Canto. 4. D-na Marioara Moga, Declamație. 5. D-l Costescu-Duca, bariton, Canto. 6. D-l Col. Bacalogiu, Moldrick, Honigberger, trio. Beethoven. 7. D-l Marin Ștefănescu, profesor de filosofie la Universitatea din Cluj, Conferință. (Simion Bărnuțiu și T. Maiorescu). 8. D-șoara A. Medianu dela Teatrul Național din Cluj, Declamație. 9. D-na Aurelia Lupescu, Canto. 10. D-l M. G. Samarineanu, Cetire. 11. D-na Aurelia Lupescu și d-l Al. Lupescu, Duet. 12. D-l Al. Lupescu, bariton, Canto. Daus Hora din Schei (viziune etnografică).

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Miercuri:
Ultimele zile din Bizant.
Vineri:
Micii Banditi.
Duminecă:
ICAR.

CINEMA URANIA:

Miercuri:
Tulipanul Negru.
Vineri:
Cu cinci minute mai târziu.
Duminecă:
Favorita (Dearling.)

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÔR

Miercuri:
Milioane în geamantan (P. I.)
Vineri:
XA-XA (Partea I.)
Duminecă:
Mea Culpa.

Ploaia artificială

Un meteorolog eminent, de Gabriel Guilbert susține de mai mulți ani o teorie nouă asupra formării ploii. După teza sa norii inferiori și plini cu apă. Cumulus, nu ne dau decât ploi mici și niciodată adevărate picături de apă. Aceștia provin din norii tipcirus și rezultă nu dintr'o condensare de vapori ci dintr'o fuziune de cristali de ghiață san zăpadă. Formarea ploii e în funcție de temperatură.

După temperatură ghiața din acești nouri se va topi la 3000, 2000 și 1000 metri altitudine, sau dacă frigul e prea intens atunci va cădea pe pământ sub forma de zăpadă. Dacă această teorie e adevărată, rezultă că norii producători de ploaie posedă sau câștigă o desitate și o greutate cu mult superioară aerul rarificat care le supoartă la mari altitudini.

Majoritatea norilor cu ghiață au grosime minimă și e ușor de înțeles că mânați de un curent repede se susțin datorită marei suprefețe pe care o ocupă. Sunt însă alți nouri mult mai puternici pe care d-l Guilbert îi numește cirro-nimbus care acumulează cantități enorme de ghiață sau de particule de zăpadă. Acești nouri care se află la înălțimea de 4—5000 metri nu se mențin în aer decât printr'un miracol de echilibru. De obicelu produc furtuni, ploi torențiale sau grindină, dar în timpuri de secete sunt rarificați în atmosferă. Meteorologul Guilbert propune să se trimeată în aceste masse de nouri puternice explosive pentru a determina o ruptură de echilibru și a provoca astfel o cădere de ghiață, de unde să dele de ploaie, de unde ploaie artificială.

Această concepție originală se bazează pe hipoteza unui nour mai greu decât aerul și de echilibru nestabil. Dacă putem să provocăm căderea acestul nour chiar într'un spațiu restrâns, am obține un rezultat considerabil pentrucă ar însemna începutul unei producții artificiale de ploaie.

Mijloacele de a ataca nouri se vor putea perfecționa și deveni mai practice. Ruperea echilibrului acestor masse de nouri ar putea fi determinată nu numai prin explosive azvârlite deasupra nourilor de oricare ci și prin mijloace mecanice, adică avioanele să pătrundă în interiorul nouriior și să facă diferite viraje pentru a da naștere la vârtejuri care să proecteze, spre pământ cristalii de ghiață.

Dela Asociațiunea „Astra" Sibiu

Se aduce la cunostința Onor. Direcțiuni ale despărțămintelor „Asociațiunii", că comitetul central al acestei instituțiuni de cultură a hotărât, să dea deocamdată în schimbul taxei de membru de 2 Lei membrilor săi ajutători „Calendarul Asociațiuni" pe anul 1921, unul din cele mai bune calendare ale noastre, al cărui preț a fost fixat cu Lei 7 pentru neabonații „Bibliotecii poporale", editată de „Asociațiune" și cu 5 Lei pentru abonații acestei biblioteci.

Astfel Onor. Direcțiuni, cărora li s'a trimis de mai înainte câte un număr mai mare de exemplare din acest calendar, sunt rugate să împartă cu ocazia adunărilor cercuale și înalte ocazii, acele exemplare membrilor ajutători, cari achită taxa reglementară de Lei 2 Direcțiunilor, cari nu li s'a fost trimis exemplare, li se vor trimite în timp apropiat, rugate fiind, și aceste să le distribue în modul susindicat. — Intru cât nu s'ar ajunge exemplarele trimise, Onor. Direcțiuni sunt rugate a mai cere numărul neçesar de exemplare.

Sibiu, în 9 Iulie 1921.

Biurou „Asociațiunii".

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

♣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ♣

Scrisori către un lucrător

In No 1 și 2 ale interesantei reviste pentru popularizarea tehnicei, Energia, am găsit două scrisori ale d-lui inginer Cristea Nicolescu, adresate muncitorilor în cari explică într'un stil limpede și pe înțelesul tuturor legile economice cari cârmuesc producția și diviziunea celor necesare existenței.

In numărul de azi publicăm scrisoarea I-a.

Dragul meu!

Te găsești într'un mare sbucium: vezi că, așa cum a fost până acum, lucrurile nu au mers cum trebuiă; ca și tovarășii tăi de muncă te uiți în zare, pentru a vedea de unde vor răsări zorile unor zile mai bune; îți dai însă seama că nici cei cari vor să îndrepte lucrurile, nu prea știu ce e de făcut și că toți merg la întâmplare.

Și atunci te-ai gândit la mine; ți-ai adus aminte de timpurile războiului, de cum v'am scos cu bine la capăt, din vijelia prin care am trecut, pe voi ceștia, carte ați fost sub comanda mea și m'ai întrebat: „ce să fac".

Și în timpurile de demult omenirea a mai trecut prin vremuri ca cele de azi; avidă de o stare mai bună, a căutat cu însetare pământul făgăduinții sau a așteptat cu mâinile întinse spre cer pe „Mesia", care să arate calea adevărului. Nici Moise nu sunt, spre a avea pretenția dea conduce lumea spre pământul făgăduinții și cu atât mai puțin Mesia. De altminterlea și timpurile s'au schimbat. Lumea nu mai vreă să asculte orbește; vreia să știe: „de ce" și „pentru ce". Nu-ți pot spune deci nici „D-zeu prin mine îți dă cutare poruncă" și nici măcar „învățații au ajuns la cutare concluzie". Nu pot decât să-ți dau cu bună credință îndrumările necesare pentru a hotărî tu însuți unde este calea cea bună.

Și atunci, dragul meu, nu ne rămâne decât un singur lucru de făcut; să cercetăm împreună ceeace se chiamă legile economice, legile cari pe pământul acesta cârmuesc, nu din voința oamenilor, ci din a cuiva mai presus de noi, producția și împărțeala celor necesare traiului. Odată ce te vei fi convins de ce e adevărat și ce e minciună, vei fi făcut un pas înainte: tu, sau un altul ca tine, veți găsi singuri calea adevărului, după cum adesea, atunci când lucram împreună, explicându-ți o ideie ce aveam și arătându-ți ceeace știința mă învățase, se întâmpla ca tu să găsești înfăptuirea practică.

Să începem prin a lămuri mai întâi ceiace trebuie să înțelegem prin cuvântul capital. Cred că ai observat că adesea oamenii discută înțelegând, prin același cuvânt, unii un lucru, alții alt lucru și deaci încurcătura. Deaceea e bine să lămurim dela început, ce trebuie să înțelegem prin diferite cuvinte.

Să ne închipuim un om, care are de cărat uscături dela pădure acasă; să ne mai închipuim că omul nostru face cărătura numai cu brațele; cât trebuie să se trudească acest om pentru a-și cără uscăturile, de care are nevoie, pentru ca să se încălzească? La o vreme însă omul nostru se gândește să împletească, din ce-i vine la îndemână, o frânghie, grație căreia să poată face sarcini de uscături, pe care să-le poată duce în spinare. Nu este așa că în acelaș timp va putea cără cel puțin de două ori mai multe uscături de cât cu brațele?

Să luăm un alt exemplu: un dulgher are de făcut mai multe îmbinări cu cep și bucea. Pentru a le însemna pe lemn trebuie să tragă niște linii paralele cu muchiile și la anumite distanțe de acestea. Dulgherul nostru poate să măsoare pe fiecare lemn în parte distanța dela muche la linie, apoi pe semnele făcute să așeze o linie și să tragă marginea cepului sau a bucelei. Dacă însă face mai întâi o mică sculă, pe care o cunoști, acea scândurică pe care și-a tăiat distanțele respective, se va rezemă de muchiile lemnelor, iar la capul scândurichi va ține un creion, care va trage de-a dreptul semnul. Nu este așa, că grație acestei scule speciale omul nostru va însemnă mult mai repede, decât dacă n'o are?

Să mai luăm un exemplu: Un pietrar trebuie să facă un zid din blocuri de piatră. Pentru a așezat pietrele la locul lor e nevoie să le miște în diferite feluri; omul nostru e puternic, le mișcă numai cu mâna și cu umerii; dar iarăși el lasă niței așezatul pietrelor și dintr'o bucată de lemn tare sau de fier își croește o rangă, adică o pârghie cu care să poată săltă pietrele. Nu este așa că după aceasta va aveă cu mult mai mult spor la treabă?

Să ne închipuim iarăși un om, care are de măcinat boabe de porumb. La început oamenii au pus grăunțele pe bucăți de piatre și le pisau cu alte pietre. Să

Cronica politică

Sfârșitul unor Corpuri legiuitoare. — Retragerea opoziției din Parlament, deși a fost înfățișată de către unele ziare ca o amenințare trecătoare, ia tot mai mult caracterul unei lovituri decisive date actualului regim. Intr'un interview acordat unui confrate din Capitală. d. N. Iorga anunță limpede că opoziția nu se va mai reîntoarce nici odată pentru a lua parte la ședințele actualelor Corpuri legiuitoare. Partidul liberal mergând mai departe cere, ca unică satisfacție acordată țării, disolvarea acestui Parlament a cărui majoritate, cumpărată de reprezentanții în România ai capitalismului din Budapesta, se supune orbește tiecărui ordin pe care binevoiește să-l transmită cinismul brutal al d-lui C. Argetoianu,

Aghiotantul d-lui general Averescu care este și sufletul evident al partidului poporului, propune astăzi, fățiș, o colaborare cu partidul țărănesc al d-lui C. Stere, dr. Lupu și I. Mihalache, în speranța că astfel criza de guvern va fi evitată, și cel puțin o parte a opoziției se va reîntoarce la toamnă în Cameră. Socoteala n'ar fi rea: e foarte puțin probabil însă că „frontul împotriva oligarhiei" pe care-l propune tocmai d. C. Argetoianu ar putea să fie luat în serios de oamenii politici amenințați ieri cu „pumnul în gură"...

Sesiunea Corpurilor legiuitoare se închee prin urmare cu o definitivă sentință de disolvare. Acesta este cel mai bun prilej de a reaminti aci atitudinea acelui șef politic, mintea căruia a apărut întâia oară viziunea unui asemenea sfârșit. Ne aducem aminte ce nemotivată „indignare" a stârnit în anumite cercuri politice demisia din Cameră a d-lui Ion I. C. Brătianu. Ce putință vreme a trecut, pentru ca acest gest de demnitate să fie urmat de întreaga opoziție!...

Astăzi, realitatea e înțeleasă pretutindeni. Nici guvernul d-lui general Averescu, nici Parlamentul care-i susține imorală activitate, nu mai pot să dăinuiască fără primejduirea celor mai esențiale interese ale Statului.

Știri și fapte politice

Am publicat ieri telegrama corespondentului nostru din București, cari anunța fuziunea unui grup din partidul țărănesc basarabean cu partidul țărănesc din vechiul Regat.

Informațiile cari le primim astăzi complectează amănuntele acestui eveniment politic. Așa numita „fuziune", pe care confratele „Patria" o anunță complectă, se reduce la trecerea a nouă parlamentari basarabeni, printre cari dnii C. Stere și Pan. Halippa, în rândurile partidului țărănesc al dlui I. Mihalache. Cu acest prilej, a trecut definitiv, în partidul țărănesc astfel alcătuit și dl dr. Lupu.

Atitudinea celorlalte partide din opoziție față de noua grupare a forțelor țărăniste, nu s'a precizat încă. „Patria" anunță că partidul național se va pronunța odată cu N. Iorga. Părerea dlui N. Iorga despre o organizație politică în fruntea căreia este dl C. Stere, o cunoaștem însă de mai nainte. Dacă partidul național va lua aceeaș atitudine, federația poate fi socotită ca dizolvată nu numai de fapt, dar și de formă.

In ceeace privește partidul țărănesc din Basarabia, marea majoritate a reprezentanților săi în Parlament au rămas în jurul dlui I. Inculeț, care s'a declarat împotriva fuziunei cu partidul țărănesc din vechiul Regat.

Fără îndoială, ultimele evenimente politice duc spre o nouă orientare a grupărilor și partidelor de opoziție.

■

Dl Em. Panaitescu, deputat, a demisionat din partidul țărănesc din vechiul Regat, al cărui membru era, pentru a se înscrie în partidul național-democrat al d-lui N. Iorga.

Acest gest izolat, care aruncă o dâră de lumină asupra relațiilor dintre partidele opoziției naționale, e încă o consecință a intrării d-lui C. Stere în partidul țărănesc și a proclamării fostului director al „Luminei" ca șef al acestui partid. D. Em. Panaitescu va fi urmat după cât ni se afirmă și de alți membri ai partidului țărănesc din vechiul Regat.

■

Judecătorul de instrucție dela cabinetul 7 al tribunalului din Capitală a fost chemat la ministerul de finanțe pentru a lua în primire dosarele fraudelor dela Aproviziona e. Justiția va avea să se pronunțe asupra tuturor furniturilor de stofă putredă, de cărtofi degerați de brânză mucegăită și de alte alimente stricate, la care Statul a pierdut zeci de milioane. Amănunt interesant, odată cu acest dosare a fost predat judecătorului de instrucție și un formidabil „stock" de cărți de vizită, prin cari d-l Tăslăuanu dădea ordine funcționarilor să pună la dispoziția unui frate al d-sale cantități mari de stofă, cari erau apoi speculate pe piață.

Și în timp ce reprezentanții Parchetului vor trebui să se amestece în afacerile actualului guvern, — d-l general Averescu anunță că va face procesul „răspunderilor" războiului pentru unitatea națională. E amuzant!

■

Imediat după votarea proectului de lege agrară, din Ardeal, reprezentanții minorităților, în fruntea cu d-l Brandsch, se vor retrage din Cameră.

Prin retragerea acestor deputați numărul opozanților cari nu mai iau parte la lucrările parlamentului împlinește o treime din totalul Adunărei.

Revista presei maghiare

In jurul reformei agrare

Ziarul „Ellenzék" vorbind despre munca și certele din parlament trece la chestiunea reformei agrare precizând următoarele:

„Dintre minoritățile României numai Sașii au luat parte la discuția reformei agrare, dar fără rezultat. Despre acest proect s'a recunoscut în mod oficial că viitoarea lege pe lângă încetarea nedreptăților economice tinde să rehabiliteze și o anumită nedreptate adecă că în trecut numai Sașii și Maghiarii au primit pământ în detrimentul Românilor.

In astfel de împrejurări votarea reformei agrare nu poate fi o chestiune progresivă sau conservativă ci numai națională. Chestiunea de existență a maghiarilor din teritoriile deslipite este ca să miște toate puterile contra actualei reforme agrare. In orice caz e prolematic dacă prin acțiunea lor extraparlamentară vor putea avea vreun rezuitat pentru un drept al lor.

Acțiunea parlamentară a Sașilor a dat faliment. Brandsch în numele poporului sas a declarat că deoarece nu pot face nimic, nu vor participa la desbaterile parlamentare, cu toate că Sașii nu sunt pretenii opoziției."

Tertium non datur

Retragerea opoziției din parlament a dat ocazie și presei maghiare să se ocupe mai intensiv de acțiunea parlamentului României, care până acum pentru ea, era o chestie fără nici un interes.

Ziarul „Ujság" ocupându-se de retragere constată că opoziția s'a retras pe tema reformei agrare acuzând guvernul de illegalități. Ca o contra acțiune guvernul amenință cu răspunderile de la 1916 până la venirea sa la putere și trimite o comisiune pentru cercetarea răspunderilor, continuind să legifereze cu un parlament știrbit care e lovitura de moarte a constituției.

Continuă apoi:

„In această privință nu ajută nici o comisiune parlamentară ori câte greșeli ar descoperi la guvernele trecute. Ințelegem aputătura guvernului că atunci când e acuzat de nenumărate illegalități, vrea să lovească scoțând la suprafață greșelile trecutului, însă prin aceasta nu poate salva degradarea nivelului parlamentar.

Cine vrea să lucreze prin forță să fie pregătit la reacțiune, care se va manifesta tot prin forță. Credem că atunci când opoziția împreună cu Sașii s'a retras din cauza nedreptăților reformei agrare au pus capăt luptei sterile a parlamentului. Insă n'a pus capăt luptei interesul parlamentarismului și a constituționalismului care va porni în întreagă țară în contra guvernului. Statul în loc de a fi terenul muncii pentru consolidare va fi scena luptelor politice îndârjite. Opoziția are imense mijloace de agitație, căci guvernul a neglijat multe chestiuni prin cari ar fi mulțumit pubil ul, iar prin proectul de reformă agrară a potențat nemulțumirile. In schimb planul guvernului — dacă de fapt există — ca să conducă statul cu parlament știrbit e o absurditate. Intr'un stat constituțional, fără violarea provinciilor constituționale în astfel de împrejurări, legiferarea e imposibilă, iar guvernul sau va afla calea de înțelegere cu opoziția sau va trebui să cadă. Tertium non datur."

Pentru interesele naționale

Ziarul „Uj Kelet" ocupându-se de ulttmele certe întâmplate în sânul parohiei noastre, precizează care ar trebui să fie atitudinea membrilor de diferite păreri și concepții politice naționale. Extragem aceste precizări mai mult pentru generalitatea lor, cari se pot avea în vedere ori de câteori e vorba de o muncă comună între grupări cu concepții diverse. Iată ce zice:

„Nu e admisibil și nu e permis ca să se introducă în sânul parohiei păreri simțite de partide politice. Parohia să nu se joace de-a parlamentul, să nu discute ci să muncească. Politica de partid numai o singură dată se poate admite, cu ocazia alegerilor. Terminându-se acestea nu poate fi vorba decât despre program, ceace cu alte cuvinte, însemnează muncă. Și această muncă oricât de liniștit, s'ar desvolta; ea nu poate fi decât națională. Cine atacă această concepție, atacă întreagă Evreimea și provoacă discuții și lupta între frați. Dar parohia trebue să se ridice deasupra punctelor de

---

nu mergem până la morile perfecționate de azi, cu numai la moara simplă de apă: omul nostru a făcut o roată, pe care să o miște o cădere de apă și care la rândul ei să învârtească o piatră d'asupra altei pietre. Cât porumb poate el măcină acum, și mai ales cât de puțin se trudește, căci în locul lui muncește apa.

Și exemple de acestea putem luă foarte multe; dacă le-am ales în special pe cele de mai sus, am făcut-o fiind-că viața de muncă de azi e foarte complicată și am căutat să aleg lucruri din viața cât mai simplă, așa ca să nu avem aface și cu alte fenomene decât acele ce ne interesează și anume: în viața unui om, care muncește, pentru a produce un anumit lucru, este cu putință ca mai întâiu să muncească pentru a face un lucru, altul decât îi cere nevoie imediată, dar care să-i ușureze cu mult munca de aci înainte, sau — cum am zice cu alte cuvinte — care să-i dea putința de a produce mai mult. Acestui lucru îi vom zice capital.

In rezumat capitalul, așa cum îl înțelegem noi e caracterizat prin două lucruri:

1) e produsul economisit al muncii omului; și

2) dă putința de a produce mai mult.

Aceste caractere, după cum am mai spus, le întâlnim la o mulțime de lucruri din viața de muncă: casa, care te adăpostește de intemperii și-ți dă putința să lucrezi pe orice vreme, mașina, care-ți înzecește puterile, instalațiile industriale, etc.

Uită-te în jurul tău: la fiece pas întâlnești acest capital, în unele părți mai puternic, în altele mai slab.

Să ne lămurim și în această privință. La un fierar, dela țiganul meșterlăcătuș până la marele atelier mecanic. Toți fac acelaș lucru, însă de ce scule dispune fiecare și ce spor are fiecare? Acolo unde țiganul, inferbântă fierul și-l bate poate o jumătate de zi, în marele atelier o mașină termină cât ai clipi din ochi, iar la atelierele mai mici lucrul se face mai ușor decât la țigan, dar mai greu decât în marele atelier. Iată prin urmare capitalul având o calitate: poate fi mai puternic sau mai slab.

Putem noi dintr'o dată să ne agonisim un capital puternic? La această întrebare desigur vei răspunde „nu". Căci cu o sculă facem alta mai perfecționată, cum se zice, adică una care ne dă mai mult spor la muncă. cu aceasta alta și mai perfecționată și așa mai departe. Luând din nou exemplul fierarului, la început d'abia are câteva mașini rudimentare; cu ele însă își face un strung mai puternic, o freză bună și iată-l cu un atelier mai mare, iată-l mai chiabur. Deaci înainte știi cum merge lucrul: mașină după mașină, adăogire după adăogire și atelierul se face mare de tot.

Și dacă la noi multe din mașini se cumpără, îți poți închipui că a trebuit să fie cineva dela care să le putem cumpără, iar acei alții au trebuit să proceadă încetul cu încetul, mașină după mașină. Cu alte cuvinte, lucrurile, se petrec astfel: capitalul agonisit ne dă putința de a ușurà munca viitoare; noi însă nu ne oprim dir sforțările noastre, nu muncim mai puțin, ci puterile cari ne-au rămas disponibile le întrebuințăm pentru a agonisi un nou capital, o nouă putință de ușurare a muncii și așa mai departe. Este cam acelaș lucru, ce se petrece cu bulgărele de zăpadă, pe cari-l fac copiii: cu oarecare strădanie ei fac mai întâiu un bulgăre mic de tot, bătând zăpada în mâini; apoi pun acest bulgăre pe zăpadă și încep a-l rostogoli, bulgărele se face din ce în ce mai mare și de ce se face mai mare, de ce se prinde zăpadă mai multă de el. Ca și în bulgărele copiilor greul e la început până facie chiagul.

Această proprietate a capitalului, de a se îngrămădi prin muncă și agonisire continuă, este foarte importantă. Azi ne folosim de munca și agonisirea celor ce au fost înaintea noastră. Intr'o viață de om nu se face nimic.

Tatăl muncește din greu, pentru a lăsă un început copilului său; acesta muncește tot din greu, pentru a lăsă o stare mai bună copiilor săi și numai târziu de tot nepoții profită de munca strămoșilor și mai răsuflă puțin.

In fine, o altă proprietate a capitalului este că ușurința de lucru, pe care o aduce, e mult mai mare decât cazna ce am avut pentru a-l produce pe el. La în toate exemplele de mai sus și compară timpul necesar pentru producerea capitalului cu munca scutită de el.

Și acum îți pun o întrebare: Se tot vorbește azi de lupta între muncă și capital și de dușmănia, care trebuie să existe între ele. Ce fel de sentimente trebue să aibă munca față de acest ceva, care am văzut că o ușurează? Sentimente de ură?, Ți-ai iubit și-ți iubești meseria; înainte de-a da drumul lucrului ieșit din mâna ta, îl mângâi și îl mai ții nițel, ca și pe un copil căruia îi dai drumul în lume; iar mai târziu, când treci pe unde și tu ai muncit, povestești cu mândrie de ce ai făcut tu acolo. Cari trebuie să fie sentimentele tale față de tot ce te-a ajutat în munca ta și ți-a dat putința să faci ce ai făcut? Sentimente de ură, cum au unii?

Te las, dragul meu, să reflectezi asupra celor de mai sus și te rog, să reflectezi cât mai adânc. Un lucru foarte interesant ar fi să stabilești stadiile, prin care a trecut omenirea, dela început, când singurele scule erau cele câteva pietre cioplite ale vârstei de piatră, până azi când dispunem de monștrii industriei moderne.

Ca și la lucrul nostru obicinuit, greul va fi până ce ne vom fi stabilit câteva puncte, pe cari să ne putem sprijini. Pe urmă totul merge dela sine.

• Cu multă dragoste,

Ing. Cristea Niculescu

INFORMATII

In numărul 273 al Gazetei noastre dintr'o greşală de tipar s'a lăsat afară o frază la articolul „Inaugurarea fabricei de cuie din Ghiriş", coloana primă rândul al 20-lea trebue citit... Gh. Leon, directorul Băncei Româneşti, d-l Kiritescu, directorul Băncei Marmorosch Blank... în loc de cum s'a tipărit.

■

Comerciale

Camera de Comerţ a fost anunţată că între 13 şi 21 August se va ţine la Reichenberg în Cehoslovacia al doilea târg internaţional de moastre.

*

Camera de Comerţ din Bratislava a trimis o adresă camerei de comerţ din Cluj prin care o anunţă că vor sosi mai mulţi delegaţi pentru târgul de mostre din Cluj. In acelaş timp o roagă să înceapă o propagandă în vederea unei consfătuiri a camerilor de comerţ din statele succesoare ale Austro-Ungariei fixând ca dată ziua de 17 Iulie. Din cauza unor anumite dificultăţi întimpinate de delegaţi, consfătuirea s'a amânat. Face apel însă la Camera de Comerţ din Cluj să se ocupe intensiv de această chestiune.

■

Invăţătoreşti

Ministerul de Instrucţie a luat dispoziţiunea ca învăţătorii căsătoriţi, cari urmau cursurile de vară de limba română, să fie retrimişi la casele lor, acordându-li-e totodată o reducere specială pe c. f. r. şi dându-li-se spesele pentru transport.

■

Dela Siguranţă

Siguranţa locală prin subcomisarul cl. I. d-l Chendi a reuşit să pună mâna pe unul dintre cei mai vestiţi spărgători internaţionali cu numele Weidinger Oscar Ricl, care a evadat dela Budapesta şi a fugit în Cluj unde a făcut îndrăzneţe furturi.

■

Călătoriile trans-antlantice, cari până acum se făceau cu multă greutate şi neplăceri au ajuns a se face cu multă uşurinţă şi foarte comode graţie renumitei firme M. Embricos & Co. din Bucureşti cu sucursala în toată România-Mare.

Numita firmă a stabilit o linie de vapoare trans-antlantice cu plecaree regulată din Constanţa direct New-York cu oprire la Constantinopol şi Pireu, punând la dispoziţia călătorilor lor vapoare cu tot confortul modern pentru toate clasele.

Astfel călătorii au avantagiul de-a fi scutiţi de diverse vize de paşaport, având nevoe numai de cea Americană, nu mai au plictisitoarele trausbordări de tren, scutiţi de diverse revizuiri ale bagajelor, putând deasemenea de a lua cu sine bagaje până la 150 kgr. fără a plăti navlu.

La 2 August va pleca din Constanţa vaporul „King Alexander", iar la 10 August vaporul „Temistocles".

■

Diverse

Producţia de miere lichidă din anul acesta a dat un rezultat foarte puţin satisfăcător. Cauza a fost faptul că pe timpul florilor de salcâm a fost secetă ceiace a făcut că florile să nu conţină decât foarte puţin nectar.

■

Crescătoriile şi prăsitoriile de vite dela Braşov vor deschide în luna Septembrie o expoziţie.

*

Cohorta cercetaşilor din Cluj va da Duminica viitoare o frumoasă serbare la băile Cojocna. Publicul clujean e invitat a lua parte.

■

D-l Emanuel Stolca a intentat proces ziarului „Voinţa pentru calomniile cuprinse în articolul intitulat „Fraudele dela Universitate" şi publicat în No. 255 din 17/VII 1921.

■

Preşedinţia consiliului de miniştri şi ministerul afacerilor streine au cerut celui de interne şi comerţ, un tablou în care să fie specificate toate maşinile ridicate de inamic în timpul ocupărei, pentru valorificarea drepturilor României la comisia de reparaţiuni din Paris.

■

Cancelarul german Wirth a declarat, zice Chicago Tribune, ambasadorului englez în Berlin că dacă rezolvarea chestiunei Sileziei de sus va fi nefavorabilă Germaniei, şi dacă sancţiunile la Rin nu vor fi ridicate, ei priveşte situaţia prea grea pentru a mai rămâne în fruntea guvernului.

■

Dispoziţiunile legii privitoare la punerea sub sechestru şi la lichidarea bunurilor, drepturilor şi intereselor supuşilor statelor cu cari România a fost în stare de războiu, se va întinde în tot cuprinsul regatului României.

Numai o singură cale conduce la p sănătate şi la plăcere spirtul menthol „Hygeia efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin rolce articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

■

Se aduce la cunoştinţa D-lor revizori şcolari, institutori şi învăţători, că se află sub tipăr şi va apărea în curând *Geografia României* de G. G. Mateescu, profesor la liceul „Gh. Barilţu" din Cluj, aprobat de Onor. Secretariatul General, Cluj pentru şcoalele primare. 886

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
şi PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Cetiţi „Infraţirea"
XXXXXXXXXXXX

Banii „Banca Generală"
se schimbă la Magazinul:
„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
contra mărfuri de cele
mai bune fabricate. 17

Anchetele noastre

Biroul de cartiruire şi criza de locuinţe din Cluj

A trecut aproape o lună de zile de când biroul de cuartiruire are doi şefi şi totuşi nici unul. Criza de locuinţe şi ca atare, problema încartiruirilor, în loc să meargă spre o ameliorare, spre o rezolvire, stă pe loc, şi avem chiar motive serioase să credem că s'a agravat.

Pentru a-ţi da socoteală de această criză de locuinţă, e deajuns să treci în ori care dimineaţă prin faţa biroului de încuartiruire spre a vedea cum în fiecare zi, de luni de zile, bieţii oameni îşi pierd timpul şi interesele făcând coadă la uşa biroului, pentru ca după ce au putut străbate înăuntru, să li se spună, că li-se va da locuinţă când va fi — adică la calendele greceşti. In acelaş timp însă evreii şi înbogăţiţii peste noapte se lăfăesc în vaste apartamente şi rămâne nesimţitor în faţa zvârcolirilor, unui biet funcţionar care de luni de zile cerşeşte biroului o cameră şi o bucătărie pentru el şi familia lui.

Recunoaştem că criza de locuinţe e foarte mare şi că are motive serioase şi explicabile; recunoaştem că oricâtă energie şi pricepere ar avea un şef al acestui birou, îi este cu neputinţă de a satisface toate cererile, dar nu putem admite şi vom protesta necontenit contra faptului, că în timp ce unii funcţionari cu familiile lor dorm prin birouri şi prin restaurante, îmbogăţiţii de răsboi şi alte măreţii oficiale şi neoficiale să-şi lăfăiască lenea în apartamente din 5-6 camere.

Acest fapt, incontestabil este rezultatul unei complecte lipse de control provenit din cauza lipsei personalului.

Se ştie că tot biroul de cuartiruire e condus de: un şef care ocupă şi alte 3 funcţii la primărie, un secretar care duce tot greul; un înregistrator şi un referent — atât şi numai atât. Pe lângă aceştia se mai află şi comisia de incuartiruire.

Ei bine cum e admisibil ca cu patru funcţionari, dintre care numai unul face controla locuinţelor prin oraş, să poţi crede în rezolvirea crizei de locuinţe? E o imposibilitate şi cei 2 ani de zile decând funcţionează acestă birou, constituesc cea mai bun dovadă.

In al doilea rând afacerile lăturalnice cari se fac cu locuinţele în Cluj uneori chiar de către unul dintre funcţionarii, de stat au luat un avânt de neînchipuit. Cu toate acestea nu cunoaştem încă un caz pe care autorităţile noastre să l fi prins, să-l fi dat pe faţă şi mai ales să-l fi pedepsit; cu toate că ordonanţele prevăd pedepse strasnice pentru aceste noui afaceri — negocierea locuinţelor în Cluj în afară de biroul de cuartiruire a ajuns la sume fantastice.

Pe de altă parte de o lună de zile de când d-l Dandea şi-a înaintat dimisia dându-şi seamă că nu poate rezolvi problema locuinţelor, negociatorii ilegali ai locuinţelor secondaţi de evrei şi de toţi ceilalţi străini au răspândit în tot oraşul zvonul că biroul şi comisia de încuartiruire s'a desfiinţat şi că prin urmare toţi proprietarii reintră în stăpânirea complectă a imobilelor lor, având dreptul să dele afară din casă pe cine nu vrea să mărească chiria etc.

Acestea au provenit din cauza debandadei care domneşte de o lună de zile la biroul de incuartiruire. Iată situaţia actuala a acestui birou:

D-l Dr. Dandea care a urmat la şefie biroului după d-l dr. Ţiplea, dându-şi seama că nu poate contribui cu nimic la înlăturarea crizei de locuinţe din Cluj, din cauza prea multor ocupaţii ale d-sale, şi-a înaintat acum 3 săptămâni dimisia însă cu foarte puţină hotărîre. Dimisia i-a fost respinsă. In acelaş timp, d-l dr. Babeş un om cu o vastă experienţă în materie de cuartiruire, care cunoaşte amănunţit metodele cele mai eficace de rezolvire a acestei probleme, metode de care s'a uzat în Wiena şi Budapesta, — şi-a oferit în mod complect gratuit, servicile sale la acest birou şi ca unul ce nu are nici o altă ocupaţie, lucrează la birou cu destul succes dela ora 8 la 2 dimineaţa şi dela 4 la 7 după prânz.

In scurtul timp de 2 săptămâni de când conduce efectiv acest birou cu toate că până acum nu e oficial numit şef, din motive pe care oricât ne-am strădui nu le putem înţelege, lucrările biroului merg cu mult mai multă ordine şi rapiditate iar publicul îşi pune toată încrederea în persoana d-lui Babeş care prin experienţa priceperea, calmul şi timpul liber de care dispune. D-Sa credem şi noi, împreună cu opinia publică, că problema locuinţelor din Cluj, dacă nu va fi rezolvată deplin în orice caz va fi simţitor simplificată şi ameliorată.

Cela-ce însă împiedică foarte mult lucrările biroului este faptul că d-l dr. Dandea e şeful oficial fără a fi cel efectiv fără a fi cel oficial.

Acesta produce o mare dezorientare în public şi constitue o serioasă piedică în mersul lucrărilor biroului.

Din partea noastră propunem ministerului de interne să la cele mai severe măsuri în vederea efectuărei unui amănunţit control al tuturor locuinţelor din Cluj însărcinând cu aceasta pe şefii tuturor circumscripţiilor care să facă controlul în fiecare zi, în circumscripţia lui şi la sfârşitul săptămânei să prezinte un raport biroului, asupra celor constatate; să se urmărească şi să se pedepsească cu expluzarea toţi proprietarii sau locatarii care nu dau date precise asupra, locuinţelor, precum şi pe acei ce, în afară de birou, negociază locuinţele; să se clarifice cât mai neîntârziat chestiunea şefului acestui birou care se tot târăgeneză de o lună de zile: să se simplifice formalităţile repatrierilor; să se evocueze toate persoanele cari n'au interese profesionale sau familiare în oraş ci sunt veniţi vremelnic şi să pe facă revizuirea tuturor bonurilor de locuinţe ce s'au dat până acum căci sunt foarte mulţi proprietari care au plătit sume mari de bani locatarilor ce din diferite motive au părăsit oraşul, pentru a nu anunţa biroul de plecarea lor, lăsându-le bonul pe uşă ce astfel să fie induse în eroare perso-

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Situaţia internaţională

Tratativele începute la Londra între de Valera şi Lloyd George continuă fără multe speranţe de ajungere la o înţelegere definitivă. Sinn-feinerii care sunt ţinuţi în curent cu mersul tratativelor se arată foarte intransigenţi şi se crede că nu vor aproba convenţia ce o va încheia de Valera. Faptul că întreaga lume are acum ochii aţintiţi asupra Irlandei îi face pe sinn-feineri să nu renunţe la nici una din pretenţiile lor. Tratativele care s'au început sub aşa de promiţătoare auspicii vor dura mult, vor oferi multe surprize şi vor fi întrerupte de multe ori până când se va putea ajunge la un rezultat.

Conferinţa pentru dezarmare convocată de Harding se va ţine la toamnă la Washington şi prin faptul că au aderat toate marile puteri promite a fi cât se poate de interesantă.

Japonia răspunzând invitaţiei preşedintelui Statelor Unite a acceptat şi numele Chinei, ceea ce a făcut pe guvernul chinez să protesteze. Din acest mod de procedare reiese clar intenţia Japoniei de ce se erija ca conducătoare a popoarilor din Extremul Orient,

Comunicatul marelui cartier general grec anunţa laconic, că ofensiva grecească a izbutit. Trupele greceşti înaintează spre Bunar. Până ce nu vom avea o amănunţită dare de seamă a înaintării trupelor greceşti nu ne putem pronunţa asupra caracterului şi rezultatelor acestei ofensive.

Cu ocazia încetării regenţei prinţului Alexandru şi a revenirei pe tron a bătrânului rege Petru, au avut loc la Belgrad manifestaţii grandioase. Aceasta dovedeşte că poporul departe de a face jocul agenţilor Moscovei îşi iubeşte suveranul care a făurit Jugoslavia cu aceiaşi ardoare ca şi înaintea războiului.

Atentatul cărula era să-i cadă victimă prinţul Alexandru s'a dovedit că a fost pus la cale de comuniştii. Guvernul sârbesc după ce a învins tendinţele separatiste manifestate de croaţi, se pregăteşte să instaureze cea mai desăvârşită ordine, neîngăduind comuniştilor salariaţi ai Moscovei să mai producă tulburări interne. In consecinţă s'au operat peste 7000 de arestări, s'au confiscat broşuri şi manifeste şi s'au închis cluburile comuniste. Energia cu care guvernul Sârbesc urmăreşte pacificarea internă e de admirat cu atât mai mult cu cât îndrăzneala comuniştilor e nelimitată.

DIN UNGARIA

Héjjas-Prónay în faţa justiţiei?

Adunarea naţională maghiară e preocupată acum de interpelarea senzaţională a fostului ministru de interne Beniczky, care în urma ridicării imunităţii sale cu ocazia loviturei de stat intenţionată de exregele Carol, a fost deţinut şi acum începe o campanie de revanşă în contra actualului guvern. In interpelarea sa afirmă că detaşamentele militare de atâtea ori desfiinţate în mod oficial există şi azi şi terorizează organele administrative în detrimentul ordinei de drept. Descopere că autorii omorurilor dela Orgovány au fost Héjjas şi Prónay şi cere trimiterea lor imediată în faţa justiţiei civile. Declară că un alt terrorist, Francia Kiss Mihaj, cu ajutorul detaşamentelor militare rechiziţionează pentru interesele sale. Afirmă că nu se va mulţumi numai cu introducerea cercetărilor contra lor deoarece cunoaşte cari sunt modalităţile că nici o astfel de cercetare penală să nu reuşească imediat şi cere imediata arestare a lui Héjjas, Prónay, Pataky, Balay, Füzessy şi Franţia, Kiss Mihály, fiind aceştia vinovaţi de mai multe omoruri şi jafuri. Guvernul a luat la cunoştinţă interpelarea iar primministrul Bethlen a promis că va realiza dorinţele interpelatorului.

Chestia Ungariei de Vest în ultima fază

Intreagă seria acţiunilor guvernului maghiar pentru menţinerea Ungariei de Vest au fost faţiment şi în Viena s'au început toate pregătirile pentru preluarea imperiului. In teritorul disputat lucrează acum comisiuni interaliate pentruca preluarea să se poată face fără incidente sângeroase, iar în Viena sa făcut împărţirea administrativă a noului teritoriu şi chiar denumirile funcţionarilor mai importanţi. Guvernatorul Ungariei de vest este Dawy. Se aşteaptă că în cel mai apropiat timp se va da ordinul de ocupare şi câte a regimente de Reichswehr aşteaptă monumentul plecării.

Tratativele ceho-slovace.

Tratativele dintre Cehoslovacia şi Ungaria au început deocamdată şi ele se vor continua pe timpul conferinţei din Portorose. Până acum s'a stabilit că Ungaria va exporta Cehoslovaciei o anumită cantitate de făină şi în schimb va primi cărbuni de ostrav. Această convenţie provizorie e pentru Iulie şi August. Proxima întâlnire se va face probabil în Budapesta când Beneş va cerceta pe Ministrul de externe maghiar Bánify şi chestiunea va fi aceea a Comunicaţiei.

Comisiile antantei.

Săptămâna aceasta a sosit în Budapesta comisia antantei pentru supravegherea demobilizării maghiare. Şeful comisiei este generalul italian Zachchari şi ea se compune încă din 110 ofiţeri italieni, 31 francezi, 7 englezi şi 2 japonezi. Precum se vede statele succesionare, cele directe interesate în demobilizarea Ungariei n'au reprezentanţii lor.

Pe Septembrie se aşteaptă şi sosirea comisiei de control pentru executarea condiţiunilor economice ale tratatului de pace.

In Budapesta vor sosi numai puţini membrii ai Camerei deoarece vor să cruţe Ungaria de spesele mari ale întreţinerii. Faţă de pretenţiunile Italiei, României, Cehoslovaciei şi Iugoslaviei, părerea cercurilor politice engleze şi franceze este ca ele să nu-i fie satisfăcute în intregime, deoarece ar nimici consolidarea economică a Ungariei.

Ce plănueşte Banffy în privinţa repatrierilor

Ungaria a perdut din marea simpatie de a îmbrăţişa la sânul ei pe toţi fii naţiunii maghiare şi faţă de repatrierile din statele succesionare a luat măsuri severe ca numai în cazuri bine motivate să se admită trecerea maghiarilor în Ungaria. Faţă de această situaţie ministrul de externe maghiar Banify, intenţionează să înceapă tratativele cu guvernele statelor succesionare ca în unul din oraşe să se înfiinţeze un birou de repatriere unde guvernul maghiar ar trimite un delegat cu vot consultativ care să precizeze cine poate fi repatriat în Ungaria. Astfel s'ar cere ca în Cluj să se înfiinţeze un astfel de birou de repatriere.

Scufundarea vaporului „General Tourner"

Tot echipagiul înecat. -- Pagube de sute de milioane

Vaporul „Generalul Tourner", sub pavilon spaniol, care a plecat Vineri din Galaţi pentru Grecia, s'a lovit, în dreptul portului Caliacra, de o mină plutitoare, care a făcut explozie şi a sfărâmat vaporul.

Tot echipajiul, compus din 80 persoane, s'a înecat ca şi numeroase, vite de export şi o mare cantitate de cherestea şi cereale.

Pagubele sunt de câteva sute de milioane.

Stabilirea răspunderilor şi controlul actelor de campanie

„Monitorul Oficial" de Duminecă 17 crt. publică o decizlune a ministerului de război relativă la instituirea, organizarea şi funcţionarea comisiunei pentru controlul actelor administrative şi a gestiunilor din campania 1916—1918.

Controlul actelor de campanie şi stabilirea răspunderilor materiale sau morale ce vor decurge din operaţiunile făcute cu fondurile şi materialele întrebuinţate în perioada de pregătire a războiului şi în cursul campaniei 1916—1918, se va face de către o comisiune compusă din: d-nii intendanţei şi inspector general administrativ ca preşedinte, intendant general Grigoriu Gh., director superior şi şef al serviciului controlului general Lambru D-tru, general Broşteanu Ernest, general Jitianu şi dl Stoicescu, fost preşedinte la Curtea de casaţie, dl C. Nicolescu, consilieri, C. Tătescu, consilier, colonel Trailescu Ioan, şeful de stat major al inspectorului technic al intendenţei, colonel Partenie Ilie, şeful serviciului dela secretariatul general ca membrii.

Serviciul controlului actelor de campanie va funcţiona în fostul local al comisiuni de lichidare din calea Plevnei 50.

O domnişoară

care cunoaşte lucrările de birou precum şi dactilografia, se caută la un birou comercial.

Se cere să cunoască limba română.

Adresa la ziar sub 50.

Citiţi „Infrăţirea"

Politica „Patriei" şi politica partidului naţional

Nu o singură dată s'a putut observa că ziarul „Patria", deşi „organ al partidului naţional-român", nu este totuşi ziarul din care să cunoaştem exact politica partidului pe care se cheamă că-l represintă. Intre ce se scrie în „Patria" şi între ce gândeşte şi face partidul naţional e de multeori o deosebire care nu poate scăpa nimănui şi care ne face să credem ori că ziarul încearcă să aibe o politică proprie ori că politica partidului naţional este aşa de neclară şi de nehotărîtă încât nici chiar „Patria" n-o mai poate ghici.

Să luăm, de pildă, chestia Reşiţei. Până acum câteva zile nu ştia nimeni care este atitudinea partidului naţional în această chestie, fiindcă „Patria" nu suflase niciun cuvânt.

Deodată însă, în n-rul de la 15 Iulie, „Patria" publică un articol de fond intitulat „Reşiţa!" din care, evident, ne aşteptam să cunoaştem părerea partidului naţional. Dar şi de data aceasta ne-am înşelat, fiindcă, bătându-şi joc de cei cari s'au ocupat de chestia Reşiţei, „Patria" îşi punea această întrebare: „Ce fel de construcţie mintală pot să aibe oamenii aceştia cari, zi de zi, un an întreg, stau aţintiţi spre . . . Reşiţa"?

Judecând deci după acest articol din „Patria", ar fi urmat să credem că partidul naţional, absorbit de probleme şi preocupări mai înalte, nu înţelege să se pasioneze şi de o chestie aşa de măruntă cum ar fi chestia „Reşiţei".

Şi, totuşi, după cinci zile, adecă în n-rul de aseară, polemisând cu ziarul „Voinţa", „Patria" e nevoită să explice de ce partidul naţional a trebuit să se retragă din Parlament pe chestia „Reşiţei", adică tocmai pe acea chestie care, după „Patria", nu merita să se bucure de atenţia şi grija unui partid serios.

Ne găsim, desigur, în faţa unui fapt care îndreptăţeşte bănuiala că sau „Patria" nu cunoaşte politica partidului naţional sau, cunoscând-o, încearcă totuşi să facă loc unei politici lăturalnice.

Dar dacă este o politică lăturalnică, ne întrebăm: Care e omul sau cari sunt oamenii politici cari o reprezintă?

Ultime informaţii

(Prin fir special dela corresp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

M. S. Regele pleacă Joi în străinătate pentru 5 săptămâni; în acest timp guvernul voeşte să soluţioneze criza care trece sacrificând pe dl Argetoianu pentru a ajunge o împăcare cu ţărăniştii. Remanierea ar urma să se facă în guvern prin intrarea a 3 ţărănişti. Iluziile acestea sunt menite să dea curaj partizanilor.

*

Monitorul Oficial publică noua lege a pensiilor prin care se dă drept 15 la pensie după un serviciu de ani funcţionarilor ofiţeri de rezervă.

Prin această lege se va ajunge la o desorganizare a serviciilor publice.

*

In consiliul de miniştri de Luni s'a discutat retragerea opoziţiei din parlament hotărându-se în acelaş timp trecerea urgentă a unor proecte de legi între care regimul apelor, adică noua afacere Nicheletti-Petrovici

*

In consfătuirea de la camera de comerţ cu reprezentanţii industriei şi comerţului străin s'a hotărât participarea străinilor la târgul naţional de mostre. Inscrierile se fac până la 10 August.

*

S'au scutit de taxe de export ţesăturile de bumbac şi lână, amil-alcoolul, amil-acetatul misipul şi măturile.

Astăzi se închide sesiunea parlamentului. Pentru terminarea lucrărilor se ţin 3 şedinţe.

*

Camera a votat proectul de lege al avocaţilor prin cari barourile din Ardeal sunt obligate să înscrie orice avocat din vechiul regat.

*

Baronul Rubido Zichy, ministrul plenipotenţiar maghiar a sosit eri la Bucureşti.

*

D-l Stere a fost numit, prin hotărîrea grupului ţărănist băsarabean alipit pe lângă ţărăniştii din Regat ca delegat al acestui grup pe lângă partidul ţărănist.

*

La pirotechnia armatei din Bucureşti, explozia unui focos de obuz a ucis 2 lucrători.

*

Delegaţia ligei chiriaşilor, după audienţa la M. S. Regele a plecat la Sinaia pentru a depune M. S. Regina şi Principului Moştenitor situaţia chiriaşilor.

*

In şedinţa de dimineaţă dela 19 Iulie, Camera a terminat discuţia pe articole a reformei agrare din Ardeal şi a votat chemarea sub arme a contingentului 1922.

*

S'a depus proectul de statut al funcţionarilor publici.

Legile s'au votat cu 44 deputaţi în Cameră, cu toate că din urmă s'au scos 122 de bile. După masă s'a votat legea agrară din Ardeal cu 129 voturi pentru şi 9 contra. D-l Konert, sas, a protestat în numele saşilor.

S'a votat bugetul general pe articole şi apoi în întregime fără nici o discuţie.

Senatul a votat impozitul pe lux, cifra afacerilor şi succesiuni precum şi proectul de restricţie a dreptului de deschidere a farmaciilor.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Aliații și problema turcă.

La dorința exprimată de guvernul englez de a fi ținut la curent cu negocierile dintre Briand și delegația din Angora, li s'a răspuns din Paris că nu s'a încheiat deocamdată nici un acord și că Franța fără a se îndepărta dela principiile examinate în timpul ultimului voiaj al lordului Curzon la Paris, are interese speciale de apărat cu Turcia.

In afară de asta Londra informând Parisul de imposibilitatea ce o întâmpină generalul Harrington de a trata cu Kemal și cerând avizul Franței cu privire la atitudinea pe care trebue s'o adopte de acum înainte față de naționaliștii turci, d. Briand la răspuns că nu e surprins de hotărârea generalului Harrington dacă codițiunile lui Kemal au fost inacceptabile.

Atitudinea pe cari trebue s'o adopte Franța și Anglia față de Kemal, este libertatea absolută pentru fiecare, de a trata cu el în conformitate cu interesele particulare ale fiecărela fără vreun prejudiciu pentru alianța franco-engleză.

Trebue să accentuăm evoluția politicei engleze față de naționaliștii turci dela care Anglia, putem să afirmăm, acceptă în principiu revendicările privitoare la Smirna și chiar la Adrianopol, dar pentru a-și da consimțământul oficial, așteaptă rezultatul operațiunilor militare greco-turce.

Anglia se interesează de porturile ruse și

Asupra cererii guvernului sovietelor, doui specialiști din serviciul salvării maritime au plecat pentru a studia starea porturilor ruse și înlesnirile ce le prezintă pentru descărcarea mărfurilor. Guvernul oferise turnisarea de specialiști germani, dar sovietele au refuzat acestă ofertă.

*

Agenția „Russunion" anunță din diferite isvoare, că epidemia de holeră se răspândește cu repeziciune în sudul Rusiei, mai ales în orașe.

Internationala III-a Apelează la burghezime

Din Moscova se anunță că congresul celei de a treia Internaționale a hotărît să înceapă o acțiune pentru a se veni în ajutorul guberniilor bântuite de foamete.

Congresul imploră muncitorimea și pe burguezii ruși să vină în ajutorul țăranilor mai ales în regiunile bântuite de foamete, spre a-și putea reface gospodăria ruinată. In apelul congresului se constată lipsa cerealelor de sămânță și dispariția completă a vitelor din noulle regiuni. Din această cauză țăranii au început să emigreze în masă.

Derbyul aerian din Londra

Aviatorul Hasvak, care a căzut la derbyul aerian din Londra, s'a constatat, că fiind tuberculos, a perdut stăpânirea aparatului. La acest derby a reușit Sir Herbert James, pe o mașină Bamele.

Industria bumbacului în Anglia

Industria bumbacului progresează în Lancashire; numerul orelor de lucru s'au ridicat la 48 pe săptămână.

Chestiunea portului Fiume

„Messagero" anunță că la o intrunire, la care asistau Bonome, și aplicarea convenției deminiștri, dela Torretta, ministrul de externe, și funcționari superiori ai acestui minister, s'a discutat problema portului Fiume, și aplicarea convenției rela Rapallo.

In ce privește Fiume, guvernul italian își propun să reia convorbirile cu guvernul sârb, în vederea constituirei unui consorțiu pentru gestiunea partului spre a convinge Jugo-Slavia că durata acordului să fie mai lungă de 12 ani.

Pentru Dalmația, cabinetul Bonomi își propune să facă tot posibilul ca guvernul Jugo-Slaviei să recunoască dreptul minorităților etnice italiene.

Agitații în Lodz și Posnania poloneză

Se comunică din Varșova, că în Lodz au loc agitații contiune. Muncitorii textili greviști au făcut mari demonstrații, iar poliția a făcut uz de arme; s'au operat mai multe arestări. Deasemenea e mare neliniște și în Posnania, unde s'au prădat multe prăvălii.

Papa și desarmarea

După cum reese din cercurile Vaticanului, Papa aprobă fără rezerve proectul de dezarmare al lui Harding, Benedict al XV-lea va lansa o enciclică pentru menținerea păcii.

Conferința dela Porto Rose

„Lokalanzeiger" anunță că conferința dela Porto-Rose va începe la 12 Septembrie.

Scene neobișnuite în parlamentul ceho-slovac

Din Praga se comunică că nervozitatea ce domnea în parlamentul din Praga a dat loc la o ședință, aceea din ziua de 15 Iulie, din cele mai agitate. Dimineața, împotriva voinței deputaților germani, s'a hotărît intreventirea ordinei de zi, în urma căreia deputații germani au părăsit ședința. Deputatul german Baerau, care cuo zi înmăinte ținuse o cuvântare foarte categorică, exclamă cu această ocazie:

„N'avem ce căuta în această societate". la aceste cuvinte, de putatul ceh național-socialist Sajde, tăbărî asupra lui, și-i aplică două palme, spunându-i „ești un derbedeu".

Deputatul German Brunnar strigă-lui Baeran: „Intoarce-i palmele primite"; în urma acestor cuvnte Sajde se îndreptă spre Brunnar; numai cu multă greutate le-a reușit deputaților să-l împiedice la aplicarea unor noui palme. In timpul acesta, profesorul universitar ceh Irdinko exclamă: „Baeran e un golan, un derbereden, dați-l afară ca pe un câine".

Președintele Tomaschek își exprimă regetul său adânc față de esirea violentă ce-a avut loc.

Antanta impune evacuarea Ungariei de vest

In urma ratificării tratatului dela Trianon de Franța, acesta va intra în vigoare în curând. Guvernele aliate au făcut un demers colectiv la Budapesta, cerând ca Ungaria să-și retragă trupele din comitatele din apus, după indicațule celor trei generali ai misiunei aliate.. Guvernul maghiar vrea să temporizeze executarea acestei dispoziții, deoarece crede că va ajunge la o înțelegere cu Austria. Aliații cred însă că s'a amânat prea mult executarea acestei stipulații a tratatului din Trianon, și vor să dea Austriei despăgubirea, ce să echilibreze pierderile avute prin pacea dela Saint-Germain. Austria, pe dealtă parte, cere executarea fidelă a tratatului dela Trianon, în ceea ce privește Ungaria vestică.

Exportul cerealelor

Problema exportului cerealelor are o deosebită însemnătate pentru noi pentrucă de soluționarea ei depinde într'o mare măsură ameliorarea situației noastre economice creiată de război.

România este cel mai productiv stat agricol din Europa Centrală. Viața sa economică se bazează pe agricultură. De gospodăria agricolă depinde puterea și valoarea statului întreg.

Prin reforma agrară, solul agricol trecând în mânile celor cari-l muncesc va fi și mai mult folosit; de aci va rezulta o creștere a producției generale care la rândul ei va provoca o micșorare a prețurilor. Vom avea atunci cantități mari de cereale disponibile pentru export și bucurându-se de avantagiile unui preț scăzut. In atari condițiuni nimic mai lesne pentru noi decât să ne asigurăm piețele de desfacere în țările unde se simte nevoie și lipsă mare de cereale. Am zis lesne pentrucă în adevăr situația noastră este privilegiată. Rusia, mare exportatoare de grâu, nu este azi în stare să trimită străinătății nici un sac de grâu, iar America fiind departe nu ne poate fi un concurent primejdios pe piețele Europei Centrale. Dar pentru a profita de această situație favorabilă va trebui să asigurăm pe deoparte circulația pe căile ferate, pe Dunăre și Marea Neagră, iar pe de altă parte cantitățile cari trec peste nevoile consumului intern și cari prin urmare sunt libere la export să nu aibă a suferi măsuri restrictive sau să fie lovite de taxe de export prea grele. Taxele de export la cereale cari au fost în vigoare până acum erau prea mari, iar permisele personale constituiau un sistem de favoruri care nu putea decât să fie o piedică pentru un export cinstit.

Pentru a lupta cu succes împotriva concurenței străine și a ne asigura piețele de desfacere va trebui să lăsăm cu totul libere la export cantitățile de cereale cari întrec consumul intern pentru a le putea oferi cu prețuri convenabile. De asemeni chiar pe căile ferate transportul ar trebui să se bucure de un regim tarifar redus. Și nu vedem de ce — stabilind exact cantitățile necesare consumului intern și asigurând rezervele pentru anul viitor — nu s'ar da nu numa libertate exportului de cereale ci acel concurs larg din partea statului care are un mare interes ca exportul acesta să se facă în condițiuni avantajoase pentrucă de el depinde în cea mai bună parte prosperitatea țării.

Scandalul dela Varietul Biazini

Se știe că de câteva zile a sosit în Cluj a trupă de luptători compusă din mai mulți atleți cunoscuți, dintre care patru au fost șampioni vestiți.

Această trupă a fost angajată de Dl. Marcovici, proprietarul varieteului Biazini spre a Etecutr pe sceme acestui local o serie de întreceri atletina Luptele pe care le au făcut până acum acești atleți au fost atât de interesante în ca în fiecare seară sala era arhiplină cu toate că prețul de introare era 40 lei de persoană.

Afacerea Dlui Marcovic mergea strună.

Aseară însă, când sala era mai plină ca oricând pentru că se anunțase o întrecere între cei mai buni dintre luptători, Dl. Marcovici, în dorința de a-și realiza câștigușl cât mai mari cu orice risc și prin orice mijloace a recurs la o stratagemă carea provocat un enorm scandal

După terminarea programului artistic, în timp ce atleții se pregăteau de luptă, prin surprindere d-l Marcovici apare pe scenă și anunță publicul că din cauză că luptătorii sunt bolnavi luptele nu mai au loc. D l Marcovici intenționa să puie în buznar toate încăsările provenite dela intrări și să nu plătească luptătorilor, pentru că n'au jucat, cu toate că avem contract scris

Publicul revoltat a protestat foarte zgomotos, protestări care au ajuns la culme în îngrămădeala dela casă care a refuzat să restitue banii pentru bilete. Scandalul ar fi luat proporții foarte mari dacă n'ar fi intervenit ofițerul de poliție d-l Căpitan Mihnea care împreună cu d-l Concepist Octavian Pasca au reușit să obție restituirea banilor pentru biletele vândute publicului.

D-l Marcovici a refuzat însă să plătească onorariul trupei după contract după ce nu-i plătise nici cu o seară înainte Suma se ridică la 8000 de lei.

Atitudinea d-lui Marcovici a făcut o penibilă impresie luptătorilor străini și publicului care venise să asiste la lupte. Cerem cu insistență autorităților să pedepsească pe acest proprietar care în nenumărate rânduri a călcat ordonanțele, a provocat scandaluri și a avut dese conflicte cu artiștii angajați.

Criza industriei de bumbac din Cehoslovacia

Industria de bumbac din Cehoslovacia trece în prezent printr'o criză foarte mare.

Producția și prelucrarea bumbacului stagnează în mare parte și desfacerea lipsește aproape de tot.

Industria bumbacului, cel mai puternic ram industrial ale economiei cehe — avea importanță mare și pe timpul când Cehoslovacia era încă provincie a fostei monarhii austro-maghiare. In trecut industria de bumbac cehă, aproviziona și asigura trebuințele întregii Austro-Ungarii.

Devenind stat independent, situația industriei cehă s'a schimbat și început o epocă nouă. Modul de organizare la industria bumbacului cât și măsurile luate pentru exportul acestor fabricate nu prea erau bune — și azi această industrie sufere greu. Introducerea sistemului de permise (ca și la noi) asupra mărfurilor de bumbac — a avut urmarea firească că toate cumpărăturile făcute întârziau la transport livrarea nu se făcea la timp, ceiace ce aduse o rezervă în efectuarea cumpărăturilor.

Clientela începu să retragă comenzile. Mai ales cumpărătorii din România, Ungaria, Jugoslavia, cari trebuiau să profite de conjunctura actuală, în urma nelivrării prompte și a greutăților făcute din partea guvernului ceh — începură să caute alte piețe pentru cumpărăturile lor. O puternică influență asupra desfacerii produselor industriei de bumbac cehe a fost și diferința valutară.

Azi pe piața bumbacului din Cehoslovacia presează criza mare, fabricatele se îngrămădesc și vânzarea lipsește. Neflind export, fabricile cari se ocupau cu el — caută acum să puie mâna pe consumația internă, și astfel o pornit o concurență așa de puternică și sub-ofertarea este așa de mare, încât prețul articolelor textile de bumbac a scăzut cu 30 precente — la unele cu 50 procente.

Guvernul ceho-slovac a luat măsurile cerute de industriași pentru a înlesni exportul fabricatelor de bumbac căci situația actuală ar amenința prin perzistența ei să prăbușească o întreagă industrie din care trăesc atâtea mii de suflete. *R.*

De peste hotare

Declarațiile generalului Pellé

Generalul Pellé înalt comisar al Franței la Constantinopol, a făcut ziarului „Ikdam" următoarele declarațiuni:

„Marile aliate în special Franța, doresc să vadă regenerarea imperiului turc.

Turcia va putea atinge acest scop în următoarele condiții:

1. Turcii trebue să se grupeze și să se unească în jurul suveranului și kalifului lor;

2. Turcii trebue să realizeze reforme radicale în toate ramurile administrative și în special în domeniul juridic, pentru a câștiga încrederea puterilor străine;

3. Turcii trebue să pună pe baze solide situația lor economică, agent principal, care le asigură existența în viitor.

Convenția polono-cehoslovacă

Ziarele scriu că ministerul de comerț Hotovec a fost invitat de guvernul polon, la o consfătuire care va avea loc la Varșovia.

Hotovec va sosi Marți în Varșovia. Cu acest prilej se va încheia o convenție comercială între Cehoslovacia și Polonia.

Cetiți „Infrățirea"

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

DOMNIŞOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum şi dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări

LÂNĂ bine scărmănată şi eftină de vânzare la Fabrica de vin din Târgul de vite, Cluj. 906

VILĂ cu etaj în apropiere cu grădină de un jug. cu pomi roditori, cu gard din beton şi cu stupină de vânzare cu preţ convenabil: Strada Regală (Mojáliu) 31. Se pot vedea dela ora 12—2 p. m.

DE VÂNZARE casele din Strada Calandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pivniţă.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4.5 Str. Trefort No. 13 uşa 2.

DE VÂNZARE UN ARMĂSARI rob de rasă arab de 7 ani. Doritori se pot interesa la secretariatul din Secuieu jud. Cojocna.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români a ieşu numărul. Se găseşti de vânzare la toţi vânzătorii ziarului Infrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR una sau două vaci cu lapte de rasă, adresa la ziar B.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vară sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu droguri şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţii se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢÂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.

329

AVIZ.

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că pe lângă Academia Comercială şi Şcoala Superioară de Comerţ din Cluj, funcţionează şi un cămin (internat) pentru studenţii şi elevii acestor institute.

Taxa de întreţinere este de patru mii lei anual, care se va plăti jumătate la înscriere, jumătate după vacanţa de Crăciun. Pe lângă această taxă va mai plăti fiecare internist suma de 50·— lei pentru tacâmuri şi veselă, şi 50·— lei ca fond de acoperire pentru eventualele stricaciuni ce va face internistul. De aceste taxe nu poate fi scutit nimeni. In caz că internistul n'a făcut nici o pagubă în cursul anului, suma de 50·— lei i-se va restitui. Internişti bursieri, vor fi obligaţi să întregească suma bursei la 4000·— lei.

Fiecare internist este obligat a aduce următoarele albituri: 6 cămăşi de zi, 6 izmene, 6 guiere, 4 cămăşi de noapte, 12 batiste. 12 perechi ciorapi, 4 şiergare, toată rufăria de pat în număr suficient pentru schimb, un sac pentru pae (saltea) precum şi toate rechizitele necesare curăţeniei.

Pe toate aceste obiecte se va coase cu roş literile iniţiale ale numelui fiecărui internist, iar la înscriere fiecare va coase pe haine numărul de ordine dat de administratorul internatului.

Studenţii Academiei comerciale se vor anunţa până la 1 Sept. şi se vor înscrie la 1—5 Octomv. iar elevii Şcoalei superioare de comerţ se vor înscrie la 1—4 Septemvrie 1921.

ADMINISTRAŢIA INTERNATULUI.

Târgul de mostre

Cluj, Str. Cogălniceanu (fost Farkas) 16.

Reclama 791

895

Deschis dela 8½ a. m. — 6½ p. m. Dela orele 7 seara va cânta musica şi vor avea loc petreceri în curţile târgului. Restaurantul şi berăriile sunt în permanenţă deschise.

NAŢIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREŞTI,
Str. Academiei No. 2.

903

TARIF No. 1.

NAŢIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.

Linia regulată şi rapida Constanţa—New-York cu vapoarele transatlantice: „KING ALEXANDER" plecare 2 August 1921, ora 6 seara; „THEMISTOCLES" plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei	1.000·—
„ „	„	II-a cu hrană	Lei	700·—
„ „ „	„	III-a fără hrană	Lei	287·50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei	3.105·—
„ „ „ „	„	II-a cu hrană	Lei	2.070·—
„ „ „ „	„	III-a fără hrană . . .	Lei	847·—

Copii până la vârsta de 4 ani sunt scutiţi, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Grăbiţi! Grăbiţi!

Toată Lumea trebue să profite pentru aş face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala
Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Mare desfacere de mărfuri Engleseşti şi Franţuzeşti culori garantate calităţi prima

Zefir I. Englezesc lat.	8·50	Metru	
„ I. „ „	10·—	„	
Carton Glot I. 90 „	13·—	„	
„ „ I. 100 „	13·50	„	
Moso delen Franţuzesc 80 lat. . .	12·—	„	
Carton I. Franţuzesc 80 lat. . . .	13·—	„	
Batist Franţuzesc 80 lat.	14·—	„	
Jolji (şifon) Englezesc 80 lat. . . .	11·50	„	
Jolji (şifon) Englezesc 100 lat. . . .	12·—	„	
Molino Englezesc 80 lat.	9·50	„	
„ „ 90 „	11·50	„	
„ „ 100 „	12·—	„	
Ciorapi Bărbăteşti	8·—	Perec.	

14 **Vânzare en gros şi en detail.**

Nu intrati în alte magazine, inainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux şi de bucătărie.

474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

„BREAZA" Proprietatea **GH. MATEESCU**
Fabrică de Bitum natural şi Asfalt **GARA BELIA** TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoştinţă autorităţilor şi particularilor că are spre vânzare în condiţiuni avantagioaşe orice cantităţi de

Bitum natural şi Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile şi orice alte relaţiuni a se adresa la

Ad-ţia Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploeşti, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăţi 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 138 PENTRU MICA PUBLICITATE

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA şi RAPIDA

Constanța-New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 de tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** LA 2 AUGUST st. n. direct **NEW-YORK**

VAPORUL TRANSATLANTIC

THEMISTOCLES

de 16.000 tone, viteză 16 noduri

pleacă din portul **Constanta** la 10 August st. n. direct **NEW-YORK**

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chior pentru pasag. de cl. III.

902 **Se primesc spre expediere şi mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 şi Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** strada Traian No. 15

„KING ALEXANDER" pleacă din Constanța la 2 Aug. 1921

Clasa 1 rang 1	Lei 21.000·—	Clasa 2 rang 2 Lei	15.500·—
Clasa 1 rang 2	Lei 20.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	15.000·—
Clasa 1 rang 3	Lei 19.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	14.750·—
Clasa 2 rang 1	Lei 16.000·—	Clasa 3 Rezervate Lei	9.000·—

Clasa 3 Rezervate Lei 8.500·—

„THEMISTOCLES" pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921

Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2, şi a 3-a, se cuprinde şi hrană până la New-York.

Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, şi pentru clasa I-a, 1.800·— lei.

De la 12 luni şi până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalații de apaduct şi canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. **Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde.** 174

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în intreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri.

„GAMBRINUS"

RESTAURANT

Piața Unirii No. 24

Mâncări gustuoase, beuturi escelente. Serviciu oulant, preţuri moderate. 653

DACĂ VENIȚI LA BUCUREŞTI

vizitaţi Restaurantul:

„AMICIȚIA"

lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")

unde veţi găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" şi vinuri fine ardelene şi din vechiul Regat. 000 000

Grătar național!

897

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Sipunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or

18 **Piața Unirei No. 5.**

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcție, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

AUTOBUS

circulă zilnic din

Cluj la băile sărate Cojocna

Curse la fiecare

2 ore

începând de la ora 6 dimineaţa. Staţiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcţia Băilor.

Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 şi la Direcţiunea băilor.

Preţul unei curse Lei 30

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA

COPII SĂNĂTOŞI

IN TOT TIMPUL ANULUI

SĂ-ŞI FACĂ O DATORIE

PRIMAVARA ŞI VARA

DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU

SIROPUL Dr. RACOVITZĂ

IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurăţeniile ce plutesc în prefăcându-i în sânge curat, roş, plin de viaţă şi de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparenţă de sănătate care se arată prin rumeneala obrajilor, voiciunea mişcărilor, a privirei şi a gândirei, creşterea regulată, pofta de mâncare întovărăşită de veselia caracteristică a copiilor sănătoşi. Cura se face toată vara. Modul de întrebuinţare întovărăşeşte fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile şi drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

DROGUERIA „VIORELIA"

CLUJ, PIAȚA UNIRII NO. 15.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Stirpitor de şoareci şi şobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stârpirea şoarecilor □ şi şobolanilor. □

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piaţa Unirii No. 6.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

SIBIU „ASOCIAȚIUNEA"

Anul I. No. 276 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 24 Iulie 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

Solidaritatea latină

Zilele trecute s'a inaugurat la Paris cu un fast deosebit monumentul geniului latin. In cuvinte evocatoare a fost preamărită antica civilizație și constatată necesitatea de strânsă unire a urmașilor legionarilor romani, după ce s'a adus omagiul cuvenit răposatului mare scriitor Paul Adam, inițiatorul monumentului și sprijinitorul cel mai înflăcărat al solidarității latine.

Latinul, jurist, om de litere, soldat, agricultor a dus pretutindeni acel ordo romanus fără de care s'a dovedit că nici o societate nu poate să fiinteze. Latinul după ce a învins cu spada, a venit cu plugul pentru reda câmpiile părăsite agriculturii și a instalat magistrații care să împartă dreptate chiar popoarelor învinse.

Latinul a stăpânit prin administrația, prin cultura și prin arenata sa lumea veche. Roma era centrul universului unde se hotărî soarta lumei și de hotărîrile luate acolo tremurau cele mai viteze neamuri.

Neamurile neo-latine și-au desvoltat civilizații care rivalizează cu aceea a mamei lor și dacă din punct de vedere cultural și artistic întâietatea a păstrată tot de neo-latini din punct de vedere politic e cu totul altfel.

Dacă centrul literaturei și artelor e Parisul, apoi acel politic e Londra și în curând va fi Washington sau Iokio.

Starea aceasta de lucruri nu poate decât să ne întristeze pe reprezentanții civilizației latine. De aceea este necesară o strângere a tuturor forțelor latinității pentru a putea lupta cu mai mult succes pentru răspândirea gândirei, literaturii și artelor popoarelor neo-latine, și având în vedere valorile necontestate pe care le are astăzi latinitatea fără îndoială că se va impune admirației universale.

Forțele latine reprezentate astăzi de un France d'Anunzio, Blasco Ibânez, Barrés, Bouryet, Graca Aranka, Raymond Poincaré, Mme Curie, mareșalul Foch, Branley, Bergson, Boutroux nu pot să nu triumfe.

Dacă pe cale culturală datorată unui efort comun succesul va fi asigurat, acțiunea de emancipare a latinității, trebuie dusă și pe cale economică. Industriile franceze, italiene și spaniole produc de toate pe care trebuie să le expoarte celorlalte țări latine lipsite de această ramură de producție, începând cu România și sfârșind cu Argentinia sau Brazilia.

Intinderile cotosale de pământ din Argentina și Brazilia cer brațe pentru a fi valorificate. Minele din Mexico au nevoie de capitaluri și specialiști pentru a fi valorificate. Ori, până acum ce s'a întâmplat. America de sud și centrală a fost câmpul de bătaie a competițiunilor anglo-americane. Mexicul de pildă e acum în ce privește petrolul în mâna englezilor ca și republicile Americei centrale. Brazilia și Argentina sunt invadate de ingineri, agricultori și financiari germani cari formează acolo colonii întregi, în care desigur nu primează decât limba lui Goethe.

Și din acest punct de vedere sunt semne de îndreptare: Astfel, Spania are legături culturale și economice foarte strânse cu Argentina și Brazilia, iar Franța și Italia urmează politica lor de lentă penetrație culturală și economică. Marele cusur al popoarelor latine este că nu pregătesc terenul din vreme și lucrează cu o prudență exagerată. Acum, când se crează lumea pe noui baze poate pentru 50—60 ani dacă nu pentru mai multă vreme a mai întrebuința astfel de metode de lucru înseamnă să învins dinainte. Inteligență spontaneitate, spirit inventiv, putere de muncă au cu prisosință latinii. Înțelegând importanța vremurilor, să-și galvanizeze toate forțele într'o încordare supremă și umăr la umăr, adică dând dovada unei solidarități indestructibile, națiunile latine să înceapă munca uriașe pentru latinizarea cel puțin spirituală a lumei.

R.

Evenimentele zilei

„Reșița", depusă la Senat, n'a fost luată în discuție.

Sesiunea s'a închis aseară.

D-l Titulescu a declarat unui ziarist că „Reșița" nu va fi luată în discuție, guvernul depunând proectul numai de formă.

Există siguranța că „Reșița nu va fi votată de Senat.

Succesul opoziției publice a provocat o panică completă în lumea samsarilor internaționali și a marilor acționari. Acțiunile „Reșița" au scăzut într'un mod vertiginos.

Părerea generală este că „Reșița" a căzut.

■

D-l Iuliu Maniu, prin adresa de răspuns trimisă președintelui Camerii, arată că retragerea opoziției din Parlament nu înseamnă demisiune. Această adresă este interpretată în mod favorabil în cercurile guvernamentale.

■

Franța va denunța condițiunile împrumutului de 100 milioane franci, din pricină că România n'a predat decât 5000 vagoane grâu din cele 20.000 promise.

Răspunderile...

Un moment de oportunitate politică a hotărât pe conducătorii actualului guvern să scoată de undeva, dintr'o colecție îngălbenită de gazetă, chestiunea așa numită a „răspunderilor". Lovită de toate părțile de opoziție, deopotrivă încredințată că o schimbare de regim este astăzi o necesitate inexorabilă banca ministerială încearcă astfel o intrigă, pentru a face din o parte a adversarilor săi, tovarăși de luptă împotriva partidului liberal.

Fără îndoială că oamenii cari sunt chemați în cabinetul judecătorului de instrucție pentru a da „lămuriri" asupra fraudelor săvârșite la Aprovizionare și partidul al cărui sfârșit e luminat de flacările dela Ciagoga, nu poate avea autoritatea morală pentru a deschide procesul politic al unui act de importanță istorică a războiului pentru unitatea noastră națională.

Agitația „răspunderilor" datează însă mai de mult și recunoaștem oamenii cari și-au făcut din această amenințare, o platformă de ambițiuni nesatisfăcute.

In fața elanului cu care viteaza noastră armată trecuse Carpații, la 15 August, 1916, și în entuziasmul desfășurat în rândurile celor rămași acasă, nimeni nu se gândea să tragă la răspundere pe acela cari ascultând chemarea vremei, au hotărât ca România să tragă sabia pentru desrobirea frații ei subjugați Dar a urmat o întârcare a norocului militar. Superioritatea armamentului german, — cu care nu ne puteam măsura, — și puterea numărului, ne-a înfrânt pentru o clipă.

S'au găsit atunci oameni politici cari au crezut că totul e sfârșit și că înfrângerea noastră e definitivă; acești oameni, răsăriți din obscuritatea tuturor partidelor. au socotit că pe acest dezastru se poate clădi un palat pentru pofta lor de putere, — și au început prin a cere socoteală celor cari au avut „nesocotința criminală" de a duce România la o înfrângere sigură. D. C. Stere, în teritoriul ocupat, dl general Averescu la Iași, ridicase acelaș steag al „răspunderilor". Dl dr. Lupu părăsea partidul liberal, la braț cu dl Tranculași, mormăind o amenințare identică. Dl Argetoianu punea la cale, cu dl general Văleanu, republica, iar dl Al. Maghiloman, adus la guvern d aceeaș înfrângere trecătoare, dădea în judecată întregul guvern din 1916, care semnase declarația de război Austro-Ungariei. . .

Astăzi, după ce „răspunderile" s'au topit la căldura izbândei definitive, unii din oamenii dela Iași, din 1918, cari calculau pe biruința Germaniei, își aduc aminte o veche amenințare, și fac din ea un scut de apărare, un șantaj de politică internă.

Noi socotim însă că acestei amenințări nu-i lipsește de cât un singur lucru: seriozitatea.

Rusia ne rezervă noi surprize

In Rusia se petrec evenimente istorice, nu de natură militară, nici diplomatică, ci de resort pur economic, menite să schimbe adânc aspectul lumei bântuite de tot soiul de crize. Rusia caută singură să se alipească din nou de Europa. Teoreticianii trebue să lămurească o sumedenie de probleme în raport cu acest fapt, probleme cari în realitate nu sunt actualmente supuse vreunui examen, merit să le rezolve. Cea mai însemnată problemă, fie de vedem în schimbarea directivii bolșevicilor o recunoaștere sinceră a neputinței principiilor lor utopice, sau un truc asiatic, a fost desbătută și soluționată printr'o serie de hotărîri a guvernului bolșevic. și în timpul din urmă, prin desbaterile Internaționalei din Moscova.

In primăvara anului acestuia s'au statorit directive noi; atunci s'au ridicat mulți conducători bolșevici, printre cari și zinowiew, care a fost ales nu de mult președintele partidului comunist, cerând desființarea sistemului de furnisare a cerealelor și înlocuirea lui prin impozite asupra țăranilor. Desigur n'a fost o recunoaștere a necesității economice, ci rezoluția aceasta și-a avut isvorul în presiunea exercitată de țărani; aceștia, trebuind să dea statului toată recolta, neavând voe să păstreze pentru ei decât strictu necesar lor și familiilor lor, micșoraseră într'atât terenurile cultivate, și neglijaseră în așa hal gospodăria agrară, încât foametea, până atunci latentă, de cari aveau de suferit mai ales orășenii, se transforma într'o adevărată catastrofă.

De-acum înnăinte s'a hotărît ca țăranul să plătească un impozit în natură — anume în produse agricole — iar restul să-l păstreze pentru sine, putând uza după voe de el. Această măsură aduse cu sine o mulțime de alte măsuri, cari nu sunt altceva decât o amputare adusă sistemului întronat de bolșevici, fără să țină seama de marile sacrifice și de ne mai pomenita teroare cu cari l'au impus.

La început era vorba ca bolșevismul rus să facă concesiuri capitalismului străin, iar acum, s'a ajuns atât de departe, încât teoreticianii bolșevici încep să pledeze și pentru necesitatea negoțului mare. Chiar puternicilor conducători ai sovietismului rusesc nu le-a fost ușor să convingă pe partizanii lor de ereziile cărora au dat crezare până în prezent. Cu ocazia desbaterilor Internaționalei din Moscova au avut loc violente conflicte; de-abea acum s'a aflat prin Stockholm, că însuși Trotzki a apărat politica lui Lenin, expunând situația critică a Rusiei și dând soluțiile prin care crede că o va putea ameliora.

Înainte încă de-a se efectua în interiorul țării această schimbare de directive, înnăinte ca proectele lui Lenin să se transforme în fapte, străinătatea era cutreerată de cei mai capabili și mai serioși agenți ruși, cari luptau spre a reuși să deschidă comerțului strein drumurile spre Rusia. Cel mai iscusit dintre aceștia, Krassin, a dus timp îndelungat tratative cu oficialitatea britanică, cari au sfârșit prin a se materializa într'un tratat formal între guvernul rus și cel sovietic.

Germania, care pelângă toate dezavantagiile vecinătății cu Rusia, are și multiple avantagii cauzate de această vecinătate geografică, nu a renunțat nici odată la planul ei de-a și vinde produsele pe piețele orientale, unde mărfurile ei nu sunt amenințate de taxele de export impuse de Aantantă, deșicanele protecționiste ale foștilor ei adversari economici. Pecând apusul, și țările ce stau sub influența Antantei se tem de mărfurile germane, Germania e sigură să găsească în Rusia o poartă deschisă pentru industria ei. Deasemenea și cetățenii italieni și scandinavi au obținut pe tăcute permisiunea să facă comerț cu Rusia. Și guvernul austriac a fost invitat de Sovietele rusești să facă un tratat comercial, spre a dobândi din imensul rezervoriu de bogății naturale, pe care Rusia n'a încetat a-l poseda, cu toată mizeria ei atât de pronunțată, produsele de care ar avea nevoe.

Zidul în care Rusia s'a închis din proprie voință, pe care puterile europene nu-l puteau dărîma, și cu atât mai puțin escalada, s'a surpat dela sine, din nevoile economice ale Rusiei, cari nu se puteau în frâna prin edicte sau legislații teroriste. Nu e cu putință de-a scoate o țară din formidabilă țesalură economică europeană, chiar dacă acea țară ar fi Rusia, care oricât mijloacele să-și satisfacă pe un timp limitat nevoile interne economice. Ceeace însemnează însă un atare pas pentru lumea, mai ales în actuala ei situație, e lucru foarte clar.

Industria nu mai poate lucra, și cu lipsa lucrului și șomajul plutește, în mai toate statele, fantoma conflictelor interne. Diferența de valută între țările Europei, scumpirea produselor brute la acele popoare cari sunt fericiții posesori de astfel de materii, imposibilitatea de-a le vinde streinătății, la care se adaogă și protecționismul ce-a luat în ultimul timp formele cele mai exagerate, care au cuprins aproape toate țările, toți acești factori împiedică sporirea ptoducției, atât de necesară Europei sărăcite.

Cu acest fenomen apare și sărăcirea în materii brute a întregii lumi. Rusia, cu toatecă

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

posedă imense ogoare însămânțate, și totuși suferă de foame, are mine, păduri, și încă alte materii prime, cari nu pot fi valorificate în apusul Europei, se căutuit de un războiu de șapte ani. Nou sensul de-a goni dela piața mondială un așa de bun și strâmtorat cumpărător, care posedă într'o largă măsură mijloace de plată, va fi înlăturat. Acum câteva zile vorbea un om de stat american de milioanele de ghete ce se fabrică în uzinele Statelor-Unite pentru Rusia. Germania poate să-i furnizeze unelte agricole și mașini, cu cari a în destulat totdeauna în timpuri de pace poporul rus; Anglia va putea să-i vândă țesături și o sumedenie de produse, menite să-i satisfacă nevoile.

Realipirea Rusiei la Europa e înnăinte de toate o problemă tehnică. La congresul din Moscova Lenin vorbea de electrificarea căilor ferate rusești, iar Trotzky de locomotivele germane. Rusia are nevoe de oameni și de mărfuri, și prin relații economice regulate se vor echilibra și unele idei. Prin reintrarea Rusiei în concertul economic european are loc un pas mare spre însănătoșirea Europei.

R. C.

ECOURI

Comemorarea lui Dante în Elveția

Eri a avut loc la Berna, la Universitate o ceremonie impozantă pentru comemorarea centenarului al 6-lea al poetului Dante. Au asistat consilierul Motta, ministrul Italiei, personalul legațiunei, autoritățile elvețiene și o mulțime imensă. Jaberg a ținut o conferință foarte aplaudată asupra vieței și operelor lui Dante. Motta a recitat cântul contelui Ugolino din opera Infernul. Acest gest i-a atras cele mai călduroase aplauze.

Ducele de Reichstadt, așa cum a fost

Rostand ne-a arătat în „l'Aiglon" pe fiul lui Napoleon ca pe un om slab, care visa glorie și succese, fiind însă conștient de neînsemnătatea sa și de faptul că va putea fi ori când victima intrigantului Metternick. Figura ce-a dat-o Rostand ducelui de Reichstadt nu corespunde în totul realității. Din documentele și scrisorile vremii, pe care desigur că Rostand nu le-a cunoscut, se oglindește cu totul altfel chipul lui Napoleon al II-lea. Dotat cu multă inteligență, fiul marelui Napoleon s'a arătat încă din tinerețe un spirit foarte îndărătnic, care punea la grele încercări răbdarea profesorilor săi. Nu ceda niciodată, chiar când avea nepreptate.

Când îl întreba cineva de mobilul faptelor sale, ave totdeauna un singur răspuns: „Fiindcă așa mi-e gustul". Scopul vieții sale era de-a fi demn de tatăl său. Se simțea chemat pentru lucruri mari, și avea de gând, în caz de Franța nu voia să știe nimic de el, să meargă în Polonia, spre a lupta pentru eliberarea poporului polonez, pentru care avea mari simpatii. In 1831 la vârsta de 20 de ani, intră în armata austriacă. Soldații îl divinizau, iar împăratul Francisc, bunicul său avea așa de mari speranțe în el, încât gândea să facă din el un al doilea principe Eugen. Din nenorocire Metternich juca un rol dublu; acesta înconjură pe principe cu ofițeri stricați, cari îl făcură să-și piardă dragostea pentru armată.

Un nou Mohamed

In provincia Kazan a apărut un profet, care se intitulează a fi un nou Mohamed și care a convertit cu sila la mohamedanism peste 20.000 de creștini. Kudji Solimoid era mai înainte negustor de cereale pe Volga, unde trăi 40 de ani ascuns, iar apoi apăru pretinzând a fi un Mohamed, își împărți averea Tătarilor și se retrase într'un cort. Acolo trăi trei luni, în rugăciuni și post, apoi se puse în capul unor mohamedani fanatici distrugând și cucerind satele creștinilor, lăsând locuitorilor averile, cu condiția de-a trece la islomism. Duse din satele devastate sute de fete pe care le împărți aderenților săi. Aghiotantului său, un mecanic elvețian, îi dete douăsprezece femei, pe când el trăește în chip ascetiv cu o singură femee. In armata sa pomnește o disciplină de fer.

Un apel al lui Gorki

Scriitorul rus Maxim Gorki a adresat un apel radio telegrafic scriitorului german Gerhart Hauptmann în care descrie amenințarea foametei ce planează asupra milioanelor de ruși din cauza proastei recolte. Arată nevoia urgentă de a fi ajutorați cu pâine și medicamente și nădăjduește că intelectualii Europei și Americei vor ști să înțeleagă tragedia poporului rus.

Statuia Ioanei d'Arc

Statuia Ioanei d'Arc, care se afla în fața catedralei din Reims, a fost reașezată la locul său și desvelită cu mare ceremonie Duminică, dată când se împlinesc 492 de ani de la întrarea triumfală a Ioanei d'Arc în acest oraș. Liturghia a fost slujită de arhiepiscopul din Reims, cardinalul Lucon. Pe piedestalul statuei s'a depus o ramură de foi de laur.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Vineri:
Micii Bandiți.
Duminecă:
ICAR.

CINEMA URANIA;

Vineri:
Cu cinci minute mai târziu.
Duminecă:
Favorita (Dearling.)

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÖR

Vineri:
XA-XA (Partea I.)
Duminecă:
Mea Culpa.

Actualități științifice

— Temperatura efectivă a stelelor —

Intr'o notă prezentată Academiei de Științi din Franța, D-nii Ch. Nordmann și Le Morvan expun rezultatele recente obținute în determinarea Temperaturilor efective ale stelelor cu ajutorul fotometrului stelar eterocron. Dintre stelele care au făcut obiectul studiului acestor doui astronomi, cele mai calde sunt Zeta din Persen, a cărei temperatura efectiva e de 27.000 grade, Gamma din Pegaz care are 22.000 grade, și Beta din Capricorn care are 17.000 grade. Pe lângă aceste stele soarele cu cei 5000 grade al lui este o stea rece. Sunt altele și mai reci ca steaua Eta din Gemenii a cărei temperatură efectivă nu trece de 3000 grade. Cercetările asupra acestui subiect care continuă la observator sunt de natură a aduce noui lumini în ideile noastre asupra evoluției și morți stelelor.

Mască contra oxidului de carbon

D-l Moureu a prezintat Academiei de Științi din Paris comunicarea D-lor Desgrez, Guilleniard și Henimerdinger relativă la fixarea oxidului de carbon d luat într'un curent de apă având un debit de celpuțin 7—8 litru pe minut. Savanții au studiat această problemă în scopul de a alcătui o mască, care să permită unui om să stea într'o atmosferă contaminată de doze mari de oxid de carbon. După o lungă studiere a reacțiilor cunoscute, au reușit să transforme oxidul de cărbune în axid carbonic ușor fixabil de un alcaliu. Datorită acestui proceden facem complet inofensiv un amestec de aer și de oxid de carbon, gazul putând reprezenta 20—30 volume pentru 1000 din atmosfera respirată.

Uleiul animalelor marine

In toate campaniile oceanografice ale prințului de Monaco s'au strâns uleiul furnizat de principalele animale marine capturate. Aceste probe vor permite de a urmări oarecări cercetări asupra unui produs al mării pe care laboratoarele nu-l cunosc încă.

Pe lângă marii cetacei a căror untură dă vânătorilor de balene tone de ulei, sunt încă multe animale marine mai mult sau mai puțin prevăzute cu această materie. Cum aceasta ar putea oferi numeroase întrebuințări, s'a crezut de cuviință a se întreprinde asupra acestui subiect studii aprofundate scriindu-se de colecția importantă pe care a recoltat-o muzeul oceanografic din Monaco.

Un almanach al artelor

Posedând un stoc de peste 3000 clișee referitoare la toate artele și artiștii de toate genurile, precum și un bogat material literar și istorico-artistic, distractiv și interesant, m'am hotărât a-l închega într'o lucrare mare serioasă, care să popularizeze întreaga mișcare artistică-literară din tot cuprinsul României-Mari.

Volumul va fi astfel un foarte bogat și elegant album artistic-literar, de circa 25—30 coale, pe hârtie semivelină; iar ediția de lux, cu clișee colorate, pe hârtie chromo.

Cum doresc ca acest volum să fie cât mai complet și să îmbrățișeze cât mai larg toate artele și, cum unii literați ori artiști, poate să nu fi primit invitațiunea specială, rog din nou și pe această cale, pe toți literații și artiștii, dramatici și lirici, pictorii și sculptorii, architecții, directorii teatrelor ori diferitelor instituțiuni artistice, muzicanții, compozitorii, șefii corurilor și societăților corale, instrumentiștii soliști, șefii muzicilor militare, maeștri de muzică, gimnastică, etc. din întreaga țară, să-mi trimită cât mai neîntârziat, fotografiile lor, notițe biografice, indicând și din lucrările, succesele ori activitatea lor mai însemnată, institutiunea unde

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Scrisori către un lucrător

II.

Dragul meu,

In scrisoarea I-a am văzut cum munca omului poate avea mai mult spor atunci când e ajutată de capital. A venit timpul să ne lămurim și asupra altor lucruri, cari pot aveà același efect de a da spor la treabă.

Voi începe prin conducere. Prea mult nu va fi nevoie să insist, de oare ce singur ți-ai putut da seama de importanța conducerii în viața de muncă. Ai putut să vezi cum, atunci când ai avut pe cineva, care să-ți arate cum să lucrezi, care să dea fiecăruia să lucreze ce trebuie și când trebuie, care să aibă grije ca să ai totul la timp și la îndemână, lucrul a prosperat; ai putut să vezi cum, atunci când acesta a lipsit sau n'a fost la înălțimea misiunii lui, lucrul a mers prost. Poate la un lucru nu te-ai gândit încă: dacă munca e sporită prin capital, conducerea poate spori atât munca cât și capitalul. Un bun conducător trebuie să știe să scoată cel mai mare folos atât din lucrători, cât și din mașini, scule, instalații etc. El trebuie să dea lucrătoruluri scula potrivită și mașinii lucrătorul și materialele ce i se potrivesc. Intr'un cuvânt el trebuie să combine totul așa ca lucrul să meargă, cum se zice ca pe rotile. Nu trebuie însă să confundăm conducătorii cu căpeteniile, așa după cum se face de obiceiu. Să ne lămurim prin urmare ce trebuie să înțelegem prin căpetenii. In decursul timpurilor oamenii au avut adesea nevoie să ducă o luptă și atunci au simțit nevoia ca cineva să-i îndrumeze în această luptă, să le servească de căpetenie, să-i ducă la țintă, să-i facă să învingă într'un cuvânt. Este foarte probabil că oamenii în lupta cu fiarele sălbatice s'au strâns câți-va la un loc, pentru a lupta împreună și că imediat unii din ei s'au impus căpetenii, pregătind apărarea și conducând lupta. Sigur este că imediat ce oamenii s'au constituit în triburi, cari căutau să se jefuiască unele pe altele, în fruntea acestor triburi au apărut căpeteniile, cu acest rol de conducători ai luptei. Sigur este că de atunci și până în timpurile moderne oameni s'au strâns în jurul unor căpetenii, în jurul acelor seniori, al căror rol era identic cu al căpeteniilor de triburi, în jurul regilor și împăraților. Sigur este că și azi, atunci când e vorba de dus o luptă, fie ea cu un dușman din afară, fie în interiorul țării pentru a obține satisfacerea unor cerințe, căpeteniile se impun.

Cred prin urmare că ne-am lămurit asupra diferenței dintre ceia ce am numit conducător și căpetenie. Conducătorul trebuie să te facă să ai mai mult spor la lucru, căpetenia trebuie să te facă să reușești într'o luptă pe care o duci. De aci rezultă și o mare diferență în ceea ce privește activitatea celor doi: un conducător are în totdeauna un rol folositor, el trebuie să trăească din sporul de producție pe care-l aduce; o căpetenie trăește însă din luptă și dacă lupta uneori e necesară și dacă și căpetenia răspunde la o nevoie reală, după ce lupta a încetat, căpetenia devine un parazit, care trebuie să trăească din serviciile pe cari le-a adus când-va și ce e mai rău care poate avea interes să împingă lumea la luptă, pentru a-și crea un rol social. Asupra acestui rol al căpeteniilor sunt multe de zis și mai ales multe de gândit. Deci reflectează puțin asupra acestei chestiuni.

Iată-ne prin urmare ajunși la o concluziune: Producțiunea este rezultatul colaborării a trei factori: munca, conducerea și capitalul. Munca devine mai spornică prin ajutorul capitalului, iar ambele — munca și capitalul — devin mai spornice prin ajutorul conducerii.

Putem merge mai departe și să examinăm alte chestiuni în legătură cu producțiunea.

Prin însăși faptul că familii, triburi etc... s'a născut ceia ce se chiamă diviziunea travaliului sau mai pe românește împărțirea muncii. Unul din oameni a reușit să facă o sculă, pe care ceilalți nu știau s'o facă; imediat a fost îndemnat să facă mai multe din acele scule, pe cari să le dea celorlalți în schimbul a ceva care-i trebuia lui. Ia spre exemplu fierarul din unul din satele noastre, care se îndeletnicește cu reparatul căruțelor, plugurilor, cu potcovitul animalelor etc., și care primește de la ceilalți săteni cele necesare pentru a trăi. Ia preotul satului care și azi trăiește mai mult din ce ia de la pomeni, liturghii, praznice etc. Negreșit că lucrul a mers mai departe pentru a ajunge la ceea ce a ajuns azi, oameni făcând nu același fel de obiecte, nu același obiect ci numai o anumită parte din același obiect. Este iarăși inutil să insist asupra avantagiilor pe cari le prezintă, din punct de vedere al producției, împărțirea muncii. Ai putut să-ți dai seama singur de cât spor poți avea la lucru atunci când nu faci de cât unul și același obiect.

Impărțirea muncii însă a avut o consecință: schimbul. Fiecare om produce numai o parte din ceia ce-i trebuie pentru trăiu, iar restul și-l procură de la ceilalți dându-le în schimb ceia ce a produs el mai mult. Despre schimb în sine ne vom ocupa mai târziu; de o camdată ne vom mărgini să notăm că munca modernă, întemeiată pe împărțirea ei, nu e cu putință fără schimb și din acest punct de ve-

Cronica politică

Lucrările Parlamentului. Sunt unele păreri cari socot că retragerea opoziției din parlament agravează simțitor situația actualului guvern. Rubricele reportajelor politice închină coloane întregi tuturor combinațiilor pe cari le provoacă apropiata dizolvare a Corpurilor legiuitoare. In plină vacanță, când ar fi bine-venită o regulare a spiritelor, atât de agitate, oamenii politici așteaptă, cu nervii încordați, desfășurarea evenimentelor. Opinia publică, la rândul ei, privește atentă în mijlocul acestor frământări, bănuind că din tumbureala de astăzi va trebui să iasă o surpriză...

Numai guvernul pare că răsuflă ușurat de lipsa opoziției din Parlament. Ce ușor se legiferează fără discuție și... fără control!

Reforma agrară din Ardeal s'a votat astfel fără concursul opoziției; cu acest prilej s'a putut lăsa finanțarea împroprietărirei pe seama Băcei agrare, înfrățită cu Banca țărănească a d-lor Schuller și Argetoianu, și s'a lăsat d-lui Weith, toate pădurile cari se găsesc pe domeniile „Reșiței".

Cu același elan, Bugetul general al țărei a fost votat, într'o singură ședință, aprobându-se toate cheltuelile inutile pe seama departamentelor noui, înființate numai pentru plasarea partizanilor.

Lucrările Corpurilor legiuitoare se sfârșește astfel într'o meritată atmosferă de ilegalitate. Patruzeci-cincizeci de deputați votează cu ochii închiși, orice proect de lege, în timp ce președintele Adunărei găsește regulat în urnă, de trei ori atâtea bile câți deputați prezenți sunt.

Intrebarea este însă, ce valoare are o asemenea legiferare?

---

profesează, scurte anecdote din viața lor sau auzite pe seama altor artiști, scurte lucrări literare ori din domeniul istorico-artistic, care ar fi interesante într'un asemenea volum.

Modul cum se prezintă mai ales ultimele N-re din ziarul „Curierul Artelor" cred că constitue o suficientă garanție că „Almanachul Artelor" va sta cu cinste în biblioteca ori pe masa tuturor intelectualilor și a marelui public care înțelege că nu trebue să-i fie străine nici mișcarea artistică, literară, nici figura personalităților literare și artistice care contribue în mic sau în mare la înălțarea prestigiului neamului și la cultura și educațiunea maselor prin artă și literatură.

Ediția velină populară va costa 20 lei și va fi spre vânzare la toate librăriile și depozitarii de ziare. Ediția de lux va costa 100 lei și nu se va pune în vânzare. Acei cari doresc să aibă un asemenea volum de lux, vor trimite costul anticipat prin mandat poștal până la 1 Oct. a. c. de oarece se vor tipări numai atâtea exemplare de lux, câte vor fi achitate anticipat.

JUAREZ MOVILLa,
Directorul ziarului „Curierul Artelor", etc
Str. Știrbei Vodă 29, București.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

---

dere schimbul este un element necesar producțiunii. Iată prin urmare cum în producțiune intervine acest al patrulea element, schimbul. Și atunci ori ce ușurare a schimbului produce o ușurare a muncii și vice-versa orice îngreuiare a schimbului poate micșora producția, lucru pe acre-l vedem azi când, pe lângă alte greutăți, mai avem să ne luptăm și cu schimbul anevoios provocat de chestia valutei și greutățile transporturilor.

Ceia ce ne importă este că omul care înlesnește schimbul, prin înlesnirea adusă muncii, este un factor al producției. Negustorul, care-ți aduce din vreme marfa, pe care o găsești de-a gata în prăvălie, atunci când îți trebuie, prin munca pe care ți-o scutește de a-ți aduce tu singur acea marfă, devine un factor de producție. Negustorul care știe unde să găsească marfa, de care tu ai nevoie, dar pe care nu știi de unde să ți-o procuri, devine iarăși un factor de producție. — Din nenorocire, aci mai mult ca la chestia conducătorilor și căpeteniilor, intervin o serie de oameni cari în aparență au pretenția de a îndeplini un rol social, dar cari în realitate sânt niște paraziți, cari trăesc nu numai fără a ajuta producția, dar cari pentru a trăi au nevoie ca producția să fie îngreuiată, după cum anumiți paraziți ai animalelor pentru a trăi au nevoie de murdărie. Acești paraziți îi cunoști și-i cunoaștem u toții; sânt speculatorii, acaparatorii, samsarii mai ales pe lângă autorități, cari în vremuri normale sânt, dar mai puțini, dar cari în vremurile de nevoie de azi s'au înmulțit în mod îngrozitor.

Par'că te văd indignându-te în potriva lor și gândindu-te la ce e de făcut, pentru a-i distruge. — Să luăm însă lucrurile cu metodă și cu răbdare. Să ne lămurim bine asupra tuturor chestiunilor și asupra tuturor cuvintelir, pentru a nu băga în aceiași oală oameni cari fac lucruri diferite, și apoi să vedem ce avem de făcut.

De o camdată să reținem cele stabilite până acum asupra rolului muncii, capitalului, conducerii și schimbului în producție.

Ing. Cristea Niculescu.

Revista presei maghiare

Motiunele crizei guvernamentale.

„Keleti Ujság" se ocupă de actuala situație parlamentară și constată că ne aflăm în fața unei crize guvernamentale avansată despre care numai guvernul nu vrea să ia cunoștință ci pregătește o contralovitură opoziției prin reluarea chestiunei răspunderilor și încearcă să spargă rândurile opoziției prin tratativele de fuziona e începute cu țărăniștii. In acelaș timp crede situația sa puternică prin faptul că M. S. Regele acum pornește în străinătate, un fapt care exclude noui alegeri și venirea la putere a unui nou guvern.

Cercetează apoi, cari pot fi adevăratele motive ale actualei situații parlamentare continuând:

„Oricare ar fi situația guvernului e cert că motivele sunt mai serioase decât numai dorința de a ajunge la putere a diferitelor partide. Diferendele dintre partide se pot explica ușor prin faptul că fiecare partid privește guvernarea ca scop individual care aduce foloasele sale. Totuși fără rezultate rămânem dacă căutăm între partide deosebirea principială din programele lor, deoarece aceasta aproape nu există, întrucât atât în guvern cât și în rândurile opoziției sunt amestecate elementele democratice în cele conservative.

E aproape sigur însă că chiar această grupare forțată e unul din motivele principale ale neînțelegerii. Partidele nu sunt formate după ideologia democratică sau reacționară ii ele se bazează pe considerațiuni istorice sau devize cari sunt departe dela necesitățile actuale ale maselor."

Termină apoi că chestiunea socială și chestiunea minorităților sunt două probleme cari trebuesc ținute în vedere de cei cari vor veni la putere, ca să poată avea deplina încredere a maselor.

Libertatea Presei

Ziarul socialist „Világosság" din Brașov se ocupă de libertatea presei privindu-o prin prizma urei ca o poartă față de actuala structură socială.

In statele „democratice" numai bancherii pot susține ziare căci muncitorimei îi lipsesc mijloacele materiale. De aceea libertatea presei e cea mai sfruntată minciună până când numai burghezia trândavă are în mâna sa întreaga presă iar muncitorimea e lipsită de organele manifestării voinței. Libertatea presei ca toate celelalte „libertăți" e numai pentru burghezie un lucru de însemnătate iar pentru proletariat e o frază lipsită de orce înțeles".

Dar soare nu se înșală ziarul amintit când transformă adevăratul înțeles al libertății de presă? Oare nu chiar în urma acestei libertăți poate acum să propage fără scrupul ura contra democrației actuale? Și cine va putea satisface vreodată pretențiile lor când odată un principiu avansat intrat în domeniul libertăților publice e desconsiderat și călcat în picioare?

XXXXXXXXXXXX

Noutăți de vară
Calități din timp de pace au sosit la
Firma NEUMAN M.
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

XXXXXX—XXXXXX

Cazul actualului prefect de poliție D-l Valeriu Popoviciu

Acțiunea nedemnă a fostului prefect de poliție D-l Victor Pop. — Ancheta disciplinară și hotărârile ei.

Concetățenii cari știu ungurește au putut să citească în ziarul unguresc „Ujság" niște calomnii debitate într'un articol de d-l V. Pop fostul prefect de poliție a orașului Cluj, împotriva actualului prefect de poliție d-l V. Popovici.

Aceste calomnii prin care susnumitul urmărea descalificarea actualului prefect de poliție, au fost reproduse și comentate de ziarul „Keleti Ujság".

Luând act de acestea d-l Valeriu Popovici a cerut directoratului general al internelor să institue o comisiune de anchetă disciplinară și să i se aplice pedeapsa cea mai grea dacă s'ar dovedi adevărate afirmațiunile d-lui Pop.

Comisiunea instituită, în urma cercetărilor făcute a găsit neadevărate afirmațiunile acestuia și le-a calificat de pure calomnii.

In același timp două rudenii de ale d-lui V. Popovici care au luat parte la masa comună dată de D-sa la locuință, și de care s'a legat d-l V. Pop, și care s'au simțit și ele ofensate prin articolul din „Ujság" au trimes d-lui Pop martori spre a-i cere satisfacție pe cale cavalerească.

D-l Pop a refuzat însă eșirea pe teren cerându-și toate scuzele pentru cele întâmplate.

Atât din rezultatele anchetei disciplinare cât și din scuzele pe care d-l Pop și le-a cerut martorilor trimiși de cele două rudenii a d-lui Popovici reiese până la evidență intenția d-lui Pop de a discredita pe actualul prefect de poliție prin orice mijloace nădăjduind că prin aceasta își va putea restatili o situație pe care din motive ce nu le cunoaștem și-o pierduse.

D-l Valeriu Popovici a obținut o autorizație oficială de a intenta proces de presă contra d-lui V. Pop și nădăjduim că onorabilitatea acestui distins funcționar superior al poliției clujene va fi pe deplin satisfăcută iar calomniatorul pus la locul lui.

O ramură de măslin

Ca răspuns la interviewul dat de d-l Argetoianu ziarului „Luptătorul", în care se făcec apel la „democrație" pentru a face front comun împotriva „oligarchiei", d-l N. Iorga publică următorul articol în „Neamul Românesc".

Ministrul invectivelor neauzite și al celor mai dure imputeri care ar revolta și pe cei mai supuși dintre sclavi — nu mai e nevoie să-i spunem numele, amestecat cu o scenă fără pereche în istoria parlamentarismului din ultima țară în cea mai rea periodă a ei, — s'a grăbit să se adreseze ziarului „Luptătorul", [organ de foarte înaintată democrație, pentru a da glosele necesare la textul unic pe care l-a înscris în analele constituționale ale României.

Și, fără a mai sta pe gânduri a lămurit pe redactorul respectiv, care avea onoarea să ieă notele, asupra datoriei care se impune oricărui bun „democrat" care nu vrea tirania brătienismului, ci ține ca buna zină a libertății să zboare și mai departe de-asupra capului de Cezar întârziat al d-lui ministru.

Acel democrat sincer trebuie să treacă peste micile chestii personale pentru a întinde mâna eroului ședinței de Joi. Nu îndrăznim a vorbi de sărutat. . , Să-i întindă mâna pentru ca regimul care a fost dela început până azi numai respect pentru drepturile omului și pentru formele constituționale să rămâie și mai departe la putere. Iar ca mulțămită, cum s'ar închide Camerele la care sunt invitații fugarii de asiăzi, se va vedea. Doar comuniștii și socialiștii dela ocne se plâng de mult că n'au tovarăși burghezi cu cari să discute supt zîmbetut ocrotitor al garantului incomparabil al ordinii publice.

Nu rămâneți nesimțitori o țerăniști! Democrați independenți, nu vi se mișcă nimic în inimă la aceste dulci cuvinte? Ardeleni, lăudați pentru opera diplomatică a d-lui Vaida, un prieten v'a răsărit în cale. . . . Jos micile pasiuni și reminiscențele trecătoare! Democrația e în joc.

A respinge ramura de măslin ce vi se oferă înseamnă a dovedi că nu sânteți născuți pentru ce poate fi mai măgulitor: o palmă cu mâna întinsă în noroiul cel mai gros. . .

Uniunea femeilor române din Ardeal și dreptul de vot

O telegramă a D-nei Baiulescu

D-na Maria Baiulescu, președinta „Uniunei femeilor române din țările dezrobite", a trimis d-lui G. G. Mârzescu, fost ministru de interne, următoarea telegramă:

„In numele „Uniunei femeilor române din țările desrobite" salutăm cu vii satisfacțiuni hotărârea maturului corp al Senatului prin care acordă femeilor dreptul de elegibilitate și electorat egal cu bărbații în alegerea consiliului comunal.

Conștiente de răspunderea ce implică acest prim pas în viața de stat membrele Uniunei femeilor române vă roagă să primiți recunoscătoare mulțumiri asigurându-vă că voi îmbrățișa cu cea mai adâncă seriozitate aceste datorii ce li se încredințează pentru întâia oară.

Femeia română știe că ați fost cel dintâi inițiator în această direcție admițând printr'un decret de lege participarea femeilor la comisia interimară.

Primiți vă rugăm expresiunea celor mai distinse sentimente, cu asigurarea că viața femeei române va aparține de acum înainte și statului cu aceiași sfințenie ca și familiei sale".

Președinta
(ss) *Maria Baiulescu*

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul „INFRĂȚIREA"

INFORMAȚII

Duminecă 24 Iulie 1921 „Uniunea Muncitorilor Grafici din Cluj", cu ocazia aniversării a 60 de ani dela înființarea secțiunei, aranjează în toate sălile dela „Armonia" o Serbare jubilară împreunată cu dans și producțiuni teatrale. Informațiuni amănunțite în numărul de mâine.

Politice

In primele zile ale lunei August ungurii din jud. Arad vor ține o adunare în care se va pune chestiunea aderării la liga ungurească ardeleană.

Locale

Zilele acestea se vor începe lucrările de construire a unui pod pe Someș, între piața Mihai Viteazu și Str. Rudolf.

La Strandul din localitate se lucrează și vor fi gata peste câteva zile alte două rânduri de cabine în număr de 60 pentru că cele vechi erau absolut insuficiente.

D-l Emmanuel de Martonne, eminentul savant, care după cursul ținut la Universitatea din Cluț, a organizat și luat conducerea unei serii de excursiuni geografice în nouile provincii, a fost victima unui accident nenorocit în timpul primei serii de excursiuni în munții Apuseni.

In adevăr, ni se comunică din Câmpeni că marele prieten al țării noastre și-a fracturat un picior în împrejurimile acelei localități și că în prezent se află în îngrijire în casa D-lui Dr. Furtui, avocat, de unde va fi transportat la Cluj cu un automobil plecat să-l ia.

Deplângem această nefericită întâmplare care întrerupe folositoarele cercetări ale D-lui Emmanuel de Martonne și urăm distinsului învățat o grabnică însănătoșire spre folosul științei și al țării acesteia pentru care a făcut o nouă și dureroasă jertfă.

Cunoscutul filo român, Scotus Viator profesor universitar englez în curând va sosi din nou la București.

Mâine sosește în Cluj d-l Dickinson, vice-președintele Ligei Națiunilor.

Muncitorești

Ministrul muncei a primit un memoriu din partea muncitorilor dela minele din comuna Lonă prin care se arată că direcția minelor nu se îngrijește de aprovizionarea lor. Inspectoratul din Arad a fost însărcinat cu cercetarea cazului.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Comerciale

Zilele acestea a început pe tot teritoriul Ardealului revizuirea licențelor de băuturi spirtoase. Toate licențele închiriate de posesori se vor anula și pe viitor nu vor fi acordate decât învalizilor.

Diverse

In Banat a sosit 100 de copii cu conducătorii lor dela Wiena — în vilegiatură.

In gara Alba-Iulia se vor construi câteva linii noi pentru trenurile Suveranilor și ale vizitatorilor veniți cu prilejul încoronării.

Intreceri internaționale de trântă la Arena Sportivă.

Incepând cu 10 Iulie vor avea loc la Arena Sportivă întreceri internaționale de trântă la cari vor participa cei mai mari atleți ai lumei.

Astăzi Miercuri se luptă următoarele perechi: *Tomasovich—Solar, Fristensky—Richter, Zuran—Tripold* și *Varga* măestru de trântă ungar și championul mondial *Steinbach* din Viena.

Intrecerile se încep seara la ora 8. Arena va fi minunat luminată, astfel că publicul va putea observa orice mișcare a atleților.

Prețurile locurilor au fost stabilite într'un mod foarte convenabil publicului, întrucât locul de șezut din loji costă 15, iar biletul de tribună 10 lei și locul de stat în picioare 4 lei. In aceste prețuri este cuprins și impozitul pentru spectacole. Inainte de începerea întrecerilor, precum și în pauze publicul va fi delectat prin muzică.

(Reclama 810) 908

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Dacă doriți să cumpărați eftin rolce articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Atentat cu dinamită în Basarabia

Linia ferată Lipkani minată

Alaltăeri noapte pe la orele 2 un nou atentat s'a produs pe linia ferată din Basarabia.

Intre stațiile Lipkani și Medreza în dreptul kilometrului 328 linia ferată care fusese minată cu dinamită, a fost aruncată în aer și distrusă pe o distanță de cinci metri.

Dându-se imediat de veste celor două stațiuni orice înaintare a trenurilor a fost oprită și astfel s'a putut înlătura o nenorocire sigură.

Autoritățile au deschis o anchetă.

Se crede că atentatul e te datorit aceleași bande teroriste, care a mai provocat în Basarabia câteva explozii, tot pe linia ferată.

Șovinismul unei învățătoare

Direcțiunea C. F. R. a trimis tuturor organelor sale următoarea circulară:

Se aduce la cunoștința generală ca Etelka Meszaros învățătoare diurnistă dela școala primară, administrația C. F. R. din Oravița, pentru faptul că a lucrat intenționat în contra interesului Statului și anume:

1. a infiltrat în elevii școalei iubire și dragoste pentru Ungaria, ură și dispreț față de România;

2. că elevii după 2 ani de dominațiune română nu cunosc decât literile române.

3. pentru sărbătorirea zilei de 15 Martie cea mai mare zi națională maghiară a concediat elevii;

5. a schimbat textul Imnului Regal în modul următor: „Intinde a Ta mână pe țara Ungară" în loc de „Română";

5. a decorat biblioteca cu teritor maghiar, conform Art. 228 aliniatul h.) din Instrucțiunea de personal pe ziua de 1 Iulie cor. este revocată din serviciu și nu mai poate fi reprimită în administrația C. F. R.

Cetiți „Infrațirea"

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

La arena sportivă va avea loc astăzi Joi ora 8 ½ seara

mari lupte

executate de celebri luptători internationali cu renume mondial

Ricter (german) cotra **Zuran** (polonez)
Steinbach (Wienez) „ **Solar** (Silezia)
Trippold (Tirolez) „ **Tomasovici** (jug-sl.)
Fristensky (ceho-slov) „ **Varga** (Ungur)

Prețul de intrare este Loja 15 lei, Tribuna 10 lei. Loc în picioare 4 lei (plus taxele)

Arena luminată á giorno, muzica C. F. R.

In chestiunea prețurilor maximale

Ședința dela primărie. — Fixarea de noi prețuri maximale cu reduceri de 35 de procente. Un act injust al consiliului orășenesc. — Instituirea unei comisii de control pentru aplicarea prețurilor maximale. — Consumatorii care plătesc peste prețurile maximale vor fi pedepsiți.

Eri la ora 5 p. m. a avut loc la primărie o ședință a comisiunei pentru fixarea prețurilor maximale prezidată de dl Tănăsescu, directorul general dela resortul internelor din Cluj. Comisia — se compune — din dnii Hossu, primarul orașului; Meteș, prefectul județului; Varga șeful secției industriale; Decuseară judecător și V. Popovici, prefect de poliție.

Această comisie s'a întrunit aseară la primărie pentru ca de comun acord cu comercianții, care au fost invitați la ședință spre a fi consultați, să se fixeze noile prețuri maximale la toate articolele din consumație.

Avându-se în vedere scăderea tuturor prețurilor pe piață precum și faptul că prețurile maximale de până acum au fost prea mari s'a hotărât, cu unanimitate și cu toate protestările comercianților, ca toate prețurile să se reducă cu 30 până la 40 de procente și să se fixeze prin urmare noi prețuri maximale valabile 15 zile, după care se vor fixa altele. In acelaș timp s'a constituit o comisie de control formată din funcționari superiori, profesori universitari și ziariști, care să controleze amănunțit stricta aplicare a noilor prețuri maximale, având atitudinea de a dresa procese verbale, în caz de contravenție urmând de pe baza lor să se aplice pedepsele prevăzute de lege, care de data aceasta vor fi foarte severe și riguros aplicate.

O altă măsură, foarte bună, care s'a luat este aceia de a se pedepsi foarte sever toți consumatorii care vor fi prinși că plătesc prețuri mai mari de cât cele maximale. Această măsură, zicem că e cât se poate de bine venită pentru că ori ce măsuri ar lua autoritățile și ori câte prețuri maximale s'ar fixa, rezultatele vor fi nesatisfăcătoare atâta timp cât publicul consumător va da concursul autorităților mărginindu-se strict la prețurile fixate și denunțând imediat pe contravenienți

Mâine se vor publica lista noilor prețuri maximale cu reducerile făcute în ședința de eri și tot mâine comisiunile de control își vor începe activitatea.

Facem un călduros apel la toți consumatorii din Cluj ca în interesul lor și mai ales celor nevoiași să respecte cu stricteță prețurile fixate și să nu plătească sub nici un motiv mai mult decât prețurile maximale aceasta va fi mijlocul cel mai sigur și mai eficace, pentru a se înlătura specula de pe piețe Clujului și acel care va profita în primul loc va fi publicul consumator.

Către sfârșitul ședinței după ce s'a fixat prețurile maximale, cu nouile reduceri, pentru cele trei categorii de restaurante din oraș d-l Consilier Varga președintele secției industriale aduce la cunoștință că consiliu orașului într'una din ședințele sale a hotărît să se aprobe un spor de 20 de procente pentru 5 restaurante și 2 cofetării din cele de clasa I-a.

Această măsură luată de Consiliu orășenesc fără consultarea d lui Tănăsescu care e și președintele comisiunei de fixare a prețurilor maximale a indispus foarte mult pe d-l director general de interne care a părăsit imediat ședința declarând că dacă se iau măsuri asupra prețurilor maximale fără ca d-sa să fie consultat, că dacă Consiliul orașului găsește cu cale să nu respecte hotărîrile luate de comisia pentru fixarea prețurilor maximale și să ia dânsul alte măsuri, atunci d-sa se dega ază de orice răspundere și lasă Consiliului să ia dispozițiile pe care le va vedea că sunt folositoare. După aceste declarații d-l Tănăsescu părăsește sala și nu mult după aceia ședința se suspendă.

Atitudinea d-lui director general a fost cât se poate de justificată pentru că dacă există o comisiune de fixate a prețurile maximale sub președenția directorului general dela interne, atunci singură această comisiune e în măsură să ia și să aplice dispoziții referitoare la stabilirea prețurilor.

In al doilea rând considerăm ca absolut nedreaptă și ilegală decizie Consiliului orășănesc de a acorda 20 de procente în plus la 5 restaurante și două cofetării de clasa I, când singurul restaurant „New-York" ar merita acest favor pentru că cheltuelile de întreținere și de funcționarea ale acestui local care este incontestabil superior tuturor celorlante restaurante, sunt mult mai mari de cât la oricare restaurant din Cluj. Acordându-se însă, la 5 restaurante și la două cofetării de clasa I-a o primă, 20 de procente în plus peste prețurile maximale fixate, s'a făcut și o mare nedreptate celorlante restaurante de clasa I-a care cu drept cuvânt pot să protesteze contra favorului ce s'a făcut cu cele 5 restaurante și 2 cofetării și să ceară și ele cele 20 de procente în plus. Cu aceasta s'au anulat indirect, prețurile maximale desconsiderându-se hotărîrile comisiei de fixare a prețurilor. Nu știm dacă decizia consiliului orășenesc va rămânea definitivă dar o considerăm nedreaptă. Chestiunea prețurilor maximale a devenit una din cele mai importante chestiuni la ordinea zilei și suntem convinși că dacă autoritățile vor ști și vor putea să reziste comercianților speculanți, și dacă publicul va înțelege că în interesul lui însuși este indispensabil concursul dat autorităților, viața se va efteni în Cluj și specula fără scrupule de până acuma va fi înlăturată.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Insfârșit comunicatul grecesc începe să dea detalii asupra luptelor cari se desvoltă în Anatolia. Patru armate grecești numărând aproape 250.000 soldați și prevăzute cu tot ce are mai modern armamentul, înaintează dinspre Brussa, Bilagik, Ineful și Harmanyik pentru a se întâlni cu toatele în jurul Eskiseirului. Armata greacă de sud a dus până acum cele mai grele lupte. In adevăr, ea a reușit să cucerească fortăreața Kutalch singura fortificație mai puternică până la Eskișeir. Inaintarea rapidă a trupelor grecești ne face să bănuim că trupele Kemaliste sunt demoralizate.

Cel mai puternic obstacol trecut, ce-lalte trei armate vor debuşa în curând în faţa Eskiseirului unde va avea loc lupta decisivă. Fi vor în stare Kemaliștii ca printr'o mare luptă să înfrângă trupele grecești cum au făcut astă primăvară sau copleșite de superioritatea numerică și de moralul ridicat al trupelor grecești vor părăsi acest important centru de rezistență și aprovizionare pentru a apăra defileurile care duc spre Angora. In puține zile curiositatea noastră va fi satisfăcută. In cazul căderii Eskișeirului grecii victorioși vor fi gata a primi mediațiarea Aliaților.

Tratativele între Walter Rathenau și Loucheur continuă la Wiesbaden și după cât se spune s'a ajuns la un acord între ambele Țări.

Chestiunea Sileziei superioară continuă să preocupe cercurile politice europene. Premierul german Wirth anunță că Silezia superioară va fi atribuită Germaniei. Afirmând cele de mai sus Wirth se bazează pe neînțelegerea franco-engleză, pentrucă deși au trecut multă vreme de când se discută chestia de ambele guverne, realizarea unui acord e departe de a fi înfăptuită.

Tratativele dintre Lloyd George și d-l Valera continuă. Acesta cere recunoașterea Irlandei ca stat independent, cu armată, finanțe și guvern propriu.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Leul este într'o continuă scădere cota 17 centime.

D-nii Inculeț, Duca, Mihalache și Iorga au fost primiți în audiență de M. S. Regele.

Suveranul și-a amânat călătoria în străinătate pe Vineri în legătură cu criza politică.

M. S. Regele va merge să facă o nouă cură la Bagnolle călătorind incognito.

M. S. Regina se va întâlni la Brieux cu Marea Ducesă Cirril și infanta Spaniei, surorile Suveranei. A. S. R. Principesa Ileana însoțește pe MM. LL.

M. S. Regele va face o vizită particulară d-lui Millerand, președintele Republicii Francezi la Rambouillet.

Călătoria politică a fost amânată după încoronare, când Suveranii vor vizita Parisul, Londra, Roma și Bruxelles în mod oficial.

Guvernul Jugo-Slav a propus guvernelor aliate un proect pentru luarea de măsuri mpotriva acțiunei comuniste.

D-l I. Nistor a fost primit în audiență de M. S. Regele.

Parlamentul își continuă lucrările într'un mod și într'o atmosferă cum nu s'a mai pomenit.

Sunt prezenți la ședință câte patruzeci de deputați, ceiace nu împiedică să se scoată din urnă câte 140 bile.

Proectele de legi se înregistrează în mod automat fără nici-o discuție.

La Senat d-l Titulescu a prezentat de două ori la votare acelaș proect de lege. Orice control a dispărut.

Legea căderilor de apă, noua panama în genul Reșița, a fost prezentată la Senat. Dacă ea trece este lovită de uceiași nulitate ca toate actele parlamentului acestua.

După declarațiile d-lui general Averescu, făcute în Cameră, rezultă că sunt înlăturați dela răspundere tachiștii, în schimb vor fi anchetați d-nii general Coandă, președintele Senatului, fost președinte al Consiliului de miniștri și general Răscanu, ministrul de răsboi care a făcut parte din cabinetul Văitoianu.

Dar neseriozitatea acestei anchete se vede, și din modul cum a fost constituită comisiunea de anchetă care se compune din d-nii Atanasiu, Ioniței scu, Berlescu, Davilla, Dragomirescu, Calmuțki, Ioanid, Potârcă, Kogălniceanu și Rădulescu Putna. D-l Cuza, deasemeni numit, își va da demisiunea

In ședința Camerii dela 20 Iulie s'a citit numele comisiunei de anchetă a răspunderilor.

D-l Barbaciom a refuzat să participe în comisiune.

Se votează apoi automatic 8 proect.

Insedința de după amiază proectul pentru școli administrative nu se votează.

D-l Argetoianu îl retrage, după ce D-l Cuza declară că l'a făcut în tovărășia ușierilor, proectul netrecând nici prin comisiuni.

Legca căderilor de apă a fost votată fără discuție. Ea constitue o uriașă panama. La cameră sunt prezenți 53 de deputați, totuși din urne ies 126 de bile.

D-l general Averescu citește Mesagiul Regal pentru închiderea sesiunei parlamentare.

La Senat, președintele, d-l general Coandă, a declarat că nu poate soma opoziția să-și clarifice situația întrucât n'a lipsit decât 6 ședințe, regulamentul cerând 12.

Se votează apoi legea agrară pentru Ardeal, fără nici o discuție.

D-l general Averescu depune proectul Reșiței.

Se votează în urmă legea agrară din Bucovina, 122 articole în 10 minute exact.

Concesionarea Uzinelor Electrice

Motivarea deciziunei Consiliului orășenesc prin care uzinele orașului Cluj sunt concesionate Soc. Electrică.

După cum am arătat în numărul nostru din 20 curent, dăm aici mai jos un extras din motivarea făcută, despre concesionarea uzinelor electrice, de către d-l dr. Emil Dandea consilier referent al orașului, prin care se constată cauzele, cari au determinat atât consiliul orașului cât și pe d-l prefect Meteș, de a hotări concesionarea uzinelor electrice, societăților românești:

„Electrica" și Creditul Electric" ambele din București si a căror ofertă a fost incontestabil cea mai avantajoasă.

Inainte de a începe expunerea punctelor din oferta maghiară „Ganz" din Budapesta, cari ne dovedesc o vădită rea credință, ținem a arăta că consiliul orașului dorind a fi lămurit din punct de vedere juridic asupra faptului, dacă trebue sau nu luat în considerație ambele proiecte de contract înaintat de Societății „Electrica" și „Creditul" și care de fapt nu formau decât un singur proiect de contract cu o anexă, a făcut apel la concursul Universității din Cluj, care n'a găsit motivul de a înlătura oferta acestor Societăți.

D-l referent dr. Dandea justifică la începutul motivărei din 4 Mai 1921, începând această chestiune astfel:

In baza opiniei juridice a d-lui profesor universitar al dreptului comercial dr. V. Dimitru, rectorul universității și a d-lui prof. univ. al dreptului civil dr. C. Negrea, în consonanță cu opinia primjurisconsultului orășănesc și contra opiniei juridice a fostului prof. universitar al dreptului român dr. Mor Kiss, consiliul orașului a hotărât, ca toate proiectele de contract — deci și ambele înaintate de „Electriça" să fie luate în considerare.

Iată acum și motivele pentru cari „Ganz" din Budapesta a perdut pentru totdeauna uzinele electrice ale orașului Cluj:

In fine „Ganz" ar putea fi respins din punct de vedere formal și de aceia ca contrar punctului 8 a condițiilor de licitație nu voește a se naționaliza, ci a creia o societate pe acții noue națională, căreia — fără a ști orașul din cine și cum se va compune ce statute, ce conducere și ce capital social va avea — prin iscălirea proiectului de contract a lui „Ganz", orașul ar fi obligat a-i concesiona uzinele, încă înainte de a lua naștere aceasta societate, care evident, ce nu are nici cel mai mic trecut tehnic, numai posibilitatea de a fi eventual sub directivele firmei „Ganz" și cu personalul aplicat astăzi la firma „Ganz".

Dar și afară de aceasta are încă multe abateri în mai rău dela proiectul de contract al orașului, cari le amintim în alt loc. Insă tocmai din motivul, ca pentru chestiuni de formă să nu se respingă o ofertă eventual avantajoasă pentru oraș, s'a primit și desbătut toate ofertele.

Intradevăr inferioaritatea ofertei respective contractului presentat de societatea pe acții „Ganz" afară de diferența de 234 de mii (234.000) lei anual se potențiază încă cu următoarele:

1. In §. 4. largirea luminației publice eitoate instalațiunile cari însărcinează fondul de investire pe baza §. 13. de facturează orașului și suma facturată este a se plăti în termen de 30 zile, în caz contrar orașul va plăti interese cu 2% mai mari ca celea de banca, aceasta condiție după starile de azi poate avea urmarea ca orașul se plătească 15—20% pe an.

2. In §. 6. punct 2. urca și curentul diferat orașului deodată cu cel al particularilor — în contra proiectului de contract și a celorlalți ofertanți.

3. In §. 7. punct 2—3. nu se obliga să plătească decât 8% interese după sumele împrumutate pentru amplificare etc. ce încă face o suma mare în caz dat, ca amplificare se poate face numai cu un împrumut cu % mai mari ca 8%.

4. Fondul de susținere conform §. 8. i-l poate folosi și fără învoirea orașului.

5. Își asigura dreptul, ca Duminecă nu servește curent și declară, ca orice ar fi cauza întreruperei servirei de curent „Ganz" nu poate fi obligat la nici o despăgubire.

6. Personal indigen român aplica după posibilitate. Ce însemnează aceasta e clar din faptul, ca la cercetarea stabilimentului din partea d-lor prefect, primar, inspector, general de industrie și referent s'a constatat la fața locului, ca cu totul sunt astăzi 5 români în calitate de servitori și acestia.

E drept ca partea covârșitoare a personalului sunt acum automatice cetățeni români, dar sunt de naționalități străine și doar numai 2—3 știu ceva românește, dar nici un funcționar superior.

7. „Ganz" se obliga la o cauțiune numai de 50.000 Lei în loc de cele 400.000 pretinse în proiectul de contract al orașului. Aceasta schimbare făcută în proiectul de contract al orașului o motivează cu aceia, ca firma „Ganz" e și fără cauțiune, garanța destulă. Această motivare, afară de aceia, ca „Ganz" e în Budapesta, deci și în caz de lipsa greu de ajuns, e cu atât mai sofistică, ca doar exarendarea nu o cere pentru firma „Ganz" din Budapesta, care natural nu se va naționalrza nici odată, civoleste exarendarea pentru ca se o cedeze unei societăți noua, care se va crea numai în viitor și afirmative sub egida firmei „Ganz" din Budapesta, ne având „Ganz" din Budapesta nici un obligament sau garanta materială.

Aceasta societate în viitor de creat, deci fără nici un capital deja vârsat, va avea un capital social de cea. 10 milioane Lei, după declarația conducerei actuală a Usinei, fața de 40 milioane lei a societăților „Electrica" și „Creditul pentru Instalațiuni Electrice".

In aceasta ordine de idei și în privința trecutului tecbnic, sta în primul loc „Electrica" înființată în 1913 apoi „Omnium" înființat în 1920 și în urma societatea nouă, care se va înființa. Și dacă „Electrica" și „Omnium" nu au de prezent sub conducere Usini mondiale, cu atât mai puțin se poate aceasta spune de o societate care se va înființa numai în viitor. Imprejurărea acea, că societatea nouă o va conduce poate un inginer care este azi la o Usina mare a lui „Ganz" nu poate avea valoare proponderanța în favorul societății ce se va crea, deoarece eventual tot acel inginer ori altul și mai apt se poate angaja și de ori care dintre ceialalți ofertanți.

8. „Ganz" își rezerva dreptul de putea serol curent fără amunțarea și consimțământul orașului după a să apreciare consumenților, în preț ori cât de redus fața de cel general. Având acest drept, prin el dacă ar voi ar puiea ține beneficiul orașului la minimum, oferând curent în preț redus la persoare și întreprinderi unde ar avea orice interese. Și dacă această distribuire se face la comanda unei societăți din Budapesta, evident, ca ce ar însemnă aceasta, dacă orașului îi e denegata orice despăgubire sub acest titlu, iar minimul de câștig oferit de „Ganz" e numai de 230—350.000 lei, fața de 500.000 lei ai „Electricei".

9. „Ganz" ofera numai 70 la sută din venitul nett orașului, din care fapt a derivat diferința, respectivă avantajul constatat și exprimat de comisiunea speciala în suma de cea 270.000 lei anual în favorul „Electricei" care suma evident că cu sporirea capacității și liferarli de curent din partea Uzinei la de 2—3 ori ca cea actuală va deveni o sumă tot mai importantă în budgetul venitelor orașului.

Avantajul de 4 la sută care îl dă în privința aceasta și fața de „Electrică" și „Omnium", de contra balansează prin aceia ca — contrar cu „Electrica" și „Omnium" — Electrica dă și eluminație edificitor orașului gratuit, precum mai ales prin aceia, ca „Electrica" servește curentul motoric pentru oraș-care face o cantitate foarte importantă, anual după 1919... 1,600.000 kv. o.-cu 30 bani kv. o., „Ganz" după înțelegere, și maximum 50 bani, iar „Omnium" 90 bani. Evident că aici prețul după înțelegere nu va putea fi departe de 50 bani. Acestea fapte contra balansează și acia, ca „Electrica" da numai 10.000 lei pentru fondul de susținere, până când „Ganz" dă 20.000 lei, căci spesele acestea și așa trec tot-

Singurul magazin din București care execută in mod irepros abil ori ce comandă de croitorie mi-tară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN
CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7.
Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

leauna peste suma fondului şi ori câte ar fi, se acoper de Uzi-a fie aceia în aranda oricărui ntre cei trei oferenţii. Fondul ferit de „Electrica“ nu se poa e educe, iar cel oferit de „Ganz“ la, aşa ca la un moment dat, e poate, ca chiar şi în aceasta hestia se fie „Electrica“ ma a-antajoasă adeca, când se va re-uce preţul curentului la ¼ parte celui actual, ceace e în curând e aşteptat, dacă se produce u-entul cu apa sau găz, căci în 1819 a fost cu 450 la suta mai edus preţul de cost ca cel ac-ual, cu toate ca mare diferinţa e preţuri în materialele nece-are la producerea curentului idruculic nu ejurcarea s'a facut fiind numai produs curent mult cu ulei şi cărbune, şi dacă se produse cu forta de apă, preţu-ile de cost a'e curentului evident vor scedea aprape cu cele 450 a suta şi atunci „Ganz“ nu ar da mai mult ca 50.000 lei la a-cest fond.

10. „Ganz“ îşi asigură pentru tot ca ul un minim de 15 la suta câştig, ceace nu face nici „Elec-trica“ nici „Omnium“

11. „Ganz“ nu fixează ca în ce condiţiuni va ceda societăţii noua arendare aşa că aceasta din urmă poate fi eventual obli-gată să i se plătească lui „Ganz“ o sumă pentru cedare, sau să i se cedeze o parte din venit.

Asemenea la alegerea liberă a constelaţiunei acestei societăţi nu se poate lăsa la bunul plac al unei societăţi ungureşti, care natural nu poate avea în destul la inima interesele tării noastre şi oraşului i se pretinde ca să-şi dee aprobarea de pe acuma la această cedare fără nici o con-diţiune. Deci noua societate poa-te fi de constelaţie din punct de vedere naţional-românesc cât de dobioasă ccăi la naţionalizare nu să pretinde decât la 55 la sută din acţiunile societăţii să fie în posesiunea cetăţenilor Ro-mâni. Deci luând pe lângă avan-tajul financial al „Electricei“ constatat în 234.010 lei, toate a-cestea în considerare şi având în vedere ca în noul contract tip toate lipsurile şi obscurită-ţile semnalate de comisiunea examinatoare s'au elimlnat şi cores, consiliul oraşului a văzut pe deplin motivată propunerea sa, fiind indiscutabil, că oferta „Electrica“ e cu mult mai avan-tajoasă ca ambele celelalte şi în special, ca a lui „Ganz“ şi după calcul în capacitatea de azi a Uzinei şi acest avantaj îi va creşte încă în proporţie cu amplificarea Uzinei.

Deci dacă „Electrica“ prime-şte contratul nou elaborat în care sunt sistate toate lipsurile, şi prin care se deobligă precis şi la rândul ei a servi curent pentru tranwai cu 50 b. kv. o, şi la punerea lui în circulaţie la încredinţarea consiliului cemu-nal, în condiţii similare cu cele din contractul de exarendarea Uzinei, în acest caz obţinem un contract aşa de favorabil pentru oraş, ca mai favorabil nu e ve-rosimil să se obţine nicl prin nou concurs. Din acest motiv, fiind lucru de o importanţă co-vârşitoare fondul chestiunei e-ventualele abateri dela formele uzuale la licitaţiuni nu pot de-termina oraşul, la neprimirea unei oferte avantajoase, care în interesul oraşului şi în margini-le legale generale trebue primită şi având oare-care greşeli de formă. Consiliul oraşului nu cre-de că ar fi purces în interesul publicului, dacă uitându-se nu-mai la exact tatea formetor, ar fi respins oferta „Electrica“ şi astfel ar fi primit alte oferte cu mult mai dezavantajoasă pentru oraş, ne fiind celalte nici aproape de cea a „Electricei“ şi cu considerare la faptul că două comisiuni technice au constatat în consonanţă faptul ca „Elec-trica“ e mai avantajoase, care fapt nici un membru al consiliu-lui orăşenesc nu la tras la în-doială şi nici chiar ceilalţi con-curenţi nu o mai susţin aceasta, făcând şi ei numai excepţii de formalităţi pentru a cere pe a-ceastă bază licitaţie nouă.

Procedura unor cercuri şi a unei părţi a presei din loc, de a face proteste şi excepţii pen-tru nerespectarea exactă a for-malităţilor şi lipsurile escrierei de licitaţie, acum, după cunoaş-terea rezultatelor obţinute din compararea otertelor, — nu a fost aptă de a convinge experţii şi consiliul oraşului, despre exis-tenţa unor astfel de greşeli, căci întrucât acele cercuri ar fi în-grijate absolut numai de inte-resul obştesc, evident, că pro-testul lor ar fi avut loc îndată după publicarea licitaţiei, nu azi. 6 luni după acest termen, după ce a ajuns la cunoştinţă pu lică rezultatul ofertelor. Mai puţin pot excepţiona aceasta li-citaţie aceia, cari şi ei au luat parte la ea, în baza condiţiilor aşa, cum au fost acelea, cari altcum s'au făcur cu consultarea actualului arendator, a conduce-rei firmei Ganz, din Cluj.

La escrierea unui nou con-curs, pe oraş îl ameninţă perico-lul verosimil şi obicinuit în a-semenea împrejurări, că îi s'ar prezenta numai oferte mai des-avantajoase, ca aceea, la care ar ajunge prin acceptarec ofertei care s'a dovedit acum mai fa-vorabilă; anume având în ve-dre luptele duse cu toate mij-loacele de cei trei oferanţi pen-tru obţinerea concesionării, pen-tru ca să le elimeneze în viitor, cunoscându-şi toţi trei oferanţi reciproc ofertele pentru a înconjura la a doua licitaţie acestea lupte. ar putea convenii, căzând de acord în dauna ora-şului, pentru a face în colabo-rare numai o ofertă mai des-avantajoasă, ca ori care dintre aelea actuale. Sau dacă s'ar în-ţelege — contra participării la câştig, ori pentru altă recompen-ză — ar face ei separat oferte în aşa mod, ca şi cea mai avan-tajoasă, care ar trebui apoi să o primească oraşul în lipsa u-neia mai bune, — totuşi ar fi cu mult mai desavantajoasă, ca ori care dintre celea, cari le are oraşul azi, şi ne mai fiind timp, pentru a mai escrie atunci şi a treia licitaţie, expirând cu finea anului curent contractul azi în goare. In fine ar fi aproape po-sibilitatea, ca careva dintre ac-tualii oferanţi, se desdaunere pe cellalţi doi, ca acestia să nu ia parte la noua licitaţie, rămânând ca apot acest unul să dicteze condiţiunile, fiind el singur, fiind că afară de actualii trei o-feranţi altu nu ar putea veni în combinaţie, având în vedere că noul concurs ar trebui escris cu un termen foarte scurt.

Tocmai motivele din alineatul precedent — lipsa de timp şi posibilitatea eliminarli lipsurilor şi pe calea propusa de consiliu, nu numai prin licitaţie nouă — au determinat şi Min. de Int. şi Insp. gen. industrial a nu ordona licitaţie nouă, şi numai elimina-rea lipsurilor constatate în oferte, cea ce e-a făcut, prin redactarea noului contract, care se va pre-zenta spre subscriere oferentului celui aflat mai favorabil, deci ca'ea propusa de consiliul ora-şului s'a văzut apta pentru a rezolva aceasta chestiune în in-teresul public, având în vedere şi intenţiunea forurilor supe-rioare.

In baza celor predate s'a văzut motivata propunerea con-siliului şi în consecinţa hotărâ-rea din partea meritorica, eu atât mai virtos, ca aceea s'a pu-tut aduce fără alte consideraţi naţionale româneşti ci şi numai în baza ofertei avantajoase, fără considerarea la orice explicaţie data de oferenţi după termenul de licitaţie, căci în acest din urmă caz, oferta „Electricei“ e mai avantajoasa; deci la stato-rirea avantajiilor ofertelor favo-rul de 5 la sută dat prin lege întreprinderilor naţionale nici pe departe nu a trebuit luat în con-siderare.

Faptul, că comisiunel pentru examinare nu-l s'au estradat de odată toate actele nu formează nici o iregularitate, deoarece modul de gestiune a acestei co-misii nu e reglementat şi toate actele s'au estradat succesive.

Despre aceasta hotărâre să se avizeae cei trei ofertanţi, dintre cari soc. „Electrice“ şi „Credi-tul pentru întreprinderi Electrice“ pe lângă estraderea unui proiect definitiv de contract şi cu aceia, că dacă în 8 zile dela înmanuare nu va presenta acest proiect de contract legal subscris consiliu-lui oraşului, se va considera ca şi când ar fi dat răspuns nega-tiv, referitor la acceptarea aces-tui contract, având acest fapt urmările precizate în partea me-ritorică a acestei hotărâri.

Din şedinţa consiliului orăşe-nesc.

Cluj, la 4 Mai, 1921.

Dr. Emil Dandea cons. *Dr. Pop* primar.

Un nou atentat contra regentu-lui Serbiei

Linia ferată Agram minată cu dinamită.

Autorităţile Jugo-Slave au reu-şit să descopere la Sicksa un nou atentat la viaţa regentului Alexandru al Serbiei

Complotul a fost organizat de către deputatul Iacica, din par-tidul ţărănesc croat.

Atentatul urma să fie săvârşit prin aruncarea în aer a trenului în care călătorea spre Agram re-gentul Alexandru, care — după cât se ştie — pleca în străină-tate.

După unele ştiri particulare deputatul Iacica şi alţi trei com-plici ai lui, au fost arestaţi. Au-torităţile au reuşit să pue mâna pe intreaga cantitate de dinamită cu care se minase linia ferată.

Amiralul Trubridge va avea statue la Budapesta.

Citim în Univeisul:

Amiralului englez Trubridge pe care ungurii îl consideră ca salvator al statului ungar de pla-ga bolşevică, i se va ridică — spun gazetele ungureşti — o sta-tue în Budapesta.

Se ştie că în capitala Ungaria s'au ridicat în ultimul timp mai multe statui câtorva personali-tăţi engleze.

Cam târziu această manifesta-ţie de dragoste suigeneris.

Citiţi „Infraţirea“

Noile Consilii ale armatei

Următorii d-ni ofiţeri au fost mutaţi pe ziua de 1 Aprilie a. c. la servicile notate mai jos şi în funcţiunile arătate în dreptul fie-cărula:

La consiliul permanent de re-vizie al armatei

General de brigadă, Paugrati, Gheorghe, ca comisar regal.

Colonel Protopopescu Mihai, ca substitut.

Locot.-col. Stătescu Petre ca substitut.

Grefier clasa I. Dobrescu Ioan, ca grefier.

Ajutor grefier, Popescu Gheor-ghe ca ajutor de grefier.

La consiliul de răsboi al corpului I. armată.

Colonel Macovescu Dumitru, ca comisar regal.

Maior Terpu Alexandru, ca raportor.

La consiliul de răsboi al corpului II armată.

Locot.-col. Georgescu Ion, ca comisar regal.

Maior Pruteanu Radu, ca raporter.

La consiliul de răsboi al corpului III armată.

Maior Demetrescu Mircea, ca comisar regal.

Maior Grecea Constantin, ca raportor.

La consiliul de răsboi al corpului IV armată

Locot.-col. Manolache Con-stantin, ca comisar regal.

Major Pruteanu Radu, ca ra-portor.

La consiliul de răsboi al corpului V armată

Locot.-col. Poenaru Ioan, co-misar regal.

Locot.-col. Antonescu Matei din regimentul 35 infanterie, ca raportor.

La consiliul de răsboi al corpului VI armată

Maior Chiru Vasile, ca comi-sar regal.

Maior Bozac Aurel, ca raportor.

La consiliul de răsboi al corpului VII armată

Locot.-col. Vlădescu Alexandru, ca comisar regal.

Maior Cumpănaş Virgiliu, ca raportor.

La consiliul de răsboi, al co-mandamentului teritorial al Basarabiei

Maior Bonciu Gheorghe, de la divizia III, ca comisar regal.

Maior Bălişeanu Dumitru, de la corpul vânătorilor, ca raportor.

Cartea Românească

Execută cu preţuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legă-torie precum Broşuri, ziare zilnice şi săptămânale, Reviste, etc. etc.

Institut de Arte Grafice Sucursala:

COSINZEANA

C L U J,
Str. Universităţii No. 3.

Aducem la cunoştinţa interesaţilor că reprezentanţa ziarului nostru pentru

AMERICA

am conferito Dlui GEORGE PINTEA dela Biblioteca-Română America, care este autorizat să prime-ască orice publicaţiuni pentru ziarul nostru Infrăţirea

ANUNŢURI

se primesc la:

Administratia ziarului „Infrăţirea“

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

DOMNIŞOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum şi dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

Reclama 808 905

DE VÂNZARE în centru mobile pentru prânzitor, dormitor, cameră de domni şi bucătărie, eventual cu locuinţă. Adresă: „Reclama".

LÂNĂ bine scărmănată şi eftină de vânzare la Fabrica de uleiu Târgul de vite No. 1. Cluj. 906

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pioniţă.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 uşa 2.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găseşti de vânzare la toţi vânzatorii ziarului Infrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Infrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.
755

◆ ◆ ◆

De vânzare

în Strada Fadrusz János No. 7 una pereche hamuri de piele nouă de doi cai. Una şea de călărit (price). □ Haine, ghete, jambiere, puşcă de vânatoare şi gumă pentru bicicletă. 907

Concurs

„Bihoreana" institut de credit şi economii, societate pe acţii în Oradea-Mare publică concurs pentru ocuparea posturilor alor

2 funcţionari.

Dela reflectanţi se recere să fie absolvenţ ai unei şcoale comerciale sau academie comercială, să posedă în scris şi vorbit limba română şi ungară, ev. germană cei cu praxă de banca sunt preferiţi.

Cererile sunt a se înainta la direcţiune cel târziu până la 5 August a. c. comunicând totodată condiţiile pe lângă cari ar fi aplicaţi a ocupa aceste posturi.

Oradea-Mare, la 19 Iulie 1921.

909 *Direcţiunea.*

Publicaţiune.

In legatura cu edificarea Institutului Orbilor Cluj, Str. Dorobanţilor publicăm cu privirea lucrarile:

1. de zidar,
2. cioplitor în piatră,
3. de fier,
4. de lemnar,
5. de tinichigiu,
6. de acoperis,
7. Tâmplar, lăcătuş şi văpsit,
8. de sticair,
9. de sculptor,
10. de dusumea,
11. de invelit,
12. zugrav,

pe ziua de 4 August 1921 concurs.

Ofertele se pot face atat pentru toate lucrarile, cât şi pentru lucrarile singuratice.

Divizia Tehnică Igienică îşi rezervă dreptul de a alege din ofert chiar şi numai unele lucrari sau de al respinge în intregime.

Ofertele se vor inainta până la ora 11 a. m. ziua de 4 August 1921 la Divizia Technică Igienică personal sau prin posta.

In preliminarele anexate la ofert se vor indică sumele dela fine atât cu cifre cât şi cu litere.

Ofertele primite se vor deschide la Divizia Technică Igienică Institutul „Pasteur" etaj II. camera 132 în aceiaşi zi la ora 12 de către o comisiune. La aceasta poate lua parte şi întreprizătorul sau reprezentantul lui.

Preliminare, planuri şi dispoziţiunile cari se refere la aceasta lucrari se pot vedea în camera 132, tot acolo şi să pot cumpăra copiile cu 5 lei coala.

Pentru concursul prezent şi pentru exeeutarea lucrarilor sunt în vigoare legea contabilităţi 72—85 § şi condiţiunile generale şi speciale ale lucrărilor de stat.

La ofert are sa se alătură şi chitanţa perceptoratului respectiv sau copia legalizată a acesteia care dovedeste că 2% din suma ofertului au fost depusa că vadiu pentru lucrari.

Oferantul edator ca să rămăe dela data concursului 30 de zile în obligo cu ofertul sau.

Moldovan m. p. *Binder* m. p.
Inspector General. 860 Şef. de Divizie.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Naţional din Cluj.
Pe stagiunea 1921—1922.

Societatea ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala Cluj publică

Concurs

pentru următoarele posturi:

1. La orfelinatul de băeţi „Principele Carol" Cluj:
   a) 2 supraveghetoare.
   b) 1 intendent.
2. la orfelinatul de fete „Lomb" lângă Cluj:
   a) 2 supraveghetoare,
   b) 1 intendent,
   c) 1 infirmiără,
   d) 1 bucătăreasă,
   e) 2 spălătorese,
   f) 1 arandaş,
   g) 2 femei de serviciu,
   h) 1 portar.

Gradele de salarizari sunt asimilate cu cele de la stat.

Petiţiile se vor înaintă către biroul regional Cluj, Strada Cogălniceanu No. 8. până la 1 Agust.

Publicaţiune.

In baza ordinului Inspectoratului General Sanitar Nr. 15764—1921 să publică spre cunoştinţă generală, că în ziua de 3 August 1921 ora 4 d. a. să va ţinea licitaţie publică cu ofertă închisă pentru furnizarea a 1100 (unamieunasută) □³ lemne de foc, calitatea fagi produsel anului 1920 în localul serviciului de Economat Strada General Grigorescu No. 47—49, în conformitate cu articli 72—83 din legea Contabilităţii generală a Statului.

Furnizarea lemnelor să înţeleg ab loco Cluj, Calea Victoriei No. 27.

Lemnele se vor prelua după □³ cursiv şi să vor achita numai atunci când toată cantitatea va fi preluată.

Şeful serviciului:
910 B. MUREŞIANU.

Covoare.

Lucrate foarte artistic cu motive vechi româneşti calitatea cea mai fină se pot găsi şi comanda numai în SIGHETUL MARMAŢIEI (Jud. Maramureş) la:
876

Matias Czernak
Comersant.

Dimensiunea lat. lung.	Felul covorului	Preţul Lei
50/50	Covor de scaun	75
50/60	Perna pentru divan	180
60/130	Covor de pat	240
80/190	Covor de perete	450
100/150	Covor de birou	450
150/200	Covor de salon (cameră)	900
200/300	Covor de salon (cameră)	1800
250/350	Covor de salon (cameră)	2625
150/300	Covor de dormeze	1350
300/400	Covoare de salon (camere)	3600

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 134
PENTRU
MICA PUBLICITATE

CAFEA

Prăjită și rășnită
cacao ceai
ciocolată

839

Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

COLOMBO MARELE MAGAZIN DE COLONIALE ŞI DELICATESE

ALDICA & D. SASU CLUJ, PIAŢA UNIREI 30. :-: Telefon 200
Vis-a-vis de Banca Marmorosch, Blank

Anunţă onorata sa clientele că i-a sosit un mare transport de coloniale: Zahăr Cristal şi cubic, Cafele, Orezuri Conserve, Untdelemnuri Franceze, Sardele, Brânzeturi; Vinuri, Liqueruri şi nemuritoarea Ţuică de VĂLENI. Săptămânal, transporturi de Peşte proaspăt: Crap, Ştiucă şi Icre proaspete. Vânzare en gros şi en detail, cu preţurile cele mai reduse posibil.
BODEGA SPECIELĂ ŞI APERITIVE. 328

Se caută

2—3 camere şi bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se şi mobilierul din case.

A se adresa la Administraţiei ziarului Infrăţirea sub „Profesor".

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în

502 **CLUJ,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

---

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Bănci, fabricanţi, industriaşi,

comercianţi cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

In stradă principală e
de vânzare
din mână liberă:

O casă cu 5 încăperi

cu prăvălie şi tot aranjamentul modern şi luxuos pentru măcelărie, curte spaţioasă. Informaţiuni se pot lua la administraţia ziarului.

822

DACĂ VENIŢI LA BUCUREŞTI

vizitaţi Restaurantul:

„AMICIŢIA"

lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")

unde veţi găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" şi vinuri fine ardelene şi din vechiul Regat. Grătar naţional!

897

IATĂ ÎN CE HAL AJUNG MINELE celor suferinzi de PODAGRĂ SAU GUTĂ

boală datorită acidului uric din singe

Ce trebue de făcut?

Trebue să-l topim şi să-l alungăm din singe acest lucru se obţine printr'o cură raţională cu

UROLIZINA

de oare-ce urolizina topeşte şi goneşte acidul uric din singe.

Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocinţă desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio, astfel se vindecă o boală care îţi arată singur cauza şi mijlocul. Această zicătoare înţeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topeşte Acidul Uric, cum apa caldă topeşte zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datoreşte boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuinţare întovărăşeşte fie-care flacon. De avut în toate farmaciile şi drogueriile din România. —

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

DROGUERIA „VIORELIA"

CLUJ, PIAŢA UNIRII NO. 15.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Toată elită Clujului îşi dă întîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 **la pahar.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA CLUJ

Anul I. No. 277 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 25 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj

Nr. de schimb

„Transilvania“

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Administrația Ardealului

A trecut un an de la desființarea Consiliul dirigent, care trebuia să fie punctul de plecare a unei radicale schimbări în ceea ce privește gospodăria publică a Ardealului, și plângerile împotriva organelor noastre administrative se aud tot mai dese și tot mai stăruitoare. Un an întreg a fost pierdut în experiențe și în încercări nereușite, pentru a ajunge în trista situație, de a fi mai dezorganizația astăzi decât am fost înainte de „unificarea“ proectată de guvernul d-lui general Averescu.

Nu mai e nevoie de a înșira aci toate „cazurile izolate“, — cari s'au . . . generalizat cu o primejdioasă și întristătoare repeziciune, — pentru a arăta cu pilde halul în care a ajuns administrația Ardealului. Cazul de la Codlea, unde subprefectul județului Brașov a fost „arestat“ de populația săsească simbolizează autoritatea de care se bucură autoritățile administrative față de minorități. Felul cum s'a terminat acest conflict fără precedent, care s'a „mușamalizat“ cur și simplu, dovedește că lipsește în acelaș timp și acea mână conducătoare, energică și dreaptă, care să dea sancțiunea cuvenită și pentru cei cari îl nesocotesc.

Guvernul actual s'a mulțumit însă până acum, să schimbe prefecții Ardealului, cum nu se schimbă nici ucenicii într'o frizerie de mâna a doua, și a așteptat ca lucrurile să se îndrepte de la sine.

Un semn lămurit că nemulțumirile au urcat și treptele ministerului de Interne, dar în acelaș timp, o dovadă despre lipsa unei concepții serioase și a unei voințe hotărîte în ceea ce privește îndreptarea actualei stări de lucruri.

Pricina răului este aceaș. Din ziua în care guvernarea provincială a Consiliului dirigent a fost desființată, trebuia găsită o formulă fericită care să înlăture zăpăceala și urma să se instituiască un nou organ de conducere administrativă, care să înlocuiască fostul resort al Internelor din Cluj. Unificarea reală, unificarea organică, unificarea adevărată nu se putea realiza numai printr'o simplă iscălitură în marginea unui decret de desființare a unui organism de Stat, care funcționase până atunci. Consiliul dirigent nu era o formație politică superficială, ci un mecanism care cerea să fie înlocuit.

Cum s'a făcut această înlocuire se știe. Dându-și seama că nu să pot transpune la București toate atribuțiile Consiliului dirigent, din pricina legăturilor deosebite ale Ardealului, guvernul d-lui general Averescu a înlocuit fostele „resorturi“ cu „secretariate generale“. Dar pentru a justifica disolvarea Consiliului dirigent, care putea să pară o operă de răzbunare împotriva partidului național, a pus secretariatele generale din Cluj subt ordinele departamentelor centrale din București.

Era și aceasta o soluție. Nu judecăm aci dacă nu se putea găsi și o alta, mai echitabilă și mai practică. Orice dispoziție de ordin administrativ e mai rea însă prin felul cum se aplică decât prin ea însăș. Cum și-a găsit aplicare soluția actualului guvern? O complectă dezorientare în privința întinderei competenței și în privința fixării atribuțiilor, a prezidat dela început opera de „unificare“ a regimului averescan.

Măsuri pripite au fost luate dela București în necunoașterea situației din Ardeal. Acte de inițiativă locale, au trecut dincolo de sfera de activitate a organelor subordonate. Au fost trimiși din vechiul Regat prefecți de județ, nu numai nepricepuți în chestiuni administrative, dar lipsiți de orice suprafață morală. Unora dintre ei, li s'au plătit astfel modeste servicii electorale. Aci, la Cluj nu s'a știut nicio dată, precis, până unde merge dreptul de a îndruma și de a rezolva lucrările de administrație. Insfârșit, ministerul de Interne din București, deși a avut tot timpul un reprezentant pe lângă secretariatul-general din Cluj, n'are nici până acum o idee limpede despre stările de lucruri din Ardeal...

Cu timpul, guvernul a căutat să... simplifice situația, renăscând ministerul Ardealului înființând un nou subsecretariat al Internelor, pentru a grăbi „unificarea“ și pentru a înlătura nemulțumirile pe cari le provoacă felul cum e administrat Ardealul. Secretariatele generale s'au transformat în directorate, — ceeace n'a schimbat dezorientarea inițială, — d. Groza, noul ministru al Ardealului a plecat să ancheteze fiecare județ, d. Popovici-Tașcă, subsecretarul de Stat al Internelor, însărcinat și cu o „direcție administrativă a noilor provincii“, a găsit că i se încalcă atribuțiile, în timp ce d. Mihali, încă președinte al Comisiei de unificare, începuse să se întrebe dacă mai are vreun post în această complicată rețea de organe conducătoare.

Această babilonie dăinuiește și astăzi. Prefecții, cari se schimbă în fiecare lună, nu mai știe de cine să asculte. Autoritățile superioare nu știu dacă au într'adevăr dreptul de a dispune, fără a intra în conflict de atribuții cu autoritatea vecină.

Iată realitatea. Cine suferă? Populația, în primul rând. Dar și interesele de consolidare ale Statului. Se impune deci o deslegare a încurcatei probleme. Există mijloacele pentru a găsi soluția? Fără îndoială. Inainte de orice, trebuie schimbat însă sistemul de „unificare“ al actualului guvern.

Și aceasta, cât mai repede.

Programul Asociațiunei

Cuncaștem cu toți trecutul, atât de bogat în rodnice acțiuni pe terenul culturii naționale, al „Asociațiunei pentru cultura și literatura română.

Născută acum mai bine de o jumătate de veac dintr'o necesitate națională de cultură și de educație românească, „Astra“ și-a propus să ajute poporului român din Ardeal să se înalțe către lumina cunoștințelor pe cari le cere vremea și progresul.

Situațiunea Românilor în fostul stat maghiar nu era de loc prielnică pentru o desvoltare culturală națională. Căci dacă guvernanții maghiari sprijineau tot ceiace ar fi putut constitui un mijloc mai mult pentru maghiarizarea Ardealului, ei n'au voit să dea Românilor posibilitățile de cultivare necesare.

Când ni se refuza, dar, orice sprijin, trebuia să intervină inițiativa privată românească care se cerea însuflețită de un adevărat curaj pentru a învinge toate greutățile și toate piedicele scoase în cale de oficialitatea și șovinismul maghiar. Inițiativa privată a fost aceia care a creiat toate instituțiunile românești din Ardeal, pe teren economic cași pe teren cultural ori politic.

„Astra“ este și ea opera acestei inițiative private. Ea avea să împlinească nevoile de cultură și de gândire românească pe care le încercau Românii din Ardeal. Munca era uriașă și anevoiasă. Nu vom aminti aci ceiace ca a realizat până acum, este destul să spunem că și a împlinit datoria cu prisosință.

In situațiunea de astăzi, rolul „Astrei“ rămâne acelaș pentrucă necesitățile culturale sunt încă foarte mari și foarte grele.

Înțelegând aceasta, „Astra“ și-a alcătuit un vast program de muncă chemat să ajute inaugurarea în Ardealul recucerit a noui vieți culturale românești.

Planul acesta care cuprinde ridicarea de statui și de monumente eroilor și cărturarilor neamului, creiarea de Case Naționale, de muzee și înființarea de biblioteci populare la orașe și la sate, necesită însă cheltuieli enorme. Pentru strângerea fondurilor necesare, „Asociațiunea“ a organizat o loterie cu premii în valoare de 1,500.000 lei și care va avea patru trageri.

Socotim o datorie națională ca orice român să sprijinească bănește realizarea unui program de care depinde în bună parte românizarea vieții ardelenești precum și desvoltarea și organizarea culturii românești.

România nedreptățită

— Hotărârile comisiei interaliate dela Budapesta —

E un cântec care se repetă la intervale dese în noui variante. Zilele trecute s'a întrunit la Budapesta comisiunea interaliată pentru a stabili despăgubirile ce trebuesc plătite Ungariei de România, Cehoslovacia și Jugoslavia.

Maghiarii au pregătit din timp terenul în occident atât prin magnații volajori cât și prin diplomații lor cari conving pressa occidentală așa de ușor, datorită argumentelor metalice, așa încât reprezentanții Antantei când au venit la Budapesta erau pe jumătate favorabili cauzei maghiare. Recepțiile, îngușirile, persuasiunea feminină de toate au uzat maghiarii pentru a face cât mai plăcută șederea în Budapesta înalților oaspeți, cari se arătau din ce în ce mai încântați. Dacă mai adaugăm faptul că Ungaria a fost reprezentată în această comisiune prin cei mai buni financiari și diplomați înțelegem de ce o obținut un așa de mare succes. Ziarul „Dacia“ anunță într'adevăr că România a fost obligată să plătească vecinei sale suma de 54 miliarde, despăgubire pentru rechizițiile ridicate de armata română în 1919 în timpul înaintării contra bolșevicilor. Bolșevicii ne-au atacat la Szolnok. Am trebuit să ne apărăm zdrobind cuibul de dezordine care se formase în Europa centrală. Armata română intrată în Ungaria a fost salutată cu titlul de „liberatorul“ și o adus fără să vrea în fruntea Ungariei pe Horthy.

Era natural însă că soldații veniți în Ungaria pentru a impune ordinea să fie hrăniți din produsele acesteia. Apoi, noi mai aveam de regulat oarecare socoteli cu maghiarii.

In timpul ocupației germane, guvernul ungar a dispus ridicarea din Muntenia a numeroase fabrici precum și tot felul de grâne și vite, vagoane și mașini. Prin urmare era firesc că odată stăpânii Ungariei și cerem restituirea celor furate de maghiari de la noi și fiindcă ei întârziau am fost nevoiți să ridicăm tot ce a fost necesar unei juste recompensări a pierderilor suferite în Muntenia.

Comisiunea interaliată neținând seamă de aceste împrejurări ne condamnă să plătim 54 miliarde coroane despăgubiri adică rechizițiile făcute în 1919 sunt taxate cu prețurile înzecite din 1921?

Maghiarii însă n'au fost obligați să ne plătească cele furate din Muntenia în anii 1916, 1917 și 1918.

Această nouă nedreptățire a României se datorește în primul rând guvernului Averescu, care, absorbit de problemele Tișitie, Reșiței și a concesionării C. F. R. la străini, a uitat să mai trimeată diplomați capabili la Budapesta pentru apărarea intereselor naționale.

Cu lozinca: piară Țara Românească numai Reșița să trăiască, era natural să ni se întâmple ce ni s'a întâmplat.

Procesul „răspunderilor“

— Un interwiew al d-lui Vaida-Voevod —

Am anunțat că dl general Averescu a propus Camerei, și Camera a admis să se instituie o comisie de anchetă pentru a cerceta gestiunea tuturor guvernelor cari s'au perândat la cârma țării dela 1914 până astăzi, — cu excepția guvernului dela 1917, din care a făcut parte dl Tache Ionescu. Dl general Averescu a vrut să înlăture astfel ridicola situație de a propune ancheta rea propriilor săi colegi de bancă ministerială. Intenția n'a reușit însă decât pe jumătate, deoarece comisia de anchetă a Camerei va avea totuș de cercetat actele ministeriale ale d-lui general Coandă, actualul președinte al Senatului și ale d-lui general Rășcanu, actual ministru de război.

Lipsa de seriozitate a anchetei cu care a amenințat dl general Averescu, pentru a produce confuzie în opinia publică, o recunoaște de altfel și dl Vaida-Voevod. Fostul președinte al Consiliului a făcut, într'adevăr, ziarului „Gazeta Transilvaniei“ următoarele declarații semnificative cu privire la răspunderi:

— „E o farsă, cum spune Eminescu, și tristă și goală. Văzând solidarizarea întregei opoziții în contra păcatelor guvernului, gen. Averescu s'a hotărât să dea o lovitură pe cât de ridicolă, pe atât de copilărească. Ce sunt „răspunderile“? Publicul nostru din Transilvania nu este lămurit, precum n'am fost lămuriți nici noi, deputații, până la ședința de eri a Senatului. Ne așteptam să fie vorba de punerea sub acuzare a guvernului Brătianu pentru unele acte de înaltă trădare.“

In realitate însă, totul se reduce, nu la o dare în judecată a acelui guvern, ci la o simplă anchetă și nu de o acuzație capitală, ci de o acuzație de ordin moral. Punerea sub acuzație a unui guvern pe tema de răspunderi morale, ar constitui un fapt grav și serios, însă cu o condiție: cel care cere punerea sub acuzare pe această temă să aibă autoritatea morală spre a o face. Dar aici e vorba numai de anchetă. Ancheta însă însemnează vorbărie goală și amânarea soluționării ad calendas graecas. Să ne aducem aminte de anchetarea dosarului Günther, de ancheta pentru abuzurile guvernului în Basarabia, de ancheta în chestia atelierelor, de soarta atâtor alte anchete anterioare, în care s'au pierdut luni de zile cu alegerea comisiilor, cu stabilirea atribu-

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ilor, cu discutarea de chestii formale, ca la urmă ancheta să se înece în nisipul frazelor, ori şi când se termina rezultatul lor să rămână un secret al zeilor".

D. Vaida-Voevod putea să amintească şi de ancheta împotriva d-lui Oct. Tăslăuanu, pe care Camera a aprobat-o, — şi d. general Averescu a oprit-o. E şi aceasta o platformă morală pentru a „judeca" activitatea celor cari au făcut războiul pentru unitatea naţională.

ECOURI

Iniţiative studenţeşti

O clipă studenţească, compusă din d-nii: Ioan Valescu, Eugen Cealic, St. Manciulea, C. M. Răpeanu şi Chirica, au plecat din Bucureşti, cu scopul de a întreprinde o activă propagandă culturală şi naţională în satele de pe lângă frontiera cea mai de apus a României Mari. Programul de acţiune al tinerilor propăvăduitori, constă în conferinţe, cu subiecte din istoria neamului şi din geografia ţării, lecturi din scriitorii noştri mai de seamă şi în înfiinţarea de biblioteci populare, în judeţele: Bihor, Sătmar, Salaj şi Maramureş.

Portretul lui Dante

D-l Passerini, specialistul dantesc bine cunoscut a publicat un volum intitulat. Il vitratto di Danto. In câteva pagini luminoase ne spune care au fost sursele portretelor lui Dante pe care le avem acum. O fresea de Taddeo Gadil, care se găseşte la Santa Croce şi pe care a distins-o Vasari, conticea portretele lui Giotto, Dante şi Gaddi.

Acest portret se pare că era cel care semăna mai bine. Din această operă derivă fără îndoială portretul bine cunoscut din faimosul manuscris No. 320 din Biblioteca naţională florentină, bustul din Neapole şi Dante qualtro centese din Maria delle Fiori. La toate efigiile pe care ni le prezintă d-l Passerini, d-l de Nicola adaugă încă una puţin cunoscută, care se găseşte într'o colecţie privată din Boston. Aceasta e din şcoala lui Masaccio şi datează din 1420 sau 1430. E una din reprezentările cele mai vechi ale autorului Divinei Comedii şi una din cele mai vii, e greu însă a determina gradul de asemănea cu originalul. Cu portretele lui Gaddi are cel mult oacecare asemănare. Şi oare acestea sunt copii fidele ale portretului care împodobea Santa Croce? Cât de mult trebue să regretăm dispariţia frescei lui Gaddi care ar fi pentru noi, o călăuză sigură în problema complicată a iconografiei dantesci.

Excursiune.

Eri au sosit în localitate, elevii Liceului Petru Rareş din Piatra-Neamţ sub conducerea d-lui profesor Ioan Filip. După ce au vizitat Timişoara excursioniştii au plecat la Reşiţa.

Gemier în România.

După informaţiuni particulare sosite din Paris, se crede că Gemier, faimosul artist şi metteur — en — scéne francez, va face în cursul viitoarei stagiuni teatrale, un turneu în România.

François Picavet.

Nu de mult a murit François Picavet profesorul cunoscut de la École des hautes études. Insărcinat în 1888 a ţine un curs despre legăturile dintre filosofie şi teologie începând de la renaşterea carolingiană, s'a consacrat cu o pasiune neobosită.

Luptele în veacul al XVI-lea şi frumoasa rânduire a teologiei din al XVII-lea nu trebuie să ne facă să uităm munca gigantică înfăptuită din veacul al nouă ea şi până în al cincisprezecelea, când, centrul de gravitate al lumei şi al cugetării antice fiind transportat la Roma şi în ţările occidentale de cultură latină, catolicismul se prevede cu toate organele doctrinare, rituale şi administrative necesare funcţionării sale complete.

Catolicismul devine atunci indisolubil legat de filosofiile greco-romane, mai ales cu neoplatonismul sau plotinismul. Asupra acestui punct special Picavet a proectat o vie lumină, punând în evidenţă şi restituind în locul de onoare un factor insuficient cunoscut şi de primă importanţă.

Aşezat în centrul marilor curente care domină civilizaţia modernă, savantul care studiază comparativ filosofiile şi teologiile medievale este condus la cele mai largi vederi de ansamblu. Acesta a fost şi cazul lui Picavet. Liberat de orice legătură dogmatică, arată că studii, cărora raţionalismul veacurilor al XVIII-lea şi al XIX-lea le refuzau dreptul de a face parte din atâtea literilor constituesc legătura cea mai puternică prin care cugetarea modernă se leagă de cea antică.

Numele lui François Picavet va rămâne legat atât în Franţa, cât şi în străinătate de unul din efortu rile cele mai susţinute a cugetării filosofice căruia nu-i putem opune decât cugetarea grecească.

Fondul cultural N. Iorga

Pentru fondul cultural „Nicolae Iorga" sau adunat prin subscripţie următoarele sume:

Lista de subscripţie a comitetului central: Un bun român, le 10.000; Liga Culturală, lei 3000; Soc scriitorilor români, lei 1000; Aurel Scuntu, Galaţi, lei 1000; Dr. D. C. Macovei, Prahova, lei 1000; Emil Socec, lei 1000; Prof. dr. Al. Obregia, lei 1000; D-na Elena dr. I. Cantacuzino, lei 1000; Ştefan Lambru, lei 500; Casele Naţionale, lei 500; Revista „Răsăritul" lei 500; Bazarul „caselor naţionale" lei 500; Gh. D. Scraba, lei 500; General St. Leonte, lei 300; Zah. Florian, lei 300; Ilie Andeleanu, lei 100.

Lei 22.200.

Lista No. 15. Membrii soc. agronomilor prin d. Savin, 1.520.

Lista No. 16. Functionarii casei centrale a împroprietăririi, lei 320.

Lista No. 17. Str. prin d. intend. col. I. Mantac, lei 212.

Lista funcţionarilor soc. astra română prin d. Mih. Ciupagea, lei 1.710.

Total lei, 25.962.

Listele de subscripţie se vor cere d-lui Gh. D. Scraba, casierul central al ligii culturale, Bucureşti, str. Domniţa Anastasia No. 11.

Cronica ştiinţifică

— Radioterapia cancerului —

In tratamentul cancerului uterin, tratamentul operativ, care din punct de vedere tehnic atinsese rezultate din cele mai frumoase, dovedind a fi în veşnic progres, a fost sistematic înlăturat de recenta metodă, ce se află încă în stadiul evoluţiei sale, de radioterapie. Acesta a găsit însă un concurent serios în tratamentul cu radiu, ale cărui raze gama sunt foarte asemănătoare cu razele Roentgen, pe care totuşi le întrec prin puterea lor de pătrundere şi eficacitatea lor.

La congresul ginecologic ce s'a ţinut în 1913 la Halle, medicii Bumm, Döderlein şi Krönig au comunicat rezultate uimitoare de regres al cancerului, obţinut în urma unui tratament curadius, Ţesutul canceros se topeşte sub influenţa substanţei radioactive, după cum se exprima un autor; „ca zăpada la soare, Cutoatecă accidentele secundare, lăturalnice, nu erau aşa de rare, cutoatecă vindecarea radiocală rămase mai pre jos de speraţele mari ce se puseseră în această metodă, totuşi observaţiile din ultimii cinci ani arată că printr'o utilizare raţională şi precisă a radiului, se pot vindeca radical tot atâtea cazuri ca şi prin metodele operatorii, aproximativ 20 la sută din totalitatea cazurilor; rezultatul acesta este oricum destul de îmbucurător, dată fiind greutatea tratamentului şi natura afecţiunei.

S'au făcut încercări, mai ales clinica ginecologică din Erlangen, în utilizarea razelor Roentgen pentru tratarea cancerului Faţă de radiu, razele Roentgen au marele avantaj, că pot fi produse în cantităţi mai mari decât radiul, care nu se socoteşte decât cu miligramul. Prin aceasta e posibil să se trimită o mai mare intensitate de raze pe focarul canceros. S'au făcut încercări la clinica din Erlangen, cari au reuşit în majoritatea cazurilor, trimiţându-se o atare cantitate de raze pe rana canceroasă şi în şedinţele următoare pe ţesuturile învecinate, capabilă să omoară celulele cancerate. Pe cale microscopică, după un tratament bine aplanat, nu se mai pot decela celule canceroase în ţesuturi.

Dacă vrem să preţuim rezultatele şi să comparăm rendamentul diferitelor metode de tratament, e nevoe de-a avea în vedere şi următoarea împrejurare. Tehnica operatoare a îndepărtării uterului canceros a atins un asemenea grad de perfecţionare, încât nu se poate aştepta noui modificări importante ce s'ar putea aduce metodelor actuale. A fost nevoe de o muncă fără odihnă de peste un deceniu spre a ajunge la atare rezultat. Radioterapia cancerului e de-abea în perioada ei de evoluţie. Le fac actualmente cele mai mari sforţări în diferitele cercuri medicale, spre a găsi cea mai bună metodă pentru a găsi modalitatea necesară de-a concentra doza emorâtoare pe focarul canceros.

Tehnica s'a chinuit mereu spre a construi aparatele cele mai adequate radioterapiei. Se poate spera că în cel mai apropiat viitor se vor face noui progrese în tratamentul cancerului prin raze Roentgen, şi că se va reuşi să se învingă acest mare duşman al vieţii.

Tratamentul cancerului prin radioterapie ne duc la întrebarea justificată: cum acţionează razele Roentgen asupra corpului nostru? In această privinţă nu s'a ajuns la un răspuns clar. E fără îndoială că are un efect distructiv asupra ţesuturilor, poate prin faptul că celulele pierd proprietatea de sciziune şi înmulţire. Desigut că are loc şi o distrucţie celulară şi protoplasmatică ca şi cum ar acţiona asupra lor energii mecanice, termice şi chimice: adeseori e suficient desechilibrul chimic al celulei spre a cauza moartea.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Tricentenarul lui La Fontaine

— La Fontaine şi veacul al XIX-lea —

Tricentenarul lui La Fontaine a fost sărbătorit acum câteva zile în Franţa cu o deosebită solemnitate. Cu această ocazie au fost publicate numeroase studii şi articole.

Din toate ni s'a părut mai interesant studiul d-lui Maurice Spronck din care redăm pasagiile esenţiale.

Atât veacul al XVII-lea cât şi al XVIII-lea nu l-au înţeles pe La Fontaine.

Oare veacul al XIX-lea îi va da admiraţia pe care o merită?

Romanticii n'ar fi trebuit sa fie severi cu dânsul din cauza elementelor instinctive ale temperamentului său şi a familiarităţii pitoreşti a stilului. Chiar reforma lor prosodică inspirată de la maeştrii veacului al XVI-lea pare a fi în armonie completă cu versificaţia liberă a fabulistului. S'ar crede că îl vor considera ca pe un precursor.

Sa vedem ce spune Lamartine. De trei ori poetul Meditaţiunilor îşi exprimă sentimentele de animositate personală: „In copilăria mea eram silit să învăţ pe de rost câteva fabule de La Fontaine. Aceste versuri şchioape, dislocate, inegale, fără simerie, nu-mi plăceau de loc. Povestirile cu animale care vorbesc, care-şi dau lecţii, care îşi bat joc unele de altele, care sunt egoiste, ironice, zgârcite, lipsite de sentimentul milei şi al prieteniei, mai rele decât noi, mă indignau. Fabulele lui La Fontaine, sunt mai degrabă filosofia aspră, rece şi egoistă a unui bătrân decât filosofia iubitoare generoasă, naivă şi bună a unui copil: e fiere".

Dacă contemporanii lui Lamartine nu manifestau aşa de violent contra lui La Fontaine, făceau altceva mai rău: tăceau din gura. Ai crede că îl ignorau. In realitate n'avem pentru dânsul simpatie spontană şi indiferenţa lor e poate nedreaptă, dar explicabilă.

Dacă oamenii din timpul lui Ludovic al XV-lea sunt ideologi pasionaţi, cei din timpul Restauraţiei sau al lui Ludovic Filip cultivau un lirism sentimental exagerat, din care au scos frumoase efecte literare dar care nu creau vre-o legătura de familie intre ei şi La Fontaine. Sensibilitatea sau sensualismul foarte echilibrat ale acestuia purced dintr'un izvor psihologic şi moral foarte apropiat de acela de la care s'au adăpat iniţiatorii romantismului; dar ambele curente au pornit în direcţiuni cu totul diferite şi nu s'au mai întâlnit nici odată.

De abia în a doua jumătate a veacului al XIX-lea, adică atunci când romantismul scade în ochii publicului şi sufere transformări palente, gloria bătrânului maestru începe să fie aşezată în locul pe care-l merita geniul său. Apar atunci o serie de cărţi serioase şi substanţiale: comentariile biografice şi critice ale lui Walkenaer, studiile lui Sainte-Beuve, lucrările lui Saint-Mare Girardin, Taine, Lafenestre şi Faguet.

Nu numai că personalitatea sa nu este scoborîtă la nivelul autorilor uşuratici, dar se constată că sub aparenţa care a inşelat generaţii de cetitori se ascunde o extraordinară virtuozitate de stilist, daruri poetice de primul ordin, o viziune ascuţită şi puternică a lucrurilor şi a oamenilor, într'un cuvânt toate calităţile prin care se vădesc cei mai mari scriitori. Mai mult de cât atât s'a recunoscut că e unul din geniile cele mai reprezentative ale sufletului francez şi că a încarnat în mod excelent una din caracteristicile lor esenţiale şi astfel a contribuit să stabiliască una din bazele permanente ale mentalităţii etnice a francezilor.

Acum să examinăm verdictele ultraacerbe formulate de J. J. Rousseau şi Lamartine asupra meritelor sale de educator. E adevărat ca în ceea ce priveşte unele fabule, La Fontaine, poate fi şicanat, cu toate că moralitatea sau imoralitatea scriitorului trebuie să fie cântărită mai puţin după valoarea strâmtă a preceptului sau al exemplului pe care-l dă direct de cât după influenţele indirecte şi inconştiente pe care le poate exercita asupra formaţiunei inteligenţii şi mai cu seamă a sensibilităţii noastre şi pentru aceasta omul matur reacţionează aşa adeseori contra educaţiei primite.

In speţă, filosofie, bat jocoritoare, rece şi aspră pe care o denunţă Lamartine este extrem de periculoasă? Fără a discuta hipoteza abstractă în sine, să considerăm faptul concret. Şi faptul este că nici un scriitor mai mult decât La Fontaine n'a impregnat sufletul nostru, a tuturor indiferent de categoria socială căreia aparţinem. Am primit sfaturile lui în doze masive şi nimic nu arată că am contractat în contact cu dânsul perversiuni notorii sau măcar senilitate precoce. Aplicarea sa către un chietism instinctiv şi

Cronica politică

Minorităţile şi reforma agrară din Ardeal. — Reforma agrară din Ardeal a fost votată la Cameră fără concursul şi fără controlul opoziţiei. Această împrejurare a putut să fie un bun prilej pentru majoritatea guvernamentală de a vota în chip foarte discret, unele dispoziţii păgubitoare pentru Stat şi nedrepte pentru ţărănime. Avem astfel cuvinte puternice pentru a ne exprima temerile faţă de colaborărea dintre Banca agrară şi partidul poporului în vederea finanţării împroprietărirea, şi suntem îndreptăţiţi să socotim ca o nouă izbândă a d-lui Veith asupra conştiinţei Parlamentului, faptul că domeniile „Reşiţei" au fost scutite de expropriere.

In acelaş timp însă nu putem trece cu vederea atitudinea minorităţilor etnice din Ardeal, cari s'au pronunţat nu împotriva acestor amănunte de aplicare a legei agrare, ci împotriva principiului însuş, care stă la baza acestei reforme.

A înfăţişa exproprierea ca o lovitură dată instituţiilor minorităţilor din Ardeal sau desvoltărei economice a populaţiei ne-româneşti, este un lucru neloial şi o tendinţă de falşificare a realităţei, care nu poate rămânea fără răspuns. Când în vechiul Regat se expropriază pământurile Statului, ale Academiei române şi ale tuturor instituţiilor cari posedă moşii de „mână moartă", nu e niciun cuvânt ca în nouile teritorii să se facă excepţii în favoarea saşilor sau a maghiarilor.

Ştim că în străinătate, lucrurile se înfăţişează astfel, de propagandiştii potrivnici Statului nostru. Să credem oare că această acţiune de calomnie este alimentată chiar de concetăţenii noştri de altă naţionalitate?

Improprietărirea ţăranilor, înscrisă în constituţia dela Iaşi, în 1917, şi făgăduită la Alba-Iulia, în 1918, nu e un gest de răzbunare naţională, ci o operă de dreptate socială. Acesta este adevărul, limpede şi curat; cei cari ţin să-l denatureze nu se vor putea înfrupta din roadele unei asemenea fapte, pentru că adevărul trebuie să triumfe chiar în rândurile minorităţilor noastre, atât de des induse în eroare.

Franţa se teme de un conflict germano-ruso-polon — Ea face apel la unirea aliaţilor

Baronul Frossati, ambasadorul italian în Berlin a făcut o vizită d-lui Rosen, ministru de externe german. Acest demers a avut acelaş obiect ca şi vizita făcută Sâmbăta de ambasadorul francez. Opiniunea franceză va aprecia cu mulţumire această nouă dovadă despre solidaritatea italiană. Se speră că şi Anglia va vedea în curând necesitatea pentru aliaţi de a menţine un front comun în Silezia de Sus. Dacă aceasta nu s'ar îndeplini, situaţia ar putea deveni foarte serioasă. Rusia urmăreşte o manevră care tinde să încercuiască Polonia. Ea nădăjduieşte ivirea unui conflict gremano-polon, în timp ce Germania pare a nădăjdui că un conflict polono-rus va izbucni care să tulburc pacea în partea centrală şi răsăriteană a Europei. Din toate acestea apare necesitatea pentru aliaţi de a se menţine uniţi şi de a desfăşura toată energia. De asemenea este nevoie să aibe la dispoziţia lor un număr suficient de trupe care să le permită a impune soluţia care va fi hotărâtă. Pentru acest scop d. Briand a dorit întărirea trupelor ce urmează a fi trimise în Silezia de Sus, astfel ca aliaţii să nu fie fotraţi a delibera sub ameninţarea unei insurecţiuni. Opinia franceză nădăjduieşte că guvernul englez îşi va da seama cât de curând despre aceasta şi de necesitatea măsurilor recomandate în nota d-lui Briand.

natural tot aşă de amoral ca şi natura, ar fi putut fi de temut dacă s'ar fi comunicat unui întreg popor, făcându-l să se lase în voia impulsiunilor şi a poftelor individuale, sau colective. Dar dintre multiplele instincte acel care domină la La Fontaine este instinctul de conservare care le cumpăneşte pe celelalte şi le ţine în limitele peste care dacă s'ar trece ar fi instinctele dezastruoase, care le controlează, le potoleşte, oprindu-le excesele.

Acest instinct de conservare, în afară de toată învăţătura din cărţi şi a moraliştilor, dă naştere înţelepciunei prudente şi bunului simţ practic adequate fiecărei circumstanţe a momentului.

De acest bun simţ naţiunea franceză a avut nevoie pentru a trece peste două veacuri în timpul cărora s'a dedat unei orgii de tot felul de ideologii, când eroice, când abjecte, când sublime, când prosteşti. In timp ce lumea era înebunita prin contactul entuziasmului francez, francezii păstrau oarecare sânge rece şi nu se perdeau în nouri. Şi aceasta numai datorită lui La Fontaine.

DACĂ VENIŢI LA BUCUREŞTI
vizitaţi Restaurantul:
„AMICIŢIA"
lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")
unde veţi găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" şi vinuri fine ardelene şi din vechiul Regat. 889 660
Trăiască naţional!
897

Intre „Patria" şi „Voinţa"

— O lămurire care vine cam târziu —

„Patria", care socotea acum câteva zile că urâta afacere a „Reşiţei" nu merită o atenţie deosebită, a intrat în polemică, tocmai pe această chestiune cu ziarul „Voinţa", căruia îi adresează în numărul său de ieri, un drastic şi indignat răspuns. Organul partidului naţional a băgat de seamă însfârşit că „Voinţa" este „un ziar de bancă", şi că e susţinut cu banii „Băncei agrare", ştie că la mijloc e „ceva dubios", şi se întreabă în ce calitate vorbeşte gazeta dlui V. Bontescu, „în numele opiniei publice ardelene"?

Sunt o mulţime de lucruri pe cari „Patria" ar vrea să le ştie acum, când se pare că o înţelegere a intervenit între bătăiosul oficios al „Băncei agrare" şi reprezentanţii din Ardeal ai partidului poporului.

Noi ne aducem aminte însă de vremea când „Voinţa" lăsa să se creadă că duce o acţiune politică solidară cu aceea a „Patriei". Atunci ne-am pus şi noi aceleaş întrebări cu privire la relaţiile dintre d. V. Bontescu şi partidul naţional. „Voinţa" ne-a răspuns ţanţoşe, că reprezintă . . . „un grup de gânditori", „Patria", ne-a rămas însă datoare o lămurire prin care ne-ar fi explicat legăturile sale cu foştii partizani, ai partidului naţional, grupaţi în jurul „Voinţei".

Astăzi, „Patria" somează pe d. Bontescu să răspundă dacă e adevărat că scoate un ziar personal cu capitalul Băncei agrare şi dacă a încheiat un pact cu guvernul pentru a ataca partidul naţional prin „Voinţa", în schimbul privilegiilor acordei Băncei agrare.

Organul partidului naţional doreşte deci o limpezire netedă a situaţiei.

Deşi e cam tardiv, înregistrăm cu satisfacţie faptul că „Patria" s'a lămurit acum asupra intenţiilor . . . practice pe care le urmărea „grupul de gânditori" dela „Voinţa". Ne pare rău numai că partidul naţional a crezut o vreme îndelungată într'un aliat atât de nesincer.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Partidul liberal în Ardeal

— Infiinţarea clubului din Satu-Mare —

Duminecă, 17 Iulie, a avut loc în sala de şedinţă a primăriei întrunirea partidului naţional liberal din Satumare, cu care ocaziune s'a înfiinţat Clubul Liberal din Satumare.

La întrunire a participat şi d-l dr. T. Dragoş, preşedintele organizaţiei judeţene a partidului care la rugarea d-lui Şt. Chereches a primit să presideze o întrunire.

D-l dr. Dragoş relevă însemnătatea acestei întruniri, aici la graniţa ţării, unde organizarea tuturor elementelor de aceleaşi pederi şi de acelaşi ideal se impune în mod impe ios.

Năzuinţele membrilor noi ai partidului trebue să fie ca în cercul lor de activitate să devie tot atâţia apostoli, cari să caute cu orice prilej a cuceri sufletele pentru partidul naţional-liberal.

Vorbeşte de necesitatea organizării poporului dela sate, luând contact cu intelectualii satelor, spre a-i câştiga pentru idei'e partidului liberal, care lucrează pent u consolidarea României întregite.

Nemulţumirile sunt foarte mari faţă de administraţia actuală. Au devenit proverbiali în privinţa moralităţii publice. Se impune prin urmare curăţirea radicală a vieţii publice, ca să ajungă ţara la vechiul ei renume, de care s'a bucurat, când destinele ei erau încredinţate unor bărbaţi politici, cari aparţineau partidului naţional-liberal.

Ca încheiere, d-l Dragoş roagă pe membrii prezenţi să muncească cu însufleţire în privinţa organizării partidului, a cuceririi de noi membrii, ca bine organizaţi şi primim în mod demn pe marii conducători ai partidului liberal cari au promis, că la toamnă vor lua parte la adunările, ce se vor organiza în tot judeţul Satumare.

D-l dr. Valer Mărcuş a spus între altele: Dacă privim viaţa politică de azi a noastră, vedem că trăim într'o epocă a destrăbălării vieţii politice, a cărei factori actuali dau dovezi de o neînsătată poftă de îmbogăţire personală pe spinarea poporului risipind averea statului şi dând bogăţiile ţării pe mânile capitaliştilor străini.

Invită în urmă pe membrii prezenţi, ca să se redice propagării idelor a partidului liberal, dovedindu-se fiecare a-i fi un vrednic ostaş în care caz izbânda nu va întârzia mult.

Urmează expunerea D-lui Dr. Chereches asupra situaţei locale, cetind în urmă proiectul de statute pentru secţia locală a P. N. L. ce s'a şi primit de întrunire.

S'a procedat apoi la alegerea comitetului local, alegându-se de preşedinte D-l Ioan Savanyu; de vicepreşedinţi D-nii Dr I. Guta şi D. Totescu; de secretar Dr. V. Mărcuş şi de cassier D-l A. Popan.

In comitet ca membrii, au fost aleşi D-nii Dr. Ştef. Chereches, D. Dumitrescu, Loţot. Col. Aurel Butunoiu, Dr. N. Stan, Ion Grama.

D-l Maior Totescu, vicepreşedintele comitetului local exprimă mulţumirea comitetului ales faţă de membrii prezenţi, spunând între altele: Am aderat la partidul liberal pentrucă acestui partid se datoreşte înfăptuirea României de azi.

Vechilor liberali e a se mulţumi redeşteptarea naţională din trecut; — acelaşi rol îl avem şi noi pe aici, redeşteptarea părţilor, aceste, în cari trăim.

Vorbeşte apoi de politica şcolară a lui Spiru Haret, de înfiinţarea băncilor populare, a cooperativelor, de realizarea idealului liberal.

In numele secţiei locale a partidului liberal s'a expidiat următoarea telegramă D-lui I. C. Brătianu:

Membrii P. N. L. din Satumare, azi, 17 Iulie, întrunindu-se, au înfiinţat Clubul P. N. L. şi cu acest prilej îşi exprimă nestrămuritele lor sentimente de încredere, asigurându-vă, că din toate puterile vor lupta pentru înfăptuirea programului înscris pe ştindardul desfăşurat de D-voastră din cel mai curat patriotizm."

Coresp.

Revista presei maghiare

Pentru pretenia Saşilor

In presa maghiară se accentuează zilnic necesitatea unei pretenţi cât de strânse cu Saşii. Maghiarii caută prin orice mijloace să consolideze rândurile şi să întărească frontul minorităţilor în lupta ce o preconizează pentru realizarea drepturilor minoritare. In afară de deosebirile de program — mai obiectiv la Saşi şi mai exagerat la Maghiari — mai sunt însă şi motive sufleteşti, rezultatele stăpânirii maghiare din trecut. Intreagă presa maghiară caută să le acopere accentuând că situaţia actuală impune uitarea trecutului. Ziarul *Krassó-Szörényi Lapok* din Lugoj, ocupânduse de această chestiune scrie următoarele:

„Până când am trăit în statul nostru maghiar toţi maghiarii am fost părtaşi antipatiil manifestate din partea Saşilor la care şi noi am răspuns cu antipatia. Cauzele urei acesteia au fost privilegiile poporului sas, cari erau un obstacol pentru realizarea statului maghiar unitar."

Recunoaşte apoi acţiunea de oprimare a fostei Ungarii zicând:

Cu toate că nedreptăţirea lor s'a făcut cu mai multă prudenţă şi în comparaţie cu celelalte naţionalităţi din Ungaria au avut mai mari libertăţi pentru desvoltarea lor, totuşi poporul sas n'a putut să erte împedecarea desvoltării lor. Când nimicirea Ungariei s'a îndeplinit primul lor cuvânt liber a fost ura în contra noastră ca urmare faţă de trecut, însă tonul lor s'a schimbat observând că a încetat forţa care a cauzat trecutul."

Constată apoi cu bucurie căldura presei săseşti care tratează cu înţelegere chestiunile maghiare, şi încheie: „Dacă noi maghiari şi germani, nu vom şti să aflăm calea de înţelegere ar fi trist, o soarte mai buna nici nu am merita. Din partea noastră însă să nu fie nici o pedecă pentru înţelegerea din viitor."

Moralitatea politică

„Ujság" observă că moralitatea politică a degenerat în cea mai mare măsură în decursul războiului. Ca un caz tipic de această decadenţă de morală politică aminteşte banchetul guvernului şi al majorităţii sale ţinut ca semn de bucurie pentru votarea reformei agrare, care cauzând cele mai deşanţate discuţii în parlanent au oferit unui ministru ocazia să pronunţe cuvinte, ce vor rămâne unice în istoria parlamentelor prin originalitatea lor. Continuă apoi:

„Discuţia reformei agrare după părăsirea parlamentului şi de către Saşi — s'a terminat prin realizarea celei mai jignitoare legi, care periclitează existenţa proprietarilor din Ardeal. Se mai

adăugăm că dela această votare au lipsit şi maghiarii şi în acest caz am spus prea mult pentru caracterizarea legii aduse. E evident că plângerile, nemulţumirile numai atunci se vor desvolta în adevărata lor măsură când reforma va fi realizată.

Proprietarii Ardealului, dintre cari nu lăsăm la o parte nici pe Români nu se vor mulţumi cu o reformă care nu are în vedere principiile de echitate şi dreptate. Executarea acestei reforme va produce răni cari vor împedeca consolidarea statului. Şi unde guvernul şi majoritatea sa sărbătoreşte votarea unei astfel de reforme prin banchete de bucurie, moralitatea politică a ajuns pe povârniş".

Contra parlamentului.

„Ellenzék" se ocupă de retragerea deputaţilor Saşi din parlament cauzată de votare rapidă şi fără nici o discuţie a reformei agrare şi a legii budgetare şi încheie astfel:

„Din lupta arenei politice" interesează numai atitudinea deputaţilor saşi, cari au ajuns la concluzia că în împrejurările parlamentare actuale, ei nu pot apăra în parlament interesele vitale ale poporului sas. Şi acea ce se poate spune despre Saşi rămâne şi când e vorba de Maghiari: Şi noi trebue să recunoaştem învăţăturile încercărilor fără rezultat ale Saşilor.

Şi această învăţătură nu poate fi altceva, decât că orice luptă pentru realizarea drepturilor noastre ar fi inutilă pe lângă o astfel de constituţie a actualului parlament, iar drepturile noastre le vom apăra numai printr'o acţiune energică extraparlamentară."

Pentru formarea opiniei osile.

In legătură cu cele 25 de protestări sub formă de memorande prezentate guvernului de Associaţia agriculturilor din Ardeal în chestiunea reformei agrare, ziarul „Keleti Ujság" se adresează Uniunii maghiare acum formate şi scrie următoarele:

„Uniune maghiară nu se poate mulţumi cu memorade cari n'au fost făcute de ea şi nu poate fi scuză pentru neactivitate nici faptul că abia acum a fost înfiinţată. Întârzierea de până acum trebue reabilitată şi ea va trebui să influenţeze munca parlamentară prin o acţiune extra-parlamentară pregătind declaraţii şi manifestări publice. Prin adunări publice şi mişcări organizate în provincie trebue să dea expresie opiniei poporului său.

Unde este această opinie? Ea există şi trebue formată, trebue ridicată la conştiinţă cu cea mai mare rapiditate. In loc de memorande e necesară activitatea mişcarea întreagă a maselor populare".

INFORMAŢII

S'a fixat definitiv data serbării încoronării pentru ziua de 24 Septembrie a. c.

■

Administrative

Cu înaltul Decret Regal No. 3208 M. S. Regele a avans înaintat gradul de Inspector Instructor al Sergenţilor de Oraş din Ardeal şi Banat pe d-l D. Carapancea, care a înfiinţat acest corp, dându-i o organizaţie occidentală ale cărei roade se simt atât de mult.

■

Locale

In şedinţa de mâine a comisiunei de cuartiruire se va transa definitiv chestiunea şefului biroului de cartiruire. După toate probalităţile numirea noului şef se va face în persoana d-lui dr. Babeş.

■

Eri a avut loc o consfătuire a proprietarilor de restaurante din Cluj în care s'a discutat chestiunea preţurilor maximale.

După cât suntem informaţi proprietarii de restaurante au hotărît să reziste.

■

Mâine se va publica lista noulor preţuri maximale cu reducerile de 45 de procente.

■

Cu începere de mâine vor putea fi puse la dispoziţia publicului şi cele 60 de cabine noui de la Strand.

■

De când s'a fixat preţurile maximale, pe pieţele Clujului e o foarte mare criză de zarzavaturi.

Cerem autorităţilor să ia măsurile necesare spre a înlătura această stare de lucruri.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin rolce articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

Politice

Se ştie că ziarul „Ora" apăruse, cu ajutorul financiar al d-lui ministru de interne, sub direcţiunea d-lui Pamfil Şeicaru.

In urma unui conflict redacţional, d-l Şeicaru a părăsit direcţiunea ziarului, pe care a luat-o d-l deputat Davilla, membru militant al partidului poporului.

Astfel, acest ziar a devenit organul mărturisit al grupării de sub şefia d-lui general Averescu

■

Muncitoreşti

Ministerul muncii şi ocrotirilor sociale a cerut inspectoratelor regionale şi judeţene să întocmească monografii asupra tuturor întreprinderilor de stat şi particulare mai importante din centrele lor.

* *

Centrul sindicatelor naţionale române din Transilvania, Banat şi părţile ungurene vor ţine în zilele de 19, 20 şi 21 August a. c. la Petoşani un congres al tuturor sindicatelor naţionale din întreaga ţară.

In acest scop au fost invitate 14 organizaţiuni naţionale de muncitori şi funcţionari, precum şi ministerul muncii pentru a-şi trimite un delegat.

S'a intervenit la ministerul comunicaţiilor spre a se acorda reducere de 75 la sută congresiştilor pe timpul de la 15—25 August.

■

Culturale

Ministerul instrucţiunei a echivalat diplomele din 1920 dela Braşov şi Chiţinău ale conducătoarelor de grădini de copii, care au la bază ca studii şcoala profesională, cu condiţiunea de a funcţiona efectiv timp de 7 ani în Ardeal, Bucovina şi Basarabia.

Diverse

Cu ocaziunea încheierei păcei din 1913 dela Bucureşti, în protocolul semnat atunci se specifică că o comisiune militară mixtă va delimita ulterior traseul frontierei dintre noi şi Bulgaria.

Această comisiune a fost numită şi de o lună lucrează la definitiva stabilire a frontierei.

Terminându-se lucrările, traseul a fost definitiv hotărât şi astăzi frontiera dintre noi şi regatul vecin este definitiv stabilită.

■

Tratativele urmate la Arad între delegaţii români şi maghiari s'au terminat.

In urma înţelegerii încheiate circulaţia de mărfuri între România şi Ungaria va începe în curând, deocamdată numai pe linia Arad—Lökösháza.

Se aşteaptă ca deciziunile delegaţilor să fie ratificate de guvernele respective.

■

Guvernul ungar a intervenit pe lângă guvernul nostru să se numească o comisiune româno-ungară de medici veterinari cari să ia măsuri sanitare la graniţă pentru combaterea pestei bovine.

Din partea României au fost delegaţi d-nii Neagu şi Băcleşeanu inspectori generali veterinari.

■

Ziarele din Copenhaga vestesc că Bela Kuhn a fost arestat la Lemberg, pe când venea de la un congres comunist, la Moscova.

El avea asupra-i un plan referitor la mişcări comuniste în Galiţia.

■

D. profesor dr. St. Minovici, delegat de societatea de Chimie din România la conferinţa internaţională de chimie din Bruxelles, a ţinut acolo o interesantă conferinţă despre „Avutul solului României".

■

Membrii clubului sportiv „Victoria" sunt invitaţi a lua parte la adunarea generala, care se va ţine în ziua de 29 Iulie Vineri la oarele 6 p. m. în localul clubului Str. Avram Iancu No. 16.

■

Ancheta instituită de Ministerul Instrucţiei găsind neîntemeiate acuzaţiile acuze d-lui profesor Mihail Bodiu şi în urma cărora d-sa fusese suspendat din învăţământ, l'a achitat.

Ancheta stabilind nevinovaţia d-sale, d-l Mihail Bodiu va intenta proces calomniatorilor săi.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge orice dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef al Casei Cercuale. Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Cetiţi „Infraţirea"

SECŢIA CLUJEANĂ A UNIUNEI MUNCITORILOR GRAFICI DIN ARDEAL ŞI BANAT

cu ocazia aniversării jubileului de 60 ani dela înfiinţarea sectiunei, aranjează Duminecă la 24 Iulie 1920 la ora 6 p. m. în toate sălile dela „Armonia" (Osszhang) cabaret, dans, concurs de frumsete, poştă americandă, împreunată cu

La ora 9 p. m. se ţine în Şcoala de Meserii o Şedinţă festivă şi o expoziţie grafică.

SERBAREA MUNCITORILOR GRAFICI

PROGRAMUL:

1. Deschidere: Execuţie de orhestră.
2. Prolog de Iosif R. Tóth, predat de Wilhelm Lengyel, membru al Teatrului Maghiar din Cluj.
3. a) Etude Lafilesé, b) Visul Maghiarilor, executate la pian de Antonia Bittay, eleva Conservatorului Maghiar de muzică.
4. Puccini: Tosca, Ladislau Kun: Niciodată nu înfloreşte... Grieg: Te iubesc, cântate de d-na Mór Bernát, acomp. la pian de M. Tóth.
5. Dansuri, executate de Kató Kovács şi Mihail Pattantyus, membrii Teatrului Maghiar din Cluj.
6. Declamaţii, predate de D. Radnay.
7. **Monologuri: cu concursul d-lui AL. I. GHIBERICON distinsul artist al Teatrului Naţional Român din Cluj şi alţi artişti renumiţi ai Teatrului.**
8. Execuţie la pian din Beethowen, Bach şi Tschajkowsky, de fetiţa Klarika László, în etate de 12 ani.
9. Mascagni: Cavaléria Rusticană. Gounod: Traviata, Schubert: Spre muzică, cântate de d-na M. Tóth, acopm. la pian de dir. J. Virányi,
10. Cuplet, predat de M. Pattantyus. acompaniat la pian de K. Kovács.
11. Arii de operă, cântate de Z. Szabó, acomp. la pian de dir. J. Virányi.
12. Cântece poporale, cântate de Ö. Réthely, m. Teatrului Maghiar din Cluj.
13. Cuplete, predate de Leó Leövei, m Teatrului Maghiar din Cluj.

Conferează: Ioan Szöts.

Intrare: de persoană 20 L.; de familie 45 L. Suprasolviri se primesc cu mulţumită şi vor servi p. orfani tipografilor

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Situația Internațională

Germanii caută să devie cât mai simpatici Italiei. Astfel în ultimile zile a fost sărbătorit la Berlin cu un fast deosebit sixcentenarul lui Dante. Reprezentanții „Kulturali" ai Germaniei au ținut să aducă prinosul lor de admirație și recunoștință divinului Dante, cu toate că nu pot exista afinități între brutalitatea teutonică și umanismul culturei latine. Cu ocazia discuției din Camera maghiară asupra ratificării tratatului de la Trianon și de către Senatul francez, contele Banffy a declarat că în curând se vor termină negocierile cu Cehoslovacia și astfel aceasta va fi prima țară cu care Ungaria va fi încheiat o convenție comercială după războiu. Premierul ungur speră că asemenea convenții vor fi încheiate și cu România și Jugoslavia.

Situația pe ziua de astăzi se prezintă tot favorabil pentru greci. Astfel patru divizii grecești au ocupat Ienișeir și după radiogramele franceze vestite prin parțialitatea lor, au fost oprite de Kemaliști.

In Albania, țara clasică a tulburărilor s'au răsculat miriditii proclamându-se republica sub șefia lui Marca Gini, nepotul prințului Bib Doda asasinat acum doui ani.

In Rusia din cauza foametei și murdăriei a izbucnit holera care bântuie cu furie. Țăranii îngroziți părăsesc satele căutând adăpostu l și hrana în păduri. Regimul bolșevic în senatul timp de trei ani de c nd guvernează Rusia a reușit să ducă țara cu mii de ani în urmă, în epoca păstoritului când pentru oameni pentru a se hrăni erau nevoiți să rătăcească cu vitele din loc în loc.

Și astfel de regim ideal vor bolșevicii să-l impuie lumii întregi.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Fabrica de legi numită parlament a votat și Creditul Silvic în ultimele ședințe fără nici-un control.

Inițiativa noii afaceri o are trinitatea Tășlăoanu, Imbroane și Musceleanu.

Societatea a fost scutită prin lege de taxe și de timbru și nu poate fi declarată în stare de faliment.

Societatea a obținut întregul domeniu forestier al statului care a încăput în mâinile favoriților regimului.

■

Camera a mai votat legea prin care conferențiarii pot fi înaintați direct profesori universitari și legea prin care se pot numi medici primari fără concurs. Iar ca încordare a operii legislative și ca o apoteză a regimului s'a votat și legea pentru ameliorarea regimului închisorilor.

■

Panamaua Reșiței a fost definitiv împiedicată, deoarece actualele Corpuri Legiuitoare n'au șanse să se poată întruni la toamnă.

■

Ancheta propusă de guvernul Averescu pentru stabilirea răspunderilor guvernului care a făurit România Mare, este considerată ca ridiculă.

Printre cei anchetați mai figurează generalii Văitoianu, Lupescu, Popovici, Popescu, d-nii Angelescu subsecretar de stat la tezaur, Inculeț, Goldiș și Nistor precum și d-l general Rășcanu, ministru de război.

Ridicolul este completat cu inadvertența față de coroană prin darea în judecată a ministrului Palatului, d-l Mișu.

■

Ofensiva greacă continuă cu succes. Orașul Ieșkișehir a fost ocupat de trupele grecești.

„Gazeta Transilvaniei" din Brașov, organul partidului național, arată că partidele naționale nu pot conlucra cu țărăniștii conduși de d-l C. Stere, ziarul arată că democrația națională se găsește astăzi împărțită în două grupări, deoparte predominând curentul național, de cealaltă parte principiul luptei de clasă, d-l Stere și d-l Mihalache având acest țel.

■

Racolta Franței este compromisă din cauza secetei. Din lipsă de furaje prețul vitelor a scăzut simțitor.

■

In consfătuirea majorităților, d-l general Averescu a dat înapoi în chestiunea răspunderilor și a amânat ad calendas grecas Reșița.

In urma căderii Reșiței, o mare panică s'a produs în rândurile samsarilor internaționali cari mișună în hotelurile Capitalei.

■

Din comisiunea de anchetă a răspunderilor fac parte și d-nii general Popovici, amiral Eustațiu și general Văleanu cari toți au fost scoși din comandă pentru greșeli vinovate în timpul războiului de către guvernul liberal.

■

Am arătat interpretarea interesată dată de „Adevărul" și „Îndreptarea" răspunsurilor d-lui Maniu în chestiunea demisiunei din Parlament.

Pentru curmarea echivocului, partidul național dă un comunicat din care reproducem textual.

Răspunsul dat arată pe scurt că în declarația de retragere nu se cuprinde demisiunea, dar rămâne absolut în picoare imposibilitatea morală și politică de a mai participa la lucrările acestor Corpuri legiuitoare.

Dizolvarea cerută de partidele din opoziția constituțională se impune dela sine. Comunicatul a făcut o deosebită impresie.

Ofițeri decorați

Ordinul militar Mihai Viteazu cl. III. d-lui col. Teutu Teodor.

Ordinul „Steaua României" cu spade în gradul de comandor: medicului-general de brigadă Vicol N.

Ordinul „Coroana României" cu spada în gradul de Comandor: Generalului Cereșeanu Gheorghe; medicului general de brigadă Potârcă Iacob; veterinarului colonel Stavres cu C.

Ordinul „Steaua României" cu spade în gradul de ofițer: locotenentului-colonel Bianu Virgiliu; locotenentului colonel Oprescu Gheorghe.

Ordinul „Coroana României" cu spade în gradul de ofițer cu panglica de „Virtutea Militară": Maiorului Rusu Eugeniu, din reg. 5 călărași.

Ordinul „Coroana României" cu spada în gradul de ofițer: Veterinarului maior în rezervă Podașcă Constantin.

Ordinul „Steaua României" cu spade în gradul de cavaler cu panglica de „Virtutea Militară"; Căpitanului Scarla Gheorghe: căp, Grigorescu M. Alexandru; căp. Ruchel Alexandru; locot. Tanu D.; sub-locot. Potop Gheorghe.

Ordinul „Coroana României" cu spade în gradul de cavaler cu panglica de „Virtutea Militară"; Locot. Popescu N. Toma; locot. Cristescu Gheorghe; locot. Bașturescu Lazăr; locot. Diaconescu D. Constantin; locot. Anastasiu Mihail; locot. Patriciu Gheorghe; locot. de rezervă Săbăreanu Ioan; sub-locot. Ștefănescu G. Constantin; sub-locot. Geraniu Ștefan; sub-locot. Caragea N. Vasile; sub-locot. Berea Traian; sub-locot. Nanu Aurel; sub.-locot. Burdea Romulus; sub.-locot. Bădescu Marin; sub.-locot. Pielmuș Alexandru; sub.-locot. Mareș Gr. Nicolae.

Notițe bibliografice

A apărut revista „Viața Românească" No, 7 din Iulie 1921, revistă literară și științifică, cu următorul sumar:

Mihai D. Ralea, Emile Durkheim; Ioan Marin Sadoveanu, Vară, Noapte clară; N. Batzaria, Cocoșului Iusuf Aga: C. Krupenski, Anglia și Germania înainte de 1914 (Părerile unui om de stat englez); N. Davidescu, Ne me perdus Ilia die: Dr. Ștefănescu-Galați, Zile negre: D. Nanu, Munții (De Albert Samain); Octav Botez. Un roman al Ardealului (L. Rebreanu: „Ion"): Semen Iușchevici; Leon Drei (continuare): Demostene Botez, Cuvinte moarte; Anton Gherman, Din registrul ideilor gingașe (Feminism); F. Aderca. Cronica literară (Câteva trăsături ale literaturei antirăsboinice); Eugen Filotti, Cronica externă; Pr. C. Dron, Cronica economică (Situația actuală a cooperației în România întregită]: G. Topîrceanu, Cronica veselă (Chestiuni la ordinea zilei): N. N. Rătutu Botoșanii,.

Recenzii, revista revistelor, etc.

Publicatie

Se aduce la cunoștință că în ziua de 10 August a. c. ora 11 se va ține licitație la Depozitul de subsistență Cluj la Magaziile din Gară al Băncei de Credit, pentru vinderea a 353965 spițuri pentru țigări.

Concurenții vor veni cu oferte închise și vor depune o garanție de 5 la sută din valoarea furniturei.

Spițuriile se pot vedea în magazie în orice zi de lucru de la 8—12.

Nr. 458 din 21 Iulie 1921.

912

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Ratificarea tratatului de la Trianon în Senatul francez — Discursul d-lui Briand —

Cu prilejul rectificării tratatului de la Trianon, d. Briand a răspuns, d-lui de Monzie, care susținea cauza maghiară, următoarele:

„Nu sunt dintre acei cari au față de Ungaria, gânduri vrăjmașe și în această privință, cad de acord pe deantregul cu d-nii de Monzie și Lamarzelle. Dar dacă se deploră soarta Ungariei, apoi nu mai puțin trebue să ne îndreptăm privirile și către popoarele pe cari ea le-a știut atâta vreme. Să Rămână Oare Transilvănenii, prietenii noștrii, fără nici un sprijin?

De asemenea, sârbii și jugoslavii, cari au luptat și ei alături de Antanta? Să uităm tocmai acum pe numeroșii noștri aliați din Orient, lo.indu-i? Nu, de sigur, și acela a trebuit să fărâmițim statul ungar.

Dacă, în timpul războiului, am fi declarat ca și dl de Monzie: „Frontierele Austriei și Ungariei vor păstra vechea lor fizionomie după încheierea păci", credeți dv. că ne mai puteam bizui pe toți aceia cari ne-au făurit biruința?

Intre Ungaria, România, Jugo-Slavia și Italia, alegerea s'a făcut de mult: prefer ca ce a dintâi să fie păgubită, căci în clipele de primejdie, dacă n'am fi urmărit aceste rectificări teritoriale în profitul acelora cari trecuseră de partea noastră, nu era posibil să obținem ajutoarele necesare pentru înfrângerea puterilor centrale".

Chestia dezarmărei — Ce condiții pun Statele-Unite.

In ședința care a avut loc la departamentul de stat în privința desarmării generale, s'a stabilit că, dacă Statele-Unite nu acceptă să fixeze dinainte chestiunile cari vor fi supuse conferinței. problemele cari nu au nici o legătură cu scopurile determinate ale conferinței. și cari i-ar compromite succesul, să fie scoase de la ordinea zilei.

Pacea germano-Americană

In timp ce aci se confirmă, știrea că reprezentantul american la Berlin Dresel din, ordinul guvernului său, discută cu ministrul de externe german Rosen, viitoarele relațiuni germano-americane. „Chicago Tribune" publică un comunicat că e declarat ca inexactă în cercurile semi oficiale știrea că dânșii ar lucra la redactarea unui tratat formal de pace.

Holera în Rusia.

„Izwestia", care apare la Moscova, scrie că holera a izbucnit pretutindeni în Rusia, grație stării sanitare a țării, absolut deplorabilă, cași necontenitelor emigrațiuni de țărani, alungați dela căminuri din pricina foametei. Ziarul citat propune pentru remedierea acestei lipse de hrană, ca populația săracă să fie trimeasă în Siberia, unde sunt pământuri fertile, și să se la grabnic, toate măsurile higienice în vederea combaterei molimei care s'a ivit cu atâta virulență acolo.

Declarațiile contelui Banffy — Relațiunile cu Cehoslovacia

După discursul deputatului Kutkafaky asupra tratatului dela Trianon, d-l Banffy a declarat în Camera maghiară că evenimentul cel mai important, actualmente, e numai nota Consiliului ambasadorilor prin care se constitue comisiunea pentru delimitarea granițelor țărei.

„In ce privește raporturile cu vecinii, — adaogă ministrul de externe maghiar — vom căuta să le ameliorăm, stabilind și un acord mai solid între noi și Cehoslovacia, căci avem nevoie de cărbunii ei".

Bancă internațională 168 miliarde lei capital

Senatorul american Hitchcock a depus în senatul american un proiect de lege pentru fondarea unei bănci mondiale, sub controlul Statelor Unite. Banca va avea un capital de 2.400 milioane dolari (168 miliarde lei) iar sediul va fi la New-York.

Toate națiunile vor putea dobândi acțiuni.

845—1921

ing.

Concurs public

Oficiul ingineresc al orașului Cluj, publică concurs pentru a da în întreprindere, lucrările de reparare necesare la edificiile cu etaj al școalelor din strada Dorobanților Nr. 66—68 și strada Paris.

Ofertele referitoare, în plic închis se vor înainta oficiului ingineresc, până în 30 Iulie oara 10 a. m. Ofertele sosite mai târziu nu vor fi luate în considerare.

Foile de preliminar referitoare la executarea lucrărilor se pot câștiga la oficiul ingineresc pentru 2 lei o pagină.

Cluj, la 11 Iulie 1921.

Suceava
p. șefinginer.

913

Târgul de mostre
Cluj, Str. Cogălniceanu (fost Farkas) 16.
Reclamă 791
695
Deschis dela 8½ a. m. la 1 p. m. și de la 3 până la 8 seara. Dela orele 7 seara va cânta musica și vor avea loc petreceri în curțile târgului. Restaurantul și berăriile sunt în permanență deschise.

Proiect de lege

privitor la plata despăgubirilor de răsboi, amortizarea datoriei publice şi ameliorarea valutei.

Art. 1. — Pentru repararea pagubelor produse de război, ministerul de finanţe va emite bonuri de despăgubiri, până la valoarea pagubelor constatate.

Art. 2. — Constatarea pagubelor de război se face pe cale judiciară, conform dispoziţiilor luate de ministerul de finanţe.

Hotărîrile pronunţate în ultimă instanţă constituesc titlul de drept pentru cel păgubit, care primeşte în virtutea hotărîrii, bonurile de despăgubiri în valoare corespunzătoare.

Art. 3. — Bonurile de despăgubiri se emit în valoare de lei: 100, 1000, 5000, 10000 şi 100000 lei.

Ele poartă o dobândă de 1 la sută anual şi sunt transmisibile.

Art. 4. — Statul este obligat să rescumpere bonurile de despăgubiri emise în termen de 10 ani, amortizând în fiecare an cel puţin o zecime din totalul valorii bonurilor emise şi a dobânzilor cuvenite.

Art. 5. — Casele publice primesc bonurile de despăgubiri numai drept plată a sumelor datorate de cetăţeni ca impozit unic excepţional supra capitalului, în baza legii care creiază acest impozit.

Art. 6. — Bonurile de despăgubiri odată intrate în posesiunea tezaurului public, ca plăţi de impozite asupra averii sau prin amortizări, nu se mai pot repune în circulaţie, ministerul de finanţe fiind obligat să le distrugă.

Art. 7. — Pentru oricine are de primit dela Stat bonuri de despăgubiri şi are de plătit către Stat o sumă de bani ca impozit asupra averii, fiscul operează din oficiu o compensaţiune, comunicând părţii operaţiunea făcută.

Compensarea se face în aşa fel în cât sumele datorate ca impozit asupra averii să fie acoperite de odată în întregime sau până la valoarea bonurilor de despăgubire ce ar fi să primească dela Stat contribuabilul, chiar dacă legea impozitului asupra averii ar fracţiona impozitul datorat pe un număr oarecare de ani.

Art. 8. — Ministerul de finanţe este obligat să retragă bonurile de tezaur emise şi date drept acoperire Băncii Naţionale pentru garantarea emisiunii de hârtie, necesară retragerii din circulaţie a rublelor şi coroanelor, conform legii speciale.

Art. 9. — Cu începere dela 1 Aprilie 1921, ministerul de finanţe va retrage anual bonurile de tezaur în valoare de 300 milioane lei, urmând ca Banca Naţională să scoată din circulaţie hârtiile de Bancă emise în valoare egală.

Această operaţie se va face în curs de 10 ani.

Art. 10. — Sumele necesare pentru retragerea bonurilor de tezaur se vor procura numai din rezultatele impozitului unic excepţional asupra capitalului.

Art. 11. — După acoperirea obligaţiunilor Statului, prevăzute în legea de faţă, sumele incasate din impozitul unic excepţional asupra capitalului care eventual ar întrece aceste acoperiri, vor servi la amortizarea banurilor de despăgubiri din anul următor, până la completa lor epuizare, făcându-se în fiecare an o rezervă de o treime din aceste surplusuri.

Art. 12. — Ministerul de finanţe va crea un serviciu special al lichidării conturilor de război, în legătură cu serviciul datoriei publice, în vederea executării legii de faţă.

Operaţiunile financiare făcute pe baza acestei legi vor intra în bugetul special al conturilor şi lichidărilor de război.

In acest proiect se vor introduce o serie de modificări, între cari şi aceea care prevede că despăgubirile până la 3000 lei se plătesc integral, iar pentru sumele de peste 3000 lei se va plăti un procent proporţional, fără ca totalul să treacă de 4 miliarde.

Bugetul Statului

Buget ordinar 8 miliarde. — Buget extra-ordinar 2½ miliarde.

La Cameră s'a împărţit raportul bugetului general al Statului, pe 1921—1922, aşa cum a fost modificat de comisia bugetară.

Proectul prevede trei bugete deosebite şi anume 1) Budgetul ordinar; 2) budgetul refacerei economice; 3) Budgetul lichidărei.

Budgetul ordinar:

Budgetul ordinar se închee cu 7.660.594.452 lei adică aproape opt miliarde lei.

Veniturile ce prevede sunt în cifre rotunde;

Impozite directe 723 milioane
Impozite indirecte 2 miliarde 214 milioane.

Timbru şi înregistrare 564 milioane.

Căi de comunicaţie şi servicii aferente 2 miliarde 292 milioane

Monopolurile Statului un miliard 292 milioane.

Domenile Statului 185 milioane.

Subvenţii 23 milioane.

Ministerul finanţelor 105 milioane, ministerul de interne 32 milioane.

Ministerul justiţiei 15 milioane.

Ministerul de externe 1 milion.

Ministerul domenilor şi agriculturei douăsprezece milioane.

Ministerul de război un milion.

Ministerul lucrărilor publice un milion.

Ministerul instrucţiunei şi al cultelor şi artelor 12 milioane.

■

Cheltuelile budgetului se descompun astfel:

Ministerul de război 925 milioane.

Ministerul de finanţe un miliard 926 milioane.

Ministerul instrucţiunei publice 781 milioane.

Ministerul cultelor şi artelor 215 milioane.

Ministerul de interne 685 milioane.

Ministerul lucrărilor publice 202 milioane.

Ministerul justiţiei 225 milioane.

Ministerul de domenii 134 milioane.

Ministerul de industrie 94 milioane.

Ministerul de externe 32 milioane.

Ministerul muncei 22 şi jum. milioane.

Ministerul agriculturei 164 milioane.

Ministerul comunicaţiilor şi serviciilor aferente 2 miliarde 213 milioane.

Preşedinţia consiliului de miniştri trei milioane.

Budgetul lichidărie

Budgetul lichidărei de un miliard 400 de milioane se descompune astfel:

Datoria publică pe anul 1921 face 97 milioane.

Plata cupoanelor arierate în Anglia, Franţa şi celelalte ţări până la 1 Aprilie 1921, 100 milioane.

Bonuri de rechiziţie şi despăgubiri de război, 200 milioane.

Fond pentru acoperire de cheltueli deja afectate, 100 milioane.

Amortizare din datoria Statului la Banca Naţională, 300 milioane.

Amortizare de diverse alte datorii, 103.382.635.

Fond pentru diferenţe de curs, 300 milioane,

Exproprierea, 200 milioane.

Budgetul refacerei

Budgetul refacerei de un miliard o sută de milioane se descompune astfel:

Ministerului de instrucţie pentru clădiri şcolare 50 milioane.

Ministerului de război pentru material de război, 250 milioane.

Ministerului comunicaţiilor, material şi construcţii, 400 milioane.

Ministerului lucrărilor publice pentru construcţii de căi ferate, poduri şi şosele, 100 milioane.

Ministerului lucrărilor publice pentru refacerea zonelor dărnuite de război, 50 milioane.

Ministerului cultelor şi artelor pentru clădiri şcolare, zece milioane.

Serviciului sanitar treizeci milioane.

Construcţii noui şi desăvârşirea unora vechi, douăzeci milioane.

Fond pentru cheltueli neprevăzute, 40 milioane.

Fond de rulement pentru noui exploatăţiuni publice, din cari 5.000.000 lei ministerului de domenii pentru construcţiuni necesare adăpostirii animalelor de prăsilă şi reproducţie 150 milioane.

Acoperirile budgetului refacerei şi lichidărei

Budgetul lichidărei va fi acoperit din

Disponibilităţi actuale ale Statului provenite din împrumutul contractat în 1920 pentru achitarea cupoanelor din devizele străine rămase din vânzarea la export în valută străină a unor produse în cursul anului 1919 şi dintr'o creanţă asupra Austriei ce ni se va plăti din stocul metalic al Băncii Austro-Ungare;

2. Ratele anuale ale împroprietăriţilor;

3. Incasările din impozitul excepţional asupra averii.

Cât despre budgetul refacerei nu avem nici un venit sigur pentru dânsul, dar se prevăd patru izvoare de venituri şi anume:

Excedentul budgetului ordinar, de va fi;

Veniturile nouei organizări a exportului;

Veniturile punerii în valoare a unora din avuţiile Statului;

Imprumutul exclusiv destinat refacerei.

Numiri şi înaintări la Casele Cercuale

La Casa cercuală din Alba-Iulia

D. dr. Daramus Cornel, şef de birou cl. I a fost înaintat prim-medic, asimilat şef de serviciu cl. III.

D. Lochian Alexandru, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. II.

D. Traian Laslau, diurnist a fost numit şef de birou cl. I.

D. dr. Cornea Lucian, şef de serviciu cl. I, a fost înaintat prim-medic, asimilat subdirector cl. III.

La Casa cercuală din Bistriţa

D. Vartic Teodor, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. II.

La Casa crecuală din Braşov

D. dr. Crăciun Nicolae, şef de serviciu cl. I a fost înaintat sub director cl. III.

D. Knopp Ludovic, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. II.

La Casa cercuală din Cluj

D. Russu Nicolae, inspector regonal cl. II, a fost înaintat subdirector cl. II.

D. dr. Lăzărescu Dumitru, prim-medic şef de serviciu cl. I a fost înaintat prim-medic asimilat subdirector cl. III.

D. Stoica Gheorghe, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou principal cl. II.

D. Killmann Victor, impiegat definitiv cl. II, a fost înaintat şef de birou cl. I.

D-lor Reil Edmond şi Cristoloveanu Elena, impiegaţi definitivi cl. I. a fost înaintaţi şef de birou cl. II.

La Casa cercuală din Deva

D. Sinca Emilian, şef de birou cl. I, a fost înainttat şef de serviciu cl. III.

D. Markon Francisc, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. I.

D-nii Tisa Constantin, Beloane Ioan, impiegaţi definitivi cl. I şi Klimstein Iosif, impiegat definitiv cl. II, au fost înaintaţi şef de birou cl. II.

La Casa cercuală din Lugoj

D. Sajti Mihail, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. I.

D-nii Gerle Carol şi Olga Stoicovici, impiegaţi definitivi cl. I, au fost înaintaţi şef de birou cl. II.

D .Porcariu Constantin, diurnist, a fost numit în postul de şef de birou cl. I.

La Casa cercuală din Miercurea Ciucului

D. Czeh Ştefan, şef de servici cl. I, a fost înaintat subdirector cl. III.

D. Deisoreanu Octavian, diurnist, a fost numit în postul de şef de birou principal cl. II.

D. Anton Victor, a fost numit în postul de şef de birou cl. II.

La Casa cercuală din Oradea-Mare

D. dr. Meer Samoil, prim medic asimilat şef de seriviciu cl. I, a fost înaintat prim-medic asimilat subdiector cl. III.

D. dr. Ludovic Markoitz, şef de birou cl. I, a fost înaintat şef de serviciu cl. III.

D-nii Rosenbluk Ludovic, impiegat definitiv cl. I şi Novak Iosif, impiegat definitiv cl. II, au fost înaintaţi şef de birou cl. II.

D. Donecea Maxim, diurnist, a fost numit în postul de şef de birou cl. II.

La Casa cercuală din Reşiţa

D. Forka Adalbert, şef de serviciu, a fost înaintat subdirector cl. III.

La Casa cercuală din Satu-Mare

D. Palkovicsi Géza, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou principal cl. II.

La Casa cercuală din Sfântul-Gheorghe

D. Kuthy Iuliu, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. II.

La Casa cercuală din Sibiu

D. dr. Mărgineanu Victor, şef de serviciu cl. II, a fost înaintat subdirector cl. III.

D. Bretotean Nicolae, actual impiegat definitiv cl. I, se înaintează şef de birou cl. II.

D. Metian Aldulea, şef de birou cl. I, a fost înaintat şef de serviciu cl. II, la casa cercuală şi la depozitul central sanitar din Sibiu.

D. Sulutiu St. Elena, impiegată cl. I, a fost înaintată şef de birou cl. I.

D. Colceriu Valeriu, diurnist a fost numit în postul de şef de serviciu cl. III la depozitul central sanitar din Sibiu.

La Casa cercuală din Sighetul-Marmaţiei

D. Reiner Carol, impiegat definitiv cl. I, a fost înaintat şef de birou cl. I.

La Casa cercuală din Tg.-Mureş

D. Popovici Iosif, şef de serviciu cl. I, a fost înaintat subdirector cl. II.

D. Vasile Al. George, şef de birou cl. I, a fost înaintat şef de serviciu cl. III.

D. Covrig Ioan, diurnist, a fost numit în postul de şef de birou principal cl. II.

La Casa cercuală din Timişoara

D. dr. Dreghici Ioan, prim-medic, asimilat şef de serviciu cl. I, a fost înaintat prim-medic asimilat subdirector cl. II.

D. Olariu Dumitriu, şef de birou cl. I, a fost înaintat şef de serviciu cl. II.

La Casa cercuală din Turda

D. dr. Sârbu Ioan, prim-medic asimilat şef de birou cl. I, a fost înaintat prim-medic asimilat şef de serviciu cl. III.

D. Repede Sebastian, impiegat definitiv cl. II, a fost înaintat şef de birou cl. II.

XXXXXX—XXXXX

De vânzare

în Strada Fadrusz János No. 7 una pereche hamuri de piele nouă de doi cai. Una şea de călărit (price). □ Haine, ghete, jambiere, puşcă de vânatoare şi gumă pentru bicicletă. 907

XXXXXXXXXXXX

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

O DISTINSĂ societate de asigurare angajează un achizitor de prima forţă, ca funcţionar. Pot oferta numai domni cari cunosc toate ramurile de asigurare. Adresa la ziar. 887

DOMNIŞOARA ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum şi dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

LÂNĂ bine scărmănată şi eftină de vânzare la Fabrica de uleiu Târgul de vite No. 1 Cluj. 906

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pioniţă.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 uşa 2.

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesc de vânzare la toţi vânzatorii ziarului Înfrăţirea şi la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR care de bani format mic, adresa la ziar „A".

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue şi chimicale în oraş mare comercial din Ardeal, având concesiune şi instalaţie modernă. Informaţi se pot da la adm. ziarului Înfrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Înfrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Seşiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Înfrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Sa deschis
Restaurantul „CORONA"
în Calea Victoriei 49, condus de specialişti cu bun renume în aceasta branşe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Preţuri moderate. 774

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Publicaţiune.

In baza ordinului Inspectoratului General Sanitar Nr. 15764—1921 să publică spre cunoştinţă generală, că în ziua de 3 August 1921 ora 4 d. să va ţinea licitaţie publică cu ofertă închisă pentru furnizarea a 1100 (unamieunasută) □³ lemne de foc, calitatea fagi produsel anului 1920 în localul serviciului de Economat Strada General Grigorescu No. 47—49, în conformitate cu articli 72—83 din legea Contabilităţii generală a Statului.

Furnizarea lemnelor să înţeleg ab loco Cluj, Calea Victoriei No. 27.

Lemnele se vor prelua după □³ cursiv şi să vor achita numai atunci când toată cantitatea va fi preluată.

Şeful serviciului:
910 E. MUREŞIANU.

CĂILE FERATE ROMÂNE.

No. 40988 DG/1921.

Publicaţiune.

Direcţiunea Generală C. F. R. în dorinţa dea repara şi a reconstrui cât mai curând magaziile de mărfuri şi mai ales a magaziilor de cereale, a magaziilor Britanice şi a hangarelor de cereale distruse în timpul războiului prin staţiuni spre a servi cât menţine interesele agriculturilor, a hotărît în urma aprobărei Onor. Ministerului a încheia cu antreprenori de lucrări, cu Societăţile de Construcţie cu agricultori proprietari sau arendaşi sau cu obştiile săteşti, care ar fi amatoare, contracte pentru executarea acestor reconstruiri din fiecare staţiune sau dintr'un grup de staţiuni, în condiţiuni ce se pot examina la Direcţia Serviciului L. D. G. din strada General Berthelot No. 8, în orele de serviciu sau la Direcţiile Regionale, condiţiuni care în esenţă sunt următoarele:

1. După specificarea lucrărilor întocmite de Direcţie pentru fiecare caz în parte doritori vor prezenta devizul cu preţurile, cu care consimt a executa lucrarea, complect conform cu planurile şi cu caetul de sarcini ale Administraţiei.

2. După terminarea complectă a lucrărilor se va face recepţia şi se va încheia situaţia definitivă a lucrărilor executate.

3. Suma din această situaţie se va plăti în 5 rate anuale egale prima rată achitându-se un an dela data procesului verbal de recepţie socotindu-se la anuitate o dobândă anuală de 8%.

4. Pentru antreprenori, care sunt în acelaş timp şi agricultori şi pentru Obşti, Direcţiunea Generală le admite pe toată durata contractului imagazinarea cerealelor proprii cu precădere înaintea altor expeditori. Cantitatea cerealelor propriu va fi aceia ce Consilieratul Agricol o va face cunoscut Direcţiunei.

Pentru imagazinarea cerealelor sale proprii antreprenorii vor plăti eventuala taxă de imagazinare redusă cu 50%, dânşi fiind obligaţi ca odată cu depunerea cerealelor în magazie să de pună şi scrisorile de trăsură respective şi să facă cererea de vagoane.

5. Dacă pentru magaziile dintr'o staţiune sunt mai mulţi amatori se va avea în vedere oferta cu preţurile cele mai eftine preferându-se le condiţiuni egale agriculturi şi obştiile.

Condiţiunile contractului se aplică în tocmai şi pentru cazurile, când cineva doreşte a construi o magazie nouă pe terenul C. F. R. Chiria locului şi eventual construirea unei linii de garaj privesc pe Administraţia C. F. R.

Doritorii luând cunoştinţă de condiţiunile contractului typ şi cunoscând starea magaziilor din staţiunile, care îi interesează, pot cere Direcţiunei Regionale Respective măsurătoarea lucrărilor de efectuat, planurile, caetul de sarcini pentru a prezenta ofertă.

Ofertele făcute în cursul acestei publicaţiuni se primesc la Direcţia Generală, sau la Direcţiunile Regionale în termen de 20 zile de la dată acestei publicaţiuni. Sunt valabile în acest termen şi înstiinţările prin care să indică staţiunea a cărei magazie ofertantul doreşte a o reconstrui aceasta în cazul când pentru această magazie nu s'a întocmit încă de către Direcţia Regională măsurătoarea respective a lucrărilor de executat.

893 Direcţiunea Generală C. F. R.

Cumpăr casă
compusă din 3—4 camere şi bucătărie. Ofer preţ bun.
Oferte a se adrese urgent Administraţiei ⊙⊙ ziarului Înfrăţirea sub „Licurescu". ⊙⊙

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.
LINIE REGULATA şi RAPIDA
Constanţa-New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
KING ALEXANDER
de 30.000 de tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul CONSTANŢA LA 2 AUGUST st. n. direct NEW-YORK
VAPORUL TRANSATLANTIC
THEMISTOCLES
de 16.000 tone, viteză 16 noduri
pleacă din portul Constanţa la 10 August st. n. direct NEW-YORK
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chior pentru pasag. de cl. III.
902 Se primesc spre expediere şi mărfuri.
Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREŞTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 şi Sucursalele: GALAŢI, strada Speranţei No. 28, BRAILA strada Belvedere No. 1; CONSTANŢA, strada Traian No. 15

„KING ALEXANDER" pleacă din Constanţa la 2 Aug. 1921

Clasa 1 rang 1	Lei 21.000·—	Clasa 2 rang 2 Lei	15.500·—
Clasa 1 rang 2	Lei 20.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	15.000·—
Clasa 1 rang 3	Lei 19.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	14.750·—
Clasa 2 rang 1	Lei 16.000·—	Clasa 3 Rezervate Lei	9.000·—
Clasa 3 Rezervate Lei 8.500·—			

„THEMISTOCLES" pleacă din Constanţa la 10 Aug. 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2, şi a 3-a, se cuprinde şi hrană până la New-York.
Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, şi pentru clasa I-a, 1.800·— lei.
De la 12 luni şi până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul întreg.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogherie Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Căutăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localităţi
BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAŞ
BOBALNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIŢA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAŞ
TINCA
Doritorii se vor adresa în scris administraţiei ziarului notând adresa exactă precum şi ultima poştă

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 135 PENTRU MICA PUBLICITATE

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREȘTI,
Str. Academiei No. 2.
606

TARIF No. 1.

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.

Linia regulată și rapida Constanța—New-York cu vapoarele transatlantice: „KING ALEXANDER" plecare 2 August 1921, ora 6 seara, „THEMISTOCLES" plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei 1.090·—
„ „ „	„	II-a cu hrană	Lei 700·—
„ „ „	„	III-a fără hrană	Lei 287·50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei 3.105·—
„ „ „ „		II-a cu hrană	Lei 2.070·—
„ „ „ „		III-a fără hrană . . .	Lei 847·—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiți, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

Atențiune!

Unde te duci camarade?
Unde??
la „Regele Pârjoalelor"
IOSIF RAPOLTI
„Restaurantul ELISABETA"
Strada Erzsébet
unde vreau să mânânc pârjoale și să beau o sticlă de vin bun.
Dece?
Pentrucă numai la el se poate găsi în fiecare zi carne proaspătă de porc, din care prepară renumitele pârjoale.
Telefon 13-64. 678

Atențiune!

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

De vânzare
Garnitură albă pentru odaie de dame sau salon. Colecție frumoasă de gândaci și fluturi. Trăsură pe 2 roate fabricat englez. Adresa la ziar. □□□□□□□□□□

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Execută instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

„Soarele"
Agenție de publicitate
CLUJ,
Str. Iuliu Maniu 3. Et. II.
Primește cu prețurile cele mai convenabile anunțuri pentru toate ziarele.

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind
NOXA
cel mai bun stârpitor de ploșnițe, care le distruge chiar și ouăle.
319 **Prețul unei sticle Lei 15·—**
Depositul principal Farmacia **„Dr. Biro"** Cluj, Piața Unirei

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama
se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Național din Cluj.
Pe stagiunea 1921--1922.

MAMELE DORITOARE
DE A AVEA
COPII SĂNĂTOȘI
IN TOT TIMPUL ANULUI
SĂ-ȘI FACĂ O DATORIE
PRIMAVARA ȘI VARA
DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU
SIROPUL Dr. RACOVITZĂ
IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roș, plin de viață și de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparență de sănătate care se arată prin rumeneala obrajilor, voiciunea mișcărilor, a privirei și a gândirei, creșterea regulată, pofta de mâncare întovărășită de veselia caracteristică a copiilor sănătoși. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărășește fiecare sticlă.
De vânzare la toate farmaciile și droguerule din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
891 **DROGUERIA „VIORELIA"**
CLUJ, PIAȚA UNIRII NO. 15.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7
Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la pahar. □

Se caută
2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case,
A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor".

ABONAMENTE
la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 278 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Marți 26 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Bulgarii, noi și Aliații

Se știe că prin tratatul dela Neuilly, Bulgaria trebuia, pe lângă executarea altor obligații, să-și reducă armata, să pedepsească pe autorii războiului precum și pe acei dintre oamenii politici și generali cari s'au dedat la jafuri și omoruri în teritoriile ocupate de armata bulgară, să plătească vecinilor cu cari au fost în război despăgubiri a căror anuități anuale după cursul schimbului sunt de $2^1/_2$ miliarde leva.

Cu părere de rău trebue să constatăm că Bulgaria n'a îndeplinit de cât într'o foarte mică proporție cele trei principale obligații enunțate mai sus și aceasta sub ochii și cu învoirea comisiunei interaliate din Sofia. In adevăr, armata a fost redusă pe hârtie, pentrucă dacă s'a redus armata activă la jumătate din ceea ce era înaintea războiului, în schimb au fost create atâtea regimente de jandarmi rurali și călări precum și atâtea batalioane de executare a muncei forțate — nouă metodă de a întreține pe sub ascuns o armată. — Ofițerii n'au fost licențiați ci lăsați pe la diferite servicii administrative pentruca la cel dintâi semn să fie gata. In fine ofițerii cari n'au încăput în asemenea servicii au fost însărcinați cu organizarea bandelor de comitagii care să terorizeze Dobrogea, Tracia și Macedonia.

Nici predarea munițiunilor nu s'a făcut conform tratatului din Neuilly, pentrucă mai în fiecare zi comisiunea interaliată descopere depozite clandestine de arme și muniții uni.

De câteori dădea vreun interview ziariștilor străini, Stambulinsky anunță că oamenii politici și generalii vinovați de pregătirea și conducerea războiului va fi aspru pedepsiți.

Ce-i drept sau dat pedepse exemplare: Radoslavoff generalii Jekoff, Tantiloff, Petroff și alții au fost condamnați la ani de zile închisoare precum și la confiscarea averii. Acum câteva zile aflăm că guvernul Stambulisky, cu toate declarațiile făcute mai înainte, are intenția să amnestieze pe toți acești condamnați politici pe motiv că majoritatea fiind refugiați în străinătate și având-și averea transformată în valută străină, odată cu întoarcerea în țară vor contribui efectiv prin sumele de bani străini aduse la ridicarea valorii leul. De sigur argumentare copilărească.

Adevăratul motiv e altul. Cercurile politice bulgărești au început să pipăie terenul în străinătate pentru revenirea pe tron a ex-țarului Ferdinand. Pentrucă străinătatea să aprobe această schimbare de regim trebuie realizată pacea internă. Și aceasta nu se poate face decât prin revenirea numeroșilor partizani ai ex-țarului.

Când Stambulisky a luat hotărîrea de a nu mai urmări procesele în curs ale vinovaților de războiu și de a amnestia pe cei condamnați s'a bizuit pe sprijinul Franței și Italiei. Aceste două mari puteri — spre deosebire de Anglia care are numeroase capitaluri angajate în Jugoslavia — dau un sprijin efectiv politicei guvernului Stambulisky.

In timp ce presa engleză a dezvăluit planurile politicianilor bulgari de a reîntrona pe Ferdinand de Coburg. Ziarele franceze și italiene au păstrat, tăcere semnificativă. Franța urmărește reconstituirea Bulgariei în dauna Greciei la a cărei distrugere politică și teritorială lucrează cu inexplicabilă perseverență, uitând că o Bulgarie mărită va dăuna întâi bunii aliați ai Franței care suntem noi și jugoslavia și că dacă diplomații francezi vor perzista în această greșală, Antanta își va aliena multe simpatii în țara noastră. Incurajade sprijinul franco-italian, bulgarii cer acum, ieșire la marea Egee, un coridor cum tar spune în limbaj diplomatic pentru a exporta produsele lor! Dacă n'am ști că Bulgaria este aproape lipsită de industrie și că nu produce cereale decât strict pentru satisfacerea consumului intern, am socoti această pretenție ca justificată.

Dar bulgarii nu se mulțumesc numai cu atât. Fiindcă se apropie plata despăgubirilor anuale pe care ni le datoresc, fiindcă atunci când, datorită lui Mackensen, s'au trezit în câmpia Munteniei au jefuit ca în centrul Asiei, au recurs la un truc ingenios: să arate străinătății că au toată bună oința de a plăti dar că finanțele publice sunt așa de zdruncinate încât o vărsarea în prezent a unei sume cât de mici ar provoca un formidabil Krach financiar. Acesta e punctul de vedere bulgar căruia corespondentul oficiosul „Le Temps" în consacră o coloană întreagă în numărul acestui ziar din 13 Iulie.

Datoria diplomației noastre, care știe de câtă duplicitate asiatică e capabil guvernul bulgar, este să intervie la timp și energic pe lângă Aliați pentru a împiedica consumarea infamiei pe care de mult o pregătesc bulgarii: eludarea tratatului din Neuilly. Procedând astfel ne vom salva interesele noastre și ca leali prieteni vom preveni ce consecințe pot avea pentru Aliați sprijinirea Bulgariei în dauna noastră.

Evenimentele zilei

Răsboiul greco-turc.

Constantinopol 22 Iulie.

Comunicatul oficial turc arată înaintarea Grecilor în sectorul Brussa, care a atins linia Hassan Pacha. In înaintarea lor spre Kedur, Grecii au fost opriți la Vakef Kaug. Turcii au asvârlit în aer, pe linia Aidin, podul depe Natili, cu o lungime de 70 m. și încă alte trei poduri.

Statul plătește

Un confrate din Capitală, aduce știrea că Justiția va avea să se ocupe în curând cu o nouă „afacere" a fostului ministru de industrie, d. Octavian Tăslăuanu E vorba de o mare cantitate de hârtie, luată din depozitele Statului pentru ziarul „Renașterea Română", pe vremea când d Octavian Tăslăuanu cumula funcțiunea de membru al guvernului aceia de proprietar ocult al gazetei de mai sus. Nu mai puțin de 27 vagoane de hârtie rotativă din depozitele dela „Glagoga", importate de d Octavian Tăslăuanu în calitatea sa de ministru, au fost trecute d-lui Octavian Tăslăuanu, în calitatea sa de patron gazetar ...

Se vor găsi, desigur, oameni obișnuiți să protesteze în fața oricărui act de guvernământ, cari vor spune că acest favoritism constitue o flagrantă nedreptate față de celelalte ziare. Când întreaga presă a Capitalei ducea lipsă de hârtie, când chiar marile cotidiane erau silite să-și micșoreze tirajul când administrațiile neprevăztoare trebuia să cumpere hârtia pe piață cu prețuri de speculă, — un singur organ de publicitate, și tocmai acela al ministrului de de industrie, primea vagoane de hârtie, cari depășeau cu mult cerințele modestului tiraj al defunctei „Renașterea Română"

Acei cari protestează, nu știu însă întreaga poveste. Hârtia rotativă luată din depozitele Statului n'a ținut-o numai pentru „Renașterea Română", ci a pus-o la dispoziția și a celorlalte ziare, cu un preț ceva mai ridicat decât cel pe care... ar fi trebuit să-l plătească Statului. Astfel, din hârtia d-lui Octavian Tăslăuanu s'au înfruptat între altele, ziarele „Adevărul" și „Argus", iar Statul n'a fost frustrat în această combinație comercială, decât, cu două milioane de lei. Moravurile unor anumiți oameni politici, nu se desmint astfel. Mediocrități obscure, ridicați din mila vremurilor turburi în cari am trăit până acum, încep dintr'o dată să confunde buzunarul lor cu averea Statului, și-și închipuie că au dreptul de a-și aranjatoate afacerile personale cu ajutorul banului public Intâmplarea cu hârtia d lui Octavian Tăslăuanu, e o pildă dintr'o mie, care ilustrează până unde s'a coborât simțul cinstei și al legalității, la așa numiții „oameni noui", cari nu erau, ieri, decât administratorii de revistă sau vânători de stipendii, iar astăzi s'au îmbogățit pe socoteala contribuabililor.

Tot d. Octavian Tăslăuanu e acela care trimitea pe fratele său, cu bilețele și cărți de vizită, ca să ridice și alte mărfuri din depozite Statului pentru a le vinde apoi prin prăvălii și la particulari cu un „mic profit". Tot d. Octavian Tăslăuanu ... Să mai înșirăm aci, tot ce se știe atât de bine?

Cel mult ar fi să ne mirăm că sunt oameni cari se plimbă încă liberi. Dar, acestea sunt semnele vremei. Mușamaua acoperă afacerea cu hârtia, casi pe altele, — și, ca încheere, Statul plătește!

Activitatea Cercului de Studii al Partidului Național Liberal

In fruntea broșurei care cuprinde **Ante-proectul de Lege generală pentru descentralizarea administrativă** și **Ante-proectul de Lege județeană** întocmite de Cercul de Studii al partidului național liberal găsim o foarte interesantă introducere datorită d-lui C. D. Dimitriu din care reproducem partea privitoare la activitatea defășurată în epoca războiului de către Cercul de Studii al Partidului N. L.:

Apelul care a precedăt constituirea Cercului de Studii al P. N. L. în anul 1911 — spunea, între altele:

„Complexitatea nevoilor Statului modern, este atât de mare, în cât cercetarea lor cere studii adâncite și bazate pe cunoștințe speciale".

Crearea Cercului de Studii a răspuns dar unei trebuințe adânc simțite, aceea de ajunge la cunoașterea chestiunilor care interesează viața Statului și la o legiferare mai studiată și mai metodică.

Ființa lui era cu atât mai necesară, în lipsa unui Consiliu Legislativ care să prepare cu competință proectele ce vin în discuția Parlamentului.

Țara și organele chemate a aplica legile s'au resimțit și se resimt de urmările unei legiferări pripite și improvizate.

Dar dacă discuția cea mai liberă și cea mai largă a proectelor de legi este necesară sub o rice regim politic, ea devine un element sențial într'o viață politică la care e chemată, prin votul obștesc, să participe națiunea întreagă.

Noile curente — noile necesități ale Statului — create din transformările moderne, au impus ideia revizuirii Constituției noastre și adaptarea ei la viața cea nouă.

Partidul Național Liberal a pus cel dintâi în discuția publică chestiunile politice și sociale care ne preocupau, mai ales exproprierea și votul obștesc.

Dar reforma constituțională nu se poate mărgini numai la schimbările electorale și agrare ea trebue întinsă la întregul nostru așezământ, pentru a da Statului putința de a se desvoltă și a pune în valoare toate energiile.

Viața noastră de stat ajunsese încă înaintea războiului la o răspântie de unde trebuia să pornească înainte, mai întremată și mai înviorată de spiritul cel nou al timpului.

Opt ani, Cercul de Studii a urmărit și a cercetat de aproape toate problemele pe care trebuința reorganizării noastre le punea la ordinea zilei.

Prin conferințe și studii întreprinse pe toate terenurile, în modul cel mai obiectiv și fără altă preocupare decât a documentă și a clarifica toate laturile cestiunilor, Cercul de Studii a adus servicii pe care nu noi le vom judeca.

Ideia fundamentală de care ne-am călăuzit este, nu introducerea sau copierea legilor streine, chiar a celor mai înțelepte întocmite, ci studierea nevoilor societății noastre, găsirea soluțiunilor celor mai potrivite trebuințelor noastre, nepierzând însa din vedere acoția ce știința și experiența altor neamuri a isbutit să realizeze.

Procedând astfel, punem la dispoziția legiuitorilor un important material documentar, și, pe de altă parte, ținem opinia publică în totdeauna deșteaptă și gata a aduce în cercetarea legilor contribuțiunea observațiunilor de care trebue să se țină seamă.

Isbucnirea războiului mondial ne-a găsit în plină prefacere. De la această dată, un nou eveniment precumpănitor intervine în toate preocupările noastre, privitoare la reorganisarea Statului în toate ramurile de activitate politică, economică, socială și culturală.

România, în hotarele ei etnice și istorice, sub ochii noștru înmărmuriți de mărirea evenimentului atât de dorit, iată un vis pe care nimeni nu l'a prevăzut înainte de 1914, că se va împlini în toată plenitudinea lui în zilele noastre.

Dar, îndată ce a sunat ceasul, toate fibrele ființei noastre au tresărit, toate mințile, toate energiile s'au mobilizat numai în vederea victoriei și a înfăptuirii unității noastre naționale.

De acum înainte, preocupările noastre de organizare trece împreună cu ostașii români, mai întâi Carpații și mai târziu Prutul.

Românii cari trăise politiceste despărțiți de secole, cu tradiții administrative deosebite, cu concepții deosebite, cetățeni de naționalități deosebite și de diferite rase — grupați în hotarele României Mari — trebue să trăească sub un regim care să le înlesnească libera desvoltare, menținând însă neatinsă unitatea Statului Românesc.

Incă din timpul neutralității, se adunase un bogat material privitor la legiuirile țărilor vecine locuite de Români.

Acest material ne-a fost de un netăgăduit folos în pregătirea anteproectelor de legi.

Dar, în afară de cunoașterea așezămintelor de peste Carpați și de peste Prut, războiul a pus în lumină noi condițiuni de viață politică și socială, de care nu pot să nu țină seamă acei care se îngrijesc de reorganizarea unui Stat.

Prefaceri cari nu se pot face bănui, așezări politice, econo-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

nice ,sociale care au răsturnat orice teorie și orice prevederi, sânt pe cale de a se realiză. Din toate aceste transformări, se desluşeşte un alt înțeles pentru viața politică și alte datorii pentru conducătorii neamurilor.

Noțiunea de drept, de autoritate, de ordine, de proprietate de libertate, a suferit modificări simțitoare în decursul timpului dar mai ales în ultimii șapte ani de zile,

Educațiunea cetățenească, simțul de solidaritate socială, plusul de conștiință datorit pătrunderii culturei științifice, toate împrejurările de ordin general și de ordin național românesc, reclamă o altă organizare a Statului și a mijloacelor de guvernare.

Societățile cari sunt în continuă schimbare și evoluțiune către forme pe cari le socotesc mai perfecte, au uneori în desfășurarea timpului momente de repaos — cel puțin aparent. Ele hotărăsc pentru o anume durată legi și regimuri cărora se supun.

Nu cred însă că ne găsim acum într'un asemenea stadiu.

Urmările evenimentelor care au început în 1914, sunt încă în desfășurare, și nu se poate cunoaște toată de svoltarea lor.

Datoria legiuitorului și a organizatorului, în special a acelui român, va fi dar cu mult mai grea. Opera sa se va resimți de nestatornicia timpului în care a fost concepută.

Ori care ar fi dorința noastră, a tutulor, ori care ar fi mijloacele de cari dispunem, nu putem să avem semeția să credem că în cursul unui an sau doi vom putea să înzestrăm țara cu un sistem de legiuiri desăvârșite. —

Complexitatea și varietatea intereselor și instabilitatea momentului, fac cu neputință aceasta. De aceea, e necesar a se întocmai un program de legiferare — o seriere a chestiunilor după importanța lor — o cercetare amănunțită a împrejurărilor de fapt și de drept care s'au folosit dealte state cu o viață politică mai perfecționată, precum și a acelora speciale în cari s'a desvoltat poporul românesc în vechiul regat și în provinciile unite azi cu România.

Aceasta e metoda pe care a adoptat-o Cercul de Studii. Acestea sunt vederile de cari neam călăuzit în alcătuirea anteproiectelor de legi.

Și dacă, în primul rând, atențiunea noastră a fost reținută de modificarea Constituțiunii, ale cărei dispoziții urmează acum să fie în totul transformate și adaptate noilor necesități, în al doilea rând trebue să stăruim în o reformă administrativă care să desăvârșească unirea politică și sufletească a românilor și să înlesnească tutulor cetățenilor o viață liberă și sănătoasă, în hotarele unui stat unitar și național.

Pregătirea ante-proectelor de legi la Iași

In primăvara anului 1918, Cercul de Studii și-a reluat la Iași activitatea întreruptă de război. și nici odată, dela înființarea sa, munca nu a fost mai rodnică, ca în acele zile de restriște.

Mulți priveau cu compătimire la preocupările noastre din acele timpuri. Dar, în asprimea condițiunilor ce ne impunea vrăjmașul, în sforțările sale furioase, noi vedeam apropiata lui înfrângere, noi simțiam apropiindu-se ceasul sfânt al victoriei definitive, și, întăriți în credințele noastre, urmăream tot cu mai multă străruință telul ce ne hotărâsem: pregătirea așezămintelor României Mari.

Grele au fost vremurile și încercările prin cari am trecut, căci sub influența agenților de disolvare morală cari semănau desnădejdea în sufletele celor istoviți de război — începuse să slăbească entuziasmul celor șovăitori, mai ales al acelora cari mai în urmă ne-au părăsit.

Aceștia, mai ales, sporeau acum rândurile patrioților neînfricați, aceștia formau falanga ponegritorilor și a răzbunătorilor. Tot atunci a început să prindă limbă și acea presă zisă independentă, care, sub ocrotirea baionetelor germane, plângea cu vatâta, fățărnicie, și morții noștrii cei scumpi, și ruina țărei. Acea presă care cerea cu violență liberarea din ocne a martirilor trădării naționale și ai deserțiunii, pentru că în locul lor să trimeată pe aceia cari, încrezători în puterile neamului, cunoscând greutățile și lipsurile noastre, avusese eroica nebunie să ducă țara în lupta pentru dreptate, acolo unde o chema destinele sale.

Și acțiunea noastră era cu atât mai anevoioasă, cu cât toate mijloacele de a lumină și a deștepta pe rătăciți, ne erau oprite.

Bârfelile, calomniile și insinuările, stau înșirate în organele zise independente, sub ocrotirea cenzurei conduse și inspirate de inamic, pe când ziarele naționale apăreau cu coloanele lor îmbrăcate în albul imaculat al credințelor ce apărau.

Fiece mișcare a noastră era urmărită, localurile unde ne adunam erau supraveghiate de aproape, și cum excesele de zel pierd întotdeauna orice măsură, sau cad în ridicol, într'o bună dimineață, am văzutr ridicându-se cu o mare desfășurare de forțe, din localul Cercului, ca „mașină infernală". Periculoasă pentru siguranța Statului, un Roneo multiplicator.

Dar în vremea când tunurile germane ucideau credincioșii adunați în bisericile Parisului, când munții noștri, când Bucureștii și o mare parte din țară, erau sub apăsarea cotropitorilor, noi găseam în pregătirea așezămintelor României de mâine, un isvor de îmbărbătare, pentru a îndura suferințele prezentului — în așteptarea zilelor senine cari nu puteau să mai întârzie.

Ne adunam în casa primitoare din strada Negruți No. 1, unde atâția au găsit în timpul refugiului o primire prietenească și mângâietare.

In ședințele noastre cari durau 4—5 ore zilnic, domnea, prin consensul nostru al tutulor, o strictă disciplină. Vai de acela care lipsea fără motive temeinice.

Discuțiunile urmate erau cât se poate de animate, uneori chiar aprinse, căci fiecare își apăra cu îndărătnicie părerile.

Cu timpul, numărul aderenților se rărise — dar nu prin defecțiune sau din osteneală — ci prin arestările unora din ei.

Această măsură, oricât de radicală a fost, nu a întrerupt cursul lucrărilor. Ele s'au continuat, fie în temnița din strada Păcurari, de către cei cari au avut cinstea să fie trimiși acolo, fie la sediul Cercului, de către ceilalți.

Timp de mai multe luni s'au desbătut toate chestiunile privitoare la expropriere, la așezământul electoral, la învățământ, la finanțe, la organizarea muncei și economiei naționale și la administrație. Acolo s'au pregătit ante-proectele legilor și Constituției României Mari, care trebuiau să slujească ca o primă bază de discuție.

După înapoerea din Moldova, Cercul de Studii a reluat examinarea tutulor lucrărilor pregătitoare de la Iași, pentru a le pune în acord cu noile împrejurări create de război și de tratatele de pace.

Astfel s'a urmat și cu ante-proectele legilor administrative.

ECOURI

Moartea inventatorului filmului.

In plină muncă în timpul unei conferințe într'o adunare a industriștilor britanici de filme, a murit la Londra W. Griese Greene.

Inventator al cinematografului, a trebuit să treacă prin toate suferințele și peripețiile inventatorului. Nu a fost scutit de cea mai amară cupă. Pe când alții încasau milioane de pe invenția lui, dânsul nu avea nici strictul necesar.

El și-a dat toate bunurile sale pentru invențiunea sa și la sfârșitul zilelor sale se simțea încă fericit că apucase un mic post care-l apăra de foame.

Tragedia genialităților!

In 1899 inventă dânsul o cameră pentru fixarea chipurilor mișcătoare pe sticlă.

Lipsea însă mașina care să poată face o fotografie mișcătoare. Dar nici asta nu scăpă succesului sale de idei — el inventă filmul înfășurat de celuloid și apoi proectorul.

Acum începu tragicul căei sale. El pierde 20.000 pfunzi sterlingi cu experiențele sale făcu datorii crescând totuși din ce în ce mai tare în valoarea invențiunei sale dar pentru nepiata datoriilor fu aruncat, în închisoare Casa sa, toate aparatele sale fură secfestrate și vândute de datornicii săi.

El îmbătrâni și ardoarea pentru lucrările sale scăzu.

Când în 1915 îl vizită un prieten la Brighton îl găsi într'o casă absolut goală.

Atunci presa luă în mână cazul și deschise o subscripție publică care ajută pe inventator pentru câțiva ani. La urmă căpătă un mic post într'o societate de culori fotografice unde și muri.

Opinia lui Henri Poincaré asupra limbii germane

In numărul doi al ziarului *Învățământul matematic* care apărea în 1899, Poincaré se ridică foarte violent împotriva acelora cari voiau să inițieze pe începători în noțiunile lui Leibniz (noțiunea diferențială) și cari o preferă chiar în elemente celei a lui Lagrange (derivate) Poincaré indică precauțiunile indispensabile pentru a nu deruta pe tinerii aleși și a le falsifica spiritul:

„Nu voi să spun că nu trebue mai târziu să-i învățăm noțiunea diferențială; trebue ca ei să poată mânui acest langaj matematic întrebuințat de toată lumea după cum trebuie ca ei să cunoască limba germană, cu toate că această limbă are reguli de construcție ridicule și un alfabet care n'are sens comun. și aceasta pentrucă limba germană este vorbită de 60 milioane de oameni dintre cari mulți sunt savanți."

✣ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✣

Problemele vieții

Viață a fost considerată ca un mister așa de nepătruns încât la începutul veacului al XIX-lea se presupunea că viețuitoarele au eșit așa cum le vedem astăzi din mânile Creatorului. Creatorul era închipuit asemenea cu cea mai superioară dintre creaturile sale și era reprezentat sub trăsăturile unui patriarch venerabil. Dar știința e curioasă și de la începutul veacului trecut a prins tot mai mult curaj. A descris mai întâi cu o deosebită grijă organele plantelor și animalelor, apoi a vrut știe ce rol jucau ele în menținerea vieții. Oamenii de știință nu s'au mărginit a le observa ci și a le pune în mod artificial în condiții noui de funcționare. Atunci s'a creat sub influența primitivă a lui Claude Bernard o vastă știință plină de surprize: **fisiologia experimentală.**

O technică nouă a fost creată, permițând de a pătrunde prin tăieturi groase cât a suta parte din milimetru cele mai intime amănunțimi ale structurii.

Histologia a luat naștere, revelând unitatea de compoziție a plantelor și animalelor constituite de elemente când izolate, când adunate în număr considerabil, variate în detaliul structurii și compoziției lor chimice, bucurându-se de proprietăți diverse dar construite după același tip fudamental.

Orice vegetal, orice animal, ori care trebuia să fie organizația lui complectă din viitor, era redus, la începutul existenței sale la un element unic, identic în fond cu acelea care s'au asociat pentru a-l constitui: **oul fecundat.** Cum din acest element unic, se nasc elementele nenumărate și variate cari constituiesc organizmul adult?

Aceste probleme sunt studiate de o știință recentă, dar care a luat o desvoltare considerabilă: **embryogenia.** Aceasta s'a sprijinit pe **chimia organică.** Asupra acestui subiect d-l Bohn și d-na Drzewina au publicat o carte sugestivă, **Chimia și viața,** care a fost complectată de volumul d-lui Georges Bohn, **Forma și Mișcarea.**

Primul din aceste două volume demonstrează că istoria vieții este înainte de toate un capitol al chimiei sau mai degrabă că viața este un ansamblu de fenomene coordonate între dânsele, în legătură cu aproa pe toate capitolele chimiei, comandându-se unele pe altele sub dominația forțelor fizice. In timpul perioadei de activitate organismul viu are facultatea de a reproduce organisme care urmează aceiași evoluție ca și dânsul și adatorită acestui fenomen al reproducției viața se mentine pe pământ. Cum a început? Problema e departe de a fi rezolvită. Majoritatea biologilor de acord cu chimiștii, cred că viața este rezultatul proprietăților chimice combinate, ca albumina de pildă. In 1910, fisiologul german Pflinger scria: „Sinteza albuminei va mai cere un veac și aceea a albuminei vii va fi greu de realizat. In ziua când se va cunoaște constituția albuminei soluția misterului vieței va fi găsită. De atunci poziția problemei s'a schimbat. Se pare că substanța care formează massa oului și care-i considerată analoagă cu albumina e aproape inertă sau nu furnizează de cât materii hrănitoare. Perfecțiunea pe care au atins-o microscoapele, arta cu care histologii știu să întrebuințeze materiile colorante pntru a face aparente și a deosebi unele de altele granulații sau filamente extrem de subțiri, ne-a făcut să aflam că substanța vitellină din ouă și din elementele anatomice e populată de un mare număr de particule extrem de mici și foarte active pe care le-au descoperit d-nii Rafael Dubois, Faure-Fremiét, Portier, Daugeaud, Guillermand etc.

Aceste particule par a fi factorii esențiali ai vieței așa încât fecundația nu ar consta în bună parte decât în a aduce oului o cantitate oarecare de aceste mici elemente destinate s'a înlocuiască pe acele pe care le-a uzat pentru fabricarea rezervelor nutritive, care vor fi folosite pentru desvoltarea embrionului.

Acestea și nu albumina sunt adevărații creatori ai vieții. Dar asemenea subiect nu poate fi tratat în mod incidental. Orice viețuitoare, plantă sau animal, e constituită din asociația elementelor anatomice a căror număr, restrâns la unele forme inferioare, e neînchipuit de numeros la cele superioare. Fiecare element fabrică substanțe pe care le excretează și care sunt svârlite afară ca nefolositoare de către organele curățitoare ca ficatul rinichii, pielea, pe când altele care rămân în organizm sunt descompuse de elemente și servesc la nutriția acestora, dar sunt în același timp substanțe modificatoare. In această operație e o întreagă chimie pe care au expus-o d-nii Bohn și d-na Drzewina în cartea lor **Chimia și viața.**

Legile chimei vor regula și activitatea fisiologică. Așa chimiștii Van't Hoff și Arrhenius au stabilit că reacțiunile chimice se efectuiază de două până la trei ori mai repede pentru fie care ridicare de temperatură de 10%. Legea aceasta reglează și activitatea fisiologică, afară de câteva perturbări rezultând din acțiunea distrugătoare sau modificatoare a căldurii asupra componeților substanței vii. Au fost studiate cât mai amănunțit cu putință reacțiunile chimice care se petrec într'o ființă, reacțiuni infinit de complexe pentrucă orice element anatomic varsă în jurul lui substanțe active care reacționează asupra vecinilor săi direct sau prin sânge. Glande care erau socotite odinioară ca inactive se număra astăzi printre regulatoarele cele mai importante ale formelor corpului: hipofisa, sus-

Cronica politică

Spre dizolvarea Parlamentului. Inainte de închiderea Corpurilor legiuitoare, guvernul a încercat o mică şi neîndemânatică stratagemă pentru a determina, cel puţin la o parte din opoziţie, o revenire asupra hotărîrei de a nu mai participa la desbaterile parlamentare.

Preşedinţii Camerei şi Senatului au trimis o adresă deputaţilor şi senatorilor retraşi, cerându-le să declare dacă înţeleg să depună definitiv mandatele lor de reprezentanţi ai naţiunei. Răspunsurile primite din partea parlamentarilor ardeleni şi basarabeni, au dat domnului general Averescu iluzia că, nefiind vorba de o demisie, până la toamnă se mai pot pune la cale unele aranjamente cari să înlăture criza de guvern.

Iată însă că partidul naţional din Ardeal dă un comunicat categoric anunţând că orice compromis cu actualul regim este exclus şi că, prin urmare, *dizolvarea Corpurilor legiuitoare se impune*. Nu poate fi vorba prin urmare, de nici o înţelegere între partidul poporului şi vreuna din grupurile opoziţiei, cu toate că oprirea pe loc a „Reşiţei" la Senat e încă o încercare a guvernului de a-şi îmblânzi puţin adversarii.

Partidul liberal a fost cel dintâi care a ajuns la convingerea că parlamentul actual, care dă sprijinul său actualului guvern, nu-şi mai poate continua activitatea, fără o gravă atingere a intereselor Statului. Lucrările din ultimele zile ale Corpurilor legiuitoare, dovedesc acest lucru cu prisosinţă. In patruzeci şi opt de ore, partidul poporului, rămas fără control, a votat cu pumnii încărcaţi de bile, următoarele legi:

Legea agrară din Ardeal
Legea agrară din Bucovina
Bugetul general al Statului
Bugetele tuturor departamentelor
Legea reorganizărei căilor ferate
Legea pentru unirea medicilor-primari
Modificarea legei Academiei comerciale
Deschiderea de credit pentru ministerul Comunicaţiilor, şi, firește,
Legea pentru uşurarea regimului închisorilor.

Ziarele guvernamentale pot să fie mulţumite cu atâta muncă parlamentară. Opinia publică va judeca însă cum se cuvine această necontrolată furie legislativă, care trădează o complectă zăpăceală.

Legea Operei a fost votată

In şedinţa de altăieri a Camerei, d-l O. Goga ministru al artelor a rugat adunarea să interverteaască ordinea de zi şi să voteze proectul de lege pentru recunoaşterea şi înfiinţarea Operei de stat la Bucureşti şi Cluj, proect care a trecut prin comisiuni şi a fost admis şi de opoziţie care atunci participa la lucrări, dându-i unele modificări pe care d-sa le a acceptat.

D-l Goga arată necesitatea acestui proect şi spune că în Cluj există o operă maghiară.

Adunarea admise, după care legea se la în considerare, se votează pe articole, după care legea e pusă la vot în total cu bile şi e admisă.

Origina lui Descartes

D-l Commelin nu se socoteşte de loc învins prin documentarea d lui Boissonnade, dimpotrivă el invocă în favoarea originei bretone a lui Descartes un argument care merită să fie trecut în dosarul interesantei controverse dintre dânşii:

„Savantele observaţii ale d-lui Boissonnade, foarte doritor, caşi mine, de a elucida această chestiune, nu m'au convins încă".

„Convingerea mea nu va fi absolută decât în ziua în care prin documente cari nu suferă îndoială, mi se va fi demonstrat că tatăl lui Renè Descartes nu era Breton şi chiar cavaler breton".

„Aci personalitatea filozofiei este în afară din cauză. Nimeni nu contestă locul de naştere al lui Descartes, nu este vorba de întreaga lui familie ci de ascendenta directă. Când se spune că tatăl său îşi cumpărase magistratura la Parlamentul Bretaniei, se spune înainte gratuit o ipoteză uşor de respins. Titlul de cavaler chiar denotă că familia lui Descartes posedă în ducatul Bretaniei unul sau mai multe feude de care era legtă un efectiv titlu de cavaler".

„Şi nu prin cumpărare ci prin hereditate cavalerii bretoni aveau dreptul de a intra în Parlament.

Venalitatea magistraturilor la Parlamentul din Rennes era bine stabilită prin scrisorile patente ale lui Francisc I, dar pentru a fi cumpărător al acestor magistraturi ţi-se cerea înainte de bani notorietate bretonă.

pendată de creer, care intervine la creştere, **glanda tiroidă, capsulele suprarenale,** şi mai cu seamă glandele genitale şi anexele lor.

Efectele secreţiunilor glandelor interne sunt uneori surprinzătoare. Dacă hrănim nişte mormoloci cu tiroidă, ei încetează creşterea şi ori care ar fi vârsta lor, încep metaformozarea.

Tiroida conţine iod, şi unele preparaţii iodate produc ca şi ea o grăbire a metamorfozei. Prin urmare putem influenţa prin alimentaţie asupra formelor şi atunci trebuie să vedem dacă mediu extern nu acţionează şi el asupra formelor.

Rezultatele numeroase expuse în cartea citată mai sus au făcut pe d-l Bohn sa afirme că totul în ce priveşte forma vieţuitoarelor nu se datoreşte decât fizicei şi chimiei.

In această privinţă are dreptate. Dar prea mult face sa intervină cele mai actuale şi mai intime din forţele chimice şi neglijează alte acţiuni evidente pe care biologii le-au considerat până acum ca preponderente.

Inmormântarea Reşiţei

Proectul de lege al Reşiţei a fost îngropat la Senat.

„Reşiţa", votată în Cameră cu preţul retragerei opoziţiei din parlament, a fost depusă şi în Senat, dar, numai de formă, fiindcă nici nu a fost adusă în discuţiune.

Iată ce s'a întâmplat cu acest proect.

Incă din ajun se zvonise că el nu va trece prin Senat Totuşi, cei care aveau interesul să-l vază votat şi promulgat, s'au grăbit să-l treacă prin secţiuni şi să-l înscrie în ordinea de zi, fără ca mesagiul proectului să fi fost iscălit de M. S. Regele.

La orele 12 d. general Averescu avea încă în mapă acest mesagiu nesemnat.

D-sa nevenind la Senat, s'a produs în Adunare o explicabilă enervare.

Târziu, după ce s'a deschis şedinţa de după amiază, a venit şi d. Averescu, care, după ce-a avut o scurtă întrevedere cu d. preşedinte Coandă a depus pe birou proectul Reşiţei.

Primit cu aplauze, acest proect n'a fost luat în discuţiune şi nici n'a fost pus la vot.

*

Aşa dar, panamaua „Reşiţei", divulgată opiniei publice, a căzut sub oprobiul acestela.

Temeritatea generalului Averescu a înfruntat o întreagă opoziţie la Cameră, dar n'a putut să suporte răspunderea votării definitive a celei mai odioase dintre panamate.

Societatea streină camuflată care, pentru a căpăta fiinţă legală a uzat de cea mai revoltătoare corupere, împărţind acţiuni la 83 deputaţi şi 30 senatori, a rămas o societate particulară, pe care statul va trebui s'o lichideze în folosul despăgubirei sale.

Acord Franco-Maghiar

Din partea legaţiunii franceze din Capitală primim următoarele:

Un ziar român de dimineaţă reproduce textul unui pretins acord politic, ce ar fi fost semnat în Iulie 1920, între guvernul francez şi guvernul ungar şi prin care Franţa s'ar fi angajat, în schimbul avantagiilor economice acordate de Ungaria, să susţină în faţa Ligii naţiunilor revendicările teritoriale ale acestei ţări, împotriva vecinilor săi şi în special împotriva României.

Documentul reprodus e un fals ordinar.

Nici un acord politic n'a fost nici prevăzut, nici semnat între Franţa şi Ungaria, nici în Iulie 1920 şi nici altă dată.

Existenţa acestui neverosimil acord a fost dealtfel desmînţită de însuşi guvernul român, în Parlament, la 4 Aprilie.

E surprizător deci că s'a putut crede în existenţa acestui acord, măcar o clipă.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

D-l Ion I. C. Brătianu şi minorităţile

— Comentariile ziarului „Ujság" —

Ziarul maghiar din localitate „Ujság", comentează declaraţiile pe care d-l Ion I. C. Brătianu le-ar fi făcut unui ziarist maghiar cu privire la organizarea politică a Ungurilor. Afirmă că în aceste declaraţii, d. Brătianu ar fi zis: „nivelul cultural al minorităţilor din Ardeal este indiscutabil şi dacă şi ele vor dori pot avea un rol însemnat în desvoltarea statului român."

Din aceste cuvinte ziarul trage concluzia că d-l Brătianu admite o desvoltare liberă culturală a minorităţilor, dar se întreabă cu îngrijorare dacă de aceleaşi principii va fi condus d-sa şi atunci când îi va sta în putinţă să realizeze declaraţia făcută acum.

Nimeni, de sigur nu urmăreşte oprimarea s'au împiedicarea minorităţilor în desvoltarea lor culturală. Cu atât mai mult tendinţa de oprimare a minorităţilor din Ardeal nu poate fi atribuită d-lui Brătianu, care — după cum recunoaşte şi ziarul „Ujság" — când a pregătit opera pentru desrobirea Ardealului, şi-a dat seama că minorităţile din Ardeal constituie o problemă din cele mai serioase.

Libertatea de desvoltare a minorităţilor, văzută în culori atât de negre de maghiarii noştrii, atârnă de însăşi conduita politică a minorităţilor care au datoria ca prin munca şi cultura lor să contribuie la înnălţarea şi întărirea statului în care trăesc. De aceea, declaraţiile de acum ale d-lui Brătianu trebuie puse în legătură cu declaraţiile făcute tot de d-sa la Cluj, când a afirmat că noi vom primi alături de noi, ca cetăţeni ai României, pe oricine va înţelege că ce s'a clădit e temeinic şi pe veci clădit.

E evident că loialitatea minorităţilor — şi îndeosebi a Maghiarilor — trebue să fie prima dovadă că libertatea ce o au nu e o armă pe care vor s'o folosească împotriva statului român. Spiritul de largă toleranţă al Românului numai de un singur lucru e condiţionat pentruca să se manifeste în întregime: de atitudinea ce o vor păstra minorităţile în viaţa socială, politică, culturală sau economică a statului român. Să dovedească Maghiarii noştrii, că ochii lor nu privesc cu înfrigurare peste noua graniţă căutând binele şi aşteptând orientări dela Budapesta; să dovedească prin acţiunile lor actuale şi viitoare, că nu ura şi dorul de răsbunare sunt bazele cugetării lor politice, ci cu mintea senină desbrăcată de tot ceiace poate îndemna la atitudini greşite, ei cântă sincer calea ce duce la uitarea trecutului şi la înţelegerea realităţilor de azi.

Când atitudinea Maghiarilor noştrii va dovedi loialitatea pe care noua situaţie o reclamă, nu poate fi justificată nici-o teamă din partea lor că d-l Brătianu — sau oricare alt om politic, — ar căuta să le ştirbească drepturile sau să le îngrădească mişcarea lor liberă pe toate căile de desvoltare. Şi ar fi de dorit ca şi confraţii dela „Ujság", sau de ori unde, să îndrumeze în acest sens desvoltarea Maghiarilor dacă nu vor, ca printr'o atitudine nesocotită să-şi nimicească singuri libertăţile de care se bucură azi.

Ştiri şi fapte politice

Criza politică în care am intrat odată cu începerea vacanţei parlamentare, a provocat oarecare dezorientare în rândurile partidului naţional. O înregistrăm cu oarecare părere de rău.

„Gazeta Transilvaniei" a publicat acum câteva zile unele constatări cu privire la intrarea d-lui C. Stere în partidul ţărănesc într'un articol intitulat „Situaţia politică." Iată ce spune ziarul din Braşov al partidului naţional:

„In faţa acestor evenimente politice, opinia publică aşteaptă o clarificare, de oarece prin admiterea d-lui C. Stere în partidul ţărănesc şi prin acţiunea de apropiere între partidul poporului şi ţărăniştii se răsboarnă întreaga bază de luptă dusă până acum. Democraţia naţională se află într'o nouă situaţie depoarte predominând curentul naţionalist, de altă parte luptă de clasă, fiindcă gruparea C. Stere are în primul rând acest ţel. Oricât ar spune „Adevărul" că partidul ţărănist va fi condus şi de aci înainte de d-l Mihalache, prezenţa d-lui C. Stere este o negaţiune a acestei speranţe, dat fiind trecutul acestui om politic. Ori cu d-l C. Stere în nici un caz nu pot conlucra partidele naţionaliste."

Până aici, foarte lămurit. „Gazeta Trausilvaniei" revine însă astă l, declarând solemn că „partidul naţional va colabora ca şi până acum cu toate partidele democraţiei." De aici încolo, începem să nu mai pricepem. Căci, nu ştim cum partidele pot „colabora" ... fără să „conlucreze"!

*

Politica aceasta oscilantă se oglindeşte şi în cellalt organ al partidului naţional, în „Patria". Am relevat acum câtva timp contrazicerile confratelui nostru în chestiunea „Reşiţei." Aceaş constatare o face şi ziarul „Dacia-Traiană" din Sibiu, sare subliniază inconsecvenţa „Patriei." Pe deoparte organul partidului naţional învinovăţeşte partidul liberal că a avut o „atitudine platonică" în Cameră faţă de panamaua „Reşiţei", pe de altă parte înche spunând că „opoziţia naţională şi cea liberală au adoptat cea mai energică atitudine .. etc."

Şi „Dacia Traiană" conchide, cu drept cuvânt: sau atitudinea partidului liberal e platonică, şi nu poate fi şi energică, sau e energică, şi nu poate fi numită platonică ...

*

In comisia de anchetă a Camerei care va trage la „răspundere" guvernele precedente dela 1914 până azi, face parte şi d-l Jean Atanasiu, fostul subsecretar de Stat al Aprovizionărei.

Nici nu se putea altfel. D. Jean Atanasiu şi-a creat o competenţă specială în chestiunile de aprovizionare de când gestiunea sa a ajuns în cabinetul judecătorului de instrucţie, şi o perfectă autoritate morală, de când flacările au mistuit depozitele dela Geagoga.

Ne întrebăm numai pentru ce din comisia de anchetă lipseşte d-l Oct. Tăslăuanu? Cine va reprezenta cinstea şi cavalerismul în chestiunile de industrie?

De vânzare

în Strada Fadrusz János No. 7 una pereche hamuri de piele nouă de doi cai. Una şea de călărit (price). □ Haine, ghete, jambiere, puşcă de vânatoare şi gumă pentru bicicletă. 901

INFORMATII

La 1 August vom începe publicarea în traducere a cunoscutului roman „Morţii cari vorbesc" al lui E. M. de Vogüé.

Ni se comunică că, din fericire, accidentul d-lui profesor Em. de Martonne n'a fost atâ de grav cum s'a anunţat la început.

D-sa îşi continuă excursia începută.

Politice

In consiliul de miniştri care a avut loc Joi seara s'au discutat diferite chestiuni curente. Astfel în chestiunea recoltei de grâu care se anunţă foarte abundentă anul acesta s'a hotărît ca exportul a tot ce prisoseşte îi va face Statul. Nu se va da nimănui, sub nici o formă, vreun permis de exportarea grâului.

Celelalte cereale vor fi însă libere la export, fără nici o restricţie.

Consiliul a discutat mult asupra preţului cu care se va plăti proprietarilor grâul; nu s'a hotărît însă nimic eri, rămânând ca această chestiune să se discute în continuare în consiliul de astăzi.

D. Take Ionescu ministru de externe, a făcut un exposeu asupra schimbului de despăgubiri. în compensaţie, cu Ungaria, care după cum se ştie, a ridicat mult marerial din ţară, în timpul ocupaţiei, — lucru ce l'au făcut, în mai mică măsură, şi trupele noaste când au ocupat Budapesta.

Tratativele în această chetiune vor fi duse de către o comisiune română şi una ungară, ce se vor întruni în curând.

Membrii guvernului au semnat un decret prin care se stabileşte că miniştri întruniţi în consiliu pot iscăli acte administrative şi de guvernământ cari prin Constituţie şi legile organice ale ţărei trebuesc sancţionate de M. Sa Regele. Această pentru timpul cât Suveranul va lipsi din ţară.

Toate actele iscălite de acest consiliu ca să rămână definitive, vor trebui ratificate, ulterior de M. S. Regele.

Economice

După pronosticurile unor persoane competente se crede că cantitatea de grâu exportabilă anul acesta se ridică la 30—50 mii de vagoane.

In ziua de 5 August va avea loc la Ocna Sibiului vestitul târg de vite.

Culturale

La Baia mare se vor clădi în urma unei hotărâri a Primăriei următoarele noui instituţii: Un sanatoriu pentru tuberculoşi, o şcoală de ţesături româneşti şi o bibliotecă populară.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Locale

După câte suntem informaţi Consiliul oraşului a hotărît să revie asupra deciziei ce s'a luat prin care se acorda 20 de procente în plus peste preţurile maximale la cinci restaurante şi 2 cofetarii din Cluj.

Aflăm că şeful biroului de cuartiruire din Cluj va fi nu d-l dr. Babeş după cum era deaşteptat ci d-l dr. Giurgiu, fost primpretor.

Cu ocazia raziei făcute eri seară poliţia locală a arestat câteva persoane foarte suspecte. Suntem informaţi că aceste razii prin oraş se vor înmulţi pe viitor.

Scolare

In vederea subvenţionărei şcoalelor confesionale din Ardeal, ministerul instrucţiunei a trimis şcoalelor susnumite tablouri prin cari să se arate situaţia profesorilor, numărul elevilor precum şi veniturile fiecărei şcoli.

Ministerul Instrucţiunei publice voind a încuraja învăţământul Comercial a mărit numărul de burse pentru elevi. Informaţii detaliate în acest senz se dau de la secretariatului instrucţiunii şi de la direcţiunile regionale.

Azi a sosit în localitate 25 de elevi a liceului „Petru şi Pavel" din Ploeşti care se găsesc în excursie prin Ardeal, conduşi de directorul liceului şi de profesori. Pentru timpul cât excursioniştii stau în Cluj vor fi găzduiţi la Căminul studenţesc.

La Deva încep zilele acestea cursurile de vară pentru învăţători în localul şcolii normale de acolo de sub direcţie d-lui prof. Sporea.

Poliţia locală a luat dispoziţia să mărească numărul gardiştilor de oraş din pieţile Clujului pentru ca astfel aplicarea preţurilor maximale să fie cât mai riguros controlată.

Dela C. F. R.

Direcţia C. F. R. din Cluj a primit o telegramă prin care se anunţă ce vor sosi din Regat pentru Ardeal 1000 de „vagoane de marfă" pentru a uşura transporturile.

Diverse

Guvernul român şi jugo-slav studiază în acest moment un proect relativ la construirea unei mari reţele de cale ferată până la Adriatica, trecând prin Jugo-Slavia. E vorba să se construiască un nou pod peste Dunăre şi o linie ferată cu scopul pe a face mai active, raporturile economice dintre cele două naţiuni şi de a consolida situaţia lor economică.

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin rolce articole de toaletă, puteţi afla la Droguerîa EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

In săptămâna viitoare vor pleca din Blaj la misiuni creştineşti în Munţii Apuseni Pâr. Dr. Ioan Bălan, canonic metropolitan, Dr. Augustin Tătar, duhovnicul Şcoalei de preoţie şi Ioan Moldovan, profesor. Sfinţiile lor vor ţinea şiruri întregi de predici creştineşti povăţuind poporul în calea Evangheliei lui Isus Hristos.

Cu prilejul desbaterii la Cameră a reformei agrare pentru Ardeal s'a dovedit că cei 1 milion 891 mii 933 străini din Ardeal au 11 milioane 283 mii 818 jugăre cstastrale, pe când cei 3 milioane 316 mii 345 români n'au decât 3 milioane 338 mii 669 jugăre.

La examenele de laureat în Matematică la Universitatea din Roma, a eşit cel dintâiu d. drd. Vasile Desmirean, candidat de profesor din Apahida, întrunind toate punctele „cu laudă". O dovadă, că studenţii româneşti din Italia îşi fac datoria.

Ministrul de finanţe va da publicităţii în curând normele după care se vor face fiscului declaraţiunile contribuabililor în legătură cu noua reformă financiară.

S'a deschis baia în liber „DIANA", unde se poate face baia de: sulf - sărată, de acid carbonic, băi reci, şi calde, duşuri suedeze, bae de aburi şi electricitate, invalituri, ştersături, massage etc.

Medic conducător Dr. Benedek profesor specialist în boli de nervi. Ord. zilnic între 8—9 tot acolo.

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Mare reducere de preţuri la firma Diamanştein şi Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poşta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricaţiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume şi modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

Se aduce la cunoştinţa D-lor revizori şcolari, institutori şi învăţători, că se află sub tipar şi va apărea în curând *Geografia României* de G. G. Mateescu, profesor la liceul „Gh. Barîţiu" din Cluj, aprobat de Onor. Secretariatul General, Cluj pentru şcoalele primare. 886

La parfumeria d'Or se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumerile cele mai renumite, Parfumeria d'Or 18 Piata Unirei No. 5.

Reclama 640
PALMA
Tocuri de cauciuc
PALMA
Indestructibilă
915

Banii „Banca Generală" se schimbă la Magazinul:
„MISSIR"
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
contra mărfuri de cele mai bune fabricate. 17

Concurs internaţional de trântă.

Duminecă după amiazi la orele 6 vă fi pe arena sportivă a oraşului întrecerea decizivă a atletului cehoslovac Fristensky cu atletul mondial Steinbach din Viena. Intrecerea făgăduieşte să fie extrem de aprinsă şi excitantă. Atletul bavarez Richter învins cu dublu-Nelson de către atletul ungur Varga, a cerut revanşă. Varga este dispus să-i dea revanşa, ceeace va face-o tot Duminecă.

Costa Magno popularul proprietăr al New-Yorkului, se va lua la o întrecere senzaţională de box cu atletul european Sola. Trebue să remarcăm, că Costa Magna este atlet vestit şi a câştigat renume în străinătate sportului românesc.

Pentru această întrecere sportsmanii Clujului au dăruit un premiu de 10 mii lei, din care învingătorul va primi 60 iar învinsul 40 la sută. Preţurile locurilor sânt acestea: lojă 30 lei, tribună 20 lei, loc de stat 6 lei, incluziv impozitul pe bilete. Biletele se găsesc toată ziu la Cassa arenei.

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuinţaţi numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se la uşor de către copii.

Preţul unei sticle Lei 10— depozit principal farmacia Dr. Biró Piaţa Unirei Cluj. II-319

O carte mult adoptată şi foarte de lipsă va apare în zilele prime a lunei August.

Mersul Trenurilor. Direcţiunea CFR. i-a va aranja aşa circulaţia trenurilor atât în ţară, cât şi cu privire la circulaţiile ţărilor vecine la schimbările alese în mersul trenurilor să înceteze aşa că „Mersul Trenurilor" ce va apare în curând să iabă valoare mai mult timp, această împrejurare a făcut posibilă apariţia.

Mersul trenului oficios care va apare cu următorul continut:

1. Mersul Trenurilor C. F. R. în compunere la olaltă (în limba română şi ungurească).
2. Legăturile cu trenurile ce conduc până la vre-o capitală vecină sau centru mai mare.
3. Tarif existent pentru persoane şi bagaj.
4. Numirea staţiunilor (atât numirea nouă cât şi cea veche).
5. Cunoştinţă convenţială cu privire la vamuit.
6. Cunoştinţă convenţială cu privire la pasaport.
7. Călăuzul Bucureşti'o.

Această carte livret a apărea în formatul livretului italian executat cu vot şi se va afla la gări, librării şi tutungerii mari.

Un apel

Corpul profesoral al liceului român din Braşov ne trimite spre publicare următorul apel:

O cruce modestă de lemn, cu slove spălate de ploae şi de vreme, aşteaptă de 6 ani de zile, în cimiterul bisericii Sf. Nicolae din Braşov, să fie înlocuită cu o cruce demnă de memoria celui ce se odihneşte sub ea, de memoria lui Virgil Oniţiu.

Atâtea generaţii de tineri români au trecut pe sub mâna sa, hrănindu-şi sufletul din bogăţia şi sănătatea sufletului său. . . atâţia din aceştia au ajuns la situaţii frumoase. . . Intre toţi aceştia nu credem însă să se găsească vr'unul, care să nu simtă că această situaţie o datoresc, în parte, şi educaţiei şi luminei sufleteşti, primită dela fostul director al liceului ortodox român din Braşov.

Corpul profesorul al acestui liceu face apel la sentimentul de recunoştinţă al tuturor celor care îşi dau seama de ceeace datoresc memoriei fostului lor părinte sufletesc, precum şi la alţi români buni, care ştiu aprecia activitatea rodnică, închinată ridicării nivelului cultural al neamului nostru de dincoace de Carpaţi, a marelui dascăl, care a fost Virgil Oniţiu

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Cercurile serioase politice văd foarte încurcată situația politică; chiar dacă ea nu se va rezolvi acum, în toamnă parlamentul cu se va putea întruni, iar dizolvarea lui va fi imperios necesară.

■

Din cercuri serioase anunță că încoronarea nu va putea avea loc în Septembrie.

■

Dându-și seama de seriozitătea anchetei, guvernul va lăsa în părăsire problema răspunderilor.

Partidul național liberal și-a luat totdeauna răspunderea gestiunei sale, și nu-și are a reproșa nimic; guvernul Tășlăoanu-Averescu nu va fi însă imposibil când i s'o cerceta activitatea.

■

Ministrul plenipotențiar maghiar, Zichy, a prezentat cu ceremonialul obișnuit M. S. Regelui, scrisorile sale de acreditare.

■

D-l A. C. Cuza a demisionat din comisia de anchetă a „răspunderilor", în care era numit; în locul său va fi numit Oct. Tășlăoanu.

■

Țăranul milionar Vătnărescu din Petroșani a fost ucis și jefuit cu întreaga sa familie de câțiva consăteni.

Ministrul de interne Iugo-slav, Drescovici a fost asasinat într'o mică stațiune balneară depe malul Adriaticei, în apropiere de Fiume; telegramele particulare dau puține amănunte. Legațiunea Iugo-slavă confirmă faptul, că Drescovici a fost asasinat pela spate de trei inși prin focuri de revolver, cari lovindu-l în cap, i-au produs moartea imediată. Un autor prins, e comunistul Ali Alici, musulman bosniac; al doilea asasin, un lucrător bulgar a scăpat fugind. Asasinatul e opera organizației teroriste, autoarea atentatelor contra regentului.

■

De Valera a plecat în Irlanda spre a comunica colegilor săi rezultatul tratativelor avute cu Lloyd George.

■

Indreptarea publică manifestul iscălit de Averescu, Goga și Groza, care arată țăranilor din Ardeal, Banat, Maramureș și Crișana că reforma agrară s'a înfăptuit dându-le 2 milioane jugăre pământ cultivabil, 600 mii păsune și păduri cu plata de 20 ori arenda din 1913, socotită coroana egală cu leul; manifestul uită să spue condițiunile în cari s'a votat legea și fraudele dela aprovizionare cifrate la milioane.

TELEGRAME

Datoriile Europei către Statele-Unite

Washington, 22 Iulie

Se comunică că datoriile aliaților către Statele-Unite sunt: Franța 71 milioane lire sterline, Anglia 101 milioane lire sterline, Italia 42¼ milioane lire, iar Belgia 8,5 milioane lire.

Intre Anglia și Franța

S'a suprimat viza pașapoartelor între Franța și Anglia.

Diferendul din Silezia

Germania a trimes în Silezia de sus două divizii ca întăriri; în curând vor sosi și două regimente italiene.

Acord militar ceho-sârb

O delegație militară a plecat din Belgrad la Praga spre a stabili un acord militar între Jugoslavia și Cehoslovacia.

Răsboiul greco-turc

Athena 22 Iulie.

Grecii au intrat în Eschi-Cheir marți la orele 8 seara, luând mii de prisonieri, 168 tunuri.

Răsboiul greco-turc

Constantinopole, 22 Iulie

Turcii anunță ocuparea orașului Guenelik.

Della Torretta numit senator

Roma, 22 Iulie

Regele a numit pe ministrul afacerilor străine, Marchizul della Torretta, senator.

Bulgaria desminte legăturile cu Rușii.

Sofia 22 Iulie.

Guvernul bulgar desminte oficial știrea că ar fi trimes vre-o misiune la Angora sau Moscova.

Irlanda va deveni stat dominion.

Horsea 22 Iulie.

De Valera a avut o nouă conferință cu Lloyd George; guvernul englez a aprobat ca Irlanda să obțină un statut de dominion cuprins în imperiu, ca Australia și Africa de Sud. I se vor mai acorda însemnate concesiuni financiare și industriale.

Ungaria și-a redus armata

Lafayette 22 Iulie.

Ungaria și-a redus efectivul armatei naționale la efectivul prevăzut de tratat, la 35 mii oameni.

Cursul bursei

Lafayette, 22 Iulie

Londra 46.35, New-York 12.93' Berlin 16.75, Bruxelles 97.50, Madrid 163.75, Roma 58, Berna 212.50, BUCUREȘTI 17.50.

Tratative germano-americane

New-York, 21 Iulie

„Exchange-telegraph" anunță că între reprezentantul Statelor-Unite din Berlin și ministrul afacerilor străine germane, sunt în curs tratative, pentru încheerea unui tratat între Statele-Unite și Germania.

Francez ucis în Bulgaria

Sofia, 22 Iulie

Locotenentul de rezervă francez Rolmarmier stabilit după răsboi în Bulgaria, unde se căsătorise cu o bulgară, a fost asasinat la Filipopole.

Convocarea Consiliului Suprem

Horsea, 21 Iulie

Guvernul englez cere urgent convocarea Consiliului Suprem pentru 28 Iulie la Boulogne.

Statuia lui Eduard al VII-lea

Horsea, 21 Iulie

Regele George a desvelit statuia equestră a regelui Eduard al VII-lea, ridicată prin subscripție publică în piața Waterloo.

Englezii iau măsuri contra Kemaliștilor

Roma, 21 Iulie

Ziarul „Tempo" scrie că concentrarea flotei engleze la Constantinopol este un avertisment ce se dă Kemaliștilor.

Sârbii și despăgubirile

Belgrad, 22 Iulie

Se anunță din Belgrad că guvernul tratează cu Lloyd George pentru a obține menținerea îndemnității de răsboi la 6 la sută în loc de a fi redusă la 3½ la sută după cum se hotărîse.

Agricultura din Italia

Roma, 21 Iulie

Italia a avansat anul acesta 120 milioane Lire cu 1% dobândă pentru lucrările agricole. In Sicilia s'a fondat o instituție de credit agricol pentru cumpărarea și repartizarea marei proprietăți

O nouă invenție a lui Marconi

San Paulo, 21 Iulie

Marconi a anunțat un nou sistem radiotelegrafic, care permite trasmiterea în orice condițiuni atmosferice.

Turcii dispuși să facă pace.

Roma, 22 Iulie.

Mustapha Kemal a declarat a fi dispus să facă pace, cu condiția recunoașterii independenții absolute și suveranității Turciei.

Cetiți „Infrățirea"

Un spectacol imoral

— Baia de vară sau de strand din Cluj —

Inființarea unei băi de vară sau de „Strand" cum i s'a zis, fără rost, fiindcă acest termen se poate traduce, a fost o idee foarte bună și din punctul de vedere igienic necesară.

Băile de vară, pe lângă un mijloc de curățire a corpului, sânt și un sport plăcut și sănătos. Din acest punct de vedere nu putem de cât feliçita autoritățile pentru această inițiativă. Din nefericire însă această baie constitue un prilej de exhibiție indecentă și imorală dăunătoare educației tinerilor.

Printr'o inexplicabilă licență se permite ca femei și bărbați, copii și adolescenți să facă baie și gimnastică într'o promiscuitate, unde costumul sumar de baie nu este de natură a garanta pudoarea și bunele moraruri.

Dacă exhibiția brațelor atletice ale unora sunt poate un îndemn la exercițiu fizice, apoi în orice caz nudurile femenine, nu credem să contribue la nici un fel de educație fizică, sau estetică.

Dumineca în special, mulțimea este atât de mare în cât amestecul vârstelor și sexelor este așa de intim, în cât fără voie se ating.

Mai mult, pe o estradă așezată la mijloc, „spectatorii" privesc jur împrejur și sub privirile avide trec doamne și domnișoare al căror costum indiscret arată ici coapsa-atletică a unei persoane mature, colo gamba subțiratecă a unei adolescente...

Cei ce fac baie, obosiți de mișcare și încălziți de soare, vin pe estradă și se amestecă cu privitorii, vorbesc, beau, râd și se admiră în costumul făcut pentru a se scufunda în apă. Sunt, se zice, persoane amatoare de astfel de spectacole, care vin numai pentru a privi, alții însă și pentru a fi priviți ... specfentur ut ipsae ...

Românul, fire liniștită și cuviincioasă, nu admite în moravurile lui astfel de spectacole impudice. Tango-ul și celelalte dansuri americane, promiscuitatea din baie, mișcările lascive sau licențioase nu-l seduc, dimpotrivă îi repugnă. Tradițiile noastre în jocuri și petreceri sunt foarte serioase și în acest sens trebuie să le cultivăm. Sport nu înseamnă licență și exhibiție inutilă și nesănătoasă.

Ce impresii pot da asemenea priveliști băiatului sau fetei de 14 ani? Vă închipuiți ce excitație continuă a simțurilor înseamnă această amestecare de nuduri în mișcare!

Este imperios necesar a se separa oamenii adulți de copii, femeile de bărbați. Dacă nu se pot face garduri de despărțire se pot fixa ore speciale pentru domni și doamne. Am auzit că s'a încercat aceasta, dar scad veniturile, fiindcă lumea mai vine. Dar, dacă lumea vine numai pentru spectacol, e numai bine să se piardă bani, decât să piardă morala și bunele noastre moravuri.

Cato.

Revista presei maghiare

Monopolul cerealelor

Ziarul sionist din Cluj „Uj Kelet" în urma declarației comisiei agrare despre situația cerealelor se ocupă de intenția guvernului de a introduce monopolul pentru exportul cerealelor, crezând că prin aceasta va reuși să facă economii importante pentru stat ameliorând și situația valutară sdruncinată. Afirmă că n'ar fi nimic de obiecționat contra acestei măsuri deoarece în urma răsboiului s'a introdus obiceiul ca statul să împedece activitatea cetățenilor, când politica de interese reale impune aceste măsuri. Totuși din punct de vedere practic constată următoarele:

Instituțiile economice ale statului în forma lor de azi nu sunt în stare să îndeplinească exportul în condițiuni bune. Ele vor fi silite să reclame la mii și mii de forțe ajutător despre a căror cinste nu sunt convinse. E problematic dacă exportul monopolizat va putea să realizeze pentru stat mult așteptatele economii de miliarde și ușor se poate întâmpla ca rezultatul să fie un deficit însemnat. Ca exemplu poate servi aprovizionarea unde deficitul e considerabil. Un astfel de export monopolizat nu se poate realiza de pe o zi pe alta, ci e necesară o muncă îndelungată de mai multe luni pentru pregătirea lui."

Constată apoi că această măsură sdrunchină existența mai multor particulari, ea este contra principiului comerciului liber și ajută clasa țăranimii față de comercianți.

„E curioasă această măsură a guvernului care urmărește o politică de duplicitate pentru fericirea statului: țăranului acordă orice (?) iar dela comercianți și industriași la cât se poate de mult.

E greșită această politică fiind în acelaș timp nedreaptă și păgubitoare... Producția anului acestua e destul de bună, totuși ne-e teamă că ideea monopolului o va nimici ușor."

E firesc ca „Uj Kelet", ziarul evreesc să scrie în acest sens.

Polemică pentru un merit viitor

Reforma agrară a dat ocazie ziarelor maghiare din Cluj se precizeze fiecare părerile lor și să ceară activitatea Uniunii maghiare pentru o intervenție grabnică. Atitudinea unei grupări din jurul unuia dintre ziarele maghiare din Cluj, e totuși desaprobată de ziarul „Ellenzék", care face următoarele aprecieri:

„Reforma agrară a oferit ocazia unui grup de maghiari nemulțumiți cu consolidarea maghiarilor din Ardeal ca în mod obsour să manifeste indignarea sa față de Uniunea maghiare. E surprinzător că această fracțiune politică cât se interesează de reforma agrară, neglijată până acum. Fracțiunea nouă n'a voit să înțeleagă că reforma agrară nimicește cea mai puternică clasă economică a Maghiarilor din Ardeal și prin aceasta slăbește minoritatea maghiară... Acum deodată se plânge pe tema reformei agrare. Vom înțelege însă noua atitudine dacă vom arunca o privire scrutătoare și după culise. In acest caz ese la iveală că după acest paravan format de reforma agrară se află o fracțiune doritoare de a vâna popularitate pe această temă pentru reușita muncii sale intreprinsă în contra Uniunii maghiare".

Singurul magazin din București care execută în mod irreproșabil ori ce comandă de croitorie militară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN

CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Depozit complect de echipamente militare.

Convocare

„Cercul Tinerimei Române Timișorene“ conform art. 27 din Statutele Cercului, convoacă din nou pe ziua de 27 Iulie (Mercuri) a. c. la oarele 6 p. m. în sala Conservatorului comunal adunarea generală ordinara la care Onorații membrii sunt rugați să binevoiască a lua parte. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării generale. 2. Darea de seamă despre activitatea Cercului. 3. Raportul cassarului. 4. Raportul bibliotecarului. 5. Referada Comisiunei verificătoare. 6. Dimisia comitetului. 7. Alegerea noului comitet. 8. Eventualele propuneri. Timișoara, la 17 Iulie 1221. Dr. Miculescu președinte. Mărgineanțu secretar.

România va ajuta pe greci

Ziarul englez „Daily Cronicle“ susține că în cazul când naționaliștii turci vor intra în zona neutră, o ciocnire cu armatele interaliate din Constantinopol pare de neînlăturat.

La rândul său ziarul elen „Prodos“ arată că într'un asemenea caz și România va colabora militărește pentru a împiedica ocuparea orașului Constantinopol și a Dardanelelor de naționaliștii turci.

Ziarul „Fas“ merge și mai departe susținând că la apărarea capitalei imperiului otoman, vor participa și trupe jugo-slave. Aceste trupe vor fi aduse prin Tracia via Salonic, iar armata română va fi îmbarcată pe vapoare cu destinația pentru Midia.

Concurs.

Administrația Clinicelor Universitare din Cluj publică concurs pentru lucrările de reparare la toate edificiile ai Clinicei Psychiatrice și Neurologice

Ofertele închise și sigilate sunt de înaintat la subscrisul administrator până la 9 August 1921. Tot acolo se pot primi și planurile de reparare.

Ofertele se vor deschide la 9 August 1921, ora 10 a. m. în biroul Clinicei Psychiatrice str. Babeș, (fosta Trefort).

Cluj, la 22 Iulie 1921.

Ioan Crisan,
administrator.

COLONEL REZERVĂ

de la 1 Octombrie a. c. Sighet, cu experința unui serviciu îndelungat și cu solide cunoștinți generale, oferă serviciile sale în intreprinderile Caselor industriale, comerciale etc. putând reprezenta și sprijini interesele lor.

Adresa Colonel E. L. Calea Regele Ferdinand No. 47 Sighet. 914

Anunt.

La școala de arte și meserii de piartă și ceramică de stat din Odorheiu în anul școlar 1921—22 să primesc elevi în cursul I. cari au absolval IV. — sau V clase primare cu succes bun, — în cursul II. cari au absolvat VI. clasa primare sau II. cl. secundare.

Insinuările în convict să fac deja anterior.

Direcțiune.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines“

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9
916 **Telefon No. 350**

DACĂ VENIȚI LA BUCUREȘTI
vizitați Restaurantul:

„AMICIȚIA“

lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria“)

unde veți găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther“ și vinuri fine ardelene și din vechiul Regat. ●●● ●●●

Grătar național!

897

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Duminecă:
ICAR.
Luni:
Milioane în Geamantan
Partea II.
Miercuri:
Milioane în Geamantan
Partea III.
Vineri:
Milioane în Geamantan
Partea IV.
Duminecă:
Jurământ de răsbunare.

CINEMA URANIA;

Duminecă:
Favorita (Dearling.)
Luni:
Favorita.
Miercuri:
O noapte de amor.
Sâmbătă:
Palatul de diamant.

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÖR

Duminecă:
Mea Culpa.
Luni:
XA-XA Partea I.
Marți:
XA-XA Partea II.
Miercuri:
XA-XA Partea III.
Sâmbătă:
Iubire până la moarte.

Convocare.

Toți membrii despărțământului „Aiud“ al Astrei apoi toate corporațiunile, societățile, reuniunile de pe teritorul despărțământului precum și toți aceia, cari se interesază de cultura și înaintarea neamului nostru sunt rugați să ia parte la

adunarea generala anuala

ce se va ține Marți 2 August 1921, (ziua de Sf. Ilie), orele 15, (d. m. 3), în sala festivă a Palatului Administrației județene din *Aiud* cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului asupra activității despărțământului.
3. Raportul cassierului,
4. Inscrierea de noi membrii.
5. Disertație ținută de dr. Victor Fodor dir. spit. jud.
6. Alegerea delegaților pentru adunarea generală a „Astrei“.
7. Eventuale propuneri.

Comitetul Despărțământului Aiud al „Astrei“.

SECȚIA CLUJEANĂ A „UNIUNEI MUNCITNRILOR GRAFICI“ DIN ARDEAL ȘI BANAT

cu ocazia aniversării jubileului de 60 ani dela înființarea sectiunei, aranjează Duminecă la 24 Iulie 1920 la ora 6 p. m. în toate sălile dela „Armonia“ (Osszhang) cabaret, dans, concurs de frumsete, poștă americandă, împreunată cu

SERBAREA MUMCITORILOR GRAFICI

La ora 9 p. m. se ține în Școala de Meseril o

Ședință festivă

și o

expoziție grafică.

PROGRAMUL:

1. Deschidere: Execuție de orhestră.
2. Prolog de Iosif R. Tóth, predat de Wilhelm Lengyel, membru al Teatrului Maghiar din Cluj.
3. a) Etude Lafilesé, b) Visul Maghiarilor, executate la pian de Antonia Bittay, eleva Conservatorului Maghiar de muzică.
4. Puccini: Tosca, Ladislau Kuni Niciodată nu 'nflorește... Griegi Te iubesc, cântate de d-na Mór Bernát, acomp. la pian de M. Tóth.
5. Dansuri, executate de Kató Kovács și Mihail Pattantyus, membrii Teatrului Maghiar din Cluj.
6. Declamații, predate de D. Radnay.
7. **Monologuri: cu concursul d-lui AL. I. GHIBERICON distinsul artist al Teatrului Național Român din Cluj și alți artiști renumiți ai Teatrului.**
8. Execuție la pian din Beethowen, Bach și Tschajkowsky, de fetița Klarika László, în etate de 12 ani.
9. Mascagni: Cavaléria Rusticană. Gounod: Traviata, Schubert; Spre muzică, cântate de d-na M. Tóth, acopm. la pian de dir. J. Virányi,
10. Cuplet, predat de M. Pattantyus. acompaniat la pian de K. Kovács.
11. Arii de operă, cântate de Z. Szabó, acomp. la pian de dir. J. Virányi.
12. Cântece poporale, cântate de Ö. Réthely, m. Teatrului Maghiar din Cluj.
13. Cuplete, predate de Leó Leövei. m Teatrului Maghiar din Cluj.

Conferează: Ioan Szöts.

Intrare: de persoană 20 L.; de familie 45 L. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și vor servi p. orfani tipografilor

Grădina Teatrului-Varieten
București, Strada Cimpineanu No. 5

„Femina“

757 In fiecare seară de la 8½ până la 11½

Mare Spectacol de Varieté

De la 11½ în sus: **Cabaret, Dans, Canto** și alte distracții

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine și indigene.

Intâlnirea Elitea Bucureștene.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Cetiți „Infrățirea“

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la

CZINK

Cluj, strada Dézsmo Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

22

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată practică de birou, cunoscând contabilitatea, precum și dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

Reclama 808 905

DE VÂNZARE în centru mobile pentru prânzitor, dormitor, cameră de domni și bucătărie, eventual cu locuință. Adresă: „Reclama".

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

LÂNĂ bine scărmănată și eftină de vânzare la Fabrica de uleiu Târgul de vite No. 1, Cluj. 906

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 uș̦a 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

INVĂȚĂTOR regat dorește corespondență Dră Ardeal. Etienne, Post-Restant Barcă. Doljin.

MICULE sora mai bine. In curând va pleca. Niț̦u.

MIȚI dice nu mi scrii; ori vrei să mă surprinzi cu venirea ta? Nimic nou, totul bine, te dorește. Emil.

Diverse:

SE CAUTĂ companist cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informați se pot da la adm. ziarului Înfrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:
140

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Grăbiți! Grăbiți!
Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:
Filiala Luca P. Niculescu
Palatul „Fehér-Bárány" Cluj, Regele Ferdinand.
Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești garantate calității prima
14

Fefir I. Englezesc lat.	8·50 Mtr.	Batist Franțuzesc 80 lat.	14·— Mtr.
„ I. „ „	10·— „	Jolji (șifon) Englezesc 80 lat.	11·50 „
Carton Glot I. 90 „	13·— „	„ „ „ 100 lat.	12·— „
„ „ I. 100 „	13·50 „	Molino Englezesc 80 lat.	9·50 „
Moso delen Franțuzesc 80 l.	12·— „	„ „ „ 90 „	11·50 „
Carton I. Franțuzesc 80 lat.	13·— „	„ „ „ 100 „	12·— „

Ciorapi Bărbătești 8·— Perechea
Vânzare en gros și en detail. Vânzare en gros și en detail.

De vânzare
casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, coli, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4.
755 până la orele 3—4 p. m.

Tostă elită Clujului își de întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mâncări cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Concurs

„Bihoreana" institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea-Mare publică concurs pentru ocuparea posturilor alor

2 funcționari.

Dela reflectanți se recere să fie absolvenț ai unei școale comerciale sau academie comercială, să posedă în scris și vorbit limba română și ungară, ev. germană cei cu praxă de banca sunt preferiți.

Cererile sunt a se înainta la direcțiune cel târziu până la 5 August a. c. comunicând totodată condițiile pe lângă cari ar fi aplicați a ocupa aceste posturi.

Oradea-Mare, la 19 Iulie 1921.

909 *Direcțiunea.*

Publicațiune.

In baza ordinului Inspectoratului General Sanitar Nr. 15764—1921 să publică spre cunoștință generală, că în ziua de 3 August 1921 ora 4 d. a. să va ține licitație publică cu ofertă închisă pentru furnizarea a 1100 (unamieunasută) □³ lemne de foc, calitatea fagi produsel anului 1920 în localul serviciului de Economat Strada General Grigorescu No. 47—49, în conformitate cu articli 72—83 din legea Contabilității generală a Statului.

Furnizarea lemnelor să înțeleg ab loco Cluj, Calea Victoriei No. 27.

Lemnele se vor prelua după □³ cursiv și să vor achita numai atunci când toată cantitatea va fi preluată.

Șeful serviciului:
910 E. MUREȘIANU.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Salonul de modă
„VENUS"
și a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.
108

Unlunea Comerciala S. A.
Capital fundamental 25.000.000 Lei.
Centrala: București.
Sucursale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Timișoara și Cluj, Strada Regina Maria No. 32.
Magazin permanent cu articole **Coloniale, Fier**: Coase diferite, cute și tocuri pentru cute.
Prețurile cele mai ieftine.
REPREZENTANȚII: Radio 1111
1. Oesterreichische Berg 6 Hüttenwerks gesellschafr, Wien.
2. Westboemische Raolin 5 Chamottenwerke, Prag. 801

Transporturi de mărfuri Curse cu automobile
In ori ce direcție execută cu prețuri convenabile:
346
Emil Blaga
CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

„BREAZA" Proprietatea GH. MATEESCU
Fabrică de Bitum natural și Asfalt GARA BELIA TELEFON OFICIUL COMARNIC
Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de
Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.
Reclama 905 904
Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la
Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 136 PENTRU MICA PUBLICITATE

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din sînge
Ce trebue de făcut?
Trebue să-l topim și să-l alungăm din sînge acest lucru se obține printr'o cură rațională cu
UROLIZINA
de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din sînge.
Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio, așa fel se vindecă o boală care îți arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric, cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datorește boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuințare întovărășește fie-care flacon De avut în toate farmaciile și drogueriile din România. -

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
591 **DROGUERIA „VIORELIA“**
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
839 ciocolată
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da finețe rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SĂPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri.

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:
AGENȚII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.
Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

Covoare.
Lucrate foarte artistic cu motive vechi românești calitatea cea mai fină se pot găsi și comanda numai în SIGHETUL MARMAȚIEI (Jud. Maramureș) la:
876
Matias Czernak
Comersant.

Dimensiunea lat. lung.	Felul covorului	Prețul Lei
50/50	Covor de scaun	75
50/60	Pernă pentru divan	180
60/130	Covor de pat	240
80/190	Covor de perete	450
100/150	Covor de birou	450
150/200	Covor de salon (cameră)	900
200/300	Covor de salon (cameră)	1800
250/350	Covor de salon (camera)	2625
150/300	Covor de dormeze	1350
300/400	Covoare de salon (camere)	3600

Nu intrati în alte magazine, înainte de a cerceta firma
Filip Eisenstädter
(fost Lakatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.
Izvorul cel mai bun de cumpărat articole mărunte, brodate, galantere, istrumente musicale, jucării pentru copii, articole de lux și de bucătărie.
474 SEPARAT VÂNZARE EN GROS.

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

ABONAMENTE
la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 279 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Miercuri 27 Iulie 1921

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR[illegible]IU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UN[illegible]
Director: D. TOM[illegible]
Telefon:
REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
6 LUNI . . . . . 60 LEI
3 LUNI . . . . . 30 LEI

„Reformele" partidului poporului

Miniștrii actualului guvern pleacă în concediu și majoritățile parlamentare iau vacanță, în convingerea comună că au îndeplinit, — în focul patimelor politice, — o constructivă operă legislativă, pentru care țara trebuie să fie recunoscătoare.

Priviți manifestele adresate, poporului din Ardeal și din vechiul Regat, citiți comentariile ziarelor guvernamentale în jurul masagiului de închiderea a Corpurilor legiuitoare; pretutindeni se făurește actualului regim același titlu de glorie din votarea reformelor.

Situația pe care o are guvernul d-lui general Averescu în urma fraudelor descoperite la Aprovizionare, în urma atâtor afaceri aranjate în paguba Statului, și mai ales în urma retragerei opoziției din Parlament, legitimează cu prisosință această stăruitoare reclamă electorală desfășurată deasupra legei agrare și a noilor impozite. D-l general Averescu pare că vrea să spună: — „Ce importă incendiile dela Geagoș'a, concesionarea Căilor ferate, panamaua „Reșiței," și celelalte? Noi am făcut împroprietărirea și noi am așezat finanțele țării pe o temelie sigură! Noi am rezolvat marile probleme cari să asigure țării liniștea necesară prosperității . .

Așa să fie?

In primul rând, reforma agrară nu e opera partidului poporului. D-l general Averescu își purta încă uniforma pe care a părăsit-o, când principiul exproprieri era înscris în Constituție de partidul liberal. „Averescanii" de astăzi erau risipiți, atunci, la cele patru vânturi. Ba unii dintre ei, ca d-l C. Argetoianu combătea cu înverșunare împroprietărirea țăranilor socotind-o ca o „jefuire" a proprietarilor. D-l general Averescu mărturisea dealtfel la 1918, că n'are o „concepție" în chestiunea agrară, în momentul în care decretul-lege al d-lui I. G. Duca așeza definitiv mijloacele de realizare a împroprietăririi.

De-alungul discuțiunilor cari au avut loc la Cameră și la Senat, s'a apăsat mereu asupra acestui adevăr că guvernul d-lui general Averescu, chemat să conducă țara printr'un concurs fatal de împrejurări, s'a făcut altceva în privința legei agrare decât să sfârșească opera începută de partidul liberal. Iar d-l general Averescu s'a simțit el însuș dator, în ziua când primul țăran a fost împroprietărit, la Gurbănești, să trimeată d-lui I. I. Brătianu o telegramă de omagiu pentru acela care încă dela 1914 venise la cârma țării pentru a realiza împroprietărirea.

Această operă a desăvârșit-o partidul poporului cu ajutorul unui specialist" împrumutat dela altă grupare politică. Numele d-lui Garofild strălucește și acum în registrele clubului conservator al d-lui Al. Marghiloman.

Acelaș lucru s'a întâmplat și cu reforma financiară, care e fructul muncei personale a actualului ministru de finanțe, d-l N. Titulescu. Și aci s'a petrecut un fenomen foarte ciudat. D-l Titulescu a păsit pe banca ministerială ca reprezentant, alături de d-l Tache Ionescu, al partidului democrat. D-l Titulescu nu este deci membru al partidului poporului și nu poate fi privit altfel decât subt unghiul unei „colaborări". Dar d l Titulescu este în acelaș timp și foarte puțin „tachist", de vreme ce chiar de pe banca ministerială, în plină Cameră, a dezavuat politica de apărare a intereselor străine pe care o face „șeful" său de partid, și de vreme ce toți deputații, democrați, dar cu desăvârșire toți, au combătut cu violență proiectele actualului ministru de Finanțe,

Mai mult încă, aceste proiecte au fost criticate din rândurile majorității și e aproape sigur, că fără concursul unei bune părți din opoziție, care în frunte au d-l N. Iorga, a votat pentru, d-l Titulescu ar fi avut dureroasa surpriză de a vedea opera sa personală, respinsă de Corpurile legiuitoare.

Ce fel de reforme „realizate de partidul poporului" sunt acestea, cari au pornit din inițiativa altora, pentru cari au uptat alții, cari au fost realizate de specialiști, din alte partide și cari, — s'o mărturisim", vor fi aplicate de alt regim . . .?

Fără îndoială, autorii „Reșiței" caută un refugiu, pentru a se adăposti de indignarea opiniei publice. Noi credem însă că marile reforme au altă menire decât să acopere cinstea, cam ciurnită a d-lui Octavian Tăslăuanu.

Evenimentele zilei

Sovietele mobilizează 7 clase

Stekloff, confirmând mobilizarea a celor 7 clase ruse, acuză Europa întreagă de a conspira contra sovietelor; ei reproșează mai ales Angliei de a fi oprit delegația bolșevică la Constantinopol și de a susține uneltirile japoneze în Siberia, el ajunge că acuze Liga Națiunilor de a prepara o intervenție armată. Aceste intrigi vor face necesară mobilizarea. Va râde mai bine cine va râde la urmă, conchide Stekloff.

Regimul intelectualilor

Ziarul „Makkovic" din Moscova anunță că s'a ordonat mobilizarea învățătorilor, cari luaseră alte ocupațiuni.

O comisie a fost numită pentru a studia o îmbunătățire a condițiunilor de trai muncitorilor științei.

Porții suplimentare vor fi date în școli, copiilor inteligenți.

Actualitatea politică

Sunt unii oameni făcuți să trăiască în afară de actualitate. Unii se cufundă în adâncurile trecutului, pentru a crede că ceeace s'a prăbușit mai trăsnet încă, alții se îndeletnicesc întocmai ca anticii auguri cu cercetarea misterelor viitorului, rămânând cu un pas înapoia vremei lor sau flăcând toată ziua profeții. Toți acești „inactuali" contemporani uită însă partea esențială a vremei lor: prezentul.

Întâmplarea că cei mai mulți dintre poeți trăiesc în lumea amintirilor, nu e făcută să mire pe nimeni; faptul că moraliștii pun la cale în schimb o lume viitoare, mai bună, e foarte firesc. Simțul realităților e însă indispensabil în politică. Treburile publice nu se pot rezolva nici după credințele sau nevoile unui veac trecut, nici după visurile și idealurile unei viziuni viitoare . . .

Și, totuș, în plină desfășurare a sezonului de vară, sunt unii confrați cari, deși își îndeplinesc obligațiile profesionale într'o localitate climaterică, fac o stăruitoare cură de . . . inactualitate. Așa, de pildă „Gazeta Transilvaniei" (din Brașov. Simțind greutatea răspunderei sale de organ al unui oraș în plină vilegiatură, „Gazeta Transilvaniei" vrea să înfățișeze „evenimentele de azi în lumina lor adevărată".

Iată, o mărturisită grije pentru actualitate! Evenimentele politice de azi, — nu de ieri, — și în lumina lor adevărată, — adică prin prizma realității! . . .

Interesantă e admirabilă. Confratele nostru din Brașov e obsedat însă de trecut. Pentru redactorii politici dela poalele Tâmpei „succesul partidelor democratice" în actuala situație politică, e de neînțeles. „Opoziția națională" cere cu „întreaga șansă de reușită" retragerea guvernului dlui general Averescu. „Federația" pretinde, cu energie, dizolvarea Corpurilor legiuitoare. Și așa mai departe.

„Gazeta Transilvaniei" a reprodus desigur, din cauza sezonului mort, un articol care a mai apărut odată în coloanele sale. Partidele democratice? Opoziția națională? Federația? Ce se ascunde în dosul acestor cuvinte? Ce reprezintă acestă firmă, foarte cunoscute, pe cari „facerea și desfacerea de partide", vorba dlui N. Iorga, le-a desprins, le-a despărțit și le-a risipit? Pentru „Gazeta Transilvaniei" nu s'a schimbat nimic în alcătuirea grupărilor politice, — unite ieri în aparență, — și nu s'a petrecut nimic în ceeace privește legăturile dintre ele?

Într'adevăr, confrații din Brașov, vorbind despre politica partidului național, declară că n'a fost o politică de oportunitate. Noi, cari vrem să ținem seama numai de realitatea prezentului și de formele actualității așteptăm ca partidul național să aibă întâi . . . o politică. Pe urmă, vom vedea cum trebuie s'o botezăm.

A.

Tratativele româno-bolșevice

Guvernul d-lui general Averescu pe lângă multele afaceri puse la cale și trecute prin parlament prin surprindere a găsit de cuviință că trebue să se ocupe și de relațiunile noastre cu veinii. Și atunci s'a închegat seria de alianțe cu Polonia, Cehoslovacia și în urmă nefericita alianță cu Jugoslavia, cea mai reacționară țară din Balcani, guvernată de oameni cu mentalitate polițiști și de un despotism asiatic.

Guvernul d-lui General Averescu nu s'a mulțumit cu rezultatele obținute la Belgrad, nu de demnitatea națională a României a fost angajată fără a obține garantarea libertății cel puțin culturale și economice dacă nu politice, a românilor din Banat, valea Timocului și Macedonia.

D-l Tache Ionescu a trimis acum o delegație să trateze, cu una bolșevică pe un vas la gura Nistrului, chestiunile între noi și Sovietia.

Gestul acesta de a trata cu un guvern de banditi care nu cruță nici un mijloc pentru a face rău României, e cel puțin curios. In adevăr, cunoaștem cu toții metoda bolșevică de a încheia tratate fie și economice numai pentru a putea pătrunde în țările mai puțin accesibile propagandei comuniste și a instala acolo centre de infecție bolșeviste.

Când tactica aceasta bolșevică e arhicunoscută de ce mai dă prilej d-l Tache Ionescu bolșevicilor să afirme că ei au făcut toate sforțările pentru a încheia pacea cu guvernul român, însă că oligarchia română n'a manifestat nici cea mai mică bunăvoință.

Că bolșevicii n'au venit acolo să trateze ne-o dovedesc scurtele dări de samă pe care Ministrul nostru de externe le lasă să treacă prin sita deasă a diplomației secrete.

Cu toată bunăvoința arătată de delegații noștri cari au oferit navigabilitatea Nistrului în partea lui inferioară, bolșevicii cer libera navigație pe întreg cursul acestui fluviu pentruca comisarii lor sub motive comerciale să împrăștie și pe malul românesc al Nistrului sămânța nebuniei.

La adăpostul acestei păci care ar slăbi vigilența noastră și ar reduce mijloacele de apărare, sovietele vor putea desfășura opera de propagandă bolșevică în țara noastră. Și acesta este scopul la care ei vor să ajungă.

Ofenziva grecească

Marșul concentric către Eskișeir al celor patru armate grecești a fost încoronat de succes după lupte înverșunate în care Kemaliștii au rezistat cu o deosebită îndârjire.

In ziua de 19 Iulie trupele au ocupat Eskișeir, important nod de căi ferate, centru de aprovizionare și oraș puternic fortificat.

Au fost făcuți 30.000 prizonieri și s'a luat-o imensă pradă de războiu. Armata Kemalistă demoralizată se retrage spre Angora pe care vor încerca să o apere. Deja însă armatele grecești au lăsat mult în urmă Eskișeirul, căci acum sunt la 40 km. nord-est, încercând să taie retragerea a trupelor Kemaliste rămase în urmă. In acest caz Angora va trebui și ea executată.

Dacă mai ținem seamă de faptul existenții pe linia Eskișeir—Angora numeroase depozite alimentare și de muniții care fatal vor trebui să cadă în mâinile grecilor, atunci putem vedea adevărata importanță a succesului grecesc. Dacă Angora va fi ocupată succesul moral, se va adăuga celui material. Kemaliștii au înnapoia lor un vast teritoriu unde se vor retrage căutând a prelungi războiul prin lupte de guerrilas până ce trupele și munițiunile bolșevice, care de două săptămâni sunt debarcate incontinu într'un port al mării Negre, care nu cade sub blocada flotei grecești, vor putea ajunge pe front. Fi vor în stare Kemaliștii ca datorită acestui ajutor să tenta o „ofensivă viguroasă pentru a goni pe greci cari până atunci se vor fi instalat în poziții naturale favorabile rezistenții și afară de asta puternic fortificate!

Deocamdată Kemal Pașa a declarat că e gata a primi mediațiunea Aliaților oferită în urma conferinței de la Londra.

La rândul lor grecii învingători sunt gata să primească mediațiunea Aliaților.

Faptul că la Londra s'a impus grecilor evacuarea Londrei și a Traciei pentru a le da guvernului Kemalist aliat cu bolșevicii constitue una din greșelile capitale ale politicei orientale franco-italiene. Aceasta pentru motivul că o hotărâre favorabilă Greciei ar întări prestigiul lui Constantin. Mania aceasta a statelor mari de a se amesteca în viața politica internă a țărilor mici e cu atât mai regretabilă cu cât dacă poporul nu e dispuns a asculta sugestiile venite din afară atunci trebue să îndure o rență de privațiuni materiale și de umiliri diplomatice. Politica aceasta de tutelaj al națiunilor mici fără voia lor, numai pentru satisfacerea intereselor economice-financiare ale Marilor Puteri, a primit o lovitură puternică. Armata grecească a dovedit că poate apăre țara împotriva năvălirii hoardelor asiatica și fără concursul așa de scump plătit al ofițerilor fran-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

A. D. Xenopol despre opera sa: Istoria Românilor

Intre hârtiile rămase dela A. D. Xenopo ls'a găsit o autobiografie cu titlul: „Din istoria ideilor mele".

Extragem rândurile de mai jos din această lucrare a marelui istoric în care Xenopol arată cum și — a înfăptuit monumentala sa lucrare.

In 1883 s'a petrecut un mare eveniment în viața mea intelectuală.

Am fost numit profesor de istoria românilor la universitatea din Iași... împlinindu-se astfel unul din cele mai fierbinți visuri ale vieței mele. Eram în vrâstă de 36 ani.

... De atunci îmi pusei în minte să scriu istoria complectă a poporului meu, la care mă pregăteam de la 1868 prin lucrări neîntrerupte, adică de 16 ani. In trei ani schițai astfel cursul meu, întreaga istorie a românilor. Când reluai cursul iar din cap, în 1887, lucram cu un avânt și un dor nemai pomenit spre a-l vedea tipărit.

Lucram câte 8—10 ore pe zi, așa că în 1887 văzul apărând de sub tipar volumul I al Istoriei Românilor din Dacia Traiană.

Prezentându-l Academiei Române în 1889 el fu premiat cu 5000 de lei și fui ales tot de odată membru corespondent al Academiei.

Volumurile se urmau regulat în ficare an, câte unul, așa că la 1893 după 10 ani de muncă aplicată redactarii și 16 de pregătire anterioară, în total 26 de ani, putui vedea desăvârșită una din lucrările cele mari ale vieței mele. Istoria deplină a poporului român.

Cum spusesem în prefață la vol. I, întreprinderea era îndrăsneață și cu îndrăsneală a fost condusă; dar ceeace e mai mult, adusă la îndeplinire, lucru ce nimeni înaintea mea dela Șincai nu săvârșise de a scrie dintr'o întinsoare o istorie complecă a poporului român.

Și era îndrăzneață întreprinderea mai întâi fiindcă multe isvoare erau i nepublicate și chiar necunoscute și că trebuiau suplinite lipsurile prin divinație istorică. Mai era îndrăzneață fiindcă multe părți, ba aproape toate, trebuiau create din nou, întru cât lucrările pregătitoare erau puține și înguste. Nu căfai la nici o piedică și mă pusei la muncă cu o râvnă fără seamă, așa că în curând capitolele prinseră să se înșire după capitole și părțile istoriei poporului român se închegau în totturi sistematice, oglindind desvoltarea lui în idei obștești, însă totdeauna întemeiate pe un bogat material de fapte.

... Cu toate că pe atunci nu reflectasem asupra naturii disciplinei căreia îm închinasem viața și nu ajunsesem încă la convingerea că ideile generale în istorie nu sunt legile, ci seriile de desvoltare, totuș din un sănătos instinct executasem în mod nconștient ceeace mai târziu reflexia și cugetarea aduseră la înflorire în mintea mea.

Toată istoria Românilor nu este de cât o mănunchiere de serii istorice care se țin una de alta, se prefac una în alta, se înrăuresc mutual, se combat sau se sprijin între ele. Așa bunăoară am arătat cum din stăpânirea turcească izvori înrăurirea grecească, din aceasta cea franceză și din această din urmă regenerarea Românilor, intelectuală și politică.

In altă privire am dovedit cum introducerea limbei române în biserică a dat avânt unor desvoltări intelectuale românești, care în timpul Fanarioților nu a fost stinsă ci numai înăbușită și care, aprinsă din nou la soarele renașterei minții românești în Ardeal, trebuia să se îmbine cu înrăurirea franceză pentru a readuce iarăș în onoare la români viața națională.

In relațiile economice am arătat cum pe deoparte apăsarea turcească, care se rezolvea în grele dări pe de-alta istovirea pământurilor domnești, împinseră pe boeri spre rotunjirea moșiilor lor pe seama părticelelor țăranilor liberi (moșneni sau răzeși) cari deveneau țărani supuși boerilor și mănăstirilor.

Din cauza interesului încasării contribuțiilor după sistemul cislă, se aduceau cu sila țăranii ce fugeau din un sat și așa se introduse șărbirea. Existând însă în țările române robia țiganilor, țăranii fură în curând amestecați cu e, așa că și țăranii ajung în adevărată robie.

Cu toate acestea situația lor economică nu era rea, căci el aveau mult pământ la îndemână pentru pășunarea vitelor lor cele numeroase. După deschiderea Mării Negre prin tratatul de la Adrionapol, 1819, boierii simțesc nevoia unei agriculturi mai intinse. El se folosiră de Regulamentul organic pentru a restrânge pământurile date țăranilor. Pentru a putea crește vitele țăranul era nevoit să la pământ în arendă de la stăpân, care i-i dădea scump și-i robea munca.

Legea din 1864 suprimând îndatorirea proprietarului de a da pământ însurăților, țăranii ajunseră prin înmulțirea poporației în nevoia de a lua de la proprietar și pământul de hrană pentru muncă, încât robirea brațelor lor deveni tot mai grea Așa i-au găsit timpurile în care trăim.

Relațiile țărilor române cu Turcia au fost închegate în următoarele idei obștești: la început lupta de împotrivire contra copleșirii otomane (Mircea, Vlad Tepe, Ștefan cel Mare); după căderea Românilor sub Turci, încercare de a se răscula (Ion cel Cumpărat, Mihai Viteazul); apoi vine ca un corolar al stăpânirii turcești, înrâurirea grecească, mai întâi întâmpină cu răscoale. Dar isvorul împotrivirii slăbește și protestarea din armată și violența devine numai intelectuală și literară (cronicarii epocei turcești).

Moartea poporului român se îndruma cu încetul, dacă ădi curent crescut, alături cu acel al căderii, acel al reînvierii, nu ar fi rechemat poporul la viață prin revoluția din 1821. De acolo înainte prin revoluțiile din 1848 și prin unire se îndrumă domnia cea însemnată a lui Cuza Vodă, care puse temelia regenerării românești.

Din aceste închegări de serii mari de fapte, are explică desvoltarea poporului român, este plină lucrarea în cursul celor 6 mari volume ce o cuprind.

Dar cele 6 volume din istoria românilor mai au o însușire, aceee de a fi pătrunse dela un capăt la celalt defocul ascuns al iubirii de țară și de neam, care străbate adesea cu scânteile sau flacările ei prin spuza gândurilor ei, poate mai mult chiar de cum o învoiește o tratare absolut științifică a istoriei. Pe atunci, cum am spus-o, nu cercetasem încă natura istoriei și nu formulasem principiul, după care va trebui tratată.

Și cu toate acestea m'am silit să nu ascund nicăeri adevărul, chiar atunci când el lovea în chipurile și ideile care au stat, ca rădicători ai vieței noastre naționale. Așa am susținut nu numai amestecul Dacilor, dar și cel al Slavilor în alcătuirea naționalității noastre, lucru ce mai înainte s'a înconjurat de scriitorii noștri: am expus urmările pierzătoare ale politicei interne a lui Mihai Viteazul asupra stării țăranilor, am coborît pe Vasile Lupu din nimbul de domnitor cu simțiminte românești, care din iubire de romanizare ar fi introdus limba română în biserică, arătându-l după isvoarele timpului ca un domn pe deplin grecizat care favoriza pe Greci în toate chipurile și care numai silit de împrejurări obștești lui măsura de schimbă limba slujbei bisericești.

Epoca fanarioată am arătat-o ca ceeace era într'adevăr, o continuare a unei stări anterioare de jaf și despoiare, către care se adaose și constiința unei apăsări străine pe un sentiment național redeșteptat.

Pe Tudor Vladimirescu l-am arătat iarăși, conform cu documentele, ca inițiatorul, nu al revoluției Românilor contra Grecilor, ci al unei revoluții sociale îndreptată contra tuturor boierilor, fără deosebire de Români și Greci, și că această mișcare din 1821, lua un caracter național numai prin amestecul boerilor în ea.

Așa am căutat pretutindeni a restabili adevărul întunecat de simțimânt, dar niciodată acum depășit măsura și nu m'am silit a face pe placul străinilor, coborînd toate figurile măreți ale trecutului nostru, numai cu pretextul de a face știință și nevoind ales să slujesc de autoritatea românească pentru imputările străinilor. Am căutat apoi ca cel dintâi, a da un loc însemnat desvoltării culturale și acelei a așezămintelor și a nu neca întreaga istorie numai în faptele politice.

Sunt cel dintâi care am cercetat în tot lungul istoriei Românilor desvoltarea boierimei, a producției și a bogăției țărilor, clasei țăranilor, așezămintele juridice și sociale ca bresle, modul ocârmuirii, starea financiară, moravurile și deprinderile, literatură lumească și bisericească, căutând totdeauna a forma o legătură... cu mersul obștesc la poporului.

A. D. Xenopol

cezi și italieni, învingători grecii pot sta de vorbă cu reprezentanții Aliaților și greutatea victoriilor obținute asupra Kemaliștilor nu puțin ar cântări în balanța politică Rămâne de văzut dacă desplomația franco-italiană va fi pusă în fața realității după evenimentele petrecute și împreună cu cea engleză care ele astă dată a văzut de la început limpede și în consecință a luat măsuri pentru ajutorarea militară a Greciei, să caute a rezolva cât mai repede problema orientală cu atât mai mult cu cât atâtea alte chestiune importante cer o rezolvare.

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul „INFRĂȚIREA"

✤ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" ✤

Specii și varietăți de inteligențe

De la Stuart Mill, fondatorul Etologiei psihologii francezi s'au ocupat cu descrierea și clasarea diferitelor tipuri de caractere. Până acum însă nici unul n'a determinat sistematic în ansamblul lor speciile și varietățile de inteligențe. D-l Mentré se încearcă a umplea acest gol într'o carte care poartă titlul de mai sus.

Cu toate că inteligența și caracterul indisolubil unite, constituesc personalitatea, trebuesc observate separat aceste două aspecte ale Ființei omenești. Caracterul se exprimă mai ales prin impulsiunile, dorințele și sentimentele cari formează partea a ce fectivă a naturei noastre. Acestea sunt moto ii determinanți ai voinței și faptelor. Inteligența luminează aceste forțe oarbe, dar nu le domină. Nu putem învinge o pasiune decât prin altă pasiune. Video meliora proboque, deteriora segnor. Acest aforism latin arată că, cu toate că am devenit mai luminați, oamenii nu sunt cu necesitate mai buni: represiuni grozave cu războiul pe care l'am suferit, se manifestă paralel cu progresul culturei, cu înaintarea progresivă a științelor. Inteligența nu influențează decât indirect asupra caracterului. In Discours sur Theophraste, La Bruyère deosebește știința morainrilor de știința care studiază diferența între spiritele oamenilor.

D-l Mentré vrea să vadă formându-se această știință a spiritelor sub numele de *Noologie*. Pentru aceasta aduce în lucrarea sa destul material.

*

Toți oamenii observă el au aceleași trăsături dar câtă varietate în fizionomiile lor.

Aceasta pentrucă viața, așa cum ne spune Bergson e una în varietatea ei, infinit diferita în unitatea ei. Același lucru cu caracterele și inteligențele.

Toți oamenii sunt dotați cu facultatea de a imagina, de a raționa, de a judeca, de a observa, dar în măsuri foarte inegale. Pe măsură ce inteligența se înalță și instrucțiunea îi deschide noui orizonturi, inegalitățile apar, deosebirile se înmulțesc. Dl Mentré neglieză formele inferioare, formele morbide ale inteligenții și nu tratează nici despre spiritele slabe, rutinare, proaste, incoherente, dezechilibrate. Nu studiază decât cele superioare.

Unele inteligențe sunt reci și lucide, reflectând lumea ca o oglindă pe care nu o tulbură nimic. Un Hume, un Gibbon, un Fontenelle, care niciodată în lunga lui viață nu s'a înfuriat, un Montesquien pe care un ceas de lectură îl consola de orice supărare, un Goethe liberal de pasiune îndată ce o transpunea versuri. Marii imaginativi Shakespeare, Carlyle creau sau recreau personagii mai vii decât viața însăși. Alții, îndreptați spre lumea externă, nu percep, decât forme, culori și contraste: Hugo, Goutier; pe când alții nu privesc decât în interiorul lor, scrutându-și sufletul ca Sully-Prudhomme, cântărețul melancolic al vieții interioare.

Ca și caracterul, inteligența se modifică cu vârsta. Tinerețli visătoare îi urmează bătrânețea întristată. Un poet era întrebat pentru ce nu îmi face versuri: „Pentrucă nu mai sunt îndrăgostit". Comparați la Renan ardoarea tinerească din Viitorul științei cu ironia batjocoritoare din Dialoguri filosofice.

Ca și caracterul inteligența e creditară. Renan în Amintirele sale atribuie contradicțiunile naturei sale conflictului în el însuși a strămoșilor săi bretoni și gasemi.

Chateaubriand scrie: „Nu s'a pomenit ființa care să fie ca mine tot odată chimerică și positivă, arzătoare și rece ca ghiața, androgyn plămădit din visurile diferite ale tatălui și mamei mele".

In contact cu inteligența contrarii, spiritul își descopere aptitudini noui. D-l Mentré citează exemplul ilustru al lui Pascal, una din cele mai minunate genii ale omenirei, tot odată savant, technician și poet. Până la 30 de ani, Pascal era un înflăcărat adept al științei. Intâlnirea și convorbirele sale cu cavalerul de Méré, cu ocazia călătoriei în Postru din 1652, iau revelat importanța sentimentului în ce privește spiritul.

Pascal învață de la acesta să deosebească spiritul de finețe de cel geometric, rațiunile inimei de rațiunea care judecă. Spiritele, cărturene la început, ies din teorii pentru a se dischide la privelistea naturii înverzite. Pirinei, Italia „care simte mai mult decât gândește", arzătoarea Algerie sunt revelația pentru Goethe, Taine, Renan, Louis Bertrand.

Inteligențele se atrag și se resping. Admirația, e un certificăt de asemănare. In alții te admiri totdeauna pe tine spune Helvetius. Din contra orice deosebire dă naștere la ură spune Stendhal.

„Unele mentalități, spune Paul Bourget, constituesc adevărate specii intelectuale care nu pot să dureze unele alături de altele. Urăști pe cineva toată viața fără să-l fi văzut".

Sau să ne gândim la aversiunea reciprocă dintre Voltaire și Ronsseau, la antipatia totală dintre Merimée și Chateaubriand, ca ura pe care George Sand o inspiră lui Baudelaire.

Spiritele se opun sau se grupează după tendințele lor. După ce a făcut toată viața atâtea monografii, după ce a disecat atâția autori, Sainte-Benve ajunge la concluzia că formele spiritului și ale opiniei sunt ale tuturor timpurilor și au fost reprezentate mai mult sau mai puțin

Cronica politică

Bilanțul activității guvernului. Acum, la închiderea parlamentului, guvernul a întocmit un bilanț al activității sale pe care a ținut să ni-l facă cunoscut prin manifeste și proclamații răspândite în întreaga țară. Și firește, bilanțul se presintă destul de încărcat, iar contabilii ingenioși ai guvernului au știut să aranjeze cifrele în așa chip în cât „profitul" pentru țară să pară incontestabil.

Dar bilanțul are un cusur: cuprinde lucruri care sânt bune, dar care nu se datoresc guvernului și uită să pomenească de toate acele fapte care sânt într'adevăr ale guvernului, dar care toate constituie o nenorocire pentru țară.

Căci reforma agrară, singurul lucru bun care are dreptul să facă parte din bilanț, nu este un rezultat al politicei partidului de la guvern, ci este continuarea unei mari opere democratice a cărei înfăptuire a fostă început de partidul național-liberal. Ce aparține guvernului în săvârșirea acestei reforme este numai spiritul reacționar care s'a vădit așa de înverșunat în chestia fixări prețului.

Dar în afară de reforma agrară, au fost atâtea alte probleme mari în resolvarea cărora guvernul a venit cu o politică **proprie** întocmind proiecte de legi dintre cari unele au și fost depuse în parlament.

Așa, de pildă, am avut problema reorganisărei căilor ferate și problema naționalizării industriilor în fața cărora guvernul s'a presentat cu o concepție politică proprie ajungând pe rând la cedarea la străini a atelierelor c. f. r., la concesia petrolului și a gazului metan și la acea scandaloasă afacere pusă la cale în dauna intereselor noastre naționale și care este Reșița.

Ori, despre toate aceste lucruri care ele, și nu chestia agrară, represintă politica guvernului, bilanțul nu pomenește un singur cuvânt.

Și ce se poate spune atunci despre un guvern care, trebuind să-și arate activitatea, e silit să-și ascundă politica pe care a făcut-o sau pe care a încercat s-o facă, pentru a se lăuda în fața țării numai cu reforma agrară care totuși nu-i aparține nici ca concepție și nici ca realisare?

Revista presei maghiare

Programul practic.

Ziarul „Nagyvárad" din Oradea Mare publică un articol semnat de d-l Elemér Gyárfás în care d-sa se ocupă de viitoarea activitate a Uniunii maghiare și se întreabă ce idei să predomineze munca practică a Uniunii maghiare și cari persoane să fie în fruntea ei, apoi răspunde:

„Fixarea directivei nu depinde de noi. Noi va trebui să avem o altă atitudine față de un guvern alimentat de idei imperialiste și iluzii soviniste precum alta va fi atitudinea noastră când prin cuvinte demagogice unificarea, socializarea sau o democrație falșă urmărește nimicirea instituțiunilor noastre. Prin urmare întrebarea nu poate fi că oare activitatea Uniunii să ia o direcție democratică, sau să fie conglomeratul ideilor conservative, ci cu ochii 'n patru, cu atenția încordată va trebui să privim fenomenul vieții zilnice, intențiile declarate și ascunse ale guvernelor și acomodându-ne acestora să alegem mijloacele cari ne vor apăra de atacuri și vor face ca interesele noastre să fie realizate. Prin urmare noi nu putem ști care din cele două direcții va servi mai mult interesele noastre."

In ce privește persoanele cari vor trebui să conducă destinele Uniunii maghiare, scrie următoarele:

„Uniunea are nevoe de 10—20 senatori și 40—50 deputați, dintre cari fiecare va trebui să fi specialist rutinat în vreuna din ramurile vieții de stat. El vor trebui să studieze minuțios orice proect de lege, să arate greșelile lui și mijloacele de sanare. Uniunea are nevoe de publiciști cari să îndrume maghiarii din România și de alți publiciști cari să facă ca tendințele maghiarilor să fie înțelese de opinia publică românească, de străinătate și de celelalte minorități din România. Ea are nevoe de artistocrații, cari prin rutina lor câștigată în saloanele Burgului din Viena, să câștige simpatie pentru Maghiari și în Sinaia, precum ea are nevoe și democrați convinși cari să câștige ajutorul partidelor democratice radicale pentru realizarea libertăților noastre. Ea are nevoe de capacități financiare cari prin puterea banului să-se încorporeze în viața economică internațională și a României, și are nevoe și de socialiști cari să apare și să scoată în evidență interesele și drepturile muncitorimii maghiare."

Școalele confesionale maghiare

In urma noului program stabilit de confesiunile maghiare pentru școalele maghiare confesionale secundare, asociația profesorilor a ajuns în conflict cu conducătorii confesiunilor din cauza programului care are mai mult tendințe reale și fiind nemulțumiți cu sistemul de salarizare stabilit de noua reformă.

In interviewul acordat de d-l Carol Nagy episcop reformat, ziarului „Ellenzék", d-sa declară următoarele:

„Școalele confesionale maghiare nu primesc nici un ajutor de stat și după cât știu nici școalele confesionale secundare românești nu primesc nici un ajutor. In urma acestui fapt confesiunile nu sunt în situația să garanteze salarul definitiv și e necesară jertfa părinți or ca profesorii să nu sufere mizerii.

In ce privește reforma învățământului ea e impusă de noua situație. Cu toată autonomia minorităților nu putem opera ca fii noștrii cu pregătiri clasice să ajungă ușor în funcțiuni de stat de aceea nu avem nevoe de „ateineri", ci în primul rând de industriași, comercianți muncitori și agricultori iscusiți și inteligenți. In pregătirile noastre superioare va trebui să îmbrățișăm deasemeni numai carierele reale. In viitor nu mai putem fi o națiune de juriști.

Noi a trebuit ca să introducem reforma școlară ca să nu se poată întâmpla ca în viitor școalele noastre să nu mai fie cercetate".

Din cele declarate și din tendințele urmărite de noua reformă școlară se poate vedea că Maghiarii noștrii caută toate căile pentru pregătirea elementelor lor pe terenul economic. Noua reformă școlară este semnalul luptei economice ce Maghiarii intenționează s'o ducă în viitor față de elementul românesc predominator.

De ce a căzut bolșevismul

Ziarul „L'Independence Roumaine" într'un articol cu titlul „Prăbușirea" (La Débâcle) arată cari sunt cauzele cari au determinat falimentul regimului sovietic.

„Știrile cari vin din Rusia sunt rele. Seceta a nimicit recolta, foametea gonește din case milioane de țărani, holera și-a făcut apariția, și toate aceste flagele unite, într'o țară în care dezorganizarea este completă, amenință să stârnească una din cele mai tragice catastrofe pe care o cunoaște omenirea. E prăbușirea.

E o greșeală a crede că poți trăea nepedepsit alianțele tale, că în politică violenia și teoria scapă pe cine poate, ajung pentru a obține concesiuni dela dușman și foloase dela prietinul de eri, — că amenințările și corupția trebuesc înălțate ca mijloace de acțiune pentru a face presiuni asupra vecinilor, — că șantajul și represaliile sunt suficiente pentru a teroriza sau pentru a împinge la putere pe aceia a căror mârșăvie nu-și putea închipui refacerea Europei după truda războiului.

E o greșală a crede că în societatea națiunilor libere, organizate după experiența atâtor generații, — și ale căror interese mutuale rămân totuși indisolubile, — o țară mare putea rămâne izolată, ferecată în granițele sale și să ofere locuitorilor săi idealul unui post zilnic și ai unei vieți negative.

E o greșală a nu ține socoteală de legile economice internaționale, a fi neglet principiul: că interesul singur împinge egoismul omului să lupte, să învingă, să realizeze lucruri mari, e o greșală a fi uitat că o întoarcere la vremile primitive era un nonsens și o copilărie, atunci, când de jur împrejur, schimburile și munca se măsoară cu prețul aurului, argintului sau a hârtiei monede.

E o greșală de a fi voit să nivelezi individualitățile și personalitățile în cadrul rigid și șters al comunismului, de a fi asimilat omul cu o cifră pentru a'l conduce ca pe o vită de muncă, atunci când natura ne dă la fiecare pas o pildă de inegalitate; e o greșală de a fi întemeiat forța pe o adunătură de mercenari, atunci când singure armatele naționale, însuflețite de cel mai curat spirit de sacrificiu, sunt în stare să învingă, să organizeze și să pacifice.

E o greșală de a fi persecutat pe intelectuali și pe savanți de lecaz, din gelozie, din teama de critică și de cenzură de a fi socotit că un popor se poate conduce fără elită, că ignoranța și mediocritatea vor face să rămână mulțimile sub stăpânirea câtorva juisori și că nevoia de perfecțiune a omului este un mirai.

Când faci bilanțul sângelui vărsat și întregei suferințe stârnite de stăpânii de azi ai Rusiei, rămâi uimit că se mai găsesc sofiști cari preamăresc însușirile unui Lenin și ale unui Trotzki.

Bolșevicii se vor prăbuși singuri prin incapacitatea lor meschină și trufașă, scăldați în sângele pe care îl vărsase, căci, contar giganților cari luptară odinioară pentru libertate, ei nu știură să-și facă iertată teroarea prin dragostea lor pentru emanciparea omului, prin noblețea și măreția concepțiilor lor.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

---

de câțiva, că aceste familii veritabile și naturale nu sunt așa de numeroase că va veni o zi când aceste mari familii de spirit vor fi determinate, clasate în genuri și în sub genuri, așa cum procedează naturaliștii în botanică și zoologie. Sainte-Beuve se mărginește a nota asemănările și deosebirile și a indica metoda de clasificație a mentalităților care consista în a descoperi ceea ce Pascal numește facultățile principale care regulează funcționarea celorialte i'ar Taine facultate principală.

* * *

In fiecare din noi se află afacă de dominantele afective (sensualitate, lăcomie mândrie, vanitate, ambiție, egoism și altruism, bunăvoință, invidie, generozitate, avanție, patima jocului, ironie, neîncredere, ipocrizie, sinceritate și într'un grad mai superior entuziasm pentru artă, dragoste de adevăr, pasiunea carității) și dominantele intelectuale pentru care dl Mentre ne expune clasificațiunile antenoare: abstracții și imaginativii, spiritele logice și spiritele false, clasicii cu reacțiune lentă și romanticii cu reacțiune rapidă, monotipii și politipii, obiectivii și subiectivii, constienții și inconștienții.

D-nii de Lannay, Honssoy citați de dl Mentré, observă că hipotezele științifice dipund într'o oarecare măsură de tendința spiritului acelora care le formulează: unii sunt porniți să conceapă în epocele naturii revoluții catastrofice, alții evoluție lentă. Aceștia sunt impresionați de partea stabilă a fenomenelor, ceilalți de partea schimbătoare.

E vorba de inventii? Tipul lucid se opune tipului inconștient. Kepler, fondatorul astronomiei moderne, descopere legile sale la 8 Martie 1618 și le demonstrează abia la 16 Mai.

Henri Poincaré percepe soluția unei problema prin iluminațiie subită. Inspirația însă rezultă dintr'o lungă meditație de care nu ești conștient. In arta militară același contrast între raționaliști și intuitivi, între Turenne și Condé. Comparați revelația fulgurantă a Sfântului Pavel cu dureroasa ascensiune a lui Newmann.

Varietatea sistemelor filosofice provine din diversitatea spiri elor. A ceti istoria filosofiei, după d-l Mentré, înseamnă a foileta un album cu fotografii. Oricât de nuanțate sunt fotografiile filosofii se pot reduce la câteva tipuri generale. Idealiștii și frații lor misticii caută înapoia vălului fenomenelor o lume misterioasă pe care o construesc după dorințele lor.

Realiștii se mărginesc a cerceta natura și a se supune legilor ei.

Spiritul filosofic e uneori susceptibil de-a îmbrăca o formă morbidă. „Mulți scrupuloși, remarcă doctorul Pierre Janet, devin grozavi metafizici. Mă întreb cu tristeță dacă filosofia nu e o boală a spiritului uman.

Scriitorii se împart în constructori de teorii (intelectuali) și în observatori de fapte. Romancierii imaginează aventuri, evocă personagii sau descriu emoțiuni; dar moda și imitația mai mult decât originalitatea determină adesea felul lor de a scrie.

Tipul verbal „oratorul" joacă, din nefericire, în democrațiile noastre primul rol în paguba practicianului, omului superior și acelui competent.

* * *

Calitatea proprie a inteligențelor și caracterelor se traduce mai mult sau mai puțin în structura și modurile de expresie a corpului și feței.

La Bruyére, Saint-Simon Balzac nu uită niciodată să descrie înfățișarea eroilor lor. Nu s'a căutat a se scoate indicii precise în privința inteligenții și direcțiunilor ei, din forma și volumul craniului, din deschiderea unghiului facial, din gesturi, din privire, din coloarea părului? Nu s'a căutat expresia gândirii în frunte, a sentimentului în ochi și urechi, a voinței în bărbia protuberantă? Nu s'au clasat mâinile în șase categorii psichologice? Și câți grafologi nu se năcăjesc a arăta firea persoanei ei numai descifrându-i scrisul!

* * *

D-l Mentré la sfârșitul cărței sale expune într'un tablou sinoptic, tipurile mologice fundamentale distribuind grupurile de inteligențe în practice, contemplative și meditative și subdivizându-le în alte varietăți de specii, de hibrizi, de tipari derivate, de tipuri deviate.

Astfel înțeleasă psichologia poate fi pusă în rândul științelor pure?

„Această știință a spiritelor, spune Sainte-Beuve, va fi totdeauna așa de delicată și așa de mobilă încât nu va exista decât pentru aceia care au vocațiunea naturală și talentul de a observa. Va fi mai mult o artă care va cere un artist dibaciu, după cum și medicina cere tactul medical de la acei care o practica."

Această artă psichologică e de altfel susceptibilă de aplicațiuni tot așa de utile ca și medicina. Fie că-i vorba de educație sau de instrucțiune, psichologia e fundamentul pedagogiei.]

Ea permite orientarea tinerilor către disciplinile care convin capacităților lor înnăscute.

Alt folos pe care-l putem trage din această lucrare este o lecție de toleranță în materie de păreri, fără a cădea totuși în scepticism și diletantism.

Dacă ținem la ideile noastre, dacă căutăm să le facem să triumfe, să nu ne mirăm dacă nu se impun și altora cu aceiași evidență. Să nu uităm că suntem ființe mobile și că judecăm ființe mobile.

INFORMAȚII

Comerciale

D-l Căciulă, prim secretar a camerei de comerț din Cluj, a plecat la București pentru a aranja unele chestiuni referitoare la înființarea bursei din Cluj și în legătură cu viitorul târg de mostre din București.

■

Comercianții de lemne din Bihor în urma ordinului de secvestrare a traverselor sunt puși în situația cea mai penibilă Aceștia au înaintat un memoriu la București în care se arată urmările dezastroase ale acestei măsuri.

■

Agricole

Recolta de grâne din jud. Bihor este una din cele mai bune Secerișul s'a terinat și a început treeratul.

■

Industriale

Industriașii din Cluj intenționează să țină o serie de congrese în orașul nostru în vederea cărora s'au făcut invitați de participare a aproape tuturor industriașilor din provincie.

Primul congres va fi acel al măcelarilor care intenționează să discute chestiunea prețurilor maximale și să redacteze un memoriu de protestare. Al 2-lea congres cari va avea loc în ziua de 12 August va fi acel al pantofarilor care, vor cere reînființarea breslelor. In fine cel de al treilea congres va fi acel al zidarilor a cărui dată n'a fost fixată încă.

■

Invățătorești

Ministerul instrucțiunei publice a luat o serie de măsuri pentru a opri plecarea învățătorilor dela sate la oraș unde intră în alte servicii de stat mai rentabile. In acela; timp suntem informați că se vor lua alte măsuri prin care învățătorii veniți deja la oraș vor fi forțați să se reintoarcă la posturile lor.

■

Administrative

Vizita pe care era s'o facă D-l Ministru Grozea în orașele Oradia mare și Timișoara, în zilele de 20—31 Iulie a fost amânate pentru luna August.

■

Locale

Zilele acestea va lua ființă în orașul nostru „biroul chiriilor care va avea însărcinarea de a stabili chiriile pentru orice imobil.

■

Serbări

Eri Duminecă, a avut loc la băile Cojocna o frumoasă serbare dată de cohorta de cercetași din Cluj. Această serbare a avut un meritat succes.

■

Diverse

Aflăm că personalul biroului de pașapoarte de pe lângă prefectura din Timișoara a fost destituit și dat judecății pentru nenumărate abusuri ce le-a săvârșit.

■

Marți, 19 corent, s'a săvârșit la Sofia un atentat cu bombă, pe o stradă în apropierea legațiunii române.

Au fost 2 morți și numeroși răniți.

Se crede că atentatul a fost comis de bolșevicii ruși, cari au organizația lor în Bulgaria.

Diverse

In ziua de 24 August va avea loc la Lugoj congresul proprietarilor de cinematograf în vederea înființărei unei societăți a cinematografiștilor.

■

Zilele aceste se va începe și în orașul nostru aplicarea legei relative la cerșetori, după care toți aceștia vor fi strânși de pe străzi, supuși unei vizite medicale și clasați în două categorii: cei cu adevărat incapabili de a munci vor fi internați în aziluri, iar ceilalți cerșetori exreci vor fi puși în niște lagăre și ținuți o lună de zile. In timpul acestei luni vor fi întrebuințați la curățirea străzilor orașui.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stăpâni stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Concurs.

Administrația Clinicelor Universitare din Cluj publică concurs pentru lucrările de reparare la toate edificiile al Clinicei Psychiatrice și Neurologice.

Ofertele închise și sigilate sunt de înaintat la subscrisul administrator până la 9 August 1921. Tot acolo se pot primi și planurile de reparare.

Ofertele se vor deschide la 9 August 1921, ora 10 a. m. în biroul Clinicei Psychiatrice str. Babeș, (fosta Trefort).

Cluj, la 22 Iulie 1921.

Ioan Crisan,
administrator.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY ȘI RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Înființarea Ministerului Agriculturii

Monitorul Oficial de Joi publică textul legei prin care se înființează pe ziua de 1 August 1921 un minister al agriculturii. Scopul acestui minister este organizarea, conducerea și îndrumarea agriculturii, pregătirea și aplicarea legilor și regulamentelor referitoare la agricultură, la reforma agrară și la atribuțiunile Casei centrale a Cooperației și împroprietăririi sătenilor, Casei noastre din Basarabia și Banca regională din Cernăuți, precum și oricăror alte legi și regulamente ca i li vor fi date în atribuțiuni.

Sub autoritatea și conducerea ministerului agriculturii trec următoarele servicii:

Direcțiunea agriculturi, care astăzi depinde de ministerul agriculturii și domeniilor; Casa centrală a Cooperației și împroprietăririi sătenilor; Comitetul agrar cu toate serviciile care depind de el; Casa-Noastră din Basarabia și Banca regională din Cernăuți; Serviciul statisticei agricole, care astăzi depinde de ministerul industriei și comerțului, împreună cu biblioteca care a aparținut ministerului de agricultură și domenii și care a fost trecută la ministerul industriei și comerțului.

Toate instituțiunile agricole precum și cele cari au în atribuțiunea lor aplicarea reformelor agrar din ținuturile alipite.

Institutul meteorologic.

Până la trecerea legii de organizare, noul minister al agriculturii este investit cu toate prerogativele prevăzute pentru ministerul agriculturii și domeniilor și Comitetul agrar în legile privitoare la organele cari trec sub autoritatea și conducerea sa.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni:
Milioane în Geamantan
Partea II.
Miercuri:
Milioane în Geamantan
Partea III.
Vineri:
Milioane în Geamantan
Partea IV.
Duminecă:
Jurământ de răsbunare.

CINEMA URANIA;

Luni:
Favorita.
Miercuri:
O noapte de amor.
Sâmbătă:
Palatul de diamant.

Cinema din T.-Magular:

SZINKÔR

Luni:
XA-XA Partea I.
Marți:
XA-XA Partea II.
Miercuri:
XA-XA Partea III.
Sâmbătă:
Iubire până la moarte.

Cetiți
„Infrățirea"

Recoltele

In Europa Centrală

In Germania recolta este în parte bună și în parte mijlocie, afară de grâu, care e sub mijlociu.

In Austria recolta este bună. Mulțumită căldurilor din ultimul timp bucatee s'au copt bine și au putut fi strânse cu ușurință.

In Ungaria recolta este calitativ și cantitativ foarte satisfăcătoare. Producția e evaluată astfel în quintale: grâul 11,6 milioane; secara 4,9 milioane; orzul 4,4 milioane; ovăzul 2,8 mil. Porumbul, cartofii și sfecla promit rezultate bune.

In România

Grâul. — Seceratul grâului, care în anul acesta a început la vreme, a fost terminat aproape peste tot, afară de unele locuri în cari acuma este în toi, din cauza ploilor căzute în săptămâna trecută, și cari au găsit parte din recolta secerată pe câmp, necauzând însă pagube mari.

In general, recolta grâului se prezintă foarte frumoasă și pe lângă satisfacerea nevoilor interne vom avea mari cantități disponibile pentru export.

Porumbul. — Porumburile se prezintă foarte bine peste tot, în unele regiuni vegetația este atât de mare și de frumoasă cum nu s'a mai văzut de mai mulți ani, atingând câte odată până la doi metri și jumătate înălțime.

A început să iasă mătasea și spicul care promite a fi foarte frums, recolta fiind din cele mai bogate.

Orzurile. — Orzul și ovăzul se prezintă de asemenea foarte bine, afară de unele regiuni în cari a bântuit seceta și unde ploile căzute în ultimul timp nu a putut să le mai îndrepte în deajuns. In unele locuri a și început treeratul orzului de toamnă.

Leguminoasele sunt frumoase și se așteaptă și dela ele o recoltă care să mulțumească toate așteptările.

■

Situația agricolă în județele Chișinău, Orhei, Tighina, Soroca, Bălți, după informațiuni primite de noi până la 13 Iulie e următoarea:

Grâul, orzul și ovăzul bine. In unele părți însă paiul fiind prea desvoltat, a căzut din cauza ploilor din săptămâna trecută.

Porumbul în urma ploilor din ultimele zile se prezintă foarte bine. Prășitul al doilea în mai toate locurile s'a terminat.

Zarzavaturile sunt bine, afară de unele locuri pe vale unde au fost inundate și acoperite cu nămol.

Cartofii sunt bine.

Fânul e de bună calitate.

Recolta fânaților pe vale nestrânsă și necosită a fost în mare parte inundată.

Dela 10 Iulie s'a început secerarea orzului.

Prețul grâului nou

Printr'un jurnal al consiliului de miniștrii s'a hotărât ca recolta nouă de grâu să fie cumpărată de delegații cooperativelor săești pentru consumul intern.

Prețul grâului a fost fixat la 17.000 lei vagonul loco, iar la șlep 17.500 lei.

Cei ce nu se vor conforma li se va rechiziționa grâul pe 12.000 lei.

■

In Dobrogea din cauza secetei, situația agricală nu este așa de bună ca în restul țărei cu excepția județelor Caliacra unde avem o recoltă foarte bună.

In anumite regiuni din cauza ploilor au fost inundații cari au adus mari stricăciuni.

Localitatea care a suferit mai mult de grindină a fost județul Ialomița, unde s'au păgubit 4980 hectare cu grâu, orz, ovăz fasole si porumb Comunele cari au suferit mai mult în Ialomița sunt: Lapșani, Independența, Ulmu, Găunoși, Rosetti.

Semănăturile de primăvară și toamnă sunt bune.

Viile se prezintă foarte bine — s'a terminat aproape stropitul al doilea. In unele locuri a căzut puțină mană.

Notițe bibliografice

A apărut revista „Viața Românească" No, 7 din Iulie 1921, revistă literară și științifică, cu următorul sumar:

Mihai D. Raica, Emile Durkheim; Ioan Marin Sadoveanu, Vară, Noapte clară; N. Batzaria, Cocoșul lui Iusuf Aga: C. Krupenski, Anglia și Germania înainte de 1914 (Părerile unui om de stat englez); N. Davidescu, Ne me perdus Ilia die; Dr. Ștefănescu-Galați, Zile negre: D. Nanu, Munții (De Albert Samain); Octav Botez, Un roman al Ardealului (L. Rebreanu: „Ion"): Semen Iușchevici; Leon Drei (continuare: Demostene Botez, Cuvinte moarte; Anton Gherman, Din registrul ideilor gingașe (Feminism); F. Aderca, Cronica literară (Câteva trăsături ale literaturei antirăsboinice); Eugen Filotti, Cronica externă; Pr. C. Dron, Cronica economică (Situația actuală a cooperației în România întregită): G. Topîrceanu, Cronica veselă (Chestiuni la ordinea zilei): N. N. Rău tu Botoșanii.

Recenzii, revista revistelor, etc.

Târgul de mostre
Cluj, Str. Cogălniceanu (fost Farkas) 16.
Reclama 791
895
Deschis dela 8½ a. m. la 1 p. m. și de la 3 până la 8 seara. Dela orele 7 seara va cânta musica și vor avea loc petreceri în curțile târgului. Restaurantul și berăriile sunt în permanență deschise.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela cor. esp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

Situația politică este aceiași. Cu toate așteptările opiniei publice criza s'a amânat până la toamnă când va isbucni din nou.

Cauzele amânării soluției nu se cunosc. Pe timpul vacanței, toate grupările politice din opoziție se vor ocupa cu organizarea maselor luptând împotriva guvernului.

■

Urmează tratative între țărăniști și averescani. Țărăniștii cer patru portofolii, între cari agricultura pentru d-l Mihalache și internele, pentru drul Lupu, scoaterea din guvern a d-lui Argetoianu, dizolvarea Parlamentului și aplicarea răspunderilor.

■

Le Temps arată că Polonia a căpătat 60.000 m. p. la Brăila pentru stabilirea unui port liber. D-nul Tache Ionescu a redus deci Romînia la rangul de țară învinsă primind stăpânirea străină ca Dantzig și Hambourg.

■

Turcii au fost bătuți complet de Greci în Asia-Mică. Frontul a fost tăiat, armata Kemalistă risipită nu se mai poate concentra.

■

Starea Rusiei e desperată. Căderea lui Lenin e apropiată. Se semnalează revolta generală a Cazacilor din Kuban,

De asemenea revoltă în Samara și Saratov, unde antibolșevicii au repurtat succese noui. Foametea se întinde mereu. Țăranii înfămânziți atacă orașele luptând cu trupele bolșevice. Holera face mari ravagii în regiunile Volgei și Donului, mortalitatea fiind enormă. Revolta a izbucnit și la Astrakhan, ceia ce a determinat pe bolșevici să mobilizeze întreaga armată roșie.

„Fondul Gheorghe Lazăr"

No. 71—1921. 922

CONCURS

pentru primirea studenților universitari și ai altor școli superioare, în institutul,

„Casa Învățătorilor"

din Cluj, pe anul școlar 1921—22.

Comitetul „Fondului Gheorge Lazăr", în baza §-lui 25 din Statute, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea a 25 locuri de bursieri, 50 locuri de semibursieri și 60 locuri de solvenți în institutul „Casa Învățătorilor" din Cluj.

Doritorii de a obține aceste locuri, își vor înainta petiții însoțite de următoarele acte:

1. Extractul de naștere;
2. Certificatul de bacalaureat, eventual indexul de student, în original sau copie autentificată judecătorește.
3. Certificat de bună purtare.
4. Certificat din partea primăriei, prin care să se constate averea actuală, mobilă și imobilă, precum și numărul membrilor familiei, iar orfanii, pe lângă acestea, vor mai alătura și extractul de moarte al tatălui, precum și o copie după carnetul de pensie.
5. Certificat medical, eliberat de un medic legist.
6. Declarațiune din partea petiționarului, în care să se evidențieze de ce ajutoare mai beneficiază.

Tinerii primiți în institut, vor beneficia de: locuință, masă (de jun, amiază și cină), luminat, încălzit și serviciu.

Taxele de întreținere pentru un solvent se stabilesc în sumă de 400 lei, iar semisolvenților în 200 lei.

Aceste taxe se vor plăti la fiecare zi întâi a lunei. Nerespectarea acestei dispoziții, ridică dreptul de a mai locui chiar în institut.

Studenții primiți în institut, sunt obligați a-și face studiile în mod serios, a-și trece examenele regulat și a se conforma întru toate Regulamentului intern al institutului. Orice abatere dela acestea, atrage după sine excluderea din institut.

La intrare în institut fiecare student,

a) va dovedi înscrierea la cursuri;

b) va plăti taxa de 100 Lei, pentru uzaj și stricăciuni, care sumă nu se restitue.

c) va aduce cu sine rufăria necesară. Hainele de pat se dau dela institut.

Petițiile timbrate, însoțite de toate actele cerute se vor primi până în ziua de 25 August 1921, pe adresa: „Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr, Cluj Casa Învățătorilor". Orice petiție sosită după această dată, ori lipsită de actele cerute, nu se ia în considerare.

Se observă, că acei studenți, a căror părinți nu sunt membri de drept ai „Fondului Gheorghe Lazăr", nu pot fi primiți în institut.

Cluj, la 23 Iulie 1921.

Dr. GHEORGHE VILT m. p. președinte. — I. ANGHELIU m. p. secretar.

Complotul împotriva Familiei Regale

Universul dă următoarele senzaționale amănunte cu privire la un complot pus la cale de teroriști împotriva Suveranilor noștrii:

Acțiunea teroriștilor în lumea întreagă se manifestă cu destulă intensitate. Am văzut cum la intervale destul de scurte, în diferite state se pun la cale comploturi din cele mai sângeroase.

In u timul timp, atentatul dela Sofia și acum în urmă cele din Serbia, contra regentului și a ministrului de interne, arată că teroriștii lucrează continuu și că măsurile legale luate până acum, nu sunt în măsură de a'i împiedeca dela urzelile lor odioase.

La noi acțiunea lor se părea că se potolise.

Zilele acestea însă s'a descoperit un vast complot care avea de scop să atenteze la viața familiei noastre regale în momentul când trenul regal, trebuia să treacă pe linia Arad, pe care complotiștii o minaseră.

O parte din complotiști au fost arestați.

Pentru moment, ca să nu împiedicăm măsurile luate de autorități în urmărirea celorlalți, complotiști, nu putem da mai multe amănunte. Vom reveni, când instrucția va fi în posesia tuturor dovezilor.

DACĂ VENIȚI LA BUCUREȘTI

vizitați Restaurantul:

„AMICIȚIA"

lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")

unde veți găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" și vinuri fine ardelene și din vechiul Regat. ○○○ ○○○ Grătar național!

897

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str.-Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Kattnka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Sts. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Oyalay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii.

Administrația ziarului „INFRĂȚIREA"

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Mari manevre militare în Rusia

După o telegramă a ziarului „Exchange Telegraph" din Reval se anunță în mod oficial, din Moscova, că guvernul sovietelor pregătește mari manevre militare în Rusia, în primele zile ale lunei August și că Trotzki, Lenin și alți comisari ai poporului vor lua parte la ele.

Albania se declară republică

Ziarul „Pravda" din Belgrad anunță că sa proclamat ca republică ținutul unde locuesc. Miriditii albanezi, cub președenția lui Marnu Djui, nepotul prințuri Bidboda, asasinat acum 2 ani. Șefii de triburi au semnat o proclamație că vor intra în luptă contra Semiunei.

Guvernul din Tirana a trimes trupe contra Miriditilor.

Rusia a pierdut 12 milioane de oameni

După ziarul „Pravda", Rusia a pierdut din cauza războiului și bolșevismului dela 1914 până azi 12 milioane locuitori.

Moscova, care avea 2 mil. jumătate în 1914, are azi numai 1 milioane.

Lupta între fasciști și comuniști italieni — 25 morți mulți răniți.

La Sarzara au fost noui ciocniri între fasciști și comuniști.

Ziarele reconstituind evenimentele din Sarzara atribuie că tragicul episod de eri este consecința faptului ca de mai multă vreme comuniștii din Lunigiana au vrut să încerce o manifestațiune anti-fascistă revoluționară

Fasciștii s'au adunat spre a face o manifestație la Sarzara contra mișcării semnalate.

Când aproape 700 de fasciști după un marș lung au ajuns lângă Sarzara, au găsit carabinieri, cari aveau ordin să-i împiedece de a intra în Sarzara.

Isbucnind conflictul, fasciștii s'au risipit în sate, unde fură atacați de comuniști.

După știri neoficiale, sunt 26 de morți și mai mulți răniți.

Foametea din Rusia și Ucraina — Rusia solicită ajutoare germanilor

Scriitorul rus Maxim Gorki va sosi în curând la Berlin spre a trata cu guvernul german, asupra posibilității unui ajutor german pentru Rusia sovietică.

In urma radiogramei adresată de Maxim Gorki scriitorului Gerhardt Hauptmann, guvernul german s'a arătat gata să răspundă cererii de ajutor.

Ajutorul va fi dat mai întâi prin Crucea Roșie germană, apoi prin trimiterea medicamentelor sub conducerea unei comisiuni de ajutor.

Căldura în Franța, Anglia și America.

O văpae de căldură excepțională s'a încins în Franța și creste pagubele produse de seceta extremă. Toate recoltele — spun ziarele streine — sunt compromise. Agricultorii așteaptă ploaia salvatoare, care întârzie să vie.

In câteva zile produsele agricole s'au scumpit foarte mult. In multe regiuni a început să lipsească chiar și apa de băut O meserie și un comerț nou a început să răsară prin diferite localități: cărătorii de oui, care-și vând scump proviziile lor.

La Paris, termometrul s'a urcat la 34 grade.

Se poate zice că seceta actuală este foarte precedent, cel puțin pentru o perioadă de timp de 50 de ani încoace, urmată de o căldură cum de mult nu s'a mai pomenit.

Nu s'a văzut — zice corespondentul din Paris al ziarului „Corriere della Sera" — o secetă începută din toamnă, continuată în cursul verii. Calomitatea e mare, fiindcă în iarna trecută n'a fost zăpadă. De aceea bazinurile riurilor și isvoarelor au secat anul acesta.

In Anglia se pare că acelaș fenomen bântue localitățile.

Termometrul la Londra și în alte părți ale insulei britanice s'a urcat la 32 grade centigrade și 3 sferturi, temperatură care nu s'a mai înregistrat de 40 de ani încoace.

In Statele-Unite, văpaia căldurii e și mai cumplită. Se anunță că sunt 47 morți de insolație. Spitalele sunt pline de bolnavi doborâți de căldură.

Petliura organizează o armată în Polonia — El vrea să năvălească în Ukraina

D-l Marcotun, președintele comitetului ukrainian național, a adresat o notă puterilor Înțelegerii și guvernului polonez, prin care protestează împotriva preparativelor militare ce le fac pe teritoriul Poloniei separatiștii ukrainieni în scopul unei noui intervenții armate în Ukraina. Extragem din această notă următoarele părți:

„Există la Taraow, în Polonia, o organizație de emigrați ukrainieni, prezidată de aventurierul Petliura, care s'a intitulat „șeful guvernului Ukrainei" și care procedează la formațiunea detașamentelor de refugiați ukrainieni spre a opera o invazie în Ukraina la începutul toamnei acestui an.

Foamea și represaliile exercitate de organizația lui Petliura, care găsește pe teritoriul polonez oarecari subsidii (15 milioane mărci poloneze aproximativ), reține pe refugiații ukrainieni în rândurile armatei petliuriste, dar fără îndoială că cea mai mare parte dintre combatanți se vor împrăștia imediat, dela intrarea lor în Ukraina, iar resturile lor vor fi gonite de țăranii ukrainieni, cari luptă pentru libertate tot așa de bine ca și împotriva bolșevicilor.

Detașamentele petliuriste sunt situate pe teritoriul polonez în modul următor: 3500 oameni la Alexandrowo, 2000 la Petrokow, 2000 la Kalici, 8001a Wadovitzy, 3000 la Lanzut, 3000 la Pikulici, iar statul major al armatei este instalat la Czenstochowo. Numai ofițerii sunt armați; armele soldaților sunt în depozite și acestea li se predau când se organizează exerciții, defilări etc. De altfel. Petliura a rugat guvernul polonez să ordone organizarea forțată a trupelor cazăcești pe teritoriile ukrainene devenite poloneze după clauzele tratatului dela Riga, — în alți termeni să ordone mobilizarea țăranilor în detașamentele sale".

In concluzie, nota semnată de Markotun cere lichidarea definitivă a acestor formațiuni militare

Despăgubirile de răsboi — Pretențiile Serbiei

„Pravda" din Belgrad scrie că delegații Serbiei tratează cu Loucheur și Lloyd George, pentru a obține ca înzemnitatea de răsboi a Jugoslaviei să fie menținută la cota de 6 la sută și să nu fie redusă la 3 jum. la sută, cum s'a hotărât în urmă.

Cetiți „Infrățirea"

Organizarea serviciului Telegrafo-postal

Toată umea este nemulțumită cu mersul de azi al serviciului telegrafo-postal, toată lumea protestează, mai presus de toate personalul, fără să examineze motivele stării decăzute în care ne găstim.

Publicul nu știe că în prima linie corpul adevăraților funcționari este nemulțumit de actualele referințe și chiar din motivul acesta ne-ar plăcea nouă că și noi să contribuim la desbaterea publică ce s-a deschis și în coloanele ziarului Infrățirea în aprecierea poștei telegrafului și telefonului de azi.

Și din acest motiv să-mi dați voe să fac și eu ca un vechi funcționar telegrafo-postal diagnoza boalei ce ne mistue serviciul. Motivele de cadentei acestui serviciu se pot grupa în modul următor:

1) Incapacitatea Direcțiunei Generale de a organza și administra.

2) Starea decăzuta a instalațiunelor tecnice, lipsa de rețele noi, lipsa generală a materialului de construcție și calitatea neancelui întrebuințat.

3) Lipsa funcționariilor bine pregătiți și preterarea bunilor funcționari pe care îi avem.

4) Nemulțumirea generală a funcționariilor pentru salarizarea lor.

5) Impacienta nervoasă a publicului.

Pentru ameliorarea organizațiunei și administrației serviciului telegrafo-postal este neapărată nevoe de o de centralizare a acestuia cu menținerea Direcțiunelor Regionale de acum, cu instituirea acelora în vechiul regat și organizarea grabnică a unui secretariat general pe lângă ministeriul comunihcațiilor în frunte cu un adevărat specialist în administrația serviciuli telegrafo-postal care ar avea menirea de a organiza unitar pe teritorul turturor regiunelor, a veghea asupra serviciului, a reforma după cum cere timpul.

In acest secretariat general ar trebui să fie reprezentate prin cei mai distinși funcționari ai nostri toate provinciea României în măsura proporțională pentru a putea garanta coținuitatea serviciuului și unificarea cea mai practică.

Tot la acest secretariat general ar trebui sc se institue un inspectorat general al technicei postale în frunte cu un inginer specialist care ar avea chemarea de a supraveghea și a conduce în mod unitar prin inspectoartele regionale toate lucrarile technice din țara. Inspectoratul general ar avea autorința de a se îngriji de dezvoltarea instalațiunelor technice, de aprovizionarea lor cu materialul necesar și de calitatea bune a acestui material pentrucă instalațiunele technice sunt absolut uzate și necesita reparațiuni radicale și grabnice și deoarece centrul nostru de prezent este Bucureștiul, ar trebui să se instaleze noi rețele, cari să conduca serviciul spre acest nou centru, precum astfel ar trebui, creațe rețele noi între orașele cari în urma schimbărilor politice conduc o nouă viață între ele.

Tot la acest secretariat general să se organizeze și contabilitatea centrală a serviciului telegrafo-postal având deja pe teritorile alipite contabilitățiile regionale.

Pentru încunjurarea conflictelor de competințe este nevoe de precizarea pefrectă a competinței de activitate a diriginților, a directorilor regionali a secretariatului general și a ministeriului de comunicație.

Pe lângă respectarea acestor principii nu ar mai obveni dezorientarea totală conducere nu s-ar observa zilnic șovăire și nu ar decădea autoritatea înaltei conduceri înaintea funcționariilor cari primesc ordine neexecutabile.

Din numărul mic al funcționarilor bine pregătiți ar fi plasată o parte la secretariatul general, iar cealaltă parte ar trebui să fie încredințată cu conducerea Direcțiunilor regionale, aici și la secretariat ca șefi de secții, iar ceilalți ca diriginți la oficiile mai importante din țară.

Incredințarea acestora să nu se mai facă din motive false ca adeseori acum, să nu fie ridicați cei cu rudenii cu legături bune, cei cari cu timp de a bate încontinu la ușele domnilor mari, să se aleagă numai cei adevărați căci altfel descurajăm pe cei buni și valoroși, demoralizăm personalul și creștem pentru viitor numai aventurieri periculoși.

La conducere cu cei bine pregătiți iar pentru complectarea lor să fie încurajați tinerii și să se organizeze grabnic cursuri speciale, serioase sub conducerea celor mai valoroși funcționari.

Aceste cursuri ar trebui să fie de două categorii și anume: un curs de superior pentru tineri cu pregătiri universitare și tineri cu bacalaureat dintre cari s'ar recruta cu timpul personalul de conducere.

Tinerii deja intrați în serviciu să fie ajutați ca să-și complecteze studiile necesare pentru câștigarea acestui drept.

Pe lângă direcțiunile regionale să se institue concursuri inferioare pentru cei cu patru clase medii, cari ar fi apoi acolo pregătiți ca personal de executare. Pentru ca personalul actual să fie mulțumit, pentru ca tinerii deja în serviciu să fie încurajați și pentru asigura afluența tinenerilor de valoare la serviciu nostru, este nevoe de ale asigura gradații numiri și salari corespunzătoare calificațiunei ce posedă

Din acest motiv ar trebui să se revină în sensul amintit asupra incadrărilor deja făcute în contra protestărilor noasfre repetite.

Desconsiderarea drepturilor deja câștigate, așa adausul familiar etc., reținerile multe, gradațiile cu numiri jicnitoare, nerespectarea calificațiunei, toate acestea demoralizează corpul funcționarilor și în mod firesc îl desgustă total de la împlinirea corecta a funcțiunei.

Din aceste motive o parte a funcționariilor vechi părăsește serviciul, alta este nevoită a alerga după afaceri private, iar alta se pregătește pentru diferite meserii ca mâine-poimâne să poată abandona serviciul său penibil.

Consecințele vor fi decadența generală a serviciului telegrafopostal din întreaga țară, iar în lipsă de personal vechi și bine pregătit refacerea va fi grea, de lungă durată și enorm de costisitoare, dacă nu aproape imposibilă.

Ingrămădirea nebazată a personalului de diferite pregătiri într'o singură nefericită tabelă cu numiri a revoltat în general personalul. Un funcționar cu patru clase medii care după douăzeci-douăzecipatru de ani de serviciu a fost controlor adică primcontrolor, cel cu bacalaureat după cincisprezecesaisprezece ani oficiat superior adică inspector, cel cu studiu universitare și doistprezece-cincisprezece ani serviciu ajuns secretar nu se va putea împăca nici când cu încadrarea lor de oficianți inferiori, pentru-că au justă pretențiune de a reclama salarul cuvenit gradație și numire cu care să se poată prezenta măsurat pregătirilor în societatea din care trebue să facă parte și care societate la noi este înaintată în pretenții sociale.

Țin să amintesc că situația tinerilor cu patru clase medii, noi veniți în serviciu au numirele și pentru viitor de impiegat numiri cari nu vor îndestula ambiția unui tânăr de adevărată valoare.

Nemulțumiri au adus aceste încadrări cari s'au făcut contra protestăriilor noastre desgustând astfel personalul contra interesului serviciului nostru și nu pentru interesul statului, pentrucă asigurarea gradațiilor și numirelor corespunzătoare cerute de noi nu împovara statul materialicește.

In fine țin să amintec că publicul care simte că numai este servit de poștă, telegraf și telefon, așa cum era obicinuit în trecut, a devenit nervos, și prin nervositatea și impacienta sa. surescită sufletul oficiantului mâhnit.

Oficiantul simte ce nevoe are de el societatea și vede că nimeni nu se îngrijește de soarta lui, el se vede abandonat de toți.

Un vechiu funcționar.

ANUNȚURI

se primesc la:

Administratia

ziarului „Infrățirea“

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

XXXXXXXXXXXXX

Citiți „Infrațirea“

XXXXXX—XXXXX

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul „Infrățirea“, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori :-: :-: din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților :-: :-:

un mare număr de

Premii in bani și obiecte

Toți cei cari doresc sa iea parte la premiile „Infrățirei“ sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abonamentul pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor.

Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintat plata abonamentului până la data de 25 Octomvrie 1921.

Pentru vechii noștri abonați, cari au achitat abonamentul până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Lista completă a premiilor cu valoarea lor precum și ziua tragerii se va publica la timp.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi în vitrina renumitului Magasin la ceasornicarul

FENYŐ & BRAUNFELD din Piata Unirii, CLUJ.

22

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum și dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 835

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

LÂNĂ bine scărmânată și eftină de vânzare la Fabrica de ulei Târgul de vite No. 1 Cluj. 906

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pionită.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsește de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în bună stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vară sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informații se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

COLONEL REZERVĂ

de la 1 Octombrie a. c. Sighet, cu experința unui serviciu îndelungat și cu solide cunoștințe generale, oferă serviciile sale în întreprinderile Caselor industriale, comerciale etc. putând reprezenta și sprijini interesele lor.

Adresa Colonel E. L. Calea Regele Ferdinand No. 47 Sighet. 914

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumurile cele mai renumite, Parfumeria d'Or 18 Piața Unirei No. 5.

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala

Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești culori garantate calități prima

Zefir I. Englezesc lat.	8·50	Metru
„ I. „ „	10·—	„
Carton Glet I. 90 „	13·—	„
„ „ I. 100 „	13·50	„
Moso delen Franțuzesc 80 lat. . .	12·—	„
Carton I. Franțuzesc 80 lat. . . .	13·—	„
Batist Franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Jolji (șifon) Englezesc 80 lat. . . .	11·50	„
Jolji (șifon) Englezesc 100 lat. . . .	12·—	„
Molino Englezesc 80 lat.	9·50	„
„ „ 90 „	11·50	„
„ „ 100 „	12·—	„
Ciorapi Bărbătești	8·—	Perec.

14 **Vânzare en gros și en detail.**

Caut un bun gospodar

având cunostințele necesare a conduce o fermă întindere 150 Hectare, cu vie.

921

A se adresa în scris Colonel Rujinski Str. Berzei 22 București sau Maior Enescu Str. Elisabeta 49. etaj, Cluj.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj L. JANKY

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate irumos de specialiști.

FISCHER

ENGROS

CLUJ

Târgul-Mureș

Arad

Vindem revânzătorilor cu prețurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanență se găsesc mari cantități de porcelan alb și color.

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

920

Borcane (sticle) pentru castraveți și compoturi se predau cu vagonul.

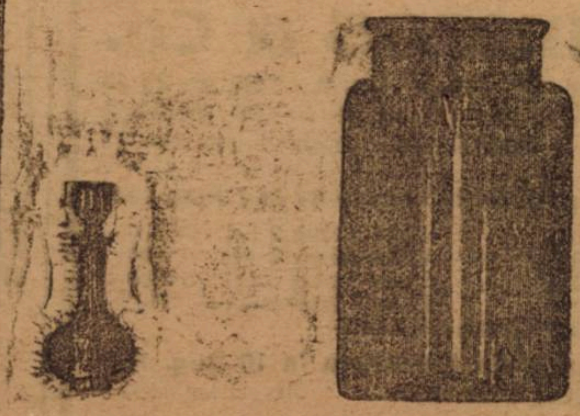

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 187 PENTRU MICA PUBLICITATE

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA
COPII SĂNĂTOȘI
IN TOT TIMPUL ANULUI
SĂ-ȘI FACĂ O DATORIE
PRIMAVARA ȘI VARA
DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU
SIROPUL DE RACOVITZĂ
IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roș, plin de viață și de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparență de sănătate care se arată prin rumeneala obrajilor, voiciunea mișcărilor a privirei și a gândirei, creșterea regulată, pofta de mâncare întovărășită de veselia caracteristică a copiilor sănătoși. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărășește fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile și drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
391 DROGUERIA „VIORELIA“
CLUJ, PIAȚA UNIRII NO. 15.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la pahar. □

în stradă principală e de vânzare din mână liberă:
o casă cu 5 încăperi
cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.
822

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREȘTI,
Str. Academiei No. 2.
903
TARIF No. 1.
NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
Linia regulată și rapida Constanța—New-York cu vapoarele transatlantice: „KING ALEXANDER“ plecare 2 August 1921, ora 6 seara, „THEMISTOCLES“ plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei	1.000·—
„ „ „		„ II-a cu hrană	Lei	700·—
„ „ „		„ III-a fără hrană	Lei	287·50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei	3.105·—
„ „ „ „		II-a cu hrană	Lei	2.070·—
„ „ „ „		III-a fără hrană . . .	Lei	847·—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiți, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

AUTOBUS
circulă zilnic din
Cluj la băile sărate Cojocna
Curse la fiecare
2 ore
începând de la ora 6 dimineața. Stațiune de plecare: Cluj: Cafeneaua Thalia, Cojocna: Direcția Băilor.
Biletele se pot cumpăra anticipativ la magazinul Emil Blaga, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7, Telefon 270 și la Direcțiunea băilor.
Prețul unei curse Lei 30

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Concurs
„Bihoreana“ institut de credit și economii, societate pe acții în Oradea-Mare publică concurs pentru ocuparea posturilor alor
2 funcționari.
Dela reflectanți se recere să fie absolvenț ai unei școale comerciale sau academie comercială, să posedă în scris și vorbit limba română și ungară, ev. germană cei cu praxă de banca sunt preferiți.
Cererile sunt a se înainta la directiune cel târziu până la 5 August a. c. comunicând totodată condițiile pe lângă cari ar fi aplicați a ocupa aceste posturi.
Oradea-Mare, la 19 Iulie 1921.
909 *Direcțiunea.*

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Stirpitor de șoareci și șobolani
Efect sigur are numai
„TITAN“
în stârpirea șoarecilor □ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei,
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.
LINIE REGULATA și RAPIDA
Constanța-New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
KING ALEXANDER
de 30.000 de tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul CONSTANȚA LA 2 AUGUST st. n. direct NEW-YORK
VAPORUL TRANSATLANTIC
THEMISTOCLES
de 16.000 tone, viteză 16 noduri
pleacă din portul Constanța la 10 August st. n. direct NEW-YORK
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.
902 Se primesc spre expediere și mărfuri.
Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCURESTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, BRAILA strada Belvedere No. 1; CONSTANȚA, strada Traian No. 15

„KING ALEXANDER“ pleacă din Constanța la 2 Aug. 1921

Clasa 1 rang 1	Lei 21.000·—	Clasa 2 rang 2	Lei 15.500·—
Clasa 1 rang 2	Lei 20.000·—	Clasa 2 rang 3	Lei 15.000·—
Clasa 1 rang 3	Lei 19.000·—	Clasa 2 rang 3	Lei 14.750·—
Clasa 2 rang 1	Lei 16.000·—	Clasa 3 Rezervate	Lei 9.000·—
Clasa 3 Rezervate	Lei 8.500·—		

„THEMISTOCLES“ pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—
În costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.
Copii de la 1 lună până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.
De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul întreg.

Cautăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități
Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Mainaș, Ocna Sibiului, Odorhelu, Sovata, Tinca, Toplița Română, Vâlcele.
Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea
au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvînt. □

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Cartea Românească
Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.
Institut de Arte Grafice Sucursala:
COSINZEANA
CLUJ, Str. Universității No. 3.

Tiparit cu masina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 280 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 28 Iulie 1921

Înfrățiți

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI Director: D. TOMESCU

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Terorismul universal

Hotărât, teroriștii constituiți în organizație universală, dispunând de fondurile imense furnizate cu atâta largheță de Moscova și folosindu-se în același timp de rețeaua de spionaj pe care bolșevicii au întins-o asupra lumei, au început să lucreze pentru dărâmarea lumei vechi. Nebunia specifică nihiliștilor ruși disprețuitori de moarte și servind utopia patologică a egalității naturale s'a întins în urma tulburărilor produse de războiu în cele mai echilibrate inteligențe asupra întregei lumi. Zi nic înregistrăm atentate la viața conducătorilor din diferite țări. In ultimele săptămâni au avut loc atentatul comunist de la Sofia, minarea liniei ferate aproape de Agram pe unde trebuia să treacă trenul prințului Alexandru al Serbiei, care era, să cadă acum o lună victima altui atentat, asasinarea ministerului de interne sârbesc și în fine atentatul plănuit contra Familiei noastre regale. In adevăr, aproape de Arad, calea ferată a fost minată pentrucă pe acolo trebuia să treacă trenul care ducea pe M. M. L. L. Regele și Regina în străinătate.

Activitatea aceasta trebuie să ne îngrijoreze și trebuie să dea de gândit tuturor iubitorilor de ordine, cu atât mai mult cu cât se manifestă foarte puternic și se exercită aproape simultan în diferite țări. Ici un asasinat politic, dincolo mari fabrici distruse de incendiu. Colo mari stabilimente industriale asvârlite în aer. Atâtea fapte care arată existența unui plan alcătuit până în cele mai mici amănunțimi pe baza căruia se lucrează la distrugerea civilizației actuale pentru a face să stăpânească în întreaga lume atot puternic haosul rusesc. Evident starea aceasta de lucruri nu poate fi tolerată. Nu e admisibil ca roadele muncei a milioane de oameni și rezultatul strădaniei savanților și filosofilor de a realiza o lume mai bună și mai cuprinsă să fie reduse la neant de către o ceată de mistici ai distrugerii, monștri intelectuali și morali. Cu ce pot justifica acești desechilibrați tendința lor de preîacere fundamentală a societății când ei n'au produs nimic, n'au contribuit cu nimic la ameliorarea stării măcar a muncitorilor pentru care ei pretind că luptă. Nu se gândesc acești nenorociți că acei cari vor suferi mai mult prin distrugerea acestei admirabile civilizații să i zicem „burgheze" vor fi tocmai massele muncitorești cari numai datorită progresului industrial înfăptuit în ultimii 30—40 de ani s'au putut bucura de o legislație protectoare a muncii, de pensii și în general de ameliorarea simțitoare a stării lor morale, materiale și intelectuale. Datorită descoperirilor științifice pe baza cărora s'a perfecționat utilajul industrial, s'a mărit producția și s'a ușurat travaliul lucrătorilor, industria a putut produce mult și bun.

Desigur că organizația socială nu e perfecta. Aceasta o recunosc toți sociologii, cugetătorii și oamenii politici.

Cu timpul se vor îndreptă multe și mai ales cu multă bunăvoința și spirit de conciliere. De acesta însă nu vor să audă misticii distrugerii. Ei nu văd decât realizarea idealului lor nebulos prin foc și sânge. Aceasta nu se poate. In fața acțiunei lor universale trebuie să se ridice acțiunea tot universală a iubitorilor de ordine și progres. La violențele lor nebunești să se răspundă cu o și mai mare violență, pentrucă acești nevropați nu se vor supune decât unei forțe care prin puterea ei grozavă să-i zdrobească.

E trist că și acum după isprăvirea marelui războiu, lumea civilizată trebuie să recurgă tot la forță pentru a se apăra, dar altă cale nu-i.

Sperăm că în fața acțiunei concordante a tuturor popoarelor misticii dustrugerii vor capitula.

Evenimentele zilei

D-l Dickinson, vice președintele Ligei Națiunilor a afirmat într'o convorbire că a constatat că plângerile ridicate contra României de minorități nu sunt întemeiate.

D-l Dickinson a fost trimis de Ligă pentru a face un raport asupra situației minorităților în România.

Intrarea în vigoare tratatului dela Trianon

Conferința ambasadorilor s'a întrunit azi dimineață.

Ambasadorul Statelor-Unite a declarat că tratatul cu Ungaria, va intra în vigoare săptămâna viitoare.

Japonia nu recunoaște guvernul sovietelor

După ziarul „Chicago Tribune" din ordinul guvernului din Tokio generalul japonez Koakami a sosit de câteva zile la Vladivostok.

A declarat că guvernul japonez nu recunoaște guvernul bolșevic și dacă acesta ar adresa vre-o notă la Tokio, Japonia nu o va lua în considerație.

Creiarea unui comitet de ajutor pentru savanții ruși

La 15 Iulie, s'a constituit la Geneva, subt președenția profesorului Talliquet, mediç al universității din Geneva, un comitet elvețian pentru ajutorarea savanților și artiștilor ruși. Acest comitet va lucra în strâns contact cu comitetul francez dela Paris și cu comitetul central dela Helsingfors.

„Baia de Strand"

In Cluj s'a deschis de vreo câteva săptămâni, pe marginea Someșului, o baie populară în aer liber care face deliciile marelui public și scandalizează pe câțiva apărători îndărjiți ai moralității. Căci, dacă un bazin plin de apă rece și o porțiune de apă curgătoare sunt o adevărată binefacere răcoritoare în aceste zile de vară, iar o întinsă plaje de nisip și un loc de gimnastică dau un bun prilej tinerimei de a zburda subt razele sănătoase ale soarelui, în schimb amestecul de persoane realizat la „baia de Strand", — căci nicio graniță nu desparte cele două sexe, — e socotit nu numai ca o priveliște impudică, ci ca o sfidătoare provocare imorală.

Sunt persoane cari protestează cu energie împotriva „spectacolului" oferit de costumele, mai mult decât sumare, în care se prezintă pentru a naviga la suprafața apei sau pentru a se tăvăli în nisip, bărbați și femei, băeți și fete. Primăria a „exmis" chiar o comisiune care să constate, la fața locului, dacă amatorii băilor „de Strand" calcă sau nu la bunele moravuri ale unei scalde morale.

Nu cunosc concluzia la care au ajuns onorabilii edili, transformați în censori ai moralei publice.

Am fost și noi la baia „de Strand". E un spectacol imoral? E o priveliște provocătoare? Se întâmplă scene cari să scandalizeze pudoarea unui pașnic burghez? Fără îndoială depinde de gândul mai mult sau mai puțin... vinovat, al celui care privește. Altfel, nu e nimic mai imoral și mai provocător decât o „serată dansantă" la care femei decoltate dansează, cu tineri „cavaleri", acel „tango", despre care, de foarte multe ori, nu se mai poate spune ce reprezintă.

Atmosfera aspră a aerului liber, biciuirea apei reci, asprimea nisipului sunt elemente de mai slabă complicitate pentru simțuri, decât zgomotul vârtejul și căldura unui bal mascat. Sunt desigur, la băile „de Strand", cam sunt și pe plaja unei localități balneare, amatori de priveliști artistice, cari vin să admire nuduri și să fotografieze înotătoare, — după înnot. Pe acești nepoftiți, ce e drept, i-aș pofti puțin la plimbare. Pentrucă, din întâmplare, tocmai printre aceștia se ascund adesea și moraliștii cari se indignează, critică, protestează, dar și privesc... privesc... privesc...

Iată deci ce cred că trebuie să facă edilii noștri cu baia „de Strand". Să elimine „spectatorii" cari n'au venit să se răcorească, ci dimpotrivă, de pe estrada unde astăzi se strâng, ca la teatru, iubitorii de forme femenine.. Restul, cu oarecare supraveghere, va merge. Imoralitatea n'a locuit niciodată în nisip, ci în ființa oamenilor..

Politica externă a Franței

Va fi privită din trei puncte de vedere: 1. al tratatelor din Europa centrală, 2. al relațiunilor cu Germania și 3. al afacerilor orientale.

Asupra Tratatului din Trianon Briand a exprimat ceeace gândește majoritatea poporului francez: Franța nu vrea represalii contra Ungariei — după cum nu le dorește contra Austriei —, dar tratatele actuale ratificate deja de „aliații noștri" sunt uni ca bază de pace, și „nu trebuie făcut vre-un gest care să compromită alianțele noastre și după greșelile comise de Consiliul suprem în timpul când se plămădea viitoarea Europă, Franța nu poate atribui rolul unei providențe infailibile pentru a dicta soluții ideale popoarelor care s'au emancipat. Trebuie lăsată să acționeze și viața, ce păstrând prietenii care au luptat alături de noi ajutându-i de câte ori avem ocazie să stingă ura care a mai rămas în jurul lor.

In Orient politica franceză ar putea fi rezumată de maxima romană: Etiam cuni dignitate. Pentrucă Franța vrea pace, de aceea nu poate evacua Cilicia fără a fi încheiat cu Turcia acordul necesar. Franța nu refuză să examineze obiecțiunile pe care Adunarea națională din Angora le-au adus convenției franco-turcești încheiată la Londra.

Unele obiecțiuni merită să fie luate în considerație a spus Briand, Franța nu se gândește la împărțirea Turciei cum credeau deputații Kemaliști, dar ea avea însprarea prizonierilor. Guvernul francez înțelege că regimul care va fi stabilit în Cilicia să ofere întregii populațiuni garantarea siguranții. De aceea cu fixarea în detaliu a frontierei turco-siriană va fi însărcinată o comisiune mixtă. Acute probleme a spus Briand pot fi soluționate în două săptămâni.

Rămâne chestiunea importantă a relațiilor franco-germane. Atâta timp cât problema așa de gravă a Sileziei superioare rămâne în suspensie, timpul care trece nu lucrează nici pentru liniștire nici pentru siguranță.

Comisarii aliați din Oppeln nu vor reuși să fie de acord asupra împărțirii teritoriului plebiscitar. Avem acum siguranța acestei neînțelegeri. Trebuie întrunită imediat o comisiune de experți pentru a obține de la ea un raport definitiv pe baza căruia chestiunea să fie tranșată de Aliați.

Relațiile franco-germane ar fi mai puțin penibile dacă Anglia n'ar încuraja pe germani să ieа poziție contra Franței.

Această situație va dura până la Conferința de la Washington.

Democratismul „Uniunei maghiare"

Uniunea maghiară, creată în împrejurări când îndeosebi presa maghiară afirmă că prea puține sunt principiile democratice la baza statului român ar fi fost de așteptat ca să prezinte în programul său puncte esențiale cari să cadreze cu spiritul avansat al timpului de azi. Uniunea maghiară a fost înființată pentru interesele masselor — majoritatea minorității maghiare — și e evident că interesul acestora trebuea să primeze.

Totuși spiritul Uniunii maghiare e altul și democratismul ei variază după cum e vorba de a cere realizarea vreunui principiu democratic de către stat, sau de a da din bunurile lor ceva pentru a servi principiile democratice. In acest sens Uniunea maghiară e un conglomerat de cereri ultrademocratice amestecate cu tendința de păstrare dictată de cel mai pronunțat conservativism.

Conducerea Uniunii maghiare e aleasă din cele mai marcante persoane ale vechei aristocrații din Ardeal și era firesc ca să imprime și Uniunii caracterul mentalității lor: conservativi când e vorba de a da masselor și adepți ai democratismului când massele trebue să primească dela alții.

De fapt, iată ce se cere „Uniunea maghiară dela stat pentruca statul să dovedească un progres pe terenul democrației (prin urmare se cere „în interesul statului"?) înainte de toate libertate absolută minorităților (libertate culturală, libertate confesională, libertate de întruniri, libertate de or-ce etc.) muncitorimei să dea statul libertatea de a face grevă, (oricând, fără a fi responsabili sau fără ai putea aduce în fața justiției), vot universal general egal și secret, deasemeni și pentru femei dela 21 ani, alegeri libere, circumscripții electorale formate pe baza principiului minorităților, descentralizare administrativă, autonomie orașelor, justiție specială minorităților, desființarea rechizițiunărilor; pentru rechizițiunările de până acum restituirea pagubelor suferite de proprietari (deoarece aceasta o pretinde principiul democratic), pe teren militar: reducerea serviciului militar la trei luni, sau cu alte cuvinte desființarea armatei, în altă ordine de idei desființarea poliției politice secrete.

In general acestea ar fi cerințe cari par a da un colorit cât mai democratic Uniunii maghiare căutând s'o adapteze

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

noulor timpuri. Sau cu alte cuvinte, acestea sunt principiile democratice cari nu ating întru nimic interesele baronului Iosika și al tuturor baronilor din jurul său și bine înțeles au fost primite în program fără nici o obiecțiune. Pentru toate acestea principii atât Iosika cât și ceilalți corifei din jurul său sunt gata să ducă lupte până la cuțite cu statul român pentru realizarea a tot ceace este necesar masselor urmărind progresul lor și . . . „interesul statului".

Din nefericire însă mai există un principiu tot atât de democratic ca și celelalte, dar care în umbra celor multe e tratat cât se poate de maștер. Acest principiu neglijat (poate din greșală) e reforma agrară.

Poporul maghiar din Ardeal este unicul care cuprinde în sânul său o țărănime doritoare de pământ și o clasă aristocratică cu latifundii imense primite pentru serviciile aduse puternicilor de pe timpuri. Aceste două clase ale aceluiași popor s'au întâlnit în Uniunea maghiară, a Maghiarilor deci în cea mai mare parte a țărănimii, căci aceștia sunt majoritatea populației maghiare. Uniunea maghiară, pentru a rămâne democratică admite reforma agrară, (impusă bine înțeles de statul român) însă pentru a mulțumi pe baronii latifundiari iată ce stabilește în programul său: prețul pământului expropriat va fi cel din circulație în momentul exproprierei și jumătate din preț se va plăti imediat de către țărani iar cealaltă jumătate o va plăti statul.

Cu alte cuvinte Uniunea maghiarilor din Ardeal nu se sfiește să ceară crearea unui sclavaj economic al țărănimei față de clasa proprietarilor latifundiari. S'ar putea zice oare că ea reprezintă interesele vitale ale populației maghiare? Din acest punct de vedere nu! Grofii și baronii au căutat înființarea Uniunii pentru apărarea averilor lor acaparate în trecut. Iar ca această operă subversivă să reușească în întregime au dat exteriorului programului lor un lustru care să câștige massele maghiare pentru susținerea Uniunii. Aci este cauza temerii ziarului „Ellenzék" că Uniunea maghiară nu va putea lua ființă, aci este cauză că baronul Iosika a cerut cu atâta insistență acceptarea programului fără discuție. Și din nefericire, puținii delegați cari reprezentau țărănimea în Uniune n'au observat lovitura ce le-o pregătește Uniunea lor proprie.

Într'un număr recent ziarul „Ellenzék" ne lămurește care au fost motivele determinatoare pentru a formula acest punct și zice: „reforma agrară nimicește pătura cea mai puternică din punct de vedere economic a maghiarilor din Ardeal și prin aceasta slăbește minoritatea lor." Această mărturisire e suficientă ca să înțelegem că Uniunea maghiară apără existența feudalismului în detrimentul masselor, a căror interese sunt înlăturate și oprimate de dorința acaparatoare a câtorva baroni.

Dampo.

Noutăți bibliografice

In editura Institutului „Cartea Românească" au apărut următoarele cărți: „Sibiu", roman de M. Sadoveanu și „Crestomație Pedologică" de Constantin V. Butereanu pe care le recomandă cetitorilor noștri.

*

A apărut în broșură „Activitatea politică și literară a lui Ioan C. Brătianu", cuvântare ținută la Academia Română în ziua de 24 Maiu 1921 de către dl N. Iorga.

*

Primim Anuarul liceului de stat „Timotei Cipariu" din Ibașfalău care e alcătuit cu multă îngrijire și oblindește o frumoasă și rodnică activitate școlară.

*

A apărut în editura institutului de editură „Cartea Românească" File Rupte de A. Vlahuță. Prețul Lei 16. De vânzare la principalele librării din țară.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

ECOURI

America oferă burse pentru studenți români

Institutul de educație internațională din Washington a făcut cunoscut ministerului de instrucțiuni că acordă burse pentru studenții români cari ar dori să urmeze cursuri universitare în America.

Numărul burselor sunt în număr de două și ele urmează să fie acordate studenților români desemnați de ministerul instrucțiunii, dintre acei cari ar voi să studieze de preferință istoria și organizația social-politică și economică a Americei.

Institutul cere în schimb ministerului nostru de instrucțiune să acorde și el două burse la doi studenți americani, cari vor să studieze în țara noastră filologia română, literatura românească, istoria orientului apropiat și alte probleme ale vieții noastre și a vecinilor ce ne înconjoară.

Studenții români vor trebui să vorbească limba engleză iar cei americani limba franceză.

Institutul de educație internațională arată cu această ocazie că acest schimb de studenți a fost aranjat până în prezent cu Anglia, Franța, Italia, Spania țările Scandinave, Elveția, Belgia, Olanda și Serbia.

Călătoria de studii a lordului Northcliffe

Lordul Northcliffe, proprietarul președinte al marelui cotidian britanic „Daily Mail" a pornit într'o lungă călătorie de studii spre a face anchete asupra diferitelor probleme mari la ordinea zilei, în favoarea cititorilor săi.

Ilustrul gazetar s'a îmbarcat pe bordul vasului Aquitania, în ziua de 16 Iulie, plecând din Southampton la New-York.

El va vizita capitala Washington și apoi va trece în Canada, unde va face investigații asupra perspectivei emigrării.

De la Vancouver, lordul Northcliffe, însoțit de o mică suită, va pleca spre Honolulu și insulele Figi, apoi spre noua Zeelandă și Australia, unde va studia de asemeni problema emigrării.

Din Australia, va trece în Filipine.

După aceasta va începe examinarea chestiunilor japoneze și chineze.

Atât guvernul japonez, cât și cel chinez i au făcut oferte cordiale, promi ându-i tot concursul pentru a-i înlesni cercetările în toate direcțiunile.

In tot timpul călătoriei sale, lordul Northcliffe se va ocupa intensiv de marea problemă a Pacificului.

După vizitarea Coreei și a Chinei, întreprinzătorul lord va vizita Stabilimentele strâmtorii (Straits Settlements) Birmania și India.

Moartea lui Gabriel Lippmann

Celebrul profesor francez, Gabriel Lippmann, membru al Institutului și beneficiar al premiului Nobel pentru pace, a murit pe bordul pachebotului „France", întorcându-se în patrie din America, unde făcuse parte din misiunea Fayolle.

Profesorul Lippmann a inventat între altele electrometrul capilar, un instrument de mare sensibilitate, bazat pe legăturile dintre fenomenele capilare și cele electrice, cum și electromotorul capilar. S'a ocupat și de fotografia cromatică.

Activitatea cultural-națională a liceului de băeți „Regele Ferdinand" din Turda pe anul 1920—21.

Încă din primele luni a înfăptuirei României așa cum se găsește azi, una dintre problemele cele mai urgente și mai importante care s'au pus, a fost ridicarea nivelului cultural național a populației din teritoriile reîntregite.

Pentru soluționarea favorabilă a acestei probleme, mijlocul cel mai nimerit și mai eficace este fără îndoială școala, și în special școala primară și liceul.

Statul dându-și seamă de acest fapt și în urma îndemnurilor necontenite din partea tuturor binevoitorilor acestui popor românesc a făcut multe sacrificii înființând, deschizând și românizând multe școli în Ardeal contribuind cu aceasta la ridicarea nivelului cultural al Ardealului.

Cu toate acestea și cu toate sacrificiile pe care statul le-a făcut însă, rezultatele ar fi fost nemulțumitoare dacă inițiativa particulară pe deoparte și dorul de muncă și patriotismul corpului profesoral ardelenesc pe de alta, prin conștiinciozitatea lor, n'ar fi dat concursul statului și nu și-ar fi făcut o datorie și o plăcere din activitatea lor.

In numărul de azi vom da câteva date foarte îmbucurătoare asupra activității corpului profesoral și a elevilor dela liceul „Regele Ferdinand" din Turda care cu toate imensele greutăți materiale prin care a trecut nu și-a mărginit activitatea numai în interiorul liceului și al orașului ci a întreprins o vastă și rodnică propagandă culturală armatei și a „inteligenței" turdene, prin satele și comunele din împrejurimi.

In anul școlar 1920—21 au fost înscriși la liceul din Turda 368 de elevi și 15 eleve. In ceace privește manualele, situația în anul acesta a fost cu mult mai satisfăcătoare ca în anul trecut când instrucție elevilor a suferit foarte mult de pe urma lipsei de manuale. Singură lipsa manualelor de limba germană s'a resimțit.

Un alt lucru care a adus multe piedeci și greutăți instrucției prin liceele ardelene în anul acesta, a fost lipsa așa zisului examen de primire în liceu, lipsă care s'a resimțit foarte mult în timpul anului.

Defectuarea și insuficiența pregătire din anii de război a dat liceelor un contingent de elevi care a îngreunat foarte mult sarcina profesorilor și a contribuit într'o largă măsură la aceia că rezultatele obținute n'au ajuns la gradul la care putea să ajungă dacă elevii ar fi avut o pregătire mai serioasă în școlile primare.

Totuși sforțările profesorilor și sârguința elevilor au compensat într'o câtva acest neajuns.

Metoda pedagogică a profesorilor acestui liceu a fost una dintre cele mai moderne căci nu s'a urmărit numai întrunirea elevilor îngrămădindu-le programul cu o

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Problema Alianțelor

Într'una din peșterile stâncoase cari domină drumul spre Theba în Beoția, trăia odinioară, după spusele unei vechi legende, o ființă misterioasă care punea enigme înțelepciunei oamenilor și-i făcea să moară pe cei cari nu le ghiceau.

Această simbolică legendă traduce limpede dilema fatală: a ghici sau a pieri, care de atâtea ori răsare în perioadele critice ale istoriei.

Poate niciodată, marile probleme de cari atârnă soarta popoarelor n'au fost mai numeroase ca astăzi. Un spirit de pătrundere mult superior celui de care a dat dovadă Oedip când fu întrebat de sfinx, ar fi necesar pentru a le rezolvi.

*

De multe ori, lipsiți de această perspicacitate superioară, oamenii de stat moderni încredințează de bună voie soluțiunea unor atari probleme unor colectivități cărora ei le atribuiesc, potrivit credinței populare, toate capacitățile pe cari psihologia li le refuză de multă vreme.

După datele acestei științe, colectivitățile sunt incapabile, nu numai de a presimți evenimentele cele mai apropiate ci și de a înțelege realitățile ceasului de față.

Ori cum ar fi, epoca actuală este din ce în ce mai mult condusă de voințe colective. Îndată ce se prezintă o chestiune dificilă, guvernanții numesc comisiuni pentru a le rezolvi. Acestea se împart îndată în subcomisiuni, cari despică problemele în fragmente minuscule și elaborează apoi soluții mijlocii susceptibile de cele mai contradictorii interpretări.

Tipul acestor opere colective ale căror incertitudini creiază consecințe de temut este tratatul de pace care, după ce a împărțit Europa în fragmente, pretindea s'o și pănească.

Lăsându-se astfel în voia deciziunilor colective, oamenii de stat moderni nu fac decât să se supună unela din marile tendințe cari conduce astăzi lumea.

Direcția colectivă și direcția individualistă reprezintă două principii în conflict. Nici unul din ele n'ar putea totuși triumfa din simplul motiv că unul nu poate trăi fără celălalt.

Fără îndoială că transformările actuale au condus din ce în ce mai mult spre munca colectivă. Uzina, mina, drumul de fier, armata și chiar diplomația, sunt opere colective. Dar ele nu prosperează decât cu condiția ca să fie conduse de o individualitate unică și puternică.

Această necesitate a unei direcțiuni unice rezultă din principii psihologice ireductibile pe cari ar fi prea lung să le expunem aci. Ele explică insuccesul întreprinderilor de stat și al armatelor noastre, câta timp cât ele au rămas sub influențele acelor colectivități ... tuite din consiliile de război ... în conferințe. Numai atunci când direcțiunea unică înlocui direcțiunile colective, victoria trecu de partea noastră.

*

Consecințele păci colective care stăpânește Europa dovedesc odată mai mult neputința colectivităților de a rezolvi marile probleme.

Tratatul de pace, deși datorit colaborării a numeroși redactori, nu fu totuși numai opera unei colectivități. Aceasta n'a intervenit decât pentru a formula în termeni obscuri o redactare derivată din principii dintre cari cele mai importante n'ar fi putut niciodată să fie primite dacă ar fi fost formulate clar.

De altfel, uneori, principiile acestea fură destul de contradictorii. Acelea ale președintelui Wilson decurgeau din visuri umanitare destinate să creeze fericirea neamului clar.

Acelea ale lui Lloyd George, adevăratul inspirator al tratatului, erau foarte diferite. Scopurile sale esențiale au fost: mărirea teritorială a Angliei, întemeierea hegemoniei britanice, căutarea mijloacelor pentru a împiedica Franța să devină prea tare. Această ultimă preocupare l'a împiedecat să favorizeze dezagregarea unității germane, care se făcea atunci în mod spontan și ar fi procurat Franței o pace asigurată pentru multă vreme.

*

Evenimentele cari rezultară din redactarea tratatului de pace pu-

seră în curând în lumină ceiace conținutul său aparent nu arăta: refuzul Germaniei care se simția susținută de Anglia, de a-și executa angajamentele; numeroase conferințe în cari Anglia căuta în totdeauna să impună Franței și celorlalte puteri voința sa, în Germania ca și în Polonia sau în Orient.

Principiile invizibile care au inspirat redactarea colectivă a tratatului de pace ajunseră atunci vizibile pentru toți ochii.

Trebui în cele din urmă să se renunțe la invocarea acestei opere colective care nu creiase decât neajunsuri. Atunci ca și în perioada critică a războiului, apăru necesitatea de a substitui voințe individuale precise în locul nesigurilor deciziuni colective.

In Anglia ca și în Franța, voința unică fu reprezentată prin acelea ale primilor miniștri: Lloyd George, de o parte, Aristide Briand de cealaltă.

De aci urmă un duel formidabil între acești oameni de stat reprezentând interesele contradictorii ale celor două națiuni. Ei înțelegeau foarte bine că Franța și Anglia trebuiau să caute a rămâne unite, dar ministrul francez nu voia să accepte

Cronica politică

Noile alegeri. — Toate partidele politice din România, afară bineînţeles de averescanismul guvernamental, au ajuns deopotrivă la convingerea că dizolvarea actualelor Corpuri legiuitoare se impune ca singura deslegare a crizei în care ne găsim.

Aceasta este astăzi şi convingerea opiniei publice din întreaga ţară. Majoritatea acestui Parlament, care sprijineşte toate ilegalităţile guvernului şi-i iartă toate afacerile păgubitoare pentru Stat, ameninţă demult să compromită însăş instituţia legislativă pe care o reprezintă. Atmosfera de imoralitate pe care o întreţin aleşii naţiunei cumpăraţi cu acţiuni de-ale „Reşiţei", gesturile de violenţă cari se săvârşesc uneori chiar cu pălmuirea foştilor miniştri ai actualului guvern, pecetluiesc definitiv imposibilitatea de legiferare corectă şi liniştită a actualelor Corpuri legiuitoare.

Retragerea opoziţiei a arătat limpede soluţia: disolvarea, şi noui alegeri.

Sunt însă glasuri, guvernamentale şi acestea, cari încep să vorbească despre „primejdia" pe care ar înfăţişa-o convocarea din nou a corpului electoral. Pentru a-şi salva situaţia, partidul poporului ar vrea să se acrediteze convingerea că aceste noui alegeri ar produce frământări, ba chiar „turburări", dintre cele mai îngrijitoare.

Zadarnică şi naivă sperietoare! Ţara întreagă e sătulă de experienţele guvernării d-lui general Averescu şi de scandalurile cotidiane cari s'au desfăşurat tot timpul la Cameră. Un alt Parlament, care să susţină un alt guvern, n'ar putea să fie mai rău decât cel de astăzi, după cum nici regimul pe care îl va susţine, n'are cum să se înfăţişeze mai slab decât acesta, al partidului poporului.

Noua campanie electorală ar însemna prin urmare un prilej ca voinţa alegătorilor să îndrepte însfârşit trebuirile Statului pe făgaşul muncei cinstite şi al preocupărilor serioase.

Alegerile parţiale au dat până acum câteva indicaţii preţioase. Nimic nu ne face să credem că starea de spirit a corpului electoral n'a evoluat tot mai departe de nepriceperea, în corectitudinea şi demagogia „oamenilor noui".

---

sumedenie de cunoştinţe, ci s'a ţinut seamă foarte mult şi de educaţia fizică, artistică şi socială.

Sporturile şi dansurile, producţiunile artistice cu declamări şi cântări, în interiorul liceului şi în faţa publicului, au fost unele din punctele esenţiale a programului didactic şi pedagogic a acestei instituţii.

S'a făcut dese excursii cu elevi prin împrejurimile oraşului sub conducerea profesorilor vizitându-se fabricile şi salinele.

La concursul aranjat de Tinerimea română la Bucureşti în 1—3 Iunie au luat parte 35 de elevi sub conducerea profesorilor d-nii I. Caranica şi Teodor Mureşan. Datorită conştiinciozităţei şi priceperei cu care d-l I. Caranica, profesorul de muzică dela liceul din Turda s'a ocupat şi a instruit elevii s'a putut într'un timp relativ scurt înjgheba un cor minunat care în repetate rânduri s'a produs în faţa publicului câştigându-i admiraţia şi care la concursul „Tinerimei" dela Bucureşti a luat premiu.

*

In ceiace priveşte mijloacele de învăţământul, directorul liceului, d-l Petre Suciu, secondat de întreg corpul profesoral şi de bunăvoinţa laudabilă a donatorilor turdeni, a putut procura liceului următoarele instituţii pedagogice care au contribuit foarte mult la ridicarea nivelului cultural şi instruirea elevilor :

1. Biblioteca profesorilor compusă din colecţiunea moştenită a operilor străine, şi înmulţită în decursul anului cu o seamă de volume literare, ştiinţifice şi istorice, româneşti; numărul volumelor se ridică la 1936 afară de un considerabil număr de reviste româneşti şi străine.

2. Biblioteca elevilor înfiinţată anul trecut şi care cuprindea 705 autori în 858 de volume a fost împărţită şi repartizată pe clase după desvoltarea intelectuală a elevilor. Fiecare clasă are bibliotecă sa. Astăzi această bibliotecă dispune de 1044 volume plus revistele

3. Muzeul de Fizică, îmbogăţit prin donaţii a luce marl servicii învăţământului. Se resimte însă foarte mult lipsa aparatelor optice a celor mecanice şi electrice ceia ce ne face să facem un călduros apel resortului de instrucţie să înzestreze acest liceu cu aparatele de mai sus a căror lipsă aduce mari greutăţi şi neajunsuri instrucţiei.

4. Muzeele de chimie, ştiinţe naturale şi grădina botenică sunt destul de bogate şi constituesc îngrijirea.

5. Societatea de lectură a elevilor e condusă de d-l prof. Grigore Raţiu un distins element al corpului profesoral, a ţinut 6 şedinţe lit rare citindu se din opere originale, declamându-se versuri etc

In fine cercetaşia compusă din 96 de cercetaşi asupra căreia vom reveni în numărul viitor când vom face o dare de seamă asupra activităţei extraşcolare a liceului. „Regele Ferdinand" din Turdă.

St. P.

Cetiţi „Infrăţirea"

Ştiri şi fapte politice

Ziarele din Capitală anunţă că neînţelegerile din partidul ţărănesc au luat o formă gravă cu prilejul admiterei d-lui C. Stere ca membru al partidului.

Impotriva primirei d-lui C. Stere în partidul ţărănesc s'au pronunţat, pe faţă, d-nii G. Bogdan-Duică, I. Răducanu, V. Madgearu şi Emil Panaitescu. Acesta din urma s'a şi retras din partidul ţărănesc pentru a trece în partidul naţionalist democrat.

Acesta este motivul pentru care fuziunea între grupul basarabeau şi partidul ţărănesc din vechiul Regat, anunţată la început ca un fapt îndeplinit s'a transformat în declaraţia că cei 11 deputaţi basarabeni îşi iau angajamentul „să lupte pentru formarea partidului ţărănesc unitar."

■

„Gazeta Transilvaniei" anunţă unele amănunte interesante cu privire la soarta „Reşiţei" . . . Iată ce scrie confratele nostru din Braşov:

„Suntem informaţi din isvorul cel mai sigur, că numai în urma intervenţiei Regelui proectul „Reşiţa" n'a mai fost adus şi pus la ordinea de zi a desbaterilor Senatului. Declaraţiile gen. Averescu, prin care motiva amânarea discuţiei acestui proect până la începutul sesiunei viitoare, ca între timp opinia publică să fie clarificată, sunt simple pretexte. Adevărul e, că Regele, în urma retragerei opoziţiei din Parlament, şi a informaţiilor pe care şefii grupărilor i le-au dat în audienţele avute, a intervenit şi discuţia proectului a fost amânată."

■

„Gazeta Ardealului" nu admite să se creadă că România ar fi o ţară prea bogată, cum au crezut de pildă Aliaţii cari tocmai de acela ni-au acordat o cotă aşa de redusă din despăgubirile plătite de Germania. Şi, totuşi, pentru ziarul care îşi întreţine existenţa din fructul politicii de jaf pe care o duce guvernul actual ar trebui să fim mai mult decât o ţară bogată. Căci România care, după un războl istovitor, a putut să ne dea pe d-nii Tăşlăoanu, Schuller şi Militea, patronii „Gazetei „Ardealului", şi în care incendiile organisate oficial izbucnesc aşa de des pentru a distruge depositele statului de la Giagoga, nu poate fi de cât însuşi paradisul coborât pe pământ.

Sau poate că încă nu şi-au făcut toată suma oamenii pe cari-i reprezintă „Gazeta Ardealului".

Revista presei maghiare

Păcatele trecutului.

Ziarul „Keleti Ujság" ocupându-se de declaraţiile d-lui Popovici Taşcă, subsecretar la minorităţi comentează declaraţia că pricina nemulţumirilor maghiare s'ar explica prin faptul psychologic că maghiarii din situaţia lor dominatoare au ajuns a fi stăpâniţi perzând privilegiile câştigate în decursul timpului. Constată că după desfiinţarea Uniunii punctul gravităţii politice a declinat spre Budapesta care apoi a început o politică condusă de persoane, cari nu cunoşteau împrejurările din Ardeal. Reprezentanţii Ardealului în parlamentul maghiar au fost deasemeni oameni designaţi de Budapesta, orizontul profesorilor universitari trimişi la Cluj a fost mărginit de prea marea lor iubire pentru idea Ungariei unitare astfel că pe toate terenurile elementul ardelean n'a mai putut să se manifeste şi o concepţie străină de interesele adevărate ale Ardealului a început să domineze, rămânând Ardealul mai mult neglijat şi considerat ca un teren de exploatare, de aceea elementul maghiar din Ardeal nu poate fi considerat ca un fost stăpânitor în trecut. Continuă apoi că împrejurările au impus ca între massele naţiunilor din Ardeal să nu fie cunoscută ura de sus şi pretenie între ţărani români, maghiari şi saşi e o dovadă despre aceasta.

„Iar dacă aceasta e situaţia între ţărănime acelaşi trebue să fie şi între intelectualii Români, Maghiari şi Saşi. Iar dacă nu este aşa şi dacă intelectualii n'au ştiut să înveţe dela popor dacă curente diverse au reuşit să ne abată, motivele nu trebuesc căutate în vreunul dintre noi. Să

---

ca Franţa să sufere toate voinţele Angliei, aşa cum făcea de doi ani încoace.

Lupta fu îndârjită, iar evoluţia psihologică a guvernului englez nu tocmai uşoară. Lloyd George făcut imposibilul pentru a paraliza voinţa de independenţă a ministrului francez: ameninţări cu contractarea altor prietenii (adică, în termeni limpezi, ameninţare că se va alia contra Franţei cu duşmanii ei de veacuri; sfaturi date Germaniei să se apere cu armele contra aliaţilor noştri Polonezi, sfaturi cari fură isvorul unor nenumărate neajunsuri pentru Franţa.

Aceleaşi dificultăţi pretutindeni. In Orient, agenţii britanici nu încetează de a creia Franţei grave greutăţi. Astăzi încă, Anglia se încăpăţinează a numi rege al Mesopotamiei pe emirul Faiçal, pe care Francezii fură nevoiţi să-l expulzeze din Damasc, din pricina cursei pe care o întinsese trupelor franceze. Ea pretinde de asemeni să constitue un nou regat pentru unul din fraţii emirului Faiçal un regat pe frontierile Siriei franceze.

„Anglia nu-şi poate închipui, scrie în privinţa asta Raymond Poincaré, că acest aranjament este plăcut Franţei. El va creia între Anglia şi Franţa un focar de discordii veşnic aprinse. Ciudat mod la a pregăti o alianţă".

*

Din fericire însă pentru Franţa, în loc de a avea în faţa lui numai voinţele slabe ale colectivităţilor nesigure, ministrul englez se isbeşte acum de o voinţă care cu toate formele de politeţe, nu cedează totuşi asupra nici unui punct fundamentul. Nu mai sunt vremurile când la un simplu gest al Angliei, Franţa accepta dezastroasa distrugere a patruzeci de submarine germane care trebuiau să-i fie predate şi a căror utilitate apare atât de mare pentru apărarea coastelor Franţei încât se vorbeşte de a cheltui şeapte sau opt sute de milioane pentru a le reconstrui.

In faţa unei voinţe ireductibile de a rezista, adversarul trebui să se decidă cum ar fi făcut de multă vreme dacă Franţa ar fi fost mai puţin slabă. Anglia a încetat deci de a vorbi cu unicul arbitru al Europei.

In clipa de faţă, Marea Britanie pare doritoare să propună Franţei o alianţă pe care o respingea acum câtva timp.

Situaţia sa politică explică uşor, dealtfel, o atare evoluţie. Războiu civil cu Irlanda; pierderea Persiei şi a provinciilor turceşti, agitaţia armată din Egipt şi din India; cererile imperioase ale coloniilor mari: Canada, Australia şi Africa de Sud, pentru a'şi obţine autonomia. In sfârşit şi mai ales, poate, teama de Statele-Unite cari construesc o flotă de războiu imensă destinată să contrabalanseze hegemonia britanică şi să apere Statele-Unite la nevoie împotriva Japoniei aliată cu Anglia.

In astfel de greutăţi, Franţa ar fi desigur foarte utilă Angliei, chiar dacă n'ar fi decât pentru a menţine în profitul său pacea în regiunile turburate din Asia-Mică, pe care armatele britanice n'au isbutit s'o stăpânească încă.

*

Aci apare una din acele grele probleme, analogă celor puse de sfinxul antic înţelepciunei omeneşti şi pe care trebuiai s'o rezolvi sub pedeapsă de a fi devorat.

Această problemă de care depinde viitorul Franţei poate fi formulată astfel:

Cari sunt alianţele acceptabile astăzi pentru Franţa şi cari sunt acelea pe care ea trebue să le aleagă?

Alianţa cu Statele-Unite ar fi fără îndoială cea mai de dorit. Din nefericire ea n'a fost propusă Franţei şi chiar a fost aproape respinsă de Senatul american.

De o alianţă cu Germania nu se poate încă vorbi. Din punct de vedere raţional, ea ar fi recomandabilă din pricina utilităţii sale economice; dar popoarele conducându-se după sentimente şi nu după raţiune, ar fi imposibil să se vorbească acum de o atare alianţă.

Alianţele cu puteri de a doua sau a treia mână: Ceho-Slovacia, Polonia, etc, nu sunt recomandabile. Am avea prea mult de dat şi prea puţin de primit. Se vede chiar, din alianţa cu Polonia la ce primejdii de războiu te-ar putea târî o apropiere de puterile mici.

Singura mare putere europeană în vederea încheerei unui tratat de alianţă este Anglia. Numai cu ea se poate realiza o alianţă.

Dar această alianţă, în cazul când ea ar fi propusă Franţei, ar trebui să cuprindă scopuri bine determinate, ca de pildă, un sprijin militar în cazul unei agresiuni germane.

In schimbul unui atare sprijin ce ar cere Anglia? Aci este problema.

Este evident că această alianţă nu va trebui să hipotecheze viitorul Franţei şi s'o arunce în războaie depărtate.

Nu trebuie să se uite că alianţa Franţei cu Rusia a condus-o la formidabilul conflict care a frământat lumea.

Toate popoarele pământului doresc cu tărie pacea.

Stăpânii soartei noastre fi vor ei în stare să reziste acestor mari forţe economice şi psihologice cari în cursul istoriei, dominară de atâtea ori voinţele oamenilor? Forţele acestea redutabile sunt deja în luptă şi în fiecare zi împotrivirea lor sporeşte.

Nici un popor nefiind destul de tare pentru a impune singur pacea, alianţele între naţiuni au devenit necesare dacă se doreşte înlăturarea unui nou războiu care ar însemna desigur sfârşitul civilizaţiei europene.

De aceia Franţa trebuie să încerce a profita de buna voinţă momentană a Angliei pentru a contracta o alianţă cu ea bine definită şi cu scopuri limitate. Dar atunci va trebui să nu se uite cuvântul lui Talleyrand, pe care îl amintea de curând un mare ziar străin:

„Alianţa Franţei şi a Angliei este atât de firească caşi a aceia a omului cu calul . . . Numai că nu trebuie să fii calul."

Gustave Le Bon
(Les Annales).

recunoaștem că între curentele mondiale ciocnirea e totdeauna mai puternică la suprafață decât în adâncimi. Însă după ciocnirea curentelor totdeauna urmează nivelarea. Noi deasemeni am putea să facem obiecțiuni intelectualilor români pentru tendințele lor de dominare".

Încheie apoi cu credința că încetarea ciocnirilor va porni din adâncimi, iar acolo nu sunt și nici nu au fost Maghiari trufași, nu sunt și nici nu au fost privilegii, a fost fericit și mulțumit fiecare dacă a avut drepturi egale și a avut o egală părtinire din partea statului. Cu siguranță nici cele mai superioare clase ale maghiarilor nu vor simți că au pierdut prestigiul lor social din trecut dacă vor fi egal îndreptați cu frații lor Români și Sași nu numai în datorințe ci și în drepturi naționale, religioase, culturale și economice".

Reforma școalelor confesionale maghiare

Reforma introdusă pentru școalele confesionale maghiare stârnește discuții tot mai largi în jurul acestei chestiuni. Dăm mai jos articolul d-lui dr. Ernest Kiss ca răspuns la declarațiile episcopului reformat d-l Nagy.

D-sa recunoaște că noua situație impune o schimbare a planului de învățământ al școalelor confesionale maghiare însă nu aprobă ca reforma să reducă nivelul cultural al școalelor secundare numai pentru a pregăti industriași meseriași și agricultori destoinici și crede că soluțiunea s'ar fi putut da prin transformarea mai anulor licee în școale speciale rămânând celelalte ca să răspândească și pe mai departe cultura de care și minoritatea maghiară va avea nevoe în viitor. În acest punct se încopciază noua reformă cu sistemul de salarizare al profesorilor crede că numai acel profesor va putea să utilizeze tot timpul său pentru cariera sa. Prin urmare profesorimea când cere ca să fie bine salarizată duce lupta pentru realizarea școalelor bune. Trebue deci recunoscut, că dacă va fi necesar să lupte pentru câștigarea pâinei de toate zilele și pe alte căi, această muncă laterală se face în detrimentul școalelor. Iar dacă forurile conducătoare folerează și în viitor această situație, profesorimea declină din partea sa orice răspundere căci cu tot devotamentul ei față de cauza ce o servește ea trebua să cedeze față de nevoile zilnice.

INFORMAȚII

Administrative

Prin înaltul decret regal Nr. 3203—921, Majestatea Sa Regele a binevoit a aproba numirea la Președenția Comisiunei reg. de descărcare și unificare a d-lor Valer Seredan, Petre Oganovici ca șefi de biurou cl. I. a d-lor Petru Murgu și Petru Borteș ca șefi de birou cl. II.

Cu decizie ministerială s'a numit d-l Ioachim Voicu ca Imp. cl. I.

■

Apicole

Regiunea IV. apicolă din Tg-Mureș cu începere de la 15 August va fi mutată la Odorhei, unde sunt toate instalațiile necesare pentru o funcționare în condițiuni bune.

■

Atelierul Central apicol din Cluj va participa la târgul de mostre care se va ține la București în Parcul Carol.

Lucrările pentru o prezentare corespunzătoare au început.

■

Agricole

Direcțiunea Agriculturii din Cluj a intervenit pe lângă Ministerul de Război și Corpul VII Armată din Sibiu pentru ca aparatele de lăptărie depozitate în comuna Gușterița (Sibiu) să se cedea Direcțiunii de Agricultură. Ele vor fi instalate în comuna Săliște unde se va înființa o școală pentru răspândirea cunoștințelor de lăptărie alpină.

■

Recolta de grâu din anul acesta, în toată țara se prezintă în condițiuni mult superioare recoltei din anul trecut o cantitate însemnata de grâu va fi admisă la export.

■

Atragem atenția, conducătorilor „Strand"-ului din Cluj asupra unui fapt care confirmă întru toate afirmațiile făcute în unul din articolele apărute în gazeta noastră și care nu mai poate dăinui fără a produce o legitimă revoltă.

Faptul s'a întâmplat eri, și suntem siguri că se va repeta, pentrucă cu toată prezența conducătorilor bali și a gardistului, nu s'a luat nici o măsură.

Eri după prânz, din cauza lipsei de cabine doi indivizi s'au așezat la una din mesele din mesele din centrul băii, s'au desbrăcat punându-și hainele pe scaun și după ce au servit vizitatorilor un indecent spectacol, au intrat în bale. Asemenea spectacole trebuiesc înlăturate cu desăvârșire.

■

Muncitorești

Greva lucrătorilor croitori din Cluj continuă. Cu toate intervențiile „Casei centrale a muncei" care a asistat la tratativele de împăciuire dintre lucrători și patroni, nu s'a putut ajunge la nici o înțelegere din cauza prea marilor divergențe de păreri.

■

Diverse

Din cauza crizei economice, și a lipsei de vagoane care domnește în Ungaria statul vecin a hotărât să nu mai primească pe repatriați.

■

D-l Const. Garofild, ministru de stat fără portofoliu și președinte al comitetului agrar, a fost numit ministru al agriculturii, pe ziua de 1 August cor.

Suntem informați că în Ardeal se găsesc un număr foarte mare de mine de aur neexploatate sau a căror exploatare a fost întreruptă din cauza lipsei de capital — Băncile la românești și statul ar trebui să cerceteze acest fapt și să ia măsurile necesare pentru a nu ne trezi într'o bună zi cu o invazie a capitalului străin care să acapareze minele de aur ale munților noștri.

■

Duminică a avut loc în Cluj jubileul de 60 de ani a Reuniunei tipografilor, în sala muzeului de industrie și arte.

Cu această ocazie s'a serbătorit si semi centenarul tipografului Raț Gheorge.

■

Școala normală de băeți din R. Vâlcea, are nevoe de un agronom permanent care se aibă cunoștințe temeinice de pomicultură, grădinărit și floricultură.

Cererile însoțite de pretențiuni, să se adreseze direcțiunei școalei în Râmnicul Vâlcea.

■

Ziarul „Pravda" anunță că autoritățile din Odesa au descoperit un complot anti-bolșevist. S'au operat arestări în masă. O revoltă generală a cazacilor ar fi izbucnit la Konban. După „Est Europe" știrile interne din Moscova sunt cele mai alarmante. O adevărată panică a cuprins pe țărani Comisarii locali caută un refugiu în marile orașe. Revolta a izbucnit în mai multe locuri, în special la Samara și Saratov.

■

Pentru fixarea taxelor de export la cereale, au fost convocați la ministerul de finanțe reprezentanții cerealiștilor, agricultorilor și morarilor.

Întrunirea se va ține Joi, sub președenția d-lui Dem. Gheorghiu, directorul general al vămilor.

■

D-l Ștefan I. Paul, redactor al ziarului Înfrățirea a fost numit de către Prefectura orașului, ca delegat al Prefecturii pentru controlarea prețurilor maximale pe piață și în restaurante.

■

Simpaticul maestru cehoslovac Fristenski va da astă seară pe arena sportivă ultima și cea mai mare luptă decisivă cu puternicul și uriașul atlet ungar Varga.

Pentru această întrecere s'a fixat un premiu de 3000 lei.

Fristenski care este cu 35 kg mai ușor decât greul său adversar va lupta contra acestuia cu ilustra sa isteține tehnică.

Acești doi simpatici atleți nu s'au bătut ieri, rezervându-și toate forțele pentru astăzi, când se vor lua la întrecere până la înfrângere definitivă.

Învingătorul va obține premiul amintit de 3000 lei.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Pentru vindecarea sigură au Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervosității, întrebuințați *vinul de Tokaj cu chinină și fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întărește și curăță sângele. Prețul unei sticla 15 Lei. Depozitul principale Farmacia dr. Biró, Cluj, Piața Unirii. III-319

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

■

Mare reducere de prețuri la firma Diamanștein și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gată din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

Pentru industria casnică românească

— Un apel —

Pentru desvoltarea industriei de casă a țărancelor noastre Reuniunea „Regina Maria" a Femeilor Române din Baia-Mare și-a fixat în programul de muncă deschiderea unui atelier de țesut în Baia-Mare pentru care scop a și primit un avans dela Min. de industrie, după propunerea inspectorului industrial.

Avem de scop: 1. Să dăm ocaziune țărancelor — pe cari sub conducere corespunzetoare am dori să le aplicăm în atelier de a se perfecționa și mai bine în arta țesutului și de a-și câștiga mai ales pânea de toate zilele, ce în deosebi în locuri mai puțin productive le lipsește 2. Să procurăm publicului obiecte de în cânepă și lână cum sunt tapete, ștergări, costume s. a. cari ar fi mai durabile și mai frumoase de cât acelea cumpărate cu bani mulți dela străini. 3. Să aibă prilej și intelectualele de a se deprinde în țesut și chiar a introduce pe elevele absolvente dela dif. școli precum și pe orfane în aceasta artă prin care s'ar ridica mult bunăstarea poporului nostru și am câștiga și statul un frumos venit.

Cum însă Reuniunea nu dispune de mijloacele materiale necesare rugăm on. public și îndeosebi institutele financiare a ne da tot concursul pentru ca să putem trece peste greutățile începutului.

Ofertele în material brut (lână cânepă și în precum și orice ajutor bănesc sunt a se trimite la casiera Reuniunei, d-na Angela Pop, Baia-Mare, unde se pot face și comande.

Comitetul.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

România și Ungaria

Declarațiile ministrului ungur la București

Contele Rubido Zichy, noul ministru ungur la București, a făcut următoarele declarații ziarului „Universul":

„Am o singură preocupare principală, și anume da a face ca raporturile între România și și Ungaria să fie bune. Nădăjduesc să găsesc în cercurile conducătoare de aci o dispoziție care să mi ajute îndeplinirea acestei sarcini.

Ungaria este în mod loial hotărîtă să se conformeze, fără de nici o rezervă, tratatelor în vigoare și, la rândul nostru, sperăm că România va aprecia această bunăvoință a noastră, ajutându-ne să atingem scopul urmărit.

Baza concepțiunii mele politice este constituită de convingerea că România și Ungaria sunt predestinate de soartă să se înțeleagă și să se ajute în mod mutual, spre a duce împreună o viață liniștită în concertul celorlalte State.

Am, despre România, foarte frumoase și de neuitat amintiri, deoarece, înainte de războiu, am petrecut aci câțiva ani ca atașat la legațiunea austro-ungară; în acest chip, nu numai oficial, dar chiar personal mă simt înclinat să fac tot posibilul spre a evita orice frictiuni eventuale între cele două țări".

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE

priviți expoziția

primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni

SZEKELY și RETI

din Târgul-Mureș care expune la **Târgul de mostre din Cluj**

Câți invalizi au rămas

Revista medicală „Presse medicale" publică după statistica biroului internațional al muncei, numărul invalizilor aparținând celor 12 state beligerante.

Cifra se ridică la 5.921,000 grupați în ordinea următoare:

Franța 1.500.000; Germani 1.400,000, Anglia 1.170.000 Statele-Unite 246.000 Cehoslovacia 175 de mii; Austria 164.000 Serbia, Croația, Slovenia 164.000; Canada 88.000; România 84.000; Belgia 40 de mii.

Străduințele biroului internațional al muncii au ca obiectiv să plaseze pe acești mutilați la diferite ocupațiuni, iar în alte țări invalizii s'au constituit în Asociațiuni pentru apărarea intereselor corpului lor.

Chestiunea reparațiunilor

Cotele României și Italiei — Anglia se opune la mărirea lor

E posibil ca chestiunea reparațiunilor să se pună din nouă și repartițiunea fixată să sufere modificări, de oarece Marchizul della Torretta se silește în momentul acesta să obțină majorarea cotei-părți atribuită Italiei.

Cu acest prilej se poate ca și cota-parte atribuită României să fie sporită.

Acest lucru va fi greu totuși, deoarece sporirea părței atribuită Italiei și României nu se va putea face de cât reducând din partea Angliei. Anglia însă, nu numai că nu pare dispusă să accepte vreo reducere, ci cere ca cele 120 mil. mărci aur, cari rămân în casa comisiei de reparațiuni din plățile germane să-i fie atribuite. Anglia pretinde că a avut cele mai mari cheltueli, deoarece chiar dacă s'ar admite că fiecare soldat englez de pe continent a costat zilnic două mărci aur, cât a costat soldatul francez, suma se ridică la 500 mil. mărci aur. În realitate întreținerea fiecărui soldat costă mai mult de 2 mărci aur, în total 700 milioane mărci aur.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Pentru precizarea atitudinei politice în viitor, partidele din opoziția constituțională, retrase din Parlament, au dat fiecare câte un comunicat, afară de țărăniștii din vechiul Regat.

Toate comunicatele arată imposibilitatea dăinuirei acestui guvern și cer dizolvarea Parlamentului, retragerea cabinetului și legiferarea constituției, imperios cerută, dar pe care actualele Corpuri legiuitoare n'o pot realiza lipsindu-le autoritatea morală necesară.

Comunicatele acestea al partidului naționalist al d-lui Iorga, al partidului național din Ardeal, al partidului țărănesc din Basarabia, al partidului Unirei din Bucovina și al partidului național-liberal, marchează campania pentru răsturnarea guvernului, arătând că aceste partide sunt potrivnice oricărei înțelegeri cu guvernul actual.

Comunicatul partidului liberal sfârșește astfel: *partidul național-liberal, convins că întreaga opinie publică reclamă, în interesul superior al statului, înlocuirea actualului guvern, va ști să-și facă și de data aceasta datoria sa față de țară".*

* * *

Presa Blank susține pentru a ridica cursul acțiunilor Reșița că Banca Românească a cumpărat asemenea acțiuni. Faptul este absolut falș, el nefiind decât o manoperă de bancă.

Aniversarea victoriei dela Mărăști s'a sărbătorit pe câmpul de bătaie. La parastasul care a avut loc pe muntele Racoasa au asistat d-nii Argetoianu, Rășcanu, Văleanu, generalul Pétin, atașatul militar francez, atașatul militar al Statelor-Unite, generalii Zadig, Popovici, Mărgineanu, Holban, Gorski etc. și delegația Comisiei interimare a Capitalei.

Serviciul religios a fost oficiat de I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei. Dl general Rășcanu a rostit un discurs arătând însemnătatea victoriei dela Mărăști.

A urmat apoi solemnitatea predării noilor locuințe clădite la Mărăști și un banchet la care a toastat dl Argetoianu.

S'a vizitat în urmă câmpul istoric al bătăliei.

*

Se dezminte știrea dată de „Universul" despre un complot îndreptat împotriva familiei regale.

*

Partidul țărănesc basarabean a dat un comunicat prin care arată că sunt considerați ca definitiv eșiți din partidul basarabean cei cari s'au înscris în partidul d-lui Mihalache.

In comitetul executiv au fost aleși în locul d lor Halipa, Buzdugan, Holban și Minciună, trecuți la d-l Mihalache, d-nii Srapa, Dumbravă, Macavei și Măță.

Președinte a fost ales d-l Inculeț, vice-președinți d-l I. Pelivan și Vasile Barca, secretar d-l Crihan și casier d-l Iancu.

Comunicatul arată că partidul va duce mai departe lupta pentru înfăptuirea programului său.

*

M. S. Regele a plecat eri la Sinaia.

O calomnie și o reabilitate

Afirmația mincinoasă făcută ca să rănească o persoană în onoarea și reputația sa s'a numit totdeauna calomnie. Bârfirea e un viciu primejdios; calomnia este o crimă fără nume: e un asasinat moral. Un bandit asasinează cu o lovitură de cuțit; un calomniator cu o lovitură de limbă. Trebue curaj banditului; calomniatorului nu-i trebue decât lașitate.

Un atare caz de calomnie cu efectele lui imediate și cu finalul firesc în to te operile de defăimare — reabilitarea — îl avem în învinuirea adusă cunoscutului avocat din Cluj, dr. Justin Cloșca Juga.

In luna Ianuarie 1920, — în urma unor denunțări răuvoitoare, parchetul tribunalului Cluj deschide acțiune publică contra d-lui dr. Juga pentru delictul de mituire comis în șapte rânduri. După un an de dresare de acte și cercetări amănunțite, d-l Mihail Balassan, procuror general, transpune judecătorului de instrucție dosarul afacerii împreună cu hotărârea procuraturei de a retrage acuza pentru care a cerut instrucția în delictul de mituire.

Iată cum motivează d-l procuror general hotărârea sa.

Din complexul actelor dela dosarul cauzei reiese ca început când numai cercetările prealabile avusese loc s'a crezut, temeinic bazați fiind pe contestul scrisorilor semnate de advocatul Juga, că acesta a consumat delictul de mituire în persoana comisarului de siguranță Niculae de la siguranța Generală din București prin faptul ca i-ar fi trimis în 6 plicuri câte 500 lei pentru osteneala vizării a 6 pașapoarte. In realitate însă, spusă o întinsă și minuțioasă instrucțiune, ce s-a făcut în cauză se constată că advocatul Juga n'a trimis în plic de cât 6 cereri de pașapoarte însoțite de acte și fotografii și cu suma de 1350 coroane care trebuia sa servească ca taxă pentru vize pe la diferite legațiuni străine și cheltuieli de transport acelui care le va face.

Faptul că în servieta s'a mai găsit ce'e șase scrisori multiplicate la mașina de scris, se dovedește numai unei erori comune, atât a trimitorului advocatul Juga, cât și aceluia care s'a însărcinat cu afacerea acestui comision, Dr. Damian. Această eroare reiasă din împrejurările, că Dr. Damian în gara Cluj a primit plicul pus în o servietă de advocat și când advocatul Juga a voit s'ăi predeie numai plicul, celălalt a cerut s'ăi le predea cu servietă cu tot deoarece el avea trebuința de ea. In grabă, de teama să nu plece trenul Juga uită să scoată scrisorile cari nu mai aveau nici un amestec în afacere deoarece aceasta îndrumase pe Damian, ca predând plicul lui Nicolae să'l întrebe dacă formalitatea pentru pașapoarte sunt făcute sau nu în regula și numai în caz afirmativ să i le predea. O altă presumție puternică în favoarea advocatului Juga e ca plicul a fost predat deschis, ori, dacă s'ar fi gândit să comită delictul de mituire trebue să la cea mai elementară precauțiune de a evita indiscreția și ar fi închis plicul. In fine e imposibil omenește de admis să încerci o corupere prin mituire să te adresezi prin scris către o persoană pe care abia ai cunoscut-o văzând-o o singură dată.

In cei-ce privește a șaptea mituire în persoana d-lui. Dr. Șovrea ea nu se dovedește cu nimic, deoarece dacă în adevăr Dr. Juga a încercat să comită delictul era rațional ca d-l Dr. Șovrea trebuia să dea o aparență reală, să primească și apoi se agiseze în consecința, ori starea faptică poate foarte bine să fi fost înșelătoare, ca prezența hârtiei de 1000 coroane în mâna advocatului Juga să fi fost din întâmplare tocmai în momentul întâlnirei pe scări a partidelor.

Pentru aceste motive de fapt și în lipsa elementelor constitutive a delictului de mituire am fost nevoit a nu reprezenta acuzarea în aceasta afacere.

Cluj, la 14 Ianuarie 1920.

Mihail D. Balasan m. p.
procuror general st.

Pentru autentitate:
Munteau m. p.
expeditor.

In urma acesteia, d-l Mihail Milloteanu, jude de instrucție hotărește următoarele:

Nr. 220/22
1921.

In numele legii

Judele de instrucție dela Tribunalul Cluj, în cauza de materie represivă pentru delict de mituire contra d-lui Justin Cl. Juga, în ziua de mai jos semnată a adus următorul

Decis

Sistez instrucția pe baza paragrafului 128 P. p. pentrucă ministrul public a depus acuza.

Cluj 18 Ianuarie 1921

M. Milotieanu m. pr.
jude de instrucție.

Hotărârea forurilor judiciare este o dreaptă și așteptată reabilitare a avocatului dr. Juga, care convins de perfecta sa nevinovăție, a dispretuit să răspundă tuturor învinuirilor defăimătoare, știind că adevărul va ieși la lumină.

Viața sportivă la Cluj

— Duminecă 24 Iulie —

Publicul sportiv din Cluj a avut eri o nouă ocazie pentru a cunoaște o ramură sportivă prea puțin exercitată la noi, față de țările avansate pe acest teren, unde matchurile de box se bucură de o simpatie rară și championii învingători ai diferitelor națiuni trec ca adevărați eroi naționali.

Lupta s'a dat între d-nii Costamagna unul dintre cei mai buni boxeuri români și Solar, șampion de box european.

In lupta de 6 ronduri de câte două minute, n'a reușit nici unul dintre concurenți să facă Knock-out pe adversarul său, astfel că d-l Costamagna câștigă matchul prin puncte. In primele rânduri lupta se dă cu multă precauțiune, Solar atacă mai mult, însă cu puțin succes față de apărarea rutinată a lui Costamagna, care în schimb îndreptează orice lovitură cu precizie și aplică lovituri puternice îndeosebi în față.

In rondul patru Costamagna reușește să aplice o serie de lovituri în regiunea cordului și Solar cade la pământ. Abia după 7 secunde se reculege din nou și atacul în enționat se termină prin noui lovituri ce le primește în față. Roundul 5 se termină cu rezerve pentru ca în ultimul rond lupta să continue cu toată înverșunarea însă fără rezultate.

Din mersul luptei s'a văzut că antrenamentul lipsește ambilor luptători.

D l Costamagna a dovedit însă calități și cunoștințe perfecte, cari împreunate cu forța de care dispune, ar putea să-l ridice la locul de cinste în rândul boxerilor români. Solar e mai predispus pentru atac lucrează agil însă cu puțină siguranță în loviturl; el ne face impresia că este mai de grabă luptător decât boxeur.

Luptă

Intrecerile între luptătorii internaționali veniți la Cluj au continuat eri după masă. Varga champion maghiar, învinge în 3½ minute pe Richter, champion german de aceeași greutate. Lupta lor n'a prezentat situații deosebite și se bazează mai mult pe forța brută. Cu atât mai frumoasă a fost lupta între Steinbach, champion vienez și Fristensky champion cehoslovac. Fristensky e cel mai ruti at luptător, dispune de o tecnică nimitoare și după 25 minute rămâne învins numai datorită enormei deosebiri de greutăți între cei doi luptători (Fristensky 96 iar Steinbach 126 kg).

In chestiunea cuartiruirii

De 3 ani se caută mijloacele pentru incuartirarea uncționarilor și altor cetățeni Români, cari de bună voe sau din alte împrejurări au trebuit să se plaseze în Cluj.

Dar, de la metoda dr. Boier prin care metodă s'a reușit a se instala funcționarii astăzi cu locuințe, și până acum se poate afirma că toate stăruințele birourilor de cartiruire au rămas fără rezultat. Dealtfel nici nu se putea altcum. pentru că în acelaș timp, alte autorități fără de a-și da seamă, au dat voe unor speculanți, cari nu intenționează altceva de cât împiedecarea de a putea plasa cetățeni și funcționarii Români. Un exemplu:

In strada General Grigorescu No. 88 s'a deschis o cârciumă, care nu are altă menire de cât a aduna gozul Clujului săptămânal pentru a aranja câte o bătae strașnică; acest cârciumar mai are un brevet și în calea Victoriei No 23. Socotim că ar fi de ajuns o singură cârciumă, cea din strada Grigorescu.

La No. 76 din același stradă, d-l Sebök, a instalat o altă Cârciumă, prefăcând o vilă frumoasă, unde puteau locui minimum 3—4 familii, în cofetărie, unde de toate se consumă numai articole de cofetărie nu, ci mai mult băuturi spirtoase.

Tot astfel, un fost chelner de'a berăria Czell, deschide un birt într'o vilă frumoasă pe str. Mânăștur 56, unde ar putea locui cel puțin două familii.

Atrag atențiunea funcționarilor fără locuințe asupra acestui caz, și în numele lor, îmi iau voe să rog toate Autoritățile, — unde iarăși numai funcționari dau aceste Breveturi, să cerceteze mai de aproape atari lucruri înainte de a rezolva chestiunea. Iar pe d-l dr. Tiu Babeș, ca pe unul care se ocupă cu chestiunea locuințelor, și pe care îl cunosc de mult ca pe un om de isprăvă, să binevoiască imediat a lua măsuri pentru recvizirarea imediată a Vilei de sub No. 56, a cercetia periferiile Clujului în această privință pentruca toate locuințele găsite în atari condițiuni să fie rechiziționate pentru incartiruirea funcționarilor.

Emil Mureșanu
Str. General Grigorescu Nr. 52.

Morala obligă în general pe calomniatorii să repare efectele pernicioase ale greșelii lor. Nu știm dacă vinovații din cauza mai sus amintită vor fi constrânși la aceasta. Ceea ce impoarită însă e că în dauna afirmării lui Don Basilio din „Bărbieru! din Sevila": „Calomniați, colomniați va rămâne totdeauna ceva pe urma calomniei". — avocatul dr. Juga iese de sub țesătura defămării complect reabilitat.

Citiți „Infrațirea"

Menajeră,

harnică și voinică, cu practică în conducerea unei gosdodării mari, se caută pentru o instituțiune superioară de Domnișoare, din București. — A se prezenta D-rei Florica Florescu, Str. Bem No. 13., între orele 9—10½ dim.

927

Singurul magazin din București care execută în mod ireproșabil ori ce comandă de croitorie militară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN
CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

Refacerea
şi complectarea reţelei de C. F. a României Mari

Iată programul de ansamblu, al 2) cărui cost total de peste 16 miliarde este prevăzut să se împlinească într'un termen de aproximativ 10 ani, pentru refacerea, complectarea şi sistematizarea reţelei de C. F. a României întregite:

CAPITOLUL I.

(A.) Linii de scurgere la Dunăre şi Mare

Legaturi internaţionale

I. Legătura cu Occidentul prin Belgrad-Baziaş, Mehadia-Orşova-Craiova-Bucureşti.

a) Construcţia liniei Baziaş-Mehadia lungimea km. 95; costul mil. lei 68; b) Construcţia liniei Craiova-Bucureşti lungimea km. 205; costul mil. lei 62; c) Construcţia variantei Turnu-Severin-Prunişor lungimea km. 28; costul mil lei 21.

II. Legături cu Ceho-Slovacia

1. Sighe-Apahida-Sibiu C. de Argeş-Bucuresti.

a) Construcţia liniei Sighet-Baia Mare-Ghigău lungimea km. 44; costul mil. lei 78; b) Construcţia variantei Apahida-Tunda lungimea km. 32; costul mil. lei 24; Construcţia liniei Mikesasa-Naghisilig lungimea km. 12; costul mil. lei 10; d) Construcţia liniei Jiblea C. de Argeş lungimea km. 30; costul mil. lei 28.

2. Sighet-Borsa-Vatra Dornei P. Neamţ.

a) Construcţia liniei Sighet-Săcele-Borsa lungimea km. 70; costul mil. lei 65; b) Modificarea traseuli Ilva-Mică-Vatra Dornei, lungimea km. 77; costul mil. lei 55; c) Construcţia liniei Vatra Dornei-Bistricioara-P. Neamţ, lungmea km. 124; costul mil. lei 90.

3. Sihget-Apahida-S. Paul-Braşov-Buzău.

a) Construcţia liniei Chiris-Cheia-Mureşului, lungimea km. 16; costul mil. lei 5; b) Construcţia liniei Sf. Paul—Daneş lungimea km. 45; costul mil. lei 24; c) Construcţia liniei Braşov Nehoiaş, lungimea km. 46; costul mil. lei 56.

III. Legătura cu Polonia

a) Construcţia liniei Lipcani-Dângeni, lungimea km. 62; costul mil. lei 31.

Legătura cu Ucraina

1. Moghilev-Todireni-Ocniţa-Iaşi-Bucureşti.

a) Construcţia liniei Ocniţa—Todireni, lungimea km. 104; costul mil. lei 52; b) Construcţia variantei Ciurea-Grajduri.

A linii dela nord la sud

I. Linia Oradia-Mare-Arad-Timişoara Caransebeş Orşova.

a) Construcţia liniei Kişinău-Solonţul Mare lungimea km. 35; costu mil. 12 b) Construcţia variantei Târgova-Mehadia, lungimea km. 20; costul mil. lei 10.

II. Linia Carcii Mari-Silaghi-Naghifalu-Beiuş Brad Deva-Târgu Jiu-Craiova-Corabia.

a) Construcţia liniei Silaghi-Naghifalui-Iadvoli Beiuş, lungimea km. 104; costul mil. lei 80; b) Construcţia liniei Vaşcău-Halmagiu lungimea km. 32; costul milioane lei 23; c) Construcţia liniei Brad-Deva, lungimea km. 25; costul mil. lei 18; d) Normalizarea liniei Oradia-Mare-Beiuş, lungimea km. 70; costul mil. lei 15; e) Construcţia liniei Livizeni-Bumbeşti, lungimea km. 27; costul mil. lei 30; f) Corectarea traseului Siberiei-Petroşani, lungimea km. 20. costul mil. lei 44.

III. Linia Sighet-Sibiu-Slatina Corabia.

IV. Linia Topliţa-Braşov-Sinaia-Moroeni Târgovişte Titu-Giurgiu.

a) Construcţia liniei Petroşiţa-Sinaia, lungimea km. 19; costul mil. lei 115; b) Construcţia liniei Titu-Videle, lungimea km. 49; costul mil. lei 25.

V. Cernăuţi-Paşcani şi Lipcani Iaşi Tecuci Făurei Hârşova-Constanţa.

a) Construcţia liniei Făurei-Tecuci, lungimea km. 95; b) Construcţia liniei Tăndărei-Hârşova Constanţa, lungimea km. 110.

VI. Cerniţa Bălţi—Kişinău Sărata Vâlcov.

a) Construcţia liniei Bălţi-Orheiu Kişinău, lungimea km. 147; costul mil. lei 85; b) Construcţia variantei Reveca-Zloţi, lungimea km. 43; costul mil lei 40; c) Construcţia liniei Arciz-Vâlcov, lungimea km. 90; costul mil. lei 50.

B) Legături transversale

Linii transcarpatine

1. Linia Topliţa-Bistricioara Tg. Neamţ-Paşcani.

a) Construcţia liniei Topliţa-Tulgheş-Bistricioara-Tg. Neamţ lungimea km. 107; costul mil. lei 10; b) Continuarea liniei Târgu-Neamţ-Paşcani, lungimea km. 32; costul mil. lei 100.

2. Linia Sf. Gheorghe-Bretcu-Oneşti-Adjud-Bârlad.

a) Consolidarea liniei Sf. Gheorghe Bretcu, lungimea km. 80; costul mil. lei 9; b) Construirea iniei Bretcu-Hârjea-Oneşti, lungimea km. 50; costul mil. lei 35; c) Construirea liniei Adjud-Nichişeni, lungimea km. 27; costul mil. lei 16.

3. Linia Apahida-Reghinul Săsesc.

a) Construirea liniei Apahida-Reghinul Săsesc, lungimea km. 89; costul mil. lei 65; b) Construirea liniei Târgu Neamţ-Homan, lungimea km. 33; costul 33; costul mil. lei 65; 4) Linia Bucureşti-Urziceni-Făurei, lungimea km. 123; costul milioane lei 46; 5) Linia Odorheiu Madefalu, lungimea km. 46; costul mil. lei 33; 6) Linia Bacău-Bârlad, lungimea km. 92; costul mil lei 46.

C) Linii de interes economic şi politic

1. Linia Tulcea-Hamangia, lungimea km. 55; costul mil. lei 40; 2) Linia Botoşani-Hârlău, lungimea km. 54; costul mil. lei 27; 3) Siret-Dorohoi lungimea km. 32; costul mil. lei 10; 4) Linia Noua Suliţă-Dorohoi, lungimea km. 36; costul mil. lei 11; 5) Linia Gura Humorului-Fălticeni, lungimea km. costul mil. lei 12; 6) Linia Fălticeni-Suceva, lungimea km. 27; costul mil. lei 8; 7) Linia Homorod-Sercaia, lungimea km. 23; costul mil. lei 7; 8) Linia Soroca-Floreşti IV. Ciulucului, lungimea km. 91 costul mil. lei 45; 9) Linia Folteşti-Cahul-Belgrad Ismail, lungimea km. 122; costul mil. lei 51.

D) Linii industriale

1. Linia Reşiţa-Caransebeş, lugimea km. 36; costul mil. lei 18; 2) Linia Anina-Reşiţa, lungimea km. 36; costul mil. lei 20; 3) Linia Anina V. Nerei, lungimea km. 25; costul mil. lei 15.

CAPITOLUL II.

A) Imbunatatirea liniilor existen

1) Dublarea liniei Cernavodă Constanţa, costul mil. lei 18; 2) Normalizarea liniior din Basarabia, cstul mil. lei 90; 3) Normalizarea liniei cu cale strâmtă Crasna-Huşi, lungimea km. 33; costul mil. lei 17; 4) Normalizarea liniei Huşi-Bucovăt, lungimea km. 100; costul mil. lei 50; 5) Normalizarea liniei Kăsinău-Arad, lungimea km. 44; 6) Normalizarea liniei Sibiu-Făgăraş, Sf. Gheorghe, lungimea km. 155; costul mil. lei 16; 7) Normalizarea liniei Caransebeş-Subcetate, lungimea km. 77; costul mil. lei 16; 8) Normalizarea liniei Oradia-Mare Careii Mari-Sat-Mara, lungimea km. 183; costul mil. lei 20; 9) Electrificarea liniei Braşov-Câmpina, lungimea km. 79; costul mil. lei 16; 10) Electrificarea liniei Vântul de Jos Sibiu, lungimea km. 83; costul mil. lei 17; 11) Electrificarea sau varianta liniei Madefalu-Ghimeş lungimea km. 40; costul mil. lei 8.

B) Refacerea podurilor de cale ferata

a) In Bucovina, lungimea km. 2050; costul mil. lei 25; b) Vechiul regat (Oltenia, Muntenia şi sudul Moldovei, lungimea km 2840; costul mil. lei 90; c) In Basarabia, repararea de poduri şi construcţia podului peste Prut la Reni şi podurilon de pe linia Bălţi-Ungheni cu de zidărie şi metalice, ulngimea km. 426; costul mil. lei 8; d) In Ardeal reconstrucţia de podu lei 2; Lucrări de zidărie costul mil. lei 6; f) Consolidăr de poduri (32), lungimea km. 1600; costul mil. lei 60.

C) Sporirea triajelor

10) Triaje a 50 km. de linie pentru un triaj, lungimea km. 500; costul mil. lei 150.

CAPITOLUL III.

A Complectarea şi repararea materialului rulant, sporirea

a) Locomotive noui 2.700. costul mil lei 5.400; Locomotive reparate 3.100, costul mil. lei 620; b) Vagoane de călători, noui 4.500, costul mil. lei 2.700; Vagoane de călători reparate 5.500, costul mil. lei 220, c) Vagoane de marfă noui 19.000, costul mil. lei 2.940; Vagoane de marfă reparate 76.000, costul mil. lei 710; d) Sporirea atelierelor, costul milioane lei 459.

B) Complectarea şi repararea accesoriilor necesare exploatării liniilor ferate

Repararea şi complectarea accesoriilor; costul mil. lei 200; Costul total al complectării materialui lui rulant,, atelierelor, instalaţiilor de exploatare, etc. costul mil. lei 13.549.

CAPITOLUL IV.

Dublări de linii ferate

1. Baziaş-Orşova-Bucureşti-Urziceni-Feteşti, lungimea km. 600; costul mil. lei 190; 2) Sighet Sibiu-Curtea de Argeş-Bucureşti, lungimea km. 550; costul mil. lei 170, 3) Apahida-Braşov-Nehoiaş-Buzău Făurei Nov Nehoiaş-Buzău Făurei Tăndărei costul mil. lei 140; 4) Cernăuţi Burdujeni- Mărăşeşeţi Tecuci-Oclaţi, ulngimea km. 450; costul mil. lei 135; 5) Făurei-Brăila Oalaţi, lungimea km. 85; costul mil. ei 28; Cernauţi-Ocnita-Bălţi-Kişinău Vălcov, lungimea km. 63; costul mil. lei 200; 7) Bucureşti-Urziceni Făurei, lungimea km. 123; costul mil. lei 40; 8) Tăndărei-Hârşova Constanţa, lungimea km. 110; costul mil. lei 50; Tăndărei-Feteşti, ungimea km. 30; costul mil. lei 9.

DACĂ VENIŢI LA BUCUREŞTI

vizitaţi Restaurantul:

„AMICIŢIA"

lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")

unde veţi găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" şi vinuri fine ardelene şi din vechiul Regat. ooo ooo

Grătar naţional!

497

PREMIILE
ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţior

un mare număr de

Premii in bani şi obiecte

Toţi cei cari doresc sa iea parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abonamentul pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor.

Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintat plata abonamentului până la data de 25 Octomvrie 1921.

Pentru vechii noştri abonaţi, cari au achitat abonamentul până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Lista completă a premiilor cu valoarea lor precum şi ziua tragerii se va publica la timp.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piata Unirii, CLUJ.

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată praxă de birou, cunoscând contabilitatea, precum și dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

LÂNĂ bine scărmănată și eftină de vânzare la Fabrica de uleiu Târgul de vite No. 1. Cluj. 906

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4.5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

CUMPĂR o armă de vânătoare să fie în buna stare. Adresa la ziar Aurel.

Închirieri:

AȘ FACE schimb cu locuința mea odae mobilată și bae cu intrare separată din strada Fürdő cu o asemenea locuință în apropierea Calea Victoriei. Ofertele la ziar sub „Urgent". 928

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

INVĂȚĂTOR regat doresc corespondență Dră Ardeal. Etienne, Post-Restant Barcă Doljin.

Diverse:

SE CAUTĂ companiat cu capital pentru întreprindere mare cu drogue și chimicale în oraș mare comercial din Ardeal, având concesiune și instalație modernă. Informații se pot da la adm. ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele magazin de încălțăminte

RAFTOPOL

DIN BUCUREȘTI

Încălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii cele mai noui modele din străinătate și executate de magazin. Pantofi Elveține bărbătești de box 280 Lei. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally" 925

Medaliat la expoziția generală din București în anul 1916.

MOARA OLTEANCA

din Slatina județul Olt producție

923 5 vagoane zilnic

caută

Ajutor morar

imediată angajare.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri, pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate firmus de specialiști.

Căutăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localități

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAȘ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BAILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIȚA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAȘ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă

Reclama 862 929

Administrația Căminului ștud. Univ.

Concurs

pentru repararea întregirea mobiliarului a rufărici și lingeriei la Căminul ștud. să publică concurs cu data de 3 August 12 a. m. reflectanți sunt rugați ași înainta ofertele.

Informațiunii la biroul adm. între orele 4—5 p. m.

Cluj, la 25 Iulie 1921.

Const. Popoviciu,
administrator.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar. □

329

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Administrația ziarului „INFRĂȚIREA"

primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Pierdut Duminecă 24 curent o cățelusa albă cu monoclu galben la ochiul drept și sgardă bleu cu clopoțel.

Primește o foarte bună recompensă cel ce o va aduce la magazinul „COLOMBO" Piața Unirei No. 3. 926

CAFEA

Prăjită și rășnită

cacao ceai ciocolată

839

Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GAZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 38.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 138
PENTRU
MICA PUBLICITATE

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din sînge

Ce trebue de făcut?

Trebue să-l topim și să-l alungăm din singe acest lucru se obține printr'o cură rațională cu

UROLIZINA

de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din singe.

Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio. ast-fel se vindecă o boală care își arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric. cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datorește boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de intrebuintare întovărășește fie-care flacon. De avut in toate farmaciile și drogueriile din România. –

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
891 **DROGUERIA „VIORELIA“**
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne ferme de blănuri, cu prețuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Sa deschis
Restaurantul „COROANA“
în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

In stradă principală e
de vânzare
din mână liberă:
o casă cu 5 încăperi
cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului.
822

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drougerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

In Simeria (Pischi) e
de vânzare
din mână libera cu preț convenabil
o casă cu etaj
și cu alte edificate împreuna cu crâsmă, ospătorie și aranjamentul pentru chinematograf
Josef Steiner Simeria-Pischi Județ.: Hunedoara.
924

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:
AGENȚII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.
Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru
Programul Teatrului Național din Cluj.
Pe stagiunea 1921--1922.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Avem nevoe de **Traverse de stejar**
2·0 × 0.25 × 0.15 bună calitate, circa 3.500 000 bucăți.
Oferte a se adresa la ziarul „Infrățirea“ sub 700 arătând și data livrărei.

Se caută
2—3 camere și bucătărie de închiriat, eventual cumpărându-se și mobilierul din case.
A se adresa la Administrației ziarului Infrățirea sub „Profesor“.

Cumpăr casă
compusă din 3—4 camere și bucătărie. Ofer preț bun.
Oferte a se adrese urgent Administrației ziarului Infrățirea sub „Licurescu“.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj

Anul I. No. 281 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 28 Iulie 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj

Nr. de schimb

„Transilvania“

Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STR[illegible]ANIU No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA [illegible]ET

Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.

Director: D. TOME[illegible]

Telefon; REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Politică şi agricultură

Evident sunt două lucruri care se contrazic cel puţin în Ţara noastră şi atâta vreme cât în frontea trebilor agricole stau oameni cu totul necompetenţi ca dl Cudalbu. Măsurile luate de diferitele guverne fie pentru a încuraja fie pentru a ameliora anumite stări de fapt ale agriculturii au dat mai totdeauna pentrucă consideraţiunile politice au trecut peste părerile specialiştilor, singură în stare să hotărească asupra unor probleme atât de importante.

Aşa s'a întâmplat şi cu legea corpului agronomic care, făcută de dl Cudalbu a fost respinsă ca indignare de toţi agronomii pentru motivele arătate într'un articol anterior.

Pe ziua de 1 August Ministerul Agriculturii şi Domeniilor a fost sciudat în Ministerul Agriculturii care va cuprinde: Comitetul agrar cu toate subdiviziunile lui, Direcţia apiculturii şi Viticulturii precum şi Direcţia Domeniilor şi în Ministerul Domeniilor care va cuprind Direcţia Zootechnică, Casa pădurilor şi Direcţia pescăriilor şi Contenciosul. Modul cum s'a procedat la această sciudare te lasă în nedumerire. In adevăr direcţia Domeniilor care trebuia să aparţie Ministerului Domeniilor după cum arată şi numele, a fost trecută la Ministerul Agriculturii. Pentru ce? Mister. In schimb Direcţia Zootecnică care trebuia să aparţie de Ministerul Agriculturii din cauza legăturilor aşa de strânse între agricultură şi creşterea vitelor a fost trecute la Ministerul Domeniilor alături de Casa pădurilor.

In schimb. Dl Cudalbu pentru a îndrepta măcar în parte această enormă greşală a creat pe lângă Direcţia Zootechnică un serviciu apicol şi pe lângă Direcţia Agriculturii un serviciu zootechnic. N'avem agronomi pentru împlinirea trebuinţelor actuale ale serviciilor n'avem medici veterinari şi dl Cudalbu crează servicii de lux. Acesta nu e decât un mijloc de plasare pentru partizanii politici ai guvernului.

Prin sciudarea Ministerului Agriculturii se va reuşi a se ameliora întrucâtva starea agricolă a ţării noastre?

Noi credem că nu, pentrucă în loc de a se simplifica lucrurile ele s'au complicat şi mai rău. Nu prin creări de noui funcţii se va putea rezolvi o problemă de importanţa aceleea a măririi producţiei. Cu oameni cari stau toată viaţa la birou şi de acolo, fără a cunoaşte realitatea, sau — ceea ce-i mai trist chiar dacă le este înfăţişată de cei care o cunosc — nu o iau în seamă, dau ordine numai pentru a face ceva, nu se poate reînoi spiritul care stăpâneşte agricultura noastră.

Legile şi regulamentele n'au nici-o importenţă atâta vreme cât oamenii cari le aplică au rămas aceiaşi. E un adevăr prea cunoscut, dar pe care îl repetăm pentru a demonstra că actuala criză a agriculturii nu va putea fi conjurată până când bătrânii şi de multeori incapabili conducători ai ei nu vor înţelege că bătrâneţa e respectabilă atunci când înţelegându-şi rostul, lasă locul altora mai capabili şi mai energici.

Vor asculta dnii Căruntu şi ceilalţi tovarăşi chemarea vremii şi resemnaţi se vor retrage, culegând şi laude consimţite de agronomii scăpaţi de tirania incompetinţii sau îndărătnic va încerca să se opuie vremii şi atunci va fi măturat ca un pai?

Mai este timp ca aceşti domni să dea ascultare vremii şi să plece cât mai e timpul.

Un agronom.

Evenimentele zilei

Războiul greco-turc Marea victorie grecească

Atena 26 Iulie.

Marea bătălie dela Dorylee s'a terminat cu victoria strălucită a trupelor greceşti.

Urmărirea inamicului a continuat toată ziua până la 45 chilometri est de Dorylee.

Inamicul se retrage în marşuri de noapte spre Sivri Hissar.

S'au capturat 40 de tunuri, numeros material de război şi prizonieri nenumăraţi.

Mersul repede al operaţiunilor împiedică numărătoarea prizonierilor.

Kemaliştii confundă intenţionat datele comunicatelor pentru a ascunde înfrângerea.

Guvernul turc cere pace

Atena 26 Iulie.

Consiliul de miniştri întrunit la Constantinopol a hotărît să ceară mediaţiunea marilor puteri pentru a încheia pace.

Regele Constantin pe câmpul de luptă

Atena 26 Iulie.

Regele Constantin a sosit la Kutahia unde şi-a făcut o intrare triumfală fiind aclamat de populaţie şi de trupe.

Gunaris a plecat la Smirna.

Numărul muncitorilor fără lucru din Anglia scade

Horsea 26 Iulie.

D-l Macmara, ministrul muncei, a declarat că numărul muncitorilor fără lucru scade mereu şi că patronii se înţeleg cu lucrătorii, astfel că pretutindeni se lucrează.

Armistiţiul anglo-irlandez

Horsea 26 Iulie.

Armistiţiul încheiat între Englezi şi Irlandezi este respectat de ambele părţi.

Până acum, d-l de Valera n'a dat încă un comunicat asupra situaţiei politice.

Spiritul vremii

Scenă: *Gara de nord, Paris.* Timp: *Inainte de război. Aerul e îmbălsămat de mirosul florilor, alese din cele mai renumite grădini ale Parisului, iar în adierea vântului fâlfâe drapele naţionale. Intreagă gara de nord e un decor fastuos. Pe peron o mulţime imensă îmbrăcată în haine de sărbătoare aşteaptă enervată sosirea trenului. Pe feţele lor se reflectează semnele unei lupte interne ce îi reţine de a nu exclama de bucuria care le stăpâneşte sufletele. Doamne din societatea înaltă, fetiţe îmbrăcate în alb strâng la peptul lor mii de buchete de flori destinate serbătoritului de azi. La eşire doi palmieri formează cordon şi frunzele lor tremură aşteptând să atingă fruntea celui serbătorit. In piaţa din josul gării se înalţă o tribună căptuşită cu covoare persiane iar pe frontispiciu străluceşte în lumina soarelui emblema Franţei. Tribuna e populată de un grup de 12 delegaţi, cari discută agitaţi, gesticulează aprins. Pe pieptul unuia o decoraţie dovedeşte că fericitul ei stăpân se distinge de ceilalţi. El vorbeşte singur, pare că declamă, din când în când tuşeşte. Işi drege glasul răguşit... După toate semnele el va ţine serbătorească vorbire de primire... In apropierea tribunei se înşiruie nenumărate automobile şi în piaţa mare o mulţime se înghesneşte năvalnic spre gară. Urneli de trăsuri, zbârnâitul motoarelor, forfoteala mulţimii produc o larmă infernală... Oare pe cine aşteptă întreg Parisul? Ce mare eveniment a adunat o atât de însufleţită mulţime în faţa gării? Cine e fericitul de a cărui frunte se vor atinge laurii din mâna bătrânului decorat. Spre cine vor zimbi mile de doamne şi domnişoare?*

Poate vre un diplomat cu succese politice neaşteptate? Sau vre-un geniu al ştiinţei a stârnit atâta admiraţie? Dar nu!..

Trenul se apropie gâfâind obosit. Muzica întonează imnul francez. O linişte de mormânt stăpâneşte mulţimea... Trenul a sosit. Dintr'un vagon elegant sare un tânăr elastic. O ploae de flori zboară spre el, jobene, pălăriile se avântă în aer, batiste flutură şi un puternic strigăt izbucneşte din pepturile mulţimii: „Vive Carpentier!“ Carpentier se întoarce învingător...

Din ultimul vagon al trenului coboară încet un bătrân gârbovit cu un bagaj considerabil. Strigă desnădăjduit hamalii Dar nu se prezintă nimeni. Şi ei au alergat toţi să vază pe Carpentier. Pe acest bătrân nu l aşteaptă nimeni. Se vede fără ajutor şi din greu se târeşte cu imensu-i bagaj... Da, nimeni nu-l serbătoreşte. El n'a doborât încă nici un semen al său cu puterea pumnilor, n'a stârnit admiraţia ni nărui prin precizia loviturilor sale şi în fine n'a făcut altceva decât doar a îmbătrânit lângă masa de lucru şi a scris romane pentru o bibliotecă întreagă. El nu e boxeu renumit, e bătrânul... Anatole France.

P.

Politica economică

Pe măsură ce trece vremea devine din ce în ce mai evidentă teoria că la baza relaţiunilor dintre state sunt raporturile economice. Relaţiunile politice, ori cât ar părea de trainice la primul examen, nu sunt decât aparente; în fond existenţa lor nu este decât în funcţie de legături economice. Chiar valoarea şi forţa unui popor sunt astăzi condiţionate de puterea sa economică. Un atare exemplu ne oferă Statele Unite; căci ceiace face forţa Statelor-Unite nu este nici puterea sa militară, nici-o tradiţie de civilizaţie sau de cultură ci numai formidabila sa organizaţia economică.

Acum după război rivalităţile economice între diferitele state sunt şi mai acerbe. Lupta pentru asigurarea unei dominaţii economice se urmează cu o intensitate mărită. In acest conflict latent vedem germenii unui nou război.

Statele în cari împrejurările războiului au dezorganizat viaţa economică oferă minunate terenuri de exploatare pentru ţările unde războiul n'a produs turburări de ordin economic.

Ţara noastră se află şi ea în rândul acelora cari au avut de suferit de pe urma războiului. Bogăţiile solului şi subsolului nostru exercită o atracţie magnetică faţă de capitalul străin care profitând de dificultăţile prezentului încearcă să ne invadeze.

Recunoaştem că pentru refacerea ţării şi pentru exploatarea bogăţiilor sale forţele noastre singure nu sunt suficiente. Sprijinul aliaţilor noştri ni este necesar. Intelegem dar o colaborare a capitalului străin cu capitalul românesc, dar această colaborare trebuie să fie frăţească. A exploata necesităţile noastre de refacere sau a face din ele un mijloc de subjugare economică, aşa cum s'a încercat de către unii aliaţi, constituesc tendinţe pe cari nu le putem primi şi cărora nu înţelegem a ne supune. Ar fi de altfel şi potrivnic intereselor dezvoltării noastre naţionale şi ar fi şi o dovadă de incapacitate şi de lipsă de demnitate naţională.

Am ştiut să rezistăm tuturor presiunilor încercate în timpul Conferinţei de pace dela Paris datorită politicei energice şi demne a d-lui Ion I. C. Brătianu şi guvernului de atunci.

Dar încercările capitalului străin de a pătrunde la noi în casă nu s'au descurajat în faţa acestei rezistenţe.

Sub guvernul actual a cărui politică economică este atât de larg primitoare faţă de capitalul internaţional care urmăreşte acaparerea avuţiilor noastre naţionale, tendinţele acestea se manifestară mai puternic şi auspicii mai favorabile, întrucât îşi găsiseră sprijinitori chiar în sânul guvernului.

Afacerile Brutinel, concesionarea atelierelor căilor ferate, Reşiţa sunt exemple concrete.

Ceiace este de remarcat e faptul că toate aceste afaceri nu s'au putut încheia în ciuda presiunilor diplomatice şi cu tot sprijinul guvernului. Reacţiunea opiniei publice a fost atât de puternică încât a împiedecat realizarea unui plan care ar fi constituit începutul robiei noastre economice.

Cu prilejul acesta s'a dovedit că politica economică naţională a partidului liberal era politica naţiunei întregi.

Declinul coaliţiei în parlamentul englez

Zilele trecute s'a vorbit cu insistenţă despre greutăţile pe care guvernul englez le are în parlament. De aceea mulţi opozanţi vedeau coaliţia disolvată şi guvernul răsturnat pentru a se face noui alegeri în Octombrie. S'au cam grăbit. Incontestabil că ministerul şi coaliţia sunt bolnave. Ministerul nu-i unanim asupra Irlandei, regimului fiscal, fără să mai vorbim de problemele orientale. Coaliţia e împărţită fiindcă miniştrii şi liberalii cari fac parte din ea nu sunt de acord asupra chestiunei provocate de legea asupra protecţiunei industriilor care va prevedea Anglia cu un regim protecţionist pe care răposatul Joe Chamberlain n'ar fi îndrăznit s'o propue şi fiindcă unioniştii nu se înţeleg nici între dânşii asupra politicii generale şi un mare număr dintrei ei, îngroziţi de înfrângerile succesive şi recente ale candidaţilor unionişti la alegerile parţiale, au început să înţeleaga că ţara nu mai admite regimul risipei patronat de Lloyd Leorge.

In asemenea condiţiuni, s'ar părea că zilele ministerului şi ale coaliţiei sunt numărate, dar cum coaliţioniştii: liberali şi unioniştii, au dureroasa convingere că nu vor mai fi realeşi la alegerile viitoare, au grija să nu permită punerea în minoritate a guvernului în parlament, cu toate că semnează manifeste de protestare contra obiceiului guvernului de a cheltui bani fără a obţine în prealabil autorizaţia Camerei Comunelor.

Lloyd George a început să se îndoiască asupra duratei alianţei sale cu unioniştii, cari nu văd într'ânsul pe şeful visat. Cum va veni ruptura. Nu se poate şti. Totuşi acum se continuă negocieri între liberalii independenţi şi cei coaliţionişti în vederea unei apropieri, care ar conduce la reconstituirea partidului liberal şi intimii lui Lloyd George le urmăresc cu o atenţie care

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

face cercurile parlamentare să creadă că primul ministru va reintra în partidul liberal.

E sigur că coaliția nu va mai putea dura multă vreme. Timpul pentru care a fost aleasă a trecut fără a fi realizat făgăduielile pe baza cărora a fost aleasă. Ea reprezintă din ce în ce mai puțin ideile, aspirațiunile și sentimentele țării și pentrucă oamenii cari fac parte din ea simt această impopularitate crescândă, încearcă prin toate mijloacele posibile să prelungească existența coaliției până când vor avea timpul să voteze unele măsuri la care țin, ca regimul protecționist. Simptomele cele mai caracteristice ale acestei situații sunt articolele din organele unioniste și scrisoarea lordului Salisbury care declară că guvernul coaliționist nu mai are încrederea țării și că „insuccesul politicei sale externe, întârziate și imperfecte, constatare a crizei economice interne, l-au depărtat de opinia publică."

Și lord Salisbury conchide că situația nu poate fi îndreptată decât dacă partidul unionist își ia libertatea de acțiune.

Restaurarea casei și monumentului poetului V. Alexandri

— Un apel al „Academiei Române" —

In vara anului 1914, d-na Margareta N. Catargi și d-ra Elena D. Catargi au dăruit Academiei Române casele dela Mircești, în care a locuit Vasile Alexandri, bunicul donatoarelor, dimpreună cu curtea și grădina în care se află mormântul marelui poet.

Intențiunea Academiei, la primirea acestei donațiuni, era să restaureze casa, restabilindu-i cuprinsul (mobila) întocmai cum a fost în ultimele zile ale vieții celui numit „Bardul de la Mircești", și în acelaș timp să clădească o capelă la mormântul poetului, spre a face un loc de pelerinaj național pentru cei cari ar dori să cunoască locuința vremelnică și adăpostul de veci al rămășitelor pământești ale uneia din cele mai strălucite glorii ale neamului românesc.

Evenimentele răsboinice, cari au sguduit omenirea, începând din vara anului 1914, au împiedecat aducerea la îndeplinire a deciziunilor Academiei.

In prezent casa dela Mircești are nevoe de reparații grabnice, iar mormântul este adăpostit în aceeaș baracă de scânduri construită în 1890.

Consecințele groaznicului răsboiu, atât de simțite în toate straturile societății și în toate ramurile de activitate, se resimt adânc și în starea financiară a Academiei Române. Din această cauză înalta Instituțiune culturală se găsește în imposibilitate de a suporta cheltuelile pentru facerea lucrărilor ce-și propusese, mai ales că în timpul de față valoarea acestor lucrări ar reprezenta o sumă însemnată.

In această situațiune, Academia apelează la institutele și persoanele cu dare de mână, pentru a contribui cu obolul lor la restaurarea fostei locuințe și la adăpostirea într'un local cuviincios a resturilor aceluia care a cristalizat în versuri nemuritoare bucuriile și virtuțile poporului, durerile și aspirațiunile neamului românesc, timp de aproape o jumătate de secol.

Casa și mormântul „Bardului dela Mircești" aparținând de fapt nu unei instituțiuni ci întregii națiuni, avem speranța că apelul Academiei va fi bine primit de toți cei cărora se adresează.

Sumele dăruite pentru scopul arătat se primesc la cassieria Academiei Române, calea Victoriei Nr. 135, București.

DACĂ VENIȚI LA BUCUREȘTI
vizitați Restaurantul:
„AMICIȚIA"
lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")
unde veți găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" și vinuri fine ardelene și din vechiul Regat. ●●● ●●●
Grătar național!
897

Activitatea extra-școlară a liceului „Regele Ferdinand" din Turda

Am arătat în numărul de eri al gazetei noastre rodnica activitate a corpului profesoral dela liceul din Turda, care ar trebui să servească de exemplu multor instituții de cultură de pe meleagurile Ardealului.

Oricât de intensă și laborioasă ar fi activitatea unui profesor și a unui corp profesoral, dacă ea se mărginește în zidurile școalei și nu-și întinde influența-i binefăcătoare și în afară de aceste ziduri, ea își pierde considerabil din valoare și rezultatele unei munci obositoare rămân sterile sau cel puțin nesatisfăcătoare.

Corpul profesoral din Turda și-a înțeles pe deplin delicata și greaua menire ce o avea de îndeplinit, și cu conștiinciozitatea omului cinstit și muncitor și-a făcut o plăcere din a-și face datoria atât către școală cât și pentru prosperarea și luminarea acestui popor căruia îi trebue atâta lumină, și care a dorit cu atâta înflăcărare cultura românească.

Activitatea cultural-națională extrașcolară a corpului profesoral din Turda merită toate laudele și exemplul dat de acest corp merită să fie imitat de toți și în toate părțile spre consolidarea și prosperarea României Mari. Activitatea extrașcolară a corpului profesoral a fost anul acesta și mai rodnică decât în anul trecut. Profesorii nu și-au mărginit activitatea lor culturală națională numai la intelectuali și poporul de jos, din Turda, ci au cuprins în preocupațiile lor culturale și pe celelalte clase românești precum și pe țărănimea satelor din jur. Pentru intelectualii Turdei s'a aranjat în sala festivă a liceului un ciclu de 8 șezători literare în care elevii și profesorii liceului citeau din opere originale sau din autorii români consacrați, declamau, făceau muzică etc.

Aceste șezători foarte frecventate de intelectualii Turdei au avut un admirabil succes moral și a adus mari servicii turdenilor, din punct de vedere cultural și artistic.

In acelaș timp s'au ținut de către aceiași profesori și elevi 5 șezători artistico-culturale pentru meseriașii și pentru poporul de jos din Turda, tot în genul celor de mai sus și tot așa de minunat frecventate. Propaganda culturală la sate s'a făcut de acelaș corp profesoral cu concursul elevilor cercetași — și al armatei din garnizoana Turda care prin distinșii ofițeri de care dispune a contribuit într'o largă măsură la reușita acestei propagande culturale.

Elevii cercetași care se produceau prin satele din jurul orașului cu declamări, corul, dansuri naționale etc., au fost însoțiți totdeauna de către 4—5 dintre d-nii profesori care, deschideau ședințele cu instructive conferințe asupra diferitelor subiecte culturale și de interes general.

Taxe de intrare nu s'au încasat nicăiri pentrucă în sufletul acestor oameni sălășluia un plin de avânturi idealism și un cald patriotism.

După nefastele propagande electorale în care vorbitorii cer totdeauna ceva, și au otrăvit sufletele curate ale poporului nostru a trebuit să vină și a venit această propagandă culturală în care o seamă de oameni, au dat țăranilor noștri sfaturi pornite din suflete cinstite fără a le cere în schimb nimic altceva decât inimă bună și minte înțelegătoare.

Intr'un sat la Sân-Mihaiu cercetașii și profesorii liceului „Regele Ferdinand" au fost însoțiți și ajutați în propaganda lor culturală de ofițeri din garnizoana Turda și un pluton de soldați cu muzica militară în frunte.

Intr'un cuvânt activitatea extrașcolară a corpului profesoral al liceului Regele Ferdinand din Turda merită toate elogiile.

Nu putem încheia această scurtă dare de seamă asupra activității intrașcolare și extrașcolare a corpului profesoral din Turda fără a atrage cu foarte multă insistență atenția celor mari asupra acestui liceu model și fără a face călduros apel resortului de instrucțiune publică de a înzestra acest liceu cu un internat modern căci cel ce există deja, din cauza lipsei de mijloace nu corespunde de loc cerințelor unui liceu cum este „Liceul Regele Ferdinand din Turda".

Șt. P.

11 Manuceze
20 Coafeze
caut; Asemenea caut lucrători, lucrătoare și practicante bune pentru coafat și manicure.
Ofer le a fă bună.
S. BARASCH, Coafor de Dame București, str. Regală No. 9. 931

De vânzare
casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.
755

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE și PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Precursorii lui Nietzsche *)

Nietzsche susține teza că noi dispunem de puține însușiri personale, că noi datorim mult altora, viilor și morților cari au exercitat asupra noastră un ascendent spiritual. Deja Faguet constatese că Nietzsche nu era un filosof prea original, că cu ajutorul lui La Rochefoncauld, Goethe și Renan îl putem reconstrui aproape în întregime cu destulă ușurință. D-l Andler îl crede mai complex. Cartea sa asupra precursorilor rezumă tot ceea ce trebue să știm pentru a-l putea înțelege pe Nietzsche.

Nimic nu-i nou sub soare spune Eclesiastul. Cercul în care se învârtește cugetarea filosofică a tuturor timpurilor nu e așa de vast și în fiecare epocă întâlnim aceleași păreri reprezentate de câțiva. In ce consistă nitzscheanismul difus pe care d-l Andler încearcă să-l reconstituiască. Mândria aristocratică și stăpânitoare care plutește deasupra mulțimei, după ce s'a liberat de tradițiile și prejudecățile turmei dreptul geniului de a nu recunoaște altă lege decât a lui proprie atât în ordinea ideilor cât și în a faptelor, pentru a conduce omenirea către un destin mai mare aceasta este în esență doctrina pe care Nietzsche a pecetluit-o cu sensibilitatea lui arzătoare și cu o artă minunată.

Dl Andler n'a avut intenția să cerceteze pe toți autorii cari se apropie mai mult sau mai puțin de vederile schimbătoare ale lui Nietzsche, ci de a se raporta la lucrările pe care acesta le avea în biblioteca lui. Cavaler rătăcitor al gândirii, Nietzsche se inspiră din Goethe a cărui umbră măreață îl va întovărăși totdeauna. Goethe oare n'a declarat că scrierile sale nu vor fi niciodată populare? N'a avut el cea mai mare admirație pentru Napoleon? Nu sa dedat cultului independent al naturii și poeziei? N'a zugrăvit el în Faust pe omul de studeiu însetat de viață ridicându-se din tulburările vieței sentimentale până la seninătatea artei grecești dedicându-se la urmă secării mlaștinelor? Și Goethe protesta contra micimii oamenilor din timpul său. Dar Nietzsche n'a urmat la Goethe exemplul mântuitor, „adaptarea" și „renunțarea".

Ce strânsă afinitate între Nietzsche și nobilul Schiller care, în Hoții și Wilhelm Tell, exaltă spiritul de revoltă pe care-l provoacă disciplinile înăbușitoare, opresiunile tiranice.

Soarta melancolică a poetului Hölderlin, mort nebun la 35 de ani, seamănă cu aceea a lui Nietzche. Ca și Hölderlin, Nietzsche suferea de contactul grosolan a burghezilor și provincialilor, di prețul vieții îcirea vulgară, ar fi avut Germania modelându-se după Grecia antică. In piesa neisprăvită Empedocle se desenează lineamentele lui Zaratustra.

Revelația lui Goethe, Schiller și Hölderlin se isprăvește „în risul mefistofelic al lui Schopenhauer." Cine a zugrăvit în trăsături mai întunecate mizeria și nimicnicia vieții omenești?

Nietzsche repudiază morala miliei și a glorificării ascetismului cu care se isprăvește filosofia lui Schopenhauer.

Nietzsche va judeca fără nici-o rezervă pe romanticii germani pe care îi va clarifica la lumina clasicilor francezi de care îl leagă „o filigrana de aur", mai întâi de Montaigne „acest naturalist al moralei", pătruns de cugetarea greacă și romană, așa de puțin înșelat de minciunile sociale încât crede că „numai robii mint, iar oamenii liberi trebuiesc să spue adevărul.

Aceiași îndrăzneală și lealitate la Pascal, a cărui suflet sentimentos și amărât îl admiră Nietzsche. Prin trăsătura eternă, Pascal a gravat sentimentul slăbiciunei omului în fața naturii care-l zdrobește, pe când acesta o domină cu puterea gândirii. In viața socială nu dreptatea ci forța își impune hotărârile. Ca și în Pascal, Nietzsche recunoaște în La Rachefoncault un „suflet de frate." Releva în Maxime contradicția de a califica de rele mobilele egoiste ale acțiunilor noastre, pe când răul presupune existența binelui și orice amoralist consequent se așează dincolo de rău și de bine.

Laudă pe La Rochefoncauld, pentrucă preferă viții e puternice cusururilor neînsemnate. Îi imită și rivalizează cu La Rochefoncauld în ce privește conciziunea și adâncimea: „Te disprețuești singur, dar te stimez pentru acest dispreț".

După modelul lui Pascal și La Rochefoncauld Nietzsche, are cugetări și aforisme discontinui și care adesea se contrazice.

Nietzsche, admiră în Fontenelle înțelepciunea sa, în Chamfort dușmănia față de secta nazarineană, chemarea către o nouă filosofie a luminilor „a cărei triumfare va face din singuraticii gândirii pe liberii legislatori ai viitorului".

Mai este nevoie să indicăm tot ce împrumută Nietzsche, de

*) Gh. Andler Les Précurseurs de Nietzsche Edition Bossard.

Ştiri şi fapte politice

Partidul naţional-liberal, partidul naţional din Ardeal, partidul ţărănesc din Basarabia, partidul Unirei din Bucovina şi partidul naţionalist democrat, alcătuind opoziţia constituţională, au publicat fiecare câte un comunicat în care, precizându-şi atitudinea politică în viitor, cere retragerea unui guvern care prin acţiunea sa primejduieşte interesele mari ale statului şi dizolvarea unui parlament care şi-a pierdut orice autoritate morală.

Iată ce spune comunicatul dat de partidul liberal:

„Aşezarea statului întregit pe temelii trainice impune alcătuirea cât mai grabnică a unei noui constituţiuni.

Actualul Guvern şi Parlament prin ultimele manifestări nu mai are autoritatea de a continua să prezideze chiar la rezolvarea afacerilor curente de politică internă şi de politică externă.

Retragerea întregei opoziţiuni constituţionale din parlament pecetluieşte îndeajuns incapacitatea morală şi politică a regimului actual.

Partidul naţional-liberal convins că întreaga opinie publică reclamă în interesul superior al statului, înlocuirea neîntârziată a acestui guvern, va şti să-şi facă şi de astădată datoria faţă de ţară".

Iar partidul naţional din Ardeal se rosteşte astfel:

Nesocotirea consideraţiunilor de legalitate şi moralitate publică din partea guvernului şi a majorităţilor pe cari se sprijină, au distrus cu desăvârşire posibilitatea unei vieţi normale politice şi colaborarea legislativă a opoziţie constituţionale în actualul parlament. Opoziţia constituţională a părăsit Corpurile Legiuitoare cu scopul, bine precizat de a împiedica continuarea sistemului politic de astăzi şi în special de a înlocui actualele Corpuri legiuitoare.

Legiferarea Constituţiunei unitare şi organice a întregului regat român este o datorie şi o necesitate de Stat. Implinirea acestei datorii nu se mai poate amâna, fără a lăsa în fiinţă încurcăturile provenite din legiferările şi din măsurile de guvernământ înfăptuite fără sistem şi fără o bază organizatoare de stat, bine precizată. Actualele corpului legiuitoare nu au după cele petrecute autoritatea morală şi politică. Pentru a desăvârşi această operă, care pentru a câştiga încrederea şi liniştea sufletească a întregei ţări, necesită deopotrivă prestigiu şi competenţă.

Desorganizarea vieţei administrative din Ardeal, procedeele arbitrare puse în aplicare faţă de funcţionari şi particulari deopotrivă; distrugerea aproape completă a vieţei comerciale şi industriale din provinciile unite şi pauperizarea populaţiunei de peste Carpaţi, învedereaza lucuria şi lipsa de competenţă a guvernului actual şi în ce priveşte îngrijirea exigenţelor reale ale ţărei şi ale cetăţenilor săi.

Impozitele ridicate mai ales în sarcina ţărănimei şi a clasei de mijloc şi sarcinele publice atât de grele cu deosebire în Ardeal şi Banat oricât de mari ar fi ele, nu vor putea astupa golurile produse de risipa păcătoasă a guvernului şi de obligaţiunile şi greutăţile financiare care ameninţă din străinătate în urma lipsei de prevedere a guvernului în ce priveşte reprezentarea intereselor financiare şi politice în străinătate.

Situaţiunea gravă a ţărei justifică întru toate prevederile partidului naţional român şi pretinde continuarea fără şovăire a luptei politice în contra actualului guvern şi în contra întregului sistem politic de astăzi.

In această luptă, partidul naţional român găseşte deplin sprijin moral nu numai în conştiinţa dreptăţei cauzei patriotice pe care o reprezintă, ci şi în faptul că este alături de întreaga opoziţie naţională şi constituţională.

Aliaţii pun în vedere Bulgariei să se astâmpere

Miniştrii Franţei, Angliei şi Italiei au vizitat pe Stambulinsky şi i-au declarat că sunt însărcinaţi de guvernele lor să atragă atenţiunea guvernului bulgar asupra uneltirilor cu scop de a provoca turburări în Tracia şi a căror realizare ar putea să aibă urmări rele pentru Bulgaria.

In acelaş timp miniştrii au redactat un memoriu în sensul acela.

Stambulisky, amintind asigurările date în nota sa remisă alaltăeri miniştrilor Înţelegerii, le-a exprimat satisfacţia guvernului bulgar faţă de grija puterilor mari pentru conservarea păcii în Balcani, de care Bulgaria se va folosi mult. Stambulinskz a mai declarat că luând toate măsurile în contra oricăror încercări de a se turbura pacea, nu numai la graniţa Traciei ci şi a celorlalte ţări vecine, guvernul nu se va depărta niciodată de voinţa puterilor mari ale înţelegerii şi Bulgaria nu va fi niciodată un focar de turburări.

Plecarea Suveranilor în străinătate

Cum era organizat complotul contra familiei Regale.

Citim în Universul:

Ştirea dată de noi în n-rul de Duminică dim., cu privire la complotul descoperit contra trenului regal, a fost desmințită aseară de oficiosul guvernului „Indreptarea".

Noi menţinem ştirea dată şi adăugăm că pentru moment nu putem da mai multe amănunte, pentru ca să nu stânjenim mersul instrucţiei, putem însă comunica celor în drept să ia ştiinţă de informaţia noastră, căci complotul era astfel organizat, ca în cazul când nu reuşia acuma, să se fi repetat cu ocazia serbărilor încoronării

Măsurile de siguranţă fiind luate. Suveranii vor pleca Miercuri 27 cor. din Sinaia.

Din suita regală vor face parte d-nii colonel Tenescu, aghiotantul M. S. Regelui, colonel Rădescu, aghiotantul M. S. Reginei, dr. Romalo, Cămărăşescu, inspector general la siguranţă şi Pavelescu, subdirector la c. f. r.

Suveranii, însoţiţi şi de A. S. Regală Principesa Ileana vor merge la Paris, unde vor sosi în ziua de 30 cor.

După o şedere de 3 zile în Capitala Franţei, când vor vizita pe dl Millerand, preşedintele republicei franceze. Suveranul se va duce la Bagnolles, iar M. S. Regina la Saint Briene

De şi Suveranul călătoreşte incognito, totuşi la sosirea trenului regal la Paris va fi salutat de d-nii Fruguiere, Daeshner, ministrul Franţei în România, Ghica, ministerul ţării la Paris etc.

In trenul regal vor fi îmbarcate şi 2 automobile, cu carisuveranii vor face escursiuni în Franţa.

Revista presei maghiare

In numele democraţiei

Ordinul guvernului adresat prefecturilor prin care prefecţii sunt autorizaţi de opoziţie unde s'ar ataca guvernul şi actele sale, a stârnit o indignare justă şi în presa maghiară. Ziarul „Ujság" ocupându-se de noul act anticonstituţional al guvernului scrie următoarele:

„Oare cu ce ar putea să atace opoziţia guvernului dacă nu criticând numai atitudinea sa în parlament şi arătând lipsurile legilor votat sub acest guvern. Reprezentanţii poporului sunt însă îndreptaţiţi să facă aceasta atât în parlament cât şi în afară de parlament. Iar unde ei sunt opriţi dela acest drept al lor nu principiile democratice ci o stăpânire de tirani se poate constata.

De aceea primim cu rezervă ştirea dispoziţiei despotice. După cât ştim România e un stat democratic. Dovadă e proectul de lege contra titlurilor la modă în evul mediu. Insă e greu de a afla cum pot exista aceste două dispoziţiuni laolaltă când unul şi acelaşi este izvorul lor. Căci pe cât de democratică e una din ele, tot atât de antidemocratică e cealaltă. Se poate însă ca căldura nebună şi aşanumitul sezon mort să fi dat naştere acestei ştiri fantastice. Viaţa politică şi situaţia mondială împrospătează îndeajuns sezonul mort cu senzaţii. Şi oare e necesară o ştire mai senzaţională pentru discreditarea democraţiei statului, decât dispoziţia guvernului de a opri opoziţia să-l atace.

Salarile profesorilor confesionali maghiari

După discuţiile pro şi contra faţă de acţiunea întreprinsă de Asociaţia profesorilor confesionali maghiari pentru urcarea salariilor profesorilor intervine şi presa maghiară în mod direct pentru apărarea acţiunei profesorilor faţă de punctul de vedere arătat de conducătorii confesiunilor. In această chestiune ziarul „Keleti Ujság" se întreabă oare a aruncat cineva şi între ţofesori semânţa socialismului că şi ei încep o acţiune pentru ridicarea salariilor? Continuă apoi.

„Nu ne surprinde când o astfel de cerere a muncitorilor manuali e rezolvată cu un singur gest de către patronul lor. Insă când dela înălţimea de conducător bisericesc se predică refuzarea unei cereri de această natură profesorilor, când nemulţumirea lor e calificată ca un monstru al unui creer bolnav, faţă de care e necesară o luptă, când un muncitor intelectual ajuns cu un grad mai sus respinge pe cel'lalt de a înaintă pe treptele progresului, când acea cari ar trebui să poarte ei, pe umerilor, sarcina şcoalelor maghiare se nizuesc s'o arunce pe umerii altora nu putem lăsa această chestiune fără comentarii.

De aceea trebue să le spunem administratorilor salariilor profesorilor că un profesorii se agită pentru ridicarea lefurilor ci noi, Da noi o spunem că acest salar de înfometare nu mai poate rămâne. Nu profesorii, noi, publicul, elevii persoane forţe indiferente o spunem că e ruşine ca să nu putem asigura din sudorile noastre minimul de existenţă necesar profesorilor, e ruşine să se zică că incomodează fără nici un motiv, e ruşine că pe seama lor volm să lăsăm aducerea jertfelor necesare pentru susţinerea culturii maghiare, iar conducătorii şi publicul se retrag din faţa unui ofert material mai mare. Să nu uităm că pentru noi, cari cu îngrijorare privim viitorul maghiarilor, cea mai de seamă chestiune e chestiunea educaţiei. Aceasta e baza existenţei maghiarimei. Aceasta e amanetul, cheia vieţuirii sau peirii noastre. Orice altă activitate culturală ca politică, artă, ziaristică, sunt numai construcţiuni căci adevărata legătură cu poporul o face numai instrucţia publică. Puterea vitală a rasei maghiare în viitor şi rezistenţa noastră depinde de felul, dorinţa şi dragostea profesorilor cum se vor adresa ei băeţilor. Dacă gândurile existenţei, dacă indiferenţa publicului îi vor descuraja, dacă numai ocazional se vor ocupa de meseria ce au îmbrăţişat-o cândva cu atâtea speranţe: atunci coloritul spicului din viitor nu se va realiza.

Ori de unde şi chiar dacă ar trebui să muncim cu o oră mai mult pe zi, dar trebue să le creem o existenţă sigură şi nu e permis să le tăiem pofta de muncă a acelora, căror e încredinţa creşterea copiilor noştri".

Primirea ministerului plenipotenţiat maghiar.

In legătură cu primirea făcută trimisului extraordinar maghiar în Bucureşti ziarul „Brassói Lapok" scrie următoarele:

„Am avea multe de spus în ce priveşte această funcţiune şi însemnătatea ei din punctul de vedere al legăturilor româno-maghiare şi al intereselor maghiarilor din teritoriile alipite.

Să rămânem însă la formalităţile primirii şi să constatăm că cu toate formalităţile obicinuite, ei are o importanţă mare din cauza stărilor critice ce au existat până acum între România şi Ungaria. Să constatăm că prin faptul că guvernul maghiar a aflat de bine acum trimiterea reprezentantului său înseamnă o ameliorare importanta în ce priveşte situaţia, starea de spirit şi concepţiile de până acum. Iar faptul că Regele României, a primit plenipotenţiatul maghiar cu fostul destinat reprezentăţilor celor mai puternice state, e o dovadă că şi România e gata să accepte o stare de vecinătate mai pretenească şi mai călduroasă".

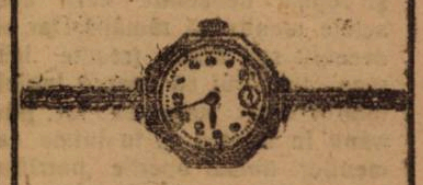

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 Telefon No. 350

Cetiţi „Infrăţirea"

la Stendhal „prietenul său defunct", cum îl numeşte, observarea mobilelor umane, cultul energiei, chiar scelerate, plăcerea riscurilor. Influenţa lui Stendhal e simţitoare în opera lui Burkhardt, colegul şi prietenul lui Nietzsche, la Basel, în lucrările sale istorice asupra Bizanţului, împăratului Constantin şi Renaşterii italiene.

Burckhardt a reînoit psihologia vechilor greci. El face să reiasă contrastul dintre divina seninătate a artei lor plastice, vederile adânci ale filosofilor lor şi spiritul de minciună, ferocitate şi perfidie a acestui popor aristrocrat, servit de sclavi, războiul perpetuu al cetăţilor greceşti, regimul permanent de inchiziţie şi teroare, propriu pentru a dovedi că „fericirea nu-i făcută nici pentru elită nici pentru mulţime".

După secarea minunatei seve vitale născută din civilizaţia greacă triumful creştinismului transportă în lumea cealaltă centrul de gravitate al vieţii omeneşti. După Bruchardt, creştinismul a produs înapoierea civilizaţiei în Europa până la o stare prielnică aducând-o la imobilitatea orientului şi a Egiptului.

Viaţa reprezintă cel mai înalt grad de perfecţiune pe care pot să'l atingă oamenii . . . Orice ar spune Bruckhardt, creştinismul a adus lumei ceva mai mult decât religia imobilă a vechiului Egipt!

Lumea a fost salvată de petrificare prin Renaşterea păgână din Italia. Ca şi în timpul grecilor societatea era un infern, dar italienii n'aveau nevoie de ajutorul puterii publice, ştiind să se apere ei singuri, fiind că pericolul permanent întărea caracterele.

Aprinderii pasiunilor, ei adăugau entuziasmul pentru ştiinţă şi artă.

Să admirăm, prin urmare fără nici o rezervă, spune Nietzsche, eroii imoralişti ai Reneaşterii; Sforza şi Castmecio, Alexandru al VI-lea şi Borgai, paricid şi incestuos, care ar fi putut fi desemnat ca papă şi nutrea ambiţia de a fi regele Italiei. Spiritul Renaşterii câştiga papalitatea. Şi oare toate genile politice n'au fost nişte criminali? Nietzsche preferă pe Cezar Borgia lui Parsifal.

Ultima influenţă asupra filosofiei lui Nietzsche, pe care o analizează d-l Andler, este a lui Emerson, platonicianul american nutrit cu romantism german şi care visa să readucă cugetarea creştină la izvorul ei viu

Individualist şi anarchist religios, Emerson are groază de conformism, tradiţie, obişnuită. Pragmatist înainte de a se formula doctrina, Emerson proclamă că religia şi filosofia nu sunt adevărate decât dacă se arată întăritoare. Nemurirea făgăduită de Isus nu este în durată ci în dragoste şi dreptate.

Emerson nu face apel la Supra om ori la Suprasuflet, totdeauna gata a se jertfi. Acestea sunt curentele unde Nietzsche şi-a găsit argumentele sale contra mediocrităţii moderne, care i au inspirat chemarea sa către elită contra numărului, a calităţii contra cantităţii, a valorii individului contra colectivităţii inculte.

Timpurile catastrofice în care trăim răspund aversiunei paradoxale a lui Nietzsche pentru siguranţă, bună stare, moralitate plata, simptome de decadenţă după dânsul. Dar marii oameni şi artişti sortiţi să compenseze atâtea rele îşi întârzie apariţia.

Ancheta noastră la R.M.S.

Importanţa serviciului R. M. S. — Veniturile. Prea puţini funcţionari. — Alţii nu pot fi angajaţi din lipsă de spaţiu pentru birouri. — Gestiunile serviciului stagnează — Măsuri de luat.

Când azi statul nostru se află într'o detestabilă situaţiune financiară — când fel de fel de impozite apasă asupra populaţiei — când echilibrul budgetar al ţării aşteaptă ameliorare printr'o gospodărie bine chibzuită adecă folosirea tuturor surselor de venit pentru stat nu este iertat să fie tratat cu nepăsare una din cele mai puternice surse de venituri ale statului, cum este R. M. S. Serviciul R. M. S. prin veniturile sale importante contribue într'o bună măsură la acoperirea cheltuielilor statului. Astfel R. M. S. din Ardeal — în anul trecut — a dat un venit de peste 200 milioane lei, din care sumă s'au plătit lefurile funcţionarilor publici din Ardeal.

Pentru anul curent — veniturile la R M. S. — sunt taxate la 500 milioane lei. Până în prezent s'a ajuns la suma de 34—35 milioane pe lună. Cum vedem o sumă destul de mare — care desigur — acoperă lefurile funcţionarilor din Ardeal.

Dar o activitate întinsă a serviciului R. M. S. cum se poate însă desfăşura în condiţii bune cari lipsesc funcţionarii neçesari pentru excutarea gestiunilor. Angajamente de funcţionari noi nu se pot face fiindcă R. M. S. nu dispune de localurile necesare pentru a mai deschide câteva birouri, în care să instaleze servicille şi funcţionarii. In prezent R. M. S. lucrează în 12 camere. In acest spaţiu mic lucrează 89 funcţionari — adecă 15—20 îngrămădiţi într'un birou încât nici nu pot aproape să se mişte.

Dosarele cresc pe zi ce trece, şi nu pot fi rezolvite la timp, căci nu sunt funcţionari şi nu sunt birouri în care ai putea lucra. Azi sunt peste 12,000 dosare nerezolvate, cari stau îngrămădite unele peste altele fiindcă nu este măcar atât loc pentru a le putea orândui. Urmare firească, că statul pierde bani, căci dosarele se referă în mare parte la achitări, cari nu se pot încasa la timp, deoarece nu pot fi rezolvite actele. La sumele aceste statul pierde foarte mult la dobândă. Purtând grije de aceasta stare de fapte, foarte întristătoare, Direcţiunea R. M. S. din Cluj, a căutat rezolvirea situaţiei penibile cumpărând o casă pentru a'şi putea instala birourile necesare. Cu consimţământul Consiliului de miniştri sub No. 904—1921 a fost încheiat la 21 Mai contractul de cumpărare pentru casa de sub No. 40 din Str. Iuliu Maniu, proprietatea d-nei Ştefan Török. Consiliul de miniştri a dat pentru acest scop suma de 1,250.000 lei.

Cu toate sforţările Dir. R. M. S. până azi, casa n'a putut fi evacuată, şi pusă la dispoziţie R. M. S. Astfel statul a investit un capital destul de mare, la care are numai pierdere căci nu poate folosi de el. Ţinând seamă de acesta, Dir. R. M. S. a înaintat mai multe adurese, ultima sub No. 11.641 din 23 Iunie la Direcţiunea Generală a Internelor fără a primi însă o hotărâre în chestie.

Nu ne putem închipui motivele din pricina cărora se târăgăneşte chestiunea aceasta atât de importantă. Ordinul Consiliului de miniştrii zice clar: imobilul trebuie evacuat şi pus la dispoziţia R. M S.

Este oare oportun ca ordinile din Bucureşti să fie călcate la Cluj? Chestiunea estea prea importantă pentru a putea sta la „dosar".

De bunul mers al serviciului R. M. S. depind veniturile statului dar veniturile aceste nu se vor putea realiza când acest oficiu nu va avea birouri şi funcţionari pentru a putea lucra. Aşteptăm rezolvirea grabnică a acestei chestiuni. *Raco.*

APEL

al comitetului central al expoziţiei din Septembrie pentru ridicarea unui monument doctorului Istrati.

In învălmaseala stărui'ă de frământarea neîncetată a chestiunilor actualităţei, s'ar putea cu greu alege între atâtea mişcări şi acţiuni deosebite care sunt actele menite să rămână. Dar un deceniu sau două trecute lasă răgaz timpului să cearnă faptele tuturor după valoarea lor, păstrând în mintea şi în inima oamenilor, numai operile potrivite prin efectul lor şi desinteresate prin spiritul care le-a însufleţit.

O astfiel de operă pe care abia acum ţara noastră o poate preţui îndeajuns, este Expoziţia generală română de la 1906 şi un om ale cărui merite abia acum le putem înţelege este creatorul ei: Doctorul C. Istrati.

De aceea, Comitetul central permanent al Expoziţiei şi târgului de mostre a industriei româneşti care se va deschide la 14 Septembrie 1921, consideră că în clipa când pregăteşte această modestă manifestare a vieţei economice a României şi când pentru aceasta se serveşte de acel splendid cadru, care e Parcul Carol ridicat din nimic printr'o sforţare grăbită şi uriaşă, este de datoria sa să închine cu acest prilej marelui său autor, Dr. Istrati, o amintire demnă de dânsul.

Şi de aceia Comitetul adresează un călduros apel întregului public românesc să-şi dea o modestă contribuţie pentru ridicarea în incinta parcului a unui bust al aceluia care a fost nu numai un deschizător de drumuri noui, în multiplele domenii în care la çondus marile lui puteri sufleteşti, dar a fost şi un mare organizator, un făuritor de sinteze naţionale, care a ştiut să cuprindă şi să exprime în formele precise ale scrisului său, în formele atotvorbitoare ale expoziţiilor, toată viaţa naţională şi economică a vechiului regat al României, iar în clipa expoziţiei din 1906 aproape a întregului românism, chemat spre centrul luminos deschis în Bucureşti.

Desigur nici sprijinul oficial nu va lipsi pentru ridicarea acestui bust şi în primul rând Comisariatul general al expoziţiei-târg s'a înscris să contribue în acest scop, cu atât cât va fi necesar.

Ar fi însă un semn dureros al timpului nostru, dacă a doua zi după integrarea noastră naţională înfăptuită după o pregătire sufletească în care Doctorul Istrati şi-a avut cu ani îndelungaţi înainte, partea sa, nu ar răsări din mijlocul poporului nostru, semnul curat şi nobil al recunoştinţei.

Subscrierile se trimit la Casariatul Expoziţiei-târg (Ministerul de Industrie).

Comitetul General al Expoziţiei-târg preşedinte :

(ss) N. ZANE.

Comisar General :

(ss) M. MANOILESCU.

Membrii :

Bibescu Valentin	Bălăceanu
Buşilă C.	Musceleanu
Botez M.	Osiceanu
Balaşinovici	Popescu Cezar
Butculescu N.	Samitea
Casassovici C.	Staicovici
Catz Jaques	Teodorescu T.
Chicoş	Topliceanu Al.
Cihoschi	Wetaengrun
Emilian	Wolff E.
Gheorghiu	

INFORMATII

Locale

Poliţia locală a luat bine venita dispoziţie de a obliga toate teatrele de varietăţi din Cluj să depuie o cauţiune de 20.000 lei pentru cazurile când proprietarii acestor localuri ar refuza să plătească artiştilor angajaţi, cum a fost cazul Varieteului Blazini.

■

Suntem informaţi că autorităţile locale vor lua zilele acestea dispoziţia de a obliga pe toţi precupeţii care au dispărut de pe pieţele Clujului în urma aplicărei preţurilor maximale, să-şi aducă marfa pe piaţă. Se va da acestor precupeţi un termen de 3 zile după care dacă nu se vor supune li se va confisca toată marfa. Această măsură va fi singura şi cea mai bună cale de a se aplica riguros preţurile maximale fără ca pieţile să rămână goale cum e acum.

■

Financiare

Aflăm că marele financiar german Hugo Stinnes tratează formarea unui consorţiu pentru a cumpăra unele uzine din Ardeal.

■

Comerciale

Comercianţii de lemne, în urma confiscării a 50 la sută din traversele fabricate pentru C. F. R. şi impunerii enormei taxe de export — au adresat un memoriu la Bucureşti, în care se protestează contra acestei măsuri, arătându-se ce urmări grave poate avea.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stăţuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Muncitoreşti

In ultimul timp tratativele de împăciuire dintre patronii croitori şi lucrătorii lor au luat o întorsătură favorabilă şi suntem informaţi că în scurt timp conflictul va fi aplicat.

■

Azi au fost prinşi vânzând mai scup decât preţurile maximale următorii precupeţi în Piaţa Mihaiu Viteazu:

1 Sabo Lina cu locuinţa în Str. Samos Köz Nr. 28 care a vândut o jumătate Kg de ceapă cu 2 lei.

2 Torkany Mihaine Str. Dorobanţilor No. 105 a vândut un Kg, de pătrunjel cu 4 lei.

3 Eödon Lorentz care a cerut pe cinci Kgrame de castraveţi 14 lei.

Au mai fost prinşi şi alţi contravenţi care au fost duşi la poliţie şi li s'a luat proces verbal spre a fi pedepsiţi.

■

Economice

Recolta vinului din anul curent promite a fi foarte bună.

■

Diverse

Se anunţă din Torontal că până acum au fugit de acolo 11 preoţi şi 14 învăţători din cauza samovolniciilor sârbeşti.

Ce zice d-l Tache Ionescu?

■

La Caransebeş s'a înfiinţat o societate pentru educaţia naţională sub preşedenţia d-lui col. Petrea.

■

D-l general Averescu a plecat eri seară în concediu la Kissingen. D-l Tache va lua interimatul Preşidenţiei Consiliului, iar d-l Cudalbu pe al ministerului de industrie.

■

D-l N. Iorga a plecat la Vălenii de Munte.

■

An mai plecat din Bucureşti d-nii Vintilă Brătianu şi I. G. Duca.

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Răsboi, Regionala Cluj, după aprobarea Ministerului Muncei intenţionează la 19/6 August a. c. a aranja în tot cuprinsul Regionalei Cluj, chete, colecte şi serbări în beneficiul exclusiv al orfanilor din răsboi.

Pentru o frumoasă reuşită materială şi morală comitetul regional învită călduros toate doamnele române din Cluj la convorbirea care se va ţinea la 28 Iulie a. c. oarele 5 p. m. în localului cercului militar str. Regina Maria.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drgueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

Congresul primarilor

Eri dimineaţa la ora 9 a avut loc în sala Primăriei congresul primarilor din oraşele Braşov, Cluj Sibiiu, Târgu-Mureş, Sa'u-Mare, Oradea-Mare, Arad, Lugoj şi Mediaş sub preşedenţia d-lui dr. Groşoreanu primarul oraşului Timişoara, asistat de către d-l dr. Nistor primnotar.

Scopul întrunirei a fost consfătuirea primarilor în ceea ce privesc gospodăriile oraşelor în legătură cu reformele financiare. D- dr. Groşoreanu a cerut între altele dreptul de auto-impozitare evitându-se sistemul subvenţiunei de stat. Un memoriu în acest sens a fost înaintat guvernului.

Seara a avut loc un banchet în grădina Cinematografului de vară dat în onoarea oaspeţilor oferit de primăria locală.

TELEGRAME

Situaţia guvernului Bonomi

Roma 26 Iulie.

Bonomi a pus Camerii chestiunea de încredere. Guvernul a obţinut prin apel nominal 312 voturi pentru şi 130 contra.

Declaraţiile lui Bonomi au fost aprobate chiar şi de socialişti.

Depozitul statului Român pentru aprovizicnarea institutelor Sanitare din Cluj, în lichidare.

No. 13458/921.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă celor interesaţi, că în ziua, de 5 August 1921 să va lichida în Magazinul din Strada General Grigorescu No. 47—49, 10.000 (zecemii) kigrame ovăs, la ora 4 d. a.

Comisiunea de lichidare îşi rezervă dreptul, că în caz că preţul ovăsului cu ocaziunea licitării nu ar fi convenabil să sisteze licitaţia şi să dispună în alt sens.

Cumpărătorul e obligat ca materialul cumpărat imediat să i-l achite şi să'l transporteze.

932 COMISIUNEA DE LICHIDARE.

22

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Solemnitatea deschiderii sucursalei Băncii Naționale în Satu-Mare

In ziua de 24 Iulie a. c. a avut loc la Satu-Mare solemnitatea deschiderei sucursalei Băncii Naționale a României în localul fostei bănci Austro-Ungare. La ac stă solemnitate au luat parte autoritățile militare și parte din cele civile precum și un public destul de numeros.

S'a oficiat un serviciu religios de către Pr. ortodox Răuțiu împreună cu Pr. gr. cat. Costin.

După terminarea serviciului religios Pr. Răuțiu în cuvinte bine simțite relevă însemnătatea Băncii Naționale și sprijinul ce l'a adus stării economice a țării. Termină rugând pe atotputernicul D-zeu pentru prosperitatea Băncii Naționale și a conducătorilor săi.

Răspunde din partea Băncii d-l Dumitrescu directorul sucursalei locale mulțumind pentru frumoasele cuvinte rostite de Pr. Răuțiu și personelor care au binevoit a lua parte la solemnitate. Face istoricul Băncii arătând cu cifre ajutorul dat comercianților și industriașilor de la înființare și până în prezent când creditul acordat trece peste un milion și ½. Arată meritele marilor oameni de stat cari au luat parte la creiarea și conducerea băncii ca I. C. Brătianu, Carada și Câmpineanu, iar actualmente D-l I. Bibicescu.

Incheie arătând marele sprijin dat statului în timpul războiului pentru întregirea neamului.

Pentru a arăta admirația și recunoștința ce cetățenii Satului-mare o poartă conducătorului celui mai priceput institut de credit al Țării românești, după propunerea d-lui Maior Alexandru Totescu se trimite d-lui I. Bibicescu guvernatorul Băncii Naționale următoarea telegramă:

„Cetățenii din orașul Satu-Mare întruniți la solemnitatea inaugurării sucursalei Băcli Naționale, Românii din Satu-Mare, Vă confirmăm cele mai sincere felicitări pentru munca depusă la această instituție ridicată în folosul Țării."

Muzeul renașterei române

— Un apel al principelui Carol —

S'a împlinit un secol dela începutul renașterei naționale a României, inaugurată cu mișcarea revoluționară, din 1821 în principate.

In acest secol s'au înfăptuit marile aspirațiuni naționale prin care România a realizat progresele cele mai însemnate în dezvoltarea sa națională, politică și culturală.

Secolul renașterii ne-a adus restaurațiunea națională sub domniile pământene, după decăderea suferită sub regimul fanariot; Unirea Principatelor, cu care am făcut primul pas spre unitatea națională de astăzi; întemeierea Dinastiei, sub care România s'a ridicat, ca Stat de ordine și progres, la însemnătatea Statului celui mai de frunte în sud-estul Europei; Neatârnarea și regalitatea, încoronate de unitatea națională îndeplinită în glorioasa domnie a M. S. Regelui Ferdinand I.

In acest secol, cultura națională, redeșteptată la o nouă înflorire prin scrierile însuflețitilor apostoli de peste munți ai ideii naționale a latinității, a luat un puternic avânt care ne-a apropiat de civilizațiunea latină occidentală și a dat roadele binefăcătoare prin cari România e chemată să fie, după cuvântul marelui Rege întemeietor Carol „un centru de lumină" și „focarul civilizațiunii în Orient".

Aceste mari rezultate cari sunt cele mai însemnate cuceriri naționale ce neamul românesc a înscris în istorie dela întemeierea Statului român, cer să fie înfățișate, pentru edificarea patriotică a generațiunilor viitoare, printr'un Muzeu al renașterii române.

Acest muzeu ar avea să cuprindă tot ce are vre-o relațiune cu desvoltarea renașterii noastre naționale, dela începutul ei până la încoronarea ei prin unitatea națională din zilele noastre, atât din punct de vedere cultural cât și politic, precum: publicațiuni, imprimate, manuscripte, medalii, stampe, tablouri, portrete, artă națională, orice obiecte de amintire istorică, etc., din secolul renașterii și privitoare la ea cum și lucrări nouă asupra ei.

In acest scop s'a format o Societate care, sub înaltul protectorat al M. S. Regelui, să întemeieze un „muzeu al renașterii române".

Fac un apel călduros către toți patrioții și intelectualii români cu invitarea de a lua parte la această operă națională, înscriindu-se ca membri în „societ. muzeului renașterii române" și contribuind la înființarea lui, prin oferirea obiectelor și subscrierea sumelor necesare.

Membrii donatori vor contribui cu o sumă dela 5000 lei în sus, odată pentru totdeauna, sau cu obiecte, de însemnătate istorică, admise de comitet.

Membrii sprijinitori vor contribui cu o sumă anuală de 100 lei, care se poate achita trimestrial.

Membrii activi se obligă a conlucra, în orice mod, la realizarea scopurilor societății, oferind sau adunând obiecte admise de comitet.

Inscrierile se fac prin declarațiune în scris, la Fundațiunea culturală „Principele Carol" calea Dorobanți 32, unde se vor trimite deocamdată și sumele subscrise precum și obiectele oferite.

Cu românească salutare
CAROL
Principe al României

Călătoria în Ungaria

— Un comunicat al legațiunei române —

Legațiunea regală română din Budapesta roagă pe supușii români cari au călătorit sau au stat în Ungaria să fie cât se poate de atenți la îndeplinirea formelor de vize și la observarea termenelor prevăzute, de carece autoritățile ungare sunt extrem de severe în această privință.

De asemenea roagă persoanele interesate, și în genere publicul bun român să înceteze cu trimiterea de recomandațiuni la această legațiune cu scopul de a obține sau grăbi viza unor pașapoarte ungurești, aceste recomandațiuni neavând alt rezultat de cât de a îngreuna munca legațiunei și de a întârzia astfel serviciul normal al vizelor. Pe viitor asemenea recomandațiuni nu se vor mai lua în considerare.

Comemorarea victoriei dela Mărăști

O prea înălțătoare serbătoare patriotică a avut loc Duminică la Mărăști cu prilejul celei d'a patra aniversare a victoriei cu acelaș nume.

Guvernul era reprezentat prin ministrul de războiu, și prin d-nii Argetoianu și generai Văileanu. Atașații militari ai Franței, Italiei, Statelor-Unite, Serbiei și Poloniei precum și o mulțime de ofițeri generali și superiori de foști combatanți și de săteni veniți de prin toate părțile județului au luat parte la această pioasă ceremonie.

S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei a slujit un părăstas pentru memoria eroilor noștri și a binecuvântat drapelele, pronunțând în urmă câteva cuvinte de un cald patriotism.

GEN. RĂȘCANU, ministru de războiu a făcut să reiasă importanța glorioasei aniversări și a adus elogii generalului Mărgineanu care a întreprins opera de reconstruire a satului distrus. A terminat aducând omagii Guvernului, Înfăptuitorul victoriei și armatelor aliate cari ne-au ajutat.

Mulțimea a aclamat cu entuziasm numele Regelui și pe atașații militari aliați.

După câteva cuvinte ale maiorului Tătărăscu, s'a vizitat satul unde prin îngrijirea societății Mărăști, frumoase locuințe au înlocuit pe cele distruse. O școală și o biserică nouă sunt în construcție. Un câmp istoric și un muzeu vor fi înființate făcând din acest sat un loc de pelerinaj pentru generațiile viitoare.

A urmat un dejun în cursul căruia toasturi entuziaste au fost rostite de comeseni pentru Suverani, pentru armată și poporul român și pentru aliați.

La ora 5 invitații au plecat după ce au vizitat diferite instalațiuni ale societății Mărăști.

Schimbările din partidul țărănesc Basarabean

Complectarea comitetului central

Comitetul central al partidului țărănesc basarabean în ședința sa din 22 Iulie 1921 luând cunoștință de trecerea următorilor membri ai partidului și anume a d-lor Halipa Pan, Buzdugan, Minciună, Halban, Cazaciiu Grigore, Codreanu Ion, Steclă, Calsin, Nemțeanu și Pârvu în partidul țărănesc din vechiul regat,

hotărește:

1. Pe sus numiții membri li consideră ca eșiți definitiv din Partidul Țărănesc Basarabean;

2. In locul domnilor Halipa, Buzdugan, Holban și Minciună ce făceau parte din Comitetul Central a partidului sunt cooptați d-nii Grops A., Dumbrava E., Macovei I., și Mâță A.

3. Alege ca președinte al Comitetului central pe Ion Inculeț, vicepreședinții Ion Pelivan și Vasile Bârca, secretar general al partidului Anton Crihan și casier T. Ioncu;

4. Comitetul central rămânând compus din președinte Inculeț, vicepreședinți Pelivan deputat, și Bârca deputat, secretar general Crihan deputat, casier Ioncu, membrii: Pantea deputat, Erhan deputat, Scobiola, Cazaciu, Vlad Mândrescu, Parnău, Bivol N., Valuța I., Dumbrava, Macovei, Grepa, Cărăuși; Stârcea și deputați și senatori Lașcu G. deputat, Siniciu deputat, Mâță deputat, Dragomir deputat, Lerner deputat, Mâță deputat, Cazacencu deputat, Widmer deputat, Popovici senator, Tofan senator, Lenghinescu senator, Genschevici senator, Bolocan senator, Sucitu senator, va duce mai departe lupta pentru înfăptuirea grogramuiui partidului.

Președinte (ss) ION INCULEȚ

Secretar general (ss) A. CRIHAN.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Se adeverește știrea că prințul Hiro-Hito, moștenitorul tronului Japoniei, a plecat spre țara sa, renunțând la restul călătoriei din cauza sănătății sale zdruncinate.

Călătorii sosiți la Constanța din Constantinopol afirmă că în acest oraș au loc mari serbări fiindcă Kemal Pașa a fost prins în apropiere de Angora de către trupele grecești învingătoare.

La Călimănești a încetat din viață Mareș, fost director general al căilor ferate.

Leul a căzut din nou. La Bursa Parisului cotează 167/8 centime. Este cea mai mică cotă la care a ajuns leul. Cercurile industriale și comerciale sunt foarte alarmate.

Informațiile luate la Paris arată că scăderea se datorește speculațiunilor unui consorțiu francez care are de plătit 300 milioane lei pentru grâne românești.

Speculanții au provocat o scădere artificială a leului pentru a cumpăra leul cu preț scăzut.

Dificultățile dintre Franța și Anglia în chestiunea Silezici evoluiază spre un acord.

Convenția Dunării a fost semnată la Paris în ziua de 23 Iulie în sala istorică a semnării din 1856.

Fery-botul de peste Borcea s'a rupt. 5 vagoane cu mărfuri au căzut în apă. Nu se știe dacă sunt victime omenești. Stația Borcea este blocată. Nu se mai face nici un transport pentru Dobrogea.

Tratativele cu bolșevicii au fost întrerupte, deoarece delegații bolșevici nu se mulțumea să discute numai chestia navigabilității Nistrului ci abordau și chestiunile generale ale legăturilor economice dintre Rusia și România.

Delegații bolșevici au plecat la Odesa, cei români la București.

Se crede că peste 15 zile după ce se vor fi primit noi instrucțiuni, tratativele vor reincepe.

D-nii miniștri Cudalbu, Petrovici și Tache Ionescu au părăsit eri București.

Neue Freie Presse anunță că fabricile franceze de muniții lucrează muniții pentru Polonia și România pentru a le prezerva de un eventual aatc bolșevic.

Eri a avut loc la închisoarea dela Văcărești degradarea lui Ilie Moscovici, fruntașul comunist, condamnat de Curtea Marțială. Dânsul purta gradul de locotenent de rezervă.

Campionatele atletice generale ale României

Sâmbătă și Duminecă la 30 și 31 Iulie Clujul va avea de înregistrat un eveniment însemnat al vieții sportive. In aceste zile vor avea loc pe arena sportivă a Clujului, campionatele atletice generale ale României.

Cu toate că ele sunt numai întreceri atletice cari până acum nu prea au deșteptat o mare simpatie în rândurile publicului, îndeosebi în rândurile publicului românesc, cu toate ca atletismul n'a câșigat nici un număr meritat de adcrenți, întrecerile de acum vor avea un caracter de înalta importanță. Fastul și însemnătatea lor o va da prezența Alteței S. R. Principele Carol, Moștenitorul Tronului României și cel mai însuflețat și priceput conducător al vieții sportive dela noi. Sub conducerea Alteței Sale atleții nostri vor realiza rezultatele cari ne vor face cinste în străinătate.

Intrebăm acum. Se va putea oare ca publicul nostru să privească nepăsător un eveniment aranjat sub auspicile celui mai popular Moștenitor? Se va putea oare ca notabilitățile civile și militare ale societății românești din Cluj să fie străine în aceste zile de evenimentul ce se va petrece?

Nădăjduim că publicul românesc prin prezența sa va ști să încurajeze munca atleților noștri depusă până acum în vederea acestor campionate.

Cu acestă ocazie 101 atleți din 15 cluburi din întreaga țara vor lua parte la întreceri. Trei Societăți sportive din vechiul Regat vor lua parte iar celelalte din diferite părți ale Ardealului.

Cronica vieții sportive se deschide larg și așteptăm cu încredere și curiozitate desfășurarea programului celor două zile.

Spectator.

De peste hotare

Turburările din Silezia

Organisațile germane din Silesia nu se liniștesc. Ni se aduce la cunoștință un nou atac asupra trupelor francese care intrau în Kosel și asupra unui detașament italian care escorta prisonierii din Rosenberg.

Anglia și Egiptul

Regele George a primit delegația egipteană cu care s'a tratinut foarte cordial, pentru a aranja chestiunea statului egip-

Bihorul economic

— Situaţia generală —

Prin alipirea la patria comună a ţinuturilor ardeleneşti s'a produs o rupere dintr'un complex industrialo-agricol care nu a rămas fără urmări asupra economiei generale a noului stat român. Dificultăţile cari es în calea mişcărei noastre economice provin în bună parte din această cauză. De aceia se impune ca acea unificare despre care se vorbeşte atât de mult şi care se cere cât mai repede realizată, să se facă pe toate terenurile de activitate: pe cel politic, pe cel cultural cât şi pe cel economic.

Sunt regiuni întregi cari suferă de pe urma acestei stări tranzitorii.

Intre acestea se află şi judeţul Bihor care prin întinderea şi prin bogăţia solului său constituia unul din cele mai importante centre de producţiune din Ardeal.

Prin traseul frontierei Bihorul a devenit judeţ de graniţă, şi, evident că acest lucru nu este făcut să înlesnească activitatea sa economică. Hinterlandul economic al Oradei Mari a fost redus simţitor prin noua graniţă, din care cauză des facerea produselor industriale şi agricole trece printr'o criză care poate ruina viaţa economică a judeţului, dacă nu se iau măsuri urgente pentru a îndrepta către alte regiuni decât cele de până acum surplusul de producţie al acestui judeţ.

Regiunea Debreţinului de care ne desparte graniţa Ungariei era înainte de războiu piaţa cea mai bună de desfacere pentru produsele Bihorului şi ale capitalei sale. Acum, frontiera împiedică dezvoltarea relaţiunilor comerciale şi industriale.

Bogăţia solului şi condiţiunile economice în cari s'a desvoltat, au făcut din judeţul Bihor şi din capitala sa, Oradea-Mare, una din regiunile cele mai active ca mişcare economică.

Astfel judeţul posedă fabrici de tot felul: de ciment, chimice, de maşini şi unelte agricole, industrii textile, fabrici de bere, de săpun, de uleiuri, de eter, de zahăr, depozite mari de vin, nenumărate stabilimente industriale mai mici, etc. Paralel cu această activitate industrială s'a dezvoltat şi o activitate comercială foarte puternică şi vie al cărei centru îl formează Oradea-Mare.

Cu deosebire s'a dezvoltat în judeţul Bihor, industria morăritului.

Oradea-Mare posedă câteva mori mari cu instalaţiile cele mai perfecte şi mai moderne.

Oradea-Mare este de asemeni centru financiar de mână întâia prin faptul că în acest oraş îşi au sediul o mulţime de bănci locale şi filiale ale câtorva bănci mari din ţară şi din străinătate.

Cu toate acestea se înregistrează acum o scădere în mişcarea comercială şi industrială a acestei bogate regiuni. Faptul se datoreşte mai multor cauze, între cari cele mai de seamă ar fi următoarele: insuficienţa mijloacelor de comunicaţie, prea marea apropiere de graniţă şi lipsa unor legături mai solide cu restul ţării. Deasemeni se mai poate socoti tot ca principii de scădere lipsa de sprijin a guvernului şi a unui regim vamal care să asigure pe deoparte desfacerea surplusului de producţie în străinătate şi să împiedece pe de altă parte o invazie a produselor străine în ţară.

Situaţia, care deocamdată este îngrijorătoare, ameninţă prin prelungirea ei să se transforme într'o criză care poate ruina o activitate economică atât de înfloritoare în trecut. Este prin urmare o datorie pentru cei dela conducere să ia măsurile necesare de îndreptare. Sprijinul statului, al marilor instituţii de credit şi al întreprinderilor româneşti se cere imperios nu numai pentru a da un nou impuls vieţii economice a Bihorului ci şi pentru a contribui la romanizarea ei.

Socotim că aceste două scopuri sunt destul de importante şi de frumoase şi de o mare utilitate pentru a constitui stimulentul necesar şi a deştepta interesul lor.

Mulţumire publică

Cu ocazia serbărilor aranjate la 9 Iulie în Mociu şi la 12 Iulie în Ludoşul de Mureş de „Societatea Studenţilor de pe Câmpie şi Mureşul superior", s'au prinit următoarele suprasolviri:

Mociu:

Banca Câmpeana	200 Lei
Dr. Liviu Dan	170 „
Dna Racoviţan	130 „
Câmpean	100 „
Dna Aurelia Dan	85 „
Romea Dan	85 „
I. Buduşan	85 „
Simion Levra	70 „
Plaga	70 „
Ieronim Anisin	70 „
Dr. Emil Mureşianu	70 „
Alex. Oltean	60 „
S. Florian	45 „
Oscar Pataki	40 „
Tr. Gherman	35 „
Emil Rosman	35 „
S. Ciuca	35 „
N. Timariu	35 „
S. Piatea	30 „
D. Simon	30 „
Francisc Kovacs	30 „
Liviu Cupşa	25 „
Alex. Lupeau	25 „
El. Laurenţiu	25 „
Dr. Erdödi	25 „
Dr. Habor	25 „
Oct Man	20 „
Iosif Pop	20 „
Traian Hadar au	20 „
Dr. Senior	20 „
Ioan Bungărdean	20 „
Vasile Rus	20 „
Traian Ianaci	20 „
Victor Petean	20 „
Gheorghe Somlea	20 „
Carol Cutaş	20 „
Gavriel Hintea	20 „
Vasile Micu	20 „
Ioan Bozac	20 „
Fam. Vodă	20 „
Bungărdean	20 „
Ioan Radu	20 „
Elemer Mosco	20 „
Ioan Crişan	20 „
B. Mureşian	20 „
Somlyai	20 „
G. Gamenzi	20 „
Ioan Creţiu	20 „
Dr. David Rus	15 „
N. Orăşean	15 „
Gh. Maior	15 „
N. N.	15 „
Fam. Rusu	10 „

M. Ludoş

D. Liviu Dan	100 „
Farkas Heleşi	100 „
Prefectul judeţului	80 „
Dr. I. Maior	60 „
Preot. Moldovan	50 „
M. Moritz	50 „
Fam. Rusu	45 „
Bucur	40 „
Dr. Sirbu	35 „
A. Moritz	30 „
A. Hirsch	30 „
M. Popovici	30 „
Dr. Birtolon	25 „
I. Mandula	20 „
I. Turdean	20 „
Ştefan Dombi	20 „
Oct. Mihăiţean	20 „
Oct. Bugner	20 „
Partlull	10 „
Orbean	10 „
N. Moldovan	10 „
Dr. Bogdan	10 „
Ioan Gherman	10 „
L. Daici	5 „
I. Vlassa	5 „
B. Szengeli	5 „
N. Badiu	5 „
Sublocot. Ispas	5 „
N. N.	5 „

Comitetul aduce pe această cale cele mai călduroase mulţumiri celor cari prin obolul lor au ţinut să încurajeze mişcarea culturală pornită de studenţime şi recunoscător pentru jertfele făcute că sumele adunate vor servi scopul frumos pentru deşteptarea şi întărirea culturală a ţărănimei şi muncitorimei noastre.

Târgul de mostre

Cluj, Str. Cogălniceanu (fost Farkas) 16.

Reclama 701

895

Deschis dela 8½ a. m. la 1 p. m. şi de la 3 până la 8 seara. Dela orele 7 seara va cânta musica şi vor avea loc petreceri în curţile târgului. Restaurantul şi berăriile sunt în permanenţă deschise.

Pierdut

Duminecă 24 curent o căţelusa albă cu monoclu galben la ochiul drept şi sgardă bleu cu clopoţel.

Primeşte o foarte bună recompensă cel ce o va aduce la magazinul „COLOMBO" Piaţa Unirei No. 3. 926

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul „INFRĂŢIREA"

XXXXXX—XXXXX

COLONEL REZERVĂ

de la 1 Octombrie a. c. Sighet, cu experinţa unui serviciu îndelungat şi cu solide cunoştinţi generale, oferă servicille sale în intreprinderile Caselor industriale, comerciale etc. putând reprezenta şi sprijini interesele lor.

Adresa Colonel E. L. Calea Regele Ferdinand No. 47 Sighet. 914

XXXXXXXXXXXXX

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţior

un mare număr de

Premii în bani şi obiecte

Toţi cei cari doresc sa iea parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreuna cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abonamentul pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor.

Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintat plata abonamentului până la data de 25 Octomvrie 1921.

Pentru vechii noştri abonaţi, cari au achitat abonamentul până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Lista completă a premiilor cu valoarea lor precum şi ziua tragerii se va publica la timp.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piata Unirii, CLUJ.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

DOMNIȘOARĂ ROMÂNCĂ cu o îndelungată practică de birou, cunoscând contabilitatea, precum și dactilografia, caută post în vreun birou. Adresa la adm. ziarului. 885

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE una colecție de gândaci și fluturi sub sticlă, una trăsură pe două roate fabricat englez, garnitură de mobile albe cu glazură pentru odae de damă sau salon constând din una masă rotundă, 2 fotoliuri, una canapea, 2 hokerle, un dulap de sticlă pentru masă de scris și bibliotecă adresa la ziar.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

LÂNĂ bine scărmânată și efină de vânzare la Fabrica de uleiu Târgul de vite No. 1, Cluj. 906

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 usa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzătorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

AȘ FACE schimb cu locuința mea odae mobilată și bae cu intrare separată din strada Fürdő cu o asemenea locuință în apropierea Calea Victoriei. Ofertele la ziar sub „Urgent". 928

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

ELEV. Liceu regat doresc corespondență Dră Ardeal. Prometeu. Post-Restant Barcă Doljin.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicîu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Reclama 862 929

Administrația Căminului stud. Univ.

Concurs

pentru repararea, întregirea mobiliarului a rufăriei și lingeriei la Căminul stud. să publică concurs cu data de 3 August 12 a. m. reflectanți sunt rugați ași înainta ofertele.

Informațiunii la biroul adm. între orele 4—5 p. m.

Cluj, la 25 Iulie 1921.

Const. Popoviciu,
administrator.

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul „Fehér-Bárány" Cluj, Regele Ferdinand.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești garantate calității prima

14

Fefir 4. Englezesc lat. . .	8·50 Mtr.	Batist Franțuzesc 80 lat. .	14·— Mtr.
„ I. „ „ . .	10·— „	Jolji (șifon) Englezesc 80 lat.	11·50 „
Carton Glot I. 90 „ . .	13·— „	„ „ „ 100 lat.	12·— „
„ „ I. 100 „ . .	13·50 „	Molino Englezesc 80 lat. .	9·50 „
Moso delen Franțuzesc 80 l.	12·— „	„ „ 90 „ .	11·50 „
Carton I. Franțuzesc 80 lat.	13·— „	„ „ 100 „ .	12·— „

Ciorapi Bărbătești 8·— Perechea

Vânzare en gros și en detail. **Vânzare en gros și en detail.**

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

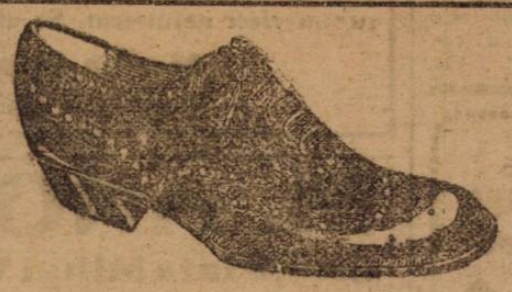

SA DESCHIS în Cluj, Piața Unirii No. 15. Marele magazin de încălcăminte

RAFTOPOL

DIN BUCUREȘTI.

Medaliat la expoziția generală din București în anul 1906.

Incălțăminte pentru Dame, Bărbați și copii cele mai noui modele din sräinătate și executate de magazin. Pantofi Elveține bărbătești de box 280 Lei. Ghete și pantofi de dame, escarpeni și cu barete de antilopă și olandă albă, cu prețuri foarte reduse. Pantofi de matase brodați cu fir de aur etc., toate marca veritabilă Elvețiană „Bally" 925

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploșnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

In ori ce direcție execută
346 **cu prețuri convenabile:**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

„BREAZA" Proprietatea GH. MATEESCU

Fabrică de Bitum natural și Asfalt **GARA BELIA** TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de

Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la

Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA și RAPIDA

Constanța-New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX

KING ALEXANDER

de 30.000 de tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANȚA LA 2 AUGUST st. n. direct NEW-YORK

VAPORUL TRANSATLANTIC

THEMISTOCLES

de 16.000 tone, viteză 16 noduri

pleacă din portul Constanța la 10 August st. n. direct NEW-YORK

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.

902 **Se primesc spre expediere și mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 26-49 și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** strada Traian No. 15

„KING ALEXANDER" pleacă din Constanța la 2 Aug. 1921

Clasa 1 rang 1	Lei 21.000·—	Clasa 2 rang 2	Lei 15.500·—
Clasa 1 rang 2	Lei 20.000·—	Clasa 2 rang 3	Lei 15.000·—
Clasa 1 rang 3	Lei 19.000·—	Clasa 2 rang 3	Lei 14.750·—
Clasa 2 rang 1	Lei 16.000·—	Clasa 3 Rezervate	Lei 9.000·—

Clasa 3 Rezervate Lei 8.500·—

„THEMISTOCLES" pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921

Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrana până la New-York.

Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.

De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 139
PENTRU
MICA PUBLICITATE

NAȚIONAL STEAM NAVIGAȚION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREȘTI,
Str. Academiei No. 2.
903

TARIF No. 1.

NAȚIONAL STEAM NAVIGAȚION C-o. LTD.
Linia regulată și rapida Constanța—New-York cu vapoarele transatlantice: „KING ALEXANDER" plecare 2 August 1921, ora 6 seara, „THEMISTOCLES" plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei 1.000'—
„ „ „	„	II-a cu hrană	Lei 700'—
„ „ „	„	III-a fără hrană	Lei 287'50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei 3.105'—
„ „ „	„	II-a cu hrană	Lei 2.070'—
„ „ „	„	III-a fără hrană . . .	Lei 847'—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiți, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

---

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Caut un bun gospodar
având cunoștințele necesare a conduce o fermă întindere 150 Hectare, cu vie.
921

A se adresa în scris Colonel Rujinski Str. Berzei 22 București sau Maior Enescu Str. Elisabeta 49. etaj, Cluj.

MOARA OLTEANCA
din Slatina județul Olt producție
923 5 vagoane zilnic
caută
Ajutor morar
imediată angajare.

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la pahar. □

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Cautăm depozitari
pentru vânzarea ziarelor noastre în următoarele localități

Băile Herculane, Băile Sf. Ladislau, Basna, Băile Felix, Baia Fidelis, Bobâlna, Borsa, Borsec, Buziaș, Cojocna, Homorod, Malnaș, Ocna Sibiului, Odorheiu, Sovata, Tinca, Toplița Română, Vâlcele.

Doritorii se vor adresa în scris administrației ziarului notând adresa exactă precum și ultima poștă.

COLOMBO MARELE MAGAZIN DE COLONIALE ȘI DELICATESE
I. ALDICA & D. SASU CLUJ, PIAȚA UNIREI 30. :-: Telefon 200
Vis-a-vis de Banca Marmorosch, Blank
Anunță onorata sa clientele că i-a sosit un mare transport de coloniale: Zahăr Cristal și cubic, Cafele, Orezuri Conserve, Untdelemnuri Franceze, Sardele, Brânzeturi; Vinuri, Liqueruri și nemuritoarea Țuică de VĂLENI. Săptămânal, transporturi de Pește proaspăt: Crap, Știucă și Icre proaspete. Vânzare en gros și en detail, cu prețurile cele mai reduse posibil.
BODEGA SPECIELĂ ȘI APERITIVE. 328

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumsețează pielea și îi da fineță rară. Compoziția ei neunsuroasă și înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubițele, încrețiturile întinerește și înviorează chiar și pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulație în tegle de sticlă.
SAPUNUL MARGIT, compoziție fără leșie în frumsețează pielea
PUDRA MARGIT, compoziție de prima calitate, fără materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.
57 **Dr. Földes și Hehs Arad.**
Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile și parfumeri

---

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

ANUNȚURI
se primesc la:
Administratia
ziarului „Infrățirea"

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea" se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul I. No. 282 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 30 Iulie 1921

Infrățirea

Administrația ziarului „Transilvania“ Sibiu
Nr. de schimb

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Iluzia păcii

Au trecut aproape doui ani de la semnarea păcei din Versailles. Ne-am fi așteptat ca acei cari și-au pus silințele, banii și armatele laolaltă pentru a înfrânge cerbicia germană să fie și mai departe înțeleși, odată războiul sfârșit, pentru a consolida sau mai de grabă pentru a realiza pacea. Căci ceea ce se petrece în toată lumea de la războiu încoace numai a pace nu seamănă. Germania a fost învinsă, în parte dezarmată și flota ei de războiu împărțită între Aliați, dar America, Anglia și Japonia se întrec în construcții navale pentru a-și mări cât mai repede flotele. Și ca culme țara care face cele mai serioase pregătiri navale convoacă la Washington conferința desarmării. De ce atâtea înarmări când există o Ligă a Națiunilor creiată tocmai de Marile Puteri care se înarmează pe capete?

Probabil fiindcă aceasta a fost creată de ochii lumii și numai pentru a impune națiunilor mici, sau „puterilor asociate“ cum li se mai zice, voința celor mari, pentru a le curba sub jugul imperialismului economic a vreunei Anglii sau Americi.

Marile Puteri urmează chiar față de foștii dușmani încă puternici, cum e de pildă Germania, politica dictată de interesele fiecăreia. Astfel divergințele dintre Franța și Anglia fie deoparte, Franța și Italia pe de altă parte nu mai sunt un secret pentru nimeni. Guvernul francez și cel englez nu se înțelege mai în nici-o chestiune. Lloyd George a făgăduit lui Stresemann în Mai că imediat ce Germania se supune hotărârilor conferinței din Londra sancțiunile prevăzute prin tratatul din Versailles vor fi ridicate. Promisiunea făcută de Lloyd George n'a fost adusă la cunoștința Franței care a declarat că o consideră nulă și neavenită dar a contribuit nu cu puțin la schimbarea atitudinei Germaniei; din umilită o ajuns să discute cu Franța de la egal la egal. Problema Sileziei superioare nici acum nu a fost rezolvată tot din cauza neînțelegerilor dintre Anglia și Italia pe deoparte, Franța pe de altă parte. Franța a propus trimiterea de trupe care să facă imposibilă o nouă acțiunea generalului Höfer. Anglia a refuzat să trimeată. Datorită acestui fapt, cancelarul Wirth pretinde întreaga Silezie, cerând în același timp retragerea trupelor interaliate. In același timp trupele generalului Höfer se pregătesc a lua ofensiva contra polonezilor cari la rândul lor se vor apăra creând astfel complicații inextricabile în acea parte a Europei. Se mai afirmă — și svonul nu pare a fi de loc a tendențios — eă ar exista o înțelegere secretă între germani și bolșevici, pentruca la un moment dat Polonia să fie atacată de forțele combinate germano-bolșevice. Desele incursiuni bolșevice pe teritoriul polonez și atitudinea sfidătoare a generalului Höfer în Silezia superioară nu pot fi explicate decât prin existența acestei alianțe.

Aceiași divergință totală între Franța și Rusia și apare și în ce privește stabilirea unor relațiuni permanente cu Rusia sovietică. Anglia, datorita influenței pe care o exercită acum finanța judaică — finanță care sprijină bolșevism l, asupra politicei externe este pentru o cât mai apropiată recunoaștere a Sovietiei. Franța care are atâtea interese de apărat în Rusia și care urmărește pe lângă interese și înfăptuirea unei politici de principii nu poate accepta târgul oferit de Rusia.

In chestia Turciei Franța și Italia sunt pentru restabilir a acestei țări ca putere europeană, prin primirea Traciei cu Adrianopolul, i r Anglia simpatizează efortul grecesc. Franța a mers așa de departe cu antipatia față de greci încât a făcut propuneri de împăcare între sîrbi și bulgari pe socoteala Traciei și Macedoniei: Sârbii ar urma să primească Salonicul iar bulgarii un port la marea Egee și Tracia. Tot Franța a făgăduit Ungariei că nu va aplica tratatul din Trianon în ce privește restituirea către Austria a celor câteva comitate din Ungaria occidentală, pentrucă diplomația franceză se teme de unirea Austri l cu Germania. De astădată politica franceză protejează vădit atât pe bulgari cât și pe unguri, adică lucrează indirect contra noastră, căci o Ungarie și o Bulgarie tare nu vor visa decât război de revanșă.

Pacea așteptată în tranșeele friguroare pline de glod patru ani de zile, pacea care trebuia să croiască o nouă lume, stabilind limitarea armamentelor pace mult visată nu s'a înfăptuit.

Și nu s'a înfăptuit din cauza competițiunilor și rivalităților economice ale Marilor puteri. Incă o iluzie a trăit: iluzia păcei.

R.

Evenimentele zilei

Monitorul Oficial publică textul tratatului militr dintre România și Polonia. Articolul 1 prevede ajutor reciproc în cazul unui atac neprovocat la fron tiera orientală. Articolul 4 angajează ambele puteri să nu trateze separat pace sau armistițiu. Articolul 5 stabilește durata convenției care este de 5 ani.

Comunicatele partidelor din opoziția constituțională clarifică situația politică.

Criza, domolită pe timpul vacanței, va sfârși printr'o criză de guvern.

România întregită trebuie consolidată sub auspiciile și garanțiile partidelor cari au făcut unirea.

Noul guvern al partidelor unirei este așteptat și dorit de întreaga opinie publică.

Psihologie de vacanță

Nimic nu te poate exersa mai bine în psihologia mulțimei ca spectacolul călătorilor feroviare în luna aceasta de vagabondaj de vacanță și de mobilizare balneară. In promiscuitatea strânsă a aglomerației din vagoane, ți se pare, uneori, contemplând persoanele cari te înconjoară că trăiești un vis urât. Când ușile compartimentelor se trag cu zgomotul ușilor de grilaj dela cuștile fiarelor sălbatice, vezi ființe aiurite repezindu-se cu fețe speriate și râsete feroce. Ai zice fugari urmăriți de o primejdie de moarte. Sunt neîmblânziți și nepoliticoși, doboară femei și copii.

Din ce ucigași e alcătuită oarda aceasta inumană? Din oameni cum se cade, cari după ce și-au exersat profesiunile cele mai pașnice, se duc să se odihnească sau să se distreze. In viața lor de muncă, la birourile și tarabele lor, ei practică cu blândețe virtuțile rasei sunt îndatoritori și îndolenți; se îndeletnicesc în diferitele lor ocupațiuni cu eleganță sau cu amabilitate. Dacă vând ceva, servesc publicul fără grabă aezordonată; birocrați, ei dau surîzând, aceluiași public, informațiuni inexacte după ce l'au făcut să aștepte multă vreme; funcționari, ei țin cu palimă ca colegii lor să înainteze în slujbă cât mai încet. Nu, nu sunt oameni răi.

Dar ce vreți? sunt grăbiți. Vor să meargă tot așa de iute și dacă se poate tot așa de comod ca și ceilalți, și dorința aceasta simplă e de ajuns ca să le dea sufletele crude. Ideia unei întârzieri sau a chinului prelungit pricinuit de lipsa de loc bun, i-ar împinge la crimă. E un fel de demență orgolioasă care trebue să ne îngrijoreze. Progresul e un Moloh. Cu cele mai bune intențiuni, el ne aduce noui patimi și dureri noui. El merge pe ruine. El întărește tot mai mult vechiul adagiu care dăinuiește dela Cain și Abel. Homo homini lupus.

Și fiindcă e vorba de vagabondaj estival și de urmările progresului, nu pot să nu scot în evidență un lucru care pare inocent și care totuși stă ca un instrument funest al acestei extreme civilizații care ne reîntoarce la barbarie: cartea poștală

O socotim inofensivă și chiar poetică; îți suntem recunoscători că răspândește în lume portretele patriei. Din nefericire ea omoară scrisoarea și cele două luni de vacanțe de vară o dovedesc. Ea e mijlocul de corespondență potrivit călătorilor de azi cari nu mai văd nimic; un procedeu mnemotehnic pentru cei cari n'au nici vreme să privească, nici putere să-și amintească. Ea izgonește exercițiul de stil numit „descripțiune“. Noi căutăm pelsajiile vieții vechi în cărțile frumoase. Va fi de ajuns nepoților noștri să deschidă un album de cărți poștale spre a cunoaște într'o clipă tot decorul trecutului care vom fi noi.

Și dispariția literaturei epistolare nu se poate să nu ne întristeze

Dr.

Antanta și Orientul

Guvernul britanic a făcut celui francez o îndoită comunicare relativă la Orient. Pe de o parte guvernul britanic și-a manifestat dorința de a fi ținut în curent cu convorbirile începute la Paris între Briand și delegația din Angora. Pe de alta, a făcut cunoscut guvernului francez că generalul Harrington n'a putut negocia cu Kemal pașa și a cerut părerea Franței asupra atitudinei pe care va trebui să o aibă față de naționaliștii turci.

Guvernul francez a răspuns. La punctul prim a arătat că încă n'a încheiat vre-un acord cu delegația din Angora și a amintit că Franța are interese speciale de apărat. La al doilea punct guvernul francez a răspuns că, întrucât condițiunile puse de Kemaliști au părut inaceptabile guvernului englez, era natural ca generalul Harrington să nu mai stea de vorbă cu Kemal pașa.

Vedem că franța nu discută atitudinea pe care generalul Harrington a luat-o, după cum nici Anglia nu poate obiecta nimic negocierilor pe care le duce acum la Paris Briand cu Bekir Samy-bey, negocieri pe care le-a aprobat parlamentul francez și a căror succe se dorit de întreaga opinie publică franceză.

Viitorul relațiunilor anglo-turcești. Căci anglia, spre deosebire de Franța și Italia, n'a adoptat față de turci o politică determinată de considerațiuni generale. Franța crede că o turcie prietenă, independentă și viabilă, cu Smirna și Adrianopole este indispensabilă menținerii echilibrului european.

Italia are aceiași perăre. Unele ziare engleze credeau că marchizul della Toretta va ru cu tradiția predecesorilor s dar întreagă presă italia se pronunță contra unei ata schimbări. Prin urmare Lloy George rămâne singur de părerea lui. Și aceasta nu din simpatie pentru regele Constantin ci pentrucă ezită între două concepții opuse și se va decide fără îndoia ă după rezultate experinții.

Guvernului englez nu-i repugnă în principiu idea de a reda Smirna și Adrianopolul Turciei. De multă vreme Montagu, secretarul de Stat pentru India, spunea naționaliștilor turci că Anglia le va permite realizarea programului lor, cu condiție ca să primească de la dânșii garanțiile cerute. Mai târziu a fost trimes la Angora un ofițer englez pentru a începe negocieri, dar turcii au cerut evacuarea regiunei petrolifere Mossul de către trupele britanice și se pare că această condiție nu le-a convenit englezilor și negocierile n'au dat niciun rezul at. In fine dacă credem știrile din Constantinopol generalul Harrington a procedat destul de curios.

Grăbit să înceapă convorbirile cu naționaliștii, Generalul s'a îmbacant pe un contra-torpilor și s'a dus până la Zunguldac. Tocmai acolo ar fi aflat condițiile puse de turci și ar fi constatat că acestea n'ar putea fi primite de guvernul său. Viitorul ne va arăta dacă este posibilă o înțelegere între englezi și turci Deocamdată ofensiva grecească e în plină desvoltare și trebuie să-i așteptăm rezultatele pentru a ști politica pe care o alege Anglia.

Uniunea maghiară se destramă?

Lupta internă din sânul Uniunii maghiare a început să se afirme. Dovezile despre nemulțumirile mai multor cercuri din societatea maghiară față de Uniunenile servesc articolele zilnice din organele de presă maghiare. Trecerea pripită dela inactivitate la formarea unei organizații politice care să reprezinte întreagă populația maghiară, greșala organizatorilor de a porni de sus fără consultarea masselor largi ale poporului, tactica greșită de a incorpora în cadrele sale întreagă maghiarimea fără a ține seamă că și în sânul Maghiarilor domnează curente diametral opuse ca scopuri și tendințe, toate acestea la un loc nu început să dea roadele lor neaste în detrimentul Unfunii

La acestea se mai adaugă și faptul că din prea mare dragoste față de oamenii politici ai Maghiarilor din trecut, în fruntea Uniunii se află azi persoane marcante cunoscute a dușmani înverșunați ai Românismului, astfel că Uniunea, în loc să fi câștigat simpatia cuvenită din partea cercurilor românești, prin prezența lor ea a reușit să stârnească neîncredere, iar acțiunile ei viitoare să fie privite cu justificate reserve, pierzându-și și creditul moral din momentul înființării sale.

Punctul slab al Uniunii este însă ciocnirea curentelor deosebite cari predomnează azi massele maghiare. Considerațiile referitoare la persoanele conducătoare, în ce privește pe maghiari, au reușit să fie deocamdată înlăturate și lupta ce începe se pronunță îndeosebi din cauza tendinței Uniunii de a apăra interesele latifundiarilor față de interesele economice ale țărănimii maghiare. In acest sens scrie ziarul „Székely-Udvarhely“ următoarele: „Formula aruncată de Uniune în popor că n'a ajuns încă timpul prielnic de a face politică, nu e altceva de cât cea mai grosolană teo re

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

la spatele cărela se ascund pentru apărarea drepturilor lor grofii antidemocrați ai Maghiarilor din Ardeal, latifundiarii milior de hectare, și bancherii sprijiniți deocamdată și de conducatorii religioși ai Maghiarilor." Arată apoi cât de rău este tratată țărănimea când Uniunea vrea să-i impună sume fantastice pentru răscumpărarea terenurilor expropriate.

Programul practic anunțat de d-l Elemér Gyárfás a reușit deasemeni să stârniască o serie de comentarii. Dorința d-sale, folositoare poate ca Uniunea să fie uneori democratică de alte ori feudală sau antidemocratică sau în acelaș timp de ambele genuri — fără principii cu alte cuvinte — e desaprobată de muncitorime. Planul — foarte practic de altfel — al d-lui Elemér Gyárfás deocamdată nu prea are aderenți. A lupta în acelaș timp pentru interesele conservatoare ale grofilor și dacă e nevoe și pentru cele democratice ale muncitorilor — și toate acestea în cadrele unei și aceleași organizațiuni e o anomabil. Rezultatul a fost că ziarul „Világosság" a declarat: Uniunea maghiară, ca organizație a grofilor și a baronilor se va întâlni cu socialiștii maghiari, însă numai pe terenul luptei de clasă, alt undeva nu!"

E problematic întru cât va reuși ziarului „Világosság" să stârpească sentimentul național din inimile muncitorimei maghiare, deoarece închinarea lor, spre stânga e dedată recentă totuși datorită organizațiilor socialiste e probabil că vor putea ține massele muncitorilor maghiari departe de apele Uniunii.

Oricari ar fi însă rezultatele acțiunii întreprinse faptul rămâne. Ciocnirea de idei și încrucișarea de interese în sânul Uniunii maghiare s'a întâmplat și lupta ce continuă contra actualei structuri a Uniunii a început cu înverșunare condusă chiar de cercuri maghiare.

Dam-o.

ECOURI

Biblioteca lui W. v. Bode la licitație

Printr'o hotărâre a oficiului locuințelor, care a pus sub sechestru o mare parte a Casei Bode, Wilhelm v. Bode a fost silit să se despartă de cea mai mare parte din valoroasa sa bibliotecă.

Cărțile, cari constau mai cu seamă în publicații artistice, a nevenit, prin licitație lui Lepke, Bogata culegere de cataloage a revenit bibliotecii muzeului din Berlin.

Festivalul Petre Liciu la Cernăuți

La Cernăuți a avut loc un festival pentru comemorarea marelui artist care a fost Petre Liciu.

Manifestarea, vrednică de toată lauda este îndeosebi remarcabilă pentru intențiunea frumoasă de a cinsti memoria marelui artist, care a făcut apostolat în Bucovina. Reținem din programul bogat: Corurile impecabile ale Asoc. muz. „Tudor Flondor", conduse cu competință de d. prof. Const. Șandru, conferința viguroasă a d-lui G. Voevidca despre teatrul popular, omagiul rostit de d. stud. I. Iacoban și ariile cântate frumos de d-șoara Iremcovschi. Acompaniamentul a fost ținut cu preciziune de d-șoara Diaconovici.

Centenarul descoperirilor lui Ampere

Pentru a ceelbra un savant, centenarul descoperirilor sale este poate mai indicat decât acela al nașterii sale. Gândind acelaș lucru, Sindicatul ingineriior francezi a mers la Poleymieux unde s'a ridicat un monument marelui savant, pentru a aduce omagii genialui său.

Monumentul dela Polemieux a fost ridicat prin subscripție publică și se datorește sculptorului Vermare. Ridicată destul de departe de sat, în mijlocul admirabilei câmpii lioneze de pe dreapta Saonei, statuia dă, prin singurul fapt al izolării ei, o impresiune de liniște și de seninătate în cari le place savanților să trăiască.

Sărbătorirea lui Watteau

In orașul Valenciennes din Franța au început dela 14 Iulie și au durat până la 18 serbările bicentenarului morții lui Watteau, cel mai ilustru fiu al orașului.

O intreagă serie de ceremonii și de manifestări cari să evoce gloria ușoară și fermecătoare a lui Watteau, au avut loc: expoziții de flori, de tablouri, de gravuri, o conferință a d-lui Louis Gillet, reprezentații de gală la teatru, piese din Rameau și Marivaux, interpretate de artiștii Operei și Comediei Franceze, și, deasemeni, serbări populare în aer liber, cu cântece și jocuri.

Monumentul pictorului, ridicat cu o mare pompă acum 37 de ani, cu prilejul comemorării a două sute de ani dela nașterea lui Watteau, și datorit unui alt fiu celebru al orașului, Jean Carpeaux, a fost acoperit cu mii de firoi.

Muzeul din Valenciennes posedă trei desenuri și un uimitor portret al sculptorului Pater, datorite lui Watteau. Portretul acesta în care regăsim tot realismul Flandrei, este unic în întreaga operă a lui Watteau, pictorul celebrelor Fâtes Galantes.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Educație proletară

Veninul ce-l stoarce zilnic presa comunistă din țară se lățește ca să infecteze încet toate instituțiile societății actuale. Felul lor de a lucra căutând discreditarea, bârfirea a tot ce este existent se împreunează cu singurul lor punct de vedere, acel al urii nelmpăcate, ca să întorverteasco adevăratul înțeles al celor mai nobile acțiuni spre cari închină umanitarismul societății actuale și toate aceste acțiuni sunt prezentate ca mijloace inventate pentru menținerea dominației de clasă și pentru exploatarea muncitorimea. Astfel în ultimul timp cu ponegrirea caracteristică lor au început explicarea principiilor cari stau la baza instrucției de azi și se silesc a afla principiile pe cari trebue să se bazeze educația proletară. Pentru a arăta falsitatea expunerilor lor prin cari pretind că servesc muncitorimii idei pentru cunoașterea cât mai perfectă a principiilor socialiste, e destul să reproducem câteva pasagii din efluxul de ură cel poartă ziarul „Világosság" față de școalele actuale:

„Puterea este în mâna burghezimii și astfel educația în societatea de azi face burghezime în interesul ei. Scopul adevărat nu este deci ca să se crească oamenii în folosul societății ci numai în folosul capitalismului. Educația cetățenilor o determină interesele economice și politice ale burghezimii. Interesel'or economice aparține instrucția elementară și instrucția profesională al cărei scop este potențarea forțelor de muncă ale muncitorimii pentru exploatarea ei în ramura producțiunii." Aceasta e școala actuală după concepția înverșunatului comunist din Brașov. Cu alte cuvinte toate sforțările statului de a deschide pentru muncitorime orizonturi culturale cât mai largi, toate jertfele și devotamentul învățătorilor ale oamenilor de cultură de a ridica muncitorimea din negura neștiinții la lumina culturii și a adevărului nu sunt decât intenții frauduloase de a pune muncitorimea nici mai mult nici mai puțin, decât în jugul cultural al „burghezimii urgisite" ca apoi exploatarea muncitorimii să se poată desfășura liber. Dar iată ziarul servește și ideea salvatoare, aceea a educației proletare care se rezumă în următoarele:

„Scopul educației proletare trebue să fie creșterea de aderenți fanatici ai socialismului căutând să se arate muncitorimei sistemul capitalist de producție, structura statului bazat pe acest sistem situația de sclav salariat a muncitorului în sistemul producției capitaliste și demonstrarea mijloacelor de eliberare: teoria și tactica luptei de classă.

Frontul luptei de clasă fiind dublu acel economic trebue combătut prin organizațiile profesionale iar cel potic prin partidele politice.

De o importanță capitală e instrucția producției capitaliste și a materialismului istoric. Iar ideologiei politice aparține teoria luptei de clasă și instrucția pentru aplicarea ei practică. Incheie apoi că muncitorimea trebue crescută pentru lupta de clasă.

Cu alte cuvinte vor să afirme că veninul trebue turnat încă în tinerețe în inimile muncitorimei și trebuesc ridicate școale unde anarhismul, plasarea de bamba organizarea de complotări să fie studiu obligatorii cari să fie conduse sub auspiciile statului. Se mai poate oare crede că presa muncitorimii a rămas la critica obiectivă a instituțiilor actuale? Nu. Presa muncitorimii a degenerat. Nu apărarea intereselor muncitorilor și căutarea mijloacelor pentru sanarea situației lor unde e necesară e scopul presei socialiste ci propagarea de ură, iscarea de certe și cât mai multe neînțelegeri cari să poată provoca apele tulbure atât de mult dorite, nu instruarea muncitorimei ci a educarea de atentatori și elemente distrugătoare e scopul ce'l urmărește slova tipărită a organelor socialiste dela noi. Acesta e oare rezultatul practic dorit de principiul libertății de gândire și scris?

Citiți „Infrațirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Gabriel Lippmann

Fizica franceză încearcă o pierdere considerabilă prin moartea lui Gabriel Lippmann.

Era un savant dotat cu o inteligență vie și pătrunzătoare, de o luciditate specială. In Istoria Academiei de Științi (1666-1669) s'a scris că „faimosul Descastes a arătat geometrilor drumuri pe cari nu le cunoșteau încă și a dat fizicianilor o infinitate de vederi cari sau pot fi suficiente sau pot da naștere la altele".

Gabriel Lippmann a dat în fizică „păreri cari pot fi suficiente" și a dat și de acele „care pot da naștere la altele".

S'a născut în Luxemburg, la Hallerich, dintr'o mamă alsaciană și tată loren. Și-a făcut studiile la Paris Elev inegal, plăcându-i mai mult istoria și literele, a avut spune Ch. Leniens și o pasiune nenorocită pentru versurile latine, dar profesorii lui de filosofie i-au revelat știința și spiritul științific.

In 1868 a intrat în Școala Normală unde Bertin a isprăvit inițiarea lui fizică și mai cu seamă în electricitate.

In urma misiunilor acordate în Germania de Jules Simon, a frecventat laboratoriile renumite ale lui Kühne și Kirchoff și își trece doctoratul în filosofie la Heidelberg.

Intr'o zi când lucra la Kühne — fost elev al lui Claude Bernard-fiziologul german i-a arătat o experiență curioasă și foarte veche de altfel. Acei cari o făcuseră n'au înțeles nimic; de altfel ca și Kühne. Adeseori fapte cunoscute de multă vreme nu sunt înțelese decât la lumina descoperirilor noui în aparență foarte depărtate de semnificația lor. Experiența era următoarea: o globulă de mercur implântată în apă acidulată se contractă brusc ca un muschiu tetanizat, când îl atingi cu o sârmă.

Lippmann studiase deja fenomenele electricității pentru a-și da seama că tresărirea mercurului Tehnic să fie în legătură cu aceasta, și, atunci el a interpretat faptul. Acesta a fost punctul de plecare al frumoasei sale descoperiri a electro-capilarității și a electrometrului capilar, instrument care a adus atâtea servicei fizicei.

Mișcarea mercurului e datorită variațiunei tensiunei superficiale a metalului și această funcție continuă a forței electro-motorii, adică a diferenții de potențial stabilită la suprafață. Electrometrul capilar al lui Lippmann este un electrometru de o sensibilitate extraordinară; el măsoară zece milimi de volt și chiar mai puțin. Fizica și fisiologia îl folosesc într'o largă măsură.

Studiul electrometrului l-a condus pe Lippmann la o constatare importantă, la descoperirea reversibilității fenomenelor electrocapilare. Dacă electrizarea produce o variație a suprafeței mercuriale, invers o variație a ariei acestei suprafețe produce forța electromotorie. Reversibilitatea se demonstrează în mod elegant legând două electromotoare de un fir: ele se comandă reciproc.

Lippmann a mai demonstrat această reciprocitate prin motorul său electrocapilar.

Acest motor se învârtește când îl punem în circuitul unei pile; dacă îl învârtim cu mâna dă curent electric. Această nouă desvoltare a electrometrului capilar a făcut pe eminentul fizician să descopere principiul conservării electricității, paralel cu principiul lui Carnot relativ la Căldură (1880).

Lucrările lui Lippmann în ce privește electicitatea sunt foarte numeroase și variate. După ce a dat teoria matematică a fenomenelor electrocapilare, a studiat dielactică a gazurilor, contractarea acestora sub influența electricității, dilatația electrică a solidelor, variația puterii dielectrice sub influența tensiunei mecanice, electrizarea prin compresiune, determinația cristalilor prin electricitate. El a propus o metodă nouă de determinație a omului.

Electricianii îi mai datoresc lui patru aparate; două galvanometre, electro-diynamometru și un comptor cu mercur. Galvanometrul cu mercur fără fir nici acre foarte exact. El dă indicații exact proporționale cu intensitatea curentului.

Electro-dinamometrul are avantage ca și celelalte electrodinamometre. Al doilea e galvanometru, perfect astatic, foarte sensibil, are un ac magnetat, suspendat așa fel încât poate să se deplaseze paralel cu el însuși, prin urmare pământul nu exercită vre-o forță antagonistă a celeia pe care o produce curentul. Cele trei dintâi instrumente sunt din 1884—85, iar ultimul din 1901.

Lippmann a consacrat mai multe lucrări unor chestiuni, care n'au nimic deaface cu electricitatea, ci cu astronomia fizică: măsura timpului, metoda directă fotografică pentru a determina coordonatele equatoriale stelelor și soarelui, instrumentele de optică astronomică, diferite forme de colimatori, măsura diferențelor de longitudine prin fotografie etc. Lippmann s'a interesat și la domeniul sismografiei despre: teoria aparatelor sismografice, măsura de viteze propagare a cutremurelor de pământ, modul de inscripție a mișcărilor sismice. Ii datorim două aparate apreciate, din care au un sismograf cu coloină închidă tot așa de folositor sismologilor ca și uranografui său astromonilor.

Prin câteva din indicațiunile care au precedat, am putut vedea că Lippmann era foarte dedat fotografiei. Cu această ocazie să amintim de problema pe care și-a pus-o: să constituie o placă fotografică așa fel, încât aceasta să ne reprezinte lumea

Cronica politică

Comunicatele opoziției. In urma retragerei opoziției constituționale din Parlament, s'a afirmat, din mai multe locuri, că această manifestație politică reprezintă începutul unei acțiuni comune pentru răsturnarea guvernului.

Astăzi, în urma comunicatelor partidelor opoziției constituționale, — mai puțin partidul țărănesc, — situația politică se clasifică tot mai mult, și răspunsul la întrebarea de mai sus, se poate da cu toată siguranța faptelor controlate. Da, există o acțiune comună pentru a provoca retragerea guvernului și dizolvarea Parlamentului. La această acțiune participă toate partidele cari au pre-zidat la făurirea Unirei în 1918: partidul național liberal, partidul democrat al Unirei din Bucovina, partidul țărănesc din Basarabia, și partidul național din Ardeal.

Aceasta înseamnează că o hotărâtă granița a fost trasă între grupările din desfăcuta opoziție națională; partidul țărănesc a rămas deocamdată izolat, cu toată tentativa de fuziune spre țăraniștii din Basarabia cari urmează pe d. Pan Halippa. Deoparte se desemnează deci partidele din opoziție cari își întemeiază rosturile lor pe o politică națională, iar de altă parte partidul care a rămas, și după înfăptuirea reformei agrare, tot pe temeiul luptei de clasă.

Vechea federație a opoziției s'a desmembrat, în decursul evenimentelor. Și ne întrebăm dacă nu e posibilă, în momentul de față o nouă federație a partidului liberal cu partidul național și partidele regionale din Basarabia și Bucovina?

Viitorul dacă această regrupare de forțe politice se va realiza.

Revista presei maghiare

Reforma agrară

Urmărind atitudinea sa de a apăra drepturile latifundiarilor maghiari ziarul „Ujság" scrie următoarele în legătură cu reforma agrară:

„Nu mai vorbim că în Ardeal nici nu a fost o atât de mare foame de pământ ca în țările latifundiare — și această împrejurare trebuea luată în considerare — ci accentuăm că prin reforma agrară se intenționează nimicirea proprietarilor maghiari și nemulțumirea se potențează când și proprietățile mai mici vor fi expropriate".

Amintește apoi că vechiul proprietar descurajat de nedreptatea ce i sa făcut nu va mai munci puținul rămas pentru binele public, iar noul proprietar nu are mijloacele de muncă astfel că plusproducția care se urmărește nu va putea fi realizata fapt dovedit și de arendările forțate. Continuă apoi:

„Aceasta nu înseamnă că reforma agrară ar fi fost inutilă, a fost însă inutil ca legea să fie formată tendențios ca să dea pământ unuia numai pentru al lua dela cel'lalt. Prin aceasta nu se va ajunge nici scopul ca să domnească liniște între populație. Din aceasta se va forma situația că locuitorii comunelor vor trăi în continuă dușmănie cu vecinii lor ceea nu poate fi spre folosul binelui public. Ordinul de executare pentru reforma agrară se pregătește acum. Aici s'ar putea ameliora cât de puțin de rigorositatea reformei. Lupta pentru pământ va trebui împedecată și guvernul va trebui să vadă că nici în teritoriile alipite nu poate exista altă dreptate decât acea din vechiul Regat".

Criza economică

Ziarul „Ellenzék" se ocupă de bogățiile naturale ale Ardealului și constată că bună starea ce ar putea avea popoarele României de pe urma acestor bunuri naturale nu există lipsind priceperea guvernului de a organiza viața economică.

„Abia s'ar putea zice că există vre-o ramură economică care să nu sufere de criză. Agricultura în afară de reforma agrară e zdruncinată prin lipsa de muncitori agricoli și de căderea vertiginoasă a prețurilor vitelor. Toate ramurile industriei de fabrici stagnează.

Înfloritoarea producție a lemnului din Ardeal azi stă în fața falimentului și mii de muncitori sunt fără de muncă prezentând un adevărat pericol social. Prețurile articolelor de prima necesitate în schimb nu prezintă nici o scădere, iar în urma acestei situații economice nenorocite valoarea banului nostru e încontinuă depreciere. Organizațiile economice aranjează permanente congrese însă nu pot afla mijloacele de remediere căci cei cari ar fi chemați nu sunt în stare să dea un nou impul de viață economiei statului. Cu toate că avem atâtea articole de export se face un continuu import de articole de lox fără de cari am putea trăi și cari degradează zilnic și valuta. Forurile chemat sunt incapabile de a organiza exportul. Cel mai chemat organ pentru a împrospăta viața economică căile ferate, după declarațiile ministrului de comunicații numai peste șapte ani vor fi în stare de funcționare normală. E ușor de aflat că în acest timp viața economică se va sdruncina".

Reorganizația camerelor de comerț și industrie din țară

Eri dimineață a început la Camera de comerț și industrie din Capitală lucrările comisiunei însărcinată cu pregătirea unui anteproect de lege privind organizația unitară a camerilor de comerț și industrie din România Mare.

D. dr. Chioș, directorul general al comerțului și prezidentul acestei comisiuni a arătat în linii generale cari sunt vederile ministerului de industrie și comerț în această importantă chestiune insistând în deosebi asupra caracterului regional ce trebue să aibă camerile de comerț pe viitor și exprimându-și părerea ca în acest anteproect să se precizeze mai bine atribuțiunile organizațiilor județiene și a celor locale, cari pe viitor alături de camerile de comerț — cari vor fi organe reprezentative ale comerțului și industriei dintr'o regiune — vor avea să reprezinte interesele cu caracter districtual sau local ale comerțului și industriei.

Comisiunea aceasta este compusă din d-nii: Staicovici, București, dr. Deken, Cernăuți, T. Zima, Arad, Papp, Oradia Mare, Russu, Chișinău, Găgiulescu Brăila, Panaitescu, Galați și dnii Gr. Crisfodorescu, director și Zablovsky, inspector, ca delegați ai ministerului de industrie și comerț.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Finanțarea reformei agrare

— Amestecul Băncii Agrare —

Primim următoarele:

Am urmărit sforțările depuse lângă guvern de un anumit grup „independent" în interesul Băncei Agrare din Cluj, că această bancă să fie autorizată cu îndeplinirea reformei agrare în Ardeal. Am urmărit și polemica ziaristică, care a urmat între ziarele „Voința" și „Patria", dupăce acest grup independent a reușit să fie încredințată însăși prin lege cu îndeplinirea reformei agrare. Dat fiind însemnătatea acestei chestiuni, nu pot trece pe lângă acest fapt, fără ca să nu cercetez situațiunea Băncii Agrare din punct de vedere a interesului general, în legătură cu acest fapt împlinit. In deosebi rămâne de cercetat, dacă această bancă în starea ei actuală și condusă așa cum a fost condusă până acum, este capabilă să facă fața cerințelor ce i-se pun prin reforma agrară.

Răspunsul nu poate fi decât negativ. Legea prevede, că prețul exproprieri trebue plătit în numerar, de care țăranul nu dispune, rămâne, ca sumele necesare să fie avansate de Banca Agrară.

Banca Agrară însă are astăzi fondurile necesare?

Din capitalul societar de lei 50 milioane, era să fie acoperite lei 20 milioane prin subscripție publică.

Asta s'a întâmplat numai în parte, pentru că conducătorii au urmărit scopuri personale și majoritatea subscrierilor s'a făcut pe seama unui grup independent, făcând subscripții fictive nevărsate, prin băncile: „Intreprinderile Forestiere Române" din Cluj și prin „Banca Centrală". Va să zică în loc să pue la dispoziție acțiunile publicului românesc, care prin vărsământ efectiv ar fi contribuit la sporirea fondurilor efective ale băncii, „grupul independent" a imobilizat capitalul Băncei Agrare făcând subscripții reciproce nevărsate pe la băncile menționate, și primind astfel în loc de numerar, acțiuni, de o valoare foarte problematică.

Banca Agrară figurează ca acționar cu multe milioane, la Banca Centrală și la Intreprinderile Forestiere. La fel s'a întâmplat și cu suma de 25 milioane pe care a primit-o Banca Agrară din partea Statului, căci examinând bilanțul Băncei Agrare, vedem, că peste 25 milioane sunt imobilizate la Banca Centrală și la . . . Reșița. Ce caută Banca Agrară la „Reșița", cu bani dați de Statul Român? Va să zică întregul capital donat de Statul Român cu menirea să servească pentru operațiunile bancare ale reformei agrare, este parte dispărut; parte imobilizat la alte institute ale „grupului independent".

De unde va lua Banca Agrară fondurile necesare pentru operațiunile reformei agrare, rămâne deci o enigmă, și o întrebare, la care va trebui să răspundă conducătorii ei actuali.

Câteva exemple: s'a cheltuit peste 200.000 lei ca spese pentru procurarea acțiunilor „Reșița". Se cheltuesc milioane anual pentru susținerea ziarului „Voința", din banii acționarilor Se cheltuesc milioane pentru 5—6 automobile cu cari domnii directori fac plimbările lor pe la moșiile lor particulare, la vile lor, cum e via domnului director Dominic Rațiu la Lugoj; câte o călătorie costă până la via d-niei sale, acționarilor cca 2000 lei! Fac turneuri la alegeri, cum era cel de la Bocșa etc. Unul dintre directori, domnul Dominic Rațiu cumpără o fabrică de spirt, adecă instalațiunile pentru o astfel de fabrică, din străinătate cu un preț de 250.000 lei și tot el vinde aceleași mașini băncii Agrare cu 1.500.000 lei (un milion cincisutedemii lei), fapt care se poate constata din registrele Băncii Agrare.

Da, suntem de părere, ca să facă Banca Agrară operațiunile reformei agrare, însă sub conducători corecți și cinstiți, și nu sub conducerea unor domni, cari se servesc de această instituțiune ca de o unealtă pentru scopuri particulare.

Guvernul are datorința să cerceteze fondurile și capacitatea Băncii Agrare înainte de a-i da însărcinarea definitivă, și are datorința ca mare acționar cu lei 25 milioane, că pretindă o schimbare generală în conducerea băncii.

B.

Războiul greco-turc

Turcii au încercat un nou atac la Tsivril extrema aripă dreaptă a frontului general. Au fost respinși pierzând patru tunuri grele, 6 de câmp, 3 de munte și 1500 oameni care au fost făcuți prizonieri. Șeful de stat major al trupelor de apărare din Kutahia adus prizonier la Smirna, a mărturisit că planul de atac contra Kuthiei a fost admirabil executat dar a lăsat să înțeleacă un proect de apărare pe o altă linie.

Ziarele apreciază că bătălia de Joi 21 Iulie a fost bătălia critică din întreaga campanie. Al fost o mare luptă a ambelor armate, care s'a sfârșit prin ruperea frontului inamic. Reușind să-s reconstituc resturile armatei lui. Kemal și-a aranjat în unghiu drept, flancul său din nord, paralel cu linia ferată Eski-Cheir-Nicomedea. Flancul lui e perpendicular pe linia ferată Eski-Cheir Angora. Obiectivul adversarului a fost să tae de o parte trupele grecești pe linia Angora, de altă parte comunicațiile cu Kutahia. După toate probabilitățile Kemal și-a adus trupe nouă. Avioanele grecești au bombardat neîntrerupt inamicul în retragere. Cavaleria de recunoaștere dincolo de Eski-Cheir constată eforturile unei noui concentrări.

Autoritățile locale din Kutahia și dumării din Angora din cauza contribuțiilor ei de război și înrolărilor forțate.

Patriarhul ecumenic, a făcut un demers pe lângă înaltul comisar grec la Constantinopol cerând proecția sa în favoarea grecilor din Pont, care sunt amenințați de masacre.

Concurs de întreprindere.

Administrația Universității din Cluj, 935

publică concurs pentru asigurarea lucrărilor de reparare la Inst. de farmacognosie Str. Trefort 8.

Ofertele închise și sigilate sunt a se înainta la Serviciul edil până la 5/VIII 21 ora 10 a m. Tot acolo se poate căpăta planul de reparare.

Cluj, la 28. Iulie 1921. **Adm. Universității.**

externă încadrându-se în aparență între marginele plăcei, cași cum aceste margini ar fi acele ale unei ferești deschise spre realitate. Pentru aceasta era nevoie de o placă unde diferitele obiecte să fie figurate nu sub nor singur aspect, ci subt mai multe, ca văzute nu dintr'un punct mic comun, ci din mai multe. Aceasta ar fi fotografia integrală.

Lippmann a indicat cum s'ar putea constitui o placă purtând un sistem de imagini mici, așa că privind cu un singur ochiu din partea opusă aceleia a păturei sensibile, să zărim o singură imagine rezultantă proectată în spațiu în adevărata mărime.

Privind cu amândoi ochii, vom avea senzația reliefului și deplasând capul, vom vedea alte obiecte încadrându-se între marginile plăcii.

Lippmann a prezentat în 1908 un aparat rudimentar pentru obținerea fotografiei integrale, dar n'a dus mai departe experiențele sale. Totuși fotografia îi datorește mult. Nimeni nu ignorează că Lippmann e creatorul fotografiei în culori. Această și este pentru marele public cea mai importantă descoperire a lui. E în tot cazul aceea pentru cari l s'a decernat în 1908 premiul Nobel.

Știm că procedeul Lippmann consistă în a stabili și fixa în grosimea unei pelicule, sensibile înegrite și transparente, unde formate de radiațiile divers colorate ale luminei emanând din obiectele care trebuiesc fotografiate. Soluția teoretică a acestei chestiuni a dat-o Lippmann încă din 1886. Dar plăcile fotografice de atunci nu permiteau realizarea practică. In 1892, totuși, Lippmann prezenta rezultate interesante obținute cu plăci ameliorate, dar nu era încă perfecțiunea Procedeul a fost și mai mult ameliorat, indicând o emulsiune nouă și abia în 1894 a putut pune în practică teoria fotografiei culorilor. Opera lui Lippmann e considerabilă.

Omul era plăcut, modest, binevoitor, rezervat!

Niciun savant nu și-a făcut mai puțină reclamă. Dar prietenii săi îl cunoșteau foarte bine și de aceea știind toate calitățile pe care le avea Lippmann, păstrează pe atât mai mult o dragoste adâncă pentru om pe cât au adus savantu'ui prinosul lor de recunoștință și admirație intelectuală.

INFORMAȚII

Aflăm că Alteța Sa Regală. Principele Carol va vizita și târgul de mostre din Cluj unde va fi primit cu mari onoruri și i-se va oferi un dineu. Vor asista autoritățile civile și militare.

■

Locale

Intrebăm autoritățile competente dece nu se numește șeful biroului de încuartiruire.

Biroul funcționând fără șef numt definitiv — nu poate funcționa activ. Dacă dr. Babeș și-a pus la dispoziție serviciile sale atunci dece nu i se dă și toată puterea pentru a'și putea valoriza activitatea Starea actuală nu poate continua căci populația suferă — foarte mult din cauza dezorientării generale care domnește la acest oficiu. Așteptăm rezolvirea grabnică a acestei chestiuni.

■

Financiare

Din sursă demnă de încredere aflăm că ministerul de finanțe a fost autorizat de consiliul de miniștri, să facă plata cupoanelor aflate la Moscova.

In Ardeal această plată se va face de că re resortul de finanțe.

Cei interesați trebue să posede un certificat doveditor de drepturile lor eliberat de cassa de depuneri.

■

Dela C. F. R.

In urma intervenției direcțiunei C. F. R. și a comisiei de repartizare a vagoanelor din Cluj s'a aprobat instituirea a două noi trenuri de transport între vechiul regat și Ardeal prin Predeal. Aceste trenuri vor servi numai la transportul mărfurilor prime din Ardeal în Vechiul regat.

■

Excursii

La Sibiu au sosit 700 de băeți din Austria care au venit în excursie. Intreg corpul excursioniștilor a fost repartizat în gazdă pe la sașii din Sibiu.

■

Comerciale

Au sosit mai mulți comercianți din Olanda pentru a începe tratative pentru exportarea unor cantități de cereale Ardeal.

■

D-l Căciulă, secretarul Camerii de comerț din loc tratează la București transportarea unora din produsele expuse la Cluj — pentru târgul de mostre de acolo. Suntem informați că au aderat foarte mulți comercianți și industriași pentru a expune și la București fabricatele ardelenești. Rămâne ca autoritățile să sprijine această acțiune, prin reduceri la transporturile pe căile ferate.

■

Diverse

Pensionarii din Ardeal vor înainta guvernului un memoriu prin care vor protesta contra faptului că plata pensiilor li se face foarte neregulat, cu toate că aceste pensii sunt absolut insuficiente pentru a putea face față cheltuelilor.

■

Peste câteva zile se va ține în Cluj congresul inginerilor silvici care va dura 3 zile. După terminarea congresului se va face excursie în munții Rodnei și Ilnei.

Din cercuri autorizate suntem informați că datorită faptului că seceta a compromis foarte serios în toată Europa și America recolta de grâu din anul acesta și de oarece recolta grâului nostru e strălucit sunt indicii sigure că prețul grâului destinat exportului va fi foarte urcat.

■

Lângă „Isvorul făcător de minuni dela Baia de Arieș, unde sunt mine de aur de pe timpul Romanilor s'a găsit o inscripție veche în care se vorbește despre apa unui izvor care a ea proprietatea de a întineri și care se bucura de mulți vizitatori După indicațiile găsite în inscripție, acest izvor făcător de minuni pare a fi cel ce se găsește lângă moara „Cioară" din hotarul băi de Arieș a cărui apă e foarte cercetată de bolnavii din împrejurimi. Actualmente se face o amănunțită analiză a apei din acest izvor spre a se despoperi calitățile medicale de care dispune această apă.

■

Exportul vitelor din Ardeal a început în timpul din urmă să se facă prin Iugo-Slavia spre Italia. Până acum au trecut prin Timișoara spre Italia aproximativ 50 mii de capete de vite.

■

Eri a sosit în Cluj venind din excursia făcută în țara moților marele savant geograf, profesorul francez, D-l De Martonne care va sta 2 zile în localitate.

■

In munții din jurul Rodnei au fost descoperite noi mine de aur de o superioară calitate. O comisie formată din 5 ingineri au început să studieze mijloacele deexploatare.

■

Camera deputaților a votat o pensie viageră de 1000 lei lunar văduvelor: Cosbuc, Delavrancea, Rațiu, M. A. Popovici, Mincu și Aurelia S. Albini.

■

Casierul fabricei de zahăr din Becichricul-Mare, Iulius Bruli, a fost găsit omorât împreună cu vizitiul trăsurii.

Numitul casier avea asupra lui suma de 300 mii lei, cu care urma să facă plata lucrărilor și de care bani a fost jefuit.

Un premiu de trei zeci mii lei a fost promis de fabrică pentru găsirea criminalilor.

■

Chestiunea exportului aurului continuă a rămâne neclarificată.

Din cauza insuficienței de producție d. Titulescu, ministrul finanțelor într'o convorbire cu reprezentanții comisiei minelor a afirmat că exportul de aur produs de minele noastre nu se poate face din aceleași motive de producție minimă.

■

Ministerul de finanțe a hotărît să acorde o prelungire a termenului de preschimbare a monetei Băncii generale, aceasta în vederea satisfacerii populațiunii țărănești care n'a putut să schimbe încă monetele nemțesti.

In ce privește monetele de 25 și 50 bani, ele vor fi retrase din circulațiune la toamnă.

Stocurile de coroane stâmpilate sau nestampilate care au fost depuse pe la administrațiile financiare din țară vor fi depuse în stocul general care va fi adus la cunoștința delegatului nostru din comisiunea interaliată din Viena. Acest stoc va servi la valorificarea drepturilor noastre în ce privește rezerva de aur ce ne datorează fost monarhie austro-ungară, în proporțiune cu stocurile de coroane care s'au găsit pe teritoriul românesc sau la români.

■

Comițeul agrar a dat o circulară prin care invită la o conferință pe toți consilierii agricoli din vechiul regat ca să ia deslușiri asupra nouei exproprieri, — încasarea arenzilor și strângerea grâului de sămânță, ce s'a distribuit sătenilor anul trecut.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. 1-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drguerla EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Lămurire

Ca răspuns la articolul apărut în „Voința" „Pentru biroul de cuartiruire" și față de cele apărute și în ziarul „Ellenzek" referitor la acest caz, dăm următoarele lămuriri:

Simion Iulian, dovedind în timpul serviciului său de mai înainte că nu înțelege să împlinească slujba așa cum trebuie, fusese dat afară și apoi reprimit cu condiția că la cea dintâi abatere va fi destituit fără abzicere.

Despre aceasta există procesul verbal încheiat la 9 Martie cu ocazia intrări sale în serviciu. El nu avea drept la locuință și a fost numai tolerat pe timpul serviciului său. La 1 Iulie a fost anunțat că dela 15 l. c. nu mai este în serviciu. Urma deci să evacueze și locuința, deoarece aceasta trebuiea pusă la dispoziția unor muncitori noi angajați.

Faptul că el a rămas fără locuință i se datorește numai lui Simon Iulian și nu există nici un act despotic sau vre-o rea voință din partea d-lui Emil Mureșan, consilier la ocrotirile sociale.

Notițe bibliografice

La Cernăuți a apărut la 15 Iulie o nouă revistă care-și zice culturală, literară și economică, cu titlul, nu prea potrivit pentru o revistă literară de „Mărăști".

Numărul 1 are următorul cuprins:

Drumul nostru *,*
Simbolul Mărăștilor, C.-Cehan-Racoviță.
Scrisoarea dușmanului (versuri) G. Roșca.
In Memoriam (lui Petre Liciu) George Vasevidca.
Flageolet (versuri) G. V.
O aventură (schiță) A. D.
Domnia lui Ștefan cel Mare C.-C.-R.
Insemnări: Comemorarea bătăliei dela Mărăști. — Expoziția d-șoarei Isidora Constantinovici. — Festival pentru L. Liciu etc.
Cartea cărților (Recenzii și dări de samă).
Reviste.

DACĂ VENIȚI LA BUCUREȘTI
vizitați Restaurantul:
„AMICIȚIA"
lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")
unde veți găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" și vinuri fine ardelene și din vechiul Regat. ○○○ ○○○
Grătar național!
897

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul „INFRĂȚIREA"

„Fondul Gheorghe Lazăr"

No. 71—1921. 922

CONCURS

pentru primirea studenților universitari și ai altor școli superioare, în institutul,

„Casa Invățătorilor"

din Cluj, pe anul școlar 1921—22.

Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr", în baza §-lui 25 din Statute, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea a 25 locuri de bursieri, 50 locuri de semibursieri și 60 locuri de solvenți în institutul „Casa Invățătorilor din Cluj.

Doritorii de a obține aceste locuri, își vor înainta petiții însoțite de următoarele acte:

1. Extractul de naștere;
2. Certificatul de bacalaureat, eventual indexul de student, în original sau copie autentificată judecătorește.
3. Certificat de bună purtare.
4. Certificat din partea primăriei, prin care să se constate averea actuală, mobilă și imobilă, precum și numărul membrilor familiei, iar orfanii, pe lângă acestea, vor mai alătura și extractul de moarte al tatălui, precum și o copie după carnetul de pensie.
5. Certificat medical, eliberat de un medic legist.
6. Declarațiune din partea petiționarului, în care să se evidențieze de ce ajutoare mai beneficiază.

Tinerii primiți în institut, vor beneficia de locuință, masă (dejun, amiază și cină), luminat încălzit și serviciu.

Taxele de întreținere pentru un solvent se stabilesc în sumă de 400 lei lunar, iar semisolvenților în 200 lei lunar.

Aceste taxe se vor plăti la fiecare zi întâi a lunei. Nerespectarea acestei dispoziții, ridică dreptul de a mai locui chiar în institut.

Studenții primiți în institut, sunt obligați a-și face studiile în mod serios, a-și trece examenele regulat și a se conforma întru toate Regulamentului intern al institutului. Orice abatare dela acestea, atrage după sine excluderea din institut.

La intrare în institut fiecare student,

a) va dovedi înscrierea la cursuri,

b) va plăti taxa de 100 Lei, pentru uzaj și stricăciuni, care sumă nu se restitue.

c) va aduce cu sine rufăria necesară. Hainele de pat se dau dela institut.

Petițiile timbrate, însoțite de toate actele cerute se vor primi până în ziua de 25 August 1921, pe adresa: „Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr, Cluj Casa Invățătorilor". Orice petiție sosită după această dată, ori lipsită de actele cerute, nu se ia în considerare.

Se observă, că acei studenți, a căror părinți nu sunt membri de drept ai „Fondului Gheorghe Lazăr, nu pot fi primiți în institut.

Cluj, la 23 Iulie 1921.

Dr. GHEORGHE VILT m. p. președinte. I. ANGHELIU m. p. secretar.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

TELEGRAME

Turburările din Rusia

Lafayette, 27 Iulie

O telegramă din Moscova arată că la Petrograd au isbucnit grave turburări, din care cauză s'a proclamat legea marțială.

Războiul greco-turc. Comunicatul grec.

Atena, 27 Iulie.

Comunicatul grec anunță că Turcii sunt în retragere. Ei au pierdut în lupte și în retragere trei sferturi din armată.

•

Din Isvor turc se anunță că trupele Kemaliste au ocupat loc calitatea Usak.

Situația în Silezia.

Paris, 27 Iulie.

Agenția Havas anunță că poliția germană din Katowitz refuză să asculte de ordinele autorității interaliate.

Funcționarii revocați din această cauză se întrunesc în afară de teritoriul plebiscitar unde sunt înrolați în detașamente germane special numite „Poliția Sileziei de Sus". Detașamentele numără până acum vreo 15,000 de oameni.

Vinovații de războiu

Paris, 27 Iulie

Guvernul german a pus pe lista criminalilor de război pe ducele de Vendome, cumnatul regelui Belgiei care comanda un lagăr de prizonieri.

Ducele de Vendome n'a făcut niciodată parte din armata franceză fiind oprit prin legea dela 1866 care interzice descendenților familiilor domnitoare în Franța accesul în armata franceză și în funcțiuni publice.

Generalul Fournier a părăsit Ceho-Slovacia

Praga, 27 Iulie

Generalul francez Fournier, comandantul forțelor militare din Ceho-Slovacia a plecat spre Franța.

Presa ceho-slovacă laudă meritele generalului Fournier.

Dela Consiliul Suprem

Paris, 27 Iulie.

Conferința consiliului suprem se va întruni la 4 August la Paris. O conferință prealabilă a experților își va începe ședințele la 28 Iulie la Paris.

Lord Curzon și Balfour vor reprezenta Anglia în Consiliul Suprem.

Spre o înțelegere franco-engleză în chestia Sileziei

Horsea, 27 Iulie.

După terminarea întrevederii dintre lord Curzon și ambasadorul Franței la Londra, lordul Curzon a primit pe ambasadorul german căruia i-a afirmat că Anglia nu înțelege ca chestiunea Sileziei de sus să aducă discordie între aliați. Germania nu trebuie să se bizuie pe divergențele momentane de păreri dintre Franța și Anglia.

Turcii cer pace

Atena, 27 Iulie.

Ziarul Patria află din Constantinopol că loviturile repetate ale armatei grecești au descurajat pe naționaliștii dela Angora. Kemal Pașa a autorizat Poarta să facă apel la puterile aliate pentru încheierea unei păci cu Grecia acceptabilă de guvernul dela Angora.

Declarațiile guvernului italian

Roma, 27 Iulie.

Camera a încheiat discuțiunile. Bonomi a declarat că chestiunea reorganizării armatei este studiată de consiliul superior al armatei, că chestiunea independenței și libertății orașului Fiume va fi rezolvată conform tratatului dela Rapallo prin comisiunea compusă din delegații Italiei, Jugo-Slaviei și Fiumei.

Tratatul de comerț cu Rusia este gata și va fi semnat peste câteva zile.

Privitor la Muntenegru, Bonomi a declarat că nu se pot lua măsuri întrucât lipsește sancțiunea necesară, deoarece chestia Muntenegrului n'a fost nici odată discutată în conferințele interaliate.

Cursul schimbului la Paris

Londra	46.25½
Newyork	12.92½
Germania	16½
România	16¾
Spania	164.—
Italia	53¾
Elveția	211¾

Bihorul economic

II.

— Industria morăritului —

Ocupându-mă în rândul trecut cu starea economică generală a județului Bihor — voiu analiza acum situația uneia din cele mai puternice ramuri industriale ale acestui județ — morăritul.

Centrul acestei industrii este la Oradea-Mare unde s'au înființat mai multe moși mari — înzestrate cu toate instalațiunile technice moderne.

Morile din Oradea-Mare făceau făina pentru țara întreagă și pentru exportul într'alte țări. Având ca teren de activitate vastul hinterland al Debreținului și al pustelor ungare de unde scurgeau grânele de măcinat industria morăritului se desvoltase în condițiuni frumoase.

Făina produsă acolo se bucura de renume bun și astfel s'a pus bazele unui comerț de făină până în Anglia, Germania, Olanda, Levante și chiar statele transoceane. Posesorii de mori aveau legături strânse cu cercurile de comerț din aceste regiuni și o piață de desfacere rentabilă. Prin acea că județul Bihor a fost retezat fixându-se granițele cari au răpit hinterlandul productiv de cereale al Debreținului morile din Oradea-Mare și-au pierdut câmpul de activitate și astăzi vro 3—4 din cele mai mari de aburi stau fără lucru.

Situația morăritului a devenit tristă. Morile nu mai lucrează de doi ani de zile — ele stau în nefuncțiune iar costul lor. de întreținere — numai pentru a nu lăsa să se deterioreze instalațiunile se ridică la sume enorme. Astfel numai o singură moară — a cheltuit peste 1,600.000 lei în timp de doi ani pentru a putea menține funcționabilitatea, — în speranță că se vor îndrepta lucrurile și ele vor putea porni din nou activitatea.

S'au făcut încercări de a aduce cereale din Regat — pentru a le macina

Nepunând C. F. vagoane la dispoziție pentru a transporta cerealele — era vorba de 300 vag. — la timp — urmarea a fost că putând în fine aduce cerealele după 6 luni — prețul lor plus costul măcinării — au întrecut costul făinei pe piața ardeleana. Moara a trebuit să vândă făina sub preț — înregistrând astfel simțitoare, pierderi.

Din cauza taxelor vamale de export, noi nu putem face concurență străinătății.

In Cehoslovacia de pildă chilogramul de făină coastă 7·20 cor. La noi costul este până la 4 lei. Acum vine taxa de export de 3·50 lei pro chilo — adecă cu totul 7·50 lei chilogramul — fără a socoti însă spesele de transport. In aceste condiții — cum vedem — noi nu putem concura și nici asigura vr'o piață străină pentru acele timpuri — când comerțul se va face iarăși pe baze solide — și nu în actualele împrejurări anormale.

Noi trebuie să ținem însă cont de timpurile viitoare — și cercurile noastre economice — trebuie să-și deie bine seamă că suntem un stat agricol — care, neasigurându și deja azi desfacerea cerealelor noastre pe piețele străinătății — pe viitor vom avea de luptat cu concurența serioasă din partea Jugoslaviei, Ungariei și Rusiei când aceasta își va deschide iarăși granițele.

Politica noastră economică trebuie să pornească pe bazele solide ale comerțului sănătos — deci nu este iertat a impune azi taxe așa de mari la exportul fălnei — cerealelor în general — cari face imposibilă introducerea noastră pe piețele străine.

Industria morăritului dela Oradea Mare — cea mai mare din țara noastră — trebuie deci sprijinită și nu lăsată pradă faimentului. Trebuie căutate modalitățile pentru a pune iarăși în funcțiune aceste mori — prin acea — că cerealele produse să se macine iarăși acolo.

Pentru a putea face aceasta trebuie puse la dispoziție vagoane pentru transportul cerealelor.

Să se inființeze trenuri speciale pentru transportul grânelor. Să se reducă taxele de export în proporția putinței de concurență.

Numai prin măsuri bine chibzuite vom putea reface iarăși un ram productiv ca morăritul care este de importanță mare pentru țara noastră.

Aci trebuie ajutat de urgență.

Raco.

Cetiți „Infrațirea"

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

In Serbia au fost convocate Corpurile Legiuitoare pentru a elabora legi drastice contra atentatelor teroriste pentru protoguirea siguranței statului și vieții cetățenilor.

■

Insurecția albaneză progresează ocupând tot țărmul drept al „Drinei".

■

Protestarea la Paris a bonurilor de tezaur românești a produs consternație în cercurile financiare serioase. Dovedindu-se astfel politica nenorocită a guvernului actual din pricina căreia valuta noastră este atât de depreciată.

■

Guvernul publică un comunicat în „Indreptarea", care arată că retragerea opoziției din parlament nu i-a sdruncinat situația și că la toamnă această retragere va căpăta răspunsul cuvenit.

■

Un tren de marfă a deraiat în stația Corbu, deteriorând linia pe o lungime de 200 m. 9 vagoane de marfă au fost stricate și 2 frânari răniți. Deraierea e datorită terasamentului slab.

Trenul de persoane Câineni circulă prin transbordare.

■

La Belgrad s'a făcut funerarii naționale ministrului Drașcovici asasinat de teroriști. Inainte de înmormântare s'a ținut un impozant meeting anti-comunist.

•

Tratatul cu Polonia este viu comentat. El conține condiții pe cari Franța n'a îndrăznit să le semneze. Impresia generală este că acest tratat va împinge România într'un nou război.

„VIITORUL" scrie: Rusia țaristă împingea totdeauna la războiu pentru a ascunde ticăloșiile din interior. Am ajuns oare în acelaș hal?

■

La Moscova și la Petrograd au isbucnit revolte.

S'a proclamat starea de asediu în toate ținuturile bântuite de foamete:

Regimul bolșevic trece acum prin cea mai cumplită criză dela începutul lui.

Anglia și Germania vor trimite ajutoare în alimente.

■

Eri a plecat din Gara de Nord garnitura trenului regal.

D-l ministru Văleanu va însoți pe Suverani până la frontieră.

Duminecă dimineața vor sosi la Paris M. S. Regele însoțit de aghiotantul Său col. Țenescu și inspectorul Cămărășescu, M. S. Regina însoțită de A. S. R. Principesa Ileana și doamnele de onoare Procopiu, Lahovary și Mavrodi.

Suveranii vor sta o săptămână la Paris în care timp M. S. Regele va vizita pe d-l Millerand, președintele Republicii Franceze. M. S. Regina va vizita regiunile devastate. Apoi Suveranii pleacă la o stațiune balneară.

Intoarcea în țară a MM. LL. va avea loc pela sfârșitul lui August.

Campionatele României

La campionatele României cari se vor desfășura Sâmbătă și Duminecă 30, 31 Iulie pe arena sportivă a Clujului sub conducerea A. S. R. Principele Carol, vor lua parte următoarele cluburi:

Sportul Studențesc (SS) Stadionul Român (SR) și Tenis Clubul Român (TC). Tote trei din București, ATE, AAC și Törekvés din Arad Clubul sportiv Vulcan (V) din Vulcan, TAC din Timișoara, MSE din Tg.-Mureș, NAC din Oradea, Olimpia și Brașov din Brașov, SSSU KAC, KKASE și Haggibbor din Cluj. La diferitele puncte atleții pornesc în următorul număr.

La 100 metrii platt 23 atleți, la 200 metri 21, la 400 m. 9 atleți, la 800 metrii 10, la 1500 metrii 12, la 5000 metrii 11 atleți. La 110 m. garduri 7 atleți, 9 la 400 m. garduri 6 echipe ale diferitelor cluburi pornesc la stafeta de 4×00 metrii. La aruncarea greutății pornesc 13 alteți, la aruncarea discului 14, la aruncarea suliței vor lua parte 13 atleți și 7 la aruncarea ciocanului unde se așteaptă învingerea locotenentului Bodea. La salt în lungimie fără avânt iau parte 12 atleți, la salt în lungime cu avânt 14, la salt în înălțime fără avânt 7, la salt în înălțime cu avânt deasemeni 7 tleți 11 atleți vor porni la saltul cu prăjina și 15 la triplul salt.

Sosirea A. S. R. Principelui Carol se așteaptă pe Sâmbătă înainte de masă. A. Sa va sosi cu automobilul venind direct dela București împreună cu delegații Comitetului Central al Federației Societăților sportive din România.

Pe aceste două zile biletele de tenis pentru intrare prin arena sportivă nu sunt valabile.

Desfășurarea campionatelor promite să fie din cele mai importante și ultimele pregătiri continuă cu febrilitate la Secția atletică a C. R. din Cluj sub conducerea președintelui ei d-l inginer Salvan.

Singurul magazin din București care execută în mod ireproșabil ori ce comandă de croitorie militară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN

CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

Criza economică în Valea Mureșului

— 10.000 de muncitori fără lucru —

Reghinul Săsesc, 20 Iulie.

După cum v'am telegrafiat, industria forestieră din Valea Mureșului, cea mai mare din țară, și-a suspendat activitatea, lăsând fără ocupație peste 10 mii muncitori.

Vineri seara, 15 Iulie c., s'a lățit această veste, iar spre a căpăta relațiuni cât mai exacte, m'am adresat d-lui dr. Lăcătuș, secretarul Uniunii patronilor, care mi-a comunicat următoarele:

— „Până acum am înaintat vreo trei memorii guvernului, cerând să ni se înlesnească mijloacele de transport și export însă n'am fost ascultați.

Săptămâna trecută o delegație, la care au participat și lucrători, s'a prezentat unor membri din guvern, cerând acelaș lucru.

Întorcându-se delegația de la București, societățile văzând că toate demersurile făcute sunt inutile, săturați de intervenții sterile și promisiuni platonice, au hotărît închiderea fabricilor".

Ce spun muncitorii

In interesul adevărului, am căutat să iau informații și din partea reprezentanților muncitorilor și iată ce spun dânșii:

„Noi cari nu purtăm nici o vină în conflictul actual, suntem cei mai cruzi isbiți prin faptul că am fost concediați fără să se fi respectat cel puțin formalitățile legale.

Greutățile patronilor nu le ignorăm, însă aceste greutăți nu sunt atât de mari, după cum d-nii fabricanți le prezintă.

In orice caz, aceștia nu trebuiau să închidă fabricile mai înainte de a fi îndeplinit procedura cerută de lege.

Noi înțelegem sensul încetării lucrului, și chiar de aceea nu voim să fim unealtă cu care patronii vor să apese asupra guvernului. Noi vom lupta din răsputeri să scoatem în evidență nevinovăția noastră pentru starea creeată astăzi pe valea Mureșului.

Noi cerem imediata reluare a lucrului, plata zilelor pierdute prin măsura arbitrară a patronilor, cari ne-au concediat ilegal. Nu vom dezarma și vom merge până la Casație.

Ce fac autoritățile

Miercuri, 20 Iulie, inspectorul regional al muncii din Tg.-Mureș, împreună cu pretorii plășilor din regiunea forestieră, secondați de mai mulți agenți secreți, au sosit în localitate.

După amiazi s'a ținut o consfătuire în localul preturii care a durat până la ora 7 seara.

După cât am aflat nu s'a putut găsi nici o soluție împăciuitoare.

Fabricile sunt păzite, iar muncitorii sunt calmi.

Se așteaptă sosirea unei comisiuni de anchetă din București. **(Universul).**

Suferințele

românilor din Meglenia—Macedonia.

După știrile pe cari le primim din Macedonia, situația românilor din Meglenia, nu s'a ameliorat spre deosebire de ceilalți români macedoneni din Epir, Veria etc., cari sunt oarecum menajați, românii din Meglenia sunt obiectul unei persecuții pe cât de sistematice, pe atât de rafinate. Fineța grecească caută să distrugă elementul românesc, fără să se întrezărească urmele acestei persecuții.

Dar adevărul ese la iveală.

Nu pot rămâne nevinovate, în fața românismului autoritățile superioare grecești, care de doui ani de zile tot aruncă vina asupra autorităților locale că n'aau executat ordinul de deschidere a școlilor românești din Meglenia. Nu odată sau de două ori autoritățile superiorae simulează o neplăcută surprindere când li se aduce la cunoștință că autorizarea trimeasă de doi ani n'a ajuns la destinație și cu toate acestea școlile rămân nedeschise.

O altă nedreptate care se face românilor este că sunt acuzați că ar colabora cu bulgarii. In regiunea Meglenei își fac apariția din când în când bande bulgărești care nu găsesc mai bun element de prădat, decât pe aromâni. Românii suferă din cauza acestor incursiuni și totuși guvernul elen îi acuză de complicitate, fără ca să poată dovedi așa ceva. Noi am cerut o anchetă româno-elenă, care să constate la fața locului. „Cerem și acum această anchetă căci suntem convinși de nevinovăția aromânilor. Dar guvernul grec n'a admis și nu va admite o anchetă care e chemată să arunce lumină și să spulbere neadevărul".

Românii din Meglenia sunt persecutați mai mult decât ceilalți români macedoneni. Cauza este că regiunea aceasta fiind la nordul Greciei, autoritățile grecești au hotărât grabnica ei desnaționalizare. Acesta este adevărul.

Grecii să nu uite un lucru: Divizia a zecea elenă care a ocupat Eskisechirul, poziția cea mai fortificată a turcilor, este compusă de români din Pind și din Aspro potom. Există un grec care ne poate desminți.

Și Românii din Meglenia suferă jugul mai departe.

XXXXXX—XXXXXX

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

XXXXXXXXXXXX

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori :-: :-: din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților :-: :-:

un mare număr de

Premii in bani și obiecte

Toți cei cari doresc sa iea parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreuna cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abonamentul pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor.

Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintat plata abonamentului până la data de 25 Octomvrie 1921.

Pentru vechii noștri abonați, cari au achitat abonamentul până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Lista completă a premiilor cu valoarea lor precum și ziua tragerii se va publica la timp.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piata Unirii, CLUJ.

Un acord anglo-italian în chestiile orientale

Este de semnalat importanța negociațiunilor anglo-italiene cari vor începe la Londra în chestiunea Orientului și a Mediteranei, negociațiuni la cari va lua parte și Franța.

Englezii cred că momentul este propice pentrucă Italia să revină asupra politicei sale ultre-turcolia, care a provocat oarecare răceală din partea Angliei.

„Daily Telegraph" scrie că reaproprierea anglo-italiană se va face sprijinul Micei Antante și ziarele cari vorbesc despre aceasta nu sunt decât oficioasele engleze.

* * *

Anglia va cere Italiei să aprobe programul lordului Curzon, menținând Tracia orientală pentru Grecia sub sezerva precauțiunilor luate prin demilitarizarea districtelor celor mai apropiate de Constantinopole; suveranitatea turcă asupra Smirnei sub controlul militar și politic interaliat, sau internațional.

Grecia va fi răsplătită prin recunoașterea absolută a convenției greco-italiane asupra Dodecanezului.

Italia va contribui alături de Anglia la apărarea intereselor aliate angajându-și escadrele, până la dispariția tuturor pericolelor cari amenință Constantinopolul. In schimb Italia va primi sprijinul Angliei pentru revendicările prioritătei sale economice în zonele stipulate prin acordul încheiat și a drepturilor ce i le oferă tratatul de Sevres în Asia Mică, în ceva ce privete finanțele, căile ferate și jandarmeria, pentru a salvgarda interesele ei strategice din Albania.

D'asemenea vor fi apărate interesele ei,ând va avea în față fie pericolul grec, fie acel turcesc. In sfârșit, Anglia va sprijini garantarea drepturilor italiene în chestia despăgubirilor, cuprinzând toate indemnitățile negermane, atunci când va fi vorba de vreo ereanță insolvabilă.

In cele din urmă se oferă o colaborare consultativă anglo-italiană în toata chestiunile referitoare la lumea arabă.

* * *

Acesta fiind programul pe care se bazează acutalele negocieri anglo-italiene la Londra, ni se pare că ele nu vor putea fi realizate complect, — soluționarea anumieor puncte depinzând nu numai de acordul eventual anglo-italian.

Trebue remarcat că anumite hotărâri luate în chestiunile arătate mai sus, cum este aceeta de a se menține Tracia pentru greci, chestia Asiei Mici, colaborarea engleză în afacerile arabe, etc., nu sunt conforme cu punctul de vedere francesc.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Miercuri:
Milioane în Geamantan
Partea III.
Vineri:
Milioane în Geamantan
Partea IV.
Duminecă:
Jurământ de răsbunare.

CINEMA URANIA;

Miercuri:
O noapte de amor.
Sâmbătă:
Palatul de diamant.

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÖR

Marți:
XA-XA Partea II.
Miercuri:
XA-XA Partea III.
Sâmbătă:
Iubire până la moarte.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

22

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă care de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

NUMAIDECÂT s'i pot căpăta mai multe sute SCAUNE de FAG. Atelierul Csaba-utca 47. 934

DE VÂNZARE una colecție de gândaci și fluturi sub sticlă, una trăsură pe două roate fabricat englez, garnitură de mobile albe cu glazură pentru odae de damă sau salon constând din una masă rotundă, 2 foteluri, una canapea, 2 hokerle, un dulap de sticlă pentru masă de scris și bibliotecă adresa la ziar.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

REVISTA Pagini Alese de Scriitori Români 1 leu numărul. Se găsesti de vânzare la toți vânzatorii ziarului Infrățirea și la Librăria Românească din Cluj.

Închirieri:

AȘ FACE schimb cu locuința mea odae mobilată și bae cu intrare separată din strada Fürdö cu o asemenea locuință în apropierea Calea Victoriei. Ofertele la ziar sub „Urgent". 928

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vară sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

ELEV. Liceu regat doresc corerpondență Dră Ardeal. Prometeu. Post-Restant Barcă Doljin.

Diverse:

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

In stradă principală e **de vânzare** din mână liberă:

O casă cu 5 încăperi

cu prăvălie și tot aranjamentul modern și luxuos pentru măcelărie, curte spațioasă. Informațiuni se pot lua la administrația ziarului. 822

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colț, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informațiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. 755 până la orele 3—4 p. m.

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

În fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

MOARA OLTEANCA

din Slatina județul Olt producție

923 **5 vagoane zilnic**

caută Ajutor morar

● ● **imediată angajare.** ● ●

Pierdut Duminecă 24 curent o cățelușă albă cu monoclu galben la ochiul drept și sgardă bleu cu clopoțel.

Primește o foarte bună recompensă cel ce o va aduce la magazinul „COLOMBO" Piața Unirei No. 3. 926

Caut un bun gospodar

având cunoștințele necesare a conduce o fermă întindere 150 Hectare, cu vie.

921

A se adresa în scris Colonel Rujinski Str. Berzei 22 București sau Maior Enescu Str. Elisabeta 49. etaj, Cluj.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

FISCHER

ENGROS

CLUJ

Târgul-Mureș

Arad

Vindem revânzătorilor cu prețurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanență se găsesc mari cantități de porcelan alb și color.

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

920

Borcane (sticle) pentru castraveți și compoturi se predau cu vagonul.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 139 PENTRU MICA PUBLICITATE

CAFEA

Prăjită și răsnită
cacao ceai
ciocolată

839

Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Avem nevoe de **Traverse de stejar**
2.60 × 0.25 × 0.15 bună calitate, circa 3.500.000 bucăţi.

Oferte a se adresa la ziarul „Infrăţirea" sub 700 arătând şi data livrărei.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Căutăm depozitari

pentru vânzarea ziarelor noastre pentru în următoarele localităţi

BASNA
BORSA
BORSEC
MALNAŞ
BOBÂLNA
ODORHEIU
BĂILE FELIX
OCNA SIBIULUI
BĂILE HERCULANE
BĂILE SF. LADISLAU
TOPLIŢA ROMÂNĂ
BAIA FIDELIS
HOMOROD
COJOCNA
VÂLCELE
SOVATA
BUZIAŞ
TINCA

Doritorii se vor adresa în scris administraţiei ziarului notând adresa exactă precum şi ultima poştă

Pantofarie de lux
Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în CLUJ,
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.

502

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

---

„Tânţarul"

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.

329

La parfumeria
d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

NUMELE DORITOARE

DE A AVEA
COPII SĂNĂTOŞI
IN TOT TIMPUL ANULUI
SĂ-ŞI FACĂ O DATORIE
PRIMAVARA ŞI VARA
DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU
SIROPUL Dr. RACOVITZĂ
DODO-TANAT

care are darul de a curăţi sângele de toate necurăţeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roş, plin de viaţă şi de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparenţă de sănătate care se arată prin rumeneala obrăjilor, voiciunea mişcărilor, a privirei şi a gândirei, creşterea regulată, pofta de mâncare întovărăşită de veselia caracteristică a copiilor sănătoşi. Cura se face toată vara. Modul de întrebuinţare întovărăşeşte fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile şi droguerile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
591 **DROGUERIA „VIORELIA"**
CLUJ, PIAŢA UNIRII NO. 15.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

ANUNŢURI

se primesc la:

Administratia
ziarului „Infrăţirea"

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea"
se primesc şi de azi
înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul I. No. 283 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — ...ă 31 Iulie 1921

BIBLIOTECA CENTRALĂ ... SIBIU

lips. Dm 261, 282 —

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . 30 LEI

Aplicarea reformelor

Am avut prilejul, altădată, să arătăm ac iln ce constă reformele votate de actualul Parlament, şi cari sunt meritele partidului poporului în întocmirea lor. O lege agrară ale cărei principii au fost inscrise la 1917 în Constituanta dela Iaşi, de către partidul liberal, şi a cărei executare a fost începută pe temeiul decretului-lege al guvernului Brătianu, din 1918. O reformă financiară care e opera personală a ministrului de Finanţe, şi pe care, dacă o bună parte a opoziţiei a sprijinit-o s'au găsit în schimb mulţi membrii ai majorităţei ca s'o combată.

Acesta este piedestalul pe care guvernul crede că se poate fortifica, pentru a-şi salva existenţa în faţa atacurilor opoziţiei constituţionale, şi acesta este argumentul cu care majoritatea Corpurilor legiuitoare se opune la dizolvarea acestora. Un guvern care a oferit Parlamentului atât material legislativ, şi un Parlament care are la activul său o atât de importantă operă constructivă, un pot fi trimise la plimbare pe simplul motiv al „Reşiţei"! Iată refrenul care ne soseşte din toate colţurile guvernamentale.

Cu alte cuvinte ministerul d-lui C. Argetoianu şi Camera d-lui Duiliu Zamfirescu ar fi deopotrivă de necesare pentru a duce la bun capăt munca începută şi sfârşită în atmosfera de patimă pe care toţi o unoştem, şi în mijlocul unor preocupări pe cari nu ne-a fost greu să le dăm de rost. Iată, marea însărcinare a regimului de astăzi: aplicarea reformelor.

Intr'adevăr, sarcina e serioasă. Am apreciat în privinţa aceasta observaţiile foarte drepte ale unui confrate din Capitală care atrăgea atenţia asupra importanţei acestei probleme. Sunt oameni dispuşi, să creadă că operaţia cea mai dificilă pentru a introduce o nouă ordine a lucrurilor într'ceva din ramurile vieţei publice, este ostarea legilor. Tocmai dimpotrivă. E cea mai uşoară. Deputaţii cari puneau în urnă cele cinci bile albe deodată, pentruca proectele de legi să treacă mai uşor, ştiu să preţuiască acest adevăr.

Si în trecut, România a avut legi admirabile ... pe hârtie. Ne aducem aminte de legile votate de partidul liberal, după răscoalele din 1907: legea învoelilor agricole, legea islazurior, legea Casei rurale. Aceste excelente măsuri de apărare ale intereselor ţărăneşti au fost aşa de bine aplicate de guvernul conservator care a urmat celui liberal, încât, la prima revenire a partidului liberal la cârma ţărei, d. I. I. Brătianu s'a simţit dator să rezolve radical problema agrară prin exproprierea marei proprietăţi.

Tot astfel, astăzi Partidul poporului a legiferat în privinţa reformei agrare îndemnat de un fapt împlinit şi de o impulsiune din afară. Faptul împlinit era inscrierea împroprietărirei în Constituţie. Impulsiunile din afară. Dar ce altceva a însemnat întreaga agitaţie ce s'a făcut, la sate, de către toţi speculatorii nevoilor ţărănimei?

In această situaţie, guvernul d-lui general Averescu trebuia să dea ceeace a dat: legea agrară.

Cum o va aplica?

Nemulţumirile au început de pe acum să se arate. Legea d-lui Garoflid este ea însăş destul de încurcată pentru a avea nevoie de o „broşură explicativă" care dovedeşte cu prisosinţă confuziile cari se pot face fără această broşură, ba desigur şi cu ea cu tot. Cine garantează o justă şi grabnică aplicare a legei agrare?

Acelaş lucru cu reforma financiară. D. Titulescu a depus se ştie şi se recunoaşte, o muncă titanică pentru a înjgheba un Buget. Dar, cu o bancă ministerială pornită pe cheltueli exagerate şi pe favoritisme, se va putea realiza prevederile bugetare ale d-lui ministru de Finanţe?

Insfârşit, mai e o chestiune. Aplicarea reformelor cere imperios o epocă de linişte, de autoritate şi de consolidare. Frământările politicei interne, cari au zguduit aşa de mult soliditatea actualului guvern, un pot să lase răgazul şi calmul necesar pentru o muncă stăruitoare ca aceea a consolidărei României mari.

Evenimentele o dovedesc limpede, că partidele cari au prezidat Unirea sunt chemate să prezideze aplicarea reformelor.

Evenimentele zilei

Relaţiunile Statelor-Unite cu Rusia

D-l Vanderlip, cunoscutul miliardar american a făcut o nouă călătorie de studii în Rusia şi cu această ocaziune a obţinut mari concesiuni în Komciatka şi în regiunea Vladivostok. D-l Vanderlip a declarat presei americane că după semnarea acordului economic ruso-american, el va transmite aceste concesiuni guvernului american.

D-l Vanderlip a obţinut o mare concesiune forestieră şi graţie acestei concesiuni Statele Unite nu vor mai fi nevoite să importe hârtie din Canada.

D-l Vanderlip a mai avut şi o misiune politică, adică să studieze felul de penetraţiune economică a Japoniei în Extremul Orient şi să stabilească cu sovietele ruseşti un plan de acţiune antijaponez şi antienglez.

Internationala copiilor

Ar părea la început că e o glumă, şi totuşi lucrul este perfect adevărat şi real. După pilda Rusiei bolşevice, există acum şi în Germania şi în Anglia câte o Internaţională a copiilor.

In Germania această organizaţie scoate un ziar de propagandă cu titlul „Camaradul", tradus în toate limbile şi pe care îl trimite în toate ţările pentru a înmulţi în rândurile fragedelor vlăstare numărul prozeliţilor unei credinţe care a dat pretutindeni faliment. In vremea din urmă, pe lângă ziar, ea a instituit o Săptămână Internaţională a copiilor şi manifestaţii publice comuniste de copii.

Astfel mai zilele trecute a avut loc la Berlin cea dintâi manifestaţie de acest fel. Incă de dimineaţă au început să sosească din toate cartierile oraşului mulţime de copii cari se adunară pe una din pieţele centrale, în faţa fostului palat imperial.

Pe deasupra capetelor blonde flutura sângerarea steagurilor de revoluţie şi de crimă; gurile mici şi roşii ţâşneau notele aspre ale Internaţionalei, cântec de ură şi de distrugere; ochii albaştri cu priviri întrebătoare şi nevinovate se îndreptau către pancartele pe cari sta scris: „Jos cu şcoala burgheză! Jos cu bandele reacţionare! Jos cu religia! Trăiască şcoala universală! Trăiască Lenin! Trăiască solidaritatea noastră cu Rusia!

Copii de câte 14—15 ani ţinură înflăcărate cuvântări în cari cerură nici mai mult nici mai puţin decât: revoluţia universală, desfiinţarea învăţământului, uciderea burgheziei, distrugerea civilizaţiei actuale, într'un cuvânt toate rătăcirile pe cari le primiră de la părinţii sau fraţii mai mari şi pe cari minţile lor fragede le îmbrăţişară cu pasiune. Sufletele lor tinere şi curate se aprinseră în contact cu ideile acestea menite să le aţâţe imaginaţia şi pe care fantezia copilărească le îmbrăca în culori atrăgătoare.

Dar socotim că este numai o primejdie ci şi o crimă ca să amesteci în luptele politice tineretul care are nevoe de linişte pentru a'şi face cultura şi educaţia necesară în viaţă.

Să-l răpeşti pe copil de la jocurile, de la preocupările vârstei lui, şi să-l arunci în toiul unei lupte care nu cunoaşte decât violenţa şi revolta, să-l smulgi dela credinţele lui şi să-l creşti în religia urii şi a distrugerii, iată un lucru împotiva căruia nu găsim cuvinte destul de tari pentru a ne ridica. Căci înseamnă a face o crimă contra umanităţii, răscolind în sufletele făuritorilor viitorului instinctul de distrugere, sădindu le în inimi ura împotriva semenului lor. Un suflet care se plămădeşte în revoltă şi în ură nu poate fi niciodată creator, şi societatea de azi are nevoie de cât mai multe forţe creatoare.

De aceia socotim că împotriva unei acţiuni atât de primejdioase şi de urâte trebuesc luate cele mai severe măsuri, în interesul dezvoltării civilizaţiei omeneşti.

Raporturile franco-germane

Negocierile franco germane privind reparaţiunile şi diferite chestiuni economice par a fi pe o cale bună. Dnii Loucheur şi Rathenau reuşiseră să fixeze câteva marii principii, dar era nevoie de înţelegere asupra modalităţilor precise ale aplicării acestora. Acesta a fost obiectul convorbirilor duse la Paris de la 11 Iulie cu dnii Bergmann şi Guggenheimer sub conducerea ministrului regiunilor eliberate, dl Loucheur. Afară de asta, dl Hirsch, ministrul german al economiei publice, a venit special să trateze regimul schimbului.

De ambele părţi s'a făcut dovada unei reale bunevoinţi. Era vorba să se găsească un sistem practic pentru achitarea unei părţi din datoria germană prin prestaţii în natură. Pentruca acestea să poată fi folosite, trebuesc predate aşa fel ca să poată servi la construirea regiunilor devastate, adică în cei trei sau patru ani în cursul cărora provinciile nordice ale Franţei trebuesc readuse la viaţa normală.

O dispoziţie a acordului din Londra cauza dificultăţi, fiindcă îi obliga pe francezi să opereze vărsăminte pentru toate livrările germane care întreceau suma prevăzută pentru plăţile anuale efectuate de Reich. Din cauza acestei dispoziţiuni, livrările în natură n'ar mai fi prezentat nici-un avantaj pentru francezi. S'a ajuns la o înţelegere şi asupra acestei chestiuni.

In ce priveşte preţul materialelor furnizate s'a obţinut ca Germania să renunţe la unele pretenţiuni excesive. Mai mult, pentru a reduce pe cât e posibil intervenţiile biurocratice, adesea nepricepute şi totdeauna costisitoare, s'a hotărât că, în principiu, cumpărătorii francezi din regiunele liberate se vor adresa direct vânzătorilor germani. Plăţile se vor face prin mijlocirea oficiilor mixte instituite de Stat: cumpărătorii francezi le vor plăti cu certificate de despăgubiri; iar oficiile germane vor îndemniza pe vânzătorii Reichului. Sistemul, deja preconizat la Conferinţa technică din Bruxelles, e ingenios şi putem fi siguri că încredinţând alegerea mărfurilor interesaţilor înşuşi, prestaţiile vor fi cât mai bine folosite.

In sfârşit se va încheia un acord în ce priveşte exportaţiunile franceze atât în Renania cât şi în Germania neocupată. Comerţul francez era victima unui boicotaj savant pe care guvernul Reichului căuta să-l justifice spunând că prin Renania comerţul german riscă să fie periclitat de cel francez.

Pentru a închide gura germanilor şi a nu mai avea pretext de a lua măsuri vamale exagerate autorităţile Reichului vor fi asociate la comisiunea interaliată pentru controlul permiselor de import în Renania. In schimb, importaţiunile franceze, chiar cele de lux, vor fi admise într'o oarecare proporţie în Germania.

Primele rezultate obţinute de experţii francezi şi germani sunt acum examinate de ambele guverne. Mai sunt încă multe chestiuni de rezolvat, dar progresul e sigur.

E foarte supărător faptul că în acelaşi timp Germania caută să nu aplice unele clauze ale tratatului din Versailles. După ce s'a obligat să predea pe germanii cari s'au făcut vinovaţi de crime făptuite în timpul războiului, a cerut să-i judece singură.

Aliaţii au consimţit sub rezervă că nu era vorba decât de o experienţă care, în cazul când nu va de rezultatele aşteptate, va fi părăsită. Or, curtea din Leipzig se arată de o indulgenţă scandaloasă pentru cei mai vinovaţi acuzaţi. Cu această ocazie Schiffer, ministrul de justiţie al Reichului, a crezut de cuviinţă să răspundă în termeni insolenţi lui Briand, care exprimase în Camera indignarea Franţei contra unei parodii de judecată.

Acest incident pe lângă care se mai adaugă şi altele arată că Germania nu s'a schimbat şi continuă să scuze şi chiar să aprobe pe acei cari au provocat războiul şi cari l-au purtat în mod barbar.

Faţă de această rea credinţă evidentă, Aliaţii trebuie să ea măsurile prevăzute de tratatul din Versailles. Totuşi asemenea incidente pot influenţa, dacă se vor mai repeta, şi asupra raporturilor economice. Germanii cred că; în relaţiunile dintre popoare, chestiunile morale pot fi separate de afaceri. Având această credinţă sunt fundamentul greşit. Nu poate fi acord durabil când mai poţi avea încredere şi pentrucă a ignorat acest adevăr, Germania a căzut în prăpastie.

Ştirile zilei

Un curier special dela palat a plecat la Paris pentru a comanda şi a pune în executare mantia regală de încoronare a M. S. Regelui. In acelaş timp se duce şi aurul necesar pentru confecţionarea coroanei M. Sale Regina.

Monitorul Oficial publică regulamentul Consiliilor de onoare ofiţereşti.

Bolşevicii concentrează trupe la graniţa Poloniei

O telegramă din Wilna anunţă sosirea la Kowno a unui vapor german cu uniforme şi muniţiuni.

La nord-est de Minsk, bolşevicii concentrează importante detaşamente compuse. Deasemenea mai multe detaşamente din triburi orientale au sosit în regiunile Sznobia şi Bobrysk.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

O expoziție națională

de cusături și obiecte casnice

Prin îngrijirea doamnei Mimi Bumbulescu, în sala Prefecturei din localitate, cu autorizația on. Ministerului Muncei și Ocrotirei sociale, se va deschide o mare expoziție de cusături și obiecte casnice vechi românești, originale din Oltenia.

Publicul amator va putea admira:

Ii e (ciupage) lucrate de țărancele din județul Gori, la opaiț sau gura sobei, toate în fir, datând din anul 1821;

Prosoape, țesute în inișor, făcute cu tot felul de motive luate, după cl itorii de la mănăstirea Tismana, și din satul Vladimir încă de la anul 1821;

Sc arțe (chilimuri) foarte vechi ce pot rivali a cu cele mai fine gobelinuri;

Olărie, lucrată de țăranii speciali ti în olărie, de finețea faianțelor cu tot felul de desenuri, reprezentând stele, flori de fasole, solzii de pește, etc;

Marame (cârpe) ce se prezintă ca o ploaie de aur;

Ciubele, port după timpul dlui Tudor Vladimirescu;

Călmări, ce se purtau la brâu în vechime, de către logofeții noștrii, și în fine tot felul de obiecte casnice sculptate cu pricepere artistică desăvârșită.

Această expoziție a luat parte la Centenarul lui Tudor Vladimirescu și va avea loc și la muzeul etnografic la Alba-Iulia în ziua încoronărei M. S. Regelui nostru.

Toți românii sunt rugați să viziteze această expoziție românească, care e în furneu prin Ardeal.

Rep.

O conferință mondială pentru combaterea tuberculozei

Horsea. — Conferința mondială asupra tuberculozei s'a deschis astăzi în Londra. Lord Curzon și Alfred Mond, rep e entând guvernul englez au salutat delegații în număr de 500, între care și foarte multe doamne. Arătând că opera acestei conferințe este îndreptarea catastrofei războiului, lord Curzon se exprimă astfel.

„Războiul a suspendat campania d-voastră împotriva tuberculozei care și acum încă mereu reclamă hecatombe de victime și al cărui efect este mai îngrozitor decât acela al războiului". Fiecare reprezentant al țărilor străine a exprimat mulțumirile sale guvernului englez. După propunerea d-lui Albert Philip, fiecare discurs de introducere a fost limitat la durata unei minute. Limba germană lipsea din discursuri, deoarece niciun reprezent german nu era de față. Austria era reprezentată printr' un delegat care a exprimat salutul țărei sale într'o perfectă englezească. Apoi s'a citit mesagiul regelui în care M. S. zicea următoarele: „Succesul care s'a manifestat până acum din coordonarea sforțărilor d-v. depuse în cauza sănătății publice, îmi dau încrederea și nădejdea că actualul congres va face progrese în această operă, la care iau cel mai viu interes urmând exemplul scumpului meu tată".

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig"

la **Regele Pălăriilor Cluj,**
Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Un pelerinaj la Putna

In ziua de 15 Iulie a avut loc la Putna un parastas pentru pomenirea viteazului domnitor al Moldovei Ștefan cel Mare al cărui mormânt se găsește la mănăstirea Putna.

Cu prilejul acesta o mulțime de ieșeni au făcut un adevărat pelerinaj la Putna.

La sosirea trenului cu oaspeții ieșeni în gară, corul sătesc de sub conducerea Sf. S. păr. Abageriu i-a întâmpinat cu „Pe-al nostru steag"; de față erau la primire: primarul satului cu comitetul comunal, corpul didactic, comitetul Casei Naționale, și o mulțime mare de țărani din Putna și din s tele învecinate. In numele tuturor acestora i-a salutat pe oaspeți Sf. Sa păr. Abageriu, iar la mănăstire, după cum era hotărât de mai înainte, le-a urat bun sosit pelerinilor „vrednicul egumen al mănăstirii".

Cu mult înainte de ziua pelerinajului, parohiatul și primăria din Putna au trimis apeluri la parohiatele și primă iile satelor învecinate, îndemnând țărănimea să participe la parastasul din 15 lul e. Rezultatul s'a putut vedea. A fost o mulțime mare de țărani din Putna și satele învecinate, cari părăsind munca — câmpului — au alergat să la parte la ceastă mare sărbătoare românească.

Spesele, necesitate de ace stă primire au fost suportate jumătate de Primărie, jumătate de Casa Națională, administrația silvică ni-a pus la dispoziție materialul de care era nevoe pentru înjghebarea unei scene, oricât de primitive.

Negreșit, to i cei ce au contribuit câtuși de puțin la înălțarea acestei sărbători, merită toată lauda și recunoștința noastră.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul „INFRĂȚIREA"

ECOURI

O întâmplare a lui Mark Twain.

In Statele-Unite este obiceiul ca ziariștii să întrebe pe miliardari, pe „regi" și pe oameni cari s'au ilustrat în știință, literatură, artă sau sport, cari le-au fost începuturile și cum au câștigat primii dolari.

George Carpentier n'a scăpat nici el de această anchetă, care ne amintește răspunsul dat odinioară de Mark Twain, celebrul scriitor, unei întrebări analoge.

— Eram copil. Intr'o dimineață, la școală, tot jucându-mă, am rupt capacul pupitrului; profesorul mă obligă să-l plătesc imediat sau să primesc a fi bicluit.

„Pupitrul valora 5 dolari. E lesne de închipuit că n'aveam la mine cei cinci dolari.

„Am cerut atunci profesorului o amânare care-mi fu acordată, și acasă, povestii tatei celace mi se întâmplase."

— Iată cinci dolari, zice el cu indulgență, dar bagă de seamă să nu mai faci și a doua oară.

„După masă mă întorsei la școală și-i dădui profesorului răspunsul următor:

— Am ales biciul.

„Am suferit o umilire, ce e drept dar am păstrat cei cinci dolari."

A. Wurtz.

„Adolf Wurtz n'a cunoscut în viață decât succese, onoruri și triumfuri. Dar a cunoscut în acelaș timp și o mare durere, aceia de a fi despărțit de țara sa. Astă i el se întoarce în ea învingător". Astfel s'a exprimat d-l Charlety, rectorul Universității din Strasburg, cu prilejul desvelirii monumentului ridicat ilustrului chimist în orașul său natal, în ziua de 15 Iulie.

Wurtz s'a născut în 1817. Primit doctor în medicină în 1843. el fu numit în anul următor șeful lucrărilor chimice la Facultatea de medicină din Paris. Agregat în 1846, Wurtz luă catedra, vacantă prin moartea profesorului Dumas. de chimie organică, iar în 1853 succeda lui Orilla la catedra de chimie legală.

Lui i se datoresc descoperiri prețioase asupra produselor amoniacali și teorii expuse în diverse lucrări bine cunoscute în lumea științifică. Dicționarul său de chimie este celebru. Ales membru al Academiei de medicină în 1856 și al Academiei de științe în 1867, Wurtz încetă din viață în 1884.

Monumentul, care reprezintă pe profesor în exercițiul învățământului său, a fost inaugurat într'un colț discret al vechiului Strasburg, în fața bisericei Saint-Pierre-le Je ne, în prezența fiului savantului, colonelul Wurtz, a Comisarului Republicii în Alsacia și a numeroase delegații ale Institutului, Academiilor de medicină și științe, societăților de savanți și grupărilor științifice, din cari a făcut parte Wurtz.

Notițe bibliografice

A apărut: România Viitoare, anul I. Nr. 6 cu un bogat material în proză și cu suplimentul bibliografic „Gazeta cărților".

Redacția și Administrația Pio ești, strada Justiției 11.

A apărut: Darea de seamă a Băncii de Est, S. A. cu încheierea conturilor până la 31 Decembrie 1920.

A apărut: „Deșteptarea", anul I. Nr. 6 cu articole semnate de d-nii D. Marmelinc, Livescu, Simeon Reli, Econ. D. Fortamă etc. etc.

Red. și adm. Cernăuți, Piața Unirii 3.

A apărut: Curierul Artelor, anul IV nr. 79—84 cu un bogat material artistic și cu numeroase clișeuri. Redacția și adm. București, strada Știrbei Vodă 29.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții cari vorbesc

Am anunțat cetitorii noștri că la 1 August vom începe publicarea în traducere a romanului Morții cari vorbesc de vicontele E. M. de Vogüé.

In numărul de față pu'licăm introducerea scrisă de Victor Giraud, care cuprinde explicațiuni pe cari le socotim necesare pentru o mai justă și mai adâncă înțelegere a operei lui Vogüé.

*

In *Romanul rus* sunt câteva rânduri cari i-au lăsat uneori visători pe admiratorii și prietenii lui E. M. de Vogüé, când se află în 1893 că acesta se înfățișa alegătorilor pentru un scaun de deputat: „Ești ispitit, — scria el de Turghenef, — ești ispitit să te îngrijorezi de viitorul poetului; în dosul frazelor sale auzi ca un muget de politică; marea ispititoare îl va întoarce oare din drumul său"? Și tot ei adăoga: „din fericire asta nu se va întâmpla. Turghenef era prea mult literat, prea contemplativ și prea independent pentruca să se arunce în această învălmășeală în care intri cu convingeri și din care eși cu interese". Nu mă pot împiedica să nu aplic cuvintele acestea chiar lui Vogüé. Și el a fost cât pe aci să se arunce în această învălmășală; dela 1893 până la 1898 l'am văzut în parlament ca reprezentantul unui cerc electoral din Ardèche. Dar nu-i fu îngăduit să dea Franței servicille efective, pe cari visase el să-le aducă. Democrațiile noastre contemporane sunt aspre cu poeții cari, născuți cu un nume mare, au nobila ambițiune de a le servi. Ele sunt refractare independenței și sunt rebele idealismului.

„Mai severă decât statul lui Platon, republica noastră îi trece peste graniță pe aceia cari-i vorbesc de artă și de poezie fără să-i încunune chiar cu flori".

Este poate o fericire că Vogüé a verificat asupra lui însuși această melancolică judecată din tinerețe și că s'a lăsat și el să fie trecut peste graniță: căci din acest prilej și-a cules el „amintirile" și viziunile cari peste un an aveau să la corp formă și viața în *Morții cari trăesc*

Asta nu înseamnă că în această carte trebuie să căutăm „portrete" adevărate ale oamenilor noștri politici. *Morții cari vorbesc* nu sunt câtuși de puțin un roman cu cheie. Vogüé ar fi socotit ca nedemn de el de a transporta vii într'o operă de imaginație, sub un nume de împrumut, pe colegii alături de cari stătuse în Cameră; el n'a voit să recurgă la acest mijloc atât de eftin de succes, — sau de scandal. Și a făcut nespus de mult mai bine. Ca toți mari artiști din toate timpurile, caș Balzac, caș Molière, el și-a luat fără îndoială bunul pretutindeni unde l'a găsit; el a adunat din realitatea vie trăsăturile răzlețe și semnificative pe cari ea i le punea la îndemână; dar caș aceștia, el a făcut să intre aceste date cu totul materiale în combinațiuni inedite. cu ele el a compus figuri reale și ideale to odată, cari au tot adevărul și asemănarea modelului direct observat și fidel copiat și în acelaș timp și toată generalitatea creațiunei artistice. Astfel transformată, realitatea contemporană a căpătat o valoare cu totul nouă: regândită și aproape creiată din nou de mintea poetului, ea întrece contingențele vieții zilnice și ale observației tranzitorii; ea se ridică până la simbol și câteodată chiar până la profeție. Elzéar Bayonne seamănă desigur mai puțin ca Jaurés decât cu Ferdinand Lassale sau mai curând nu seamănă decât cu el însuși acest orator socialist pe care toată lumea îl socoate „viitor ministru": câteva luni după publicarea romanului *Morții cari vorbesc*, un socialist lua pentru întâia oară loc pe banca miniștrilor francezi.

Darul acesta de a utiliza și de a generaliza totdeodată experiența concretă, îl regăsim în descrierea mediului în care trăesc și se mișcă personagiile puse în scenă de romancier. Zugrăvirea mediului parlamentar este în adevăr minunată de viață care mișună și se frământă, și, în acelaș timp de lărgime de înțelegere și de evocare sintetică.

Când ai citit descrierea acelor ședințe ale Camerii în cari atâtea interese, atâtea patimi, atâtea pofte și egoisme sunt încăerate, în cari atâtea intrigi se înoadă și atâtea lașități se mistue, nu le mai poți uita.

Dar Vogüe nu se mulțumește numai să zugrăvească; el gândește și face să gândească, el formulează și explică. El a studiat în anima vili psihologia mulțimei și i-a recunoscut legile și i-a făcut o socoteală exactă asupru acelei mentalități speciale care — de îndată ce sunt adunați la un loc — transformă în fanatice orbi și violenți oameni cari luați individual și afară din sala de ședințe, nu sunt lipsiți nici de bun simț, nici de știință, nici de creștere și nici de scepticism. Pentru a exprima fatala și otrăvitoarea influență a mediului asupra sufletelor, scriitorul a găsit o imagine izbitoare, pe cât de sugestivă pe atât de puternică și care va rămâne pentru totdeauna în virtutea chiar a dureroasei sale îndreptățiri: „In fiecare după amiază, spune un deputat din romanul său, suflet sincer și drept, îmi pare că mă scufund într'o „baie de ură". Și în adevăr, nu este oare aceasta, puternic tradusă, impresiunea cu care pleci dela una din ședințele mai sgomotoase ale parlamentului?

Iar celor cari ar întreba: Pentru ce acest trist și ciudat fenomen? Pentru ce se îngrămădesc în această cl dire otrăvită, atâtea mânii și atâtea uri? Vogüe le dă o explicație și un răspuns: In zadar atâția oameni de treabă, cari se cred născuți de eri, pretind să reînceapă istoria. Un lung trecut supraviețuește în ei în ciuda lor și le dictează acțiunile zilnice. Fără să știe, ei reîncep împotriva acelora i adversari, luptele pe cari le-au dat părinții lor. Toate patimile cari frământau pe strămoșii noștri și-i ridicau pe unii împotriva celorlalți; s'au murit odată cu ei: ele și-au

Cronica politică

Politica externă a guvernului. — Ziarele noastre au reprodus la timp comentariile presei engleze în jurul convenției militare încheiate între România și Polonia. In special, marele cotidian „Manchester Guardian" a publicat un documentat articol, arătând că politica externă a d-lui Tache Ionescu tinde spre deslănțuirea unui nou război.

Nu vom insista aci asupra efectelor pe cari le are în străinătate răspândirea unei asemenea convingeri. Scăderea vertiginoasă a leului românesc pe piața internațională nu poate să nu fie o consecință a nedumeririlor iscate de directiva aventuroasă pe care actualul guvern o imprimă legăturilor României cu țările vecine. Nu vom sublinia nici faptul că această politică de provocare la noui războaie este încă un semn că situația actualului regim, în mijlocul frământărilor interne, este din ce în ce mai nesigură.

Recunoaștem însă aci, o veche tendință a d-lui Tache Ionescu de a face cu totul altă politică externă decât aceea pe care o cer interesele țării. Avem nevoie astăzi, mai mult decât oricând de liniștea necesară consolidării noastre interioare. In acest moment, d-l Tache Ionescu încheie convenții militare pe cari străinătatea le socotește ca o hotărâtă amenințare a păcei orientale. Pentru ce, aceasta atitudine a ministrului nostru de Externe?

Pentru același motiv că d-l Tache Ionescu reprezintă la Paris interese străine, în loc de a reprezenta, tocmai dimpotrivă, interesele noastre în fața străinătății. In chestiunea convenției cu Polonia, d-l Tache Ionescu s'a supus încă o dată unor indicațiuni străine, împingând întregul guvern la o atitudine care e judecată pretutindeni ca o conspirație pentru un nou conflict militar.

Lăsând pe mâinile d-lui Tache Ionescu politica externă a României, vom fi însă mereu amenințați să vedem interesele noastre subordonate intereselor străine.

Revista presei maghiare

Autonomia orașelor.

Ultimul proect de lege al guvernului prin care se intenționa ridicarea dreptului orașelor de a putea încassa impozite pentru nevoile lor a decis toate atoritățile orășenești să ocupe front contra intenției guvernului. Ziarul „Uj Kelet" se ridică pentru autonomia orașelor și scrie următoarele:

„Autonoma orașelor a fost demult r.pită. Totuși orașele sunt încă în credința că vor recâștig acest drept al lor când consolidarea se va întâmpla: Am trecut de mult timpul când autonomia orașelor trebuea redată totuși acest lucru nu s'a întâmplat și în timpul din urmă prin noui legi se intenționează și mai mult știrbirea ei. Desigur că centralizarea, idea fundamentală a dictatoriatului nu e un rău când un geniu stă în fruntea centralizației cum a fost de exemplu Napoleon, sau când există un centru ca Parisul. Insă genialitățile sunt rari iar Bucureștiul din nefericire nu e un centru ideal nici din punct de vedere geografic și nici în ce privește comunicația. Dacă s'ar lua dreptul orașelor de a percepe impozite ușor s'au întâmpla ca orașele ce sunt în apropierea centrului vor avea o situație mai bună față de celelalte orașe. Să ne închipuim de exemplu Sighetul Marmației sau Satul mare care în viitor n'ar putea face nici drumuri nici trotuare nici iluminație fără aprobarea Bucureștiului, iar dacă din întâmplare vreun oraș va face politică opoziționistă, ușor ne putem închipui în ce mod vor fi tratate nevoile sale.

Din această chestie nu e permis să se facă o chestie de politică militantă. In București le convine să trâmbițeze politica democratică însă când e vorba ca s'o realizeze nu se sperie nici de cele mai antidemocratice dispoziții. Noi nu vom fi mulțumiți dacă proectul nu va deveni lege și nu vom fi satisfăcuți dacă această sabie a lui Damocles nu va cădea pe capetele orașelor ci pretindem autonomia lor. E o absurditate ca o corporație numită să dicteze impozite asupra orașelor și e o absurditate ca miile de locuitori să nu aibă cuvânt în chestia utilizării banilor lor. De acea orașele să aranjeze chestiunile lor în cercul lor de competință. Prin aceasta încă nu vor fi stat în s'at. In caz contrar însă când funcționari de ai statului conduc destinele orașelor e sigur că statul a intrat în viața orașelor. Trebue recâștigată autonomia economică a orașelor acest trebue clădit pe baze dem cratice și trebue asigurat mijlocul ca orașele cu mintea lor sănătoasă să-și dirijeze viața. Noi nu suntem spre fericirea orașelor din vechiul Regat, voim să mergem înainte și să dă în exemple ca și orașele vechiului Regat să se ridice la nivelul nostru. Politica de partide poate nu va fi îndestulă cu aceasta însă va fi satisfăcut întreg statul. Cât mai libere, mai independente, mai bogate vor fi orașele, atât mai liber, mai independent și mai, bogat va fi statul".

Tratatul dela Trianon

Ziarul *Ellenzék* se ocupă de ratificarea tratatului dela Trianon de către Franța care prin aceasa a intrat în vigoare și scrie următoarele:

„In salele ministerului de externe ale Parisului s'a terminat ultimul act al tragediei istorice pentru Ungaria care ia fost hărăzită de soarte în urma participării sale în războiul mondial. Schimbul astrelor de ratificare ale tratatului dela Trianon s'a întâmplat și tratatul a intrat în vigoare. Cea mai severă pace ce s'a făcut e acea dela Trianon. Ungaria e gata însă s'o îndeplinească. Ea așteaptă ca și țările vecine ei, să fie străbatute de spirit l păcii (?) căci altcum tratatul rămâne fără importanță. Ch st unile economice sunt acelea cari vor lega Ungaria și statele vecine cu toate granițele ce există. Indeosebi între Ungaria și România e necesar, ca legăturile economice să fie baza acțiunilor politice. Ungaria e gata pentru reluarea acestor legături și nu e permis ca România să rămână neîncrezătoare."

Declarațiile lui Hans O. Roth deputat sas

Deputatul sas dr. Hans Otto Roth în interviewul acordat ziarului „Keleti Ujság" a făcut mai multe declarații cari privesc politica internă și diferitele chestiuni la ordinea zilei, din cari extragem următoarele:

Criza internă

Primul fapt psihologic ce se poate constata e că un guvern nu poate trăi în România decât cel mult un an și jumătate. In ce privește actuala reformă agrară e problematic, dacă alt partid ar lua răspunderea pentru ea. Dacă țărănimea va fi mulțumită ea cade dela ordinea zilei în caz că nimeni n'ar mai voi s'o folosească ca un cal de bătae (Steckenpferd). Dacă poporul nu va fi mulțumit partidele istorice vor perde influența lor și țărăniștii vor ajunge la putere. Referitor la formarea noului guvern el declară: Nu pot să-mi închipui o nouă formație de guvern care să fie alcătuită fără liberali. Interesul minorităților este ca în cazul când această nouă schimbare s'ar întâmpla reprezentanții lor să poată exercita influența în chestiunile interne și ale instrucțiunii. Timpul lui Marghiloman încă n'a sosit iar Tache Ionescu nu e o personalitate care ar putea forma un partid. Astfel că din partidele istorice numai liberalii rămân în combinație, iar un guvern fără vreun partid istoric e o absurditate.

Incoronarea

După părerea d-lui Roth incoronarea nu va avea loc decât în primăvara anului viitor deoarece opoziția e decisă să nu ia parte la incoronare, iar acest fapt are o deosebită importanță politică.

Reforma agrară

După declarațiile d-lor Ursu Lucaciu și Ghilezan reforma agrară n'ar fi o chestiune socială ci numai națională. Părerile d-lor însă în mare parte au fost respinse și s'a făcut numai o concesiune acestui principiu național când s'a admis ca minimumul de proprietate de 100 ha. în caz de lipsă să fie redus la 50 ha. Expropriera pădurilor va aduce nimicirea creșterei de vite și nimicirea pădurilor deoarece țărănimea nu e pregătită pentru administrare și întreținere de păduri, fără ca prin aceasta producția agricolă să fi câștigat cât de puțin. O mare nedreptate e fixarea prețului pământului deoarece proprietarilor li se va lua din averea lor 10 la sută fără nici un motiv. Plătirea pământului cu titluri de rentă va aduce deasemeni nimicirea băncilor, fiind multe datorii asupra terenurilor ce cad sub exproprierea și deoarece cele mai multe bănci au legături cu băncile din Budapesta și Viena unde ele nu pot plăti cu titluri de rentă. O greșală care deschide cale nouă politicianismului e și aceea că hotărîrile comisiei de expropriere nu se pot apela decât numai la ministrul domeniilor. E firesc că în astfel de împrejurări numai aderenții politici vor avea câștig de cauză. Propunerea noastră ca forul de apelare să fie Curțile de Apel a fost respinsă.

Chestiuni pentru viitor

Toate minoritățile trebuesc să se pregătească aprig pentru lupta electorală și îndeosebi Maghiarii cari nu sunt încă trecuți în listele de votare. De o importanță deosebită e pentru minorități *legea administrativă*. Guvernul numai de formă admite autonomia lor, în fond însă o paralizează prin alte acțiuni. O problemă gravă e noua împărțire a județelor. Cea mai bună soluție e a d-lui Maniu prin care județele s'ar forma după naționalități. Tot atât de importantă e și chestiunea școalelor deoarece proectul de lege nu e precis și nu intenționează o rezolvire practică și în sensul hotărîrilor dela Saint Germain.

Cea mai urgentă chestiune este să se formeze noua constituție inspirată de tratatele de pace care va fi chemată să asigure executarea tuturor principiilor minorităților.

Un cărturar român în mijlocul nostru

Conferințele d lui profesor M. Gaster

Conferințele d-lui prof. M. Gaster.

Dela Londra ne vine un prețios oaspe, care a trăit multă vreme pe pământul nostru și care și-a făcut o distinsă specialitate din studiul filologie și folklorului românesc, cărora le-a consacrat o rodnică activitate de mai bine de 40 de ani.

Este profesorul și savantul dr. M. Gaster, stabilit la Londra cam dela 1886.

Fostul nostu concetățean vine în țară după o lipsă de atâția ani, răspunzând invitațiunei d-lor miniștri ai cultelor și externelor, de a ține o serie de conferințe și prelegeir în centrele culturale ale României.

D-sa va sosi în Capitală mâine 28 Iulie și va conferenți în orașele: București, Iași, Galați, Cernăuți, Chișinău, Băiți, Tighina, Cluj, Oradea Mare, Satul Mare, Sighetul Marmației, Timișoara ș. a.

D. Gaster va ține o serie de prelegeri și la Vălenii-de-munte la cursurile de vară reorganizate pentru acest an de d. N. Iorga.

Salutăm cu bucurie sosirea în patria de naștere a distinsului oaspe, căruia poporul românesc îi datorește, pe lângă reparația morală a unei vechi nedreptăți, și cea mai profundă gratitudine pentru sprijinul propagandistic în favoarea cauzei noastre naționale în tot cursul războiului de reîntregire.

Fie dar binevenit între noi, cel care din dragoste pentru țara noastră, a închinat atâția ani din viața pentru studiul limbei și elementelor de cultură populară apatrimând neamului nostru.

h. l.

Nu trebue însă să vedem — și lucrul acesta l'ar fi mâhnit desigur cel dintâi pe Vogüé — nu trebuie să vedem în opera lui o judecată de ansamblu și de fond asupra Franței contimporane. Mai bine decât oricine Vogüé știa că Franța nu este întreagă în Parlament, și dacă el a pus ca subtitlu la Morții cari vorbesc „scene din viața parlamentară", a făcut aceasta tocmai pentru a arăta că cu deosebire în Franța, „viața parlamentară" nu se confundă de loc cu viața națională.

In adevăr, în Franța mai mult decât pretutindeni aiurea, țara reală trebule cu îngrijire distinsă de țara oficială; una nu comunică cu cealaltă decât în împrejurări care și nu se aseamănă Cele două Franțe despre cari s'a vorbit atât de des, Franța roșie și Franța neagră, trăesc și se sfâșie între ele mai cu seamă în adunările legislative.

Dar dedesubtul și în afară de aceste două Franța, mai este o a treia Franță care nu e nici roșie nici neagră; este aceia care muncește și agonisește și care fără să-i pese de certurile noastre metafizice sau politice, refăce neîncetat și cu răbdare averea materială și sănătatea morală a țării. Pe această a treia Franță, care este adevărata Franță, Vogüe o cunoaște bine și i-a dat locul ce i se cuvine în Morții cari vorbesc. Din ea au răsărit acei „Sudanezi" a căror operă folositoare, rodnică eroică și de o atât de înaltă și depărtată însemnătate, scriitorul ni-o descrie cu cuvinte vibrătoare. Pe ea o simbolizează acele două provinciale, atât de bărbățește active, atât de nobile și de curate, mătușa și nepoata ale căror suflete armonioase și profunde el a știut să le zugrăvească cu atâta vigoare. Și în sfârșit această a treia Franță l'a născut pe Jacques Andarran, unul din eroii romanului, în care Vogüé s'a înfățișat pe el însuși, — punându-și astfel propriul portret alături de ale făuritorilor viitorului, și dând prin propria-i pildă celor cari iubesc genul generos și limpede al Franței noi îndemnuri pentru a crede în vitalitatea ei.

dat toate întâlnire în această sală de spectacol, noi le împrumutăm glasul nostru, dar nu le împrumutăm decât numai glasul prin gura noastră.

Morții vorbesc. Aceasta este în substanță, exprimată într'o formulă răsunătoare, care a trecut de atunci în proverb, teoria filozofică a cărei ilustrare plastică o constitue cartea întreagă.

Nu se găsesc multe romane în cari să fie puse și agitate probleme de o atare amploare și de o atare însemnătate.

Și toate acestea compun o operă puternică și gravă, pasionată și totuși senină, puțin cam încordată prin unele locuri, în care simți circulând sub strălucirea imaginei și sub ironia arzătoare a formei, ca un larg curent interior de amărăciune usturătoare și de un mândru pesimism.

*

Cetiți „Infrățirea"

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

INFORMATII

A. S. Regală Principele Carol, moştenitorul tronului, va sosi în Cluj mâine dimineaţă cu trenul de 11.

In legătură cu ştirea publicată de alte ziare, relativ la ruperea tratativelor dintre delegaţii noştri şi ai guvernului sovietic rus la Nistru, informându-ne la loc competinţe ni s'a răspuns că tratativele n'au fost rupte de fapt ci numai întrerupte de oarece comisiunea sovietică nu avea puteri depline de a trata toate chestiunile. In consecinţă s'a retras până va primi noi împuterniciri.

M. S. Regele a conferit d-lui D- Negulescu, profesor universitar, delegat al României la Liga Naţiunilor, insemnele de Mare ofiţer al ordinului „Coroana României".

Nefiind timp suficient să se brodeze în ţară mantia de încoronare a M. S. Regelui, comisia a trimis pentru aceasta ieri la Paris, un curier special.

Tot acest curier a mai fost însărcinat să ducă aurul oferit de d-l senator A. Pocol, într'o baretă de 750 gr. de 24 carate, precum şi desenurile coroanei M. S. Reginei, şi cel pentru mantia M. S. Regelui, care se execută deasemenea la Paris.

O delegaţiune de lucrători dela minele statului din Huniedoara s'a prezintat la ministerul de industrie să li se acorde sporurile de salarii căpătate pe baza arbitragiului.

D-l colonel Constandache.

„Monitorul Oficial" de eri publică următoarea lege cu privire la unificarea funcţionărei corpului de advocaţi.

Orice advocat înscris la unul din barourile din ţară va putea pleda în faţa oricărei instanţe judecătoreşti din întregul regat. Tot astfel orice advocat înscris la orice barou va putea cere transferarea şi înscrierea la alt barou.

Orice legi, regulamente, ordonanţe, dispoziţiuni, etc. cu caracter local sau regional, moştenite dela imperiul rus şi cel austro-ungar, relativ la această lege, se abrogă.

In ziua de 4 Iulie 1921, s'a constituit în Capitală, consiliul naţional al femeilor române, după organizaţiile similare din străinătate, a ând ca scop de a strânge legăturile cu toate consiliile existente în străinătate, de a apăra interesele româneşti în toate congresele femenime, de a face o propagandă sănătoasă pentru unirea sufletească a tutulor românilor.

Acest consiliu reprezintă în tot complexul său, operile cele mai de seamă culturale, economice şi de asistenţă socială întemeiată de femeile române în tot cuprinsul ţărei.

Prezenţa reprezentanţilor acestor opere în Consiliul naţional, sunt chezăşia temeiniciei acestei importante asociaţiuni.

Asupra timpului cât Suveranii vor sta în afara graniţelor nu se ştie nimic cert.

„Monitorul Oficial" de eri publică următoarea lege privitoare la simplificarea formalităţilor de îndeplinit de către chiriaşi la plata chiriei:

Chiriaşul se poate libera de obligaţiunea plăţii chiriei, fie achitând proprietarului suma datorită, fie vărsând-o în termen la Casa de depuneri, la administraţia financiară, ori la percepţie, şi depunând recipisa la judecătorul de ocol al situaţiunii imobilului închiriat şi încunoştiinţând pe creditor prin scrisoare recomandată, a cărei chitanţă o va alătura la recipisa pentru depunerea chiriei.

Prin această depunere chiriaşul este liberat.

Plata se poate face şi înainte de termen.

Orice formalităţi de ofertă reală prevăzute de dreptul comun, se desfiinţează în materie de chirie, chiar dacă prin contract s'a stipulat că plata chiriei se va face la domicilul creditorului.

Judecătorul de ocol va da ordin să se libereze banii creditorului arătat în petiţiunea chiriaşului, fără nici o formalitate şi fără nici o întârziere, îndată ce i se va face cererea de creditor.

Eri după amiază la orele 4 Suveranii au plecat cu un tren regal din Sinaia spre a se duce în Franţa.

Trenul Regal va trece prin Temişioara, Jugoslavia, Italia şi va intra în Franţa pe la Dijon.

E foarte posibil ca în drum Suveranii să viziteze incognito câteva oraşe din nordul Italiei.

Ajungând la Paris Duminecă dim., Suveranii vor sta numai câteva zile în Capitala Franţei în care timp va face vizite particulare d-lui Millerand, preşedintele republicei francezei şi personalităţilor de seamă ale Franţei, după care M. S. Regele va pleca la Baignolles de l'Orne unde va face o cură de 20 zile, iar M. S. Regina se duce la Saint Brieux şi apoi va trece şi în Englitera, unde-Şi va vizita rudele.

Se crede că la Paris se vor face Suveranilor noştri o primire grandioasă, deşi nu e vorba de o vizită oficială.

E prima vizită a Suveranului nostru la Paris.

Cercurile oficiale franceze aşteaptă cu multă simpatie această vizită.

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drgueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Cu Suveranii a plecat şi A. S. R. Principesa Ileana, care va însoţi pe M. S. Regina în toate călătoriile.

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stăiuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Călătoriile trans-atlantice, cari până acum se făceau cu multă greutate şi neplăceri au ajuns a se face cu multă uşurinţă şi foarte comode graţie renumitei firme M. Embiricos & Co. din Bucureşti cu sucursala în toată România-Mare.

Numită firmă a stabilit o linie de vapoare trans-atlantice cu plecarea regulă din Constanţa direct New-York cu oprire la Constantinopol şi Pireu, punând la dispoziţia călătorilor lor vapoare cu tot confortul modern pentru toate clasele.

Astfel călătorii au avantagiul de-a fi scutiţi de diverse vize de paşaport, având nevoe numai de cea americană, nu mai au plictisitoarele transbordări de tren scutiţi de diverse revizuiri ale bagajelor, putând deasemenea de a lua cu sine bagaje până la 150 kgr. fără a plăti navlu.

La 2 August va pleca din Constanţa vaporul „King Alexander", iar la 10 August vaporul „Temistocles".

Cursurile de vară de la Chişinău

Şi anul acesta s'au organizat în Chişinău cursuri de vară pentru învăţători şi pentru profesorii dela şcolile medii şi secundare.

Ingrămădirea înscrierilor, care nu pot fi cuprinse în grupele orânduite, şi marele număr de cursişti înscrişi în grupele începătoare, arată evident cât de necesare sunt aceste cursuri de limba română. Credem că o organisaţie temeinică a acestor cursuri, care să se ţină nu odată pe an, în timp de o lună, dar pe o perioadă de câteva luni, şi care să cuprindă obligatoriu şi pe membrii corpului didactic particular, se impune în mod imperios, în vederea naţionalizării şcolii basarabene.

Târgul de mostre

Cluj, Str. Cogălniceanu (fost Farkas) 16.

Reclama 791

895

Deschis dela 8½ a. m. la 1 p. m. şi de la 3 până la 8 seara. Dela orele 7 seara va cânta musica şi vor avea loc petreceri în curţile târgului. Restaurantul şi berăriile sunt în permanenţă deschise.

Concentrările dela toamnă

Contingentele chemate. — Cum se vor împărţi seriile. Durata concentrărilor.

„Monitorul Oficial" de eri publică următoarea deciziune a ministerului de războiu:

Având în vedere că parte din ofiţerii de rezervă, precum şi o parte din complectaşii din vechiul regat, au fost în timpul războiului prizonier la inamic, iar parte au stat numai la partea sedentară, rămânând astfel în urm cu instrucţia pe care au nevoe a şi-o complecta;

Că complectaşii din teritoriile alipite au nevoie să înveţe comanda românească şi să se pună la curent cu regulamentele şi metodele noastre de luptă;

Decid:

I. In toamna acestui an vor avea loc concentrări pentru instrucţie şi exerciţii, după cum urmează:

a) Ofiţerii de rezervă foşti prizonieri, până la gradul de căpitan inclusiv şi ofiţerii de rezervă până la acelaş grad, cari au fost numai la părţile instrucţia, şi cari sunt înscrişi în carnetele de mobilizare ale comandamentelor, serviciilor şi corpurilor de trupă, vor fi concentraţi:

Infanteria

La centrele de instrucţie ale corpurilor de armată într'o singură serie dela 15 August la 15 Septembrie.

Cavalerie, artilerele şi geniu

La centrele de instrucţie ale armelor (Sibiu, Râşnov, Bucureşti) în două serii:

Seria I, 15 Septembrie — 15 Octomvrie.

Seria II, 16 Octomvrie — 16 Noemvrie.

Celelalte categorii de ofiţeri se vor concentra după directivele ce le va da marele stat major.

Ordine de chemare se vor da de unităţile cari au ofiţeri din această categorie.

Ofiţerii se vor prezenta la concentrare în ţinuta de campanie, fără cai şi fără aranşament.

Unităţile vor alcătui seriile astfel ca ele să vie cât mai egale ca număr şi grade.

b) Jumătate din complectaşii din chiul regat, foşti prizonieri, aparţinând contigentelor 1918—1915 inclucamnetele de mobilizare ale unităţilor în ordinea de bătae a părţilor combatante, precum şi acei cari au fost numai la părţile sedentare, vor fi concentraţi în 3 serii:

Seria I, 20 Septemvrie — 20 Octomvrie;

Seria II, 21 Octomvrie — 21 Noemvrie;

Seria III, 22 Noemvrie — 22 Decemvrie.

Această jumătate se va complecta începând cu contigentele cele mai vehi (1915—1916) şi numai la nevoie se vor lua din contigentele mai noui (1917-1918), începând cu cei cari au fost numai la părţile sedentare.

Concentrarea se va face la corpurile de trupă, iar instrucţia şi exerciţiile se vor urma în conformitate cu directivele ce le va da marele stat major.

c) Jumătate din complectaşii din Ardeal (corpul 6 şi 7) şi Buaparţinând contigentelor 1918—1915 inclusiv de asemenea în 3 serii şi după aceleaşi norme ca la alin. b.

d) Toţi complectaşii de pe raza corpurilor 6 şi 7 armată cari intră în prevederile ordinelor marelui stat major No. 208 din 28 Octomvrie 1920, 319 din 26 Noemvrie 1920, vor fi concentraţi în două serii de câte 15 zile şi anume:

Seria I, 16—30 Septemvrie.

Seria II, 1—15 Octomvrie.

e) Toţi coplectaşii contigentelor 1918—915 inclusiv ai regimentelor de căi ferate şi depozitului central de muniţiuni de categoria arătată la punctul b) din prezenta decizie.

2. Pe timpul concentrării atât ofiţeri de rezervă cât şi trupa vor avea aceleaşi drepturi de soldă şi hrană ca şi ofiţerii activi şi trupa de sub arme.

3. Comandamentele corpurilor de armată, ale diviziilor de cavalerie, ale trupelor de comunicaţii şi ale diviziilor interesate prin ordinele marelui stat major arătat la punctul d) precum şi comandamentele centrilor de instrucţie ale armelor, sunt însărcinate cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizii.

Ministru, General de brigadă, Ion Răşcanu.

Direcţiunea Apaductului.

ANUNŢ.

Aducem la cunoştinţa on. public că apaductul aparţinător zonei superioare din străzile A. Mureşianu (fosta Attila), C. Feleacului (fosta Tordai-ut) Str. Pata, Strada Avram Iancu) fosta Petöfi) şi în străzile laterale ale acestora va fi închisă de la o. 9—10 a. m. şi 3—4 p. m. Dispoziţiunea aceasta e necesară pentru ca celelalte părţi ale oraşului să nu sufere nevoie de apă din cauza secetei.

Cluj, la 20 Iulie 1921.

936 Direcţiunea.

Bolşevicii ne cer grâu

contra plăţei anticipate în aur ?

Ziarul „Noutatea" din Iaşi ne aduce, în legătură cu tratativele româno-bolşevice de pe limanul Nistrului, următoarea ştire:

„Sovietele cer, să poată cumpăra grâu. dela noi, în schimbul plăţei în aur, plata urmând să fie anticipată.

Chestia plăţei în aur de către Sovviete prezintă, însă, o altă dificultate, pe care de altfel, se afirmă că însăşi delegaţia sovietistă a relevat-o.

E vorba că nu cumva acest aur să fie pretins de Franţa care este cel mai mare creditor al Rusiei.

După spusele delegaţiei sovietiste comisarul externelor va intra în tratative cu guvernul francez pentru a nu pune piedecă, în relaţiile pur economice dintre România şi guvernul republicei sovietiste.

Dar se pare că cererile Rusiei, în special cele privitoare la navigaţia pe Nistru sunt exagerate — fapt care îngreună tratativele.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Anchetele noastre

Problema transporturilor

De multă vreme circulă cu persistență prin public și prin cercurile comerciale dela noi că și în toată țara credința dusă uneori până la convingere ca principala cauză a scumpetei traiului și valuta care în ultimul timp a ajuns îngrijorătoare, provine din faptul că exporturile pe care le-ar putea face România, nu se pot executa din cauza faptului, că mijloacele de transport sunt absolut insuficiente.

Dorind însă a avea relațiuni precise și fiind vorba de transporturi ne-am adresat unor persoane competente în materie și am putut obține câteva date cu caracter aproape oficial pe care le servim astăzi cititorilor noștrii.

Intr'adevăr la noi recolta din anul acesta în ceiace privește grâul și porumbul, este strălucită și valorizarea lor înstrăinătate este cu atât mai favorabilă cu cât recolta de grâu și porumb în toate țările europene ca și în America este complect compromisă din cauza secetei.

Persoane competente în materie cercetând situația, au afirmat că dacă transporturile se vor regula și dacă numărul vagoanelor ar fi suficient prin exportul acestor cereale, leul nostru ar face un salt brusc și s'ar ridica imediat.

In privința vagoanelor și a tuturor accesoriilor, necesare transporturilor avem relațiuni precise că datorită prevederilor și priceperei actualului Director regional d-l Hosu s'au luat toate dispozițiile ca chestiunea vagoanelor să nu poată constitui o predică.

S'a cerut Direcțiunei generale dela București și s'a aprobat ca să se trimeată spre Cluj toate vagoanele care se găseau în regat și care erau trimese cu transporturi de către C. F. R. din Ardeal.

Se știe că aceste vagoane, de oarece nu s'au făcut transporturi de mărfuri din Regat în Ardeal, au fost imobilizate prin diferite stații din vechiul regat și astfel nu folosesc la nimic.

D-l dr. Hosu a făcut insistente intervenții la București ca aceste vagoane să fie retrimese în Ardeal pentru a fi puse la dispoziția transporturilor aceste vagoane se ridică la un număr de câteva sute care adăugat la numărul vagoanelor ce există în circulație și a acelor care ies din atelierele de reparație în fiecare zi, vor da un stoc de vagoane disponibil care va fi suficient pentru a satisface toate transporturile. In fiecare zi sosesc din regat câte 100 de vagoane. Actualmente în Ardeal se încarcă zilnic 200 de vagoane, iar în circulație se găsese 1200 de vagoane afară de cele ce sosesc din Regat. Aceste date ne prezintă garanția că exportul ca și toate transporturile nu vor avea nimic de suferit din cauza lipsei de vagoane.

Cela ce însă constitue și va constitui încă o mare dificultate în chestiunea executării exportului este faptul că nu există până acum nici o convenție cu Ungaria în privința vagoanelor. Până acum micile transporturi care s'au făcut în Ungaria au suferit marele inconvenient că vagoanele noastre încărcate mergeau până la graniță și acolo se descărcau pentru a fi încărcate în vagoanele ungurești. Faptul că nu există o convenție comercială o convenție relativă la vagoane între noi și țările vecine va constitui cea mai serioasă piedică a exportului nostru.

Tot din cauza acestei lipse de convenții nici repatriații nu pot fi transportați în Ungaria pentru că această țară nu permite introducerea vagoanelor noastre în Ungaria din motivul că nu există nici o convenție.

Cu cât se va întârzia contractarea acestei convenții cu statele vecine cu atât vor scădea posibilitățiile unui export intensiv.

Alianța româno-polonă

— Textul convenției —

La 25 Iulie 1921 s'a ratificat la București tratatul de alianță defensivă încheiat între România și republica polonă.

Iată textul oficial al acestui tratat:

Ferm hotăriți de a salvgarda pacea câștigată cu prețul atâtor sacrificii, Maiestatea Sa Regele României și șeful de stat al republicei Poloniei s'au înțeles spre a încheia o convenție de alianță defensivă.

In acest scop, Ei au numit drept plenipotențiari ai Lor:

Maiestatea Sa Regele României, pe d. Take Ionescu, ministrul Său al afacerilor străine, și Șeful de stat al republicei Poloniei, pe principele Eustache Sapieha, ministrul său al afacerilor străine, cari, după ce și-a comunicat deplinele lor puteri, găsite în bună și cuvenită formă, s'au înțeles asupra articolelor următoare:

Art. 1.

România și Polonia se angajează să se ajute reciproc în cazul când una din ele ar fi atacată, fără provocațiune din parte-i, la frontierele sale orientale actuale.

Prin urmare în ncazul când unul din cele două state ar fi atacat, fără provocațiune din parte-i, celălalt se va considera în stare de războiși va da un concrus înarmat.

Art. 2.

In scopul de a coordona sforțările lor pacifice, cele două guverne se angajează să se consulte asupra chestiunilor de politică externă, cari privesc raporturile lor cu vecinii dela Est.

Art. 3.

O convenție militară va fixa chipul în care cele două țări își vor da concursul, când va fi nevoie.

Această convenție va fi supusă acelorași condițiuni ca și convenția de față în ceeace privește durata și denunțarea eventuală.

Art. 4.

Dacă cu toate sforțările lor pacifice, cele două state s'ar găsi în stare de război defensiv, conform art. 1, ele se angajează să nu trateze nici să încheie armistițiul nici pacea, una fără alta.

Art. 5.

Durata convenției de față este de 5 ani, cu începere dela data semnării, dar fiecare dintre cele 2 guverne e liber să o denunțe după 2 ani, avizând pe celălalt cu 6 luni înainte.

Art. 6.

Nici una din înaltele părți contractante nu va putea încheia vreo alianță cu a trei putere, fără să se consulte în preabil cu cealaltă.

Sunt dispensate de această condițiune alianțele în vederea menținerii tratatelor deja semnate în comun de România și de Polonia.

Asemenea aliante vor trebui totuși comunicate.

Guvernul polon declară că cunoaște acordurile României cu alte state pentru menținerea tratatelor de la Trianon și de la Neuilly, acorduri cari vor putea fi transformate în tratate de alianță.

Guvernul român declară că cunoaște acordurile Poloniei cu republica franceză.

Art. 7.

Convenționea de față va fi comunicată Societății Națiunilor, conform tratatului din Versailles.

Art. 8.

Convenționea de față va fi ratificată și ratificările vor fi schimbate la București, cât mai curând cu putință.

Drept care plenipotențiarii au semnat convenționea de față și au pus sigiliul lor.

Făcut la București, în dublu exemplar la 3 Martie 1921.

(L. S.) Sapieha.

(L. S.) Take Ionescu.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

La Tighina s'a întâmplat o groaznică explozie care a ucis 10 dintre soldații cari munceau la îngroparea obuzelor împrăștiate pe câmp.

*

In urma intervenției ministrului sârbesc din Sofia, ministrul bulgar Atanasoff a fost silit să demisioneze, deoarece s'a dovedit complicitatea sa în organizarea bandelor de comitagii din Macedonia sârbească.

■

Kemal a hotărât definitiv evacuarea Angorei. Arhivele au fost transportate la Sivas.

■

In urma unui atac violent apărut în Times contra lordului Curzon, ministrul de externe englez, Loyd George a rătat că acest ziar nu mai este purtătorul de cuvânt al cercurilor oficiale engleze. Articolul din Times face pe Curzon incapabil Redactorii riarului „Times" nu se vor mai bucura de favoarea tradițională de a căpăta informații pătrunzând la „Foreign Office".

■

Interwiewul acordat de Sir Dickenson, vicepreședintele Ligei Națiunilor, ziarului „Dimineața", e considerat din partea cercurilor politice românești ca având tonul nepotrivit unui oaspe, deoarece se afirmă necesitatea controlului strein în țară.

*

Dl Mârzescu a făcut o importantă expunere politică la Iași arătând cauzele retragerei opoziției constituționale din parlament, și anume:

1. Suprimarea dreptului de control al Parlamentului asupra guvernului.

2. Imposibilitatea unei legiferări serioase din cauza lipsei de conștiință morală a guvernului.

3. Compromiterea autorității și prestigiului instituțiunei Parlamentului prin injurii violențe și corupțiune.

4. Imposibilitatea morală de a consfinți prin prezența opoziției în Parlament illegalitatea actelor guvernului, cari compromit grav interesele și reputația Țării.

■

In Sala Orologiului a avut loc schimbul ratificărilor tratatului dela Trianon sub presidența dlui Cambon.

■

Monitorul oficial publică un decret semnat de M. Sa Regele în chestinnea guvernărei țărei în timpul lipsei suveranilor. Lucrările administrative vor fi sub sancțiunea aprobărei ulterioare, iar numirile și destituirile funcționarilor publici se vor face cu titiu provizoriu până la întoarcerea Suveranului.

■

In urma acuzației deputatului țărănist Hanes adusă unui în alt reprezentant al clerului, că ar fi amantul uneia din elevele pe care numitul deputat a voit s'o reducă, se va ridica o anchetă din partea episcopiei. In caz de calomnie, Hanes va trage, consecințele faptului. Ministerul de Instrucție totuși mușamalizează rezultatul anchetei dorind să mențină pe Hanes în sânul corpului didactic pe care-l compromite.

Alianța cu Polonia

— Ne împinge spre un război cu Rusia —

„Manchester Guardian", marele ziar democrat englez, publică sub titlul O alianță nefastă, în numărul său din 16 Iulie, cele ce urmează:

„Un cinic — scrie ziarul englez — ar putea spune că numărul alianțelor militare încheiate de o națiune, e te un indiciu al tulburării conștiinței sale politice. Acordul dintre România și Polonia (Martie 1921) părea îndreptat contra Rusiei. Cele două națiuni se angajează a'și da reciproc ajutor în cazul noui atac nejustificat contra frontierelor lor orientale.

„Ne temem că în limbajul ordinar, această frază să nu fie decât o aluzie la un război defensiv sau ofensiv cu Rusia.

„Dar tratatul Poloniei liberate este de așa fel, încât cel mai entuziast sfătuitor al ei, Franța, a exlus din tratatul pe care l'a încheiat cu Polonia în primăvara trecută, frontiera orientală. o asemenea rezervă este probabil fără precedent în istoria alianțelor militare".

„Ca România să fi mers mai departe de cât Franța. iată ceace e surprinzător. E adevărat că România ține în rezervă posibilitatea unui conflict cu o Rusie nouă, căci un număr oarecare de oameni politici ruși refuză să-i recunoască un drept asupra Basarabiei. Dar această revendicare a României este justă și i-a fost recunoscută de principalele națiuni aliate. România nu poate de cât să piardă unind această revendicare la revendicările ambițioase și nejustificate ale Poloniei asupra Rusiei Albe.

Mai curând sau mai târziu va trebui să revizuiască frontiera orientală a Poloniei. Alianța cu România, nu poate de cât să întărească rezistența șefilor polonezi și, în consecință, să facă mai gravă încă tensiunea care pune în pericol pacea Europei orientale."

Alianța cu Polonia este un pericol acum

După cum se știe chiar Franța, amica nedespărțită a Poloniei, în alianța sa cu Polonia, n'a recunoscut granițele orientale ale Poloniei, fixate prin tratatul dela Riga. Nici Anglia, nici Italia, nici Statele-Unite, nici Japonia, nici o mare putere sau mică n'a recunoscut aceste granițe, asupra cărora opinia publică, prin presă, și-a manifestat părerea și a condamnat caracterul lor imperialist. Nu se poate admite ca Rusia să fie despărțită de Lituania (care are granițe cu Germania) cu un coridor de 100 km. lărgime, pentru a exclude o colaborare ruso-germană.

Ori, noi nu ne angajăm acum, fără să se fi consultat opinia publică și fără să se cunoască măcar noile granițe orientale ale Poloniei să apărăm un front, pe care armatele a două imperii unitare și din cele mai puternice din lume, îl găseau zdrobitor.

Dela Riga la Marea Neagră sunt peste 2 mii de kilometri pe cari un ministru burlesc al României care propunea odată retragerea în Mesopotania, și cerea, anul trecut colaborarea noastră alături de aventuriosul Wrangel, îi impune țarii această imensă sarcină, pentru care noi n'avem nici un folos.

Ce este cu Basarabia

Basarabia, cum spune „Manchester Guardian", a fost recunoscută de Marile Puteri ca provincie românească, a fost o provincie românească și este; chiar o Rusie democratică de mâine va recunoaște acest lucru cu ușurință.

E sigur că dacă voim să trăim în cele mai bune relațiuni cu Statul polon, nu mai puțin România va căuta să fie în legătură de prietenie cu democrația rusă care va fi stăpână odată pe această imensă țară.

Ce am declarat în Martie treout

Din Martie trecut, când Prințul Sapieha trata cu d-l Take Ionescu alianța sa, în București, noi am declarat cele ce urmează:

„Vizita ministrului de externe al Poloniei la București va da naștere, firește la conversațiuni cu guvernul român, menite să dezvolte relațiunile politice și economice, pe cari cele două State doresc și trebue să le întrețină.

E de asemenea firesc ca fără nici o notă de agresiune impotriva Nimănui cele două guverne să examineze primejdiile cari puteau fi Comune și mijloacele prin cari ele ar putea fi evitate

In această ordine de idei, înțelegerea pe care ziarele franceze anunță că s'a semnat la Paris între Franța și Polonia, dă o pildă prețioasă că legături destul de precise pot fi încheiate pentru garantarea scopului ce urmăresc și destul de largi pentru ca ele să nu depășească necesitățile împrejurărilor în cari sunt încheiate.

In acordul franco-polon de la Paris, la capitolul al treilea, se spune: „cele două guverne

se vor concerta în vederea apărărei teritoriului lor şi a salvgardărei intereselor lor legitime, în limitele precizate în preambul".

Dar situaţiunea creiată de o pace stabilită prin condiţiunile în cari a lucrat Consiliul Suprem din Paris, au agravat grijile, firesti deja după un asemenea răsboi. Ele impun tuturor — şi noi ne preocupăm în special de România — datoria de a fi băgători de seamă şi de a nu pierde nici un moment din vedere, pentru a evita aventurile, raporturile necesare între forţele de cari se dispune şi scopurile ce se urmăresc.

Prima garanţie pentru a neasigura fruntariile noastre, este consolidarea situaţiei noastre interne. Pe lângă această consolidare, însă, conversaţiuni şi înţelegeri amicale de caracterul celor încheiate la Paris, sunt de real şi mare folos. Nu trebue, totuşi, să pierdem din vedere că garantarea în întregime a tratatelor de pace, prin cari s'a aşezat Europa în noua ei configuraţie, nu se poate face de cât cu concursul marilor puteri din Occident."

Iată ce spuneam atunci.

Pericol dinspre Rusia

Acum când fruntariile polone orientale sunt expuse incursiunilor bolşevice, când „Le Temps", într'un prim-articol dedea acum câteva zile alarma unei încăerări ruso-polone, ne întrebăm cu îngrijorare, unde ne duce alianţa aceasta, care nu apără nici un interes al României?

Rusia ţaristă pentru a muşamaliza ticăloşiile interne recurgea mereu la un răsboi extern. Am ajuns în acest hal?

Championatele atletice ale României

Sâmbătă la 30 Iulie. — Solemnitatea primirii A. S. Regale Principele Carol. — Programul zilei întâi. —

Mâine, Sâmbătă după masă la ora 3½ vor începe concursurile atletice ale României sub preşedenţia Alteţei Sale Regale Principele Carol, moştenitorul Tronului. Ziua de 30 Iulie va fi nu numai o însemnată zi în viaţa sportivă, ci o adevărată serbătoare pentru oraşul Cluj onorat cu prezenţa Alteţei Sale. Clujului i sa făcut cinstea de a primi în aceste zile pe viitorul nostru Domnitor, conducătorii vieţii noastre sportive şi pe cei mai de seamă atleţi din întreagă România. Clujul va trebui să ştie să-i primească în modul cel mai demn.

Solemnitatea primirii

Intrarea la arena sportivă şi întreagă tribuna va fi decorată cu drapele naţionale. Alteţa Sa Regală va sosi cu automobilul la arenă. După intrarea A. S. R. pe arenă d-l dr. Tatar, profesor universitar şi membru în Comitetul Regional din Cluj, va saluta pe Alteţa Sa Regală în numele Comitetului, iar d-l General Anastasiu, va ţine o vorbire solemnă accentuând însemnătatea sportului în Armată. La intrarea Alteţei Sale pe teren va fi primit de d-l Inginer Salvan preşedintele Secţiei atletice, care a fost încredinţat cu aranjarea campionatelor actuale. D-sa va saluta Principele în numele juriului şi în numele atleţilor. Apoi se va face prezentarea individuală a membrilor din juriu şi a atleţilor. Solemnitatea primirii va fi încheiată cu defilarea atleţilor în urale de hip-hip-hurra".

Juriul.

Juriul funcţionează sub presidenţia Alteţei Sale Regale *Principele Carol. Comisarii generali din partea F. S. S.* R. *d-nii*: Grigore Caracostea, Dinu Ceslanu. Mario Gebauer, C. Chiriacescu, Rudy Schmettan. Reprezentanţii Comitetului Regional din Cluj d-nii: dr. Coriolan Tator, dr. Silviu Dragomir, profesori universitari, dr. Ioan Crişan, delegatul Comitetului. Membru în juriu: secretarul concursului: I. Popescu; starter dr. S. Somodi, arbitru de sosire: ing. V. Salvan; chronometrori: Nador, Corcan, E. Holacek, dr. E. Palagyi; măsurători de spaţiu: M. Goldner, E. Holaceb, grefierul concursului: dr. I. Lencuţia; controlori de arenă: dr V. Mitter St. Gilovici; C. Horváth; publicatorul resultatelor: I. Curea.

Programul zilei de Sâmbătă

Concursul se deschide la ora 3½. După solemnitatea primirii se va începe desfăşurarea programului următor:

I. Fuga 100 m platt eliminatori: (Numărul dinaintea numelui atleţilor e numărul de recunoaştere) 1 Gidofalvy, 2 Czéglea, 3 Donogan, 4 Péter, 5 Takács (toţi din KAC) 20 Steinfeld 21, Steiner, 22 Szalay (toţi din ATE), 35 Murărescu (U), 36 Răzvan (U), 55 Mátyás (H), 64 Nagy, 65 Schmiedt, 66 Stefan, 67 Zimmermann (toţi din TAC), 71 Melczer (MSE), 72 Szentiványi, 78 Deciu (SS), 79 Erdei (AAC), 89 Glodavin (SS), 87 Hilard (SS), 99 Dumitrescu (TC) Sorţile pentru împărţirea grupurilor se vor face pe arenă.

II. Salt în înălţime fără elan. Deţinător: Constantinescu 1'36 m. (Recorder: Constantinescu 143 cm. 4 Péter, 9 Boskovits, 10 Kiss (din KAC) 66 Stefan (TAC), 70 Scheirich (TAC), 97 Constantinescu (SR), 100 Pelle (NAC).

III. 110 metrii garduri eliminatori: Grupa I: 44 Baţin (U), 63 Kacsó (MSE), 90 Stoicescu (SS). Grupa II: 2 Czégka (KAC) 22 Szalay (ATE), 45 Iliescu (U), 56 Imre (H).

Aruncarea ciocanului: 31 Wolf (ATE) 34 Weinberger (ATE) 47 48 Ucz 52 Bodea (toţi din U) 74 Zsigmond (MSE) 82 Stanko (AAC).

V Fuga la 400 m. platt eliminatorii: Grupa I: 21 Steiner (ATE), 38 Nemes (U), 7 Grof Nemeş (KAC, 69 Bucovinsky (TAC). Grupa II: 20 Steinfeld (ATE), 78 Heim (TAC, 91 Mozer (SR).

VI Săritura cu prăjina; 12 Vajna, 13 Losonczy (din KAC), 32 Condar, (ATE) 63 Kopony, 62 Tit: (din Olimpia) 45 Iliescu (U), 38 Nemes (U) 50 Vasu (U) 59 Radu (B), 61 Barabás (V) 107 Pelle (NAC).

VII 200 metrii platt eliminatorii: 3 Domogan, 4 Peter, 6 Weiser. 5 Takács, 7 Nemes (din KAC) 20 Stainfel, 21 Steiner (din ATE), 22 Szalay (ATE), 37 Caba (U) 36 Răzvan (U), 58 Mátyás (H), 64 Nagy, 65 Schmidt, 67 Zimmermann. 68 Heim (toţi din TAC, 79 Erdei (AAC), 81 Clodariu (SS) 87 Hellord (SS, 90 Stroescu (SS) 91 Mozer (SR)

Sorţii pentru împărţirea în grupuri se vor trage pe arenă.

VIII Salt în lungime fără elan; 4 Péter (KAC), 10 Kiss (KAC) 29 Glück (ATE(30 Fargó (ATE) 37 Caba (U), 38 Nemeş (U), 49 Pop Zorilă (U): 54 Blumberg (U), 70 Scheirich (TAC) 97 Constantinescu (SR), 99 Dumitrescu (TC) 100 Pelle NAC).

IX 400 metri garduri eliminatorii Grupa I: 7 Nemeş (KAC), 56 Imbre (H) 70 Engel (AAC) 99 Dumitrescu (TC). Grupa II: 23 Kozak (ATE) 38 Nemeş (U) 46 Lampert (U), 92 Anastasiade (SR).

X 4×100 metrii stafetă eliminatorii Grupa primă: echipele TAC, AAC. U. — Grupa II: KAC, ATE, SS.

Prin stafetă se încheie programul zilei prime.

Deţinătorii championatelor României:

100 m. platt: Murărescu (Univ.) 12'2 sec.

200 m. platt: Murărescu (Univ.) 26 sec.

400 m. platt: Moser (Stadiul Român) 59'4 sec.

800 m. platt: László (Lugos) 2 min. 18'4 sec.

1500 m. platt: László (Lugos) 4 min. 50'2 sec.

5000 m. platt: Nazarie (Educaţia Fizica) 18 m. 17'4 sec.

110 m. garduri: Rudy Schmettan (Educaţia Fizica) 21'4 sec.

4×100 m. stafetă: Universitatea 51 sec.

Salt în înălţime: J. Constantinescu (Educaţia Fizica) 156 cm.

Salt în înălţime fără elan: J. Constantinescu (Educaţia Fizica) 136 cm.

Salt în lungime: Pop Zorila (Univ.) 5 m. 90 cm.

Salt în lungime fără elan: Pop Zorila (Universitatea) 2 m. 76 cm.

Salt cu prăjina: Ovejanu (Educaţia Fizica) 2 m. 82 cm.

Triplusalt: Pop Zorila (Univ.) 11 m. 37 cm.

Aruncarea discului: Pop Zorila (Universitatea) 37 m. 85 cm.

Aruncarea suliţei: Corcan (U.) 38 m. 60 cm.

Aruncarea ciocanului: Palangeanu (SMD) 26 m. 83 cm.

Aruncarea greutăţii: Corcan (Univ.) 10 m. 55 cm.

Cluburile cari vor lua parte

Sportul Studenţesc (SS) Bucureşti, Stadiul Român (SR) Bucureşti, Tennis Clubul Român (TC) Bucureşti, Clubul sportiv al amploiaţilor comerciali din Cluj (KKASE), Societatea Sportivă a Studenţilor Universitari din Cluj (U), Clubul sportiv MSE din Tg.-Mureş, Clubul Atletic Timişoara (TAC), Olimpia din Braşov (O), Braşovia din Braşov (B), Haggibbor (H) din Cluj, Clubul Atletic Cluj (KAC) Clubul Atletic Oradea (NAC). Clubul gimnastic Arad (ATE), Clubul sportiv din Vulcan (V), Clubul Atletic Arad (AAC), Törekvés Arad.

DACĂ VENIŢI LA BUCUREŞTI
vizitaţi Restaurantul:
„AMICIŢIA"
lângă grădina Cismigiu (în dosul Hotelului „Astoria")
unde veţi găsi o bucătărie germană-ungară, renumita bere „Luther" şi vinuri fine ardelene şi din vechiul Regat.
Grătar naţional!
897

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii.

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori :-: :-: din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţior :-: :-:

un mare număr de
Premii in bani şi obiecte

Toţi cei cari doresc sa iea parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abonamentul pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor.

Abonamentul pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor.

Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintat plata abonamentului până la data de 25 Octomvrie 1921.

Pentru vechii noştri abonaţi, cari au achitat abonamentul până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Lista completă a premiilor cu valoarea lor precum şi ziua tragerii se va publica la timp.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piata Unirii, CLUJ.

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 553

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

O DISTINSĂ societate de asigurare angajează un achizitor de prima forță, ca funcționar. Pot oferta numai domni cari cunosc toate ramurile de asigurare. Adresa la ziar. 887

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

NUMAIDECÂT se pot căpăta mai multe suite SCAUNE de FAG. Atelierul Csaba-utca 47. 934

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, spălătorie, pionită.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss-Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 usa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

NELI dice ești rea? Nu știi ce mult te doresc șirele tale-mi fac plăcere. A tept. L.

ÎNVĂȚĂTOR regat doresc corespondență Dr. Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Dolliu

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Sa deschis

Restaurantul „COROANA"

în Calea Victoriei 49, condus de specialiști cu bun renume în aceasta branșe. Mâncări gustuoase — vinuri escelente. Prețuri moderate. 774

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. Telefon 832

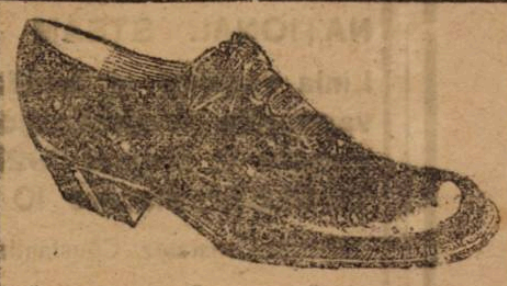

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
în fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană
925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.
Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Stîrpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai
„TITAN"
în stârpirea șoarecilor
□ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA și RAPIDA

Constanța-New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
KING ALEXANDER
de 30.000 de tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul CONSTANȚA LA 2 AUGUST st. n. direct NEW-YORK

VAPORUL TRANSATLANTIC
THEMISTOCLES
de 16.000 tone, viteză 16 noduri
pleacă din portul Constanța la 10 August st. n. direct NEW-YORK

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.
902 **Se primesc spre expediere și mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40
și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, BRAILA strada Belvedere No. 1; CONSTANȚA, strada Traian No. 15

„KING ALEXANDER" pleacă din Constanța la 2 Aug. 1921

Clasa 1 rang 1	Lei 21.000·—	Clasa 2 rang 2 Lei	15.500·—
Clasa 1 rang 2	Lei 20.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	15.000·—
Clasa 1 rang 3	Lei 19.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	14.750·—
Clasa 2 rang 1	Lei 16.000·—	Clasa 3 Rezervate Lei	9.000·—
Clasa 3 Rezervate Lei	8.500·—		

„THEMISTOCLES" pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.
Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.
De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg.

AUTO CAMIOANE
PRAGA FROST BUSSING SAURER FIAT
PLUGURI cu o BRAZDA
cu grindei drept și încovoiat
CURELE PENTRU TRANSMISIUNI
în depozit la
„AGRARA", Societate Anonimă
MAȘINI AGRICOLE, INDUSTRIALE ȘI MOTOARE
BUCUREȘTI, Strada Bursei No. 5
Sucursala BRĂILA, Strada Marna lângă gară. 937

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Avem nevoe de **Traverse de stejar**
2·60 × 0.25 × 0.15 bună calitate, circa 3.500.000 bucăți.
Oferte a se adresa la ziarul „Infrățirea" sub 700 arătând și data livrarei.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumină și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.**
Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență.
Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

MOARA OLTEANCA
din Slatina județul Olt producție
923 5 vagoane zilnic
caută
Ajutor morar
imediată angajare.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 140
PENTRU
MICA PUBLICITATE

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din sînge

Ce trebue de făcut?

Trebue să-l topim și să-l alungăm din sînge acest lucru se obține printr'o cură rațională cu

UROLIZINA

de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din sînge.

Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio, așa-fel se vindecă o boală care îți arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric, cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datorește boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuințare întovărășește fie-care flacon. De avut în toate farmaciile și drogueriile din România. – [illegible]

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
891
DROGUERIA „VIORELIA“
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREȘTI,
Str. Academiei No. 2.
903

TARIF No. 1.

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.

Linia regulată și rapida Constanța—New-York cu vapoarele transatlantice: „KING ALEXANDER“ plecare 2 August 1921, ora 6 seara, „THEMISTOCLES“ plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei 1.000·—
„ „ „		„ II-a cu hrană	Lei 700·—
„ „ „		„ III-a fără hrană	Lei 287·50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei 3.105·—
„ „ „ „		II-a cu hrană	Lei 2.070·—
„ „ „ „		III-a fără hrană . . .	Lei 847·—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiți, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

Caut un bun gospodar
având cunostințele necesare a conduce o fermă întindere 150 Hectare, cu vie.
921
A se adresa în scris Colonel Rujinski Str. Berzei 22 București sau Maior Enescu Str. Elisabeta 49. etaj, Cluj.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de Contabili, corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA“.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 104

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 402.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Pe stagiunea 1921--1922.

ANUNȚURI
se primesc la:
Administratia ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

ABONAMENTE
la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:
120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 284 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 1 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULIU MA... (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAME
PE 1 AN . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . 30 LEI

Comunicatele opoziției

— Spre un bloc al partidelor unirei —

Cele cinci comunicate prin care partidele din opoziție, mai puțin partidul țărănesc, au ținut să dovedească încă odată deplina lor solidaritate în ce privește aprecierea situației politice de azi însemnă pentru noi nu numai judecarea și condamnarea la moarte a regimului actual, ci și un început de organizare a forțelor politice din mijlocul cărora va trebui să resulte guvernul cel nou al României. Căci absența partidului țărănesc din această demonstrație politică arată că între partidele din opoziție a intervenit acum un nou aranjament la abasa căruia găsim și singura idee conducătoare capabilă să ne îndrumeze cât mai curînd spre un guvern cu adevărat național.

Spargerea Federației și înlăturarea din frontul opoziției a partidului țărănesc sînt două fapte cari dovedesc îndeajuns că ideia luptei de clasă a fost abandonată pentruca în locul ei să se ridice astăzi ideia națională representată prin toate partidele cari au participat la înfăptuirea Unirei.

Nu mai e vorba acum de partide „vechi" și de partide „noui", de „oligarhia" care trebuie distrusă și de „democrația" care trebuie să învingă, ci, după cum declară comunicatul partidul naționalist-democrat, e vorba de consolidarea României prin „cei mai oneşti și mai capabili fii ai săi".

Ca partide „noui" și sprijinite pe ideia luptei de clasă s'au ivit pe rând partidul poporului și partidul țărănesc și prezența lor la conducere departe de a însemnă un triumf al virtuților cuprinse în democrație, a scos la suprafața vieții noastre publice tot ce era mai stricat și mai lipsit de valoare în sânul societății românești. Imoralitatea de sus s'a unit cu incapacitatea de jos pentruca în acești ani de după războiu, în numele democrației să ni-se dea un spectacol de decadență necunoscut până acum în istoria vieții noastre politice.

Și explicația este una singură; în loc să păstrăm și mai departe sufletul cu care-am făcut războiul și care ne-a deschis porțile victoriei noastre naționale, ne-am aruncat înainte de vreme în vârtejul luptelor sociale sfârîmând continuitatea unui efort care nu trebuia să înceteze odată cu încetarea războiului.

Lăpădând armele, am lăpădat odată cu ele și sufletul care le mișcase și care singur putea să ne orienteze în viața politică de după războiu. In loc să facem deci și din politica socială o prelungire a politicei naționale, adică o politică de consolidare a victoriei, am făcut din ea tocmai o negație a politicei prin care am creiat România de azi, și această explică de ce n'am putut să ajungem încă, după trei ani de la încheierea războiului la o politică de consolidare națională.

Noua orientare a partidelor din opoziție însă pare să arate că, după atâtea experiențe dureroase, începem să ne îndreptăm spre acea politică națională care ducând mai departe sufletul și virtuțile din timpul războiului, ne va da cât de curând mult așteptatul guvern al refacerii și consolidării noastre naționale.

Căci întâlnirea la un loc a tuturor partidelor din opoziție care au lucrat pentru înfăptuire Unirei constituie un fapt politic a cărui însemnătate depășește interesele și preocupările momentului. Ori câtă asperități ar avea de învins în urma luptelor politice de până acum, aceste partide au la îndemâna lor o idee care le va ajuta să dea acestei țări acel bloc de forțe politice pe care să se sprijine o nouă și sănătoasă guvernare. Este ideia națională, care abandonată un moment, se ridică din nou ca putere conducătoare chemând în preajma ei toate clasele și toate provinciile României Mari.

Iar țara, care n'a vroit să audă de un „guvern național" ieșit din redacția „Adevărului" și din biurourile Casei Blank, va saluta cu entuziasm guvernul care ar putea să resulte din conlucrarea partidelor Unirei și care acesta, ar fi cu adevărat național.

Evenimentele zilei

Acordul franco-englez în chestia Sileziei

Se pare că acordul anglo-francez în ce privește chestiunea Sileziei de Sus se va face pe următoarele baze:

Consiliul suprem se va întruni la 4 August la Paris. Este posibil ca însuși Loyd George în drumul spre Elveția, unde se duce spre a-și petrece concediul, să se oprească la Paris, pentru a trata cu d. Briand amănuntele lucrărilor Consiliului.

Prima chestiune de care Consiliul se va ocupa va fi cea a trimiterii de trupe de întărire în Silezia de Sus.

Asupra fondului chestiunei se pare că se vor da fără întârziere în administrație Germaniei și Poloniei acele părți din Silezia de Sus în cari majoritatea populației s'a pronunțat pentru alipirea la unul sau la celălalt din aceste State. Consiliul nu ar mai avea deci să hotărască de cât asupra împărțirei regiunei industriale. Și asupra acestui punct un acord pare a fi aproape stabilit.

Se crede că cu acest fel de procedare, regiunea în care trupele interaliate ar avea să menție ordinea, devenind foarte mică ele și-ar putea îndeplini această datorie, fără ca să mai aibă nevoe de întăriri, cari ar reclama cheltueli mari, pe cari în conformitate cu tratatul din Versailles, populațiunea ar avea să le suporte.

O vizită

Clujul are cinstea să adăpostească pentru întâia oară în cuprinsul zidurilor lui pe moștenitorul Tronului. Prințul Carol, un îndrăgostit și un înțelegător al educației fizice, vine să prezideze el însuși întrecerile sportive cari să desfășoară în momentul de față în metropola Ardealului.

Interesându-se de aproape de întreaga mișcare sportivă, mai mult încă, luând conducerea efectivă a organizatorilor de acest fel din România, prințul Carol ține să dovedească astăzi prețul cel mare pe care-l pune pe desvoltarea sănătoasă a tineretului nostru. In brațele viguroase ale viitorilor ostași ai României și în piepturile lor oțelite, stă în rezistența națională a unui neam întreg.

E neștearsă din mintea tuturor activitatea prințului Carol în organizarea cercetașilor. Astăzi, acești curagioși și loiali copii, cari s'au deprins cu acțiunea hotărîtă și că bunătatea de suflet, făgăduiesc să fie cei mai buni ostași de mâine. Moștenitorul Tronului s'a scoborât totdeauna printre ei ca și cum viitorul Rege s'ar îngriji de pe acum să aibă, în vremea domniei care-l așteaptă cetățeni zdraveni la trup și curați la suflet . .

Clujul va face, fără îndoială, prințului Carol, primirea pe care o merită Ostașul care a stat pe vremea războiului, în fruntea regimentului său, făcându-și datoria către Țară ca și oricare slujitor al Steagului ei.

Fire deschisă și voioasă, minte ageră și cuprinzătoare, prințul Carol este într'adevăr o bună nădejde și o liniștitoare chezășie pentru zilele cari vor veni. E firesc lucru ca dragostea de care se bucură în cel din urmă colț al României, să-l înconjoare și să-l urmeze ori unde și-ar îndrepta pașii.

Ne aducem aminte manifestațiile unanime de iubire și devotament cari au isbucnit din toate părțile, cu prilejul căsătoriei sale cu principesa Elena a Greciei. Nu erau felicitările protocolare ale unei mâini de curteni lingușitori și verinceri. Nu erau închinări de comandă ale unei populații indiferente. Era o mișcare spontană, pornită din adâncul inimei unui popor care, iubindu-și Dinastia înfrățită atât de bine cu destinele lui, prefuind mențirea Coroanei, cel mai sigur chiag al existenței noastre naționale, a salutat cu bucurie prilejul de a-și arăta sentimentele sale față de prințul care simbolizează existența, mai fericită, a generațiilor cari vin . . .

Salutând și noi sosirea moștenitorului Tronului în Cluj, îi strigăm din toată inima:

— Fii bine venit, Alteță!

Leul scade!

— Sunt speranțe de îndreptare! —

O informație a unui ziar din Capitală anunță cu satisfacție, că „în cercurile superioare ale ministrului de Finanțe, situațiunea actuală a valutei noastre nu inspiră nici-o îngrijorare. In ceeace privește viitorul apropiat, în aceste cercuri se manifestă cel mai încurajator optimism".

Nu știm cât optimism s'a depozitat până acum, că cercurile superioare ale ministrului de Finanțe, și su cunoaștem motivele pe cari ne sprijinește. E drept că și până acum d-l Titulescu anunță, cu orice prilej, o ridicare apropiată a leului nostru pe piața Parisului, până la cinci zeci de centime. Aceasta n'a împiedicat însă ca leul să prețuiască astăzi în Franța 16 centime, adică cea mai mică valoare pe care a înregistrat-o vreodată în târgul financiar al străinătății. Acum un an, leul valora tocmai de două ori atât . . .

Situația aceasta, într'adevăr, e cam ciudată. Acum un an n'aveam Buget, ne zbăteam în mijlocul grevelor, nu ne cunoșteam recolta și nu eram siguri pe niciun transport de cale ferată. Astăzi, de bine de rău, am reușit că echilibrăm puțin balanța finanțelor publice. Transporturile trebuie s'o recunoaștem, n'au îmbunătățit simțitor, și Căile ferate garantează, însfârșit siguranța transporturilor. D-l Titulescu a făcut lăudabile sforțări: pentru a începe achitarea cupoanelor de rentă ale Statului nostru în străinătate, și pare că vrea să lichideze și chestiunea bonurilor de Tezaur, cari mișună în afară de graniță, inspirând totuș mai multă încredere astăzi, când în România e liniște decât ieri, când stările interne nu se consolidase încă.

Însfârșit, se anunță o recoltă bogată, excepțională pentru țările Europei, cari au suferit aproape toate de o secetă cumplită. Prisosul de grâne al anului trecut se prețuește la 50 mii de vagoane de grâu. Posibilitățile de export din anul acesta sunt, — după cum se anunță — și mai mari. Străinătatea pe de altă parte a și început să se îngrijească de aprovizionarea pentru iarna care vine.

Pentruce, deci leul nostru își pierde din valoare, în loc de a fi căutat? E poate faptul că n'am putut să executăm ultimul contract de export cu Franța. E poate situația politică actuală, care răspândește încă nesiguranță. E poate convenția cu Polonia, socotită ca o amenințare de nou război . . .

Optimiști suntem și noi, căci văzând situația economică tot mai bună a României, nu putem să n'avem încredere în ridicarea valutei noastre. In scăderea leului la Paris e însă un mister, care va trebuia să fie delegat.

Negocierile franco-germane

Negocierile franco-germane pentru plata în natură a despăgubirilor de război, care fuseseră reluate la 11 Iulie la Paris, au fost din nou întrerupte.

Negocierile s'au urmat mai cu seamă asupra fixării prețurilor pentru livrările în natură făcute de Germania, Franței și asupra chestiunei punerii lor la socoteală în cadrul planului plății ultimatumului.

Negocierile acestea, spune o notă germană oficială, s'au terminat deocamdată. Rezultatul lor provizoriu este supus acum examenului celor două guverne.

Cu toate că o înțelegere completă n'a putut fi realizată asupra tuturor punctelor, negocierile au contribuit totuși la lămurirea unor chestiuni principale încât sunt nădejdi că se va ajunge la o înțelegere.

In afară de chestiunile principale, au mai fost lămurite încă câteva chestiuni secundare: întâi chestiunea prețului în domeniul livrărilor de cărbuni și de vite.

In acelaș timp odată cu aceste negocieri, au avut loc la Paris tratative franco-germane cu privire la regimul schimburilor comerciale. Guvernul francez a fost reprezentat prin d-l Seydoux, iar guvernul german prin d-l Hirsch.

Acesta s'a întors de curând la Berlin unde a făcut consiliului de miniștri al Reichului un expozeu al rezultatelor la cari au ajuns cei, doi negociatori. Aceste rezultate constă în două proecte de acord.

Primul are ca scop importațiunile în Renania. Pentru a închide „gaua dela est", de care se plânge guvernul german, acesta va exercita de acum încolo controlul licențelor de import de comun acord cu comisiunea interaliată din Renania. Cel de al doilea are ca scop să pună capăt boicotajului anumitor produse franceze, ca vinul, parfumurile, etc., prin sporirea contingentelor acordate de guvernul german pentru importul acestor produse.

Negociatorii francezi ducându-se la extrema limită a concesiunilor posibile, acordurile definitive cari ar fi să intervină în chestiunea plății în natură cași în acela a schimburilor comerciale nu depind decât acceptarea guvernului german.

Dacă acesta va fi însuflețit de un adevărat și sincer spirit de împăciuire, se va putea spune că prin acordurile acestea s'a făcut un pas hotărît și sigur pe drumul unei înțelegeri franco-germane.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Pentru o nouă îndrumare a școalei noastre în Ardeal

Între multele îngrijorări pentru viitorul nostru este și acela de a distribui bine învățământul public.

In chestia aceasta primordială începe a se ivi greșeli cari trebuesc îndreptate și izolate de la început fiindcă o boală culturală constitue tot atâta pericol ca și orice altă boală socială.

Iată două cazuri anticulturale, cari bântuie din Bistrița până în Cluj.

Resortul instrucțiunii, la înjghebarea școalelor, a avut în vedere o politică culturală, rezultată din analizarea sub toate raporturile a trebuințelor noastre pentru a putea cuceri orașele, cari nu ne aparțin nouă.

Urmărind acest scop, ne putem da seamă pentru ce oamenii de la conducere au înființat în Bistrița săsească și în Reghinul-Săsesc, două orașe tari, cu industrie bine desvoltată, școli civile (medii) și nu licee.

Această intențiune bună au paralizat-o câteva persoane în Reghinul-Săsesc, cu ocaziunea unei alegeri de deputat, transformând școala civilă în liceu, chiar acum de curând un comitet din Bistrița, constituit anume, și-a pus în gând să transforme școala civilă de băeți (care în 2 ani a ajuns la numărul respectabil de 90 elevi) în liceu.

Atât d-l deputat din Reghinul-Săsesc, cu conducătorii săi la alegeri, cât și comitetul de inițiativă din Bistrița au făcut și fac prin aceasta o muncă anticulturală, dovedind o adâncă ignoranță în cele ce privește necesitățile viitorului nostru.

Țin să le amintesc aceste două argumente:

1. Instrucțiunea publică nu poate urmări numai mărirea capitalului intelectual, ci mai mult trebue să asigure masselor o direcțiune care să satisfacă adevăratele nevoi ale societății.

2. Gazul metan și orice alte chestii de exploatare a bogățiilor Ardealului nu se pot rezolvi prin sintaxa latină și prin cunoașterea epocelor clasice.

In județul Bistrița-Năsăud avem liceul din Năsăud, cu un trecut respectabil, care poate și trebuie să continue și mai departe educația pentru funcționarism.

A transforma acel liceu, împotriva unei vechi și puternice tradiții, ar fi o dorință absurdă. Licee românești, mai nou înființate, avem apoi în Dej, în Gherla, în Cluj, în Șimleul Silvaniei și în Zălau, iar școale civile avem una în Bistrița și una în Cluj. In înțelesul drept al cuvântului, avem numai pe acela din Cluj, fiindcă în Bistrița, dela înființare începând, se agită mereu ideia introducerii limbii latine. O școală civilă, care imitează cele 4 clase inferioare ale liceului, își pierde în mod firesc rostul, fiindcă face începutul unei culturi generale, distribuită pe 8 ani de școală, și nu poate astfel da în 4 ani un întreg organic din cultura generală, ceia ce, firește crează semidoctismul.

Școala civilă nu poate fi apoi o școală de pregătire pentru clasele superioare ale liceului, căci atunci și-ar pierde tot rostul.

Pentru Bistrița, o îndrumare sănătoasă a școalei ar fi următoarea:

O școală bună civilă, meritâ să pregătească elemente pentru învățământul tehnic și profesional, ajutându-ne să luptăm cu industria atât de înfloritoare a Sașilor.

In fabricele de ferestrău nu avem un singur mecanic român lucrările de exploatare a pădurilor din tot județul fiind în mâna streinilor.

Pentru selecționarea elementelor în vederea învățământului superior, Bistrița ar fi cel mai potrivit oraș, unde ar trebui înființat un *liceu real*, având numai clasele superioare, care s'ar popula din elevii selecționați din cele 7 licee clasice din 5 județe. Inginerii pentru minele din Munții Rodnei, oficianții superiori în silvicultură și în exploatarea pădurilor seculare până la Bucovina, nu i putem avea prin sistemul de cultură întrebuințat în licee.

Și câte bogății ale subsolului nostru, încă neexploatate, pretind reforma învățământului în acest ținut plin de poezie, dar lipsit cu desăvârșire de simțul realității.

Școala civilă din Bistrița încă ar avea un contact organic cu un liceu real (clasele superioare) căci elevii mai buni ar putea trece în clasa V-a reală, fără nici un examen de diferență, fiindcă aceste școli nu sunt diferențiate nici ca scop educativ, nici ca materie de învățământ.

Și încă un lucru de remarcat: Domnii, cari cu ocaziunea unor alegeri de deputat, și din interese prea mici personale, fac negoț din interesele prea mari de obște, în sarcina budgetului statului, ar putea să-și vadă greșelile.

Nu se poate admite ca oameni, cari nu cunosc complexul trebuințelor culturale, să se folosească de influența lor și să conturbe interesele prea mari ale învățământului public, schimbând un tip de școală în altul și dela un punct bine determinat în alt loc.

Cele mai mari defecte le are neamul nostru în urma faptului, că vremurile schimbate ne-au aflat cu o cultură unilaterală. Trebue să avem astăzi concepții mai sănătoase pentru a asigura generațiilor de mâne o cultură, nu numai pentru mărirea capitalului intelectual în țară, ci și pentru asigurarea capacității noastre de a cuceri economia țării pe seama noastră.

A. Domide.

COLONEL REZERVĂ

de la 1 Octombrie a. c. Sighet, cu experința unui serviciu îndelungat și cu solide cunoștințe generale, oferă serviciile sale în intreprinderile Caselor industriale, comerciale etc. putând reprezenta și sprijini interesele lor.

Adresa Colonel E. L. Calea Regele Ferdinand No. 47 Sighet. 914

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
și
PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Un frumos succes

In ziua de 28 Iulie, în fața comisiunei examinatoare compusă din D-nii Dr. Sturza, profesor Dr. Ganea și Dr. Gh. Popovici: surorile de caritate a „Azilului de copii din Cluj" au depus examenul de diplomă.

După o muncă zi de zi, ceas de ceas, timp de un an, personalul medical al azilului, cu o dragoste tăcută pentru acei obijduiți ai soartei, pentru acei fără de mame; au izbutit să le dee mame în aceste surori; mame adevărată dragoste filială, deplin conștiente de menirea lor.

Zi de zi sfântuite la patul micilor suferinzi, zi de zi infiltrându-li-se dragostea și sprijinul către acei micuți nevinovați, predându-li-se cursuri speciale de „puericultură" și insistându-se într'un mod cu totul special, asupra îngrijirii și creșterii sugarilor, din cari la români 50 la sută sunt hărăziți morți, s'a ajuns, ca cu ocaziunea examinului, acele eleve pline de dragoste, și cu un devotament de admirat, să dovedească ce se poate face cu dragostea, devotamentul și munca.

Au dovodit-o prin modestia care se degaja din înfățișearea lor, în fața comisiunei examinatoare.

Și dacă „Azilul de copii din Cluj, ce poate fi pus alături de cele mai bune instituțiuni similare din Europa, e așa cum e, aceasta se datorește, în o foarte largă măsură și acestor suflete devotate ce au înțeles menirea sufletului bun femeesc.

Ar fi de dorit, ca această conștiință, dragoste, devotament și muncă a personalului sanitar din azilul din Cluj să fie un îmbold demn de imitat și la celelalte 5 azile ale Transilvaniei, formându-se astfel anual cât mai multe asemenea bune și conștiente mame, cari să fie sprijinul celor peste 25,000 de micuți părăsiți ai soartei.

Iar voi surorilor diplomate, continuați-vă menirea spre sublima voastră mulțumire sufletească, spre binele acestui sfânt popor și răsplata, căutați'o în munca, sacrificiul, devotamentul și dragostea voastră, căci nici o răsplată materială, nu se poate egala cu acestea.

Iată acuma, spre știință și lauda tuturora, numele acelor vrednice surori de caritate, ce și-au câștigat diploma recunoștinței micuților drăgălași și a întregei societăți. Ana Tohăneanu Ana Bojean, Maria Tom, Ana George, Ghertrud Mühltalern, Ana Luca, Roza Lupinghen, Maria Maria, Regina Kovaci și Mariana Cepturianu.

Asistent.

ECOURI

Un manuscris al lui Paul Adam la biblioteca din Reims.

La 19 Iulie a avut loc solemnitatea punerii pietrii fundamentale a bibliotecii din Reimis. Orașele cari, refăcându-și ruinele, încep să-și reconstruiască bibliotecile dovedesc că marea lor nenorocire și imensele lor răni le-au lăsat neatinsă totuși întreaga energie intelectuală care face învierile. Deci biblioteca din Reims va trăi din nou și se va repopula. Și ca cea dintâi achiziție prețioasă de după război, municipalitatea orașului ruinat va primi chiar în ziua punerii pietrii fundamentale a noui sale biblioteci, manuscrisul celei din urmă cărți publicate de Paul Adam, Reims devastat, un imn arzător către orașul și catedrala sacră, și care purtă ca dedicație următoarele rânduri:

> *Spiritului latin al Reimsului, întemeetor, apărător și păstrător al Unității Galo-romane de douăzeci de veacuri.*

După inițiativa d-nului Langlet, fost primar al Reimsului, în timpul războiului, s'a cerut văduvei ilustrului scriitor dispărut manuscrisul operii sale, în care Paul Adam își exprima sufletul său rănit de rana Reimsului.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Școala Normală de Învățători din Oradea-Mare

— După un an de activitate —

Școala noastră și-a încheiat primul său an de existență. Impreună cu alte școli normale, ia a fost înființată în Septembrie 1920 de Ministerul Instrucțiunii hotărât să răspundă astfel la nevoia cea mare de învățători, resimțită în Ardeal tot ca și în celelalte părți ale țării românești. Ea este deci o școală mai nouă decât altele, care au un trecut oare care; dar este nouă și ca școală normală de tipul acesta necunoscut în regiunea Bihorului. De aceia chiar înființarea ei avea să fie privită cu oare care neîncredere, fiind dată modul ei de recrutare și pregătirea de carte prevăzută în programul ei. Ea trebuia să lupte contra sentimentului public intrând în el și mai ales în conștiința sau știrea păturilor țărănești, pentru care era în deosebi făcută. Dar tocmai acestea sunt totdeauna mai conservatoare și nu puteau vedea cu ochi buni o asemenea inovație... Și o inovație nepotrivită încă, căci școala aceasta reducea în principiu și în fapt numărul anilor de învățătură dela cei 8 ani ai preparandiei — tipul cunoscut aici — la 6 ani.

Care a fost însă dela început rezultatul? — Rezultatul a fost — în afară de principii și intențiuni — de o eficacitate practică nebănuită. Toți școlarii din aceste părți de țară cu 4, 5 și 6 clase primare din satul lor, găsiau o școală mai la îndemâna lor pentru starea materială și mai corespunzătoare aspirațiilor lor. De ani și ani de zile erau sate fără învățători — mai ales români — iar școlarii ieșiți din școala primară de mai mulți ani n'aveau unde să se îndrumeze mai nimerit. Așa se face că au venit băieți de toate vârstele și chiar de 20—21 ani doritori să intre în clasa I-a. Liceul presupunea pentru ei o stare materială mai mult mijlocie, spre a-l duce la capăt. Iar intrarea în preparandie — tipul de școală normală existent — cerea o trecere de 4 ani printr'un curs secundar, care avea altă menire și nu conveniа totdeauna unor părinți săraci. Căci populațiunea din aceste părți e departe de o stare înfloritoare, care să îngăduie a privi și altfel pregătirea unei cariere pentru micile vlăstare. De aceia o școală care să primiască deadreptul pe copii ieșiți din școala dela țară și să-i ducă până la sfârșit fără nici un alt înconjur, — aceasta era tocmai ce le trebuia lor. Românului îi trebuie ceva sigur, când e vorba de carieră, — să știe că, dacă a intrat undeva, are să-i fie de-un folos, — fără să mai umble prin toate părțile.

Pe lângă aceasta, li-se părea minunat de bine ce școala să-i țină sub oblăduirea ei neîncetată, scutind pe părinți de întreținerea lor. Așa mai puțin ar fi făcut ei, dar să plătească ceva statului pentru învățătura copii lor — aceasta niciodată. Ei nu-și închipuiesc cum vine aceasta, căci o altă caracteristică a țăranimii din Bihor și împrejurimi este credința că statul e dator să poarte toată grija și toți copii lor să fie cu bursă, de aceia doar, e stat și stat românesc în România-Mare. Astfel cu greu s'ar fi putut convinge vreunul să plătească ceva pentru întreținerea copiilor în școală — ajutând prin aceasta statul, — deși s'au înduplecat totuș treptat să ducă din alimentele cerute de minister; căci aceastea vădit slujiau direct la hrana copiilor. Deci și aici ca și în cazul întâiu oamenii noștri au mai la inimă, preferă o metodă directă care poate fi și dreaptă în acelaș timp.

Concepție naivă desigur în simplicitatea ei, dar totuș plină de înțeles, — anume că statul e mai interesat decât noi toți la răspândirea culturii și deci el trebuie să facă sacrificii mai mari decât toți. Iar când roadele acestei culturi se vor răspândi peste tot, fiecare va contribui fără greutate la propășirea comună.

Iată care a fost pe scurt rostul școlii noastre. Ca toate de acelaș fel înființate în Ardeal, ea a făcut sensibilă în ochii păturilor mai adânci ale poporului cârmuirea românească și orânduiala ei, într'una din manifestările ei bune și rodnice. S'a mai întâmplat apoi — cum a fost cazul școlii noastre — că n'a putut primi în clasa I-a — deși au fost două paralele — toți absolvenții care veniseră. Atunci dintre ei, aproape 70, au fost trimiși de noi, după cererea Ministerului, la școlile similare din vechiul Regat. Am ales firește pe cei mai săraci, care n'ar fi putut contribui cu nimic la școală și trebuiau ajutați și cu haine. Am ținut seama și de înclinarea lor, ca și de a părinților de a-i lăsa să se ducă departe de ei. Toți au fost bucuroși și i-am văzut întorși acasă, mândri de ce au văzut și că vorbesc bine românește. Pentru părinți a fost o ușurare materială, căci au fost adevărat cu bursa statului: dar a fost grija morală de a-i ști departe. Aceasta n'a putut fi decât un câștig pentru părinți ca și pentru copii, căci ce-i este mai greu românului, e să se înstrăineze chiar printre cei de un neam. Iar școlarii, întâlniți în satele lor, se amestecă aducând mentalitățile

Cronica politică

Situația guvernului. In fața frontului comun al partidelor din opoziția constituțională, guvernul se găsește astăzi cu desăvârșire izolat. Comunicatele partidului liberal, partidului național din Ardeal, partidului țărănesc din Basarabia și partidului democrat din Bucovina, vorbesc limpede de nevoia dizolvărei actualelor Corpuri legiuitoare și lasă să se înțeleagă destul de bine dorința unui guvern de concentrare al grupărilor politice cari au prezidat la Unirea provinciilor desrobite cu vechiul Regat. Mobilizarea tuturor acestor forțe este o primejdie reală pentru regimul prezidat de d. general averescu, și e firesc lucru ca șeful guvernului să se pună în căutarea unui aliat pentru a putea să reziste atacului care se pregătește pentru la toamnă.

Acestui aliat viitor i s'a adresat și d. C. Argetoianu în interviewul acordat „Luptătorului". (Pe vremuri ziarul cel mai persecutat de cenzura ministrulu de Interne). Colaborarea partidului poporului cu partidul țărănesc este deci combinația politică pe care o zărim la orizont! Partidul țărănesc și-a despărțit acțiunea sa de aceea a partidului național. D. general Averescu e gata acum să-i întindă brațele.

Evident, n'ar fi un spectacol încurajător prezența d-lui I. Mihalache pe banca ministerială alături de d. general Averescu, aceea a d-lui C. Stere alături de d. Tache Ionescu sau a d-lui Virgil Madgearu atături de aceea a d-lui C. Argetoianu. Totuș lucrul e posibil, căci aceasta a rămas, pentru partidul poporului, Singura nădejde de a rămânea la guvern, și pentru partidul țărănesc din vechiul Regat unica posibilitate de a ieși din izolarea în care se găsește în momentul de față.

S'ar putea, prin urmare ca până la toamnă să avem un minister Averescu-Mihalache. Ar fi o simbolizare definitivă a elementelor politice flotante pe cari le avem în viața noastră publică. Odată pentru totdeauna am scăpa în acelaș timp, de obsesia „oamenilor noui".

Opera de discreditare

Neadevărurile ziarului „Uj Kelet". — Cum se poate face o încuartiruire în Cluj? — Lealitatea unui „Lichtmann". — „Nu vreau să aud de administrațiaromână".

In ultimul timp ziarul „Uj Kelet" s'a deprins cu știrile senzaționale în care prezintă autoritățile române ale orașului ca fiind de o brutalitate excesivă. După ziarul amintit poliția nu lucrează de cât cu lovituri de sabie, detectivi cu amenințări de revolvere, iar despre celelalte autorități se spune în coloanele sale că biletele Băncii Naționale sunt cele mai serioase motive ca o cerere să câștige aprobare. In fine după Uj Kelet barbaria, brutalitatea și corupția domnează. Despre un caz de incuartiruire se spune că a fost „sângeros" iar cei doi polițiști au bătut până la sânge și au amenințat cu revolverele pe un anumit Lichtmann.

Iată care a fost cazul:

D-l Simonetti Pompiliu funcționar la RMS primește bon de cuartiruire la Lichtmann str. Avram Iancu 27 (și nu „Petőfi"). Lichtmann însă nu evacuează camera. D-l Simonetti recurge la forța publică câștigă aprobarea cuvenită și cu un polițist se prezintă la locuință. D-na Lichtmann adresează mai multe cuvinte de batjocură oaspeților nepoftiți și nu ia la cunoștință venirea noului locatar. In fine sosește „Lichtmann"-ul din chestie și fiind somat „în numele legii" să evacueze camera, răspunde: „Nici d-v. nu veți întra aici!" Polițistul amintește ordinul primit și pretinde evacuarea. Lichtmann se înfuriază și începe să strige: „Eu nu ascult de nimeni, decât numai de Ministrul de Interne. Nu ascult de d-l Prefect, nu vreau să aud de administrația română!" In fine se postează în ușă și cu un glas eroic țipă: „Aici nu voi lăsa să între nici pe D-zeu". Polițistul prevede rezistența cetățeanului înfuriat, pleacă și se reintoarce cu încă un polițist. Lichtmann așteaptă postat în pragul ușii cu mânecile suflecate pregătit de luptă dârză. Polițiștii somează, Lichtmann însă nu cedează și urmarea e că e împins la o parte din ușă. Se naște o larmă infernală.

Două femei din familie aleargă în ajutorul proprietarului. una dintre ele predă lui Lichtmann un cuțit. Intreaga curte răsună de strigăte adresate polițiștilor în un.urește: „hoți", „tâlhari", „nemernici", „criminali". In fine polițiștii reușesc să dezarmeze și să dețină pe eroicul cetățean și-l transportă la circumscripție.

Astfel s'a petrecut incuartiruirea sângeroasă anunțată de Uj Kelet și nu e adevărat că vreunul dintre polițiști ar fi lovit cu sabia sau că ambii ar fi amenințat cu revolverul îndeosebi că numai unul purta revolver. Insuși Lichtmann a recunoscut că n'a fost bătut și n'a fost amenințat cu armele, iar toate declarațiile martorilor cadrează cu cele amintite de noi.

Firește ziarul Uj Kelet în câteva cuvinte va desminți, ca peste câteva zile să anunțe alte neadevăruri fantastice. Nu înțelegem însă excesul de toleranță din partea autorităților față de confratele Uj Kelet, când el continuă o sistematică operă de discreditare a autorităților noastre. Astfel de articole senzaționale sunt bine primite de Budapesta, unde ele trec ca acte pentru a dovedi străinătății pretinsa barbaria ce ar domina la noi și nu'nțelegem de ce se admite cu atâta ușurință ca cele mai sfruntate neadevăruri să treacă fără nici o restricție. In interesul bunei reputații a autorităților cerem cele mai severe măsuri represive, împotriva acelor ziare cari și-au făcut un sistem a calomnia autoritatea românească.

Ap.

Citiți „Infrățirea"

Revista presei maghiare

Sprijinul Sașilor.

Schimbul actelor de spre ratificarea tratatului dela Trianon a oferit ziarului *Keleti Ujság* ocazia să constate că „epoca minorităților în Europa acum a început și această epocă, după părerea ziarului va ține până când nemulțumirile pe această temă nu vor provoca o nouă încurcătură mondială care va face inevitabilă schimbarea situației actuale" (Oare nu cumva ziarul *Keleti Ujság* vrea să ne mărturiosă că acesta e motivul principal al nemulțumirilor minorității maghiare peutru a crea cu timpul „încurcătura mondială"?)

Trece apoi la constatarea numărului minorităților și importanța lor prin forța lor numerică și situația lor economică, apoi constatând că divergențele din trecut între popoarele devenite minorități, sunt pe cale de a fi cu totul uitate și scrie următoarele:

„Munca ce a depus-o organizația politică a Sașilor pe terenul activității ne poate servi ca exemplu și învățătură . . . Dovadă despre aceasta sunt moțiunile de încredere și mulțumirele ce le aduce poporul Sas deputaților săi . . . Cu admirație privim munca supraomenească ce au depus-o acești deputați în mod indirect și pentru minoritatea maghiară. Ei nu ne-au reprezentat pe noi, dar au fost singurii apărători ai drepturilor minoritare. In această calitate ei au luptat pentru apărarea drepturilor și pretențiunilor poporului lor, însă aceleași sunt drepturile și pretențiunile noastre. E necesar să stabilim că nu au făcut nimic ceace ar fi în detrimentul nostru, cu toate că ușor ar fi putut s'o facă. Astfel avantajele ce le-au asigurat pentru poporul lor le putem folosi și noi.

Scoate apoi în evidență în tonul cel mai măgulitor, meritele deputatului sas Dr. Hans Otto Roth și încheе:

„Mișcarea minorității maghiare e un ajutor e ident pentru minoritatea popotului sas, deoarece ea aduce noui forțe în lupta comună. E tot atât de evidentă în valoarea și ajutorul Sasilor. Sprijinirea reciprocă urmează dela sine, trebue însă să grijim ca acte neprecugetate să nu ridice greutăți în calea acestei înțelegeri, care prin o politică sănătoasă trebue organizată și rezultatele potențate.

Tratatul dela Trianon.

Ratificarea tratatului dela Trianon este obiectul general al ziarelor maghiare. Iată ce scrie „Ujság":

„Declarația lui Cambon în care spereaza că a sosit timpul pentru îndeplinirea axiomei biblice care zice: Pace oamenilor cu bunăvoință. înseamnă, și Ungaria poate crede că chestiunea minorităților va fi tratată de fapt cu bunăvoință și nu după stipulațiunile reci ale tratatelor. Dacă acestea sunt speranțele lui Cambon și noi sperăm că vom întâlni bună voința necesară din partea celor cari vor sta în fruntea statului. Deocamdată însă oricare ar fi speranțele noastre simțim lipsa acestei păci. Pacea adevărată înseamnă ordinea de drept a statului și egalitatea cetățenilor lui fără de cari nu poate fi mulțumire și fericire.

Actualul Parlament

Cum îl zugrăvește d-l Gh. Mârzescu

D. Gh. Maizescu, fostul ministru de Interne, a ținut la Iași un important expozeu politic. în care a caracterizat de minune, între altele, și atmosfera Corpurilor legiuitoare astăzi în vacanță. Iată ce-a spus d. Mârzescu:

„Incinta Parlamentului este transformată într'un bâlciu, în care injuria, violența, concură cu frauda și corupțiunea. Elita socială vorbește în limbajul imajat al d-lui Argetoianu, iar săteanul din Banat Mișa Vasilescu, face pe medievalul, așteptând martorii d-lui Schitănescu; un deputat lovește pe un fost ministru pentru că nu i-a dat acțiunile cerute, în timp ce primul ministru declară că în proectul Reșiței 83 de deputați și 30 de senatori sunt deținători de acțiuni. Pe fotoliul prezidențial stă d. D. Zammfirescu, îndoit de implicat în afacerile Rozelius și Reșta; pe unul din locurile vicepresidențiale stă părintele Imbroane constatat a fi deținător a 2000 acțiuni; raportorul Muscelanu deținător de 100 de acțiuni și așa mai departe. Și opera de couptiune se exercită nu numai de cei interesați. dar de insuși guvernul care plătește diurne de trei ședințe pe zi, 15 mii lei pe lună pentru o asemenea operă!"

---

deosebite ale unor școli așa de depărtate.

Școala noastră a avut de luptat, în primul an al vieții sale, să-și asigure o bună funcționare într'un singur local, cuprinzând și internatul, — ceiace n'a fost partea cea mai ușoară chiar într'un oraș acoperit cu atâtea edificii cuprinzătoare ca Oradea-Mare. Corpul didactic al școlii, format numai din elemente tinere, a căutat să suplinească experiența ce-i putea lipsi, prin tragere de inimă și entusiasmul pentru o operă obștească. Materialul didactic ne-a lipsit iarăș aproape de tot și el ar fi ușurat de sigur adesea munca profesorilor. Dar unde lipsiau toate acestea, am căutat să punem sufletul, fără de care poți să le ai pe toate celelalte și ai numai foarte puțin.

Scopul nostru a fost dela început să obișnuim pe școlari cu școala și să prindă gust de învățătura românească, decare erau cu totul străini. Viața de internat era iarăș o problemă, — cu neplăcerile ei inerente și cu atât mai neplăcută unor școlari crescuți până atunci în libertatea naturii. De aceia am îndepărtat tot ceia ce putea să semene cu un regim de internat. Continua comunicare a celor mai mari cu școlarii și o libartate destul de largă, supraveghiată în internat ca și afară, — au fost factorii de căpetenie ai conducerii noastre, așa ca ei să se simtă cât mai puțin conduși și să învețe a se conduce singuri.

Tot în această ordine de idei, am căutat să întreținem mai departe dorul lor de natură — deși eram în plin oraș și să reia cât mai des contactul cu ea în timpul liber. Am făcut și excursiuni, dintre care două mai mari, spre a le desvolta interesul de natură și plăcerea jocurilor în mijlocul naturii.

Mergând pe această cale larg deschisă, școlarii noștri pot să ajungă tineri plini de energie și inițiativă, capabili de o acțiune hotărâtă după o înțelegere limpede, — de unde au venit în școală timizi și neîndemânatici, fără curajul acțiunii personale. Avem nevoie de învățători, e drept, dar avem mai mare nevoie încă de oameni; — nu din cei pe care i-a dat școala mai veche preocupată numai de grijile ei mărunte și dăscălești, ci alții ieșiți dintr'o școală primenită de aerul răcoritor al naturii și al vieții și în care să străbată curentele largi de preocupare generală. E nevoie mai ales ca, în mijlocul preocupărilor numai materiale ale societății românești, să se întrețină prin școală un curent puternic de idealism sănătos. Iar învățătorii, ieșiți din școlile noastre, să simtă răspunderea ce li se cuvine în îndreptarea vetii satelor, care vor fi mai ales de acum înainte isvorul energiilor chemate la conducerea acestui neam.

De altminteri, trebuie să facem o constatare îmbucurătoare. Invățătorii tineri și bătrâni din Bihor și împrejurimi s'au pus în fruntea copiilor de școală din satele lor și au pornit cu ei la școala normală. Aceasta dovedește că ei poartă grija morală a celor cari au trecut prin școlile lor. Tot astfel și preoții, mai ales în satele unde nu sunt învățători. — După unele semne, îți vine să crezi că cu toată părăsirea care a trebuit să domniască, sub stăpânirea ungurească, asupra acestor ținuturi, flacăra vie a dorului de cultură s'a mai păstrat încă și n'așteaptă de cât să fie ațâțată mai cu putere de suflarea școlii românești. Dar aici poate mai mult decât orunde această școală trebuie sprijintă și încurajată de autoritățile oficiale. In această atmosferă, prielnică în unele privințe, a trăit școala noastră primul său an.

Fiindcă școala normală este și o școală de pregătire profesională a viitorilor învățători, pe lângă școala noastră a funcționat și o școală de aplicație. Aceasta n'a fost în localul școlii normale, ci la școala primară cea mai apropiată din oraș. Atunci când s'a deschis școala noastră, fiind târziu, nici nu aveam de unde recruta școlarii unei școli de aplicație aparte. Ea a funcționat deci înlăuntrul unei școli primare și cursurile au fost predate de doi învățători, absolvenți ai școlii normale din Buzău. Prin școala de aplicație s'a făcut un progras simțitor în deprinderea limbii românești pentru copii din oraș unde se vorbește românește prea inpestrițat.

Pentru instalarea școlii, dar mai ales pentru bunul mers a internatului, autoritățile civile și militare din Oradea-Mare și au dat tot sprijinul, înțelegând că aceasta este cea mai românească școală. Intr'adevăr, școala normală adună pe cei mai vrednici fii dela țară, spre a-i întoarce după pregătirea școlară iarăș la țară. Exprim aici autorităților mulțumiri în numele școlii, care așteaptă și pe mai departe acest sprijin.

Pentru munca depusă la alcătuirea datelor cuprinse în anuarul de față se cuvine mulțumită d-lor A. Nicu și C. Bunea, învățători la școala de aplicație.

Toată lumea așteaptă ca școlile normale înmulțite să îndepliniască o muncă din ce în ce mai rodnică.

C. Sudețeanu
directorul școlii.

(Din „Anuarul Școalei Normale de învățători din Oradea Mare").

INFORMAȚII

Politice

Amicii d-lui C. Stere au hotărât apariția unui ziar zilnic la Cluj pentru a propaga ideile șefului.

In localitate a venit cunoscutul profesor M. Carp care s'a interesat de organizare și în special cu ordinul de a cumpăra o tipografie.

Deci la toamnă steriștii vor avea organul lor numit „Vremea Nouă".

Invățătorești.

In ziua de 6 August a. c. la ora 10 dim. se va deschide Congresul Invățătorilor, ale cărui ședințe se vor ține în sala Prefecturei.

In ziua de 7 August va avea loc festivitatea inaugurării institutului „Casa Invățătorilor", iar la ora 1 va avea loc un banchet.

Examenul pentru admiterea în liceele militare începe la 1 August c. la reședința fiecărui liceu, afară de liceul M-rea Dealului care va ține examenul în București în localul școalei militare de infanterie No. 1 la aceiaș dată, iar nu la 15 August c. cum greșit s'a anunțat.

Didactice.

Ministerul de Instrucțiuni Publice au luat o dispoziție arbitrară cu privire la vânzarea cărților didactice în Ardeal pentru sezonul curent. A dat o circulară obligând pe profesori și învățători ca toate comenzile să fie făcute prin minister.

Cine nu se va supune, va fi amendat și îi se va trimite din oficiu cărțile necesare.

Eforiile școlare care aveau un venit de cel puțin 10% din cumpărare, se văd lovit pe nedrept de d. secretar P. V. Hameș, care vrea cu orice preț să se facă negustor.

Diverse

Conferența ambasadorilor a stabilit ca ultim termen pentru predarea către Austria a Ungariei de Apus, ziua de 27 August.

Detașamentul de ofițeri ai puterilor Antantei însărcinat cu supravegherea predării, va fi înștiințat.

Congresul partidului socialist polonez a decis să adere la Internațională a 2-a și să păstreze o independență completă, față de celelalte partide.

O puternică explozie s'a petrecut în apropierea orașului Tighina, între gară și Nistru în modul următor:

Pe când o echipă de lucrători refugiați și soldați lucrau la îngroparea obuzelor ce se aflau risipite pe teritoriul dintre Nistru și gară, un obuz făcând explozie, a omorât 10 persoane, rănind unul, iar șapte au rămas surzi.

Cadavrele au fost aruncate până la o distanță de 100 metri.

Sentinelele au scăpat neatinse.

Autoritățile anchetează.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Dl Alexandru Rosin, avocat din București s'a transferat în baroul din Cluj.

D-sa este primul avocat din Vechiul-Regat care intră în baroul local pe temeiul legii unificării barourilor, promulgată acum câteva zile.

Vizitați expoziția magazinului de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL din București, Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15. în fața bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziția on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiene „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 925

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Du, minecă pentru bărbați; Miercuri Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Mare reducere de prețuri la firma Diamanștein și Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poșta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricațiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume și modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Sosirea A. S. R. Principele Carol

A. S. R. Principele Carol a sosit azi la ora 11 dimineața în Cluj.

In gară Alteța Sa a fost primit de reprezentanții autorităților civile și militare precum și de delegații societăților Sportive din localitate.

Un public numeros a aclamat în mod entuziast pe Alteța Sa.

A. S. R. este găzduită la d-l general Petala.

După amiază Alteța Sa Regală va asista la concursurile atletice și sportive cari vor avea loc la Arena sportivă.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Duminecă:
Jurământ de răsbunare.

CINEMA URANIA;

Sâmbătă:
Palatul de diamant.

Cinema din T.-Maghiar:

SZINKÔR

Sâmbătă:
Iubire până la moarte.

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Local de prăvălie

potrivit și pentru restaurant și cafenea cu un front de 11 Metri pe Calea Regele Ferdinand se dă în chirie pe mai mulți ani. Informații se primesc la banca „ECONOMUL". 941

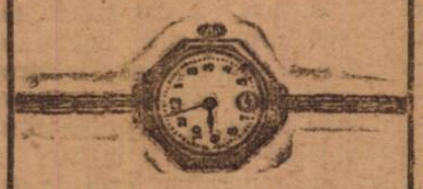

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 **Telefon No. 359**

Situația C. F. R. din Ardeal

Starea materială a funcționarilor. — Prima de serviciu. — Aprovizionarea. — Romanizarea funcționarilor. — Veniturile. — Linia ferată directă Arad—Oradea-Mare.

Cu toate greutățile materiale cu care a avut de luptat C. F. R. din Ardeal, rezultatul de azi, situația acestor căi ferate, este comparativ cu aceia de pe când exista Direcțiunea generală la Cluj, mult superioară atât din punctul de vedere al regularității circulației și a situației materiale a funcționarilor cât și din punctul de vedere al veniturilor acestei instituții.

In adevăr, în ceia ce privește circulația trenurilor de persoane și a acceleratelor datorită unor serii de măsuri prin care orice întârziere la sosirea trenurilor în stații erau aspru pedepsite și punctualitatea premiată, datorită faptului că s'au descongestionat liniile și stațiile cari erau ticsite de vagoane precum și datorită faptului că s'au aranjat mai multe trenuri de persoane pe zi s'a putut ajunge astăzi la o aproximativă regularitate și punctualitate în circulație și s'a putut înlătura aproape complect spectacolul insuportabil al aglomerației prin stații la plecarea trenurilor.

In ceia ce privește situația materială a funcționarilor de la birouri ca și a acelor de pe linie dl director regional Dr. Hossu care observând și convingându-se că salariul singur pe care îl au funcționarii ceferiști este insuficient pentru a face față cheltuelilor strict necesare a intervenit la București și după multe insistențe a reușit să obțină pentru funcționari așa zise *prime de serviciu* care e o sumă de bani ce se dă funcționarilor, în plus peste leafă.

In privința aprovizionărei ceferiștilor s'a făcut greșala mare că s'au cumpărat cantități de mărfuri prea mari care azi stau în magazii fără să le cumpere nimeni de oare ce funcționarii își pot capăta aceleași articole mult mai ieftin pe piețele orașului. Așa de exemplu actualmente se găsesc depozitate în magaziile aprovizionărei C. F. R. 4 vagoane de zahăr cumpărate cu 17 lei Kgr când pe piață să vinde cu 14 lei Kgr.

După cum ne declară dl Dr. Hossu această aprovizionare nu mai are rost și se va desființa sau se va înlocui prin societate cooperativă.

In ceia ce privește venitul C, F, din Ardeal acestea au ajuns astăzi să acopere toate cheltuelile și pe lângă acestea să mai rămâie și un frumos excedent.

Pe timpul direcției centrale s'a cerut și s'a trimes dela București câte 3—4 milioane pe lună pentru a susține cheltuelile C. F. R. din Ardeal.

In urma unor minunate dispoziții luate de d-l Dr, Hosu directorul regional al C. F. din Ardeal, încă de astă iarnă nu s'a mai cerut nici un ban dela București și din încasările la făcute pe lângă ei s'au acoperit toate cheltuelile, se susține și întreg atelierul C, F, din Cluj cu întreg personalul muncitoresc, cu toate că acesta se ține de București.

In privința romanizărei funcționarilor s'au început o serie de cursuri de limba română pentru cei ce nu știu românește. Cu începere dela 1 Septembrie vor fi concediați toți funcționarii care nu vor ști românește pentru că până la această dată dacă ar exista bunăvoință se poate învăța.

Pentru a li-se ușura funcționarilor învățarea limbei române o parte din cei care știu foarte puțin românește vor fi transferați la direcțiile din regat.

Toate imprimatele ungurești se vor nimici și vor fi înlocuite cu cele românești — în fine romănizarea ceferiștilor din Ardeal merge foarte repede și în scurt timp va fi complectă.

De mult se discută chestiunea unei legături directe de cale ferată între Arad și Oradia Mare care a fost întreruptă prin fixarea noilor frontiere, pe o distanță de 37 de Km. care au rămas Ungariei. Ministerul lucrărilor publice a terminat lucrările pregătitoare a acestei noi construcții de caleferată, a făcut o licitație publică și au și fost însărcinați doi ingineri cu executarea ei.

La toamnă vor începe lucrările construcției celor 37 de Km de cale ferată care vor lega direct Aradul cu Oradia Mare și care va avea 5 poduri de fier.

După prevederile unei comisiuni speciale se speră că la primăvară această linie va fi terminată.

Banii „Banca Generală" se schimbă la Magazinul:

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

contra mărfuri de cele mai bune fabricate. 17

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Championatele atletice ale României

După deschiderea solemnă azi la ora 3½ a început desfășurarea campionat elor atlet ce ale României sub conducerea Alteței Sale Regale Principele Carol.

Mâine la ora 3 d. m. vor continua cu următorul

program:

I. 100 m. platt finală.

Vor lua parte învingătorii dela eliminatorii. Campion: Murăreșcu (SSSM) cu 12 ⅕ sec. Record român: Valmatos (BTC) 11³/₅ sec Pentru locul prim se va da o luptă între Nagy (TAC) și Péter (KAC). E probabilă învingere lui Nagy.

II. Aruncerea greutății:

Campion: Dr. Corcan (SSSU) cu 10.50 m. Record: Teofil Morariu (SSSM) 13 17 m. Pornesc:

14. Miskolczy (KAC)
4. Péter (KAC)
15 Dávid (KAC)
33 Halmai (ATE)
31 Wolf (ATE)
47 Morariu (SSSU)
48 Uitz (SSSU)
49 Z. Pop (SSSU)
50 Aron (SSSU)
51 Dr. Corcaș (SSSU)
37 Caba (SSSU)
58 Bârsescu (B)
101 Gyurka (NAC)

Luptă îndârjită pentru locul prim va fi între Uitz și Morariu, recorderul de până acum. Rezultatul nu se poate prevedea.

III. 800 metrii platt.

Campion: László (Lugos) 2 min 18 ²/₅ sec. Recorder: C. Tapase (VM) 2 min. 16 sec. Acum iau parte:

69 Bukovinszky (TAC)
99 Dimitrescu (TC)
7 Gr. Nemes (KAC)
23 Zsák (ATE)
24 Vidák (ATE)
39 Anastasiu (SSSU)
40 Tătulea (SSSU)
85 Beke (KASE)
57 Walter (B)
81 Schwellengräber (AAC)

Schwellengräber numai cu greu va putea fi învins de Bukovinsky sau Zsák.

IV. Salt în înălțime cu elan:

Champion: Constantinescu (ET) 1·56 m. Recorder: Péter (KAC) 1·56 m. Acum participă:

66. Stefan (TAC).
70. Scheirich (TAC).
99. Dumitrescu (St. R).
4. Péter (KAC).
9. Boskovitz (KAC).
29. Glück (ATE).

Cel mai indicat pentrr învingere e Stefan (TAC) Pentru locurile prime se prevăd încă Péter, Constantinescu și Scheirich.

V. 110 m. Garduri finale

Iau parte învingătoare dela eliminatorii. Premiul prim e sigur pentru Imre (H).

Champion: Rudy Schmettau (ET) cu 21²/₅ sec. Recorder: Imre (H) 19⅘ sec.

VI. Aruncarea discosului

Champion: Zorila Pop (SSSU) 35 m. 85 cm.

Recorder: R. Utz (SSSM) 40 m. 90 cm.

Pornesc:

16. Kunczer Gy. (KAC).
17. Silberstein (KAC).
33. Halmai (ATE).
31. Wolf (ATE).
63. Copony (O).
48. Uitz (SSSU).
49. Z. Pop (SSSU).
51. Dr. Corcan (SSSU).
47. Morariu (SSSU).
44. Bojin (SSSU).
75. Makai (MSE).
74. Zsigmond (MSE).
77. Spolarich (AAC).
101. Gyurka (NAC).

Cu puțin noroc după antrenamentul său fundamental Uitz va produce un rezultat uimitor.

Se așteaptă apropierea de recordul mondial. Locul doilea e sigur Zorilă Pop.

VII. 1500 m. platt.

Champion László (Lugoș) 4 min. 50⅕ sec.

Recorder: Tănase (VM) 4 min. 47".

Startează:

69. Bukovinszky (TAC).
93. Ionescu (SR).
94. Sfetescu (St. R).
25. Hegedüs (ATE).
26. Kormányos (ATE).
39. Anastasiu (SSSU).
40. Tătulea (SSSU).
85. Beke (KKASE).
86. Kozák (KKASE).
57. Walter (B).
83. Fölker (T).
81. Schellengräber (AAC).

VIII. Salt în lungime cu elan: Champion: Zorilă Pop 5·90 m. Recorder: Nemeș (SSSU) 6·12 m. Iau parte:

64. Nagy (TAC).
99. Dumitrescu (TC).
4. Péter (KAC).
11. Dr. Tamásy (KAC).
3. Donogán (KAC).
1. Gidófalvi (KAC).
22. Szalay (ATE).
23. Zsák (ATE).
38. Nemes (SSSU).
49. Z. Pop (SSSU).
37. Caba (SSSU).
61. Barabás (VSC).
82. Sztenkóczi (AAC).
100. Pelle (NAC).

Se așteaptă nou record stabilit de Caba sau Nemeș.

IX. 5000 m. platt. Champion: Nazarie (ET) 18'17"²/₅. Recorder: Cristea 17 mm. 42".

95. Braida (STR).
96. Brătila (STR).
27. Schwarcz (ATE).
28. Szántó (ATE).
41. Belu (SSSU).
42. Corcan (SSSU).
43. Curea (SSSU).
58. Bârsescu (B).
59. Radu (B)
83. Foelker (T).
84. Hallasi (T).

X. 400 metrii platt finală: Champion: Mozer (SR) 59²/₅ sec. Recorder: Nemeș (SSSU) 54²/₅ sec. Vor fugi învingătorii dela eliminatorii. Lupta va fi între Nemeș, Steinfeld și Zsák.

XI. Triplu salt. Champion: Zorilă Pop (SSSU) 11·37 m. Recorder: Störzbach (BTV) 11·78 m. Vor lua parte:

98. Störzbach (St. R).
4. Péter (KAC).
22. Szalay (ATE).
23. Zsák (ATE).
24. Vidák (ATE).
21. Steiner (ATE).
29. Glück (ATE).
25. Hegedüs (ATE).
31. Wolf (ATE).
32. Czudar (ATE).
49. Z. Pop (SSSU).
38. Nemes (SSSU).
37. Caba SSSU).
56. Imre (H).
100. Pelle (NAC).

In afară de championul și recorderul de până acum, vor lupta încă cu șanse de reușită Szalay și Péter.

200 m. plat. Champion: Murăreșcu (SSSU) 26 sec. Recorder: Valmatos (BFC) 24⅕ sec. Vor primi învingătorii dela eliminatorii. Învingerea lui Péter (KAC) se ia ca sigură.

XIII. Aruncarea sulițel.

Champion: Dr. Corcan (SSSU) Pornesc:

18. Dr. Hirsch KAC.
11. Dr. Tamásy KAC.
17. Silberstein KAC.
19. Schäffer KAC.
33. Halmai ATE.
31. Wolf ATE.
63. Copony O.
48. Uitz SSSU.
49. Z. Pop SSSU.
51. Dr. Corcan SSSU.
52. Bodea SSSU.
76. Moldovan MSE.
60. Vas VSC.

Învingătorul sigur va fi Uitz. Pentru locul al doilea luptă Vas și Zorilă Pop.

XIV. 400 m. garduri finală

Champion și recorder: Bupte (SS) 12⅕ sec.

Vor fugi învingătorii dela eliminatorii. Pentru locul prim va fi o luptă serioasă între Nemeșiu și Imre. Nemeșiu are finalul mai bun în schimb începerea lui Imre e mai rapidă.

XV. 4x100 ștafetă finală

Champion: Echipa SSSU. în 51 sec.

Record; Echipa KAC cu 49⅘ sec. Vor fugi învingătoarele dela eliminatorii. E probabilă învingerea următoare: AAC., TAC., ATE.

Dintre societăți credem că prima va eși SSSU din Cluj cu peste 30 de puncte apoi va fi urmată de TAC., KAC., ATE. AAC.

Cele mai multe puncte le va avea cu siguranță Uitz și va eși primul cu cel puțin zece puncte. Între primii vor fi încă Caba, Z. Pop, Nemeș și Peter.

Intrecerile de mâine vor dovedi întrucât pronosticurile noastre se apropie de realitate.

Plângeri și lămuriri

Primim spre publicare următoarea scrisoare din partea dlui Emil Mureșianu, Șef de serviciu la Inspectoratul General al Sănătății și Ocrotirei sociale Cluj:

Domnule Director!

Referitor la neadevărurile publicate la adresa mea de ziarul „Ellenzék" și pe urmă și de „Voința" dați-mi voe să constat, că răsocitorul lor e o persoană care în timpul Maghiarilor, în str. Podmanicki din Budapesta, avea o locuință splendidă, ducea o viață costisitoare și din belșug, fără de a munci o secundă, ci trăia din veniturile pe care le căpăta dela socialiștii sovinești, iar pe urmă dela comuniștii Maghiari, și așa se vede, că acest individ, cu un grad de cultură de tot inferioară, neobicinuit cu munca, pe care chiar eu l-am mântuit dela glonț, pentru că poartă același nume ca mine, — acum s'a pus din nou în serviciul șovinizmului nutrind pressa Maghiară cu neadevăruri la adresa funcționarilor și autorităților Române. Am însă toată nedejdea, că în scurt timp va fi pus la locul lui cu patroni cu tot.

Primiți, d-le Director, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

EMIL MUREȘIANU.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

In chestia deputatului țărănist Haneș, d-na Isabela Sadoveanu răspunză acuzațiilor aduse de d-l Haneș victimelor minore ale ademenirei sale, arată, în calitatea sa de directoare a școalei „Elena Doamna", că elevele se bucură de o moralitate absolută, toate învinuirile fiind pure calomnii.

D-na Sadoveanu arată totodată că a fost destituită din directoratul școalei și din corpul profesoral pentrucă a luat apărarea nenorocitelor victime.

Autorul tuturor asestor ilegalități este secretarul general al ministerului instrucției publice, d-l P. V Haneș, fratele culpabilului protejat de ministrul titular d-l Negulescu și de d-l Argetoianu care ține interimatul acum.

Autoritatea bisericească va deschide o anchetă pentru a lămuri calomnia că o eleva a școlii Elena Doamna este amanta unui arhimandrit.

■

Primul rabin dela Londra, Gaster, va fi primit oficial de autorități la Iași.

■

Bandele de comitagii continuă a opera în Cadrilater, în regiunea Callacra, atacând satele.

Ziarul „Echo de Paris" publică un călduros articol cu prilejul vizitei Suveranilor noștri în Franța spunând că poporul francez Le va face cea mai prietenească primire.

■

Guvernul bulgar a trimis o nouă notă miniștrilor aliați la Sofia prin care declară că este gata să ia orice măsuri contra bandelor de comitagii restituind totodată României materialele luate în timpul ocupației.

■

D-l Cadalba răspunzând „Viitorului" arată că Creditul Silvic este un proect din inițiativa particulară pe care nu-l aprobă, deoarece lezează interesele statului.

■

Monitorul Oficial, apărut eri, publică promulgarea legei bugetare pe exercițiul curent și legea Stemelțărie.

■

Miliardul german Hugo Stinnes a suferit un grav accident de automobil la Rudesheim. E. a fost internat în sanatoriu la Wiesbaden.

■

În timpul cositului pe munții Vrancei, o grantă lovită a făcut explozie omorând 7 lucrători cosași.

Bihorul economic

III.

— Industriile technice, chimic-textile etc. —

Oradea-Mare este un oraș bine așezat în ceiace privește o industrie locală proprie. In Oradea-Mare sunt încă mai multe fabrici mari — activitatea lor se concentrează pe diferite terenuri, — cari nu sunt încă bine cunoscute în România întregită.

Regatul vechi, Basarabia și Bucovina nu știu încă și nu cunosc productivitatea Ardealului pe deplin.

Oradea-Mare, cât privește industria technică, are fabrici de mașini de tot felul de mașini agricole, unelte agricole — de mașine electrice. Industriă technică din Bihor nu poate încă concura cu străinătatea atât timp, cât statul nu va sprijini efectiv aceste stabilimente, acordându-le oarecari avantagii la diferite taxe la care sunt supuse — la impozite — iar în altă privință la procurarea materialelor brute pentru fabricațiune. De doi ani de zile industria technică din Oradea stagnează.

Din cauza costului scump al brațelor de muncă, din cauza taxelor marii impuse la producere și din cauza impozitelor, fabricațiunea indigenă nu poate concura cu produsele străinătății — desfăcute pe piețele noastre. Deci industria technică trece momentan printr'o criză foarte serioasă, care, dacă nu se vor lua măsuri, va avea urmări grave, — închiderea temporală, s'au lichidarea stabilimentelor technice.

La fel este situația industriei chimice. La Oradea-Mare este o fabrică de eter, apoi o fabrică de uleiuri — vopseli și alte lucruri chimice, nesocotind încă alte instalațiuni mai mici și laboratoare, cari azi lucrează cu un rizic foarte mare. Eterul produs la Oradea-Mare, de pildă, vine pe un preț mai scump decât cel importat.

Cauza este că spirtul necesar fabricațiunei eterului este supus unei taxe prea mari. Dacă spirtul destinat pentru fabricarea eterului s'ar lăsa liber de taxă din partea monopolului, atunci s'ar putea ajunge la o producție așa de mare încât ar putea fi aprovizionată nu numai țara noastră ci și străinătatea. In privința aceasta, guvernul va trebui să facă cele necesare. La fel stă industria textilă.

In branșa aceasta stau mai prost fabricile de Ghete. Aceste fabrici cari odinioră lucrau cu sute de oameni — dabea mențin în mică parte activitatea — nu mai pentru a nu lichida. Situația nu poate dura însă mult căci se epuizează capitalul de, rezervă.

Nu mai bine stau fabricile de lumină i și fabricate de stea rină fabricile de săpunuri, și încăalte

Singurul magazin din București care execută în mod ireproșabil ori ce comandă de croitorie militară și confecțiune

FRAȚII FUHRMAN

CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

multe instalaţiuni. Industria din Oradea-Mare s'ar putea ajuta. Ajutorul trebue să vie însă la timp.

Mai ales vechiul Regat — unde azi sunt mulţi bani — poate ajutora această industrie prin cointeresări — fuzionări sau cumpărări totale. Dar sprijinul financiar nu va fi destul — dacă statul nu va lua măsuri chibzuite bine, menite să uşureze desvoltarea industriei noastre. La taxele calculate şi impuse asupra industriei trebue să se ţină seamă, că industria noastră este încă nouă şi pe acest motiv — trebue favorizată — şi nu apăsată cu impuneri grele cari împiedică desvoltarea progresivă şi sănătoasă în cadrele unei gospodării practicabile. Bihorul de pildă, ar putea deveni un centru industrial puternic dacă statul a sprijinit pe deplin activitatea pornită acolo pentru a creia o industrie înfloritoare, la înălţimea cerinţelor ţării noastre.

Raco.

XXXXXX—XXXXXX

Conservatorul de muzică şi artă dramatică din Cluj

Inscrierile şi reinscrierile la Conservatorul de Muzică şi Artă dramatică din Cluj, se vor **începe la 25 August şi vor ţine până la 5 Septemvrie,** după care termin vor urma examenele de admitere şi examenele amânate.

Se vor deschide cursuri pentru: teorie, cânt, pian, vioară, violă. violoncel, artă dramatică; iar în cazul că se vor înscrie elevi, ceeace ar fi de dorit spre a forma pentru viitor muzicanţi români la toate se instrumentele, se vor deschide şi cursuri pentru contrabas şi instrumente de suflat.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piaţa Unirei No. 5.**

XXXXXXXXXXXX

Grădina Teatrului-Varieten **„Femina"**
Bucureşti, Strada Cimpineanu No. 5

757 In fiecare seară de la $8^1/_2$ până la $11^1/_2$

Mare Spectacol de Varieté

De la $11^1/_2$ în sus: **Cabaret, Dans, Canto** şi alte distracţii

Două orchestre. Restaurant de primul rang. Băuturi streine şi indigene.

Intâlnirea Elitea Bucureştene.

CAROL LASSEN

Casă Internaţională de transporturi şi spediţiuni
Cluj, Piata Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru fransporturi internaţionale mari din România în străinătate şi vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalaţiuni noi: transporturi vagoane colective cu juţeală mare din Germania şi Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii şi reprezentanţi în România:

Bucureşti	Oradea Mare	Braşov	Cernăuţi
Arad	Timişoara	Dej	Sigh. Marmaţiei
Satu Mare	Sibiu	Bistriţa	Mediaş

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforizheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a. D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Fleusburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwat Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de şlepuri pe Dunăre.

Asigurări se mijlocese sub condiţiunile cele mai culante.

Reprezentanţe în toate oraşele mai mari şi porturi din Continent.

Informaţiuni asupra duratei de transporturi, situaţiei de comunucaţie şi costul fractului se vor da la orice timp.

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţilor

Premii un mare număr de in bani şi obiecte

după cum se specifică mai jos

Toţi cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noştrii abonaţi, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenţ mare cu două uşi, un credenţ mic, una masă patrată, şase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice şi Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piaţa Unirei No. 9

Un ceas brăţară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru ţigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piaţa Unirei

Un serviciu de masă pentru şase persoane, compus din 26 bucăţi, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăţi şi două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universităţii No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălţăminte Raftopol Cluj, Piaţa Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câştigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreţ sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piaţa Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

22 **Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE una colecție de gândaci și fluturi sub sticlă, una trăsură pe două roate fabricat engiez, garnitură de mobile albe cu glazură pentru odae de damă sau salon constând din una masă rotundă, 2 foteluri, una canapea, 2 hokerle, un dulap de sticlă pentru masă de scris și bibliotecă adresa la ziar.

NUMAIDECÂT să pot căpăta mai multe sute SCAUNE de FAG. Atelierul Csaba-utca 47. 933

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 uşa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vară sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

INVĂȚĂTOR regat doresc corespondență Dr Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Dolj.iu.

ELEV. Liceu regat doresc corespondență Drá Ardeal. Prometeu. Post-Restant Barcă Doljiu.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scriserilor de trăsură. 3

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala

Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești culori garantate calităti prima

Zefir I. Englezesc lat.	8·50	Metru
„ I. „ „	10·—	„
Carton Glot I. 90 „	13·—	„
„ „ I. 100 „	13·50	„
Moso delen Franțuzesc 80 lat. .	12·—	„
Carton I. Franțuzesc 80 lat. . . .	13·—	„
Batist Franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Jolji (șifon) Englezesc 80 lat. . . .	11·50	„
Jolji (șifon) Englezesc 100 lat. . . .	12·—	„
Molino Englezesc 80 lat.	9·50	„
„ „ 90 „	11·50	„
„ „ 100 „	12·—	„
Ciorapi Bărbătești	8·—	Perec.

14 **Vânzare en gros și en detail.**

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ C. F. R. CLUJ.

No. 20316—1921.

Publicațiune.

Direcțiunea Regională Cfr. Cluj pentru întreținerea liniilor pe anul c. are nevoie de următoarele lemne:

1. Lemne noi:

130 m³ scânduri de brad alb.
20 m³ scânduri de brad alb.
240 m³ lemne de brad alb cioplite.
30 m³ lat din lemne noi cioplite.
90 m³ Duşumea de brad alb.
30 m³ lemn de plută moi.

2. Lemne tari de goron:

300 m³ lemne de stejar sculptate până la lungimea de 4 m.
120 m³ lemne de stejar sculptate până la lungimea de 7 m.
2 m³ lemne de stejar sculptate până la lungimea de 9 m.
3 m³ lemne de stejar sculptate până la lungimea de 12 m.
100 m³ duşumea de stejar.
210 m³ lemne de plută tari stejar.

Conspectul de dimensiuni privitor la acest material se poate privi la susnumita Dir. Reg. Cfr. între orele oficioase.

Ca condițiuni sunt în vigoare condițiunile dela Concursul No. 31675—1920. din anul trecut publicat de Dir. Regională Cfr. asa dar ofertanții sunt obligați a indica în ofertă, că cunosc aceste condițiuni și le consideră pentru ei ca obligatoare.

Ofertele timbrate cu timbru de 1 leu 30 bani se vor inainte sus amintitei Dir. Reg. Cfr. Cluj, mai târziu până la 5 August 1921 în plic sigilat, unde se vor deschide la oarele 12 aceeasi zi inaintea ofertanților.

Pe plic se va secie afară de adresă:

Ofertă pentru furnizarea lemnelor de întreținere la No. 20316—920

5% din valoarea totală a lemnelor oferite se va depune la Cassa Generală a amintitei Dir. Regionale Cfr. Cluj, până la 4 August 1921 orele 12.

Ofertanți sunt în obligațiune până în 5 Sept. 1921.

Cluj, la 26 Iulie 1921.

p. Director Regional: *Balazsy.*

939 Reproducerile nu se plătesc.

FISCHER

ENGROS

CLUJ
Târgul-Mureș
Arad

Vindem revânzătorilor cu prețurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanență se găsesc mari cantități de porcelan alb și color.

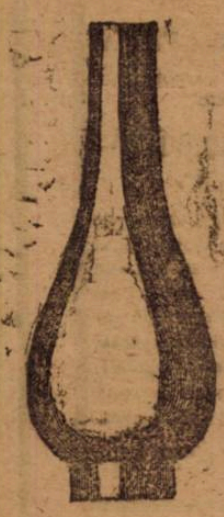

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

920

Borcane (sticle) pentru castraveți și compoturi se predau cu vagonul.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 141
PENTRU
MICA PUBLICITATE

CAFEA

Prăjită şi răşnită

cacao ceai

ciocolată

839

Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Înfrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neunsuroasă şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

Dr. Földes şi Hehs Arad.

57

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumerii

---

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine şi solide mobile

803 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120

Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

MAMELE DORITOARE

OE A AVEA

COPII SĂNĂTOŞI

IN TOT TIMPUL ANULUI

SĂ-SI FACĂ O DATORIE

PRIMAVARA ŞI VARA

OE ALE PRIMENI SANGELE STRICAT CU

SIROPUL DE RACOVITZĂ

IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roş, plin de viață şi de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparență de sănătate care se arată prin rumeneala obrăjilor, voiciunea mişcărilor, a privirei şi a gândirei, creşterea regulată, pofta de mâncare întovărăşita de veselia caracteristică a copiilor sănătoşi. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărăşeşte fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile şi drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

891 DROGUERIA „VIORELIA“

CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

„BREAZA“

Proprietatea GH. MATEESCU

Fabrică de Bitum natural şi Asfalt GARA BELIA

TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoştinţă autorităţilor şi particularilor că are spre vânzare în condiţiuni avantagioaşe orice cantităţi de

Bitum natural şi Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile şi orice alte relaţiuni a se adresa la

Ad-ţia Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu

Ploeşti, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

In stradă principală e

de vânzare

din mână liberă:

o casă cu 5 încăperi

cu prăvălie şi tot aranjamentul modern şi luxuos pentru măcelărie, curte spaţioasă. Informaţiuni se pot lua la administraţia ziarului.

822

De vânzare

casă cu etaj din Str. Regina Maria 51, colţ, potrivită pentru a o transforma în prăvălie. Informaţiuni se pot lua la ing. Pohl Cluj, Str. Iuliu Maniu 6, et. III. 4. până la orele 3—4 p. m.

755

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în CLUJ, Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.

502

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

---

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota).

140

MOARA OLTEANCA

din Slatina judeţul Olt producţie

923 **5 vagoane zilnic**

caută

Ajutor morar

imediată angajare.

Salonul de modă

„VENUS“

şi a mutat atelierul în

Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir. Confecţionează cele mai elegante costume engleseşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.

108

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Transporturi de mărfuri Curse cu automobile

în ori ce direcţie execută cu preţuri convenabile:)

346

Emil Blaga

CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 285 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Miercuri 3 August 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sa

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

DUPĂ UN AN

Se împlinește astăzi un an de zile de când apariția la Cluj a ziarului „Infrățirea" venia să însemne o putere și o silință mai mult pentru întemeierea în aceste locuri a culturei și a dreptății românești.

Nu vom sta acum să amintim câte greutăți și câte amărăciuni a trebuit să îndurăm în mijlocul unor lupte în care patima de partid a uitat prea de multe ori că, trăind vremuri istorice, avem datoria să gândim și să lucrăm ca pentru însemnătatea și măreția acestor vremuri. Căci după un an de luptă, avem mulțumirea să putem afirma că, împotriva celor mai înverșunate dușmănii, ziarul nostru a găsit aici și destulă înțelegere și destulă iubire pentruca, sfărîmând toate resistențele, să rămâie neabătut de la rostul pe care și l-a impus.

Am fost cel dintâiu ziar care, după faptul de abia săvârșit al Unirii, am primit sarcina să reprezentăm aici, în inima Ardealului, cuvântul și puterea de atracție a vechiului Regat, și aceasta însemna mai mult de cât o acțiune de partid, — însemna o mare misiune națională în îndeplinirea căreia am înțeles să aducem tot acel simț de răspundere la care ne obliga serioșitatea și asprimea împrejurărilor de azi.

Și, într'adevăr, nu săvârșim nici-o exagerare dacă vom spune aici că acțiunea desvoltată de ziarul „Infrățirea" a fost una dintre cele mai rodnice contribuții la lupta care se duce astăzi pentru consolidarea unității noastre naționale.

Răsărit tocmai în vremea când o seamă de oameni încercau să-și clădească situații politice cultivând dezbinarea între Ardeal și Vechiul Regat, ziarul „Infrățirea" și-au înțeles de la început chemarea pe care trebuia s-o îndeplin ască. In mijocul unor lupte în care pasiunea și ambiția politică dădeau naștere la greșeli care puteau fi fatale pentru viitorul acestei țări, el trebuia să represinte necontenit conștiința națională pentruca, ajutând-o să biruie interesul și patima de partid, să facă din ea izvorul însuși al cugetării și acțiunei noastre politice.

Și noi reprezentam un partid, și ce ușor ni-ar fi fost ca, urmând pilda altora, să dăm un ziar din care să nu răsufle de cât preocupările și intr esele noastre de partid.

Ce ușor ni-ar fi fost să aducem aici toate acele mijloace de luptă care sunt astăzi rușinea și nenorocirea vieții noastre politice. Și noi am fi putut să cultivăm mincluna, să dă drumul calomniei și să recurgem la violența scrisului într'o luptă în care niciunul din aceste mijloace n'a fost lăsat la o parte pentru a îngreuia presența și acțiunea noastră în Ardeal. Dar din răutăcirea altora, a izvorât virtutea noastră, și deși înconjurați de patima oarbă a ziarelor de partid, am fost înnainte de toate un organ al conștiinței naționale, în care cetitorul a putut să vadă o singură preocupare: acela de-a ne apropia cât mai mult de tradiția presei ardelenești într'o vreme în care această tradiție a fost părăsită până și de ziarele care tocmai aveau datoria s-o represinte.

Iar astăzi, când împlinim un an de existență, nu ne putem ascunde mândria pe care o simțim că, în mijocul tuturor răutăcirilor și al tuturor depravărilor, noi am știut păstra o înnălțime de gândire și o distincție de formă care au făcut din paginile acestui ziar o adevărată școală de cultură și orientare politică.

Și, pășind în al doilea an, nu putem avea altă aspirație decât aceia de a fi și mai departe ziarul de luptă prin care conștiința națională să fie mereu coborâtă în mijocul preocupărilor și frământărilor politice pentru ca la lumina ei să înțelegem mai bine și datoriile și răspunderile noastre.

„Infrățirea" și presa din Ardeal

Dacă presa ardeleană de ieri a însemnat cultul slovei scrise și al ziarului ca factor de rezistență națională, dacă presa aceasta a fost continuu străbătută de avântul unui cald naționalism, i au lipsit totuși două însușiri care nu se simțeau necesare până la Unire, dar care de atunci au trebuit să însemne însuși strigătul cel nou al mulțimei: noutatea și mișcarea.

Inainte de războiu intelectualitatea considera curiozitatea ca o calitate inferioară.

In anii din urmă intelectualitatea s'a simțit însă însuflețită de o sete, adeseori neînfrânată, de a afla, nu numai ce stă scris în paginele cărților și periodicelor provinciale, ci și de a fi cât mai informată asupra a tot ceeă ce se petrece în toate colțurile lumei, cași cum interesele, cugetarea, viața întreagă a fiecărui om ar fi amestecate cu interesele, cugetările, viețile cele mai depărtate. Setea aceasta de cât mai largă imformațiune era legitimă, inteligentă și bună; dar setea aceasta era nesatisfăcută.

Astfel că atunci când, acum un an, pe bătrâna potecă a ziarismului ardelenesc, a apărut vioaie „Infrățirea", un fior puternic a zguduit opinia publică care, în golul verii, aștepta cu curiozitate noul ziar anunțat ca o mare manifestare de unire frățească și ca un transformator al presei ardelene după nevoile timpului nou.

Aparția Infrățirei a însemnat o mare schimbare în mersul presei ardelene, căci ea a dat pentru întâia oară, — prin puternica acțiune pe care a exercitat-o asupra ființei intelectuale și sentimentale a cititorilor — fiorul presei, exaltator de vitalitate și modificator neîncetat de cugetare. Cei cari au fost martorii acestei apariții și-au dat seama că odată cu mirosul cernelii proaspete a nouăi ziar, sub neobișnuita-i înfățișare, pătrundea în locurile acestea vaini enorm al vieții universale care atâtă cugetarea, agită imaginația și străbate sufletul lăsând în el urme adânci.

Pentru cititorii obișnuiței prese ardelene rămasă încă în forma-i patriarhală, deschiderea paginilor Infrățirei a însemnat deschiderea ușei în fața unei mulțimi disparate, plină de o neobosită voință de a se explica, de a pleda cauze, de a povesti întâmplări

Cititori primelor numere ale Infrățirei n'au putut ascunde că au simțit parcă tremurând totul în jurul lor într'o vie mișcare cu care nu erau obișnuiți. El își dedeau seamă că ziarul acesta se silea să atingă succesiv fiecare punct al conșiliței, să facă apel la bunele pasiuni, să scormonească viitorul, să dea alarma sau să asigure, să pună în mișcare una după alta toate celulele creerului și să lărgească toate zvâcnirile inimei. De atunci a început să se înțeleagă de asemenea că ziaristul e și un vânturător de știri, al cărui succes depinde de plusul sau minusul de adevăr pe care îl oferă cititorilor și mai ales de modul cum îl înfățișează. De atunci s'a început să se înțeleagă că ziaristul nu-i omul numai al unui moment, ci omul tuturor momentelor.

Impulsia a fost dată. Curente paralele s'au format în marele fluviu al presei. Pilda Infrățirei a provocat emulațiuni și a ridicat nivelul celorlalte cotidiane politice Ardelene. Teehnica noului ziar a servit și ca ca model în opera de înnoire a presei ardelene. Dar mai presus de aceste merite pe care i le-a recunoscut marea majoritate a intelectualilor ardeleni, Infrățirea trebue să se mândrească cu titlul de creatoare a marelui fior al presei în Ardealul-liberal.

Dr.

Evenimentele zilei

Kemaliștii pregătesc o lovitură strategică

Forțele grecești din Afioum Eissar au efectuat un raid spre sud-est și a pus pe fugă contingentele inamice pe frontul de est al liniei Soldighazi Eski Cheir, trupele noastre înaintează spre Est. Am capturat șase tunuri, o mare cantitate de muniții și numeroși prizonier. Recunoașterile făcute de avioanele noastre stabilesc că inamicul urmează retragerea sa spre est, dealungl drumurilor turcii incendiază depozitele de alimente și muniții pe care nu le pot evacua din cauza grabnicei retrageri.

Intrând în arenă

Fiecare tânăr își are și inevitabilii lui amici-protectori. Unul dintre acestia, cari îmi urmărise primele mele încercări de scris prin reviste și ziare cu preocupări mai mult literare, m'a certat cu asprime când a aflat că m'am obligat a contribui regulat la redactarea unui cotidian politic.

— „Frumos! Va să zică ai renunțat — și încă așa de ușor și de repede — la seninele ocupații artistice, de pură și neturburată cultivare a sufletului. Ai renunțat deci la independență, la formarea și adâncirea personalității dumitale și ai consimțit să intri la un ziar politic, — și încă la unul de partid."

Recunosc că acest fel de a gândi al celor „nobili singuratici", cari stau cu mândrie deasupra învălmășelii", m'a stăpânit cândva și pe mine. Dar am văzut și am cunoscut atâta suferință, care rămâne necunoscută și nealinată. Am văzut fețe supte și ofilite de o muncă trudnică, dar fără spor, ochi cu privirile șterse, pe cari nu-i lumina nici-o rază de nădejde; am auzit cereri de povață, cari rămâneau fără răspuns în indiferența generală. Și am zărit în acelaș timp oameni cu multe cunoștinți, cu pricepere și mijloace de ajutorare a aproapelui și cari continuau să se plimbe nepăsători, cu privirile în nori cu gândul veșnic deslipit de nevoile și realitățile pământului.

Am simțit atunci nevoia ca tot ce știu și pot și eu să pun în serviciul celor mulți și neputând să fiu un îndrumător, să fiu cel puțin ecoul strigătului lor, pentru ca să-l fac să fie ascultat.

Puteam găsi o cale mai bună de a-mi cultiva și înalța sufletul decât făcând așa?

Renunțare la independență? Dar, după luni de zile de scris în coloanele „Infrățirii", nu no'am simțit niciodată stingherit în a-mi spune părerea. Găsind numeroase puncte de contact între ce credeam și eu și directivele ziarului — cum nu e intelectual sincer să n'o recunoască — n'am făcut nici-o concesie în ce privește convingerile mele, ci, intrând în arena vieții publice și cunoscând păcatele omenești, m'am simțit tot timpul, în cadrele unei organizări spre folosul tuturor și cu prețuirea muncii fiecărula, atât de util, pe cât puteam fi cu mijloacele mele.

E mulțumirea, cu care sărbătorim toți redactorii „Infrățirii" împlinirea unui an dela apariția ziarului nostru.

N. G-T.

Chestiunea Irlandeză

După cinci ani de războiu civil care cunoscu toate atrocitățile și toate jertfele, a intervenit un armistițiu între irlandezi și Englezi.

Guvernul Britaniei a catadixit să stea de vorbă cu guvernul revoluționar irlandez; aceasta înseamă că guvernanții Angliei recunosc legitimitatea cererilor nenorocitei Irlande și voiesc să ajungă la o înțelegere care, punând la adăpost interesele imperiului britanic, să limpezească raporturile cu Irlanda stabilindu-i regimul și statutul.

Pentru a ajunge la acest scop s'au început tratative pe cari le duc Lloyd George, ca șef al guvernului englez și de Valera, președintele republicii irlandeze.

Zilele trecute primul ministru britanic a remis lui de Valera un document în care sunt expuse concesiunile pe care guvernul englez este gata să le facă Irlandei. Concesiunile acestea comportă o autonomie fiscală foarte largă precum și alte privilegii cari au de scop să acorde Irlandei regimul: „Dominion Home Rule" Pe de altă parte se dau garanții adevărte în ceiace privește districtul Ulster.

Ziarul *Daili-Mail*, analizând concesiunile propuse Irlandezilor de către guvernul englez, le socotește generoase. Bine-înțeles, de Valera nu poate să le primească înainte de-ase consulta cu ai dar sin-feinerii nu pot decât sele exmineze cu toată seriozitatea, astfel cum a declarat la Camera Comunelor de Chamberlain.

Primul ministru britanic a mai avut și alte întrevederi fără ca să se poată ajunge la o înțelegere asupra condițiunilor în cari s'ar putea institui o conferență generală, a delegaților irlandezi și englezi.

Totuși cercurile politice din Anglia manifestă oarecare optimism. Lordul Curzon s'a făcut interpretul acestei presiuni în declarațiile pe cari le-a făcut la Camera lorzilor, în cursul unei discuțiuni asupra duratei sesiunei parlamentare.

„Nu este imposibil, a declarat lord Curzon, că împrejurările să necesiteze o sesiune de toamnă. Negocierile cu Irlandezii până acum — sunt fericit s'o spun — că vor justifica cele mai frumoase nedejdi. Dacă ele urmează cu succes s'ar putea ca aprobarea Parlamentului să fie necesară".

Plata despăgubirilor

Horsea, 29 Iulie

Germania a trimis la New-York suma echivalentă pentru 800.000 dolari pentru a fi convertită în dolari și pusă la contul reparațiunilor, ce trebuese vărsate înainte de 1 August. Pe drum sunt alte transporturi în valoare de 10 milioane dolari.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Excursiunea

învăţătorilor ardeleni în vechiul regat

Biroul central al Asociaţiei învăţătorilor din Ardeal, potrivit comunicatului anterior, aduce la cunoştinţa învăţătorilor şi învăţătoarelor, doritori de a lua parte la proiectata excursiune în vechiul regat, următoarele:

1. Itinerarul excursiunei este: Cluj prin Copşa mică, Sibiu, Turnu-roşu, la Râmnicu-Vâlcea cu popas, pentru a vizita împrejurimile, de aici excursionişti vor trece prin Slatina şi Piteşti la Curtea de Argeş, cu popas în Piteşti, apoi prin Bucureşti, Constanţa, retur Feteşti prin Făurei, Barboşi, Tecuci, Mărăşeşti, Ploeşti, Predeal, Cluj. In această tură se vor face popasuri în Bucureşti, Constanţa, Brăila, de unde cu vaporul se vor vizita Galaţii, apoi se va vizita Mărăşeştii cu popas în Focşani, apoi Câmpina şi Sinaia.

2. Plecarea din gară va fi în ziua de 8 August.

3. Ni s-a promis din partea Ministerului Instrucţiun-i din Bucureşti şi Directoratul Instrucţiunii din Cluj, un ajutor băneşc în suma de 20-30.000 Lei, precum şi călătoria gratuită, în cel mai rău caz o reducere pe C F R de 75 la sută.

In localităţile de popas, excursioniştii vor avea încărtiruire gratuită.

4. Cei cari din diferite motive nu vor putea participa la congres şi doresc a lua parte la excursiune, se vor urca în trenul excursioniştilor din oricare gară de pe linia Cluj - Turnu roşu, cu o singură condiţiune, de a anunţa Biroul central în timp: Numele şi gara unde se urcă. Cei ne anunţaţi nu sunt admişi.

5. Excursiunea durând douăsprezece zile, fiecare excursionist să ia cu sine cel puţin 600 Lei.

6. Pentru a putea face faţă cheltuelilor de organizare şi conducere, fiecare ercursionist va plăti la plecare o taxă obligătoare de 20 Lei.

Cluj, la 28 iulie 1921.

Biroul Asoc. Inv

Cum se împart bursele pentru studii în streinătate

Din partea „Cercului Tehnicilor Români din Praga" primim următoarele:

In legătură cu abuzurile — confirmate — ce se comit la distribuirea burselor pentru studenţi în străinătate, Cercul Tehnicilor Români din Praga a ajuns la următoarea convingere:

Dacă se dau burse şi la cei cari studiază cu leafă de inginer şi la cei cari nu pot presenta note bune la studiile de bază şi dacă nu se cere rezultatul studiilor din fiecare an şcolar — autorităţile cad în greşala dureroasă care se califică de abuz atunci când se face cu deplină ştiinţă. Credem că e abuz şi atunci când se dă bursa unui începător, când bursele erau destinate numai celor cari continuau studiile, dar mai ales atunci când se dă sau se ia bursa cuiva din consideraţiuni politice.

Pentru evitarea acestor erori regretabile şi din dorinţa pentru o stare mai sănătoasă C. T. R. d. P. este de următoarea părere:

a) Să se pretindă fără excepţie dela toţi bursierii atestat de paupertate în care să fie bine precizat de unde începe paupertatea;

b) o declaraţie despre ajutoarele pe cari le mai poate avea;

c) actele doveditoare a rezultatului studiilor făcute ca bursier şi în fine;

d) să se şteargă convingerea că bursele s'ar putea distribui fără concurs, mai ales atunci când suma destinată pentru bursă este limitată.

Ştiri artistice

Societatea Scriitorilor Români va organiza în toamnă o serie de şezători literare şi artistice în Ardeal.

Prima şezătoare va avea loc la Cluj şi va comemora pe Eminescu.

In acest scop va sosi în localitate I. Corneliu Moldovanu preşedintele societăţei cari va lua contact cu autorităţile.

■

Opera naţională din Cluj va reprezenta la toamnă o lucrare nouă a maestrului Eduard Candella, cu subiect istoric — intitulată „Traian şi Dochia".

Cei cari au auzit partiţia operei au rămas fascinaţi de broderia muzicală care îmbracă admirabil versiunea dovedită a lui Haralamb G. Lecca, autorul libretului.

■

In piaţa Unirei, în partea din dreapta se vor începe lucrările pentru aranjarea soclului statuei lui Avram Iancu. Această lucrare va fi lucrată la Paris în atelierele marelui sculptor *„Mercier"* autorul atâtor capodopere.

Macheta este gata şi reprezintă pe Avram Iancu în clipa când îndeamnă pe moţi la rezistenţă.

Excursiunea în Haţeg-Banat a profesorului Em. de Martonne

Ni-se comunică de la Universitatea din Cluj, că Profesorul Em. De Martonne, care e pe deplin sănătos, va întreprinde peste câteva zile o nouă excursiune ştiinţifică în Haţeg şi Banat după următorul program:

Ziua 1. Cu tren Cluj-Simeria (plec. 18·27, sos. 23·58).

Ziua 2. Haţeg, Ruskberg. Cu tren Simeria—Hunedoara (plec. la 5 şi sos. la 5·46. Tren Hunedoara-Delar (plec. 16·15 sos 17·30. Culc. Govosdia).

Ziua 3. Ruskberg. Călare la Vadu-Dobrii, Rusca şi Ruskita.

Ziua 4. Ruskberg, Haţeg, Parosiu. Pe jos Ruskita-Ruska montana (masa la 11). Cu trăsurile staţiunea Valea-Mare (Voislova). Cu tren la Carneşti plec. 13·10 sos. 16·16. Cu trăsuri la Râul de moară.

Ziua 5. Parosiu. Retezatul I. Călare la Lolai şi Petrile. Culc. subt. cort.

Ziua 6. Parosiu. Retezat II. Grup. A) prin curmătura la Lacul Bucura. Grup. B) Ascensiune pe Pelaga. Grup C) Prin vârful Retezat şi curmătura. Cele trei grupuri se întâlnesc la lacul Bucura, apoi împreuna la Stana Bucura (Culcare subt. cort.)

Ziua 7. Parosiu, Borlova. Retezat III. Păpuşa, Drechsanu, Ciocanele, Soarbele (Culcare subt. cort.)

Ziua 8. Borlova şi Korniareva. Paltina, Gardomanu, Micusa, Scărişoara; Boncica (Culcare subt cort.)

Ziua 9. Korniareva, Caransebeş, Sancul, Hideg, Poiana înaltă (Culc. subt. cort.)

Ziua 10. Caransebeş II—VIII. Coborire la Roşca. Cu trăsuri la Caransebeş (Culcare).

Ziua 11. 12—VIII. Cu tren la Timişoara: plec. la 9·20, sosire la 13·25).

Ziua 12. Bogşan, Caransebeş. 13—VIII. Cu automobil la Reşiţa. Plec. la 7·30, sos. 12·30 cu oprire. Vizita uzinelor. Culcare la Reşiţa.

Ziua 13. Caransebeş, Krasova, Oraviţa. 14—VIII. Cu automobil la Krasova, Anina şi Oraviţa. Vizita uzinelor şi minelor. Studiul carstului (Dabulisa, Stroja).

Ziua 14. Krasova, Bozovici, Moldova. 15—VIII.

Ziua 15. Moldova, Ogradisca, Orsova. Cu vapor la Orsova. Culcare. 16—VIII.

Ziua 16. 17—VIII. 1921. Cu auto la Mehadia. Cu tren simplon Mehadia-Bucureşti. Plecare 12·00 sosire la 24.

Local de prăvălie

potrivit şi pentru restaurant şi cafenea cu un front de 11 Metri pe Calea Regele Ferdinand se dă în chirie pe mai mulţi ani. Informaţii se primesc la banca „ECONOMUL". 941

Citiţi „Infraţirea"

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurenţă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Morţii vorbesc

— Partea Intâia —

Capitolul I.

— Oratorul —

D-l Elzéar Bayonne are cuvântul. Preşedintele Dupute zvârli aceste cuvinte cu o voce slabă, răutăcioasă şi leneşă, având un uşor accent meridional care amintea, după spusele linguşitorilor, organul compatriotului său Adolphe Thiers.

Duputel apăsă pe fiecare silabă ca un regizor care aşteaptă efectul sigur al numelui pe care-l anunţă spectatorilor.

Efectul dorit se şi produse îndată. Bâzâila convorbirilor particulare din incintă încetă. Deputaţii cari perorau într'un grup lângă tribună îşi ocupară locurile.

Invitaţia maşinală: „La locurile d-v., domnilor" luă în glasul uşierilor o intonaţie convingătoare. Prin cele două uşi din dreapta şi stânga sălile laterale vărsară în hemiciclu un val de întârziaţi cari se grăbeau spre bănci.

Pe banca guvernului, chipurile obosite ale miniştrilor se ridicară de deasupra dosarelor, cu mişcarea instinctivă a taurilor aţâţaţi din arene, cari cu gâtul înţepenit şi coarnele întinse stau gata să respingă un nou atac.

Secretarii, şefii de cabinet şi senatorii aflaţi la Cameră se grămădiră de amândouă părţile tribunei împiedecând trecerea.

Pe când lojile erau încoronate cu ghirlânzi de capete atente, în galeriile din etajul întâi şi în tribunele din al doilea năvăleau întârziaţii. Ziariştii intrau în fugă. Femeile de la tribune se plecau peste balustradă evidenţiindu-şi bustul.

In marele teatru naţional plin dela staluri până la logi şi de la logi până la galerii, vedeai pe toate chipurile recules gerea voluptuoasă pe care o au la operă în clipa când tenorul intră în scenă pentru a cânta romanţa aşteptată.

Omul asupra căruia se îndreptaseră toate privirile urcă încet treptele tribunei. Învălui într'o privire circulară adunarea; se aşeză în fortăreaţa de ocazie fără grabă, cu liniştea acrobatului care îşi înţepeneşte muşchii pe platforma circului înainte de a se avânta pe frânghie.

In cele câteva clipe de pregătire mută se stabili cercuitul magnetic între auditoriu şi dânsul.

— Aveai dreptate draga mea. Cât e de bine omul ăsta temut, murmură o provincială la urechea vecinei sale. Sentimentul tradus de această observaţie se zugrăvea pe feţele curioase ale tuturor femeilor care isprăveau examinarea lui Elzear Bayonne.

Tânărul şef al partidului socialist era în adevăr foarte bine; înalt şi svelt, cu mijlocul strâns într'o redingotă cu reveruri de mătasă, cu fruntea largă sub coroana de păr negru şi creţ, frunte radiantă de cugetare, focar unde simţeai arzând flacăra care fulgera din ochii lui frumoşi, arzători şi blânzi. Mângâierea ochilor micşora cele ce era aspru în nasul covolat ca de vultur, în buzele supţiri, ascunse sub musteaţa neagră. Un cap de cezar, — spunea, unul din admiratorii înflăcăraţi ai lui Bayonne, bătrânul Cancoste, mulatru din Antile şi fost delegat al Comunei pentru Artele Frumoase. De Cezar asiatic, adăugau clevetitori; şi, în adevăr chipul palid, care eşea în relief pe coloarea închisă a biroului presidenţial, amintea feţele de marmoră ale împăraţilor sirieni.

De la primele cuvinte, oratorul puse stăpânire pe întreaga Cameră. Vocea gravă, muşcătoare şi aprinsă ca vibraţiile unei coarde de violoncel; de o ironie sălbatecă, când înfuriat executa un adversar, ă devenea după o clipă, atunci când apăratorul desmoşteniţilor soartei spunea necazurile şi setea lor de mirlă şi dreptate, o melodie de suspine adânci.

Se discuta o lege muncitorească. Comisiunea raporta un proect de lege depus de şapte ani, votat odată în legislatura precedentă, reţinut la Senat mai mulţi ani şi trimis din nou la Camere cu prefaceri cari distrugeau chiar principiul legii. Comisiunea cârpise cu greu această pânză a Penelopei; dar, după trei zile de discuţie nu mai rămânea nimic din proectul primitiv, Ciuruit de amendamente contradictorii.

Oratorii centrului propuseră restrângeri cari anihilau toate garanţiile date sindicatelor restrângeri admise —; apoi, schimbând tactica, acelaşi centru votase două articole ediţionale propuse de extrema stângă şi aşa de periculoase încât ar fi făcut legea inaplicabilă.

Acestea două articole, cu dibăcie redactate, înfăţişau o manifestaţie sentimentală al cărui folos nu putea fi lăsat adversarilor pentrucă chezăşuiau un motiv seri s de popularitate.

La votare pe băncile majorităţii circulare obişnuitul cuvânt de ordine: Bile albe! Bile albe. Senatul nu va vota niciodată legea asta! E înmormântată.

Şi deodată douăzeci de voci strigau:

— Trimeteţi legea în comisiune.

Chiar raportorul cerea această trimetere, cu tonul jignit şi cu descurajarea sinceră a unui autor a cărui piesă e primită cu rezerve.

Ministrul combătea de formă cererea, cu descurajarea prefăcută a unui om de Stat care-i împiedecat să lucreze. Deputaţii ştiau că minutrului nu-i era pe

Sprijin economiei naționale

Să prijinim industria și comerciul românesc! Aceste cuvinte le auzim la tot pasul. Nu se face nici o întrunire în care să nu se discute și aceste chestiuni. Lumea se preocupă cu această problemă, căci, vezi doamne, e chestie națională. Se ia hotărîri frumoase, se fac, planuri măreție, cari din nenorocire sunt trecătoare. Insuflețirea de care suntem cuprinși subîmpresia discursurilor scade tot așa de iute cum s'a produs, și, nici nu ai părăsit bine locul unde ai declarat solemn că îți vei îndeplini promisiunea făcută și ai și uitat-o.

Uităm totul și ne aruncăm orbește în brațele străinilor. In adevăr pretutindeni sunt preferiți străinii, iar ai noștri stau la o parte ca niște copii ai nimănui căci ei n'au fost ajutați în fosta Ungarie de către stat și nu și-au putut aduna aur și argint, ca azi să poată cumpăra sufletele unor oameni mici, dar sus puși prin protecții.

Facem pacturi cu străini, le stăm într'ajutor facem tot ce se poate pe la cei de sus ca să stoarcem cât mai multe favoruri pentru acești străini, cari râd de naivitatea noastră și ca răsplată ne poartă prin automobile, ba ne mai aruncă și niște păcătoase de așa zise „acțiuni".

Acum nu prea ne dăm seamă de urmările ce pot avea aceste intervenții și sprijinul pe care îl dăm străinilor fie direct sau indirect. Momentul nu e departe când vom vedea unde duc urmările acestei lipse de solidaritate națională și ale politicii economice care înțelege să dea avuțiile țării pe mâna străinilor. In zilele trecute am avut ocaziune să stau de vorbă cu cei câțiva comercianți și meseriași din orășelul Turda. Și nu mare mi-a fost mirarea, când am auzit că și acolo se petrec lucrurile la fel ca și în celelalte orașe. In Turda oraș cu 16 mii de locuitori avem trei prăvălii, două de manufactură, iar ceealaltă de coloniale, o librărie, doi mechanici, trei pantofari, un croitor și doi rotari. Aceștia sunt toți comercianții și industriașii români din Turda. Am stat apro pe cu toți de vorbă și ceea ce mi-au destăinuit m'au pus de gânduri. Toți se plâng că sunt foarte slab sprijiniți din partea publicului românesc.

Autoritățile și celelalte instituțiuni — cu puține excepțiuni — sprijinesc și azi pe cei străini. Bieții români au ajuns în corn de capră, căci maghiarii conștienți și uniți întru toate i-au boicotat, sprijinind pe ai lor, ceea ce e foarte natural.

Oare noi ce facem? Ne dăm oare seama de ce facem? După cele de mai sus mi-se pare că nu. Noi nu facem ceea ce fac ungurii.

Am observat că mulți dintre români în loc să-și facă cumpărăturile de la negustori români, sprijinind prin urmare în modol acesta începuturile unui comerț românesc în Ardeal și contribuind la desvoltarea lui, mai de grabă cumpără dela comercianții străini. In felul acesta nu vom putea ajunge să avem aci un comerț și o industrie românească. Este nevoe de mai multă solidaritate națională și de mai multă înțelegere a rosturilor vieții românești în Ardealul desrobit pentru ca să recâștigăm ceea ce am pierdut într'o mie de ani de asuprire.

Florin.

Revista presei maghiare

Memento

Ziarul „Uj Kelet" se ocupă de minoritatea etnică a Evreilor și pune în vedere politicei românești mementoul minorităților constatând că clauzele stabilite pentru minorități în tratatele de pace și deciziunile aduse la Adunarea dela Alba-Iulia nu sunt puse în practică, iar din partea conducătorii vieții statului român se aude necontenit că Românii nu vor cădea în greșala trecutului și totuși acea greșală se perpetuează. Venirea d-lui Dickinsohn în România oferă ocazia să scrie următoarele:

Nici Dickinsohn și nici liga popoarelor nu acceptă teoria învechită a unor oameni politici din România după care minoritate e numai massa acelui popor care trăește în mod compact pe un teritoriu. Dacă ar fi așa nu s'ar fi stabilit clauzele protectoare ale tratatelor de pace pentru Evrei. E sigur deci că d-l Dicksohn vede greșelile și aprobă părerile noastre. Totuși noi nu așteptăm rezolvarea chestiunii dela d-sa ci numai dela politica românească. In contrazicere cu părerile d-lui Dicksohn noi credem că controlul și intervenția Ligei popoarelor e inutilă și se poate înlătura. Minoritățile nu vor avea nevoe să alerge totdeauna la protectoratul ligei de câte ori va avea doleanțe. Tot ceace s'a întâmplat până acum întrucât nu s'au realizat drepturile minorităților e de fapt o nedreptate și jignire. Noi însă avem încredere în înțelepciunea politicei românești și nu sperăm ajutor dela o presiune din afară. Oamenii politici vor trebui să înțeleagă, și vor înțelege cât de curând că nimic nu se va putea decide despre ele fără de ele. și nu vor putea fi neglijate fără învoiala lor".

Sir Dickinsohn

Sir Dickinsohn, vicepreședintele Ligei Popoarelor e idolul minorităților noastre din Ardeal. Indeosebi Maghiarii noștrii privesc înfrigurați de așteptarea zilei de mâni fiind convinși de o schimbare ce va urma vizitei acestui înalt oaspe. Iată ce scrie înlegătură cu sosirea d-sale ziarul „Keleti Ujság".

„Bucuria noastră sufletească rezultă din căldura sentimentală ce o simțim când vedem că simțul de dreptate, înțelepciunea care va conduce viitorul se înmulțește în jurul nostru. Noi și până acum am putut constata că pe lângă tratarea nucleară și chinuitoare a minorităților există și o bună voință prevăzătoare în unii dintre fii României. Pe lângă curentul centralizator și imperialist România mai are și un curent progresivat care îndeamnă spre acceptarea libertăților minorităților în României. Acest curent însă nu e destul de siucer, nu e încă îndeajuns detare. Primim deci cu bucurie sortirea d-lui Sir Dicksohn deoarece credem că curentul progresist în tratarea minorităților va câștiga întărire și apoi aplicare."

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

DIN BIHOR

Cazul școalei normale de fete. Ziarul „Beiușul" calomniază.

De oarece județul Bihor este lipsit de un ziar, care să corespundă poporului, eram foarte mulțumiți, când pe lângă ziarul săptămânal „Tribuna" din Oradea, și-a mai început apariția și în orașul Beiuș, ziarul săptămânal „Beiușul" care dela prima apariție își stabilise programul corespunzător poporului, fiindcă celelalte ziare, — cum credeau cei dela „Beiușul", — nu puteau fi înțelese de poporul românesc din Bihor, care nu cunoaște bine limba ziariștilor din București și Cluj.

Față de intenția „Beiușului" de a publica numai articole pe înțelesul poporului nu fuseseră scrise. Ma mult încă am rămas surprinși, când dela programul său de „propagandă națională", acest ziar a căzut în patima invidiilor și vicleșugurilor personale. Nici nu se putea altfel, când știm acum că ziarul acesta este un organ personal al d-lui senator actual G. Cosma, înconjurat de câțiva clevetitori, cari numai pentru popor nu scriu.

Astfel, ziarul Beiușul, a început întâiu cu un atac josnic îndreptat contra d-lui colonel G. Bacaloglu, fost prefect de Bihor, care a început prima mișcare de propagandă culturală socială și economică în Bihor prin înființarea marei reuniuni „Cele Trei Crișuri" și fondarea revistei cu acelaș nume. Nu vedem răul adus de d-sa prin aceasta, ci din contră, Bihorul îi este recunoscător.

După mai multe altele, în No. 8, acest ziar calomniază în întreg cuvântul pe d-l dr. Alexandru Pteancu, directorul regional al învățământului secundar din jud. Bihor, Sătmar, Sălaj și Maramureș, numindul „analfabet al nevoilor noastre culturale și naționale" și mai departe „că a intervenit la ministerul instrucțiunii, ca alterând menirea grandiosului palat din Beiuș, acolo să se instaleze un orfelinat al orfanilor corpului didactic" în loc de școală normală de fete pe care d-l senator Cosma, cu toată intervenția n'a putut-o muta din Oradea-Mare în Beiuș. De fapte, cu totul altfel stau lucrurile. In urma unei cercetări am obținut următoarele:

Chiar din anul 1919, d-l Dr. Pteancu a înaintat raportul Nr. 1311, către Resortul instrucțiunii, ca în edificiul fostei școale medii din Beiuș să fie înființată o școală de industrie casnică, necesară în ținutul Beiușului, făcând totodată și propunerea alternativă, ca în caz contrariu să se înființeze o școală normală de fete și de băeți, dată fiind lipsa de învățători în Bihor. Propunerea aceasta n'a fost acceptată de ministeru și tocmai după doi ani Dir. regională a primit un ordin al ministrului cu Nr. 7728—1921 din care citez următoarele: „. . bine-voiți a cunoaște că acel edificiu va fi utilizat pentru înființarea unui orfelinat al fiilor membrilor corpului didactic. (ss. O. Prie, secr. gen.)

Iată dar cum stă chestia școalei normale. Intenția d-lui G. Cosma fusese să mute școala normală de fete din Oradea la Beiuș, ceace ar fi un simplu capriciu, când centrul învățământului din Bihor este Oradea-Mare. D-l Dr. Pteancu însă, a avut toate bunele intenții și numi explic calomnia ziarului Beiușul, când D-sa a înființat până acum 22 școli secundare românești în regiunea sa, pe lângă cari funcționează din inițiativă particulară 20 de internate românești. Nu-i puțin lucru: 8 licee, 8 școale medii de băeți și fete, 2 școale de arte și meserii și o școală comercială. Și pentru a lămuri publicul despre învățământul secundar în Bihor, Sătmar. Sălaj și Maramureș, într'un număr viitor vom da un articol numai despre aceasta.

Iată dar, cum dela sine cad injuriile ziarului Beiușul, care bate o cale nedemnă și nerușinoasă Directorul regional este unul dintre cei mai buni și apreciați cunoscători ai învățământului, asupra căruia este de prisos a mai veni cu alte laude.

Coresp.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

---

piac proectul. De aceea nimeni nu se înșela asupra manevrii pilotului dibaciu, care se plângea că trebuie să ducă corabia la reparat și se bucura în taină că o va scufunda înainte de a ajunge acolo.

Bayonne văzuse că și de astă dată partida era pierdută. Lăsând la o parte legea născută moartă, șeful socialiștilor făcea rechizitoriul ordinei sociale, revenind astfel la amplificările oratorice în care se complăcea talentul său.

— Da, spunea el, nu ne pare rău că refuzați proletarilor cele mai neînsemnate îmbunătățiri care le-ar da poate iluzia mincinoasă a unei încercări pentru a-i elibera. Am apărat legea încercând s'o îmbunătățim, am fi votat-o, pentrucă nu suntem teoreticiani încăpățânați, pentrucă ne veți găsi totdeauna gata să ușurăm deschiderea celei mai umile flori a dreptății pe gunoiul descompus al societății capitaliste. Această rară floare a ruinelor ați zmuls-o cu mâinele D-vs. Continuați. Triumfăm încă odată prin mărturisirea neputinței D-vs și fiecare pas înapoi făcut de D-vs înseamnă pentru noi un pas înainte spre noua ordine socială a dreptății și rațiunei.

Vai! Domnilor nu lăsați să treacă puțin aer și lumină pe sub enorma piramidă, care apasă pe mulțimile zdrobite, din zi în zi mai înaltă, din zi în zi mai grea.

Cu atât mai bine! Acest popor veșnic înșelat se va ridica mai curând pentru a o răstarna. El știe în admirabila-i răbdare că suferințele grozave de astăzi înseamnă răsplata definitivă, izbânda hotărâtoare de mâne.

-- Priviți spre cine vă aplaudă! întrerupse cineva la centru.

Cu privirea și gestul Bayonne se năpusti asupra întrerupătorului,

D-l Cornille Lalonze mă roagă să mă uit la cine mă aplaudă. Intreruperea asta se repetă adesea și-i admir totdeauna frumușe.ea.

E adevărat, d-l viconte de Félines și prietenii săi mă aplaudă cu toate că nu împărtășesc speranțele mele democratice și știu cum privesc cu p'ăcută copilărie a regretelor lor monarehice. Mă aplaudă totuși atunci când denunț greșelile D-vs. Și pe urmă? Când d-l Cornille Lalonze vorbește dela această tribună pentru a întări puterea banu'ui și privilegiile deținătorilor lui, d-l viconte de Félines și prietenii săi aplaudă pe oportunistul și anticlericalul care apără atunci interesele lor. E jocul firesc al politicei și sunt destul de filosof pentru a nu spune niciodată d-lui Cornille-Lalonze. Priviți spre cine vă aplaudă!

Râsete înăbușite se auizră din toate băncile. Cornille-Lalonze nu vorbise niciodată. Acest om gras și uricios îmbogățit în fabricarea bicicletelor, trimes la Cameră de o circumscripție săracă și de aceea sensibilă la binefaceri, era puțin simpatic colegilor săi. Nu mai departe decât săptămâna trecută deputații se veseliră pe socoteala lui din cauza unei invitații care făcuse înconjurul Camerei.

Această invitație, prin care deputatul și familia lui făceau cunoscută moartea unei rude bătrâne purta mențiunea obișnuită: a murit împărtășită cu Sfintele Taine. Pe exemplarele trimise fraților și prietenilor, cuvintele de mai sus erau șterse cu creionul. Ai fi crezut după energia ștersăturii că a fost datorită unei greșeli a litografului sau schimbării neașteptate a dispozițiunilor familiare.

Rivalul lui Cornille Lalonze din alegeri, un clerical, trimisese prietenilor săi de la Cameră. Invitații cu și fără ștersătură și pe socoteala acestei ingenioase șiretenii s'a glumit tare mult.

Pe când fața grasă și păroașă a d-lui Cornille-Lalonze se contractă înapoia pupitrului, Bayonne scăpa printr'o întorsătură meșteșugită de aplauzele dreptei. Adresă majorității obosite pe jumătate cucerită de această întâmplare veselă un apel călduros, în numele mamei comune marea Revoluție, în numele principiilor reînoitoare ale lumei vechi, cari rămân legătură indisolubilă a tuturor inimilor republicane, chiar și ale acelora pe care o moleșală dureroasă îi împiedică să meargă pe drumul pământului făgăduinței!

Căci îl doriți ca și noi cu toate că nu-l vedeți, și, dacă vom trebui să murim pe drum am credința că cei mai tineri dintre d-ni vor apuca pe același cale, când vor avea însărcinarea frumoasă de a conduce un popor liberat!

Mișcați, câțiva dintre „cei mai tineri", începură să aplaude la marginile centrului. Pe măsură ce elocuența lui Bayonne era mai mângâietoare, mai îndulgentă pentru frații înfrânți, aplauzele porneau și de pe băncile înțepenite până atunci în rezistența lor.

Uraganul de aclamări pornit dela extrema stângă zguduia acum tot Semiciclul, slăbea abea puțin la centru pentru a îl tot așa de puternic la dreapta unde se rătăcise un grup socialist.

Al fi spus că o flacără imensă își înmulțea focarele, mistuind una după alta insulele la început ferite și topea într'o căldare enormă toate materiile refractare. In această sală plină până la ultimul loc, nu mai era decât o ființă cu sute de capete, pasivă, posedată de omul care o învăluia cu efluviile lui, vibrând laolaltă sub cuvântul acestui om; nu mai era decât un mănunchiu de nervi legați de ac iași comunicație electrică, înlănțuite de o rădăcină comună de această frunte largă dominatoare, care singură apărea din lumina tribunei.

(Va urma.)

INFORMAȚII

Azi dimineața la ora 9, A. S. R. Principele Carol împreună cu suita, a părăsit Clujul cu două automobile.

La plecare reprezentanții autorităților civile și militare au salutat pe Alteța Sa care merge la Alba-Iulia.

*

Sir Dickinson vicepreședintele Ligei Națiunilor va fi oaspele Clujului mai multe zile în care timp d-sa va culege relațiunile pentru ancheta în privința chestiunii minorităților în România, cu care a fost însărcinat de către Consiliul Ligei Națiunilor.

*

Ziarul „Nădejdea" din Timișoara anunță următoarele:

La Viena există o fabrică de bani Banca Generală.

Indivizii Andor Kohn și Elena Weinstein au fost surprinși de către agenții vamali din vama Curtici pe când căutau să introducă în țară 5 milioane lei „Banca Generală".

Contrabandiștii au fost arestați și banii confiscați.

Suntem informați, că în Viena s'a descoperit o „fabrică" de bani Banca Generală, care caută să introducă în țară sume enorme cu ocazia schimbului.

*

In urma hotărârei de reînființare a Resortului Muncei din Cluj, d. Cimponeriu directorul acestei autorități a plecat la București spre a primi noile dispoziții.

*

Suntem informați din sursă oficială că grâul din Ardeal, nu se va exporta de oare ce abia va ajunge pentru consumația internă. Prin Ardeal se va face numai tranzit cu grâul din Banat, Vechiul Regat și Basarabia care va fi exportat în Ungaria.

Camera de Comerț din Cluj de comun acord cu celelalte camere de comerț au făcut intense intervenții la guvern în vederea deschiderei granițel dinspre Ungaria. La acest memoriu s'au asociat și lucrătorii. Di cauză că granița e închisă toate produsele fabricilor sunt imobilizate în magazii.

Acest fapt a adus după sine sau închiderea fabricilor sau concedierea de data aceasta motivată a lucrătorilor.

*

Dela C. F. R.

Circulația trenurilor de marfă și de persoane în Ardeal este asigurată de oare ce aprovizionările cu combustibil sunt terminate.

*

E vorba să se desființeze una sau două din direcțiunile regionale a C. F. din Ardeal constatându-se că în aceasta s'ar face mari reduceri în budget fără a se împiedeca câtuși de puțin bunul mers al instituției.

*

Sa pus în circulație un tren de marfă cu mare viteză direct Oradea-București, destinat transportului de vite.

*

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

*

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge ori ce dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-11

*

Dr. Lăzărescu, medic-șef al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Prin Jurnalul Consiliului de Miniștri, apărut în „Monitorul Oficial" No. 90 din 27 Iulie a. c., se interzice Societăților de asigurare, având sediul central în Austria și Germania, de a mai încheia ori ce afaceri cu începere dela 27 August 1921. — permițându-li-se numai să continue cu încasarea chitanțelor la polițele de asigurare pe viață, iar la polițele de asigurare în contra incendiului, accidentelor, furtului și grindinei, li-se permite numai încasarea primei până la cea dintâi scadență din anul curent.

Pe de altă parte, se oprește orice intabulare de Societate străină, fără autorizarea specială a guvernului român, iar intabulările deja efectuate se anulează. Toate firmele intreprinderilor noi înregistrate după 3 Noembrie 1918, sunt obligate a cere o autorizare specială a guvernului român pentru a putea funcționa.

Importanța acestor măsuri nu trebue să scape nimănui și publicul asigurat la Societățile pomenite mai sus, trebue să-și dea seamă, că numai poate fi acoperit de aceste Societăți după trecerea termenelor de mai sus. Ori ce făgăduință sau interpretare lăturalnică i s'ar da din partea agenților Societăților străine, nu este făcută decât spre a-l păcăli și, contratând o asigurare împotriva deciziunilor guvernului român, riscă ca polița lui de asigurare să fie fără valoare și să nu poată fi despăgubit.

Credem de datoria noastră să atragem atenția tuturora asupra acestor fapte, cari-i privesc de așa de aproape fiind vorba de avutul lor.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni, Marți:
Milioane în Geamantan.
Partea I.
Mercuri, Joi:
Milioane în Geamantan.
Vineri, Sâmuătă:
TINEREȚA VECINICA.
Dumineca:
HUGO uriașul.

CINEMA URANIA:

Luni, Marți:
Noua comisie a lui JUDEX
Partea I.
Mercuri, Joi:
JUDEX Partea II.
Vineri, Sâmbătă;
JUDEX Partea III.
Duminecă:
Adulteți Va aminte!

SZINKÖR

Luni, Marți, Mercuri;
XA-XA Partea IV.
Joi, Vineri, Sâmbătă;
XA-XA Partea V. și ultima.
Duminecă;
Mireasa Morții.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide **mobile** și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

893

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE ȘI PIANE

priviți expoziția
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyö et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

lar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

A. S. R. Prinţul moştenitor la şezătoarea dela fabrica de tutun

Duminecă dimineaţa la orele 9. a. m. a avut loc o şezătoare festivă aranjată de Cultura poporului la fabrica de tutun din loc, la care a luat parte şi Alteţa sa Regală, care a fost primit cu vii ovaţiuni, oferindu-se mai multe buchete de flori.

In sala cea mare frumos împodobită cu ghirlande, flori şi frunză verde, şi ticsită de public dl. director regional al R. M. S. *P. Lucaciu* într'o cuvântare însufleţită salută pe A. S. Regală, care a onorat cu înalta Sa prezenţă această serbare festivă a muncitorimei române.

Vorbesc apoi cele două muncitoare decorate anul trecut cari salută pe Moştenitorul Tronului exprimând bucuria nespusă, ce o simte fiecare muncitor şi muncitoare a acestei fabrici văzând în mijlocul lor pe viitorul rege al României Mari.

D-l prof. univ. *Marin Ştefănescu* salută pe A. S. Regală în numele Culturii poporului, vorbind despre sufletul românesc.

D-l *General Petala* face istoricul Culturei poporului, născută în ziua când cu mânile haini pe ascuns cercau să submineze temelia noului stat român. Amintind ţinuta naţională a muncitorimei acestei fabrici, dsa le spune că muncitorimea a avut până acum ocaziunea, să se convingă, că nu numai muncitorii cu creerul au venit în mijlocul ei, ca să-i cunoască păsurile, ci au venit şi generalii, iar acuma s'a coborît în mijlocul chiar şi acela, care va fi regele României pentru ca să o cunoască mai bine şi mai de aproape.

Incheie salutând pe A. S. R. Alteţa Sa Regală, Moştenitorul Tronului, ţine o cuvântare frumoasă şi plină de căldură, mulţumind pentru frumoasa şi călduroasa primire, ce i sa făcut. Îşi exprimă bucuria de colaborarea muncitorilor cu capul, cu muncitorii cu braţul; îi îndeamnă să continue şi în viitor această muncă comună spre fericirea şi progresul patriei, aduce lauda înnutei demne a muncitorimii din această fabrică, mulţumeşte comitetului Culturii poporului pentru idea fericită de a veni în contact cu muncitorimea arătând rezultatele folositoare cari rezultă dintr'o astfel de colaborare. Indeamnă muncitorimea de a merge mai departe pe calea, ce ia arătat'o Cultura poporului şi încheie cu cuvintele: la revedere!

In mijlocul unor vii şi furtunoase ovaţiuni la adresa Inaltului Oaspe şedinţa festivă se închee.

Scoborând în curte A. S. Regală a vizitat şi „Leagănul", aranjat şi întreţinut tot de fabrica de tutun. După aceasta, Alteţa Sa a părăsit fabrica de tutun în uralele şi ovaţiunile entusiaste ale asistenţei.

TELEGRAME

Situaţia în Rusia

Horsea 29 Iulie.

Morning Post anunţă că ţăranii ruşi fug din sate din cauza formetei. Ei se îndreaptă spre Moscova distrugând totul în calea lor.

Rusia si Statele Unite.

Horsea 29 Iulie.

Hugtes Walace a trimis la 27 Iulie o notă guvernului sovietic prin care arată care este politica Statelor-Unite privitor la aprovizionarea districtelor înfometate în Rusia şi eliberare prizonerilor americani reţinuţi *speţial în Rusia.*

Rasboiul din Asia Mică

Atena, 29 Iulie

Ocupând Kutahia, Grecii au exprimat locuitorilor indigeni turci să nu aibă teamă căci administraţia elenă va prote a pe toţi cetăţenii, creştini sau turci, deopotrivă.

Generalul Brusilof şi bolşevicii

Roma, 29 Iulie

Generalul Brusilof a luat direcţiunea operaţiunilor militare şi diplomatice cu Kemal Paşa; el va lua şi direcţiunea generală politică a sovietelor în Afganistan şi ţările limitrofe Indiei.

Chestia Sileziei Superioare

Paris 29 Iulie

Corespondentul din Londra al ziarului *Le Temps*, telegrafiază următoarele trei propuneri cari circulă la Londra cu privire la Silezia: 1) Apel la Conferinţa Ambasadorilor; 2) Guvernul englez este dispus să lase Franţa să lucreze singură degajându-se de orice răspundere; 3) Să se facă cunoscut guvernului dela Berlin că trupele franceze înaintând la Rin vor răspunde la orice actiune a trupelor germane în Silezia.

Aliaţii vor face cunoscut Germaniei că trebue să fie pregătită pentru transportarea trupelor franceze sau interaliate spre Silezia, consiliul suprem având tot dreptul să fixeze ulterior efectivul trupelor de transport, data transportului, înainte de angajarea desbaterilor asupra teritoriilor plebiscitare.

A. S. R. Principele Carol în Cluj

Percepţii dela D-l General Petala

Aseară la ora 10 a avut loc în parcul locuinţei D-lui General N. Petala un dineu şi o recepţie de gală dată în onoarea A. S. R Principale Carol la care au luat parte şefii tuturor autorităţilor clujene reprezentanţii universităţei, Vice preşedintele ligei naţiunilor D-l Dikinson, reprezentanţii tuturor naţionalităţilor reprezentanţii bisericei, ai artei şi ai presei. Numărul total al celor ce au luat parte s'a ridicat la peste 200 de persoane. La recepţie s'au produs cu un remarcabil succes D-na Aca de Barbu care a cântat câteva doine româneşti, D-l Emil Dumitrescu care a cântat câteva reuşite cuplete şi o echipă de călăuşeri care au făcut o admiradilă impresie celor prezenţi. In numărul de mâine vom da o amănunţită dare de seamă.

Championatele atletice ale României

Sărbătoarea Clujului — Aspectul arenei: — A. S. Regală în mijlocul atleţilor. Un cadou valoros. A. Sale — 14 recorduri noui. — Universitatea învingătoare.

Sâmbătă întreg oraşul nostru a îmbrăcat haina de sărbătoare. Drapele naţionale împodobeau toate casele în vederea sosirei A. Sale. Dealungul aleei parcului poliţiştii călare menţin ordinea. La intrarea în parc se ridică o poartă triumfală cu inscripţia „Trăiască Familia Regală."

Arena sportivă a primit şi ea caracterul marei sărbători ce s'a desfăşurat în aceste zile. Intrarea e împodobită cu stejari şi verdeaţă. Pe tribună străluceşte coroana României iar o loză decorată aşteaptă sosirea A. Sale.

Sâmbătă înainte de ora 3 şi jumătate nenumărate automobile se perindă poate prima oară pe arena sportivă. Toate autorităţile militare şi civile iau parte cu această ocăzie la cele mai impozante întreceri ale României.

La ora 3 şi jumătate soseşte cu automobilul Alteţa Sa R. însoţit de d-nii generali Petala şi Anastasiu. Musica militară intonează imnul Regal şi întreg publicul izbucneşte în strigăte de „să trăiască". Inainte de a întra pe arenă Alteţa Sa e întâmpinat de d-l Dr. Tătar, profesor universitar şi vicepreşedintele Comitetului Regional din Cluj: D-sa salută Principele în numele Comitetului Regional şi în numele atleţilor veniţi din toate unghiurile Ţării. La intrarea pe arenă d-na general Anastasiu predă Alteţei Sale un frumos buchet de flori în timp ce filmul rulează pentru a eterniza grandiozitatea primelor campionate româneşti. D-l ing. V. Salvan, preşedintele Secţiei atletice aranjatoarea campionatelor prezintă Alteţei Sale membrii juriului apoi în sunetele muzicei atleţii sosiţi defilează în faţa Principelui.

Pe arena înverzită se ridică o tribună Alteţa Sa primeşte dela acest loc defilarea atleţilor şi informaţiile premergătoare începerii concursului. In altă parte a arenă se ridică corturile cercetaşilor, cari cu multă precizie întreţin ordinea pe tribună şi fac controlul. Dintre corturi se vede statura unui mic cercetaş ce stă neclintit. El face serviciul de santinelă iar altul cu bicicleta la îndemână e gata de a face serviciul de curier.

Intrecerile încep sub conducerea personală a A. Sale asistat de d-nii generalii Petala şi Anastasiu. Alteţa Sa neobosit e încontinuu în mijlocul atleţilor. Cu creionul şi hârtie în mână notează conştincios fiecare rezultat, dă explicaţii şi curmă discuţiile când unii dintre membrii interpretează divers dispoziţiile regulamentelor.

Nouri grei se ridică şi căldura enormă dispare spre folosul atleţilor. Un public numeros gustă cu plăcere şi emoţionat desfăşurarea bogatului program. Cu această ocazie am putut vedea primadată toate persoanele alese ale Clujului şi sperăm că şi în viitor vor sprijini prin prezenţa lor mişcarea sportivă.

După terminarea întrecerilor din prima zi seara se oferă un banchet la locuinţa d-lui general Petala.

A doua zi numărul privitorilor trece peste 4000. O raritate la concursuri atletice. Oficialităţile militare şi civile sunt toate de faţă şi astăzi.

La ora 4 soseşte Alteţa Sa. După intrarea pe arenă d-na Lalinca Ersilea Bodea, soţia simpaticului recorder şi champion în aruncarea ciocanului, dl Bodea, — oferă Principelui un admirabil tablou pictat de dsa în ulei. Tabloul lucrat în culori bine alese reprezintă pe M. M. S. S. Regele şi Regina într'un moment de linişte familiară şezând pe o bancă în mijlocul unei grădini înflorite. Ţinem să relevăm cu această ocazie, că dna Bodea este unul din're talentele tinere ale României pe terenul picturii. Dsa a făcut studiile dsale la academia de pictură din München şi reprezintă calităţi rare în ramura portretelor îndeosebi cele cari reprezintă stări psihologice; sunt bine reuşite. La Expoziţia de Artă Ardeleană a avut deasemeni rezultate frumoase. Alteţa mulţumeşte surprins de cadoul neaşteptat. Portretul reprezintă o valoare de aproape 15 mii Lei. Se prezintă încă şi o delegaţie a cluburilor nemulţumite cu comitetul Regional rezultatele avute sunt pe cale de a ameliora situaţia.

Continuă apoi desfăşurarea programului. Cu toată căldura ce domineză se ajung rezultate frumoase. Se stabilesc 14 recorduri noui ceace e o dovadă vie despre progresul realizat în timp de un. Numai la fuga de 5000 metrii rezultatul rămâne mai slab din cauza căldurii insuportabile.

După desfăşurarea programului seara târziu are loc împărţirea premiilor. S'au împărţit ca premiu prim medalie mare aurită, premiul doi medalie de argint şi premiul trei medalie de bronc. Inainte de împărţirea premiilor Alteţa Sa rosteşte o cuvântare însufleţită relevând importanţa mişcării sportive. „Prin aceste concursuri s'a terminat procesul de unificare sportivă între regiunile României. Ea dovedeşte şi spiritul de largă toleranţă a Românului când atleţii minorităţilor pot să ia parte neimpedecaţi la aceste întreceri. Inchee în speranţa că sportul va câştiga extensiunea cuvenită şi zice: „Pentru rezultatele realizate să strigăm cu toţii un ura atleţilor învingători." Urale puternice la adresa Principelui şi a atleţilor. Alteţa Sa distribue apoi premiile învingătorilor. După distribuire d-l deputat Cămărăşescu, relevând influenţa ferică şi morală a sportului, închee. Să strigăm: „Trăiască conducătorul vieţii noastre sportive Alteţa Sa Regală Principele Carol". Urale nesfârşite se amestecă cu sunetele muziçei militare care intonează Imnul Regal.

Seara a avut loc o recepţie la d-l general Petala la care au luat parte championii învingători, oficialităţile sportive şi civile şi militare.

Rezultatele celor două zile au fost următoarele:

I. 100 metrii platt:

1. Peter (KAC) 11 sec. Stabileşte nou record. 2. Steinfeld (ATE) 3. Stefan (TAC)

II. Aruncarea greutăţii:

1. Morar (U) 12.55 m. 2. Wolf (ATE) 12.37 m. 3. Zorilă Pop (U) 11.39 m.

III. 800 metrii platt:

1. Schwellengräber (AAC) 2 min. 11 sec. Record nou Bukovinszky (TAC) 3 Beke (KKASE)

IV. Salt în înălţime fără elan:

1. Pelle (NAC) 1.41 m. 2. Peter (KAC) 138 m.

V. Salt în înălţime cu elan:

1. Stefan (TAC) 170 m. Stabileşte record nou. 2. Peter (KAC) 165 m. 3. Scheirich (TAC) 155 m.

VI. 110 metrii garduri:

1. Imre (Haggibor). Cu 17 3/5 sec. stabileşte record nou. 2 Kacsó (MSE) 3 Boţu (U)

VII. Aruncarea ciocanului:

1. Bodea (U) Record nou cu 34.18 metrii. Morar 34.05 m. 3. Zsigmond (MSE) 31.17 m.

VIII. Aruncarea disculuí:

1. Uitz (U) 40.86 metrii. 2 Pop Zorilă (U) 36.72 m. 3 Wolf (ATE) 35.27 m.

IX. 1500 metrii platt:

1. Schwellengräber (AAC) Nou record în 4 min 33. sec. 2 Bucovinsky (TAC) 3 Beke (KASE).

X. Salt în lungime fără elan:

1. Peter (KAC) 2.99 metrii. Record nou. 2. Schrich (TAC) 2.93 m. 3. Pelle (N) 2.80 m.

XI. Salt în lungime cu elan:

1. Pop Zorilă (U) 5.82 metrii 2 Nemeş (U) 5.78 m. 3. Peter (KAC) 5.77 metrii.

XII. Soltau prăjina:

1. Vajna (KAC) 2.98 m. Record nou. 2 Vasu (U) 2.92 m.

XIII. 5000 m platt:

1. Foelker (Torekves) 18 min. 11 2/5 sec. 2. Belu (U) 3 Halasi (Törekves Arad)

XIV. 400 metrii platt:

Steinfeld (ATE) 54 1/5 sec. Record nou 3 Nemeş (U) 3 Heim (TAC)

XV. Triplu salt.

Peter (KAC) 12.18 metrii. Record nou. 2 Pelle (NAC) 11.75 m. 3 Pop Zorilă (U) 11.72 m.

XVI. 200 metrii platt: 1. Peter (KAC) 23 3/5 sec. Record nou. 2. Schmiedt (TAC). 3. Steinfeld (ATE).

XVII. Aruncarea sulliţei: 1. Uitz (U). Stabileşte nou record cu 48·10 m. 2. Vas (Vulcan) 45·82 m. 3. Corcan (U) 41·87 m.

XVIII 400 metrii garduri. Nemeş (U) 62 sec. Record nou. 2. Imre (H). 3. Gróf Nemeş (KAC).

XIX. 4×100 metrii stafetă: 1. Echipa (TAC) cu 47 1/5 sec. res cord nou. 2. AAC, 3. KAC.

Dintre cluburile participante primul este al Universitarilor din Cluj cu 34 puncte iar celelalte de clasează în modul următor: KAC 22 p., TAC 17 p., ATE 9 p., AAC 8 p., NAC 6 p., Haggibor 5 p., Törekvés 4 p., MSE 3 p., Vulcan 2 p. şi KKASE deasemeni 2 puncte. Garda atleţilor Universităţii au reputat deci o victorie frumoasă.

Championatele din Cluj rămâne memorabile prin fastul împrumutat de prezenta Alteţei Sale şi sperăm că societatea românească din Cluj şi pretutindeni a ştiut să înţeleagă semnul dat de Alteţa Sa. Regală: Viaţa sportivă trebue sprijinită prin toate mijloacele.

Spectator.

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publiçe un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint.

Noile preţuri maximale

Ordonanţa Primăriei

I. Zarzavaturi.

1 Ciapă uscată	per Kgr		3.—
„ verde	„	„	2.—
2 Cartofi I. spălaţi	„	„	—·75
„ II. nespălaţ	„	„	—.50
„ chifli I. spălaţi	„	„	1.25
„ chifli II. nespălaţi	„	„	—.75
3. Fasole verde I.	„	„	1.50
„ „ II.	„	„	—·75
4. Mazere verde	„	„	1·50
„ verde boabe	„	„	2·—
5 Varză de vară	„	„	—.50
„ de iarnă	„	„	—.75
6. Conopidă (carfiol)	„	„	4.—
7 Castraveţi	„	„	1.—
„ mărunţi	„	„	2.—
„ (moraţi 1 buc.)	„	„	—.50
8 Salată una căpăţină	„	„	—.10

Preţurile zarzavaturilor la producenţi şi angrosişti cu 20 procente sub maximul statorit pentru pieţe.

9 Ridichi	„	„	—.25
10 Chimin (1 litru)	„	„	4.—
11 Morcovi	„	„	—.75
12 Petrinagel	„	„	—.75
13 Bostan de fiert	„	„	—.24
14 Usturoiu (10 buc) verde	„	„	1.—
15 Ardei gras cl. I. —·50, cl. II.	„	„	—.25
16 Gulii (6 bucăţi)	„	„	—.25
17 Bureţi	„	„	2.—
18 Agrişi	„	„	2.—
19 Strugurei	„	„	2.—
20 Zmeură	„	„	5.—
21 Vişine	„	„	2.—
22 Caise	„	„	3.—
23 Pere de vară cl. I.	„	„	2.—
„ „ cl. II.	„	„	1.—
24 Mere cl. I.	„	„	2·—
„ cl. II.	„	„	1.—
25 Pătlăgele roşii	„	„	4.—
26 Cucuruz de fiert (1 buc)	„	„	—.25
27 Perseci	„	„	6·—
28 Prune Ringlotte cl. I.	„	„	4.—
„ „ cl. II.	„	„	2.—
brune	„	„	1.50

II. a) Carnea la măcelari

1. Muschiu de vită	8·—
2. Carne de vită pt. friptură cl. I.	7·—
Carne pentru supă cl. I—II.	4·—
3. Carne de viţel	8·—
4. Creeri şi limbă de vită 1 buc.	5·—
5. Carne de porc cl. I.	12·—
Carne de porc cl II.	10·—
6. Slănină	14·—
7. Untură	16·—
8. Unsoare	18·—
9. Slănină sărată	16·—
10. Slănină papricată	18·—
11. Slănină uscată	16·—
12. Slănină fiartă papricată	20·—
Slănină afumată	18·—
13. Creeri de porc, o bucată	4·—

La un kg. carne să va da cel mult 200 gr. oase.

Greutateă carnei ce trece peste 100 kg. la vânzare se consideră engros. La Abator orice cantitate de carne se valorează vânzare este engros.

Detailiştilor li să va acorda de la preţurile de mai sus la cumpărări engros 20 procente reducere.

II b) Galiţe (păsări pe piaţă

1. Una gâscă grasă vie	60·—
2. „ găină vie	8—12
3. „ raţă vie	10—14
4. „ pereche pui	10—12
5. Gâscă îngrăşa'ă şi curăţită	18·—
6. Raţă îngrăşată şi curăţită	18·—

III. Mezeluri în măcelării

1. Şuncă afumată	22·—
2. Şuncă fiartă	36.—
3. Kaiserfleich afumat	20·—
4. „ fiert	25·—
5. Polonische Wurscht	5—10
6. Parizer şi virstli	8—15
7. Salamă de vară	10—16
8. Caş de porc	6·—
9. Cărnaţi de porc proaspet	15·—
10. Cărnaţi de porc afumaţ	24·—

IV. Lapte şi derivatele

1. Lapte de bivoliţă	1 litru	2·50
2. Lapte de vacă	„ „	1·50
3. Smântână	„ „	6·—
4. Unt proaspăt	Krg.	16·—
5. Unt presat	„	30·—
6. Unt de oaie	„	20·—
7. Caş de oaie	„	8·—
8. Brânză de oaie cl. I	„	12·—
9. „ „ cl. II	„	10·—
10. „ „ cl. III	„	8·—
11. Caşcaval	„	16·—
12. Urdă proaspătă	„	4·—
13. Brânză de vacă	„	2·—
14. Brânză de munte (de oaie)	„	14·—
15. Brânză săcuiască	„	14·—
16. Ouă buçata		—·50

V. Localuri de Consum (cuprinse în art. 1. alin b. al ord.

a) Supe

	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1. Supă de carne	1·—	—·90	—·80
2. Supă cu legume	1.—	—.90	—.80
3. Ciorbă de carne	1·50	1·—	1·—
4. Ciorbă de păsări	2·—	1·50	1·—
5. Ciorbă ala Grec	3·—	2·50	2·—

b) Mâncări calde

1. Rasol cu sos (60 gr. carne 20 gr. legumă)	3·—	2·50	2.—
2. Mâncări cu carne de vită (cartofi) varză etc. 100 — 120 gr. carne	3.—	2·50	2·—
3. Mâncări cu carne de porc (60 gr. carne şi 20 gr. legume)	4·—	3·50	3·—
4. Creeri prăjiţi	3·—	2·50	2·—
5. Pilaf cu carne (rizotto)	7·—	6·—	5·—
6. Macaroane sau lofcă cu brânză ori caş	3·—	2·50	2·—
7. Aluate fierte, cu brânză, dulceaţă, mac, nucă etc.	4·—	3·50	3·—
8. Tocană de vită (120 gr. carne fiartă	3·—	2·50	2·—
9. Papricaş de viţel (120 gr. carne fiartă)	3·50	3·—	2·50
10. Papricaş de porc (120 gr. carne fiartă)	4·—	3·50	3·—
11. Tocană a la Măcelar de porc (120 gr. carne fiartă	4·—	3·50	3·—
12. Gulaş săcuesc (120 gr. carne)	4·—	3·50	3·—

c) Fripturi

1. Friptură de gâscă, garnită	8·—	7·—	6·—
2. Un jumătate puiu prăgit cu garnitură	7·—	6·—	6·—
Un jum tate puiu fript cu garnitură	6·—	5·—	5·—
3. Mititei (50 gram)	—·50	—·50	—.50
4. Ficat de viţel cu sos	4·—	3·50	3·—
5. Friptură de viţel gata	4·—	3·50	3·50
6. Ori ce fel de schniţel de viţel	5·—	4·50	4·50
7. Limbă de vită afumată (150 gr.)	3·50	3·—	2·50
8. Fricando de porc	6·—	5·50	5·—
9. Fricando de viţel	5·—	4·50	4·—
10. Pulpă de porc	6·—	5·50	5·—
11. Costiţă de porc	6·—	5·50	5·—
12. Friptură albă	3·—	2·50	2·—
13. Cotlette cu unt	5·—	4·50	4·—
14. Rinichi de viţel	4·50	4·—	3·50
15. Piept de viţel	4·50	4·—	3·50
16. Conopidă cu unt	3·—	2.50	2·—
17. Omlett din 2 ouă cu brânză, şuncă etc.	3·—	3·—	2·50
18. O porţie cartofi paille	1·50	1·25	1·—
19. Friptură de vită cu sos	4·—	3·50	3·—
20. Cărnaţi cu varză	6·—	5·50	4·—
21. Muschi de viţel la grătar, Bifteck, Ramsteck, antrecott Ifeli	5·—	4·50	4·—

d) Mâncări reci

1. Şuncă (100 gr.)	5·—	5·—	5·—
2. Salamă de Sibiu (80 gr.)	9·—	9·—	9·—
3. Iachnice de cartofi	3·—	3·—	3·—
4. Pathe de ficat gâscă sau iepure	14·—	14·—	14·—
5. Salată rusească sau de boeuf (180 gr.)	6·—	6·—	6·—
6 Parizer (100 gr)	2·50	2·50	2·50
7 Kaiserfleisch fiert (100 grame)	3·50	3·50	3·50
8 Kaiserfleisch şi slănină fiartă mata (100 grame)	3·—	3·—	3·—
9 Slănină afumată (100 grame)	2·50	2·50	2·50
10 Slănină papricată (100 grame)	2·—	2·—	2·—
11 Caş de porc (100 grame)	1·25	1·25	1·25

e) Ouă şi preparate din ouă

1 Două ouă fierte	2·—	2·—	2·—
2 Omletă simplă din 2 ouă sau ochiuri cu jumeri	2·50	2·50	2·50

f) Brânzeturi

1 Caşcaval la capac (100 grame)	2·50	2·50	2·50
2 Caşcaval pané (100 grame)	4·—	3·50	3·50
3 O porţie unt presat (50 grame)	2·50	2·50	2·50
4 Brânză de oaie (100 grame)	1·75	1·75	1·75

g) Poame (fructe)

O porţie obişnuită cu preţul unui ½ kgr. de pe piaţă din poamele respective.

h) Prăjituri de casă şi cafea

1 Prăjituri (50 gr)	1·75	1·50	1.25
2 Prăjituri cu chocolată, cacao schateau	2·—	1·75	1·50
3 Cafea turcească	1·50	1.50	1.25
4 Schwartz	1·25	1·25	1·—
5 Marghiloman cu rom	2·50	2·50	2·—

In restaurante preţurile prăjiturilor de cofetărie cu 20 la sută peste maximalul statorit pentru Cofetării.

i) Peşti

1 Sardini (40 gr)	5·—	4·50	4·—
2 O porţie de 120 grame din orice preparat de peşte va costa jumătate preţul cumpărării unui kg.			

j) Vin

1 Vin de masă alb			

Cu 20 la sută dobândă patronului plus % chelnerului peste factură.

k) Apele minerale şi vinarsuri

1 Apele minerale şi sifonul cu 20% peste preţul cumpărării.			
2 Vinarsurile, romul, cognac, liqueruri etc. 20 la sută patronului plus procentele chelnerului peste factură.			

l) Salate

1 Salate ori ce soiu	—.50	—.50	—.50
2 Salată de castraveţi	1·—	1·—	1·—
3 Cast aveţi muraţi sau în oţet	1·—	1·—	1·—

m) Pâine

1 Pâine albă	—·40	—·40	—·40
2 Pâine brună	—·25	—·25	—·25

VI. Pâinea şi franzele la brutari

1 Pâină albă	5·—
2 Pâină brună	3·—
3 Un corn (30—32 gr.)	0·25
4 Cozonac (50 gr.)	0·75

VII. Kafenele

1 Capuţiner	1·50	1·30	1·25
2 O cafea turcească	1·50	1·50	1·25
3 Un schvatz	1·25	1·25	1·—
4 O cafea cu lapte	2·—	2·—	1·75
5 Un păhar cu lapte cu zăhar	75	75	75
6 Un ceaiu fără rum cu lămâie	1·—	1.—	0,75
7 Un ceai cu rum	2·50	2·50	2.25
8 O dulceaţă	1·—	1·—	0·75
9 O îngheţată (100 gr.)	4·—	3·50	3·—
10 Un corn (30—32 gr)	0·40	0·40	0·40
11 Un cozonac dela franzelar (50 gr.)	1·—	1·—	1·—

VIII. Cofetării

1 Chocolată (20 gr.)	0·80	0·70	0.60
2 Chocolată (50 gr.)	1·75	1·50	1·25
3 Cozonac simplu kg.	20·—	18·—	16·—
4 Cozonac cu nucă, mac, etc., kg.	23·—	21·—	19·—
5 Prăjituri cântărind 50 gr. buc.	1·50	1·40	1·30
6 Tortă (50 gr.)	2·—	2·—	1·75
7 Cacao (200 gr.)	3·50	3·—	2·50
8 cafea glase (100 gr.)	4·—	3·50	3·—
9 Liqueururi, rum, cognac, silvorium d. ojdii	1·50	1·50	1·50
10 Piscotu 1 kg.	45·—	43·—	40·—
11 Prăjitură cu chocolată (30 gr.)	2.—	1.75	1·50
12 Bomboane asortate	60·—	60·—	60·—
13 Bomboane de chocolată kg.	80·—	80·—	80·
14 Cafea cu lapte	1·75	1·75	1·50
15 Un păhar cu lapte cu zahăr	75	75	75
16 Plăcintă cu carne, brânza etc.	9·—	7·—	6·—

Tariful prezent este obligator în momentul aducerii la cunoştinţă generală prin afişare şi este valabil până la revocare.

Cluj, la 20 Iulie 1921.

Dr. Hossu m. p.
s. primarul oraşului Cluj.

Dr. Petru Methes m. p.
prefectul oraşului Cluj şi judeţului Cojocna.

Cetiţi Infrăţirea

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau şi cu împrumut.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniţă.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 usa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondenţe:

FUNCŢIONAR doresc corespondenţă Dră scopul căsătorie, adresaţi „Moralist" Postrestante Cluj.

ÎNVĂŢĂTOR regat doresc corespondenţă Dr Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Doljiu.

ELEV. Liceu regat doresc corespondenţă Dră Ardeal. Prometeu. Post-Restant Barcă Doljiu.

Diverse:

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Înfrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Seşiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Înfrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

STIGLER
(MILANO)
ASCENSOARE
20 mii în funcţiune în toată lumea. Peste 100 instalaţii în ţară.
Reprezentanţi Generali p. România FRAŢII PORN BUCUREŞTI, Strada Regală No. 9.
945

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

Căile Ferate Române Direcţiunea Regională Cluj.

No. 21231/P.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţa gradelor inferioare şi soldaţilor cu serviciul militar îndeplinit, ştiutori de carte, că sa înfiinţat pe lângă Direcţiunea Generală C. F. R. un corp de gaurzi Cfr. înarmaţi, al căror scop este menţinerea bunei ordine pe căile ferate şi în staţiuni.

Ori cine doreşte să facă partea din acest corp, se va prezenta imediat la reşedinţa acestei Direcţiuni Regionale Cluj, Calea Victoriei No. 44 având cu sine următoarele acte:

a) Livretul de conciedere din armată,
b) Certificat de naştere,
c) Certificat de bună purtare.
d) Certificat de absolvire a cel puţin 4 clase primare.

Candidatul trebue să fie absolut sănătos.

Relaţiuni suplimentare se capătă la Direcţiunea Regională C. F. R. Cluj.

Cluj, la 25 Iulie 1921.

Director Regional:
942 (Indiscefrabil).

Conditiile de primire în internatul liceului „Petru Maior" din Gherla.

1. Anul şcolar viitor vor fi plasaţi în internat 70 elevi.

2. Primirea se va face în baza unei petiţii timbrate şi instruite cu următoarele documente: Certificat şcolar certificat dela medicul de plasă despre sănătatea deplină a elevului, obligaţiune semnată de părinţi sau tutori în faţă de martori, prin care iau obligamentul de a solvi la timp toate taxele de întreţinere. Petiţiile se vor înainta până la 20 August.

3. Taxa de întreţinere se fixează în raport cu preţurile de prezent şi va fi anual 1100 lei. care se vor plăti în trei rate: una la început, a doua la 1 Noemvrie şi a treia la 1 Februarie. Afară de aceasta fiecare elev va plăti pentru instalare suma de 70 lei anual şi 20 lei pentru pagube.

4. Taxele se pot plăti şi în natură cu alimente calculate în preţul pieţei la ziua plătirei.

5. Elevii cu progresul bun la studii şi cu purtarea bună care vor dovedi prin certificat comunal că sunt lipsiţi vor înainta cerere pentru a fi primiţi cu taxa redusă de 1000 lei sau 700 lei anual. Pentru elevii săraci şi buni sunt rezervate 10 locuri gratuite iar pentru doi fii de ţăran o taxă foarte redusă constatătore mai mult din alimente.

6. E obligator pentru fiecare elev să aducă la întrarea în internat 150 klgr. grâu, 20 klgr. cucuruz, 25 klgr. fasole, 60 klgr. cartofi 3 klgr. unsoare, 6 klgr. săpun şi 60 ouă, iar după vacanţa de Crăciun va mai aduce fiecare 100 klgr. grâu, 4 klgr. unsoare şi 40 ouă.

Alimentele se pot plăti cu bani luându-se ca bază preţul pieţei din ziua plătirii. Cei ce nu vor plăti rate 1, îndată la întrarea nu vor putea fi primiţi în internat. In caz de primire părinţii anticipă suma de 300 lei, având numai aşa drept la rezervarea unui loc.

7. Elevii vor aduce cu sine afară de albiturile trebuitoare o pereche de ghete, una de pantofi de lână, 2 perini cu 4 feţe de perină (cuverturi), un ţol gros de lână, 2 cearşafuri, 3 ştergare, piaptăn perii de dinţi, de haine şi de ghete, o faţă de masă, 2 cămăşi de culcat care în interesul propriu vor fi prevăzute cu monogram sau număr. Despre toate acestea va aduce fiecare elev inventar în două exemplare predat administratorului internatului. Fără acestea elevii nu vor putea fi primiţi în internat.

8. Direcţiunea liceului împreună cu administraţia internatului îşi rezervă dreptul de a spori taxele sau a le scădea după schimbarea pieţei, iar părinţii sunt obligaţi a se supune acestor dispoziţii.

9. Dacă vre-un elev ar părăsi internatul în cursul anului din vreun motiv serios sau arfi eliminat, părinţii sau tutorii sunt obligaţi a plăti întreţinerea încă timp de o lună dela data ieşirii. Din taxele plătite înainte pe un sfert de an, nu se restitue nimic. La plătirea ratelor părinţii vor avea să observe cea mai strictă punctualitate.

944 *Eforia şcolară.*

No. 887 Sc.

Concurs de intreprindere.

Serviciul de poduri şi şos. Cluj, publică concurs pentru asigurarea lucrărilor de reparare la edificiul şcolei din Valasut, aprobat prin No. 20.241 Min. Instr.

Ofertele închise şi sigilate sunt a se înainta la serviciul susnumit până la 6 August ora 12.

Planul de reparare se poate primi la serviciul de poduri şi şos. Cluj sau la şcoala din Valasut.

Fiecare oferent va anexa ofertului vadiul de 5% a sumei.

Cluj, la 30 Iulie 1921.

947 Şeful de serviciu POP.

FISCHER
ENGROS
CLUJ
Târgul-Mureş
Arad

Vindem revânzătorilor cu preţurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanenţă se găsesc mari cantităţi de porcelan alb şi color.

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi
920

Borcane (sticle) pentru castraveţi şi compoturi se predau cu vagonul.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 142 PENTRU MICA PUBLICITATE

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul „Fehér-Bárány“
Cluj, Regele Ferdinand.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești garantate calității prima

14

Zefir I. Englezesc lat. . .	10·— Mtr.	Batist Franțuzesc 80 lat. .	14·— Mtr.
Carton Glot I. 90 „ . .	13·— „	Jolji (șifon) Englezesc 80 lat.	13·— „
„ „ I. 100 „ . .	13·50 „	„ „ „ 100 lat.	12·— „
Moso delen Franțuzesc 80 l.	12·— „	Molino Englezesc 80 lat. .	11·— „
Carton I. Franțuzesc 80 lat.	13·— „	„ „ 80 „ .	12·— „

Ciorapi Bărbătești 8·— Perechea

Vânzare en gros și en detail. Vânzare en gros și en detail.

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
În fața bisericei „Mateiu Corvin“. □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană
925 „Bally“, toate scăzu'e în preț cu 20%.
Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR“.

IATĂ ÎN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din singe

Ce trebue de făcut?

Trebue să-l topim și să-l alungăm din singe acest lucru se obține printr'o cură rațională cu

UROLIZINA

de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din singe.

Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio. așa-fel se vindecă o boală care îți arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric. cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că. acidului uric se datorește boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuințare însoțește fie-care flacon. De avut în toate farmaciile și drogueriile din România. –

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
691 **DROGUERIA „VIORELIA“**
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

În ori ce direcție execută
346 **cu prețuri convenabile:]**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Caut una sau două camere goale în centru pentru birou. Se plătește chirie bună, după învoială.

940 A se adresa în scris la ziar sub „Birou“

Stîrpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai
„TITAN“
în stărpirea șoarecilor
□ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7 Telefon 577.
Execută instalații de lumină și transmiteri de forță electrică precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurență. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

AUTO CAMIOANE

PRAGA FROST BUSSING SAURER FIAT

PLUGURI cu o BRAZDA
cu grindei drept și încovoiat
CURELE PENTRU TRANSMISIUNI
în depozit la
„AGRARA“, Societate Anonimă
MAȘINI AGRICOLE, INDUSTRIALE ȘI MOTOARE
BUCUREȘTI, Strada Bursei No. 5
Sucursala BRĂILA, Strada Marna lângă gară. 937

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectuește orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.
LINIE REGULATA și RAPIDA
Constanța-New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC DE LUX
KING ALEXANDER
de 30.000 de tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul **CONSTANȚA** LA 2 AUGUST st. n. direct **NEW-YORK**
VAPORUL TRANSATLANTIC
THEMISTOCLES
de 16.000 tone, viteză 16 noduri
pleacă din portul **Constanța** la 10 August st. n. direct **NEW-YORK**

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.
902 **Se primesc spre expediere și mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCUREȘTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** strada Traian No. 15

„KING ALEXANDER“ pleacă din Constanța la 2 Aug. 1921

Clasa 1 rang 1	Lei 21.000·—	Clasa 2 rang 2 Lei	15.500·—
Clasa 1 rang 2	Lei 20.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	15.000·—
Clasa 1 rang 3	Lei 19.000·—	Clasa 2 rang 3 Lei	14.750·—
Clasa 2 rang 1	Lei 16.000·—	Clasa 3 Rezervate Lei	9.000·—
		Clasa 3 Rezervate Lei	8.500·—

„THEMISTOCLES“ pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

În costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.
Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.
De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul întreg.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII” SIBIIU

Anul II. No. 286 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 4 August 1921

Înfrățirea

...or. Muzeul Asociațiunii

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

...ința“ Cluj

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Aplicarea reformei agrare în Ardeal

Eri au fost convocați la Direcția generală a Agriculturii din Cluj toți consilierii agricoli din Ardeal și Banat pentru a primi instrucțiuni asupra aplicării legii agrare. S'a discutat firește pe lângă modalitățile aplicării acestei legi și legea în sine, ajungându-se la concluzia pentru foarte multe articole că au nevoie de lămuriri deoarece dădeau naștere la echivocuri regretabile.

Am fi prea naivi dacă ne-am mira de imperfecțiunile tot mai evidente ale unei legi alcătuite în grabă și trecute fără discuție nu pentru a satisface trebuințele țărănimei din Ardeal ci pentru a împiedeca anumite defecțiuni politice și a câștiga o iluzorie glorie electorală în cazul unor noui alegeri.

Desigur, că odată cu aplicarea acestei, țăranii ardeleni vor intra în stăpânirea pământului la care au dreptul.

Lipsa însă de oameni competenți, căci majoritatea agronomilor regionali din Ardeal nu au pregătire suficientă fiind învățători cari au audiat câteva luni cursuri practice de agricultură, agronomi *in partibus* pentru care Direcția Agriculturii are o curioasă predilecție, va îngreuia cu atât mai mult aplicarea rapidă a acestei reforme cu cât și alte împrejurări îngreuiază înfăptuirea ei. E vorba de alcătuirea comitetelor comunale și județene

In adevăr, ca și în Vechiul Regat în fiecare comună va lua ființă un comitet numit comunal, care sub supravegherea agronomului regional va alcătui tablourile de împroprietărire. Câtă maturitate nu se cere unui agronom pentru a ști să cumpănească capacitatea și sufletul național al membrilor din comitet.

Preotul, învățătorul sau notarul dintr'un sat în majoritate unguresc nu vor părtini pe țăranii unguri în dauna puținilor români de acolo?- Intrebarea e de prisos. Magistrații unguri în legături destul de strânse cu magnații, foști posesori ai întinselor domenii azi expropriate fi vor în stare ca, odată în comisia județeană, să judece conflictele inevitabile dintre țăranii ardeleni și magnații ungurii cu destulă părtinire.

Șovinismul lor înăscut s'ar opune. Agronomii regionali trebuesc supraveghiați în deaprope de consilierii agricoli pentru a nu mai face posibilă nedreptățirea țăranului în favoarea străinului în propria lui țară.

Trebuie o vigilență neadormită și o stăruință eroică și o muncă titanică pentru a mulțumi masele țărănește, continuu agitate de politicianii fără crupule și propagandiștii maghiari, cari n'așteaptă decât cea mai mică ocazie pentru a sămăna vrajba între frați.

Un alt punct negru îl va constitui, și rezistența îndărătnică și ascunsă a sașilor cari din timp au acaparat întinderi însemnate de pământ agricol pentru a-l distribui asociațiilor de plugari.

Aceasta în scopul formării unei puteri ce burghezii săsești la sate, care datorită mijloacelor moderne de muncă să ocupe același loc predominant în viața agricolă și economică a Ardealului. Și fiindcă planurile lor au fost dejucate, deputații sași s'au retras din parlament. Dacă gestul nu le-a făcut cinste, în schimb ne-a arătat veleitățile dominatoare ale acestei minorități etnice.

Cam acestea sunt greutățile pe care le va întâmpina aplicarea reformei agrare în Ardeal. Dacă analizăm legea constatăm pe lângă multele imperfecțiuni de formă care provoacă interpretări neașteptate, constatăm o favorizare o marilor societăți industriale în dauna plugarilor.

In adevăr, guvernul Averescu o arătat o deosebită grije pentru societățile străine pripășite în România, scutind de expropiere atât a pământului arabil cât și a pădurilor latifundiile acaparate cu prețuri de nimic de acestea. Motivul e copilăros pentru a da putință și muncitorilor și funcționarilor acestor stabilimente industriale să-și producă cele trebuitoare gospodării lor. Ca și cum muncitorul care lucrează toată ziua în fabrică sau funcționarul înțepenit în birou mai au timp și putință de-a face și agricultură.

Așa e cazul cu întinsele domenii ale Reșiței. In schimb societatea va face agricultură intensivă întrebuințând la muncile agricole tocmai pe țărani din împrejurimi cari de drept trebuiau să fie stăpânitorii pământului.

Guvernul d-lui General Averescu ne face în plin veac al XX-lea un dar în adevăr grandios: robește țărănimea ardeleană marelor societăți industriale conduse de dușmanii cei mai înverșunați ai neamului.

Evenimentele zilei

Pacificarea Irlandei — o interpelare în camera lorzilor

In camera lorizlor marchizul de Salisburi, a întrebat daca guvernul are intențiunea să facă o declarațiune, asupra negocierilor anglo-irlandeze.

Primul ministru a răspuns că dacă propunerile guvernului sunt acceptate, ale vor fi supuse aprobării Camerei sub forma de proect de lege, și dacă va fi respinsă, guvernul o va face cunoscut în curând.

El observă că în adevăr, importața deciziilor pe cari d. de Valera și colegii lui, vor trebui să le ia, necesită acordarea câtorva zile pentru rezolvarea problemei, cu atât mai mult cu cât armistițiul este în acord leal observat.

Să ajutăm, — pe cine?

Apelul pe care scriitorul rus Maxim Gorki l-a adresat „tuturor oamenilor de bine“ cerând în numele „solidarității umane“, sprijin pentru milioanele de Rași amenințați să moară de foamete, n'a găsit, se pare, o prea bună primire în Europa. Și aceasta pentrucă și în celelalte țări sunt astăzi lipsuri și dureri cari nu îngăduie desvoltarea, în mod colectiv, a sentimentului de caritate, fiecare țară trebuind să se îngrijească de propriile ei nevoi. Dar mai ales pentrucă Rusia însăși, prin regimul de care se lasă condusă, și-a pierdut dreptul de-a face apel la mila și ajutorul celorlalte popoare.

Căci să presupunem că bielșugul și prosperitatea Europei ni-ar îngădui să sărim cu toții în ajutorul unui popor ajuns în nenorocire. Pentru cine ar fi acest ajutor al nostru? Ar fi el, într'adevăr, pentru milioanele de bărani ai Rusiei sau de ar fi pentru acea oligarhie de haimanale și paraziți cari stăpânesc și terorizează din sânul faimoaselor „comitete“? Care ne este siguranța că hrana dată de noi va ajunge până la cei de jos și nu se va opri la oamenii și favoriții regimului sovietic?

Cunoaștem și înțelegem toate suferințele mari în care se zbate astăzi poporul rusesc, dar între mila noastră și între aceste suferințe se găsește un regim care este repudiat de întreaga lume civilisată

Și cum am putea să tresărim la strigătul lui Gorki când Gorki însuși a fost unul dintre sprijinitorii cei mai fanatici ai acestui nenorocit regim și când în apelul lui nu întâlnim niciun cuvânt de căință pentru răutățile și crimele de până acum? Să nu fi înțeles oare Gorki că dacă ciuma, holera și foametea s'au abătut peste Rusia, aceasta se datorește bolșevismului care, de patru ani de zile, trăește din conspirație, din crimă, din furt și din jaf? Că același ruină, mizerie și moarte s'ar fi întins astăzi în toate țările Europei dacă și ele s'ar fi lăsat cucerite de idealurile doctrinei bolșevice?

Intâiu desmeticerea și căința Rusiei, prin urmare, și după aceia apelul la mila și ajutorul Europei. „Nimic pentru Rusia lui Lenin și Trotzky, dar totul pentru o Rusie regenerată“, — este răspunsul pe care-l dă un ziar frances la strigătul desperat al scriitorului Gorki.

Căci nu poate fi ajutat un popor care, prin regimul pe care și l-a dat, constituie o primejdie permanentă pentru liniștea și prosperitatea lumei. Și dacă Gorki nu găsește în el energia și curajul de-a se ridica împotriva tiraniei bolșevice, ar trebui cel puțin să înțeleagă că nu în numele acestei tiranii poate să facă apel la sprijinul „oamenilor de bine“.

Oameni de bine în fruntea Rusiei, — și atunci vom găsi în noi destul spirit de sacrificiu pentru a sări în ajutorul unui popor care, strigându-și suferința, ne va arăta în același timp și căința lui.

Regimul Sârbesc în Banat

Vechea închisoare, rămășiță a celor mai excesive brutalități medievale, închisoarea subterană de la Kalimegdan deschide larg ușile celulelor sale întunecoase să primească în umezeala omorâtoare un nou număr dintre frații noștrii rămași în Banatul sârbesc.

După știriile mai noui vina lor este că au primit manifeste trimise de cercurile umanitare vieneze. In ac ste manifeste ei au fost încurajați, să rămână tari în credință și pe mai departe, să spere într'un viitor mai bun. Vina lor a fost că un grup de vienezii în inima cărora suferințele lor au găsit un mai mare ecou de cât în acea a marelui nostru european, înduioșați de greutățile ce urmează să-i strivească în lipsa de a le putea oferi un ajutor real le-au trimis câteva cuvinte de îmbărbătare.

Actul vienezilor e o dovadă că suferințele fraților noștrii au trecut marginele de a ne interesa numai pe noi. In lumea mare și îndeosebi în inimile acelora cari suferă din cauza altor greutăți durerile și strigătul lor desnădăjduit a aflat ecoul cuvenit. Dar el servește și o altă tristă dovadă. Dovada dezinteresului conducătorilor statului nostru cari au respins ajutorul de atâtea ori cerut.

Despărțiți de frații lor, ei privesc cu încredere peste ... demarcațională. Nici astă ... cred și n'o știu, că acei ... poartă astăzi destinele României și cari ar trebui să le poarte în suflet și durerile lor, l-au dat uitării urmărind ideale de politică europeană și nu românească în primul rând. Cei 140.000 de frați rupți din corpul Românismului, trăesc în mizerie, lipsiți de toate drepturile ce li se cuvin, numai pentrucă un singur om să poată avea succesele politice dela care așteaptă trecerea sa pe seama posterității.

Oare noua illegalitate a guvernului sârbesc va fi în măsură să facă guvernul român să miște vre-o peatră în interesul fraților asupriți?

Nedreptatea ce li-se face fraților noștrii prin gravitatea ei, impune ca guvernul României întregite, cel puțin acum, să intervină energic pentru cruțarea celor cari nu poartă nici o vină pentru arestarea lor.

Ne întrebăm însă: va fi oare guvernul nostru în măsură să înțeleagă ironia faptului că Viena oraș străin de suferințele Bănățenilor, trimite cuvinte de îmbărbătare fraților noștrii.

Dampo.

Spre clarificarea chestiunei sileziene?

Ziarele engleze ocupându-se de chestiunea irlandeză socotesc că cele câteva divergențe de păreri cari au avut loc între guvernele franceze și engleze în ceiace privește Silezia de sus nu ar putea pune piedici unei soluții repezi a acestei grele probleme, căci aceste divergențe de păreri privesc în primul loc modalitățile și nici decum principiile esențiale.

Ziarul „Times“ spune că ori care ar fi divergențele de păreri care ar perzista asupra chestiunilor de detaliu, cele două guverne vor putea, cel puțin să găsească mijlocul de a arăta că ele sunt de acord de a se promulga cât mai repede, o deciziune autorizată asupra acestei chestiuni.

Ziarul „Daily Mail“ crede că d-l Briand în răspunsul pe care îl va da guvernului britanic, își va exprima părerea de rău de a nu-și putea schimba nimic în ceiace privește punctul său de vedere exprimat într'o notă a sa anterioară.

Dacă forțele engleze nu ar putea să cooporeze cu trupele franceze pentru a asigura menținerea ordinei și executarea măsurilor de dezarmare în regiunea supusă plebiscitului, Franța își va lua singură această sarcină.

Atâta timp cât generalul Le Rond nu se va declara în măsură de a asigura că decizia finală a aliaților în ceiace privește împărțirea Sileziei de sus poate să fie executată fără risc de insurecție sau invazie, guvernul francez se va obține de a lua parte la ședințele consiliu suprem în cursul cărora se vor desbate aceste chestiuni.

D-l Briand, zice mai departe „Daily Mail“ nu vrea să se găsească în situația de a fi acceptat o decizie defavorabilă Poloniei sub amenințarea unei acțiuni din partea Germaniei sau din partea bandelor neregulate germane.

In fine după acelaș ziar răspunsul francez va arăta că Marea Britanie și Italia au căzut deja de acord asupra interesului unei conferințe de experți și că pe de altă parte experții francezi sunt gata. Briand își afirmă via dorință de a vedea rezolvită problema Sileziei superoare, dar el nu vede cum această chestiune ar putea fi deslegată înainte ca experții să fi avut timpul de a și face raportul.

Daily Chronicle, comentând schimbul de note dintre Franța și Anglia cu privire la Silezia Superioară, scrie:

Se poate spune fără nici o exagerare, că amânările cerute de Franța cu privire la întruni-

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

rea Consiliului Suprem şi regularea chestiunei sileziene, atacând bazele colaborării franco-engleze aşa cum o fac acum şi perpetuând starea de nesiguranţă şi de turburări în toată Europa Centrală, tind să nimicească bunele rezultate obţinute prin acordul interaliat din Mai asupra reparaţiunilor. Toţi prietenii Antantei ar trebui să vadă necesitatea de a pune capăt acestor amânări.

Presa franceză speră unanimă că unitatea frontului nu va întârzia să se realizeze şi că comisiunea experţilor va ajunge la concluziuni cari ar putea să fie adoptate de consiliul sprem şi impuse de el, la nevoe.

Cu toate cele scrise de presa franceză şi chiar de cea engleză credem că Lloyd George înţelege totuşi să-şi continue politica sa de sprijinire a Germaniei în chestiunea Sileziei Superioare. Şi oricum în compromisul care mai curând sau mai târziu va interveni prevedem că tot Anglia va fi acela care va avea câştig de cauză asupra celor mai multe puncte din problema sileziană.

ECOURI

Premiul Academiei Franceze

La fiecare an Academia Franceză decerne premii în valoare de câteva mii de franci. Anul Acesta premiul pentru roman a fost acordat lui Pierre Villetard pentru *La Bille dans la tourmente*, acela pentru poezie lui Jean Suberville cara a scris o poemă închitanită Invalizilor şi Arcului de Triumf.

Premiul cel mare de 10.000 fr. a fost acordat contesei de Noailles pentru întreaga ca opera poetică. Evenimentul acesta coincide cu discuţiunea ce s'a făcut în jurul admiterei femeilor ca membre în Academie. Numele care a fost pe buzele tuturora în cazul când s'ar hotărî asemenea alegeri erea al contesei de Noailles, care e de origină română. Poeta se trage din vestita familie borească Bassarab-Brâncoveanu şi e sora omului nostru politic Constantin Brâncoveanu.

Expoziţia teatrului romantic

La 17 Iunie s'a inaugurat în casa lui Victor Hugo, dela Paris o expoziţie a teatrului romantic, a cărei iniţiativă a luat-o d. Raymond Escholier coservatorul acestei „Maison de Victor Hugo".

In această casă pe care a locuit-o poetul şi în care după moartea lui s'a făcut un muzeu cu tot ce i-a aparţinut, cărţi, tablouri, autografe, manuscrise răcesc acuma umbrele marilor săi prieteni: Gautier, Vigny, Balzac, Dumas, Musset, George Sand Berlioz precum şi interpreţii lor în pictură sau pe scenă ca: Delacroix, Louis Roulanger, Louy Iohannot, d-ra Mars, Rachel, Manbrau. Fanny Elesser, Pauline Viardot, Dejazet, Frederic Lemaître. Cu o deosebită artă şi la îndemâna fiecăruia dintre vizitatori sunt aşezate portretele, manuscrisele, desemne după decorurile de pe vremuri, după costume, cu amintiri care evoacă o epocă atât de preţioasă în istoria literaturei franceze.

Românii care merg la Paris să nu uite să treacă pe acolo ca să vadă pe Malibran la pian de Delacroix, precum şi portretele lui George Sand şi al fiului ei Maurice. Sunt acolo admirabile desemne de Chasserian care reprezintă pe Melibran în Desdemona şi tot acolo se află şi costumul pe care Rachel l-a purtat în Judith.

Printre alte curiozităţi de valoare vor putea vedea un desen al lui Hugo pentru „Le Roi s'amuse. manuscrisul dramei „Lucrece Borgia", manuscrisul lui Vigny (Chatterton) şi alte amintiri dela Berlioz şi Rosini.

Telefonul fără fir

In Germania se experimentează de câtva timp pe trenuri discuţiunile telefonice fără fir cu diferite centre şi oraşe.

Tot aşa se va putea vorbi din oraşe. Incercările au dat rezultat mulţumitor.

Congresul internaţional al scriitorilor

La Londra s'a ţinut zilele trecute congresul internaţional al autorilor literari. Au asistat reprezentanţi din toate ţările.

Un record original

Dramaturgul englez Edgar Wallace a bătut unul din cele mai originale recorduri. Renumitul scriitor a scris o piesă în timp de 14 oare. Piesa poartă titlul „Mylady" a fost reprezentată la teatrul „Playhouse" şi a avut un succes extraordinar.

Premiul literar Gottfried Keller

Un tânăr elveţian amator de literatură a donat suma de 100 mii franci ca premiu „Gottfried Keller". Din aceşti bani după fiecare doi ani se va da un premiu de 6000 franci pentru cea mai bună lucrare literară elveţiană.

Jocurile olimpice din Franţa

Guvernul francez a supus Camerii un proect de lege în care se propune acordarea sumei de 40 milioane franci pentru ţinerea jocurilor olimpice la Paris în anul 1924.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Citiţi „Infrăţirea"

Cercuri de studii în şcoală

Toate anuarele şcolare ale liceelor din Transilvania şi Banat înfăţişea a un progres îmbucurător pe terenul cultural Numărul elevilor români creşte văzând cu ochii şi chezăşia că progresu nostru cultural se va întemeia pe baze cât mai solide o avem în rîvna şi devotamentul corpului profesoral care, pe lângă munca de la catedră, desfăşură şi o intinsă activitate extraşcolară căutând să lăţească binefacerile culturei şi în massele largi ale poporului.

Aproape la toate liceele profesorii sunt organizaţi în Cercuri ştiinţifice cu misiunea de a lucra pentru răspândirea culturei. Devotamentul profesorilor faţă de înalta cauză ce o servesc e îmbucurător şi merită toată lauda şi recunoştinţa noastră.

Lipseşte însă un alt mijloc de cultură şi educaţie, care e tot atât de necesar şi de important. Este vorba de Cercurile de studii ale elevilor.

Deocamdată foarte puţine sunt liceele unde ele ii sunt organizaţi în Cercuri de studii, cu toate că ele au o însemnătate deosebită. Prin aceste cercuri, elevul nu rămâne numai un înmagazinator pasiv al cunoştiinţelor ce i-se impun de planul de învăţământ, ci el începe să aibe o gândire proprie şi să lucreze pentru desvoltarea individualităţii sale.

Aci face elevul primele sale încercări de zbor pe terenul ştiinţei şi al culturei, trecând încetul cu încetul dincolo de litera searbădă a manualelor de şcoală. Ideile primite din cărţi se limpezesc aici mai bine prin atingerea lor cu realităţile vieţii şi dintr'un ilusionist ce ar rămâne până la luarea bacalaureatului, elevul iese mai pregătit şi mai bine înarmat pentru viaţă.

Deasemenea profesorul şi elevul rămânând numai la oarele de şcoală, sunt două elemente de multe ori străine sufleteşte. Profesorul e silit să fie autoritar aşa că elevul îl priveşte cu oare care teamă şi ca pe o persoană care singură poate să aibe păreri şi convingeri, iar el, bietul elev, în acest caz rămâne un instrument căruia i-se impune o conduită, şi o desvoltare intelectuală ce de multe ori nu se potriveşte cu structura sufletului său, şi în loc de a ieşi întărit, nu odată el iese mutilat sufleteşte sau în cel mai bun caz slăbit şi fără individualitate în marea luptă ce va trebui s'o dele în viaţă. Şi greşala nu e a nimănui.

De unde să cunoască profesorul înclinările elevului său? Numai din orele de şcoală? E imposibil. De foarte multe ori nota greşeşte. Elevi eminenţi în şcoală, ajunsi în viaţă, au dovedit calităţi slabe. Aceasta numai pentru că în tot timpul şcoalei ei n'au fost decât sclavii cărţilor şi ai profesorilor lor, memorizând, fără să gândească, lucrurile cetite sau auzite.

Ori cercurile de studii ale elevilor sunt un admirabil mijloc de a stabili o legătură mai intimă între profesor şi elev. Profesorul va avea ocazia să observe lipsurile, înclinaţiile şi calităţile elevului său. Elevul, în schimb, va privi pe profesor nu ca pe un om de care trebue să tremure, ci va vedea în el un părinte urmându-i sfaturile cu încredere şi iubire.

Cu multă trudă şi pricepere aceste cercuri de studii ale elevilor ar putea să fie adevărate şcoli de formare a individualităţii şi a caracterului şi credem că profesorii noştri vor înţelege ca şi noi necesitatea lor.

A. P.

Local de prăvălie

potrivit şi pentru restaurant şi cafenea cu un front de 11 Metri pe Calea Regele Ferdinand se dă în chirie pe mai mulţi ani. Informaţii se primesc la banca „ECONOMUL". 941

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Impresii de la Karlsbad

Toată lumea românească, care se găseşte la aceste băi, ar dori să dau, în această corespondenţă, amănuntele peripeţiilor pe cari trebue să le îndure omul pe liniile CFR. până îi succede în fine să treacă frontiera la punctul Halmeiu. Dar fiind lipsa de locuri de şezut, de modestie a funcţionarilor, de ordine, de curăţenie, de punctualitate precum şi de nenumărate alte inconveniente generalizate pe întreagă reţeaua CFR. şi de obşte cunoscute, nu voiu insista deastădată asupra lor, ci mă voiu mărgeni să atrag atenţia factorilor competenţi asupra calvarului ce li se impune călătorilor la vama Halmeiu. Aci, zi de zi, un public numeros care constă în mare parte din bolnavi, e dat jos din tren, împreună cu întreg bagajul, la ora 11 din noapte şi ţinut, împresurat de forţă armată, sub cerul liber, în noroiu şi întuneric până la ora 5 dimineaţa, ca la urmă să fie urcat în alt tren, unde i-se face o intensă percheziţie de bagaj şi la corp, cu care ocazie i-se confiscă moneda hârtie, care trece peste suma de o mie lei, ba chiar şi eventualele acreditive ce le-ar poseda! De acest tratament neomenos sunt împărtăşiţi cu deosebire bolnavii cărora le lipseşte experienţa cum se trece frontiera românească fără inconveniente din pricina valutei.

Trecuţi în fine pe teritor cehoslovac situaţia este cu totul alta. Pacinicii călători nu mai sunt ameninţaţi de baionetele soldaţilor; trenurile circulă precis; ferestrele vagoanelor au geamuri şi curăţenia ce domneşte pretutindeni ne aminteşte că suntem în Europa!

Atunci ne întrebăm cu amărăciune:

Dumnezeule, când oare o să treacă această scumpă Europă şi peste frontiera noastră?

Imbarcaţi la frontieră în vagonul Karlovy-vary al acceleratului confortabil. parcurgem considerabilă distanţă decorată cu spelendidele peisage fără nici un fel de şicană şi fără întârziere iată-ne ajunşi la destinaţie unde vom gusta câte-va săptămâni fericite să ne simţim în Europa cea de dinainte de răsboiu.

Aci în decursul alor patru săptămâni de testamente medicale, diverse regime, băi, plimbări, masagii, frotări şi excursii am putut constata că toiul sezonului din vara aceasta la băile mondiale din Cehoslovacia se prezintă aproape tot atât de împopulat ca şi în cei mai frecventaţi ani de dinainte de răsboiu. Acest rezultat considerabil nu este însă numai consecinţă timpului favorabil care domneşte nici cea a curselor de renume modial cari s'au ţinut aci, ci noi suntem aplicaţi să credem că la acela a contribuit cu deosebire o împrejurare îmbucurătoare care se manifestă, în întreaga această ţară, în o viguroasă tenziune de refacere şi revenire la cursul normal al vieţii europene Munca uriaşă naţională şi culturală ce o prestează fără preget vecinii şi prietenii noştri cu atâta pricepere, cinste şi stăruinţă îşi aduce roadele!

In special aci la Karlovy-vary afluenţa oaspeţilor de băi este cea mai considerabilă şi se speră că acest an se va încheia cu un număr dintre cele mai mari. Contingentul oaspeţilor îl constitue, în cea mai mare parte tot aceleaşi elemente pe cari le cunoaştem din trecut, cu mici schimbări. Astfel americanii aproape nu sunt reprezentaţi, de vreme ce italienii sunt mai numeroşi ca în trecut, care fapt pare a fi în funcţie de starea favorabilă a valutei lor. Nu pot însă să trec cu vederea un nou contingent de oaspeţi care este cel al îmbogăţiţilor din răsboi ai tuturor neamurilor. Aceştia pare că constitue o categorie specială şi sunt cu toţii la fel: pretenţioşi, aroganţi, nemulţumiţi, îngâmfaţi şi nerăbdători, — ca toţi parveniţii. Deşi ei vorbesc diferite limbi, majoritatea lor este de aceeaşi confesiune.

Accentele stridente în ungureşte, cari îţi irbeau urechile la tot pasul pe timpul dualismului, în prezent se întâmpină mai rar. Şi dacă totuşi se mai aude ici caole câte un răsunet mai timid în limba turanică, ea provine cu siguranţă de la unii evrei cari încă nu şi-au luat seamă. Nobilii conţi, înalţii funcţionari şi politicianii zgomotoşi de pe vremuri au dispărut cu desăvârşire. Numai singur Apponyi, prietenul nostru, s'a prezintat dintre atâte somităţi de odinioară, şi chiar şi el apare mai conciliant ca în trecut căci îl întâlnim adese plimbându-se pe calea lui Nicolae Dumba probabil pentru a aduce dovadă că simpatizează cu noi Românii.

Natural că cu vechiul regim au dispărut şi diferitele uniforme militare din fosta monarhie. Nu mai vezi nici generali austriaci, nici husari ungureşti! Cu atât mai plăcută impresie îi fac ofiţerii cehoslovaci în costumele lor simple şi elegante, dar lipsite de trese de aur.

Dela sine înţăeles că traiul aci nu este şi nici nu poate fi eftin, precum nu a fost, în raport cu alte băi, nici în trecut. Cu toate acestea, cetind informaţiile din ziarele din ţară asupra traiului la băile de acolo, avem impresia că suntem mai bine găzduiţi, căci aci îi este dată posibilitatea fiecărui oaspe să trăiască după placul său: cel modest eftin, iar cel bogat scump.

Contingentul românesc din acest sezon este foarte considerabil. Pretutindeni auzi vorbindu-se româneşte, une ori chiar ostentativ. Aceşti reclamagii sunt mai cu seamă Românii, „de cetăţenie" al căror număr a crescut mult dela răsboiu, cu deosebire în vechiul regat. Acum după încheierea sesiunii parlamentare credem că o să ni-se mai sporească numărul cu cel al politicianilor dornici a se recrea aci în apropierea băilor dela Marienbad unde pertractează diplomaţii din estul Europei.

M-n,

Cronica politică

Guvernul și noua Constituție Nouile condițiuni în cari avea să se desvolte România de după războiu cereau ca statul care alcătuește temeiul organizații sale de stat — Constituția — să fie din nou examinat și modificat potrivit unei situații noui și unor nevoi sporite.

Necesitatea modificării Constituției, necesitate care se afirmă din zi în zi mai imperios, a fost recunoscută de către toți factorii politicei, de către toate partidele, de întreaga opinie publică.

Dacă ne-am gândi numai la faptul că noua constituție care se cere atât de grabnic rezolvită, ar însemna stabilirea acelueș regim în toate provinciile României, și încă alcătuirea unui nou statut fundamental apare ca o necesitate necruțătoare pentru stat. Pe lângă aceasta mai sunt nenumărate alte stări cari trebuesc stabilite în Constituție.

Este lucru în afară de orice discuție că Constituția României vechi și mici nu poate fi constituția României mari și noi.

Guvernul actual este singurul factor care socotește că România n'are nevoie de o nouă Constituție și că aceia, atât de incompletă și atât de nepotrivită în noile condițiuni încât este necontenit violată, poate, fără nici-o primejdie pentru stat, să rămână și în viitor pactul nostru fundamental.

Atitudinea aceasta a guvernului vrăjmașă ideii unei noi Constituții este inspirată de teamă că noile alegeri cari ar da Adunarea Constituantă, ar însemna un dezastru politic pentru oamenii cari se găsesc acum la cârma țării.

Aceasta este explicația campaniei deschisă în *Universul* și în *Indreptarea* împotriva alcătuirei unei noi Conștituții.

Si totuși, în ciuda tuturor zvârcolirilor sale, guvernul d-lui general Averescu va trebui să plece, alegeri noi se vor face și țara își va avea Constituția de care are nevoie.

Ce se întâmplă în Aghiriș?

Despotismul unui plutonier de jandarmi. — Ce face corupția. — Țăranii bătuți. — Femeile lor batjocorite.

Din provincie sosesc necontenit știri despre terorismul brutal exercitat de unele organe ale jandarmeriei. Nemulțumirile populației se înmulțesc cu toate că ușor ar putea fi scutită de aceste acte dăunătoare dacă s'ar da jandarmeriei instrucțiile necesare care să stabilească cercul lor de competință, sau dacă forurile superioare ar interveni cu pedepse exemplare contra celor cari uită datoria lor. Un caz de această natură e acel al sătenilor din Aghiriș.

Cu ocazia revoluției și înainte de sosirea armatei române s'au furat mai multe obiecte agricole arendașului Almai din această comună. Arendașul refugiat de ura poporului, nu de mult se reîntoarce în comună și apelează la autoritatea și severitatea șefului de post, Petru Diaconescu pentru a cerceta de cine au fost furate sculele sale. Admitem că șeful secției de jandarmi să înceapă cercetarea; însă modul în care s'a făcut această cercetare e despotic și de o brutalitate revoltătoare.

Mai mulți dintre săteni sunt arestați și transportați la secție unde încep torturile pentru a-i face să mărturisească ceace dorea arendasul maghiar Almai.

Prima victimă a cercetărilor este săteanul George Kovács. După o serie de bătăi el nu mai poate suferi torturile și cu ultimă scăpare fuge în Ungaria. George Boc ca să scape de bătăile ce i se aplicau mărturisește ceace îi impunea șeful secției cu toate că are martori prin cari dovedește nevinovăția sa. „Șeful" însă nu se mulțumește numai cu bătăi ci iscodește și alte mijloace de torturare. **Astfel unii sunt spânzurați de picioare și sunt dezlegați numai după ce se vedea că se apropie momentul de leșin.**

Alții dintre săteni fără nici un mandat de arestare sunt arestați și deținuți 23 de zile în închisoarea primăriei comunale.

Iar când juratul Gheorghe Iecan consternat de actele plutonieriului, intervine cerând eliberarea celor arestați, i se răspunde cu palme și bătăi. Astfel în timpul muncilor agricole o mulțime de țărani sunt reținuți dela munca câmpului pentru a stoarce dela ei mărturisiri false.

Intre cei arestați și cercetați de jandarmerie mai sunt și țăranii Aschidean Ioan, Selejan Ion și Vasile, Petru Todoran, Petru Botoi, Teodor Crișan.

Dar șeful postului nu se mulțumește numai cu postul de procuror, judecător pe cari le înlocuește ci uneori face și pe medicul-legist.

Astfel femeea Ecaterina Gaspar pârâtă ca complice la un caz de avort care a cauzat moartea leuzei, e târâtă în fața d-lui plutonier și bătută până la sânge. Deasemeni, nu se știe pentru cari fapte, multe femei din sat au fost duse noaptea la post și ținute la dispoziția șefului postului până dimineața.

Mai multe declară că în decursul nopții au fost batjocorite.

Intre femeile arestate sunt Elisaveta Olariu, Ana Teodoran, Ludovica Olar, Anica Vereș și Floarea Dărăban.

Motivele cari au determinat pe șefui postului la astfel de brutalități — în afară de cele personale — se mai zice că sunt și altele de ordin politic. Anume la ultimele alegeri care au adus la cârmă guvernul „muncii cinstei și legalității", cetățenii comunei Aghiriș au fost de alte convingeri politice, decât acelea ale agenților guvernului. Așa se explică că toate actele plutonierului au fost trecute cu vederea...

Față de aceste acte de sfidare a legilor cetățenii din Aghiriș au înaintat plângerile lor prefecturii și Consiliului de Război așteptând deciziunile forurilor competente.

Ap.

Pentru D-l ministru Cudalbu

D-l Ministru Cudalbu și-a anunțat venirea sa în Cluj; pentru a face deschiderea festivă a Târgului de Mostre, în ziua de 1 August.

Dar, D-l Ministrul ca „reprezentant al înaltului guvern" e bine să știe că va fi pus în fața unei comedii, pe care ar trebui să o evite.

Acest târg de mostre a mai fost deschis odată oficial, invitând toate autoritățile locale, ca să poată vedea că în România-Nare, la o expoziție românească se vorbește în ungurește (cuvântul de deschidere), în costume naționale ungurești. Tot la acest târg al șovinismului maghiar, a funcționat un cabaret, pe scena căruia se aățăea spiritele maghiare, fapt ce a determinat autoritățile noastre să oprească spectecolele.

Ungurii din comitet au anunțat că nu vor lua parte la expoziția din București dacă nu li se dă dreptul mai departe să și bată joc de noi. Aceiași oameni care au amenințat. vin astăzi și cu ajutorul Statului român pentru a le plăti pagubele expoziției rezultate din greșelile lor.

Credem că D-l Ministru Cudalbu, va fi informat de cercurile comp. despre opereta ce se pune la cale, pentru a cruța jignirile ce le-ar aduce românilor din localitate, prin prezența sa la o nouă deschidere a Târgului de mostre, când la prima deschidere cei mai mulți au plecat indignați de purtarea șovinistă a ungurilor organizatori.

S.

Concesionarea atelierelor C. F. R.

Prezența în București, chiar după închiderea Corpurilor Legiuitoare, a delegaților consorțiului franco-englez, care urmărea concesiunea atelierelor C. F. R. trebue a atrage atențiunea asupra intențiunilor d-lui Gogu-Văleanu Brutinel. Se poate ca tovarășul lui Brutinel de la comunicații să urmărească o altă formă de aservire a economiei Țărei; în acest scop are dese întrevederi cu delegații mai sus menționați.

Este necesar ca opinia publică să fie atentă asupra activității d-lui Gogu Văleanu Brutinel-Spencer, cu atât mai mult că prin interimatul d-lui Tache Ionescu la președinția Consiliului, interesele streine sunt ocrotite față cu interesele economiei naționale.

Cum ne judecă străinii

Mărfurile cehoslovace zac la graniță.

Citim în „Gazette de Prague" 300 de vagoane încărcate cu mărfuri cehoslovace cu destinația pentru România zac de câtva timp la stațiunea de la frontiera cehoslovacă-română. Acest fapt ilustrează situația deplorabilă a transporturilor în România care nu posedă vagoanele suficiente ca să transporte mărfurile cari îi sunt destinate.

Iar în ce privește vagoanele cehe împrumutate în străinătate, ele numai sunt înapoiate, din această cauză Cehoslovacia nu mai lasă ca vagoanele ei să treacă granițele.

Revista presei maghiare

Nemulțumiri cu Uniunea

Intr'un articol intitulat „Unitate în acțiune" d-l Aurel Hofbauer în coloanele ziarului „Keleti Ujság", publică părerile sale despre Uniunea maghiară excepționând că Maghiarii s'au întrunit într'o Uniune mai mult cu caracter social decât politic. Considerațiile pe cari se bazează d-sa când cere mai mult o organizație politică sunt următoarele:

„Incă înainte de războiu jurisprudența franceză a stabilit principiul „que les nationalités d'elles disporent" (ca naționalitățile să dispună de sine) și acest principiu a câștigat rădăcini puternice în umanitarismul omenirei. Totuși această nouă concepție de drept atinge mai mult sau mai puțin principiul internațional al suveranității statului și de acea legiuitorii cari au formulat principiile tratatelor de pace în chestiunea minorităților au făcut dispoziții precise în ce privește libertatea culturală și religioasă a minorităților în timp ce celelalte posibilități de manifestare au fost determinate numai în mod mai vag pentru a nu atinge principiul suveranității statelor.

Această concepție reclamă pe deoparte unitatea de acțiune a membrilor unei minorități, dar în acelaș timp stabilește și cadrele posibilității de dispunere a puterii de stat. Din toate acestea reese clar că organizația minorităților pretinde un caracter pur eminentiam *politic* și un *social*.

Interwiev cu Sir Dickinson

In interwievul acordat ziarului „Ellenzék" Sir Dickinson declară următoarele:

„Pentru a înlătura orice confuziuni, țiu să amintesc că *eu nu sunt vicepreședintele Ligei Națiunilor și nu călătoresc din încredințarea Federației Popoarelor.* E cunoscut că în aproape fiecare stat din Europa s'a format câte o Societate a Ligei Națiunilor pentru propagarea ideilor Ligei Națiunilor toate aceste societăți sunt întrunite într'o Federație numită: Federation of the League of Nation Societies. (Federația societăților Ligei Națiunilor). Eu sunt vicepreședintele acestei Federații, care are între primii săi conducători din partea Ungariei pe Alexandru Raffay și pe Apponyi.

Scopul nostru este să câștigăm toate popoarele pentru ideile umane ale Ligei Națiunilor, care nu cunoaște învingători și învinși. Pacea Europei numai admițând acest principiu poate fi asigurată. Căci, dacă popoarele vor cădea din nou în neloleranța veche, catastrofa europeană se va repeta. Vreau să accentuez că această Federație numai în acel care poate continua munca sa cu rezultate, dacă va reuși să extermineze dușmănia din sufletul popoarelor. Știu că pe acest teren vom avea încă multe de făcut în Europa Orientală dar privesc cu încredere rezultatul muncii noastre.

Despre situația și viitorul minorităților declară următoarele:

„In această privință nu pot spune nici o părere deoarece informațiile primite nu sunt complecte. Unul dintre cele mai importante puncte al programului nostru este apărarea minorităților. Noi am intervenit la Liga Națiunilor ca să obligе toate statele unde trăesc minorități ca să execute până la ultima literă dispozițiile tratatelor de pace. Doresc să i-au contact cu conducătorii minorităților din Ardeal pentru ca să pot avea informațiile cuvenite în chestia minorităților din România. Impresiile mele le voi comunica numai după ce voi primi informațiile necesare. Despre ecestea însă nu voi face nici o declarație în România, deoarece România se opune misiunei mele. (Pare că există o contrazicere între declarația primă a d-lui Dickinsohn când spune că nu a venit în România din încredințarea Federației societăților Ligei Națiunilor și între declarația că România s'ar opune misiunei d-sale N. R.) Impresiile despre turneul meu, care nu are decât caracter informativ le voi face numai Comitetului Central al Federației din Geneva. In ce privește cultura statelor în care am venit eu dela început am fost convins că vin în state cu cultură superioară așa că tot ceace am văzut nu mă surprinde și în toată călătoria mea nu am avut nici o deceptie."

Tratativele româno-bolșevice

Tratativele româno-bolșevice continuă zilnic în largul lacului Liman. Știrile lansate de unele ziare cum că tratativele au fost rupte, sunt neverosimile.

Comisia română sub presidența d-lui P. Papaniu, ministru plenipotențiar are reședința pe vasul român „Tiraspol" și comisiunea rusă sub președinția lui Iacoblev, are reședința pe vasul bolșevic „Ucraina roșie".

Discuțiile au loc în mod alternativ pe vasul român și pe vasul bolșevic.

Seara când se termină discuțiile Iacoblev șeful misiunei bolșevice pleacă cu un aeroplan din Ovidiopol, port situat pe litoralul lacului Liman, în fața Cetății Albe la Odesa unde comunică tratativele din acea zi.

* * *

O altă chestiune primordială examinată de ambele comisiuni este aceia a canalului Bugas.

Din lacul Liman vasele au eșire la Marea Neagră prin canalul Bugas, care aparține României, și e singurul canal navigabil.

Comisiunea rusă a cerut ca trecerea prim acest canal să fie lăsată liberă vaselor bolșevice.

Comisiunea română pretinde ca toate vasele bolșevice să fie trecute prin canalul Bugas, fiind pilotate de marinari români.

Bolșevicii, ne-convenindu-le aceasta au cerut instrucțiunei dela Odesa.

Știri și fapte politice

Cu privire la situația în Basarabia, ziarul „Dreptatea" scrie următoarele:

„Cu toată închiderea parlamentului, activitatea politică în regiunea noastră, nu și-a sporit intensitatea. In afară de partidul Național-liberal care urmează cu energie și succes organizarea la sate, celelalte partide nu dau semne de viață. Sciziunea care a avut loc în sânul partidului țărănesc nu a avut răsunetul care s'ar fi așteptat. La sate nici nu se știe ce s'a petrecut la centru, totul petrecându-se în marginile unor foarte restrânse cercuri din Chișinău.

In ce privește gruparea averescană, aceasta își urmează în tăcere agonia descompunerii. Din timp în timp câte un scandal sau câte o afacere amintește publicului că mai există câte un averescan în Basarabia".

Cetiți „Infrățirea"

INFORMAŢII

Locale

Azi va sosi în localitate dl. ministru Cudalbu. Ministrul va vizita forurile agriculturii şi va asista la a doua deschidere a târgului de mostre din Cluj.

■

Biroul de Cartiruire va fi condus de doi şefi, d-nii Dr. Babeş şi Giurgiu.

■

Sericicole

Staţiunile de răscumpărare a seminţelor de vermi de mătasă au răscumpărat până acum dela producătorii 100.000 chilograme gogoşi. Recolta este satisfăcătoare, luând în consideraţiune că este primul an de activitate pe acest teren.

■

In urma căldurii constatate zarzavaturile şi fructele se desvoltă foarte prost. Dacă nu va veni ploaie — recolta va fi slabă.

■

Politice

Din Timişoara se anunţă, că acolo se aşteaptă pe la mijlocul lunei August sosirea d-lui Vintilă Brătianu, care de-acolo va merge în Cluj, Sibiu şi Braşov.

Tot pentru atunci sunt aşteptaţi la Timişoara d-nii Maniu, Vaida-Voevod, Sever Dan, V. Chirolu şi părintele Maniu. Aceştia vor aranja mari adunări de popor în Timişoara, Lugoj, Oraviţa şi Sân Nicolăul Mare.

■

Dela C. F. R.

La Timişoara au sosit pentru funcţionarii căilor ferate din Ardeal 346 m. de stofă de haine; 134 m. de zefir şi 730 m. de pânză care fusese comandate de direcţia centrală.

■

Direcţia C. F. din Cluj a cerut direcţiei generale dela Bucureşti aprobarea de a se pune în circulaţie un tren accelerat Oradia-Mare—Cluj—Bucureşti.

■

Sportive

Banca „Albina“ din localitate a donat Societăţii Sportive a studenţilor universitari suma de 200 lei pentru scopuri sportive.

Donaţia făcută e o dovadă a încurajării ce începe s'o facă instituţiile noastre financiare vieţii sportive sprijinind cluburile româneşti. Ar fi de dorit ca exemplul dat să fie urmat de cât mai multe dintre băncile noastre şi în acest caz putem privi cu încredere viitorul sportului din România.

■

Atragem atenţia comitetului Regional FSSR. din Cluj asupra următorului fapt:

Pe seama presei sunt rezervate anumite locuri pentru a asista la serbările sportive. Totuşi în mod consecutiv se întâmplă că aceste locuri sunt vândute.

Rugăm C. R. să explice dacă înţelege să ţină rezevate aceste locuri, şi în acest caz să ia măsuri ca ele să nu mai fie vândute sau în caz contrar să ne clarifice despre situaţia în viitor a acestor locuri.

Artistice

Artiştii şi scriitorii, cari vor să participe la Congresul artistic din Bucureşti sunt rugaţi a-şi comunica de urgenţă adresa la d-l Emil Isac, inspector, Ministerul Cultelor Cluj, Str. Stroescu No. 12.!

■

Diverse

Guvernul german a propus celui român ca în contul sumei ce va trebui să plătească pentru retragerea biletelor Băncii Generale emise de administraţia de ocupaţie să procure statului român locomotive de cale ferată în valoare de 450 de milioane, fără ca prin această să prejudicieze asupra hotărârilor ulterioare ce se vor lua de comisiunea interaliată despăgubiri.

Guvernul german se oferă a începe furnizarea locomotivelor imediat, fiind gata — dacă guvernul e de acord — să-i furnizeze în acont şi alte maşini şi materiale de care are nevoie.

Propunerea germană a fost în principiu acceptată atât de ministerul de finanţe cât şi de Banca Naţională şi după toate probabilităţile va fi tradusă în fapt.

■

Sâmbătă a avut loc într'un cer intim căsătoria confratelui nostru d-l Jack Paleologu cu d-na Getta Hodoş. Le facem cele mai bune urări.

■

A sosit la Arad d. Murgoci dela Bucureşti delegat de Institul Sud-est European pentru a însoţi pe d. dr. Mozes Gaster, marele filolog şi folklorist, care va vizita centrele culturale ale României, ţinând conferinţe.

■

Direcţiunea generală a despăgubirilor de război din ministerul de finanţe este în preajma terminărei lucrărilor de centralizare a cererilor de despăgubiri.

Indată după terminarea centralizărilor se vor începe operaţiunile de calcul pentru a se stabili sumele ce revin fiecărui dăunat în limita sumelor alocate provizor de lege.

Plata acestor despăgubiri va începe după toate probabilităţile în Octombrie.

■

In Someşul mare, eri după amiazi s'a înecat băiatul Petre Zeikan, în vârsta de 14 ani, locuitor din Str. Mico 31.

Băiatul era călă la un pantofar. A fost adusă la faţa locului salvarea dar toate sforţările au fost zadarnice.

■

In urma impunerii preţurilor maximale de pe piaţă alimentară a Clujului au dispărut toate legumele, fructele, carnea şi alte. Populaţia este foarte ingrijorată. Intrebăm autorităţile dece nu iau măsuri pentru a asigura alimentarea oraşului.

■

In urma demersurilor făcute de unele bănci, ministerul de finanţe va suprima eliberarea duplicatelor pentru titlurile funciare rurale evacuate la Moscova.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

D-l Bazil Ternăveanu depăşind din Firma Societatea Generală Comercială Română Ternăveanu & Co. din Cluj, în şedinţa de constituire ţinută la 30 Iulie s'a hotărât înfiinţarea unei Societăţii Anonime, în care va intra şi fabrica de mobile fosta proprietate a susnumitei firme. Această Societate va purta firma „Societatea Anonimă Comercială Română“ şi va avea sediul în Cluj, Str. Iuliu Maniu 4 et. I.

Membrii Consiliului ide Administraţie a acestei soc etăţi sunt d-l Dr. Tit. Babeş preşedinte, membri: Dr. E. Hetieganu, Dr. Tit. Dragonescu, A. Mazuchi, Dr. Moisil, R. Ternăveanu şi a mai fost rugat Ing. Hossu. Cenzori: Ing. Filipescu, Russu şi Peptea. 953

■

„Târnava“ este numele unei noui foi care apare săptămânal la Diciosânmartin. Articolul de deschidere, bine scris, vădeşte o cugetare politică serioasă şi fixează un program de luptă căruia-i dăm întreaga noastră adesiune.

■

Aflăm cu părere de rău moartea d-nei Antoinetta Georgescu-Vâlcea, soţia d-lui Georgescu-Vâlcea, consilier la Curtea de Apel din Oraoia-Mare.

Condoleanţele noastre familiei.

■

Se anunţă din Budapesta că consiliului de miniştri va fixa astăzi seară taxa de export pentru făină.

Se crede că făina ungură va putea ajunge cea dintâi pe pieţele europene.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia“ dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge orice dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia“ în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef la Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drgueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32. 838

■

Mare reducere de preţuri la firma Diamanştein şi Moskovits Calea Regele Ferd. 25 (vis-a-vis de poşta Centrală) toate mărfurile se vând sub costul de fabricaţiune, stofă de lână pentru un rând de haine 2.80 mtr. Lei 252. Un rând de haine gata din stofă de lână Lei. 450. O pereche de pantaloni, din stofă Lei 120. Paltoane, costume şi modele pentru dame în orice cantitate. Să se convingă oricine. 847

XXXXXXXXXXXXX

Pretutindeni

în Ardeal

se citeşte

ziarul INFRĂŢIREA

XXXXXX—XXXXX

A. S. R. Principele Carol în Cluj

— Dineul şi recepţia dela D-l general Petala —

In numărul de eri am dat cititorilor noştri darea de seamă asupra serbărilor dela arenă, asupra şezătoarei dela fabrica de tutun etc.

Azi vom arăta cum a decurs dineul şi recepţia din parcul locuinţei d-lui General N. Petala, dat în onoarea odraslei regale. — Duminecă seara la ora 9 a avut loc un dineu de gală dat de d-l General Petala şi d-na Elena Căpitan Furlugeanu.

La acest dineu au luat parte A. S. R. Principele Carol, familia d-lui General Petala, d-na, d-şoara şi d-l Dickinson, vicepreşedintele ligei naţiunilor; d-na şi d-l General Florescu d-na şi d-l Prefect Meteş, d-na şi d-l Colonel Roman comandantul Reg. 16; d l deputat Cămărăşescu, d-na şi d-l Locot.-Colonel Tătărăscu, d-l Cozma procuror general; d-na şi d-l Capitan Furlugeanu.

In tot timpul dineului A. S. R. care avea la dreapta şi la stânga pe oaspeţii englezi s'a întreţinut foarte cordial şi afabil cu comesenii.

In timpul dineului invitaţii în număr de peste 200 de persoane soseau în parcul locuinţei d-lui General Petala, care era luminat a giorno. Au luat parte şefii tuturor autorităţilor Clujene, reprezentanţii tuturor minorităţilor, reprezentanţii bisericilor, toţi sportmani toţi ofiţeri garnizoanei, profesorii universitari artişti gazetari etc.

Recepţia s'a început la ora 10 în faţa a două sute de persoane reprezentând tot ce are Clujul mai select

Remarcăm pe: Episcopii Nagy şi Ferentz Iosef; Părintele Dăianu Primii Rabini ai confesiunei israelite, d-na şi d-l Mihaly; Consulii francezi şi englez etc. etc.

La ora 10 şi un sfert A. S. R. Principele Carol, urmat de suită, scoboară în parc, unde pe de-o parte d-nele şi pe de alta d-nii i-au fost prezentaţi pe rând, întreţinându-se în parte cu fiecare.

După aceasta invitaţii au luat loc pe scaune pentru a asculta programul artistic.

Programul artistic este început de d-ra Aca de Barbu care execută cu măestrie câteva doine româneşti.

Dl Emil Dumitrescu, directorul Teatrului Jardin a cântat trei cuplete originate care a plăcut foarte mult selectei asistenţe.

Acelaş frumos succes a avut şi dl Creangă, colegul d-lui Emil Dumitrecu a urmat după aceasta „Căluşerii“ jucaţi de echipa Asociaţiei comercianţilor din Cluj. Executarea cu adevărat artistică a acestui joc naţional a impresionat foarte plăcut pe oaspeţii englezi care au adus multe şi sincere cuvinte de laudă artei noastre naţionale.

După terminarea programului artistic s'a trecut la bufet, în timp ei orchestra şi fanfara Regimentul 83 şi 16 intonau imnul regal.

La ora 2 A. S. R. Principele Carol s'a retras condus fiind de uralele tuturor celor de faţă Ceilalţ oaspeţi au rămas până la ora 3.

La plecare A. S. R. Principele Carol a transmis d-lui General Petala şi d-nei Elena Furlugeanu călduroase mulţumiri pentru frumoasa primire ce i-a făcut'o Clujul.

Modificarea uniformelor ofiţereşti

In prescripţiunile broşurei asupra ţinutei şi portului uniformelor în armată, s'au admis următoarele modificări:

Gulerul dela mantale, tunicile şi pelerimele ofiţerilor sanitari vor fi de catifea de culoare vişinie pentru ofiţeri medici, de catifea de culoare albastru închis, pentru ofiţeri veterinari; de catifea de culoare verde închis, pentru ofiţeri de farmacişti.

Ofiţerii de intendenţă vor purta pe gulerul mantalei tunicii şi pelerini, o broderie cu fulgere de fir sau mătase albă, de aceeaşi formă şi dimensiuni ca aceea pe care-o poartă absolvenţii şcolii superioare de războiu, în fir sau mătase galbină.

Se reintroduce portul egretei la chipiuri la elevii şcolilor militare, de culoare roşie, pentru elevii liceelor militare şi de culoare galbenă pentru elevii institutului medico-militar.

Ungaria acuză Austria

Biroul de corespondenţă maghiar publică discursul lui Hegedüs asupra chestiunei Ungariei de Est. Intr'altele Hegedüs a spus: „Austria pentru care am intrat în războiu contra protestului contelui Tisza, a cărei generali incapabili ne'au ruinat, care s'a retras mereu pe câmpul de luptă, iar acum în sfârşit ne fură „ceasul de aur“ din buzunar, (Ung. de Est) care este unirea cea mai mare din lume“. Textul din Wiener Journal“.

La acuza aceasta oficiosul vienez „Pol. Korr.“ răspunde că marile puteri se vor putea convinge iarăşi cum înţelege Ungaria a ţine trataturile semnate despre cari se vorbeşte ca acte de furt. „Guvernul maghiar — încheie ziarul — va mai avea ocaziunea să vorbească în această chestie şi să se declare la declaraţiile membrului său.“

Cetiţi „Infrăţirea“

Caut una sau două camere goale în centru pentru birou. Se plăteşte chirie bună, după învoială.

940 A se adresa în scris la ziar sub „Birou“

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Lupta în Asia Mică continuă cu aceiași intensitate. Armatele grecești au încetat înaintarea pentru a nu învălui flancurile de trupele Kemaliste. In adevăr, Kemal pașa voind să exploateze tendința ofensivă a generalului Papulos a lsăit-o să se manifesteze cât mai intens în centrul său, urmând apoi să învăluie aripile armatei grecești. Generalul Papulos a priceput intențiile lui Kemal și de aceea încetinind ofensiva spre Angora a procedat la întărirea aripilor. Prin această manevră Kemal joacă ultima carte căci până vor veni boi evicli lui Brusiloff Kemalismul va fi încetat de a mai trăi. De aceea comisarii Kemaliști din occident și Constantinopol declară cui vor să-i audă că acceptă mediația Aliaților.

Dar Aliații se ocupă acum de rezolvirea chestiei așa de spinoasă a Sileziei superioare de care va depinde rămânerea mai departe la cârmă a guvernului Wirth. Rămâne de văzut dacă în Consiliul suprem care se va întruni la 4 August se va putea stabili acordul anglo-francez, atât în privința Sileziei superioare cât și a sancțiunilor.

Schimbul de ratificări al tratatului din Trianon s'a făcut la Quai d'Orsay. Astfel acest tratat în jurul cărula s'a vorbit atâta va intra în vigoare. Puținele trupe spaniole din Maroco sunt în continuă retragere în fața triburilor din ce în ce mai numeroase care se răscoală.

Dacă guvernul din Madrid nu iau măsuri urgente situația poate deveni desperată pentru armata de acolo și-l înjositoare pentru demnitatea poporului spaniol.

Scrisori din Italia

„Conflicte violente între carabineri, fașiști și comuniști la Sarzana; se socotesc a fi 20 morți și numeroși răniți, — țăranii pușcați ca la vânătoare de fașiști, — un tren atacat de comuniști, alte scene sălbatice etc. etc."

Aceste sunt știrile pe cari le aduc ziarele zilnic și umplu cetitorii de înfiorare. Publicul Romei a căutat să impună doliu pentru victimele căzute, a ținut procesiuni impunătoare pe căile principale și a pretins închiderea teatrelor și a localurilor de petrecere. E fără îndoială, că evenimentele din urmă au produs cea mai profundă impresie pretutindeni. Acei ce se ocupă de fluctuațiunile vieții politice se conving că aceasta produce o criză de guvern imediată, care are să se întâmple numai la toamnă. Evenimentele s'au precipitat și astfel guvernul Bonomi, nici măcar acea nu poate fi, ceeace intenționase să fie: guvern peste vară, minister de stagiune...

Dar politicianii adeseori se înșală, și aceia cari urmăresc și așteaptă totul dela Palatul Parlamentului din Piața Montecitorio se înșală și mai mult... Sufletul Italiei se zbate într'o criză, și această criză o frământă între democrație și viitor... Acei cari din ușurătate și din spirit de demagogie au speculat durerile mulțimii au făcut un păcat tot atât de mare, ca cei mai mari, cari cu îndărătnicie s'au izolat de mulțimea celor nenumărați și nu au căutat decât de interesele capitalului lor. E neîndoielnic lucru, că mizeria lucrătorilor s'a privit cu aceiași nepăsare, cum ai privi un peisaj dintr'un suburbiu murdar dela marginea unui oraș. Pictorii adeseori se opresc asupra tablourilor de geniul acesta, car nici pe ei nu-i duce mai departe, decât poate interesul ce l'ar provoca la o exposiție prin naturaleța lui, alăturea de fiori, nuduri s'au cirezile de boi. Despre sărăcia poporului italian de jos s'a scris mult și interesant mai fiecare voiajor și-a prins între mulțimea fotografiilor luate cu Kodak-ul pe drum, câte-un lazzaron din Neapol sau altă pierdevară săracă și poetică în neglijența nepăsării sale. Dar cu venirea crizei Europene, aceasă plebă interesantă și specifică nu mai era pașnică. Se poate că grevele de mine din Anglia nu au influențat direct lumea săracă din Italia; dar mai greu a atins-o neputința de a-și găsi de lucru: Numărul celor fără de muncă a crescut enorm, îngreunând budgetul Statului în mod considerabil, încât numai o mică parte dintre ei au putut fi angajați la lucrările de edificare întreprinse anume pentru ocuparea lor. Oamenii săraci sunt totdeauna neîndestuliți și în Italia agitatori streini au făcut tot posibilul ca să-i îndemne la revoltă, ei însă mai bine au rămas pașnici decât să intre în aventuri, al căror sfârșit nu-l prevedeau.

Greutățile interne însă provin și din o altă parte, — acela organizată de fașiști, — cari sub steag național fac o operă cu totul antinațională. E drept că și-au fixat o politică externă intrasigentă, dar fără să le stea alături întregul spriin dinlăuntrul țării și ei ca să-și câștige aderenți, adeseori — și prea de multe ori — alunecă pe panta luptelor de clasă, — ceeace nu se poate admite într'o vreme de criză.

Nu știm dacă va mai rămânea Bonomi la prezidiu. Dar Italia va fi numai atunci fericită dacă va câștiga un guvern energic care să pue capăt violențelor și turburărilor de azi. Dl. Bonomi nu a fost destul de vigilent.

Corespondentul.

Intrunirea cultural-națională din Reșița

Intrunirea cultural-națională din Recița. — In ziua de 23 Iulie, delegația studențească, plecată în propagandă cultural națională în Banat, a vizitat de dimineață uzinele din localitate, unde s'a întreținut cu muncitorii români din fabrică. Seara a avut loc la sediul sindicatului muncitorilor români o inimoasă întrunire.

Părintele Pincu a urat bun sosit oaspeților și în puține cuvinte și-a exprimat bucuria, ce-o simte, când vede o delegație de studenți în mijlocul muncitorilor, cari au nevoe de sfaturile acestor intelectuali.

Studentul Petre I. Ghiața, a vorbit muncitorilor de strânsele legături, ce trebuesc să se stabilească între lucrătorii manuali și cei intelectuali.

In ce privește lucrătorii streini, cuvântătorul a spus că ei vor fi primiți să conlucreze alături de Români, atâta timp cât vor înțelege că se găsesc în România întregită pentru totdeauna.

D-l JIANU, președ. sindicatului muncitorimii aduce mulțumiri oaspeților, care cu tot dorul și sufletul tineresc au venit în mijlocul lor. Asigură pe studenți că muncitorii sunt conștienți de rostul lor și îi roagă totodată să nu uite pe aceia, care își pun toată nădejdea lor în tinerii studenți, conducătorii de mâine ai statului.

Stud. Pompiliu Constantinescu aduce mulțumiri muncitorimii de felul cum a fost primită delegația studenților.

Intreaga delegație s'a întreținut apoi cu muncitorii.

Știri de peste hotare

Carol de Habsburg în espectativă

In legătură cu desmințirea plecării lui Carol de Habsburg din Elveția ziarul „Cesve Slovo" din Praga publică următoarele comentanii. Nu există nici cea mai mică îndoială că fostul împărat se ocupă în permanență cu ideea reîntoarcerii sale, în Maghiaria. Deși nu credem în posibilitatea plecării sale, totuși nu avem nici o îndoială că în Austria germană și în Maghiaria se pregătește cu entuziasm terenul pentru acest eveniment, precum nu ne îndoim că noua orientare spre Germania, inaugurată de Friedrich este în perfectă concordanță cu străduințele lui Carol. Friedrich a declarat că restaurarea monarhiei în Germania se va face în curând. Soarta Maghiariei trebue legată de aceea a Germaniei, în spiritul vechii tovărășii de arme, spre a restabili puterea și splendoarea din trecut.

Sovietele desmint svonurile de pregătiri contra Poloniei — Declarațiile lui Ignatiev —

Președintele comisiunii sovietice de repatriere, care se găsește la Varșovia în baza tratatului din Riga, Ignatiev a afirmat într'un interview că toate svonurile despre pretinse pregătiri ale Rusiei în contra Poloniei sunt invențiuni ale antisovietiștilor, doritori de a împiedica pe Rusia să se apere în contra foametei, să provoace o criză internă în favoarea reacționarilor și să bage zâzanii între cele două state.

O notă a guvernului american

Se telegrafiază la Londra din Washington cu data de 27 Iulie, că secretarul de stat dela externe Hughes a trimis o notă guvernului sovietelor.

Se crede că acest mesagiu este o expunere a politicei Statelor-Unite cu privire la chestiunea aprovizionărei districtelor Rusiei, unde foametea e mai mare și punerea în libertate a americanilor închiși de guvernul sovietelor.

Nota este redactată aproape în aceiași termeni ca telegrama trimeasă de d-l Hoower lui Maxim Gorki.

Grecii aproape de angora

După informațiunile de la Atena, rezistența inamicului este cu totul înfrântă; pierderile sale în morți, răniți și prizonieri sunt evaluate la 60 de mii de oameni; avantgardele grecești ar fi ajuns pe drumul Angorie chiar la Gordio.

Marele consiliu de război va decide asupra desvoltărei de dat ulterior operațiunilor dar în luarea de deciziuni nu se va ține seama de armată kemalistă, ci numai de motivele de siguranță militară și necesitate politică.

Atentat contra congresiștilor dela Moscova

O telegramă din Riga anunță ziarului „Daily Express", că un tren special, aducând dela Moscova la Riga delegații străini a deraiat în apropriere de Kurak; au fost omoriți 6 delegați și mai mulți răniți.

Se crede că ar fi vorba de un atentat criminal.

Turcii solicita intervenția

După știri din ziare, guvernul turc a decis în unanimitate, să roage guvernele aliate ca să intervină în conflictul greco-turc.

Situația din Rusia Ravagiile foametei și lipsurilor

După informațiuni asupra urmărilor foametei din Rusia, se spune că orașul Saratow face impresia unei adevărate tabere de oameni flămânzi.

Multe sate sunt complet părăsite de locuitori. In unele sate de pe Volga 90 la sută din populație, zace bolnavă din cauza foamei și a lipsurilor. Numărul deceselor e foarte mare.

In Zarizin, grupuri mari de femei și copii parcurg străzile, cerșind pâine. Zilnic cad femei și copii, sleiți de puteri.

Greva funcționarilor de bancă din Cehoslovacia

Greva funcționarilor de bancă din Cehoslovacia — care durează deja de mai mult timp — ia proporții tot mai mai mari.

Astfel la Marienbad funcționarii oe bancă sprijiniți de lucrătorii au asaltat filialele băncilor — și au silit închiderea birourilor — în cari lucrau funcționarii noui primiți.

Directorii băncilor au declarat că nu pot intra în tratative cu funcționarii greviști.

Arestarea generalului rus Komisarov la Belgrad

După ziare din Belgrad a fost arestat generalul rus Komisarov, care avea sediul la Pancevo.

Motivul arestării este, că generalul ar fi amestecat în complotul de asasinare contra primului regent.

Komisarov este cunoscut ca mare anarhist la Belgrad.

Un credit olandez pentru Germania

Prin mijlocirea Băncii Mendelsohn & Comp. din Amsterdam Reichsbank a primit un nou credit de 50 milioane mărci în aur.

Să tratează încheerea de credite mai mici.

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

In jud. Iași a apărut o bandă de banditi automobiliști care au dat îndrăsnețe lovituri prin satele din județ. Au prădat pe preotul Georgescu din Cucuteni căruia i-a furat 11 mii de lei după ce l'au chinuit înfiorător. După ce au prădat și cooperativa aceleași comune, banditii îmbrăcați foarte elegent au dispărut cu automobilele.

■

In Bucovina a apărut o bandă de 60 de oameni înarmați cu puști mitraliere care prădă satele.

■

Afacerea Haneș a luat o nouă întorsătură. D-l Haneș a trimes un emisar la victimele sale, care sunt fete de învățător sătean, cerându-le în schimbul a diverse promisiuni să iscălească o declarație prin care să arate că totul nu a fost decât o inscenare a directoarei Isabela Sadoveanu.

Fetele au refuzat pe emisar de oarece și acesta ca revizor școlar, a uzat de amenințări față de părinții lor, învățători dela țară.

Cu toate acestea partidul țărănist printr'un comunicat, absolvă pe D-l Haneș ca nevinovat. Aceasta e o nouă demonstrație de țărănismul țăraniștilor.

■

Două sate din Durostor (Dobragea) au fost înconjurate și atacate de banditi, cari după ce au furat mai multe femei au dispărut. Se crede că aceste femei au fost transportate în Bulgaria.

*

La Hotin ca și în jud. Vaslui banditismele continuă fără putința de a prinde aceste bande, cari au băgat groază în populație.

Această situație este îngrijorătoare și dovedește o mare neglijență din partea guvernului.

In Bulgaria s'a făcut o lege aspră care pedepsește pe organizatorii bandelor de comitegii cu 3—15 ani închisoare.

■

D-l ministru Cudalbu organizează pentru Mai 1922 o expoziție de animale domestice de toate speciile.

■

In cercurile oficiale se crede că din cauza dificultăților tehnice și din motive de politică internă, încoronarea Suveranilor se va amâna pentru primăvara viitoare.

■

In ziua de 10 August D-l Tache Ionescu pleacă la Karlsbad. Interimatul ministerului de externe va fi ținut, probabil, de D-l O. Goga.

■

Foamea ucide în Rusia 20,000 de oameni, zilnic. Se așteaptă o teribilă epidemie de holeră.

Singurul magazin din București care execută în mod ireproșabil ori ce comandă de croitorie militară și ceaprazerie

FRAȚII FUHRMAN

CLUJ

Strada Iuliu Maniu No. 1, sucursala Piața Stefan cel Mare No. 7. Deposit complect de echipamente militare. ◆◆◆◆

Harding se abține dela conferința dezarmării

Președintele Harding nu va lua parte la Conferința dezarmării și la discuțiile asupra chestiunilor din răsărit. Plenipotențiatul american va fi Hughes.

Bugetul Poloniei

Eri ministrul de finanțe Stexkowski a depus în numele guvernului, în dietă, proectul bugetului pentru 1921.

Cu această ocaziune ministrul a pronunțat un discurs asupra situației financiare a Poloniei.

Veniturile prevăzute se ridică la suma de 203.961 milioane cheltueli fiind un deficit de 73 miliarde.

Cheltuelile extraordinare pentru executarea programului lucrărilor publice se ridică la 22.137 milioane.

Ministerul lucrărilor publice a necesitat 9 miliarde.

Acordul italo-Englez în Mediterana

Ziarul „Coriere dela Sera" salută aranjamentul anglo-italian, privitor la Mediterana. Propune ca și chestiunea despăgubirilor să formeze obiectul unor negocieri, deoarece Austria, Ungaria și Bulgaria nefiind în stare, în momentul de față să plătească despăgubirile. Anglia ar putea ajuta ca Italia să obțină compensațiuni pentru pagubele sale.

Simpatiile Bulgarilor pentru Kemal Pașa

Se comunică din Sofia că serviciul cartografic al ministerului de răsboi bulgar a tipărit și a împărțit portretul lui Kemal

Comisiunea interaliată, luând cunoștință de faptul acesta, a făcut observații guvernului bulgar.

Enver Pașa în serviciul Kemaliștilor

Se comunică din Constantinopol, că Enver Pașa se găsește la Azerbeidjan, în fruntea a 20 mii de oameni și a propus ca să se unească cu resturile armatei kemaliste, spre a veni în ajutorul islamismului.

Excursiunea națională italiană

S'a anunțat de la Roma că la s'ârșitul lunei August vor pleca spre România 200 persoane constituite în „excursiunea națională italiană". Printre membrii participanți vor fi personalități marcante ale corpurilor legiuitoare italiene, comercianți și industriași, artiști și 100 studenți și studente din diferitele universități.

Presa va fi reprezentată în mod special prin delegații Uniunii ziariștilor italieni.

Voiajul va fi făcut pe un vapor italian prin Sicilia, Atena, Constantinopo'e, Constanța, Galați — iar înapoierea prin Budapesta, Viena, etc.

Aflăm că se fac mari pregătiri pentru primirea lor sub auspiciile ministeruiui de industrie și comerț.

In acest scop s'a format un comitet de recepțiune în frunte cu d-l Th. Deleanu secretarul general al ministerului de industrie, secundat de reprezentanții instituțiilor cu caracter economic și cultural.

Intelectuali de frunte ca: N. Iorga. Pârvan etc., și-au oferit serviciile pentru a asigura escursioniștilor o primire din cele mai alese, corespunzând pe cât se poate primirei strălucite făcută în Italia studenților români.

Escursioniștii vor vizita: Bucovina, Valea Bistriței, Capitala, Valea Prahovei, Brașovul, Sibiul, Valea Oltului, Alba-Iulia, Cluj, Arad, Orșova, Băile Herculane, Timișoara. Escursioniștii vor avea astfel ocaziunea să participe și la încoronarea suveranilor.

Liniile aviației civile

Cum se vor organiza. — Câte avioane vom avea

Dăm azi amănunte complecte asupra chipului cum va funcționa aviația civilă.

Vom avea trei mari hangare: unul la București, altul la Galați și Chișinău. Construcția acestor hangare a și început.

Aeroportul de la Băneasa se construește pentru 9 avioane mari de comerț, deocamdată. Aceste avioane sunt pentru pasageri și colete poștale.

Hangarele dela Galați și Chișinău se construesc pentru 3 avioane mari.

Intre București-Galați-Chișinău s'au prevăzut terenuri de aterizare cari vor servi și în caz de defecte la mașine. Aceste terenuri de aterizare sunt situate din 40 în 40 de kilometri.

La fiecare din aeroporturi se vor instala ateliere pentru reparația mașinelor, câte o uzină electrică și instalație de telegrafie fără fir.

Din cele 9 avioane cari ne sosesc, 6 sunt pentru pasageri și 3 numai pentru serviciul de poștă.

Avioanele de poștă vor putea transporta câte 350 kgr. colete. Cele de pasageri vor putea transporta 3 pasageri, un pilot și bagajele lor.

Aceste avioane vor sbura cu o viteză de 160 km. pe oră la 2000 de metri înălțime.

Avioanele postale sunt menite a activa mult corespondența cu teritoriile alipite. Ele vor deservi și ziarele înființându-se și un serviciu al pressei.

Cele trei aeroporturi vor fi terminate în Decembrie și primele zboruri se vor face cel mai târziu, în primăvara viitoare.

Distanța dela București la Galați va fi parcursă într'o oră și jumătate și, până la Chișinău în trei ore și jumătate.

Se contează pe un trafic cam de 200 curse poștale pe an, dus și întors.

Se va conta pe un debit total de 120.000 kgr. în colete poștale, sau 900 kgr. și 400 de pasageri. Distanța ce se va parcurge anual va fi de 240.000 kilometri.

In afară de această linie națională de aviație civilă, se mai construește o linie internațională cu punctele Buziaș-Craiova-București și Giurgiu, care va avea legătură directă cu Paris-Constantinopol. Această linie va face numai tranzitul pe la noi. Pentru această linie s'a și încheiat un contract cu o companie de navigație aeriană. Aeroporturile vor fi legate cu orașele respective (București-Galați-Chișinău) cu un serviciu special de automobile. Avioanele vor fi prevăzute și ele cu aparate de telegrafie fără fir.

Aeroporturile vor mai fi prevăzute cu stații de meteorologie și aerologie.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Mercuri, Joi:
Milioane în Geamantan.
Vineri, Sâmbătă:
TINEREȚA VECINICA.
Duminecă:
HUGO uriașul.

CINEMA URANIA:

Mercuri, Joi:
JUDEX Partea II.
Vineri, Sâmbătă;
JUDEX Partea III.
Duminecă:
Aduceți Va aminte'?

Internaționalizarea Dunărei

Ziarele franceze anunță:

Conferința internațională danubiana, instituită prin tratativele de pace casă elaboreze un statut definitiv al Dunări, și-a terminat lucrările.

Convenția elaborată ds reprezentanții puterilor convocate de Consiliul suprem, a fost semnată Sâmbăta trecută, la ora 4 p. m., la ministerul de externe din Paris.

Numai doi plenipotențiari cari nu primiseră încă instrucțiuni dela guvernele lor au amânat pentru câteva zile punerea semnăturei lor pe convenție și pe protocolul final care o însoțește.

Astfel se găsește în mod fericit complectată opera tratatului din Paris din 1856 care rămăsese doar schițat: internaționalizarea voită de autorii săi fiind, în urma împrejurărilor politice, limitată doar la gurile Dunărei.

Cea mai mare parte navigabilă a fluviului rămăsese supusă regulamentelor variabile după țările riverane Diversitatea dispozițiunilor era foarte des defavorabilă traficului internațional.

Tratatele de pace, declarând Dunărea internațională de la Ulm și până la gurile ei, n'au determinat în ce mod se va armoniza drepturile legitime ale riveranilor cu controlul indispesabil unei organizații internaționale.

Această reglementare a rămas în sarcina conferinței. S'a instituit pentru susul si mijlocul Dunărei o comisiune însărcinată să cerceteze programul lucrărilor executat pe fluviu, să asigure uniformitatea regulamentelor și a poliției să fixeze taxele de perceput.

Conferința a creat un organism destinat să dea acestei mari artere continentale o largă desvoltare pacinică.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

Capitolul I.

— Oratorul —

Lămpile de gaz se aprinseră în tavan, aruncând o lumină perpendiculară în partea de sus a figurii lui Bayonna, lăsând în penumbră celelalte părți.

Fascinați, oamenii din popor cari umpleau galeriile de sus, îl ascultau cu mâini crispate, nerăbdătoare să bată. Doi liceeni făcuse gestul de a aplauda.

— Ce frumos e să stăpânești o adunare întreagă! zise cu glas tare unul din ei.

— E frumos! repetă ca un ecou inconștient, o provincială din tribună de dedesubt, iar pieptul i se sbătea cu putere. In jurul ei Parizienele, mute, priveau pe orator: unele cu un surâs fericit pe buze; altele, țepene, cu ochi însuflețiți de mici mini fugare, sub zguduirile necontenite a căror mângâiere interioară o primeau. In fundul tribunei Consiliului de Stat, un tânăr abate se agita, ne mai putându-se stăpâni; el murmura din ce în ce mai tare:

— Are dreptate, are totuși dreptate!

Abatele tăcu, roșind sub privirea unui magistrat bătrân, ras de mustăți și cu buze subțiri, care-i răspunse:

— Sunt niște prostii, dar sunt bine spuse.

Două grupuri părea singure în afară de această comuniune obștească de entusiasm: sus de tot, înghesuiți într'o tribună, ziariștii cari lăsau să se citească pe fețele lor ironice plictiseala profesională a criticilor la reprezentația unei piese prea cunoscute și ușierii cari circulau cu pași discreți în fundul sălii, cu aerul liniștit și corect al unor pazitori atenți într'o casă de nebuni.

Șeful ușier se uită la ceas, apoi dădu geanta încărcată de scrisori unui coleg spunându-i:

— La serviciul pentrucă eu am treabă la chestură.

Spuse aceasta cu tonul unui om care se întoarce acasă pe o ploaie grozavă și care-și împrumută umbrela unui prieten care ese.

Bayonne își întărea cucerirea asupra întregului auditor printr'o înflăcărată revendicare a măndriei naționale.

— Europa se acoperă cu soldați, regimente la pândă în dosul vechilor uri, a vechilor prejudecăți și a vechilor ambițiuni, ca supraviețuitorii unei epidemii cari în dosul mormintelor unui cimitir ar sfârși să se omoare între ei împușcându-se peste morții de ajun. Pretutindeni, deasupra orașelor muncitoare, plutește ca o nădejde de omor care paralizează tot avântul pașnic al muncii omenești. Vă istoviți de jertfe pentru a pune în linie un zid de fier tot atât de lat și de înalt ca și al dușmanului totdeauna așteptat.

Și lăsați nefolosită neasemuita armată a adevăratelor forțe franceze, nemuritoarea armată de năvală care n'a cunoscut niciodată nici oprire, nici retragere și nici prăbușire: armata ideilor întrupate în acest popor, care l'a făcut totdeauna cuceritorul lumei în virtutea dreptului divin al progresului. De ce nu vă dați seama de greșeala pe care o faceți? Căci d-voastră dezarmați Franța, mai sigur și mai primejdios decât dacă ați da drumul tuturor batalioanelor de soldați, în ziua când opriți spiritul francez pe drumul pe care merge, sunând adunarea în numele ideilor noi.

N'a triumfat el oare fără să lupte chiar, în toate vremile, n'a îndreptat el greșelile și nebuniile dinastiilor noastre, n'a dejucat planurile puse la cale de oamenii de stat cari se clătinau deodată, amenințați surprinși, simțind că le tremură sub picioare pământul în care ideile noastre se vârau pentru a-i sfâșia și a întoarce împotriva lor armatele lor? Ingăduiți-i dar să sufle încă vântul acesta de victorie care nu costă nici-o picătură de sânge, vântul acesta al revanșei singure care va umfla de o bucurie de mult uitată faldurile steagului nostru. Dacă am fi convinși, iubiți colegi, că sacrificiul doctrinelor noastre poate singur să înlesnească această înviere a Franței, nu am șovăi, vi-o jur, să spunem națiunei și progresului. Așteptați, suferiți, lăsați să treacă Franța! Convinși că izbânda națională este nedespărțită de izbânda rațiunei și progresului, a-și vrea să vă bag în inimi credința noastră; n'ați șovăi nici d-voastră să să sacrificați acele grele interese cari culcă la pământ sforțarea poporului; a-ți fi cei dintâi cari a-ți lega ideia socială de drapelul nostru, dacă vi s'ar dovedi că numai cu prețul acesta măndrele sale culori ar fâlfâi și de acum încolo deasupra pământului ca o emblemă de îndreptare pentru noi, de eliberarea pentru toți! Aplauzele isbucniră pe toate băncile. Cei mai înțelepți chiar, înăbușiți de emoție, se abandonau delirului comun. De Chasset de la Marne, președintele centrului stâng, intră în clipa asta în sală. Indată ce-l zări pe Bayonne la tribună, un surâs batjocoritor îi flutură pe buze.

— Ce mai cântă ăsta?

Dar fraza aruncată deobiceiu cu glas tare, muri îndată pe buzele sale. Dintr'o singură privire aruncată pe figuri, bătrânul parlamentar înțelese că nu era la diapozon; văzând pe deputații din grupul său bătând din mâini, d-l Chasset de la Marne își schimbă numai decât înfățișarea; el se opri la marginea tribunei, atent și grav; cu supunerea unui miel rătăcit care reintră în turmă, el începu să aplaude, cu o mișcare mașinală, cele din urmă cuvinte ale perioadei pe care n'o auzise. Instinctul de orator îl înștiință pe Bayonne că era vremea să încheie, adunarea dându-i tot ceiace putea ea ca emoțiune și supunere momentană. Făcu o scurtă tiradă răsunătoare care se adresa mai cu seamă pasiunilor prietenilor săi politici pentru a-l scula în picioare pentru ovațiunea finală. Scobori dela tribună în vreme ce de pe băncile extremei stângi, socialiștii se grăbiră să-i iasă în cale; alții îl așteptară în picioare pe băncile de sus: toate mâinile îi căutau pe ale sale și reîncepeau, după strângere, să scandeze în spatele lui o întreită salvă de aplauze; figurile ironice și provocătoare sfidau batalioanele centrului. Aceștia păstrau o tăcere jenată; odată cu risipirea vrajei, Camera își venea în fire. Deputații scoborâră de pe bănci se amestecară unii cu alții și se risipiră prin culoare. Din nou sgomotoși și vorbăreți, ei se plimbau acum încoace și încolo cu țigările în gură prin vestibul, prin sala conferințelor, prin bufet.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

FUNCȚIONAR doresc corespondență Dră scopul căsătoric, adresați „Moralist" Postrestante Cluj.

ÎNVĂȚĂTOR regat doresc corespondență Dr Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Doljiu.

ELEV. Liceu regat doresc corespondență Dră Ardeal. Prometeu. Post-Restant Barcă Doljiu.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sezîune pe 1921—922

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 8. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Scrisoare de mulțumire

Noi invalizii de războiu foști elevi ai școalei civile din loc. pe anul 1920—21, aducem pe calea aceasta umilitele noastre mulțumiri Dlui Colonel Roman Xenofon comandantul Reg. 16 Infanterie, care cu o prea părintească dragoste a căutat să ne ia sub înalta-i oblăduire aducându-ne aminte cu adâncă recunoștință de prea nobila-i ocrotire de care am fost părtiniți. Deci nu suntem în stare de a-i aduce omagiile noastre de mulțumirea cuvenită.

Mai multi invalizi de războiu.

Librării, Comisionarii, Birouri de Ziare, Vânzători de Ziare la Gării.

Se poate comanda prin telegramă

MERSUL TRENURILOR

care a apare la 5 August

943 în 120 pagini. □□□

Adresa telegrafică: Radio Cluj

MINISTERUL COMUNICAȚILOR C. F. R.

No. 42907/11380 C. 2. 1921.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că. numele stațiunilor din tabloul de mai jos se vor schimba după cum urmează:

Numele cel vechi al Stațiunei	Linia pe care se află Stațiunea	Numele cel nou al Stațiunei
Băbeni	Dej-Balta	„Băbeni-Ardeal"
Băbeni	Piatra-Olt-R.-Vâlcea	„Băbeni-Vâlcea"
Belafalău	Sf.-Gheorghe-Bretc	„Bela-Sat"
Bella	Ploești-Predeal	„Matei-Basarab"
Benefalău	Jibău-Baia-Mare	„D-tor Rațiu"
Cenadul-Vechi	Timișoara-Cenadul-Vechi	„Cenad"
Cireșa	Caransebeș sub Cetate	„Cireșa-Banat"
Chezdi-Oșorheiul	Sf.-Gheorghe-Bretc	„Oșorheiu"
Chișinău	Săntana-Otiaca	„Chișinău-Ardeal"
Cicfalău	Tg-Mureș-Praid	„Ciciu"
Craifalău de Câmpi	Tg.-Mureș-Iuda	„Craiu de Câmpie"
Cornesti	Turda-Abrud	„Cornesti-Abrud"
Curitău	Zălău-Carei-Mari	„Romulus"
Galați-Feneș	Alba-Iulia-Pucioasa	„Feneș"
Iacobeni	Cornățel-Sighișoara	„Iacobeni-Ardeal"
Macfalău	Blaj-Praid	„Macu-Sat"
Marosvásárhely-átrakó	Tg.-Mureș Reghinul-Săsesc	„Mureșelul"
Megheșfalău	Iuda-Tg.-Mureș-Praid	„Megheș"
Mesterháza	Madefalău-Tg.-Mureș	„Meștera"
Moșia-Degenfeld	Moșia-Dionisie-Simonesti	„Marna"
Muncel	Turda-Abrud	„Muncel-Abrud"
Nepolăcăuți	Nepolocăuți-Vijnița	„Grigore-Ghica Vodă"
Obor	Satu-Mare-Grădina-Orașului Ardud	„Obor-Criș"
Ocnița	Tg.-Mureș-Iuda	„Ocnița-Mureș"
Poian	Sf.-Gheorghe-Bretc	„Poian-Trei-Scaune"
Salcia	Bocșa-Montana-Anina	„Salcia-Banat"
Surduc	Bocșa-Montana-Anina	„Surduc-Banat"
Susani	Lugoșul-Ilia	„Susani-Bega"
Tagați-Budateleg	Lugoșul de Mureș-Bistrița	„Tagați"
Târnova	Brad-Săntana	„Târnova-Abrud"
Agaș	Palancu-Adjud	„Trotuș"
Băilesti	Craiova-Calafat	„Băilesti-Dolj"
Bărnova	Ocnița-Bălți-Volocinet	„B.-P.-Hășdeu"
Ciucur (Cecur)	Prut-Basarabeasca-Cetatea-Albă	„Ion-Vodă"
Cireși	Fetești-Făurei	„Cireși-Ialomița"
Comănesti	Dărmănesti-Vatra-Dornei	„Miron-Costin"
Elenovka	Ungheni-Bălți	„Hatman-Arbore"
Gura-Văii	T.-Severin-Vârciorova	„Gura-Văii-Mehedinți"
Larga	Iași-Dorohoi	„M.-Kogălniceanu"
Măgura	Buzeu-Nehoiași	„Măgura-Buzăului"
Maria	Galați-Băriad	„Maria-Doamna"
Marojlievca	Basarabească-Cetatea-Albă	„D. Cantemir"
Mejebrodi	Bernomet pe Siret-Lăpușna	„Logofătul-Tăut"
Mircesti	Roman-Pascani	„V. Alexandri"
Palas	Cernavodă-Constanța	„Palas-Constanța"
Poiana	Buda-Slănic	„Poiana-Slănic"
Prisaca	Dărmănesti-Vatra-Dornei	„Prisaca-Dorna"
Pucioasa	Titu-Petroșița	„Pucioasa-Dâmbovița"
Roman	Râmnicu-Serat-Traian-Sat	„Domnul-Tudor"
Rușăvăț	Buzeu-Nehoiași	„Rușăvățul-Buzăului"
Secueni	Bacău-Român	„Gh. Duca"
Silistea	Ciulnița-Călărași	„G-ral Fălcoianu"
Siret	Mărășesti-Tecuci	„G-ral Eremia Grigorescu"
Socola-Bucovina	Ciudei-C sciuea	„Socolița"
Socolow	Chișinau-Tighina	„Socoleni"
Spinoasa	Podul-Iloaiei-Hârlău	„M. Eminescu"
Ungheni-Basarabia	Ungheni-Chișinău	„Vasile Lupu"
Urum	Ester-Hamagia	„Elisabeta-Doamnă"
Zemski	Ungheni-Bălți	„Pământei-Basarabia"

948 DIRECȚIUNEA GENERALĂ C. F. R.

No. 887 Sc.

Concurs de intreprindere.

Serviciul de poduri și șos. Cluj, publică concurs pentru asigurarea lucrărilor de reparare la edificiul școlei din Valasut, aprobat prin No. 20.241 Min. Instr.

Ofertele închise și sigilate sunt a se înainta la serviciul susnumit până la 15 August ora 12.

Planul de reparare se poate primi la serviciul de poduri și șos. Cluj sau la școala din Valasut.

Fiecare oferent va anexa ofertului vadiul de 5% a sumei.

Cluj, la 30 Iulie 1921.

947 Șeful de serviciu POP.

Din eroare s'a publicat în numărul de eri data de 6 August în loc de 15 August

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj L. JANKY

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

La Adm. Ziarului Înfrățirea și la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921--1922.

Oficiile Române Unite de Vămuiri și Expediții

vama Cluj.

D. Atanasiu și Al. Ionescu

Execută ori ce formalități de import, export și transit cu cea mai mare exactitate și promptitudine, mărfurile fiind declarate în spiritul cel mai just al tarifului.

Patronii vechi vamesi fost controlori vamali, profund cunoscători ai chestiunilor de vamă, personalul recrutat din apecialiști iar nu din declaranți improvizați.

Provizion conform tarifului.

Informațiuni zilnic la Cassa Magazinului Polonyi Sri Piața Unirii 29 sau la Biurourile din Strada Regele Ferdinand No. 65, sau Strada Aventuroasă (Kalandos) No. 31.

Telefon 557 și 672. □954□ Telefon 557 și 672.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile

893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No 28. Telefon 120

Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 143 PENTRU MICA PUBLICITATE

Vizitaţi expoziţia magazinul de încălţăminte

D. S. RAFTOPOL

din Bucureşti,

Sucursala Cluj, Piaţa Unirei No. 15.

În faţa bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziţia On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie şi de ale renumitei fabrici elveţiană
925 „Bally", toate scăzute în preţ cu 20%.

Ţinem a nota că acest magazin prin merite de branşa sa a fost decorat la expoziţia generală din Bucureşti în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA

COPII SĂNĂTOŞI

IN TOT TIMPUL ANULUI

SĂ-ŞI FACĂ O DATORIE

PRIMAVARA ŞI VARA

DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU

SIROPUL DE RACOVITZĂ

IODO-TANAT

care are darul de a curăţi sângele de toate necurăţeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roş, plin de viaţă şi de putere, de a nrăni tot trupul dându-i acea aparenţă de sănătate care se arată prin rumeneala obrăjilor, voiciunea mişcărilor, a privirei şi a gândirei, creşterea regulată, pofta de mâncare întovărăşită de veselia caracteristică a copiilor sănătoşi. Cura se face toată vara. Modul de întrebuinţare întovărăşeşte fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile şi drogueriile din Romănia

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

891 **DROGUERIA „VIORELIA"**

CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

CAFEA

Prăjită şi răşnită

cacao ceai ciocolată

839

Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de ploşniţe,

319 care le distruge chiar şi ouăle.

Preţul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piaţa Unirei

CREMA MARGIT se bucură de cea mai largă popularitate în întreagă lume. Infrumseţează pielea şi îi da fineţă rară. Compoziţia ei neîntrecută şi înofensiva face să dispară de pe obraz pistruiele petele de ficat, bubiţele, încreţiturile întinereşte şi înviorează chiar şi pielea persoanelor mai înaintate în vrâstă. Crema se pune în circulaţie în tegle de sticlă.

SAPUNUL MARGIT, compoziţie fără leşie în frumseţează pielea

PUDRA MARGIT, compoziţie de prima calitate, fară materii stricăcioase, acopere învizibil pielea.

57 **Dr. Földes şi Hehs Arad.**

Se află de vânzare la toate farmaciile, drogueriile şi parfumeri.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în

502 **C L U J,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piata Unirei No. 5.**

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece

329 □ la pahar. □

Uzina electrică a oraşului

Conducerea societăţii „GANZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□

148

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţilor

un mare număr de Premii in bani şi obiecte

după cum se specifică mai jos

Toţi cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noştrii abonaţi, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenţ mare cu două uşi, un credenţ mic, una masă patrată, şase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice şi Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piaţa Unirei No. 9

Un ceas brăţară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachera pentru ţigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piaţa Unirei

Un serviciu de masă pentru şase persoane, compus din 26 bucăţi, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăţi şi două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universităţii No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălţăminte Raftopol Cluj, Piaţa Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, in valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câştigatorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreţ sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piaţa Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 287 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 5 August 1921

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA. CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Suveranii la Paris

O telegramă ne anunță că Suveranii noștri au ajuns la Paris, unde, deși subt ocrotirea unui strict „incognito", li s'a făcut o călduroasă primire, din care dacă a lipsit fastul solemnităților oficiale, a tresărit entuziasmul spontan al simpatiei populare.

Un simplu amănunt caracterizează atmosfera în care se desfășoară vizita Suveranilor noștri în Capitala Franței. Primul gând al Regelui și al Reginei a fost acela de a saluta la umbra Arcului de Triumf de la „Etoile", mormântul Soldatului necunoscut, care simbolizează jertfa tuturor eroilor cari au murit pe front, fără un semn la căpătâi, fără un nume scris pe o cruce săracă de lemn . . . E gestul aeânc sufletesc în care recunoaștem pe Regele care scobora în timpul războiului în mijlocul tranșeelor, pentru a îmbărbăta luptătorii și re edem pe Regina care aluneca nepăsătoare printre bolnavii de tifos exantematic, pentru a aduce o mângâiere celor suferinzi.

Suveranii au ținut să închine cel dintâi prinos al recunoștinț I Lor, ostașului francez asupra căruia s'au ațintit aici dearându ochii plini de speranță și de admirație ai întregei omeniri însetate de dreptate. Ostașul acela ager și rezistent, însuflețit și conștient, a „ținut" la Marna și la Verdun, pe Ypres și pe Somme așa după cum și fratele lui bun de pe coastele Carpaților, a rezistat la Mărășești și la Oituz, pe Jiu și pe Siret . . . Frăția aceasta de sânge, în sânge nobil închegată, va rămânea pentru veșnicie adevărata legătură, care va uni mereu cele două popoare latine.

Înțelegând acest mare adevăr, Suveranii noștri și-au închinat capetele în fața Eroului necunoscut al Franței, cu gândul la zecile de mii de feciori de-ai noștri, cari s'au sfârșit tot așa, într'un asalt infernal de foc și fum, cu fața îndreptată spre Ardeal.

Gestul acesta a fost înțeles de poporul francez, și însuflețirea sa dă o strălucire prețioasă adevăratelor fire misterioase cari ne leagă de Franța.

Ar părea pentru unii destul de cîndată această caldă simpatie a unei populații republicane pentru reprezentanții unei Monarhii străine. Dar, francezii știu că Dinastia noastră s'a făcut iubită Țara peste care domnește, prin cele mai prețioase calități pe cari le-au avut creodată cei mai bun Suverani: prin iubire părintească de popor, și înțelegerea năzuințelor acestuia.

Poporul francez cunoaște demult pilda dată de Regele nostru în 1916, când n'a pregetat să tragă sabia împotriva unui Stat în care avea amintirile Sale de tinerețe și puternice legături de familie, numai pentrn a asculta glasul puternic al instinctului național românești. Poporul francez va fi aflat, mai apoi, despre tăria de suflet cu care Regele nostru înfruntat clipele grele și despre apropierea, tot mai strânsă, dintre suferințele poporului Său și inima Sa.

Un Rege democrat, în cel mai frumos înțeles al acestui compromis cuvânt, un Rege închinat națiunei Sale până la sacrificiu, o Regină înțelegătoare a tuturor durerilor ce'or mulți, o Regină gata de a întinde mâna Sa ocrotitoare oricărui desmoștenit al soartei, — sunt simbolul unei perfecte unități sufletești între Coroană și Națiune.

Iată pentruce, în clipa în care Suveranii noștri sunt în Cetatea-lumină, poporul francez, laolaltă cu toată lumea Apusului, va pricepe că Regele și Regina noastră duc împreună cu Ei, acolo în marile Metropole europene, toată simțirea și tot elanul unui popor cu ale cărui destine și-au împletit Destinul lor propriu.

Evenimentele zilei

Cehoslovacia n'a încheiat alianța militară cu Franța

Din Praga: Ministrul de externe ceho-slovac desminte știrea dată de unele ziare relativă la o convenție militară pentru ofensivă și defensivă încheiată între Franța și Ceho-Slovacia.

De asemenea ministrul declară nefundată și știrea cum că s'ar fi pregătit un plan de ocupație a Silezei de Sus și Austriei de Jos.

Războiul greco-turc
Turcii trec la contra-ofensivă

Comunicatul grec semnalează mișcări de patrule și arestarea dezertorilor fugari turci.

Comunicatul kemalist anunță că ofensiva greacă a fost complet oprită la Said Ghasi, în urma unei bătălii, care țin trei zile, în care grecii au fost siliți să dea înapoi, în fața contra-ofensivei turcești.

O notă din Angora repetă că grecii au pierdut 4 până la 5000 oameni, de asemenea multe muniții și material.

Situația la Petrograd

Se scrie din Hamburg că comandantul vaporului Hilda, căpitanul Wagner, venind din Petrograd, dă amănunte interesante asupra situației fostei capitale rusești. Orașul e aproape dărâmat; casele de lemn au fost întrebuințate ca combustibil, mii de persoane așteaptă tramvaele cari fac serviciu gratuit, birjile nu mai există O cursă costă 80 mii ruble; o ceașcă cu lapte e plătită cu 1.500 ruble, chilo de cacao este 40 mii ruble și livra de unt 4 mii ruble.

Logodina prințului Alexandru al Iugoslaviei

Din Agram se anunță că prințul Alexandru, moștenitorul tronului jugoslav, s'a logodit la Paris cu ducesa de Vendome. Ziarele din Agram susțin că această știre a fost confirmată în mod oficial.

Conferința dezarmării

Societatea Națiunilor, geloasă pe inițiativa luată de președintele Statelor-Unite, a însărcinat o comisiune să studieze chestiunea dezarmării și să găsească cele mai potrivite mijloace întru realizarea acestui scop.

Comisiunea s'a întrunit zilele trecute la Luxemburg sub președenția lui Viviani care a rostit cu acest prilej un foarte frumos discurs.

In virtutea faptului că America a luat inițiativa unei conferințe pentru dezarmare, se credea că comisiunea numită de Liga Națiunilor își va abandona sarcina conferinței care urmează să se întrunească la Washington. Totuși comisiunea pare însuflețită de dorința să-și îndeplinească un mandat a cărui realizare cere nenumărate precauțiuni, foarte multă bunăvoință și sinceritate din toate părțile și o amănunțită cunaștere a împrejurărilor actuale. Dar, în sfârșit, faptul că se preocupă de o chestiune atât de dificilă și atât de delicată în condițiunile create de o pace grăbită și fără temeiuri solide, nu poate fi decât spre lauda și spre cinstea sa.

In ceiace ne privește pe noi, numirea acestei comisiuni pentru studiul problemei dezarmării nu ne micșorează scepticismul, ci dimpotrivă găsim în această nouă numire un motiv mai mult de neîncredere. Nu ne-ar mira de loc — pentrucă lucrul este foarte omenesc — dacă concluziile la cari ar ajunge această nouă comisiune ar fi cu totul deosebite de acelea la cari s'ar opri Conferința dela Washington. Ba putem spune că suntem siguri că se va ajunge la încheieri cu totul potrivnice unele celorlalte.

Căci cine crede că propunând întrunirea unei conferințe, Statele-Unite au avut în vedere dezarmarea, se înșeală Președintele Harding și consilierii săi sunt preocupați înainte de orice să dea o soluție problemei Pacificului și să înlăture primejdia unui conflict cu Japonia. Ascunzând însă adevăratul scop în dosul unei dezbateri atât de largi ca acela a problemei dezarmării și lingușind în chipul acesta susceptibilitățile naționale, ei făceau mai puțin de temut eșecul eventual al unei încercări de înțelegere cu privire la Pacific. Aceasta este semnificația adevărată a demersului american.

In acelaș timp, numirea comisiunei din sânul Ligei Națiunilor pentru a studia aceiași chestiune, ascunde și ea alte interese cari n'au nimic de a face cu problema dezarmării. Este sigur că numirea acestei comisiuni s'a făcut sub inspirația Angliei și Japoniei cari se tem de rezultatele unei conferințe deschise sub auspiciile Statelor-Unite.

Și când în dosul unei preocupări atât de nobile și de frumoase, se ascund aceleași vechi interese în conflict și aceleași tendințe de dominațiune, ar fi o naivitate să se creadă problema dezarmării se apropie de soluționare.

Țărănimea rusă și regimul bolșevic

Dacă țărănimea rusă n'avea influență politică în timpurile absolutismului țarist, azi ea se bucură și mai puțin de drepturile sale sociale, sub egida regimului lui Lenin și Trotzki. Odinioară țărănimea rusă era robul marii proprietăți, azi ea este sclavul conducătorilor comuniști din Moscova. Țărănimea rusească, cu toate că constitula maioritatea populației Rusiei — 87 la sută — nu și-a putut cuceri drepturile sale nici sub monarhist — mai puțin încă sub teroarea actuală. Până la revoluțiile din 1905 și 1907 nici nu exista proprietate mică în Rusia. După înăbușirea acestor încercări revoluționare dela 1907 până la 1914 reacțiunea cea mai feroce domnește în Rusia. Cu toate că exportul rusesc de grâne era foarte mare, totuși țărănimea suferea o mizerie neînchipuită. Căci pe deoparte dările impuse erau prea mari, iar pe de altă parte ei nu erau stăpâni pe pământul pe care-l lucra și rodul muncii sale mergea să sporească veniturile și bogățiile nobililor proprietari cari posedau domenii imense. Nu e deci mirare că țărănimea rusească, socialmente cea mai prost situată, se lăsa a fi târâtă de anarhie. Războiul care începuse desorganiză complect agricultura rusă.

Ca urmare începu lipsa de bucate și scumpirea progresivă al traiului. Situația țărănimei ajunsese însă extrem de rea când isbucni revoluția în Petrograd la 23 și 24 Februarie 1917. Trupele, compuse în mare parte din țărani, au trecut imediat la revoluționari. Țarul trebuia să abdice: în urmă „guvernarea provizorie" a lui Kerenski. Țărănimea însă obosită de războiu, înformetată nu dorea decât pacea și stabilirea noului regim de proprietate rurală care avea să-i dea în mână posesiunea pământului pe care-l lucra.

Dar realizarea împroprietăririi întârzia, și atunci sătulă de promisiuni — prin garnizoana din Petrograd — la 25 Octombrie 1917, ea predă puterea statului în mână bolșevicilor.

La 26 Octombrie a apărut decretul lege care hotărî împărțirea pământului — ordonând că tot pământul, comorile naturale — apele și toate forțele naturale sunt posesiunea țărănimei.

Exproprierea începu însă într'un mod absurd de tot. Țăranii cu vază mai mare luară mai mult sol și mai bun, alții rămâneau fără pământ. Se împărțivă stocurile de vie, mașinile și uneltele. Țărănimea condusă de setea de a avea pământ nu se interesa de guvernarea sângeroasă a comuniștilor.

Împroprietărirea inegală a făcut necesară o revizuire. Înființându-se „Comitetele săracilor" Aceste comitete împărțiră din nou pământul — luându-l, și dela țăranii mai bogați. Împroprietărirea comunistă însă — nu se facea egal în toate guvernămintele. Pe când în guvernămintele cu multă populație era prea puțin pământ, în guvernământul Volga — de pildă sunt câmpuri vaste, fără stăpân, cari stau necultivate.

Când țărănimea rusă începu a înțelege că regimul comunist nu voia să recunoască dreptul de proprietate și că prin urmare nu-i recunoștea nici ei dreptul de a fi stăpân pe pământul pe care-l muncea; când începură rechizițiile regimului bolșevic care trebuia să hrănească orașele unde populația murea de foame, când libertatea vânzării produselor fu suprimată; când teroarea roșie se manifesta și pe la sate, când văzu că, de abia eliberată de sub un jug care o ținuse roabă atâtea veacuri, ea căzuse sub un regim care nu se deosebea prin nimic de celălalt nici ca mijloace de opresiune nici ca stăpânire a libertății, țărănimea rusă își întoarse fața dela oamenii sovietelor.

Un surd conflict isbucni atunci între țărani și dictatorii roșii care se manifestă din ce în ce mai puternic pe măsură ce se întăreau în convingerea că regimul comunist se arată în toată goliciunea sa.

Lipsită însă de uneltele și mașinile agricole necesare din cauza încetării oricăror legături comerciale cu restul Europei, lovită de rechizițiile cele mai sălbatice, stânjenită prin măsurile luate de soviete în ce privește consumația și schimbul, producția agricolă a Rusiei începu a scade an cu an cu o repeziciune uimitoare. Spectrul îngrozitor al foametei apăru. Ingroziți, pentru că foametea înseamnă și începutul sfârșitului, bolșevicii luară grabnice măsuri înființând „Secții de alimentare" și „Artjele", lăsând oarecare libertate comerțului, favorizând Cooperativele sătești etc. Dar toate măsurile acestea nu putu să îndrepta o situație care merge înrăutățindu-se zi cu zi, ceas cu ceas aproape. Căci nu cu secții de alimentare sau cu Artjele se reface producția; ea depinde de acei factori pe cari regimul comunist n'a voit să-i recunoască: dreptul de proprietate și libertate de acțiune. Izolată de restul lumei, bântuită de foamete și de epidemii, cu viața economică și socială complect dezorganizată, încercată de revolte, Rusia se sbate azi în cea mai oribilă criză pe care a cunoscut-o omenirea.

Și mântuirea nu poate veni decât tot dela țărani, cari exasperați, vor porni să dărîme regimul nefast care aduse dezastrul împărăției rusești.

Raco.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Pentru glorificarea victoriei dela Marna

Numeroase personalități au fost de acord a gândi că victoria dela Marna nu trebue să mai aștepte marele omăgiu al recunoștinței publice. Luând inițiativa unei grupări, în care figurează și ministrul instrucției publice, Leon Bérard, inițiatorii la cari nu vor lipsi să se alăture un mare număr de personalități, au ținut o întrunire pentru a se constitui în comitet definitiv.

In cursul acestei întruniri consacrată căutării mijloacelor celor mai potrivite pentru a traduce admirația și a exprima sentimentele de recunoștință ale poporului față de eroii dela Marna, a fost aprobată ideia ridicării unui monument în locul cel mai indicat al câmpului de luptă. Asistenții au făcut o minunată alegere a monumentului în viguroasa operă expusă la Salonul Artiștilor francezi de d-l Francais Cogné. care poartă legenda: „Atunci, Marna se înălță".

Expresiunea hotărîtă și dârză, avântul irezistibil al acestei Marne liberatoare au întrunit toate sufragiile.

Statuia Joanei d'Arc readusă la Reims

Statuia Joanei d'Arc, care a rămas în fața catedralei dela Reims multă vreme în timpul războiului sub bombardamentul inamicului, n'a fost ridicată de pe locul ei decât în Maiu 1918.

Zilele trecute statuia a fost așezată din nou pe locul ei.

Această reîntoarcere a fost prilej pentru o festivitate solemnă, organizată de membrii Asociației scriitorilor combatanți.

In fața catedralei, în cadrul impunător și dureros al bisericii martire, cardinalul Lucon a celebrat slujba religioasă.

Intr'o cuvântare insuflețită de cel mai curat patriotism, cardinalul Lucon evocă „asediul" și „victoria" orașului Remis.

După ceremonia dela statuie, asistența a făcut un pios pelerinaj la monumentele soldaților morți pentru apărarea Reimsului.

Teatrul popular din Bussang

Teatrul popular fondat de Maurice Pottecher la Bussang și-a întrerupt activitatea în timpul războiului. In curând și-o va relua.

Mercure de France dă în această privință interesante indicații: Scăpat de invazîune, dar pe jumătate ruinat de trupele cărora le-a servit de azil, acest teatru trebuie reconstruit. Se clădește o vastă sală de lemn, care va pune spectatorii la adăpostul intemperilor prea frequente în această regiune de munte. Scena își va păstra fundul mobil, putând să se deschidă spre o pantă păduroasă și permițând substituirea sau asocierea decorului natural cu cel pictat. Reprezentațiile nu vor pierde nimic din originalitatea lor, asigurată și prin alegerea unui repertoriu în înregime compus pentru acest teatru și care nu poate fi văzut aiurea prin compunerea trupei și calitatea artistică a spectacolului.

Datele și programul reprezentațiilor vor avea loc în luna August. Unul din spectacole va fi Le diable marchand de Gontte de Maurice Pottecher și altul va fi rezervat trupei lui Jacques Copeau de la Vieux Colombier.

Scrisori interesante

Biblioteca din Besancon s'a îmbogățit cu scrisorile adresate lui Charles Weiss corespondentul Institului, principal colaborator al Biografici universale conservator al bibliotecii dela 1812 la 1866. Eruditii vor găsi în aceste scrisori lucruri interesante datorită clasării făcute de distinsul conservator actual d-l Georges Gazier.

Acesta a arătat cât folos putem trage din povestirea vieții chinuite a unuia din principalii corespondenți ai lui Ch. Weisz, farmacistul militar Joseph Bailly care a făcut aproape toate campaniile napoleoniene.

Spirit cultivat și pasionat de lectură, dotat cu un real talent de observator și scriitor Bailly are în aceste scrisori multe descrieri curioase și amedote picante Vorbește cu entuziasm de operațiile militare ale lui Napoleon, care n'ar fi dus războiu dacă n'ar fi fost atacat și-i instrumentul Providenții pentru a apăra Franța contra dușmanilor coalizați. Făcut prizonier în 1813 e dus în captivitate în Bohemia. In 1815 se fixează la Besancon unde se dedică literaturii.

Activitatea culturală

în orașul Dej și în județul Solnoc-Dobâca din Septemvrie 1920 — Iulie 1921.

I. Liceul „Andreiu Mureșanu"

Directorul și profesorii liceului au căutat și anul acesta ca să păstreze cu toate straturile societății românești, un contact neîntrerupt.

Pentru ajungerea acestui scop, au fost folosite două căi:

1) conferințe publice și
2) serbări școlare.

A. Universitatea populară, a fost înființată cu scopul de a se complecta cunoștințele asupra istoriei, literaturei, geografiei și geologiei patriei, precum și a spori cultura științifică.

Au ținut conferințe următorii profesori:

1) Victor Motogna, trei conferințe;

a) Necesitatea muncei și a unirei;

b) Vasile Alexandri și opera sa;

c) Unirea principatelor.

2) Dr. Ioan Șanta, două conferințe de literatură și istorie:

a) Bardul dela Mircești;

b) Adunarea dela Alba-Iulia.

3) G. Popescu Sura, trei conferințe din domeniul chimicei, pe care le-a ilustrat cu numeroase esperiențe.

4) Nicolae Șoneriu, două conferințe ilustrate cu proecțiuni:

a) Sistemul nostru solar;

b) Vederi din România-Mare.

5) R. Fischer, o conferință: Războiul nostru pentru întregirea neamului.

B. Seria serbărilor școlare s'a desfășurat luându-se ca prilej momentele de importanță culturală și națională.

a) La 27 Noembrie 1920 s'a sărbătorit poetul Andreiu Mureșanu, cântărețul redeșteptărei naționale cu poezii, coruri, muzică instrumentală și teatre.

b) Ziua aniversărei adunărei dela Alba-Iulia a fost prăznuită cu solemnitate deosebită.

c) In ziua decorărei invalizilor de războiu ai regimentului 81 Infanterie, liceul a organizat o mare serbare în onoarea acestor bravi eroi.

d) Impărțirea darurilor de Crăciun la copii lipsiți de mijloace a dat ocazia unei serbări populare care s'a bucurat de un strălucit succes.

e) Ziua de 24 Ianuarie a fost prilej pentru una dintre cele mai înălțătoare manifestațiuni românești.

Serbarea a avut și concursul trupei de teatru a Ligei culturale, care tocmai se afla în localitate. In urma frumoaselor cântări naționale executate de corul liceului, trupa Ligei culturale a reprezentat două acte din drama istorică: „Un Domn pribeag", a marelui nostru istoric Nicolae Iorga.

f) Sosirea în țară a tinerei perechi princiare, a dat prilej de preamărire a Augustei Case Domnitoare, organizându-se o mare serbare populară în parcul orașului.

g) Zece Maiu, serbarea serbărilor, a fost prăznuită cu toată strălucirea cerută de însemnătatea evenimentelor cari sunt legate de această mare dată a Istoriei noastre naționale.

După Te-Deum și după defilarea trupelor a urmat un matineu cu cântări, recitări și cuvântări ocazionale, iar seara, societatea de lectură a elevilor liceului a organizat o frumoasă producțiune artistică-literară, cu concursul muzicei regimentului 81 Infanterie.

h) Pentru amintirea eroilor căzuți în războiu, s'a ținut la 9 Iunie o măreață serbare la care au luat parte toate școalele și toate autoritățile din oraș. — După oficiarea Te-Deumului în Piața Unirei, a urmat o impunătoare procesiune la mormintele eroilor din cimitirul de pe „Dealul rozelor". Aci au rostit cuvântări: D-l Ion Varna profesor, D-l locotenent S. Ureche și preotul reformat A. Farcaș.

i) Centenarul nașterei marelui poet Vasile Alexandri a fost serbătorit cu toată strălucirea cuvenită acestui „rege al poeziei". Intr'o dizertație s'a arătat meritele și însemnătatea poetului.

c) Cursuri de limba română, pentru funcționarii publici au fost făcute de către d-nii profesorii: Emil Patachi, G. Popescu-Sura și Nicolae Șoneriu, și s'a ajuns la rezultate destul de mulțum toare.

II. Mișcarea teatrală

Trupa permanentă a Ligei culturale a reprezentat în luna Ianuarie trei piese: Pentru Patrie, Micul Heiden și Un domn pribeag.

III.

In Iunie, trupa Teatrului Național din Cluj, a reprezentat în teatrul orașului două piese: Cârceii și Oh, bărbații!

IV. Societatea studenților someșeni

Cercul studenților someșeni a organizat în timpul vacanței Paștelui o serie de serbări culturale în județul Solnoc-Dobâca. Foarte reușite au fost serbările date la Bistrița, Beclean și Dej. Seria acestor serbări continuă și în timpul vacanței mari.

Programul bine întocmit și bine executat, face cinste acestor tineri idealiști, cari își jertfesc timpul lor liber pentru ridicarea nivelului cultural al neamului.

V. Societatea corală „Graiul-neamului"

Incă din anul trecut funcționează în Dej această societate muzicală și are un îndoit scop: răspândirea în masele societății a muzicei românești și stabilirea unei legături continue între toți românii din localitate, prin concertele și serbările ce le organizează.

VI. Corpul didactic primar

Domnul revizor Școlar Gâlea și d-l subrevizor Moldovan și-au continuat activitatea rodnică începută de anul trecut prin conferințe ținute în fața sătenilor ori de câte ori făceau inspecția școalelor dela sate. Au convocat corpul didactic primar la numeroase consfătuiri și conferințe, la

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul I.

No. 3 **— Oratorul —**

Grupuri zgomotoase în care erau amestecați oameni din toate partidele se formau, se împrăștiau, se formau din nou în jurul parechilor de interlocutori cari discutau cu însuflețire discursul lui Bayonne.

— Azi a fost foarte bine Bayonne.

— De unde, nimic altceva decât același cântec, cântat ce-i drept mai bine astăzi.

— Totuși a spus câteva adevăruri strigătoare! Această afirmație o făcea un oportunist conservator. — Da, spunea un radical, dar i-am putea răspunde că . . .

Și fiecare desfășura argumentele cu care ar fi fost în stare să doboare pe oratorul socialist. Cei mai vorbăreți contrazicători erau aceia cari nu vorbeau niciodată de la tribună și cei cari, pomenindu-se aplaudându-l, le părea rău de acest gest și de aceea reacționau pe această cale contra surprinderii vrăjitorului.

Păreau a fi fiarele unei menajerii care după ce iese îmblânzitorul care le stăpânea cu biciul, sar în cușcă și mușcă gratiile.

Aceste discuțiuni teoretice asupra cuvântării lui Bayonne semănău cu controversele spectatorilor într'o pauză la teatru asupra piesei lui Dumas sau Angier care i-a făcut să gândească.

Ascultaseră un exercițiu literar pasionant prin ideile cărora le dădea naștere, dar străin de realitatea zilnică. De aceia nimeni nu se gândea să stabilească vre-o legătură între acest joc al spiritului și trebuințele practice, pozitive ale vieții sociale și politice.

Dovadă o făcea votul pe care-l dădeau în aceiași clipă deputații de la urne pentru colegii lipsă și care respingea cu o majoritate zdrobitoare ordinea de zi a deputatului aclamat.

După ce au aclamat pe artist, au votat pentru minister: două ordine de idei cu totul deosebite.

Ce vrei! un discurs frumos mai mult care nu va schimba întru nimic mersul lumei!

Vorbele acestea spuse de Ponrjord'hien, fostul ministru, prietenul lui Gambetta, întrupă sentimentul comun.

— Nu e tocmai așa, întrerupe Asserme; picătură cu picătură, vitriolul socialist roade blocul nostru republican de granit.

Aristide Asserme, deputatul parizian al Nouei Caledonii, după formula consacrată a ziarelor la care scria, „Conacul", cum îl porecleau „La Libre Parole" și „L'Autorité", avea specialitatea de a reprezenta spiritul francez în parlament. Pe deasupra mai reprezintă și Noua Caledonie, decând un protivnic foarte bogat îl alungase din circumscripția Alpilor orientali.

Creol din insula Burbon, venit de tânăr la Paris pentru a publica versuri sub patronajul compatriotului său Leconte de Lisle, fusese cules într'o seară de Gambetta într'o lojă de actriță pe care o simpatiza tribunul.

Aristide se agață de pulpana hainei tribunului, îl înveseli prin glumele lui, așa că primi investitura șefului electoral din Alpii orientali.

Căzând la alegeri, obținu de la un ministru prietenos deputația de Numea, nou creată.

Asserme vizitase insulat îndepărtată numai o singură dată, când venise acolo ca cuceritor cu un vapor al Statului. Alegătorii săi câțiva funcționari și coloniști, îl alegeau de atunci cu credință. Răutăcioșii spuneau că listele electorale erau mărite cu ocnași liberați și indigeni recrutați de polițiști ca în India.

— Alegători electrizați, — spunea Asserme, căci îi punea în mișcare călcând pe cele oficială, și cu adevărat liberali pentrucă nu cer decât un singur lucru: libertatea. Sceptic și iubitor de viață, foarte pătrunzător sub înfățișarea de bufon, măestru în intrigile culoarelor unde își plimba de cincisprezece ani chelia timpurie, barba frumos încrețită și vorbirea simpatică, popular în salonul Păcei printre confrații întru gazetărie, creolul cădea în picioare după cele mai supărătoare afaceri în care-l târau trebuința de bani.

Compromis în afacerea Panama ca-și în toate afacerile murdare, trecea totdeauna printre ochiurile plasei justiției, apărând zâmbind și achitat.

Nimeni nu-l judeca aspru pe acest copil iubit al parlamentului, radical cu numele, guvernamental când cabinetul avea nevoie de sprijin, și care evolua savant în orbita puterii, destul de departe pentru a le oferi la timp. Asserme își datorea succesele unei imaginații ciudate și fertile. Pe vremea când era deputatul Alpilor orientali avea un prefect puțin mădios. Filodă

care, pe lângă chestiunile pur didactice, s'au discutat şi chestiuni economice şi culturale în legătură cu viaţa dela sate.

Serbarea micuţilor elevi dela şcoala froebeliană din Dej, dată la începutul lunei Iulie, a fost mult admirată de către dejeni şi de toţi învăţătorii din judeţ, cari tocmai erau în oraş în vederea conferinţelor didactice. Organizatorii, d-l Moldovan, d-şoara Directoare Bilegan, merită toate laudele noastre.

VII. Şcoala civilă de fete

Atât Doamna Directoare cât şi corpul profesoral al acestei şcoale au lucrat cu multă pricepere pentru organizarea serbărilor naţionale.

1. Doamna *Cornelia Pop*, directoare, a ţinut o conferinţă cu ocazia sărbătorirei unirei tuturor Românilor (1 Decembrie, comemorarea adunărei dela Alba-Iulia.)

2. Domnul *R. Fischer* a ţinut la Gherla o conferinţă din istoria naţională, cu ocazia unei excursiuni, pe care a făcut-o în acest oraş cu elevele şcoalei şi cu elevii din cursul inferior al liceului.

3. Elevele şcoalei au dat un concurs preţios cu declamări, cu cântări de cor şi cu dansuri naţionale, la toate serbările cu caracter naţional organizate de liceul de băeţi.

4. Serbarea artistico-literară, dată de Societatea de lectură a elevelor, la 19 Februarie a avut o reuşită frumoasă. S'au reprezentat două piese de teatru, s'a recitat, s'au executat cântări de cor şi dansuri naţionale.

5. Cursuri de limba română cu funcţionarii publici, s'au ţinut de către doamna *Cornelia Pop* şi domnul *I. Bot.*

D-l N. Iorga către ardeleni

Încetându-şi colaborarea d-sale la „Patria", de N. Iorga a trimis acestui ziar următoare scrisoare pe care o reproducem şi noi pentru valoarea explicaţiilor cuprinsă întrâsa:

Ingăduiţi, vă rog unui vechiu colaborator, care a venit cu prietenie caldă la dvoastră să încheie opera sa la acest ziar cu o însţiinţare, care chiar dacă n'ar corespunde dorinţelor şi ilusiilor dvoastre despre „partidul unic ţărănesc", ar putea totuşi să fie discutată.

Ne găsim în politica internă şi externă a României iarăşi într'un moment de criză.

Oposiţia naţională din Parlament, nu numai că n'a putut să ajungă, precum dorim, un mare pardit în ţară, pe base evident democratice, dar strict legale şi absolut naţionale, dar sfâşiată de ambiţiile unora şi turburată de desrientarea lesne tora, s'a desfăcut.

Trecând peste persoane, care vorbesc aşa de mult celor neiniţiaţi în politica vechiului Regat, în care au fost şi sunt mari meşteri în schimbarea măştilor, un om experient deosebeşte multmotivele pentru care aceasta cocolaboraţie s'a rupt în două împrejurând fiecăruia să aleagă, metod şi repede, într'o parte şi alta.

Sunt oameni, cari cred că democraţia, de care, să zicem, toţi sunt însufleţiţi, trebuie pripită pentru a birui neapărat acum. Pentru aceasta să se treiacă peste punctul de vedere naţional să se aibă în vedere numai utilitatea neofiţilor, culeşi şi în cluburile „oligarhiei" sau în purgatoriul urmăriţilor pentru trădare, şi, în acelaşi timp, să se aţâţe pasiunile claselor să face, să li se inspire nădejdea, că ele ar putea guverna înaite de a-şi însuşi cultura, iar pentru aceasta se lasă toate hotărîrile în mâna sovietelor locale, care, ele ar putea să deie direcţie unei organisaţii fără şef.

Vreţi aceasta? Voi Ardelenii, cari aţi venit în România Unită pentru ca să aduceţi două însuşiri, care ne lipsiau prea mult: crezul naţional ireductibil şi simţul instictul ordinii legale?

Veţi fi târâţi atunci într'o viltoare de agitaţii din care vă veţi alege întâiu, la voi acasă, cu un crunt război de clasă, capabil de a restitui Ardealul streinilor, cari ne privesc ca nevrednici de ce ni-a dat soarta.

Facă fiecare ce voieşte; eu l-am înştiinţat pe toţi.

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

ministrul nu îndrăznea să-l debarce, Asserme avu o idee minunată.

Se duse la un negustor de pompe funebre, alese o coroană frumoasă neagră cu inscripţia:

Amintiri şi regrete, o împachetă şi o trimise, d-lui Prefect al Alpilor orientali. A doua zi aceiaşi coroană dela alt magazin: şi astfel, timp de trei săptămâni toţi negustorii de coroane funebre au fost vizitaţi.

La sosirea coroanei a treia, funcţionarii dela prefectură clevetiră. Funcţionarii şi gazetarii oraşului facură aşa fel ca să fie în birouri tocmai la ora când se despachetă coletul fatal. După opt zile oraşul era cuprins de o veselie nebună. Nu se vorbea în cafenele decât de cazul prefectului. Foile locale jubilau tar prefectul nu mai îndrăznea să se plimbe pe stradă. La coroana a cincisprezecea, era învins. Gluma îl certase pe Aristide douăzeci şi cinci de poli dar prefectul îşi cere mutarea.

„Spiritualul deputat al Nouei Caledonii „îşi întreţinea reputaţia prin discursuri spirituale în care cerea puţină mână bugetară pentru insula sa pentru acest rai austral unde nu întrebuinţăm decât condamnaţii, unde am putea să sfârşim cu toţii într'o zi, dacă soarta nedreaptă ar face din noi nişte învinşi ai libertăţii".

Acesta era omul care comenta discursul lui Ba onne.

— Da, continua el, au reuşit să facă o crăpătura adâncă blocului.

— Crăpătura poate fi astupată cu preoţi. Dacă îngredientul ăsta lipseşte, crăpătură va apărea lumei în toată adâncimea ei îngrijitoare.

Bayonne te sileşte să-l asculţi, să-l aplauzi. Te obişnueşte cu unele idei ale lui; socialismul său, mai mult personalitatea sa parlamentară devin pe încetul tolerabile, posibile, combinabile, scuzaţi-mi termenul, cu alte elemente a două zi după o criză.

In politică toată arta consta în a deveni posibil: într'o bună dimineaţă te deştepţi mirat: lupul din poveste cu care speriai pe copii adulmecă portofoliul de marochin ca şi oricare altul.

Incurajerea construcţiilor

Statul va ajuta cu materiale ieftine. — Cooperative şi bănci pentru înlesnirea construcţiilor.

La ministerul muncii se lucrează cu activitate la regulamentul pentru punerea în aplicare a legei de încurajarea construcţiilor.

Au fost consultaţi în acest scop specialiştii din toate ramurile, pentru ca regulamentul să conţină dispoziţiuni cât mai complecte. Deasemeni ministerul muncii a făcut intervenţiile necesare pentru ca din pădurile şi carierele statului să se obţină materiale cu preţuri scăzute precum şi înlesnirea transporturilor acestor materiale.

Doritorii de a obţine beneficiul legei pentru încurajare pentru construcţii, vor trebui să obţină mai întâi dela primărie aprobarea planului de construcţie după care ministerul muncii, va acorda avantagiile prevăzute de lege şi regulament.

In vederea mărimii suprafeţelor de teren, susceptibile construirilor legea permiţând scoaterea în vânzare chiar a terenurilor dotale şi a acelor aparţinând minorilor şi interzişilor regulamentul va preciza formele după care aceste terenuri vor putea fi scoase în vânzare prin licitaţie.

Pentru extinderea activităţii şi venirea cât mai grabnic în sprijinul celor cari doresc a-şi construi locuinţe, ministerul muncii va încuraja organizarea cooperativelor de construcţii, precum şi diferite instituţiuni bancare spre a înlesni şi celor nevoiaşi putinţa de a-şi construi case.

Punerea cât mai neîntârziată în aplicare a legii şi regulamentului de construcţii va rezolva în bună parte criza de locuinţe.

Ştiri şi stări şcolare din jud. Maramureş

Ni se trimite spre publicare următorul articol asupra căruia atragem atenţiunea autorităţilor şcolare:

Dacă împrejurările îşi au rostul lor în mersul lucrurilor din lume, nu e mai puţin adevărat, că de multe ori o înrâurire hotărâtoare asupra felului de a se desvolta al lucrurilor, o au şi oamenii conştienţi de menirea lor. Durere însă că această conştiintă de sine, acea pricepere a menirii pe care trebuie să o aibă cineva, mai ales când se găseşte într'un loc de mare răspundere în zilele noastre, la puţini oameni o întâlnim.

Adeseori avem de a face cu omul fără nici-o pricepere, dar cu multă cutezanţă, aruncat de împrejurări oarbe, într'un loc de a cărui însemnătate habar nu are.

Un asemenea om este domnul revizor şcolar al judeţului „Maramureş" cu reşedinţa în Sighetul Marmaţiei.

Păcatele şi greşelile săvârşite de acest domn în învăţământul din judeţ sunt cam multişoare. E îndeajuns să amintim lipsa oricărui simţ de a-se orienta şi a aprecia nevoile şi stările învăţământului din judeţul său, pentru a înţelege dece o decădere treptată pe acest teren se semnalează zilnic. Revizorul din Sighetul Marmaţiei nu vrea sau nu poate să priceapă că pentru locul pe carel-l ocupă în învăţământ se cer însuşiri care d-sale îi lipsesc cu desăvârşire.

După cele ce am văzut până acum la faţa locului, revizorului nostru îi lipseşte chiar şi bunăvoinţa de a lucra într'acolo ca şcoala din Maramureş să fie răspânditoare de cultură, simţire şi conştiinţă românească, iar nu mijloc de maghiarizare a evreilor şi a băieţilor de români rătăciţi printre ei.

Mai are încă şi un alt năravrău, şi anume linguşirea faţă de cei de sus şi tirania faţă de cei mici.

De aceia nu e de loc de mirare că într'o bună parte din şcolile noastre nu se face nimic, d-l revizor mulţumindu-se cu prestaţiunile pe care i le oferă cei vinovaţi.

Cunoscând astfel pe conducător, ne putem face o icoană despre învăţământul poporal din judeţ. Din pricina relei conduceri din capul şcoalei, o mulţime de învăţători stau gata să părăsească acest judeţ care şi aşa e destul de sărac în puteri didactice.

Le-am spus acestea cu gândul curat de a se face o îndreptare a lucrurilor. Dacă va fi lipsă, vom reveni cu publicarea de date concrete pentru fiecare afirmaţie făcută mai sus.

Lucruri de felul acesta sunt de lipsă a fi cunoscute, mai ales când e vorba de şcoala românească într'un ţinut ca acela al Maramureşului pe care avem datoria să-l redăm cât mai curând culturii şi conştiinţei noastre naţionale.

Sighet, la 25 Iulie 1921.

Cine doreşte purificarea?

— Răspuns ziarului „Ujkelet" —

In articolul de fond de eri al ziarului Uj Kelet, care voeşte să fie un răspuns la comentariile publicate de ziarul nostru cu privire la un reportaj al susnumitei foi, se vorbeşte de o purificare morală, care ar fi necesară autorităţilor româneşti.

Să rămânem însă la cazul, care a provocat polemica. Se înşală Uj Kelet când crede că ne displace numai fiindcă el este sionist. Dacă cerem intervenţia autorităţilor n'o facem fiind contra ziarului, ci fiind numai contra imoralităţii care admite neadevăruri şi exagerări câteodată în coloanele acestui ziar. E curios a crede că faci purificare morală când dai loc liber imoralităţii şi minciunii. Sau a purifica înseamă a afirma neadevăruri? Nu credem ca confratele nostru să-şi fi însuşit acest principiu.

Dar totuşi. Cum se poate ca atunci când te faci apărătorul moralităţii să afirmi lucruri ce nu s'au întâmplat?

Credem că şi „Uj Kelet" va recunoaşte că a făcut această greşală. Insă atunci care e scopul? Admitem că „Uj Kelet" n'ar fi în complicitatea cu propagandiştii Budapestei, dar în mod indirect s' poate fie ca prin aceste exagerări să le de folos. Rămâne totuşi să constatăm o tendinţă neînţeleasă, pe care dorinţă de purificare n'o îndreptăţeşte şi datoria ziarului ar fi să se clarifice.

Niciodată ziarul nostru n'a tolerat abuzurile şi ilegalităţile nimănui. Dovadă sunt articolele în acest sens şi chiar articolul în contra neadevărurilor publicate de ziarul „Uj Kelet" în cazul „Lichtmann". Aprobăm fără reserve tendinţele de purificare, însă numai când cele afirmate rămân în cadrele realităţii şi nu trec în domeniul fantaziei.

E greşită şi curioasă părerea ziarului şi când crede că motivul desapobării noastre ar fi antisemismul.

Nu credem însă că confratele „Uj Kelet" va putea să ne dea dovezi că suntem antisemiţi. Să rămână ziarul „Uj Kelet" acea ce trebue să fie: obiectiv şi atunci când ar trebui să ia apărarea aderenţilor săi. Să dea dovezi despre această obiectivitate şi nu va fi necesar să cerem măsuri represive în contra ziarului.

Când combaterea ilegalităţilor sau a imoralităţii va fi scopul ziarului rămânând la cazuri concrete, desigur că ne vom întâlni pe acela teren.

Vom fi însă totdeauna contra neadevărurilor şi vom cere măsuri de îndreptare căci astfel de neadevăruri trec în conştiinţa masselor, le determină să urească instituţiile noastre şi să fie neîncrezătoare în ele. O atare acţiune este dăunătoare şi n'o dorim. Să n'o dorească deci nici ziarul „Uj Kelet".

Revista presei maghiare

Sir Dickinson.

Timpul cât Sir Dickinson a petrecut în Cluj a fost o ocazie ziarelor maghiare pentru a cere lămuriri şi a cerceta cari sunt părerile forurilor înalte ale Ligei Naţiunilor despre minorităţile din România. In interwievul cerut de ziarul „Keleti Ujság", el se referă mai mult la chestiuni de ordin intern şi răspunsurile primite sunt mai mult diplomatice, înconjurând de a se amesteca în chestiuni cari privesc numai România ca stat independent, dar pentru care minoritatea maghiară totuşi intenţionează să intervină la Liga Naţiunilor.

„Extragem câteva din întrebările şi răspunsurile primite de ziarul „Keleti Ujság".

Noi Maghiarii avem o deosebită simpatie faţă de Englezi. Am dori să ştim însă cari sunt părerile Englezilor despre noi sau poate nici nu se interesează de o naţiune aşa de mică?

— La această întrebare nu pot răspunde în mod general. Opiniunile despre orice şi ori unde diferă. Tot astfel şi în această chestiune.

Nu veţi cerceta şi Săcuimea unde chestiunea minorităţilor se prezintă altcum decât în oraşele cu puţini locuitori maghiari cari au fost cercetate de Dvs?

— Nu au timp suficient pentru a cerceta şi Săcuimea. Am luat contactul însă cu conducătorii maghiari şi cred că informaţiile primite suficiente.

Foarte mulţi dintre noi credem că situaţia mondială e în faţa unei mai mari catastrofe decât acea dinaintea marelui războiu. Credeţi că lumea se va linişti pe bazele fixate de tratatele de pace?

Chestiunile mondiale au nevoe de un tratament cât se poate de precaut. Liga Naţiunilor se ocupă de chestia păcii şi a războiului şi va interveni oriunde pentru aplanarea diferendelor.

Liga Naţiunilor se interesează serios de chestiunea minorităţilor? Intrebăm aceasta pentrucă multe doleanţe ale minorităţilor n'au fost cercetate de Liga Naţiunilor.

La această întrebare nu pot răspunde decât că eu nu sunt reprezentantul Ligei Naţiunilor. Cred însă că ea se va interesa de soarta minorităţilor.

Nu credeţi însă că dacă ea în târziu, ar veni prea târziu?

— Se poate...

Ce măsuri poate lua Liga Naţiunilor pentru apărarea minorităţilor?

— Orice măsuri pe cari le crede necesare. Pe acest teren ea nu are îngrădiri. Totuşi cari vor fi măsurile pe cari le va

ma nu se poate spune nimic de pe acum.

— Ce cred ți Sir Dickinson, pe baza principiilor internaționale minoritățile n'au drept ca să ridice o Universitate a minorităților sub controlul statului iar pe spesele lor?

— Aceasta depinde dela împrejurări și dela legile statului respectiv.

— Nu e numai o chestie principială?

— Rămâne răspunsul de mai nainte.

— Credeți că cadrează cu principiile moderne internaționale ca între România și Ungaria să se încheie o convenție după cum s'a încheat între Austria și Cehoslovacia, ca Ungaria să înființeze școli maghiare în Ardeal, care să fie finanțate de statul maghiar?

— La această întrebare nu pot răspunde.

Prin acestea interwievul se termină și ziarul face încă următoarele aprecieri.

Cele trei zile cât a stat Sir Dickinson în Cluj nu sunt timp suficient pentru a cunoaște în întregime o chestiune atât de complicată ca acea a minorităților, credem totuși că el n'a plecat cu informații greșite. Maghiarii nu se plâng pentru că ar dori o situație privilegiată ci pretind numai să li se dea posibilitatea pentru desvoltarea lor culturală pentru ca să poată fi în folosul omenirii. Dacă acest lucru a fost înțeles de Sir Dickinson el a plecat cu informații precise".

Tot încheiunea vizitei lui Sir Dickinson, ziarul „Ujság" scrie următoarele:

„Minoritățile, după primele vizite de această natură au putut vedea că factorii puterii sunt mult prea ocupați pentru afirmarea părerilor lor decât să se fi putut interesa și de părerile Ligei Națiunilor sau de dispozițiile tratatelor de pace referitoare la minorități.

Să fim însă de bună credință și să credem că aceasta s'a întâmplat deoarece tratatele de pace nu erau încă ratificate. Acest obstacol a dispărut însă acum și Sir Dickinson se poate interesa cu tot dreptul cari sunt părerile factorilor responzabili în chestiunea minorităților. S'ar putea interesa și de a acea ca oare libertatea individuală se aplică cu aceași măsură pentru fiecare cetățean român"?

Deschiderea cursurilor de vară la Vălenii-de-Munte

D-l prof. N. Iorga a redeschis Duminică, la Vălenii-de-Munte, la ora 2 d. a., cursurile de vară inaugurate acum un deceniu.

In fața unui auditoriu select de scriitori, profesori, artiști, ziariști, preoți, învățători, studente și studenți, veniți din toate ținuturile României întregite, ilustrul profesor N. Iorga a rostit o admirabilă cuvântare de deschidere în care a înfățișat auditorilor rostul și roadele acestor cursuri de vară înainte de războiu și însemnătatea lor de acum și în viitor.

D-l N. Iorga amintind trecutul acestor cursuri a spus că ele au fost organizate în urma nevoii ce se simțea de a se întâlni laolaltă scriitori, preoți, dascăli, studenți din deosebitele ținuturi ca să asculte lucruri folositoare pentru toții românii și lucruri de știință și cultură românească, de cari mai ales frații noștri din ținuturile subjugate, atunci, aveau așa de mare lipsă. Roadele învățăturei primite și ale discuțiilor făcute între auditorii cursurilor de la Vălenii s'au dovedit mai ales în lupta națională pentru unire dusă peste vechile hotare. Numai sentimentul de iubire pentru cultură și pentru adevăr a fost programul cursurilor de la Vălenii, de unde nu s'a auzit nici odată un cuvânt de ură, de vrăjmășie sau de jicnire.

*

D-l prof. N. Iorga a anunțat că d-l ministru Tache Ionescu va ține la Vălenii câteva conferințe asupra „Noilor hotare ale țărilor, așa cum au fost așezate de Conferința păcii."

De asemenea vor ține conferințe d-nii E. de Martonne asupra „Situației geografice a României întregite și concluziile economice și culturale, rezultate din această nouă situație"; poetul Nichifor Crainic despre „Mișcarea literară la noi și aiurea din ultimul timp", cum și despre „Propaganda făcută de străini contra noastră," apoi d-nii Gaster, G. Murgoci, Em. Panaitescu și alții cari vor fi anunțați ulterior.

Cursurile sunt zilnice și vor dura și în Septembrie.

*

Duminecа viitoare A. S. R. Principele moștenitor Carol, va asista la cursuri ascultând conferința d-lui N. Iorga.

E. C.

Sentința în procesul Comuniștilor din Chișinău

Consiliul de război al Corpului 3 de armată a dat următoarea sentință în procesul comuniștilor dela Kișinău:

Condamnă la câte 40 ani muncă silnică pe Haim Bogopoloki, Moise Dubinski, Iosef Baibman, Șmil Rivlin, Moise Malevici, la câte 6 ani muncă silnică pe Moise Litcenco, David Fulerman, Simon Kale, Teodor Pohila, Nuhăm Gaisingher; la câte 5 ani muncă silnică pe Berta Aschner, Moodheim Goldman și Pavel Nicolaeff.

Achită pe Alexandru Borisoff, Rubinștein Leon. Braunștein Ruef, Pupoc Opsie, Winterg Leon, Kleinman Israel, Bacal Iosef, Silberman Zahman, Goldștein, Ghers Spivac și Isac Frenvel.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Local de prăvălie

potrivit și pentru restaurant și cafenea cu un front de 11 Metri pe Calea Regele Ferdinand se dă în chirie pe mai mulți ani. Informații se primesc la banca „ECONOMUL". 941

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE și PIANE

priviți expoziția primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni

SZEKELY și RETI

din Târgul-Mureș care expune la Târgul de mostre din Cluj

Caut una sau două camere goale în centru pentru birou. Se plătește chirie bună, după învoială.

940 A se adresa în scris la ziar sub „Birou"

Banii „Banca Generală" se schimbă la Magazinul:

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

contra mărfuri de cele mai bune fabricate. 17

INFORMAȚII

Dela P. T. T.

Inspectoratul tehnic P. T. T. ne trimite următoarele spre publicare:

Suntem informați că din zi în zi abonații la posturile telefonice din Cluj lățesc pe ascuns diferite știri și anume că pentru a li se instala telefoanele de cari au nevoie au trebuit să plătească la diferite persoane pe lângă taxele tarifale încă și alte sume mai mari sau mai mici.

Având în vedere că aceste vești comunicate în mod discret fac ca publicul să-și piardă încrederea în administrația poștelor, rugăm pe toți acei abonați dela cari s'a pretins ca pentru instalarea telefonului să plătească și alte sume afară de cele tarifale, să se adreseze inspectoratului tehnic P. T. T. Cluj (strada Regele Ferdinand No. 34 etaj II) unde se va ancheta cazul.

Cu această ocazie rugăm pe toți acela cari cer să li se instaleze telefoane să nu plătească altă sumă decât taxele tarifale, pentru care se dă în toate cazurile numai chitanță oficială.

Inspectoratul tehnic P. T. T. Cluj.

Politice

In cojocna s'a înființat la 1 August gruparea regională a Uniunii maghiare și s'a hotărît ca la 21 l. c. să se țină o mare adunare politică a populației din jur.

*

D-l Slezák directorul școalei de muzică din Calea Regele Ferdinand 14 cere publicarea următoarelor:

Din locuința d-sale au fost rechiziționate două camere pentru un funcționar. Prin aceasta este pus în imposibilitate de a continua cursurile de muzică și existența sa și a familiei sale este zdruncinată. Cere forurile în drept să ia măsurile de îndreptare.

Financiare

Institutiile financiare ungurești au stabilit un acord cu cele croate pentru plata datoriilor, reciproce dinainte de războiu.

In urma acestui acord, instituțiile ungurești vor avea de plătit pentru fiecare sută de coroane datorie dinainte de războiu 85 de coroane jugoslave.

Acest acord va intra în vigoare îndată după ratificarea lui de guvernele respective.

Se comunică oficial că lucrul la unele fabrici de cheresea din Valea Mureșului a fost reluat fiind asigurați proprietarii că li se va pune la dispoziție numărul de vagoane necesare exportului de lemne care intenționează să-l facă.

Culturale

„In vederea încartiruirii toți domnii oaspeți cari doresc să participe la serbările „Astrei" în Sighet pentru zilele de 28 și 29 August sunt rugați să comunice numărul persoanelor cu cari sosesc până cel mult la 20. August 1921 la secretarul despărțământului d-l *Cornel J. Sînjoan*, directorul liceului de fete, Piața Unirii 22.

Despărțământul Sighet al Astrei."

Dela C. F. R.

Pe ziua de 15 August se va pune în aplicare un tarif de abonament pentru călătorie pe C. F. R.

Aceste bilete de abonament se vor emite pentru toate trei clase pe termen de 3, 6 și 12 luni

Diverse

Vizitați expoziția magazinului de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL din București, Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15. în fața bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziția on. clientelă cu tot felul de modele executate de casă proprie și de ale renumitei fabrici elvețiene „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 925

Dacă doriți să cumpărați ieftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit ușurează mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj Calea Regele Ferdinand No. 34. 1-11

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

Organizarea Asociațiunei drogho-chimico-farmaceutică din Ardeal și Banat

Duminecă a avut loc o ședință o droghiștilor din localitate în sala cea mare a Sfatului negustoresc unde s'a discutat noua organizare a farmaciștilor și droguiștilor proprietari de depozite și drogherii precum și toți droguiștii diplomați care cad sub legea votata de curând și apărută în Monitorul Oficial No 19/921.

S'a hotărât deocamdată să se ție un congres la Cluj în zilele de 14—15 August pentru organizarea Asociațiunei și apoi a se ține congresul general din întreaga țară, care se va fixa în luna Octombrie a. c.

In vederea ținerei congresului ce va avea loc în zilele de 14—15 August s'au asigurat biletele de călătorie cu reducere de 50 la sută pe C. F. R. luându-se totodată dispoziții pentru încuartirarea Congresiștilor.

Dl I. Stiopu, a fost însărcinat cu formarea statutelor și studierea Regulamentului actual prelucrându-l după modelul Regulamentului Elvețian, pe care-l va depune odată cu raportul.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica politică

In altă parte a ziarului nostru repreducem înştiinţarea adresată de dl N Iorga, ziarului „Patria". Răspunsul organului partidului naţional nu ne interesează, deocamdată, căci lămuririle fostului preşedinte al Camerei se ridică mai sus decât o simplă explicaţie între d-sa şi partidul naţional, pentru a caracteriza definitiv o situaţie şi pentru a deschide noui perspective politice.

Dl N. Iorga dă lovitura decisivă defunctei „opoziţii naţionale", anunţându-i, fără rezerve, moartea, şi explicând pricinele descompunerei ei.

Cauza de căpetenie desfacerei „federaţiei" pare a fi caracterul antinaţional al politicei partidului ţărănesc. Dl N. Iorga arată acum şi cine sunt oamenii cari compun acest partid: „neofiţi culeşi în cluburile „oligarhiei" sau în purgatoriul urmăriţilor pentru trădare", şi dă la ideală şi mijloacele de luptă ale partidului ţărănesc, cari sunt „să atâţe pasiunile claselor sărace şi să le inspire nădejdea că ele pot guverna înainte de a-şi însuşi cultura".

Aceste mărturisiri ale d-lui N. Iorga, care a stat alături de acest partid ţărănesc şi a putut să-i urmărească relurile de aproape, constituie o satisfacţie pentru aceia cari au putut să se convingă dela început de cinstea politică şi de valoarea naţională pe care o reprezintă aşa numiţii „oameni noui." Demascând demagogia acestora, şi desolidarizându-se însfârşit de ea, d. N. Iorga face un gest care nu va putea rămâne fără urmări.

Intr'adevăr, înştiinţarea d-lui N. Iorga e şi un apel către ardeleni, pe care-i face atenţi asupra primejdiei care isvorăşte dintr'o asemenea politică. Conducătorul de până ieri al opoziţiei federalizate prooroceşte, limpede, partidului naţional, dacă nu va părăsi drumul de până acum: — „Veţi fi tâlâţi atunci într'o vâltoare de agitaţii din care vă veţi alege întâi, la voi acasă, cu un crunt războiu de clasă, capabil de a restitui Ardealul străinilor . . ."

Nu ştim dacă aceste cuvinte vor fi îndeajuns de preţuite de către oamenii cu răspundere în viaţa politică a Ardealului.

In jurul deschiderii Târgului de Mostre

— Intervenţia directorilor de bănci la d-l Cudalbu —

Se ştie de toată lumea, modul în care s'a făcut prima deschidere a târgului de mostre din Cluj deschidere care îţi dădea impresia că a avut loc la Budapesta. Ziarele au remarcât şi au înfierat acest fapt la timpul său.

Lucrul acesta a decis să se procedeze la o nouă deschidere a acestui târg. Odată luată această decizie, conducătorii târgului de mostre au trimes dlui ministru Cudalbu o invitaţie în care dl ministru era rugat „să ia parte la o sărbătoare a industriei şi a comerţului ardelean", cu toate că dela acest târg de mostre au fost complectamente excluşi comercianţii şi industriaşii români.

Dl Ministru nefiind informat exact asupra caracterului acestui târg, a primit invitaţia şi a venit la Cluj pentru a lua parte la „o sărbătoare a comerţului şi e industriei ard lene. Sosit în Cluj însă dl Ministru a fost pus în cunoştinţă asupra adevăratei situaţii a târgului de mostre de către o comisiune formată din directorii de bănci din Cluj. Această comisiune s'a prezentat dlui ministru Cudalbu şi i-a adus la cunoştinţă următoarele. In primul loc faptul că prima deschidere a târgului de mostre a fost o festivitate cu caracter pur maghiar, excluzându-se complect comercianţii români şi neglijându-se faptul că această serbare de deschidere se făcea în România şi nu în Ungaria. In al doilea rând s'a adus la cunoştinţa dlui Ministru chestiunea Camerii de comerţ din localitate. In adevăr, pentru a fi primit ca membru al acestei Camere îţi se cere doi ani de practicare a comerţului în Cluj. Condiţiunea aceasta împiedică intrarea ca membri în Camera de Comerţ a tuturor comercianţilor români cari n'au doi ani vechime.

Comisiunea formată din directorii de bancă din Cluj au cerut d-lui Ministru şi D-nia Sa a aprobat ca să nu ia parte la deschiderea târgului de mostre, dacă Camera de comerţ nu va primi următoarele condiţii. Pe viitor membrii acestei instituţii să fie formaţi din 1/3 români şi străini iar preşedintele român.

După ce d-l Cudalbu a primit lăudabila propunere a d-lor Directori de bănci din Cluj, d-l Pap Sândor vicepreşedintele camerii de comerţ solicită o audienţă la d l Ministru, e primit, şi invitat de d-l Cudalbu la serbarea deschiderei târgului de mostre.

D-l Ministru răspunde că nu va lua parte la deschidere dacă conducă orii acestui târg nu vor admite ca cuvântarea primă de deschidere să se facă în limba românească, şi să fie primiţi în comitetul de conducere şi comercianţi români. Al doilea punct al ultimatului a fost chestiunea, camerei de comerţ din Cluj care va trebui să se modifice complect în senzul că pe viitor aceasta instituţie să aibă jumătate din membri de naţionalitate români şi preşedintele să nu poate fi decât numai român.

Odată puse aceste condiţii dl. ministru a acordat d-lui Pap Sandor, câteva ceasuri de consfătuire cu cellalţi membri ai camerei iar la ora 5 urma să i-se aducă răspunsul. La ora 5 dl. Pap Sandor, se prezintă din nou la dl. ministru anunţându-l că condiţiile puse sunt primite în întregime de către camera de comerţ din Cluj şi de către conducătorii târgului de mostre.

In urma acestui răspuns dl. ministru a primit să ia parte la deschiderea târgului de mostre împreună cu toate autorităţile locale.

Intr'unul din numerile viitoare a gazetei noastre vom da detalii asupra acuzaţiilor grave ce se aduc secretarului camerei de comerţ din Cluj, dl. Căciulă, a cărui acţiune a fost şi în chestiunea târgului de mostre contrară intereselor româneşti.

XXXXXX—XXXXX

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

XXXXXXXXXXXX

Comemorarea eroilor italieni morţi la Braşov

La Braşov a avut loc Duminecă dimineaţă sfinţirea cimitirului italian al eroilor italieni căzuti în luptele de lângă Braşov în 1916. Acest cimitir se află lângă cimitirul eroilor români. La această solemnitate au luat parte Ministrul Italiei la Bucureşti d-l Franclin Martin, ataşatul militar italiean şi alţi funcţionari ai legaţiei.

La 10 dimineaţa erau prezenţi toată garnizoana sub comanda Col. Mahailescu autorităţile şi publicul.

Oficiul divin'a celebrat la ora 11 de către protopopul Petru Antal.

La această solemnitate au luat cuvântul: Ministru Franclin Martin, Colonel Manolescu, Eh. Lungulescu, directorul societăţei „Mormintele eroilor, etc.

După terminarea cuvântărilor întreg convoiul trece la cimitirul eroilor români, de alături unde ministru Italiei depune o coroană şi ţine o frumoasă cuvântare.

Cimitirele erau împodobite cu drapele naţionale italiene şi române.

Materialul nostru de C. F. R. în Bulgaria

Comisiunea română s'a înapoiat din cauza piedicilor puse de guvernul bulgar

Sâmbătă seara s'au înapoiat în ţară, venind dela Sofia, membrii comisiunii române, care era delegată ca împreună cu o comisiune bulgară să identifice vagoanele, locomotivele şi vagoanele-cisterne ale căilor ferate române, aflătoare în Bulgaria încă din timpul războiului.

După cum se ştie statul vecin urma să ne livreze tot materialul capturat, încă anul trecut, în conformitate cu tratatul de pace.

Membrii comisiunei române n'au putut să-şi îndeplinească misiunea, până în prezent din cauză că guvernul bulgar temporizează mersul lucrărilor.

Comisiunea a întocmit un raport detaliat care va fi înmânat guvernului, spre a lua o hotărâre.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piata Unirei No. 5.**

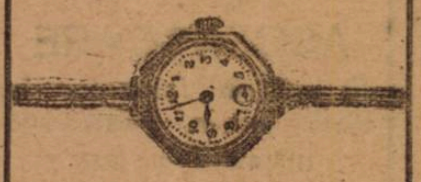

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

Citiţi „Infrăţirea"

Ultime informaţii

(Prin fir special dela cor esp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

In Capitală a produs o vie îngrijorare vestea atacurilor bandelor bolşevice la frontiera de nord din Basarabia. Bandele sunt compuse din câte 2—300 persoane. Se cere puternica pază a Nistrului deoarece situaţia Rusiei fiind cât se poate de rea, bandele caută noui resurse de alimentare în Basarabia. In judeţul Hotin bandele a trecut peste Nistru distrugând căile ferate şi liniile telefonice şi semănând groază în populaţie. Ministerul de interne şi Războiu au luat măsurile pentru întărirea forţelor de apărare a ţinuturilor atacate.

■

In urma atacurilor şi jefurilor în drumul mare din Capitală, poliţia a organizat numeroase razii precum şi patrule pedestre şi călări în timpul nopţii, numeroşi ocnaşi recidivişti au fost prinşi în boschetele dela şosea, unde făcuseră adevărate cuiburi de banditi. Cetăţenii precum şi vizitatorii din provincie trebue să aibă asupra lor în permanenţă acte pentru stabilirea identităţii lor.

■

La Galaţi a început judecarea procesului Krefeldiştilor în care figurează colonelul Stavrache şi alţi ofiţeri superiori.

Consiliul de Războiu e compus sub preşedenţia dlui general Petcuş iar comisar regal e d-l Colonel Botez.

■

Grecii au hotărît atacul asupra Angorei pentru jumătatea lunei August.

■

La Moscova domneşte o dezorientare complectă în rândurile conducătorilor sovietişti cuprinşi de o frică bestială văzând că se apropie momentul ispăşirei crimelor lor barbare.

■

In capitală au reînceput dispariţiile misterioase. Dşoara Zimmermann elevă la Notre-Dame a fost furată din mijlocul capitalei. Părinţii desnădejduiţi oferă una sută mii de lei celor cari vor da indicaţiunide urmărire.

■

Oficiile închirieri din Capitală încep a funcţiona la 1 Septembrie. Liga chiriaşilor anunţă chiriaşii să nu mai facă transacţiuni de închiriere până când nouile dispoziţiuni vor intra în vigoare cari uşurează mult condiţiile de închiriere pe lângă sancţiuni severe.

■

Suveranii au ajuns la Paris unde este o căldură tropicală, 40 de grade la umbră.

In gara Paris o companie a dat onorurile, iar publicul a făcut călduroase ovaţii Suveranilor noştri cu toate că au călătorit încognito.

Suveranii au vizitat mormântul soldatului necunoscut şi în aclamaţiile mulţimei au depus coroane pe acest mormânt.

Sâmbătă seara MM. LL. au făcut o lungă plimbare la Bois de Boulogne, iar Duminecă dimineaţa, Suveranii au asistat la o liturghie în biserica Sainte Suplice.

După amiazi a urmat vizitarea palatului invalizilor şi mormântul lui Napoleon.

Pretutindeni s'a făcut Suveranilor noştri o primire foarte călduroasă.

Tratativele în chestia sileziană continuă

Tratativele în chestiunea Sileziei de Sus continuă între guvernul francez şi cu cei englez. Aici au avut loc mai multe consilii de miniştri în cari s'au discutat amănunţit părerile Angliei şi s'au formulat contrapropunerile franceze.

Propunerea anglo-italiană de a atribui imediat Germaniei şi Poloniei acele părţi din Silezia asupra cărora plebiscitul nu suferă interpretare, pare a câştiga teren. In acest caz s'ar atribui Germaniei circumscripţiile Rosenberg, Oppeln, Kreuzburg şi Leolschutz, iar Poloniei circumscripţiile Pies şi Ribnik.

Experţii francezi lucrează împreună cu cei englezi cari sunt Sir Cecil Hurst, consilier judiciar al ministerului de externe englez, C. Tuiton, şeful departamentului pentru politica Europei Centrale din acelaş minister şi maiorul Klark membru al acestui departament. Experţii nu se vor duce la faţa locului.

In timp ce între Paris şi Londra se caută a se stabili o înţelegere în chestia Sileziană, la Berlin se continuă politica de ameninţări. Astfel ministrul de justiţie Schiffer, într'un discurs pe care l-a ţinut la o întrunire solemnă a partidului democratic german, a spus între altele:

„Puterile Antantei trebuesc să înţeleagă când decid asupra ridicării sancţiunilor şi atribuirei Sileziei de Sus, că o cădere a guvernului Wirth ar însemna mai mult decât numai o schimbare de persoane. Dacă guvernul Wirth e măturat de evenimente, nu se va mai găsi un guvern care să poată conduce o dezvoltare ordonată. Dizolvarea Reichstagului ar aduce o întărire a partidelor extreme din dreapta şi stânga, precum şi o fărâmiţare a partidelor mijlocii. Ar urma atunci haosul. De aceasta depinde, a încheiat ministrul de justiţie al Reichului, soarta cabinetului Wirth, dar şi soarta Germaniei, de care iarăşi depinde soarta Europei şi a lumei".

Bihorul economic

IV.

— Industria lemnului —

Oradea-Mare este şi sediul şi punct important al industriei de lemne. O mulţime de societăţi mari, depozite şi magazine de lemne sunt instalate în capitala Bihorului. Dela Oradea-Mare duc firele administraţiei şi exploatării lemnelor în diferitele regiuni ale judeţului — însă şi mai mult — de acolo porneşte comerţul lemnelor cu interiorul ţării şi străinătatea. In prezent comerţul lemnului — mai ales în ceiace priveşte exportul stagnează de tot — şi materialele se îngrămădesc din zi ce trece căci lipsesc mijloacele de comunicaţie. De asemeni exportul a fost supus unor taxe prea mari.

Mai ales fabricaţiunea traverselor este supusă la taxe foarte grele — special la export. Se ştie că producenţii traverselor trebuie să dele un anumit procent din traversele fabricate C. F. iar plusul lăsat îl pot negocia în propriu interes. Traversele de furnizat C. F. sunt plătite foarte prost. Astfel plusul lor — venind în considerare numai pentru exportul în ţări străine — trebuie vândut pe preţ mai mare pentru a echilibra întru câtva costul de producţiune cu preţul de vânzare. Prin vânzările cu preţ ridicat exploatatorii recâştigau pierderea de la traversele furnizate C. F. Veni însă una din cele mai nenorocite măsuri ale actualului guvern — impunerea unei taxe speciale de 1000 lei pro metru cub de traverse de stejar — cari trebuiau exportate. Prin această măsură se paralizase comerţul întreg al lemnului. Lemnul de foc — din pricina lipsei vagoanelor pentru transport nu se poate plasa în cantităţi mari. Rămâne producţiunea specială a traverselor — cari asigură un câştig la capitalurile mari investite în exploatarea lemnului, fabricaţiunea şi prelucrarea sa.

Dar taxa mare de export face imposibil un comerţ serios deoarece — venind 11—12 bucăţi traverse pro metru cub taxa fiind 1000 lei — adecă 85—90 lei pro bucată plus costul traversei de 45—55 lei, bucata de traversă ajunge la 140—150 lei fără spese de transport. Dacă traversele se exportează în străinătate, costul transportului se ridică şi cumpărarea este imposibilă chiar în ţările cari au valută mai bună.

In chestia aceasta trebuie făcută o revizuire serioasă deoarece — neîncheând transacţiunile comerciale de lemne la timp — vom fi înlăturaţi de concurenţă. Ce înseamnă aceasta când avem un stoc atât de mare de tot fel de lemn, poate judeca oricine.

Industria lemnului din Bihor — cât şi din Ardealul întreg — suferă foarte greu din această stare de lucruri. Oradea Mare are însă şi fabrici de mobiler, de butoale şi de altă specialitate în branşa lemnului. Ele nu funcţionează pe deplin — ca şi celelalte stabilimente industriale — pe motivele arătate în mai multe rânduri. Peste tot se simte lipsa de organizaţie tehnico-raţională din partea actualului guvern. Măsurile luate de către guvern, cari în cele mai multe cazuri sunt nenorocite, au paralizat întreaga viaţă economică a ţării.

Viitoarele guverne trebuie să se ocupe serios cu problemele şi chestiunile economice, inaugurând o politică bine chibzuită.

R.

Boalele cauzate de rogoz

de prof. **I. Prodan.**

In timpul marilor secete, ochiul călătorului vede câmpii întregi de holde, dar mai ales de păşuni şi fâneţe transformate în câmpii uscate şi pustii pe care nu se zăresc de cât ici şi colo mici pâlcuri de plante verzi, care deşi de departe desfată ochiul, aduc însă mari inconveniente omului. Aceste locuri cercetate de aproape se vede că nu sunt altceva decât locuri mlăştinoase unde ochiul cunoscătorului recunoaşte repede o plantă comună — Rogoz — (Cosex) cu diferitele lui varietăţi care e rea pentru alimentaţea omului şi animalelor producând unele din ele moarte a acelora ce o consumă.

Un astfel de caz l'am cunoscut zilele trecute printr'o adresă a Administratorului Fermei Unip.

In regiunea VI a acestei ferme situată într'o regiune de şes — unde prin urmare seceta e de multe ori mai acută. Administratorul istoriseşte că păşunile fiind nimicite din cauza secetei circezele de vite au fost atrase de acele pâlcuri verzi şi frumoase la prima vedere de care am pomenit mai sus.

Puţin timp după ce vacile au păşunat pe aceste locuri 13 dintre ele s'au îmbolnăvit mai uşor iar 8 mai greu. Faptul s'a petrecut în ziua de 21 Iulie a. c. vacile bolnave se tăvăleau pe pământ gemeau şi îşi îndreptau picioarele spre pereţii stomacului. O parte din vacile bolnave fiind tratate cu lapte de curând muls c'au vindecat afară de două care au murit.

La autopsia făcută de medicul veterinar local s'a găsit în partea anterioasă a foiosului cam 1 kgr. de frunze puţin mănunţite iar mucoasa era în acel loc de culoare roşie ap însă pestriţată cu puncte negre roşiatice de mărimea mazărei. Pe restul mucoasei cum şi pe celelalte organe ale animalului bolnav nu s'a găsit nici o urmă patologică. Un caracter de reţinut e şi acela că sângele era de culoare neagră şi f. puţin coagulat. Ivirea bruscă şi în masă a boalei cum şi aprinderea mucoasei sunt semne care nu mai lasă nici o îndoială ca avem un caz de intoxicare. In exemplarul de rogoz ce l'a trimes administratorul fermei am cunoscut imediat pe cel mai comun reprezentant al acestui gen — Carex — valpino — care însă nu a putut produce intoxicarea nefiind veninos. După o cercetare mai amănunţită am observat pe dosul frunzelor nişte crăpături sau dungi negre lineare mai scurte sau mai lungi pline cu sporî. Cercetate mai de aproape la microscop am constatat că are multă asemănare cu o boală comună a acestui gen Schlfonella melanogramma (De çandolle). Puccina melanograma Unger. Pentru a o determina cu precizie va trebui să pun sporii la germinat.

Nu mai încape nici o îndoială însă că intoxicarea a fost provocată de Schlfonella.

Tot o astfel de boală ce provoacă intoxicarea vitelor o găsim şi la genul Glicerio aquetica tot pe dosul frunzelor numit „Ustilago Congissimo" prezentându-se sub acelaşi formă şi producând aceleaşi efecte.

Scopul acestei istorisiri îndelungate a fost de a atrage atenţia gospodarilor de a se feri de aceste locuri mlăştinoase nelăsând vitele să pască pe ele de oarece pe lângă această boală criptogomică ce trăeşte pe dosul frunzelor de Rogoz se mai găseşte un alt solu de Rogoz. Carex brevicollis care el însuşi e otrăvitor şi pe care l'am întâlnit dela cheia Turdi până în Banat şi Dobrogea, etc. Boala ce am descris mai sus şi care se găseste pe Rogoz se poate uşor vedea după dungele lineare negre de pe dosul frunzelor. Scuturând în palmă o frunză bolnavă vom căpăta o pulbere de culoare măslinie.

Pentru stârpirea boali se recomandă să cosim rogozul de mai multe ori pe an neîolosindu-se nici într'un caz ca nutreţ ci să-l distrugem prin ardere.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Mercuri, Joi:
Milioane în Geamantan.
Vineri, Sâmbătă:
TINEREŢA VECINICA.
Duminecă:
HUGO uriaşul.

CINEMA URANIA;

Mercuri, Joi:
JUDEX Partea II.
Vineri, Sâmbătă;
JUDEX Partea III.
Duminecă:
Aduceţi Va aminte!

SZINKÓR

Marţi, Mercuri;
XA-XA Partea IV.
Joi, Vineri, Sâmbătă;
XA-XA Partea V. şi ultima.
Duminecă;
Mireasa Morţii.

STIGLER
(MILANO)
ASCENSOARE
20 mii în funcţiune în toată lumea. Peste 100 instalaţii în ţară.
Reprezentanţi Generali p. România FRAŢII PORN BUCUREŞTI, Strada Regală No. 9.
945

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţilor

Un mare număr de Premii în bani şi obiecte

după cum se specifică mai jos

Toţi cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noştrii abonaţi, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenţ mare cu două uşi, un credenţ mic, una masă patrată, şase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice şi Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piaţa Unirei No. 9
Un ceas brăţară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru ţigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piaţa Unire
Un serviciu de masă pentru şase persoane, compus din 26 bucăţi, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăţi şi două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universităţii No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălţăminte Raftopol Cluj, Piaţa Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câştigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreţ sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piaţa Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

22
Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 558

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 uşa 2.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

FUNCȚIONAR doresc corespondență Dră scopul căsătorie, adresați „Moralist" Postrestante Cluj.

ÎNVĂȚĂTOR regat doresc corespondență Dr Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Doljiu.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sezîune pe 1921—922

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

PIANO

cu coadă Wirth, alb, se vinde în condițiuni avantajoase.

✽

A se adresa zilnic între orele 2—4 d. amiazi Str. Băii (Fürdő) No. 23. 955

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru zidit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17. 35

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul „Fehér-Bárány" Cluj, Regele Ferdinand.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești garantate calității prima

14

Zefir I. Englezesc lat.	10·— Mtr.	Batist Franțuzesc 80 lat.	14·— Mtr.
Carton Glot I. 90 „	13·— „	Jolji (șifon) Englezesc 80 lat.	13·— „
„ „ I. 100 „	13·50 „	„ „ „ 100 lat.	12·— „
Moso delen Franțuzesc 80 l.	14·— „	Molino Englezesc 80 lat.	11·— „
Carton I. Franțuzesc 80 lat.	13·— „	„ „ 80 „	12·— „

Ciorapi Bărbătești 8·— Perechea

Vânzare en gros și en detail. Vânzare en gros și en detail.

Grăbiți!

Dacă nu voiți să întârziați căci la

BATA

este mare desfacere de încălțăminte

952

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 4

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR

„VULCAN" FABRICA DE MAȘINI ȘI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREȘTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.

FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREȘTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7 957

BIROUL PLOEȘTI, CALEA RUDULUI No. 81. Telefon 50-2

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlana nituite pentru sondaj.
Troliuri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalațiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilație de țiței continu și discontinu
Destilație de ulei cu vacuum normal și absolut.
Distilația „Crack".
Rectificația de benzină.
Rafinația de benzină, petrol și ulei de unsoare.
Instalații complecte de făbrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă și de bronz.
Reparațiuni de locomotive și vagoane.

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREȘTI,
Str. Academiei No. 2.
956

TARIF No. 1.

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.

Linia regulată și rapidă Constanța—New-York cu vapoare transatlantice: „THEMISTOCLES" plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei 1.000·—
„ „ „	„	II-a cu hrană	Lei 700·—
„ „ „	„	III-a fără hrană	Lei 287·50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei 3.105·—
„ „ „ „		II-a cu hrană	Lei 2.070·—
„ „ „ „		III-a fără hrană . . .	Lei 847·—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiți, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută celc mai fine și solide mobile și toate lucrările de tâmplărie parchete etc. 893

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

AUTO CAMIOANE

PRAGA FROST BUSSING SAURER FIAT

PLUGURI cu o BRAZDA

cu grindei drept și încovoiat

CURELE PENTRU TRANSMISIUNI

în depozit la

„AGRARA", Societate Anonimă

MAȘINI AGRICOLE, INDUSTRIALE ȘI MOTOARE
BUCUREȘTI, Strada Bursei No. 5
Sucursala BRĂILA, Strada Marna lângă gară. 937

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

„BREAZA" Proprietatea GH. MATEESCU

Fabrică de Bitum natural și Asfalt GARA BELIA TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de

Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la

Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 144 PENTRU MICA PUBLICITATE

CAROL LASSEN

Casă Internațională de transporturi și spedițiuni
Cluj, Piața Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

◆

Se recomandă pentru transporturi internaționale mari din România în străinătate și vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalațiuni noi: transporturi vagoare colective cu iuțeală mare din Germania și Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii și reprezentanțe în România:

București	Oradea Mare	Satu Mare	Cernăuți
Arad	Timișoara	Dej	Sigh. Marmației
Brașov	Sibiu	Bistrița	Mediaș

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de șlepuri pe Dunăre.

Asigurări se mijlocesc sub condițiunile cele mai culante.

Reprezentanțe în toate orașele mai mari și porturi din Continent.

Informațiuni asupra duratei de transporturi, situației de comunucație și costul fracțiului se vor da la orice timp.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din singe
Ce trebue de făcut?
Trebue să-l topim și să-l alungăm din singe acest
lucru se obține printr'o cură rațională cu
UROLIZINA
de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din singe.
Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio, așa-fel se vindecă o boală care își arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric, cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, atidului uric ce doloreste boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuințare întovărășește fie-care flacon. De avut în toate farmaciile și drogueriile din România.

891 DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
DROGUERIA „VIORELIA"
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

210

M. ANGHEL

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA și RAPIDA

Constanța-New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC

THEMISTOCLES

de 16.000 tone, viteză 16 noduri

pleacă din portul Constanța la 10 August st. n. direct NEW-YORK

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.

902 **Se primesc spre expediere și mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** strada Traian No. 15

„THEMISTOCLES" pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.

Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.

De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg.

Stirpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea șoarecilor
□ și șobolanilor. □
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

În ori ce direcție execută
346 **cu prețuri convenabile:)**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 288 „ASOCIAȚIUNIP SIBIIU • Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 6 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea“ Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Banca Agrară și finanțarea înproprietărirei în Ardeal

Trecând peste interesele țării și indignarea unanimă o oamenilor cinstiți guvernul dlui general Averescu a încheiat o convenție cu Banca Agrară pentruca aceasta să finanțeze operațiunile împroprietăririi în Ardeal. Banca Agrară va achita prețul pământului expropriat și costul tuturor lucrărilor necesitate de această operație. Cu banii cui? Cu banii Statului care îi va servi acesteia titlurile de rentă. Statul întreține în Ardeal cu grele sacrificii un aparat întreg de agronomi cari de sigur erau singurii indicați — cei mai mulți executând apropierea în Vechiul Regat — să se ocupe cu operațiunile așa de complicate și migăloase ale expropierii pământului la săteni.

Guvernul dlui general Averescu și — ceea ce-i mai trist însuși specialistul ministru Garoffid — găsește de cuviință să treacă peste capacitatea agronomilor și să încredințeze realizarea acestei importante reforme financiarilor de la Banca Agrară, care habar n'au de agricultură.

Culmea, „delegații guvernului pe lângă Banca Agrară, sunt dnii Tășlăuanu și Schuller. Dacă până acum mai are vre-o îndoială asupra caracterului de afacere scandaloasă pe care-l are această concesiune, prezența dlui Schuller și Tășlăuanu e suficientă pentru a o caracteriza așa după cum merită.

Reforma agrară trebuia să aibă mai ales aici în Ardeal un caracter național tot așa cum l-a avut în Vechiul Regat, iar să ajungă platformă de speculație electoral-financiară a partidului poporului și a dlui Bontescu, Vlad și Osvadă, izgoniții din viața politică (care astăzi vor să-și refacă virginătatea pierdută. Cunoaștem prea bine toate greutățile aplicării reformei agrare și cazurile grele care se prezintă pentru a nu vedea în gestul guvernului un act de cel mai josnic politicianism. In adevăr făcându-se exproprierea se va hotărî și calitativ ce pământ să rămâie proprietarului. Ori, noi nu știm că dl Bontescu astă primăvară s'a pronunțat cu energie de contra reformei agrare a guvernului găsind-o prea radicală din cauză că nu lăsa putința de cultura extensivă marisor proprietari și cere cutarea proprietăților prevăzute cu instalații agricole. Oare, acum același dl Bontescu nu își va pune în aplicare dezideratele? Nu va protegui el magnații latifundiari contra țărănimei ardelene? O simplă întrebare.

Politica de acaparare averescano-bontistă își are restul mai cu seamă la finanțare. In adevăr, proprietarul are nevoie să i se plătească cât mai grabnic costul pământului. Nu tot țăranul are buni ghiață pentru a efectua imediat anuitatea cuvenită. Banca Agrară care nu are la dispoziție decât un capital ridicol de mic, de oarece și-a plasat capitalurile în întreprideri ca *Reșița* și *Forestiera*, va putea amâna sau nu plata pământului sau a executa pe țăranul debitor după cum și unul și altul dar face politică consorțiului financiar Bontescu—Osvadă și Tășlăuanu—Schuller.

Iată cum una din frumoasele acte care nu apar în viața unui popor decât la cincizeci sau o sută de ani odată este murdărit prin intervenția Băncei Agrare.

După ce am arătat primejdia concesiunei acordate de guvernul Averescu consorțiului Bontescu—Schuller—Tășlăuanu pentru exploatarea țărănimei ardelene să examinăm dacă convenția încheiată e cel puțin avantajoasă pentru Stat.

Statul pune la dispoziția Băncei Agrare întreg personalul competent și pe lângă aceasta îi mai plătește următoarele comisioane: 1. unu la mie pentru manipularea titlurilor de rentă; 2. unu la sută pentru încasarea, administrarea și evidența anuităților; 3. doui la sută pentru arenzile încasate și însfârșit; 4. unu la mie pentru întreaga sumă rulană după isprăvirea întregei operații de finanțare.

Prin urmare Statul plătește în total un comision de aproape cinci la sută, pentru operația în care se vor rula miliarde de lei. Folosul va intra bine înțeles în pivnițele Băncei Agrare. Atâta vreme cât Statul acordă acestei bănci creditele de care are nevoie, pentruce mai este nevoie de plata acestui comision, cu atât mai mult cu cât Statul dispune de o întinsă și perfectă organizație financiară în stare să facă cu ajutorul aparatului agronomic — în condițiuni mult mai bune finanțarea — exproprierii în Ardeal.

Ei, dar ce-are face interesele țărănimei din Ardeal și cu ale țării și cu cele ale Băncii Agrare. Banca nu mergea bine și atunci dl Bontescu a alergat la guvern pentru ce o scape de dezastru. Dl general Averescu i-a întins o mână salvatoare. Gestul e cât se poate de mărinimos din partea generalului, îmbucurător pentru dl Bontescu, dar nespus de dăunător pentru țară.

Dar ce sol joacă interesele țării când e vorba de mântuirea averescanismului impopular.

Evenimentele zilei

La Constantinopol a fost arestate 3000 de persoane cari pregăteau un complot Kemalist.

La Roșiorii de vede au ars 50 vagoane de grâu. Pagubele sunt mari.

Simptome îngrijorătoare

De câtăva vreme, zilnic ni se anunță atacuri banditești cari se produc în aproape tot cuprinsul țării

Cu cele mai moderne arme de luptă și cu o îndrăzneală pe care nimic nu o oprește, bande organizate de tâlhari jefuiesc pe cetățeni ziua la drumul mare fără nici-un risc și fără nici-o teamă de autoritățile noastre polițienești.

Incepute întâi în Dobrogea de către comitagii bulgari, apoi în Basarabia de către bandele bolșevice venite de peste Nistru, atacurile acestea cari ne duc cu gândul la vremile haiduciei, s'au generalizat astăzi.

Și cu deosebire populoșiunea dela sate unde organele de poliție lipsesc aproape cu totul, trăește sub teroarea acestor bande cari n'au a se teme de nimeni.

Automobile atacate de bandiți înarmați cu puști mitraliere și revolvere, conacuri care au suferit asedii în toată puterea cuvântului, sunt cazuri cari ne dovedesc cât de nesupărați și cu ce mijloace perfecționate operează acești tâlhari pe lângă cari haiducii și banditii de odinioară ni se par inofensivi și ridicoli.

Dar dacă desigur autoritățile noastre își au partea lor de vină în această înflorire a vremurilor de haiducie, prin lipsă de supraveghere și indolență, înmulțirea acestor atacuri banditești are o semnificație mai adâncă. Ea trebue socotită ca un simptom al imoralității care se întinde cu o repeziciune amenințătoare în cercurile din ce în mai largi ale societății noastre.

Tot celace s'a petrecut dela războiu încoace a creiat o stare de spirit care nu mai voește să respecte nimic. O indulgență condamnabilă și neaplicarea sancțiunilor au încurajat-o, au ocrotit-o aproape.

Pilda, de altfel, venea de sus unde se toleran toate abuzurile și se îngăduian toate hoțiile în dauna statului. Iar când vinovații, arătați cu degetul, urmau să-și primească osânda cuvenită se dădea joc dovezilor de vinovație și se întrebuințau toate mijloacele pentru a fi scăpați de rigorile unor legi al căror respect nimeni nu-l mai păstrează.

Acestei stări de spirit se datoresc atacurile tâlhărești la cari asistăm astăzi.

Simptomul este îngrijorător. A lăsa să continue această stare de lucruri, înseamnă să mergem spre un adevărat dezastru moral.

Este vreme ca toleranța să ieа sfârșit, iar sancțiunea să devină o realitate.

Războiul din Anatolia și Aliații

Unei mediațiuni pe care Aliații erau gata s'o facă, grecii au preferat ca armele să hotărească.

Ostilitățile au reînceput între greci cari nu aveau gust să se bată și turci, cari declară că au fost nevoiți să se apere. Acest nou războiu va avea rezultatul dorit? Va regula soarta respectivă a turcilor și grecilor în Asia? Nu ne putem aștepta la așa ceva.

E adevărat că trupele regelu Constantin înaintează. Dar dacă soarta îi va favoriza, turcii vor respinge pe greci până la linia de plecare.

In caz contrar se vor retrage spre Angora. Dacă grecii îi vor respinge mai departe, turcii vor evacua Angora, care nu-i decât capitală de ocazie, se vor înfunda în interior și vor continua lupta contra năvălitorului, care se va susține cu atât mai greu cu cât va fi mai departe de baza de operații. De aici vedem că războiul din Anatolia se va prelungi la nesfârșit, niciunul din cei doi adversari nedispunând de mijloace suficiente nentru a reduce pe celalalt.

Putem să admitem și altă hipoteză: Turcii vor chema în ajutorul lor armatele roșii. Atunci va fi o decizivă, dar fiva ea conformă cu dorințele și interesele puterilor occidentale și în special a Angliei? Nu putem considera cu sânge rece această situație fără a recunoaște că s'a făptuit o greșală enormă. Rămâne de văzut dacă poate fi îndreptată.

Dar, ca totdeauna, o greșală aduce alta. Lovitura inutilă și impolitică din 16 Martie 1920, care a zvârlit în Asia unele elemente turcești și le-a silit să formeze guvernul din Angora, au avut ca efect discreditarea și slăbirea puterii sultanului la Constantinopol.

Astăzi reluarea ostilităților a făcut pe Aliați să iee o serie de măsuri, care-i fac și mai odioși, fără a le garanta în întregime siguranța.

Naționaliștii sunt la Ismid. Să ne punem în cazul când pătrund în zona neutră și amenință Constantinopolul.

Atunci trupele de ocupație, de altfel în număr insuficient, sunt puse sub comandament mic. Titularul acestui comandament e învestit cu puteri cu atât mai întinse cu cât nu sunt definite. Sub pretext de a asigura siguranța armatei și a șefilor ei, încep operațiile polițienești care au întinderea și înfățișarea operațiilor militare.

Pe când vasele grecești după ce au bombardat vre-un sat de pe coasta Asiei Mici, zvârl ancora la intrarea Bosporului, cei mai nevinovați oameni sunt arestați în fața Cornului de aur de o șalupă însărcinată să apere fortul contra minelor plutitoare inexistente.

Constantinopolul devine neîncăpător. In fiecare zi rechiziții reduc numărul insuficient al locuințelor în acest oraș bântuit de incendii, Apa lipsește în mai multe cartiere. Prețul obiectelor indispensabile merge crescând. Străzile desfundate de camioanele și convoiurile militare nu sunt reparate. Taxele municipale nu sunt plătite nici de nenumărații străini nici de foarte numeroși supuși otomani care se bazează pe naționalitatea lor grecească, armenească siriană etc. pentru a se sustrage dela plata dărilor. Administrația locală nu mai poate face nimic fiindcă nu i ascultată de nimeni.

Rezultatul: turcii din Constantinopol invidiază pe cei din Anatolia cari plătesc pânea mai eftin și se administrează cum vor. Guvenul sultanului apare cu un guvern fantomă fără consistență fără realitate. Puterile aliate însărcinate cu menținerea ordinei sunt din zi în zi mai urîte și vor sfârși prin a numai fi respectate.

Atunci nu vor suferi numai in eresele lor materiale pentrucă însăși autoritatea lor morală e angajată.

Ori tocmai contrarul trebue făcut. Cel mai sigur mijloc de a reduce puterea celor din Angora este întărirea puterii sultanului și a guvernului regulat și prin accentuarea contrastului între libertatea incontestabilă de care se bucură cei dintâi și miile de șicane pe care le ndură turcii guvernamentali în capitala tradițională a imperiului otoman pe care Aliații îl ocupă, nu-l administrează și-i împiedecă de a se administra. Aliații nu fac decât să întărească politica Kemaliștilor. Dezordinea finanțelor otomane, care totdeauna a fost proverbială, întrece orice închipuire. Dacă observăm demersurile și atitudinea unor agenți aliați te întrebi dacă nu se complac în această încurcătură și dacă planul lor nu este s'o facă atât de inextricabilă încât să nu poată fi soluționată decât în mod brutal. Se observă o ciudată legătură între oarecare politică financiară și oarecare politică militară și una și cealaltă sunt faptul acelora cari neavând nimic de pierdut se pre ocupă prea puțin de ceeace pot pierde alții.

Dacă ignoranțele și greșelile câtorva „marocani“ au apăsat greu asupra politicei franceze din Orient „politica britanică va plăti scump greșelile „indigenilor“.

Știrile zilei

Noua comisie interimală a Iașului are ca președinte pe D-l Pogonat numit în locul D-lui Negruți ale cărui fraude au căpătat însfârșit sancțiunea cuvenită

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Conferințele d-lui M. Gaster

La 28 Iulie a sosit în Arad cunoscutul filolog român dr. Moses Gaster, invitat de Institutul „Sud Est European" cu concursul material al ministerului cultelor să facă o serie de conferințe în centrele culturale ale României întregite. Prima conferință la 31 Iulie a fost la Timișoara și vor urma: la București la 5 August Vălenii de munte 7 August, Galați, Chișinău, Iași, Cernăuți, etc.

D-l dr. Gaster va sta în țară vre-o lună de zile și va vizita și orașele mari ale transilvaniei și chiar Marmația.

De Max rămâne la Comoedia Franceză

Am anunțat că dl. de Max luase hotărârea de a părăsi „Comedia Franceză". Or după o convorbire care a avut loc acum câte-va zile între dl. Emil Fabre, administratorul general al „Comediei Franceze" și eminentul tragedian, acesta în urma inzistențelor depuse de majoritatea membrilor din comitet, cari susțineau că plecarea sa ar constitui o mare pierdere pentru primul teatru francez — s'a hotărât să renunțe la demisie.

Cursuri de vară la Genova

In urma excursiunei studenților români la Genova unde au vizitat portul și grandioasele stabilimente metalurgice și unde toate societățile de navigațiune au contribuit ca primirea lor să fie cât mait cordială s'au luat multe inițiative bune cari vor da roade cu timpul.

Cităm pe cea mai urgentă datorită consulului nostru. De acord cu profesorul Enrico Bensa rectorul universității de comerț, care a prezidat serbările pentru români, s'a constituit un comitet de personalități printre cari figurează ex-ministrul marchizul Reggio, profesor Frescura și primarul Graso, care să înlesnească crearea unor cursuri de vară pentru răspândirea limbei și culturei italiene, printre studenții români.

S'ar pune astfel bazele unor raporturi de afaceri pentru viitor, fondate pe cunoștință limbei și a condițiilor economice reciproce.

Se va înființa și o catedră de limba română la academia comercială.

Este asigurat de pe acum în acest scop nu numai concursul guvernului italian dar și contribuțiunea diferitelor bănci cari vor asigura schimbul cu valuta egală celor 30 primi studenți înscriși: se va da preferință licențiaților și studenților de la Academia de comerț.

Va fi și o încercare pentru mai târziu când se va putea crea în acest important centru comercial al Italiei, o universitate liberă ca la Grenoble.

Pentru orice ulterioară informație să se ceară lămuriri fie d-lui prof. Enrico Bensa la școala de comerț, fie la consulatul român din Genova.

Dela Institutul sud-est european

Mulțumită concursului moral și material dat de d. Goga ministrul cultelor și artelor Institutului S. E European va desfășura în vara aceasta o activitate culturală foarte binefăcătoare. Mai mulți savanți englezi și francezi vor face sub auspiciile acetui Institut o serie de excursiuni științifice în toată țara întregită și vor ține conferințe în centrele culturale ale României și provinciilor surori.

S'a anunțat până acum dnii:

DR. M. GASTER cunoscutul filolog român, care a și sosit și e în vizitarea Banatului și a văei Mureșului. O conferință la Timișoara a fost anunțată pentru 31 Iulie, alta la București e anunțată pentru 5 August, alta la Vălennii de Munte pentru 7 August ect. Vor urma conferințe în toate orașele ale României întregte.

W. WRICHT, vicepreședintele societății „Folk-Lore" (a sosi pe la jumătatea lui August); va face o conferință la Vălenii de Munte la 17 August, altă la Cluj la 23 August și vor urma apoi conferințe la Cernăuți, Iași. București ect.

A. V. CRAIGIE profesor de anglo-saxonă la Oxford, redactor principal al „New English Dictionary" (Nurray's) care a anunțat vre-o 5 conferințe a căror dată se va fixa ulterior.

DR. CHAMPSMAN profesor de matematice la Universitatea din Machester.

D. DE MARTONNE profesor la Sorbonne, actualmente la Cluj va face o conferință la 17 August la Vălenii de Munte.

Cărți și reviste

„GÂNDIREA", Anul I, No 7, cu următorul sumar:

Al. Al. Philippide: Țăranu.
D. I. Cucu: Arta și „patriotismul".
Ionel Teodoreanu: Ograda.
Emanoil Bucuța: Tăcere.
* * * Se juca o umbră.
Adrian Maniu: Povestea din sat.
Cezar Petrescu: Aventură.
Uintilă Rusu-Șirianu: Pustiu.
Urmează o bogată și interesantă cronică literară.

A apărut în ediția Institutului de editură „Cartea Românească": „O istorie din alte vremuri" de Eug. Boureanul.

Prețul 16 lei.

A apărut „LUMINA FEMEII", anul II, No 8, cu următorul sumar;

Sanda Mateiu: N. Iorga.
Lumina Femeii: Datorințe nouă . . .
St. Bezdechi; Femeile în teatrul lui Euripide.
Ada Umbra: Nouraș ușor . .
Ada Umbra: Să vii . . .
O problemă gravă.
Ion Dragu: Două fantome.
Ella Rădulescu: Viața studențească din America de Sud.
Un idol nefericit.
Activitatea feminină.
Cronica culturală feminină.
Cronica modei.
Informațiuni.
Știri de la Redacție.
Bibliografie.
Portretul: Intrarea în București a A. S. R. Principele nostru moștenitor cu Augusta sa soție.

Lucruri uitate

— Invățământul technic superior —

Sunt mulți ani de când oamenii noștrii de știință încercau să deslege problema atât de grea a învățământului tehnic superior, de a cărui bună organizare atârnă, astăzi cu bogățiile de care dispunem și cari nu așteaptă decât să fie valorificate întreaga noastră desvoltare industrială și economică. Și nu poate fi un adevăr mai îmbucurător decât acela pe care-l reluăm când spunem că ceeace s'a făcut în această direcțiune, se caută a se reglementa prin lege confințind prin aceasta o stare existentă în ceeace privește Chimia industrială și Electro-tehnica și una nouă pentru Agronomie.

Căci exemplul dat de străinătate trebuia mai curând sau mai târziu să fie adoptat și de noi: și nu există țară civilizată, unde studiile acestor științe să nu fie alipit Universității. Față de rezultatele admirabile obținute aiurea, era neapărat necesar să se introducă și la noi sistemul, și aceasta mai mult în ceeace privește agricultura, căci după cum aminteam mai sus celelalte două ramuri, funcționau ca atare.

Și cine se mai putea îndoi de rezultatele acestori școli speciale în noua lor organizare, când aceasta a fost făcută pe baza experienței și conlucrărei oamenilor noștrii de știință cu cei mai de seamă reprezentanți ai străinătății? (Comisiunea Franco-română Paris 1918.)

Astăzi, adevărul recunoscut și de adversarii acestei reforme, că laboratorul și câmpul de experiență nu pot merge decât mână în mână, trebuia pus în practică. Și profesorii universitari, oameni, noștrii de știință, parlamentarii cărora li s'a supus Proectul de nouă organizare, au fost unanimi în a recunoaște că o nouă întârziere a soluționărei acestei probleme va fi dăunătoare întregei țări, nu unei anumite categorii de specialiști, ale căror merite nimeni nu le contestă, dar cărora nu li se poate ierta împotrivirea și înverșunarea cu care s'au opus acestei reforme.

Să vedem ce spunea într'o situație analoagă în Franța inspectorul general de mine, profesor la Sorbonna, înginerul Le Chatelier: „Foștii elevi ai școalelor tehnice, se tem de sporirea numărului diplomelor de inginer, de frica concurenței . . . Marea superioritate a industriei germane provine, înainte de toate. din enorma desvoltare a personalului tehnic întrebuințat în uzine.. Trebue să urmăm aceiaș cale, etc."

E ciudat că se ține mult să fie păstrată tradiția după care în fiecare an un număr dinainte calculat de elevi trebuiau să absolve Școala de Poduri, necesar ministrului respectiv. Cum vom mai putea învinui atunci inițiativa fricată că nu se manifestă; când specialiștii de cari are nevoie nu-i găsește decât în străinătate? Și cum vom putea împedeca depopularea școlilor technice când absolvenții noștrii de liceu, cu o muncă în orice caz nu mai mare, capătă în străinătate un titlu, recompensa studiilor lor, pe care la noi nu-l pot avea?

Căci e deajuns să răsfoiești o dare de seamă ca să te îngrozească puținul număr de absolvenți dați de aceste școli în vechea lor formă. Să luăm un exemplu: Avem o singură școală superioară de Agricultură, care nu dă nici numărul necesar de funcționari Ministerului de Domenii (trebue să știm că majoritatea agronomilor noștrii de valoare sunt diplomați ai școlilor străine).

Ne mai miră atunci că agricultura nu era rațional făcută? Și dacă această stare era compensată în parte prin bogățiile și întinderea solului (față de numărul acelora ce-l stăpâneau), astăzi lucrurile nu mai pot merge în vechea, lor formă. Când raporturile de proprietate s'au schimbat și condițiunile de exploatare trebuesc să se modifice. Pentru aceasta e nevoie însă de laborator, căci agricultura, ca orice știință e susceptibilă de progres; și lucrările, descoperirile ce se fac în legătură cu ea unde își pot găsi un mediu mai favorabil ca la Universitate?

Dar toată chestiunea se învârtește în jurul unui punct mort,

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Datorințe nouă . . .

Sub acest titlu, „Lumina Femeii" excelenta revistă de familie din Ardeal, publică următorul judicios articol în legătură cu dreptul de vot al femeilor:

In Senat a avut loc o ședință furtunoasă în legătură cu reforma administrativă, care, se pare, că introduce în viața femenină dela noi, o noutate: participarea în mod obligator a noastră la alegerile comunale.

Acest lucru atât de important, care — după cum bănuesc unii — ar fi primul pas către darea de drepturi politice integrale femeilor și în România, a venit destul de pe neașteptate și fără a se cerceta poate îndeajuns ceeace gândesc femeile, în general, despre intrarea lor în viața politică a țării.

Desigur e o fracțiune — cuprinzând pe unele din cele mai distinse muncitoare pe ogorul operelor sociale și de binefacere, care cere cu insistență egalitatea de drepturi cu bărbații. Pe de altă parte este marea majoritate, printre cari îndrăznim a ne număra câteva femei, cari ne străduim pe cât putem întru îndeplinirea datorințelor noastre și cari credem cu tărie că încă nu a sosit vremea pentru această reformă, la noi. A reîncepe editarea argumentelor pro și contra în cuprinsul unui mic articol, ar fi desigur o copilărie. Chestiunea e prea importantă pentru a o trata superficial. Insă, tocmai, pentrucă cu ocazia Congresului Uniunii femeilor Române dela Arad s'a observat o puternică ofensivă a unora dintre cele mai simpatice luptătoare pentru obținerea dreptului de vot, spre a câștiga și pe Ardelen ce în această luptă, am dori să mai clarificăm încă odată care este atitudinea Revistei noastre în fața acestei probleme.

Nu ne îndoim o clipă de însușirile și puterea de muncă a femeii; credem din tot sufletul că femeia, la vremuri grele ca și la vremuri bune, e capabilă de sforțări și devotamente supraomenești; că spiritul ei de jertfă e fără limită, că dragostea ei de țară e reală, că bunul ei simț e adesea o călăuză fără greș și că decâteori a fost chemată la o datorie și-a știut-o îndeplini. Războiul, cu nenumăratele și vaii de multeori necunoscutele sale eroine, e o dovadă netăgăduită a putinții ce are femeia de a se ridica la înălțimea chemării speciale a momentelor de surpriză. Femeea are spirit de inițiativă și când vrea, și tenacitatea perseverenței întru atingerea scoputui ales ori impus de împrejurări nepreväzute . . .

Dar noi nu putem privi eventuala ei chemare pe terenul luptelor politice decât prin prisma interesului nostru național. Și oricât de mândre am fi de aportul considerabil, ce l-ar aduce înaltele însușiri ale unora dintre femei, nu ne putem sustrage dela întrebarea: Dacă ar fi spre binele patriei noastre ca toate femeile să capete drepturi politice?

D-l Senator Dr. Păcurariu, din Năsăud, a susținut să se ceară votul obligator femeii pentru alegerile comunale. Fără a avea onoarea să cunoaștem pe d-l senator personal recunoaștem că, pentru el, un Ardelean această convingere a izvorât din cel mai curat patriotism. In ținuturile noui alipite, unde minoritățile etnicene întrec cu mult încă în cultură — lucru foarte evident și în lumea femenină, dacă s'ar da votul facultativ, credem că puține din noi ne-am lăsa preocupările mai dragi ale casei ca să mergem la urnă, unde s'ar înbulzi toate străinile, mult mai dornice de activități extra-casnice. Așa încât, pentru a înlătura această primejdie, se impune de la sine ca votul să fie obligator.

Dar generalizarea drepturilor politice ce perturbare grozavă ar aduce în viața noastră ca femei. E greșit a se crede, că exercitarea drepturilor politice constă numai în a merge la urnă. Ca să fi un alegător conștient — și suntem sigure că femeile toate ar avea această ambiție — trebue să-ți însușești anumite cunoștințe cari până acum nu formau capitalul nostru intelectual. Și ca să fie eligibilă, cu atât mai mult. Credem că nici o femee conștientă nu ar putea ședea în Parlament fără a poseda cunoștiințe elementare măcar de drept, de economie politică. Câte din noi cunosc Constituția? ori organizația noastră administrativă? ori sistemele de impozit? Câte au noțiuni de politică internațională? de mișcările sociale, muncitorești, etc! Foarte puține și nimic nu ne garantează că acele femei ar fi alese să ne reprezinte în Parlament. In starea în care ne găsim, cu opinia publică încă neformată, când asistăm la desfășurarea unei vieți politice de o așa inferioară calitate suntem sigure că dacă am intra acum în viața politică, cu aproape totala noastră nepregătire civică, în loc să fim salvarea către cari privim cu toții, nu vom face decât să adăogăm și o notă patetică la haosul prin care trecem.

Noi femeile încă nici nu suntem organizate în mare; multe încercări făcute în acest sens nu au răușit. Avem societățile noastre și fiecare din noi știm prea bine, că în orașelele cele mai retrase sunt mici ori înverșunate lupte de „partid". Atunci ne întrebăm: ce noțiuni, ce spirit nou am aduce? ce ne-ar îndreptăți să credem că am renova viața noastră publică, dacă nu aducem cu noi sisteme și o mentalitate deosebită? Și oare nu ar fi pentru noi mai trist un eșec formidabil, decât dacă pentru binele țării, am mai avea răbdarea și am aștepta încă o generație, două, ca să ne formăm pentru viața politică, și să avem

Toate argumentele şi dovezile ce s'au adus în contra alipirei la Universitate a institutelor technice se reduc la Diploma de inginer al căreia monopol absolventul şcoalei politechnice voeşte să şi-l păstreze şi care titlu, Universitatea nu-l poate da Universitatea care a dat profesori şcoalei politechnice.

Deocamdată, sesiunea parlamentară şi-a încheiat rodnica-i activitatea.

Lucrurile îşi vor urma însă calea lor naturală şi o acţiune atât de frumoasă şi atât de utilă ca aceasta condusă de profesorii noştrii universitari nu putea fi lipsită de împotrivirile unora cât şi de jertfele altora. Şi de sigur că acestea din urmă n'au fost nici dacă ştim că studenţii şcolilor speciale din întreaga ţară s'au abţinut dela examen până când proectul va deveni lege, renunţând la recompensa unui întreg an de studii, lovind astfel în proprille lor interese; dar aceasta e puţin când se au în vedere interesele unei ţări, mai multe şi mai mari, dar atât de nesocotite astăzi. *G. V.*

Decăderea învăţământului în Maramureş

Învăţământul primar şi şcolile primare, aproape în toate judeţele Transilvaniei, sunt lăsate în voia soartei sub actualul regim. Scrisoarea primită dela Sighet dovedeşte în de ajuns, cum este periclitat învăţământul primar. Din cauza nepriceperei celor chemaţi, a revizorilor şcolari.

În judeţul Maramureş până la războiu — era în fiecare sat, şcoală confesională bună şi funcţiona în mod satisfăcător Şcolile confesionale erau mult mai bune, — ca şcolile Statului unguresc. Şcoli de stat erau în toate satele, clădite după plan sistematic şi prevăzute cu rechisite şi mobilier modern.

După unirea Ardealului şcolile confesionale au încetat de a mai funcţiona, învăţătorii confesionali, au fost trecuţi la stat, — şcolile statului maghiar au fost trecute în proprietatea statului român. In fruntea învăţământului primar a ajuns actualul revisor şcolar, care mai înainte era învăţător în munţii Sibiului. Ca învăţător poate ca a corespuns îndatoririlor dar ca revizor al învăţământului unui Judeţ nu corespunde. Asta o ştie toată lumea atât învăţătorii, cât şi intelectualii, ba şi însuşi ţăranii.

Pentru a dovedi aceasta voi înşira numai câteva cazuri, — lăsând aprecierea în competinţa forurilor superioare şi a publicului.

In momentul unirii se găseau în Sighet 48 de şcoli de stat prevăzute cu un mobilier foarte bun şi întreg nou. Aceste şcoli toate ar fi trebuit trecute în proprietatea Statului, — şi a-se îngriji să-se propună în ele în limba română. Dl Revisor le-a cedat acestea evreilor din Sighet, ca la confesiune dimpreună cu mobilerul statului, — şi numai cu mare greu a menţinut 10 şcoli pentru stat.

Mobilarul cedat confesiunei valorează mai multe mii. Şi deoarece statul n'are mobilarul necesar pentru şcolile sale. Trebue să-şi-l procure cheltuind sute mii lei pentru ei.

Nu se ştie ce motive l'au îndemnat pe D-l Revizor să fie atât de darnic, şi să predea confesiunei nu numai şcolile, — dar şi mobilerul statului, — atunci, când şcolile statului n'au mobilerul necesar?

Şcolile din provincie nu le-a luat nicăiri în primire cu inventar, deci nu s'a îngrijit, ca averea statului să fie asigurată. Aşa ne este dat să vedem şcolile statului în marea lor majoritate, cu ferestrele sparte, fără uşi şi cu mobilierul înstrăinat: — cu un cuvânt într'o situaţie deprolabilă.

Putem afirma şi asta e lucru cunoscut, că abia 5—6 şcoale au funcţionat normal şi au dat examene la finea anului. — Celelalte şcoli au funcţionat numai cu numele, pe hârtie dar de fapt abia ici-colea.

Şcolile nu sunt cercetate de D-l revisor în decursul anului şcolar; ci acuma în vacanţă când n'are ocaziune a-se întâlni nici cu învăţătorii nici cu elevii.

E lucru cunoscut că un învăţător, al cărui nume îl trecem deocamdată sub tăcere, nu propune în şcoală, ci îşi are altă ocupaţie, — D-l revizor l'a cercetat din întâmplare, chiar la examen şi de şi n'a găsit decât 4 băieţi, şi aceia pe stradă, — totuşi învăţătorul a fost lăudat. Asemenea au primit laudă şi a fost propus pentru remunerare, un alt învăţător, care nici odată n'a propus în şcoală în decursul anului, şi ai cărui elevi sunt absolut analfabeţi. — Şi a fost lăudat şi un învăţător, care a propus exclusiv ungureşte elevilor români; deci pentru că elevii români au învăţat acuma în România Mare ungureşte — şi nici un cuvânt româneşte; — d-l revizor şi-a ţinut de datorinţă a-l lăuda şi a-i exprima recunoştinţa.

Impotriva învăţătorilor unguri din Câmpulung şi Vişău, cari n'au voit a depune, jurământul cerut şi au declarat în procesul verbal că nu recunosc statul român, dl. revisor n'a luat nici o măsură.

Nu se îngrijeşte ca învăţătorii să-şi primească salariile regulat. Restanţa de salar până la 1 April a fost aproape 300,000 Lei. Invăţătorii — natural fără salar — nu pot propune, şi se îngrijesc altcum de subsistenţă,

Cu învăţătorii, e dur cu toate acestea n'are respectul cuvenit. — Ne fiind nici o ordine în învăţământ, unii din're învăţători părăsesc judeţul.

Are însă dl. revisor o mare admiraţie faţă de minorităţi, — de a căror şcoli pare a-se îngriji mai bine, — îndeosebi şcoala coloniştilor din Şugatag, Costini şi Vişău.

Din aceste câteva exemple, se poate convinge ori cine, cât de periclitată este şcoala primară în aceste părţi, şi că nefiind şcoli primare, nu vor putea fi populate nici şcolile medii. —

Ar fi bine, dacă resortul respectiv, — ar cerceta puţin mersul lucrurilor la faţa locului, — şi ar asculta toate observările şi plângerile învăţătorilor şi ar lua odată măsuri de îndreptare.

Un profesor.

timpul a umple imensele lacune, la o mare categorie de femei, la ţărance, cari nu ştiu încă să-şi îndeplinească actualele lor datorii? Câte din ele ştiu să-şi crească copiii, după cerinţele higienei? sau să întrebuinţeze toate avantagiile vieţii dela ţară, ca hrană, curăţenie, etc? Dar ca cultură, ca educaţie, nici nu mai vorbim...

De atâteaori am auzit plângeri că soarta femeii îi impune atâtea datorinţe: ea naşte, creşte copiii, vede de casă; ţăranca mai munceşte la câmp ca şi bărbatul; multe femei dela oraşe, au carieră din cauză greutăţilor materiale de azi. S'a şi scris mult în această privinţă; şi apoi se cerea pe lângă atâtea datorinţe şi drepturi, înţelegându-se prin aceasta drepturile politice. Dar ne întrebăm noi: cu aceste drepturi nouă oare nu se vor ivi şi datorinţe nouă? Şi atunci oare viaţa femeii, în loc să se uşureze, nu va deveni o povară şi mai mare? Şi cine va păgubi? Nu oare viitorul Ţării?

■

Totuşi prin reforme treptate, dacă e vorba că curentele democratice de azi nu mai permit înlăturarea unei jumătăţi din omenire dela afacerile publice, credem că s'ar micşora în mod simţitor primejdia unei aşa de mari perturbări în viaţa noastră socială şi de familie. Nu ştim care va fi verdictul Camerii, în această chestiune; sperăm însă că deputaţii noştrii vor înţelege că un început trebue făcut şi că ar fi bine, poate mai cuminte ca începutul făcut să rămâie şi să proceadă şi de aci înainte în mod treptat şi nepripit, dându-se drepturile politice întâiu numai pe categorii, ca să ni se dea răgaz şi posibilitatea de a lucra pentru pregătirea maselor femenine. Sunt atâtea opere bune, cari trebuesc lăsate să aducă roadă: Cercurile de gospodine, Soc. Principele Mircea şi altele vor să aducă pe ţăranca noastră la o conştientă îndeplinire a datoriilor sale de mamă şi stăpână de casă şi poate pe urmă vom putea avea în ea şi un element preţios în viaţa noastră de stat.

Dar să nu ne grăbim; să nu adăogăm încă o nenorocire la cele multe, cari au lovit ţara noastră în aceste timpuri de mari frământări şi prefaceri.

Din „Lumina Femeii."

De cine şi cum e condusă Banca Agrară

Un cetitor ne trimite următoarele:

Cetind articolul „De dorul Finanţării" publicat în „Voinţa", mă simt dator să vă comunic următoarele:

Domnii de la Banca Agrară se plâng de inexactitate; dacă vor date mai exacte să pofteasca înaintea judecăţii şi acolo le voi oferi din belşug.

Ca răspuns la apărarea slabă şi evasivă, vă rog să puneţi întrebările ce urmează, ziarului susţinut de Banca Agrară:

1. Nu-i e ruşine directorului de la Banca Agrară, să se provoace la lozinca „prin noi înşine", tocmai în momentul de faţă, când d-l Victor Bontescu tratează cu banca apărătoare a tuturor intereselor străine, adecă cu banca lui Soepkez, pentru un împrumut spre întregirea fondurilor risipite?

2. Este adevărat, că statul Român a venit cu 25 milioane de lei vărsaţi în numerar, la capitalul Băncii Agrare?

3. Unde sunt aceste milioane?

4. Este adevărat, că d-l Victor Bontescu, fost ministru, a încasat dela Banca Agrară lei 154 mii drept diurne, onorar şi spese pentru cumpărarea acţiunilor „Reşiţa"?

5. Este adevărat, că la turneul de propagandă, cu ocazia alegerilor dela Bocşa, au participat şi redactorii „Voinţei", cu automobilele Băncii Agrare?

6. Este adevărat, că „Voinţa" primeşte anual dela Banca Agrară şi dela Intreprinderile Forestiere Române, câte 300—500 de mii de Lei?

Domnii dela Banca Agrară practică lozinca: „pentru noi înşine", dar nu pe cea frumoasă şi ideală a partidului naţional-liberal! Şi este o mare îndrăzneală din partea oamenilor dela Banca Agrară, să se ridice împotriva acestui partid care a fost şi a rămas sprijinitorul cel mai credincios al Naţionalismului Român fie în politică, fie pe terenul economic".

Revista presei maghiare

Cuvinte şi fapte

Deschiderea târgului de mostre de către d-l ministru Cudalbu a oferit ziarului „Ellenzek" ocazia să filtreze din nou prin prizma vederilor sale teoria cuvintelor şi faptelor ca ceva permanent ce s'ar întâmpla în România ca cuvintele să nu fie urmate de fapte. Imprejurările cari au dat naştere obiecţiunilor ziarului sunt următoarele:

D-l ministru Cudalbu a declarat că nu va lua parte la deschiderea târgului de mostre decât numai dacă Camera de Comerţ primeşte ca jumătate din membrii conducători să fie români deasemeni şi preşedintele. Faţă de această condiţie esenţială pentru viitorul comerţului, ziarul „Ellenzek" face următoarele reflexii:

„Cuvintele şi faptele de multe ori nu urmează în armonia cerută. Intre promisiuni pe indeplinirea lor rămâne un gol imens. Aceasta e o constatare tristă şi îndeosebi atunci când e vorba puterea reprezentativă a statului şi de cei mai înalţi deţinători cu ei. De nenumărate ori ni s'a spus că guvernul intenţionează să rezolve prin oprimare chestia minorităţilor ci urmând principiile celui mai larg liberalism".

Se ocupă apoi de condiţia d-lui ministru Cudalbu, aminteşte promisiunea d-sale că comercianţii vor avea liberul exerciţiu al limbii lor, pentrucă nu se poate face deosebire între cetăţenii României şi apoi continuă:

„Procedeul domnului ministru poartă incontestabil timbrul unei oprimări blânde, cu toate că nu aceasta au promis-o. Noi vedem chiar din actul d-lui ministru că se face deosebire între cetăţenii României, ceeace nu ar fi permis.

E departe şi anevoioasă calea armoniei dacă ormonia dintre cuvinte şi fapte rămâne cea de acum".

Protestul Uniunii maghiare.

Ziarele maghiare din localitate publică un manifest al Uniunii maghiare contra reformei agrare. Ea consideră noua reformă ca fiind antisocială şi şovinistă. Consideraţiunile sale sunt următoarele:

1. Comisiile parlamentare au primit proectul de lege spre cercetare numai cu două zile înainte de votarea reformei. Prin urmare timpul pentru studiarea ei a fost insuficient.

2. Reforma a fost votată fără consultarea celor două milioane maghiari, Saşi şi Şvabii s'au opus votării ci iar cea mai mare parte dintre deputaţii ardeleni n'au fost prezenţi la votare.

„Constatăm deci că proectul de lege contrar uzanţelor parlamentare ale ţărilor democratice nu s'a publicat în mod suficient prin presă ca să se fi format o opinie generală că ce priveşte reforma şi legea a fost votată de o majoritate care nu era ardeleană.

Uniunea maghiară declară că nu recunoaşte această reformă ca fiind de natură să satisfacă interesele economice ale Ardealului şi ea jigneşte îndeosebi interesele Maghiarilor. De acea ea va căuta prin toate mijloacele legale ca reforma să fie supusă unei revizuiri. In afară de punctele mai puţin însemnate reforma se deosebeşte de cea din vechiul Regat prin stabilirea preţului. Toate aceste deosebiri sunt pentru a jigni interesele minorităţilor din Ardeal şi sunt contrare principiului egalităţii de drept ale cetăţenilor. Uniunea crede că vor trebui supuse revizuirii îndeosebi postulatele prin cari se periclitează progresul cultural al Maghiarilor expropriindu-se şi terenurile cari urmăresc un scop cultural. „Aceste dispoziţiuni sunt diametral opuse intenţiilor afirmate ca democratice ale prezentei legi, dar ele sunt şi antisociale şi anticulturale iar prin dispoziţiile unilaterale reforma agrară jigneşte îndeosebi interesele minorităţilor pentrucă urmăreşte scopuri şoviniste."

Faţă de dispoziţiile de executare Uniunea constată că introducerea în practică a reformei agrare se face prin persoane neexperte, puţin pregătite şi conduse de principii cari nu admit obiectivitatea şi respectarea ad litteram a dispoziţiilor legii.

In interesul binelui public şi pentru o desvoltare pacinică Uniunea cere cu urgenţă.

„Ca guvernul să ia masuri pentru supravegherea muncilor superficiale de până acum să se facă prin oameni experţi, deasemeni să ia măsuri ca dispoziţiile jignitoare să fie anulate. Uniunea crede necesar ca în comisiile de expropriere afară de delegaţii împărţiali şi obiectivi ai guvernului, părţile interesate să fie reprezentate în număr egal iar forul de apelare să fie compus din membrii judecătoriilor independente".

Dezarmarea Bulgariei

Guvernul bulgăr se plânge că conferinţa ambasadorilor a hotărât aplicarea integrală a art. 65 din tratatul de la Neuilly care cere dezarmarea armatei active. Bulgarii pretind că armata voluntară cuprinde numai 1600 oameni, de oareçe ei fiind un popor agricol nu vor să părăsească munca câmpului pentru a se înrola în armata voluntară aşa că Bulgaria rămâne dezarmată, spune nota guvernului în faţa celorlalte state vecine.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Caut una sau două camere goale în centru pentru birou. Se plăteşte chirie bună, după învoială.
940 A se adresa în scris la ziar sub „Birou"

INFORMAȚII

Azi 4 August ora 10 dimineața a avut loc în biserica ortodoxă din localitate un Te-Deum oficiat cu ocazia sărbătoriei zilei de naștere a M. S. Regina Maria. Au luat parte toate autoritățile civile și militare din Cluj precum și numeros public.

Locale

Direcțiunea apaductului orășănesc a hotărît ridicarea texelor de apă.

Noile prețuri se vor socoti cu începpre de la 1 Ianuarie 1921. In afară de un robinet din bucătărie, pentru fiecare alt robinet se va plăti câte 20 lei, pentru robinetele „toilettelor" 40 lei, iar pentru robinetele de bae câte 60 lei lunar.

In ziua de 5 August va avea loco întrunire a autorităților locale care va fixa noulle prețuri maximale de oarece cele de azi au fost fixate numai pe 15 zile

In urma intervențiilor făcute de d-l Tănăsescu, directorul general al internelor și a d-lui Hosu primarul orașului, pe lângă consiliu orașului, acesta a hotărît referitor la baia de Strand următoarele: 1. se va dubla numărul cabinelor: 2. se va mări terenul cu nisip pentru băile de soare. Partea cea mai importantă însă este ca întreaga instalație se va împărți în două. O parte pentru bărbați și alta pentru femei.

Cu toată situația insuportabilă în care se găsește chestiunea locuințelor în orașul nostru s'a crezût de cuviință să se suspende pe 15 zile activitatea comisiei de încuartirare. să se amâie numirea definitivă și oficială a d-lui dr. Babeș ca șef al acestui oficiu și mai ales să se amâie primirea demisiei d-lui Dandea până la 20 August fără ca cu aceasta să se poată aduce vre-o ameliorare a chestiunei locuințelor.

Nu cred autoritățile noastre că toate aceste măsuri în loc să simplifice, va complica chestiunea locuințelor în Cluj?

Biroul populației a distribuit tabele de înscriere pentru un nou recesământ al populației din Ardeal. Inscrierile se vor face, după circumscripțiile orașului.

Polițienești

In urma unor dispoziții luate de ministerul de interne de la București, dispoziții cauzate de micșorarea simțitoare a bugetului acestui minister, s'a hotărît să se suspende permisurile libere de tren care dădeau gardiștilor și detectivilor ce erau însărcinați cu escortarea pungașilor dintr'un oraș în altul.

Am vrea să știm: leafa acestor funcționari inferiori de poliție le va permite să plătească trenul în interesul bunului mers al cercetărilor polițienești?

Muncitorești

In ziua de 14, 15, 16 Octombrie se va deschide în Cluj congresul pantofarilor.

Acest congres va desbate chestiunea regulamentărei târgurilor și a impozitelor.

Politice

Directoratul internelor din Cluj a înaintat Președinției consiliului și ministrului de interne dela București un memoriu al Ungurilor din Ardeal prin care, aceștia anunță că s'au constituit într'o asociație generală bazată pe lege și în care memoriu conducătorii acestei Asociații declară că în toată activitatea lor vor lucra în așa fel în cât să nu calce sau să jignească interesele românești.

Recolta

Din locuri competente ni se comunică că din cauza secetei îndelungate care domnește în toată țara recolta de fructe din anul acesta, e compromisă. Prin unele regiuni a suferit foarte mult din cauza acestei secete și porumbul care a rămas închircit și care se uscă fără a fi bine legat.

Dela C. F. R.

S'a pus în circulație un tren Oradea-Mare—Cluj—Budapesta. Itinerariul acestui tren este Oradea-Mare—Salonta—Kotegyan—Ciaba—Budapesia Pleacă din Cluj la 11.55 a. m. și sosește la Budapesta la 4 noaptea. La întoarcere pleacă din Budapesta la 8.35 p. m. și sosește în Cluj a doua zi la 2 p. m.

Comerciale

Un grup financiar din localitate a căpătat concesiunea pentru înființarea unei fabrici de cărți de joc.

Un consorțiu puternic care se va ocupa cu exploatarea și exportul lemnului este pe cale de înființare.

Agricole

In urma recoltei bune de grâu se prevede un export de aproape 60.000 vagoane. Cea mai mare cantitate de export rezultă din surplusul recoltei din județele Mehedinți, Dolj, Ramanaț, Teleorman și Vlașca. Cantitatea grâului de export, în aceste județe e de 50,000 vagoane. Urmează apoi exportul din Banat care se ridică la aproape 20,000 vagoane Valoarea grâului de export se ridică la aproape 3 miliarde Lei.

Industriale

Aflăm că sunt în curs tratative pentru înființarea de stabilimente chimice și fabrici pentru fabricațiunea de tot fel de produse chimice. Negocierile au dat rezultat bun.

Astfel Ardealul va avea și o ndustrie chimică proprie.

In urma căldurii mari recolta porumbului nu prea va fi bună dacă nu vor veni ploi.

Diverse

Adunarea sionistă a Evreilor din Timișoara a hotărât înființarea grupărei sioniste bănățeni Scopul grupărei sioniste este propagarea ideilor pentru reînființarea Palestinei și o muncă cât mai intensă pe acest teren pentru a ușura munca organizației centrale. Prin aceasta ea va face legătură strânsă între organizația centrală din Cluj și Evreii sioniști din Banat.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Toți absolvenții școalelor superioare de comerț sunt rugați a lua parte la consfătuirea ce va avea loc Duminecă 7 August a. c. orele 10 dimineața în localul Băncii Naționale Cluj pentru constituirea secțiunei locale a corpului absolvenților școalelor superioare de comerț.

Termenul de preschimbare a biletelor băncei generale s'a prelungit până la 6 August și suntem informați că se va prelungi și peste această dată.

Zilele aceastea sosește la Cluj d-l Prie directorul general dela resortul internelor care va aduce cu sine bugetul definitiv fixat, a resortului instrucțiunei publice din Ardeal.

Următoarele d-șoare au obținut cu succes diploma de surori de ocrotire, la examenul care a avut loc la Azilul de copii din Cluj: *Marin Tomka, Ana Muntea, Maria Tzakeln, Maria Marta.*

Prin Jurnalul Consiliului de Miniștri, apărut în „Monitorul Oficial" No. 90 din 27 Iulie a. c., se interzice Societăților de asigurare, având sediul central în Austria și Germania, de a mai încheia ori ce afaceri cu începere dela 27 August 1921. — permițându-li-se numai să continue cu încasarea chitanțelor la polițele de asigurare pe viață, iar la polițele de asigurare în contra incendiului, accidentelor, furtului și grindinei, li-se permite numai încasarea primei până la cea dintâi scadență din anul curent.

Pe de altă parte, se oprește orice intabulare de Societate străină, fără autorizarea specială a guvernului român, iar intabulările deja efectuate se anulează. Toate firmele intreprinderilor noi înregistrate după 3 Noembrie 1918, sunt obligate a cere o autorizare specială a guvernului român pentru a putea funcționa.

Importanța acestor măsuri nu trebue să scape nimănui și publicul asigurat la Societățile pomenite mai sus, trebue să-și dea seamă, că numai poate fi acoperit de aceste Societăți după trecerea termenelor de mai sus. Ori ce făgăduință sau interpretare lăturalnică i s'ar da din partea agenților Societăților străine, nu este făcută decât spre a-l păcăli și, contratând o asigurare împotriva deciziunilor guvernului român, riscă ca polița lui de asigurare să fie fără valoare și să nu poată fi despăgubit.

Credem de datoria noastră să atragem atenția tuturora asupra acestor fapte, carî-i privesc de așa de aproape fiind vorba de avutul lor.

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele :

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unire

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, in valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Cronica politică

Politica de risipă a guvernului. — La o întâlnire publică ţinută la Iaşi, d-l G. G. Mârzescu, arătând motivele cari au determinat retragerea din parlament o opoziţiei constituţionale, a înfăţişat întreaga activitate a guvernului actual. D-sa a examinat în deosebi problema budgetară, dovedind că de 60 de ani de când avem un regim constituţional, România n'a cunoscut cheltuieli mai mari şi mai zadarnice de cât acelea făcute de guvernul generalului Averescu, pentru căpătuirea partizanilor politici. Singur d-l Averescu, pentru întreţinerea Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, care numără 33 de funcţionari, cheltuieşte anual 12 milioane de lei.

Budgetul Ministerului de Externe se presintă cu suma de 20 milioane, care în realitate înseamnă 200 milioane, întrucât misiunile trimise în străinătate şi compuse în mare parte din rudele şi prietenii d-lui Tache Ionescu sunt ţinute cu valută străină. La Paris şi Bruxelles, s'au creiat numeroase sinecure, care apasă budgetul Externelor au aproape 3 milioane, dar care după valuta streină înseamnă 33 milioane pe care ţara va trebui să le suporte prin impositele çedulare ale d-lui Titulescu.

Pentru a mulţumi doi partizani politici, Departamentul Lucrărilor publice a fost împărţit în două, ceeace reprezintă pentru ţară o cheltuială de 100 milioane.

Tot pentru a se mulţumi partizanii politici, s'au creiat Subsecretariatele, dintre cari cel al minorităţilor înghite 4 milioane, în afară de un fond de 10 milioane pe care-l mânuieşte fără niciun control dl. C. Argetoianu.

Pentru a se satisface dorinţa unui amic personal al d-lui Argetoianu, s'a creiat o direcţiune edilitară înscriindu-se în budget suma de 400.000 de lei.

Parlamentul de azi, ale cărui şedinţe au fost o mare ruşine pentru viaţa noastră politică, consumă anual 70 milioane.

Adunate toate la un loc, sinecurile creiate de actualul guvern încarcă budgetul ţării cu suma enormă de *o jumătate de miliard*, sumă pe care va trebui s-o plătim prin cotele cedulare ale d-lui Titulescu.

D-l Mîrzescu şi-a încheiat documentata sa expunere cu declaraţia că partidul liberal va pune capăt acestei politici de risipă, făcând o politică de economii şi de înţeleaptă administrare a banului nostru public.

Oamenii şi moravurile regimului

Din partea clubului partidului naţional-liberal din Odorheiu primim următoarea plângere:

Domnule Director,

Pentru a arăta teroarea pe care o întrebuinţează unii funcţionari ai actualului guvern faţă de membrii partidului Naţional-Liberal, Vă rugăm să binevoiţi a da loc în preţiosul D-Voastră ziar următoarele plângeri, pe care un oficiant de la prefectura din Odorheiu a înaintat-o Clubului Partidului Naţional-Liberar din Odorheiu:

Domnule Preşedinte,

Cu durere Vă aducem la cunoştinţă, că şeful de poliţie Nicolae Crăciun din Odorheiu în timpul din urmă a pornit o teroare fnemai pomeniţi contra acelor oficianţi de caracter, cari au îndrăzneala de a conveni cu membrii partidului naţional-liberal".

Un astfel de caz regretabil mi-s'a întâmplat şi mie, când în una din zilele lui Iulie a. c. şeful poliţiei Nicolae Crăciun pentru faptul, că am convenit cu unii membrii ai partidului liberal, m'a ameninţat, că pentruacest lucru o să'şi răsbune asupra mea.

„Vă rog să binevoiţi a lua dispoziţiuni urgente pentru apărarea libertăţii noastre individuale şi a se pune capătăstor fel de terori.

Odorheiu, la 22 Iulie 1921.

Petru Iliş
referent statistic".

Notăm că plângeri de natura aceasta au fost înaintate din partea mai multor oficianţi.

Atunci, când protestăm contra astor fel de violări a libertăţii individuale de către şeful de poliţie Nicolae Crăciun, să ne dea voie numitul şef a'l întreba: oare dlui ştie, că publicul românesc nu de mult a avut ocaziune a ceti în ziarul „Glasul Dreptăţii" dela Braşov, că dânsul în anul 1916, la dorinţa guvernului maghiar, făcând spionaj contra armatei române a fost prins şi închis la Iaşi 11 luni fiind eliberat numai subt presiunea păcii forţate din 1917? Credem, că are cunoştinţă dl şef de poliţie şi despre acea, că în contra d-lui sunt făcute denunţări la parchetul din Braşov pentru înstrăinarea averii statului, fără însă, ca denunţătorii să fi primit până acum vre un decis legal din partea tribunalului. Intru cât cazul ultim nu i-ar fi cunoscut, îi vom face plăcerea de a publica în numărul viitor al ziarului prezent o declaraţiune, care credem că va fi suficientă pentru clarificarea acuzei.

Noi fiind mai modeşti în porniri şi atacuri ne mărginim a recomanda un singur lucru D-lui şef de poliţie: să-şi clarifice întâi situaţia şi numai după acea ne vom putea cobori la o discuţie că dânsul.

Odorheiu, la 1 August 1921.

Clubul Partidului N. Liberal din judeţul Ddorheiu.

Salariile funcţionarilor statului

— Noulle sporuri acordate —

Sâmbătă după amiază s'au întrunit la ministerul finanţelor, directorii contabilităţei din ministere spre a lua o hotărâr asupra distribuirei fondului de 80 milioane, destinat pentru sporirea salariilor funcţionarilor din centralele ministrelor. Comisiunea a lucrat cu d. Dobrovici, directorul general al contabilităţei din ministerul finanţelor. Comisiunea a hotărât ca sporirea să începă dela 1 Aprilie scăzându-se indemnizaţia ce se acordă pentru ca fondul să poată acoperi toate sporurile, fiindcă astfel ar fi trebuit ca ele să înceapă dela Octombrie.

Iată proporţia în care au crescut salariile, în urma acordărei acestor sporuri.

Secretarii generali vor fi retribuiţi cu salariul de 3600 lei dela 3000; directorii generali cl. I. 3200 lei dela 2500; directorii generali cl. II. 3000 lei de la 2400 lei; directorii generali cl. III. 2800 lei dela 2200 lei; directorii de cl. I. 2400 lei dela 1800 lei; directorii cl. II. 2200 lei dela 1650 lei; directorii cl. III. 2000 lei dela 1550; subdirectorii cl. I. 1800 lei dela 1350; subdirectorii cl. II. 1750 lei de la 1300 lei; subdirectorii cl. III. 1700 dela 1250 lei; şefii de serviciu cl. I. 1550 dela 1200 lei, şefii de serviciu cl. II. 1450 dela 1100; şefi de serviciu cl. III. 1400 dela 1050 lei; şefii de birou principal cl. I 1150 lei dela 850 lei; şefii principali cl. II. 1050 lei de'a 750; şefii de birou cl. III. 950 lei dela 650 lei; şefii de birou cl. I. 950 lei dela 650; şefii de birou cl. II. 850 lei dela 550 lei; subşefii cl. I. 750 lei dela 500 lei şi subşefii cl. II. 750 dela 450 lei.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela cor esp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Conferinţa ambasadorilor a hotărât să impuie Bulgariei dezarmarea imediată.

Adunarea dela Angora a hotărât continuarea războiului cu Grecia ne mai cerând intervenţia Aliaţilor.

Lloyd George răspunzând la o interpelare în Camera comunelor privitoare la pretinse înarmări în România şi Polonia precum şi privitor la pretinsele concentrări la graniţa orientală a spus că nu va cere explicaţiuni ţărilor acestora deoare ce zvonul înarmărilor este absolut neîntemeiat.

D-şoara Kimelman în etate de 13 ani care dispăruse, a fost găsită la şosea în tovărăşia unui tânăr. Cazul răpirei ministerioase şi a regăsirei neaşteptate şi romantice a amuzat Bucureştiul.

America a hotărât să acorde ajutoare Rusiei în valoare de 2 milioane de dolari lunar.

Celebrul tenor cu renume mondial — Carusso — a murit la Neapole.

La Bucureşti a murit subit D-l George Cătinescu, directorul Băncei de scont.

Presa franceză comentează călduros vizitele Suveranilor noştri în Franţa.

Le Temps scrie că vizita Suveranilor români este o plăcută ocazie pentru a saluta cu sinceră simpatie pe distinşii oaspeţi M. S. Regele Ferdinand şi M. S. Regina Maria, care domnesc peste poporul român, vechiul prietin al Franţei.

L'Intransigeant, după o călduroasă salutare scrie: Se ştie că Suveranii români vor veni oficial la Paris în Octombrie viitor. Cu toate acestea poporul francez sărbătoreşte pe loalii săi aliaţi chiar la, prima lor călătorie.

Cu prilejul inaugurărei linie ferate. Băceşti—Roman, dnii miniştri Văleanu şi Petrovici au aranjat un banchet cu bugetul adus dela Hotel Boulevard din Bucureşti. Lucru e foarte convenabil de oarece statul a plătit. Ghinionul risipitorilor însă a fost că pavilionul făcut s'a aprins, încât nu le-a putut tihni banchetul.

Suveranii au plecat din Paris la Rambouillet unde au luat parte la dejunul oferit de D-l Millerand. După masă a avut loc o plimbare în pădurea Ramboillet iar seara s'au întors la Paris.

In Italia au fost mari cutremure de pământ.

TELEGRAME

Kemaliştii continuă lupta

Constantinopol, 3 August.

Adunarea naţională din Angora a hotărât continuarea războiului cu grecii până la capăt, fără a cere intervenţia Aliaţilor.

Pregătirea conferinţei dezarmării

Washington, 3 August.

Corespondentul lui „Morning Post" din Washington arată că guvernul american a respins propunerea engleză pentru o conferinţă preliminară celei din Washington. Dacă nu se modifică nimic în program Lloyd George nu va participa. Japonia cere ca în conferinţa de la Washington să nu se discute faptele îndeplinite şi care ar interesa numai anumite puteri în parte.

Tratatul polono-cehoslovac

Praga, 3 August.

La sfârşitul lui Septembrie se va întruni la Praga comisiunile financiare polonă şi cehoslovacă pentru rezolvarea chestiunilor pendinte dintre ambele ţări. Se va stabili colaborare comercială fără a se da Cehoslovaciei situaţia de ţară privilegiate.

Arestarea asasinului maiorului Montalegre

Paris, 3 August

La Beuthen a fost arestat de un ofiţer englez asasinul maiorului francez Montalegre. Asasinul e membru al societăţii secrete din Silezia superioară care a făgăduit premii pentru cine va omorî ofiţeri francezi.

Suveranii români în Franţa

Paris, 3 August

Suveranii României au plecat din Paris cu automobilul la Rambouillet unde d-na Millerand le-a oferit un prânz de gală la care au asistat Briand, prinţul Ghica. Apoi suveranii s'au plimbat prin pădurea Rambouillet şi s'au reîntors seara la Paris.

Vizitaţi expoziţia magazinului de încălţăminte „D. S. RAFTOPOL din Bucureşti, Sucursala Cluj, Piaţa Unirei No. 15. în faţa bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziţia on. clientelă cu tot felul de modele executate de casaproprie şi de ale renumitei fabrici elveţiene „Bally", toate scăzute în preţ cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branşa sa a fost decorat la expoziţia generală din Bucureşti în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 925

Pentru vindecarea sigură au Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticla 15 Lei. Depozitul principale Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţ: Unirii. III-316

Legaţiunea română din Sofia a remis ministerului de externe bulgar, un tablou de toate cădirile aparţinând supuşilor români, care sunt expropriate sau rechiziţionate de autorităţile bulgare.

In nota ce însoţeşte acest tablou se cere ca supuşii români să fie repuşi în posesiunea imobilelor ce li s'au expropriat sau rechiziţionat.

Croitoria Militară de primul rang din Bucureşti **Bine asortat cu Stofe militare şi Raion special de ceaprazerie şi echipamente militare**

FRAŢII FUHRMANN **Str. Iuliu Maniu No. 1.** □ □ □ □ □ 892 **Sucursale Piaţa Ştefan cel Mare No. 7**

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Din Sălaj

— Prinderea unui îndemânatic spărgător —

De câtva timp în ținutul nostru spargerile și furturile să țineau lanț.

Caracteristica acestor furturi și spargeri era îndrăzneala autorului sâre opera într'un așa de dibaciu încât nu părea a putea fi prins ușor.

Individul Mărgărean Petru domiciliat în comuna Răstoltul mare (plasa Zalău) și a cărui indentitate și origină încă nu e bine stabilită este autorul a mai mult de 18 spargeri și furturi comise de dânsul în următoarele comune din județul Sălaj: Bucium, Tresnea, Pauşa, Bercea, Jibou, Zălău, Bosna și în județul Cvjocna în comuna Huedin. Cercetările continuă și sunt indicii că se vor găsi și alte locuri pe unde susnumitul a dat lovituri sdraven. Pagubele de pe urma acestor spargeri să urcă la suma de peste 100.000 lei.

Din declarațiile spărgătorului reesă, că dânsul opera singur, numai în uneltele sale de care se servea la deschiderea ușilor, rumperea lăcatelor etc. Marfa furată o așeza în locuri bine ascunse, de acolo apoi o transporta la domiciliul lui. La transportarea lucrurilor furate, cari constau din spirt, stofe, ghete, pălării, haine, cizme etc., se folosea de persoane din comuna unde domiciliază dânsul, pe cari le plătea în sume frumoase.

Toate lucrurile furate le vindea locuitorilor din aceea comună pe prețuri scăzute.

Iată cum s'a putut pune mâna pe tâlhar:

Plutonierul major Sbarciu Ioan de la postul Bucium și-a luat hotărirea să-l prindă pe hoț și s'a pus pe muncă.

Ziua, noaptea afară chiar și de oarele de serviciu, pândea, cerceta, urmărea — doar, doar va da pe urmele hoțului. In una din diminețile lui Iulie plutonierul Sbârciu făcea serviciu între comunele Bosna și Tresnea când hoțul se întorcea de la ultima lui lovitură. Cu el mai era încă un individ ce era plătit de hoț pentru ajutorul dat la transportarea alor 2 damigene pline cu spirt.

Plutonierul îi arestează pe amândoi, închizându-i în casa comunală din Bosna și le ia interogatoriu.

Vinovatul neagă la început — dar după o ascultare severă recunoaște, că spirtul ce'l ducea e furat din Tresnea.

Spune apoi cum a deschis ușa pivnițel. Arată locul unde a aruncat cheile false de care s'a ser it. Cheile le aruncase atunci când au fost provocați de plutonierul să se predea. Aflate acestea corpuri delictis, s'a putut ușor descoperi toate spargerile comise de hoț.

S'a constatat apoi că marfa furată în mare parte există pe la diferiți locuitori din Răstoltul mare.

Cazul a produs mare senzație în populație.

XXXXXX—XXXXX
Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA
XXXXXXXXXXXXX

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Agitații Provocate de Foame

Agitații provocate de foamete și urmate de masacre, s'au semnalat în mai multe centre industriale ca: Moscova, Tula, Briansk și Kursk. In orașele de pe coasta mării Negre, țăranii, înspăimântați până la nebunie, de epidemia holerii, au masacrat personalul medical, pe comisarii poporului și pe toți intelectualii, sub motiv că aceștia, încurajând bolșevismul, au adus toate nenorocirile în Rusia.

S'a săvârșit câteva pogromuri evreești.

12.000 cazuri de holeră zilnic într'un guvernământ

Guvernământul Saratoff este cel mai atins de foamete și holeră.

Recolta a pierit toată.

Câmpiile sunt arse.

Țăranii vând o vacă, sau un cal, pentru un sac de făină. O pâine se vinde cu 900 — 10.000 ruble. In orașul Saratoff se înregistrează 250 cazuri de holeră pe zi; iar în guvernământul cu acelaș nume, se înregistrează 12.000 cazuri de holeră pe zi.

Măsurile luate de guvernul din Moscova

Guvernul este neputincios să vină în ajutorul populațiunii expusă ravagiilor foametei, holerei și ciumei. El a recurs la câteva măsuri negative, între cari, a interzis, în principiu, migrațiunea populațiunii spre orașele principale.

Guvernul are teamă că țăranii înfometați vor pătrunde cu forța în orașe și vor provoca mari neorânduieli.

Germania nu poate trimite Rusiei alimente, ci numai medici, medicamente și instrumente de chirurgie. Rusia are mare nevoie de iod, chinină și antiseptice. Guvernul rus speră că se va produce o acțiunea internațională.

America este dispusă să ajute Rusia cu condiția sinnqua non a predării imediate a tuturor prizonierilor americani din Rusia.

Guvernul sovietic rus crede ca armata roșie și lucrătorii vor avea alimente până în luna Decembrie.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul I.

— Oratorul —

No. 4

— Intrebați-l pe Pélussin care pune la cale o afacere cu Comptuarul general al coloniilor.

A fost comunard, a omorât versaillezi, fără îndoială; ne serveam de acest pretext când îl utilizau în ascuns pentru a nui plăti excelentele articole pe care le scria în ziarele noastre contra ordinei morale. Iată-l acuma subsecretar de Stat și îmi precupețește o mizerabilă subvenție pentrucă mă crede prea înaintat o mi erabilă subvenție pe care o cer pentru farsele insuleimele, pentruca bunii mai ocuași să n'o șteargă prea des. Cinicul îmi răspunde: „Ceiace ție nu-ți place, altuia nu-i face lumină în Noua Caledonie!"

— Cine știe dacă într'o zi Bayonne nu ne va cânta același cântec? Bunul meu prieten, păzește-te de acest melodivs stercorar. . .

Pe când Artistide lămurea câtorva colegi justificarea acestee porecle, Bayonne era căutat zadarnic prin sălile camerii. Evitând felicitările prieteni'or, ieși se din amfiteatru printr'o ușă discretă așezată de asupra locjilor urcare grăbit treptele cari duceau în coridorul circular unde se întâlnea publicul din tribunele rezervate.

Opindu-se acolo, își auzi numele pronunțat în toate convorbirile care încetau când era zărit, fiecare încetinindu-și mersul pentru a-l fixa curios, admirativ. Bayonne părând nepăsător la aceste mângâieri ale gloriei, aștepta, cu ochii îndreptați spre scora principală. De odată să avântă pentru a întâlni o femetânără care scobora cea din urme din tribuna presidențială.

Invăluită într'o ușoară rochie castanie care-i evidența formele corpului sub mantoul de lutru de pe care fulgerau lumini fugare, scobora treptele încet cu mersul unei statui în mișcare în care grația armonioasă a unor femei pune o muzică, compusă din râmurile concordante ale sănilor, șoldurilor genunchilor. Era din acele femei pe care le auzi venind numai după aceasă muzică înainte de a let vedea.

Linia întunecată a frumusetii sale, reliefată de costumul de culoare închisă era înveselită de două puncte luminoase câțiva trandafiri purpurii prinși la mijloc și o buclă de păr galben auriu care ieșia din pălăria neagră și deschidea guleraşul de lutru. Sub voaletă în fața rotunzită, aproape rotundă, cu trăsăturile fine între obrajii plini, ochii străluceau de pe urma febrei ușoare căpitate în această ședință. Opriră asupra lui Bayonne o privire mândră, distanță care chema de sus cu condescendență. Se părea că privirea asta culegea pe Bayonne de pe pământ și-l ridica până ce fața-i surâdea grav. Deputatul se apropie; glasul poruncitor și mușcător la tribună se face rudător, tremură cu aceiași călură pasionată care emoționase gamera.

— Ești mulțumită?

— Da îi răspunse tânăra cu un ușor accent străin; — da pentrucă ei vor fi mulțumiți.

— Care, ei?

— Mă mai întrebi? Acei pentru cari lucrăm; acei a căror necazuri fac puterea Dv. acei pentru cari și în cori vă. . . .

Nu isprăvi. Flacăra care fulgeră prin ochii ei spuse cuvântul pe care nu-l pronunțase.

— Și totuși reluă Bayonne, bazele Dv. mi-au refuzat cuvântul care ar fi singura mea răsplată.

Vei pronunța-o în astă seară la baroană?

— Vino și ai să vezi.

— Ai să vii de vreme?

— Iau masa acolo. Dar Dv?

— Numai să-mi fac corectura discursului și viu. Nu lasă câte voi găsi în rotunda cu palmieri sub marele Ruysdael unde-i grâul tot așa de auriu ca și părul D-vs? Nu vă veți la nimeni Dariu? Păstr ți-vă până atunci tot sufletul pentru a-l culege din prima D-v privire în seara asta. Schimbând aceste cuvinte, ajunseseră la capătul coridorului, în vestibulul unde se aduna publicul din galerii e superioare.

— Ce bine, spuse zâmbind Dariu. Vezi cum se uită toată lumea la D-ta!

Asta mă intimidează și plec.

Pe trotuarul curț i mici se îndrepta spre poarta care da spre cheiu. In prag, nemișcat, Bayonne urmărea cu ochii mlădioasa manta de lutru care șerpuia între sergenții de stradă și vînzătorii de ziare.

Din valul trecătorilor răspândiți pe peronul central, nenumărate chemări, saluturi familiare ajungeau până la el.

— Iată triumfătorul! Bravo. Bayonne! Superb! Incomparabil!

Părea că nu aude nimic. Nimic din figurile și preocupările parlamentare, nu mai există acum pentru acel pe care Aristide îl numea melodiosul *stercorar*. Acest cuvânt are nevoie de câteva lămuriri.

— Capitolul II. —

La Bălegarul lui Iov.

Pe locul unde se ridică astăzi palatele elegante din piața Monceau, parizienii bătrâni au văzut grădini de zarzavat, lăptării, grajduri așezate lângă cocioabe murdare, un întreg cartier jumătate orășenesc, jumătate rural, unde îndeletnicirile plugărești se amestecau cu industriile orașului. Nobila și pașnica plugărie murea acolo, desfigurată și otrăvită de duhoarea Parisului, cum mor pe fundul turbierelor ultimele valuri din largul mării, la granița nehotărâtă unde marea se schimbă într'o mică baltă, stătătoare și plină de necurățenii. Câteva case de cărămidă sau de piatră se învrăstau cu cocioabe de lemn cu un singur rând, tupilat după garduri. Locuințele astea dădeau în grădinuțe, în ograzi unde rătăceau viței și găini și adăposteau oameni modești: lăptari, zarvavagii, precupeți, crescători de păsări.

Moș Bayonne avea cea mai umilă gospodărie, care ocupă o curte neregulată de câțiva metrii pătrați, înghesuită între o chiristigie și părețele lăturalnic al unei distilerii pe locul unde strada Heliopolis se întâlnește cu strada Wilhelm Tell. In fundul ograzii, în colțul stâng, o cușcă din scânduri vechi, cu un acoperiș aplecat, stătea înfiptă lângă părețele unei case de care se sprijinia pe patru bârne groase. Cușca era împărțită printr'un părete de scânduri în două odăi: din singura cameră de la parter, care forma o bucătărie încăpătoare, sulai pe o scară îngustă în a doua odaie, în colțul opus al ograzii, altă cocioabă de șindilă prefăcută în grajd, adăpostea două vaci și un cal. Zidul ciudat, făcut din tot felul de materiale: bucăți de pietre de moară, cioburi de oale, țigle, era destul de înalt pentru a ascunde trecătorilor cocioaba umilă și grajdul. Această fortificație aliniată dealungul unei uliți era străbătută de o poartă mare care dădea „proprietății" o îndepărtată înfățișare de formă.

Pe poartă se clătina în bătaia vântului o cadră de lemn: firma. Zugrăveala deși romantică, nu datorea nimic penelului lui Eugéne Delacroix: deosebiai cu greutate un bătrân venerabil. b rbos și gol, culcat pe o grămadă de lucrui nedefinite și vorbind cu trei personagii în costume biblice. Dedesuptul acestui grup, un caligraf stângaciu scrisese cu litere roșii aceste cuvinte:

Trecătorii înțelegeau rostu firmei zărind în curte, printre scândurile deprinse ale porții, o grămadă mare de bălegar.

De acolo, cumpărară îngrășăminte timp de patruzeci de ani toții zarzavagiii din câmpul Monceau și împrejurimi. Intemeietorul acestei industrii, moș Bayonne, venit în Franța în circa aliaților în 1814, Spunem „venise„ pentru a ne conforma tradiției mahalalei; dar cuvântul nu e potrivit pentru emigratul care se întoarce pe pământul unde cunoscuse zile mai fericite. Scobortor din Simeon Levy, unul din marranii spanioli, cari au venit din Toledo la Bayonne după edictul de Toleranță al lui Enric al II, cam pela 1550, Rodrigo Lévy, zis Bayonne, era fratele mai mic al lui Abel, furnizorul de muniții al armatelor Republicei și Imperiului. Asociat cu fratele său mai mare la comerțul de grâne, când izbucni Revoluția, Rodrig fu victima războaielor care deschideau lui Abel Bayonne un izvor de câștiguri. Pe când acesta întovărășea în Elveția pe comisarul Rapinat și imita pe acest ilustru model punând dări mari pe bernezi, încetarea traficului maritim paraliza afacerile în care se încăpățîna Rodrigo, mai întâi la Bordeaux, apoi la Marsilia.

Blocusul continental oprind cu totul negoțul cu Anglia traficantul a plecat la Odessa. Acolo a trăit de azi pe mâne, până când re luxaul Europei ne aduse această epavă împreună au alătea altele.

Odată cu sotnia de cazaci căreia îi vindea rachiu, pleacă și Rodrigo Bayonne, încărcând pe Seforax Minskaia pe care de curând o luase de nevastă și pruncul nou născut în căruciorul lui de cantinier. Mânată de șuvonul rusesc până la Paris, sărmana familie se trezi în cocioaba părăsită din câmpul Monceau. Cușca stricată fu reparată. Gardul mic de lemn și mai apoi zidul pestriț ridicat de noul stăpân, asigurară familiei Bayonne stăpânirea locului viran de lângă casă. Ridicară și grajdul în care sălășluire și două vaci pentru a nu i-se urî căluțului care adusese nomazii dela Odessa la Paris.

Când un grădinar vecin i-a propus cumpărarea gunoiului de la vite, Bayonne înțelese că lipsea ceva în viața industrială a mahalalei.

Făcu această descoperire către sfârșitul Restaurației, când prea bătrân și chinuit de mizerie, nu mai putea trage foloasele pe care le-ar fi avut un iventator mai harnic. Totuși de atunci îl vedeai pe moș Bayonne ieșind în fiecare zi dis de dimineță, cu căruța neîntrebuințată încă de când se în torsese din Rusia, și întorcându-se seara cu ea plină cu bălegarul și rămășițile adunate de pe drumuri sau cumpărate ieftin dela țară pentru ale vinde grădinarilor vecini.

MICA PUBLICITATE

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE un obiectiv „Zeiss Tessar" F: 4·5. Str. Trefort No. 13 ușa 2.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, spălătorie, pioniță.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

FUNCȚIONAR doresc corespondență Dră scopul căsătorie, adresați „Moralist" Postrestante Cluj.

INVĂȚĂTOR regat dorese corespondență Dr. Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Doljiu.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Arendarea terenelor de vânat în pădurile statului.

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 12 Septembre 1921, orele 11 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise, pentru arendarea, pe termen de șase ani, a dreptului de vânat în pădurile statului arătate în tabloul următor:

No. curent	Terenul de vânătoare (pădurea)	Situația administrativă: Regiunea silvică	Situația administrativă: Ocolul silvic	Intinderea terenului de vânatoare iug. cat.	Felul vânatului ce se găsește pe terenul de vânătoare	Arenda anuală ca preț de estimație Lei	Garanția provizorie Lei
1	Strâmbu	Foaia-Mare	Strâmbu	13.847·40	Căpriori, mistreți, iepuri, gămuși, vulpi etc.	1.400	350
2	Groși	»	Grobi	13.077·00	Idem	1.300	325
3	Ignif (Rozsály)	»	Firiza de jos	9.839·20	Idem și cerbi	2.000	500
4	Blidari	»	Firiza de jos	14.263·00	Idem	2.800	700
5	Baița	»	Baița	6.093·10	Idem	1.200	300
6	Cavnic	»	Cavnic	9.482·30	Iepuri, găinuși, vulpi etc.	1.000	250
7	Valea Tiblesului și Idecuilui	Bistrița	Nasăud	7.778·00	Căpriori, iepuri, mistreți urși etc.	622	150
8	Valea Salvi	»	Șalva	33.314·00	Idem și cocoși de munte	2.665	650
9	Valea Rebra Lusca lui Dan. Fedrisel	»	Parva	24.271·00	Idem și capre negre	1.942	450
10	Valea Cormaia	»	Anieș	14.827·00	Idem	1.186	300
11	Valea Teșna și Coșnu	»	Poiana și Borgotihuța	20.071·00	Idem și cerbi	1.606	400
12	Valea Iiva și Leșu	»	Anis-Iiva Borgotihuța	30.669·00	Cerbi, căpriori, mistreți urși, lupi etc,	2.454	600
13	Heniul	»	Borgotihuța	5.865·00	Căpriori, mistreți, urși, lupi, cocoș de munte etc.	310	100
14	Valea Dorna	»	Dornisoara	16.180·00	Idem și cerbi	2.265	550
15	Valea Huicta și Neagra	»	Dornisoara	10.102·00	Idem	1.414	350
16	Valea Dragolosa	»	Dornisoara	6.955·00	Idem	974	250
17	Valea Bădăreasa	»	Sicuț	1.882·00	Căpriori. mistreți, urși, lupi, cocoși de munte etc.	151	40
18	Someșul caid Marișel și Măgura	Cluj	Gilău	35.640·30	Cerbi, căpriori, mistreți, lupi, urși, cocoși de munte etc.	4.800	1200
19	Mărisel-Măgura	»	Beleș	23.198·72	Cerbi, căpriori, mistreți, urși, lupi, cocoș de munte etc.	3.500	900
20	Oraștie-Cugir Seria II. B. și III. B.	Hunedoara	Oraștia Cugir	55.031·00	Cerbi, căpriori, mistreți, urși, cocoș de munte	6.000	1500
21	Măgura	»	Cugir	12.513·00	Idem	1.800	450
22	Aureț	»	Petrojeni	10.000·00	Idem	1.500	400
23	Stu Petru-Nemțesc	Lipova	Peeica	2.807·24	Căpriori, iepuri. fazani, vulpi, pisici selbatice etc.	600	150
24	Pecica Română	»	Peeica	3.486·34	Idem	800	200
25	Mandruica Cicir	»	Ciala	1.233·72	Idem	300	70
26	Bârzava	»	Bârzava	17.852·20	Cerbi, capriori, mistreți, iepuri, lupi, vulpi, pisici, selbatice, jderi etc.	1.800	450
27	Bulza	»	Valea-Mare	9.814·92	Căpriori, iepuri, mistreți, lupi, vulpi, pisici, selbatice, jderi, furani	1.000	250
28	Dorgos-Zăhait	»	Dorgoș	10.084·00	Idem	1.000	250
29	Șistaravăți	»	Șistaraveț	8.301·00	Idem	800	200
30	Bichis Tersetea și Teuș	»	Lipava	6.886·00	Căpriori, mistreți, iepuri, lupi, vulpi, jderi etc.	1.000	250
31	Luncani	Lugoj	Luncani	11.159·00	Cerbi, caprioare, mistreți etc.	2.200	550
32	Gladna	»	Gladna	8.940·00	Idem	1.800	450
33	Pădurea Crainsa Valea Vași, Buir, Vidra, Czeguz, Albiora	Oradea-Mare	Dobrești	8.177·00,	Căprioare, iepuri, mistreți, lupi, vulpi etc.	1.200	300
34	Poiana-Mărului	Orșova	Ohaba-Bistra	31.043·50	Idem și căpre negre	6.000	1500
35	Muntele Cupsoara și Vaile Hideg și Hidegel	»	Caransebeș	29.120·00	Idem	6.300	1600
36	Gura-Golumbului Poineasca	»	Bozovici	11.995·00	Cerbi, căprioare, mistreți etc.	2.200	550
37	Pădurea-Sirinia	»	Berzusca	33.304·00	Căprioare, iepuri, mistreți, lupi etc.	4.600	1150
38	Damagled	»	Băile Herculane	11.993·00	Idem, urși și căpre negre	1.800	450
39	Corniareva	»	Băile Herculane	11.721·00	Idem	1.800	450
40	Baia-noauă	»	Grădina	14.579·00	Căprioare, iepuri, mistreți, lupi etc.	2.200	550
41	Bistra	Sebesul sasesc	Bistra	28.717·00	Idem, cerbi, urși, cocoși de munte	5.615	1400
42	Gatul	»	Gatul	28.193·00	Idem	8.458	1350
43	Runcu	Sigh. Marmației	Bacicoiu	1.030·00	Idem	200	50
44	Dealul Bătrân, Dealul Lung, Ménesbércz, Magyaróbélkor, Csikányos, Balescul-Mare și Chichireul	Sfîul Gheorghe	Covasna	17.106·90	Căpriori, iepuri, mistreți, urși, lupi, vulpi, cocoși de munte etc.	1.400	350

Ofertele trebuesc inaintate până la ora 11 a zilei de 12 Septembre 1921 regiunei silvice, le care aparține terenul de vânat pentru care să face oferta.

Condițiunile de arendare și formularul ofertei să pot vedea la toate regiunele silvice trecute în tabloul de mai sus.

Cluj, la 27 Iulie 1921.

151 Director general silvic: MARTIAN.

FISCHER
ENGROS
CLUJ
Târgul-Mureș
Arad

Vindem revânzătorilor cu prețurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanență se găsesc mari cantități de porcelan alb și color.

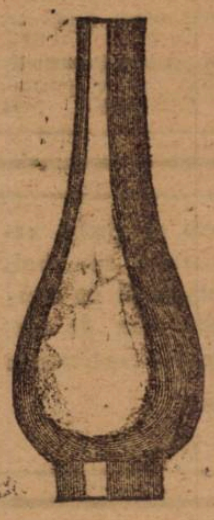

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

920

Borcane (sticle) pentru castraveți și compoturi se predau cu vagonul.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 145 PENTRU MICA PUBLICITATE

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA
COPII SĂNĂTOȘI
IN TOT TIMPUL ANULUI
SĂ-ȘI FACĂ O DATORIE
PRIMAVARA ȘI VARA
DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU
SIROPUL Dr. RACOVIȚĂ
IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roș, plin de viață și de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparență de sănătate care se arată prin rumencala obrajilor, voiciunea mișcărilor, a privirei și a gândirei, creșterea regulată, pofta de mâncare întovărășită de veselia caracteristică a copiilor sănătoși. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărășește fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile și drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
891 **DROGUERIA „VIORELIA“**
CLUJ, PIAȚA UNIRII NO. 15.

COLOMBO MARELE MAGAZIN DE COLONIALE ȘI DELICATESE
I. ALDICA & D. SASU CLUJ, PIAȚA UNIREI 30. :-: Telefon 200
Vis-a-vis de Banca Marmorosch, Blank
Anunță onorata sa clientele, că i-a sosit un mare transport de coloniale: Zahăr Cristal și cubic, Cafele, Orezuri Conserve, Untdelemnuri Franceze, Sardele, Brânzeturi; Vinuri, Liqueruri și nemuritoarea Țuică de VĂLENI. Săptămânal, transporturi de Pește proaspăt: Crap, Știucă și Icre proaspete. Vânzare en gros și en detail, cu prețurile cele mai reduse posibil.
BODEGA SPECIELĂ ȘI APERITIVE. 328

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. 44

Oficiile Române Unite de Vămuiri și Expediții
vama Cluj.
D. Atanasiu și Al. Ionescu

Execută ori ce formalități de import, export și transit cu cea mai mare exactitate și promptitudine, mărfurile fiind declarate în spiritul cel mai just al tarifului.

Patronii vechi vameși fost controlori vamali, profund cunoscători ai chestiunilor de vamă, personalul recrutat din apecialiști iar nu din declaranți improvizați.

Provizion conform tarifului.

Informațiuni zilnic la Cassa Magazinului Polonyi Sri Piața Unirii 29 sau la Biurourile din Strada Regele Ferdinand No. 65, sau Strada Aventureasă (Kalandos) No. 31.

Telefon 557 și 672. 954 Telefon 557 și 672.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7
Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 104

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 la pahar.

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

PIANO
cu coadă Wirth, alb, se vinde în condițiuni avantajoase.
A se adresa zilnic între orele 2—4 d. amiazi Str. Băii (Fürdő) No. 23. 955

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“
la **Regele Pălăriilor Cluj,**
Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.
Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:
AGENȚII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.
Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea
au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
639 **ciocolată**
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Direcțiunea Regională Zona XI. Ap. C. F. R. Cluj.

No. 1101—1921.

Publicație

Se aduce la cunoștința comercianților și amatorilor că luna 8 August 1921 ora 10 a m. în localul Zonei de Ap. C. F. R. Str. Victoriei No. 38 etaj II: se va ține licitație prin oferte închise și sigilate pentru vânzarea a circa 28.000 Kgr. fasole pestriță și veghe marfa și condițiunile vânzarei se pot vedea în orice zi de lucru la adresa de mai sus.

Cluj, la 3 August 1921.

958 Șeful Zonei XI. Ap. C. F. R. Cluj
Ioan M. Ungureanu.

Sa perdut

una Brățara (gurmetă) de aur masiv, împletită, cu ân breloc în formă unui cere. și în nauntru cereului un patru foi cu inscripția în email: je porte boneur.

Găsitorul acestei brătări ești rugal a o aduce la Direcțiunea Ziarului unde va primi o bună reconpensă. 940

Bănci, fabricanți, industriași, comercianți cari au nevoe de Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA“.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinteana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 289 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 7 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania" Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA... U No. 3 (ETAJ. II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNU...
Director: D. TOMESC...
Telefon:
REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

O carte care trebuia: „Oameni aleși"

de I. Simionescu.

Însușirile de scriitor și moralist ale profesorului I. Simionescu le-am cunoscut întâia oară la Iași, în vremea războiului, când colaborator la acea neuitată acțiune de îmbărbătare și relacere sufletească pe care o desfășura „Neamul Românesc", ni-a dat pagini care vor putea fi așezate, pentru frumsețea lor literară și morală, alături de tot ce-a scris mai frumos în acele eroice vremuri însuși d-l N. Iorga. Înțelegând că un suflet nou trebue să se ridice din durerile mari ale războiului, profesorul I. Simionescu își îndrepta scrisul său mai ales către copii, — către copiii aruncați pe drumurile pribegiei și cari făcând școală în mijlocul durerii, „cu sapa într'o mână și cu cartea într'alta", adunau în ei toate însușirile și toate marile virtuți din care avea să răsară sufletul cel nou al României noastre. Ne aducem și acum aminte de acel articol din „Neamul Românesc" în care profesorul Simionescu, desvoltând o gândire care venea dela cei mai aleși cugetători și pedagogi ai lumei, le vorbea copiilor despre Școala cea nouă, despre școala cea adevărată, care, unind cartea cu nevoile și realitățile vieții, e chemată să facă din fiecare suflet un izvor de virtute și energie creatoare.

Prin acest articol, care ar trebui pus în toate cărțile de citire, profesorul Simionescu poate fi privit ca întemeietorul la noi al acelei literaturi pe care în Franța a cultivat-o Charles Wagner, și care e mai mult decât ceiace ne-am deprins să numim „literatură pentru copii". Este literatura care, preocupată de creșterea și îndrumarea sufletească a tineretului, tratează toate problemele mari ale vieții în legătură cu această preocupare. Este o *literatură de inițiare*, prin care tineretul, înainte de a păși în viață, este pus să gândească serios la toate greutățile și la toate răspunderile de care urmează să fie împresurat. Și n'avem astăzi un scriitor care să dovedească mai mult talent și mai multă chemare pentru acest fel de literatură de cât profesorul dela Iași, I. Simionescu.

Cartea d-sale, *Oameni aleși*, este o pildă de ce lucruri frumoase pot să rezulte dintr'o mare și neîntreruptă grijă pentru creșterea morală a tinerimei noastre.

Scrisă anume pentru copii înfățișând pe acei „reprezentanți ai gândirii, ai voinții și a muncii omenești", a căror viață a însemnat un moment hotăritor în desvoltarea culturei și civilizației noastre, această carte constituie o admirabilă școală de energie și eroism. Si mai ales astăzi era nevoie, nu numai pentru copii, dar și pentru noi toți, de o carte în care să găsim povestite frumos toate silințele și toate durerile din care au răsărit oamenii mari ai omenirii.

Intr'o vreme ca aceasta, în care rătăcirile socialismului ne învață să ne facem un ideal din a fi egali în mediocritate, e bine să cunoaștem că mulțimile n'au creiat niciodată nimic, și că ori de câte ori omenirea a făcut un pas mai departe, a trebuit să fie un om mare care să-i deschidă mintea și să-i lumineze drumul. Nici un progres nu e cu putință fără marile energii creatoare care se ridică deasupra mulțimilor deschizând drumuri nouă în toate direcțiile activității omenești. Aceste energii creatoare, reprezentând sufletul și necesitățile unei epoci, sunt „Eroii" lui Carlyle, sunt „oamenii aleși" din cartea d-lui Simionescu, și a le cunoaște viața, a le cunoaște truda prin care s'a ridicat, n'a fost nici când mai necesar ca în aceste vremuri de rătăcire, când pretutindeni stăpânește credința, că societățile ar putea să meargă și fără să aibe în fruntea lor o elită conducătoare.

Să citească deci tinerii noștri cartea profesorului I. Simionescu, pentru ca, din viața celor aleși, să învețe ei înșuși a fi oamenii aleși ai societății noastre.

Căci nu este o vorbă goală că „istoria omenirii nu e decât biografia oamenilor mari", și în vremea când se încearcă decapitarea elitelor, noi avem datoria să lucrăm din toate puterile pentru a da acestei țări o mare și viguroasă elită reprezentând însăși energia creatoare a sufletului nostru național.

Cu cât vom avea mai mulți „oameni aleși" —, cu atât vom avea și mai multe mijloace pentru desvoltarea și întărirea democrației. Altfel, — și experiența ni-a dovedit-o în deajuns — democrația nu înseamnă de cât desfrîn și anarhie, iar la urmă și dezastru.

D. *Tomescu.*

Evenimentele zilei

Cehoslovacia și eventuala restuurarea a habsburgilor

„Prager Presse" condamnă încercările oamenilor politici maghiari, cari speră că prin admitarea Undariei în Liga națiunilor să aducă din nou pe Habsburgi la putere.

Statele Micei Înțelegeri îva explica Ligii națiunilor că restaurarea habsburgilor, ar însemna un atac contra siguranției și integrității lor.

Admiterea Ungariei în Liga națiunilor va însemna sfârșitul habsburgilor. Ea va fi condiționată prin părăsirea definitivă a ideii de reintronare contra cărei statele Micei Înțelegeri vor lupta prin toate mijloacele.

Budapesta

Eri s'au împlinit trei ani de când armatele noastre viteze zdrobind ofensiva bolșevică au intrat după un marș fulgerător în Budapesta.

Budapesta, întruparea milenare-i mândrii maghiare, în mâinile noastre.

Soarta încă odată ne-a răzbunat. Cu toată împotrivirea Consiliului suprem, cu toate notele de amenințare obraznică a bătrânului Tigru instinctul național a ieșit triumfător din încercarea dureroasă a noului război. Trebuia să aleagă între politica demnității naționale care cerea imediată despăgubiri de la o țară care ne atacase cu perfidie și violență și între acea politică de supunere oarbă, pentru a nu spune de robire pe care înțelegea să ne-o dicteze Consiliul suprem gata să sprijine oricând interesele chiar ale dușmanilor de ieri, când aceștia erau susținuți de marea finanță iudaică.

Atunci interesul financiarilor veroși era ca la Budapesta să domnească anarchie pentruca la adăpostul acesteia să poată acapara toate izvoarele de producție ale Ungariei. Pe de altă parte Moscova făcuse din Ungaria jocarul de unde radia comunismul în Apus. Budapesta era punctul de întâlnire și de armonizare al celor două internaționalisme în aparentă dușmane de moarte, în realitate bune prietene pentrucă servesc aceiași cauză: supunerea lumei unei singure forțe, aceea a capitalului și politicei iudaice. Reprezentantul aliat, colonelul italian Romanelli, a servit cu atâta fel cauza lui Bela Kun încât, după ce îi furnizase acestuia tunurile și munițiile necesare pentru a lupta contra noastră, a îndrăznit să iasă înaintea armatei noastre pentru a o opri să intre în Budapesta. Dar, colonelul Romanelli sa înșelat. Instinctul național întrupat așa de frumos și demn de guvernul care conducea atunci România a triumfat: soldații au scandat pasul de defilare pe bitumenul budapestan. Ocuparea noastră spre deosebire de a lor a fost eliberatoare. Sub cutele drapelului român s'a adus acel aer de Libertate Latină de care Ungaria chinuită de despotismul iudeo-asiatic al lui Kun avea atâta nevoie.

Generozitatea noastră a fost superbă. Uitând toate umilirile din trecutul apropiat am instaurat în Ungaria ordinea și libertatea. In rănița soldatului român n'au fost ascunse bonboane otrăvite nici microbi pentru provocarea de epidemii — cum se obișnuia în armatele germano-maghiare ci de cele mai multe ori era o bucată pe care bucuros o împărțea cu copiii învinsului.

Popor nobil nu ne-am coborât la răzbunări meschine. Și ce asta e te un titlu de Glorie și mai mult pentru un popor care de la 4 August 1919 a devenit factor politic european.

R.

Greutățile cabinetului englez

— Spre o criză politică —

Cabinetul englez a suferit zilele trecute o mică înfrângere la Camera Comunelor unde se discută legea finanțelor. Lloyd George lipsea. Austen Chamberlain se opuse la votarea unui amendament care scutea de dări societățile cooperative în ce privește operațiunile pe care le fac cu membrii lor. Scutirea a fost acordată cu 137 contra 135 voturi. Opoziția a căutat să exploateze situația cerând demisia guvernului. Chamberlai parlamentar consumat nu s'a lăsat intimidat și a răspuns că acest insucces n'avea importanță și de aceea guvernul cere continuarea discuției la buget.

Acest incident n'are însemnătate și nu indică de loc că guvernul nu are majoritatea la Comune. Acestea au 700 de membri și nu erau decât 300 în ședință. Cum votul prin procuri nu-i admis în parlamentul britanic, a cărui membrii își manifestă părerea ieșind după cum votează pro sau contra pe ambele uși deschise, unde senatorii îi numără când trec, un accident de felul aceast e totdeauna posibil. Din acest incident putem trage concluzia că deputații ministeriali sunt cam obosiți.

De câtăva vreme majoritatea e carei nestabilă. Din fracțiunea unionistă a coaliției au pornit nemulțumirile. Lord Salisburg urmând pilda fratelui său lord Robert Cecil, a invitat pe conservatori s'o rupă cu lord Lloyd George. Chiar în cabinet vechii conservatori cu lord Birkenhead în frunte au făcut la un moment dat opoziție primului ministru și au fost bănuiți cu pregătirea și constituirea unui guvern curat unionist. Camera a silit pe Lloyd George să suprime postul de ministru fără portofoliu pe care-l creau pentru Addison.

Oe de altă parte unii liberali coaliționiști au încercat să se apropie de liberalii independenți, însă, din cauza unei declarații nepotrivite ale lui Asquith, tratativele au fost întrerupte.

Totuși nimeni nu neagă existența unei crize politice. Coaliția nu mai poate trăi decât condusă cu energie. Dar Lloyd George se ezită pe ce cale să apuce. Să menție grupul heteroclit compus cu ocazia alegerilor din 1918 și de care mulți cred că nu mai are nici un rost? Are interes să se despartă de partioul liberal și să se prezinte ca șeful unui cabinet conservator? Dacă are intenția să dizolve Camera în toamna curentă, va trebui să se hotărască.

Situația lui Lloyd George este încă destul de puternică. Prin puterea personalității sale doboară pe toți ceilalți adversari. Nu putem spune că mai este așa de popular, dar mai toți cred că nu poate fi înlocuit. Dacă ar reuși să rezolve definitiv problema irlandeză ar rămâne încă mult vreme la putere. Dacă nu va reuși situația i va fi primejduită.

Chestiunea Irlandei este din punct de vedere intern cea mai importantă. Inceperea convorbirilor cu șefii sinn-feinerilor a făcut pe mulți să spere într'o apropiată rezolvare a chestiei irlandeze. După primele convorbiri mulți se îndoiesc că vor avea un rezultat favorabil.

Cauza e conflictul dintre sinnfeineri și orangiști. Primii cer recunoașterea independenții și unității Irlandei. Ultimii înțeleg să obție pentru Ulster cea mai largă autonomie.

De Valera spune că reprezintă întreaga Irlandă și în această calitate numai el singur poate negocia cu guvernul englez, urmând ca după aceea să se înțeleagă cu Unioniștii din Ulster. Sir James Craig și colegii săi din ministerul de la Belfort protestează contra acestui lucru și invocă în sprijinul lor recenta lege a Home Rulelului.

După încercarea făcută, nereușita ar fi grozavă.

Războiul civil ar reîncepe cu o furie și mai mare. Trebuie să nădăjduim că se va ajunge la o înțelegere. Putem conta pe acțiunea generalului Smits. El va căuta să convingă pe orangiști că e necesară primirea unei forme de Dominion.

Home Rule, care în Irlanda unitară să garanteze drepturile minorităților. Ce glas ar putea fi mai convingător al acestui boer, prim-ministrul unei dominiuni în care trăesc unii lângă alții în destul de bune condițiuni anglo-saxoni și olandez

Știrile zilei

Bulgaria reia relațiile diplomatice cu Ungaria

Guvernul bulgar a reluat relațiunile diplomatice cu Ungaria. De asemenea a hotărât să înființeze o legațiune cl. I. la Buda-Pesta. Se știe că până acum bulgarii aveau în capitala Ungariei numai un consulat general bulgar.

Numirea ministrului plenipotențiar se va face în cursul acestei luni.

Trupele înfometate pornesc spre Moscova

Persoane înapoiate din Rusia sovietică, povestesc că autoritățile sovietice sunt foarte îngrijorate asupra mortalității trupelor și a lipsei ce domnește în Rusia de răsărit.

Aceste trupe înfometate pornesc spre Moscova și apus. spre căuta hrană.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Bandele spectrului solar deviază catre roș

Să știe că unul din criteriile principale ale Teoriei Relativității Generale, a lui Einstein e deviația către culoarea roșie a bandelor spectrului solar într'un câmp de forțe gravitațional.

Astronomii din America, deși au la dispoziție cele mai perfecționate instrumente din lume nu au putut să verifice criteriul lui Einstein și s.a crezut că nici nu ar putea fi verificat.

Câțiva profesori francezi. între alții *Preot* și *Fabry* au făcut de curând o comunicare la Academiei de Științe din Paris prin care anunță că au putut verifica experimental deplasarea bandelor solare către roș.

Adversarii lui Einstein sunt de părerea că aceasta deplasare s'ar putea datori și altor cauze.

Einstein e convis însă că Institutul înființat de curând lângă Observatorul din Potsdam care va putea începe să facă cercetări experimintale la sfârșitul acestui an, va putea verifica întocmai criteriile practice ale Teoriei Relativității.

Institutul Astronomic din Postdam va fi înzestrat cu cele mai perfecționate instrumente astrofizice din lume.

Mormântul lui Dugueschin

In clipa când Bretania sărbătorește al șaselea centenar de la moartea lui Dugueschin, amintim că conetabilul Franței a murit la 14 Iulie 1380 în Gevaudan înaintea Chateauxeufului pe care-l asedia.

Trupul viteazului soldat a fost dus la Puy-en-Velay unde a fost așezat în biserica Jacobinilor. Acolo a fost înbalsămat pentru a fi transferat la Saint-Denis.

Măruntaiele au fost păstrate la Puy unde a fost înmormântate cu mare solemnitate într un mormânt așezat la stânga corului în fața mausoleului episcopului Bernard de Montaign.

In urmă acest mormânt a fost decorat în mod deosebit și deasupra lui a fost pusă statuia culcată a defunctului. In timpul războielor religioase, monumentul a fost stricat de bandele lui Blacons, locotenentul baronului des Adrets.

Cela ce a mai rămas s'a păstrat până la Revoluție și a fost restaurat în veacul al XIX-le. Așa cum îl vedem astăzi. Alt monument mai e situat în munții Cévennes la Habitarelle, loc unde a murit conetabilul, dar e foarte dărăpănat și necesita reparații urgente.

Monumentul de la Jemmapes

In 1911 din inițiativa unui comitet franco-belgian s'a inaugurat la Jemmapes monumentul comemorativ al victoriei franceze din 1792. Se compunea dintr'un obelisc în vârful căruia era un cocoș din bronz aurit. Monumentul a fost distrus de germani în 1914 după bătălia de la Mons. La Iemmapes s'a constituit comitetul pentru a ridica din nou monumentul. „Vrem să ștergem actul soldaților teutoni. In Septembrie viitor, cucoșul galic își va relua paza în vârful coloanei din Jemmapes și va continua să simbolizeze în inima Wallonici, credința noastră sinceră în Franța generoasă".

Catholic Bible Congress

O mie de persoane: preoți, studenți, specialiști în chestiunile biblice au luat parte la congresul care s'a ținut la Cambridge cu ocazia centenarului al șaselea al sfântului Jeronim.

Catholic-News dă detalii interesante asupra acestui congres onorat cu prezența cardinalilor Bourne și Glasquet și a delegaților oficiali ai universităților. Studii importante au fost citite de eminenți specialiști catolici în științile biblice și auditorii atât catolici cât și reformați au fost rugați să *participe* la discuțiile pe care le provocau conferințele. Din toate comunicațiile cea mai interesantă a fost aceea a cardinalului Gasquet care a făcut o amănunțită dare de seamă a lucrărilor comisiunei pontificale a revizuirei ediției populare a Bibliei. Cardinalul a sprijinit lămuririle sale technice cu proecții cinematografice, care demonstrau rezultatele la care a ajuns până acum comisiunea vaticană.

Cărți și reviste

A apărut în editura institutului de editură „Cartea Românească" contribuțiune la bibliografia românească de Gheorghe-Adamescu.

Prețul Lei 19.— De vânzare la principalele librării din țară.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Vineri, Sâmuătă:
TINEREȚA VECINICA.
Dumineca:
HUGO ur'așul.

CINEMA URANIA;

Vineri, Sâmbătă;
JUDEX Partea III.
Dumineca:
Aduceți Va aminte!
SZINKÔR

Dumineca;
Mireasa Morții.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Ce spun oamenii mari ai neamului despre „Asociațiune"

Gheorghe Barițiu, întemeietorul gazetăriei noastre ardelene și fost secretar al Asociației în cei dintâi 30 de ani de viață ai ei, în urmare omul care a cunoscut-o mai bine ca ori și cine, zice despre ea: „De nu ar mai fi făcut nimic Românii în 1860 spre desvoltarea și consolidarea (întărirea) vieții lor naționale, urmașii tot le-ar fi datori cu recunoștință pentru înființarea Asociațiuni. Cine neagă (tăgăduește) aceasta, este dator, ca om iubitor de adevăr, să cetească toate actele acestei însoțiri, apărute în cei 30 de ani ai existenței (ființărei) sale și să tragă consecințele (urmările): împrumutarea de idei între cetățenii cari vorbesc aceiaș limbă; desvoltarea simțămintelor umanitare (omenești); desvoltarea tot mai solidară (să ținâ tot mai mult laolaltă!) a conștiinței naționale; înavuțirea, netezirea și purificarea (curățirea) limbei; unificarea ei, precum nu mai fusese niciodată, pentruca să o știi cu atât mai mult stima și iubi; câștigarea convingerii, că în această limbă poți cultiva prea bine științele și artele, cum și legifera (aduce legi) și administra o țară, un stat; în fine intrarea națiunii noastre cu limba sa în concertul popoarelor neolatine, al celor mai civilizate din Europa. Existența și activitatea Asociației transilvane s'a simțit deși fără multă paradă și așa numite reclamuri, în tot corpul națiunii din toate țările locuite de Români; ea a fost un bold spre a se înființa și în alte părți spre aceleași scopuri diferite societăți sau reuniuni".

Domnul Iuliu Maniu, fost multă vreme director al despărțământului Blaj al Asociației, care a pregătit și marile serbări jubilare din 1911 de acolo, vorbește astfel; „Activitatea din trecut a Astrei înseamnă lupta conștientă și stăruitonre pentru emanicipparea (Tiberarea) culturală a neamului românesc și pentru ridicarea culturei românești prin o muncă purtată din inițiativă (îmbold) socială și particulară. N'am avut în trecut nimic dela stat. Și oricât de modeste ar crede cineva rezultatele dobândite de noi Românii de dincoace de Carpați pe tărâmul cultural, ele au netăgăduitul merit că au fost exclusiv roadele inițiat vei și energiei particulare a poporului românesc. De aici trăinicia și soliditatea acestui rezultat. Sunt convins, că și în viitor poporul românesc trebue să meargă pe aceiaș cărare a muncei sociale și particulare bine organizate. Statul să dea posibilitatea și ajutorul, că organizarea forțelor particulare și sociale să se poată întâmpla cu deplină libertate și mai ales bine îndrumată. Din această muncă a însăși societății românești, independente de viața politică a statului, va răsări și va crește adevărata forță a neamului românesc. Reluarea firului activității Astrei și a revistei sale literare, scăpată din mână din pricina războiului, înseamnă înțelegerea acestui lucru și hotărîrea de a conduce această activitate socială și particulară pentru înaltarea noastră culturală.

Iar domnul Nicolae Iorga, mintea cea mai cuprinzătoare ce o avem noi Românii astăzi, scria în 1905: „Asociațiunea s'a născut din curentul neîntrerupt spre lumină, care a însuflețit de 150 de ani măcar pe Românii din Ardeal, din adevărată iubire către popor, căruia îi trebuiau școli, tot mai bune și mai românești, pentru a putea sta alături cu alți locuitori ai acelui pământ. Ea s'a adus la îndeplinire într'o clipă rară, când amintirile unor primejdioa e lupte, purtate împreună, uniseră în inimi pe credincioșii celor două Biserici, rivale totdeauna din nenorocire, dușmane uneori, în care anumite împrejurări au împărțit neamul nostru din acele părți amenințate. Dela început Asociațiunea a fost și a lui Șaguna și a lui Șuțu, și a Blăjenilor și a Sibienilor, și a Uniților și a Neuniților. Și aceasta alcătuește însușirea ei de căpetenie și cea mai scumpă ... Unde desbină legea, unește cartea, lumina."

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Literatura pioasă a Matildei Serao

Matilda Serao a publicat cele mai bune cărți în epoca când naturalismul era triumfător, dar n'a urmat filosofia naturalismului, materialismul ateismul acela așa de străveziu în opera lui Zola.

Totdeauna Matilda Serao a respectat catolicismul. Unul din personajele sa'e, Donna Angelica, declară în Cucerirea Romei:

„E așa de vulgar să fii ateu, religia e frumoasă, religia e bună și valorează mai mult de cât atâtea lucruri pe care le aprobă lumea" D-na Serao a gândit asupra acestui subiect totdeauna ca Donna Angelica. Poate a gândit prea mult ca această femee prea mondenă.

In 1897 credința ei se întărește și se precizează. Spiritualismul, misticismul erau în aer.

Povestirea unui călătorii la Sfântul Mormânt, în Țara lui Isus, arată conversiunea ei entuziastă și totală. Cu câțiva ani înainte Pierre Loti îndeplinise același pelerinaj, dar într'un spirit cu totul deosebit. Pierre Loti s'a întors de acolo mai musulman de cât plecase. M-Serao s'o întors credincioase. Și de atunci a rămas credincioasă Evangheliei creștine. Ne amintim povestirea ei mișcătoare Sfânta Ioana. Acest mic roman e o capo-d'operă a creștinismului napolitan. Spun napolitan, pentrucă M. Serao, cu toate că a devenit catolică n'a devenit și puritană. Cum ai putea avea pe țărmurile golfului Napole aceiași morală austeră ca în țările nordice? Să nu cerem imposibilul Indulgența surorei Ioana pentru moravurile cam păgâne ale oamenilor în mijlocul cărora trăește nu e inspirată oare de pilde evanghelice.

* * *

In ultimul său volum: Preghiere (Rugăciuni) Matilda Serao face dovadă aceluiaș creștinism plin de păgânism mediteranean. Volumul e format dintr'o urmare bizară de rugăciuni adresate cerului în împrejurările cele mai diverse de perso agiile cele mai heteroclite. Incă odată extraordinară ușurință a romancierei italiene nu i-a prilt.

Elevă a Școalei normale se deosebea de atunci, după propria ei mărturisire, printr'o retorică exagerată și copilarească.

De atunci această aplecare periculoasă a crescut și s'a înfrumusețat. Un servitor dotal cu spirit critic ar fi observat acest defect și l-ar fi combătut, dar M. Serao e cu totul lipsită de așa ceva. Oare cele ce spune mai la vale când afirmă că orice poate deveni subiect de articol pentru servitorul care își cunoaște meseria nu sunt învitarea de a se supune defectelor:

„Subiectele vin într'una. Intră pe fereastră, prin ușă, cad din cer, se nasc din pietre.

Ici, pe stradă croitoriasa fierbe patru anghinare.

Un subiect. Sunt două ceasuri fetițele ies din școala comunală răzând și glumind. Alt subiect și pot spune că foarte frumos. Clopotul începe a suna Subiect. Portretul „din părete, mănurile lăsate pe masă, călimara, hârtia și toate lucrurile de la cele mai mici până la cele mai mari sunt tot atâtea subiecte."

Eclesiastul spusese într'un sens diferit că poți face cărți asupra oricărui subiect. M. Serao dovedește că nu-i vre-o rațiune să renunțe a face proză mediocră în orice clipă.

Ultima ei lucrare, o serie de variațiuni mai mult sau mai puțin dibaci asupra unei teme favorite înseamnă triumful retoricei „exagerate și copilărești" și apoteoza amplificării considerate ca metodă și scop. Nimic mai plictisitor ca ușurința desfășurată în asemenea materie, nimic mai monoton decât această cascadă de fraze curioase și termeni ploși din care sunt făcute „rugăciunile" d-nei Serao. Poate au aceiași lungime, toate sunt croite după același calapod, toate prezintă aceiași compoziție a frazei și aceiași rânduială a cuvintelor.

Unii autori mistici din Evul Mediu dădeau scrierilor lor în cinstea Sfintei Treimi, trei senzuri suprapuse. Oare sub inspirația acestora repetă d-nu Serao de trei ori în forme deosebite fiecare din frazele sale pentru a nu spune fiecare din ideile sale.

Se spune că predicatorii fără talent întrebuințează această stratagemă. Bis repetita placent, dar această triplă repetiție obosește cetitorul cel mai hotărât să tragă vre-un folos moral din cartea sa. Să citâm câteva exemple ale acestei manii.

„Sufletul creștin cere tatălui său de a-i măsura tentația pentru a nu ceda ispitei, pentru a nu și pierde, pentru a nu muri.

In fine în rugăciunea curtezanei, acest îndoit exemplu de perioadă tripartită: „Unde este Isus, pentru a-ți declara că vreau să dau săracilor, bolnavilor, părăsiților toate bogățiile chinuioare zmulse acelora se cutremură de cea mai necurată dorință pentru mine, bogății chinuitoare stoarse din vițiu, din corupție, din putreziciune". Trei substantive, trei adjective, trei verbe.

* * *

Matilda Serao care a fost ziaristă și care a păstrat neatinse caracteristicele a publicat cândva o cărticică în care erau adunate cronici: (Pentru a ști să trăești.) Era o carte profană care dădea cetitoarelor unei gazete italieen sfaturi asupra diferitor chestiuni de protocol mondeu și de ele-

De ce s'a retras opoziţia din Parlament

Din cuvântarea rostită de D-l G. G. Mârzescu, cu prilejul marei întruniri politice dela Iaşi din 31 Iulie.

Ce ne-a determinat să ne retragem din Parlament?

S'a văzut, în ziua retragerei noastre' în declaraţiunea partidu'ui naţional-liberal; am spuso amănunţit acum câteva zile în adunarea plenară şi publică a organizaţiei partidului nostru de aci; au spus'o rând pe rând, toate partidele şi grupările din opoziţia constituţională. Să insistăm din nou asupra ceeace am spus'o de atâtea ori?

Ar fi inutil, pentru că retragerea noastră şi, ca urmare, campania de răsturnare ce-am întreprins, este actul ce de mult opinia publică, din întreg cuprinsul Românici-Mari, aşteaptă să săvârşim. Am simţit de mult aceasta la oraşe; am simţit'o din ce în ce mai poruncitor la sate; am trebuit să o primim ca un mandat imperativ, în toate alegerile parţiale ce-am câştigat. N'am făcut dar lucrul împotrivă, ci în curentul sentimentului public.

Şi nici nu se putea să mai întârziem.

Prezenţa noastră în Parlament era obligatorie atâta vreme cât putem influenţa, cu folos pentru ţară, rezoluţiunele Adunărilor şi, prin dreptul nostru de control, să denunţăm şi să împedecăm abuzurile guvernamentale.

Prezenţa noastră devenea însă zadarnică, mai mult de cât atâta, o complicitate vinovată, din ziua în care constatăm că acţiunea opoziţiei rămâne inoperantă, că ne găsim în faţa unei majorităţi hotărâte să desprefuiască toate formele legale, toate scrupulele morale, şi să-şi întemeieze opera legislativă pe fraudă şi corupţie.

La ce mai putea servi prezenţa noastră în Parlament când, de pildă, intervenirea ordinei de zi în afacerea Reşiţei, după ce fusese regulamentar respinsă, a fost, totuşi, impusă prin repetarea şi fraudarea scandaloasă a votului secret?

La ce mai putea servi prezenţa noastră când, împotriva regulamentului şi a protestărilor noastre, şedinţele de seară, se ţineau fără quorumul cerut şi legi de importanţa legei contribuţiilor directe şi altele se votau, fără acest quorum, cu fraude, unele chiar patronate de unul din chestorii chemaţi a veghea la aplicaţiunea regulamentului?

La ce discuţiuni libere, la ce hotărâri conştiincioase ne mai puteam aştepta, când deputaţi materialmente interesaţi în proectul Reşiţei, participau la vot şi nepăsător jertfeau interesele ţărei pentru satisfacerea intereselor lor personale şi ale străinilor corupători?

Nu, domnilor, acţiunea de îndreptare în interiorul Parlamentului, nu mai stătea în mâinele noastre.

Am făcut toate încercările toate intervenţiunile legale pentru a reintra în ordinea constituţională şi morală, dar n'am putut vindeca cu sfântul Masiu boala ucigătoare care necesita o radicală mijlocire chirurgicală.

N'am putut purifica dinlăuntru atmosfera cetăţii stăpânită de dânşii; am trebuit să eşim pentru ca ajutaţi de forţa conştiinţei publice să recucerim ceeace aparţine ţărei şi nu unui partid decăzut. să curăţim grajdurile lui Augias, şi să redăm onoarea Parlamentului român, arborând pe cupola lui stindardul patriotismului, stindardul legei şi al moralităţei.

Iată, domnilor, pentru ce ne-am retras din Parlament.

Indoita activitate legislativă şi administrativă a guvernului ne obliga la aceasta, pentrucă nu se mai putea tolera, fără reale primejdii pentru ţară; risipa, arbitrarul şi imoralitatea celui mai desfrânat politicianism.

D-nul general Averescu şi-a întemeiat partidul, şi-a revendicat guvernul, pentru a reface moravurile politice cu deviza: „muncă, cinste şi legalitate". Astăzi după ce l-am văzut la lucru; după ce, după vorbe îi cunoaştem şi oamenii şi faptele, suntem în drept să-l întrebăm cu toţii, şi cu deosebire noi, faţă de care se încumetează a face pe cenzorul auster: dacă are măcar noţiunea cuvintelor ce compun deviza sa; dacă în mithologia partidului său, munca se întruchipează în d-nii Trancu cinstea în d-nul Tăzlăuanu şi legalitatea, sărmana legalitate, sub spectrul aceluia ce-a fost cândva d-nul P. Negulescu? (Aplauze).

In ce s'a manifestat munca? In sinecurele dela ministere, în misiunile Foscolo sau altele, în activitatea Parlamentului de care am vorbit, în superficialitatea proectelor negândite şi nestudiate, în administraţiile publice din ce în ce mai desorganizate şi mai descreditate?

In ce s'a manifestat cinstea? In schimbul rublelor şi a coroanelor, în concesiunea atelierelor, în direcţia aprovizionărei, în incendiile dela Giagoga, în contractul Brutinell, în afacerea hârtiei în bonurile lui Schuller, în acţiunile Reşiţei sau în pădurile Tişiţei?

In ce s'a manifestat legalitatea? In decretele arbitrare ale ministerului de instrucţie, anulate, rând pe rând, de contenciosul administrativ; în amendamentele neconstituţionale ale d-lui Tache Ionescu, în fraudele Parlamentare, în incompatibilităţile violate, în licenţa în care trăiesc toate administraţiile, de sus până jos?

Dar nu vedeţi d-lor, ce titlu reuşit de comedie-bufă devine această faimoasă deviză în concepţia averescanismului?

Rechemarea ministrului bulgar dela Bucureşti

Cu privire la rechemarea d-lui Nedcoff, ministrul plenipotenţiar al Bulgariei la Bucureşti, Dacia scrie următoarele:

Suntem positiv informaţi că rechemarea d-lui Nedcoff se datoreşte în prima linie faptului că fostul ministru plenepotenţiar bulgar la Bucureşti, n'a reuşit să determine partidul ţărănist român să adere la internaţionala verde, aşa cum e preconizată de d. Al. Stambulinski.

O altă învinuire ce i se aduce d-lui Nedcoff este că n'a fost destul de diplomat, pentru a induce în eroare guvernului român.

Primului ministru bulgar, care s'a dovedit că face aceeaş politică de duplicate ca şi predecesorii săi, îi trebuia la Bucureşti un ministru de talia lui Simion Radeff, care în timp ce asigura guvernul nostru de pretinia Bulgariei, fura prin agenţi săi planurile de apărare ale Dobrogei şi stârnea pentru perpetuarea cunoscutelor incidente de la graniţa Cadrilaterului. D-l Nedcoff ne având calităţile lui Simion Redeff, a fost rechemat.

Eftinirea traiului şi preţurile maximale

Cu toată dârza rezistenţă opusă de comercianţi, după desbateri aprinse şi îndelungate între autorităţile noastre şi reprezentanţii acestor comercianţi, avându-se în vedere interesul consumatorilor s'au fixat pentru toate articolele din consumaţie preţuri maximale.

Se părea că de data această se va putea ajunge la o îngrădire a speculei şi prin urmare eftenirea traiu'ui.

Consumatorii, în urma apelurilor făcute de autorităţi şi de presa locală au dat tot concursul lor pentru a se executa cât mai riguros aplicarea preţurilor maximale.

Cu toate acestea felul în care au fost fixate preţurile maxima'e a avut oare care inconveniente sau mai bine zis insuficienţe din care au decurs multe greutăţi pentru consumatori şi pentru controlori care urmăreau aplicarea riguroasă a acestor preţuri maximale, şi multe posibilităţi pentru speculanţi de a călca preţurile maximale fără ca să li se poată aplica sancţiunile ordonanţei.

Aceste insuficienţe au fost în primul loc că nu i-au fixat preţurile pentru toate articolele din consumaţie ci s'a lăsat o parte din ele nefixate, hotărându-se ca preţ general pentru aceste articole suma precizată în factură plus 20 la sută. In principiu această decizie era bună şi cât se poate de dreaptă, în practică însă această măsură era inaplicabilă pentru ca nici unul dintre consumatori nu putea să-şi piardă timpul cu cercetarea facturilor cu socotirea celor 20 la sută la care avea drept comerciantul. Negustorul observa această atitudine a consumatorilor, care cu riscul de a da un ban mai mult renunţă de a mai controla facturile, a profitat de acest fapt şi a încărcat pe consumatorul acestor articole nemaximale (cu preţuri care nici nu se apropiau de cele maximale.

Iată dar una din părţile de scăpare de sub control în aplicarea preţurilor maximale portiţă de care au fuzat şi au abuzat speculanţii.

In al doilea rând şi aceasta a fost o mare imprudenţă şi nedreptate făcută de consiliul oraşului a fost faptul că s'a acordat la câteva restauranţe şi cofetării de clasa I. favoarea de a putea ridica preţurile cu 20 la sută peste cele maximale. Zicem că s'a făcut un favor pentru motivul că aceste restaurante avantajate erau toate de clasa I şi prin urmare conform echetăţei nu se putea acorda un avantaj unora din aceste restaurante de clasa I fără a aduce nemulţumiri şi protestări celorlante restaurante din acelaş clasă.

Partea însă care a avut urmări mai rele în controlarea preţurilor maximale a fost faptul că nu s'a precizat nici numărul şi mai ales nici numele localurilor favorizate aşa că fiecare restaurator pentru simplu motiv că era de clasa I. se considera favorizat cu cei 20 la sută şi ca atare călca preţurile maximale profitând de o imprudenţă şi o greşală a conziliului oraşului.

La toate acestea adăugându-se şi condamnabila rezistenţă de protestare a producătorilor care mai degrabă prineau să li-se strice marfa prin magazii decât să o vândă cu preţurile maximale, a adus după sine ca rezultat dispariţia mărfurilor de pe pieţele oraşului şi vinderea lor pe ascuns cu preţuri mult mai ridicate decât cele maximale, cauzând imense greutăţi în ceiace priveşte controlul aplicărei preţurilor maximale. Cauzele acestor rezultate nefavorabile au fost pe lângă insuficienţele ordonanţei şi imprudenţa consiliului oraşului şi experienţa îndelungată şi tactica speculanţilor în ceia ce priveşte metodele de rezistenţă şi de sustragere de sub prevederile paragrafelor din ordonanţă şi de sub sancţiunile acestei ordonanţe. Afară de aceasta o altă cazuă principală care a împiedecat formal aplicarea riguroasă a preţurilor maximale şi care a făcut să nu se poată împiedeca dispariţia mărfurilor de pe piaţă a fost aceia că nu sa dat o ordonanţă prin care să se poată forţa producătorii de a-şi aduce marfa pe piaţă atunci când s'ar fi constatat că această rezistenţă şi încăpăţinare ar fi fost provocată de fixarea preţurilor maximale.

Pe lângă aceasta rezultatele pe care le-a dat fixarea preţurilor a fost cauzate şi de lipsa unor sancţiuni cu adevărat severe pentru acei care ar fi călcat prevederile ordonanţei.

Se va spune că prin măsura ce s'ar lua de a se forţa producătorii să-şi aducă mărfurile pe piaţă s'ar călca sau s'ar aduce restricţii ilegale celui mai elementar drept individual — dreptul de proprietate. In adevăr nu ar fi exagerată această obiecţiune, dar, trebue să ne gândim, că un principiu de lege se poate modifica pentru câtva timp atunci când interesele generale o cer, chiar cu riscul de a neglija interesele unei infime minorităţi care în cazul nostru sunt speculanţii.

In al doilea rând însăşi ordonanţa pentru fixarea preţurilor maximale constitue o restricţie a drepturilor individuale şi cu toate acestea s'a uzat de ea pentrucă interesele generale o cereau

S. P.

---

ganţă şi de bună creştere.

Recenta ei lucrare pioasă ne aminteşte cărticica mondenă de odinioară. După *Pentru a şti să trăeşti* ne-a dat *Pentru a şti să te rogi*.

Dar această ultimă carte se adresează tocmai acelorăşi persoane ca şi prima. Poţi schimba subiectul. Publicul îl schimbi mai greu. Dna Serao devenind autor pios a păstrat obiceurile de romancieră mondenă.

Bărbaţii şi femeile a căror avânturi spre cer ni le aduce la cunoştinţă sunt aceiaşi bărbaţi şi aceleaşi femei de care sunt pline romanele ei asupra dragostei vinovate şi a adulterului distins. un indiciu exterior confirmă caracterul profan şi monden al volumului Dnei Serao. A fost compus la Saint-Moritz în timpul verii anu'ui 1920.

In adevăr, ghicim că aceste rugăciuni au fost compuse în acordurile unui tango voluptuos sau a unui ohimmy deşănţat. Intre *Imitaţia lui Isus Christos* şi *Preghierele* Dnei Serao e deosebirea dintre mănăstirile medievale şi hotelurile prevăzute cu tot confortul modern.

Şi ce rugăciuni caraghioase înaltă către cer cuviosii reprezentaţi de romancieră napolitană! Să deschidem saltărele moarei de rugăciuni pe care o învârteşte cu o iuţeală care te ameţeşte şi vom face descoperiri ciudate. Din invocaţiunile adresate cerului se desprinde întreaga pasiune convenţională din romanele moderne. O femeie chinuită de un bărbat nedemn, iea pe Dumnezeu ca martor că ar fi mai bună creştină dacă bărbatul său n'ar fi un creştin aşa de rău. Şi în faţa cerului acuză pe bărbatul său cu o înverşunere care n'are nimic evanghelic într'însa.

Nu mai puţin ciudate sunt chemările pe care le îndreaptă către cer „o femeie măritată pe care simţurile o primejduesc"

Un curtezan o urmăreşte într'un tulburător decor monden. Şi e firă că va cădea şi de aceea se mărturiseşte. „Cine mă zmulge, o inimă a lui Hristos, dela tot ce mă pândeşte şi mă ispiteşte în lume: sările de primăvară înstelate, parfumul îmbătător al trandafirilor, ritmul muzicei care leagănă o beţiedelicată şi dansul, dansul pe care preotul cu drept cuvânt îl numeşte „poarta iadului?" Cei puţin această frumoasă femee care păcătueşte, aprobă părerile preotului asupra dansului.

Din nefericire celelalte femei ale d-nei Serao sunt aşa de supuse. Dovadă eloquentă rugăciune a unei femei tinere, „care păcătueşte din plictiseală şi vanitate". Respinsă de confesor se adresează deadreptul lui Dumnezeu. Desigur că ea a păcătuit, dar are două prietene Clara şi Hedwige care au păcătuit mai mult ca dânsa şi n'au fost respinse de preot. Pentruce confesorul ei este aşa de sever? D-na Serao nu ne dă răspunsul dar cazul e interesant.

Cât haz e în rugăciunea unei fete bătrâne, care cere d la Dumnezeu „Compesaţie" pentru ceea ce i-a lipsit! „Imi datorezi compensaţii sub forma tuturor celorlalte graţii pentru a mă ajuta să trăiesc!" Creştinele M. Serao vorbesc cerului cum numai îndrăznesc să vorbească nici cu slujile.

In sfârşit ce accente nemai auzite în rugăciunea unei femei de patruzeci de ani, în ziua când tocmai împlineşte aceşti patruzeci de ani. „Acum e noapte şi sunt singură... Numai ţie divinule Parachet îţi pot spune durerea mea imensă şi întunecată ca o mare nemărginită, am patruzeci de ani şi tinereţea mea a murit!" Tristeţa aşa de adâncă e mişcătoare, dar o supărare aşa de comună menită să fie adresată lui Parachet cu un aşa abudenţă de vorbe!

*

D-na Serao care cunoaşte Sfânt Scriptura ar fi trebuit să citească aceste câteva versete din Evanghelia sfântului Matei: „Şi când te rogi nu fii ca fariseii care se roagă stând în picioare în sinagogi şi la colţurile străzilor. Ci tu când te rogi închide-te în camera ta şi după ce ai închis uşa, roagăte Tatălui ceresc în taină; şi Tatăl tău care te vede te va răsplăti în faţa lumei. Când vă rugaţi nu repetaţi zadarnic, nu vă folosiţi de repetări ca păgânii, căci eu cred că vor fi iertaţi dacă vorbesc mult".

Mă tem că d-na Serao să nu recitat capitolul VI „Neghiere". Poate nu le-ar mai fi scris şi asta, nu putea fi decât pentru gloria ei.

Această rugăciune păcătoasă contra literaturii şi al bunului gust.

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Salariile învățătorilor

Zilnic cetim despre nemulțumirile învățătorilor din cauza salarului care este foarte mic și nici măcar nu se primește regulat. Învățătorii constrânși de nevoie părăsesc catedrele. Cetim că Ministerul instrucțiilor a luat o serie de măsuri pentru a preîntâmpina demisiunile învățătorilor din întreagă țara, silind pe cei cari au intrat în alte funcțiuni să se reîntoarcă la posturile lor.

Doamne! dar până acolo a ajuns școala, ca cei ce vor propovăduí și răspândi cultura, să fie readuși cu forța în sânul școalei. Oare ce a greșit școala de am ajuns până aci?

Sărmană școală grele și vi-regi vremuri ai ajuns!

Greșesc aceia ce cred că învățătorul readus cu forța va putea să propovăduiască dragoste și iubire în sufletele tinere.

Dragostea față de școală este aceia care poate să aducă pe învățător în mijlocul elevilor și nu forța pe care vrea s'o exercite Ministerul instrucției.

Învățătorii pionerii școlii și a culturei sunt astăzi desconsiderați și de soartea lor nu se mai îngrijește nimeni.

Să caute Ministerul instrucției să satisfacă justele cereri ce le-a făcut învățătorimea în atâtea rânduri. Aici în Transilvania sub stăpânirea de tristă aducere aminte, un învățător începător avea leafă lunară 100 coroane din care plătea lunar 20 coroane pentra hrană, un costum de haine 40 coroane, 1 pereche ghete, 10 coroane, 1 pălărie 5 coroane un rând albituri 5 coroane și îi mai rămânea pe lună pentru fumat, teatru, gazete etc. 20 coroane. Astăzi același învățător plătește pentru hrană 500 lei, un costum vesminte 1500 lei, 1 pereche ghete 200 lei, 1 pălărie 100 1 rând albituri 300 lei. Salariul învățătorului este însă numai de 250 lei; unde este deci raportul? Sau se crede la Ministerul instrucției că învățătorimea nu lucrează cu același zel cu care a lucrat întotdeauna?

Învățătorimea lucrează acum cu mai cu mai mare zel căci știe că trebue să lucreze pentru consolidarea acestei țări.

Localurile de școli sunt numai ruine cele mai multe, căci aproape nici o reparație nu se mai face la ele. Dacă vor rămânea încă numai un an doi așa fără reparație atunci cu siguranță se vor dărâma din cauza ploilor care intră până la fundament.

Acestea poate că la Ministerul instrucției nu se cunosc, nu le vede numai învățătorul și populația care astăzi nu mai poate să le repare din propriile sale puteri.

Dar cine poate admite ca învățătorimea să fie ținută cu forța acolo unde nu-i este asigurată nici existența? Se poate să lipsim pe învățător al cărui rol este atât de important în stat, de cele mai elementare drepturi, de dreptul la viață?

Chestiunea salariilor învățătorilor trebue soluționată, așa cum o cere dreptatea socială.

Interesul superior al statului mai cu seamă aci în Ardeal, unde este nevoie de mai multă cultură românească, cere acest lucru.

Sănteanu.

INFORMATII

Expoziția de artă Națională va fi închisă Duminică 7 August, din Cluj va pleca la Oradia Mare, Arad, Lugos, Timișoara, etc.

Pe la sfârșitul acestei luni se va numi comisiunile fiscale pentru stabilirea și evaluarea impositului pe lux și pe cifra de afaceri.

Cu acest prilej, se va face clasificarea hotelurilor și a celorlalte localuri de lux.

Perceperea impositului va începe, probabil, în cursul lunei Septembrie a. c.

Reprezentanții întreprinderilor petrolifere au fost convocați pentru săptămâna viitoare la ministerul de finanțe într'o conferință pentru discutarea taxelor de export la petrol.

Aceste taxe vor suferi câteva modificări pe cari urmează să le stabilească consiliul superior vamal.

La 1 Septembrie se vor publica catedrele conferite pentru profesorii dela școlile normale și elementare.

In orașul Gherla, carnea s'a eftinit în mod considerabil. Kilogramul de carne mai bună costă 2 lei, mai slabă 1 leu.

Din provincie ni se aduc plângeri contra felului cum polițiile regionale procedează la ținerea sărbătorilor.

In unele locuri — se ordonează ținerea de sărbători mai mici; iar comercianții sunt siliți a închide prăvăliile. — Atragem atenția acestor organe asupra ordonanței publicate în „Monitorul Oficial", unde sunt scrise clar ordinele referitor la ținerea sărbătorilor.

Duminica viitoare Direcțiunea târgului de mostre va aranja o petrecere mare în scopul de a ajutora „Sindicatul presei române din Ardeal". Toate veniturile vor fi redate sindicatului, Duminica aceasta se va deschide o tombolă mare și se vor aranja alte petreceri.

Contra durerei de stomac, contra diariei întrebuințați numai *Vinul de Afine* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319

S'au pierdut în drumul dela gară spre str. Băei, sau în trăsura Nr. 40, un cias de aur de buzunar cu monograma „M. N."; numărător al pulsului și care sună ceasurile și sferturile.

Dela 1 Septembrie c., impozitul pe consumațiune nu se va mai plăti prin anulare de timbre, ci incasarea impozitului de mai sus se va trece într'un registru special întocmit conform modelului ce se va impune de către ministerul de finanțe.

La cafeneaua Europa, începând de Sâmbătă 6 August, concertează în fiecare seară favoritul Ciucului și Ghiurgiului, Mișca Miczi cu orchestra lui complectă din Miercurea-Ciucului.

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue să lipsească din nici o casă. Se află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice Cluj. II-111

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drgueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32. 838

Cazul D-lui Slezak

Induși în eroare de declarațiile sale făcute verbal cași de cele publicate în ziarul „Ellenzék", am publicat în numărul nostru de eri o informație în care se arăta că din locuința d-lui Slezak, din cal. Regele Ferdinand No. 14, i s'au rechiziționat două camere pentru un funcționar român și că în modul acesta d-l Slezák fiind pus în imposibilitate de a și continua cursurile sale de muzică, existența sa și a familiei sale sunt periclitate.

Din informațiile pe cari le-am obținut în urmă, am constatat că lucrurile stau cu totul altfel.

D-l Slezak ocupă două apartamente, unul la parter, compus din două camere, bucătărie și antreu, iar la etaj un altul compus tot din trei camere bucătărie și antreu.

Din acestea, cu biletul de încartiruire No. 804—921, s'au rechiziționat două camere din cari una transformată în bucătărie, d-lui T. Diaconescu, polițai la Siguranță, care are o familie compusă din șease persoane și servitoare.

Prin urmare îi rămân d-lui Slezak trei camere și două bucătării. Nu vedem deci care este nedreptatea făcută d-lui Slezak și întrucât îi sunt stânjenite interesele d-sale profesionale.

Dreptatea întreagă este de partea d-lui Diaconescu care în calitatea d-sale de funcționar al statului are drept la locuință, cu atât mai mult cu cât are și o familie numeroasă.

Pe de altă parte ni s'a dovedit că în raporturile d-lui Slezak cu d-l Diaconescu, primul a avut o atitudine provocătoare și a manifestat o vădită rea voință.

XXXXXXXXXXXXX

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unire
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

La 8 August se va deschide la Boulogne, loc unde a mai avut loc anul trecut altă conferință, conferința Consiliului suprem. Se va discuta chestiunea Sileziei superioare, a orientului și pedepsirea vinovaților de războiu. În urma acordului intervenit zilele trecute între Franța și Anglia se crede că problema sileziană nu va prezenta mari dificultăți. În schimb Orientul rezervă noui surprize.

Simultan au fost anunțate ofensiva grecească spre Angora și hotărârea guvernului Kemalist de a duce războiul până la capăt, respingând intervenția Aliaților. Situația e cu atât mai gravă cu cât e în legături cu alianța Kemalo-bolșevică în urma căreia au fost trimise spre Angora numeroase trupe sovietiste. Având în vedere greutatea transporturilor inerentă acelor regiuni muntoase și sălbatice e probabil ca bolșevicii să ajungă pe câmpul de luptă după ce soarta Anatoliei va fi decisă. De aceea se și grăbesc grecii așa de mult să continue ofensiva.

Statele-Unite au hotărât să ajute Rusia. Pentru aceasta însă guvernul american a pus anumite condiții pe careg uvernul sovietic le-a primit. Ajuns la aman regimul sovietic primește cu ochii închiși toate condițiunile numai să-și salveze puterea. De aceea sau fac americanii că ajută Rusia, de oarece alimentele nu vor potoli foametea poporului ci vor fi traficate de speculanții comisari ai poporului.

Guvernul bulgar protestează cont a faptului că consiliului ambasadorilor s'a pus în vedere să execute integral art. 65 din tratatul de la Neuilly care cere dezarmarea armatei active în limitele prevăzute. Nu le convine vecinilor de peste Dunăre să aibă armata de voluntari în loc de armată activă. Motivul pe care-l aduc în sprijinul argumentării lor e copilăresc și sună cam astfel; bulgarii fiind agriculturii nu își părăsesc munca câmpului pentru a se înrola ca voluntari. Incăpățânații agitatori din Balcani se vor liniști când nu vor mai avea armată. De aceea gestul Aliaților a venit la timp.

Taxele de export

Este în afară de orice îndoială că viața comercială a unei țări nu se poate desvolta decât dacă comerțul se bucură de libertatea necesară atât în interiorul țării cât și în ce privește legăturile sale cu străinătatea.

Desigur că statăl trebue să intervină luând măsuriie cele mai potrivite pentru a pune la adăpost economia națională de o invazie a capitalului sau a produselor străine. Exportul însă trebue încurajat prin toate mijloacele, iar taxele de export cari se pun pentruca statul să-și creieze un isvor de venituri acum când se află financiarmente strâmtorat, nu trebuesc să depășească o anumită margine, întrucât altminteri exportul ar fi stânjenit și cu timpul chiar distrus.

Cu bogățiile naturale pe cari le posedă solul și subsolul nostru, România ar fi isbutit să-și stabilească un export care ar fi fost spre folosul economiei naționale. Dar libera desvoltare a exportului a fost împiedicată prin taxele prea mari și fără nici-un rost aplicate, cari au făcut imposibilă concurența cu produsele străine.

O pildă care pune în adevărata sa lumină nenorocita politică economică a actualului guvern, cu privire la export, este stabilirea unei taxe de export de 1000 lei pro metru cule de traverse de stejar.

Prin taxa de 1000 lei la exportul traverselor s'a zădărnicit un comerț foarte rentabil s'a paralizat activitatea unui ram industrial care de ani de zile suferă din cauza lipsei de desfacere deoarece la dispoziția industriei de lemne nu s'au pus vagoane, iar din cauza taxelor mari rostul lemnului nostru este unul din cele mai ridicate. Lemnul ceho-slovac de pildă, costă mai eftin în Ungaria ca lemnul nostru. Străinătatea ducând lipsă de traverse, lemn de construcție și foc a venit să cumpere pe piața noastră. Dar cumpărăturile nu se pot efectua, căci noi oferim pe preț mai mare de cât celelalte state. Cu exportul traverselor s'ar fi pus bazele unei legături economice cu multe țări, taxele fiind însă prea mari costul lor se ridică până la dublul prețului de cumpărare oferite. Dacă guvernul nostru voia să asigure aprovizionarea cu traverse a C. F. R. nu era oare de ajuns dispoziția că fiecare fabricant de traverse să predeie 50 la sută din producția totală de traverse statului pe preț minimal? Când statul cumpără sub preț, de ce nu i se dă comerciantului putința de a câștiga pe altă parte celace pierde la stat. Impunerea taxei mari de export, 1000 lei pro metrul cub de traverse dacă 95 lei pro bucată este una din cele mai nenorocite măsuri, căci ea împiedică desvoltarea unei industrii eare pe viiter va putea fi factor economic important în legăturile noastre economice cu străinătatea. Noi trebue să ne asigurăm de pe acum cumpărătorii străini, până ce concurența nu va pune piedici comerțului nostru.

De aceia în interesul unui export de lemne intens cerem micșorarea taxelor de export la traverse. *Raco.*

TELEGRAME

Ședințele Consiliului suprem

Londra, 3 August

Loyd George și Lord Curzon vor asista la ședințele consiliului suprem. Dacă ele vor dura mai mult timp, Lloyd George după ce se va rezolvi problema sileziană vă plecă la Londra, lăsând în locul lui pe Lord Curzon. Afară de chestiunea Sileziei se va mai discută pedepsirea vinovaților războiului, a Orientului și independența Albaniei.

Sosirea Nuntiului papal în Cluj

Azi dimineață la ora 10 a sosit în orașul nostru Nunțiul papal, Monsegnorul Marmaggi care a fost primit la gară oficial de șefii tuturor autorităților civile și militare precum și de șefii clerului catolic din Cluj.

Înaltul oaspe va preda azi la orele 6 în numele Papei, biserica minoriților din Cluj, romano-catolicilor cu tot fustul cuvenit.

Brutalitatea unui șef de tren

Sunt cunoscute spiritul șovin și ura față de Români de care sunt pătrunși mulți dintre funcționarii Societății C. Ferate Someșene din Dej. Acest spirit l-a arătat Sâmbătă 30. VII. șeful trenului accelerat ce sosește în Cluj la ora 9, față da un soldat român care trebuia să se prezinte în baza unei citații la Comandamentul Corpului VI armată din Cluj. Arătându-i legitimația, călăuzul trenului printr'un tratament foarte brutal și sălbatic și spunându-i că lui m-i impune nici comandamentul Corpului X armată, l-a îndrumat să-i plătească numai decât biletul, deși soldatul nu s'a împotrivit plătirii biletului după ce a fost lămurit asupra ordonanțelor în vigoare. Protestând un călător contra modului brutal și necuviincios cum tratează pe călătorii români, șeful trenului și față de acest domn a fost foarte obraznic și provocă or. Nefiind acesta singurul caz când acest șef de tren brutalizează călătorii, rugăm intervenția oamenilor în drept ca acest călăuz să fie înlocuit cu altul mai delicat și cu sentimente mai omenești.

Pentru absolvenții școlilor superioare de comerț

Iubiți Colegi.

Camera și Senatul au votat proectul de lege pentru organizarea Corpului de Contabili și de Experți-Contabili.

Pentru a putea beneficia de avantajele acestei legi va trebui să conlucrăm temeinic și într'un spirit de perfectă solidaritate.

Facem apel la toți absolvenții Școalelor superioare de Comerț să ia parte la consfătuirea ce va avea loc Duminică 7 August, a. c. orele 10 dimineața, în localul Băncii Naționale Cluj, pentru constituirea Secțiunii locale a Corpului absolvenților Școalelor Superioare de Comerț.

In numele Comitetului Central al Absolvenților Școalelor Superioare de Comerț.

Dr. Ion N. Evian
Directorul Băncii Generael a Țări Românești Cluj.

Statele Unite ajută Rusia

Paris, 3 August

Guvernul sovietic pare a fi primit condițiunile Statelor Unite pentru ajutorul în aprovizionări și cere ca delegații Americani să fie trimiși imediat la Riga sau Revai.

Revista presei maghiare

Protestarea Maghiarilor.

Uniunea maghiară s'a ridicat contra reformei agrare văzând că latifundiile feudalilor din trecut vor fi supuse la o riguroasă expropriere. Și nu se sfiește a afirma că reforma e „șovinistă" numai pentrucă are în vedere dominația economică și în viitor a grofilor și baronilor. Față de actul Uniunii ziarului „Keleti Ujság" dupăce crede că bucuria populației (?) maghiare va fi nețărmurită, când vede că există cineva care să la apărarea intereselor ei (?) continuă:

„Protestul Uniunii e un document istoric care constatând pericolul economic general ce rezultă din noua reformă agrară, nu va ajunge numai până în inima populației maghi re dela sate, ci va rămâne ca un act istoric pentru generațiile viitoare. In acest act de protestare nu e nici un șovinism, nu e apărarea tendințelor capitaliste!

In acest protest există o atitudine, care are însemnătate pentru atitudinea politică a Maghiarilor. Uniunea pretinde revizuirea nedreptăților și aceasta e deciziunea activă pentru salvarea forțelor economice periclitate. De alteum Uniunea declară de datorința sa controlul (?) executării reformei agrare și apărarea intereselor maghiare. Iar aceasta nu înseamnă numai o declarație ci este în același timp și fixarea unui scop în munca ce se va porni."

Incidentele parlamentare din Ungaria și presa maghiară dela noi.

Parlamentul maghiar din Budapesta a fost adânc jignit în suveranitatea sa de șeful teroriștilor. lt. colonelul Prónay, care într'o scrisoare adresată președintelui adunării naționale, Racovsky, se ridică contra actualei adunării deoarece a admis ca un batalion de sub conducerea sa să fie atacat că ar fi acte antinaționale. In legătură cu acest conflict care dealtcum e străin de noi, iată care e atitudinea presei maghiare din România care cedează coloane întregi pentru acest caz.

Ziarul „Ellenzék" scrie următoarele:

„E totdeauna un fenomen îngrijorător dacă forța armată obligată numai la executarea poruncilor superioare, trece cadrul competinței sale dorind să fie un organ de terorizare al parlamentului, deținătorul suveranității naționale, Orice încercare de a îngrădi libertatea de cuvând al parlamentarilor e un atac al libertății întregei națiuni căci libertatea națională există în irresponzabilitatea suverană a reprezentanților legiuirii și libertatea absolută de manifestare a membrilor adunării naționale."

Cu tot progresul spre consolidare, țara care a trecut prin atâtea suferințe nu și-a revenit în fire și viața sa publică e încă periclitată.

Aceasta e constatarea noastră obiectivă prin prizma depărtării. O facem cu durere însă cu credința tare, că organismul dealt cum sănătos își puternic va ști să elimineze elementele nesănătoase".

Ziarul *Ujság* comentează faptul în felul următor:

„Desbinarea, calomniarea fără scrupul și plină de ură, contestarea bunăvoinț i și iubirei de patrie, e un vechi păcat maghiar. Ura e un sfătuitor rău și îndeosebi atunci când cel care atacă se simte pe un teren slab și știe că verdictul opiniei publice amenință existența. Prónay și soții o simt aceasta. Știu ei că crimele dela Orgovány nu se pot trece ca fapte patriotice.

Din contra crima dela Orgovány e o crimă nerezolvată care trebue pusă în fața justiției și trebuesc pedepsiți cei cari au omorât deținuții din Orgovány fără să caute care dintre ei este vinovat sau nevinovat. Dictatura roșie a fost condamnată de întreaga lume chiar prin faptul că prin insinuări a nimicit atâtea existențe. Acesta a fost motivul că ea a fost odioasă și pentru Maghiari. Impreună cu frații nostrii din Ungaria și noi ne-am bucurat când s'a pus capăt acelei dictaturi și cu atât mai mult ne doare când auzim știri despre atrocitățile unor oameni cari se cred în drept a fi dictatorii Ungariei".

50 la sută Români.

Condiția impusă de d-l ministru Cudalbu că numai în acel caz va participa la deschiderea târguluui de mostre dacă Camera de Comerț se va reorganiza admițând ca jumătate din oamenii conducători să fie Români, a oferit ocazie de comentarii și ziarului „Uj Kelet", care scrie următoarele după ce recunoaște că întrecut s'a făcut chestie de politică națională.

„E timpul suprem și Cam ra de Comerț trebue să se reorganizeze. Faptul că comercianții Români nu locuesc de trei ani în Cluj și prin urmare nici nu pot fi aleși nu e atât de important, căci se poate aduce o nouă lege care să shimbe dispozițiile de până acum și să dea posibilitatea comercianților Români să figureze pe lista candidaților.

Insă a decide a priorii că jumătate din membrii de conducători să fie Români iar cealaltă jumătate Maghiari: e orice altceva, numai democrație nu Despre aceea ce trebue să decidă populația nu poate decide nici un ministru și nici o altă autoritate. Camera de Comerț, e o organizație autonomă și nu va permite ca cineva să-i dicteze o opinione, sau se va desființa autonomia ei și în acest caz guvernul poate numi pe cine vrea. Dacă ministrul dorește ca jumătate din conducători să fie Români și cealaltă jumătate Maghiari aceasta e politică, și încă o politică națională proastă. Sau oare nu știe ministrul că în acest oraș trăiește un număr însemnat de comercianți și industriași Evrei, cari și ei au dreptul să aleagă și să fie aleși? Și nu știe că fără ei nu se pot face conveeții și nici nu se poate conduce?

De peste hotare

Vapoare franceze scufundate la Constantinopol

Vapoarele franceze „Marechal Foch" și „Général Perquet" au fost scufundate de niște mine plutitoare lângă Constantinapol.

Echipagiile au fost salvate.

Expediția unui ofițer francez la polul sud

— Maiorul Charcot explorator al Polului Sud, care comandă avizul „Pourquoipas" a reușit deunăzi să învingă toate greutățile și să debarce pe o insulită perdută din Rockal, la 440 km. de Hebride. Un ofițer și câțiva oameni din echipajul său au reușit să la câteva mostre de rockalid din această stâncă, a cărei constituție geologică este unică în felul ei. De mai bine de o jumătate de veac, toate încercările cari s'au făcut de a aborda această insulă au rămas infructoase,

Caut una sau două camere goale în centru pentru birou. Se plătește chirie bună, după învoială.

940 A se adresa în scris la ziar sub „Birou"

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Ultime informații

(Prin fir special dela corresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Guvernul maghiar anunță că este în pregătire un mare complot, condus de Károlyi fostul președinte al republicei maghiare. Scopul este ca cu ajutorul Micei Antante să răstoarne guvernul actual urmând formarea unui cabinet în frunte cu Lovászy. Conspiratorii lucrează cu fonduri de 40 milioane adunate în America.

■

Azi se întrunește la Ministerul de Finanțe Comitetul Caselor de împrumut pe gaj pentru luarea ultimelor dispoziții în vederea extensiunilor acestor case și interioriile alipite.

■

Ziarul Daily Mail scrie că cetățeni Smirnei au adresat o scrisoare Regelui Constantin cerându-i să atace Constantinopolu. Ziarul adaugă că guvernul Regelui Costantin din punct de vedere politic se clatină.

In urma atacurilo bolșevice în nordul Basarabiei, paza militară pe Nistru a fost dublată Populația s'a liniștit.

■

In capitală continuă în fiecare noapte razille generale cu rezultate uimitoare au fost arestat sute de persoane, căutate de poliție.

■

Eri episcopul Platon Gioșu, asistatde întregul cler al Mitropoliei a oficiat un tedeum pentru sărbătorirea zilei onomastice a M. S. Reginei. A sosit generalul Răscamu, ministrul Cudalbu, Mișiu Boboc.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.**

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

XXXXX—XXXXXX

Calea fluvială Rin-Main-Dunăre

Dieta din Bavaria a primit de la guvern proiectul de canazilare a Rinului la Dunăre.

E vorba de crearea unei Societăți cu un capital de 600 milioane mărci din care Rechiul va subscrie 45 la sută iar Bavaria 26 la sută. Cele 29 la sută ce rămân vor fi subscrise de marele Rin- Main și Dunăre precum și de întreprinderile industriale. Maiența a și promis participare ei.

Societatea va trebui să'și albă sediul la Munich. Ea va primi de la Bavaria dreptul de a utiliza în timp de 100 ani căile fluviale pe care le va fi stabilit. După această perioadă căile fluviale vor devini propietatea Reichului. Dacă societatea nu poțite fi formată, Reichul va lua în mână construiciunea pe măsură ce-i vor permite resursele, iar Bavaria precum și celelalți participați se vor angaja cu o treime din cheltueti. Dacă Reichul nu e în stare de a-'și îndeplin aceste obligațiuni, Bavaria va avea dreptul în condițiuni de determinat, de a construi ea însăși aceasta cale fluvială. Nurenberg a făcut cunoscut că va participa cu suma de 10 milioane mărci la noua societate.

Cetiți „Infrațirea“

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Kerenski despre dezastrul Rusiei

Intr'un articol publicat de Excelsior, Kerenski declară că, fără ajutorul organizației internaționale, poporul rus e condamnat la o moarte sigură.

Kerenski arată apoi că dezastrul Rusiei provine din războiul civil și regimul bolșevist.

Pământurile muncite au scăzut mult, mijloacele de transport lipsesc. Se poate socoti că recolta prezentă a Rusiei din Europa se ridică la 5 sau 6 sute milioane puduri în loc de 3 miliarde, cum era înainte de război.

Pe de altă parte, din pricina fricii care a cuprins populațiunea, rezervele vechi și grâul nou vor fi ascunse prin gropi.

Și cu atât mai mult țăranii nu vor avea să se lipsească de grâul lor dându-l în mâinile puterii bolșevice detestată.

Kerenski conchide zicând că acei cari, la Kremlin se agață cu disperare de putere, sunt în prada unei frici bestiale în fața pedepsii care-i așteaptă, și această frică îi va sili să redea poporului rus libertatea sa de acțiune,

Situația în Irlanda

Lord Chamberlain a declarat în Camera Comunelor că domnii Balfour și Fischer președintele Camerei de educație vor reprezinta Anglia la adunarea Ligei Națiunilor care va avea loc în Septembrie. Lloyd George nu va putea asista.

Vorbind în chestiunea irlandeză Lord Chamberlain a declarat în Camera Comunelor că condițiunile propuse de guvernul englez sinfeiniștilor, nu vor fi încă anunțate. Lloyd George crede însă că va putea face în curând o expunere publică privitoare în aceste tratative înainte ca sesiunea parlamentară să fi luat sfârșit.

Noulle frontiere ale Albaniei

Comisiunea numită de conferința ambasadorilor ce se ocupă cu frontierele Albaniei s'a întrunit ieri dimineață.

Le „Petit Parisien“ spune că Franța și italia, propun să dea Albaniei frontiere proprii pe când Anglia cere o retificare de frontieră favorabilă Grecei, căreia i se va da insula din fața portului Valona.

Această rectificare de frontieră ar fi la nord în profitul Jugoslaviei.

Propunerea comună a trebuit să fie supusă conferinței ambasadorilor, iar chestia Albaniei va fi supusă consiliului suprem.

✻ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“ ✻

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul I.

No. 5

La Bălegarul lui Iov.

Aceștia se obișnuiră a cumpăra a bălegar din grămada lui moș Bayonne care o împrospătă în fiecare zi. Indatoritor și punctual în afaceri atrăgea mușterii povestindu-le rătăcirile lui îndelungate. „Bătrânul cazac“, cum îl porecleau mahalagioaicele, se folosea de simpatia firească a vecinilor pentru tipurile originale din mahala.

Copiii glumeau pe socoteala cațaveicii ale galbene blănite cu vulpe și a căciulii de aceiași blană de sub care scăpau perciunii albi.

Il înconjurau când le povestea bătăliile de la Bantzen și Latzen și priveau cu respect gloaba care alergase înfruntând focul artileriei.

— „Omul ăsta nu-i făcut pentru ceea ce este“ spuneau precupețele. Moș Bayonne lovi imaginația populară când își zugrăvi firma de asupra porții. Evocarea lui Iov în nobila marfă din ogradă. In minți se făcea o apropiere involuntară între patriarchul nefericit și micul bătrân biblic, așa de încercat, așa devin în fața grămezii de paie mucegăite. Pentru asta vânzătorul de îngrășăminte era stimat.

In 1840 când muri viața familiei Bayonne nu se schimbă întru nimic. Ferdinand Bayonne înlocui pe tatăl său la conducerea căruței, leagănul lui ambulant din 1814. Mușterii remaseră credincioși.

Sub conducerea Seforei continua să administreze grămada de bălegar, zilnic reînoită prin munca lui de furnică. Ferdinand era tacticos, lipsit de inițiativă și spirit de invenție. Peste dânsul trecu un sfert de veac pentru a ajunge la rândul lui moș Bayonne. La doi pași de Parisul pe cale de schimbare a lui Hanssmann, cocioaba și ograda păstrau aceiași înfățișare din vremea Restaurației aerul lor de mizerie bătrânească și negustoria fără viitor. Prima nevastă a celuia al doilea Bayonne nu i-a dat indemnul conjugal care uneori deșteaptă industrii moarte : slăbuță și plecată în fața soarței, d-na își târâ zilele fără noroc în cocioaba mizerabilă fără a lăsa copii. Zgudulitea creatoare veni odată cu a doua nevastă, Rasele Heymann din Haymannii dela Mailența.

Această persoană voluntară trebue privită ca o adevărată creatoare a marei case de îngrășăminte chimice Bayonue și Cie Ferdinand se însură târziu, cam pela 1862. De abia intrată în cuibul Bayonnilor, și cu toate că născu unul după altul pe Elzear și Natalia. Rașela schimbă în puțin timp multe lucruri. In grajdul mărit se adăpostiră mai multe vaci. In urma înțelegerii cu câteva uzine, care vândeau resturile industriale, ograda era întotdeauna plină de căruțe care aduceau rămășițe bizare.

Alese cu băgare de seamă, rămășițele erau clasate în categorie și tarifate după noulle prețuri.

Aceste înfăptuiri nu însemnau nimic pe lângă cele ce plănuia Rașela. Lipsită de învățătura instinctul comercial pe care-l avea îi desvălui însemnătatea revoluției agricole care se petrecea atunci și viitorul noilor metode după care pământul trebuie săturat cu îngrășăminte exotice sau artificiale. Fiecare visează după cât îi îngăduie inteligența și meseria: în fața bălegarului vacilor, Rașela visa la zăcămintele de guano din Peru. Își asigură ajutorul unui chimist polonez, care murea de foame într'o mansardă din strada Heliopolis. El îi dădu știința lui în schimbul unui codru de pâne. Același instinct care nu dă greș desvălui D nei Bayonne expansiunea Parisului până în câmpul Monceau și plus valoarea apropiată a locurilor din jur, Cumpără cu contracte în regulă, cele mai bune locuri plătindu-le cu un frac până la un franc jumătate metrul pătrat, pentru a vinde peste cinci ani cu 50 de franci metru.

Găsise ceva economii de la socru-său în dulapul din cocioabă?

Interesase vre-un financiar în întreprinderea ei? Așa se vorbea, mai ales de când o fost văzută cu hârtii de ale casei Nathan și Salcedo, casă în legături strânse cu ramura bogată a familiei Bayonne.

Ramura aceasta e destul de cunoscută. Abel Bayonne furnizorul de muniții al armatelor Directoratului, mâna dreaptă a faimosului Rapinat, lăsase doi copii: o fată Elisabeta, măritată în 1826 cu Luis Salcedo, unul din întemeietorii puternicei bănci Nathan și Salcedo; și un fiu, eminentul filolog David Bayonne, intrat la 1830 în universitate, remarcat de orientaliști prin lucrările sale asupra gramaticei comparate a limbilor semitice, ales în 1872 la Academia de Inscripții și secretarul perpetuu al acesteia și până la moarte. Nevasta lui David' Eudoxia Müller, din bogata familie de fabricanți de pânzeturi Müller din Colmar, avu trei băieți.

Alfons născut în 1848 și care își datorește pronumele administrației entuziaște a savantului pentru Lamartine a îmbrățișat cariera părintească fu directorul liceului din Montanbau și datorită priceperii sale în chestiile de învățământ se încredință un inspectoral general. Ludovic Napoleon, născut câteva luni după prințul imperial și botezat așa ca mărturie a lealismului familiei sale pentru dinastia domnitoare, i s'a încredințat, datorită protecției mătușei Elisabeta, un post în banca Nathan și Salcedo. Din funcționar a ajuns repede asociat cu semnătură. Iosef, cel mai mic dintre frați s'a bucurat de tânăr de încrederea lui Gambetta. Prefect al Girondei de jos e unul din cei mai apreciați administratori.

Oamenii aceștia influenți n'ar fi cunoscut niciodată pe umilii lor veri de la *Bălegarul lui Iov* dacă ar fi fost ascultată bătrâna Sefora. In clipele cele mai grele ale vieții, bătrână nu voia să stăruiască într'o apropiere cu fiii și nepoții cumnatului său Abel, pe de o parte cauza sfieiciunei de rudă săracă și a fricei de ocară; pe de altă parte din cauza urii pe care o avea împotriva renegaților, marranilor, cum le spun a ea, uitători ai credinței strămoșești. Datorită indiferenței filologului David, Eudoxia Müller își crescuse copiii în ideiel și practicele luterane din Colmar. Erau trecuți printre protestanți Inspectorul și prefectul se lăsau a fi clasați în această confesiune. — Rasela, fire pozitivă a trecut peste scrupulele bunicăi Sefora? Dacă așa stăteau lucrurile, cumpăraturile de locuri virane dovedeau că o Bayonnă chiar calică și necunoscută nu bătea zadarnic la ușa casei Nathan și Salcedo.

Revărsarea râului prăpădește sau lea cu dânsul pământurile ușoare, dar rodește pe cele bune tot așa se petrece și cu revărsarea unui oraș mare. Când s'a scoborât Parisul pe câmpul Monceau cu străzile-i regulate și clădirile-i încăpătoare, Orașul a alungat peste bariere populația măruntă de zarzavagii, lăptari, precupeți, Câteva industrii mai cu viață s'au împotrivit năvalei transformându-se. Printre acestea era și *Bălegerul* lui Iov. Intr'o zi, după războiu zidarii își înălțară schelele în ograda lui moș Bayonne, iar după un an pe locul ocupat odinioară de dezordinea pitorească și murdară a ogrăzii, cocioabei, și grajdului se ridica, aliniată cu bogatele sale vecine, o casă rece și cuvincioasă, una din acele case cu fața mută. cu ochi înfundați, cu înfățișarea de bancă sau mânăstire din cauza fisionomiei lor discrete. Ghicești înăuntrul ei birouri, luxul burghez în dosul ferestilor zăbrelite de la rândul întâi, o suită exactă și mângâioasă în dosul perdelelor albe din odăile stăpânilor. Casa avea o anexă în afară de oraș la Levallois-Perret: ogradă mare mărginită cu hambare și magazii, unde cotigare multe încărcau guano, fosfați și nitrați.

In birourile curățele din strada Heliopolis nimic nu trăda felul operațiunilor tratate de funcționarii corecți, cari primeau mușterii sub privirea severă a patronei. O administrație oarecare ar fi spus trecătorul care n'ar fi băgat de seamă placa de marmoră neagră prinsă de poartă principală.

Placa pricinuise scene furtunoase în familia Bayonne. Bătrâna Sefora și fiul său Ferdinand păstrase un respect superstițios firmei bătrânești care punea nevoiul lor sub obladuirea patriarchului. Rașela îi făcuse să înțeleagă cu mare greutate că zugrăveala naivă a firmei nu mai era potrivită cu vremea.

Cititi „Infratirea“

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

FUNCŢIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreşte a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană şi puţin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezmia No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau şi cu împrumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniţă în centru, preţ convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

CUMPĂR case de bani format mic, adresa la ziar „A".

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondenţe:

C. POP, Poiana. Imi merge bine. Scrieţim cum s'a terminat chestia de la Năsăud. S.

LELU H. Sebeş. Te-ai supărat de scrisoarea trimisă? Explicăm de ce întrerupi studiul. P.

DOMNIŞOARĂ tânără educată funcţionară stat, orfană cu dotă 40.000 lei caută cunoştinţa unui tânăr, de asemenea funcţionar pentru eventual căsătorie. Respund numai scrisorilor serioase cari se vor adresa la ziar subt Margit.

DOMNULUI Moralist Cluj, îi putem comunica că mai multe Domnişoare voind ai respunde nu avem curajul având teamă de a fi prea serios. Rog respundeţi la ziar subt El.

FUNCŢIONAR doresc corespondenţă Dră scopul căsătorie, adresaţi „Moralist" Postrestante Cluj.

INVĂŢĂTOR regat dorese corespondenţă Dr Ardeal. Etienne. Post Restant Barcă. Doljiu.

Diverse:

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţionala din Cluj. Seşiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢĂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

STIGLER
(MILANO)
ASCENSOARE
20 mii în funcţiune în toată lumea. Peste 100 instalaţii în ţară.
Reprezentanţi Generali p. România FRAŢII PORN BUCUREŞTI, Strada Regală No. 9.
945

Ministerul Lucrărilor Publice. Şcoala Politechnică din Timişoara.

No. 6672—1921.

Publicaţiune:

La 25 Septembrie se începe examenul de admitere în anul 1 al Scoalei Politechnice.

Doritori de a se înscrie la acest examen vor depune cererea lor timbrată la Secretariat însoţite de următoarele acte.

a) Actul de naştere.

b) Diploma de 8 clase de liceu sau o diplomă echivalentă cu aceasta:

Examenul are loc înscris şi oral din matematicele de liceu şi anume: geometria elementară plană şi în spatiu, geometria, descriptivă, mecanică elementară, algebră, trigonometria, geometria analitică.

Examenul pentru candidaţii care nu posedă limba română se poate da în limbile franceză, germană sau ungară, indicând aceste în cererea de înscriere.

Cererile de înscriere se primesc la secreteriat cel mai târziu până la 20 Septembrie. Taxa de înscriere este de 100 lei şi se va depune înainte de examen.

Candidaţii reusiţi la examen sunt matriculaţi în anul 1 al şcolii în ordinea de merit.

Acei care nu sunt suficient preparaţi pentru a putea da examenul se pot înscrie în diviziunea pregătitoare prin o cerere timbrată însoţită de aceleaşi acte. Cererile se primesc până la 5 Octombrie. Taxa de frequenţă pentru diviziunea pregătitoare este 200 lei şi cursurile încep la 10 Oct.

Studenţii lipsiţi de mijloace pot obţine burse constând din locuinţă şi întreţinere în căminul şcolii. Pentru cererea de bursă se va depune un certificat de pauperitate. Acest certificat eliberat de primăria comunei trebue să conţie situaţia părinţilor şi să fie vizată de percepţie arătându-se averea mobilă şi imobilă a familiei.

959 *Direcţiunea Şcoala Politechnică din Timişoara.*

Concurs de intreprindere

Administraţia Universităţii Cluj, publică concurs pentru asigurarea lucrărilor de reparare:

1. La Institutul de Chimie.
2. La Institutul de fiziologie şi igienă.

Ofertele închise şi sigilate sunt a se înainta pentru Institutul de Chimie până la 13 August ora 12, pentru Institutul de igienă până la 16 August ora 12 la serviciul de poduri şi şosele Cluj.

Tot acolo se pot scoate planurile de reparare.

Cluj, la 4 August 1921.

961 *Administraţia Universităţii.*

Publicaţiune.

Direcţiunea Generală C. F. R. în dovinţa de a repara şi a reconstrui cât mai curind magaziile de mărfuri şi mai ales a magaziilor de cereale. a magaziilor Britanice şi a hangarelor de cereale distruse în timpul războiului prin staţiuni spre a servi cât menţine interesele agricultorilor, a hotărât în urma aprobărei Onor, Ministerului a încheia cu antreprenori de lucrări, cu Societăţile de Construcţie cu agricultori proprietari sau arendaşi sau cu obstiile săteşti, care ar fi amatoare, contracte pentru executarea acestor reconstruiri din fiecare staţiune sau dintr'un grup de staţiuni, în condiţiuni ce se pot examina la Direcţia Serviciului L. D. G. din strada General Berthelot No. 8, în orele de serviciu sau la Direcţiile, condiţiuni care în esenţă sunt următoarele:

1. După specificarea lucrărilor însemen de Direcţie pentru fiecare caz în parte doritori vor prezenta devizul cu preţurile, cu care consimt a executa lucrărea, complect conform cu planurile şi cu caetul de sarcini ale administraţiei.

2. După terminarea complectă a lucrărilor se va face recepţia şi se va încheia situaţia definitivă a lucrărilor executate.

3. Suma din această situaţie se va plăti în 5 rate anuale egale prima rată achitându-se un an dela data procesului verbal de receptie socotindu-se la anuitate o dobândă anuala de 8%.

4. Pentru antrepenori, cari sunt în acelaş timp şi agricultori şi pentru Obşti, Direcţiunea Generală le admite pe toată durata contractului imagazinarea cercalelor proprii cu precădere înaintea altor expeditori. Cantitatea cerealelor proprfu va fi acela ce Consilieratul agricol o va face, cunoscut Direcţiunei.

Pentru imagazinarea cerealelor sale proprii antreprenorii vor plăti eventuala taxa de imagazinare redusă cu 50%, dânsi fiind obligaţica odată cu depunerea cerealelor în magazie să depună şi scrisorile de trăsură respective şi să facă cererea de vagoane.

5. Dacă pentru magaziile dintr'o staţiune sunt mai mulţi amatori se va avea în vedere oferta cu preţurile cele mai eftine preferându-se la condiţiunii egale agricultorii şi obştiile.

Condiţiunile contractului se aplică în tocmai şi pentru cazurile, când cineva doreşte a construi o magazie nouă pe terenul C. F. R. Chiria locului şi eventual construirea unei linii de garaj privesc pe Administraţia Cfr.

Doritorii luând cunoştinţă de condiţiunile, contractului typ şi cunoscând starea magaziilor din staţiunile care îi interesează, pot cere Direcţiunei Regionale Respective măsurătoarea lucrărilor de efectuat, planurile, caetul de sarcini pentru a prezenta oferta.

Ofertele făcute în cursul acestei publicaţiuni se primesc la Direcţia Generală, sau la Direcţiunile Regionale în termen de 20 zile dela dată acestei publicaţiuni. Sunt valabile în acest termen şi înştiinţările prin care să îndică staţiunea a cărei magazie ofertantul o voeşte a o reconstrui aceasta în cazul când pentru această magazie nu s'a întocmit încă de către Direcţia Regională măsurătoarea respectivă a lucrărilor de executat.

No. 3345 L. D. G.

960 *Direcţiunea Generală C. F. R.*

Banca Centrala
pentru industrie şi comerţ societate anonimă, Ciuj.
Ocupându-se cu exportul de cereale pastaioase şi seminţe, incadrele dispoziţiunilor actuale, a înfiinţat o secţie de „CEREALE" care se va ocupa esclusiv numai cu exportul cumpărarea şi vânzarea de cereale etc. şi derivatele lor.
Vânzatorii sunt rugaţi a ne da aceaşi încredere ca şi în trecut şi a adressa ofertele lor însoţite de mostre şi datele necesare: Banca Cereale s. a. Secţia Cereale Str. Regina Maria No. 1.
Asigurăm preţuri avantagioase şi o lichidare culantă a afacerilor. 962

NAŢIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREŞTI,
Str. Academiei No. 2.
956

TARIF No. 1.
NAŢIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
Linia regulată şi rapidă Constanţa—New-York cu vapoare transatlantice: „THEMISTOCLES" plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei	1.000·—
„ „ „	„	II-a cu hrană	Lei	700·—
„ „ „	„	III-a fără hrană	Lei	287·50
„ „ Pireu	cl.	I-a cu hrană	Lei	3.105·—
„ „ „ „		II-a cu hrană	Lei	2.070·—
„ „ „ „		III-a fără hrană . . .	Lei	847·—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiţi, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

AUTO CAMIOANE
PRAGA FROST BUSSING SAURER FIAT
PLUGURI cu o BRAZDA
cu grindei drept şi încovoiat
CURELE PENTRU TRANSMISIUNI
în depozit la
„AGRARA", Societate Anonimă
MAŞINI AGRICOLE, INDUSTRIALE ŞI MOTOARE
BUCUREŞTI, Strada Bursei No. 5
Sucursala BRĂILA, Strada Marna lângă gară. 937

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR
„VULCAN" FABRICA DE MAŞINI ŞI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ
BUCUREŞTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.
FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREŞTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7
BIROUL PLOEŞTI, CALEA RUDULUI No. 81. :: :: ::
957 Telefon 50-2

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlana nituite pentru sondaj.
Troliuri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalaţiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilaţie de ţiţei continu şi discontinu
Destilaţie de ulei cu vacuum normal şi absolut.
Distilaţia „Crack".
Rectificaţia de benzină.
Rafinaţia de benzină, petrol şi ulei de unsoare.
Instalaţii complecte de fabrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă şi de bronz.
Reparaţiuni de locomotive şi vagoane.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.
CUPON NO. 146 PENTRU MICA PUBLICITATE

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din sînge
Ce trebue de făcut?
Trebue să-l topim și să-l alungăm din singe acest lucru se obține printr'o cură rațională cu
UROLIZINA
de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din singe.
Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio, astfel se vindecă o boală care îți arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric, cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datorește boalele pe care te vindecă Urolizina. Modul de intrebuințare întovărășește fie-care flacon. De avut în toate farmaciile și drogueriile din România.

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
891 **DROGUERIA „VIORELIA“**
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

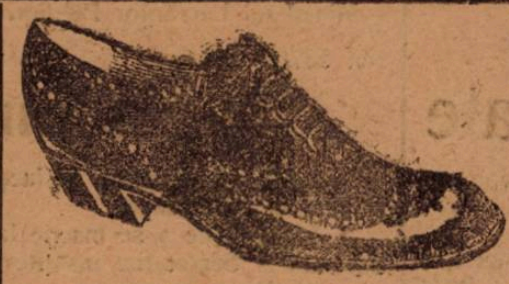

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte
D. S. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
În fața bisericei „Mateiu Corvin“. □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană
925 „Bally“, toate scăzu'e în preț cu 20%.
Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR“.

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate
91 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Uniunea Comerciala S. A.
Cluj, Str. Regina Maria No. 32,
Radio 1111
Reprezentantul firmelor:
Oesterreichische Berg & Hüttenwerk-Gesellschaft, Wien.
Westboehmische Kaolin & Chamottenwerke, Prag.

PIANO
cu coadă Wirth, alb, se vinde în condițiuni avantajoase.
A se adresa zilnic între orele 2—4 d. amiazi Str. Băii (Fürdő) No. 23. 955

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la pahar. □

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.
LINIE REGULATA și RAPIDA
Constanța-New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC
THEMISTOCLES
de 16.000 tone, viteză 16 noduri
pleacă din portul **Constanta** la 10 August st. n. direct **NEW-YORK**
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.
902 **Se primesc spre expediere și mărfuri.**
Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCURESTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40
și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** strada Traian No. 15
„THEMISTOCLES“ pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—
In costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.
Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.
De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

ANUNȚURI
se primesc la:
Administratia
ziarului „Infrățirea“
și la toate agențiile de publicitate.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 292 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 11 August 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
„Transilvania" Nr. de schimb
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ce-a descoperit „Ellenzék"

Într'un moment de febră șovinistă, Ziarul Ellenzék din Cluj, a făcut o mare și neașteptată descoperire.

Cela ce n'au putut să descopere, Apponyi și toți ceilalți fanaticicai „statului maghiar unitar", a descoperit acum Ellenzék și anume: „caracterul deosebit" al Ardealului. Și făcând această descoperire, numitul ziar se simte, firește, fo rte bine înnarmat pentru a se ridica implacabil împotriva politiei noastre de unificare. Căci ce platformă mai solidă, și oarecum mai științifică, s'ar putea dura pentru cei cari înțeleg să combată unificarea decât platforma pe care li-o pune la dispoziție așa zisul „caracter deosebit" al Ardealului? desvoltat în împrejurări istorice și naturale deosebite de acelea în care s'a desvoltat vechiul Regat, Ardealul a și-a creiat un suflet particular care nu poate fi șters prin ricio măsură de unificare, — scrie „Ellenzék" de la înălțimea marei sale decoperiri — iar a încerca totuși să desființezi ceia ce-au creiat „factorii istorici și naturali," adică ființa însăși a Ardealului, este, sigur, o crimă politică de care vom avea să răspundem în fa'a culturei și civilisației omenești.

Nu mai e nevoie să spunem cât de mult prețuim descoperirea făcută de „Ellenzék", Ardealul, într'adevăr, și astăzi ca și în trecut, își are un caracter al lui pe care nu noi vom încerca să-l tăgăduim. Ne miră însă faptul că acest caracter al Ardealului confrații de la „Ellenzék" l-au descoperit de abia acum, când e vorba de o unificare românească, și nu l-au descoperit și înainte de războiu, când era vorba de o unificare maghiară. Căci, atunci, pe vremea unificării maghiare, caracterul deosebit al Ardealului s'a manifestat în toată puterea și măreția lui.

Ce a fost oare politica maghiară în Ardeal de cât o continuă și înverșunată silință de-a răpune și de a distruge, în folosul „statului maghiar unitar", caracterul unui țărut care, tocmai fiindcă era „deosebit", înțelegea să se apere cu toate puterile lui recurgând de atâtea ori și la supremul mijloc de resistență care este revoluția? Nu de astăzi, ci de mult, confrații de la „Ellenzék" au putut prin urmare, să cunoască, în toată realitatea lui istorică, sufletul particular al Ardealului.

Cu acest suflet particular s'au luptat de atâtea ori în trecut legile școlare ale lui Apponyi și pentru distrugerea lui au fost mobilisate aici, în Ardeal, toate mijloacele de apresiune ale puterii și stăpânirii maghiare.

Și sufletul acesta pe care-ați încercat să-l siluiți, să-l torturați și să-l distrugeți, credeți d-voastră, stimați confrați, că, sub cuvânt că el e resultatul unui întreg proces istoric, ar putea fi ridicat împotriva politică noastre de unificare? Dar sufletul acesta, de a cărui „particularitate" v'ați îndrăgit acum așa de mult, este o bucată din marele suflet românesc, și unificarea la care lucrăm nu urmărește altceva de cât tocmai păstrarea caracterului lui particular prin înlăturarea tuturor urmelor pe care a putut să le lase în alcătuirea lui politica de opresiune a fostului stat maghiar.

Cela ce-ați vrut să distrugeți d-voastră printr'o politică de desnaționalisare, pe care acum vă place s'o aruncați în rândul „factorilor istorici și naturali", vrem să refacem noi astăzi printr'o politică de unificare care nu este altceva de cât însăși dreptatea pe care, târziu, ni-a recunoscut-o Istoria.

Unificând, nu distrugem caracterul deosebit" al Ardealului, ci salvăm și întărim acest caracter luptând cu toate alterările și cu toate pervertirile care au putut să resulte pentru el dintr'o îndelungată politică de siluire. Din nisipul adus aici de toate vînturile unor vremuri neprielnice, vreau să alegem aurul strălucitor al sufletului românesc, și aceasta înseamnă unificarea Ardealului cu vechiul Regat. Iar cei cari au descoperit „caracterul deosebit" al Ardealului pentru a declara imposibilă o acțiune de unificare, aceia ar trebui să înțeleagă că acest caracter este „deosebit" pentru ei, și că ceia ce pare a fi „deosebit" și pentru noi sunt numai urmele de la suprafață lăsate aici de o stăpânire care s'a dus și pe care vom ști să le ștergem cât de curând fără ca prin aceasta să stricăm ceva din ceia ce este cu adevărat caracterul, sufletul și ființa istorică a Ardealului.

Evenimentele zilei

Funeraliile lui Carusso

Din Neapole se anunță că corpul lui Carusso a fost îmbălsămat și expus apoi într'o capelă ardentă.

O mulțime enormă defilează pe dinaintea sicriului.

Guvernul a hotărât s-ă i facă funerarii naționale și va fi reprezentat la înmormântare.

Regele a dispus ca armata să-i dea lui Carusso onorurile militare.

Din toate părțile Italiei și ale lumei întregi sosesc telegrame de condoleanțe.

Averea pe care o lasă Carusso e pretuită la treizeci milioane lire italienești.

Printr'un otestament scris în 1919, el lasă averea sa soției și fiilor săi naturali. Carusso însă are și o fată nelegitimă. Este deci probabil că va urma un proces de moștenire.

Un apel la muncă

Regele Albert al Belgiei, care în vreme ce țara sa suferea martirul invaziei teutonice, simboliza suprema și eroica sforțare de voință a poporului belgian, face prin presă un apel ca toate energiile naționale să muncească pentru refacerea țării. Arătând cuvinte mișcătoare tot ceiace a suferit Belgia din pricina sălbaticiei distrugătoare a trupelor germane, regele Albert se adresează poporului său cerându-i să continue sforțarea de muncă și de voință și să lase la o parte tot ceiace ar putea fi o cauză de dezbinare care ar lipsi de forțe uitile efortul solidar al întregei națiuni pentru tămăduirea rănilor războiului și pentru refacerea economiei naționale.

Nu ne îndoim că apelul regelui Albert pentru care Belgienii nutresc simțămintele cele mai calde de iubire și de devotament, va găsi în rândurile acestui popor muncitor și energic ecoul necesar pentru a spori încă puterile sale de muncă.

Dar înregistrând și stăruind asupra acestui îndemn regal, am voi ca să pătrundem și lumea dela noi de necesitatea unei munci ordonate și continui care în împrejurările de astăzi copleșite de atâtea lipsuri și de atâtea greutăți, se cere înmiit sporită și încălzită de un singur gând, acela al interesului național.

Căci ca și Belgia noi am avut de înregistrat pierderi dureroase, casi ea am avut de îndurat o ocupațiune inamică; pământul nostru a fost sfredelit de obuze, sate întregi au fost nimicite, industrii înfloritoare au pierit în flăcări, căile ferate au fost dezorganizate, într'un cuvânt, economia țării a fost lovită în chiar izvoarele ei de viață.

Dar, spre deosebire de Belgia la noi pacea n'a adunat forțele naționale pentru muncă ci le-a risipit într'o dezordine care lipsea opera de refacere de unul din cele mai necesare elemente ale ei ordinea și solidaritatea sforțărilor. Mii și sute de mii de energii și de forțe au rămas neutilizate sau au fost rău întrebuințate, altele s'au irosit într'o muncă fără program și fără țintă. Iar la conducerea țării am avut nefericirea să fie un guvern pe care nu-l preocupă decât interesele de partid și de îmbogățire, care o singură clipă n'a avut tendința de a se ridica până la înălțimea grelei opere nădăjduită și așteptată de țară.

Niciodată mai mult decât astăzi necesitatea muncii nu s'a făcut mai imperios și mai intens simțită; niciodată munca n'a apărut mai limpede decât astăzi ca un element hotărîtor al solidarității naționale.

Tot ceiace a nimicit sau a stânjenit războiul, munca creiatoare poate înălța din nou; de aceia la muncă cu toți.

Moscova contra sindicatelor muncitorești

Congresul internațional sindical care se ține la Moscova a hotărât ca pe viitor toa e sindicatele revoluționare să fie unificate și condusă de Internaționala roșie a sindicatelor muncitorești și că între aceasta și internaționala comunistă se vor stabili cele mai strânse legături. Aceasta înseamnă că Moscova nu admite autonomia sindicală. O singură conducătoare a sindicatelor: Internaționala roșie, și încă și aceasta legată de Internaționala bolșevică. Prin urmare bolșevismul vrea să conducă de la Moscova mișcarea muncitorească a întregii lumi.

Comuniștii au început să se îngrijească. Ziarul francez „Le Peuple" care nu-i comunist și apără autonomia sindicatelor nu se mira. A cunoscut mai dinainte noutatea neplăcută.

„L'Humanité" organul bolșevicilor francezi care ar fi vrut să se îndoiască, a rămas uluit. Moscova abuzează. Imediat ce a fost cunoscută hotărârea moscoviților, revoluționarii cari au combătut Internaționala din Amsterdam și cari nu sunt credincioși Internaționalei comuniste din Moscova au redactat un protest. Documentul e semnat de Monmousseau, Barthe, Sémart și declară că delegații francezi cari au aprobat decizia Moscovei au trecut peste mandatul acordat și că sindicalismul revoluționar ar călca în picoare tradițiile de autonomie dacă ar accepta concepția Moscovei.

In realitate nu-i nimic extraordinar în hotărîrile luate de Moscova. Ele se conformează dictaturei lui Lenin. Bolșevicii vor să concentreze puterea în mâinile partidului comunist a căror conducători sunt la Moscova. Cum de sindicate trebuie să se ție seamă, Moscova consimte să le lase să trăiască în aparență, dar înfrânându-le prin constituirea unei Internaționale sindicale roșii și prin subordonarea nemărturisită dar efectivă a acestei Internaționale a Moscovei.

In ziua când Moscova va fi reușit, câțiva bolșevici vor deține puterea universală a lumei revoluționare.

Au mai încercat bolșevicii să pună mâna pe sindicate dar n'au putut Dacă sindicatele sunt revoluționare, apoi sunt în felul lor înțelegând să fie stăpâne în casa lor.

Condițiile muncei așa cum au fost stabilite în Rusia nu sunt făcute pentru a da sindicatelor dorința de a se sinucide trecând sub conducerea partidelor comuniste.

Biroul statistic al muncei din Moscova a publicat rezultatele unei vaste anchete pe 1920.

Șomajul din cauza de boală care era de 3 la sută în 1913, a juns în 1920 la 13 la sută din zilele lucrătoare.

Acest detaliu se adaugă la tot ceeace știm noi asupra organizării muncei sovietice, a rendementului acestei munci, a mizeriei și ruinei.

In toate țările civilizate sindicatele organizate au statute, independență vădită, o putere pe care o întrebuințează rău, dar reală, studiază chestiunile profesionale și obțin rezultate.

Pentru ce s'ar condamna să asculte de ordinele Moscovei? Sindicatele revoluționare înțeleg să lucreze pentru a transforma încet Societatea.

Moscova cerând subjugarea sindicatelor și-a desvăluit intențiile. Acei cari au observat tendințele și desvoltarea bolșevismului nu vor fi surprinși. Dar politicianii cari aveau pretenția să prezinte lumei un comunism dulceag și aducă toate grupările socialiste sub steagul celei de III-a internaționale vor fi cam singheriți de hotărîrile Moscovei în acțiunea lor disolvantă.

Opera fascismului

Când *gli fasci italiani di combatimento* (mănunchiurile italiene de luptă) care erau grupări formate în scopul de a apăra interesele luptătorilor din marele războiu, au hotărât să-și lărgească câmpul de activitate, Italia era pragul revoluției și a ruinei.

Sleirea morală și materială produsă de războiu, descurajarea provocată de greutățile întâmpinate la Conferința păcei făcuseră jocul defaitiștilor nepatrioți, anarchiștilor și celor care pescuiau în apa tulbure a tuturor internaționalismelor mai mult sau mai puțin murdare.

Sprijiniți de dușmanii Italiei acești indivizi ridicaseră capul și glasul. Un uragan de nebunie demagogică răsturnase guvernele demnității naționale. Nitti venise la putere cu un program de supunere completă trădătorilor revoluționari. Efectele acestui regim s'au manifestat curând. Eroismul soldaților fu negat ca și efortul națiunei, dezertorii amnistiați și trimiși pe la casele lor cu certificate individuale atestând că serviseră patria cu cinste și demnitate. Strada era stăpânită de bandiți. Ofițeri nu se mai putea arăta în uniformă fără a fi insultați, huiduți și bătuți!

In străinătate n'au fost cunoscute amănuntele acestei perioade grozave și rușinoase a vieții italiene. Interesul unora și rușinea celorlalți le-au ascuns. N'au fost cunoscute decât faptele cele mai importante ca ocuparea moșiilor și luarea în stăpânire a uzinelor de către lucrători.

In această clipă dureroasă pentru viața națională italiană începe opera fascismului. Fasciștii au arătat că forța socialismului sevoluționar era numai aparență nefiind făcută decât din slăbiciunea partidelor ordinei, din indulgența vinovată a guvernelor

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

și din indolența deplorabilă a părței sănătoase a populației. Opunând violență violenței, fasciștilor le-a fost ușor să dovedească ca apărătorii ordinei sunt cei mai tari și că în aceste condițiuni, ar fi criminal să nu se apere. Din cauza răpeziciunei nemiloase a represaliilor, țara întreagă e de partea fasciștilor. Nu numai burghezia, cum pretind comuniștii, ci și toate clasele sociale în ce au mai sincer și sănătos!

In Romagna, organizațiile muncitorești s'au înscris la fasciști. In alte regiuni federațiuni de sindicate țărănești.

Zilele trecute în urma evenimentelor din Sarzana, fasciștii au obținut un lock out de protestare în Bolonia roșă, cari era considerată ca una din fortărețele comunismului și care acum e în întregime fascistă.

Această mișcare a masselor spre fascism a fos una din cauzele sciziunei de la congresul socialist din Livorno. Comuniștii au rămas dușmanii de moarte ai fascismului în tovărășia anarchiștilor și a tuturor nepatrioților. Cu adevărații socialiști se va face pace, fiindcă fasciștii nu sunt reacționari.

Dar cu dușmanii Italiei, cu provocatorii de tulburări, cu partizanii anarhiei nu se poate sta de vorbă Acestea sunt declarațiile făcute de Mussolini șeful fasciștilor trimisului special al ziarului „Le Figaro."

Viața sportivă la Cluj

— Duminecă la 7 August —

Duminecă au început din nou întrecerile de football pe arena Clujului. Atracția zilei de eri a fost întrecerea în re echipa Victoriei din Cluj și echipa CTR (MAC) din Târgul Mureș. Căldura insuportabilă nu se resimte pe tribuna arenei și publicul asistă în număr destul de frumos.

Universitatea—Victoria old boy combinată — KMTE old boy — 4:0 (1:0). Old boy-ii Victoriei și ai Universității au asudat mult în căldura de eri pentru a realiza înfrângerea adversarului cu 4:0. Primul goal e marcat din 11 de Bodea și în prima jumătate mai multe situații clare de goal mult greșite de unii dintre jucători. In a doua jumătate combatanții lucrează prin frumoase combinații și cu agilitate nimitoare față de calitatea lor de old-boy-iști, și trei goaluri sunt marcate prin dr. Leucuția (2) și ing. Savu (1) Combatanții KMTE numai cu greu răsbat peste linia de jumătate și puținele lor atacuri se nimicesc pe linia de apărare.

Victoria—MAC — 1:0 (0:0) Victoria păseș'e pe teren cu două rezerve, dintre cari lipsa lui Mendelsohn se simte indeosebi. La început jocul rămâne un joc de recunoaștere pe teren, echipele se prezintă egal.

Abia mai târziu se accentuează superioritatea combatanților Victorie.

Mai multe atacuri victoriene se opresc sau rămân fără rezultate din cauza mărginașului drept, Gáll.

Tempoul dictat de combatanții Victoriei dă mult de lucru halfilor MAC cari împreună cu arierii desvoltă o puternică apărare, iar portarul apără destoinic situații periculoase.

Combatanții MAC în prima jumătate conduc mai multe atacuri, însă munca arierilor, și îndeosebi a lui Chifor nimicește toate acțiunile lor de altcum slabe.

A doua jumătate continuă cu superioritatea Victoriei. Apărarea MAC lucrează însă agil și mai multe situații periculoase sunt apărate pe cornere cari rămân neexploatate. Abia către finea jocului Victoria dominând situația reușește cu un goal dintr'o conducere frumos combinată până în fața porții adversare, Combatanții MAC încep munca pentru egalizare însă greșesc situații clare. Victoria repurtează astfel o învingere bine meritată.

Echipa MAC rămâne învinsă cu acest rezultat numai în urma muncii enorme depusă de halfi și apărare. Halfii au lucrat mai mult în apărare astfel că șirul combatanților, dealtcum mult inferior combatanților victorieni, rămâne slab sprijinit.

Combatanții Victoriei au realizat un ansamblu bine susținut, afară de mărginarul Gall, care a jucat slab.

In schimb aripa stângă, condusă de Istvánffy a fost un pericol iminent pentru poarta MAC. Halfii au fost bine afară de halful drept care lucrează slab. Atât Komáromi, cât și Chifor în apărare au lucrat precis.

Arbitru: dr. Hirsch (KAC) bun, imparțial și riguros.

Spectator.

ECOURI

Opera din București

La „Opera Română" au început loi să se semneze angajamentele.

Până acum au semnat contractele: d-ra Vioirica Vasilescu, care va fi Elsa din **Lohengrin** la deschidere. d-ra Elena Teodorescu, -dna Constanța Dobrescu, d-ra Lucezarskaia, viitoarea Carmen, d-nii R. Vrăbrescu, Folescu, Maggiazi, Pădureanu, d-na Nina Botez, o talentată suprană legeră venită de curând din Italia, d-na Ferraru, etc.

Cunoscutul tenor Mihai Nasta care a cântat și pe scena Operei din Cluj, a sosit eri în București pentru a semna angajamentul. Sunt angajate de asemeni și primele elemente ale orchestră care va fi de 58 persoane. Personalul comlui și baletului va semna noile contracte săptămâna aceasta.

O întoarcere spre idealism

Tinerimea franceză e frământată azi, în partea ei cea mai bună, de mari idealuri sociale. Avem sub ochi un apel care începe cu propoziția abruptă: „Războiul a dat faliment; el ne-a făgăduit o lume nouă, locuită de oameni mai buni, și ne-a adus din nou lumea veche, întrăită, scească din tâțâni, zdruncinată în toate mădularele".

Se arată acolo că răsturnarea de valori din ordinea socială crespunde răsturnării ideilor, că tinerimea s'a umplut de un nou idealism, dar, în fața întoarcerii treptate la slăbiciunile dinainte, ea se trezește desamăgită și în nedumerire. Intâia datorie i se pare studiul, tocmai pentru descoperirea adevăratelor drumuri și, a căpătării unei siguranțe în acțiunea viitoare inevitabilă.

In acest scop s'a înghebat o grupă a tinerilor, L'Effora. Ea se îndreaptă către tinerimea de pretutindeni, dornică de lucru, pentru strângerea la un loc a puterilor spirituale proaspete, care prin cercetarea chestiunilor internaționale și sociale să ajungă la o înțelegere exactă a problemelor zilei, a valorii lor și a soluțiilor posibile, precum și la un număr de idei limpezi și ordonate.

L'Effort urmărește crearea de grupe de studiu în diferite centre ale Europei, cu o grupă centrală la Paris. El nu face nicio deosebire de naționalitate, de tagmă sau de părere științifică, ci tot ce cere este primirea unor anumite principii. Membrii își păstrează deplina libertate politică, comitetul nu-și ia răspunderea faptelor sau scrierilor lor personale. L'Effort publică numai operele puse de el la cale și se abține dela orice propagandă.

Intre principii e credința într'un progres convingerilor și ideilor către un tot mai înalt idealism.

Și iată cum, după ce toți tinerii au premărit „faptă", speriați, ca Faust înaintea spiritului macrocosmului, se întorc dela ea către rafturile de cărți. Ar fi cel mai temut semn că lucrurile intră încet în făgașele de odinioară.

O lucrare postumă a lui Mark Twain

La Jusel-verlag, apărut o lucrare postumă a lui Mark Twain pe care scriitorul american se temuse s'o publice fiind în viață, intitulată: „Der gehsimnisvolle Fremde".

Această povestire, care se petrece pe timpul Austriei Medievale, și în care misteriosul strein nu e de cât dracul ascuns în făptura unui tânăr, Mark Twain își bate joc, cu batjocura lui până și sarcasmul lui dulce, de nimicnicia oamenilor.

El se apropie surprinzător de unele concepții ale lui Schopenhauer, mai untâi în ce privește neîncrederea animelor în oameni, de și, de sigur nu va fi citit nici un rând de al filosofului.

Bernard Shaw și războiul

In „La Revue de Geneve" autorul „Candidei" publică un roman în care pomenește de război însoțind povestirea cu câteva aprecieri din care se desprinde cunoscuta ironie a dramaturgului englez. Intrebat de ce-a scris în timpul războiului pamflete. când ar fi putut scrie piese de teatru Shaw își expune teoria:

„Să spui adevărul nu e potrivit cu apărarea regatului. Citim deocamdată revelațiile generalilor și admiralilor noștri, cărora armistițiul le-a scos botnița. In timpl luptelor, generalul. A în comunicatele ce le dădea, lăuda pe generalul B care s'a acoperit de o nemuritoare glorie. Acuma, ne spune că acest general B, era cât pe aci să ne facă să pierdem bătăliile. Excelent subiect de comedii acuma când s'a terminat războiul. Ce impresie ar fi făcut însă soldaților, dacă generalul A ar fi spus adevărul în toiul luptelor.

Preziosy

Afară de Bouquet și de Raffet pictori și desenatori francezi care ne-au vizitat țara pe vremuri, și din opera cărora am reprodus câte ceva în numerele trecute, am mai avut ca oaspe pe Preziosy ale cărui acuarele se găsesc în colecția Regelui la palatul regal. Preziosy se remarcase ca artist desăvârșit în vederie luate pe malul Bosforului Domnitorul Carol la 1869 l'a chemat în țară și l'a dus să viziteze pitorescul principatelor unite. Dela el ne-au rămas aceste câteva schițe pe care le reproducem în numărul de azi.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

FOIȚA ZIARULUI „INFRIRĂEA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul III.

No. 7

Cum a ajuns Elzear.

Parisul! Ce admirabil mediu pentru Lassalle! Ascultă liberal mârșav ascultă sfaturile Maestrului:

„Dacă m'aș fi născut prinț domnitor ași fi fost aristocrat, trup- și suflet, dar cum nu sunt decât un biet vlăstar burghez, voi fi democrat când va veni vremea.

Pe viitor mă voi îmbrăca cât mai îngrijit: Haina face pe om, asta e părerea veacului nostru. Ești ambițioasă? Ce-ar spune prietemea bălaie, când o voi aduce într'o zi la Berlin trasă de șase cai albi, fiind cea dintâi femee din Germania? Ferdinand, alesul poporului, nu-i un nume destul de impunător?

Când începea discuțiile pe tema asta, Bayonne nu se mai oprea. Declama prietinului său paginile care-l îmbătau, își apropria cu o egală sinceritate tiradele înflăcărate ale tribunului asupra mântuirei masselor populare, ca și efusiunile intime în care ambițiosul își mărturisea setea de vanitate, plăceri și putere. Si omul care nega națiunea de rassă, dovedea fără voie caracterul etnic: o dibăcie de zaraf în alegerea celei mai favorabile monede de schimb pe târgul politic.

Elzear își rânduise viața după program împărțind-o între plăcere și învățătură.

Această îndoită înfățisate se reflecta în înfățirarea apartamentului pe care-l ocupa în calea Boszuet. Un cabinet sever, plin de cărți și documente statistice făce-a dovadă dimineților de lucru. Odaia asta se deschi dea meșteșugarului și micului comerciant cari cereau sfaturi gratuite de la tânărul avocat.

In salonul elegant, în odăia culcare cochetă totul era rânduit pentru vizitele galante, totul cerea aprobarea clubmeilor și sportmenilor cari veneau să fumeze la plăcutul vorbitor. Viața îmbelșugată pecetluită prin eleganța hainelor prânzurile oferite paraziților folositori necesită apelări repetate la capitalul Rașelei.

Anii fugeau unul după altul fără ca văduva să fi auzit vorbindu se de o piedoarie fructuoasă, de un succes practic și asigurator pentru viitorul fiului ei.

Se căia slăbiciunea de mamă și se hotărâse să-i pună capăt, când izbucni afacerea Evayren.

Toată lumea își amintește de procesul răsunător care pasionă o săptămână întreagă Parisul. Nordomus Evayren, poetul neînțeles, evoluase de la simbolism la anarchism: fascinat de noua teorie, aruncaze bomba în prăvălia unui limondier frequentată de intelectuali care arsese redingotele câtorva pedagogi de liceu.

Criminalul ceru sprijinul fostului sau coleg Bayonne. Elzéar primi: intrat în sală necunoscut, ieși celebru. Ne aducem și acum aminte de pledoaria faimoasă: apărarea dibace a unui nenorocit, exasperat contra profesorilor săi, datornic, care cerea socoteală Universității pentru toate făgăduințele neîmplinite, pentru tot falimentul moral în care-l aruncase, declasat, fără pâne, fără suflet, fără credință; atacul vehement contra unei societăți răspunzătoare de tulburarea cerebrală a tinerimei, tabloul sobru și precis ale prăbușirilor succesive care dizolase o generație jertfită, în sfârșit perovația mișcătoare, pictura modernizată a dansului macabru, măscile zmulse de pe fețele personagiilor sociale, nimic nicia desvăluită cu o ironie ascuțită și salutarea emoționată a tânărului înviat a poporului care trebuie să iasă într'o apoteoză de lumină din mormântul unde-l zdrobeau sub greutatea minciunilor toți acești morți.

— Procesul Baudin! Un nou Gambetta. In strigătul nestăpânit al Palatului de Justiție. Presa înaintată exalta pe temutul tribun care se revelase. Câteva săptămâni mai târziu, cartierul Gros-Caillon îl trimetea la Consiliul municipal. Comitetele electorale îl rugau să primească la apropriatele alegeri legislative, scaunul unui bătrân doctor impopular.

Deșteptat de succes, dus de furtuna popularității, Bayonne ținea într'unire peste într'unire, cuvântul lui entuziasmând mulțimile. La început haina cu reveruri de mătase și ghetele de lac pricinuiseră murmure și spirite.

— Cetățeni, izbucni Bayonne, slujitorii poporului vor lăsa ca numai stăpânii să aibă înfățisarea cuviincioasă pe care civilizația noastră egalitară, le cere pentru toți?

A venit vremea să ștergem deosebirile înjositoare, recunoscute în libera Americă unde democrația nu-i o vorbă goală, și pentru că lumea ne judecă după haine, noi trebuie să arătăm aimei ceea ce sunteți în realitate

Fapte triste la Odorhei

In oraşul Odorhei, acest centru ascuns al săcuimii până acum ferit de ochii scutători ai românilor adevăraţi şi cinstiţi, de multă vreme se observă lucruri, cari nu numai că sunt contrare ordinei publice, dar ne îndreptesc a afirma, că periclitează chiar interesele noastre româneşti.

Din multele cazuri vom aminti numai trei cazuri mai recente:

In ziua de 30 Iunie 1921 pe Bulevardul Regele Ferdinand, care e şi strada pricipală a acestui oraş, subt ochii poliţiei s'au rupt, tablele cu inscripţii româneşti.

Clubul Partidului Naţional-Liberal imediat a protestat la poliţia din localitate pentru această faptă. care izbeşte direct în interesele româneşti, atrăgând totodată atenţiunea poliţiei, că dacă astfel de cazuri se pot întâmpla pe strada principală pe lângă controla poliţiei, azi-mâne ne putem aşepta şi la alte lucruri mai mari.

Poliţia încă până azi nu a dat nici un răspuns la acest protest, dar ceiace era de prevăzut s'a împlinit, căci abia la 4-5 zile după protest tot pe strada principală indivizi necunoscuţi au rupt sârmele electrice şi au spart lămpile electrice ce se aflau în faţa Cafenelei Bucureşti.

Şi în vreme ce se întâmplă toate aceste fapte, aflăm că d-l Nicolae Crăciun, căpitan de poliţie a fost decorat şi înaintat în grad.

Un alt caz deplorabil s'a întâmplat tot în acest oraş cu ocaziunea examenelor, când revizorul şcolar Ioachim Nistor asistând la un examen al şcoalei rom. cath. din loco şi întrebând pe copii, — arătând spre harta Ardealului — ce hartă e aceea? copiii au răspuns: „harta Ungariei," iar d-l revizor s'a mulţămit numai a surâde. Pe noi cei cari cunoaştem activitatea d-lui Ioachim Nistor de sub regimul maghiar acest gest nu ne surprinde, ci ne miră.

Atunci, când trimitem toate aceastea spre publicare o facem pentru că aceasta o reclamă interesul public şi interesele româneşti din acest centru.

Nu e vorba de pedepsirea cuiva, ci credem, că ar fi fost mai corect ca înalte de decorare şi numire să se clarifice acuzile şi atunci am fi fost scutiţi de a releva faptele deplorabile de mai sus.

Revista presei maghiare

In urma promisiunii ministrului Ardealului, dl. Groza, care ar fi recunoscut că sunt dispoziţiuni cari au jignit maghiarii din Ardeal, Uniunea maghiară a făcut al doilea pas al activităţii sale. Acestea sunt declaraţiile prin cari justifică ziarul „Ujság", memorandul Uniunii maghiare în care se cere eliberarea maghiarilor deţinuţi din cauze politice. Sau cu alte cuvinte în urma promisiunii unui ministru român Uniunea cere acum eliberarea tuturor acelora cari au organizat comploturi, dar au fost opriţi în săvârşirea lor, eliberarea celor cari au contestat suveranitatea statului român neluând în seamă autorităţile şi ordinele ce-i îndrumau la loialitate. Această e al doilea act de „loialitate" ce-l face Uniunea dela înfiinţarea sa. Memorandul cuprinde următoarele:

„Maghiarii vor să păşească pe terenul muncii cinstite, dar are nevoia de o stare sufletească neţesară care e prima condiţie pentru o înţelegere reciprocă. Această stare sufletească însă lipseşte din cauza multelor nedreptăţi, cari dacă nu vor fi sanate o liniştire sufletească e imposibilă. Foarte mulţi maghiari suspecţi că ar fi făcut crime politice sunt târâţi prin închisori, fără să fie vinovaţi. Ştim că aceştia nu sunt vinovaţi, cei mult nişte visători fanatici. Şi chiar dacă ar fi vinovaţi, cei mai mulţi sunt fără drept în mânile autorităţilor poliţieneşti şi nu sunt predaţi procuraturei sau judecătorii or în drept.

Foarte mulţi sunt privaţi de drepturile lor cetăţeneşti şi omeneşti de cele mai multe ori numai din ura personală a organelor autorităţilor. In sfârşit o jignire adâncă a maghiarilor e că organele de cercetare folosesc şi acum sistemul brutal de bătăi pentru a stoarce mărturisiri. Aceste sunt motivele pentru cari maghiarii nu pot fi liniştiţi. Dar chiar dacă ar fi între maghiari unii cari merită să fie puşi în faţa justiţiei şi atunci ar fi un act de înţelepciune politică dacă în loc de o pedeapsă severă ei ar primi ertare.

Uniunea cere deci:

1. Incetarea imediată a tuturor proceselor politice. Deţinuţii şi cei judecaţi să fie imediat eliberaţi.

2. Internaţii să fie lăsaţi liberi şi să se şteargă sistemul de persecutare la autorităţi.

3. Să se supravegheze executarea ordinaţiunilor cari opresc bătăile brutale iar organele contravenente să fie aspru pedepsite.

Acestea sunt „modestele" pretenţii ale Uniunii maghiare şi dovezile despre înalta sa „loialitate", far refexile ziarului „Ujság", sunt următoarele:

„Procesele politice au dovedit că maghiarii afară de unele casuri izolate au o atitudine locală. Iar despre aceste procese s'a dovedit, că ele au fost în urma zelului de muncă exageral al siguranţei statului şi în cele mai multe căsuri oameni nevinovaţi au trebuit să sufere. — In urma împrejurărilor de până acum avem motive să credem că intervenţia Uniunii va avea succes. Azi e ridicol ca cineva să mai facă cercetări contra bărbaţilor, femeilor sau copiilor pe motiv că ei ar fi lucrat contra statului. — Tânăra Uniune maghiară nici nu ar fi putut avea un pas mai bine venit decât ca să agite pentru eliberarea fraţilor în suferinţe".

Memoriul a fost înmânat minis. preşedinte, ministrului de justiţie ministrului de interne, ministrului de răsbel şi... ministrului Ardealului.

Congresul învăţătorilor din Ardeal

— Ziua II. —

— Inaugurarea Casei învăţătorilor —

D-l Dop a ridicat paharul în sănătatea mea; eu îl ridic în sănătatec oştirei care este salvatrarea patriei. In cele din urmă D-l General aduce entuziaste elogii învăţătorilor români cari şi-au făcut cu sfinţenie datoria şi pe front ca apărători ai ţărli, şi la catedeă că apărători.

D-l Anca Dumitru închină pentru D-l Prefect Meteş.

D-l Darlea ridică peharul pentru D-l Pretopop Dăianu care, răspunzând, arată rolul înportant al învăţătorului.

Sinteţi, părinţii copiilor noştri, şi ea şi preotul sunteţi chemaţi să propăvăduiţi adevărul, încheie părintele Dăianu.

D-l Mateş mulţumeşte D-lui Anca pentru cuvintele ce i-le-a adresat şi închină pentru congresişti.

D-l Encira într'o frumoasă cuvântare ridică paharul în sănătatea D-l Profesor Marin Stefănescu care şi-a făcut cel mai mare şi mai înălţător ideal al vieţii D-sale din a se sacrifica pentru răspândirea Culturei.

Toată sala în picioare izbucneşte într'o furtună de aplause şi de strigăle de „să trăiască." D-l M. Stefănescu a fost obiectul unei înălţătoare mainifestaţii de simbatie.

D-l Marin Ştefenescu răspunde următoarele: nu-mi pot închipui ceva mai sfânt decât legătura ce există între profesor şi elev. De aceia vă declar că mi tremură sufletul de emoţie cânp văd cr un elev al meu a luat cuvântul pentru a vorbi de modestele mele servicii pe care am putut să le aduc acestui neam românesc.

De multe ori în viaţă suntem răpiţi de vârtejul faptelor de toate zilele şi uităm sensul atenţiei fal unora dinte acelea a căror importanţă le întrece pe toate.

Intreaga mea fiinţă e copleşită de înălţătoarea convigere că neamul acesta e atât de măreţ şi de nobil în cât mintea noastră nu o poate înţelege.

Eu ca profesor, vă spun că această convingere nu e răscolită de trecătoaul sentimentalimi al unei clipe, ci e adevărul nemuritor rostit de experienţa veacurilor.

De voi, nepreţuită dăscălisme, atârnă viitorul şi măreţia acestui popor. Ce inimă nobilă are acest popor! Am nădejdea nemărginită în voi, şi prin munca voastră vom devini un măreţ luceafăr al culturei în Europa.

Invăţătorul român m'a făcut să simt cultura omeni ei şi tot el m'a învăţat s'o oltoesc în sufletul şi inima românească.

Beau în cinstea învăţătorilor, acestei sfinţi ia neamului nostru din Ardeal.

D-l Burnescu bea în cinstea femeilor române care şi-au făcut datoria pentru patrie cum nici o femeie din lume nu şi-a făcut'o mai frumos.

D-na Belianu într'o minunată cuvântare, a arătat rolul femeii române în război, la catedră şi în familie.

DI. St. Paul, riarist rosteşte apoi următoarea cuvântare:

Daţi-ne voie şi nouă, reprezentanţii presei, să spunem un cuvânt la această masă. Fiţi siguri că cuvinte'e noastre vor fi învăluite de tot idealiamul unor oameni cari înţeleg munca şi suferinţele d-voastră. Atunci când foarfeca financiară a tăiat adâne în carnea apostolilor transformaţi în martiri ai culturei, presa română din Ardeal a îmbrăţişat cu căldură cauza învăţătorilor susţinând'o din toate puterile, şi făcând ca g a ul acestor martiri, pierdut până atunci în tumultul provocat de certurile zilnice din Parlament, să aibă un adânc răsunet în lumea acelora cari, văzându-şi poftele şi ambiţiile satisfăcute, uitaseră de nevoile şi durerile d-voastră.

In numele presei din Ardeal, salut congresul şi ridic paharul în cinstea d-voastră, nepreţuiţi apostoli ai culturei şi ai conştiinţei naţionale.

Cu acesta banchetul a luat sfârşit.

Şedinţa de după prânz

La ora patru se redeschide şedinţa în sala cea mare a Casei-Invăţătorilor sub presidenţia d-lui Şuteu.

Secretarul dă cetire telegramelor sosite în timpul zilei.

D-l IZIDOR DOP (Sibiu) citeşte un raport în care remarcă calităţile şi munca neobosită a biroului central care a reuşit să obţie dela minister şapte clase pentru şcoile normale. Emite părerea că ar fi un lucru de mare folos dacă s'ur face şiliceele cu 7 clase.

Arată meritele biroului central care a reuşit să obţie sporul de 50% şi pentru învăţătorii confesionali ca şi pentru cei de stat.

In chestiunea statificărei şcolilor d-sa spune că învăţătorimea din Ardeal cere statificarea.

Continuând spune că comitetul a cerut suma de 30,000 lei pentru revista „Invăţătorul" şi că s'a dat 35,000 lei. Propune ca toţi învăţătorii să contribuie cu un procent cât de mic pentru casa învăţătorilor. — Se aprobă.

Preşedintele propune şi congresul aprobă ca Asociaţiunea să aranjeze diferite serbări din veniturile cărora să se mărească fondul destinat Casei învăţătorilor.

In al doilea rând, la propunerea d-lui preşedinte Şuteu se aprobă lucrarea în comun a Asociaţiei învăţătorilor cu toate celelalte organizaţii învăţătoreşti din toată România mare.

S'a trecut apoi la chestiunea şcolilor confesionale româneşti.

Au vorbit mai mulţi oratori care au spus, în esenţă, că dacă e adevărat că cu începere de la 1 Septembrie statul sistează oriçe salariu pentru învăţătorii confesionali, după cum se aude atunci protestul şi reacţiunea învăţătorimei trebuie să fie cât mai unitară şi mai energică iar la nevoie să recurgă la ultimul mijloc — greva generală.

D-l Otel ca şi alţi numeroşi oratori demonstrează că greva e un mijloc care nu cadrează deloc cu menirea învăţătorilor şi propune să se renunţe complect la această ideie.

---

conştiinţa adâncă şi emanaţia neştiută a Franţei noastre artistice. Voi trebuie să formaţi de azi înainte gustul, cum le veţi face şi pe toate celelalte.

Gospodinele măgulite dădură dreptate bărbatului frumos aşa de bine îmbrăcat, împrăştiară repede neîncrederea bărbaţilor lor. La alegerile generale. Elzear era ales la treizeci de ani cu majoritatea zdrobitoare, deputat al Parisului.

La Cameră devenise din prima zi cu dreptul eloquenţii, leaderul grupurilor socialiste. Majoritatea lui atrasă aplauda pe nesimţite lira care fermecă fără s'o convingă. In saloanele, care se deschideau odinioară spiritului şi bunei creştere a tânărului necunoscut, oratorul aclamat primit acum ca o glorioasă creaţie a casei, o podoabă care trebuia precupeţită rivalelor gata să puie mâna pe dânsul. I se făcea mutre de comandă când scandaliza prea mult pe conservatori.

Impresia neplăcută o ştergea cu un surâs simpatic, ca om sigur de puterea sa şi dezarma pe cei mai înspăimântaţi cu scepticismul seratelor pariziene când fiecare ironizează rolul pe care l-a jucat în aceea zi. In jurul mesei cu ceai tribunul îşi ascundea ghiarele şi toţi făceau a crede că nu sunt primejdioase. Stăpâna casei prezenta glumind socialistul-amator, ambiţios grăbit care apucase pe calea cea dreaptă. Odată ajuns la putere va fi „de-ai noştri" cum şi trebuia să fie un băet de familie bună, moştenitorul bogat al unui mare comanditar de produse chimice.

Efectul obişnuit al acestor reaşteptate evidenţieri: cufundau origina omului într'o noapte adâncă, isvor nesigur al Nilului pe care nimeni, nici timpul, nici grija de a-l verifica. Elzear se simţea în fiecare zi mai departe de strada Heliopolis şi de tot ce-i aducea aminte: rassa, cultul său nominal, originea averii strămutări nelămurite şi îndepărtate, necunoscu e de majoritatea administratorilor bănuite numai de câţiva iscoditori de meserie ca Asse.me. Triumfătorul le uită bucuros pe toate.

Dacă vre un naiv ar fi stăruit să ştie cine este, în seara zilei când începe povestirea noastră pe când eşia din Palais-Bourbon după ce cercetase grăbit discursul şi se îndrepta grăbit spre parcul Monceau, Bayonne ar fi cu o siguranţă desăvârşită răspunsul dat odinioară lui Jacques Andarran: un parizian ca alţii, mai cunoscut ca ceilalţi. — Declaraţie de stare civilă, religioasă şi socială, prea suficientă când cade de pe înălţimea piscurilor pe care te afli. Intrebătorul indiscret va fi oare atât de presolan, atât de provincial să nu se mulţumească cu aşa răspuns?

Capitolul IV.

La Palatul Sinda.

Elzéar opri automobilul în str. Vigny la intrarea unuia din palatele a căror faţade se înşiră dealungul parcului Monceau. Baroneasa Sinda invita la cină Joia şi apoi primea universul. Ghedeon Sinda, bancherul din Triest luase de nevastă pe frumoasa braziliancă în timpul unei călătorii de afaceri pe care o făcea la Rio de Janeiro. Stabilit la Paris de douisprezece ani, triestinul manevra la Bursă cu ridicări şi scăderi, îndrăzneţ, totdeauna. Nevastă-sa se pricepea la potrivirea fastului necesar bogăţiei; plăcută încă cu toate că începuse să se îngraşe, ştia să atragă pe oamenii fără însemnătate pentru a păstra şi mări curentul care aduce oaspeţi folositori. Ghedeon prin legăturile sale avea mulţi devotaţi. Fiindcă oferea luxul său tuturor, vedeai la dânsul deziarele de cinematograf pe cari fibrele cumpărate de dânsul proclamau „o adunare foarte selectă": străini, diplomaţi, parisieni, mondeni, artişti, politiciani. La început cercul baronesei Dolarés fusese stăpânit de compatrioţii sud-americani. Pe urmă fură daţi la o parte de politiciani, mai cu seamă de când bancherul se ocupa cu afaceri mari cari interesau direct Statul francez. Tinerii ataşaţi dela Ministerul de Externe veniţi la Sinda în urmărirea unui flirt sau a unei zestre botează salonul lor: contestatul franco-brazilian.

Lui Bayonne îi plăcea casa asta pentrucă era una din primele în care fusese cunoscut. Incepător fără experienţă, pipăise lumea şi învăţase să cunoască acest mişcător Kaliedoscop, de vanităţi, intrigi, galanterii, de plictiseala bogaţilor şi ambiţia săracilor. Intra totdeauna cu vioiciunea veselă a alpinistului care odată ajuns pe vârful muntelui se uită înapoi spre locul de unde a plecat.

calme şi poate mai eficace decât greva.

In cele din urmă se ajunge la concluzia că să se ceară cât mai neîntârziat şi pe toate căile statificarea şcoilor confesionale.

Trecând la altă ordine de idei se începe o foarte vie discuţie asupra revistei „Învăţătorul", în timpul discuţii unul dintre congresişti a cărui nume ne scapă a uce câteva acuzaţii administraţiei şi redacţiei acestei reviste.

Urmează discuţii foarte aprinse în care maioritatea părerilor erau contra acuzaţiilor nedrepte care se aduceau d-lui Pora redactorul-şef al revistei şi în care s'au declarat de neîntemeiate toate acuzaţiile aduse domnului pora.

In timpul discuţiilor dl Pora se urcă la tribună şi într'o scurtă cuvântare arată munca titanică pe care a depus'o la această revistă fără concursul nimănui şi fără nici o plată. Cu toate acestea în loc să i-se aducă o fărâmă de mulţumire, e acuzat de lucruri care nu cadrează cu situaţia lui şi cu demnitatea unui învăţător. In semn de justificată prolestare îşi înaintează demisia din postul de şef-redactor al revistei, şi părăseşte imediat sala.

După plecarea dlui Pora se naşte o aprinsă discuţie în care se remarcă de numeroşi oratori meritele şi idealismul cu care dsa a lucrat la această revistă, înfierându-se toate acuzaţiile nedrepte şi tendenţioase ce i-s'au adus.

Câţiva oratori cer cu insistenţă reintoarcerea în şedinţă a dlui Pora şi pretind preşedintelui ca în numele congresului să'l roage pe dl Pora să rămâie şi pe mai departe redactorul şef al revistei. (Aplauze).

Trecându-se la punctul următor din ordinea de zi se începe discuţia asupra membrilor de onoare ai Asociaţiei. Au fost aleşi următorii: 1. Dl Dr. I. Mateiu. 2. Dl Prof. Univ. Vladimir Ghidionescu. 3. Dl Prof. Univ. I. Ursu.

Revenindu-se asupra statificărei şcolilor confesionale se începe din nou o vie discuţie în care a predominat dorinţa învăţătorilor de a se face cele mai intense intervenţii în vederea statificărei care nu se mai poate amâna fără ca corpul didactic primar şi însăşi cauza culturei naţionale să nu fie compromisă.

Dl Preşedinte spune că s'au făcut deja dese intervenţii în chestiunea şcolilor confesionale şi că guvernul a însărcinat pe dnii Prie şi Goga cu tranşarea acestei chestiuni — aşa că speră că până la 1 Oct. se va realiza statificarea şcolilor confesionale.

In cele din urmă se ea în discuţie chestiunea alegerei noului comitet în urma demisiei celui vechi.

După intervenţiile făcute de întregul congres vechiul comitet a primit în cele din urmă să revie asupra demisiei şi să conducă încă un an interesele şi lucrările Asociaţiei învăţătorilor.

D-l *Martin Ştefănescu* luând cuvântul spune: Domnilor am, din partea societăţei „Cultura poporului", sarcina de a vă aduce salutul Ei şi a vă aminti în numele acestei societăţi că nimeni nu este mai în măsură să răspândească această cultură în popor, decât D-Voastră — Dăscălimea.

Să nu uitaţi că în orice discuţie şi în orice ocazii din viaţă, sunteţi apostolii acestui neam care vă cere lumina pe care trebuie să i-o daţi. Învăţătorul şi preotul sunt apostoli, deci ei trebuia puşi deasupra micimilor lumeşti. In această luptă să nu uitaţi însă scânteia divină care vă defineşte.

Am auzit pronunţându-se aci în congres şi cerându-se greva. Domnilor trebuie să vă daţi seamă de gravitatea acestui cuvânt şi să nu-l pronunţaţi sub impresia trecătoare a unei impulsiuni. Nu uitaţi că copii se uită la D-Voastră ca la D-zeu şi că atunci când vă voi vedea şi pe D-Voastră părinţii lor sufleteşti de această cangrenă socială, îşi vor pierde nunţile şi atunci s'a dus disciplina şi ascultarea, atunci întronaţi dezordinea şi lupta de clasă şi ni-se prăpădeşte neamul domnilor.

Adevărurile şi dreptatea chiar dacă încep prin a fi dărâmate sfârşesc prin a fi triumfătoare.

Nu încetaţi o clipă de a vă striga drepturile D-Voastră, dar nu vă lăsaţi asupriţi de ceia ce este mic şi necurat. Nu grevă, dăscălime, căci dacă şi sufletele D-Voastră vor fi înveninate de această otravă, — ni se prăbuşeşte neamul.

O adevărată furtună de apluze şi strigăte de să trăiască a acoperit înălţătoarele cuvinte ale D-lui Marin Ştefănescu.

In mijlocul o aţiilor care nu mai conteneau D-l Preşedinte mulţumeşte călduros pentru frumoasele cuvinte de îndrunare adresate congresului, după care într'o scurtă cuvântare de închidere mulţumeşte tuturor celor prezenţi pentru răbdarea şi interesul de care a dat dovadă în tot timpul dezbaterilor.

La ora 10½ se închide congresul învăţătorilor români din Ardeal, Banat, Crişiana şi Maramureş într'un entuziasm de nedescris.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

CAFEA
Prăjită şi răşnită
cacao ceai
ciocolată
839
Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută cele mai fine şi solide mobile
893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

INFORMAŢII

Locale

Consiliul oraşului Cluj se ocupă cu idea desfiinţării serviciului de aprovizionare, deoarece se crede că comerţul liber cu alimentele ar aduce o eftinire a acestor articole.

■

Dela C. F. R.

D-l General Ionescu directorul general C. F. R. însoţit de d-l Dancaşiu şeful mişcării din Satu-mare a vizitat gările din apropierea graniţei maghiare. In curând se vor introduce trenurile de mărfuri pe aceste linii pentru ameliorarea transportului.

■

Comerciale

Consulatul polonez a trimis Camerilor de Comerţ o notă în care invită lumea comercială română să dee anunţuri pentru albumul oraşului Lidow. Scopul este de-a informa Polonia asupra producţelor fabricate în România. Albumul este destinat pentru propagandă mai ales târgurile răsăritene.

■

La Lovrin în judeţul Timiş-Torontal se va ţine o expoziţie economică în zilele 28—29 luna curentă. Se vor expune vite de prăsilă, vinuri, licheruri, obiecte agricole şi zarzavaturi.

■

Agricole

Recolta porumbului, în urma căldurii permanente promite a fi medie în ţinuturile ardeleneşti.

■

Industriale.

Ministerul de Industrie şi Comerţ sub No. 29931 publică ordonanţa referitor la reducerea preţului de gazul metan dela 80 bani la 40 pentru fabricaţiunea cimentului la Turda. Astfel preţul pro vagon de ciment va fi 9000 lei.

■

Artistice

Luni s'a deschis muzeul istoric din Oradea. Obiectele sunt îndeosebi din domeniul istoriei maghiare.

■

Contra durerii de stomac, contra diareei întrebuinţaţi numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.
Fiind foarte plăcut la gust se ia uşor de către copii.
Preţul unei sticle Lei 10.— depozit principal farmacia Dr. Biró Piaţa Unirei Cluj. II-319.

Politice

Episcopul unitar de Iosif Ferencz a intervenit la d-l director general Tănăsescu pentrucă preoţii unitari Bela Veress şi Rediger Géza să fie eliberaţi. Ei au fost deţinuţi de acum 2—3 luni, pe motive politice.

■

Sportive

Echipa de footbal „Kinizsi„ din Timişoara a soriteri în localitate. Azi la ora 6 d. m. va avea primul său matach cu Victoria, iar Joi va juca cu Hagibbor.

■

Săptămâna trecută s'a înfiinţat clubul sportiv al industriaşilor români. Duminecă a avut loc primul său matach cu echipa Törekvés din Turda care învinge cu rezultatul 1: 0.

■

Diverse

Taxele de consultaţie ale medicilor au fost stabilite în felul următor: o vizită la locuinţa medicului 10 lei, la locuinţa pacientului 20, noaptea 40 lei. O consultaţie 50 lei, atestat medical 30 lei, atestat care serveşte ca document în faţa judecătoriilor 50 lei. Taxa moaşelor a fost stabilită la 30 lei zilnic. Examinaminarea nebunilor 150 lei.

■

In urma recetei productele de toâmne au suferit mult. In multe părţi o cantitate enormă de poame toumatice s'au uscat. Indeosebi au suferit mult regiunile de şes Iarba păşunilor sa uscat astfel că nu remantul vitelor nu e satisfăcător.

■

Asociaţia micilor industriaşi va ţine un congres la 19—20 August în Bucureşti. Acei cari doresc să ia parte vor beneficia de o reducere de 75 la sută a căile ferate.

■

După suferinţe îndelungate Duminecă a încetat din viaţă ziariştilor maghiari Amon Otto. Sindicatul ziariştilor maghiari din Ardeal şi Banat a hotărît înfiinţarea Jondului „Amon Otto" ale cărui interese se vor folosi pentru ajutorarea ziariştilor bolnavi.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Sâmbătă a sosit în Caşovia (Kosice Cehoslovacra) delegaţia română care va lua parte la târgul oriental din Bratislava. Intre delegaţi sunt d-l ministru Oct. Goga, d-l Cicio Pop, d-l profesor universitar Teodorescu. Delegaţia română a fost primită la gară de oficialităţile civile şi comerciale. După primirea călduroasă delegaţii au cercetat diferitele localităţi mai importante ale oraşului.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recenoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Prin Jurnalul Consiliului de Miniştri, apărut în „Monitorul Oficial" No. 99 din 27 Iulie a. c., se interzice Societăţilor de asigurare, având sediul central în Austria în Ungaria şi Germania, de a mai încheia ori ce afaceri cu începere dela 27 August 1921. — permiţându-li-se numai să continue cu încasarea chitanţelor la poliţele de asigurare în contra incendiului, accidentelor, furtului şi grindinei, li-se permite numai încasarea primei până la cea dintâi scadenţă din anul curent.

Pe de altă parte, se opreşte orice întăbulare de Societate străină, fără autorizarea specială a guvernului român, iar intabulările deja efectuate se anulează.

Toate firmele întreprinderilor noi înregistrate după 3 Noembrie 1918, sunt obligate a cere o autorizare specială a guvernului român pentru a putea funcţiona.

Importanţa acestor măsuri nu trebue să scape nimănui şi publicul asigurat la Societăţile pomenite mai sus, trebue să-şi dea seamă, că numai poate fi acoperit de aceste Societăţi după trecerea termenelor de mai sus. Ori ce făgăduinţă sau interpretare lăturalnică i s'ar da din partea agenţilor Societăţilor străine, nu este făcută decât spre a-i păcăli şi, contsatând o asigurare împotriva deciziunii guvernului român, riscă ca poliţa lui de asigurare să fie fără valoare şi să nu poată fi despăgubit.

Credem de datoria noastră să atragem atenţia tuturora asupra acestor fapte, cari-i privesc de aşa de aproape fiind vorba de avutu l r 919

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef la Casei Cercuale. Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 d. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Intrunire cultural-naţională din com. Sacul

Duminecă 31 Iulie cor. a avut loc o mare întrunire cultural-naţională, în comuna Sacul, din iniţiativa delegaţiei studenţilor bucureşteni; întrunirea s'a ţinut în faţa bisericei, au luat parte un număr însemnat de săteni, împreună cu fruntaşii comunei

Seria cuvântărilor o deschide preotul satului, care urează bun sosit delegaţiunei. Imediat a luat cuvântul d-nul Petre Ghiaţă arătând în cuvinte bine simţite scopul naţional al întrunirii şi accentuând necesitatea unei cât mai bune cunoaşteri sufleteşti a Românilor din vechiul regat cu cei din nouile provincii alipite.

D-l Cl. Sachelarie vorbeşte despre importanţa revoluţiei naţionale a lui Tudor Vladimirescu.

D-l Sever Ghiaţă vorbeşte de momentele cele mai însemnate din viaţa eroului Mihai-Viteazul.

D-l Pompiliu Constantinescu vorbeşte despre importanţa istoriei neamului, mulţumind sătenilor de primire.

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

Deocamdată pe frontul Anatoliei e liniște. Atât trupele Kemaliste cât și cele grecești au încetat luptele, Turcii pentru a se regrupa și reface, Grecii pentru a pregăti ofensiva care să ducă la cucerirea Angorei. In acest timp alianța turco-bolșevică e un fapt împlinit. Generalul Brusiloff însoțit de un numeros stat major a sosit la Angora pentru a pregăti rezistența turcească până când ajutoarele bolșevice vor fi destul de numeroase pentru a opri pe greci. Nici Kemaliștii nici Grecii nu vor să audă de mediațiunea Aliaților, cu toate că guvernul din Constantinopol a intervenit pentru pace pe lângă aceștia din urmă.

Pregătirile pentru întrunirea Consiliului suprem la Paris urmează cu asiduitate. E regretabil că Belgia nu va fi reprezentată decât la unele discuții secundare.

O veste pe cât de neașteptată pe atât de îmbucurătoare ne vine din Italia. Fasciștii s'au împăcat cu socialiștii, obligându-se reciproc a evita orice tulburări. Din această cauză elementul comunist va fi și mai izolat.

In Maroco trupele franceze continuă să opuie o eroică rezistență triburilor marocane revoltate prevăzute cu muniții și arme strecurate prin contrabandă de comisarii germani.

Problema Sileziei superioare continuă a fi nelămurită Germanii masează trupe numeroase ca regiunea Rattowitz și Benthen pentru a dezarma prin surprindere slabele garnizoane franceze ale lui Korfanty leaderul polonezilor din Silezia superioară care a vrut să meargă la Londra pentru a explica englezilor cum stau lucrurile în Silezia și s'a refuzat pașaportul de către ambasada britanică. Avem astfel exprimate în chip neîndoelnic sentimentele Angliei față de Polonia.

Specula în Cluj

Am vorbit în nenumărate rânduri în coloanele ziarului nostru, asupra speculei care se practică în unele localuri de consumație și de distracție din orașul nostru.

Ne-am făcut o datorie față de publicul clujan, din a demasca pe acești speculanți, care orbiți de patima îmbogățirei necinstite n'au renunțat la nici un mijloc și au continuat fără sfială să jefuiască publicul din cale afară de răbdător. Nu știu dacă atât de meritata pedeapsă aplicată restaurantului „Central", a făcut vre-o impresie celorlalți speculanți. Dar suntem siguri că dacă măsura binevenită luată față de restaurantul Central, nu se va aplica și celorlalți speculatori, aceștia vor continua cu nerușinare să jefuiască publicul.

Astăzi demascăm autorităților și în special d-lui colonel Grigorovici, în energia căruia avem toată încrederea, două din localurile din Cluj care au o îndrăsneală fără margini disprețuesc toate ordonanțele cu prețurile maximale încărcând consumațiile cu prețuri cu adevărat fantastice.

La Cabaretul Jardin din Cluj toate articolele din consumație se vând cu un preț de două ori mai mare ca în oricare alt local de lux, fără să fie stânjenit în această acțiune de jefuire de măsurile luate de autorități. Mai mult de cât atât, conducătorii acestui local găsesc de cuviință să bruscheze pe consumatorii care îndrăsnesc să ceară a plăti potrivit prețurilor maximale.

Aceiași destrăbălată specula se practică cu aceiași nerușinare și îndrăsneală și la Restaurantul din parcul orașului, proprietatea d-lui Mihăileanu.

E de ajuns să amintim, și dacă e nevoie vom dovedi precis, că la acest restaurant se vinde o porție de ficat sub 100 gr. cu fantastica sumă de 17 lei.

In consecință cerem, stăruitor autorităților să aplice neîntârziat sancțiunile cele mai severe împotriva acestor indivizi cari jefuesc pur și simplu pe consumători

De altfel nu vom înceta campania noastră împotriva acestor comercianți necinstiți decât atunci când li se vor aplica sancțiunile pe cari le merită însutit mai severe decât le prevede legea.

DIN ORADEA-MARE

Biroul de încartiruire. — Criză de locuințe. — Specula cu camere. Nepăsarea celor în drept.

In toate ziarele clujene s'a scris despre neregulile biroului de încartiruire din Cluj. Afară însă de Cluj mai sunt orașe mari unde există tot aceleași neregului la încartiruire, ba încă, poate și mai mari, dar cari nu sunt relevate.

Iată un oraș tot ca și Clujul și care tot așa suferă de criza de locuințe. Acest oraș este Oradea Mare.

Să nu se creadă însă că Oradea Mare suferă de criza de locuințe fiindcă nu sunt locuințe. Din contră, locuințe se găsesc multe, dar tocmai aci există surprinderea că starea aceasta nici un gând n'are să se îmbunătățească. Aș putea spune, că aci, o mare vină are nepăsarea exagerată a celor în drept.

In anul trecut fusese șef al oficiului de încartiruire d-l Mihai Popa. Pe atunci era o stare de lucruri mult mai mulțumitoare, căci fostul șef avea cuvenita tragere de inimă ca român și găsea locuințe pentru plasarea tuturor funcționarilor veniți din vechiul regat, șât și a celor de-a întrea.

Insă nu toți funcționarii, etc.. cari au primit acele locuințe anul trecut se mai află și de prezent în Oradea-Mare, ci foarte mulți din ei au părăsit orașul.

Să revenim dar la altele. S'a găsit de cuviință cu d-l Mihai Popa, — poate, fiindcă își făcea pe drept datoria, — să fie înlăturat din post și numit în locul lui d-l Gh. Popa. un adevărat exroc, care a avut grijă numai de punga și stomacul său. Sub timpul acestui zis șef sau făptuit cele mai mari nereguli la încartiruire.

Camerile rămase libere în urma funcționarilor plecați, — au fost în majoritate șteroe de pe tabloul încartiruirii, iar petiților celor cari cereau locuințe stăteau luni întregi neatinse, ba s'au găsit unele cu întârziere de-o jumătate de an, timp în care trebuia să dormi la hotel sau pe drumuri. Ceeace este și mai grav, e pungășia de a ascunde și a nimici dosare întregi, așa că azi nu se mai știe nimic de urma lor; toate acestea făcute, natural, din dragostea către țară de d-l Gh. Popa.

Tocmai după aproape un an de jaf s'a găsit în fine cineva, care să intervie pentru numirea din nou ca șef al of. de încartiruire a d-lui Mihai Popa. pentru serviciile aduse de d-sa anul trecut pe același teren.

Acum avem un om drept, dar ce folos că ulcrările sunt desorientate de predecesorul său! Și pe lângă aceasta am constatat că funcționarii pe cari îi are nici nu știu lucra. Astfel mai înainte am observat că înregistratorul dă un număr hârtiei în registrul de intare, iar pe dosare, nu numai la un sinur caŏ s'au găsit cu totul alte numere.

Sperăm însă, că noul șef va restabili ordinea lucrurilor.

Un alt lucru revoltător este specula cu camerile. Sunt mulți Evrei în Oradea, cari închiriază camere la posageri — pe cari de multe ori îi așteaptă la gară — cu prețul de 20—30 lei pe noapte și chiar mai mult. iar încartiruirea n'are camere. Câteva din aceste camere au fost descoperite și faptul adus la cunștință actualului șef, însă — nu știm de frica cui — d-sa pare nepăsător. Se poate și lucrul acesta, căci dintr'un oarecare svon am înțeles că speculatorii sunt patronați și n'au teamă, atât cât și printre noi s'or găsi oameni netrebnici.

Atragem, dar, atenția biroului și comisiunii de încartiruire. că starea aceasta de lucruri nu mai poate dura mult, când mulți români în Oradea-Mare sunt fără locuințe, iar lucrările de încartiruire merg prea încet. Deocamdată mă mărginesc a scrie numai atât. Coresp.

Inaugurarea liniei Constanța-New-York

Marele transatlantic „King Alexander" în portul Constanța

In ziua de 2 August a sosit în Constanța marele transatlantic „King Alexander" care va face cursă regulată între România și America.

Primirea, vasului a cărui sosire era anunțată încă cu câteva zile înainte, a fost o adevărată sărbătoare pentru constanțeni.

„King Alexander" e unul din cele mai frumoase transatlantice.

El aparținea flotei germane sub numele de „Kleweland".

Luat pradă de război de către englezi, a fost vândut casei „Embericos" din București.

Transatlanticul are o capacitate de 30.000 tone și poate transporta aproape 5000 de călători.

Sosind din New-York „King Alexander" a parcus această distanță în 20 zile, cu popasuri de câte 2 și 3 zile în diferite state.

Cu un confort din mai cele moderne, acest transatlantic va continua să facă regulat cursa Constanța-New-York.

Venirea lui în Constanța, care dela marele vas de război „Potemkim" n'au mai avut prilej să vadă un alt vas mai mare ca „King Alexander" a fost pentru constanțeni un eveniment.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostra din București.)

Ora 2 p. m

In Basarabia a avut loc două noi atentate. In urma unuia din aceste atentate a fost distrus prin dinamită podul din dreptul Km. 134 de-pe linia ferată care duce la Cetatea albă. Acesta a avut de scop să arunce în aer trenul No. 120. Prin celalalt atentat s'a distrus podul din dreptul Km. 166 lângă Tranclia nu sunt victime din cauza că trenurile au fost oprite la timp.

Motivul suspendărei tratativelor cu bolșevicii este neprimirea de către Rusia a condițiilor puse de România în chestiunea navigației pe canalul Buros. Români au cerut ca piloții și supravegherea poliținească să fie românească.

Consiliul suprem va lua hotărâri în chestia strâmtorilor și a împărțirei cotei de 6 jumătate la sută din despăgubirile germane, statelor mici fără participarea reprezentanților României.

In acest timp D-l Titulescu se plimbă prin Tirol, D-l Tache Ionescu la Sinaia și nu se face nici o protestare contra acestor hotărâri nedrepte.

D-lui Tach Ionescu pleacă la Vichy la 28 August.

Consiliul technic pentru împărțirea Silezei n'a putut ajunge la înțelegere asupre împărțirei, de acea deciziunea de initiva-o va aduce Consiliul Suprem.

Zilele trecute a sosit în Capitală noul ministru plenipotențiar bulgar generalul Ticeff, declarându-se animat de prietenia care va lega în viitor cele două state învecinate.

Consiliul de ministri ținut în Sinaia a hotărât monopolul de stat asupra exportului de grâu. Comerțul interior va fi liber după ce se vă fi asigurat grâul necesar pentru alimentarea armatei. Consiliul viitor va decide asupra subvenției școalelor, confesionale din Ardeal. S'a hotărât unificarea polițiilor din întreagă România, împărțirea a 20 milioane mărci primite dela Germania în schimbul căilor ferate ridicate de pe teritoriul român. Această sumă ve va împărți între Ministerul de Comunicație și Ministerul de Război. S'a hotărât încă scăderea taxelor de export asupra petrolului și derivatelor sale.

Bolșevici în câteva șalupe au încercat o nouă încursiune în dreptul Tighinei Atacul a fost respins de infanteria română.

Mareșalul French a sosit la Sinaia în călătorie de plăcere.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Acord între Rusia și Ungaria

Delegații guvernului maghiar și ai sovietelor rusești au convenit recent la Riga că prizonierii de război și internații civili să fie trimiși în țările lor chiar în anul acesta. In același timp cu repatrierea a câtorva sute de indivizi condamnați pentru bolșevism în Ungaria. O lege specială va fi votată cu acest prilej de Adunarea Națională ungurească prin care va autoriza pe ministerul de justiție să întrerupă aplicațiunea pedepselor pentru crime și delicte comuniste.

Toți acești condamnați vor fi trimiși în Rusia și expuși în cazul unei reintoarceri în Ungaria să sufere pedepsele la cari au fost condamnați.

Germania acordă desgăgubiri României

Acum câteva zile guvernul român a primit o notă din partea guvernului German prin ministrul Germaniei la București, prin care se fac propuneri guvernului Român să primească în contul sumei de Retragere a biletelor Băncei Generale un însemnat număr de locomotive în preț de 450 milioane lei, fără ca prin aceasta să prejudicieze asupra Hotarârilor ulterioare ce urmează a se lua de comisia în teraliata de despăgubiri.

In legătură cu aceasta propunere, guvernul German ne mai oferă ca aceste locomotive să se trimeata imediat și în același timp să ne furnizeze și alte mașini de care statul Român are nevoe.

Această propunere a fost acceptată de guvern, comunicându-se la Berlin răspunsul.

Lenin propune guvern de coaliție

Refugiații ruși sosiți în Reval și Riga, anunță că situația guvernului sovietic este zdruncinată din cauza foametei.

In ultima ședință a comisarilor poporului, Lenin a propus un guvern de coaliție cu partidele socialiste,

Trotzki s'a opus acestei propuneri, arătând că această politică de împăcare a lui Lenin este numai un miraglu.

Din partea Europei capitaliste nu se poate aștepta ajutor. Rusia sovietică trebuia să își ia prin forță ceeace nu voește să i se dea de bună voe.

Croitoria Militară de primul rang din București Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare
FRAȚII FUHRMANN Str. Iuliu Maniu No. 1. □ □ □ □ □ 892 Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7
COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Legea contribuțiilor directe

Impozitul asupra lefurilor, indemnităților, salariilor, pensiilor și rentelor viagere. Cedula F.

Art. 37. — Cu începere dela 1 Aprilie 1921, se va percepe un impozit de 6 la sută asupra veniturilor nete. provenind din lefurile publice și private, din indemnitățile de verice fel, din salarii, pensiuni și reute viagere, în cazul când totalul acestor venituri ale unui contribuabil trec de următoarele sume: 750 lei lunar sau 9.000 anual pentru toate comunele cu o populație peste 50.000 locuitori, 600 lei lunar sau 7.200 anual pentru cele cu o populație între 15.000—50.000 inclusiv și 500 lei lunar sau 6.000 anual pentru cele sub 15.000 locuitori.

Agenții diplomatici și consulari străini sunt scutiți de impozitul acestei cedule sub rezerva reciprocității diplomatice.

Art. 38. — Pentru stabilirea venitului net asupra căruia e așezat impozitul, se adaugă la suma efectiv incassată ca leafă, indemnitate, salariue, pensiie și rentă viageră, valoarea tuturor avantajelor suplimentare acordate interesaților, fie în bani, fie în natură, și se scade:

a) Din totalul veniturilor câte 650, 500 sau 400 lei lunar, ori sumele respective anuale, după comunele în cari se realizează veniturile, conform distincțiunilor din articolul precedent.

Salariile muncitorilor manuali lucrând cu ziua sau în acord, vor fi supuse impozitului de față pentru cel mult 20 zile lunar.

b) Vărsnămintele ce contribuabilul face efectiv pentru a-și asigură o pensie la sfârșitul activității sale, fără ca ele să poată depăși 10 la sută din venitul brut.

Art. 39. — Impozitul e datorit în fiecare an pe baza lefurilor indemnităților, salariilor, pensiunilor și reentelor viagere, de cari interesații s'au folosit în cursul anului calendaristic precedent, afară de veniturile enumerate la art. 41, pentru cari incasarea se face în modul stabilit acolo.

Pentru contribuabilii a căror venituri vizate de prezenta cedulă încep numai în cursul anului precedent impunerii, venitul anual se va calculà, luându-se de bază lefurile, salariile, indemnitățile, pensiunile și rentele viagere, dobândite până la sfârșitul anului calendaristic și pericada de timp înăuntrul căreia au fost dobândite, raportându-le apoi la un an.

Dacă aceste venituri, începute în cursul anului anterior, au încetat în momentul impunerii, impozitul se va percepe numai la sumele efectiv incasate cu titlurile de sub această cedulă.

Impozitul e așezat pe numele contribuabilului, în comuna unde el este domiciliat, la 1 Aprilie al anului impunerii, sau în comuna unde are, la această dată, o simplă reședință.

Art. 40. — Orice contribuabil, făcând parte din categoriile vizate de această cedulă, e dator să facă eclarație de venitul net imposabil, calculat după regulele prezentei legi, și s'o înainteze percepției locale, până cel mai târziu în termenul ce se va prevedeà prin decretul de promulgare a legii de față, far în fiecare an în termenul prevăzut la titlul VIII.

Independent de această declarație, Statul, județele, comunele, stabilimentele publice și de utilitate publică, particularii, societățile sau simplele asociații cari ocupă funcționari, amploiați, comiși, lucrători, servitori, etc., cărora le plătesc lefuri, retribuții, indemnități, sub orice denumire, sunt obligați să înainteze înăuntrul aceluiaș termen state indicând:

1. Numele și adresele persoanelor pe cari le-au întrebuințat în cursul anuli calendaristic precedent impunerii;

2. Suma lefurilor, salariilor și retribuțiunilor plătite fiecăreia în cursul sus zisului an;

3. Perioada de timp la care se aplică această plată, dacă ea e inferioară unui an, dar superioară la 30 de zile.

Deasemenea particularii și societățile sau asociațiile cari plătesc pensiuni sau rente viagere, sunt obligat, în condițiunile de mai sus, să înainteze un stat identic, în termenul fixat, percepției locului unde domiciliază sau rezidă persoanele cari primesc aceste pensii și rente viagere.

Orice infracțiuni dela prescripțiunile de mai sus se pedepsesc cu o amendă de 100 lei, pronunțată de atâtea ori de câte ori s'au relevat omisiuni și inexactități din informațiunile cari trebuiesc date pe baza dispozițiunilor de mai sus.

Prescripțiunea se împlinește înăuntrul celor cinci ani cari urmează anul în cursul căruia s'a săvârșit infracțiunea.

Regulile privitoare la forma declarațiunii, reinoirea ei anulă dreptul fiscului de a cere actele și informațiunile de cari are nevoie, de a rectificà declarațiunile în caz când le socotesc inexacte, la dreptul de a contestà sinceritatea comunicărilor ce i se fac, la stabilirea impunerilor și judecata înaintea comisiunii de impunere. comisiunii de apel, înaintea înaltei Curți de casație, secția III, la modificările bazelor impunerii înăuntrul anului financiar în curs, sunt cele cuprinse în titlul VIII al prezentei legi.

Art. 41. — Cu începere dela 1 Aprilie 1921, Statul, județele comunele. stabilimentele publice și de utilitate publică, societățile sau simplele asociațiuni, comercianții, meseriași sau industriași cari au funcționari, amploiați, comiși, lucrători, servitori, etc., cărora le plătesc lefuri, retribuțiuni, indemnități în bani sau în natură, sub orice denumire, sunt obligați să rețină impozitul prevăzut la art. 37 și 38 asupra sumelor ce plătesc cu ziua, cu luna, cu trimestrul, cu semestrul sau cu anul, persoanelor mai sus denumite.

Aceste sume se vor vărsà direct tezaurului la epocile fixate la titlul VIII al prezentei legi.

Aceeaș obligațiune de reținere o vor aveà particularii, societățile sau asociațiile cari plătesc pensiuni sau rente viagere.

Impozitele astfel reținute se vor vărsà la administrația financiară în orașele de reședință și la percepție în celelalte comune, la epocile fixate prin legea de față sau instrucțiuni. Ele vor fi însoțite de un stat în dublu exemplar, cuprinzând:

1. Numele și adresa persoanelor aflate în serviciu;

2. Denumirea funcțiunii sau însărcinării;

3. Suma lefurilor, salariilor și retribuțiunilor plătite sau evaluarea în bani a indemnizațiilor în natură;

4. Perioada de timp pe care s'a plătit;

5. Impozitul reținut.

Evaluarea locuinței în natură va fi $^1/_5$ din salariu pentru salarii dela 1.000 lei în sus lunar și pentru cele mai mici $^1/_3$, iar întreținerea totală egală cu salariul, iar numai hrana $^3/_5$ din salariu.

Un exemplar al statului, împreună cu recepisa de plată va fi remis deponentului vizat. Celalt exemplar va fi dat spre verificare funcționarilor însărcinați cu stabilirea impunerilor, conform art. 68.

Sumele minimale prevăzute la art. 38 se raportează la timpul pe care salariul este plătit.

Reținerile impozitului la salariile plătite de Stat se vor face prin statele de lefuri și vor fi operate prin Casele publice la achitarea ordonanțelor.

Indată ce fiscul va fi în măsură a aveà la dispoziție timbrele necesare și materialul necesar. impozitul reținut de patroni dela lucrători va fi plătit prin lipirea și anularea de timbre în carnetul de contribuabil.

Nici un lucrător nu poate fi primit de către un patron fără a i se prezentà carnetul de contribuabil și à dovedi că s'a conformat obligațiunilor ce vor fi impuse prin instrucțiunile ministerului de finanțe.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.
pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Cetiți „Infrațirea"

PREMIILE
ZIARULUI
„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

un mare număr de
Premii in bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele :

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyö et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 **CZINK** **Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, soălătorie, pivniță.

VÂND cărți arhitectura ungare, germană, franceză, Pakey Regala 28 Cluj.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE-VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

SE CAUTĂ. In schimbul alimentelor și cu plată casă mobilată. Adresa Direct. Reg, Postelor Sect III. Expl. Postala sub Oficiant Victor Bumbu. 969

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

MIȚI cum ai călătorit? Mergi la băi, când și pe cât timp? Eu nu mă duc unde am zis. Emil.

NELI aștept cu nerăbdare avizul tău. Fă cât mai curând posibil! L.

NIȚĂ tăcesea ta nu o înțăleg. Lili.

TÂNĂR plăcut, doresc corespondență, eventual căsătorie cu D-nă sau D-șoară tânără drăguță, cultă și cu dotă. Învățator, Post-Restant Bârca Doljiu.

TÂNĂR funcționar, leafă lunară bugetară 500 (cincisute) Lei dorește căsătorie cu o Dră onestă. Răspund numai la scrisori serioase. Adresa: Ioan Neamțu funcționar, Aiud Inchisoarea Centrală.

DOMNIȘOARĂ tânără educată funcționară stat, orfană cu dotă 40.000 lei caută cunoștința unui tânăr, de asemenea funcționar pentru eventual căsătorie. Respund numai scrisorilor serioase cari se vor adresa la ziar sub Margit.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință amatorilor că la Comandamentul Teritoral al C. 6. A. Serviciul Domenii Militare din Cluj, sunt vacante două locuri de conductori cl. III. și un loc de desanator cl. II. și un loc de registrator (copist).

Cei ce doresc a concura, sunt rugați a înainta cerere în regulă până la 1 Septembrie 1921.

Condițiunile generale ce trebue să indeplinească.

1. Să fie român sau supus român.

2. Să fi satisfăcut legea recrutării.

Condițiuni speciale:

1. Se posedă certificat de studii și

2. Certificate de bună purtare de la locurile unde a mai servit.

Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand. VI Teritorial.

973 Int. Maior *L. Georgescu.*

De la Târgul de Mostre din București

Comisariatul expoziției și târgului de mostre din București în dorința de a veni în ajutorul industriașilor care au expus la târgul de mostre din orașul nostru a trimis aci pe dl inginer Petrescu care a primit puteri depline spre a face industriașilor toate avantajele posibile.

S'a hotărât ca transportul mărfurilor și pavilioanelor să se facă cu un tren special la București. Acest transport se face pentru expozanții din Cluj în mod cu totul gratuit. De asemenea și transportul înapoi. Mărfurile vor fi transportate direct în expoziție pe o linie specială.

Prețurile standurilor au fost deasamenea reduse așa că expozanții din Cluj vor plăti pentru București numai 180 până 140 Lei metrul patrat în pavilioanele oficiale și 60 Lei m. p. de teren pentru pavilioanele clădite de expozanți. Pentru fabricanții de mobile s'au făcut condițiuni speciale și mai avantajoase. Comisariatul expoziției din București a luat masuri de încartiruire pentru toți expozanții și vizitatorii târgului.

Reclama 915 975

Publicațiune.

Anulanduse rezultatul licitațiunei ținută în ziua de 5 August 1921 ora 10 dimineața, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparațiuni generale la cazarma Avram Iancu din garnizoana Cluj, în valoare de lei 125412,15, se publică o noua licitațiune, care se va ține în ziua de 22 August 1921, ora 10 dimineața, în localul Serviciului Domenii și Cazarmament de la Comandamentul 6 Teritorial din garnizoana Cluj, Calea Victoriei No. 51, în condițiunile prevăzute în publicațiune No. 46142—1921.

Garanția provizorie de 5% din valoarea lucrutilor se va depune la casa de Depuneri și Conservațiuni prezentânduse la licitație numai recipisa.

Garanția în numerar sau efecte nu se primește.

Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand. VI Teritorial.

Int. Maior L. GEORGESCU.

No. 46458 din 6 Aug. 1921. 976

10100/AI.

Concurs.

La căile ferate Someșene află angajament numai decât: 1 inginer mecanic, 1 inginer de poduri și șosele, 1 absolvent al școalei superioare de industrie (ramul mecanic), 1 absolvent în drepturi, 2—3 absolvenți de școli comerciale și mai mulți împiegați de birou având bacalaureat sau cel puțin VI. clase de școli medii.

Reflectanților li se cere: să fie români cu cunoștința perfectă în vorbă și în scris a limbei române și maghiare, eventual și a celei germane ori franceze.

Preferiți vor fi cei-ce au și praxă la căile ferate. Cfriști în penzie sunt admiși.

Cererile și ofertele cu indicația pretențiilor sunt a se adresa Direcțiunei C. F. Someșene în Dej până la 20 August a. c.

972 Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

Ministerul Lucrărilor Publice. Școala Politechnică din Timișoara.

No. 667/2—1921.

Publicațiune.

La 25 Septembrie se începe examenul de admitere în anul 1 al Scoalei Politechnice.

Doritori de a se înscrie la acest examen vor depune cererea lor timbrată la Secretariat însoțite de următoarele acte.

a) Actul de naștere.

b) Diploma de 8 clase de liceu sau o diplomă echivalentă cu aceasta:

Examenul are loc înscris și oral din matematicele de liceu și anume: geometria elementară plană și în spatiu, geometria, descriptivă, mecanică elementară, algebră, trigonometria, geometria analitică.

Examenul pentru candidații care nu posedă limba română se poate da în limbile franceză, germană sau ungară, indicând aceste în cererea de înscriere.

Cererile de înscriere se primesc la secreteriat cel mai târziu până la 20 Septembrie. Taxa de înscriere este de 100 lei și se va depune înainte de examen.

Candidații reusiți la examen sunt matriculați în anul 1 al școlii în ordinea de merit.

Acei care nu sunt suficient preparați pentru a putea da examenul se pot înscrie în diviziunea pregătitoare prin o cerere timbrată însoțită de aceleași acte. Cererile se primesc până la 5 Octombrie. Taxa de frequență pentru diviziunea pregătitoare este 200 lei și cursurile încep la 10 Oct.

Studenții lipsiți de mijloace pot obține burse constând din locuință și întreținere în căminul școlii. Pentru cererea de bursă se va depune un certificat de pauperitate. Acest certificat eliberat de primăria comunei trebue să conție situația părinților și să fie vizată de percepție arătându-se averea mobilă și imobilă a familiei.

959 *Direcțiunea Școala Politechnică din Timișoara.*

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință ca în ziua de 20 August 1921, se ține licitație publică cu oferte închise în fie care din garnizoanele notate mai jos, la Comandamentul de garnizoană, respectiv, afară de garnizoanele Bistrița, Oradea-Mare și Tg.-Mureș, unde licitația se va ține la Comandamentul Diviziilor 16, 17 și 20-a Serv. Intendenței, iar la Cluj la Serviciul Intendenței Comandamentului VI Teritorial, pentru cantitățile de grâu și grâunțe recolta anului curent notate în dreptul fie care din garnizoane:

Garnizoanele	vag. a 10.000 kgr. grâu	vag. a 10.000 kgr. grâunțe
Garnizoana Cluj	329	285
„ Oradea-Mare	200	204
„ Sighetul-Marmației	40	7
„ Bistrița	100	36
„ Dej	50	48
„ Ibașfalău	7	5
„ Turda	20	8
„ Gherla	20	13
„ Satu-Mare	80	119
„ Tg.-Mureș	100	156
„ Carei-Mari	30	157
„ Mercurea-Ciuc	24	12
Total	1000 vag.	1000 vag.

Să primesc oferte și numai la Cluj, pentru toate garnizoanele pentru cantitățile totale sau în parte, predarea la ori ce stație de cal. ferată în Ardeal pe teritoriul Corpului de Armata.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanții pot lua cunoștință de condițiunile caetului de sarcine și art. 64 Reg. Manutanțelor din Manualul de Adm-ția val. 11 care se găsește afișat în fie care garnizoana și să poate vedea în ori ce zi de lucru intre orele 11—13 din zi.

965 *Biroul de subsistență al Corpului VI Ar.na'ă.*

Directoratul General al Internelor din Cluj
Direcțiunea Generală a Polițiilor din Ardeal și Banat.

No. 1810 VI-i.

Publicațiune.

Se face cunoscut doritorilor că în ziua de 38 August 1921, orele 10 dimineața, va avea loc la Direcțiunea Polițiilor din Cluj, în casa Palatul Iustiției din Strada Cuza-vodă No. 3, licitație publică pentru confecționarea a 2500 (douămiicincisute) perechi bocanci, necesari corpului sergenților de orași ai polițiilor din Ardeal și Banat, precum și una mie Kgr. talpă.

Licitația se va ține în conformiitate cu art. 72—83 din legea comptabilității publice, neadmițându-se supra oferte.

Caetul de sarcine și condițiunile se pot vedea în ori ce zi de lucru între orele 11-13 la Direcțiunea Poliției.

Ofertanții vor depune în ziua licitației garanția de 10% din valoarea totală a lucrărei, fie în numerar, fie în recipise de ale cassei de depuneri.

Cluj, la 27 Iulie 1921. 968

Director General: *C. Tănăsescu.* Șeful Diviziei Materialelor Comisar: *T. Rafailescu.*

Publicatiune.

Se aduce la cunoștință ca în ziua de 15 August 1921, se ține licitație publică cu oferte închise în fie care din Garnizioanele notate mai jos, la Comandamentul de Garnizoană respectivă afară de Garnizoanele Bistrița, Tg.-Mureș și Oradea-Mare, unde licitația se va ține la Comandamentele Diviziilor 16, 17 și 20 Serv. Intendenței, iar la Cluj la Serviciul Intendenței Comandamentului VI Teritorial, pentru cantitățile de fân și paie din recolta anului curent notat în dreptul fie caruia din Garnizoanele:

Garnizoanele:	vag. 10.000 kgr. fân	vag. a 10.000 kgr. paie
Cluj	325	185
Oradea-Mare	145	90
Sighetul-Marmației	35	20
Bistrița	130	80
Dej	40	25
Ibașfalău	35	25
Turda	25	15
Gherla	90	50
Satu-Mare	140	85
Tg.-Mureș	115	65
Carei-Mari	185	110
Mercurea Ciucului	15	10

Se primesc oferte și numai la Cluj, pentru toate garnizoanele, pentru cantitățile totale sau în parte, predarea în Stația C. F. R. a fie cărei garnizoane sau stația cea mai apropiată.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanți pot lua cunoștință de condițiunile caetului de sarcine și art. 73—83 din legea Contabilității publice, care se găsește afișat în fie care garnizoană și se poate vedea în ori ce zi de lucru între orele 11—23 din zi. 964

Comandamentul teritorial Corp. VI. Armată Serviciul intendenței.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 149 PENTRU MICA PUBLICITATE

Primăria orașului municipal Oradea-Mare.

No. ad. 1980—1921 Preș.

Publicatiune de concurs.

Prin aceasta publicăm concurs pentru îndeplinirea posturilor următoare la muncipiul orașului Oradea-Mare, organizate conform statutelor nouă.

1 (una) post de consilier în clasa a VII-tea (șaptea) de salarizare gradația 3; 4 (patru) posturi de I subnotar, în cl. VII-a de salarizare gradația 3; 2 (două) posturi de subnotar al II-lea în cl. a IX (noua) de salarizare gradația 3; 1 (unu) post de șef-translator cl. VIII-a de salarizare gradația 3; și 2 (două) posturi de translator în clasa IX-a de salarizare gradația 3; 1 (unu) post oficial de conturi la statistică cl. X-a de salarizare gradația 3; 1 (unu) post organizat de ajutor contabil clasa X-a salarizare gradația 3; 1 (una) post de arhivar clasa IX-a de salarizare gradația 3; 3 (trei) posturi agenți de circumscripț, la antistia comunală cl. X-a de salarizare gradația 3; 4 (patru) posturi de șef-oficial de birou clasa IX-a de salarizare, gradația 3; și 27 (douăzeci și șapte) posturi de copist clasa IX-a de salarizare (unsprezecea) gradația 3.

Tot cu acest prilej repetim publicarea concursului pentru indeplinirea postului de controlor la cassieria orașului în clasa IX-a de salarizare gradația 3; petițiunile întrate deja la acest post sunt valabile. Repetim totodată și publicarea concursurilor pentru îndeplinirea posturilor de antiste și ajutor de antiste comunale cu observarea, că petițiunile intrate sunt valabile. Pentru a obținea posturile de consilier și subnotar I și II precum și antiste și subantiste comunale, conform articolului 1 din 1883 se recere absolutor juridic și cel puțin examen juridic din științele pe stat, la postul de subnotar la sedria orfanală examen juridic de stat, la posturile de contabil; ajutor de contabil, și alte posturi dela contabilitate conform articolul 1883 se cere bacalauriat dela școalele medii și examen din contabilitatea de stat; la postul de arhivar se cere bacalauriat și examen special de arhivar. la posturile de șef oficial de birou, copist și a agenți de circumscripție se cere cel puțin IV cl. medii la dobândirea posturilor de translator se cere cel puțin bacalauriat, conoașterea perfectă a limbei românești și maghiare și cunoștința deplină a limbei literare, la postul de controlor la casieria orașului se recere bacalauriat și dacă e cu putință examen din contabilitatea de stat.

Dintre acestea posturi, funcțiunea consilierilor, a subnotarilor I, II, antiste și subantiste comunale, controlor la casierie, agent de circumscripție vor fi îndeplinite la propunerea domnului Prefect de Directorului General al Internelor, dreptce petițiunile sunt a se adresa astfel. Numirile la celelalte posturi se vor face de Domnul Prefect și cererile vor fi adresate a măsurat acestor dispoziții.

Cererile în ambele cazuri vor fi înaintate la Biroul Primăriei. Petenți cari sunt deja în serviciul public vor adnexa la cereri numai coala de serviciu. Ceice nu sunt în serviciu intern sunt datori ași înainta cererile pe cale oficioasă Biroului Primăriei. Noui petenți sunt obligați a adnexa la cererile lor certificatele indicate în §-ul 28-al circularei Cons. Dir. No. 9500—1919. Termenul de concurs este 27 August 1921 ora 4 p. m. Cererile înaintate în mod defectuos ori întârziat, nu se vor lua în considerare.

Oradea-Mare, la 1 August 1921.

Dr, Coriolan Bucico
primar.

966

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

502 **Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în CLUJ, Str. Nicolae Iorga 11 în casele propril. Telefon No. 621.** :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

Toată elită Clujului își de intîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

PIANO

cu coadă Wirth, alb, se vinde în condițiuni avantajoase.

A se adresa zilnic între orele 2—4 d. amiazi Str. Băii (Fürdő) No. 23. 955

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit.
148

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Târgul de Mostre din Praga

974 **dela 1—8 Septembrie.**

Vizitatorii din România Mare beneficiază de 50% reducere la trenuri și Bagaje de la frontieră la Praga și retur. □ Taxa redusă la viza pașapoartelor. □ Obține ușor locuințe la Praga. □ Legitimațiile, Insigniile necesare vizitatorului precum și ori ce alte informațiuni le dă: Delegatul Târgului în România Director MARGULICS București, Pasagiul Român 12 (Calea Victoriei 53) și Consulatele Cechoslovace din Cluj, Cernăuți și Galați.

Cu preț de cumpărare se vinde 15 Acțiuni

Creditul Technic Transilv.

Adresa la ziar V. N.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 **Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.**

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

In fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană
925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Banca Centrala

pentru industrie și comerț societate anonimă, Cluj,

Ocupându-se cu exportul de cereale pastaioase și semințe, incadrele dispozițiunilor actuale, a înființat o secție de „CEREALE" care se va ocupa esclusiv numai cu exportul cumpărarea și vânzarea de cereale etc. și derivatele lor.

Vânzatorii sunt rugați a ne da aceași incredere ca și în trecut și a adressa ofertele lor insoțite de mostre și datele necesare: Banca Cereale s. a. Secția Cereale Str. Regina Maria No. 1.

Asigurăm prețuri avantagioase și o lichidare culantă a afacerilor. 962

MAMELE DORITOARE

DE A AVEA

COPII SĂNĂTOȘI

IN TOT TIMPUL ANULUI

SĂ-ȘI FACĂ O DATORIE

PRIMAVARA ȘI VARA

DE ALE PRIMENI SÂNGELE STRICAT CU

SIROPUL DE RACOVITZĂ

IODO-TANAT

care are darul de a curăți sângele de toate necurățeniile ce plutesc în el prefăcându-l în sânge curat, roș, plin de viață și de putere, de a hrăni tot trupul dându-i acea aparență de sănătate care se arată prin rumeneala obrăjilor, voiciunea mișcărilor, a privirei și a gândirei, creșterea regulată, poftă de mâncare întovărășită de veselie caracteristică a copiilor sănătoși. Cura se face toată vara. Modul de întrebuințare întovărășește fiecare sticlă.

De vânzare la toate farmaciile și drogueriile din România

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA

391 **DROGUERIA „VIORELIA"**

CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 293 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 12 August 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj

Gratuit

Onor. Muzeul Asociaţiunii

Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, S[illegible]ANIU No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA [illegible]IET

Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Director: D. TOM[illegible]

Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Unificarea şi „factorii istorici“

Cunoaştem părerea, exprimată până acum de atâtea ori, după care Ardealul, deşi incorporat în organismul politic al României Mari, ar trebui totuşi menajat, dacă nu chiar scutit, în ce priveşte necesitatea unificării. Şi aceasta pentrucă Ardealul, având în urma lui o viaţă istorică proprie, are astăzi şi o individualitate a lui pe care n'am putea-o supune unificării fără să asistăm la o adîncă şi primejdioasă turburare a întregei vieţi ardeleneşti. Sunt adică aici instituţii şi legi, moravuri şi deprinderi, aşa de vechi şi aşa de adânc înfapte în viaţa morală şi politică a Ardealului, în cât toate la un loc vor constitui o serioasă resistenţă împotriva măsurilor noastre de unificare. Şi atunci nu se strigă de către o sumă de oameni transformaţi brusc în doctrinari ai regionalismului: „Respectaţi viaţa şi tradiţiile locale, respectaţi realităţile ardeleneşti, respectaţi sufletul particular al Ardealului! A încerca să unifici, înseamnă să calci în picioare o întreagă istorie, şi aceasta nu se poate face fără ca Ardealul, sdruncinat în toate temeiurile vieţii lui, să nu se ridice cu mânie împotriva politicei şi măsurilor tale de unificare“.

Şi firește, între susţinătorii regionalismului, trebuia să întâlnim neapărat şi pe confraţii dela „Ellenzek“, cari descoperind „caracterul deosebit“ al Ardealului, nu uită să ne vorbească şi despre „factorii istorici“, cari au creiat acest caracter. Căci înţelegeţi: unificarea poate să treacă peste orice, dar nu poate să treacă şi peste puterea „factorilor istorici“ pe care o găsim amestecată în toată structura şi în toată organizaţia vieţii ardeleneşti. Cum, adică: vrei să treci cu buretele peste toate elementele unei vieţi locale la baza cărela găsim atâţia „factori istorici“, cari printr'o acţiune de veacuri, au plămădit tot ceia ce vedem astăzi în Ardeal? — te întreabă cu indignare confraţii dela „Ellenzek“ azi de câte ori speranţele şovinismului maghiar se simt stingenite prin înaintarea procesului de unificare.

Dar ce sunt, mă rog, aceşti „factori istorici“ în umbra cărora se făureşte doctrina regionalismului pentru a acoperi cu ea gânduri şi speranţe pe care le cunoaştem aşa de bine?

La ce s'or fi gândind confraţii de la „Ellenzék“ când vorbesc cu atâta căldură despre puterea „factorilor istorici“. Ce sunt cum sunt şi unde trebuie să-i căutăm aceşti „factori istorici“ a căror operă am fi datori s'o respectăm astăzi în fiecare din mişcările şi actele noastre?

De ce nu binevoiesc confraţii de la „Ellenzék“ să ne numească măcar un „factor“, unul singur, ca să înţelegem şi noi mai bine în ce măsură trebuie să respectăm aşa zisul caracter particular al vieţii şi al stărilor din Ardeal?

Pentrucă noi, mai puţin iniţiaţi în locurile de aici, nu cunoaştem de cât un singur factor istoric, şi anume: *stăpânirea maghiară.*

Această stăpânire, întinsă peste însuşi leagănul românismului, a încercat veacuri de-a rândul să ne distrugă aici sufletul şi viaţa noastră naţională. De pe urma ei au rămas în Ardeal atâtea legi şi atâtea instituţii create anume pentru desfiinţarea noastră ca naţiune. Deşi eram aici stăpâni prin puterea vechimii şi prin puterea numărului nostru, am fost totuşi robii unei stăpâniri care n'a înţeles să respecte niciunul din factorii istorici care creiaseră dreptul nostru la existenţă.

Şi nu e greu să descoperim şi ceilalţi „factori istoriçi“ la cari se gândesc confraţii de la „Ellenzék“. Silită să trăiască din opresiune, stăpânirea maghiară şi-a adăugat cu vremea o mulţime de „factori istorici“ cari toţi urmăreau metodic îngenuncherea şi distrugerea noastră. Căci ce uşor e să faci un „factor istoric“!

Introduci limba maghiară şi şcolile româneşti şi „factorul istoric“ e gata. Ridici la Seghedin o închisoare pentru toţi cei cari îndrăznesc să-şi apere limba şi conştiinţa naţională, şi „factorul istoric“ a fost creiat într'o secundă. Rupi tricolorul de la cingătoarea fetelor şi urmăreşti cu jandarmi orice manifestare a simţirii româneşti şi „factori istorici“ răsar cu duiumul gata săţi crieze cele mai frumoase iluzii despre îndrăptăţirea şi durata puterii tale.

Dar în faţa factorilor tăi „istorici“, se ridică factorul istoric al voinţei şi resistenţii noastre naţionale. Ce e oare revoluţia lui Iancu şi ce e adunarea de pe Câmpia Blajului dacă nu factorii istorici cari ţi-au arătat la timp cât de nedreaptă şi de ciudată e stăpânirea ta în aceste ţinuturi? Şi ce e apoi războiul pe care l-au făcut şi ce e adunarea de la Alba-Iulia dacă nu factorii istorici decisivi cari au însemnat sfârşitul şi moartea stăpânirii tale?

Nu înţeleg oare confraţii de la „Ellenzék“ că ne găsim în pragul unei noui istorii şi că e zadarnic să mai suspini după „factorii istorici“ cari au putut să resulte din accidentul stăpânirii maghiare?

Evenimentele zilei

Kronprintul va pleca în America de sud

Fostul Kronprinţ german a cerut guvernului olandez permisiunea de a părăsi Olanda, căci vrea să se stabilească în America de sud.

Presa şi politica

In unul din cele din urmă numere, „Dacia Traiană“ din Sibiu, indignat şi revoltat de celace se scrie în unele din ziarele ardeleneşti se ridică împotriva scrisului acesta care coboară prestigiul presei şi înjoseşte luptele noastre politice.

Indignarea şi revolta confratelui din Sibiu ni se par firești; am fi dorit însă că ele să izbucnească cu un ceas mai de vreme pentrucă n'am fi fost singurii cari n'am întrebuinţat nici odată sistemul acesta, ba dimpotrivă am protestat totdeauna împotriva tendinţei de a murdări şi de a întărîtă frământările politice, folosind în scris calomnia, miciuna, cinismul şi violenţele de limbaj.

„Dacia Traiană“ ne aminteşte de polemicele şi discuţiile din presa bucureşteană de acum 20—25 ani, când respectul pentru muncă şi adevăr nu era cunoscut, când împotriva adversarului politic toate mijloacele erau îngăduite şi când nici o personalitate nu era cruţată de lovituri.

Presa actuală din Bucureşti s'a lăpădat de această urâtă meteahnă, spune confratele sibian exagerând o ameliorare care de abia se face simţită acum. Dar exclamă cu durere „Dacia Traiană“, vorbind de un ziar din Cluj, celace nu mai găsim la Bucureşti, iată că îşi scoate capul în inima Ardealului, tocmai la Cluj, şi aşa se dovedeşte că nu suntem cu nimic mai prejos, ba, poate, am şi întrecut pe vechii confraţi ai Capitalei.

Sub regimul votului cenzitar viaţa politică a ţării se mărginea la presă şi la parlament. Evident că astfel redusă ea trebuia să se agite pentru ca să dea impresia că există şi lucrează. Şi atunci presa de partid avea însărcinarea să facă sgomot şi tămbălău pentru a interesa masele. De aceea, dacă nu era de iertat, tonul presei de atunci putea fi oricum explicat.

Dar astăzi când datorită sufragiului universal toţi cetăţenii ţării sunt chemaţi în viaţa politică, când ţara întreagă participă mai mult sau mai puţin la lupta politică, presa de partid avea datoria să se careţe de rugina unei acţiuni politice întemeiată pe defaimare şi pe neadevăr şi să ţinută cu violenţe de limbaj.

Lumea care citeşte gazetele poate crede că politica ţării este atât de coborâtă şi atât de murdară cum apare din articolele de ziar. Şi misiunea presei politice nu este să coboare şi să înjosească politica ci dimpotrivă să o înalte.

Ziarul trebuie să fie o şcoală de educaţie şi de cultură politică. El trebue să explice acţiunile politice, să îndrumeze curentele şi să ştie a desprinde din vălmăşagul frământărilor şi al patimilor celace este binefăcător şi util. Şi aceasta cu atât mai vârtos astăzi când massele sunt nepregătite şi când în politică au răzbit atâţia oameni cari au nevoie de educaţie şi de cultură politică.

Problemele Pacificului

Până acum mulţi au crezut că problemele Pacificului privesc mai cu seamă trei puteri: Anglia, Statele Unite şi Japonia. De fapt, ele au şi fost discutate ca şi cum aceste ţări ar fi fost singurele interesate. Times propunea zilele trecute „un schimb triunghiular de note“ care trebuia să rezolve greutăţile înainte de întrunirea Conferinţei de la Paris. Cum se prezintă acum greutăţile întâmpinate de fiecare din principalii interesaţi?

Ne amintim că la începutul anului 1915 se hotărâse ca Japonia să înapoieze Şantungul, fosta posesiune germană, Chinei imediat ce această putere se va fi arătat în stare de a menţine ordinea în provincia recucerită. Japonia cerea ca China să i recunoască dreptul de a controla vămile, căile ferate şi minele, şi în acelaşi timp se obliga a proteja proprietăţile şi viaţa japonezilor de acolo. Cum înapoierea întârzia, Statele Unite au trimes acum un an nota la Tokio cerând să fie efectuată urgent. In răspunsul dat, Japonia repeta asigurarea că era gata să dea înapoi Chinei Şantungul şi declara că în curând îşi va retrage trupele. Totuşi condiţiile politice din China fiind tot neprielnice, ocupaţia şi exploatarea Şantungului de către Japonia continuă şi acum.

In Siberia după asigurarea dată că trupele japoneze vor fi retrase imediat, au fost trimise în regiunea Transbaikal alte trupe, pe când contingente considerabile soseau la Wladiwostock.

Partea rusă din insula Sakalin rămânea de-asemenea ocupată de numeroase trupe japoneze cu toată asigurarea de Japonia că nu urmăreşte scopuri de expansiune teritorială. Protestului american, guvernul japonez i-a răspuns că e gata să-şi retragă trupele din insula Sakalin după ce se va instala un guvern rus legitim şi regula un incident din Nikolaiewsk. In aşteptarea amboror evenimente guvernul japonez instala funcţionari japonezi în administraţia insulei şi dădea concesiuni forestiere cetăţenilor japonezi. Două mine de cărbuni, descoperite de curând, fură cedate societăţilor japoneze. Insula întreagă se bucura de binefacerile administraţiei din Corea.

Prin urmare, Statele Unite au trimis Japoniei nota din Iulie 1920 pentru a protesta contra acestor ocupaţii succesive, menţinute şi într'una întinse. Pentru a afirma mai bine politica Statelor Unite în chestiile Pacificului, Hughes, ministrul de externe, trimise Japoniei o notă destul de severă. Pe de altă parte ordona celei mai mari părţi din flota Atlanticului să plece în apele Pacificului Astfel Hughes arăta Europei şi lumei că, dacă Statele Unite întorceau spatele Europei, era din cauza intereselor care le chema în Extremul Orient.

Temându-se că intenţia nu va fi destul de bine înţeleasă, guvernul american se declara, câteva săptămâni mai târziu, gata să denunţe acordul Iskii-Lansing din Noembrie 1917, pentru a recunoaşte Japoniei privilegii în China.

Insfârşit, puterile fură poftite la Conferinţă. Această chemare fu tălmăcită de unele puteri ca dorinţa de a exercită în comun presiuni asupra Japoniei pentru a o constrânge să înapoieze avantagiile căpătate în China din timpul războiului.

Japonia firește dorea să păstreze cele câştigate în timpul războiului. Dar rămânând singuri se temea că nu-i vor fi recunoscute drepturile. Şi trimitea contra tradiţiei pe prinţul imperial în Anglia pentru a o convinge să reînoiască alianţa. Totodată grăbea executarea programului naval care trebuia să-i dea în 1927 o flotă dacă nu egală cu a Statelor Unite cel puţin destul de puternică pentru a i se opune.

Anglia, pe care alianţa de 19 ani cu Japonia o scutise de cheltuielile întreţinerii unei flote în mările Asiei pentru a-şi apăra interesele comerciale, ar fi reînnoit bucuroasă tratatul. Totuşi, nouile împrejurări create de războiu şi interesele ei economice şi politice o fac să nu facă nimic care ar putea deveni o piedică pentru apropiere cu Statele Unite.

In timp ce la Londra se schimbau păreri între delegaţii japonezi şi Foreign Office, convorbiri oficioase se continuau între Downing Street şi Washington, afirmate, apoi dezminţite, pentru a se ajunge cât mai repede la o înţelegere. Se pare că n'au reuşit.

Ştim la ce jumătate de măsură s'a oprit Anglia şi cum, pentru a cruţa susceptibilităţile tuturor, a prelungit tratatul încă un an.

Se pare că expedientul n'a prea plăcut Japoniei care a considerat tratatul prorogat pe un an e mort. Apoi a fost foarte criticat la Londra şi n'a satisfăcut nici Washingtonul.

In toate aceste negocieri Franţa a strălucit prin absenţă, cu toate că are interese de apărat în Pacific. Graba cu care aceasta a primit punctul de vedere american ne arată că şi-a jertfit interesele în entuziasmul momentului.

Ştirile zilei

Condiţiile Angliei faţă de Irlanda.

Horsea 8 Aug.

Generalul Smuts în scrisoarea către d l Valera arată că condiţiunile oferite de guvernul englez Irlandiei garantează cea mai mare independentă posibilă Ele întrec pe acele acordate Africei de sud.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Excursiunile geografice de subt conducerea d-lui Emm. de Martonne

Fostul profesor de Geografie la Cluj, d. E. de Cholnoky a scris undeva că în Ardeal se fac excursiunile mai greu decât în Asia Centrală. Aceasta explică de ce d-sa a făcut atât de puține excursii și studii în Ardeal și de ce a crezut că este mai interesant de cercetat ținutul Asiei centrale decât Munții Apuseni. Era antipatia omului care în Ardeal se simțea în țară străină.

Cum știința românească nu avea astfel de motive, ea a încercat ce nu se încercase din timpul vechii stăpâniri austriace în Ardeal, când un grup de profesori distinși ca Schmidl, Kerner, Peters, au studiat de aproape, pe la 1858, Munții Apuseni. Institutul de Geografie din Cluj a organizat anul acesta, subt conducerea savantului profesor Emm. de Martonne, o serie de mari excursi. dintre care prima a avut loc în M-ții Apuseni, a fost făcută de un grup de 15 profesori și a ținut 11 zile.

Nimeni nu a avut gândul unui record, și cu toate acestea recordul a fost realizat. Nici odată M. Apuseni nu au văzut un grup mai numeros de excursioniști care să-l străbată de două ori în sensuri opuse, călcându-i vârfurile cele mai înalte, cercetându-i regiunile cele mai sălbatice.

Și pregătirea și realizarea excursiunii s'au îndeplinit în timp scurt. A fost de ajuns să se anunțe scopul înalt pentru care excursiunea e făcută, a fost de ajuns să se pomenească numele savantului care a făcut atât bine țării noastre și de pretutindeni, la rugarea Institutului, s-au pus la dispoziție cai, trăsuri, automobile, masă și găzduire. Autoritățile militare și civile și-au dat cu grabă tot concursul, iar populația satelor au primit pe oaspeții străini cu manifestări de bucurie spontană, care i-a convins cât de sinceră este iubirea poporului român pentru Franța.

Ce e mai surprinzător, și ce arată că unde se amestecă pe lângă puțină prevedere, iubirea și recunoștința toate merg bine este că cu toate serbările, discursurile și banchetele, excursiunea s'a îndeplinit cu o exactitate neobișnuită la noi. Afară de regretabilul accident al d-lui de Martonne, nu a fost nici un neajuns, nici o abatere, nici o lipsă. Intreg programul s'a realizat în numărul de zile hotărât. Prima mare excursiune geografică românească s'a făcut în condițiuni care sunt o mândrie pentru Institutul de Geografie al Universității din Cluj. Când se vor publica rezultatele se va vedea că ajutorul dat de autorități și de particulari nu a fost de prisos. Pe urma acestei excursiuni nu vor rămâne numai amintiri frumoase ci și resultate noue și de valoare pentru cunoașterea pământului românesc.

După o pauză de câteva zile la 1 August a început o nouă excursiune pe care de astă dată d. de Martonne o conduce în sud-vestul țării românești. Această excursie, în care se află studenți și d-șoare, studente franceze, după ce a străbătut între 1—4 Aug. Masivul Poiana Rusca, se află acum pe cele mai înalte vârfuri ale Retezatului, unde petrece șase nopți subt cort, alături de lezerii limpezi și în apropierea stânelor, care îl cunosc pe d. de Martonne de acum douăzeci de ani, când singur se interesa de ele și se lăsa stăpânit de poezia grandioasă a munților noștri.

In Retezat ies în întâmpinarea excursioniștilor de. prof. Murgoci și Sava Athanasiu, cu care se vor face studii amănunțite în cercurile glaciare de la Soarbele. Tot în Retezat excursiunea cuprinde și pe d. Mihail Haret primul și cel mai simpatic alpinist român, întemeietorul Societății turistice carpatice „Hanul Drumeților."

In ziua de 11 August excursiunea va cobori munții pe platul Poiana înaltă la Rusca. De aici, cu trăsurile, va vizita Teregova cu foarte interesanta „Poarta Orientală", apoi Caransebeș unde excursioniștii se vor odihni.

Ziua de 12 Aug. va fi întrebuințată pentru drumul la Timișoara (plecare din Caransebeș la 9,20 sosire la 13, 25) și vizitarea acestui oraș.

Zilele 13—15 Aug. sunt rezervate studiului geografic al Munților Bănatului, atât de plini de bogății minerale. In ziua de 13 Aug. excursioniștii vor pleca la ora 7,30 cu automobilul din Timișoara spre Reșița, unde vor ajunge la 12'30, după ce în drum se vor opri la punctele interesante pentru studiu. După amiazi vor vizita uzinele, iar seara vor dormi în Reșița.

In ziua de 14. Aug. tot în automobil se vor cerceta regiunile Crașova, Anina și Oravița, vizitându-se minele și uzinele uzinele și studiindu-se regiunile calcaroase de la Iabuliția și Stroia.

In ziua de 15 Aug. automobilul îi va duce la Bozovici, unde vor lua masa la amiazi, iar de aici la Moldova unde vor dormi.

A doua zi 16 Aug. la 9. dim. vor porni cu vaporul la Orșova, unde vor rămâne și noaptea, iar în ziua de 17 aug. după o excursine cu automobile la Băile Herculane, vor lua trenul Simplon, care îi va duce la București.

Se spune multe despre primirea care se va face excursiunii condusă de d. de Martonne în Bănat. Se pare că cu toate recomandațiile de anu se pregăti decâtmese modeste și un așternut curat, Bănățenii vor să se ia la întrecere cu românii din Munții Apuseni. Un lucru pot să învețe de la aceștia: nu banchetele au impresionat, ci dragostea și voia bună, cântecul și dansul care s'au făcut în cinstea oaspeților. Se spune chiar că în Banat se va îndeplini o minune: discursurile vor fi puține și scurte. Ce se va realiza din toate aceste svonuri, nu știm. Sigur este, că Duminecă a plecat din Cluj profesorul Iosif Popovici, înimosul bănățean, care vrea să ajungă înaintea excursioniștilor în Bănat spre a pregăti o primire frumoasă. Căci după D-sa, orice s'ar zice: *„tot Bănatu-i fruncea."*

Intreprindere de transport.
Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

In chestia școlilor confesionale

Un memoriu al învățătorilor din Ardeal

In urma desbaterilor congresului învățătorilor din Ardeal care a avut loc zilele acestea în Cluj, s'a redactat un memoriu în chestiunea școlilor confesionale care a fost înaintat autorității bisericești. Iată cuprinsul său:

Dacă cercăm originea și trecutul școalei românești, ne convingem că acestea sunt strâns legate de ființa bisericei, care în nenumărate rânduri a personificat singura ratiune de a fi a neamului românesc. Această instituție sfântă, puternică și neprihănită ne-a fost pavăză în timp de vijelie loc dătător de nădejde, liniște și mângâere în vreme de restriște și liman dătător de înde demn și curaiu al puterei de acțiune în momentele decisive. Prin ea și sub ale ei aripi ocrotirea a putut resista poporul nostru nenumăratelor încercări de cotropire și nimicire.

Biserica creștinească a dat ca mijloc de deșteptare, luminare și ridicare acea nouă forță a neamului nostru care a fost școala confesională românească. Această fiică a bisericei, a fost al doilea sanctuar pentru susținerea căreia, aducând mari și grele jertfe, putea aștepta cu încredere sosirea zilei „de dreaptă și sfântă judecată".

Și această fiică bună și ascultătoare, alături de brațul ocrotitor al mamei cu adevărat și-a făcut datoria. Ceea ce moșii și strămoșii noștrii numai visau, strănepoților le-au fost dat să vază cu ochii. In special lumina revărsată de școala românească, cu care a știut alunga întunerecul neștiinței, începe să se ridice tot mai sus în fața opiniei publice.

Fiind ea pe deplin formată crede a fi sosit timpul majoratului, când singură și independent să-și poată continua opera de redeșteptare, așa cum a învățat de la mamă-sa, de la biserică. Iar aceasta cu toată liniștea sufletească, se poate degaja de această datorie ferm con insă, că fiica ei poate păși pe picioarele proprii putând lucra alături, pentru întărirea și consolidarea idealului devenit realitate; statul național român.

Așa stând lucrurile, se poate ușor explica cum s'a ajuns ca, în noul nostru stat național, singura școală de stat să existe cu demnitate atât în prezent cât și în viitor.

Iar biserica, ușurată de această sarcină, mult mai bine își poate vedea de cele sufletești, decât până acum. Prin înființarea școalei de stat, va înceta antagonismul dintre preot și învățător, devenind ei doi factori egali și coordonați, cari vor lucra alături cu mai multă tragere de inimă, decât în trecut. Prin urmare ar fi foarte corect, dacă biserica nu ar mai face greutăți statului în opera de statificare, ci din contră ar ușura-o.

Condițiile de primire la Căminul Studentelor

Comitetul Director al Căminului studentelor, dispune de 32 locuri libere pe anul școlar universitar 1921—1922. Studentele primesc în Cămin locuință, lumina, încălzit și serviciu cu prețul de 40 lei lunar, și dejunul de dimineața cu prețul de 2 lei zilnic. Plata taxelor se face prin anticipație la ziua întâi a fiecărei luni. Iar la întrarea ei în Cămin fiecare studentă va depune suma de 50 lei, cari nu vor fi restituiți, pentru uzul materialului.

In cămin, nu vor fi primite decât studentele cari vor lua în scris angajamentul să facă studii serioase și să se conformeze cu strictețe regulamentului Institutii.

Cerțile trebuesc fie însoțite de:

1). Certificatul de absolvire a maturității, pentru studentele ce se înscriu în anul întâi, său de Caetul de cursuri pentru studentele mai înaintate.

2). Certificat medical.

3). O declarație iscălită de studenta care face cererea pentru întrarea, prin care face cunoscută situația ei familiară, și mijloacele ei materiale.

Cererile însoțite de actele notate mai sus trebuesc adresate până la 10 Septembrie 1921 la D-na Dr. Alice Grintzescu Str. Regală (Majalis) No. 10-a.

FOIȚA ZIARULUI „INFRIRĂEA"

Nicolae Iorga*)

I.

Zice Emerson despre Shakespeare: „Acest om al oamenilor a înfipt steagul umanității câteva mile mai departe în haos."

Putem zice despre Nicolae Iorga, că el a înfipt steagul românismului câteva mile mai departe, dincolo de o încâlcitură de poteci noroioase, spre drumul larg al destinelor noastre.

El a răsbit în direcția mântuitoare, printr'o fericită îmbinare de însușiri rare, printr'o intuiție genială și profetică, hrănită de o iubire neprihănită și fără margini pentru neamul care a avut norocul să-l nască.

Această viziune profetică nu s'a desprins de pământ. Ci ca un ștejar care-și înalță fruntea spre cer, a căutat tărie și sevă, în păturile adânci ale țărănei.

Cu o hărnicie fără exemplu, cu o înțelegere despicătoare de taine, cu un cult sacru de adevăr, Nicolae Iorga a cercetat izvoarele istorice, vestigiile trecutului.

Din această lungă, anevoioasă, dar nu obositoare ci înviorătoare cercetare, a ieșit istoricul de renume mondial, cea mai covârșitoare glorie românească dela Cantemir încoace. El a dat, în istoria poporului român, nu zugrăvirea faptelor politice și războinice, nu vicisitudinile claselor conducătoare, ci istoria neamului însuși, în integralitatea lui etnică, istoria acelei forțe uriașe, care răsbia prin veacuri chiar atunci când ea părea sugrumată în opresiune și întuneric.

Lărgind sborul aripilor sale, el a străbătut tainele istorice și ale altor neamuri. Poliglot, stăpân desăvârșit pe limbile mari europene, el a scris în cele mai vestite publicații și colecții istorice, străine.

Știința sa istorică nu e uscată și stearpă, ci printr'un spirit de sinteză și printr'o putere de creațiune, care este rarul privilegiu al învățătorilor de geniu, el evocă lumile desgropate și le face să trăiască din nou în fața noastră, cu tot ceiace aveau omenesc și permanent în ele.

Dar istoricul este numai o latură a acestei uriașe și binefăcătoare personalități. Recunoașterea neamului întreg trebue să cuprindă mult mai mult de cât cultul pentru un mare învățat.

El e reînoitorul sufletului național, creatorul unei conștiințe de siguranță și de mândrie, fără de care neamurile nu pot trăi. După patriotismul aprins al generației de jertfă, care ne-a dat libertatea, unirea și statul român modern, saietatea scopurilor împlinite ne dusese la materialismul sălbatec al unora, la scepticismul altora, la insulta de fiecare zi a țării de către aceia, cari nu o mai credeau capabilă de îndreptare.

El ne-a redat încredere. Ne-a luat de mână din mijlocul decăderii unei clase conducătoare destrăbălate și ne a dus în trecutul, pe care-l cunoștea așa de bine și în prezentul pur de dincolo de bariera Capitalei. Increderea aceasta a isvorît astfel din virtuțiile trecutului și din puterea mare și tăcută, pe care el a descoperit-o, umblând cu toiagul de peregrin, prin sate și orașe, prin munți, văile și câmpiile întregului popor românesc.

El e acela, care mai mult ca oricine, prin scrisul, prin călătoriile, prin cercetările și cuvântul lui, a creiat temelia morală, pe care s'a putut înfăptui unirea definitivă. Scrisul lui, ca și scrisul vechilor cărți bisericești, cuvântul lui ca și cuvântul preoților în altare, da tuturor dela Nistru până la Tisa, în vremea când unirea era un vis, conștiința unității de neam.

Cărtitorii lui, au încercat să-l înfățișeze eclectic, personal și neconsecvent. Dar nu a fost figură în istoria poporului român, care să-și fi dat seama mai bine, că un neam nu poate merge înainte de cât prin convergența permanentă a tuturor forțelor lui. Acestui imperativ i-a sacrificat Nicolae Iorga întotdeauna orice pornire personală, ori e jignire cât de amară. In cumplitele zile dela Iași, când neamul făcea sforțări desnădăjduite să-și păstreze ființa, el a spulberat cu toată greutatea uriașei lui autorități, guvernul unui partid, care conducând destinele țării în acele întunecate zile, era trădătorul care trebuia să strângă toate puterile națiunii.

In vremea când ne amenință o recrudescență reacționară, care pusă de-a curmezișul duhului vremii, ne-ar fi dus la peire, el a grupat forțele democratice ale țării. Dar când sub steagul democrației un exclusivism sălbatec predica ura între frați și pentru avantagii politice căuta tovarășii neîngădutte, el și-a mustrat tovarășii.

N. Iorga apare astfel ca un ponderator, care nici-odată nu și-a părăsit drumul, pe care poartă steagul acestui neam.

In conștiința că puterile națiunei trebue să fie mereu convergente și solidare, trebue văzută și explicația dinasticismului său entusiast și militant, istoria frământărilor sângeroase

*) Cu prilejul împlinirei 50 de ani de viață.

Ajutându-se una s'ar deslega cealaltă. Creindu-se un singur tip de şcoală s'ar uniformisa învăţământul, înmormântând pentru totdeauna caracterul multiplu al şcoalei române, care ne-a adus pe cap alătea nemulţumiri şi vicitudini prin diferenţiare şi modul de salarisare. Invăţătorimea întreagă ar fi iu o formă retribuită, dispărând categoriile de azi prin care s'ar cela o atmosferă priincioasă atât şcoalei, cât şi dascălului român.

Ajutarea acestei opere, ar fi un titlu nou de glorie pentru biserica strămoşească,

Intru cât însă biserica. ar stărui mai departe la menţinerea actualului sistem de şcoală confesională, ar însemna că biserica ar vrea să perpetueze încă şi în viitor diferenţiarea de salarisare a corpului didactic primar.

Dar aceasta, Asociaţia noastră, care luptă pentru egalisarea salarizărei tuturor membrilor săi, nu o mai poate suferi şi la stăruinţa tuturor secţiilor judeţene roagă pe P. S. Sa şi Veneratul Consistor ca singurul for competent şi dispunător peste şcoalele şi învăţătorii confesionali a binevoi să ne desluşească următoarele:

a) Are cunoştinţă Ven. Consistor, că învăţătorii confesionali sufer mari pierderi materiale prin faptul, că unificarea salariilor nu să estinde şi asupra lor?

b) Ce hotărâri a luat Ven. Consistor, pentru ca aceste pagube din 1 Octombrie 1920 şi până astăzi să fie rebonificate?

c) Ce măsuri este aplicat Ven. Consistor a lua, pentru ca starea materială a învăţătorilor confesionali să fie nivelată cu a celor de stat?

d) De oare-ce a venit vestea că cu 1 Septembrie nou a. c. subvenţiile de stat ale învăţătorilor confesionali se vor sista, rugăm respectuos a ne răspunde la întrebările de mai sus, până la 1 Septembrie nou a. c.

Dela natura răspunsului a tărnă, ca învăţătorimea să facă cel din urmă pas pentru resolvirea grabnică şi în spiritul vremei a marei probleme a şcoalelor confesionale, cari provoacă atâta nedreptate şi nemulţămire.

Consideraţiuni de alt ordin aşişderea ne îndreptăţesc la atitudinea de faţă şi pasul ce-l va face învăţătorimea în viitor. E în detrimentul ţării şi păcat mare, faţă de viitoarea menire a neamului nostru de a admite, ca circumstanţele ce ofer spectacolul şcoalei confesionale române, să servească ca platformă neamurilor conlocuitoare de confesiuni străine, pentru a-şi menţinea în cadrele statului român organizaţiile şcolare cu scop şi tendinţe contrare nouă.

Avem ferma convingere că acest Memoriu va fi apreciat de autorităţile superioare bisericeşti, aşa după cum cer în momentul de faţă, importanţa şcoalei şi trebuinţa grabnicei soluţionări a unei chestii grele şi de interes vital pentru ţară şi neam.

Revista presei maghiare

Scrisoarea d-lui Iorga.

Ziarul „Ellenzék" se ocupă de lupta partidelor politice constatând că aceasta e de o cerbicie grea îndărjită, care apoi crează situaţia caotică din România.

„Dacă noi nu suntem membrii activi ei luptelor pentru răsturnarea guvernelor şi formarea noulor adunări, totuşi pentru viitorul şi încadrarea noastră în viaţa politică nu e indiferent nici pentru noi cine se află la putere."

Se ocupă apoi de scrisoarea adresată de d-l Iorga ziarului „Patria" şi face următoarele concluzii:

„Cel mai de frunte personagiu al opoziţiei, d-l N. Iorga se desparte acum de partidul naţional. De ce? O spune d-sa sincer: Reproşează partidului naţional, deoarece fiind condus de dorinţele individuale şi politica greşită a conducătorilor săi prin democratismul său pripit au excitat spiritul şi patimile masselor.

A făcut demagogie din interese de partid. Această agitaţie demagogică, dorinţa de a câştiga asentimentul masselor, au subminat în întregime bazele partidului naţional, cari au fost depuse la Alba-Iulia.

Inchee apoi: „Prin reforma agrară partidul naţional a aruncat cea mai periculoasă deviză. El n'a promis ceeace din punct de vedere economic era posibil ci toate imposibilităţile pentru a câştiga massele pentru interesele sale. Şi promisiunile cari nu se mai pot retrage au dat naştere la mii de nedreptăţi. Acestea nu le spunem noi, ci un om politic român de talia d-lui Iorga, care se desparte acum de partidul naţional pentru că s'a înşelat în el şi promisiunile sale."

Uniunea maghiară şi tratativele viitoare

„Temesvari Hirlap" observă că între guvern şi Maghiari lipseşte legătura care ar putea să clarifice situaţia guvernului faţă de Maghiari. Cu toate că în Uniunea maghiară — după părerea ziarului — sunt reprezentate toate curentele din sânul poporului maghiar, prin urmare ea ar reprezenta de fapt întreaga maghiarime, cu toate că programul Uniunii e cât se poate de clar guvernul nu s'a întrebat încă oare care sunt dorinţele poporului maghiar? Deasemeni nu s'a întâmplat nici din partea Uniunii vre-un pas ca să ştie dacă guvernul doreşte să intre în tratative cu Uniunea maghiară.

Continuă apoi:

„Opoziţia nu a făcut şi nu este nici un semn că va face o politică mai conciliantă faţă de Maghiari, decât actualul guvern. Saşii au luat independent când au intrat în viaţa politică. Acelaş lucru trebue făcut şi din partea Maghiarilor. Prin ce mijloace să înceapă? Să înceapă oare Uniunea tratativele pentru dorinţele şi doleanţele sale, când nu ştie că oare guvernul doreşte astfel de tratative. Mult mai uşor ar fi dacă guvernul ar face primul pas. Uniunea maghiră e totdeuna ga'a să discute modalitea de aplicare a programului său . . . Credem că necesitatea impune aceste tratative pentru viitor. Nu ar fi indiferent pentru viaţa de stat, pentru conducerea politică externă şi internă a statului dacă s'ar şti în ce împrejurări trăeşte şi în ce stare de spirit se află Maghiarimea din Ardeal."

Credem că nu tratativele sunt chemate e să clarifice situaţia Uniunea maghiare precum nici nu poate avea vre-un rezultat eminent o sondare de această natură. In primul rând Uniunea maghiară e chemată ca prin actele sale să dea dovezile necesare pentru a se forma în opinia publică românească o altă părere despre Uniune decât cea existenţă. Nu tratative ci o încadrere reală şi nu numai afirmată este necesară.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699

magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.

Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

Activitatea şcoalelor civile din Cluj

Arătam într'unul din numerile trecute ale gazetei noastre, covârşitoarea importanţă a şcoalelor medii, şi mai ales rezultatele folositoare care le-ar avea o reformă a învăţământului secundar, în senzul aplicărei programului şcoililor civile, natural cu mici modificări, la liceele noastre de stat şi particulare.

Astăzi revenim asupra acestei chestiuni şi vom da cititorilor noştri o amănunţită dare de seamă asupra activităţei intraşcolare şi extraşcolare a şcoalelor civile medii din Cluj de sub priceputa conducere a d lor Profesori Iuliu Karşai şi Anton Domide.

Dacă programul de activitate al şcoililor medii s'ar extinde şi dacă s'ar da acestor şcoli importanţa pe care o merită şi pe care o au în toate ţările civilizate fără îndoială că rezultatele obţinute ar fi strălucite. Pentru aceasta însă se impune în primul loc o serie de profesori special pregătiţi în vederea instruirei elevilor dela aceste şcoilile Se impune deci, crearea unor cursuri pregătitoare pentru aceşti profesori, sporirea numărului acestor şcoli şi o cât mai bogată înzestrare cu cele necesare.

Ori cât de mari cheltueli ar ace statul în vederea acestui scop, nu va fi prea mult căci în 10—15 ani, acest tip de şcoală, bine condus, ne va face stăpâni pe întreprinderile şi bogăţiile ţărei noastre care, în cea mai mare parte se găsesc azi în mâinile străinilor.

Afară de aceasta, nu trebuie să uităm că Ungurii, dela noi, susţin prin toate mijloacele aceste şcoli civile având un număr de elevi incomparabil mai mare decât noi, că toate întreprinderile comerciale şi industriale sunt acaparate de străini graţie, contingentului cultural al şcolilor civile neromâneşti.

Astfel Ungurii au două şcoli superioare unde îşi pregătesc profesorii, necesari şcolilor civile. Şi atunci ne întrebăm: ce va fi cu echilibrul social-economic peste 5—10 ani, când puţinii noştri muncitori industriali şi comerciali, lipsiţi de o pregătire specială vor sta sub educaţia şi influenţa sugestivă a străinilor, care graţie şcolilor civile îşi menţin domina ţa economică? Această tendinţă de predominare economică a străinilor de la noi nu poate fi înlăturată de cât numai printr'o organizare serioasă a şcolilor civile şi o urgentă cvalificaţie a profesorilor necesari acestei şcoli.

Şcoilie civile din Cluj, care se aseamănă întru câtva cu şcoilile medii din Vechiul Regat, cu toate greutăţile materiale prin care au trecut, au dat rezultate care ori ce s'ar spune, merită toate laudele şi recunoştiinţa noastră.

Din partea statului aceste şcoli au fost ajutate cu suma de 72.000 lei. La această sumă s'a mai adăugat 7—8000 de lei dăruite de publicul mare şi de eforia şcoalelor secundare din Cluj pentru „Internatul ţărănesc".

In anul acesta au fost înscrişi 198 de elevi şi eleve. In ceace priveşte internatul ţărănesc care e o anexă a şcoililor civile din Cluj, greutăţile prin care a trecut au fost foarte mari, dar datorită metodelor părinteşti de care au uzat conducătorii acestor şcoale, în tratamentul ce-l dădeau elevilor aceste greutăţi au fost trecute fără a se simţi prea mult.

In urma publicaţiei date de d-l Domide şi Karşai ca elevii să-şi aducă paturile de acasă sau să plătească cheltuielile necesare procurărei unui pat, cei mai mulţi elevi şi-au adus paturi de acasă.

Le stătea aşa de bine acestor micuţe odrasle dela ţară, când cu pălărie pe o ureche şi dăsagi în spate, aducându-şi pătuţul primitiv au intrat în curtea şcoalei pompoase în care mai dăunăzi era şcoala de elită a maghiarilor.

Sosiţi în şcoală, datorită tratamentului cu adevărat părintesc la care erau supuşi elevii se simţeau ca în casa părinţilor lor.

In şcoală elevii s'au ocupat pe lângă orele de studii de următoarele îndeletniciri practice care au dat rezultate minunate: Lucru de mână, modelaj din argilă şi ţesături de hârtie; încercări de lucrări în lemn, făcând fel de fel de jucării (cărucioare, un jug, tărăboanţă, fel de fel de modele de porţi.) Acestea au fost executate sub conducerea d-lui I. Vlad, prof. de desemn.

Clasa III şi a VI au făcut frumoase încercări de tâmplărie sub conducerea d-lui N. Ignat, prof. la şcoala medie tehnică, rezolvind cu elevii temele distribuite de d-l prof. Domide, la ora de fizică Astfel s'a executat cu frumoas

din trecutul nostru i-au dovedit, că cheia de boltă a edificiului nostru de stat e dinastia.

Intr'o epocă când literatură era dezorientată şi ştearsă când epigonii deabia mai puteau ţine aprins focul templului, Nicolae Iorga ne-a dat o şcoală literară. Această şcoală a mers la obârşie, în mijlocul marelui, uriaşului necunoscut, care era poporul dela ţară. Şi ca eroul mitic care prindea puteri când atingea solul natal, acea literatură s'a trezit robustă, proaspătă, înălţătoare.

Nicolae Iorga l'a descoperit pe Goga, el a călăuzit primii paşi literari ai lui Mihail Sadoveanu, Sandu Aldea, Iosif şi alţii. Puţine reviste literare au fost aşteptate mai cu nerăbdare şi au fost citite mai cu emoţiune de cât „Sămănătorul" în epoca, când da acoto îndrumarea Nicolae Iorga.

Dar nu numai descoperind pe scriitori, selecţionându-i în numele neamului întreg cu simţul estetic infailibil, îndrumându-i cu o critică dezinteresată şi fortificatoare a înălţat el literatura, ci creând el însuşi opere literare.

Teatrul lui istoric are nu numai acea ştiinţă de oameni şi de lucruri, fără care el nu poate fi, dar şi o putere de a evoca eroii în atmosfera vremii, în tot ceiace aveau caracteristic, care e neîntrecută de vreun alt autor din cei cari au încercat la noi teatrul istoric. Această putere de evocare se înfăţişează cu mijloace simple, cari merg la inimă. Rare ori am avut o emoţie mai curată şi mai intensă de cât aceea care mi-a pricinuit-o actul al treilea din „Tudor Vladimirescu" de pildă.

Int'o vreme când limba românească începuse să fie iarăşi dispreţuită, d-l N. Iorga s'a ridicat năvalnic, ofensat de toată ofensa care se aduce unui neam întreg şi a întreprins lupta pentru limba românească, ridicând-o iarăşi în slava veche din epoca lui Alexandri, Eminescu şi Maiorescu.

Dar în domeniul limbii, el a făcut ceva mai trainic şi mai măreţ încă: el a plămădit-o din nou cu elemente din cronici şi din graiul popular, într'o epocă când aceste două obârşii de înviorare şi vigoare părea secătuite.

Mai presus de toate ne-a dat un stil, care într'adevăr e omul: un stil masiv şi fin ca sculptura lui Rodin, năvalnic ca o avalanşe nou ca o auroră. Stilul lui deschide printr'un epitet o vastă perspectivă, distilează pagini întregi într'o paranteză, cu o rară eleganţă zvârle într'o ironie fină o întreagă satiră, străluceşte prin figuri de o noutate, o îndrăsneală şi o frumuseţe fără pereche.

Acest stil e spaima oamenilor mediocrii. In adevăr, la primul contact surprinde ca blocul din care n'ai descoperit încă statuia. Min'ea leneşă a multor contimporani, cari citesc doar gazetele după masă, nu descoperă nici-odată acea statue. Pe el îl striveşte stilul acesta cum striveşte pe sălbatecii din Africa efortul de a număra, cum toropeşte pe cei fără ureche fină, muzica simfonică. Zădarnic le recomanzi acestora oarecare sforţare insistentă. Cunosc totuşi femei cari gustă cu lăcomie stilul acesta, care e unul din darurile cele mai rare ale acestei personalităţi.

Darul acesta e cu atât mai preţios cu cât venea într'o epocă de manierism, care degenerase în monetă calpă şi ştearsă a formei gazetăreşti.

Stilul lui N. Iorga se învederează mai ales în scrisul lui politic. Articolele de fond din „Neamul Românesc" sunt ca o istorie contimporană, pline de adâncime, de vervă şi de spirit.

Acelaş stil caracterizează şi pe oratorul Nicolae Iorga. Efectele sunt crescute prin fascinarea nemai pomenită, care vine din ochii dă văpae, prin sinceritatea neprihănită şi totală, cu care se desvălue; prin căldura sacră care se desprinde din verbul lui. Dacă n'ar fi un om aşa de nepreţuit de mare ar fi un tribun primejdios, pentru că încălzită de căldura lui mulţimea poate face orice.

Intr'o epocă de expediente şi de lene, Nicolae Iorga ne-a învăţat cultul muncii, nu predicând'o ci săvârşind-o. Nu a fost şi va trece vreme lungă fără să ne fie dat a mai vedea o asa de veşnică putere de muncă ca a lui. In decurs de o săptămână el cerceteazä documente, ţine curs la Universitate face o comunicare la Academie, ia parte la lucrările Parlamentului, scoate aproape singur un ziar zilnic, scrie o carte de istorie, trimite articole în ziare şi reviste străine, publică vreo câteva reviste de specialitate. El ne-a învăţat prin exemplul lui, că munca nu e o pedeapsă ca în povestea biblică, ci o binefacere, un întăritor. După o activitate ştiinţifică, literară, publică, uriaşe, după 400 volume scrise după ce a cercetat zeci de mii de documente, şi a răscolit prin toate bibliotecile Europei, la 50 ani, Nicolae Iorga e un om tânăr.

G. Ionescu-Şişeşti.

succese un barometru normal, un cântar zecimal, o roată pe sul etc. In afară de acestea încă din primele zile ale internatului, procurându-li-se materialul necesar, elevii şi-au construit singuri paturile de care aveau nevoie sub conducerea şi îndrumările profesorilor.

In anul viitor se vor introduce printre îndeletnicirile practice ale elevilor următoarele: legătorie de cărţi, împletituri de nuele şi paie precum şi lucrări mai extinse în metal cum ar fi de ex. modele de maşini dinamice modele de tramvaie electrice etc.

Cu toate acestea s'a îngrijit de către conducătorii acestor şcoli, ca acest obiect de şcoală, îndeletnicirile practice să nu se desvolte prea mult.

Nici unui elev nu-i era permis să piardă în acest scop mai mult de 3 ore pe săptămână dintre care o oară pentru rezolvirea temei săptămânale. Scopul acestor şcoli nu este profesional ci pur educativ în aprecierea muncei, pe elevi pentru carierile technice. Rezultatele sunt strălucite cari s'a observat cu atât de mare dragoste de îndeletnicirile practice au prins elevii acestor şcoli în cât nici cei mai eminenţi elevi nu se interesează de modul cum ar putea să-şi continue studiile în cl. V de liceu, ci ard de nerăbdare de ase vedea înscrişi la şcoala technică.

In ceia ce priveşte activitatea extra-şcolară, nici aceasta n'a fost mai pre jos.

In ziua de 23 Decembrie şcoala medie din Cluj a dat o serată literară la atelierele C. F. R. în colaborare cu elevii şcoalei primare din Mănăştur. La această serbare şcoala a fost învitată de către societatea „Cultura poporului". Cu această ocazie D-l Domide a ţinut o înălţătoare cuvântare educativă, s'a jucat cu un strălucit succes Poemul Unirei, opera D-lui Z. Bârsan, şi s'a încheiat cu un ansamblu de gimnastică.

In ziua de 21 Maiu a avut loc serbarea câmpenească a tuturor şcoalelor din Cluj organizată de şcoala civilă.

E inutil a mai insista asupra marelui succes ce l'a avut această serbare şi asupra impresiei ce a făcut-o străinilor.

In ceia ce priveşte şcoala de fete — graţie ostenelei şi priceperei d-nei profesoare Ileana Bozac — aceasta a aranjat în ziua de 20 Iunie cu fetele de cl. I. şi II o serată literară în faţa unui numeros public.

D-nii profesori dela această şcoală au ţinut 22 de conferenţe în cari au atins diferite chestiuni de metodă şi administraţie privitoare la învăţământul profesional.

Incheind această dare de seamă asupra importanţei şi a activităţei şcoalelor civile din Cluj atragem cu insistenţă atenţie forurilor superioare a învăţământului asupra lor, şi aducem toate elogiile noastre întregului corp profesoral dela această şcoală în frunte cu cei doi profesori d-nii Iuliu Karsai şi Anton Domide.

S. P.

INFORMATII

D-l Tache Ionescu soseşte la noapte în Cluj, unde va sta o zi sau două. Apoi va pleca la Baia-Mare şi Sătmar.

Politice

„Kronstädter Zeitung" aduce ştirea din Budapesta că baronul Banffy a propus Rusiei trimiterea a 400 comunişti maghiari în schimbul prizonierilor maghiari aflători încă în Rusia.

Numele celor ce vor fi expulzaţi în Rusia nu sunt încă cunoscute.

Locale

Proprietarii de cafenele din Cluj ameninţă cu închiderea cafenelor dacă nu se va retrage pedeapsa impusă proprietarului hotelului Central.

Poliţia locală a arestat pe cunoscutul escroc Lăpuşan, care a escrocat în timpul din urmă mai multe firme şi persoane.

Dela C. F. R.

C. F. au încheat contract cu proprietari de lemne din Ardeal asupra furnizării de 50.000 vagoane lemn de foc, pentru trebuinţele comunicaţiilor.

Şcolare

D-l E. L'Hullier a fost numit profesor la şcoala de horticultură din Turda.

La filatura din Lugoj se fac acum unele reparaţiuni aşa că ea va începe să funcţioneze mai târziu.

Agricole

In Banat producţia medie este taxată la orz 11 q, la grâu 5 q, şi la secară 5 q. Porumbul stă slab.

In urma stagnării exportului de vite situaţia lor sanitară s'a înrăutăţit. Numerul crescând, pe urmă căldurile mari au urmări serioase. Ne putându-se exporta vitele ele pierd zilnic din valoarea lor, iar ţăranii au de înregistrat pagube foarte simţitoare

Militare

Ministerul de răsboiu face cunoscut că la examenele ce se ţin luna aceasta pentru şcolile militare se pot prezenta şi subofiţerii în următoarele condiţii:

1. Subofiţerii aflaţi în serviciul activ sub arme, reangajaţi sau nu, dacă au cel puţin 4 clase secundare, inclusiv capacitatea sunt admişi la concurs pentru şcoala armei lor.

2. Subofiţerii din pionieri, trupe de comunicaţii şi marină pot concura şi pentru infanterie.

3. Subofiţerii de toate armele pot concura pentru administraţie.

Diverse

Pentru alegerea de senator din Tulcea, care va avea loc la 12 şi 13 August s,au depus următoarele condiţiuni: colonel P. Pastia, şeful organizaţiei averescane locale, fost prefect, d. Timofte democrat şi G. Cristea independent.

Renumitul artist de violină Alfred Indig reîntors din Olanda va ţine la 13 şi 14 l. c. 2 concerte în Hotelul Central.

Bilete se pot cumpăra de la biroul de concerte „Orient" din Str. Iuliu Maniu Nr. 6. 978

Soc. „Apărători Patriei", aduce la cunoştinţa foştilor luptători, ofiţeri şi soldaţi, că delegatul ei dr. Virgil Serdaru membru în comitetul Federaţiei interaliate din Paris a sosit din Franţa, aducând salutul frăţesc a 8.500.000 camarazi, foşti luptători din ţările aliate, uniţi strânşi şi hotăriţi să ne ajute în revendicările noastre.

Camaradul dr. Serdaru ne anunţă pentru ziua de 18 Septembrie vizita preşedintelui federalei din Paris, d-l Charles Bertrand deputat francez şi d-l colonel de rez. Wand (american) cari vor ţine conferinţe foştilor luptători români.

D-l G. Olăraşu inspector general de poliţiei a fost însărcinat cu îndeplinirea funcţiunei de director al cancelariei oficiului central de locuinţe de pe lângă ministerul de interne.

A apărut decretul regal prin care se sancţionează că aplicarea dispoziţiunilor legii privitoare la punerea sub sechestru şi la lichidarea bunurilor, drepturilor şi intereselor supuşilor statelor cu cari România a fost în stare de răsboi, se întinde în tot cuprinsul regatului României.

Producţiunea de grâu din anul acesta se ridică la aproximativ 160 mii vagoane, dintre cari 40 mii vor fi destinate exportului în vederea îmbunătăţirei valutei; 40 mii vag. pentru seminţe în vederea noilor recolte, 20 mii vag. pentru armată; 10 mii vag. pentru Capitală şi restul pentru consumul intern al întregei ţări.

Cu prilejul împlinirii unui an dela apariţia ziarului nostru, gazeta Satu-Mare scrie următoarele rânduri de laudă:

Un ziar care a împlinit un an de apariţie. Nu ne importă nuanţa sa politică. Fap cert că acest ziar a dat ospitalitate tuturor mişcărilor culturale. A avut atitudinea unei gazete moderne ferindu-se întotdeauna de a debita calomnii şi cuvinte triviale celace unele ziare obişnuesc să facă şi acum.

„Infrăţirea" face cinste gazetăriei, şi din punctul acesta de vedere a reprezentat cu succes Regatul pe pământul desrobit al Ardealului.

Vizitaţi expoziţia magazinului de încălţăminte „D. S. RAFTOPOL din Bucureşti, Sucursala Cluj, Piaţa Unirei No. 15. în faţa bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziţia on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie şi de ale renumitei fabrici elveţiene „Bally", toate scăzute în preţ cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branşa sa a fost decorat la expoziţia generală din Bucureşti în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 952

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge orice dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul „Infrăţirea", recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţior

Premii în bani și obiecte un mare număr de

după cum se specifică mai jos

Toţi cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noştrii abonaţi, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenţ mare cu două uşi, un credenţ mic, una masă patrată, şase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice şi Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piaţa Unirei No. 9
Un ceas brăţară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru ţigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piaţa Unirei
Un serviciu de masă pentru şase persoane, compus din 26 bucăţi, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăţi şi două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universităţii No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălţăminte Raftopol Cluj, Piaţa Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câştigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreţ sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piaţa Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

TELEGRAME

Ajutorul american pentru Rusia

Paris, 9 August

Guvernul american a făcut cunoscut Franței că acțiunea de ajutor pentru Rusia este pur umanitară.

Președintele comisiunei de ajutorare este Hoover. Brown, delegatul reprezentant al lui Hoover la Londra, va pleca la Riga pentru studiarea împreună cu reprezentanții bolșevici, a mijloacelor de îndrumare și repartizare de ajutoare, dar cu condiția ca americanii deținuți la Moscova să fie eliberați.

Societatea de ajutor americană va întrebuința stocurile de alimente aflătoare în antrepozitele porturilor baltice, Reval și Riga, însă cere ca distribuția să fie controlată de agenții americani.

Noui atacuri grecești

Athena, 9 Aug.

Trupele grecești au întreprins noui atacuri în Nicea și Lefke. Grecii au atacat cu înverșunare și după lupte îndârjite trupele turcești au fost silite să se retragă. Grecii au ocupat mai multe linii de tranșee.

Convocarea Consiliul de coroană turcesc

Constantinopol, 9 Aug.

Din Constantinopol se anunță că a fost convocat marele Consiliu de Coroană pentru examinarea situațiunei. Angora va fi reprezentată printr'un delegat.

Juedcarea Căp. Patzig.

Horsea 8 Aug.

Capitanul Patzig, comandantul submarinului care a scufundat vezul Londenery Castle se reântoarce în Germania pentru afi judecat de tribunalul Reichului.

In chestiunea silezianâ

Lafayette, 9 Aug.

Azi s'a întrunit consiliul Suprem, Franța fiind reprezentată prin Briand și Berthelot, Anglia prin Lloyd George care va vorbi în numele întregului imperiu britanic, St.-Unite prin Harvey, Beigia prin Jaspar și Theunis cari conform articolului 88 al tratatului dela Versailles nu vor asista la desbaterea chestiunei sileziene deoarece asupra rezultatului plebiscitului nu se poate pronunța de cât Franța, Anglia, Statele Unite Italia și Japonia.

Reprezentanții aliați însărcinați cu interpretarea plebiscitului în Silezia de sus nu au putut fi de acord pentru tranșarea frontierii între Polonia și Germania, Raportul lor către Consiliul Suprem nu va conține de cât expunerea taxelor susținute. Consiliul Suprem va trebui să găsească soluția echitabilă.

Delegații guvernului sovietic la Primul ministru

Horsea 8 Aug.

Delegație comercială formați din delegați Ruși au prezentat Primului ministru apelul guvernului sovietic pentru ajutorarea Rusiei.

Declarațiile ministrului Gunaris

Horsea 8 Aug.

Gunaris a sosit la Pireu, d-sa s'a declarat satisfacut de rezultatul operațiunilor care vor fii continuate până la completa zdrobire a ultemeiurezistențe dușmane.

D-l Ministru declară că nu intenționează, pentru moment, călătoria sa în occident iar adunarea națională nu va fi comvocată în timpul vacanței.

Concentrările

— Comunicat oficial —

Ministerul de răsboi, care are răspunderea pregătirei armatei, în baza cererei Marelui Stat Major, a dispus ca în acest an să se facă concentrări pentru a menține cât mai ridicat nivelul instrucției ofițerilor și trupei de rezervă, menite să complecteze cadrele armatei la mobilizare.

Prin aceste concentrări se vor pregăti ofițerii combatanți de rezervă și trupa din complectare, cari din diferite motive, au rămas în urmă cu instrucția modernă și cari la un eventual războiu ar fi chemați cei dintâi să ia parte efectivă la primele operații.

Plecând dela aceste considerațiuni, Ministerul de război cheamă în acest an, la concentrări, cu începere dela 15 Septembrie, următoarele categorii de ofițeri de rezervă:

1. Pe acei cari au căzut prizonieri în prima parte a companiei 15 August 1916—1 Iunie 1917 și cari dela întoarcerea lor din captivitate nu au mai fost mobilizați la vreuna din unitățile cari au luat parte contra bolșevicilor unguri sau ruși.

2. Pe acei cari, pe tot timpul războiului au fost mobilizați, au făcut serviciu numai la părțile sedentare.

Sunt scutiți de aceste concentrări ofițerii cari intră în categoriile de mai sus, dar cari în acest an sunt trecuți pe carneele de mobili are ca mobilizabili pe loc (la serviciile lor actuale).

Ofițerii de rezervă studenți cari în timpul concentrărei ar avea de dat vreun examen, vor fi amânați urmând a face concentrarea după terminarea examenelor.

Orice alte versiuni, în afară de cele arătate în acest comunicat cari ar încerca să denatureze scopul adevărat al concentrărilor, sunt făcute în necunoștință de cauză și cu tendințe greșite; ele nu trebuesc să aibă crezare.

Ministerul de război are convingerea, că cei chemați vor primi cu bunăvoință această măsură, ca unii ce sunt conștienți de datoria ce le incumbă calitatea de buni cetățeni români.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Razile polițenești urmează cu succes în Capitală, arestându-se numeroși criminali. As fel la ultima razzie au fost prinși 84 de indivizi urmăriți de justiție pentru diferite crime precum și 40 de prostituate criminale.

■

Comisiunea jugo-slavă pentru stabilirea graniței în Banat este prezidată de generalul Milosevici.

■

D-l Take Ionescu vine în Ardeal pentru a vizita mai multe centre. Duminecă se va întoarce la Sinaia,

■

Consiliul comunal al orașului Budapesta a destituit din funcțiune pe 23 directori evrei de la școlile municipale.

Lunea și Miercurea viitoare vor avea loc Consiliui de miniștri la Sinaia.

■

La Barcelona a exploadat o bombă care a ucis două persoane.

■

Nunțiul papal, monseniorul Coretti, a prezentat d-lui Millerand, președintele republicii franceze, scrisorile sale de acreditare.

■

Matchul de box Carpentier—Bontis a fost amânat în luna Noembrie.

■

In Capitală a produs impresie vestea incendierii orașului Deva.

■

In București căldura a atins 40 grade la umbră. Frunzele cad din pomi de atâta căldură, iarba a pălit. Populația suferă grozav cu atât mai mult cu cât lipsește și apa.

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima intreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 881

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal **Cluj,** Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 977

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
priviți expositia
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la **Târgul de mostre din Cluj**

Duminecă 14 August
are loc la
târgul de mostre
O Mare Serbare populară
pentru inchiderea târgului
dată în scop filantropic.

Organizatorii au făcut pregătiri neasămuite pentru această serbare. Printre numerile de senzație ale serbării, menționăm:

1. **O tombolă uriașă** (cea mai mare care a existat în Cluj) de mii de obiecte.
2. **Cabaretul artistic cu numere noui și intrări senzaționale.**
3. **Bătaie de confetti și serpentine**
4. **Concurs de frumsețe între domnișoare și între copii**
5. **Licitație americană**
6. **Jocul inelelor, vânătoarea rațelor, etc.**

In tot timpul serbărei va funcționa un **restaurant** improvizat în acest scop, cu fripturi la grătar, diferite vinuri, etc.

Amănunte interesante se vor publica la timp.

Regimentul 7 Jandarmi — Campania de Depozi

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 20 August a. c. ora 10 a. m. se va vinde prin licitație publică orală la reședința regimentului 7 Jandarmi din Calea Moților Nr. 72 Automobil Hup Mobil cari nu este necesar regimentului.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contabilității publice a statului, iar proprietarii acestor automobile se pot prezenta cu acte de proprietate pentru a le ridica până în ziua și ora numită.

Concurenții vor depuue și garanția de 10 la sută din valoarea ofertei:

Automobilul se poate vedea în orice zi la reședința acestui regiment.

Comandantul Regimentului 7 Jandarmi
Lt. Colonel: Bălănescu.

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută celc mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK 22 Cluj strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Constituirea corpului absolvenţilor şcoalelor superioare de comerţ din Ardeal

Duminecă 7 August ora 10 p. m. s'au adunat în localul Băncii Naţionale a României, sucursala Cluj, toţi absolvenţii şcoalelor superioare de comerţ pentru înfiinţarea corpului de absolvenţi al şcoalelor superioare de comerţ din Ardeal cu filiala Cluj. Iniţiatorul acestei mişcări a fost Dl G. Jonescu locţiitor director al Băncii Naţionale a României sucursale Cluj Cuvântul de deschidere l'a rostit dl Director al Băncei Generale a Ţării Româneşti dl dr. Ion N. Evian care este ales preşedintele Corpului. După ce dl Preşedinte a arătat celace l'a îndemnat să convoace această consătuire, a luat cuvântul dl G. Jonescu locţiitor director al Băncii Naţionale a României, care a arătat rolul important al corpului absolvenţilor şcoalelor superioare de comerţ din Bucureşti, spunând că era necesar ca acest corp să înfiinţese filiale şi în Ardealul dezrobit mai cu seamă aici în oraşul Cluj. După discusul d-lui G. Ionescu a luat cuvântul dl Lăpădat inspector general al Băncii Populare, care a înţeles să facă şi din acest prilej o chestiune de regionalism şi de separatism.

Dl Niţescu, funcţionar superior la Regia Monopolului, a arătat că nu trebuie să facem separatism nici regionalism ci să fim cu toţii uniţi şi să aderăm la corpul absolvenţilor şcoalelor superioare de Comerţ înfiinţând filială în Cluj.

După discursul d-lui Niţescu s'a făcut înscrierile ca membrii. Sau înscris deocamdată 35 membri ordinari, s'a constituit un comitet provizoric. Ca încheiere a luat cuvântul dl Adrian Popovici funcţionar al Băncii Naţionale a României rugând adunarea ca să trimită 2 telegrame, una centralei şi una d-lui Ministru Trancu-Iaşi. Propunerea s'a primit cu majoritate.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Joi:
Drumul soartei.
Sâmbătă:
Viaţa vândută
Duminecă:
Uzurar.

CINEMA URANIA;

Miercuri:
Noua comisiune a lui JUDEX Partea V, ultima.
Vineri:
Ocultul.
Duminecă:
Madame Tallien.

SZINKÖR

Miercuri:
Inelul fatal. Partea II.
Vineri:
Inelul fatal. Partea III.
Duminecă;
Misterul camerei negre.

Cetiţi „Infraţirea“

Ruperea tratativelor româno-bolşevice

Divergenţe pe chestiunea navigaţiei pe lacul Liman

Asupra stadiului tratativelor cu bolşevicii, se relatează în mod oficios:

Comisia rusă în frunte cu Iacoblev, care are sediul pe vasul bolşevic „Ucraina roşie“, susţine că navigaţia în lacul Liman să se facă cu vasele ambelor ţări, pe toată întinderea lacului respingând linia de demarcaţie fixată de comisiunea română în frunte cu dl. ministru Papiniu.

In urma ultimelor propuneri făcute de comisiunea română, chestia navigaţiei pe Liman este ca şi acceptată de către amândouă părţi.

Chestiunea care s'a desbătut mai mult a fost chestiunea navigării prin canalul Bugas, care este în faţa insulei Carplina spre litoralul României.

Comisiunea rusă a primit răspuns dela Odesa ca să nu primească condiţiunile formulate de comisia română ca vasele să fie pilotate pe piloţi români.

O altă chestiune fundamentală care a fost, se crede, cauza ruperei tratativelor între români şi bolşevici, este acela a navigării în Marea Neagră.

Vasele cari plutesc pe Liman au o singură ieşire la Marea Neagră pe canalul Bugas care e singur navigabil.

Din canal vasele intră în Marea Neagră. Comisiunea română a cerut bolşevicilor ca poliţia în Marea Neagră să fie făcută de vasele româneşti, celace bolşevicii au refuzat.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa
Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

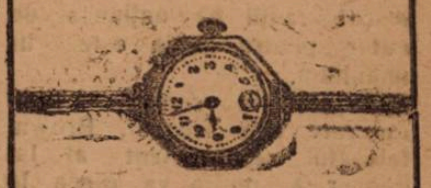

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines“
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

„MISSIR“
Str. Memorandului (Unio-u.) 11.
Mărfuri de prima calitate cu preţurile mult reduse

Stofe p. dame	Pânză dublă 175—200 cm. lat
Stofe Bărbăteşti	Atlas p. plăpumi 180 cm. lat
Mătăsuri fine	Couvertuse de Tül
Muselinuri	Perdele de Tül
Dantele	Linoleum tote lăţimele
Panglici	
Covore şi Preşuri	

Articole de Mariage. Incălţăminte fină.
17

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Morţii vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul IV.

No. 8

In palatul Sinda

Iubea clădirile aşea fastuoase căţărate pe muncelele câmpului Monceau. Iubea într'ânsele monumentele solide ale cucerirei, ridicate triumfal de semenii săi pe locurile unde-şi petrecu-se suferind copilăria lui plăpândă şi de unde cam şi el se avântase să poate şi alţii.

Se simţea în familie în câmpul acesta al învingătorilor înălţat deasupra Parisului chiar pe locul pe unde ceata lor răzbătu-se în oraş. Spiritul lui de observaţie se distra studiind această societate pestriţă şi acţiunea de unificare care făcea din atâţia oameni cu totul deosebiţi o adunare în fiecare zi mai strâns unită: fauna nouă în armonie cu flora grădinei cari se răsfăţa sub fereşti cu masivele de copăcei indigeni şi esenţele exotice din care ochiul obişnuit nu mai deosebeşte speciile aclimatizate de cele aborigene. Chiar cadrul în cari se mişcau aceşti cosmopoliţi părea că duce cosmopolitismul lor în trecut.

In amestecul luxos al saloanelor fiecare se găsea ca acasă şi îşi recunoştea strămoşii în vreun bibelon, mobile vechi franceze, stofe orientale, obiecte de artă japoneze, argintării engleze, figurine greceşti, bicla de clac contemplând o sfântă Fecioară prerafaelită sau o icoană rusească

— Urmele tuturor civilizaţiilor gândea mândru Bayonne. Totuşi în seara asta sub porticul palatului Sinda numai percepea impresiunile obişnuite.

Pă runs de un singur gând, se grăbea către ţinta lui. Deabea se lăsă mângâiat de privirea totdeauna plăcută, de atenţia curioasă care se zugrăvea pe feţele invitaţilor şi întrerupea convorbirile la trecerea lui. Baronul Ghedeon veni la el, cu aerul somnoros de fiară sălbatică. Bancherul dând mâna cu deputatul, cu o mişcare încetă şi legănată aşa încât părea a cântări valoarea întrinsecă a fiecărei mâni strânse.

— Scumpul meu Bayonne! Se spune că şi astăzi ai fost admirabil în paguba noastră. Câte zile mai laşi bieţilor d-tale prietini capitalişti?

— Ei! Scumpul meu oaspe, cât de puţin interesează asta pe cel cari ca d-ta simt schimbările trebuitoare! Oricare ar fi evoluţiile sociale, nu ar găsi ei totdeauna locul care li-se cuvine: cel dintâi?

— A! Blestemata asta de politică. Când veţi înţelege că omenească munca rodnică, adevărată Putere a acestei ţări?

— Politica are strigoi buni pentru muncitorii deştepţi. Şi apoi nu suntem înţeleşi că trebue să uităm aci între umerii ăştia frumoşi pe stăpâna răutăcioasă a dimineţelor concentrare în faţa frumseţii, iată formula datorită cărela ne împăcăm cu toţii, bătrânul meu prieten.

— In „bătrânul meu prieten“, erau frumoase nuanţe de formalitate, aproape de protecţie şi de răsplătire pentru „tânărul meu prieten“, aşa de adeseori auzit odinioară. Cei doi bărbaţi se despărţiră cu un zâmbet de reciprocă înţelegere.

Elzear se apropie de baroneasă. Se temu de a nu fi acaparat de politeţă laudativă baronesei Dolores. Ceeace nu se întâmplă. Stăpâna casei arată nunţiului papal o cârjă episcopală lucrată în Italia. Plină de atenţii pentru prelat dădu drumul deputatului.

Pe când o salută, ochii lui întâlniră privirea rom nă. Această Privire îl învăluia încet ca şi sabla liniştită a unui bătrân spadasin care pipăie jocul adversarului, caută locul rău acoperit şi însamnă dinainte lovitura nemiloasă a spadei. Bayonne trecu prin două saloane ferindu-se de plictcoşi, se făcu că nu vede chemările repetate pe care i-le adresa o bătrână nu face-a maniul; evita manevrând dibaciu atrena une drăguţe din anul trecut, cursa unui ministru care pândea prieţul unei convorbiri împăciuitoare „în care se pun lucrurile la punct“. Zări în deschiderea unei fereşti craniul alb şi ascuţit al preşedintelui Duputel, care sta de vorbă cu împuternicitul Societăţii de căi ferate transcanice. Duputel salută pe „scumpul coleg“, cu un semn prietenesc din mână care subînţelege o ameninţare drăguţă de chemare la ordine, pe când înfăţişar a şireată a meridionalu expunea satisfacţia stăpânului unei menagerii în clipă când arată publicului pensionarul lui primejdios.

Elzéar făcu aşa fel că aduse lângă fereastă pe un membru al Institutului, aşa că Duputel care umbla după un loc la Ştiinţele morale lasă în pace pe tribun pentru a pune mâna pe savant. Câteva repezi strângeri de mână câteva înclinări din cap pentru colegii întâlniţi ici şi colo Péllussin, Asserme, vicontele de Félines; şi când Bayonne era întreacât pragul cabinetului către care se îndreptă se abătu pe braţul lui o mână greoaie.

Era guvernatorul provizor şi onorar al Cretei, colonelul Van den Poker. Eroizmul arătat în războiul din Atchin, făcuse de 18 luni din viteazul olandez alesul concertului european. Numit cu titlu provizoriu, până la ratificarea ulterioară a unei puteri ezitante, colonelul Van den Poker aştepta pe asfaltul parizian întrare în funcţie care i se făgăduia în fiecare săptămână.

Işi plimba prin cafenelele de pe bulevard chipul său roşcovan sub părul emfulit, lanţul de brelocuri strălucitoare şi zgomotoase. De obicei îl găseai la Café colonial, împărţind clienţilor localului concesiunile şi întreprinderile de lucrări pe care le acorda în ursula sa. Seara, împodobea mesele ospitaliere, în casele unde se ascultă cu plăcere numele lui anunţat de lachei: Excelenţa Sa Guvernatorul Cretei. Băiat bun, neauzând de creditul pe care i-l făceau furnizorii minunaţi, nici de atracţie vie şi respectuoare pe care o inspira fetelor cu care se încurca bucuros, dar pisălog grozav, când începea să povestească isprăvile lui din Sumatra.

— Domnule deputat, vă rog două cuvinte. Ştiţi că ultima notă a Marilor puteri fixează Sultanului un termen de cincisprezece zile pentru instalarea mea în Cantea. D-v, care ţineţi la interesele Franţei, înţelegeţi urgenţa unei soluţi. Situaţia mea e de nesuferit şi micşorează prestigiul aşa de trebuitor mandatarului Europei...

— Colonele, nu ştiu. Habar n'am domnule guvernator. Noi ceştialalţi nu suntem în secretele zeilor.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, soălătorie, pivniță.

LA FRANCISC BONCZWEIG in Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu imprumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

SE CAUTĂ. In schimbul alimentelor și cu plată casă mobilată. Adresa Direct. Reg, Postelor Sect III. Expl. Postala sub Oficiant Victor Bumbu. 969

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

Domnul IONEL P. este rugat asi ridica scrisoarea de la Administrația ziarului.

TÂNĂR plăcut, doresc corespondentă, eventual căsătorie cu D-nă sau D-șoară tânără drăguță, cultă și cu dotă. Invățator, Post-Restant Bârca Doljiu.

TÂNĂR funcționar, leafă lunară bugetară 500 (cincisute) Lei dorește căsătorie cu o Dră onestă. Răspund numai la scrisori serioase. Adresa: Ioan Neamțu funcționar, Aiud Inchisoarea Centrală.

DOMNIȘOARĂ tânără educată funcționară stat, orfană cu dotă 40.000 lei caută cunoștința unui tânăr, de asemenea funcționar pentru eventual căsătorie. Respund numai scrisorilor serioase cari se vor adresa la ziar subt Margit.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință amatorilor că la Comandamentul Teritoral al C. 6. A. Serviciul Domenii Militare din Cluj, sunt vacante două locuri de conductori cl. III. și un loc de desanator cl. II. și un loc de registrator (copist).

Cei ce doresc a concura, sunt rugați a înainta cerere în regulă până la 1 Septembrie 1921.

Condițiunile generale ce trebue să indeplinească.

1. Să fie român sau supus român.

2. Să fi satisfăcut legea recrutărei.

Condițiuni speciale:

1. Se posedă certificat de studii și

2. Certificate de bună purtare de la locurile unde a mai ișervit.

Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand. VI Terilorial.

973 Int. Maior *L. Georgescu.*

Directoratul General al Internelor din Cluj
Direcțiunea Generală a Polițiilor din Ardeal și Banat.

No. 1810 VI-1.

Publicațiune.

Se face cunoscut doritorilor că în ziua de 28 August 1921, orele 10 dimineața, vă avea loc la Direcțiunea Polițiilor din Cluj, în casa Palatul Iustiției din Strada Cuza-vodă No. 3, licitație publică pentru confecționarea a 2500 (douămiicincisute) perechi bocanci, necesari corpului sergenților de oraș ai polițiilor din Ardeal și Banat, precum și una mie Kgr. talpă.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea comptabilității publice, neadmițându-se supra oferte.

Caetul de sarcine și condițiunile se pot vedea în ori ce zi de lucru între orele 11-13 la Direcțiunea Poliției.

Ofertanții vor depune în ziua licitației garanția de 10% din valoarea totală a lucrărei, fie în numerar, fie în recipise de ale cassei de depuneri.

Cluj, la 27 Iulie 1921. 968

Director General: *C. Tănăsescu.* Șeful Diviziei Materialelor Comisar: *T. Rafailescu.*

Publicațiune.

Anulanduse rezultatul licitațiunei ținută în ziua de 5 August 1921 ora 10 dimineața, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de reparațiuni generale la cazarma Avram Iancu din garnizoana Cluj, în valoare de lei 125412,15, se publică o noua licitațiune, care se va ține în ziua de 22 August 1921, ora 10 dimineața, în localul Serviciului Domenii și Cazarmament de la Comandamentul 6 Teritorial din garnizoana Cluj, Calea Victoriei No. 51, în condițiunile prevăzute în publicațiune No. 46142—1921.

Garanția provizorie de 5% din valoarea lucrurilor se va depune la casa de Depuneri și Conservațiuni prezentânduse la licitație numai recipisa.

Garanția în numerar sau efecte nu se primește.

Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand. VI Teritorial.

Int. Maior L. GEORGESCU.

No. 46458 din 6 Aug. 1921. 976

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de ploșnițe,
care le distruge chiar și ouăle.
319 **Prețul unei sticle Lei 15·—**

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA și RAPIDA

Constanța-New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC

THEMISTOCLES

de 16.000 tone, viteză 16 noduri

pleacă din portul Constanta la 10 August st. n. direct NEW-YORK

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.

902 **Se primesc spre expediere și mărfuri.**

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Str. Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: GALAȚI, strada Speranței No. 28, **BRAILA** strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** strada Traian No. 15

„THEMISTOCLES" pleacă din Constanța la 10 Aug. 1921

Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2, și a 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.

Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·—, și pentru clasa I-a, 1.800·— lei.

De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg.

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești culori garantate calități prima

Zefir I. Englezesc lat.	10·—	Metru
Carton Glot I. 90 „	13·—	„
„ „ I. 100 „	13·50	„
Moso delen Franțuzesc 80 lat. . .	14·—	„
Carton I. Franțuzesc 80 lat. . . .	13·—	„
Batist Franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Jolji (șifon) Englezesc 80 lat. . . .	13·—	„
Jolji (șifon) Franțuzesc I cal. 80 lat. .	16·50	„
Jolji (șifon) Englezesc 100 lat. . . .	12·—	„
Molino Englezesc 80 lat.	11·—	„
„ „ 80 „	12·—	„
Ciorapi Bărbătești	8·—	Perec.

14 **Vânzare en gros și en detail.**

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj L. JANKY

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 **Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.**

Toată elită Clujului își de intîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece
329 □ la paiar. □

STIGLER

(MILANO)

ASCENSOARE

20 mii în funcțiune în toată lumea. Peste 100 instalații în țară.

Reprezentanți Generali p. România FRAȚII PORN BUCUREȘTI, Strada
945 Regală No. 9.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 150
PENTRU
MICA PUBLICITATE

IATĂ IN CE HAL AJUNG MINELE
celor suferinzi de
PODAGRĂ SAU GUTĂ
boală datorită acidului uric din singe
Ce trebue de făcut?
Trebue să-l topim și să-l alungăm din singe acest lucru se obține printr'o cură rațională cu
UROLIZINA
de oare-ce urolizina topește și gonește acidul uric din singe.
Aceste nu sunt teorii, aceste sunt fapte constatate de medici al căror elocință desfide ori-ce critică. Naturam morborum ostendit curatio. așa-fel se vindecă o boală care îți arată singur cauza și mijlocul. Această zicătoare înțeleaptă rezumă toată terapeutica Podagrei. Deci pentru-că Urolizina topește Acidul Uric. cum apa caldă topește zaharul vindecînd podagra sau guta, este prin urmare sigur că, acidului uric se datorește boalele pe care le vindecă Urolizina. Modul de întrebuințare însoțește fie-care flacon. De avut în toate farmaciile și drogueriile din România.

DEPOZIT GENERAL PENTRU TRANSILVANIA
DROGUERIA „VIORELIA“
CLUJ, PIATA UNIRII NO. 15.
891

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR
„VULCAN“ FABRICA DE MAȘINI ȘI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ
BUCUREȘTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.
FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREȘTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7
BIROUL PLOEȘTI, CALEA RUDULUI No. 81. Telefon 50-2
957

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlane nituite pentru sondaj.
Troliuri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalațiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilație de țiței continu și discontinu
Destilație de ulei cu vacuum normal și absolut.
Distilația „Crack“.
Rectificația de benzină.
Rafinația de benzină, petrol și ulei de unsoare.
Instalații complecte de fabrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă și de bronz.
Reparațiuni de locomotive și vagoane.

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
In ori ce direcție execută cu prețuri convenabile:
346
Emil Blaga
CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
reprezentant general
M. EMBIRICOS & CIE.
BUCUREȘTI,
Str. Academiei No. 2.
956

TARIF No. 1.
NAȚIONAL STEAM NAVIGATION C-o. LTD.
Linia regulată și rapidă Constanța—New-York cu vapoare transatlantice: „THEMISTOCLES“ plecare 10 August 1921, ora 6 seara.

Călătoria Constantza Constantinapole	cl.	I-a cu hrană	Lei 1.000·—
„ „	„	II-a cu hrană	Lei 700·—
„ „	„	III-a fără hrană	Lei 287·50
„ „	Pireu cl.	I-a cu hrană	Lei 3.105·—
„ „	„ „	II-a cu hrană	Lei 2.070·—
„ „	„ „	III-a fără hrană . . .	Lei 847·—

Copii până la vârstă de 4 ani sunt scutiți, iar de la 4 ani până la 10 ani, plătesc jumătate bilet, de la 10 ani în sus plătesc biletul întreg

„BREAZA“ Proprietatea GH. MATEESCU
Fabrică de Bitum natural și Asfalt GARA BELIA
TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioașe orice cantități de
Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.
Reclama 805
904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la
Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

CAROL LASSEN

Casă Internațională de transporturi și spediții
Cluj, Piata Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaționale mari din România în străinătate și vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalațiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuțeală mare din Germania și Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii și reprezentanțe în România:

București	Oradea Mare	Satu Mare	Cernăuți
Arad	Timișoara	Dej	Sigh. Marmației
Brașov	Sibiu	Bistrița	Mediaș

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a. D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de șlepuri pe Dunăre.
Asigurări se mijlocesc sub condițiunile cele mai culante.
Reprezentante in toate orașele mai mari și porturi din Continent.

Informațiuni asupra duratei de transporturi, situației de comunucație și costul fraciului se vor da la orice timp.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 294 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 13 August 1921

Infrăţi

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRA[DA] [...] MANIU No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNU[I] [C]OMITET
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . 30 LEI

Pentru „Libertatea" din Orăştie

Intr'un articol adresat ziarului nostru, „Libertatea" din Orăştie, vechea şi buna foaie pentru popor a părintelui Moţa, încearcă să ne arunce câteva cuvinte de mustrare pentrucă, sărbătorind un an de existenţă şi îngăduindu-ne să vorbim puţin şi despre unele meri[t]e ale activităţii noastre, am fi dovedit „prea multă închipuire" în măsurarea şi aprecierea acestor merite. Şi, pentrucă mustrarea să ne fie şi mai grea, părintele Moţa ne aminteşte de cei mai frumoşi ani ai presei române din Ardeal când „Tribuna" din Arad, plină de sănătate morală şi politică, atinsese înnălţimi pe care de atunci încoace niciun ziar românesc n'a putut să le mai ajungă.

Fireşte că nu vom începe acum o discuţie în jurul meritelor pe care ziarul nostru a putut să şi-le câştige în mijlocul presei din Ardeal şi pe care nici „Libertatea" nu înţelege să le tăgăduiască. Constatăm totuşi că pentru a ne trezi din „închipuirea" noastră „prea mare", părintele Moţa n'a putut să ne scoată în cale niciunul din ziarele care apar astăzi în Ardeal şi a trebuit să recurgă la vremurile „Tribunei" care-au însemnat într'adevăr un moment de neuitată strălucire în desvoltarea presei ardeleneşti.

„Erau atunci ziare pe care cetitorii lor le aşteptau cu adevărată înfrigurare, căci găseai în ele şi politică şi corespondenţă din toate colţurile ţării, şi chestii sociale şi culturale, şi economie, şi literatură, şi mai ales suflet curat şi sincer, care atrage cucereşte, răpeşte!", — ne spune cu mândrie părintele Moţa ca unul care a şi lucrat mult pentru a da Ardealului această presă închinată culturei şi idealului. Dar aceste rânduri, deşi îndreptate către noi, sânt înnainte de toate o mustrare pentru acele ziare ardeleneşti de astăzi cari nu s'au ştiut păstra la înnălţimea presei din trecut. Căci, dacă am înţeles bine articolul din „Libertatea", părintele Moţa, amintindu-ne de vremurile „Tribunei", n'a avut de loc gândul să tăgăduiască sau să micşoreze meritele ziarului nostru, ci a vrut numai să ne spună că, eri care ar fi meritele acestui ziar, ele nu pot să întunece mărirea din trecut a presei ardeleneşti. Este, prin urmare, un act de orgoliu ardelenesc pe care la părintele Moţa îl găsim aşa de firesc şi aşa de îndreptăţit. In virtutea acestui orgoliu părintele Moţa sufere când este silit să asiste la scăderea presei ardeleneşti, dar totuşi nu poate îngădui ca în mijlocul acestei prese să-şi facă loc ziare venite aici în numele vechiului Regat, Ardealul trebuia să se mulţumească numai cu ziarele lui de baştină.

„Ar trebui să spunem adevăruri prea dureroase, — scrie ca încheiere părintele Moţa — despre efectele pe care le-a avut şi le are, asupra desvoltării adevăratei prese de la noi, venirea aici a ziarelor susţinute cu orice jertfe de către bogatele partide politice din vechiul Regat", ceia ce înseamnă că şi părintele Moţa înpărtăşeşte credinţa cum că decăderea presei din Ardeal au provocat-o acele ziare care, deşi apar aici, sânt totuşi din vechiul Regat.

Dar dacă părintele Moţa are într'adevăr această credinţă cum că vechiul Regat nu ne poate da de cât o presă nepotrivită cu spiritul şi tradiţia adevăratei prese ardeleneşti, atunci de ce nu se ridică d-sa înpotriva tutulor ziarelor care vin aici din vechiul Regat? Se poate adică tolera pătrunderea în Ardeal a „Adevărului" şi a „Luptătorului", şi nu se poate îngădui apariţia la Cluj a unui ziar ca „Infrăţirea"? Sau poate că părintele Moţa înţelege prin „vechiul Regat" numai anumite partide politice şi atunci d-sa are datoria să ne spună care sunt fericitele partide care au dreptul să pătrundă şi să vorbească în Ardeal.

Căci am vrea să ştim, de pildă, dacă mâine ar apărea la Cluj un ziar al partidului ţărănesc, ar avea părintele Moţa şi faţă de acest ziar acelaşi atitudine pe care o are astăzi faţă de ziarul nostru? Şi eacă părintele Moţa ar binevoi să ne răspundă la această întrebare, răspunsul d-sale ne-ar fi deajuns pentru a înţelege şi noi în ce măsură orgoliul ardelenesc, manifestat aşa de demonstrativ ori de câteori e vorba de ziarele din vechiul Regat, urmăreşte într'adevăr apărarea vechilor tradiţii ale presei ardeleneşti.

Evenimentele zilei

Germania ameninţă cu revoluţia în Silezia

San Paolo 8. — Din Berlin: ziarele spun că în ajunul hotărârei asupra soartei Sileziei de sus, asociaţiile sileziene întemeiate pe dreptul de auto-determinare recunoscut solemn prin tratat a votat o moţiune prin care cer ca populaţia Sileziei superioară să nu fie vândută ca o marfă. Orice desmembrare a teritoriului ar însemna o ameninţare perpetuă pentru pacea europeană.

Explorarea Polului Nord

San Paolo, 7. — Vasul exploratorului polar Amundsen care a luat iniţiativa unei expediţiuni la polul Antartic, va fi prevăzut cu aparate radiotelegrafice care vor permite lui Amundsen să trimeată ştiri în ori ce parte s'ar găsi. Prin aceasta se va înlătura un pericol ca acele din expediţiunea polară precedentă, când Amunzen a fost sequestrat timp de luni de zile în regiuni arctice inospitaliere, din cauză că nu putea transmite ştiri.

Politica de aventuri

D-l Tache Ionescu, ministru de externe al României, a declarat ziarului francez „Le Matin," din 2 August, că România poate participa la o expediţie împotriva lui Kemal Paşa, în Asia-Mică. Această declaraţie care ar părea la început născocită de fantezia unui raporter în căutarea ştirilor senzaţionale, ni se pare foarte firească în gura d-lui Tache Ionescu. Căci n'avem decât să ne amintim de propunerea făcută de fratele d-sale într'o şedinţă a uneia din Comisiunile Ligii Naţiunilor, prin care guvernul român se declară gata să trimită contingentul de trupe necesar pacificării Anatoliei, pentru a înţelege că noua declaraţie a d-lui Tache Ionescu isvoreşte dintr'o concepţie şi un plan de politică externă pe cari d-sa ţine cu orice preţ să le impună ţării.

Marele nostru european nu se gândeşte o clipă că neseriozitatea unei atari propuneri poate avea un trist răsunet în străinătate. D-sa vorbeşte nu ca simplu particular ci ca ministrul de externe al ţării, şi în calitat[ea] aceasta ţi se cere multă cumpănire în vorbă şi în faple pentrucă te pândeşte o foarte gravă răspundere.

Ce poate crede străinătatea când este pusă în faţa unei atari declaraţii decât că ţara noastră este dornică de aventuri răsboinice.

Văzurăm de altfel şi cu prilejul încheierii tratatului cu Polonia că presa românească caşi cea străină au considerat acest tratat nu ca o măsură de prevedere împotriva unui atac rusesc ci ca o provocare la răsbol. Franţa n'a îndrăznit să lege cu Polonia o alianţă în spiritul şi în condiţiunile în cari d-l Tache Ionescu a angajat România.

Ţara noastră are nevoie tocmai pentru a-şi întări situaţiunea în străinătate, ca legăturile sale internaţionale să fie cârmuite de o politică serioasă şi demnă, de o politică care ţinând seama de realităţi şi punând înainte de toate interesele naţionale, să nu o expună primejdiei de a rămâne izolată dar nici să fie legată de mâini şi de picioare prin angajamente oneroase sau necugetate, o unealtă în serviciul altor cauze şi altor interese decât ale sale.

Am nevoie acum de linişte şi de muncă pentru a reface ceiace a distrus răsboiul, şi d-l Tache Ionescu plănueşte expediţii militare în Asia-Mică, avem nevoie de braţe muncitoare şi d-sa voeşte să verse sângele soldaţilor noştri pe meleaguri străine: trebuie să facem economii şi d-sa vrea să risipească banul statului în aventuri răsboinice.

Politica aceasta nu este a ţării româneşti şi în ciuda d-lui Tache Ionescu, ea nu se va putea realiza.

Militarismul maghiar

Cele petrecute în Adunarea Naţională maghiară din Budapesta în şedinţele din zilele trecute desvăluesc lumii adevărata stare de lucruri din Ungaria. Cele ce se petrec în parlamentul din Ungaria vorbesc mai clar decât toate afirmaţiunile cari tind să arate că în Ungaria „democraţia", militarismul a apus şi batalioanele existente n'au alt scop decât de a ţine ordinea în ţară. Dar cu toate asigurările este uşor de constatat că militarismul maghiar, care în timpul fostei monarhii se bucură de toate drepturile acordate de Tisza n'a încetat să fie ceiace a fost întotdeauna: instrumentul imperialismului maghiar.

Militarismul maghiar n'a fost sfărâmat nici de ideile revoluţionare ale con[t]elui Michael Karoly nici de regimul comunist al lui Bela Kun.

Desfăşurarea evenimentelor după prăbuşirea guvernării roşii căreia îi urma teroarea gărzilor albe, ne dovedi că militarismul n'a fost desrădăcinat în masele ungare ci numai înăbuşit pentru a reînvia mai puternic. Horthy pentru aşi câştiga puterea de guvernator, înzestra gărzile albe cu multe libertăţi şi avantagii şi forma astfel o unealtă oarbă în mâna sa.

In şedinţa Adunării Naţionale maghiare dela 3 August, fostul preşedintele Racovsky, a citit o scrisoare din partea colonelului Pronay, comandantul armatei naţionale actuale, la adresa sa în care colonelul atacă pe preşedinte în termeni absolut inadmisibili ba chiar ameninţă. In scrisoarea anumită Pronay acuză pe Racovsky că n'ar fi apărat cinstea şi onoarea armatei naţionale şi că ar conspira cu Cehii. Colonelul Pronay pretinde imperativ că trebuie să se dea satisfacţie armatei în mod public. Citind această scrisore, pr[e]şedintele Racovsky, s'a ridicat, şi-a rostit următoarele cuvinte:

„Acela care atacă pe preşedintele Adunării Naţionale în funcţiunea sa, ori îl ameninţă sau încearcă să-l terorize[ze], ofensează suveranitatea naţiunii".

Colonelul Pronay a atacat însă şi pe deputaţi. Deputatul Edmund Beniczky a citit o scrisoare deschisă care sună:

„Pentru învinuirile făcute în şedinţa Adunării Naţionale la 28 Iulie, în care aţi atacat batalionul şi corpul ofiţeresc, nu vă putem numi altfel decât că sunteţi un trădător şi un mişel. Vă socotim că mişel, care se ascunde sub faldurile imunităţii parlamentare şi nu îndrăzneşte să deie satisfacţiune." Mai urmează iscăliturile a doi ofiţeri.

In urma acestor atacuri personale, Racovsky şi Beniczky au cerut satisfacţie pe cale legală.

Kutka Palfy, preşedintele. Commitetului de imunitate, a cerut ministrului apărării naţionale pedepsirea lui Pronay şi celor trei ofiţeri cari au adresat scrisoarea.

Faptele de sus ne dovedesc că în Ungaria n'a încetat teroarea militară, care nu se sfieşte să terorizeze şi cea mai înaltă instituţie a ţării, parlamentul.

Indrăzneala militarizmului maghiar este explicabilă prin faptul că colonelul Pronay şi amicii săi ştiu bine că în cazul restaurării monarhiei ei vor stăpâni din nou ţara.

Ungaria pare a fi din nou în pragul unor schimbări politice. Militarizmul maghiar lucrează ajutat de toţi şovinştii îndărjiţi şi de toate forţele politice reacţionare.

Intrunirea Consiliului Suprem

— Şedinţa de luni —

Prima şedinţă a Consiliului Suprem s'a deschis Luni d. a. la orele 15 la Quai d'Orsay, în salonul Orologiului, unde s'a ţinut conferinţa păcii şi unde la 10 Ianuarie 1920 a avut loc schimbul ratificări a tratatului de Versailles. D. Briand prezidează, el are în dreapta sa pe d. Lloyd George şi în stânga pe d. Bonomi.

Corespondentul agenţiei Kocusai notează că cercurile engleze par a se ţine de principiul, că zona industrială a teritorului silezian trebue să fie considerată ca un tot indivizibil şi reclamă atribuirea ei Germaniei. Ei bazează raţionamentul lor pe faptul că Polonia n'ar fi obţinut decât 280 mii sufragii în această regiune industrială contra 315 mii ale Germaniei, dar trebue să se ţie seama că de partea engleză se exclude din zona industrială, pentru a ajunge la cifrele de mai sus, districtele Pless şi Rybnik, care sunt mai puţin industriale, dar care totuşi cuprind mine, uzine şi numără mai bine de 25 mii lucrătorii. Inglobându-le în zona industrială majoritatea trece de partea Poloniei cu 381 mii voturi contra 361 mii voturi. S'ar putea deci susţine tot cu aceiaşi tărie, că întreaga regiune industrială trebue să revie Poloniei. Reprezentanţii francezi nu merg aşa departe. Ei reclamă împărţirea bazinului industrial în proporţie cu numărul voturilor obţinute de ameeele părţi.

Acest fel de a proceda ar izbuti să dea cea mai mare parte a bazinului polonezilor şi a fixa frontiera aproximativ urmându-se linia lui Sforza.

Koenigshutte ar reveni pe deaîntregul Poloniei. Ambele teze sunt departe de a fi de acord, după cum se vede, se speră în putinţa de a apropia, prin convorbiri directe între primii miniştri francez şi englez.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Sărbătorirea lui V. Alexandri la Teatrul Național din București

In cursul lunei Octombrie' Teatrul Național va sărbători printr'un mare festival, o sută de ani de la nașterea lui Vasile Alexandri.

Cu acest prilej, se va reprezenta poemul alegoric "O noapte la Mirceşti", de d-nii Alfred Mosoiu şi Mircea Rădulescu, în care va apare întreaga trupă a Teatrului Național.

O bursă Carusso în America

Ziarele italiene primesc din New-York vestea că fii Italiei au deliberat deschiderea unei subscripțiuni publice pentru 125.000 dolari. Dobânda acestei sume va servi la înființarea unei burse pentru studiu muzical acordată cetățenilor americani care voesc să studieze muzica în centrele muzicale din Europa. Bursa va purta numele de Caruso.

Teatrul în aer liber.

Dutro şi Gorgantua sta pe vârful muntelui Ventoux, cu un picior pe Alpi şi cu celălalt pe Cereni. De odată simți că într'una din cizmele sale îl supără ceva. Își scoase încălțămintea şi şi-o scuturâ deasupra văei Rodului. Căzu o piatră care se înplântă în pământ,

Piatra aceasta este stânca legendară şi colosală care se ridică în mijlocul câmpiei şi la adăpostul căreia se clădi orăşelul Pierrelatte, capitala cantonului Drome.

Pe deasupra poziţiunei sale minunate Pierrelatte mai are norocul de a poseda un primar şi consilier general care e un literat un creator şi un îndrăzneț.

Privind adesea măreața stâncă căzută din cizma lui Gorgantua, dânsul o vedea, în imaginația sa, transformată într'un măreț decor de teatru la poalele căreia o scenă imensă şi un ghemiciclu putând să conție câteva mii de spectatori să permită reprezentațiuni cari să rivalizeze cu cele din Orange.

Dl Jaume, primarul literat adună în jurul lui tot ce are Pierrlatte mai luminat şi în mai puțin de un an minunea se îndeplini.

Astăzi teatrul stâncei din Pierrlatte există şi inaugurarea lui s'a făcut cu mare pompă în fața unui reprezentant al guvernului în ziua de 22 Iulie când s'a reprezentat Horace al lui Corneille.

Trupa a fost alcătuită de Silvain decanul societarilor de la Comedia franceză.

Relațiunile ziarelor spun că a fost o seară feerică!

O revistă pentru Europa orientala.

„L' Europe Orientale se chiamă revista lunară şcoasă la Roma de Institutul pentru Europa răsăriteană, înființat anul acesta, „inscopul desvoltării şi răspândirii, cu mijloace curat ştiințifice, a studiilor în legătură cu această parte a continentului.

Din întâiul număr se vede că ne aflăm în fața unei încercări vrednice de urmărit de aproape. Italia, cu oamenii ei de ştiință cunoscători ai problemelor răsăritene, şi cu interesele cu vechi tradiții prin aceste locuri, se simte, după distrugerea Austro-Ungariei, vatra firească a unor asemenea cercetări şi centrul de atracție nouilor formații politice. Deocamdată cele mai de seamă studii ale revistei privesc lumea slavă, „Dante în literatura croată-sârbă„ şi „Faza actuală a luptei dintre slacofili şi occidentaliştii". Poate că pe viitor va afla şi *Romănia* mai mult loc. In acest număr dintâi, rândurile care ne privesc sunt cele mai puține şi mai lipsite de însemnătate. Va fi, credem, prilej de acum înainte să se descopere că avem şi noi un Institut de studii sud est european, destule publicații scrise în limbi europene în care se pot înțelege atâtea din grijile şi atâtea din străduințele noastre dârje şi un rost cel puțin egal, în cultură, politică şi economie, cu al vecinilor

Cărți şi reviste

A apărut No. 13 al Revistei „Cele Trei Crişuri" cu următorul cuprins:

*: Dante.
N. Iorga: Cântec polon de pețit,
George A. Petre: Despărțire.
Caton Theodorian: Greşeala.
Ecat. Pitiş: Sonet.
Dem. Bassarabeanu: Frumoasele.
Victor A. Bacalog'u: Păpuşa vie.
George M. Zamfirescu: Acorduri-desacorduri.
A. P.: Maestrul Constantin Nottara.
Dr. N. E. Idieru: Somnul.
Savin Constant.: Romanț.
Alexandru Bilciurescu: Floarea.
Cronici: Cronică financiară (Vasile Vlaicu) — Cronică Teatrală (A. P.)
Note: Necinste literată (A. V. Botez). — Expoziția de artă națională din Cluj. — Sezătorile literare „Cele Trei Crişuri". — Cărți.
Memento.

A apărut revista națională „Redeşteptarea," cu următorul sumar:

SUMARUL:

1. Respectul religiei.
2. Lupta contra luxului.
3. Apel pentru facerea statuei lui Danielopol.
4. Sălbăticia Ungurilor.
5. Napoleon Bonaparte.
6. Liniştea şi cearta.
7. Comitetul pentru facerea statuei.
8. Cugetări.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂȚIREA

Invățământul secundar al Ungurilor

— **Răspuns ziarului „Keleti Ujság** —

In legătură cu argumentațiile sofistice ale Ungurilor, referitor la drepturile învățământului confesional separatistic, am arătat absurditatea dezideratelor ungureşti, când pretind ca învățământul lor confesional să fie susținut din budgetul statului dar să nu fie supus controlului puterii de stat.

Am zis între altele: între puterile istorice (familia, biserica şi statul) statul este puterea supremă, iar familia şi biserica sunt părți alcătuitoare, subordonate, nu însă factori independenți în stat, fie statul cu orice formă de guvernământ. Am zis apoi că „singur statul are dreptul de a reglementa şi de a pedepsi faptele cetățenilor, în consecință statului îi revine şi datoria de a face educația cetățenilor".

La aceste adevăruri (respectate chiar şi în țara lui Lenin) ziarul „Keleti Ujság" ne răspunde:

„Statul nu are menirea să exercite puterea sa asupra cetățenilor săi, ci are datorința să încurajeze bunăstarea materială a cetățenilor şi să sprijinească pe cetățeni în necesitățile vieții".

Ne mai spune apoi acest ziar următoarele: „Omul nu este un mânz sălbatec pe care statul ca proprietar ar avea dreptul să-l crească conform intereselor sale, punându-i în ham sau trântindu-i şeaua pe spate."

Cu aceste premise, ziarul Keleti Ujság declară că găseşte educația separatistică confesională ca cea mai potrivită pentru ei şi o vor pretinde sus şi tare.

Aceste declarații ne scutesc pe noi de contra argumente ştiințifice. De aceia ne mărginim răspunsul la următoarele puncte:

1. Conlocuitorii noştri unguri (dacă de fapt sunt reprezentați prin „Keleti Ujság") nu au intențiunea să-şi schimbe mentualitatea cel puțin a generațiilor viitoare şi nu vor o cultură, prin care cetățenii să ajungă la un echilibru social şi la conştiința de cetățeni români.

Națiunile de drept civil şi constituțional ale ziarului „Keleti Ujság", pot fi obiect de meditație şi de analiă ştiințifică a procurorului de stat dar nu pot fi permise în şcoale, cari au pretenția de a face educația cetățenească. (Adică: „statul nu este pentru exercitarea puterii ci pentru bunăstarea cetățenilor.. chiar şi a celor cari n'au atributul de cetățan român, dacă, furişându-se la noi, doresc să trăiască aici fără datorințe.)

2. Statul român a satisfăcut în măsura cea mai mare datorințele lui față de minoritățile sale, înființând şi susținând scoli de stat, în limba maternă de propunere pe seama tuturor cetățenilor.

In aceste şcoli statul nu tinde la desnaționalizarea nimănui, căci profesorii şi învățătorii sunt de origine Unguri.

Drepturile autonome ale bisericilor, stabilite în pacea dela Trianon, sunt rezolvite în cea mai largă măsură prin şcoalele de stat cu limba de propunere a minorităților. De altfel aceste drepturi autonomice ar putea fi reclamate numai atunci, când statul nu ar susține şcoli de stat.

Bisericile nu mai au ce pretinde prin urmare decât numărul de şcoale necesare pentru a face educația preoților.

3. Cetățui culturale, în cari în loc de cultură universală să se reciteze zilnic poezii alegorice, plângând de dragul lor şi profesorul şi elevii, nu se pot tolera într'un stat, care are nevoie de consolidare tocmai ca să poată cât mai degrabă asigura bunăstarea cetățenilor unii din ei încercați azi de tendințe vădit centrifugale.

4. Suntem acuzați a fi şovinişti noi, cari nici un moment n'am încercat a reedita ceva din păcatele seculare ungureşti şi cărora ni se rupe sufletul văzându-ne poporul în necultură din cauză, că pe acest pământ nu s'a făcut cultură ci numai

FOIȚA ZIARULUI „INFRIRĂEA"

Nicolae Iorga

II.

Intr'o epocă de materialism lacom şi fără scrupule Nicolae Iorga a predicat idealismul şi l'a înfățişat în scrisul şi faptele lui ca pe unica-forță creatoare. Alături de Vlahuță şi cu greu poate de încă doi trei oameni, el poate mustra cu fruntea ridicată, păcatele epocii sale, pentru că nici o latură a ființei lui nu e vulnerabilă. Consecvența aceasta ne-a învățat să credem în dreptate şi în virtute. Toate însuşirile de puritanism activ în societatea românească luminată de azi sunt opera lui. Insuşirile acestea vor forma călăuzul de regenerare într'un organism bolnav. Căci el ne-a mai dat şi altceva. Idealismul lui nu e pesimist şi negativ, ca al lui Eminescu, nici filozofic şi rece ca al lui Maiorescu, ci e activ şi cald. El ne-a dat fanatism şi avânt într'o epocă de blazare scoptică. Printre sufletele moarte ale vremii, în miazmele apelor stagnante, cinstim fanatismul, chiar când trece peste marginile sale, căci el e viață şi tinerețe. Fanatismul acesta de apostol, explică şi o logică şi o consecvență incomparabilă.

Bătrânețea şi moartea unei națiuni începe, nu cu viciul şi destrăbălarea, ci cu „lașitatea onestă", căreia el îi opune intransigența lui fanatică.

Nicolae Iorga a introdus noțiunea etică în politică. Toate partidele vechi şi noi s'au resimțit de profetica lui mustrare Fără el am orbocăi peste tot în materialism şi în combinații de interese personale. Căci înaintea lui, politica se rezuma în a dobândi puterea şi pentru acest scop era bun orice mijloc. Partidele politice evoluase la noi spre nişte vaste sindicate, cu scopul de a specula beneficiile puterii în folosul membrilor ei. El a demascat întâia oară această tendință şi arătat că politica e un oficiu înalt de dezinteresare şi de jertfă, în folosul neamului şi că puterea se oferă de națiune celor mai de seamă fii ai ei, nu se captează cei intere ați.

Bazându-se pe interese materiale, programele partidelor la noi erau forme goale. De abia dacă din când în când, câte o nevoie imperativă se înscria în program când venea vremea, când rezolvarea ei nu mai putea întârzia.

Nicolae Iorga a elaborat un sistem politic doctrinar şi a întemeiat un partid pe baza unui program de idei: partidul naționalist-democrat. Ideia călăuzitoare era, că un popor nu se poate desvolta la întâmplare ci potrivit jaloanelor pe care le-a înfipt istoria în direcția desvoltării sale. Din tradiția națională. din ceea ce e specific în însuşirile permanente ale neamului, din coordonarea tuturor forțelor lui vii, trebue să tragem îndreptare, nu din construcții sterpe, sau imitații de aiurea. Acesta-i naționalismul doctrinei.

Statul trebue să trăiască prin şi pentru partea cea mai sănătoasă, cea mai numeroasă şi cea caracteristică a corpului național: marea massă muncitoare şi curată dela țară şi orașe. Acesta e democratismul doctrinei.

Dar nu numai în ideile fundamentale ale doctrinei naționale tradiționiste şi restituire democratică vrea să-şi diferențieze Nicolae Iorga partidul, ci mai ales în metoda politică.

Această metodă, care nu face apel la instinctele rele şi la lăcomie, a împiedecat din fericire, formarea unui partid mare. Nu-i strânge atracția puterii, ci comunitatea ideilor şi consensul etic.

Omul politic Nicolae Iorga, a fost mult criticat. Dar, lucru ciudat, critica aceasta e foarte contradictorie; unii l'au acuzat că e radical, alții că reacționar, unii că este mobil şi schimbător, alții că e îndărătnic şi exclusivist.

Tot aşa îl învinuiau pe Thoma Massaryk, cu cărui viață, viața lui Nicolae Iorga, are multe asemănături, că e clerical şi ateu, că e reacționar şi socialist. Tot aşa partidul lui a fost vreme lungă ca în cele din urmă națiunea cehă, i-a dat dovada deplinei înțelegeri şi supremii consacrări.

Naționalismul lui Nicolae Iorga nu este distructiv şi sectar, ci constructiv şi tolerant.

Nu în distrugerea străinului vede el mântuirea noastră. Străinul e vrednic de respect, câtă vreme se păstrează în marginile oneste ale propriei sale chemări naționale. Ci mântuirea stă în opera activă, întărirea noastră prin muncă şi cultură, prin valoarea morală care va impune străinului şi-l va dezerma.

Un mare învățat, geniale însuşiri, pe cari marii învățați ai lumii l'au chemat în mijlocul lor, —iată temelia acestei uriaşe personalități. Dar precum câteva genii ale omenirii, pornind dela ştiința meticuloasă de laborator, ridicat la lăzmuirea unui sistem filozofic, — tot aşa Nicolae Iorga pornind dela ştiința exactă a elaborat o doctrină socială. In centrul ei stă puterea creatoare a ideii. Mijloacele ei sunt dezinteresarea fanatică, munca voiasă, puritanismul dus până la jertfă, credința nestrămutată în dreptate.

Prin această doctrină, pe care el o urmează cu o consecvență infailibilă, el aşteaptă credincios propăşirea robustă a neamului nostru şi cucerirea locului ce se cuvine după însuşirile sale, — în mijlocul neamurilor lumii. Acestei sfinte misiuni a închinat el totul: genialele însuşiri, pe cari i le-a hărăzit firea, erudiția, strălucirea de văpaie a cuvântului său scris şi vorbit, munca sa neostenită, doctrina sa politică, partidul său, viața sa.

Un mare învățat, un profet al idealului, un artist al cuvântului, un îndrumător, un om reprezentativ, chintesența însuşirilor alese ale acestui popor, care l'a născut şi în mijlocul căruia trăieşte înălțându-i destinele trebue să fim recunoscători Providenții, că ni l'a hărăzit. E cea mai de seamă şi cea mai strălucitoare figură a Românismului astăzi. *Din revista Lamura.*

limbă streină, fără respectul celor mai elementare drepturi omeneşti. Ce cutezanţă şi ce cinism trebuie să aibă aceia cari ne învinuesc pe noi de aceste păcate, pe cari le-a practicat atâta vreme stăpânirea maghiară!

Ce cerem noi? Şcoală în limba maternă pe seama fiecăruia, în cari să se asigure capacitatea de viaţă a fiecăruia şi în cari indivizii să primească o educaţie în acord cu puterile istorice, cari constituesc statul nostru.

Ce cer Ungurii şi Evreii în mod făţiş?

O educaţie separatistă, în care în locul culturii universale şi în locul educaţii cetăţeneşti, să se poată face pe cheltuiala statului o cultură, care va împedeca totdeauna stabilirea echilibrului social necesar.

In ceiace priveşte contingentul şi rezultatele culturale a e şcoalelor ungureşti confesionale, putem să o spunem categoric şi argumentat că nu oferă chezăşia unei culturi universale ca e ar putea avea pretenţii de validitate mai departe decât până la Debreţin sau Budapesta.

Cine nu cunoaşte mentalitatea maghiară de a considera ca virtute naţională necunoaşterea limbilor, deşi cunoaşterea lor este o necesitate pentru omul cu o cultură superioară.

Decenii întregi elevii din cl. a VIII liceală erau siliţi ca chiar la singura limbă modernă streină care era obligatorie(cea germană), să caute în dicţionar verbul *gewesen*, atât de bine se preda şi se învăţa o limbă străină în Ungaria.

In atari condiţiuni să nu se mire confraţii Ungurî dacă îi credem că sunt foarte departe de a avea o cultură universală.

Referitor la Evreii noştri ardeleni ne miră faptul că ei continuă a creşte generaţiile de mâne în spiritul culturii maghiare, pentrucă nu înţelegem ce mai pot aştepta dela Bpesta şi dela fosta Ungariei?

Dar dacă voesc aşa n'au decât s'o facă; din aceasta noi nu vom perde nimica; facă şi mai departe şovinism unguresc, cultive şi în viitor aceiaşi mentalitate specială ungurească.

A. Donide.

Revista presei maghiare

Spre Marea Adriatică

In urma unui articol din „Independance Roumanie" ziarul „Uj Kelet" se ocupă de idea emisă în acel ziar pentru crearea unor linii de comunicaţie spre marea adriatică. Reflexiile ziarului „Uj Kelet" la această idee sunt următoarele:

„Idea nouă merită orice laudă pentrucă nu intenţionează rezolvirea unui plan atât de măreţ prin sabie şi foc, corespunzător obiceiurilor mai noui, ci are în vedere munca şi înţelegerea".

Se ocupă apoi de portul Constanţei care numai poate satisface nevoile ţării mărite, totuşi dacă s'a putut închiria Cehoslovaciei o parte din port e probabil că mai există teren pentru amplicarea portului în interesul statului.

„Dealtcum marea Adriatică este mai ideală decât Marea Neagră, care în orice moment poate fi închisă şi inutilizabilă. In aceste momente Anglia stăpâneşte strâmtorile Mării Negrii, astfel că navigaţia română e neîmpedecată, însă viitorul e nesigur. Se poate întâmpla ca o altă putere să domineze Constantinopolul şi Dardanelele şi România uşor ar putea fi împedecată în comunicaţia sa mondială. E uşor de înţeles că România se îngrijeşte la timp de noui porturi mai libere. Dacă vom avea eşire spre Marea Adriatică poate că am putea desfăşura uşor exportul nostru imens, pieţele interne ar înflori, valuta s'ar ridica o desvoltare incontestabilă ar câştiga comunicaţia, comerţul şi industria şi s'ar putea exploata uşor imensele avuţii — acum neutilizate. Ţările cari ar dori să se desvolte printr'un sistem de porturi unilateral, nu pot avea viitor. Aceasta e şi convingerea Cehoslovaciei, care caută să câştige teren la Constanţa, Fiume, Triest, şi chiar în Danzig şi Hamburg.

In ce priveşte rezolvirea acestei probleme se poate discuta oare prin Giurgevo s'au prin Bulgaria s'ar putea face mai bine. Ar fi posibilă rezolvirea însă şi prin utilizarea Timişului spre Fiume. O importanţă deosebită are această linie, pentrucă teritoriile de dincoace de Carpaţi ar avea o linie directă spre marea Adriatică."

Jadul rusesc.

Keleti Ujság se ocupă de mizerile ce domnează acum în Rusia şi ajutorul ce trebue dat populaţiei ruseşti de către celelalte state. Cu toate că 30 mii de oameni se nimicesc zilnic strigătul de alarmă al Rusiei înfometate n'a avut efect în toate statele europene. Constată că Franţa este una din ţările cari aşteaptă nimicirea bolşevismului prin cei doi duşmani invincibili: holera şi foamea. Continuă apoi:

„Abia că s'a clătinat stăpânirea comisarilor poporului în Petrograd, la Paris continuă tratativele pentru restaurarea monarhiei şi a celui mai neiertător reacţionarism. Să ne aducem aminte de congresul negru din Reichenhall, de starea sufletească a guvernatorilor europeni, de reacţionarismul maghiar şi vom vedea uşor că se deschide un nou iad rusesc. Ce se va întâmpla în Rusia când va sosi timpul răzbunării?

Totdeauna am condamnat exigenţele sovietului rusesc, niciodată nu am crezut că teoria bolşevică se poate realiza. Aşteptam că Rusia dela sine să restabilească adevărata democraţie. Şi e probabil că aceasta ar fi fost desvoltarea naturală dacă nu s'ar fi întâmplat ca holera şi foamea să nu mai îngădue timp sovietului pentru îndreptarea greşelilor sale. Sistemul bolşevic e aproape să dispară iar în urma lui se aude zăngănitul de săbii al armatelor de răzbunare şi democraţia dureroasă nu se va alege nimic. In loc de democraţie, va stăpâni reacţia, nu numai în Rusia ci în întreagă Europa".

Foamea în Rusia

Stările din Rusia preocupă toate ziarele maghiare din localitate. O credinţă izolată reprezintă însă numai ziarul „Keleti Ujság". când crede că democraţia se află la marginea mormântului. Aceasta pentrucă sistemul bolşevic se apropie de pace.

ELLENZEK, în legătură cu sufe înţele poporului rusesc scrie următoarele:

„Poporul rusesc cere şi e mila omenirii pentru al scăpa dela pierire. Şi celelalte popoare grăbesc cu ajutoarele lor. ele ui ă că sistemul sovietic intenţiona nimicirea ordinei lor sociale.

Numai bolşevismului se poate datora că poporul rusesc a ajuns în starea lui de acum. Sistemul lor social propagat ca unicul sistem mântuitor al omenirii a adus poporul rusesc în marginea dezastrului. Acum e sigur că sistemul bolşevic a căzut de initiv. Căderea lui n'au cauzato contra revoluţii, ci a murit ucis de mâna sa proprie. El singur şi-a săpat groapa.

Despre sistemul „fericit" al bolşevismului ziarul *Ujsdg* scrie următoarele:

„Lenin şi Trotzky au arătat omenirii cum se pot ferici milioane de oameni cu sistemul lor de stat atât de ideal în teorie, dar care în practică nu aduce de cât foamea şi consecinţele sale: holera şi anarhia. Cu aceste rezultate e destul de greu a face propagandă pentru sistemul sovietelor. In schimb au ajuns alt rezultat. Antipatia întregei lumi faţă de dominaţia lor. Poporul indus în eroare merită totuşi compătimire, simpatie şi ajutor.

In fine şi Antanta s'a convins că Lenin şi Trotky au cauzat o astfel de nimicire Rusiei, care dacă nu va fi înlăturată, poate fi catastrofa Europei întregi. Discută prin urmare acţiunea de ajutorare. Sunt însă deosebiri de păreri şi tratativele poate că vor ţine încă mult. Foamea însă nu are răbdare. In timp ce Europa şi America discută, se organizează, foamea ce chinueşte milioane de oameni uşor poate sdruncina pacea mondială ce întârzie încă.

Un nou atentat contra siguranţei statutul la Careii-Mari

După informaţii primite din Careii-Mari cari anunţau că acolo sunt agenţi şi spioni ai lui Horty, detectivul F. Tomek, dela siguranţa locală a plecat la faţa locului pentru a cerceta. Sosit la Careii-Mari detectivul s'a pus imediat în căutarea urmelor şi cercetările făcute au dovedit realitatea presupunerilor. La individul Drenyovski Lajos şi Schön Gyula, ambii maiştri în atelierile C. F. din Careii-Mari s'au găsit, în atelier, o cutie de ecrazită, 3 revolvere, praf de puşcă şi muniţiuni.

După arestarea lui Drenyovski continuând cercetările încă două zile s'au găsit într'un puţ delângă atelier muniţie şi încă o cutie de ecrazită de 1 kgr. şi un revolver. Detectivul Tomek urmând cercetările a arestat pe Schön Gyula complicele lui Drenyovski şi încă alte persoane amestecate în acest complot. Arestaţii au fost înaintaţi Siguranţei din Careii-Mari unde s'au dresat procesele verbale şi de unde au fost înaintaţi Siguranţei din Cluj.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
prriviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

Cetiţi „Infraţirea"

Un an de activitate a liceului de stat „Traian Doda" din Caransebeş

După îndelungate străduinţe din partea intelectualilor din Caransebeş, făcute în vederea înfiinţării unui liceu românesc în acest oraş, dorinţa lor a fost realizată. De doi ani, funcţionează în inima Banatului, (Caransebeş), unul dintre cele mai moderne şi mai complecte licee româneşti din Ardeal.

Acest liceu a fost printre cele dintâi care, în urma organizaţiei noui date liceelor din Ardeal după tipul liceelor din Regat, şi a difurcat cursul superior în două secţii; una modernă în care predomină literile în special limba latină şi alta reală în care predomină ştiinţele, în special, matematicile.

Această nouă organizaţie, după cum era natural s'a aplicat pentru moment numai la clasa cincea, urmând ca treptat-treptat în fiecare an să se aplice şi în celelalte clase până la a VIII-a.

In ceiace priveşte numărul elevilor care au urmat cursurile la acest liceu, situaţia se prezintă cât se poate de satisfăcătoare mai ales, dacă ne gândim că sunt numai doi ani de când funcţionează. Numărul total al elevilor cari s'au înscris şi au urmat cursurile la acest liceu se ridică la 267, la care număr se mai adaugă şi alţi 44 elevi particulari. Pe lângă aceştia, în urma unui ordin al Secretariatului general al instrucţiunei din Cluj au mai fost primite la acest liceu şi 32 de eleve.

Programul analitic din ultimul an şcolar (1920—21) a suferit oarecari modificări faţă de cel din anul precedent.

Printre acestea remarcăm: s'a introdus ca obiecte facultative limba italiană, lucrul manual, exerciţii şi experiente de chimie şi ştiinţe naturale şi ceia ce este mai important s'a pus în funcţiune un atelier după modelul celor existente la şcoliile civile din Cluj.

Ca mijloace de învăţământ puse la dispoziţia elevilor pe lângă corpul profesoral care e unul dintre cele mai bine pregătite, elevii s'au ajutat în progresul ce l'au făcut de a) cele două biblioteci (biblioteca profesorilor compusă din 3935 de volume şi aceia a elevilor care cuprinde 3337 volume); b) laboratorul de fizică, chimie şi St. naturale; c) muzeul de antichităţi, d) colecţia istorică compusă din 410 bucăţi, e) colecţia numismatică, cu 325 de piese, f) muzeul be desemn şi arte şi g) muzeul etnografie.

Din aceste date se poate constata, că liceul românesc din Caransebeş poate ocupa un loc de frunte printre liceele din Ardeal, datorită mijloacelor de învăţământ, aşa de bogate, puse la dispoziţia elevilor.

Dacă rezultatul activităţei şi a progresului elevilor, şi din anul aceste, arată un număr cam mare de repetenţi şi corigenţi aceasta e datorită numai pregătirei neserioase şi complect insuficiente ce au căpătat'o elevi în timpul războiului şi cu care au intrat în liceu. De altfel faptul acesta s'a observat la toate liceele din ţară.

Ş. P.

DIN ORADEA-MARE

Postul de consilier economic şi financiar al oraşului este vacant, — Ziariştii unguri tind către Bucureşti. — Diferite.

In urma concursului publicat pentru ocuparea posturilor de consilier economică şi consilier financiar de către primăria oraşului Oradea s'au înscris până la data de 31 Iulie (termenul ultim) doi candidaţi pentru postul prim şi tot doi pentru postul al doilea.

Având în vedere că Oradea este un oraş dintre cele mai mari ale noastre, natural că se că o oarecare însemnătate acestor posturi, aşa că cei cari le vor ocupă trebuesc să fie adevăraţii oameni corespunzători acestor posturi, mai cu seamă în timpul de faţă.

Nu cunosc numele candidaţilor la postul de consilier financiar de aceea nu pot spune nimic.

Am văzut însă, că unul din cei doi candidaţi la postul de consilier economic este d-nul Dominic Straub, licenţiat al academiei de agricultură şi actualmente agronom regional al plăşii centrale din Bihor cu reşedinţă în Oradea-Mare, cel mai indicat pentru acest post, căci pe lângă priceperea şi practica îndelungată a d-sale în această direcţie, vorbeşte perfect românește, nemţeşte şi ungureşte. E de prisos a înşira mai multe.

In ziua de 8 August curent, reprezentanţii ziariştilor unguri din Oradea-Mare s'au prezentat la redacţia revistei „Cele Trei Crişuri" cu propunerea de a pune bazele unui sindicat, fără diferenţă de naţionalitate, ca o filială la „Sindicatul ziariştilor" din Bucureşti sau o filială la „Asociaţia presei româneşti, apelând la d-nul M. G. Samarineanu, redactorul revistei, pentru a-şi da concursul şi a interveni la Bucureşti.

E foarte frumoasă tendinţa ziariştilor unguri către Bucureşti, dovedind prin aceasta dragostea lor de a se asocia alături de ziariştii români.

In urma unei consfătuiri între reprezentanţii de mai sus şi d-l Samarineanu s'a luat înţelegerea de a se forma un sindicat al ziariştilor români şi unguri profesionişti din Oradea-Mare, care să adereze la „Centrul" din Bucureşti, în urma căreia d-l Samarineanu a redactat o telegramă la „Centru" pentru a se trimite statutele.

S'au început lucrurile pentru instalarea statuiei M. S. Regina Maria, în faţa teatrului orăşenesc care poartă numele Sureranei Piedestalul deja este terminat şi în curând va fi aşezată şi statuia, lucrată de sculptorul Kara.

In urma intervenţiei la Minister a d-lui Senator G. Cosma s'a aprobat ca şcoala normală de Stat pentru fete din Oradea Mare să fie mutată în oraşul Beiuş. Deoarece Oradea Mare este centrul învăţământului nu numai din Bihor, ci şi di Sătmar, Maramureş şi Sălaj, acesta e mai mult o ambiţie personală. Oraşul Beiuş este fo mat din români, îdsă trebuia să se ţină seamă că profesoarele acestei şcoli, nu în mic numă, întreţineau o însemnată viaţă românească în Oradea, unde se simţea mai mult nevoie de aceasta viaţă, Coresp.

INFORMATII

Un nou accident de aviație cu urmări tragice a avut loc ieri laaerodromul dela Someșfalău.

Un eroplan pilotat de căpitanul Crăciunescu și având ca observator plutonierul Tanuș din pricina unui defect la motor s'a prăbușit la pământ.

In timpul căderii benzina a luat foc aprinzând întreg aparatul.

Ambii nefericiți aviatori au fost complet carbonizați

■

Consiliul orașului se ocupă cu ideia înființărei unei hale de carne în Cluj.

S'a încheiat un contract cu cooperativa măcelarilor și cu un consorțiu comercial care de comun acord cu primăria vor înființa hale de carne unde se speră că prețul acestui aliment va scădea cu 50 la sută.

■

Peste câteva zile va avea loc în Cluj congresul general al cismarilor din Ardeal sub patronajul d-lui General N. Petala.

■

In ședința care va avea loc la Primărie, Sâmbătă viitoare se va aduce o hotărire definitivă în chestiunea șefului biroului de cuartiruire. După câte suntem informați d-l dr. Babeș va ocupa acest post în care se găsește de fapt încă de 2 luni de zile.

■

Aseară a avut loc o razie polițienească prin toate localurile publice. S'au făcut mai multe arestări suspecte.

■

In urma intervenției făcute de ministerele de agricultură și război, ministerul de industrie și comerț a hotărât prohibirea exportului de fân și păioase furajere.

■

O delegație a morarilor din Timișoara, Arad și Oradia-Mare, în frunte cu d. Neuman, s'a prezentat eri la ministerul de industrie și comerț cerând ca toate stocurile de grâu și secară ce urmează a fi exportate să se trimeată de aci înainte sub formă de făină.

In acelaș scop, această delegație se va prezenta azi la Sinaia d-lui ministru Take Ionescu, ad interim la președinția consiliului de miniștri.

■

Se știe că cu ocazia inaugurărei târgului de mostre din Cluj în prezența d-lui Ministru Cudalbu conducătorii camerei de comerț și-au luat angajamentul de a reorganiza camera de comerț în senzul ca jumătate din membrii ei și președintele să fie român.

Azi conducătorii acestei camere declară că nu pot executa angajamentul luat fără ca autonomia acestei camere să nu sufere. In senzul acestor hotărâri s'a trimes o delegație la București spre a se lua o dicizie de comun acord cu ministerul.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Droguaria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

Suntem informați că peste puțin timp se va declara liber comerțul alimentelor fixându-se prețuri maximale numai pentru carne.

■

Din cauza secetei care continuă să se menție aproape în toată țara, recolta de fructe și întru câtva de vin, din anul acesta va fi simțitor compromisă.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recenoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Vizitați expoziția magazinului de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL din București, Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15. în fața bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziția on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiene „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „Medalia de Aur" 952

Vitele predate de bulgari

Azi Miercuri 10 August pleacă la Sofia d-l Pepteanu, președintele comisiunei centrale pentru primirea vitelor din Bulgaria. Impreună cu delegatul comisiunei interaliate dela Sofia și cu delegația guvernului bulgar, va lua ultimele dispoziții și va asista la predarea șirocului de vite ce Bulgaria ne datorează conform tratatului de pace.

Predarea va începe în ziua de 15 August. Intâi se va face predarea vitelor (15.000) și vor intra în țară prin punctul Ceanskioi, în apropierea de Balcic, unde vor fi luate în primire de comisiuni speciale.

Toate urmele de animale, odată intrate în țară, se vor expedia în județele Constanța și Tulcea, unde vor fi distribuite numai populațiunei dăunate. In acest scop s'au întocmit din vreme tablourile necesare.

Serviciul de distribuire lucrează sub conducerea d-lui inspector general administrativ Văraru, care a stabilit itinerariul și etapele ce vor urma turmele de vite de îndată ce vor intra în țară și până la punctele de distribuție.

După terminarea operațiunilor de predarea prin punctul Ceanskioi, comisia va trece la punctul Turtucaia, unde urmează să primească vitele cele mari.

Orașul Deva în flăcări

Ziarele Bucureștene ne aduc vestea că în ziua de 8 August, la oarele 4 după amiazi, un incendiu a isbucnit într'un magazin de pe strada principală a orașului Deva.

Focul s'a întins imediat la mai multe clădiri cu etaje din apropierea magazinului și până seara a cuprins întreaga stradă principală a orașului.

Focul s'a putut ușor întinde, datorită faptului că o căldură de aproape 40 grade, care a domnit în acea zi, închisese acoperișurile caselor făcându-le astfel mai ușor aprinsibile.

Dezastrul și-a continuat cu furie opera de distrugere și în cursul nopței.

Din cauza incendiului care s'a întins și asupra altor cartiere până dincolo de gară, liniile telefonice și telegrafice au fost distruse complectamente întrerupând astfel orice comunicație cu restul provinciei.

Detașamentele militare și pompierii aflați în orașul Deva au fost în imposibilitate să localizeze incendiul, cu toate că au făcut sforțări supra omenești în acest scop.

A doua zi dela izbucnire, incendiul continua cu aceeaș furie sălbatecă amenințând să transforme tot orașul într'un morman de ruine.

S'a trimis după ajutoare în orașele Baia Abrudului, Brad, Lugoj și alte localități din împrejurimi. Până în prezent nu se știe dacă sunt victime omenești. Pagubele sunt încalculabile.

Locuitorii s'a retras, care cu ce au putut lua în mână, pe câmpia de pe malul Mureșului.

Autoritățile din Cluj deși cunoscând cele întâmplate n'au socotit util a le comunica și presei locale.

Un raid aerian Paris-București

Un aviator francez, căpitanul Pelletier d'Oisy a sosit Sâmbătă seara la Pipera venind direct din Paris pe calea aerului, în timp de 19o re.

El a parcurs etapele: Paris-Strassburg, în 3 ore 20 minute; Strassburg-München, în 2 ore 39 minute; München-Viena, în 3 ore 45 minute; Viena-Arad, în 4 ore 25 minute; Arad-Sibiu, în 2 ore 30 minute; Sibiu-București, în 2 ore 30 minute.

Fapt absolut remarcabil, această frumoasă călătorie a fost înfăptuită nu cu aparat mare de urmărire sau de călătorie, ci cu un simplu și modest avion de școală, un monoplan tip. „Morane-Saulnier-Parasol", dublă comandă, cu motor 80 H. P. Rhone dublu alumaj.

Distinsul aviator este cel dintâi care face direct drumul Paris-București și arătând calea pentru linia aeriană Paris-București ce se va deschide în primăvara viitoare.

■

Aflăm că azi și mâine, căpitanul Pelletier d-Oisy va face mai multe evoluțiuni deasupra Bucureștului, astfel încât populația va avea fericitul prilej să îi vadă sborurile.

Probabil Vineri după amiazi va face o demonstrație specială pentru presă pe câmpul dela Pipera.

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștri abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor. esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

La Bacău un incendiu groaznic a distrus strada Doamna Balașa.

■

Un vapor italian s'a scufundat lovinduse de o mină în Marea Neagră.

■

In legătură cu atentatele bandelor bolșevice în Basarabia, Ministrul de Război dă un comunicat prin care arată că a început o viguroasă acțiune pentru stârpirea bandelor. Aceasta e o datorie de onoare a Armatei ca să asigure liniștea populației.

Față de întinderea serioasă a holerei în Ucraina, care amenință și Basarabia, Consiliul sanitar superior a luat măsuri ca vasele rusești să ancoreze numai la Constanța și Sulina. Laboratoriile lucrează la seve antiholerice pentru vaccinarea trupelor și a populației dela Nistru. S'a dat ordonanță în acest sens tuturor primăriilor din centrele populate.

■

Monitorul Oficial publică oprirea exportului nutrețului de vite.

■

Bandiții cari îmbrăcați militărește au atacat azilul ucrainan din strada Vulturi din Capitală au fost prinși. Ei sunt portarul azilului, un tipograf și doi soldați.

Dl. Take Ionescu a declarat ziarului Matin din 2 August că România poate participa la o expediție contra lui Kemal Pașa în Asia Mică. Noua declarație a ministrului nostru de externe nu poate fi decât opera căldurilor din ultimele zile. Neseriozitatea ei are trist răsunet asupra țării, care e considerată în apus ca fiind dornică de aventuri războinice. Nereușind ministerul nostru de externe să provoace războiul cu Rusia prin alianța polonă, Take Ionescu caută acum alt câmp de bătae pentru a vărsa sângele soldatului român pentru cauze străine.

■

D-l Langa Rășcanu, ministrul nostru plenipotențiar în Sofia se va reîntoarce în curând la post cu noui instrucții primite dela Ministerul de externe.

■

Miniștrii cari se află în Capitală pleacă Sâmbătă la Sinia pentru a lua parte la Consiliul de miniștri.

■

D-l Ministru de Răsbo Răşcanu a plecat să inspecteze frontul dela Nistru.

■

Incendiul dela Deva continuă din lipsă de apă.

Programul Congresului silvic dela Cluj

In zilele 28, 29, 30 și 31 August și 1 Septembrie a. c. va avea loc la Cluj congresul inginerilor silvici din România-Mare și adunarea generală a Soc. „Progresul Silvic".

S'a aprobat un concediu de 9 zile (26 August 3 Septembrie) tuturor Inginerilor Silvici, funcționari la Stat și celor din Instituțiile publice și particulare.

S'a aprobat o reducere de 75% pe c. f. r. atât pentru membrii Soc. „Progresul Silvic" cât și pentru soțiile lor, care vor lua parte la congres.

Toți congresiști din Moldova, Bucovina, Basarabia și partea din Muntenia care se vor aduna la București, vor fi găzduiți la Școala Politechnică din București (Poduri și Șosele) din Calea Griviței, în apropierea Gării de Nord, unde s'au rezervat două dormitoare, unul pentru Inginerii și unul pentru soțiile d-lor.

In dimineața zilei de sâmbătă 27 August, toți cei adunați în București vor pleca cu trenul de Cluj la o oră care se va fixa ulterior din Gara de Nord, la care tren s'au luat măsuri a se atașa câteva vagoane speciale pentru congresiștii silvici.

Ceilalți d-ni membri din Oltenia, Maramureș și Transilvania vor veni cu trenurile de legătură, urmând ca în ziua de 28 August să se afle toți la Cluj.

Din gara Cluj toți membrii și soțiile lor vor fi conduși de comitetul local parte la Internatul Școalei Normale și parte la Internatul de fete unde s'au luat măsuri pentru găsduire, cât și la diferite familii din oraș.

S'a luat toate măsurile celelalte pentru masă, excursiuni, etc.

Ordinea de zi.

Ziua I. Duminecă 28 August 1921.

Dimineața

1. Tedeum la Biserica garnizoanei din Cluj.

2. Discursul de deschidere al Președintelui și darea de seamă, mersul și activitatea Societății pe anul 1920—1921. (în localul Teatrului Național).

3. Răspunsul reprezentanților diverselor Societăți și autorități.

4. Raportul casierului, de gestiunea Societății pe anul 1920—1921.

5. Alegerea cenzorilor pentru verificarea cestiunei.

După amiază:

Vizitarea orașului, Universității, bibliotecilor, monumentelor istorice, diverselor instituții culturale, Academia Agricolă, grădina botanică, etc.

Seara:

Masă comună.

Ziua II-a.

Luni 29 August 1921.

Dimineața:

1. Raportul cenzorilor pentru descărcarea gestiunei casierului și Consiliului de Administrație.

2. Propuneri pentru modificarea Statutelor Soc. „Progresul Silvic" în vederea contopirei tuturor Societăților silvice din România întregită.

După amiază:

1. Continuarea discuțiunii modificării Statutelor societății „Progresul Silvic" și aprobarea lor de către Adunarea Generală.

2. Alegerea membrilor Consiliului de Administrație de către Adunarea Generală pe un period nou.

3. Fixarea ordinei discuțiunilor asupra comunicărilor sosite în termen Comitetului cogresului

Seara.

Bachetul din partea congresiștilor autorităților superioare civile și militare din Cluj.

Ziua III-a

Marți 30 August 1921

Dimineața:

Continuarea discuțiunilor propunerilor anunțate în termen.

După amiazi:

1. Continuarea discuțiunilor

2. Formularea deziteratelor, și

3. Cuvântul de închidere a congresului de către Președintele Societăți i.

Ziua IV-a

Miercuri 31 August 1921

Plecarea la 6 dimineața din Cluj, cu un tren special pe Valea-Someșului pentru vizitarea exploatărilor și lucrărilor de la pădurea Ilva Mică (Ilva Leș) proprietatea ținuturilor Grănicerești (a fostului district Năsăud.)

Descrierea amănunțită a cestor păduri va fi tipărită într'o broșură specială de camerazii din Transilvania.

Continuarea excursiuuei dela Ilva Mică la Ilva Mare pentru vizitarea lucrărilor și instalațiunilor.

Seara cantonament în Ilva Mică sau Năsăud.

Ziua V-a.

Joi 1 Septembrie 1921

Vizitarea imprejurimelor, băile din Sin-George, etc.

La prânz masa comună.

Plecarea cu tren special la ora 3 p. m. spre Cluj.

Plecarea în dimineața zilei de 2 Sep. din Cluj spre București.

Consiliul de Administrație a hotărât ca; chestiunile ce vor fi tratate să se mărginească numai la: *legea organizărei corpului silvic și a unificărei legislației silvice.*

Acei din D-nii cari s'au înscris au tot timpul de a se înscrie până la 14 Aug. a. c, și anume cei din Basarabia și Vechiul Regat la D-l Ing. Sef. silvic M. P. Florescu, str. Alex. Orescu 9 București, cei din Bucovina și Transilvania la D-l Director General al pădurilor, Cluj, Liviu Marțian, spre a li se trimite bilete de identitate pentru călătorie pe c. f. r.

Președinte,
Al. Constantinescu.

Secretar,
M. P. Florescu.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Duminecă 14 August

are loc la

târgul de mostre

O Mare Serbare populară

pentru închiderea târgului

dată în scop filantropic.

Organizatorii au făcut pregătiri neasămuite pentru această serbare. Printre numerile de senzație ale serbării, menționăm:

1. **O tombolă uriașă** (cea mai mare care a existat în Cluj) de mii de obiecte.

2. **Cabaretul artistic cu numere noui și intrări senzaționale.**

3. **Bătaie de confetti și serpentine**

4. **Concurs de frumsețe între domnișoare și între copii**

5. **Licitație americană**

6. **Jocul inelelor, vânătoarea rațelor, etc.**

In tot timpul serbărei va funcționa un **restaurant** improvizat în acest scop, cu fripturi la grătar, diferite vinuri, etc.

Amănunte interesante se vor publica la timp.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Situația internă favorabilă grecilor. — O expunere a d-lui Gunaris

Atena, 9 August

După știrile din sursă autorizată, d-l Gunaris, a expus, în consiliul de miniștri, situația aprovizionărilor în zonele ocupate, unde s'au găsit considerabile depozite de alimente, turme de vite ca și 300 milioane ocale grâu.

■

Armatele grecești au capturat, în jurul Eski-Seiurului cu prilejul bătăliei de la 21 Iulie, 2 baterii „Krupp" și două tunuri grele din aceiași fabică. Pierderile noastre sunt evaluate până acum la 1200 morți și 6 mii răniți.

■

Se anunță de la Smirna că avioanele elene au aruncat 20 de bombe asupra gării Tsaf, situată la 90 klm. sud de Aflon Karahissar. Din cauza acestor bombardamente, comunicațiile între Koniah și Tsaf sunt întrerupte.

Comentariile presei

Unele ziare britanice în special „Daily Chronicle" nu ascund dificultățile situației. „Daily Mail" nu se îndoește totuși că cu bune dispoziții și bună voință de ambele părți, chestiunea sileziană, poate să formeze obiectul unui acord satisfăcător. O nenorocire mai mare nici n'ar putea fi decât o slăbire a Antantei.

„Daily Mail" și „Daily News" consideră că prezența unui delegat american în consiliul suprem va avea desigur o influență fericită.

„Daily Express" scrie: Consiliul suprem trebue să pună capăt pericolelor de război, care există în Silezia de Sus rezolvind chestiunea prin hotărâri cari să fie pe cât se poate de echitabile, atât pentru polonezi cât și pentru germani. „Morning Post" insistă de asemenea asupra necesității unei rezolviri echitabile a chestiunei sileziene. Presa italiană în întregul ei pare a se arăta favorabilă punctului de vedere francez. „Gazetta del popolo" în special declară că dacă Franța s'ar fi izolat complect în chestiunea Sileziei de Sus, Italia ar fi fost într'o situațiune grea, dacă ar fi fost singură pentru a susține interesele ei în chestia albaneză.

Anglia și chestiile orientale

Un răspuns al lordului Chamberlein

Răspunzând întrebărei făcută în parlament, dacă aliații sunt preparați de a oferi medierea între Greci și Turci, Chamberlein spune că actualele ostilități între Grecia și naționaliștii turci vor fi probabil discutate de aliați la întrunirea consiliului suprem în Paris.

Răspunzând interpelării dacă Grecia a cerut sau dacă i s'a dat permisiunea de a ocupa Constantinopolul, Chamberlain spune că răspunsul a fost negativ.

Turcii vreu pace și totuși caută să atace

Lafayette, 9. Aug

Inaltul comisar britanic a fost primit în audiență de Sultan. Faptul e socotit ca deosebit de important și el succede unei alte conferințe care a a ut loc între Marele Vizir, Inaltul comisar aliat și ministerul de externe otoman.

Croitoria Militară de primul rang din București **Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare**

FRAȚII FUHRMANN **CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1.** □ □ □ 892 **Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7**

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Situația financiară a Germaniei

Asupra capacității financiare germane, străinătatea estea rău informată. Mai ales la noi sunt cercuri anumite cari văd în starea financiară actuală din Germania perfecțiunea puterii de muncă și acțiune. În mare parte, această supraevaluare se datorește factorului economic german, care — este adevărat — are baze solide și producției imense. Puterea economică nu poate fi judecată din dividendele plătite printr'una sau altă din marile societăți germane ci din bilanțul economiei generale. Și acest bilanț nu este tocmai așa de înbucurător. Fabricile, și stabilimentele industriale germane plătesc dividenda în monedă de hârtie pe când etablarea lor s'a făcut în aur și argint. Capitalul original în aur și argint instituit, este azi contopit cu milioanele de hârtie monedă. Prin plasarea noilor emisuni de acții, marca de hârtie fără valoare, a luat locul aurului din rezervele băncilor și stabilimentelor. Din cauză că Germania trebuie să plătească despăgubirile de războiu în aur acesta afluiază iar marca de hârtie emisă în locul aurului pierde continu în curs. Germania trebuie să plătească însă și în materiale brute, adeca țara pierde în valori efective în schimbul căror nu privește contra valoarea în aur. Astfel pierzând la aur și materiale brute economia germană pășește automatic la vânzarea avuțiilor reale și la deprecierea valutară.

Capitalul acționar și obligațiunile societăților anonime germane se ridic la 105 miliarde mărci hârtie, sau 6 miliarde aur. In schimb, Germania trebuie să plătească 2 miliarde anuități, 26 la sută din exportul valorilor vândute ce face 1·5 miliarde pe urmă salde 0·25 miliarde pentru anul curent și cel viitor. La această mai vine ½ miliard ca spese pentru trupele de ocupațiune și 1 miliard aur, pentru acoperirea împrumuturilor externe.

Germania plătește astfel anual 5¼ miliarde aur, fără a primi în schimb o contravaloare reală.

Puterea financiară depinde însă și de sistemul impozitelor adecă capacitatea de contribuabilitate în așa mod că povara datorilor a țării să fie acoperită prin veniturile directe și indirecte.

Dările directe din Germania — comisiunea de la Bruxelles a recunoscut'o — sunt așa de mari încât amenință economia țării. Capitalul existent este impus prea greu iar noui creațiuni sunt zădărnicite.

Deficitul țării inclusiv plățile de reparațiune se ridică la 120 miliarde de hârtie. Impozitele directe sunt prea mari. Veniturile mici sunt supuse unei dări de 10 la sută. cele peste 50.000 mărci la 50 la sută, cele peste 200.000 la 55 la sută, iar cele peste 400.000 mărci la 60 la sută.

Pe urmă mai este darea directă de 10 la sută asupra veniturilor din avere. Extraordinar de grele sunt impozitele pe moșteniri.

Mai puțin impozitate au fost în Germania alimentele, dar după proectul nou se vor spori și dările asupra berei, alcoolului, tutun și zahăr.

La un sistem de impozitare supra încărcat, oricât de mare va fi energia producțunei și voința de acțiune, forțele economice nu suportă o sforțare prea mare.

Raco.

Citiți „Infrațirea“

Navigația pe Dunăre

Hotărîrile arbitrului american în chestiunea vaselor capturate dela austriaci și unguri.

D. Walker, D. Hinnes, arbitrul american însărcinat cu tranșarea chestiunei vaselor capturate pe Dunăre de către Serbia, România și Franța și-au spus cuvântul după cercetări ce au durat mai bine de un an de zile.

De către cele trei state în chestiune s'au capturat la sfârșitul războiului, 1595 vase însumând 609.000 tone și 48.000 cai putere.

Chestiunea cea mai disputată era să se știe dacă aceste nave trebue să se considere ca proprietate privată și deci nedând drept la confiscare după dreptul internațional

Arbitrul a socotit aceste nave ca întrebuințate ca vase de luptă de austro-ungari și deci nu pot beneficia de imunitatea acordată bunurilor private.

El consideră deci valabile capturele făcute de România, Franța și Iugoslavia.

Totuși un număr mic din aceste vase, au fost socotite de arbitru ca proprietăți particulare și deci ele se vor restitui celor în drept.

Arbitrul s'a mai ocupat de trebuințele legitime ale navigației statelor riverane Dunărei. Ținând seamă de actualele frontarii ale țării în raport cu totalitatea flotei de Dunăre, care se ridică la un milion și patru sute mii tone cu mai mult de 100 mii cai putere, arbitrul a opinat că atât. nevoile legitime ale României cât și ale Serbiei sunt satisfăcute cu flota actualmente în posesiunea lor și prin capturele a căror validitate a fost confirmată.

Arbitrul mai consideră că Austria trebue să cedeze acestor țării României și Serbiei— Nota Red. ca și Ceho-Slovaciei oarecari vase de pasageri. Deasemenea și germania, Austria și Ungaria trebue să cedeze Ceho-Slovaciei în proporții hotărâte de arbitru 80.800 tone și 4.450 cai putere pentru traficul de mărfuri al acestei țări.

Bine înțeles statele primitoare urmează să plătească — în virtutea tratatelor cu austria și Ungaria, — proprietarilor vaselor cedate, sumele fixate de arbitru; aceste sume ar putea fi trecute și la contul „Reparației“.

D. Hinnes va ține la Viena în ziua de 22 August o ședință având de scop tranșarea acestei chestiuni.

Va mai ține o ședință pentru a decide în ce fel materialul Unguresc de regulare și perfecționare a Dunărei (aparatele de curățire, dragare, etc. Nota Red.) va fi împărțit și el între Ceho-Slovabia, Jugo-Slavia și România.

Războiul greco-turc

Grecilor li s'a refuzat Constantinopolul

Răspunzând întrebărei făcută în parlament, dacă aliații-i sunt pregătiți de a oferi medierea între greci și turci, Chamberlain spune că actualele ostilități între Grecia și naționaliștii turci vor fi probabil discutate de aliați la întrunirea consiliului suprem din Paris.

Răspunzând interpelării dacă Grecia a cerut sau dacă i'sa dat permisiunea de a ocupa Constantinopolul, Chamberlain spune că răspunsul a fost negativ.

Directoratul General al Internelor din Cluj
Direcțiunea Generală a Polițiilor din Ardeal și Banat.

No. 1810 VI-i.

Publicațiune.

Se face cunoscut doritorilor că în ziua de 28 August 1921, orele 10 dimineața, va avea loc la Direcțiunea Polițiilor din Cluj, în casa Palatul Iustiției din Strada Cuza-vodă No. 3, licitație publică pentru confecționarea a 2500 (douămiicincisute) perechi bocanci, necesari corpului sergenților de orași ai polițiilor din Ardeal și Banat, precum și una mie Kgr. talpă.

Licitația se va ține în conformiitate cu art. 72—83 din legea comptabilității publice, neadmițându-se supra oferte.

Caetul de sarcine și condițiunile se pot vedea în ori ce zi de lucru între orele 11-13 la Direcțiunea Poliției.

Ofertanții vor depune în ziua licitației garanția de 10% din valoarea totală a lucrărei, fie în numerar, fie în recipise de ale cassei de depuneri.

Cluj, la 27 Iulie 1921. 968

Director General: *C. Tănăsescu.* Șeful Diviziei Materialelor Comisar: *T. Rafailescu.*

Cu preț de cumpărare se vinde 15 Acțiuni
Creditul Technic Transilv. ◆
Adresa la ziar V. N.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul IV.

No. 9

In palatul Sinda

Bayonne arunca pe grupurile vecine priviri pline de grijă, în căutarea unui salvator. Zări pe d-na Pélussin, o femeie voinică care-și plimba farmecele îndrăznețe într'o toaletă bătătoare la ochi.

— Al iată pe domnul subsecretar de stat Pélussin și pe soția sa: adresează-te lor domnule Colonel, au informațiunile cele mai bune. Îi cunoașteți?

— Nu tocmai bine; aș fi încântat dacă le-aș fi prezentat din nou. Experiența sa va înțelege că interesele Franței ... Situațiunea mea devine intolerabilă, primejdioasă chiar pentru prestigiul pe care ...

Bayonne se îndreptă spre soții Pélussin însoțit de Olandez. Figura femeiei se lumină, când auzi numele unui personagiu așa de decorativ ca guvernatorul Cretei; bărbatul își ascunse cu slăugăcie o strâmbătură, în vreme ce colegul său dispărea după o bruscă prezentare.

Liber în sfârșit, Bayonne coborâ cele câteva trepte cari dădeau într'un cabinet în rotondă: această cameră prelungea în parterul casei o seră amenajată sub veranda cu geamuri dela intrare. Veranda avea deschidere în parcul Monceau; se zăreau copacii negri și peluzele palide în lumina felinarelor, printre curmalii din grădina de iarnă, care-și proectau frunzele în rotondă. Camera era aproape goală, vizitatorii treceau prin ea fără să se oprească; acesta era salonul pe care o înțelegere tacită îl rezervă, la toate recepțiile bine organizate, perechilor cari caută singurătate și intimitate. In fundul odăii era un divan, sub un peisagiu de Ruysdael. O lampă electrică invizibilă, ascunsă de o eșitură a peretului, trimitea de jos în sus lumina sa tabloului: ea punea în evidență acea fâșie de lumină vijelioasă căzând pe un lan de grâu pe care maestrul dela Haarlem îl plăcea s'o reproducă.

Două femei, așezate pe divan vorbeau. Una din ele era aceia cu care Bayonne schimbase la cameră acele câteva cuvinte pe cari le-am pomenit mai sus. Floare de viață triumfătoare, pe jumătate închisă atunci în toaleta-i de zi de culoare închisă înflorită acum seara în toată strălucirea ei. Strălucirea aceasta se răspândea din toată făptura ei: din corpul sculptat în albeața unei rochii de mătase culoarea fildeșului; din liniile armonioase ale bustului, cambrat pe o talie subțire și flexibilă ca tulpina palmierului vecin: din gâtul și din umerii care păreau că continuă albeața mătasei. Obrajii că culori rozate, aureolat de lumina electrică răspândeau aceiași strălucire. Cârlionții mici pe păr blond, izbiți pe dedesubt de această lumină, prindean culori deschise de șofran așa cum au câteodată fulgii de nori, pe un cer în asfințit, când soarele a căzut sub orizont; și cași culmiile acestor nourași scăldate în umbră, părul adus pe frunte, se întuneca în sus. Fruntea mică și voluntară, cuta poruncitoare a buzei superioare și arcuirea sprâncenilor dădeau acestei grațioase figuri o mândrie suverană, cam aspră câteodată, când capul se îndrepta printr'o mișcare obișnuită pe gâtul subțire, când flăcări mici treceau prin ochii de algă de mare cari de obiceiu rătăceau distrați, pierduți, cași cum priveau numai lucruri de ale lor și disprețuiau să arunce o privire pe lucrurile lumei celeilalte.

Cealaltă femeie, o figură stearsă, desigur o prietenă reținută acolo numai pentru a nu fi singură, se ridică discret și se depărtă fără nici o afectare imediat după ce Bayonne salută și se așeză pe divan.

— In sfârșit! zise el, aplecându-se spre vecina sa, cu o flacără de veselie plină de dorință în ochi și pe buze — în sfârșit! putui să mă scap de toți indivizii aceștia plicticositorii! Ce vor dela mine, și ce am eu cu ei, cu toate ființele astea cari nu sunt iubite? Spune-mi că mă așteptai, Daria.

— După cum vezi. Dar discursul tău? L'ai corectat?

— Nu l'am revăzut noi. După excitația momentană a luptei, nu mai sunt în stare de nici o muncă. Incerc zadarnic să-mi fixez gândirea pe hârtii: nu te văd decât pe tine trecând fără încetare, obsedantă, între gândul meu și eu.

— Faci rău. Voința mea ar trebui s'o vezi. Ea așteaptă dela tine tot mereu mai mult pentru cauza noastră. Discursul tău a fost bine, deși după părerea mea ai menajat unele adevăruri pentru ei. In locul tău eu le-aș fi biciuit umerii până la sânge. Sângele acesta ar cădea ca o rouă liberatoare asupra celor umiliți și insultați. A! Pentru că veni vorba, ai citit cartea cu titlul acesta pe care ți-am dat-o?

— Da, și am găsit-o frumoasă pentrucă îți place ție. Tu visezi absolutul, Daria; și asta ți se potrivește ție, care ești absolutul.

— Prietene, eu vreau să fac ca visele mele să fie visate de toți oamenii. Ajută-mă.

— Nimic nu-mi va fi greu, dacă eu voi putea să te fac să-i vezi pe ai meu. Ajută-mă și tu, la rândul tău. Dăm un pic de fericire, și-ți jur că-l voi da la rândul meu tuturora în numele tău.

— Fericirea! Ea este marele absent de care fiecare vorbește, cași cum l'ar cunoaște din vedere.

Tăcu. Privirea-i rătăcitoare, căutătoare, se îndreaptă spre fondul de întunecime al parcului.

— Daria, dece ochii tăi caută așa de departe ceiace este lângă tine?

Elzear îi luă mâna mică care punea căldura ei pe perna divanului și chema sărutul buzelor apropiate.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoălătorie, pivniță.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

SE CAUTĂ. In schimbul alimentelor și cu plată casă mobilată. Adresa Direct. Reg, Postelor Sect III. Expl. Postala sub Oficiant Victor Bumbu. 969

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

MARGIT ridicați scrisoarea de la ziar, rog raspundeți.

TÂNĂR plăcut, doresc corespondență, eventual căsătorie cu D-nă sau D-șoară tânără drăguță, cultă și cu dotă. Invățator, Post-Restant Bârca Doljiu.

TÂNĂR funcționar, leafă lunară bugetară 500 (cincisute) Lei dorește căsătorie cu o Dră onestă. Răspund numai la scrisori serioase. Adresa: Ioan Neamțu funcționar, Aiud Inchisoarea Centrală.

DOMNIȘOARĂ tânără educată funcționară stat, orfană cu dotă 40.000 lei caută cunoștința unui tânăr, de asemenea funcționar pentru eventual căsătorie. Respund numai scrisorilor serioase cari se vor adresa la ziar subt Margit.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Institutul Medico-Pedagogic al Statului în Ineu.

No. 375—1921.

Primirea celor cu defect mentai și capacitate slabă.

In Institutul Medico-Pedagogic de Stat din Borosineu județul Arad, în anual școlar 1921—22 se susccpe copii și copile cu defect mental și capacitate slăbuță cari au buctat de repetite ori în clasa I. ori altă clasă primară sau n'au fost înscriși în școala primară, cu inclinări sufletești abnormale. Cei săraci vor fi primiți gratuit.

Lămuriri se primesc dela Directiunea Institutului.

Primăria orașului municipal Oradea-Mare.

No. ad. 1980—1921 Preș.

Publicatiune de concurs.

Prin aceasta publicăm concurs pentru îndeplinirea posturilor următoare la muncipiul orașului Oradea-Mare, organizate conform statutelor nouă.

1 (una) post de consilier în clasa a VII-tea (șaptea) de salarizare gradația 3; 4 (patru) posturi de I subnotar, în cl. VII-a de salarizare gradația 3; 2 (două) posturi de subnotar al II-lea în cl. a IX (noua) de salarizare gradația 3; 1 (unu) post de șef-translator cl. VIII-a de salarizare gradația 3; și 2 (două) posturi de translator în clasa IX-a de salarizare gradația 3; 1 (unu) post oficial de conturi la statistică cl. X-a de salarizare gradația 3; 1 (unu) post organizat de ajutor contabil clasa X-a salarizare gradația 3; 1 (una) post de arhivar clasa IX-a de salarizare gradația 3; 3 (trei) posturi agenți de circumscripț, la antistia comunală cl. X-a de salarizare gradația 3; 4 (patru) posturi de șef-oficial de birou clasa IX-a de salarizare, gradația 3; și 27 (douăzeci și șapte) posturi de copist clasa IX-a de salarizare (unsprezecea) gradația 3.

Tot cu acest prilej repetim publicarea concursului pentru indeplinirea postului de controlor la cassieria orașului în clasa IX-a de salarizare gradația 3; petițiunile întrate deja la acest post sunt valabile. Repetim totodată și publicarea concursurilor pentru îndeplinirea posturilor de antiste și ajutor de antiste comunale cu observarea, că petițiunile întrate sunt valabile. Pentru a obținea posturile de consilier și subnotar I și II precum și antiste și subantiste comunale, conform articolului I din 1883 se recere absolutor juridic și cel puțin examen juridic din științele pe stat, la postul de subnotar la sedria orfanală examen juridic de stat, la posturile de contabil, ajutor de contabil, și alte posturi dela contabilitate conform articolul 1883 se cere bacalauriat dela școalele medii și examen din contabilitatea de stat; la postul de arhivar se cere bacalauriat și examen special de arhivar. la posturile de șef oficial de birou, copist și a agenți de circumscripție se cere cel puțin IV cl. medii la dobândirea posturilor de translator se cere cel puțin bacalauriat, conoașterea perfectă a limbei românești și maghiare și cunoștința deplină a limbei literare, la postul de controlor la casieria orașului se recere bacalauriat și dacă e cu putință examen din contabilitatea de stat.

Dintre acestea posturi, funcțiunea consilierilor, a subnotarilor I, II, antiste și subantiste comunale, controlor la casierie, agent de circumscripție vor fi îndeplinite la propunerea domnului Prefect de Directorului General al Internelor, dreptce petițiunile sunt a se adresa astfel. Numirile la celelalte posturi se vor face de Domnul Prefect și cererile vor fi adresate a măsurat acestor dispozițiuni.

Cererile în ambele cazuri vor fi înaintate la Biroul Primăriei. Petenți cari sunt deja în serviciul public vor adnexa la cereri numai coala de serviciu. Ceice nu sunt în serviciu intern sunt datori ași înainta cererile pe cale oficioasă Biroului Primăriei. Noui petenți sunt obligați a adnexa la cererile lor certificatele indicate în §-ul 28-al circularei Cons. Dir. No. 9500—1919. Termenul de concurs este 27 August 1921 ora 4 p. m. Cererile înaintate în mod defectuos ori întârziat, nu se vor lua în considerare.

Oradea-Mare, la 1 August 1921.

Dr, Coriolan Bucico
primar.

966

Publicațiune.

Anulanduse rezultatul licitațiunei ținută în ziua de 5 August 1921 ora 10 dimineața, pentru darea în intreprindere a lucrărilor de reparațiuni generale la cazarma Avram Iancu din garnizoana Cluj, în valoare de lei 125412,15, se publică o noua licitațiune, care se va ține în ziua de 22 August 1921, ora 10 dimineața, în localul Serviciului Domenii și Cazarmament de la Comandamentul 6 Teritorial din garnizoana Cluj, Calea Victoriei No. 51, în condițiunile prevăzute în publicațiune No. 46142—1921.

Garanția provizorie de 5% din valoarea lucrurilor se va depune la casa de Depuneri și Conservațiuni prezentânduse la licitație numai recipisa.

Garanția în numerar sau efecte nu se primește.

Șeful Serviciului domeniilor militare și cazarmamentului al Comand. VI Teritorial.

Int. Maior L. GEORGESCU.

No. 46458 din 6 Aug. 1921.

976

Stirpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

FISCHER

ENGROS

CLUJ
Târgul-Mureș
Arad

Vindem revânzătorilor cu prețurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanență se găsesc mari cantități de porcelan alb și color.

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

,20

Borcane (sticle) pentru castraveți și compoturi se predau cu vagonul.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 151 PENTRU MICA PUBLICITATE

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă ca în ziua de 20 August 1921, se ţine licitaţie publică cu oferte închise în fie care din garnizoanele notate mai jos, la Comandamentul de garnizoană, respectiv, afară de garnizoanele Bistriţa, Oradea-Mare şi Tg.-Mureş, unde licitaţia se va ţine la Comandamentul Diviziilor 16, 17 şi 20-a Serv. Intendenţei, iar la Cluj la Serviciul Intendenţei Comandamentului VI Teritorial, pentru cantităţile de grâu şi grăunţe recolta anului curent notate în dreptul fie care din garnizoane:

Garnizoanele	vag. a 10.000 kgr. grâu	vag. a 10 000 kgr. grăunţe
Garnizoana Cluj	329	285
„ Oradea-Mare	200	204
„ Sighetul-Marmaţiei	40	7
„ Bistriţa	100	36
„ Dej	50	48
„ Ibaşfalău	7	5
„ Turda	20	8
„ Gherla	20	13
„ Satu-Mare	80	119
„ Tg.-Mureş	100	156
„ Carei-Mari	30	157
„ Mercurea-Ciuc	24	12
Total	1000 vag.	1000 vag.

Să primesc oferte şi numai la Cluj, pentru toate garnizoanele pentru cantităţile totale sau în parte, predarea la ori ce staţie de cal. ferată în Ardeal pe teritoriul Corpului de Armata.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanţii pot lua cunoştinţă de condiţiunile caetului de sarcine şi art. 64 Reg. Manutanţelor din Manualul de Adm-ţia val. 11 care se găseşte afişat în fie care garnizoana şi să poate vedea în ori ce zi de lucru intre orele 11—13 din zi.

965 *Biroul de subsistenţă al Corpului VI Armată.*

Publicatiune.

Se aduce la cunoştinţă ca în ziua de 15 August 1921, se ţine licitaţie publică cu oferte inchise în fie care din Garnizioanele notate mai jos, la Comandamentul de Garnizoană respectivă afară de Garnizoanele Bistriţa, Tg.-Mureş şi Oradea-Mare, unde licitaţia se va ţine la Comandamentele Diviziilor 16, 17 şi 20 Serv. Intendenţei, iar la Cluj la Serviciul Intendenţei Comandamentului VI Teritorial, pentru cantităţile de fân şi paie din recolta anului curent notat în dreptul fie caruia din Garnizoanele:

Garnizoanele:	vag. 10.000 kgr. fân	vag. a 10.000 kgr. paie
Cluj	325	185
Oradea-Mare	145	90
Sighetul-Marmaţiei	35	20
Bistriţa	130	80
Dej	40	25
Ibaşfalău	35	25
Turda	25	15
Gherla	90	50
Satu-Mare	140	85
Tg.-Mureş	115	65
Carei-Mari	185	110
Mercurea Ciucului	15	10

Se primesc oferte şi numai la Cluj, pentru toate garnizoanele, pentru cantităţile totale sau în parte, predarea în Staţia C. F. R. a fie cărei garnizoane sau staţia cea mai apropiată.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanţi pot lua cunoştinţă de condiţiunile caetului de sarcine şi art. 73—83 din legea Contabilităţei publice, care se găseşte afişat în fie care garnizoană şi se poate vedea în ori ce zi de lucru între orele 11—23 din zi. 964

Comandamentul teritorial Corp. VI. Armată Servicial intendenţei.

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută celc mai fine şi solide mobile

893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120

Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piata Unirei No. 5.**

Toată elită Clujului îşi de întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece

329 □ la pahar. □

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în

502 **C L U J,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia proprii.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii.

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Ministerul Instrucţiunii Secretariatul General, Cluj.

No. 642—1921 pres.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală, că Secretariatul General al Instrucţiunii Publice din Cluj, pentru anul şcolar 1921—22 dispune de următoarele burse:

a) 80 burse pentru studii superioare în Franţa, Anglia, Belgia, Italia, Elveţia, Celo-Slovacia, Germania, Austria şi America á 10.000 Lei anual;

b) 100 burse pentru studenţi şi studente, care urmează la şcolile superioare din vechiul regat á 3000 Lei;

c) 100 burse pentru studenţii şi studentele în litere şi ştiinţe la Universitatea din Cluj á 3000 Lei;

d) 100 burse pentru studenţii şi studentele în medicină (65) şi drept (35) la Universitatea din Cluj á 3000 Lei;

e) 40 burse pentru studenţii dela Academia comercială din Cluj á 3000 Lei.

f) 20 burse pentru studenţii dela Academia de Drept din Oradea-Mare á 3000 Lei.

Studenţii, care au primit bursă în anul şcolar trecut în cazul când dorese să primească bursă şi în acest an 1921—22 vor adresa o cerere la acest Secretariat, dovedind cu acte:

a) Inscrierea acolo la şcoala şi oraşul peutru care au priuit bursa în anul trecut şcolar;

b) frecvenţa regulată a cursurilor;

c) depunerea examenelor la cari erau obligaţi;

d) notele obţinute.

Studenţii cari încă n'au avut bursă vor anexa la cererea lor actele următoare:

a) certificat de studii şi examene;

b) caetul de cursuri;

c) act de naştere şi moralitate;

d) certificat medical de sănătate.

Toţi concurenţii fără deosebire dacă au avut sau nu avut bursă vor mai anexa la cererea lor un certificat dela Autorităţile în drept (primării respective secretariate comunale) dovedind starea materială şi familiară specificând în sume reale dările de Stat şi comunale care le plătese dânşii şi susţinătorii (părinţii, tutorii etc.) lor precum şi a venitelor de care dispun.

Pentru străinătate vor fi preferiţi absolvenţii vreunei şcoale superioare din ţară, dintre începători vor putea primi burse numai cei se vreau să se specializeze în studiul limbilor moderne pentru a deveni profesori.

Cererile titraţilor (medici, ingineri, avocaţi etc.) care ocupă posturi şi doresc să se specializeze în străinătate numai aşa vor fi luate în conziderare dacă ne vor dovedi cu act în regulă anexat la cerere, că sunt în disponibilitate şi nu beneficiază în timpul studiului de leafa întreagă împreunată cu postul lor.

Studenţii care doresc să obţină bursele de sub a), b), c), d), e), f) îşi vor înainta cererile direct Secretariatului general pentru instrucţiune din Cluj, până la 31 August 1921.

Cererile înaintate după 31 August 1921 şi fără documente necesare şi mai ales acelea cari nu vor conţine detailate relaţii despre averea şi darea directă şi indirectă plătită de bursieri sau de părinţii săi, nu se vor lua în considerare.

p. Secretar general: *Victor Stanciu,*
Directorul învăţământului superior.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

CAFEA

Prăjită şi răşnită

cacao ceai ciocolată

839

Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA ... „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 295 | Opt Pagini | 1 LEU | Opt Pagini | Duminecă 14 August 1921

Infrățir...

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, ST... ...ANIU (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA ...
Director: D. TOM...
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . . . 30 LEI

LOUVAIN

(1914–

In curând se vor împlini șapte ani de când un fior de groază a zguduit întreaga lume civilizată la auzul crimei făptuite de poporul german: distrugerea prin foc a uneia din cele mai vechi universități din Europa precum și a bibliotecii acesteia plină cu manuscrise rare și 5000 incunabile.

Ca și biblioteca din Alexandria, biblioteca din Louvain a trebuit să fie jertfită de militarismul distrugător. Universitatea care, începând din evul mediu dăduse atâtea capete luminate, dar mai ales atâtea inimi creștinesc jertfitoare, universitatea unde cardinalul Mercier, una din cele mai mărețe figuri ale umanității prin nobleța, bunătatea și știința lui, reînoise filosofia tomistă, învăluită într'o bună zi de flacări se prăbușește mistuită de foc îngropând sub ruinile ei comorile trecutului.

Necesitățile strategice revolta locuitorilor curate născociri făurite în urma pentru a încerca o explicație scuzabilă a crimei făptuite.

S'a spus că Louvainul ar fi opera militarismului german. Acum după șapte ani toată lumea s'a convins că militarismul german nu era și nu este — fiindcă trăiește sub haina democratică — decât expresia spiritului de cucerire prădalnică a poporului german. Nu militarismul german ci poporul german a distrus Louvainul.

Că lucrurile stau așa ne-o dovedesc evenimentele petrecute în Germania dela armistițiu încoace. Mulțimile cântând Deutschland über Alles și ovaționând pe Ludendorff și Hindenburg, curtea de justiție din Leipzig achitând pe vinovații de răsboi.

De aceea și cuvântările ținute la 28 Iulie la Louvain cu ocazia punerii pietrei fundamentale sa nouei universități aveau mai de grabă caracterul de rechizitorii foarte aspre făcute „Kulturei" și poporului german.

Universitatea și biblioteca care se vor ridica chiar pe locul unde au fost cele distruse vor fi reclădite din inițiativa comitetului internațional constituit în Franța imediat după săvârșirea actului vandalic iar cheltuielile vor fi suportate de americani. Pe această cale America începe să-și plătească și datoria de recunoștință intelectuală pe care o are față de bătrâna Europă.

Punerea pietrei fundamentale s'a făcut cu solemnitate deosebită. Reprezentanții intelectuali ai întregei lumi, afară de Germania s'au închinat în fața rezistenței eroice a belgienilor.

Poincaré fostul președinte al republicei franceze, Murray Buttler, rectorul universității din Columbia, Carton de Wiart primul ministru belgian și proslăvitorul virtuților burgheze, Meda șeful catolicilor belgieni au înfierat *crima contra* spiritului făptuită.

Belgia întreagă fără deosebire de credință sau partid strâns unită în jurul regelui ei „soldatul de la Yper" cum l-a numit cardinalul Mercier a dovedit lumei prin solidaritatea nestrămutată a fiilor în marile chestii naționale că este o țară care merită să trăiască.

Și apropiata reluare a vechei tradiții de cultură creștină la Louvain în acest senz trebue tălmăcită.

Evenimentele zilei

Conferința financiară dela Paris

Paris 10. — Conferința financiară s'a deschis la Paris.

Sir Robert Home reprezintă Anglia, iar d-nii Doumer și Loucheur experți financiari au reprezentat Franța

Dl Doumer a urat bună venire oaspeților Franței și le-a zis că dacă chestiunile financiare aduse înaintea conferinței n'au aceiaș importanță ca chestiunile cari se discută la conferința politică dela ministrul de externe, ele prezintă d'asemenea un mare interes, care privește situația economică a Europei.

Ministrul a enumărat punctele principale ale ordinei de zi a conferinței și chestiunile cari vor fi discutate.

Lloyd George expune punctul de vedere al Angliei

Lloyd George a făcut apoi expunerea generală a tezei engleze:

Silezia de sus a spus d-sa nu are o populație omogenă; rezultatele plebiscitului au probat aceasta, nu trebuea făcută deci o nouă Alsacie-Lorenă în Europa.

A propus studierea problemei de către experți pe următoarele baze:

1. Voturile exprimate vor conta pentru atribuirea teritoriilor uneia sau celeialte puteri;

2. Triunghiul industrial este indivizibil și trebue să revie Germaniei;

3. Comunele industriale sunt inseparabile când constituesc un tot economic.

Primul ministru englez a asigurat, apoi că înțelege dorința Franței de a obține garanții din punctul de vedere al siguranței; dacă Franța ar fi din nou pe nedrept atacată, Anglia ar fi din nou alături de ea, dar trebue să se uzeze cu moderațiune și echitate de victorie.

Refacerea regiunilor devastate din Franța

Loucheur luând cuvântul cu ocazia decorării cu Crucea de răsboi a comunelor Capton, Vailly, Aisne, a declarat că până la sfârșitul anului mai mult de 2 milioane de deciziuni vor fi date la 2 milioane 800 mii dosare depuse la ministerul regiunilor liberate.

Prințul Carol la Vălenii-de-Munte

Acum două săptămâni Clujul a avut în mijlocul său pe tânărul nostru Principe Moștenitor, venit să prezideze marile întreceri sportive cari au avut loc aci. A venit să încurajeze prin prezența și îndemnul Său operă de educație atât de necesară desvoltării fizice a tineretului nostru. Și energica activitate pe care a depus-o cu prilejul acesta cași de atâtea alte ori, au stârnit o admirație adâncă în sufletele celor cari au fost de față.

Zilele trecute A. S. R. a mers la Vălenii de Munte pentru a inaugura deschiderea Cursurile de vară pe cari acum nouă ani le-a înființat dl N. Iorga. Primit cu o caldă iubire, în mijlocul unei asistențe entuziaste Prințul Carol a spus următoarele în cuvântarea de răspuns la omagiul și la urările făcute de dl N. Iorga:

„Acum nouă ani când am fost aci la deschiderea primelor cursuri de vară, nu m'am așteptat să reviu aci și să văd realizate în așa scurt timp, toate năzuințele noastre seculare.

„Eram un copil care abia îmi dădusem bacalaureatul. Azi vin după grele vremuri, vin ca cel mai mare iubitor al culturii românești.

„Viu să văd cu dragoste celace se face aci.

„Am venit ca acela care are năzuința de a duce cât mai departe cultura românească.

„Te rog deci, d-le profesor, să mă consideri ca prieten și colaborator la ceiace faceți".

Suflet al mișcării care se străduește să întrească virtuțile fizice ale neamului, Prințul Carol își desăvârșeste menirea colaborând și sprijinind operă de întărire a conștiinței naționale prin cultură și educație.

Ințelegând rostul vremurilor, dar mai presus de aceasta, contopindu-se chiar cu aspirațiunile și nevoile poporului român, Dinastia ne-a dat cea mai înaltă pildă de ceiace trebuie să fie Dinastie pentru o țară: simbol al forței și al gloriei sale.

Celace ne-a făcut pe noi toți să înconjurăm cu atâta devotată și profundă iubire Familia Regală a fost această largă și înțelegătoare participare a Dinastiei la toate manifestările vieții românești.

Impărțind cu poporul toate durerile și nevoile răsboiului, ridicându-se odată cu el pe culmile izbânzii, acum în pace alături de el în munca de refacere și de consolidare. Dinastia noastră și-a creiat astfel cea mai trainică legătură acela a recunoștinței.

Neajunsurile cabinetului Wirth

Cabinetul Wirth se bucură de cele două luni de odihnă datorite vacanței parlamentare. Intre membrii săi nu domnește cea mai perfectă bună înțelegere. Intre socialiști majoritari și democrați sunt mari neînțelegeri. Vice-cancelarul Schiffer, democrat, reprezintă aripa dreaptă a cabinetului. S'a observat violența cu care a luat apărarea curții de justiție din Leipzig. Pressa naționalistă a primit cu satisfacție declarațiile sale. Dar ceace mai mult Schiffer, magistrat și deputat de Maggeburg, odinioară confidentul lui Bethmann-Holweg, național-liberal trecut în 1918 în partidul democrat, apare cu pivotul combinațiilor guvernamentale și cancelarul de mâine, în caz când s'ar reuși unirea partidelor burgheze contra social-democrației și s'ar reconstitui un cabinet analog celui Fehrenbach Simons.

Ori ce se va întâmpla evenimentele din Silezia superioară au și vor avea din ce în ce mai multă influență asupra vieții politice și vor contribui la întărirea naționaliștilor. Dacă încercăm să ne închipuim influența pe care o au aceste evenimente asupra Germaniei, trebue să nu uităm că de luni de zile pressa germană e plină povestiri grozave asupra atrocităților de care sunt acuzați polonezii. Cetitori nici nu caută să determine mai car partea exactă de adevăr care intră în aceste povestiri ci le cred adevărate ignorând provocările de care s'au făcut vinovați germanii.

Pe de altă parte pressa germană comentează aprins aruncările adesea nedrepte pe care ziarele engleze și italiene le consacră chestiunilor poloneze. Văzând că o parte din Aliați aprobă teza germană în ce privește Silezia superioară, germanii cred că această teză e și dreaptă și nădăjduesc să facă să triumfe dacă își vor mări mijloacele de propagandă.

In tot Reichul sunt organizate meetinguri pentru Silezia superioară. Deputați, profesori economiști rivalizează ca oratorie. Gerhardt Hauptmann, cel mai mare scriitor al Germaniei contemporane se evindențiază prin entuziasmul său: e originar dintr'un sat de lângă Oppeln.

Cu toate că solidaritatea aliată pare amenințată de chestiunea sileziană și în consecință orice german consideră situația diplomatică a țării ca foarte bună nimeni nu se gândește a atribui acest merit doctorului Rosen ministrul de externe. De mult Germania n'a avut un reprezentant mai șters decât acest funcționar îmbătrânit incapabil să vorbească în public. Poate fatalismul și inactivitatea sa de fost consul oriental sunt mai folositoare țării sale decât improvizațiile încurcate și adesea contradictorii ale doctorului Simons care totuși îi era cu mult superior.

Din ce în ce mai mult Walther Rathenau apare alături de Wirth ca ministru important. Toată lumea îi recunoaște strălucirea inteligenții, dar dușmanii săi nenumărați — în frunte cu scontele Reventhou din dreapta și Maxilian Harden din stânga — o pun față în față cuvintele lui energice și schimbările lui neîncetate. Ei văd într'ânsul un diletant nestatornic, un frazeolog nehotărât și nu omul de afaceri realist și îndrăzneț.

Mai puțin strălucitor Wirth are mai multă influență asupra parlamentarilor mai multă continuitate imăginația mai liniștită spirit mai positiv. Dintre cancelarii pe care i-a avut germania e mult din cei mai buni. Dar în cercurile politice germane se crede că cu tot talentul său ingenios și energia lui intensă nu va fi în stare să asigure guvernului o îndelungată existență.

Foamete în Ungaria

După informațiile luate dela repatriații sosiți din Ungaria, din cauza stocului redus de cereale și a secetei cumplite, populația lui Horhy moare de foame. Cea mai mare parte dintre repatriații unguri intervin zilnic pe lângă consulatul român din Budapesta spre ale permite reîntoarceree în țară. Astăzi am avut ocazia să vorbesc cu d-șoarele Horany Otilda și Azemof Elisabeta, care au trecut granița în mod fraudulos.

Aceste refugiate povestesc că lipsa de hrană și de locuințe în Ungaria și în special în Budapesta, a ajuns la apogeu. Un general care ocupă o înaltă funcțiune în capitala Ungariei a fost asaltat de o mulțime de femei cu copii în brațe, cari cereau pâine și locuințe.

Pâinea în Ungaria se vinde cu 20 cor. klgr. iar petrolul cu 30 cor. kgr.

Lipsesc cu desă ârșire medicii și medicamentele.

Autoritățile sunt zilnic asediate de populația înfometată.

Deoarece materiile prime lipsesc cu desăvârșire pentru fabricarea postavului, a început a se fabrica un surogat extras din scoarța de copac.

Nu va trece mult și Ungaria lui Horty va ajunge în halul Rusiei lui Lenin.

Știrile zilei

Comisarul englez în audiență la sultan

Din Constantinopol: ne socotește știrea că înaltul comisar englez a fost primit în audență de sultan.

Se dă o deosebită importanță acestei întrevederi, urmată după o lungă conferință între înaltul comisar, marele vizir și ministrul de externe.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Congresul artiștilor din România-Mare

— Apelul inițiatorilor —

Odată cu celebrarea încoronării Suveranilor va avea loc la București un congres al artiștilor din întreaga țară care se va ține în luna Septembrie.

Iată chemarea pe care o adresează artiștilor grupul de inițiativă al congresului:

Încrezători în puterea civilizatoare a Artei, pe care o socotim ca un desăvârșit element educator, capabil de a influența în chip binefăcător viața și moravurile publice;

În dorința noastră de a contribui în cât mai largă măsură la înălțarea sufletească a maselor;

Subsemnații slujitori ai artei, alături de inițiativa Ministerului Cultelor și Artelor, invităm la Congresul general din București pe colegii noștri din întreaga țară, actori, arhitecți, instrumentaliști, muzicanți, pictori, sculptori, etc.

Congresul General al Artiștilor, are de scop principal:

1) Ridicarea artei la rangul ce-i se cuvine și care trebue să fie acela al unei superioare forțe morale în stat și

2) Cunoașterea și stabilirea unor mai strânse legături între noi pentru apărarea drepturilor profesionale comune. Dorim ca prin chemarea noastră să participe cât mai mulți colegi din tot cuprinsul țării, ca astfel cuvântul nostru să fie mai ascultat.

Acest prim Congres General al artiștilor va fi patronat de poetul Octavian Goga, cel dintâi ministru al Artelor din România.

1) Persoanele care doresc să participe la Congresul General fixat în Septembrie, sunt rugate să se înscrie cât mai din vreme la unul din următoarele centre: București, Iași, Craiova, Chișinău, Cluj, Oradea-Mare, Arad Timișoara, Lugoș, Târgu-Mureșului, Baia-Mare, Sibiu și Brașov.

În toate aceste centre se vor forma comitete de organizare compuse din câte unul sau doi reprezentanți ai fiecărei bresle, care comitete vor primi la timp instrucțiuni și vor coresponda direct cu biuroul congresului din Ministerul Artelor.

Se recomandă ca adeziunile să se transmită cel mult până la 10 August pentru a putea lua toate măsurile în vederea călătoriei și a încuartirării.

2. Pentru participanți s'a obținut la C. F. reducere de 75 la sută, iar pentru artiștii care vor lua parte și la serbări, transportul și găzduirea va privi exclusiv comitetul de organizare din București.

3. În vederea serbărilor, sunt invitate în mod oficial cele două companii de operă din București și Cluj, orchestra Soc. „Filarmonia" din București, orchestra din Cluj, orchestra „George Enescu" din Iași, orchestra „Filarmonica" din Brașov, Sibiu și cea din Arad; asemenea societățile mari corale din întreaga țară.

Companiile de operă reunite vor reprezenta în Arenele Romane „Aida". Orchestrele vor concertu în mod individual având fiecare o seară aparte, iar împreună vor fi dirijate de maeștrii George Enescu și George Georgescu.

Societățile corale „Carmen" și „Cântarea României" precum și toate corurile existente în București, vor concerta împreună sub conducerea maestrului Kiriac.

4. Comitetele diverselor centre sunt rugate să se intereseze și să recomande cele mai bune și cele mai complecte echipe de lăutari, care îmbrăcați în costum local, vor trebui să execute numai piese populare și numai din acea regiune.

5. Amănunte și instrucțiuni se vor mai publica și se pot cere dela biuroul Congresului din Ministerul Artelor în toate zilele de lucru între $4^1/_2$—$6^1/_2$ p. m.

Un delegat al Ministerului va lua contact cu toate centrele indicate, stabilind înțelegeri de comun acord.

6. Artiștii care nu sunt iscăliți în această chemare fie din cauza absenței din localitate fie din alte cauze sunt rugați a adera în scris la unul din centrele aci menționate.

Premiile Academiei Române

Academia Română a destinat, spre a fi acordate în sesiunea generală din Mai—Iunie 1922, următoarele premii:

Premiul Năsturel, de 4000 lei, se vadă unei cărți, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în cursul anului 1921.

Premiul Chițu, de 1000 lei, se va da unei cărți de literatură, de filologie sau de artă care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în anii 1919, 1920 și 1921.

Premiul Adamachi, de 5000 lei, (divizibil), se va da pentru scrieri istorice, economice, juridice, filosofice cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate în anii 1919, 1920 și 1921.

Premiul Hagi-Vasile, de 5000 lei, se va da pentru o scriere privitoare la comerțul român în trecut și în prezent, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în anii 1917—1921.

Premiul Constantinide, de 4000 lei (divizibil), se va da pentru scrieri cu conținut științific cari se vor judeca mai meritorii printre cele publ. în anii 1910—1921

Premiul Lazăr, de 5000 lei, se va da unei scrieri cu conținut științific care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1920 până la 31 Decembrie 1921 sau celei mai importante invențiuni științifice făcute în același interval.

Inscrierile la concursurile acestor premii se pot face până în seara zilei de 31 Decembrie 1921. Operele publicate vor fi prezentate la concursuri de autorii lor în câte 15 exemplare pe lângă o cerere scrisă în care se va arăta anume la care concurează.

Un autor nu poate prezenta aceeaș scriere la mai multe premii nici mai multe scrieri la diferite premii.

Afară de premiile specificate mai sus, Academia a mai destinat un mare număr de premii, cari se vor acorda în anii viitori, pentru subiecte alese din domeniile literare, istorice, științifice etc. Doritorii de a concura la concursurile premiilor cu subiecte date pot cere catalogul de premii dela cancelaria Academiei Române, calea Victoriei 135.

Activitatea extra-școlară a liceului de stat din Caransebeș

Pe lângă intense și atât de rodnica activitate intraşcolară, a Corpului profesoral și a elevilor dela liceul din Caransebeș, lupta și sfaduințele depuse de conducătorii acestei instituții din inima Banatului în vederea ridicărei nivelului cultural al acestei regiuni, nu s'au mărginit numai la aceasta, ci au întreprins cu un remarcabil succes și o intensă activitate extra-școlară.

Ca și în alte părți, profesorii au fost sprijinitorii tuturor acțiuni'or culturale și sociale întreprinzând o intensă activitate în afară de cerințele programului de activitate intrașcolară.

Azi ce s'ar spune, activitatea unui cerc didactic își pierde jumătate din valoarea ei atunci când, se mărginește numai la instruirea elevilor care-i audiază, fără să-și lărgească terenul și în afară de zidurile școalei.

In special, în ceiace privește Ardealul, partea cea mai importantă din activitatea culturală a unui cerc didactic este aceia care se îndreaptă în afară de zidurile școalei — marelui public care are așa de multă nevoie de cultură românească.

In activitatea lui extrașcolară, cercul didactic al liceului modern-real din Caransebeș, și a unit forțele cu celelalte societăți culturale în deosebi cu „Casa de educație națională de sub conducerea d-lui Colonel Petre Dobriceanu.

Serbările școlare pe care le-a dat acest liceu au fost aranjate toate în comun cu această casă de educație națională sau cu alte societăți locale destinate propășirei culturei.

In toate manifestările culturale, extrașcolare, a acestui cerc didactic, s'a avut în vedere pe lângă propășirea culturei, și desvoltarea simțului artistic.

In vederea acestui fapt s'au organizat felurite ședători artistico-culturale care totdeauna începeau printr'o conferență instructivă sau patriotică, și sfârșia prin executarea unui program artistic din care nu lipseau declamațiile și muzica.

Printre conferențiarii profesori cari s'au remarcat la aceste ședători artistico-culturale citâm.

D-l C. Danciu care a vorbit despre „Ideia de unitate la români".

D-l N. Tomici care a ținut o frumoasă conferență în fața elevilor și a unui numeros public, asupra vieței și operei lui V. Alexandri;

D-l I. Iekeli care a ținut o conferință cu subiect din istoria românilor, în limba germană, pentru populația germană din Caransebeș.

In ceace privește partea artistică a programului de activitate extra școlară a cercu'ui didactic din Caransebeș s'a remarcat, ca elemente distinse d-nii profesori P. Bancea, A. Sequens, T. Săvescu și Gh. Neamțu ca dirijori ai corurilor și ai diferitelor producțiuni artistice.

Pe de altă parte activitatea elevilor n'a fost mai prejos.

S'a înființat și a funcționat tot anul cu un remarcabil succes „Cercul de lectură N. Iorga", care a fost reorganizat și divizat în trei secțiuni: I literară sub conducerea d lui prof. I. Costinescu, II artistică sub conducerea d-lui profesor B. Bancea și alta sportivă sub conducerea d-lui I. Iekeli. Aceasă societate și-a început activitatea în ziua de 16 Octombrie 1920. Cercul de lectură a ținut o ședință pentru sărbătorirea d-lui N. Iorga, și alte șapte conferințe literare, două istorice, una științifică, și trei prelegeri de istorie literară ținute de d-l profesor I. Costinescu.

Incheind această scurtă dare de seamă asupra activității extra școlare a liceului, nu putem

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRIRĂEA"

Tinerețea lui Nietzsche*)

In al doilea volum al studiului considerabil de pe care d-l Audler îl consacră lui Nietzsche e studiată tinerețea lui Nietzsche. In primul volum, Precursorii lui Nietzsche, d-l Audler ne-a arătat genealogia intelectuală a eroului său, ascendenții ilustri ca Goethe, Schiller, Schopenhauer, Montaigne, Pascal, La Rochefoucauld, Chamfort, Stendhal. In ce privește ascendenții lui naturali, Nietzsche crease un fel de legendă. Născut în Thuringia la 15 Octombrie 1844, își atribuia o origină slavă întărită de finețea trăsăturilor: se lăsase convins că scobora din conții Nietzki. Instinctele sale aristocratice se potriveau de altfel cu preinsa lui origină nobiliară.

Dreptul de veto al Constituției poloneze după care votul unui singur nobil ajungea pentru a răsturna votul unei adunări întregi nu este oare simbolul acestei mândrii filosofice care, ridicat împotriva prejudecăților și tradițiilor, crede că are dreptate față de întreaga lume?

In realitate Frederic Nietzsche aparținea unei familii vechi de pastori protestanți. In primele sale scrieri exprima o înflăcărare creștinească, gata să se transforme în părere contrară. Avea gustul, instinctul și știința muzicală, așa de răspândită în Saxonia. Proza lui melodioasă, chiar ideile lui mai mult de inspirație decât de logică dovedesc această calitate înnăscută.

La Universitatea din Bonn, Nietzsche purtase șapca studențească urmase codul berli, se bătuse în duel și fusese rănit. In curând se îndeparta cu dezgust de asemenea moravuri brutale: nu-i plăceau decât curtenia, purtarea delicată își alegea prietenii dintre cei cari aveau înclinări intelectuale. Sub direcția lui Rischl, s'u ie între 1865—1868 la Leipzig elina și filologia; dar nu se mulțumea numai cu o uscată și pedantă interpretare a texte'or ci adauga și interpretarea filosofiei și moravurilor greciei antice. Evenimentul vieții sale studențești fu cunoașterea lui Schopenhauer. Ca o operație de cataractă, îi deschide în ochii asupra unei lumi sortite mizeriei de care numai arta ne poate consola.

Nietzsche își întrerupe studiile pentru a face serviciul militar, dar o cădere de pe cal îi scurtă termenul. Admira machiavelismul lui Bismark. După 1860, plănuia venirea la Paris cu prietenul Rhode i vor gusta dil fâna verde absint, vor rătăci filosoficeşte de la Bal Mabille la Grande Chaumiere, și vor bucura de eleganta frivolitate instinctivă a vieții pariziene se vor „duce cu ei amintiri care îi vor urmări în exilul lor filologic".

Acest proect la părăsit odată cu întâlnirea lui Wagner la Leipzig. Nietzsche admiră operele compozitorului încă discutat.

Filozofia lui Schopenhauer are o legătură mai mult: misantropului din Frankfurt, Wagner împrumută justificarea întunecatului său pesimism și a rolului suprem pe care-l dă artei.

Chemarea lui Nietzsche la universitatea din Basel îl apropia de Wagner, fixat la Tribschen, lângă Lucerna. Fu primit în intimitatea maestrului.

Cosima Wagner îi făcea o impresie adâncă. D-l Audler ne arată că această femeie sfărmase inima unui nobil artist, Hans de Bülov, de la care avusese patru copii.

„Ea gustase din filtrul prea tare, care aruncă pe Tristan în brațele Isoldei, cu toate că Wagner mai băuse dintr'ânsul cu altă femeie".

Prea înaltă, Cosima moștenise de la tatăl său; Franz Liszt, profilul dantesc. Fire dominatoare, ea va pune la încercare puterea farmecului ei asupra tânărului Nietzsche care a trăit lângă dânsa „cel mai frumos roman de iubire, platonică din veacul al XIX-lea, tăcut și dureros".

Nietzsche făcea corecturile Autobiografiei lui Wagner și se arăta unul din adepții cei mai entuziaști ai cenaclului wagnerian.

Războiul din 1870 întrerupe începuturile idilei. Nietzsche pleca din Elveția și servi în armata germană ca infirmier.

Primului său entuziasm pentru spiritul de cucerire îi urmă o repulziune totală pentru același spirit. Victorioasă și unită, Germania, se arată prea materialistă, pe când el visa o cultură superioară, radiarea cujetării germanice asupra lumii. Când se răspândi zvonul că comunarzii au incendiat Louvre-ul, Nietzsche veni îngrozit la prietenul său Rhode. Se îngrijea de gingășia civilizației latine.

Se temea că va începe o epocă barbară, un fel de ev mediu științific, când vor trebui organizate refugii ca mănăstirile din evul mediu, pentru a întreține cultul sacru al poeziei și artei.

S'ar întemeia la Bayreuth un fel de academie platoniciană al cărei Omer ar fi Wagner, al cărei Platon ar fi Nietzsche.

Nietzsche dă operei lui Wagner aceiași importanța ca și tragediei lui Eschyl, operă sacramentală care provoacă emoții religioase.

Grecilor așa de deosebiți de Romanii pasionați d pă jocurile sângeroase de circ, li-a plăcut totdeauna mai puțin emoțiile fizice decât cele morale „Să vezi de aproape soarta întunecată care conduce viața oamenilor puternici și curajoși cu nenorocirea, pasiunea, fatalitatea; să inventeze un joc făcut după imaginea realității, să-l îmbraci într'un limbaj splendid . . . să pui totul în cadrul pompos al

*) Charles Audler. La jeunesse de Nietzsche.

Cronica politică

Prezența dlui C. Stere în partidul țărănesc continuă să fie un prilej de dezbinare pentru oamenii cari alcătuiesc acest partid, nu numai prin atitudinea sa nepatriotică din timpul războiului, dar și prin ambiția pe care o manifestă mereu de a ajunge cu orice preț șeful politic al țărăniștilor.

Pe lângă frământările și dezbinările din lăuntru însă, partidul țărănesc mai are de suportat și o grea atmosferă de suspiciune și de blam creiată în jurul lui de către opinia publică serioasă. Primind între elementele sale de conducere pe un om ca dl Stere, după ce cu puțin mai înainte primise pe dl Dr. N. Lupu, — cel dintâi compromis prin purtarea sa din timpul ocupației, iar cel de al doilea prin cunoscutele-i legături cu toate curentele și tendințele anarhice de la noi, — partidul țărănesc și-a pierdut cu desăvârșire posibilitatea de a mai avea vreun punct de atingere cu partidele politice serioase.

Părăsit de dl Iorga și în acelaș timp de toate grupările care au alcătuit Federația, partidul țărănesc se găsește astăzi complect isolat de toate acele forțe politice menite să aibe un loc de răspundere în conducerea acestei țări.

Nu e de mirare decl că, aflându-se în această situație, partidul țărănesc e dispus să primească o colaborare la guvern fie și alături de dl C. Argetoianu.

E singurul lucru care mai trebuia pentru a ni se dovedi pe deplin că, departe de a fi un partid de credință și de ideal, partidul țărănesc e un instrument de refacere și de reabilitare pentru toate elementele compromise ale vieții noastre politice.

Cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte

— Festivitatea primirei A. S. R. Principelui Carol —

Marți 9 August a sosit la Vălenii-de-Munte A. S. R. Principele Carol, Principele a străbătut orașul în aclamațiile mulțimei oprindu-se la locuința d-l Iorga.

După o scurtă vizită la d-l Iorga, Principele Carol, însoțit de d-l N. Iorga și de o mulțime entuziasă s'a îndreptat către sala unde se țin cursurile de vară.

Condus de d-l Iorga, A. S. R. a intrat în sala plină până la ultimul loc întâmpinat de ovațiile și uralele publicului.

Cuvântarea d-lui N. Iorga

Alteță Regală,

Cînd acum nouă, ani în aceiași sală, cum o amintește aceasta placă de marmoră de care nu s'a atins barbaria unei năvăliri pîngăritoare și distrugătoare, salutam pe Alteța Voastră Regală și pe princesa Elisabeta, al cărei dar îl ducem, cînd afirmam necesitatea răspîndirii unei culturi unice, unei culturi idealiste și unei culturi active militante pentru toți Romînii, în mare parte subjugați atuncea, nu își închipuia nimeni că vorbim de lucruri a căror îndeplinire era așa de apropiată.

Atîta nedreptate îngrămădită a făcut însă ca vechile așezări politice ale lumei să sară în aer și în locul lor să se așeze rosturi mai satisfăcătoare pentru conștiințele naționale de mult luptătoare pentru cel mai îndreptățit ideal.

Cela ce vedeam ca o culme fericită pe care o vom atinge în Domnia Moștenitorului de Tron, s'a prefăcut în realitate în zilele regalului său părinte.

Acest rezultat atît de mare al unor așa de dureroase sforțări la capătul unui îndelugat martiriu, făcut adesea, n'a venit însă — trebuie s'o spunem — din încordările unei conștiințe culturale pe deplin generalisate. Cîțiva au știut și au dus poporul lui Dumnezeu în Pămîntul Făgăduinței; mulțimile însă, chiar ajungând la scopul lor, au rămas în umbră la picioarele muntelui fulgerat de lumină numai în vîrf.

Nu numai atît, dar această atingere a scopului material a întrerupt silințl culturale absolut necesare, le-a făcut să apară mai puțin necesare și mai puțin actuale și a atras atîtea inteligențe și curagii în speculații nesănătoase menite să asigure traiu bun fără muncă și miserabile petreceri.

Astăzi terminii problemei naționale sînt schimbați; în loc ca de la cultură să se ceară „România Mare", „României Mari", trebuie să i se ceară pentru dăinuirea și desvoltarea ei însăși, reluarea în conștiții superioare și culturale cu toate mijloacele materiale crescute, a unei educații culturale care singură îi poate asigura existența și-i poate pregăti progresul.

Puțini înțeleg aceasta; puțini își dau seama că raționea ultima a nemulțămirilor și frămîntărilor de astăzi stă în lipsa, la prea mulți oameni dintre conducători și la stratele populare în general, a culturii naționale moderne, iubitoare pentru ai săi, frățește simpatică altor culturi naționale de pe același pămînt al patriei comune.

Intre acești puțini este Alteța Voastră Regală. A dovedit-o prin mari și frumoase idei ca; instituția ale cării brase le-a pus, ca Museul Renașteii românești pe care-l imitează, ca participarea la orice mișcare în sensul însănătoșirii fisice și înzdrăvenirii morale a poporului nostru și în genere a tuturor cetățenilor României unite.

Acum cîțiva ani îndrumam încă un tînăr ucenic al unei vechi și înelepte culturi. Azi avem în fața noastră un bărbat care înțelege a colabora cu prestigiul rangului său — și a conduce — la opera pe care o știe și El cât este de grea, dar și cât este mântoitoare. Și El aduce cu sine adesiunea Regelui liberator care evocă țiară opera politică socială a eroului țărănesc Tudor și a Reginei care a scris zăngele inimei Sale „Țara mea", Să ne traești Principe!

Cuvântarea Principelui Carol

Vădit emoționat, cu glasul vibrând de căldura convingerii, Principe'e Car. l răspunde „domnului profesor și iubitului Său fost profesor" mărturisind negrăita mulțămire sufletească ce o încearcă astăzi asistând la cursurile de aici, în vremile acestea de deplină înfăptuire a unor năzuinți ce le păstram odinioară mumai în suflet și în nădejdi.

„Eram încă copil, desabia trecusem bacalaureatul, când miam împletit și eu sufletul în opera pe care d-ta ai înfăptuit-o aici. Și într'o vreme când trebuia să cugeți în taină, la un ideal ce sălășluia în cea mai adâncă firidă a sufletului, —d-ta ai fost acela care ai ridicat aici, pe umerii munților bătrâni, acest templu, în care se oțeleu puterile, se inviorau sufletele și se pregăteau sorți pentu a se ajunge la acest present, când putem spune tare hotărât, ?pe față ce am voit și ce voim.

Vălenii-de-Munte vor rămânea în istoria Românilor printre cele mai de semă focare în care s'au călit inimile și curgetele generației ce ni-a dat presentul acesta strălucit, glorios.

Vălenii-de Munte a fost inima din care s'a pușat prisos de puteri acelor cari cu nădejdea neclintiă și cu hotărârea nebiruită, au crezut în triumful dreptății, în realisarea unui ideal.

Și data, iubite domnule profesor, ai fost sufletul acestei mișcări.

Eram copil aproape, când pătrums de adîncă emoție, am asistat la pornirea acestor cursuri. Astăzi însă, după multe și grele vremuri, alerg din nou aici la dav., să văd ce face, să admir cum a propășit ideia de acum nouă ani, și mai ales, să aduc prinosul meu de recunoștință și venerație pentu tot ce s'a făcut.

Vă rog, domnule profesor, să mă socotiți colaboratorul și prietenul operei ce ați început; și să mă iertați că nu aflu cuvinte de mulțămire pentru primirea caldă ce mi-ați făcut-o.

Dumnezeu să binecuvinteze cursurile de la Vălenl și să le dejie deplin succes.

Cuvintarea Principelui a fost ascultată de întreaga asistență în picioare.

După aceasta, reia cuvîntul d. N. Iorga, vorbind despre cercetările de la Curtea de-Arges și rosturile lor pentru istoria Românilor și mai ales, pentru înțelegerea operilor de artă, datînd din cele d'întîis vremuri ale cristalisării Statelor românești.

Intr'un număr viitor vom da pe larg açeastă cuvîntare.

---

să nu adăogăm câteva cuvinte și despre cohorta de cercetași din Caransebeș.

Cohorta „Eftimie Murgu" din Caransebeș are un contigent de 156 cercetași, dintre cari 89 vechi și 67 noui.

In anul acesta, afară de deprinderile comune, cercetașii au urmat diferite cursuri de specializare: Unii s'au specializat în conducerea locomotivei, alții au făcut experiențe la uzina electrică, iar fetele cercetașe și câțiva băieți, au urmat cursul de samariteni.

Pentru ca cercetașii își-și îmbogățească cât mai mult cunoștințele, s'au făcut mai multe excursiuni: La 31 Ianuarie 1920 s'a vizitat fabrica de țiglă și cărămidă, la 13 Aprilie 1920 s'a vizitat uzina electrică și turbinele ei și s'au mai făcut încă câteva excursiuni în jurul orașului. Excursiuni mai mari s'a făcut una la Nădragu în 4 Iulie 1921, unde s'a văzut metalurgia fierului și tot cu această ocaziune au ținut în comuna Gavojdia o șezătoare cercetășească, care a ridicat forte mult dragostea de școală a poporului din comună. Indemnați de succesul moral ce l-a avut șezătoarea din Gavojdia și având în vedere lipsurile de manifestății sufletești, de cari sufere satele noastre, serbarea luării legământului noilor cercetași s'a aranjat la 20 Iunie, a doua zi de Rusalii, în comuna Sacul. In cadrul acestei serbări s'a ținut și examenul de gimnastică în legătură cu diferite întreceri și un concert.

Rezultatul moral ajuns e indiscutabil. Din 2 până în 6 Iulie s'a făcut o excursiune mai mare în teritoriul Comunității de avere, la care au luat parte 45 cercetași. Și de data aceasta Comunitatea de avere, prin suportarea cheltuelilor pentru toți excursioniștii, a dat dovadă cât de bine își cunoaș'e misiunea culturală ce o are de îndeplinit. Cu acest prilej băeții și-au îmbogățit foarte mult cunoștințele geografice, etnografice și științifice.

Citiți „Infratirea"

---

unui teatru imens unde toate artele își dau mâna, iată caracterul tragediei grecești".

Grecii n'ar fi înțeles pe eroii romantici ai lui Wagner, hărăziți din cauza superiorității firii lor unei singurătăți rătăcitoare, pentrucă în Grecia geniul era familiar tuturora. Care-i origina tragediei grecești? Acesta era subiectul primelor pamflete întemplaative ale lui Nietsche, a polemicelor sale cu eruditii săi confrați, ale discuțiilor furtunoase cu Wagner. Ele se rezumă în teza fantezistă în care opune concepția apolloniană celei dionysiace a vieții, un fel de simbol al conflictului dintre știință și religie, a cărei soluție o caută Nietsche în filosofia presocratică. Combătea pe David Strauss, autorul vieții lui Isus, dușmanul misticismului, apostolul scientismului.

Insfârșit Wagner după atâtea deziluzii și insuccese, vedea apropiindu-se era triumfului. Și punea piatra fundamentală a teatrului Bayreuth. Acum Nietzsche începu să nu-l mai admire. Saranta cochetărie a Cosimei făcetea rivalitatea celor doi bărbați. Nietzsche care avea atunci nu acces de neurastenie, simte stingându-se într'însul văpaia entuziasmului și consemna în note intime acest fenomen de decristalizare rapidă. Descoperea la Wagner un caracter neînfrânat și despotic. Judeca arta Wagneriană factice și convențională. Cum Wagner, așa de modern și necredincios ar putea să proace adevărată emoție religioasă? Wagner împinge egoismul până la cinizm. Severitatea sa contra Statului și moralității publice nu sunt decât rezultatul insucceselor sale cari l-au făcut revoluționar pentru a deveni apoi prietinul regelui Bavariei. Nietzsche nu mai vede în maestrul de eri decât un comedian minunat, un retor puternic, un Listrion despotic.

Pasiunei realiste din actul al 2lea a din Tristan și opune contururile solare ale clasicilor germani.

După reprezentație wagneriană ieși zdrobit și umilit ca după orgie. In schimb cât e de purificator efectul lui Bach, Mozart și Beethoven! Wagner nu-i reformator, cel mult putem să-i acordăm circumstanța ușurătoare că opera sa e otrava care servește ca antidot altei otrave: materialismul științific de care-i umplută germania. . , .

Wagner știa că Nietziche îl disprețuia. Totuși nu era supărat fiindcă îl comparase cu Cicero pe când p Beethoven îl egala cu Demortene și în Iulie 1875 îl invită pe Niet che la Bayreuth pentru înaugurarea solemnă a teatrului și prima reprezentație a Totracepură.

Cortegiile oficiale, parada' muzica militară, în logiei să-l plictisească pe Nietzche. Falsul entuziasm nobilor venite de la băi'e din apropiere a bancherilor burtași și rentierilor greoi a frumoaselor doamne acoperite de nestimate, îl indignară Micul grup al Wagnerienilor francezi. Schure, Monod etc. nu reuși să-l liniștească. In desperarea lui se îndăgosti de o frumoa ă cosmogolită vrând să se căsătorească cu dânsa, dar era mărit tă. Chipul Cosimei plutea deasupra lui. Ariadne ich liebe dich! (Ariană te iubesc!) va scrie el Cosimei în 1888 în timpul nebuniei.

Nietzsche crezuse c'a descoperit în Wagner geniul mântuitor, citând, cum spunea Renan că nu e bine să te încrezi în artiști. Prea mult trăise lângă zeu frecventase prea mult culisele sanctuarului.

Experiența cu Wagner stârni îndoială în sufletul lui Nietzsche asupra viitorului culturii Germane De atunci dădu Franței un loc. din ce în ce mai mare în opera civilizației. Muzica lui Bizet îl va vindeca de wagnerism. Literatura franceză va alunga din mintea lui negurile germanice.

Acesta e principalul motiv pentru care „Herren professoren" nul iubeau de loc. Nietzsche nu va face parte dintre aceia cari de la Luther încoace au exprimat sufletul german. E adevărat însă că nietzscheni au luat în raniță odată cu Zarathustra, Faust și Biblia. Nietzsche acărui viață fizică nu fu decât suferință și slăbiciune și'a făcut toate sforțările pentru a exalta asprimea și forța în serviciul voinței cu putere, n'a visat să domine lumea pe care a făcut-o prada lui intelectuală până în ziua când el însuși a căzut prada nebuniei.

XXXXX—XXXXXX

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
și PIANE
priviți expoziția
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
din Târgul-Mureș care expune la
Târgul de mostre din Cluj

XXXXXXXXXXXXX

INFORMATII

Colegul nostru de redacție, d-l Georgescu Tistu s'a căsătorit la Chișinău cu d-ra Elena Barbas. Le facem urările noastre de fericire.

■

Politice

Eri, d-l Ministru Tacke Ionescu care în călătoria sa prin Ardeal s'a oprit pentru o zi în Cluj, a avut o întrevedere cu Baronul Iosica, președintele Uniunei maghiare, discutând asupra chestiunei minorităților.

■

Dela P. T. T.

La serviciul Telegrafo poștal din Ardeal s'au făcut noi încadrări de funcționari cu salariile corespunzătoare prevăzute prin noul buget.

■

Culturale

Numărul învățătorilor ardeleni care iau parte la cursurile de limba română ce se țin în diferite orașe din țară se ridică la 3000.

■

Locale

Luni la 15 l. c. se va termina înscrierea locuitorilor din Cluj. După această dată locuitorii se vor prezenta în ordinea inscrierii pentru a primi adeverințele de inscriere cari servesc în viitor ca bilete de liberă întreținere în Cluj. Apoi se va face controlul înscrierii și vor fi aspru pedepsiți cei cari se vor dovedi că au dat date falșe.

■

D-l Take Ionescu a vizitat eri la ora 6 d. a. târgul de mostre din Cluj. D-sa a fost primit de comisia târgului, delegații Camerei de Comerț, Consiliul orășenesc și primarul orașului deasemeni și un număr însemnat dintre personalitățile marcante ale comerțului și industriei ardelene.

■

Financiare

Ministerul de finanțe tratează cu Banca Națională contractarea unui nou împrumut care se va acoperi din încasările noilor impozite.

■

Școlare

Inscrierile la Liceul de fete „Regina Maria" din Cluj pentru anul școlar 1921—1922 se fac în zilele de 1, 2, 3 Septembrie 1921. Anunțările pentru clasa I. se fac până la 20 August printr'o cerere adresată direcțiunei

Taxele școlare sunt: pentru clasele inferioare 112 lei iar pentru clasele superioare 132 lei. Aceste taxe pot fi plătite în două rate: jumătate la 1 Februarie.

Examenele particulare se vor începe la 5 Septembrie 1921.

■

Inscrierile la școala superioară de comerț din Brașov se fac în zilele de 1—4 Septembrie 1921.

Examenele de corigență la această școală se vor ține în zilele 1 și 2 Septembrie.

■

D-l Tănăsescu, director general la resortul internelor a plecat eri cu d-l Tacke Ionescu, la Dej mâine d-sa se va întoarce la Cluj.

Cu profundă durere se aduce la cunoștință moartea eroică în accident de avion a camarazilor noștri, Căpitan Crăciunescu Petre și plutonier Tenuși Dobre, în ziua de 10 August 1921, la aerodromul Someșfalău.

Inmormântarea va avea loc azi 12 August. Cortegiul funebru va porni la ora 5 dela capela Eroilor.

Ofițerii și turpa Grupului 5 de Aviație.

■

Diverse

Examenele de corigență, diferență și integrale dela liceul de stat modern real „Traian Doda" din Caransebeș, se vor ține în zilele de 29 și 30 August.

Inscrierile la acest liceu se vor face în zilele de 1—4 Septembrie, iar în ziua de 5 Septembrie se va deschide școala.

■

Secretariatul general al instrucției din Cluj, a dat o decizie prin care se interzice cu desăvârșire cursurile comune de băeți și fete în școlile secundare.

Pe viitor nu vor mai putea fi înscrise la liceele de băeți nici elevele, care urmează cursurile în particular.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenaju staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Pentru direcțiunea Școalei Normale din Cluj

Primim următoarele spre publicare:

Acum după-ce s'a deschis și pentru vlăstarele române putința de a urma școalele, când cu toții am aștepta să nu avem de alergat pela ușile școalelor, să nu ne mai temem că ni-se va răspunde: „nu se admite nefiind maghiar", acum când avem nevoie de atâtea forțe mai ales didactice, direcțiunea școalei normale de învățătoare din Cluj, răspunde la cererile înaintate, că nu se mai admit eleve la acea școală, că „sunt prea multe 30 (treizeci) eleve într'o clasă", că „e imposibil", etc. Și-acum sărmanii părinți — cari n'au putința sau le e prea greu a-și trimite fetele la altă școală — ce să facă? Să-și țină fetele acasă? Nu găsește direcțiunea școlii aminitie nici un mijloc pentru a nu respinge pe eleve".

Pentruce ar fi prea multe 30 eleve într'o clasă? Oare noi nu eram și 60, nu 30. N'o fi având loc pentru atâția elevi? Se poate? Edificiul colosal din strada Berthelot, pentruce scopuri se folosește? Și la urmă e oare absolut necesar ca toate elevele să fie interne? N'ar putea ele primi aceiași educație ca externe?

Numai bunăvoință trebue. Iar dacă nu pot fi primite toate, să se aleagă fetele orfane, fetele lipsite, cari rămân astfel pe drumuri, iar pe acelea cari urmează școala fără să se gândească la o carieră să le îndepărteze.

Sunt atâtea eleve de prin Banat, Sibiu, Oradea, etc, oare acelea n'ar putea să rămână la școlile de prin ținutul lor și să se lase loc în Cluj, celor din jurul Clujului, Bistrița, de pe Someș, etc.

Rugăm direcțiunea școalei să ia măsuri pentru a rezolvi în mod favorabil această chestiune.

Mai mulți părinți.

Vizita Nuntiului Papal la Gherla

Exelența Sa Monseniorul Francisc Marmagi a sosit la Gherla în ziua de 3 August, venind dela Dej. Autoritatea bisericească și Primăria au făcut totul ca primirea Inaltului oaspe să fie cât mai solemnă. Gara și orașul au fost frumos împodobite cu ramuri verzi și steaguri. La gară a fost întâmpinat de către Sfinția sa Ioan Geoitgiu, prepozit și de către primarul orașului Victor Micșa, de față fiind un public numeros. La Biserica gr. cat. a fost întâmpinat de către P. S. S. Dr. Iuliu Hossu, episcopul Gherlei, fiind de față întreg clerul.

Joi, la 4 August s'a ținut liturghie pontificală la care a asistat Nuntiul Vaticanului. Cântările liturgice au fost bine executate de corul teologilor și al intelectualilor.

După liturgie Episcopia a dat un bachet la care pe lângă întreg clerul gremial a luat parte prefectul județului Dr, Clemente Barbul, primarul orașului Victor Micșa și toate autoritățile. La masă au vorbit P. S. S. Episcopul Gherlei, prefectul județului și Exelența Sa Nuntiul.

Vineri 5 August Nuntiul papal a părăsit Gherla.

Coresp.

Intreruperea comunicației c. f. r. cu Polonia

Acum două zile a fost întreruptă legătura circulației între căile noastre ferate și cele poloneze.

Cauzele se datoresc agitațiunilor și frământărilor din Galiția de Est provocate de zvonul că Antanta ar avea de gând să proclame autonomia acestei provincii, Se țin întruniri în care se propovăduește lupta și războiul. Din această pricină legătura cu c. f. polonez a fost întreruptă.

Se dă ca sigur, în cercurile noastre oficiale, că peste câteva zile se va închide granița, dacă lucrurile nu se vor calma.

Polonezii vor să facă din această chestie una la fel cu cea din Silezia.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

PREMIILE
ZIARULUI
„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

sunt cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" Toți rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Revista presei maghiare

Declarațiile d-lui Take Ionescu ziarului „Keleti Ujság"

Cu ocazia venirea d-lui Take Ionescu, d-sa face ziarului „Keleti Ujság" mai multe declarații din cari extragem următoarele:

Chestiunea minorităților

„Chestiunea minorităților e foarte simplă. Suntem deci i să îndeplinim punctele stabilite în chestiunea minorităților. Le vom îndeplini cu toată sinceritatea și liberalismul, do im însă ca minoritățile să înțeleagă că dispozițiile tratatului sunt definitive și că interesul lor e să fie cetățenii locali ai României. Nu dorim ca Maghiarii să fie Români nici măcar Români cu limba maternă maghiară.

Reintronarea Habsburgilor.

In această privință am declarat în numele Micii Antante că reintronarea Habsburgilor ar fi violarea tratatelor de pace. Dacă totuși se va încerca o lovitură de stat pentru reintronarea lor România, Cehoslovacia, Jugoslavia și poate și Italia vor lua măsuri comune.

Uniunea personală româno-maghiară.

Convingerea mea este că între România și Ungaria nu poate fi vorba de o uniune personală. În Roma și Paris am declarat același lucru. Acei cari doresc uniunea personală au cerut și autonomia teritoriilor alipite.

Ori este sigur că în cazul unei uniuni personale România n'ar tolera hegemonia Ungariei precum nici Ungaria n'ar admite hegemonia României; ceeace face imposibilă această uniune. Aceasta nu exclude însă realitățile economice dintre cele două state. Accentuez că România nu se va amesteca în chestiunile interne ale Ungariei și astfel o privește pe Ungaria ce fel de guvern are. Pentru noi e important ca Ungaria să fie consolidată.

Estradarea vinovaților pe război.

In ce privește demersul Jugoslaviei pentru estrădarea vinovaților de război din Ungaria d-sa declară:

România nu știe despre un astfel de demers. E posibil că Jugoslavia să fi făcut acest pas, însă cred că în acest caz ne-ar fi înștiințat și pe noi. Este poate natural că extrădarea lor se va cere și dela Ungaria însă această chestiune nu ne privește pe noi.

Concentrările dela Nistru

Nu este adevărat că într'un Consiliu de ministri sub presidența mea s'ar fi hotărât concentrarea trupelor contra Rusiei. Noi numai atunci am păși contra Rusiei dacă ea ne-ar provoca și în acest caz ne vom răfui ușor. Sovietele însă nu au intenții de provocare cu atât mai puțin România.

Ungaria și minoritățile

La afirmațiile ziarului „Keleti Ujság" că Cehoslovacia ar fi tratat cu Ungaria în chestia minorităților d-sa declară:

Cehoslovacia a tratat cu Ungaria numai în chestiuni economice. In chestiunea minorităților n'a tratat nici Cehoslovacia nici Jugoslavia și nu vom trata nici noi. Această chestiune o vom rezolvi o cu Liga Națiunilor și nu cu Ungaria. Dacă s'ar discuta această chestiune cu Ungaria ușor s'ar putea naște conflicte, în urma cărora Ungaria ar trebui să priească pe Maghiarii de aici ca dușmani ai săi.

Chestiunea evreească

Credința mea e că Evrei sunt o rasă și o religie. Dacă vor să se organizeze pe baza naționale, aceasta-i privește. Noi nu-i vom împiedec.

Ar fi foarte util ca Palestina să ia ființă. Organizarea națională a Evreilor e o chestiune intimă a Evreimei. Noi dorim numai ca ei să fie cetățeni buni."

Tot ziarul „Keleti Ujság" în legătură cu vizitele ministeriale face încă următoarele reflexii:

„Ministrul de externe a trebuit să asculte cu mare interes expunerile despre situația Maghiarilor, pentrucă ațea ce este rău pentru Maghiari, e un rău pentru Ardealul întreg și acea ce privește promovarea intereselor maghiare este și interesul Ardealului. Pentru că interesele în Ardeal sunt comune. Nu este nici comerț român ci numai comerț ardelenesc. Și tot asifel este situația și în alte chestiuni. Să nu uite ministrul de externe că în Ardeal trăiesc trei națiuni, să nu uite că România nu este un stat național, și dacă d-sa dorește să facă în Ardeal o propagandă pentru guvern să nu uite că aceste trei națiuni ușor se vor putea constitui într'un singur bloc contra guvernului."

Libertatea comerțului în Ardeal

Comisia de unificare a adus hotărârea că prețurile maximale se vor desființa în viitor și îmbunătățirea situației urmează s'o rezolve comerțul liber. Față de această deciziune „Ellenzék" scrie următoarele: Aprovizionarea individuală și comerțul liber vor putea să stabilească prețurile reale ale articolelor economice și consumatorul va putea să și satisfacă trebuințele sale fără ca să mai poată fi exploatat. Efectul prețurilor maxima'e a fost totdeauna că articolele au dispărut de pe piață și ele s'au vândut în mod clandestin cu prețuri și mai mari. In timpul cel mai nou ele au fost și mai puțin justificate deoarece piața n'a suferit de nimic iar prețurile maximale au fost mai mari decât cele stabilite de concurența liberă.

Comisiile de supraveghere și pedepsire prin pedepsele lor draconice păreau că sunt direct contra intereselor consumatorilor căutând să servească scopuri ce nu le putem înțelege.

A fost timpul suprem ca să înceapă era Comerțului liber.

Insă să nu uite cei îndrept că fără o ordine exemplară de transport al mărfurilor, comerțul liber rămâne fără efect".

Reforma administrativă în Ardeal.

In chestiunea reformei administrative din Ardeal ziarul „Ujság" scrie urmatoarele:

„Datorința guvernului ar fi fost că dacă n'a putut să introducă o administrație mai bună în Ardeal să fie lăsat neatinsă administrația veche ... Când guvernul a provocat funcționarii cari au părăsit posturile ca să depună jurământul se credea că această va însemna reincadrarea lor care ar fi adus-o însemnată ameliorare. Dar a trebuit să ne convingem că nimeni n'a reflectat la jurământul și serviciile lor".

Cetiți „Infrațirea"

Serbările încoronărei

Declarațiile D-lui General Coandă

Domnul general Coandă, președintele comisiunei pentru pregătirea lucrărilor dela Alba-Iulia în vederea încoronărei Suveranilor noștri, a dat unui ziar din Capitală următoarele relații, asupra serbărilor încoronarei:

D-l general Coandă dă în primul loc cea mai categorică desmințire știrei pe care a dat-o unele gazete prin care să spunea că serbările încoronărei se vor amâna.

In privința lucrărilor ce se execută la Alba-Iulia d-sa declară că acestea au luat o formă aproape definitivă. Biserica va fi terminată până la 20 Septemcrie fără picturile murale.

Au o formă aproape definitivă sala de banchet, piața și gosetele, zidăria muzeului și reședința din Alba-Iulia.

Actualmente se lucrează la decorarea orașului, la construirea tribunelor și la pavoazarea cetății Alba-Iulia.

Pe de altă parte comisia de sub presidența d-lui Coandă a dat un real concurs comunei Alba-Iulia aranjând lucrările de edilitate pavaj, canal, lumină electrică și înfrumusețarea parcurilor. In acelaș timp prin concursul acestei comisiuni se va repara biserica greco-ortodoxă care va fi înzestrată cu câteva clopote turnate din bronzul tunurilor ungurești capturate în războiu.

In privința arcului de triumf dela șoseaua Chiselef (București) d-l Coandă a declarat că vizitând aceste lucrări a constatat că ridicarea arcului a ajuns la o înălțime de 20 metri. Această construcție se face pe o suprafață de 300 m. p. O numeroasă echipă de lucrători lucrează în permanență ziua și noaptea și sunt garanții precizează că această operă monumentală va fi terminată la timp.

Toate serbările dela Alba-Iulia și dela București vor fi cinematografiate.

Cât privește coroana M. S. Reginei, mantia M. S. Regelui, precum și odăjdiile mitropolitului primat se lucrează acum la Paris, de către cele mai renumite case și conform angajamentului, ele vor fi remise în ziua de 10 Septembrie st. n. delegaților noștri, cari le vor recepționa și aduce în țară.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.

Duminecă 14 August

are loc la

târgul de mostre

O Mare Serbare populară

pentru închiderea târgului

dată în scop filantropic.

Organizatorii au făcut pregătiri neasămuite pentru această serbare. Printre numerile de senzație ale serbării, menționăm:

1. **O tombolă uriașă**

(cea mai mare care a existat în Cluj) de mii de obiecte.

2. **Cabaretul artistic cu numere noui și intrări senzaționale.**

3. **Bătaie de confetti și serpentine**

4. **Concurs de frumseță între domnișoare și între copii**

5. **Licitație americană**

6. **Jocul inelelor, vânătoarea rațelor, etc.**

In tot timpul serbărei va funcționa un **restaurant** improvizat în acest scop, cu fripturi la grătar, diferite vinuri, etc.

Amănunte interesante se vor publica la timp.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Situația în Orient — O mediațiune inoportună

La eșirea din consiliu ministrul președinte Gunaris a declarat că obiectivul operațiunilor militare ulterioare al armatei grecești, este sdrobirea complectă a forțelor kemaliste. El a adeugat că nu e absolut indispensabil ca armata greacă să meargă până la Angora dacă rezultatele vizate vor fi obținute înainte de întrarea în capitala kemalistă.

■

Izzet Pașa, ministrul afacerilor străine turce a declarat că un demers de mediațiune în conficiul greco-turc ar fi inoportun. Izzet Pașa consideră imposibilă o convenție militară între Angora și Moscova. Se anunță că autoritățile militare kemaliste de acord cu Adunarea Națională a hotărît evacuarea Angorei nu la Sivas care e prea îndepărtat, ci la Cesare.

■

Poliția află din Constantinopo' că Izzet Pașa a oferit înaltului comisar britanic mediațiunea în vederea încheerei păcii între kemaliști și greci. Kemal ar fi declarat că Izzet e liber să negocieze în numele Angorei cu condiția însă ca principalele clauze să-i fie aduse la cunoștință

Impozite din Germania

In cercurile oficiale de aici, mărirea impozitelor proiectate de guvernul german au produs o impresie favorabilă, învederată de guvern.

Se exprimă satisfacția că guvernul german pare a face strădanie cinstite, spre a îndeplini obligațiunile sale față de aliați în chestiunea reparațiunilor, promițând astfel să apropie, impozitele asupra cetățenilor săi, de linia greilor sarcini pe cari națiunile aliate trebuie să le suporte ca rezultat al războiului.

Conferința pacifistă din Washington

Primind delegațiunea jurnaliștilor americani. Lloyd George a declarat că nu se va duce în persoană la Wasaington la 11 Noembrie ca să reprezinte Anglia la conferința desarmării.

Primul ministru englez n'a indicat persoana care va fi însărcinată să reprezinte Anglia la această conferință.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

CAUCICURI MICHELIN

CABLE și RIPSATE

au sosit la

S. R. A. și LEONIDA & CO. UNITE

BUCUREȘTI, Calea Victoriei 67

Sucursala la BRAȘOV Str. Vămii 23. 981

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Armata va restabili liniştea în Basarabia

— Un comunicat al ministerului de răsboi —

Dela un timp încoace, acte de banditism, s'au petrecut în diferite regiuni ale ţării, iar în judeţul Hotin şi în alte câteva puncte ale Basarabiei, ele s'au produs cu mai mare ferocitate şi cu un mai vădit scop.

Fie că banditii nu sunt decât soldaţi dezertori din armata bolşevică, cari au luat calea hoţiilor, spre a-şi îndestula stomacurile flămânzite din rodul muncii unei provincii bogate, fie că ei sunt agenţii de propagandă ce tind să distrugă organizarea de stat, întronată sub regimul libertăţii şi al dreptului ce avem în propriul nostru teritoriu, consecinţa a fost una şi aceiaşi.

Se pare că o stare de adevărată anarchie există în acele părţi, unde domeniul bandelor de jefuitori tinde să fie în floare.

Este în joc prestigiul statului român şi armatei îi revine, în primul rând, datoria de a veghea ca prin nimic să nu se aducă ofensă puterii noastre în interior.

Nu suntem în stare de răsboi cu nimeni şi nici nu este cazul să ne alarmăm de proporţia ce se dă, uneori, evenimentelor de la Nistru.

Grija că armata, care ne-a dat unirea tuturor ţărilor surori, să protejeze acum avutul şi viaţa cetăţenilor, şi să apere bunurile statului de mâna criminală a rău-voitorilor neamului, a fost şi ne este preocuparea de căpetenie.

Armata va şti să fie la înălţimea misiunei sale şi locuitorii să aibă toată încrederea în scutul ei protector.

Ministerul de răsboi asigură populaţia basarabeană, în special acea care a fost încercată şi populaţia ţării în general, că a luat cele mai întinse măsuri, spre a se pune capăt actelor de banditism.

O acţiune viguroasă va căuta să stârpească cu energia care se impune, tot ceeace tinde să tulbure liniştea internă, şi în curând vom vedea efectele ce vom obţine.

Este o datorie de onoare ca să asigurăm populaţiei liniştiea de a-şi vedea de muncă şi nu ne vom da în lături din faţa ori câtor sacrificii ni s'ar cere, atâta vreme cât este vorba de exercitarea dreptului de suveranitate pe vatra pământului strămoşesc.

Ancheta în chestia muncitorilor dela Lonea

In ziua de 30 Iulie a. c. au sosit în localitate, venind dela Bucureşti ca reprezentanţi ai ministerului de industrie şi comerţ în comisia de anchetă d-nii Iuliu Pop inginer, Damaschin, Suciu, directorul minelor Baia-Mare, împreună cu d-l Iordănescu inspector al ministrului muncei, şeful regiunei Arad, pentru anchetarea reclamaţiilor făcute de muncitorii socialişti internaţionali contra direcţiei minelor Lonea şi contra sindicatului muncitoresc naţional.

Acum două luni în urmă muncitorii — de culoare roşie, au înaintat atât ministerului industriei cât şi d-lui Iordănescu, inspector al muncei în regiunea Arad, câte un memoriu, în care arătau o întreagă stare de lucruri, accentuînd asupra neregulelor băneşti ce s'au comis de însuşi şeful administrativ Balazs în dauna direcţiunei; tot în acest memoriu arată şi nedreptăţile ce le întâmpină din partea direcţiunei, aceasta, favorizând şi satisfăcând în acelaş timp cererile drepte şi juste ale muncitorilor din Sindicatul naţional.

In consecinţă, imediat după sosirea în localitate, comisiunea a luat contact cu d-l Iancu, inspector general al minelor din Valea Jiului, de unde după ce s'au luat unele măsuri în ceeace priveşte ancheta, au plecat la Lonea unde au purces la anchetarea cazului.

Muncitorii reclamaţi declară, că actualul şef administrativ Balazs ar fi delapidat bani din avutul direcţiunei în timpul când d-sa era la Bucureşti pentru a aduce banii necesari plăţilor muncitorilor; susţin în acelaş timp, că li se fac mari nedreptăţi atât în ceeace priveşte plăţile, cât şi lipsa cu desăvârşire a atenţiunei ce direcţiunea o manifestă faţă de ei.

După ce declaraţiile făcute mai sus, au fost apreciate, comisiunea întreabă pe muncitorii din Sindicatul naţional, care răspund în unanimitate declarând că cele susţinute de reclamanţi nu corespund realităţei, atât în ceeace priveşte cazul d lui Balazs cât şi nedreptăţile ce le ar fi întâmpinat din partea direcţiunei, acestea, fiind simple scorniturî cu tendinţă de duşmănie.

După ce ambele sindicate au fost interogate, comisiunea a dresat actele necesare, găsind că acuzaţiile susţinute de reclamanţi contra Sindicatului naţional au fost absolut inexacte, rămânând ca fiind curate născociri; cât priveşte cazul d-lui Balazs, comisia a găsit cea mai deplină corectitudine, — deci în contradicţie cu acuzaţiile aduse — d-sa rămânând şi mai departe la conducere, ca fiind un bun şi aprig element atât în lucrările direcţiunei cât şi sprijinul ce-l dă muncitorilor ce simt curat românește.

După terminarea anchetei comisiunea a părăsit oraşul a doua zi, plecând cu trenul de după amiazi la Bucureşti.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Sâmbătă:
Viaţa vândută
Dumineca:
Uzurar.

Dela casa Centrală a Cooperaţiei şi împroprietărirea

Faţă de numeroase cereri ce se primesc din partea proprietarilor de moşii se face cunoscut că, dreptul ce-l are stabilit prin articolul 32 din legea agrară dă statului dreptul de proprietate la acelaşi preţ şi în condiţiuni egale la cumpărarea conacelor de pe moşiile expropriată cum şi a moşiilor în corpuri întregi de la 50 ha în sus. Acest drept îl va exercita numai după terminarea aplicărei legei pentru reforma agrară şi numai asupra terenurilor şi conacelor rămase atunci neexpropriate.

Astfel orice cerere relativă la această chestiune trimisă în acest timp este prematură.

D-l Take Ionescu şi frontiera Banatului

In ce priveşte delimitarea frontierei definitive în Banat d-l Take Ionescu a declarat ziarului maghiar „Ujság" următoarele.

„Nu este adevărat că România ar fi câştigat vre-o compenzaţie teritorială în Banat. Frontierele Banatului rămân cele stabilite primite de guvernul Vaida. In conferinţa de la Belgrad s'a hotărât numai înfiinţarea a două comisiuni. Una dintre ele va fi chemată să stabilească la faţa locului graniţele precise ceace până acum nu s'a făcut. Cealaltă comisie va discuta cu guvernul sârbesc despre schimbul anumitor comuni. Nu poate fi vorba deci de vre-o mărire de teritoriu pentru nici unul din cele două state".

Congresul droghiştilor

In zilele de 14 şi 15 August a. c. se va ţine în Cluj Congresul Droguiştilor şi farmaciştilor proprietari de drogueri şi de depozite precum şi al diplomaţilor în drogue chimico-farmacentice din Ardeal şi Bănat.

Scopul acestui congres este ca în comun acord să se studieze Decretul-lege relativ la Regulamentul droguerilor şi vânzării substanţelor medicamentoase brute ce a apărut în „Monitorul Oficial", Nr. 16 din 23 Aprilie 1921 precum şi modificările eventuale ce ar trebui făcute acestei legi cu ocaziunea discuţiunilor în parlament.

Noul proect elaborat şi admis de congres se va înainta de către Asociaţiunea Ministerului de Interne spre a fi transmis Corpurilor Legiuitoare.

De peste hotare

Cum vor francezii să se împartă Silezia

In timp ce consiliul suprem discută la Paris chestia Sileziei „le Temps", constată că s'ar putea trage prin Silezia o linie dela Oder până mai sus de Ratibern, linie ca să treacă peste est de Ogest (?) de Gross Strelitz şi care să dea polonezilor oraşul Dubilintz pe teritoriul căruia ar intra întreg bazinul industrial.

Ar fi 521 mii voturi poloneze şi 47,900 voturi germane.

Dacă din această cifră s'ar scădea emigraţii, majoritatea poloneză ar fi de 63,319 voturi.

Iată adevărul Cum se poate pretinde la Berlin sau ajurea, că rezultatele după plebiscitul întregului bazin industrial trebue dat Germaniei.

Nu trebue să se creieze o a doua Alsacie — Lorena în Silezia de sus. Dacă însă, s'ar atribui bazinul industrial Germaniei, s'ar creia o Alsacie-Lorenă pentru polonezi. De altfel dacă Germania ar încerca într'o zi să-şi ia revanşa, nu o va face numai ca să discute vecinilor ei câteva fâşii de pământ European.

Pentru o Germanie care a simţit gustul şi forţa să devie imperialistă, adevărata revanşă va fi pe mare şi dincolo de mare. De aceea încheie „le Temps", dacă admitem ipoteza unui război viitor interesele Angliei apar legate de ale Franţei şi chiar ale Poloniei.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Morţii vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul IV.

No. 10

In palatul Sinda

— Bagă de seamă, zise tânăra femee cu un glas răzător, pe neaşteptate schimbat, bagă de seamă: — uite jandarmii.

— Oh! să fiu al naibii dacă m'am gândit la ceva rău. Dar până acum n'au ajuns decât să-şi amalgameze teoriile. Practica va veni pe urmă.

— Cum se poate? Un socialist şi prinţesa Veraguine?

— N'o mai face pe aia care nu ştie: cea din urmă cucerie a frumosului Elzear, cel din urmă capriciual schimbătoarei Daria . . .

— Zău, nu ştiam nimic. Aide sfârşeşte-ţi povestea. Una mai mult!

— Povestea este adevărată. Pot să-ţi vorbesc căci ştiu multe; am fost martor la întâlnirea acestor două astre. S'au întâlnit la Nisa, acum cincisprezece zile. Bayonne îşi petrecea acolo concediul, timpul carnavalului. Ehe. Socialistul nostru nu neglijează nimic. Intr'o după amiază, soseşte la Rumpelmayer şi se aşează la o masă. Prinţesa Veraguine trona la o masă vecină înconjurată de adoratorii ei, şi de unul din ai d-tale, subsemnatul Olivier. Aştepta să se întoarcă nebuna de mamă-sa, care întârzia fereşte la Monte-Carlo.

— Nebuna de contesă Lurieff? Tot mai târăşte după ea pe cei trei câini scoţieni, pe tânărul medic polonez, şi banda ei de spirilişti?

— Da, da. Doctorul păzeşte câinii, spiritiştii pun la rulată banii conteseii, iar ea se înţepeneşte la masa de trente et quarante, cu sacu-l de lucru din care ies grămezi de bancnote mototolite.

— Da, mi-aduc aminte comedia pe care ne-a oferit-o anul trecut. Işi pusese în cap să încerce fluidul mediumurilor sale la una din mesele de ruletă cu convingerea că „pass"-le lor magnetice vor face să se rostogolească bila. O dimineaţă întreagă s'a căznit pentru ca să li se îngăduie a intra în sală şi să încerce experienţa înainte de deschiderea jocurilor. Crupierii îşi dădură toate ostenenile pentru a şi apăra sanctuarul, cu tot respectul pe care-l datorau unei cliente aşa de bune.

— Fii sigură că în ziua aceia spiritismul ei era foarte puţin curat. Contesa nădăjduia că spiritele îi vor arăta numerile câştigătoare. Dar să ne întoarcem la fiică-sa şi la Bayonne. — Cum spuneam, Bayonne se instalează pe terasă şi observă pe frumoasa Daria; ochii lui se sgâlesc, hipnoză, dragoste fulgerătoare. După un sfert de ceaş de contemplare extatică, îl vedem chemând vra trei, patru vânzătoare de flori; iar florăresele veniră toate şi-şi vărsară coşurile cu flori pe masa Dariei, o avalanşă de trandafiri, de camelii şi de bujori. . Prinţesa ne priveşte, ne ştiind dacă trebue să se supere sau să râdă; noi ne luăm aere severe gată să pedepsim pe obraznic; un ius înalt, din gardacălare, se şi ridică pe jumătate, ca un cocoş înfuriat care e gata să se repeadă. Daria îi face semn să stea jos, şi începe să râdă. Atunci Bayonne se scoală şi se apropie; foarte grav, foarte fatal, cu îndrazneala pe care i-o cunoşti se înclină adânc şi cu glasu-i de tribună, glasu-i de tristeţe pasionată, el spune:

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă. Ştiţi cine sunt. Eu sunt acela care trebue să smulgă florile lumii vechi pentru a sădi altele noi. Florile acestea condamnate, am vrut să le depun buchet la picioarele dvoastră, pentrucă lumii noi îi va trebui încă multă vreme pentru a produce o minune ca aceia pe care o văd în faţa mea.

La început surprinsă, Daria începu din nou să râdă, cu figura-i de zeiţă disprejuitoare.

— Et! de unde ştii d-ta, domnule, că alţii nu şi-au smuls florile acestea din inimă cu mult înaintea dtale? Incântată de această sumară prezentare! Fă-mi plăcerea şi ia loc şi dezvoltă-mi socialismul dtale, destul de timid şi de burghez, după cât mi-am putut da seama. Asta mă va amuza tot ca şi golful la care voiau să mă ducă domnii aceştia!

Acum fu rândul lui Bayonne să fie surprins o clipă. Dar individul acesta şi-ar regăsi echilibrul şi vorba şi în vârful Obeliscului. Jumătate serios, jumătate glumeţ, el începu să vorbească despre comunism, marxism, în sfârşit despre toate momelile lor pentru naivi. Ştii că ea este grozav de înaintată, o adevărată anarchistă; mi se pare chiar că a fost rugată să nu se mai întoarcă în Rusia unde înfiinţa şcoli în cari făcea o propagandă incendiară. Incetul cu încetul am şters-o cu toţi: era ora partidei la Cercul Massena. De altfel, trebue s'o mărturisesc, că noi ceilalţi nici nu mai existam pentru Daria. Ea rămase pe terasă la discuţie cu Bayonne. A doua zi îi văzuram împreună pe Promenade des Anglais. A treia zi s'au întors la Paris în acelaş tren. Iar de opt zile, îi întâlneşti pretutindeni împreună dimineaţa: la Luvru, prin aleele dela Bois-de-Boulogne; seara la Operă, sau aci la Sinda. Bayonne merge acum foarte rar la Cameră, astăzi n'a venit decât pentru a vorbi. Priveşte-l ce încălzit e Ea foarte mult interesată, lucru e vădit, aşteaptă . . .

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoălătorie, pivniță.

LA FRANCISC BONCZWEIG in Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

SE CAUTĂ. In schimbul alimentelor și cu plată casă mobilată. Adresa Direct. Reg, Postelor Sect III. Expl. Postala sub Oficiant Victor Bumbu. 969

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR plăcut, doresc corespondentă, eventual căsătorie cu D-nă sau D-șoară tânără drăguță, cultă și cu dotă. Invățator, Post-Restant Bârca Doljiu.

DOMNIȘOARĂ tânără educată funcționară stat, orfană cu dotă 40.000 lei caută cunoștința unui tânăr, de asemenea funcționar pentru eventual căsătorie. Respund numai scrisorilor serioase cari se vor adresa la ziar subt Margit.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Ministerul Lucrărilor Publice
Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene

No. 6585—1921. Cluj, la 9 August 1921.

Publicațiune.

In conformitate cu aprobarea dată de Ministerul de Lucrări Publice cu ordinul No. 1200 din 5 August 1921 se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 30 August 1921 se va ține licitațiune publ. în localul acestei Direcțiuni din Strada Berde No. 2 Etajul II. la ora 11 a. m. pentru vânzarea a opt (8) auto-camioane defecte sistem „Martha" cu Nr. 2379, 2383, 2386, 2387, 2389, 2392, 2394 și 2400 cu oferte sigilate.

Ofertele întârziate nu se vor lua în considerare. Domnii ofertanți vor depune odată cu oferta și o garanție în numerariu de Lei 1000 pe bucată, sau în efecte garantate de stat.

Aceste auto-camioane se pot vedea în toate zilele de lucru de la ora 10—12 ele fiind depozitate în curtea Strada Arpad No. 42 Cluj.

Ofertele să înainteză pe bucată sau pentru toate auto-camiane și în conformitate cu legea contabilității publice, resultatul fiind supus aprobării Ministerului de Lucrări Publice, după aprobare ofertantul asupra căruia sa aprobat vânzarea este dator că în termin de 15 zile să achite costul Auto-camioanelor intrând în posesiunea lor.

Supra oferte nu sunt admise. 980

10100/AI.

Concurs.

La căile ferate Someșene află angajament numai decât: 1 inginer mecanic, 1 inginer de poduri și șosele, 1 absolvent al școalei superioare de industrie (ramul mecanic), 1 absolvent în drepturi, 2—3 absolvenți de școli comerciale și mai mulți împiegați de birou având bacalaureat sau cel puțin VI. clase de școli medii.

Reflectanților li se cere: să fie români cu cunoștința perfectă în vorbă și în scris a limbei române și maghiare, eventual și a celei germane ori franceze.

Preferiți vor fi cei-ce au și praxă la căile ferate. Cfriști în penzie sunt admiși.

Cererile și ofertele cu indicația pretențiilor sunt a se adresa Direcțiunei C. F. Someșene în Dej până la 20 August a. c.

972 Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR
„VULCAN" FABRICA DE MAȘINI ȘI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ
BUCUREȘTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.
FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREȘTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7
BIROUL PLOEȘTI, CALEA RUDULUI No. 81. Telefon 50-2
957

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlana nituite pentru sondaj. Troliuri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalațiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilație de țiței contînu și discontinu
Destilație de ulei cu vacuum normal și absolut.
Distilația „Crack".
Rectificația de benzină.
Rafinația de benzină, petrol și ulei de unsoare.
Instalații complecte de făbrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă și de bronz.
Reparațiuni de locomotive și vagoane.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26.

Cu preț de cumpărare se vinde 15 Acțiuni
Creditul Technic Transilv.
Adresa la ziar V. N.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte
D. S. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
In fața biserici „Mateiu Corvin". Telefon 107
Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.
925
Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească
Teodor Maior
CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.
Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Bănci, fabricanți, industriași,
comercianți cari au nevoe de
Contabili,
corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se
ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 152 PENTRU MICA PUBLICITATE

Grăbiți! Grăbiți!

Toată Lumea trebue să profite pentru aș face economia banului muncit, să cumpere mărfuri numai de la magazinul:

Filiala

Luca P. Niculescu

Palatul Fehér-Bárány Cluj, Regele Ferdinad.

Mare desfacere de mărfuri Englezești și Franțuzești culori garantate calităti prima

Zefir I. Englezesc lat.	10·—	Metru
Carton Glot I. 90 „	13·—	„
„ „ I. 100 „	13·50	„
Moso delen Franțuzesc 80 lat. . .	14·—	„
Carton I. Franțuzesc 80 lat. . . .	13·—	„
Batist Franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Jolji (șifon) Englezesc 80 lat. . . .	13·—	„
Jolji (șifon) Franțuzesc I cal. 80 lat. .	16·50	„
Jolji (șifon) Englezesc 100 lat. . . .	12·—	„
Molino Englezesc 80 lat.	11·—	„
„ „ 80 „	12·—	„
Ciorapi Bărbătești	8·—	Perec.

14 **Vânzare en gros și en detail.**

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Cartea Românească

Execută cu prețuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broșuri, ziare zilnice și săptămânale, Reviste, etc. etc.

Institut de Arte Grafice Sucursala:

COSINZEANA

C L U J,
Str. Universității No. 3.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

STIGLER
(MILANO)
ASCENSOARE
20 mii în funcțiune în toată lumea. Peste 100 instalații în țară.

Reprezentanți Generali p. România FRAȚII PORN BUCUREȘTI, Strada
945 Regală No. 9.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA NICA PUBLICITATE

„BREAZA“ Proprietatea **GH. MATEESCU**
Fabrică de Bitum natural și Asfalt **GARA BELIA** TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de

Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la

Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de plosnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro“ Cluj, Piața Unirei

„MISSIR“

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Mărfuri de prima calitate cu prețurile mult reduse

Stofe p. dame	Pânză dublă 175—200
Stofe Bărbătești	c.u. lat
Mătăsuri fine	Atlas p. plăpumi
Muselinuri	180 cm. lat
Dantele	Couvertuse de Tül
Panglici	Perdele de Tül
Covore și Preșuri	Linoleum tote lățimele

Articole de Mariage. Incălțăminte fină.
17

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 296 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 15 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] NO. [illegible] (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Armata cea nouă

Nu s'ar putea spune că războiul care a schimbat atâtea lucruri a lăsat neatinsă instituția armatei. Și aceasta, chemată la marele examen, a trebuit să dovedească repede că e capabilă să-și impună toate acele schimbări pe care le cerau imperios necesitățile și problemele războiului. Fără această dovadă, armata ar fi rămas numai un instrument de ucidere și odată cu încheierea războiului, ea s'ar fi închis din nou în acea isolare de castă, care în împrejurările de azi, ar fi însemnat desigur slăbirea și distrugerea ei. Dar încă din timpul războiului, armata a trebuit să-și lărgească sfera de acțiune adăogând la rostul ei pur militar și o mulțime de rosturi sociale în îndeplinirea cărora a dovedit însușiri și virtuți care i-au soporit gloria și i-au întărit prestigiul. Cine nu-și aduce aminte de câte lucruri mari nu s'au îndeplinit în Moldova, în vremurile cumplite ale refacerei noastre, numai prin priceperea și devotamentul armatei? Căci mai mari de cât greutățile frontului, erau atunci durerile din lăuntrul țării care și ele pentru a fi biruite, aveau nevoie de munca și eroismul soldaților noștri.

Și am avut, într'adevăr, în acele cumplite vremuri, întreagă armata coborîtă eroie în mijlocul tutulor suferințelor noastre. N'a fost una din marile încercări de atunci în care să nu fi simțit alături de noi și presența soldatului venit să întindă o mână de ajutor. Atâtea din sarcinile societății civile au trebuit să treacă asupra oastei, și atunci s'a născut armata cea nouă, armata umanisată, care a înțeles că nu e de ajuns să porți o sabie și un epolet pentruca țara să fie victorioasă, ci e nevoie să te cobori cât mai adânc în mijlocul țării luând parte la orice acțiune menită să-i spariască mijloacele și puterile de resistență. Și această armată, născută din greutățile războiul, o vedem și astăzi la lucru contribuind în atâtea chipuri la așezarea și consolidarea păcei Pretutindeni, dar mai ales aici în Ardeal, armata cea nouă o găsim stând în fruntea atâtor mari inițiative cu caracter social și național de la care așteptăm întărirea și afirmarea în aceste locuri a culturei și a ordinei românești.

Dacă n'am pomenit de cât acțiunea desfășurată în Ardeal de către „Cultura Poporului", care este opera unui general, și ar fi de ajuns pentru a înțelege spiritul cel nou care a pătruns de la război încoace în rândurile armatei noastre.

„Armată constructivă", pe care unii au înțeles-o numai în ce privește refacerea materială, o avem astăzi și în ce privește refacerea noastră morală. Căci operă de refacere morală îndeplinește societatea „Cultura Poporului" care, prin prezența în fruntea ei a unui general, pune prestigiul și autoritatea săbiei în în slujba unei întinsă acțiuni pentru luminarea și orientarea muncitorimei.

E, de sigur, o faptă pe care zadarnic am fi căutat-o și înainte de război, când străină de nevoile și problemele țării, armata era un corp isolat care-și închidea energia într'o stearpă și puțin simpatică mândrie de castă,

Dar, astăzi, mulțumită încercărilor prin care ne-a purtat războiul, avem o armată al cărei spirit s'a democratisat și pe care-o găsim amestecată, ca factor de muncă constructivă, în toate acele acțiuni de care atârnă nu numai puterea materială, ci însăși puterea morală a țării și a neamului nostru.

Este armata cea nouă pe care am ținut s-o salutăm din paginile acestui ziar.

Evenimentele zilei

O mare explozie a sguduit eri Capitala la ora 2 după amiază. Două mari depozite de dinamită îngropate în pământ la fortul Cățelu au sărit în aer.

Gara Cățelu și casele din cartierul mărginaș al Capitalei au avut geamurile sparte. Cutremurul provocat de explozie s'a simțit până în centrul orașului.

In momentul exploziei s'a produs o panică de nedescris.

La fața locului au sosit imediat autoritățile. Nimeni nu se poate apropia de locul exploziilor, întrucât proectilele sboară la distanțe enorme.

Se lucrează la izolarea vagoanelor cu explozibile de pe liniile de garaj ale gării.

Cauza exploziei este căldura tropicală care a încins depozitele la 60 grade. Proectilele au explodat din cauza aceasta deși n'aveau focoasele.

Dacă nenorocirea făcea să explodeze și al treilea depozit care este mult mai mare, cartierele mărginașe ale Capitalei se prefăceau în praf.

Doi soldați și un caporal sunt morți de pe urma exploziei. Pagubele sunt foarte mari.

*

Două vagoane au manufactură au căzut de pe ferybotul dela Borcea în Dunăre, din cauza unei manevre greșite.

Ocuparea Constantinopolului

Pare că predomină neînțelegeri în opinia publică a Greciei privitor la ocuparea Constantinopolului. Situațiunea s'a arătat totuși destul de clară atât grecilor cât și guvernului turc.

Cât privește zona Constantinopolului și înaintarea asupra orașului de către unul din beligeranți nu va fi tolerată. Ziarele de aici arată că această chestiune va fi examinată fără îndoială cu îngrijire de consiliul suprem.

Iubirea creatoare

Gustave Le Bon ocupându-se în ultimul număr din „Les Annales" de anarchia provocată de războiu, se întreabă îngrijorat care ar putea fi leacul suveran care să vindece lumea de relele de care e bântuită acum. Haosul economic și politic care stăpânește Rusia și am putea spune întreaga Europa, criza morală care cutremură sufletele cele mai alese, desechilibrul patologic care modifică fundamentul raporturile dintre oameni nu sunt decât consecințele războiului și nu trebue să căutăm mult mai departe origina?

Cultul forței, admirația nestăpânită pentru succesul obținut prin orice mijtoace nu sunt oare manifestările spiritului materialist elaborat și propovăduit de Germania învingătoare dela 1870? Fără îndoială Germania prin filosofii săi materialiști și militariști o înlocuit legile morale care stăpâneau până atunci viața internațională prin legea forței slujită de o tehnică admirabilă. Învățămintele morale creștinești care prezidaseră până atunci la desvoltarea lumei și făcuseră posibile legăturile dintre oameni au fost înlocuite prin preceptele științifice ale selecțiunei naturale și luptei pentru viața exagerat aplicate. Și atunci era natural ca lumea lipsită de spiritul creștinesc al iubirei să alunece în prăpastia fără de fund a competițiunilor economice și a războaielor barbare. Greșala mare ireparabilă am putea zice, a propovăduitorilor spiritului științific a fost că n'au căutat să împace absolutismul legilor științifice cu relativitatea vieței. Au vrut aceștia cu alte cuvinte să creeze o lume nouă fără a ține seamă că elementele ei: oamenii nu pot fi turnați din nou ca statuele.

Era nevoie de armonizare a tendințelor materialiste cu închinările religioase și morale ale omenirei care ori ce iar spune, există. Rezultatul. In loc de oameni desăvârșiți avem mașini cari execută cu precizie și puctualitate meseriile învățate. Dar atât. Sentimentul onoarei, sentimentul religios, iubirea toate mobilele sublime ale omenirei au fost murdărite și de cele mai multe ori ignorate.

In fața rezultatului jalnic realizat după o muncă de jumătate de veac și cei mai încăpățânați aparători ai materialismului științific vor trebui să se plece în fața unei forțe incomensurabile care a dărâmat imperii și a făurit noui civilizații: sentimentul iubirei.

Iubirea creatoare cărula cei vechi îi ridicau altare, iar creștinii catedrale mărețe trebuie să stăpânească iar lumea și atunci o nouă viață va începe.

Să luptăm pentru triumf iubirei creatoare.

Intrunirea Consiliului Suprem

In sfârșit după multă așteptare s'a întrunit la Paris în ziua de 8 August Consiliul suprem. Se vor discuta toate chestiunile cari până acum n'au fost rezolvate: a Sileziei superioare, a reparațiunilor, războiul greco-turc și în fine a foametei din Rusia. Cea mai opinoasă e chestia Sileziei superioare, în adevăr, divergența dintre Franța și Anglia asupra acestei chestiuni e prea mare pentru a se ajunge la o înțelegere. Greșala inițială a făcut-o Lloyd George care, fără a consulta Franța a făgăduit guvernului Wirth pe cale de constituire că Anglia va susține punctul de vedere german în ce privește Silezia superioară dacă vor fi acceptate concluziile conferinței de la Londra. Guvernul Wirth s'a închinat în fața hotărârilor Aliaților, dar acum așteaptă împlinirea promisiunei făcute căreia i-a dat, publicitate universală. Campanii de pressă, întruniri mărețe, trupe voluntare în Silezia totul ne arată că germanii nu vor să cedeze nici într'un chip Silezia. Posesiunea Sileziei superioare argumentează ei, va asigura Aliaților plata regulată a datorilor de războiu. Dacă ni-se va lua și acest basin minier după Saarre și Ruhr atunci cum vor mai putea funcționa industria noastră. Pe de altă parte germanii au ridicat prețul cărbunilor pentru a împiedeca indirect funcționarea industriei poloneze.

Lloyd George înainte de a expune punctul de vedere englez, a cerut să fie ascultate comisiunile de experți. Experții însă au susținut cu o deosebită căldură punctele de vedere ale guvernelor respective, așa că pe această cale nu s'a putut ajunge la nici-o înțelegere.

In urmă Lloyd George a făcut expunerea punctului de vedere englez. Datorită obligațiunei luate în Mai 1921 și mai ales influenții atât de puternice pe care o exercită asupra lui Lloyd George anumite cercuri economico-financiare judarce, premierul englez manifestă o deosebită solicitudine pentru salvarea intereselor germane strâns legate de altfel de interesele financiarilor mai sus amintiți.

Și atunci intervenția lui Lloyd George în favoarea Germaniei nu mai poate mira pe nimeni. Teza engleză e următoarea: Silezia superioară e o regiune unde populația nu covârșește nici ca polonezi nici ca germani în totalitatea districtelor. In consecință districtele unde populația e în majoritate poloneză vor reveni Polonici, dar în acestea nu vor fi cuprinse orașele industriale care formând împreună cu localitățile din jur insule compacte germanice vor reveni de drept Germaniei. Regiunile industriale în jurul cărora se dă de altfel lupta vor încăpea în mâna germanior, lăsând industria poloneză pradă răzbunării teutonice. Impărțirea preconizată de englezi nu este aplicabilă nici din punct de vedere practic pentrucă crează zone artificiale care nu vor putea trăi pe viitor din cauza lipsei de legătură cu restul țării. Briand a susținut cu o energie rară punctul de vedere francez care preconizează împărțirea Sileziei superioare în regiuni mari în care populația dominantă să fie poloneză și germană. Prin această împărțire regiunea minieră și industrială revine Poloniei, cum e și drept de altfel.

Aliații crează o țară nouă: Polonia Această țară are o puternică desvoltare industrială amenințată cu stagnarea și apoi cu moartea dacă nu i dai materiile prime de care are nevoie. Polonia are nevoie de regiunea minieră din Silezia superioară pentru libera ei desvoltare. Guvernul francez își face o datorie de onoare susținând cauza poloneză, dar înverșunarea englezilor contra Poloniei e așa de mare și pe de altă parte guvernul italian sprijină în parte punctul de vedere englez în cât cele susținute de Franța se pare că nu vor fi admise Se crede că se va ajunge la un compromis, datorită propunerilor ponderate ale Italiei.

Știrile zilei

Ca răspuns la afirmația Indreptării că partidul liberal nu și-a fixat încă candidatura la Tulcea, Viitorul arată că nici nu poate fi vorba ca partidul liberal să aibă candidați în alegerile dela Tulcea sau aiurea, întru cât în urma retragerei opoziției din Parlament, dizolvarea Camerii este singura soluție pentru însănătoșirea vieții noastre publice.

*

Ziarul italian „Secolo" arată că ex. împăratul Carol voește să se stabilească în somptuosul castel Piamone. Vaticanul sprijină cererea, dar guvernul italian ezită temânduse de spiritul agitat al țăranilor din acel ținut.

*

Dăpă o luptă pe străzile Capitalei, poliția a prins pe șeful bandei care teroriza Ilfovul și Vlașca. Florea Cazacu, dezertor și recidivist, împreună cu doi tovarăși.

*

Delegația română care va trata pacea cu bolșevicii la Varșovia, a fost înștiințată că tratativele vor începe la 12 sau 15 Septembrie.

Delegația bolșevică va veni în automobile. Ee se compune din 60 persoane dintre cari 25 femei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

O operă socială a Ligii Culturale

— Un apel către studenți și studente —

Către voi, de pretutindeni, soldați ai slovei și ai idealismului se îndreaptă chemarea de față.

Duși pela căminurile voastre pentru odihnă, obișnuiți-vă cu gândul, că la toamnă întorși la școală vi se vor da sarcini grele pentru rostul neamului nostru.

Fiecare a constatat cu durere lipsa de sens omenesc în viața mahalalelor noastre. Cultura nici măcar frânturi de raze, nu a trimes până aici. Familia e desorganizată, copii cresc la întâmplare, mărind populația închisorilor și a caselor de desfrâu. Degenerarea sub aspectul fizic și sufletesc s'a întronat ca stăpână. Instincte primitive sunt conducătoare de oameni. Brutalitate, desorientare și decepție.

Spiritul acesta se întinde în voe. Instituții consacrate îl alimentează. Cinematograful, tipăriturile infame, etc.

De nicăeri nu se schițează o încercare de reformă.

Cu astfel de suflete neamul nostru e departe de drumul cel bun.

Celace alcătuește forța de existență a neamului nostru se năruește pe zi ce trece, tăcând ca „neam" să rămână o națiune fără sens.

Elemente străine, bine înarmate, se intsoduc în locurile din care lipsește elementul nostru.

În timp ce alte neamuri se organizează să conducă, în ziua când vor fi singuri capabili, noi trăimi într'o beatitudine vinovată, în care schițar a evreunui gest de activitate este doar un capriciu de diletant.

Ne trebue o generație de sacrificiu. Voi sunteți generația de sacrificiu.

Traducând în forme științifice realitățile deplorabile de azi, însuflețindu-le cu avântul generos al tinereții voastre, muncind din greu, veți putea face operă socială pozitivă.

Ridicând imnuri de slavă celor morți în tranșee, nu faceți, doar decât să cântați începutul luptei voastre.

Cu aceiași uitare, cu aceiași însuflețire, cu aceiași disciplinată organizare, studenții și studentele vor determina o nouă eră în evoluția spiritului public, la noi: era solidarizatății sociale, în care elemente disciplinate de cultură, intervin energic pe calea altruismului, pentru a provoca unitate de simțire, conștiință de sine și de neam, în marile mase. răscolite de războiu și incapabile acum de progres.

Studenții și studentele prin activitatea lor, vor termina aspecte, cari vor entuziasma celelalte clase de conducători intelectuali, chemându-le la aceiași muncă.

Activitatea urmează să se desfășoare, cu toată libertatea de acțiune, deci cu toată răspunderea, în cadrele măreții și vechi instituții de cultură și propagandă națională care e „Liga Culturala".

Studenții și studentele, grupați câte 5—6. vor constitui elementele de conducere ale unui cartier în care se va organiza, câte o subsecție a Ligei Culturale, secția București.

Grupările vor lucra independent după putința fiecărei și după un program stabilit în comună înțelegere, între toți delegații grupărilor, cari până la noi dispoziții, alcătuesc comitetul de acțiune al secției București.

În această sfântă muncă studenții de pretutindeni se vor găsi înfrățiți.

Oriunde sunteți răspândiți, gândiți individual, în grupe, oficial sau neoficial, la cinstea de a fi între cei dintâi, care să trimeteți adeziunile voastre.

Astfel se va ridica o acțiune formidabilă, nimitoare, care prin sacrificiul vostru, va avea rezultat practic normalizarea condițiunilor de elementară existență a neamului românesc.

Dea Domnul ca răspunsurile să fie multe și bune, după gândul nostru.

Cetiți „Infrațirea"

Predici pentru popor în Munții Apuseni

În zilele de 30 Iulie până la 2 Aug. s'au ținut în parochiile Roșia de Munte și Lupșa predici pentru popor, așa numite *misiuni.*

La Roșia a predicat foarte frumos părintele canonic Dr. Alex. Nicolescu, ajutat fiind ca preot slujitor și Confesor de protopopul tractual Iacob Domșa, — harnic muncitor la altarul Domnului. — La aceste misiuni au luat parte preoții și popor din Comunele; Abrud, Câmpeni, Curtege și Buciumșasa. — S'au rostit șapte cuvântări, pline de focul dragostei către, D-zeu, având scopul ultim întărirea în credință și morală a ascultătorilor și mântuirea su letelor.

La Lupșa au predicat profesorii; Dr. Augustin Tătar și Ioan Moldovan, rostind zece cuvântări de toată frumsețea din care se desprinde bine și folositoare îndemnuri pentru poporul de față, adunat în număr foarte mare. — La aceste predici au luat parte preoții cu poporul din Bistra și Mușca. — Peste tot cu acest prilej mângâietor pentru poporul dornic de a auzi sfaturi și lucruri înțelepte, din rostul acestor preoți învățați, —ș'au mărturisit și împărtășit cu sf. Taine peste 700 credincioși.

Aceste misiuni cari sunt un foarte eficace mijloc pentru a întări poporul în credință, sunt tot așa de bune pentru împedecarea lățirii diferitelor secte religioase, cari se ivesc. Pentru aranjarea și buna reușită se cade toată lauda zelosului șef al tractului protopopul Iacob Domșa, pe cum și preoților, cari au îndemnat poporul să vie în număr cât mai mai mare la aceste isvoare de lumină și credință creștinească.

Unul din cei de față.

Local de prăvălie

potrivit și pentru restaurant și cafenea cu un front de 11 Metri pe Calea Regele Ferdinand se dă în chirie pe mai mulți ani. Informații se primesc la banca „ECONOMUL". 941

Viața provincială

Scrisoare din Turda

— Mișcarea culturală și artistică —

În viața socială din orășelul nostru nu s'a produs nici un eveniment mai important în timpul din urmă. Căldurile — de cari spun bătrânii — că nu s'a mai pomenit, continuă fără milă.

Cu toate că o parte dintre puținii noștri intelectuali sunt absenți, petrecându-și timpul de vară în diferite stațiuni balneare, totuși o nouă surprindere va avea publicul român din Turda și jur. E vorba de o nouă înjghebare românească ce a luat ființă în zilele acestea sub numirea: „Asociația Amicii Artelor", care nu are alt scop decât a face cât mai mare propagandă culturală precum și desvoltarea simțului artistic.

Această asociațiune e condusă de d-l Iassinschi, profesor la liceul „Regele Ferdinand" din loc.

Scopul ce-l urmărește această asociațiune este desvoltarea culturală. Din beneficiile provenite de pe urma reprezentațiilor să se împărtășească așezămintele noastre culturale și filantropice, monumentele istorice etc. etc.

Asociațiunea „Amici Artelor" în luna Septembrie va apare înaintea publicului cu piesele: „Craiu nou" și 493. O parte din venitul net va fi destinat muzicei Regimentului 97, 98 care va lua parte la această producțiune, contribuind și ea la reușită.

Mai sunt puse în repertoriu piese din Alexandri și alți autorii.

Datorința publicului e de-a sprijini din toate puterile această nouă asociațiune care are intențiunile cele mai nobile.

■

Reuniunea femeilor române din Turda fac mari pregătiri pentru petrecerea de vară ce se va aranja în ziua de 28 August în ziua de Sf. Marie în salele județene.

■

Azi a fost înmormântat nefericitul țăran din Huiedin, care și-a aflat moarte în locul așa zis „pucios" din marginea orașului. Nu înțelegem de ce nu fac autoritățile noastre măsuri necesare Avem acolo 3 locuri la cari nu e nici o rânduială. Puțină bunăvoință și din aceste locuri s'ar putea face adevărate băi folositoare pentru publicul ce sufere de reumatism.

Florin.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni:
Madame Taillen.
Marți:
Viciul Dragostei.
Miercuri:
Mântuirea.
Joi:
Aventră.
Sâmbătă:
Inimi cari sufere.

CINEMA URANIA;

Luni:
Uzurar.
Marți:
Circul Wolfson.
Joi:
Puterea Vieții.
Sâmbătă:
La culmea puterii.

SZINKÖR

Luni:
Secretul camerei negre.
Marți:
Inelul fatal. Partea V.
Joi'
Inelul fatal .Partea V. și ul'.
Sâmbătă:
Fiasco.

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ȘI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-: 140

FOIȚA ZIARULUI „INFRIRĂEA"

Regele Ferdinand

Sub acest titlu, ziarul parizian „Le Gaulois" publică în numărul său de Duminecă 31 Iulie, articolul revistă semnat de cunoscutul om de litere Robert de Flers membru al Academiei Franceze:

„Pentru prima dată dela surirea sa pe tronul României, regele Ferdinand revine în Franța. Trebue să fie primit cu însuflețire, cu emoțiune, și să atașăm gândul nostru recunoscător nobleței morale dorită căreia acest suveran, german de origină a condus poporul său înarmat contra batalioanelor imperiilor centrale."

„Toți acei cari au știut să și apropie pe regele Ferdinand cunosc obișnuita sa cordialitate, energia sa liniștită, onestitatea sa minuțioasă și riguroasă — onestitate căreia rege fiind, ea înțelege să i fie supus. În cel mai grav vălmășag al istoriei sale, România a avut deasupra ei, pentru cea mai înaltă salvgardă morală, loialitatea suveranului său. Loialitatea cu atât mai frumoasă cu cât ea trebuit să treacă prin grijiri și tristeți, loialitate cu atât mai mare cu cât ea trebuia să măsoare toate necazurile ce aveau să i prelungiască respectul de ea însăși; loialitate cu atât mai emoționată cu cât ea nu a încetat nici odată de-a se exprima cu mândria unui rege și simplicitatea unui om."

„Revăd încă acea tristă dimineață când trupele austro-germane au intrat la București. De trei zile, pe Argeș lupta se dase cu turbare. Câteva ore mai înainte, credeam că vom avea victoria și fără cracul diviziei lui Socec, trupele inamice cari venea să treacă Dunărea sub ordinele lui Mackensen ar fi fost asvârlite în dezordine. Ar fi trebuit fără îndoială ca în urmă să se dea a doua bătalie contra armatei lui Falkenhayn, care năvălise în România prin valea Jiului, dar totul fusese prevăzut pentru a face față spre Vest și preserva Bucureștiul de această nouă primejdie. Soarta armelor nu a voit-o însă și armata română a trebuit să se reculeagă spre Nord."

„Revăd pe regele Ferdinand descinzând din automobilul său — în fața primăriei din Buzău — îndreptându-se către unul din ofițerii noștri:

— Colonel, vei vedea pe generalul Berthelot?

— Da, Sire.

— Îi vei spune simplu că conferința mea rămâne întreagă și că nu regret nimic.

O astfel de vorbă spusă în momentul când inamicul intra cu muzica în frunte în Capitala sa, nu este ea de o rară măreție?

■

„Câteva săptămâni mai târziu, atunci când armata română își luase pozițiile sale pe Siret și se prepara a doua glorioasă bătălie dela Mărășești, când efortul lui Mackensen trebuia să se sfărâme contra aliaților noștri. o mare bătălie ale cărei peripeții nu le cunoaștem și care a costat austro rușilor aproape o sută de mii de oameni, regele Ferdinand într'o întrevedere pe care a binevoit a mi-o acorda, își reînvia expresia fermei sale speranțe".

„De cinci luni de când ține războiul nostru îmi spuse regele, nici un minut n'am simțit un regret, căci o clipă n'am avut sentimentul de-a mă fi înșelat asupra destinului țării acesteia. Când m'am urcat pe tron, gândul asupra rolului pe care România trebue să-l joace în acest mare conflict, a absorbit toate minutele vieței mele. Aceasta era marea datorie dela care nici nu putem nici nu trebuia să mă derobez. Câte lupte! Câte desbateri interne! Dela început mi-am impus această regulă de conștiință să fac abstracție de mine însumi să nu țin cont nici de origina mea nici de familia mea; să nu văd decât România să nu gândesc decât ca să nu acționez decât pentru ea! Nu se domnește peste un popor, pentru sine însuși, ci pentru acel popor. Și în aceasta constă onestitatea unui rege. M'am silit să-i rămân credincios. Când puțin câte puțin, prin puterea meditațiilor, a reflexiilor, au câștigat convingerea că locul României era cu popoarele Antantei, căci ea era de rasă și vocație latină că interesul său — nu interesul său provizoriu dar interesul său permanent istoric — trebuia să o aranjeze alături de Franja, de Englitera și de Italia, ca neglijând această misiune ea trebuia să devină ceea ce a fost în altă vreme: vasala unei alte puteri și că ar pieri tot ceea ce face noblețea și mărirea țării: unitatea națională, libertatea de acțiune, independența, atunci am simțit un mare reconfort, pentru că vedeam cu certitudine drumul de urmat.

Dar în acelaș timp simțeam o mare tristețe fiindcă înțelegem tot de ceeace în acest drum trebuia să-mi depărteze pentru totdeauna: familia mea, amicii mei de altă dată, afecțiunile mele de copilărie. . . S'a petrecut în mine o luptă de conș-

Ce scriu ziarele maghiare din America despre România

Acţiunea de defăimare a ţării noastre în străinătate. Elucubraţiile unui ziar maghiar.

Ziarele maghiare din străinătate şi cu deosebire cele din America fac o propagandă înverşunată contra României. Toate calomniile, toate minciunile, toate născocirile şi toate infamiile sunt bune pentru a discredita România.

Pentru a dovedi până unde merg ziarele maghiare de propagandă, vom reproduce pe scurt două articole din ziarul *Magyar Hiradó*, din Pittsburg (America) No. 58 dela 22 Iulie. Unul e intitulat: *Poligamia în România*, iar celălalt: *In bisericele din România se vinde alcool.*

Primul cuprinde următoarea informaţie: „Din Bucureşti ni se anunţă că în curând se va depune pe biroul Camerii un proect de lege care va admite poligamia. Poligamia va fi după sistemul turcesc, fiecare bărbat poate avea oricâte femei, deocamdată însă „neamul opincarilor" se mulţumeşte cu două femei pentru un bărbat. Că mai târziu bărbaţii vor putea avea şi mai multe femei e foarte probabil. Pentru început şi atâta e destul şi „rumunii" (a rumunyole) sunt de fapt mulţumiţi cu noul proect. Ce vor zice însă fetele (a fiták) acea nu ştim, însă femeile nici până acum nu au prea avut multe de zis în glorioasa ţară a valahilor."

Urmează apoi o parte pe care din cauza infamiei afirmaţiilor nu o putem reproduce. Organul Maghiarilor încheie astfel:

„Las să putrezească valahii cât mai repede şi în măsură cât mai mare. Această naţie scârboasă nu merită altceva decât peirea."

Al doilea articol cuprinde următoarele:

„Din Bucureşti ni se anunţă: Zilele acestea va apare o circulară către toate perceptoratele prin care se va comunica că vinderea pe mai departe a alcoolului în bisericile din România este interzisă, deoarece acest izvor de câştig nu poate corespunde demnităţii bisericei."

Credem că nu mai este necesar să accentuăm că nu poate exista nici un naiv care să admită astfel de ştiri. Totuşi vom releva un fapt. E firesc ca presa maghiară dele noi să nu poată face afirmaţii de natura celor din Magyar Hiradó şi e tot atât de firesc că nici în ţara lui Horthy să nu fie admisă propagarea urei şi duşmăniei faţă de un stat vecin în mod atât de făţiş. Sub cerul liber al Americei însă d-l Háry János, înventează fel de fel de minciuni şi de calomnii contra României, discreditându-ne ţara şi alimentând ura împotriva noastră. Ca mijloc de propagandă astfel de articole nu prea au mult efect. Pe de o parte sunt scrise numai în limba lor, iar pe de altă parte trebuie să fii Maghiar şi din cei mai înverşunaţi, ca să poţi crede asemenea năzdrăvănii.

Revista presei maghiare

Declaraţiile dlui ministru Goga.

In călătoria sa la Bratislava dl ministru Goga a primit corespondentul ziarului „Bécsi Magyar Ujság" şi a făcut anumite declaraţii în cari pe deoparte mărturiseşte convingerile dsale şi comunică planurile ce doreşte să le realizeze cât timp va ocupa fotoiul ministerial. Din declaraţiile făcute extragem următoarele:

„Noi în România privim omul în fiecare cetăţean şi-l apreciem după valoarea ce o reprezintă pentru întreage civilizaţia omenească.

Acum mă ocup cu ideea înfiinţării unui sindicat al artiştilor, care va cuprinde în sine artişti din toate ramurile şi fără deosebire de naţionalitate.

După încoronarea dela Alba Iulia voi conveca un congres al artiştilor — un mic parlament — unde să discute toate problemele lor.

Ady e un poet uriaş. Nu cunosc dela Petöfi un alt poet maghiar care să se fi încadrat atât de puternic în curentul ideilor europene. A fost un talent rar. Impreună cu scriitorii români am hotărât că vom edita o antologie a lui Ady. Traducerile au început şi eu voi traduce deasemeni câteva poezii. In timp ce noi ducem la extrem acest cult al lui Ady, din partea Budapestei se observă a neglijenţă condamnabilă. Budapesta nici acum nu poate înţelege că şi spiritul critic al acestui mare talent a izvorât din marea iubire faţă de neamul său.

Faţă de teatrele maghiare din Ardeal avem cea mai mare bunăvoinţă. Cred însă că 14 teatre, cari există acum nu pot avea viitor, căci prea multe teatre nu-şi pot menţine nivelul lor moral şi nici material. Chiar de aceea vom aduce o însemnată reformă în interesul teatrelor maghiare.

E probabil că vom reduce numărul teatrelor maghiare la 5 şi este sigur că aceste cinci vor putea să rămână la un nivel înalt. Prima condiţie a desvoltării artei maghiare în Ardeal este ca să nu primească directivele de la Budapesta. Până când la Budapesta se vor desvălui busturile statuelor iredentei, nu poate fi vorba nici măcar de o înţelegere culturală între noi. Budapesta trebue să înţeleagă că a sosit timpul să facă o politică serioasă şi nu politică de fiare. Noi respectăm toate drepturile, dar totuşi nu suntem de loc înclinaţi să cedăm vreodată Ardealul.

In ce priveşte Universitatea maghiară reprezentăm cel mai conciliant spirit. Cred că Universitatea maghiară se va organiza în centrul Săcuimii.

După încoronările de la Alba-Iulia voi merge în Săcuime pentru a lua contact direct cu poporul. Numai acesta e mijlocul unei politici reale, care nu se face la Budapesta. Acolo ocupă fotoliile cei cu mentalitatea trecutului şi păcatul e că în urma politicei lor suferă minorităţile maghiare din diferitele state.

Avem un exemplu viu în Uniunea maghiară. Noi am admis organizarea lor şi ei au ales ca preşedinte pe bătrânul baron Jósika care e reprezentantul tipic al politicei ce a nimicit Ungaria. Ce poate începe acest bătrân cu ideile sale învechite în lumea nouă.

Firul legăturii între noi şi ei trebue aflat şi aceasta va fi posibil numai dacă Ungaria va avea la baza sa cea mai sinceră democraţie. Populaţia muncitoare nu cunoaşte trântori şi detaşamente militare. Să dea cuvântul poporului maghiar muncitor.

Statuea lui Petöfi din Sighişoara au transportat-o Maghiarii. Am intervenit ca să fie retrimisă şi imediat vom ridica din nou statuea poetului libertăţii. Statuele Habsburgilor fireşte, leam depozitat în muzee. Am suferit destul în urma lor. Statuea lui Matia o păzim şi acum în piaţa Clujului, căci cine doreşte să nimicească oare opera lui Fadrusz Ridicarea statuei lui Ady la Oradea e în ultimul stadiu de pregătire."

Reorganizarea biroului de cuartiruire din Cluj

Demisia D-lui Dandea a fost primită. — D-l Dr. Babeş numit şef al biroului de cuartiruire. — Cum va fi reorganizat biroul de cuartiruire.

Una dintre chestiunile la ordinea zilei, care preocupă opinia publică şi autorităţile noastre este cu siguranţă interminabila chestiune a locuinţelor. Cu toate că sunt doi ani de zile de când funcţionează biroul de cuartiruire, cu toate că până acuma s'au schimbat peste 10 şefi la acest birou, chestiunea locuinţelor nu se apropie nu de rezolvare dar nici de o cât de mică ameliorare.

Cu începere de eri putem spune că chestiunea cuartiruirilor la Cluj — iese din starea de stagnare în care se găsea şi trece într'o nouă fază care se apropie de o favorabilă rezolvire a acestei probleme. Dimisia d-lui Dr. Dandea a fost în fine primită, iar numirea d-lui Dr. Babeş ca şef al acestui birou de cuartiruire oficial şi definitiv înfăptuită.

Cunoscând pe de o parte, amănunţit sistemul cu totul nou şi foarte potrivit cu situaţia actuală a locuinţelor din Cluj, de care se va servi d-l Dr. Babeş în noua organizare pe care intenţionează să o dea biroului de cuartiruire, şi pe de altă parte având în vedere faptul că d-sa nemai — având alt oficiu, are tot timpul necesar pentru a lucra, încercăm să nădejduim că după doi ani de zvârcoliri zădarnice, chestiunea locuinţelor la Cluj se va apropia cel puţin de o ameliorare dacă nu de o rezolvire.

Una din principalele modificări care se vor aduce biroului de cuartiruire în ceia ce priveşte sistemul de funcţionare, este chestiunea controlului locuinţelor de care depinde întrega chestiune a rezolvirei acestei probleme.

S'a luat dispoziţie de a se mări numărul persoanelor care lucrează în sau pe lângă acest birou, în senzul că se va numi pe lângă fiecare circumscripţie a oraşului câte un funcţionar-delegat, însărcinat cu controlul riguros şi amănunţit al tuturor locuinţelor din circumscripţia respectivă. La finele fiecărei săptămâni aceşti funcţionari delegaţi vor înainta biroului central câte un raport asupra tuturor modificărilor ce s'au efectuat în timpul săptămânei, în circumscripţia respectivă.

Se va da o ordonanţă către toţi proprietarii de case din Cluj, cu sancţiuni extrem de grave prin care li se va ordona ca în termen de 8 zile să-şi declare în scris situaţia reală a locuinţelor din imobilul lor cu prevederea că în căz de declaraţii false contravenientul să fie imediat amendat sau chiar expulzat. Din toate aceste declaraţii controlate şi verificate de funcţionarii delegaţi pe lângă circumscripţie se va face un mare registru alfabetic şi după străzi în care va fi însemnată situaţia reală a tuturor imobilelor din Cluj.

Pentru susţinerea (păstirea) acestui număr de funcţionari care se va ridica cel puţin la 14 facem forurilor competente propunerea de a se pune în aplicare articolul din decretul regal al încuartiruirei prin care se specifică că comuna poate încasa o anumită sumă ca taxă dela toate persoanele care au obţinut locuinţă prin ajutorul biroului de cuartiruire. Propunem să se pue ca taxă câte 20 de lei pentru fiecare cameră obţinută şi câte 10 lei în cazurile de schimb.

Cu aceste taxe s'ar mări bugetul biroului de cuartiruire şi astfel funcţionarii acestui oficiu vor putea fi plătiţi fără ca bugetul comunei să fie prea încărcat.

A doua propunerea pe care o facem d-lui Babeş şi d-lui Pretect Meteş, preşedinte al comisiei de încuartiruire este aceiace de a se restrânge numărul camerilor acordate funcţionarilor, căci sunt foarte mulţi dintre aceştia cari pentru motivul că au soţie şi copii, ocupă câte şase camere şi bucătărie.

Suntem cu toate acestea convinşi că chestiunea locuinţelor la Cluj, nu va putea fi rezolvată atâta timp cât următoarele 3 chestiuni nu vor fi definitiv transate I. Chestiunea evacuărilor II. Chestiunea repatrierilor şi III. Chestiunea construcţiilor noui, eespre care ne vom ocupa într'un număr viitor.

---

tinţă şi de inimă . . . Conştiinţa mea a învins. A trebuit să fie aşa. Atunci am putut să păstrez speranţa de-a învinge pe Mackensen, pentrucă învinsesem deja în mine un Hohenzollern.

■

„Nobilă şi mare vorbă demnă de un erou al lui Shakespeare. Regele Ferdinand a fost un bun copil şi bun nepot. El a păstrat cu pietate amintirea castelului Sigmaringen, cu teii lui seculari, cu lacul său liniştit ca un „lied" cu pădurea lui teribilă ca o dramă de Schiller. Nu se poate uita locul unde s'a născut şi regele României îşi revedea familia strânsă în jurul mesei de stejar, la marile sărbători ale anului, şi evoca o atmosferă pioasă, burgheză şi princiară de vechi rugăciuni, de vechi cântece de laudă din ajunul Crăciunului cu sonoritatea lor şi lumina lor de clopote şi stele unde pentruca pădurea să poată participa şi ea se aşeza un brad deasupra mesei!".

„Acestei dulci persuasiuni a amintirilor, a trebuit să se smulgă regele Ferdinand, în ziua când a socotit că misiunea şi onoarea sa de rege i-o dictează. I-a trebuit să uite figurile iubite, peisajele, arborii, stâncile, întreaga sa tinereţe — şi să stingă una câte una lumânările micului brad de Crăciun. A trebuit să facă să moară toate acestea în cetul cu încetul. Şi a ajuns la aceasta prin forţa curajului şi a loialităţei. El putea din acea clipă să domnească peste alţii pentrucă învăţase să domnească peste sine".

„Ce stranie este viaţa, îmi spunea regele. Un mare număr de ofiţeri cari lupta contra trupelor mele au fost amicii mei, camerazii mei de regiment. Cunosc îndestul de bine pe Mackensen care locueşte astăzi în palatul meu la Bucureşti. Adversarii mei cred că toate acestea trebuiau să creieze legături cu regele României. . . Dar nu ştiu ei că datoriile au o ierarhie, că fiecare din noi nu o alegem, şi că aceea care mi se impunea mie, era de a apăra România şi a-i asigura independenţa în prezent şi mărirea în viitor? Germanii spun: „Germania mai presus de toate!" Eu zic: „Datoriamea mai presus de toate!".

„Şi pe când vorbea cu atâta nebleţă şi simplicitate, năvălitorul îl acoperea de ameninţări şi de ultragii; şi era bine hotărât la Berlin şi la Pesta că, dacă va fi prins, va fi tradus în judecată şi va plăti cu viaţa sa, sau în tot cazul cu libertatea, credinţa sa în destinele poporului său. Acestea erau proiectele brutalităţei germane, furioasă că nu găseşte decât un complice".

„Iată de ce avem dreptul de-a ne aminti în aceste zile când prin primirea noastră trebue să arătăm regelui tuturor românilor respectul şi gratitudinea noastră"

„Să ne amintim că da România a trebuit ca în mod provizoriu să depună armele, aceasta nu pentru că ea a fost atacată în faţă dar pentru că a fost trădată la spate".

„Să ne amintim că cu toate ororile invaziunei, epidemiei şi prăbuşirei ruseşti, Romăria a rămas credincioasă Franţei pentru care ea nu avut decât cuvinte de iubire şi gesturi de sacrificii".

„Să ne amintim că în orele de teamă, batalioanele române au de turnat de pe frontul nostru şi au atras pe frontul lor mai mult de cinci spre-zece divizii austro germane".

„Să ne amintim de asemenea că după abominabila pace impusă de Germania României, aceasta a rămas a ât de înfrigurată şi neliniştită, că năvălitorul a trebuit să păstreze în Valahia şase divizii de ocupaţie".

„Să ne amintim că soldaţii români, murind sub focul greu de tun murmurau când îşi dădeau sfârşitul: „Suntem fericiţi că murim pentru ţara noastră şi pentru Franţa".

„Să ne amintim că avem în România un tezaur de simpatii şi de devotament".

„Să ne amintim că regele Ferdinand orientat de activitatea suverană şi curajul luminat al reginei Maria, a fost cel mai hotărît şi cel mai fervent dintre aliaţi şi că este drept să-l aclamăm foarte înalt şi să-l salutăm până la pământ".

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

INFORMAȚII

Neputându-se executa în întregime schimbul biletelor Băncii Generale, Ministerul de Finanțe a prelungit terminul schimbului până la 20 August

■

Direcțiunea Ocrotirilor a hotărât înființarea unei școli de agricultură în Comuna Lomb, a casta pentru a da orfanilor de rasboiu un nou câmp de activitate.

■

Ministerul Domeniilor va înființa în Comuna Sâmbăta de jos, județul Făgăraș o herghelie de cai.

■

In urma exportului de contrabandă cu gogoșile de vermi de mătasă, Direcțiunea Vămilor a dat o ordonanță prin care se oprește exportul gogoșilor.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recenoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice Cluj. II-111

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală electrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 881

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef în Casei Cercuale, Specialist al boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 d. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

■

Contra durerii de stomac, contra diareei întrebuințați numai *Vinul de Aftne* preparat de Dr. BIRO care are efect sigur.

Fiind foarte plăcut la gust se ia ușor de către copii.

Prețul unei sticle Lei 10.— depozit principal farmacia Dr. Biró Piața Unirei Cluj. II-319.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

Suntem informați că guvernul elen a dat instrucțiuni guvernatorului general al Macedoniei, ca românii din Macedonia, deveniți cetățeni români precum și cei cari au servit în timpul războiului în armata română sau în armatele aliate să nu mai fie supuși serviciului militar în Grecia.

■

Transferările și numirile de profesori titulari în învățământul secundar, de toate categoriile se vor face în ziua de 29 Augus a. c. atât pentru vechiul Regat cât și țările alipite.

■

Se comunică din Brăila că morarii din localitate, în vederea cumpărărei nouei recolte de grâu, s'au cartelat, hotărând ca nici unul din ei să nu plătească pentru cel mai bun grâu de cât 22.500 până la 23.000 lei vagonul.

Ei motivează aceată cartelare din dorința de a efteni pâinea,

■

Vizitați expoziția magazinului de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL din București, Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15. în fața bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziția on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiene „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 952

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

„Din putere proprie"

de **N. Petra-Petrescu.**

„Din putere proprie" ... sunt un material de cetire și meditate excelent, cu deosebire pentru tinerime, care poate învăța cum, prin energie, omul poate ajunge din condițiile cele mai modeste între luceferii omenirei.

Asemenea lucrări sunt într'adevăr folositoare pentru publicul nostru și nu ne îndoim că Nr. 35 al Bibl. Asociației va fi unul din cele mai căutate De altfel, însușirea aceasta de a propaga binele, frumosul și moralul îl au toate scrierile sale de popularizare al căror număr a crescut așa de frumos. D. Andrei Bârseanu, președintele Asociației a avut următoarea apreciere despre această lucrare a d-lui N. Petra-Petrescu:

„Este unul din cele mai folositoare numere din Bibl. Asociației și este vrednic de a fi recomandat cu toată căldura, cu deosebire părinților și tinerimei noastre școlare." (Tel. Rom. Nr. 115—909.)

Autorul bine cunoscut ocupă între intelectualii români din Ardeal un loc de frunte prin zelul și munca desinteresată pusă în serviciul cultivării neamului românesc ...

Iar d. I. Bianu s'a exprimat tot așa de favorabil:

„Cu deosebit interes am cetit volumașul „Din putere proprie" și ar fi mare bine dacă s'ar ceti cât mai mult de români, spre a le da o mai mare energie și mai multă îndrăsneală în lupta tot mai grea a vieții."

Publicațiuni de N. Petra-Petrescu

1. Anuar financiar și economic I—V. 1893—1898.
2. Monografia Albinei 1897.
3. Studiu din Econ. nat. despre bănci etc. 1881.
4. Societățile financiare la Românii din Ungaria tipăr. la Chișinău, în rom. și rusească. 1918.
5. Biografii române. 1876.
6. Povestiri alese 1892.
7. Satul cu comorile 1884—1888.
8. Ilie Marin (Biblioteca Minerva) 1905.
9. Din putere proprie (Bibl. Asoc.) 1909.
10. Povești I. dto. 1912.
11. Porumbescu, biografie, 1884.
12. Mandriu, căpit. bandiților 1877.
13. Carnetul roșu 1907.
14. Nepotul ca unchiu 1880.
15. Pomul de Craciun 1906.
16. Gelosii, comedie 1906.
17. In munți. Scenă dramatică 1879.
18. Const. Popazu 1890.
19. Asoc. Meseriașilor din Brașov 1883.

Cărți și reviste

A apărut în editura Socec: Despre „Rumân" și despre unele probleme lexicale vechi slavo-române, de P. Cancel.

Lucrarea tipărită de Casa Școalelor.

Prețul lei 7.

Termenii slavi de plug în Daco-Romana de acelaș autor.

Prețul lei 6.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 977

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în CLUJ,

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. 502

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

su cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" Toți rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Inmormântarea căp. aviator Petre Crăciunescu şi a Plotonierului Dobre Penuş

Se cunosc împrejurările tragice în care şi-au găsit moartea Căpitanul Crăciunescu şi Plotonerul Penuşi din aviaţie.

Abia s'a molcomit durerea produsă de moartea Sublocot. Boncescu, şi oraşul nostru a trebuit să fie martorul unei a doua nenorociri, de data aceasta mai sfâşietoare.

Deplângem cu toţii pe aceşti eroi ai văzduhului şi rugăm familiilor lor să găsească o mângâire în profundul regret al tuturor acelora care l'au cunoscut sau l'au admirat.

Eri la ora 6 p. m. a avut loc înmormântarea rămăşiţelor pământeşti, a acestor două victime a aviaţiei din Cluj.

Trupurile neînsufleţite ale eroilor căzuţi au fost expuse în capela Regimentului 16, unde un public imens venit în pelerinaj ca să-şi ia ultimul ramas bun dela aceia pe care cu o zi înainte îi admirau plangând deasupra oraşului în cele mai îndrăsneţe zboruri.

Curtea regimentului şi strada Dorobanţilor pe o distanţă de câteva sute de metri erau ticsite de lume. La ora 7 carul mortuar tras de 8 cai, porneşte şi se formează un impunător cortegiu.

In fruntea cortejului remarcăm: d-nii Generali Florescu şi Anastasiu, toţi domnii ofiţeri superiori ai garnizoanei, d-nii Prefecţi Meteş şi Popovici, tot corpul ofiţeresc din Cluj, reprezentanţii resorturilor, ai universităţei şi un imens public.

Cortegiul a străbătut strada Dorobanţilor—Calea Victoriei—Piaţa Unirii—Regina Maria, strada Feleacului până la cimitirul eroilor.

Aci în faţa unei mulţimi enorme şi a reprezentanţilor autorităţilor civile şi militare cele două sicrie au fost scoborâte de pe carul mortuar şi aşezate deasupra groapei. In mijlocul întristărei generale, d-l locot. Bădescu din aviaţie cu lacrămi în ochi în numele colegilor săi a rostit următoarea cuvântare.

Intristată adunare!

Cu sufletul sfâşiat de durere, am urmat cu toţii, rude, prietini şi cunoscuţi rămăşiţele pământeşti ale acelor ce au fost Căpitanul Crăciunescu Petre şi Plutonerul Penuş.

In faţa acestei porţi care se va închide pentru totdeauna despărţind două lumi, aci, am venit să ne luăm rămas bun dela ei.

O! cât de dureros este acest rămas bun! Cât de sfâşietor este pentru acei cari i-am cunoscut deaproape şi i-am iubit. Cine putea rezista sufletului deschis al Căpitanului Crăciunescu fără ca să şi-l deschidă cu acelaşi sinceritate pe al său.

Camarad cum nu se mai găseşte, el cunoştea adâncul înţeles al acestui cuvânt ostăşesc.

In timpul războiului nostru pentru întregirea neamului a fost veşnic la postul de onoare.

A fost printre aceia cari în 1916 au adus peste Carpaţi pe aripile avioanelor lor cuvântul de mântuire pentru fraţii obidiţi.

In 1917, printre barajele artileriei inamice el plutea nepăsător deasupra Mărăşeştilor mişcările vrăşmaşilor.

Decoraţiile pe cari am avut cinstea şi nenorocirea să i le aduc până aci, dovedesc cu prisosinţă afirmaţiunile mele.

Mai târziu, din primăvara trecută nevoind să rămână numai observator, a prins a face aripi proprii şi într'un timp destul de scurt în 2 luni şi jumătate a făcut şcoala de pilotaj eşind primul.

Cu dor de muncă, îndrăgostit de avionul lui, i-ar fi plăcut să stea tot timpul în aer!

Dar într'o zi pasărea care-i purta şi-a rupt aripile, rupând firul a două vieţi tinere dar de valoare şi cari au însemnat mult: Căci valoarea unei vieţi nu constă în lungimea ci în intensitatea ei, în numărul şi în măreţia faptelor săvârşite.

Şi acum mă adresez vouă acelora de cari ne despărţim mă adresez ţie Picule, al cărui suflet poate sboară împrejurul nostru, pe care îl simţim lângă noi.

Priveşte prietenii muţi de durere pentru pierderea ta. Priveşte şi pe acei cari îţi trimet salutul lor din albastrul senin al cerului. Vedeţi în sborul lor liniştit dispreţul suveran pentru moartea care te-a răpit sau în sborul lor furtunos, mânia că nu Vă vom mai avea printre noi.

Amintirea voastră va fi veşnică printre noi.

După cuvântarea d-lui Locot. Bădescu sicriile au fost scoborâte în groapă în timp ce un pluton de soldaţi a tras 3 salve de puşcă.

La ora 8 şi jumătate publicul care a asistat la înmormântare a părăsit cimitirul.

Noua organizare a ministerului instrucţiei

Incă a lege votată de parlamentul „Reşiţei" şi promulgată prin „Monitorul Oficial" de azi este următoarea modificare făcută cu scopul de a elimina din minister persoanele care nu convin actualului regim:

Art. 8. Se modifică precum urmează: Fiecare direcţiune este condusă de un director-general sau director, care va fi ajutat de un director sau subdirector.

Art. 105. Alineatul se înlocueşte cu următoarea redacţiune:

Actualii inspectori şi revizori ai ministerului, amovibili şi inamovibili, recrutaţi din corpul didactiv, pot fi rechemaţi la catedre, în oraşul în care au predat până în momentul chemării lor în funcţiune.

La art. 106 se adaugă,

Limita de vârstă pentru funcţionarii recrutaţi din corpul didactic este aceeaş ca şi pentru ceilalţi funcţionari ai ministerului, adică 57 ani.

Art. 107. Se înlocueşte cu următoarea redacţiune:

Funcţionarii administraţiunii ministerului, amovibili pot fi transferaţi şi fără consimţământul lor, oriunde nevoia de organizare şi în general, în interesul serviciului o cere, în aceleaşi condiţiuni de grad şi salarii.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

O mostră de limbă românească în Ardeal

Ca să se vadă încăodată în ce chip ni se stâlceşte limba în Ardeal, reproducem următoarea reclamă pe care şi-o face un cărnăţar din Cluj:

Nu mai este deosebire intra jambon gălite din porcu din Ardeal şi intră jambon dela Praga.

„Rasboiu Mondial şi revoluţia izolat piaţa de târg a Ardealului şi la lipsit la stagnare absoluta. Noi locuitorii în Ardeal am devenit constrins a pregati jambon din porcii presenţi în Ardeal într'un mod indestulători la aprehensiunele cele mai nalte s'are drept a fi recunoscut în toată lumea.

Fără nici un sprijin prin jertfe mari pecuniere suntem de presint aranjati aminent. Dupa cercari prin mai multi ani şi cu mare tonda am ajuns scopu ca jambon nostră ocupa locu cel mai nalt în bunatate şi nu ne mai lipseşte jambon din Praga. Prin înfiinţarea industria de pregatiri din jambon sa realisat ca în măceliire în Cluj şi injurul Clujului să pun la vânzare pragatituri exlusiv în modu de jambon din Praga în colоare cea mai frumoasa rosee din jambon din Ardeal. In calitate e jambon noastra nedezilinitor din cel din Praga şi aşa dara şi tot adnuta elimineasă din miscare preparatele cehoeste".

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

Duminecă 14 August
are loc la
târgul de mostre

O Mare Serbare populară

pentru închiderea târgului
dată în scop filantropic.

Organizatorii au făcut pregătiri neasămuite pentru această serbare. Printre numerile de senzaţie ale serbării, menţionăm:

1. **O tombolă uriaşă**

(cea mai mare care a existat în Cluj) de mii de obiecte.

2. **Cabaretul artistic cu numere noui şi intrări senzaţionale.**
3. **Bătaie de confetti şi serpentine**
4. **Concurs de frumseţe între domnişoare şi între copii**
5. **Licitaţie americană**
6. **Jocul inelelor, vânătoarea raţelor, etc.**

In tot timpul serbărei va funcţiona un **restaurant** improvizat în acest scop, cu fripturi la grătar, diferite vinuri, etc.

Amănunte interesante se vor publica la timp.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă ca în ziua de 20 August 1921, se ţine licitaţie publică cu oferte închise în fie care din garnizoanele notate mai jos, la Comandamentul de garnizoană, respectiv, afară de garnizoanele Bistriţa, Oradea-Mare şi Tg.-Mureş unde licitaţia se va ţine la Comandamentul Diviziilor 16, 17 şi 20-a Serv. Intendenţei, iar la Cluj la Serviciul Intendenţei Comandamentului VI Teritorial, pentru cantităţile de grâu şi grâunţe recolta anului curent notate în dreptul fie care din garnizoane:

Garnizoanele	vag. a 10.000 kgr. grâu	vag. a 10.000 kgr. grâunţe
Garnizoana Cluj	329	285
„ Oradea-Mare	200	204
„ Sighetul-Marmaţiei	40	7
„ Bistriţa	100	36
„ Dej	50	48
„ Ibaşfalău	7	5
„ Turda	20	8
„ Gherla	20	13
„ Satu-Mare	80	119
„ Tg.-Mureş	100	156
„ Carei-Mari	30	157
„ Mercurea-Ciuc	24	12
Total	1000 vag.	1000 vag.

Să primesc oferte şi numai la Cluj, pentru toate garnizoanele pentru cantităţile totale sau în parte, predarea la ori ce staţie de cal. ferată în Ardeal pe teritoriul Corpului de Armata.

Supra oferte nu se primesc. Ofertanţii pot lua cunoştinţă de condiţiunile caetului de sarcine şi art. 64 Reg. Manutanţelor din Manualul de Adm-ţia val. II care se găseşte afişat în fie care garnizoana şi să poate vedea în ori ce zi de lucru între orele 11—13 din zi.

965 *Biroul de subsistenţă al Corpului VI Armată.*

Mare desfacere de mărfuri

Cu toată urcarea mare a preţurilor din cauza scăderei Leului şi a măriri taxelor vamale.

Filiala Luca P. Niculescu

Cluj, Palatul „Mielul alb" (Fehér-Bárány)

ţine a dovedi conzumatorilor că a fost şi este singura cassă de încredere care a vândut şi vinde cu preţurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurenţă.

14

Zefir Olandă I. cal. 120 lat.	23·— Lei	Saten Glot II. cal. 140 lat.	38·— Lei
Zefir Olandă II. cal. 90 lat.	15·— „	Stofă pepită I. cal. 80 lat.	18·— „
Nanghin dublu 140 lat.	30·— „	Moso de len franţuzesc 80 lat.	14·— „
Nanghin I. calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·— „	Carton I. cal. franţuzesc 80 lat.	14·— „
Saten Glot extra 140 lat.	45·— „	Sifon (jolji) 100 cm. lat.	12·— „
Saten Glot I. cal. 140 lat.	42·— „	Sifon (jolji) 100 cm. lat.	14·— „
		Sifon (jolji) 140 lat. p. plapome	24·— „

Vânzare en gros şi en detail. **Vânzare en gros şi en detail.**

Croitoria Militară de primul rang din Bucuresti

FRAŢII FUHRMANN

Bine asortat cu Stofe militare şi Raion special de ceaprazerie şi echipamente militare

CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. 892 **Sucursale Piaţa Ştefan cel Mare No. 7**

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Nr. 998—921. ing. Nr. 5068— 921. cons.

Publicare de Concurs.

Oficiul ingineresc al orașului Cluj pubică concurs pentru executarea lucrărilor de transformare, reparare la edificii-le exsistente, precum și pentru zidirea edificiilor noi, pe intravilanul Abatorului-public.

Devizele, condițiunile de licitație și întreprindere se pot primi la oficiul ingineresc conta-taxei stabilită pentru acestea, tot aicea se pot vedea și copia planurile acestor lucrări și să dau la dorința concurenților și deslușiri verbale.

Oferentul va avea să declare în ofert, că cunoaște și primește planurile, devizele, condițiunile generale și apeciale de concurs și întreprindere, precum și locul lucrărilor.

Celelalte condițiuni de licitație sunt cuprinsă în condițiunile generale de întreprindere.

La ofert sunt a se acluda:

1. Devizele cu prețurile oferite.

2. Condițiunile generale și speciale iscălite de antreprenor înaintea alor doi martori.

3. Chitanța oficială despre depunerea cauțiunei fixată.

Ofertele prevăzute cu toate acluzele să vor înainta în plic sigilet oficiului ingineresc al orașului până la 22 August 1921 orele 10 a. m.

Ofvrtele sosite dupé acest termin, sau celea, cari nu sunt conform condițiunilor prescrise; precum și acelea, la cari se vor constata cu ocaziunea revidierei o diferință mai mare, ca 5 la sută dela suma finală oferită, nu să vor lua în considerare.

Cluj, la 12 August 1921.

Ciortea
inginer șef

984

Ministerul Lucrărilor Publice. Școala Politechnică din Timișoara.

No. 6672—1921.

Publicațiune.

La 25 Septembrie se începe examenul de admitere în anul 1 al Scoalei Politechnice.

Dorîtori de a se înscrie la acest examen vor depune cererea lor timbrată la Secretariat însoțite de următoarele acte.

a) Actul de naștere.

b) Diploma de 8 clase de liceu sau o diplomă echivalentă cu aceasta:

Examenul are loc înscris și oral din matematicele de liceu și anume: geometria elementară plană și în spatiu, geometria, descriptivă, mecanică elementară, algebră, trigonometria, geometria analitică.

Examenul pentru candidații care nu posedă limba română se poate da în limbile franceză, germană sau ungară, indicând aceste în cererea de înscriere.

Cererile de înscriere se primesc la secreteriat cel mai târziu până la 20 Septembrie. Taxa de înscriere este de 100 lei și se va depune înainte de examen.

Candidații reusiți la examen sunt matriculați în anul 1 al școlii în ordinea de merit.

Acei care nu sunt suficient preparați pentru a putea da examenul se pot înscrie în diviziunea pregătitoare prin o cerere timbrată însoțită de aceleași acte. Cererile se primesc până la 5 Octombrie. Taxa de frequență pentru diviziunea pregătitoare este 200 lei și cursurile încep la 10 Oct.

Studenții lipsiți de mijloace pot obține burse constând din locuință și întreținere în căminul școlii. Pentru cererea de bursă se va depune un certificat de pauperitate. Acest certificat eliberat de primăria comunei trebue să conție situația părinților și să fie vizată de percepție arătându-se averea mobilă și imobilă a familiei.

959 *Direcțiunea Școala Politechnică din Timișoara.*

XXXXXXXXXXXX

La procurarea

Registrelor de biurou

în interesul proprie cereți dela fabrica cea mai modernă și cea mai veche de registre din România Mare.

Henric Uhrmann Timișoara

Reprezenta generală pentru Ardeal

Francisc Szilagyi,

Cluj, piața Unirii 24.

1413. Telefon 608-985.

XXXXX—XXXXXX

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Citiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul IV.

No. 11

In palatul Sinda

— Atunci pronosticul ăt le? zise dna Ormond. — Curte, sau întreprindere conjugală a politicianului.

— Și una și alta, la întâmplare. Scumpul meu coleg nu se îndoește de nimic, este în stare să viseze la această lovitură extraordinară a norocului: mândra prințesă, soția lui Bayonne! Din în lipsa de'nltivului, nu e om care să dispretuiască ceiace este momentan. Cât despre ea, n'ași fi mirat și d-ta de asemeni, dacă am afla că azi dimineață prințesa a fost găsită în patul lui Bayonne, și nu ne-ar mira mai mult dacă ni s'ar spune că ea nu i-a dat nici măcar vârful de etului mic. Cine poate ști ceva în fața enigmaticei Daria?

— Oh! enigmatică! Așa gândiți toți bărbați despre femeile aces'ea de la Nord! Blocuri de zăpadă, iubitule; o roșie rază de soare le colorează, crezi că totul arde, și când colo sub acest miraj de incendiu găsești totdeauna aceiași făptură de ghiață.

— Ea a dat totuși dovezi. Rămasă văduvă la douăzeci de pe urma unui bărbat pe care l'a trimes pe lumea cealaltă în într'un an și jumătate.

— Amănuntul aces'a nu trebue spus, Félines. Niște Ruși foarte bine informați asupra meaalului mi-a spus cu totul dimpotrivă. Când Veragulne s'a năpustit asupra frumoasei Daria și asupra imensei averi a Lurieffilor, el nu mai era decât un cadavru descompus de beție și... de altele. E drept, de când s'a scăpat de el au venit cochetăriile, aparențele și toate îndrăznelile unei pasări de pradă, dar totuși cela ce spui d-ta nu e dovedit. Mi s'a spus chiar, și-așI fi gata să să fac și prinsoare... Cum așI putea să-ți spun .... Dacă Bayonne ar întreprinde educația tinerei văduve, el va trebui s'o învețe totul de la început pe această foarte șireată și totuși inocentă copilă.

— Cu atât mai bine pentru el! Constat însă că nu vor să se miște de aici. Săracul de mine, spuse Olivier cu părere de rău.

— Și când te gândești că sora mea Dolly m'așteaptă ca să mergem la bal de alci!

— Condu-mă te rog din nou în salon, chiar dacă nu-ți face plăcere.

Plecând străbătură din nou rotonda, iar Bayonne și Daria Veraguine rămaseră singuri.

CAPITOLUL V.

Daria Veraghin

Convorbirea lor continua, întreruptă și greoaie, fiecare căutând să aducă în discuție preocuparea lui dominantă. Bayonne după o zi întreagă de gândire și acțiune, se lasă în voia sentimentelor de care era însuflețit acum. Daria, urmărită de dimineață de nimicurile zilnice și de galanteriile nesărate ale vieții mondene, se întorcea cu încăpățînare la ideile care o pasionau. Nerăbdarea lui Elzéar ar fi fost mai puțin vie față de o rezistență pe care ar fi trebuit s'o învingă. Aici nu era vorba de așa ce a. Dragostea lui nu era respinsă ci amânată.

Daria părea că spune prin tot felul ei de a fi: ne-am înțeles, sunt a ta, asta nu are așa mare însemnătate; să vorbim acum de interesele superioare ale asociației noastre sentimentale.

Ea se dădea ca intelectuală și voia să fie cucerită ca atare.

Totuși în clipa când toată puterea ei de convingere părea concentrată în creer, gestul obișnuit al degetelor la deschiderea rochiei, bataia nervoasă a picioruşului sub dantelele fustei, evidențiarea liniilor șerpuitoare ale trupului ei admirabil când fără să vrea făcea vre-o mișcare, toate ispitirile tainice în mișcare atâtau dorința.

Era cochetărie calculată sau funcție mecanică, înconștiență a ființei femenine, exercitându-și puterea de atracție voluptuoase, după cum trandafirul își împrăștie parfumul! Elzéar își pune aceste întrebări nesigur, mușcat de bănuieli pe care se căia îndată că le-a putut avea întărîtat mai ales fuga vesnică a privirei acesteia, perdute departe de dânsul, chiar atunci când o vorbă spusă mai du'ce și mâna lăsată într'ale lui i-o dădeau pe jumătate absentă.

— Daria, spunea el, cu o veselie prefăcută în care trenura amărăciunea pasiunei neîmplinite. Daria, pentru ce îmi vine în minte totdeauna când stau lângă tine observația următoare cetită unde-va: „Când pisica te mângâie, nu se uită la tine; ințima ei pare că stă în spate labe nu în ochi?"

Tânăra îl privi de data asta drept în față; și totuși de la așa înălțime încât părea că este o distanță infinită între dânsa și fața spre care ținea privirea ei.

— Te plângi, fiindcă te văd învisurile mele triumfând pentru opera pentru care te-am ales? Fiindcă te asociez la toate visurile mele? Nu învinovăți ochii mei vagi și tulburi, poate fiindcă sunt asemenea cu apa pe care au contemplat-o o așa de mult, cu apa care doarme liniștită în loc.

Ți-am mai povestit copilăria mea petrecută la Briansk în fundul pădurilor, unde lacul e ca sufletul întristat al caselor noastre rusești, lacul verziu sub sălcii și trestii; palidul colț de cer răsturnat de unde ies și se transfigurează visurile copilului. Acolo mi-a apărut viața, acolo s'a înfiripat înaintea mea și am văzut-o în acea oglindă altfel decât au văzut-o cei dinaintea mea și îmi pare că apa asta natală apa din rodnoi prud curge în părțile cele mai tainice ale ființei mele.

Vai! limba ta nu are expresii pentru cuvintele cari vin din adâncul inimei, pentru cele care exprimă cele petrecute în copilărie. Nu te mai mira dacă ochii mei reflectează viziunile către se întorc totdeauna... Și te iubesc nenorocitule, cu puterea și nebunia adunată acolo!

Îi prinse mânile și i le răsuci până când avu senzația durerii fizice, în bucuria dragostei în care se cufundă.

— Mai vorbește! — spuse Bayonne, cu trebuința furioasă de a pune mâna pe aceea ce nu se poate cuprinde:

Trecutul femeii iubite, trecutul care nu se mai întoarce și pe care îți pare rău că nu-l poți avea, atunci când ea îți dă prezentul și îți făgăduește viitorul.

— Vorbește-mi de acest trecut din care ai apărut pentru fericirea mea!

— Nu ți-am spus tot ceea ce poate lămuri vocațiunea, ideile și contrazicerile aparente ale vieții mele? Știi cine sunt: buruiană sălbatecă crescută în singurătate, fără altă stăpânire decât voința mea. Am fost crescut de cei bătrâni în lux și împlinirea imediată a tuturor fantezilor, cu ideea că totul trebuia să se plece în fața gustului boeresc. Voi din țările unde luxul are preț pentrucă trebuiesc să l câștigi, nu vă puteți închipui cât mi-l de firească și de indiferentă ca și aerul pe care-l respiră această viață largă.

Biata mamă crede din tot sufletul că pământul și oamenii cari îl lucrează au fost făcuți numai pentru a produce ruble care să-i împlinească trăsnaiele. Eu, ni'am născut atunci când băteau vânturi noui, a doua zi după eliberarea robilor.

Am cetit de timpuriu cu o curiozitate niciodată satisfăcută cărțile. zisele care ne vorbeau de epoca de aur care trebuia să înceapă de raiul dreptății în care trebuiam să intrăm.

Mă uitam și vedeam în jurul meu ritele de muncă, robii de eri, liberi după lege, dar copleșiți încă sub povara mizeriei materiale și morale.

Vai! Sicleția, bătrâna servitoare oloagă, primită de părinții mei în timpul robiei, după ce fugise de la un vecin! Îmi povestea cum o silră să-și mănânce de stăpânu-său pentru că nu-i asculta cu destulă supunere poruncile. Povestea cele de mai sus cu resemnarea, ca o întâmplare obișnuită în viața robului.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere dorește a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șopron, pivniță.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

SE CAUTĂ. In schimbul alimentelor și cu plată casă mobilată. Adresa Direct. Reg. Postelor Sect III. Expl. Postala sub Oficiant Victor Bumbu. 969

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR plăcut, doresc corespondență, eventual căsătorie cu D-nă sau D-șoară tânără drăguță, cultă și cu dotă. Învățator, Post-Restant Bârca Doljiu.

DOMNIȘOARĂ tânără educată funcționară stat, orfană cu dotă 40.000 lei caută cunoștința unui tânăr, de asemenea funcționar pentru eventual căsătorie. Respund numai scrisorilor serioase cari se vor adresa la ziar subt Margit.

Diverse:

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

Caut post

de conducător la exploatări de păduri pentru lemne de foc eventual post de manipulant la păduri. De prezent ocup același post. Adresa la ziar. 983

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 **Piața Unirei No. 5.**

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

10100/AI.

Concurs.

La căile ferate Someșene află angajament numai decât: 1 inginer mecanic, 1 inginer de poduri și șosele, 1 absolvent al școalei superioare de industrie (ramul mecanic), 1 absolvent în drepturi, 2—3 absolvenți de școli comerciale și mai mulți împiegați de birou având bacalaureat sau cel puțin VI. clase de școli medii.

Reflectanților li se cere: să fie români cu cunoștința perfectă în vorbă și în scris a limbei române și maghiare, eventual și a celei germane ori franceze.

Preferiți vor fi cei-ce au și praxă la căile ferate. Cfriști în penzie sunt admiși.

Cererile și ofertele cu indicația pretențiilor sunt a se adresa Direcțiunei C. F. Someșene în Dej până la 20 August a. c.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

972

La cel mai renumit Ateliér și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Mărfuri de prima calitate cu prețurile mult reduse

Stofe p. dame	Pânză dublă 175—200
Stofe Bărbătești	cm. lat
Mătăsuri fine	Atlas p. plăpumi
Muselinuri	180 cm. lat
Dantele	Couvertuse de Tül
Panglici	Perdele de Tül
Covore și Preșuri	Linoleum tote lățimele

Articole de Mariage. **Incălțăminte fină.**

17

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

CAFEA

Prăjită și rășnită

cacao ceai ciocolată

839

Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la incheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 45

FISCHER

ENGROS

CLUJ
Târgul-Mureș
Arad

Vindem revânzătorilor cu prețurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanență se găsesc mari cantități de porcelan alb și color.

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

Borcane (sticle) pentru castraveți și compoturi se predau cu vagonul.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 153 PENTRU MICA PUBLICITATE

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

In ori ce direcţie execută
346 cu preţuri convenabile:]

Emil Blaga

CLUJ, Piaţa Ştefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

De vânzare
un dormitor complet, o masă de sufragerie, cu 4 scaune şi un pian cu ½ coadă.

◆

A se adresa la ziar.

Toată elita Clujului îşi dă întîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 □ la pahar. □

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitătea I-a. 101

Cunoscutele şi renumitele maşini de birou:
„MERCEDES" MAŞINA DE SCRIS
„MERCEDES-EUKLID" MAŞINA DE CALCULAT
„EXCELSIOR" VII **SOENNECKEN"** MAŞINA DE COPIAT
„WALES" MAŞINA de ADUNAT precum şi accesorile pentru aceste maşini şi ARTICOLE DE BIROU.

En gros En detail.

Reprezentanţi şi depositari generali pentru România Mare:
GH. FUCHS & Co. Bucureşti,
982 **Strada Curiaţi No. 3.**
Să caută subreprezentanţi pentru PROVINCIE.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută celc mai fine şi solide mobile
893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Salonul de modă
„VENUS"
şi a mutat atelierul în
Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.
Confecţionează cele mai elegante costume englezeşti precum şi rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă preţuri convenabile.
108

Cu preţ de cumpărare se vinde 15 Acţiuni
Creditul Technic Transilv. ◆
Adresa la ziar V. N.

CAROL LASSEN

Casă Internaţională de transporturi şi spediţiuni
Cluj, Piata Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

◆

Se recomandă pentru transporturi internaţionale mari din România în străinătate şi vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalaţiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuţeală mare din Germania şi Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii şi reprezentanţe în România:

Bucureşti	Oradea Mare	Satu Mare	Cernăuţi
Arad	Timişoara	Dej	Sigh. Marmaţiei
Braşov	Sibiu	Bistriţa	Mediaş

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de şlepuri pe Dunăre.
Asigurări se mijlocesc sub condiţiunile cele mai culante.
Reprezentante in toate oraşele mai mari şi porturi din Continent.

Informaţiuni asupra duratei de transporturi, situaţiei de comunucaţie şi costul fracţiului se vor da la orice timp.

„BREAZA" Proprietatea GH. MATEESCU
Fabrică de Bitum natural şi Asfalt GARA BELIA TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoştinţă autorităţilor şi particularilor că are spre vânzare în condiţiuni avantagioaşe orice cantităţi de

Bitum natural şi Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 ◆ 904

Comenzile şi orice alte relaţiuni a se adresa la
Ad-ţia Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploeşti, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 297 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Miercuri 17 August 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR[illegible]MANU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UN[illegible]MITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Consolidarea păcei?

Odată diferitele păci încheiate s'a crezut de către mulți și nu dintre cei mai naivi că am intrat definitiv în făgașul normalului.

Au trecut de atunci aproape trei ani și normalizarea întârzie. Nemulțumirile învinșilor se adaugă la cele mult mai justificate ale învingătorilor pentru a pune în negrit opera Consiliului suprem. Să cercetăm întrucât sunt justificate acuzările aduse făuritorilor păcei și sforțările guvernelor aliate de a consolida tratatele, desigur imperfecte elaborate atunci. Războiul a fost câștigat datorită unității de acțiune politice și de abia în 1918 militare. Pentru a se ajunge însă la realizarea unității de conducere au trebuit nenumăratele eșecuri ale ofensivelor franco-engleze în 1915—16 și 1917 precum și înfrângerea italienilor la Tagliamento. Ambițiile engleze au cedat atunci în fața necesității imperioase pentru a se putea câștiga războiul.

Dar odată armistițiul încheiat au început să ridice capul competițiunile economico-politice ale fraților de arme de ieri. Astfel în urma presiunei americane exercitate prin Wilson, trupele aliate n'au trecut granița pentru a impune în inima Germaniei, Berlinul pacea dreptății și a proceda imediat și sigur la dezarmare.

Dacă poporul german ar fi suferit rușinea, durerile și pagubele unei ocupații ar fi văzut cine au fost vinovații războiului și ar fi fost tămăduit pentru totdeauna de militarism.

Ori după cum știm nu s'a procedat așa. Interesele americane și engleze cereau ca germania să fie cruțată de urmările unei ocupații. Atât le-a trebuit partidelor reacționare și naționaliste cât și castei militare pentru a calma pretutindeni că germania n'a fost învinsă din punct de vedere militar și a cere pe această bază condițiuni acceptabile de pace.

Aceiași greșală au făcut-o Aliații cu Ungaria, Turcia și Bulgaria. Rezultatele le vedem. Ungaria înarmată până în dinți constitue o primejdie permanentă pentru siguranța și progresul Europei centrale. Turcia a dispus de atâtea arme și muniții încât a fost în stare să rădice o armată de 120.000 oameni bine înarmată și să pericliteze toată situația favorabilă Aliaților din Orient. Bulgaria își ascunde armele și își menține vechea armată sub formă de gărzi cetățenești s'au batalioane de enunții, gata a sări în spatele Greciei, s'au a provoca tulburări în Cadrilater.

Dacă aceasta e situația din punct de vedere militar, apoi din punct de vedere economic și politic nu e mai strălucită. Germania a început abia în Mai flota despăgubirilor și aceasta după ce Lloyd George i-a făgăduit atribuirea Sileziei superioare și suspendarea sancțiunilor. Tonul obraznic al notelor în care guvernul german răspunde de la un timp încoace celui francez arată că aceasta se simte în stare să reziste presiunilor Aliaților. Kemaliștii în urma înțelegerii cu bolșevicii nici nu vor să mai știe de mediațiunea aliată propusă de conferința ambasadorilor din Paris. Numai Ungaria e silită să retrocedeze până la 18 August Austriei districtele din Ungaria occidentală conform tratatului din Trianon.

Toate aceste piedici seriaose pentru consolidarea păcei nu izvorăsc decât din greșala inițială a Consiliului suprem care în loc să dicteze pacea, a căutat să împace pe toți: învinși și învingători. Procedeul acesta firește n'a făcut decât să întărească convingerea învinșilor că peste tratate se poate trece cu aceași ușurință cu care în 1914 Germanii au violat neutralitatea Belgiei și să nemulțumească adânc mai ales micile națiuni învingătoare, nemulțumire care mai târziu sau mai de vreme îi va îndepărta de Aliați.

Războiul a fost dus pentru zdrobirea unui popor a cărui mentalitate barbară era primejdioasă pentru liniștea lumei.

Era nat raț prin urmare ca odată, învins acest popor și aliații lui să fie considerat ca atare și să sufere consecențele dureroase ale înfrângerii așa după cum le-am suferit noi după încheierea păcii dela București. Fața de poporul german care nu se închină decât forței altă procedare nu se încăpea.

Era drept apoi ca popoarele cari au împiedecat prin intervenirea lor triumful german pe frontul occidental să fie răsplătite după sacrificiul făcut. Din nefericire aceste popoare deși învingătoare nu sunt iritate poate mai rău decât cele învinse.

Cauza? Marii noștrii aliați în loc să continue alianța din timpul războiului, conlucrând pe cât permiteau interesele naționale pentru consolidarea păcei, opera grea și de lungă durată, au uitat toate sacrificiile făcute în comun și au căutat să acapareze piețele învinșilor, fiecare pentru sine.

Pentru asta au trebuit să făgăduiască sau să facă concesiuni în lumea aliaților de ieri, așa încât acum asistăm aproape la desfacerea alianțelor făcute în timpul războiului.

Cu toate că interesele aparente ale diferitelor mari puteri sunt contrare, totuși ele sunt legate de firul invizibil al necesității păcei. Ori acest lucru nu poate exista câtă vreme este cruțat dușmanul cel mai înverșunat al ei. Pacea, cum spunea undeva atât de fumos Poincaré se crează în fiecare zi.

Pentru asta e nevoie astăzi mai mult ca oricând de cele mai strânse legături între Aliați.

Altfel consolidarea păcei rămâne un deziderat exprimat în discursurile solemne și goale ale diplomaților sau o propunere irealizabilă închisă în cartoanele Ligei Națiunilor.

Incoronarea

Se pare că niment nu-i încă sigur cum și când se va face marea sărbătoare a încoronării primului rege al României Mari. D-l General Coandă, care conduce pregătirile, azi binișor înaintate, asigură pe toată lumea că mărețul act se va săvârși la 25 Septembrie, dar sunt prea vizibile unele șovăiri în fixarea detaliată și în executarea planului, pentru ca lumea să nu fie cu drept cuvânt îngrijată. Toți am fi dorit ca un act de-o asemenea importanță să fie de cu vreme stabilit și exact și ireproșabil adus la îndeplinire. Altfel, cu nehotărâri și precupeți în ultimul moment, se strică de pe acum, anticipat, grandoarea necesară încoronării regelui unirii Românilor.

Așa-dar, firesc s'au ivit plângeri îndreptățite împotriva grabii și nepregătirii, cu care se lucrează în vederea încoronării, căruia i se dă astfel un regretabil aspect de provizorat. E încă una din atât de numeroasele greșeli, cari apasă guvernul d-lui General Averescu.

Dar, iată că se ridică și plângeri de altă natură, tot în jurul încoronării. Bunoară, „Gazeta Aradului" spune într'un recent număr că e vinovată politica, în sensul obișnuit, scoborîtă care a început să se țese, cu toate intrigile ei, împrejurul sfintei fapte a încoronării.

Negreșit, nu trebue să se facă politică meschină cu prilejul actului național al încoronării, la care ne vom bucura cu toții ca Români, uitând, o clipă măcar, luptele cari ne-au despărțit până atunci în viața zilnică. Dar politică în înțelesul cel bun nu e nicicând poate mai necesară decât acum, în preajma încoronării. Fixând-o definitiv la data anunțată și ne mai jucându-ne cu „uite popa, nu e popa", orice cetățean e dator să se întrebe dacă poate fi indiferent cine prezidează încoronarea și dacă regimul guvernamental, sub care ea se va face, nu trebue să prezinte anume înfățișări de seriozitate și puritate, față de cari numai putem avea într'o asemenea împrejurare deosebită, indulgența comună.

Guvernul, care va sta la cârma țării, reprezentând-o, în momentul solemn al încoronării primului rege al tuturor Românilor, nu ne este de loc indiferent cum se prezintă. E neapărată nevoe ca el să aducă toate garanțiile necesare că e la înălțimea momentului.

Și, atunci, cabinetul care a prezidat afacerea Reșițel și sub care regimul parlamentar a fost desființat, e demn să prezideze încoronarea?

Dominionurile influențează directivele politicei externe engleze

L'oyd George a exprimat acum două săptămâni un mare adevăr; imperiul nu mai este condus de Downing Street, ci aceasta dirige Imperiul. Premierul englez nu mai apare în Conferința Consiliului Suprem numai ca delegatul Parlamentului din Londra, ci ca reprezentant al întregului Imperiu britanic. O acțiune politică mondială de proporții considerabile se desfășoară sub ochii noștrii, și putem observă începuturile acestei noi epoci ale politicei externe engleze, care e numai engleză, ci mai ales britanică, și care se desvoltă sub influența din ce în ce mai accentuată a Dominionurilor. In ceea ci privea problema alianței cu Japonia, a avut mare trecere părerea statelor surori — până mai ieri colonii — iar în tratativele asupra Irlandei se arată noua directivă, când generalul Smits luă asupră-și să învingă greutățile primului început. Numele lui Lloyd George, din ziua încheerii păcii, e legat de amintirea străduințelor sale spre o împăcare dreptă, și putem să ne exprimăm speranța, că efectul convorbirilor sale cu conducătorii Dominionurilor, cari tind toți spre o politică de realități, se va putea valorifica în direcția moderațiunei.

Este sigur că lărgirea puternică a bazei politicei internaționale britanice, va da cuvântului englez, în cercul aliaților săi, o mai mare aut ritate; astfel se dovedește avantagiul ideii imperialiste propagate de Chamberlain, care prin mărirea autorității complexului, oferea mai mare putere fiecărui component.

E într'adevăr măreață compunerea forțelor uriașului Imperiu, și puține capitole ale istoriei sunt așa de interesante ale desvotării lui prin căuta să lege cât mai strâns componantele Sale, despărțite de spații uriașe. străduințe ce au ajuns aproape în Stadiul ultim al realizării, pentru cari s'au depus sforțări imense timp de mai multe decenii. Acum treizeci și patru de ani, când conchemă Salisbury prima Conferință colonială, și douăzeci de ani mai târziu, când se întruni într'adevăr prima Conferință a Imperului, s'au putut învinge multe greutăți; de abea acum nu ne mai putem să ne îndoim că marea idee a triumfat asupra tuturor piedicilor puse la cale de adversării ei.

„Suntem bătrîni", exclamă Chambe lain, când înființă cu Forster Liga Imperiului. „și viitorul nostru nu poate atinge măreția trecutului nostru. Imperiul e însă tânăr, și în acesta putem găsi un viitor, cu mult mai măreț decât toate faptele trecutului." Alături de Chamberlain, care singur se intitula „misionarul Imperiului" lucrau Cecil Ksades și Lordul Curzon; acesta din urmă reprezintă actualmente, împreună cu Lloyd George, Imperiul britanic în Consiliul Suprem dela Paris,

Consiliul Suprem ar putea realiza într'adevăr o operă mare. Lumea are multă dreptate să fie pesimistă, dat fiind că până acum toate conferințele n'au dus la nici un rezultat și mai ales când și de data aceasta, nu lipsesc condițiile inițiale pentru nereușita Conferinței. Uriașa criză, a cărei presiune se simte în întreaga stare economică a lumei, ar trebui să fie un imbold spre căutarea unui remediu, prin toată persistența și buna voință.

In țările transoceanice se găsesc depozite uriașe de materii brute, și ori încotro îți înfinzi urechia, auzi plângeri și imprecațiuni asupra grelei lupte a industriei și a agriculturei împotriva urmărilor mizeriei politice a Europei. In Statele-Unite sunt patru milioane de muncitori fără lucru, și instituțiile de credit muncitoresc semnalează că în luna Aprilie s'au ridicat peste douăzeci de milioane dolari, de către cei ce șomau.

Atât în America, cât și în Anglia, statisticele anunță pentru primele luni ale anului în curs o scădere a exportului, pentru nu mai puțin de 50 procente; exportul englez din perioada primei jumătăți ale anului 1920 când se ridica suma de 773 milioane lire sterline, a scăzut la 411 lire în jumătatea corespunzătoare a anului curent. In Australia, Kanada, Africa de Sud și India e o mare dorință de-a ieși din această depresiune, iar în convorbirile Conferinței Imperiului, miniștrii Dominionilor au accentuat că nu se va putea ajunge în făgașul dorit câtă vreme nu se va da la oparte toate piedicile ce le pune politica în drumul normalizării economice.

Dominionurile înclină în special către o colaborare cu Statele-Unite, și așa numita directivă anglo-saxonă cu dualismul între Londra și Washington și-a găsit în sânul Conferinței cei mai sinceri apărători. Răspunsul toast-ului ambasadorului American, Lloyd George a vorbit de labirintul urii din cari trebuesc scoase națiunile Europei.

Problema nu mai poate suferi amânare. Adeseori acționează fapte răslețe, spre a arăta protivnicilor acestei idei, că pacea durabilă nu se va înfăptui decât prin realizarea unei politici de bună vecinătate. La o întrunire a delegaților Camerilor de Comerț din Paris și Bruxelles, primarul Lyonului a declarat că e nevoe să se curme odată politica de represalii împotriva Germaniei, spre a ajunge la o colaborare economică. Acest spirit e decelabil și în Conferința reparațiilor, și lucrul principal e ca să poată pătrunde și acolo, unde socotelile politice dictate de pasiune, cer să se acționeze prin metodele inspi-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

rate de prima impresie a victoriei.

Lărgirea politicei externe engleze către orizonturi britanice, care ar fi veșnic sub influența necesităților și ideilor Dominionurilor, va fi poate în stare să dea mai multă putere și autoritate revendicărilor și principiilor, pe cari Lloyd George le va aduce acum, sau mai târziu în fața Consiliului Suprem. Cu cât se valorifică mai mult în fața problemelor politicei mondiale autoritatea marilor colonii britanice, cari ca adevărații furnisori ai Europei, au nevoe de vindecarea ei economică, cu atât mai mari pot fi speranțele noastre, că lucrurile vor putea fi îndreptate pe calea lor bună. Noua directivă în interiorul imperiului britanic, realizată prin Conferința Imperiului, este așa dar un fapt de-o deosebită însemnătate.

tatea armată se transformă în războiu activ. Embriologul e pregătit să primească această noțiune pentrucă cum se războiu celulele derivate din ce'ula-on inițială.

O teorie adequată a cancerului ar fi folositoare, căci pentru a lupta contra unui dușman trebue să-l cunoști. Pentru a opera contra unei stări anarchice a țesuturilor, trebue să știi cum e menținută disciplina lor în stare normală.

Dl Morley Roberts abordează subiecte foarte variate în eseurile lui așa de substanțiale și care dau de gândit: rolul reparatiles în evoluție, imunitatea, canibalismul, ereditatea și mediul, orgina băilor terapeutice etc. și în toate aduce vederi interesante și noui.

Școala evrească în Zălau

Săptămâna trecută s'a prezentat înaintea revizoratului școlar din Zălau 2 delegați ai comunității izraelite cerând deslușiri în chestia unei școale primare evreești. Revizorul școlar fiind în concediu înlocuitorul său D-l subrevizor Ioan Ciupe, la declarațiunile lor că ar dori o școală evrească cu limba de propunere maghiară le a spus fără înconjur că aceasta nu se poate, ci ori vor propune în limba ebraică ori judisch ori română.

Din cele de mai sus se vede mentalitatea ciudată care stăpânește cercurile evreimei. Punctul de vedere al statului român în chestiunea evrească e clar, el recunoaște dreptul evreimei de minoritate însă, nu cu limba altei minorități ci cu a ei proprie. Totuși evreimea nu voește a se desbrăca de spoiala legată de vorba ungurească și de pseudocultura maghiară. Ne vine a crede că evreii nu vor nici acum să necunoască suveranitatea statului român și a dispozițiilor sale. Mai mult ei nu voiesc a ști că sunt evrei și nici decum maghiari. Pot să știe însă că atitudinea aceasta falșă le va face mai mult rău decât bine.

Nu putem pricepe, pentruce Evreii din Ardeal aderă la programul ungureasc când aspirațiunile lor diferă de ale latifundiarilor unguri, o să vadă aceștii rătăciți mai târziu că locul lor nu e acolo. Numai să nu fie târziu.

Alții, o bună parte din evreime, au renunțat la acest punct de vedere și au recunoscut, că nu poate să aparțină unei națiuni minoritare, ci națiunei dominante în stat deși noi nu avem absolut nici o nevoie de sporirea națiunei noastre cu elemente străine, ca să nu pățim și noi cum a pățit națiunea maghiară.

La Arad, Dr. Gaster din Londra a declarat Evreilor că ei nu aprobă ca evreii să aparțină șovinismului maghiar ci trebuie să se considere că aparținând națiunei dominante în stat.

Indemnul D-lui Gaster, d-sa fiind un om cu îndelungă experiență, credem că va trezi evreimea, ea trebuind s'au să urmeze națiunea dominantă, sau să rămâne minoritate etnică. Ori una, ori alta.

Situația actuală a majorității evreilor e greu de înțeles și nehotărâtă.

A rămânea și mai departe atașați Ungurilor și ostili Românilor înseamnă, că Evreii nu numai că nesocotesc realitatea care spre ciuda tuturor dușmanilor noștri nu se va schimba nici odată ci nesocotesc și un sfat desinteresat și luminat unui învățat al lor, ca D-l Gaster.

Actualități științifice

O nouă explicație a cancerului

Teoriile cancerului sunt numeroase și totuși nu sunt mai satisfăcătoare. Patologia caută și acum explicația potrivită. Iată încă o explicație datorită nu unui medic sau specialist ci unui eseist și critic distins, cunoscut în lumea filosofică și literară, Morley Roberts. Autorul are multe cunoștințe biologice, mult spirit critic și imaginație, după cum vedem și volumul său *Warfare in the Human Body*.

Unul din eseuri e consacrat malignității în patologie. Iată explicație. Diferitele țesuturi și sisteme celulare care compun organismul trebuesc considerate ca trăind în mod permanent nu în armonie ci pe picior de neutralitate armată. Adică atâta vreme cât totul merge bine, unul ține pe celalt în respect și reciproc. Imediat ce unul slăbește pentru un motiv sau altul, adversarul se deplasează, se întinde și invadează.

Această noțiune este familiară fiziologului și găsește un fenomen analog în scleroza pe care o aduce bătrânețea. Pe măsură ce țesuturile specialisate, delicate, nobile se uzează sunt invadate și înăbușite de țesutul conjunctiv demagogic care le ia locul. Cum nu-și pot îndeplini funcția, organizmul piere, târând în căderea sa și halta conjunctivă.

Cancerul în particular ar rezulta din ruperea echilibrului dintre două țesuturi vecine. Dacă vedem radio-dermita datorită razelor X urmată de epitelione e datorită faptului că țesutul conjunctiv de sub epiteliu a fost rănit de razele X și atunci țesutul epitelial ne mai fiind ținut în respect de cel conjunctiv își face de cap fără ca nimeni să-l poată opri. Când ambele țesuturi erau normale, adică de o egală vigoare se echilibrau. Imediat ce unul e slăbit, celalt crește în dauna lui.

In organism ca și în societate, ordinea nu poate exista fără control și cauza malignității e slăbirea controlului. In organism acest control se pare că e făcut de harmonii lui Starling, prin secreții interne. Fiecare țesut — fă'ă o socoti glandele speciale endocrine — își secretă harmonul său care îl face să fie respectat de celalalte țesuturi.

Dar imediat ce un țesut nu mai secretează harmonul său în cantitate suficientă, e otră it sau înăbușit de celelalte. Neutralitatea armată se transformă în războiu activ. Embriologul e pregătit să primească această noțiune pentrucă cum se războiu celulele derivate din ce'ula-on inițială.

O teorie adequată a cancerului ar fi folositoare, căci pentru a lupta contra unui dușman trebue să-l cunoști. Pentru a opera contra unei stări anarchice a țesuturilor, trebue să știi cum e menținută disciplina lor în stare normală.

Dl Morley Roberts abordează subiecte foarte variate în eseurile lui așa de substanțiale și care dau de gândit: rolul reparatiles în evoluție, imunitatea, canibalismul, ereditatea și mediul, orgina băilor terapeutice etc. și în toate aduce vederi interesante și noui.

ECOURI

O reuniune literară germană la Oxford.

Profesorul Universității din Oxford, H. G. Fredler a pus baza unei reuniuni literare germane. Scopul reuniunei este de a cultiva acolo limba și literatura germană și a o răspândi prin prelegere și reprezentații teatrale.

Omagiul Americei pentru Dante.

160 studenți dela Universitățile americane cu profesorii lor s'au îmbarcat pentru Italia, pentru a lua parte la sărbătorirea aniversării celui de al seaselea centenar dela moartea marelui Dante.

Studenții americani vor depune pe mormântul nemuritorului — o placă comemorativă — tăiată în bronz, exprimând admirația americanilor pentru Dante.

Un cinematograf uriaș

La Milano s'a deschis în arena cea mare un cinematograf uriaș. Pentru a putea da reprezentații mari a fost construit cel mai mare aparat din lume. Pânza pe care se reproduc clișeurile are o suprafață de 400 metrii pătrați. Se vor da piese istorice pentru educația poporului.

† Edmond Perrier

La Paris a murit în etate de 77 ani. Edmond Perrier, directorul Muzeului de științe naturale. Prin moartea lui Perrier științele naturale franceze își pierd unul din cele mai valoroase elemente. Perrier a fost un zoolog, cu renume nu numai în Franța, dar și peste hotarele ei. Perrier a fost un susținător al teoriilor lui Darvin asupra evoluției speciilor, și a contribuit mult la răspândirea științelor în massele populare.

Un cadou al Franței pentru Biblioteca Națională austriacă

Ambasadorul francez la Viena d-l Lefevre-Pontalis a remis Bibliotecei Naționale austriace din partea guvernului francez un cadou de mai multe sute de cărți literare franceze — de cari această bibliotecă ducea lipsă mare.

„Lacrime della guerra"

In Italia și în toată lumea se vorbește acum de un tânăr pictor în care se pare că și războiul cel mare și-a găsit maestrul. Pictorul se numește Giovani Costantini. In expoziția din Roma a cărei cea mai mare mențiune a primit-o, a expus el 50 de tablouri pe care le-a intitulat »Lacrime della guerra". Sunt vederi din războiul la care Constantini a participat ca combatant. Războiul e atât de bine prins de dânsul încât la privirea tablourilor sale. spectatorului îi îngheață sângele în vine, pentru ca la urmă, — înalta putere a artei, — să trezească lacrimi adânc, omenești.

Costantini este un maestru al picturii războinice, fără patos realist și totuși dotat de cele, mai mari sentimente umane. Peste tot un simbolist, pe care moartea-l privește în față și se reflectă, văzută sau nevăzută pe pânzele lui. Soldații pictați de dânsul sunt de o asprime de stafii, în marșul lor asemenea cavalerilor unei cruciade, o mascaradă mai grozavă decât chiar cea din celebrul tablou al lui Fabre du Feur, asupra retragerii din Rusia în 1812.

O operă Națională la Londra.

La Londra se lucrează la înființarea „Operei Naționale" engleze, care — dacă lucrările vor fi isprăvite — va deschide stagiunea în Septembrie, Dirigintele operei va fi Thomas Beecham. Se vor cânta și opere engleze și străine.

Starea școalelor și a învățământului din județul Sălaj pe anul școlar 1920–21.

Pentru progresul oricărui popor învățământul primar are o deosebită importanță. Bărbați de stat ai Ungariei știind aceasta, au încercat a îndruma învățământul public din Ardeal spre idealuri străine de noi, îndepărtându-l cât se poate de mult, d la adevărata lui menire.

Tendința învățământului în fostul stat a fost nimicirea noastră ca națiune, limbă și religie. Bazele învățământului deși erau contrarii legilor firești și pedagogice, totuși prin muncă continuă, cetatea limbei noastre din aceste părți era primejduită, însă în oara supremă virtutea străbună, vitalitatea poporului român, vitejia armatei și a marelui ei Căpitan ne scăpă din gura morții naționale, ne scoate din groapa unde era să ni se înmormânteze pe veci limba și naționalitatea noastră și ne aduse la libertate... la patria mumă...

La largul nostru, stăpâni pe țară, viața, conștiința și sufletele noastre trebue să ne punem cu toții la lucru pe toate terenuri'e, dar cu deosebire pe terenul învățământului primar dela care atârnă viitorul neamului și statului nostru românesc.

Invățământul se desvoaltă mai bine în cadrele școlii de stat, deoarece aceasta poate asigura mai mult educațiunea și instrucțiunea ce se cere deacum înainte. Școala de stat e a viitorului, cea confesională a trecutului. Școala confesională a fost întrecut scutul care a apărat limba și legea românească, împlinindu-și cu cinste și bărbăție menirea. Azi când poporul nostru este stăpân pe destinele sale, școala confesională n'are rost a fi susținută, din motivul că noi acum — ca pe toate terenele — trebue să ne concentrăm toate forțele și activitatea într'un singur tip de școală, care nu poate fi altul decât școala de stat.

Temerea confesiunilor de școala statului nu e îndreptățită, pentrucă statul fie el în orice alcătuire la cazul, când va voi are puterea și autoritatea de a-și impune voința sa. Iar cursul vremii și a evoluțiunii popoarelor școala confesională nu-l poate opri nici odată ea fiind prea slabă pentru așa ceva. Ea va trebui totdeauna să se acomodeze împrejurărilor și cerințelor statului. In celace privește instrucțiunea religiunei teama nu poate fi motivată din cauza, că învățătorii noștrii nu sunt contrari religiunei, știind că baza oricărui stat este religiozitatea și moralitatea.

Invățământul primar din județul Sălaj a suferit mult în cursul războiului dar cu deosebire în timpul revoluției, deoarece acest județ a servit ca teren de operațiuni militare, bolșevism, în măsură cu mult mai mare decât în alte județe. Readucerea la Starea normală se face încet și cu mari greutăți, progresul este evident și destul de aproape de cel dinainte de război.

Instrucțiunea în școliile primare dela orașe, centrele plaselor și comunele fruntașe s'a început în Septembrie, la sate în Octombrie și mai târziu din cauza că primăriile nu executau la timp ordonanțele ce privesc școala. Poporul, pretutindeni unde a avut conducători harnici a îmbrățișat școala cu multă căldură, lucrul care să vădește prin aceia că numărul școlilor și a învățătorilor a crescut. Cercetarea școlii lasă de dorit din cauză că primăriile unora dintre comune nu-și împlinesc datorințele față de școală.

In multe comune rechisitele, mobilierul didactic etc. a fost devastat în cursul rovoluției. Din această pricină și din lipsa de manuale instrucțiunea a suferit mult.

Școlile de stat române înființate în Bocșița Giorocuta, Molad, Pătăluța Reghea, Sighetul-Sivanlei și Stârciu unde n'a fost școală de mai mulți ani, au întâmpinat multe greutăți, lipsindu-le condițiile de existință totuși au funcționat mulțumitor.

Grădinile de copii în general a fost slab populate cu elevi din care causă n'au putut satisface pe deplin așteptările.

In conformitate cu ordinul Ministerului Instrucțiunii publice nr. 19422—1920 revizoratul școlar pe lângă toate școlile de stat din comunele cu populațiune maghiară, a înființat secți ma-

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni:
Madame Taillen.
Marți:
Viciul Dragostei.
Miercuri:
Mântuirea.
Joi:
Aventră.
Sâmbătă:
Inimi cari sufere.

CINEMA URANIA;

Luni:
Uzurar.
Marți:
Circul Wolfson.
Joi:
Puterea Vieții.
Sâmbătă:
La culmea puterii.

SZINKÖR

Luni:
Secretul camerei negre.
Marți:
Inelul fatal. Partea IV.
Joi'
Inelul fatal .Partea V. și ult.
Sâmbătă:
Fiasco.

ghiare. Această organizare a întâmpinat cele mai mari greutăți din causă că învățătorii unguri nevoind să depună jurământul legal, n'a putut rămâne în serviciul statului lăsând școlile fără învățători. Confesiunea reformată s'a folosit de această ocasiune bine venită și agitația preoților, a presiunei forurilor superioare bisericești, și-a ridicat pretutindeni școli clandestine cari n'aveau nimic mobilier rechizite etc. încât în acești 2 ani s'a folosit în cele mai multe locuri de sălile. mobilierul și rechizitele statului. In urma unui ordin foarte bine venit, toate aceste au fost predate înapoi statului întrucât n'are nici un rost ca cu averea noastră să sprijinim instituții cari voesc a nimici școlile noastre de stat.

Pentru a se vedea mai clar, activitatea școlară în județul Sălaj, dăm următorul tablou statistic:

1. Școli de stat și comunale

	Române			Maghiare			Mixte			Comunale			Total		
	Școli	Învățători	Posturi vacante	Școli	Învățători	Posturi vacante	Școli	Învățători	Posturi vacante	Școli	Învățători	Posturi vacante	Școli	Învățători	Posturi vacante
	33	54	—	12	16	—	26	104	—	1	1	—	72	175	—
Au funcționat	33	38	16	12	12	4	26	80	24	—	—	—	71	130	44
Nu au funcționat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
Posturi noi de organizat	—	—	25	—	—	3	—	—	23	—	—	—	—	—	51

2. Școli confesionale

	gr. or.			gr. cat.			rom. cat.			ev. ref.			luther			izr.			Total		
	școli	învățători	posturi vacante	școli	învățători	posturi vacante	școli	învățători	posturi vacante	școli	învățători	posturi vacante	școli	învățători	posturi vacante	școli	învățători	posturi vacante	școli	învățători	posturi vacante
	9	10	—	145	154	—	13	19	—	64	116	—	1	1	—	3	5	—	235	305	—
Au funcționat	9	9	1	111	118	—	12	22	—	64	110	6	1	1	—	3	5	—	200	265	7
Nu au funcționat	—	—	—	34	36	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	36	1

3. Grădini de copii

Sunt 4 de stat, române,, 1 comunală și 1 confesională ev. ref. Toate au funcționat.

Tablou general de școlile cari au funcționat

	de stat		g.or.		gr. cat.		r. c.		ev. ref.		luth.		izr.		Total	
	școli	învățători	școli	învățători	școli	învățători	școli	învățători	școli	învățători	școli	învățători	școli	învățători	școli	învățători
1919/20	57	68	6	6	81	89	7	19	68	106	1	1	3	4	223	293
1920/21	71	130	9	9	111	118	12	22	64	110	1	1	3	5	271	395
Diferința	15	62	3	3	30	29	5	3	—	4	—	—	—	1	48	102

Din tabloul acesta se poate vedea cum a scăzut învățământul în anul 1919—20 din cauza că mulți învățători au intrat în alte funcțiuni.

In anul școlar 1920—21 se vădește progres, căci au funcționat cu 48 școli și 102 învățători mai mult decât în anul școlar precedent cea-ce dovedește consolidarea învățământului din județ.

5. Invățătorii după situația oficială

	Funcționând în școalele primare								Total	
	de stat			g. or.	g. c.	r. c.	ev. ref.	luth.	izr.	
	r.	g.	m.							
Titulari	62	—	55	5	80	21	104	—	4	331	78%
Suplinitori	—	1	2	—	—	1	3	—	1	8	3 „
Preoți	—	—	—	—	9	—	2	1	—	12	4 „
Cursiști	6	—	—	3	11	—	—	—	—	20	7 „
Reactivați	3	—	—	—	4	—	1	—	—	8	3 „
Tolerați	1	—	—	1	14	—	—	—	—	16	5 „
Total	72	1	57	9	118	22	110	1	5	395	100%
	130										

In prezent dacă luăm în considerare posturile vacante și cele completate cu oameni fără calificație, pe teritoriul județului am avea lipsă de 95 învățători la stat, 5 înv. la conf. gr. or. rom. 50 înv. conf. gr. cat. 1 rom. cat. 6 ev. ref. 1 luther. și 1 izr. total 159 învățători, dintre cari 106 români și 53 străini.

In anul școlar 1920/21 s'au inspectat:

1.	Școli de stat	63	cu 94	învățători
2.	„ conf. gr. cat.	31	„ 34	„
3.	„ rom. cat,	8	„ 15	„
4.	„ conf. ref.	43	„ 80	„
5.	„ izr.	2	„ 4	„
	Total:	147	șc. 227	inv.

Dintre cari a inspectat:

1.	Revizorul Ioan Mango	12	școli cu	19 inv.
2.	Subrev. Ioan Ciupe	61	„ „	95 „
3.	„ Dumitru Mărginean	60	„ „	99 „
4.	„ Nicolae Nistor	14	„ „	14 „
	Total:	147	„ „	227 „

Mersul învățământului în general este mulțumitor.

In comunele cu școale de stat Bobota, Sermăsag cu prediul Molad, Bocșița, Coșeiu, Gloroucuta, Năsălau, Sighetul-Silvaniei Odorheiu, Stârciu, Vârsoltsi Vascapaua; conf. gr. cat. Cristelec, Doh, Chereuș, Recea; rom. cat. din Zălau (ox sala și 4 inv), ev. ref. Boghiș, Crasna, Diosod, Mocirla, Tășnad, (o sală 3 inv.) Rați, Samșod, Borla, Coșeiu, Doba-Mare, Gurusläul-ung, Nelmon, Recea, Simleul-Silvaniei, Aghires, Cauas, Garcei, Horvat, Jibou, Lompirt, Meșentiu, Nadișul-Hododului, Nașălau Sărăuad, Sâncraiul-Eriului, Sâncraiul-Silvaniei, Șilimeghiu, Sudurău, Supucul de jos, și Zălau, izr. Șimleul-Silvaniei, și Supurul de jos, edificiile școlare sunt necorăspunzătoare ori lipsesc total.

Pentru edificarea localurilor școlare din comunele unde e școală de stat, după propunerea revizoratului școlar, devisele de spese sunt asemnate de către Secretariatul general al Instrucțiunii din Cluj, iar pentru înlăturarea defectelor constatate față cu confesiunile cari susțin școale s'au făcut demersurile necesare la autoritățile superioare școlare prin Ministerul Instrucțiunii publice Secretariatul general Cluj.

Retribuțiunile învățătorilor rom. cat., ev. ref. și izraeliți nu corăspund sumelor stabilite în legile și ordonanțele în vigoare; d. e. înv. rom. cat. din Crasna are salar anual numai 185 Lei, întreținere dela credincioși, un lucru incompatibil cu demnitatea unui oficiant public etc.

Aproape în toate școlile reformate lipsește mobilierul recvisitele, manualele aprobate. Afară de 2—3 școli în toate școlile rom. cat. și ev. ref. s'a propus istoria și geografia Ungariei. In ziua de 15 Martie a. c. școala ev. ref. și rom. cat. din Zălau n'au ținut prelegeri. Invățământul din școalele ev. ref. din Crasna, Șimleul-Silvaniei și Nadișul-Hododului a decurs într'un spirit ultra șovinist maghiar. In școala ev. ref. din Mocirla și Supurul de jos s'a desemnat tricolorul unguresc.

Toate lipsurile și observațiunile constatate atât cu privire la edificii, mobiliер etc. cât și cu privire la învățământ, revisoratul școlar le-a adus la cunoștința Ministeriului Instrucțiunei publice Secretariatul general Cluj, pentru luarea măsurilor necesare.

In general sârguința și moralul învățătorilor e mulțumitor lucru care se vădește prin faptul că deși asociația învățătorească a hotărât demisionărea în bloc totuși nici unul dintre învățătorii acestui județ n'a demisionat

Cazuri de cercetare disciplinară s'au întâmplat în contra a 3 învățători de stat. Procedura încă nu e terminată.

Observările cu privire la învățământ s'au făcut de către revizoratului școlar, în general cu ocasiunea conferințelor învățătorești ținute la 3—4 lunie a. c., iar în special fie cărui învățător cu ocazlunea inspecției. școlare.

In anul școlar expirat, învățătorimea a început a desvolta și o activitate extra-școlară prin ținerea de prelegeri poporale, producțiuni teatrale, școlare, coruri etc. Pentru ca învățământul acestui județ de frontieră să se desvoalte într'un spirit potrivit aspirațiunilor statului național ar fi de dorit, ca atât școalele confesionale române, dar mai ales cele neromâne să se statifice cu atât mai vârtos cu cât județul acesta cădea în zona culturală.

Pentru a răspândi cultura românească și a desăvârși conștiința națională, fie care învățător să fie conștient de chemarea sa. La cursuri să fie temeinic scrupulos și disciplinat Superficialitatea se lasă din școalele române.

Apatia și ignoranța poporului față de școală învățătorul se o nimicească prin o frumoasă și estinsă activitate extra școlară. Invățătorul să muncească din toate puterile și pe toate terenele.

Totdeauna să propage în școală și afară de școală moralitatea, ordinea, în societate iubirea de patrie, tron și națiune.

Orice pornire fie ea cât de mică împotriva statului nostru s'o aducă la cunoștința autorităților și să nu sufere nimic ce ar fi batjocoritor, ori periculos pentru țara, tronul și neamul românesc.

Invățătorul să aibă o purtare morală încât câștigându-și autoritatea morală necesară să facă școala să fie iubită de popor și de elevi. Invățătorul să aibă grijă de curățenia, buna rânduială a edificiului școlar și a gospodăriei sale. Să pretindă dela toți respectarea bunei cuviințe, ordinei, a regulelor higienice, dând el însuși prin prezența și îmbrăcămintea lui exemplu elevilor și locuitorilor din comună.

Cărțile și revistele pedagogice să nu rămână numai în vitrinele librăriilor ci să străbată și să ajungă și pe masa învățătorului din cel mai îndepărtat,

In sfaturile școlare să intervină ca să fie alesi numai oameni iubitori de ordine și de școala grijind ca ei să-și îndeplinească datoriințele ce-le au față de școală. Eventualele abuzuri să le aducă imediat la cunoștința revizoratului școlar de unde ca și până acum și de aci înainte se va da tot sprijinul necesar.

Invățătorul să se facă totdeauna vrednic de chemarea ce o are. Să-i pară ușoară sarcina grea ce o poartă. Precum în trecut învățătorul român n'a sucombat sub greutățile atotputernicei statului dușman și n'a nesnădăiduit la loviturile stăpânirii, îndreptate asupra lui cu atât mai puțin de acum înainte nu trebuie să-și piardă curagiul, încrederea în neamul, țara și legea românească.

Când cu toții vom fi conduși de o dragoste față cu tot ce e al nostru românesc, când nu vom știi a ține sus stindarul școalei și culturii naționale românești când vom fi pionerii harnici ai limbei și națiunei noastre, atunci putem fi siguri de biruința culturei noastre de înaintarea și fericirea mult iubitei noastre Românii.

La această operă mare este chemat să ia parte întreg corpul didactic.

Ioan Ciupe,
subrevizor școlar.

Politică europeană...

Până în prezent, aproape toate statele aliate au reluat relațiunile economice și politice cu germania; dacă în domeniul politic mai domnește oară și repulsiune față de fostul imperiu al sanguinarului Wilhem, realitatea a impus celui puțin pe terenul economic o încercare de conlucrare. Numai țara noastră parcă uitase deeputerea economică a Germaniei, și de faloasele ce le-ar putea trage dintr'un trafic de mărfuri cu ea.

D-l General Averescu și-a anunțat intenția de-a relua legăturile diplomatice și comerciale cu Germania.

După câte afirmă „Neues Wiener Journal" e vorcă de-a se încheia și o convenție comercială, care să statorească plata în natură a despăgubirilor de răsboiu, un mijloc bun de refacere pentru noi. Alături de tratatul comercial cu aliata noastră, Ceho-Slovacia, înțelegerea cu Germania, ar putea să chezășuiască pe viitor condiții mai favorabile refacerii noastre economice.

Dacă oamenii luminați n'au putut decât să fie satisfăcuți de intenția D-lui Averescu în schimb marele nostru european, d-l Take Ionescu, din nenorocire pentru țară, azi ministru al „afacerilor care-i sunt streine", a dat numai decât alarma, anunțând pe primul ministru că inaugurarea unei politici de conlucrare economică cu Germania displăcându-i de sigur stăpânilor săi spirituali, a căror bunăvoință și-a câștigat o grație flexibilității spinării sale — ar fi incombatibilă cu rămânerea d-sale în guvern.

Toată lumea își amintește de servilismul D-sale față de Antanta „ce-l apreciază", când ne-a obligat să punem taxe de 50 la sută asupra mărfurilor germane, făcând astfel jocul capitaliștilor evrei din Apus, pe spinarea contribuabilului român, care era astfel obligat să plătească despăgubiri statului, în locul Germaniei; actul acesta nu era măcar un act de solidaritate față de Aliați, de vreme ce nici Italia, nici Cehoslovacia nu au adoptat această măsură, fără să fie acuzați de lipsă de solidaritate. Și cu această ocazie, marele european, „Venizelos-ul României", amenință cu demisia

In acțiunea sa diplomatică și politică, războinicul ministru de externe român, ar face războiu Germaniei pentru Silezia de sus, s'au războiu cu Kemal-Pașa, ar lupta pentru independența Armeniei, numai la nevoile României nu se poate gândi, decât atunci când acțiunile-i sunt comandate de consorțiile bancherilor din Apus.

Guvernul ar face o faptă bună dacă ar primi demisia d-lui Tache Ionescu, dându-i putința să lucreze mai „à son aise" în domeniul marilor probleme europene, dat fiind că portofoliul ce-l deține îl împiedecă să-și exercite minunatele-i facultăți, în fața cărora un continent întreg se închină.

INFORMATII

Comerciale

Din sursă demnă de încredere aflăm că la ministerul de finanțe se lucrează la alcătuirea unui proect de lege, referitor la controlul băuturilor.

Prin noul proect se prevăd aspre pedepse împotriva atât a falsificatorilor de băuturi cât și împotriva cârciumarilor cari pun băuturi falșificate în comerț.

■

Sâmbătă s'a ținut la ministerul de comerț — o consfătuire sub președenția d-lui ministru Cudalbu, ad interim la industrie, pentru a se studia modificarea regimului actual al impozitului.

Au participat d-nii: dr. Ștefan Chicoș, directorul general al comerțului. C. Cihoski directorul importului. Gheorghiu directorul general al vămilor. Chr. Stalcovici secretarul general al Camerei de Comerț din Capitală, Georgescu Enichiță președintele „Statului negustoresc" și mai mulți comercianți de seamă.

■

Recolta vinului din Ardeal este medie în acest an. Cu toate aceste a pornit un export important de vin din recolta anului trecut.

■

Prețul fructelor pe piața din Cluj, a început să scadă, fiind alimentată mai puternic din provincie.

■

Inscrierea locuitorilor din Cluj la circumscripțiile polițenești inscriere care azi se termină are rostul de a stabili numărul populației și dreptul de a sta în oraș.

Săptămâna viitoare va începe controlul prin case. Cei cari nu s'au anunțat vor fi pedepsiți iar cei cari n'au ocupațiune vor fi expluzați din oraș.

■

Târgul de mostre din Cluj s'a închis ieri, Duminecă 15 August printr'o frumoasă serbare. O mare parte din obiectele expuse la târg și transportate la târgul de târgul care se va ține la București.

Sanitare

După statisticile făcute, în Cluj au fost următoare boli pe luna lulie.

Tifos 1 caz; difterie 1 caz; brâncă 2 cazuri; conjuctivită 5 cazuri; variolă 1 caz; tuse măgărească (convulzivă) 12 cazur; dezinterie 6 cazuri f tuberculăzi 16 cazuri (acestea toate au fost mor ale); sifilis 142 de cazuri;

■

Dela C. F. R.

Trenul accelerat Oradia-Mare—Te'uș precum și trenul mi t de noapte au fost suprimate și înlocuite cu un tren accelerat direct Oradia-Mare București și cu un tren de marfă care va circula ziua.

■

Artistice

Aflăm ca Dl. Zaharia D'Arin, cunoscut publicului clujan din rolurile jucate în stagiunea trecută de operă, a fost angajat din nou la Opera-Națională din Cluj pe termen de 3 ani,

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 d. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Scolare

Examenile de corigențe și cele particulare la liceul Diaconovi I Loga" din Timișoara vor avea loc în zilele de 1—3 Sept. iar inscrierile pentru anul școlar 1921—22 în zilele de 5—7 Sept.

■

La școala civilă (medie) de băeți și fete din Lipova (Banat) se va deschide în anul viitor și clasa II.

Inscrierile la această școală se vor face în zilele de 1—4 Sept

■

Examenile de corigență la liceul M. Eminescu din Satu Mare vor avea loc în zilele de 30-31 August iar cele particulare în zilele de 6-10 Septembrie.

In scrierile pe anul școlar 1921-22 încep la 1 Sept. și se termină la 3 Sept.

■

Locale

După statisticele oficiale pe luna lulie în Cluj au fost 165 de nașteri și 117 decase.

■

Studențești

Eri a început la Oradul nou congresul studenților germani d n România mare la care au luat parte 600 de congresiști. După câte suntem informați pe cale particulară Prefectul sus zisului oraș a admis ca congresiștii să defileze pe stradă dela gară până la locului congresului cu drapelul nemțesc în frunte.

■

La Neapole au sosit eri studenții români. Ei au fost întâmpinați cu multă simpatie de colegii lor italieni.

■

Dela C. F. R.

Dl. General Ma in Ionescu directorul general al C. F. R. a sosit Sâmbătă la Arad de unde va pleca să viziteze linia ferată dela Curtici.

■

Diverse

In comuna urbană Făget din Banat se vinde carnea de vită cu 1 leu kgr, și cea de porc cu 2 lei.

■

După congresul din 6 și 7 August, al învățătorilor din România Mare, ținut la Cluj, un grup de peste 60 de învățători și învățătoare ardeleni, însoțiți de colegii lor din vechiul regat, au întreprins o execursie de studii, poposind — după o frumoasă călătorie pe valea Oltului în București.

Acum câteva seri, din inițiativa d-lui revizor școlar Teodorescu, învățătorii din județ lov au oferit colegilor lor ardeleni un banchet, de 170 de tacâmuri, la restaurantul Iordache.

■

„Le Temps" primește următoarea știre din Roma:

„Se anunță vizita Regelui și Reginei României la Roma pentru sfârșitului August sau începutul lui Septembrie.

Regele va fi primit de Papa.

Tratativele se urmează în vederea încheerei unui concordat între România și Sf. Scaun și sunt speranțe că în curând se va ajunge la un rezultat definitiv.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Droguería E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

Casa centrală a cooperației și împroprietăririi sătenilor, aduce la cunoștința proprie arilor de meșii, cum și celor interesați în cauză, că se prelungește până la 1 Septembrie a. c., termenul în care urmează să se facă declarațiunele de expropiere cerute de art. 40 din legea agrară.

Această dispoziiune a fost adusă la cunoștința d-lor judecători de ocoale prin consiliile agricole respective.

■

In cursul săptămânei viitoare, directorii generali și directorii ministerului de finanțe se vor întruni într'o nouă conferință în vederea egalizării salariilor de bază a e funcționarilor publici din întreaga țară.

■

După cum se știe transportarea la expoziția dela București și îndărăt a obiectelor expuse la târgul de mostre din Cluj se face gratuit.

Pentru încărcarea mărfurilor, între zilele de 23—26 crt. producătorii vor avea la dispoziție un tren special de marfă închis. Trenul închis va merge până la București—Filaret, punându-se la dispoziția însoțitorilor vagoane de persoane. Vagoanele vor fi transportate până pe terenul expoziției.

Toți cari voesc să-și transporte mărfurile cu acest tren și nu s'au anunțat până acum, se mai pot anunța până la 21 l. c. la Inspectoratul General Tehnic Industrial din (Calea Regele Ferdinand No. 98.) Tot acolo se vor înștiința toți cari vreau locuință în București pentru zilele cât va ține expoziția.

Reclama No 1010. 992.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spistul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

■

Inscrierile la Școala primă urbană de stat No. 5 din Calea Dorobanților pentru anul școlar 1921—1922 se fac în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie 1921 atât la secția română cât și maghiară. 987 Direcțiunea.

■

La procurarea

Registrelor de biurou

în interesul proprie cereți dela fabrica cea mai modernă și cea mai veche de registre din România Mare.

Henric Uhrmann Timișoara

Reprezenta generală pentru Ardeal

Francisc Szilagyi,

Cluj, piața Unirii 24.

1413. Telefon 608 985.

Cetiți „Infratirea"

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credent mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Reorganizarea încuartiruirei

— Repatrierile. — Evacuările și construcțiile noi —

Arătam în numărul trecut al gazetei noastre planul de reorganizare a biroului de cuartiruire conceput de noul șef al oficiului, dl Babeș.

Spuneam în articolul precedent că cele 3 chestiuni principale de care depinde rezolvirea chestiunei locuințelor sau cel puțin ameliorarea crizei de locuințe sunt: I. *Repatrierile*, II. *construcțiile noi* și III. *evacuările*. În numărul de azi vom analiza aceste 3 chestiuni, făcând forurilor competente câteva propuneri cari credem că ar contribui întru câtva la rezolvirea interminabilei probleme a locuințelor.

Pe lângă chestiunea controlului ce ar trebui să se facă tuturor, dar absolut tuturor locuințelor din Cluj fără nici-o părtinire sau protecție de sus, chestiunea de care depinde în cea mai mare parte rezolvirea problemei încuartiruirei, vine cea de a doua chestiune: *repatrierile*.

Se știe că cel mai sigur și mai controlabil mijloc de a procura camere pentru funcționarii de stat cari dorm prin birouri, a fost — *repatrierile*. Zicem că acest mijloc era cel mai sigur și mai controlabil pentru motivul că toate camerile liberate de cei ce plecau în Ungaria, prin dispozițiunile foarte bune ce s'au luat și anume prin faptul că nu se elibera pașaportul celor ce voiau să plece în Ungaria până ce nu-și declarau adresa și camerile din care au plecat nu se puteau sustrage dela declarație, de eliberare a locuințelor ocupate și, prin urmare aceste camere erau singurile cari nu puteau fi negociate sau cedate altor persoane fără știrea biroului de cuartiruire.

De câteva săptămâni repatrierile sunt oprite pentru două motive și anume, în primul loc pentru motivul că Ungaria din cauza lipsei de vagoane și de subsistență ar refuza primirea acestor repatriați, și în al doilea rând pentru motivul că direcția C. F. R. din Ardeal din cauza înmulțirei transporturilor interne, n'ar putea pune vagoane și la dispoziția repatriaților.

Până acum însă, nu se cunoaște adevăratul motiv al suspendărei repatrierilor.

Această suspendare este cât se poate de nefolositoare intereselor Ardealului, căci cu aceasta s'au redus posibilitățile de a găsi camere libere.

In consecință cerem cu toată insistența forurilor competente să se intervie pe cale diplomatică la Budapesta în vederea transporturilor repatriaților în Ungaria și aceasta și pentru motive de siguranța statului dar și pentru motive de care depinde rezolvirea gravei crize de locuințe din Cluj.

După câte suntem informați pe cale semi oficială tratativele cu Budapesta în vederea repatrierilor au și început și se speră că cu începere dela 1 Sept. să se reînceapă aceste repatrieri. In orice caz trebuie să se dea o mai mare importanță acestei chestiuni și să nu se mai amâe rezolvirea ei. A doua chestiune importantă de care depinde tot așa de mult rezolvirea problemei cartiruirei este chestiunea evacuărilor. In această chestiune credem că ar fi foarte necesar dacă s'ar lua dispoziția să fie evacuați din Cluj toți acei străini care din dorința câștigurilor ușoare au venit în Cluj după 1914, și să fie trimeși în localitățile de unde au venit. Cu aceasta s'ar scăpa și consumatorii de o seamă de speculanți fără scrupule, și s'ar libera o mulțime de camere ce s'ar putea pune la dispoziție funcționarilor. In fine în ceia ce privește chestiunea construcțiilor noui actualul șef al cuartirului ei d-l dr. Babeș, intenționează să intervină pela autoritățile în drept spre a se acorda oare cari avantagii acelor proprietari sau instituții cari ar construi în Cluj case noui. Așa de ex, să se acorde acestora scutirea completă de rechiziție a imobilelor noi construite; să se lase liberă acestora fixarea chiriei și, chiar comuna să le procure oarecari avantagii financiare.

Incheind aceste constatări și propuneri așteptăm înfăptuirea planurilor de reorganizare a biroului de cuartiruire din Cluj și bazați pe priceperea și experiența d-lui dr. Babeș încercăm să nă ăjduim într'o serioasă ameliorare a interminabilei chestiuni care preocupă așa de mult orașul nostru — chestiunea biroului de cuartiruire și a crizei de locuințe.

Intrunirea Consiliului Suprem

Atitudinea Italiei — Spre un nou compromis

Prima ședință de astăzi a Consiliului suprem a fost consacrată îndeplinir formalităților și stabilirii contactului între delegați. Toți aliați s'au felicitat de prezența delegatului american.

Ședința s'a deschis în mod efectiv prin audierea experților. Expertul englez a expus teza britanică, iar exportul francez a făcut critica ei expunând teza franceză. Se remarcă atitudinea echivocă a expertului italian care a criticat ambete teze dar în special pe cea franceză. Se comparaici atitudinea actuală a Italiei cu acea pe care a avut-o de când la Londra, unde în schimbul Albaniei, Italia aprobase pe deplin proectul englez. Dar cum Anglia a refuzat Albania Italiei, ca menajament față de Grecia, astăzi Italia nu mai are nici o părere personală și să mărginește a rămâne în expectativa.

Experții au fost de acord asupra punctului iuridic că conform principilor stabilite tratatul de la Versailes teritoriul plebiscitar trebue să fie împărțit iar nu atribuit în întregime unui singur Stat. Pentru a trasa frontierea trebue să se ție seamă întâi de voința locuitorilor și apoi de situația geografică și economică. Traseul frontierei trebue să fie determinat pe baza votului pe comune. Acestea sunt însă principii pur formale care nu împiedică ca tezele franceză și engleză să rămâie una în fața alteia contrazicându-se. Se consideră în cercurile cele mai autorizate că dacă chestiunea va fi tratată fără intransigență din toate părțile, interesul superior al înțelegerii va precumpăni asupra tuturor considerațiunilor politice personale, și că în aceste condiții acordul trebue s'abilit. Totuși în ce ne privește, avem motive temeinice ca să credem că dacă d-l Briand ar constata la cealalți aliați această intrasigență preconcepută pe care el în interesul permanent al alianței este decis să nu o păstreze, și dacă formula tranzacțională nu ar fi acceptată de ambele parțide, el la rândul lui ar fi silit și nu ar ezita să ție seamă de opinia franceză care găsește deja că ar fi cedat prea mult, și din cei 260 parlamentari care reclamă convocarea unei sesiuni extra-ordinară din care nu ar putea să lasă decât un mandat imperativ de a numai ceda.

■

Impresia ce s'a degajat la finele dimineței este că totul se îndreaptă spre un conpromis; d. Briand a reținut la dejun pe Lloyd George și Curzon. Experții s'au întrunit la ora 2 jum., și consiliul suprem la ora 4. La întrunirea de marți d. a. Briand luând cuvântul a asigurat că Franța este tot pe atât de doritoare ca și celelalte țări să asigure o soartă echitabilă învinșilor, apoi a afirmat dreptul la viață al Poloniei reînviată prin alianți.

Știri și fapte politice

„Viitorul" de ieri anunță printr'un comunicat abținerea de la alegerile parțiale a partidului liberal, fapt care exprimă și mai bine hotărârea acestui partid de a lupta până la capăt pentru înlăturarea regimului și parlamentului actual.

După retragerea din parlament a apoziției constituționale, abținerea de la alegerile parțiale era un act de consecvență și fără îndoială, și un act de seriositate politică. A pune candidați acum înseamnă să recunoști încă dreptul la viață al parlamentului actual pe care „Reșița" și atâtea alte afaceri de concesiune l-au dovedit a fi un parlament de salariați din care conrupția a înlăturat orice grijă de interesele și demnitatea țării. E vorba să purificăm viața noastră politică și totdeodată să salvăm de la moarte instituția parlamentului, și soluția nu este de cât una singură: disolvarea.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal **Cluj,** Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 977

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699

magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.

Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Situația internațională

După știri din izvor grecesc, armatele regelui Constantin vor începe în curând o ultimă și după cum cred ei, decisivă ofenzivă cucerând Ismidul și Angora. Știrile primite din ziarul „L'Information" și care de astfel pot fi considerate cu toată rezerva anunță că armatele grecești sunt democratizate; că au avut pierderi mari și că nu vor fi în stare de ofenzivă. In schimb trupele Kemaliste ar avea moralul foarte ridicat și ar fi respins atacurile grecești dela nordul Kiseirului. Un fapt rămâne sigur; că lupta va continua cu înverșunare de ambele părți, cu atât mai mult cu cât Consiliul suprem s'a desinteresat complet de chestia orientală, hotărând să nu intervie de loc și lăsând ca soarta armelor să decidă. Prin urmare turcii și grecii să pot bate cât vor vrea, iar fabricanții de muniții antantiști pot să le furnizeze orice.

Consiliul Suprem întrunit la Paris nu-și-a isprăvit nici acum lucrările, deși ele țin de o săptămână. Punctul negru formează tot Silezia superioară. Nici până acum nu s'a ajuns la vre-o înțelegere între teza franceză și cea engleză și nici una din delegații nu poate ceda prea mult, fiindcă nu are așa mandat dela parlamentele respective. Guvernul francez e dispus să primească linia Storze în modificări favorabile Poloniei.

Opinia publică franceză găsește că Briand a făcut prea multe concesiuni englezilor și e probabil dacă va mai face să avem o criză de guvern. Premierul german Wirth într'un apel către Marea Britanie cere atribuirea Sileziei superioare germaniei și ridicarea sancțiunilor de pe Rin.

Ungaria a început evacuarea Burgenlandului atribuit Austriei prin tratatul din Triannon, așa că la 28 August Austria va ocupa nouile regiuni în care de altfel două șeptimi din populație sunt germani.

Revista presei maghiare

Organizarea minorităților

Ziarul „Krassó-Szörényi Lapok" din Lugoj se ocupă de principiile cari vor trebui să domineze în organizarea minorităților în viitor. Se ocupă de concepția nouă a minorităților și scrie următoarele:

„Conștiința și voința minorităților e dară și decisă. Ele nu vor ceda nimic din unitatea desvoltării lor istorice, din independența și libertatea lor. O presiune contra lor va avea efectul să desvolte numai rezistența, căci silește la experiențe viforoase necontenite, în timp ce statul oprimator pierde din energiile sale prin munca de oprimare. Azi însă nu e desvoltat încă cadrul în care să trăească popoare deosebite împreună. Trăim timpul primelor încercări și tot ce se face poartă timbrul mentalității trecutului, iar promisiunile sunt cuvinte goale fără efect și fără răsunet.

Scopul organizării minorităților nu poate fi numai politic, ci și cultural și îndeosebi economic. Disciplinarea și unificarea voinței politice a minorităților nu poate fi realizată până când între unitățile minoritare nu sunt interese economice comune. Prin urmare în organizarea minorităților pe lângă realizarea frontului de luptă politic o datorință este realizarea intereselor economice comune între unitățile minoritare. Azi nu mai e suficient trecutul istoric, tradiția și sentimentul în organizare precum în viața individului nu e suficientă originea nobilă și tradițiile istorice.

Primele fibre de legături economice trebuesc să fie instituțiile financiare.

In primul rând va trebui înființat o singură bancă și casă de păstrare care să se extindă pe întreg teritoriul unde locuesc minorități, cu un plan de muncă de interes general. Ea va trebui să fie canalul vieții minoritare în care se scurge surplusul economiei individuale și din care minoritatea trăiește în cazuri de nevoe.

Deasemeni e necesară o singură și uriașă instituție de asigurare.

Acțiunile ei trebue să fie exclusiv în mâinile membrilor minorității și va fi o chestie de datorință morală și înțelepciune politică pentru fiecare membru din minoritate ca folosindu-se de această instituție să sprijinească scopurile politice și culturale ale minorității sale.

Tot atât de importantă ar fi pentru minorități o puternică societate de editură. Pe lângă interesele economice ale minorităților ea ar servi cultura lor și ar realiza unitatea de opiniuni prin editarea ziarelor purtătoare de cuvânt ale curentelor principale politice, prin editare de cărți etc.

Acestui plan economic al minorităților aparține și cooperația sub orice formă, care pe de oparte ar potența capacitatea economică individuală iar dealtcum fără a cauza vre-o greutate individului prin sume importante ar servi și interesele minorității.

Organizarea forțelor economice a minorității sub această formă de trust și cu un scop general, ar fi poate cel mai important scop al minorității și poate cel mai frumos rezultat.

Să ne aducem aminte că organizările centrale numai cu scopuri politice nu au nici măcar din ce să-și acopere spesele de timbre și tipărituri și nu se pot gândi la nici un caz ca să facă propagandă intensivă și o muncă culturală. Aceste instituții financiare și economice, pe lângă, faptul că ar crea interese economice comune în sânul minorității ele ar fi bază sigură a economizării și astfel a prosperării individului, iar prin venitele încontinuu crescând din forțele materiale ale minorității, nu numai că s'ar putea realiza progresul general și cultura națională a minorității".

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI

MOBILE ȘI PIANE

priviți expoziția

primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni

SZEKELY și RETI

din Târgul-Mureș care expune la

Târgul de mostre din Cluj

Cetiți „Infrățirea"

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 555

Hotărîrile Consiliului Suprem

Paris, 11 — Experții însărcinați cu studierea chestiunei sileziene, neterminând lucrările, consiliul suprem a continuat Marți dimineața cu examinarea situației în Orient. Conferința a studiat în special problema de neutralitate față de greci și turci. D. Lloyd George a desvoltat această teză, că neutralitatea nu impune nici de cum să se pună piedică cumpărăturilor făcute dela particulari. După un schimb de observații între marchizul dela Torretta, colonelul Harvey și baronul Hayashi, președintele consiliului a declarat că nu are nimic de răspuns la interpretarea premierului britanic. S'a adoptat atunci următoarea moțiune:

Guvernele aliate au decis să păstreze o atitudine de strictă neutralitate în războiul greco-turc; ei sunt de acord să nu intervină în conflict sub formă de ajutor, oricare ar fi el, precum trimeteri de trupe, de arme sau de credite, fără totuși ca aceste dispoziții să fie de natură a aduce vreo atingere la libertatea comerțului privat. În ceeace privește eventualitatea unei mediațiuni, consiliul suprem a decis în unanimitate, că deși rezervându-și posibilitatea de a oferi mediațiunea lor, guvernele aliate sunt de părere că n'a sosit încă ora, când o operațiune de acest gen ar putea să dea rezultate.

Consiliul suprem s'a ocupat apoi de chestiunea Constantinopolului și de libertatea Strâmtorilor.

La eștrea din ședință, Marți dimineața, d. Briand a reținut la dejun pe membrii delegației italiene, d. Bonomi și Marchizul dela Torretta, precum și pe ambasadorul Italiei la Paris.

In a doua parte a ședinței de Luni, consiliul suprem a ascultat pe colonelul englez Heymood reintors din Anatolia care a dat informațiuni asupra situației militare a grecilor și turcilor. După părerea sa armata greacă ar fi capabilă să urmeze ofensiva sa, însă ar fi necesar un răstimp de mai multe săptămâni, pentru a permite statului major grec să constitue o nouă bază de aprovizionare și de operațiuni la Eski Cheir.

Generalul Foch, a fost ascultat apoi; el posedă detalii asupra materialului și dispozitivelor ambelor armate conform lămuririlor date de colonelul britanic. Mareșalul Foch crede totuși că trupele grece și au reputat un strălucit succes tactic dar nu o victorie strategică.

Ședința consiliului suprem de Marți după amiazi ținută la ora 4 a fost în întregime consacrată controlului aeronautic german.

Recensământul pentru impozitul pe averi

Când se vor face impunerile? Octombrie încep operațiunile fiscului

Recensământul contribuțiunilor directe și impozitului pe avere va începe în primele zile ale lui Octombrie a. c. cu evaluarea proprietăților funciare,

La 2 Oct. expiră termenul pentru predarea declarațiunilor contribuabililor.

Toate aceste declarațiuni vor fi întocmite de contribuabili pe formularele ce le vor fi puse la dispoziție, contra plata costului lor, prin percepții și vor fi predate cu începere dela 1 Oct. percepților respective și anume: pentru toate veniturile supuse impozitelor cedulare, pe venitul global și pe avere, la percepția locului de reședință (domiciliu) iar pentru veniturile realizate în cuprinsul altor percepții din proprietăți, comerț, industrie, profesiuni își salari impozitele nu se percep prin reținere, declarațiunele se vor face și la percepția locului unde se realizează aceste venituri.

Odată cu evaluarea proprietăților, care se face de către comisiuni în lunile Octombrie și Noembrie, are loc și verificarea declarațiunilor de către delegații fiscului.

Impunerile se vor face la începutul lui Decembrie a. c. în zilele care se vor afisa pe ușa percepților și ele se fac pe baza evaluării imobilelor făcute de comisiunile speciale de evaluare și de apel, pe baza declarațiilor contribuabililor și pe baza verificărilor delegaților fiscului.

Contra acestor impuneri se poate face contestație, apel și recurs în termenele prevăzute de lege și conform instrucțiunilor date.

Congresul micilor industriași

In zilele de 19, 20, 21 Augnst a. c. se va ține la București un congres al micilor industriași și meseriași din toată țara unde se vor discuta:

1. Despăgubirile de război
2. Materiile prime
3. Fr nturile comandate în străinătate
4. Legea pentru încurajarea micilor industriași și meseriași
5. Refacerea mi ilor industriași meseriași patroni și creditul industrial
6. Participarea la beneficii și la conducere
7. Corporațiile de breasiă și reorganizarea micilor industriași și meseriași patroni
8. Asigurarea plății muncii efectuate
9. Reducerea patentelor pentru atelierele de producție
10. Improprietărirea micilor industriași și meseriași la orașe
11. Lucrările de la stat și combustibil

Micii industriași și meseriași patroni care doresc a luaparte se vor adresa imediat la Inspectoratul Muncii din str. Regele Ferdinant No. 97-99 de unde vor primi biletele de legitimație care le dă dreptul la o reducere pe C. F. R. de 75 la sută,

La București se vor adresa comitetului de inițiativă care a luat măsuri de încuartiruire.

Viața provincială

Din Mercurea.

Duminică 7 August a avut loc la Mercurea a treia șezătoare științifică literară cu un program foarte bogat. Au luat parte toți intelectualii din comună. Șezătoarea a început cu „Pe-al nostru steag" executat de corul studenților după care urmează cuvântul de introducere pentru conferența d-lui V. Boza, cuvânt rostit de Dl I. Dragomir. Urmează d-șoara Dragomir care a declamat cu mult temperament artistic „Mama" de Eminescu după care dl Șerb (student) spune câteva anecdote foarte reușite. In continuare dl Sergent Roșianu, tenor cântă câteva doine românești după care dl V. Boza își începe conferința despre „Una dintre datoriile noastre de azi, mântuitoarea muncă, o conferență cât se poate de folositoare și admirabil susținută. Urmează dl N. Martin care a cetit nuvela „De-ale noastre de dl Sorcovă, iar programul se închele cu frumoasa cuvântare a d-lui I Martin, asupra luptelor dela Mărăști și Mărășești. Șezătoare a avut un desăvârșit succes și aceste manifestări culturale ar trebui răspândite cât mai mult.

Din Sibiu.

Dela cercul regional studențesc. Studenții universitari din regiune Sibiu, constituindu-se anul trecut într'un cerc regional, au pornit cu mult entuziasm la munca grea în ogorul culturii naționale, cu un program ce cuprinde: teatru, concerte, conferințe, șezători literare și științifice etc. Dornici și neobosiți în munca rodnică ce-au întreprins'o, au ținut în ziua de 30 Iulie crt. în sala Asociațiunii adunarea generală, pentru alegerea noului comitet și formarea planului de activitate pentru al II-lea an. Noul comitet se compune din: Președintele dl Remus Moga, stud. med., Vicepreședinte dl Gheorghe Loloi, stud jurist, secret, general dl Ioan Martin, stud. techn., casier dl Ioan Bologa, stud. medi secret. de ședințe, dl Halala, stud. jurist bibliotecar dl Ionel Boițoș stud. fil Membrii în comitet: dnii Octavian Dobrotă, stud. fil., Teodor Volleanu, abs. jurist, Nicolae Milea, stud. med. Cornel Bârsean, student medicinist.

Urăm noului comitet să ducă mai departe cu același însuflețire activitatea culturală a cercului studențesc din Sibiu.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul IV.

No. 12

Daria Veraghin

Mai mult decât nenorocirile Sicleției mă înspăimânta faptul că simțeam cum instinctul nu se indigna odată cu rațiunea mea. Totodată firea mea mă împingea să fac ca și sălbaticul cel a ge proprietar într'o clipă de furie, dacă vre-un inferior mi s'ar fi împotrivit. Imi spuneam că sunt grozăviile trecutului și că totul va renaște datorită speranței. Pândeau schimbările așteptate: legi, hârtii, vorbe. Obiceiurile înăscute erau mai puternice și nimic nu schimba starea obiduiților. Jos ignoranța și frica de rob, sus, neglegeri și bunul plac. Pentru inteligențele puternice, care se grăbeau să cugete și să lucreze, represiuni ascunse și sălbatice. Bietul nostru popor furat de funcționari mai răi decât boierii de odinioară, epulzat de jidanii care-i sug eau sângele...

— Dar, întrerupe cu violențe Bayonne, ce știa cel puțin aduceau idei, puțină lumină și unitate în întunericul de care vorbești...

Prințesa Veraghin îl privi cu o expresie de mirare sinceră;

— A fost vorbă de jidani. Parcă aceștia sunt în stare să facă bine?

Elzear tăcu. Inima înghețată de un fior rece, se strânse ca și ar fi intrat într'însa un pumnul. Pe când Daria vorbea iar de copilăria ei. amintirile trecutului veneau înaintea lui Bayonne și-i făceau să înțeleagă cele auzite și să vadă chiar locurile pe cari nu le cunoștea: povestirile bunicei Sefora, când vorbea copiilor de o țară tristă mlăștinoasă, friguroasă și fără soare; când povestea viața rătăcitoare a fraților ei, negustorii ambulați ai lituaniei care-și târau căruciorul din sat în sat: pela porțile caselor boerești unde fețe frumoase, ca Daria, îi chemau pe drumul de lângă iaz. Lui Elzear i-se părea că văzuse prin ochii celor de jos dosul grosolan al pânzei străine pe care îl arătau acum de sus picturi somptuoase și întrecute. — După exil mația prințesei, Bayonne ascunse îngrozit în fundul sufletului amintirile ca pe o față rușinoasă pe care pretenia sa ar fi putut s'o ghicească.

— Comparam continu Daria făgăduințele cărților și ale vorbelor cu realitatea întristătoare pe care o aveau în față.

Dezamăgire, milă, avânturi generoase, toate sentimentele cari au exaltat și dezamăgit geneția mea mă înrăureau.

Eram să fug de acasă la 16 ani, pentru a mă face studentă la medicină. Lanțul obisnuințel nu mi-a dat drumul. M-am dus în lume unde am fost curtată și drept să-ți spun, primeam cu plăcere omagiile de admirație Intr'o zi am fost prezentată unui ofițer palid, distins, bine îmbrăcat, care îmi era pe plac, după cum spunea toți, prințul Veraghin, și odată cu el toată familia mea, îmi înșelară naivitatea.

Nepăsătoare lăsai să mă mărite pentrucă așa era obiceiul și soarta

Caută și înțelege: voințele noastre violente care uneori ar strămuta munții, o clipă în urmă sunt suprinse și atunci sunt conduse și de un copil. Te duci la moarte gândindu-te la altceva.

N'și renunțat la ideile odată cu viața. Imi dădeam ființa mea ce pe o rochie veche. Vai! căderea a fost totală! Ți-o spun totală....

Înțelesei că la noi nu puteam face nimic. Pentru a mișca lumea trebuia să caut în afară un câmp de activitate. Urmai pe mamă-mea în străinătate unde își plimba plictiseala. In Anglia, în Elveția, aici, m'ar fi întâlnit dimineața în cocioabe, în întrunirile populare unde mă duceam să studiez deșteptarea, mersul ideilor, și seara în casinouri și saloane, mai fi văzut trăindu-mi viața plictisită și automată de bogata prințesă lingușită.

Dar nu fac nimic, nu izbândesc nimic. In lumea frumoasă pe care ați fabricat-o o biată femee nu poate nimic singură; îi trebuie un tovarăș, un instrument, bărbatul care poate totul. L'am căutat. Nu mai erau bărbați! Nu mai sunt bărbați!

Daria izbucni într'un râs nervos și rău.

Opresiunea care mă înduioșase asupra soartei țăranilor ruși s'a abătut asupra mea, opresiunea fizică, înjositoare înțelegitu? Mai chinuită ca Sicleția am fost mai înjosită că robii.

Și acum adulmec mirosul de viu pe care-l răspândea în juru lui. Ca dar de nuntă m-a otrăvit cu toate viițile. Din fericire acești buni țovarăși l-au trimes pe lumea cealaltă. Să-i aibă Domnul sfetul în sfânta lui grijă, dacă avea suflet!...

Destul. Nu mă face să mai vorbesc!

Vorbele-i cădeau grăbite, aspre îndulcite totuși de contilena străină. Făcu o clipă cu dinții strânși, cu gura strâmbată de un zâmbet sălbatic care-i strica armonia chipului gingaș.

După așa experiență, continuă Daria, n'am mai cunoscut ce-i mila! Devenisem o revoltă. Știam ce numese ei dragoste. Dreptății libertate pentru mine, pentru toți: toată eram în pradă acestui vis întunecat. La un moment dat vroiam să mă scobor în mulțime pentru a propovădui credința nouă în uzine, la țară ca atâtea ate'e din semnele mele. Pe urmă n'am răzgândit. Avem mijloace de acțiune cu mult mai mari, banii, puterea de a lucra de sus. Prea era prostesc să mă târăsc ca vermii pe sub pământ unde munca m'are spor. O luai de sus, deschizând școli în județul meu și aducând dascăli care revoltară pe supuși. Indată mâni preoaie și tăcute căzure asupra operei mele și a mea. Mi se aduse la cunoștință că toate năzbâtiile erau fermecătoare afară de ultima.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

FUNCŢIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreşte a lucra aceste ore la o bancă sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană şi puţin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere şi filosofie, dă oare de instrucţie în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, şoproane, pivniţă.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezső No. 10 se găsesc de vânzare eftin jachete. De asemenea se dau şi cu împrumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniţă în centru, preţ convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondenţe:

DRAGĂ LELU, nu pot veni, împrejurările cheştiile tale le voi isprăvi, urmează scrisoare. Se.

CAROL POP Poiana. Numai deşt expediaţim scrisorile sosite acasă Augustin mi-a dat scrisoarea. Lui Emil îi isprăvesc cheştile. S. P.

Diverse:

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Înfrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Înfrăţirea se primeşte orî ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Sesiune pe 1921—922

ÎN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢÂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Caut post

de conducător la exploatări de păduri pentru lemne de foc eventual post de manipulant la păduri. De prezent ocup acelaşi post. Adresa la ziar. 983

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru zidit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Mare desfacere de mărfuri.

Cu toată urcarea mare a preţurilor din cauza scăderei Leului şi a măriri taxelor vamale.

Filiala Luca P. Niculescu

CLUJ,
Palatul „Mielul-Alb" (Fehér-Bárány)

14

ţine a dovedi consumatorilor că a fost şi este singura cassă de încredere care a vândut şi vinde ca preţurile cele mai reduse. Ofarim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurenţă.

Zefir Olanda I cal. 120 lat.	23·—	Lei
Zefir Olanda II. cal. 90 lat.	15·—	„
Nanghiu dublu 140 lat.	30·—	„
Nanghiu I calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·—	„
Saten Glot extra 140 lat.	45·—	„
Saten Glot I cal. 140 lat.	42·—	„
Saten Glot II cal. 140 lat.	38·—	„
Stofă pepită I cal. 80 lat.	18·—	„
Moso de len franţuzesc 80 lat.	14·—	„
Carton I cal. franţuzesc 80 lat.	14·—	„
Sifon (jolji) 100 cm. lat.	12·—	„
Sifon (jolji) 100 cm. lat.	14·—	„
Sifon (jolji) 140 cm. lat. pentru plapome	24·—	„

DELA SUBPREFECTURA JUDEŢULUI COJOCNA.

No. 6433—1921.

Publicaţiune.

Dl Ministru de Interne de Bucureşti a admis. ca interitoriul administrat de Directoratul General din Cluj să se înfiinţeze cu începerea dela 1 Septembre (eventual 1 Octovrie) 1921 un curs administrativ pentru pregătirea candidaţilor de notar comunal.

Tinerii, cari doresc a să decide carierei notariale comunale şi a-şi insuşi calificaţia necesară îşi vor înainta în termin de 8 zile dela data acestei publicări cererile instruite, cu următoarele documente la aceasta subprefectură. Şi anume:

1. Certificat şcolar despre clasele terminate.

2. Certificat comunal despre a) moralitatea şi b) timpul petrecut până acum dela terminarea şcolii. Tot aici să va arăta c) cetaţenia română, d) limbile ce vorbeşte, naţionalitate şi e) situaţia militară, f) situaţia materială a petentului.

3. Certificat despre practica administrativă (comunala sau de judeţ). Întrucât această practică a facut o candidatul în comuna de aparţinere, ca să poate dovedi şi în certificatul de sub 2.

Cursul administrativ să va începe cel mai târziu la 10 Octomvrie şi va dura 9 luni şi sediul în care se va ţinea să va publică ulterior.

Cereri înaintate întârzate nu să iau în samă.

Indivizi cu etatea peste 40 ani nu se primesc la curs.

Cluj, la 12 August 1921.

Dr. UTALEA,
subprefect.

986

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine şi solide mobile
893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barţiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

FISCHER

ENGROS

CLUJ
Târgul-Mureş
Arad

Vindem revânzătorilor cu preţurile originale de fabrică la care se adaogă numai cheltuelile bine motivate.

In permanenţă se găsesc mari cantităţi de porcelan alb şi color.

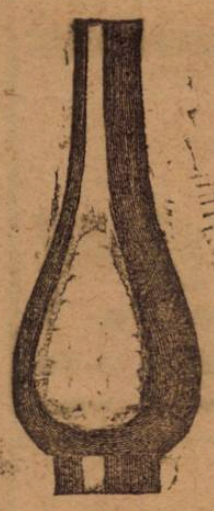

Tot felul de mărfuri din metal lustruit

DAMIOANE

Geamuri, sticle pentru lămpi

920

Borcane (sticle) pentru castraveţi şi compoturi se predau cu vagonul.

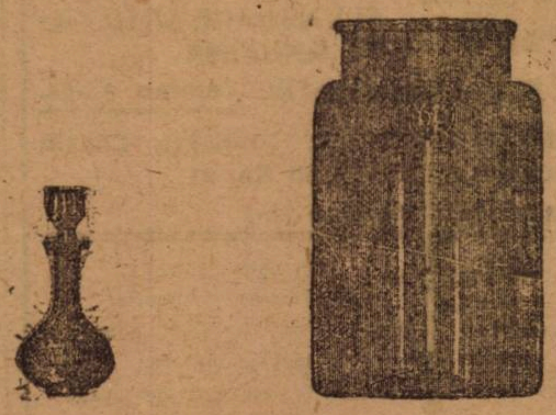

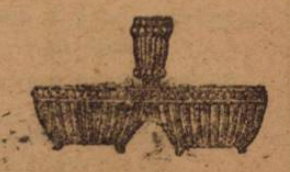

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăţi 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 154
PENTRU
MICA PUBLICITATE

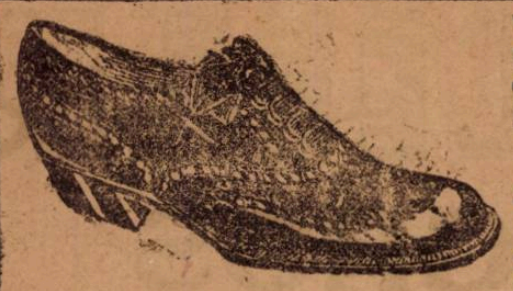

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

În fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Întreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

Stirpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stârpirea șoarecilor □ și șobolanilor. □

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Transporturi de mărfuri

Curse cu automobile

In ori ce direcție execută

346 cu prețuri convenabile:}

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Cu preț de cumpărare se vinde 15 Acțiuni

Creditul Technic Transilv. ◆

Adresa la ziar V. N.

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR

„VULCAN" FABRICA DE MAȘINI ȘI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREȘTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.

FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREȘTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7

BIROUL PLOEȘTI, CALEA RUDULUI No. 81. Telefon 50-2

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Buriana nituite pentru sondaj.
Trolluri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalațiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilație de țiței continu și discontinu
Destilație de ulei cu vacuum normal și absolut.

Distilația „Crack".
Rectificația de benzină.
Rafinația de benzină, petrol și ulei de unsoare.
Instalații complecte de fabrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă și de bronz.
Reparațiuni de locomotive și vagoane.

Subprefectul Județului Mureș-Turda

No. 127—1921.

Publicație de licitațiune.

Pentru vânzarea a lor 250 vagoane lemne de foc aflătoare în comuna Sovata, prin licitație publică și oferte închise se publică concurs.

Licitația va avea loc în ziua de 18 August a. c. în cancelaria composesoratului în Sovata.

Prețul de strigare per 10.000 Kg. Lei 1450 invagonat. Sub prețul de strigare vânzarea nu se va efectua.

Cumpărătorul e obligat a se îngriji de vagoane. Dela începerea transportului, adeca începând cu 1 Septembrie a. c. vânzătorul e obligat a transporta la gara lunar 25—45 vagoane lemne.

La începerea licitației sunt a se depune 20% a prețului de strigare la administrația averilor speciale, care sumă este a se lasa ca anticipație și ca garanță din partea cumpărătorului.

Costul cantității de lemne transportate va fi solvită la sfârșitul fie cărei luni, per vagon fară considerare la transportul pe C. F. R. în baza copiei scrisoarei de carat (foaie de trăsură).

Avansul și vadiul de 20% va fi detras din ultima rată a socotelilor.

Tg.-Mureș, la 12 August 1921.

p. Subprefectul: PANTEA m. p.

988 primnotar jud.

STIGLER

(MILANO)

ASCENSOARE

20 mii în funcțiune în toată lumea. Peste 100 instalații în țară.

Reprezentanți Generali p. România FRAȚII PORN BUCUREȘTI, Strada 945 Regală No. 9.

De vânzare

un dormitor complet, o masă de sufragerie, cu 4 scaune și un pian cu ½ coadă.

◆

A se adresa la ziar.

Toată elita Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece 329 □ la pahar. □

Pantofarie de lux.

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 Piața Unirei No. 5.

M. ANGHEL 219

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Târgul de Mostre din Praga

974 dela 1—8 Septembrie.

Vizitatorii din România-Mare beneficiază de 50% reducere la trenuri și Bagaje de la frontieră la Praga și retur. □ Taxa redusă la viza pașapoartelor. □ Obține ușor locuințe la Praga. □ Legitimațiile, Insignile necesare vizitatorului precum și ori ce alte informațiuni le dă: Delegatul Târgului în România Director MARGULICS București, Pasagiul Român 12 (Calea Victoriei 53) și Consulatele Cechoslovace din Cluj, Cernăuți și Galați.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Cunoscutele și renumitele mașini de birou:

„MERCEDES" MAȘINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID" MAȘINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR"—SOENNECKEN" VII MAȘINA DE COPIAT

„WALES" MAȘINA de ADUNAT precum și accesorile pentru aceste mașini și ARTICOLE DE BIROU.

En gros En detail.

Reprezentanți și depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. București,

982 Strada Curiați No. 3.

Să caută subreprezentanți pentru PROVINCIE.

La Adm. Ziarului Infrățirea și la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 298 — Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini — Joi 18 1921 August

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociaţiunii
Sibiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI ...
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 252.
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
" 6 LUNI . . . . 60 LEI
" 3 LUNI . . . . 30 LEI

Descentralizare, dar nu autonomie

Intr'un număr recent „Patria", s'a ocupat în treacăt de Ante-proectul de lege generală pentru descentralizarea administrativă întocmit de Cercul de Studii al Partidului Naţional-liberal şi publicat de curând într'o broşură care cuprinde şi Ante-proectul de lege judeţeană.

Incercarea „Patriei" de-a deschide o discuţie în jurul unei chestiuni aşa de importante cum este aceia a descentralizării administrative nu poate decât să ne bucure, întru cât Cercul de Studii al partidului liberal, publicând ante-proectul de lege generală administrativă şi însoţindu-l şi de o expunere a principiilor pe cari se întemeiază reforma, n'a urmărit altceva decât să provoace o discuţie cât mai largă în jurul acestor principii, şi aceasta mai ales în provinciile alipite, pentru ca numai în urmă, ţinându-se seama şi de observaţiunile temeinice care s'ar face în cursul discuţiunii, să se dea ante-proectului de lege o redacţiune definitivă.

Şi ne-am fi bucurat de sigur şi mai mult dacă ziarul „Patria" ocupându-se de chestiunea descentralizării, ar fi ştiut să aducă în discuţie şi aceea seninătate de spirit pe care ţi-o dă ridicarea deasupra pasiunilor politice şi fără de care nu poţi contribui în mod temeinicîă la lămurirea şi resolvarea unei probleme.

Potrivit însă moravurilor care stăpânesc viaţa noastră politică confratele „Patria" a crezut că şi din această discuţie e bine să facă un prilej de asmuţare a opiniei publice din Ardeal împotriva partidului naţional-liberal. Căci, fără îndoială, e mai uşor să transformi o problemă în prilej de agitaţie electorală decât să aduci în discuţie, dacă nu studiu şi cunoştinţe, cel puţin seriositate şi bună credinţă, care şi acestea, în lipsa pregătirei şi a competinţei, pot să ajute la buna soluţionare a problemei. Şi credem că mai ales „Patria", ca ziar care pretinde a fi mai contact cu realităţile şi stările din Ardeal, era datoare să participe la discuţie nu numai cu seriositate, dar şi cu mai multă pregătire.

Aducând şi una şi alta, organul partidului naţional n'ar mai fi simţit atunci nevoea să se alarmeze de formula „centralism politic şi descentralizare administrativă", care resuma simplu şi precis principiul dela basa ante-proectului întocmit de Cercul nostru de studii.

Dar cum a întâlnit formula „Patria" s'a speriat şi fără să ţienă seama de realităţile din Ardeal a început să strige împotriva partidului liberal care, arătând necesitatea „centralismului politic", n'ar înţelege să împingă descentralizarea administrativă până la acordarea unei depline autonomii în ce priveşte organisarea comunelor şi a judeţelor, mai ştii-poate şi a regiunilor.

Şi, într'uadevăr, în ante-proectul de care e vorba, partidul liberal a înţeles să aplice principiul descentralizării în limitele dictate de interesele generale ale Statului, precum şi de împrejurările în care ne găsim astăzi, dar n'a înţeles să aplice principiul autonomiei în virtutea căruia, dată fiind situaţia din noulle provincii, judeţele şi mai ales comunele s'ar fi putut transforma foarte uşor în centre de rezistenţă împotriva intereselor naţionale ale Statului.

Vorbeşte „Patria" de autonomia comunei în Ardeal? Dar uită confratele că în acest ţinut oraşele nu sunt ale noastre şi că acordarea autonomiei ar însemna să cerim State în Stat şi să inlesnim singuri desvoltarea forţelor centrifuge care ar duce în mod fatal la sdruncinarea organismului nostru de stat?.

Nu înţelege adică „Patria" că prin autonomia comunei în Ardeal s'ar da minorităţilor posibilitatea de-a lucra şi de a se organiza în vederea unor aspiraţii care nu pot fi de cât protivnice intereselor noastre naţionale?

Şi atunci de ce să ne speriem de „centralismul politic" care în concepţia partidului liberal, nu e făcut să suprime descentralizarea, ci să apere numai permanenţa şi unitatea statului român?

Suntem în epoca consolidării şi descentralizarea nu poate fi făcută de cât ţinând seama de caracterul unitar şi naţional al statului nostru.

Comunele şi judeţele vor avea deci o viaţă proprie şi vor fi scoasa de sub tutela administrativă a centrului a toate ştiutor şi a toate făcător, dar independenţa excesivă pe care ar da-o autonomia şi care ad ce la izolarea comunelor şi judeţelor urmează să fie temperată prin colaborarea tutulor unităţilor administrative în vederea unui organism armonic pe care nu ni-l poate da de cât centralismul creator de solidaritate şi unitate politică.

Evenimentele zilei

Situaţia grea a Austriei

O notiţă a ziarului „Eclair" comentează interesul care l'ar avea hotărârea consiliului suprem de a accelera o acţiune de ajutor pentru Austria. Ar fi foarte greu chiar în interesul Franţei dacă existenţa intependentă a Austriei ar fi periclitată. Dispariţia Austriei ar favoriza într'un mod fatal pătrunderea pan-germanismului. Ziarul exprimă speranţa că consiliul suprem va găsi timp suficient spre a se ocupa de această importantă problemă şi a accelera imediat acţiunea de ajutor necesară.

Redeşteptarea socialismului

Dela eşaurea binevenită a grevei generale din lunile trecute, socialiştii dela noi trec printr'o acută criză. E o periodă de slăbire plină de bune învăţăminte pentru viitor.

Mai întâi, s'a văzut, în chiar organizaţia internă socialistă, că ordinele pornite de sus din capul înfierbântat de abstracţii utopice al şefului ales prea în pripă, nu duc la un bun rezultat, când muncitorii fără a le mai controla, îşi fac o tristă disciplină din a le aplica cu or'ce chip. Va să zică e de o imperioasă nevoie alegerea riguroasă a unor conducători cari să aibe, mai pre sus de toate, simţul realităţii şi simţul răspunderii.

Vremea, când vorbăria isteaţă şi, de cele mai multe ori, demagogică, ajungea unui om ca să se erijeze în şeful unui grup politic, a trecut. Uşurinţa de a primi un asemenea şef dă dovada cea mai strălucită a incapacităţii polotice a grupului şi echivalează cu o grabnică şi nestrămutată condamnare la moarte.

Dar, nereuşita grevei generale mai oferea un mare învăţământ: Directiva comunistă, pe care au luat-o unii dintre socialiştii noştri se indica de pe atunci ca un drum greşit, fiindcă nu ţinea seamă nici de realităţile generale ale sufletului uman, care niciodată n'a fost revoluţionat ca printr-o minune, în afară de timp şi spaţiu, de către teoriile vr'unei cărţi, or'cât de geniale, ar fi ea nici nu ţinea seamă de condiţiile speciale, în cari se află muncitorimea românească, mai mult agricolă şi găsind relativ uşor condiţiile unei munci îndestul de producătoare.

Vina acestei neînţelegeri a apăsat greu pe umerii comuniştilor, cari şi-au distrus singuri întreaga organizaţie a lor.

Adevăraţii muncitori români aproape nu şi-au spus cuvântul nici la declararea grevei generale, nici la organizarea unui partid comunist, croit dinainte de către câţiva şefi după tipicul moscovit.

Asistăm însă acum la o redeşteptare a socialismului. E vorba de gruparea din jurul d-lui Grigorovici, care e azi în fruntea unei „federaţii a partidelor socialiste din România." Organul acestei federaţii „Vremea nouă" publică în numărul din 14 August 1921 un apel de trezire a muncitorimii române, care în prezent se desinteresează, sătulă de experienţele dureroase ale trecutului, de or'ce mişcare socialistă. Apelul va avea urmări fericite numai dacă cei cari îl fac se vor îngriji de două lucruri: 1. alegerea unor şefi capabili, pregătiţi de a conduce serios masele şi 2. organizarea socialistă nu împotriva şi în dauna naţiunei noastre.

Hotărârile Consiliului Suprem?

E cazul să ne întrebăm ce a hotărît Consiliul Suprem după o săptămână de deliberări şi nu ne prea putem declara mulţumiţi cu rezultatele conferinţei. Chestiunea care a provocat adunarea Consiliului suprem la Paris a fost cea sileziană. Se nădăjduia că neînţelegerile ivite asupra acestei chestiuni vor fi aplanate la Paris. N'a fost aşa. Lloyd bazat pe mandatul dominiunilor, pe făgăduinţa făcuta Germaniei în Maiu trecut precum şi cele susţinute de el înainte a fost de o intransigenţă jignitoare pentru francezi cari de mult caută rezolvirea problemei prin concesiuni reciproce. Anglia a susţinut atribuirea întregului basin minier Germaniei cu excepţia câtorva mine lăturalnice pe care Lloyd George abia în ultimul moment a consimţit să la acorde Poloniei. In acest caz ar fi trecut sub stăpânirea germană 600.000 germani peste 300.000 polonezi din care mulţi formau majoritatea chiar în unele cercuri industriale, rămânând a trece sub stăpânirea poloneză numai 200.000 polonezi şi 100.000 germani. Şi cel mai părtinitor prietin al Germaniei vede nedreptatea care s'ar fi făcut Poloniei. Motivele pentru care politica engleză arată atâta ostilitate cauzei poloneze sunt uşor de înţeles. Mai întâi Anglia urmăreşte o apropiere economică de Germania urmată poate şi de una politică. In acest caz sprijinul puternic pe care i-l dă aceasta în chestia sileziană ar fi un prim pas. Al doilea motiv e mai mult de ordin economic. Minele Sileziei superioare o dată intrate în stăpânirea Poloniei trebuiau să fie concesionate unor consorţii financiare franceze după cum de altfel este în mâna francezilor întreaga viaţă economică a Poloniei, care are încredere şi iubire nesfârşită în Franţa de când a scăpat-o de bolşevici acum un an. Ori, Angliei nu i convine de loc prestigiul de care se bucură Franţa în Polonia şi mai cu seamă desvoltarea pe care o va lua în viitor industria poloneză sub conducerea franceză.

Intre declaraţiile solemn pacifiste ale diplomaţilor şi tolerarea exportului muniţiilor e o prăpăstie nesfârşit de adâncă. Oare moralitatea politică va rămâne cât e lumea închisă în discursuri rostite frumos?

Luându-se în discuţie şi ajutorarea Rusiei cu alimente pentru a scăpa cel puţin o parte din populaţie de foamete, Consiliul suprem a hotărât — ce credeţi? ajutoare, constituirea unui comitet internaţional, care pe cale particulară să trimeată ajutoarele venite din toată lumea.

Pe cale oficială nu se putea face nimic, fiindcă sovietele nu sunt recunoscute. Crucea Roşe nu putea să-şi îndeplinească misiunea, fiindcă bolşevicii nu o recunosc, iar pe cale particulară ajutoarele vor ajunge cu mare greutăţi şi odată ajunse, cine ştie a câtea parte din ele va fi împărţită mulţimilor în suferinţă.

Recapitulând activitatea Consiliului suprem, ne întrebăm care sunt rezultatele şi cu mirare constatăm că niciunul.

Cea mai spinoasă chestie a Sileziei superioare va fi trimeasă societăţii academice numită Liga Naţiunilor, care după ascultarea unei duzini de discursuri o va trimete, cu cine ştie ce comisie sau subcomisie pentru a fi studiată mai adânc, urmând ca la o viitoare întrunire să fie adusă din nou în faţa Ligei. In acest timp Silezia, autoritatea comisiei interaliate, fiind total zdruncinată va cădea pradă anarhiei sau armatelor germane. După amânări repetate inevitabilul trebuia să vie: începutul destrămării Antantei.

In adevăr, neînţelegerea dintre Franţa şi Anglia e prea mare şi va fi mărită prin chestiuni care se vor ivi ulterior pentru a mai putea nădăjdui în dăinuirea Antantei aşa cum este acum. Suntem la o răspântie în politica Europeană şi viitorul poate să ne aducă surprize foarte neplăcute.

Şi atunci fireşte că manevrele lui Lloyd George se limpezesc la lumina acestor consideraţii de politică economică. Şi de astă dată ca şi în toate schimbările de notă de până acum Briand a fost cât se poate de conciliant, atât de conciliant încât a admis delimitarea regiunei miniere după linia Sforza. Era ultima concesie pe care putea s'o facă un prim-ministru care trebuia să dea socoteală de faptele lui parlamentului şi opiniei publice.

Şi că această atitudine demnă şi hotărîtă era dictată de interesele Franţei a confirmat-o şi Millerand preşedintele republicei la prânzul de gală dela Rambouillet.

Pentrucă se ajunsese la punctul mort al discuţiilor, Consiliul suprem a hotărît să supue problema Sileziei superioare judecăţii Ligei Naţiunilor, numind bine înţeles altă serie de comisiuni pentru pregătirea lucrărilor.

Răsunetul acestei lipse de curaj a Consiliului suprem va fi aşa de mare în Germania încât ne putem aştepta la ocuparea massei militare a Sileziei superioare sau în cel mai fericit caz la întărirea peste măsură a curentului pangermanist şi militarist atât de util Franţei.

Dacă în ce priveşte Silezia superioară rezultatul e nul, apoi în chestia Orientului sau a aprovizionării Rusiei e lamentabil şi imoral. In adevăr, Consilul suprem declară că deocamdată nu se mai amestecă în răsboiul greco-kemalist de oarece propunerile anterioare de mediaţiune i'au fost respinse.

Numai când răsboiul va fi câştigat atunci desigur vor interveni şi Aliaţii pentru a căuta să tragă cât mai multe folose

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

dela amândoi, fie protejând pe învins, fie pretinzând numeroase concesii dela învingător. Până când zorii păcei se vor arăta în Orient, Consiliul suprem îngăduie fabricanților de arme și muniții din țările respective să exporteze în Turcia sau Grecia orice cantități vor dori. Nu vrei să te amesteci în război, dar prin faptul că închizi ochii în ce privește exportul muniților nu înseamnă altceva decât prelungirea lui.

Stațiunile noastre balneare

Constanța de după războiu

Suntem în plin sezon de băi. Din toate părțile țărei și chiar din străinătate lumea se adună pentru băi sau repaus.

Bolnavi cari își caută sănătatea, alții, obosiți de greul vieței vin aci pentru a-și odihni nervii, pe malurile mărei care liniștita sau agitată, le cântă la toți de o potrivă, același cântec dulcos, plin de speranțe și îmbărbătare.

Orașul prin aspectul său îți vorbește încă de barbarii năvălitori din 1916.

Peste tot întâlnești ruine jalnice ca e impresionează rău pe acel ce n'a văzut Constanța, înainte de război.

E drept că s'a lucrat mult și se lucrează încă la reparații, însă as'a care timp.

Casino-ul

O adevărată lucrare de artă. Este complect restabilit. Acum ca și înainte de război este fala orașului Constanța. În ce privește stilul architectonic, lux și eleganță și mai ales poziția-i pitorească.

Avansat în mare este de un efect uimitor. Privit de sus din oraș sau de pe mare are aspectul unei bijuterii, sau mai exact îți face impresia că un maestru cofetar, într'un fericit moment de inspirație, a lucrat un castel din spumă și zahăr cu zidă la-i albă și vitroriile-i verzi. Îți vine să crezi că arhitectul a voit să împrumute din frumusețea mărei, când s'a gândit' să-l facă. Alb și vaporos asemenea valurilor spumoase și cu zeamurile verzi, ca safirul, în focmai nuanțele mărei.

Aceasta îl este exteriorul ziua căci noaptea este și mai frumos. Luminat feeric în întuneric pare un castel fermecat, un castel de cristal cum ne închipuim numai castelele din poveștile copilăriei.

Interiorul i-l splendid. Săli urlașe pe care nu le-ai fi bănuit privindul numai de afară, cu scări largi și elegante cu o minunată risipă de lux și plendoare. Găsești în ei tot felul de distracții dar mai cu seamă jocuri de noroc: bulă și bacara, unde cei pasionați fac nopți albe sau țintuiți de patimă sau numai să se distreze. Teancuri de bancnote cele mai mici de 500 lei trec din mână în mână, înveselind pe unii și disperând pe cellalți astemând pe toate figurile o febrilitate rău ascunsă greu de descris. Iar în mijlocul unor sentimente atât de contraste, singur crupierul își menține atitudinea rezervată cu ochiul rece de nepătruns. mânuind cu dibăcie firele, cari reprezintă misa jocului de 300 lei minimum.

Plimbarea

Se face pe Bulevardul care are o situație splendidă, lealungul malului mărei. Între orele 6—8 este foarte frecventată de-oarece este timpul cel mai răcoros din zi. La această oră Bulevardul împrumută ceva din aspectul Căei Victoria. Se și explică căci toate elegantele noastre bucureștence s'au refugiat la Constanța, părăsind Bucureștii sufocat în timpul verei ca un cuptor.

Seara pe Bulevard însă este tot ce se poate vedea mai frumos în Constanța. Marea cu vecinicu-i refren. Casino-ul feeric luminat, vapoarele asemeni luminate, focul care se aprinde la intervale regulate parcă ar fi un ochiu blând de mamă, care veghiază asupra copiilor ei scumpi și-ți povestește atâtea și atâtea din viața așa de frumoasă a marinarului, dar și aventuroasă în același timp.

King Alexander.

Este cel mai mare vapor transatlantic care a intrat până acum în apele Constanței. Are un tonaj de 30,000 de tone, lungimea 120 metri înălțime 25 metri și adâncimea 35 metri. Sub pavilion englez. Este un colos care nimește pe toți cari îl văd. Se permite vizita ea lui de către ori și cine. Un adevărat pelerinaj. Toți rămân extaziați de măreția acestui vas enorm. Are 5 etaje. Cabinele ofițerilor, cât și a călătorilor sunt adevărate capod'opere, prin confortul și spațiul puțin ce ocupă.

Sălile de cafenea și distracții te transpun în cine știe ce oraș mare și civilizat prin eleganță și comoditate. Platforma lată și prevăzută cu bănci pentru cei ce vor să se desfete privind natura. Înălțimea la care te afli deasupra apei îți dă impresia că plutești într'un aeroplan deasupra mărei. O barcă relativ mare îți pare de sus jucăria unui copil. Peste tot domnește o curățenie de salon, ordine și echilibru în toate. Iar acel ce mânat de valurile soartei, este nevoit a face un drum așa de lung, pune piciorul pe puntea acestui vapor cu siguranță și încredere.

Mamaea

Acesta este numele ce-l poartă stabilimentul de băi, cel mai confortabil de pe malul mărei.

O plajă enormă de nisip, atrage lumea pentru băi de soare și mare. Un tren așa zis de plăcere face zilnic patru curse, între Constanța și Mamaea, ducând și aducând lumea care vrea să facă băi sau numai să se plimbe. Cabine separate stau la dispoziția oricui contra unei taxe de 3½ lei. Un restaurant improvizat servește masă celor ce nu au scăpat trenul de amează, sau nu vor să meargă în oraș să mănânce.

Prețurile se percep cu 25 la la sută mai scump ca în oraș, în schimb însă se servește mult mai prost. Instalații de băi mai sunt și la Totaca, însă plaja fiind mai mică sunt mai puțin cercetate.

Aceasta este Constanța în sesonul de băi 1921. Mult mai rău ca înainte de război, ceva mai bună ca în anul trecut, rezervându-ne de sigur pentru anul viitor frumoase surprise.

Lucreția Mănciulescu

Cetiți „Infrățirea“

Un muzeu istoric

al anilor 1848—1849 în casa lui Avram Iancu din Vidra.

În 10 Septemvrie anul viitor (1922) se împlinesc 50 de ani dela moartea marelui erou național Avram Iancu, regele Munților Apuseni și conducătorul Românilor în anii vijelioși 1848—1849. Peste alți trei ani (1924) se împlinesc 100 de ani dela nașterea lui.

„Asociațiunea culturală“ din Sibiu, care are atâtea despărțăminte peste tot locul, voește să aranjeze, între altele, cu aceste prilejuri și un muzeu istoric al Munților Apuseni, mai ales cu privire la marea mișcare din anii aceia, în casa lui Avram Iancu din Vidra, casă ce e în proprietatea „Asociațiunei“, întregită cu încăperi potrivite anume pentru muzeu.

Sunt atâtea lucruri de culeș, care astăzi se mai găsesc ascunse prin casele vreduicilor noștri Români de pretutindeni, mai ales prin ale bravilor noștri Moți, dar ca mâne cine știe, dacă se vor mai păstra. De aceea credem că e o datorie națională, cu toate amintirile istorice, care le mai putem strânge încă, să le strângem cât mai neamânat în planuitul muzeu.

Așa ar fi tablourile, desemnele, fotografiile, stampele, gravurile etc care reprezintă pe eroii noștri naționali de atunci: Avram Iancu (sunt cunoscute mai multe portrete ale lui, dar încă nu toate), Protopopul Simion Balint, tribunii Andreica, Clemente Aiudeanul, Buteanul, Dragoș, Corcheș, Vlăduț, Simionut, Ecaterina Varga, Pelagia Roșu; prefecții Axente Severu, V. Moldovan și alții.

Vederi de ale comunelor și câmpurilor de luptă mai însemnate: Abrud, Mărișel, Fântânele, Buceș, Aiud, Mihalț ș. a.

Arme din acel timp: puști, pistoale, lănci, tunuri de cireș buciume (tulnice), goarne, trompete, dobe, ghioage, măciuci furci de fier, coase, pumnale ș. a.

Costume (șepci sau capele, pălării, sumane, cioareci, opinci de atunci, eventual uniforme diferite de legionari și glotași inele ș. a.) Chipuri ce reprezintă grupuri de ostași.

Apele, proclamațiuni, ziare, memorii, însemnări, notițe, scrisori, eventual chiar corespondența întreagă a diferitelor personagii istorice. Cărți, studii, hărți cu referință la trecutul istoric al Munților Apuseni, și mai ales la mișcarea din 1848—1849.

Trebue culese apoi până când le mai știu bătrânii, feluri ele tradiții, legende, povestiri, anecdote, snoave, amintiri, versiuni despre oamenii mari și luptele de pe atunci, apoi poesii populare ș. a.

Sperând că oamenii noștri vor înțelege însemnătatea lucrului și ne vor da mână de ajutor la adunarea diferitelor obiecte, precum și la aranjarea lor, rugăm pe toate persoanele, care au asemenea obiecte să le predea agenturei comunale a Asociațiunei pe adresa d-lui Traian Banciu, preot în Vidra de jos, sau d-lui Petru Popovici, protopop în Câmpeni, sau d-lui Dr. Laurențiu Pop, advocat, directorul despărțământului Abrud al Asociațiunei, — unde vine mai la îndemână donatorului. Eventuale dorințe și informațiuni sunt a se trimite Biroului central al „Asociațiunei“ în Sibiu, strada Șaguna Nr. 6.

Noutăți bibliografice

In editura „Cele trei Crișuri“, a apărut un foarte interesant volumaș intitulat „Dela frații de departe“. E vorba de Românii macedoneni, despre cari nu se spun lucruri văzute și trăite de autorul cărții, dl V. Batzaria, fost ministru turc și actual membru al corpurilor legiuitoare ale noastre.

E de-sigur o faptă bună și utilă or'ce încercare de a face pe Români să se cunoască între ei, or'cât de depărtați ar fi unii de alții.

Scrisul curgător și viol al dlui Batzaria mărește plăcerea cu cari cititorii fac cunoștință cu unele aspecte ale fraților noștri din Bucovina.

✱ FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“ ✱

Consanguinitatea e cu adevărat periculoasă?

Reproducția „înăuntru“ adică în consanguinitate prin căsătoria fratelui și a sorei are urmări periculoase? Darwin răspunde afirmativ în urma experiențelor: „Urmările reproducției înăuntru, urmată multă vreme, sunt cum se crede în general: perdere de greutate, de vigoare consfituțională și de fecunditate, adesea întovărășite de tendința de conformație defectuoasă. Chestiunea părea rezolvită și problema fu lăsată la o parte de experimentatori.

In ultimii douăzeci de ani mai mulți oameni de știință îndrăzneți s'au întrebat dacă în adevăr reproducția înăuntru e așa de periculoasă.

Diferite serii de experiențe a căror rezultate sunt în L'Année Biologique din 1905, 1906, 1909 și 1914 au dat rezultate opuse celor obținute de Darwin. De curând Miss Hellen Dean King, care predă embriologia la Wistar Institute din Filadelfia a început asupra acestui subiect experiențe îndelungate asupra șoarecului albinos, de Norvegia.

Experiența a constat în a urmări progenitura de șoareci reprodusă înăuntru (frate și soră), punctul de plecare fiind generație de 4 șoareci, 2 bărbați și 2 femele născuți în Mai 1909 din 2 albinoși. Din fiecare generație două femele au fost împerechiete cu unul din fraților de două ori consecutiv, și după aceea tot de două ori cu un barbat din afară, cu care nu erau înrudite.

Cei patru șoareci primitivi au fost sacrificați după ce și-au îndeplinit funcția și făcându-li-se autopsia cu îngrijire s'a găsit că erau perfect normali pentru rassa lor, cu singura deosebire că aveau greutatea puțin inferioară normalei.

Experiența a continuat: tinerii erau împerechiați între dânși, invariabil. Inceputurile au fost puțin încurajatoare. Mai multe femele au fost sterpe, nașterile restrânse. Copii erau slabi, chirciți, rău conformați. Vitalitatea păru scăzută și longevitatea slabă. Dacă s'ar fi oprit aici cu experiențele Darwin ar fi avut dreptate. Din fericire a observat că ceeace se petrecea cu descendența înăuntru se prezenta și la descendența în afară. Prin urmare fenomenele observate nu erau pricinuite de modul reproducției. Care erau cauzele atunci? S'a găsit că regimul alimentar.

In general șoareci erau prost hrăniți. In curând alimentația fu îmbunătățită și totul se îndreptă. Fenomenele atribuite mai întâi consanguinității erau cauzate de regimul defectuos. De atunci n'au mai intervenit tulburări în ambele descendențe. Și Miss King a ajuns la a 28-a generație. Experiența urmează:

Trebuie să observăm că începând cu generația a șaptea s'a practicat selecțiunea. S'a reservat ca procreaturile generației noui indivizii cei mai apți cum fac crescătorii în experiențele lor. Care sunt acum rezultatele? Miss King le-a adunat într'un memoriu foarte interesant intitulat Studies on inbreeding publicat în Journal of Experimental Zoology. Le vom rezuma. Greutatea rămâne aceiași, mai de grabă deasupra normalei, fecunditatea perfect normală, vigoarea de asemenea. A fost un individ tără coadă și zece sau doisprezece cărora le lipseau unul sau doui globi oculari; dar aceste rele conformări s'au prezentat și la descendențele în afară. Longevitatea crește, dar cei înăuntru par mai înceți, mai timizi și mai nervoși.

In general, n'au fost efecte dăunătoare apreciabile, nici de generescență organică. Reproducerea înăuntru nu dă rezultate mai dăunătoare decât cea în afară, mai ales dacă întrebuințăm selecțiunea.

Va fi interesant de văzut rezultatele viitoare. Totuși din experiențele făcute reese limpede că reproducerea înăuntru nu-i fatal o cauză de degenerare și că această reproducere întâmplător efectuată nu pot avea urmări rele. Unii se îndoiau asupra acestui lucru și ultima lucrare a regretatului Sir Marc Armand Ruffer era consacrată demonstrării acestui fapt. In lucrarea sa On the physical effects of consanguineous marriages in the Royal Families of ancient Egypt, Ruffer a arătat că în Egipt, unde căsătoriile între frați și surori erau frequente, aceste unfuni consanguine n'au exercitat influențe defavoribile asupra progeniturei. Se pare că nici predispoziția Ptolomeilor pentru gută și obesitate n'a fost mărită prin consanguinitate, și, după documentele găsite, dinastiile egiptene, cu frequente cazuri de consauguinitate, n'au fost întru nimic inferioare dinastiilor în afară din aceiași vreme. In adevăr, nu găsim cazuri de sterilitate, idiotie sau surdomutenie.

De altfel părerea contra reproducerii în consanguinitate e de dată recentă. Câte exemple de căsătorii între frate și soră n'avem în Biblie. Dar deja la greci și romani astfel de căsătorii erau oprite. Cu toate protestările lui Myrrhu exprimate de Ovidiu, acestea existau în popor la începutul erei creștine.

Studiul lui Ruffer e desigur tot atât de interesant din punct de vedere istoric ca și acel al Misser King din punct de vedere biologic. Unul îl completează pe celalt.

Marea întrunire politică din Chişinău

— Expozeul politic al D-lui G. G. Mârzescu —

Joi, 11 August a avut loc la Chişinău o mare întrunire politică a organizaţiilor partidului liberal din Basarabia, la care a fost rugat să participe dl. G. G. Mârzescu.

Au vorbit d-nul Dr. Ciugureanu, preşedintele organizaţiei liberale din Basarabia, salu ând pe dl. Mârzescu şi arătând pe scurt activitatea parlamentară şi acţiunea politică dusă de partidul-liberal, ţăranii basarabeni Const. Bovoi, Mihail Boţan, şi Plămadeală cari toţi şi-au mărturisit încrederea în partidul-liberal şi l-au cerut să apere interesele ţărănimei basarabene.

Cu prilejul acestei întruniri, G. G. Mârzescu, a făcut o judicioasă expunere a situaţiei politice din care reproducem următoarele pasagii:

Situaţia politică. Răspunsul d-lui C. Argetoianu

In două cuvântări rostite la Iaşi, am desăvârşit întregul film al ilegalităţilor, abuzurilor şi murdăriilor guvernamentale, toată risipa şi imoralitatea, ce cuprinde de sus până jos, dela un capăt la celalt al ţării, toate administraţiile publice. N'am să repet pentru a treia oară ceeace justifică, ca fapte precise şi dovezi nediscutabile acţiunea ceam întreprins pentru răsturnarea guvernului. De altminteri aceasta acţiune se sprijină pe sentimentul obştesc, pentru că în afară de partizanii guvernului, nu este cetăţean, care să nu îi simţit loviturile nedreptăţei şi ilegalităţei.

Să-mi daţi voe însă ca de aici, din provincia care a avut de suferit pe urma acestei guvernări, poate mai mult decât celelalte, să mă ocup puţin de semeţul domn ministru de interne care, se vede, neavând la îndemână alt creer în Capitală, s'a dus în creerul munţilor (ilaritate) din Vâlcea, pentru a putea răspunde cuvintelor mele. „Pentru a putea răspunde"... este un mod de a vorbi; pentru că dl. Argetoianu n'a răspuns nimic şi nici nu putea răspunde la faptele precise şi la cifrele necrtătoare în faţa cărora îl pironisem.

Cu cuvântarea sa a fost, ceeace sunt toate cuvântările sale, o şarjă pe placul tacticei de cavalerie a d-lui general Văleanu, — îndreptată, acum împotriva partidului naţional-liberal, — pentru că nu putea fi împotriva altcuiva, împotriva de pildă, a ţărăniştilor d-lui Mageru, cu care vrea să o colaboreze, după ce i-a cinstit cum i-a cinstit sau, împotriva tachiştilor d-nului Cămărăşescu, cu care colaborează dar de care nu ştie cum să scape.

Să intrăm dar fără frică în plinul şarjei domnului Argetoianu.

Popularităţi şi popularism

D-nii Argetoianu, în calculele sale, a căzut şi de astă dată, victima acelei erori, pe care, de altminteri o fac şi alţii de a crede ca impopularitatea unui partid este cunoscută prin campaniile ce presa adversarilor duc împotriva sa. Dar, d-lor; ziarele nu reprezintă de cât opiniunele partidelor sau oamenilor care le conduc, iar nici de cum sentimentul opiniunei publice arbitre, chemate a le judeca. Ziarele au de scop de a câştiga această opiniune publică în sensul vederilor lor şi ţinteşte, acţiunea lor se îndreaptă cu mai multă putere împotriva partidelor politice care stăpânesc mai mult această opiniune publică. De aceia şi partidul naţional-liberal a avut onoare celei mai intense acţiuni de presă dusă de către adversarii săi:

Dar, d-lor, stima şi încrederea opiniunei publice, a rămas constantă, pentru că în decursul celor 60 de ani de viaţă constituţională, de când există partide politice organizate ori ce s'ar spune, datorită acestei opiniuni publice, partidul naţional-liberal şi a putut da o organizare, pe care n'a putut'o avea nici unul din alte partide şi prin ea să se impuie încredere tuturor, chiar adversarilor săi şi să realizeze toate actele mari ce cunoaşteţi de la Constituţie la înfăptuirea unităţei naţionale.

Popularitatea unui partid o dă patriotismul său şi faptele sale, capacitatea şi caracterul oamenilor care-l compun, încrederea pe care prin toate aceste, o inspiră poporului ca şi conducătorilor lui. Şi nu se va putea susţine de nici un om de bună credinţă, că este un alt partid, în afară de partidul naţional-liberal, care să fie cunoscut şi mai adânc pătruns în conştiinţa poporului de pe întreg cuprinsul României Mari şi care să inspire o încredere mai generală. Pe buzele tuturor chiar a multor din adversării noştri alunecă o singură şoaptă: „să vie liberalii, să ne scape liberalii".

Aceasta este d-lor, popularitatea unui partid de guvern pe care doctrina politică o opune popularismului, adică popularitatea de circumstanţă sau de expediere, care valorează şi trăeşte atâta cât a costat. Asemenea popularităţi se obţin cu măguliri, făgăduinţi, supralicitări şi strângeri de mâini, mai mult sau mai puţin calde şi pier cum a pierit popularismul averescan atâta cât a trebuit conştiinţei să se trezească.

De aceasta nu şi-a dat seamă d-nul Argetoianu, când, hunt de toată ţara, încerca el, ministru de interne, să aţâţe poporul la răscoală împotriva partidului naţional liberal. Rar s'a văzut cine-va mai lipsit de simţul realităţei să vrea să alunge pe acela pe care-l chiamă toată lumea.

De aceea d-lor retragerea d-lui Argetoianu în munţi este simbolică. Ea îl prevesteşte şihăsîria la care au fost ursiţi şi naivii generali ruşi care mai credau că-şi pot menţine frontul cu armatele ce-i părăsise.

Cuvântarea de la Vâlcea a fost cântecul lebedei.

Datoria partidului naţional liberal.

Tocmai această încredere cu care este încurajat partidul naţional-liberal ne impune îndatorirea ca prin acţiunea noastră politică unică şi corespunzătoare programului nostru şi directivelor generale, să ne punem în măsură de a face faţă ori-cărei situaţii.

Opera guvernărei noastre viitoare în fruntea căreia punem reorganizarea constituţională a Statului pe baza unei noui Constituţii, care să răspundă spiritului vremei necesităţilor Statului şi aspiraţiunilor legitime ale poporului românesc de pretutindeni, trebue să fie asigurată prin colaborarea forţelor politice, democrate şi naţionaliste, care au avut un rol hotărâtor în înfăptuirea unităţei naţionale.

Nu înţelegem ca noua organizare a Statului român, să fie un act unilateral al unei singure provincii sau al unui singur partid şi da a ceia, credem, c'această colaborare se cuvine să fie realizată între toţi aceia pe care evenimentele istorice i-a ajutat să înfăptuiască cel mai mare act din istoria neamului nostru.

Dacă istoria a vroit să rezerve partidului naţional liberal declararea şi conducerea războiului Unirei, pentru a înfrânge stăpânirile asupritoare care împiedecau libera manifestaţiune a poporului român, nu putem uita rolul istoric pe care, în urma izbânzilor noastre l-au îndeplinit în fiecare an hotărât Unirea necondiţionată şi pe vecie cu Regatul. (Aplauze)

Aici în Basarabia nu putem uita rolul istoric pe care l'a îndeplinit Sfatul Ţărei şi cu el împreună partidul ţărănesc basarabean, pe care se sprijinea în acel moment în această parte a ţrăei politica naţională, a realizărei integrale a aspiraţiunilor noastre.

Partidul ţărănesc basarabean

Se poate ca după unire, sub imperiul necesităţilor politice interne acest partid să se fie subdivizat după credinţele fie-cărula dintre membrii lui, dar atunci, d-lor când este vorba de a consolida opera ce am înfăptuit în comun, să dăm noul aşezământ constituţional al statului nu se poate să nu dorim ca să vedem strânşi în sfatul cel mare al ţărei, în adunarea naţională Constituantă, pe toţi acei care a ştiut să se unească în jurul ideei mântuitoare a neamului nostru (aplauze). Cum vroiţi, d lor, să nu dorim ca d-nul Inculeţ care, prin voinţa poporului basarabean, într'un moment istoric unic, s'a găsit în fruntea micei republici moldoveneşti cari, după un veac de asupriri s'a rupt din trupul puterei asupritoare; cum vroiţi să nu dorim ca el, care s'a găsit, apoi în fruntea Sfatului Ţării, care a proclamat unirea — să nu colaboreze la organizarea statului român, împreună cu noi, cu organizarea noastră de aci cu vechiul său tovarăş de luptă, d-rul Ciugureanu, cu toţi cari neam confundat în lupta pentru realizarea idealului nostru naţional?

Cum vroiţi să nu colaborăm cu d-l Ion Pelivan, care, sub guvernul nostru a reprezentat pe lângă Ion Brătianu, interesele Basarabiei la conferinţa păcei? Cum vroiţi cetăţenii cari şi-au dat tributul de muncă şi luptă în opera ce ne propunem să consolidăm?

De altminteri, d-lor, între noi şi partidul ţărănesc a mai existat o colaborare.

Cu d-nii Inculeţ şi Ciugureanu am colaborat în guvernarea treçută, cu ei am realizat unirea necondiţionată, cu ei împreună am dat Basarabiei legea agrară şi legea electorală, cu votul obştesc.

Cu ei, e firesc, să desăvârşim opera începută, să dăm organizarea constituţională a Statului, reforma administrativă, pe baza celei mai largi descentralizări, să garantăm minorităţilor o viaţă de respect a drepturilor şi libertăţilor lor, în statul a căror cetăţeni credincioşi suntem convinşi că sunt.

In această direcţiune suntem consecvenţi ca ceea ce am stabilit din prima zi a organizărei noastre în Basarabia şi prin articolul ce eu însumi am scris în primul număr al ziarului „Dreptatea".

N'am venit în luptă cu nici unul din partidele care înţeleg să servească consolidarea unităţei naţionale, prin propagarea ideilor naţionaliste şi democratice de ordine. Am înţeles, printr'o acţiune paralelă să servim ideia, iar nu să ne perdem în lupte interne nefolositoare.

Aceasta a făcut în totdeauna puterea partidului naţional-liberal: luptă înălţată la interesele generale ce au a servi, iar nu scoborâte la luptele sterile de persoane.

A colabora însă, d-lor, nu înseamnă a renunţa la fiinţa noastră politică, vom continua a ne desvolta dar partidele în colaborare se vor ajuta reciproc, într'o acţiune comună, până la realizarea scopului pentru care se vor fi legat.

Pe viitor viaţa partidelor regionaliste va fi trăită, pentru că num i partidele unitare pe întreaga ţară vor putea răspunde necesităţilor generale ale nouei situaţii. Aceasta, de altminteri, stă în sentimentul general, al tuturor partidelor existente de ori-ce provincie ar fi.

Ideia ţărănistă. Cine poate realiza organizări unitare

Aceasta n'o poate realiza însă ori-care formaţiune politică, pentru că nu ori care formaţiune politică poate purta în mod legitim şi titlul de partid.

Aceasta n'o poate realiza de cât partidele în adevăratul înţeles al cuvântului; partidele cunoscute prin idei şi prin faptele lor în tot cuprinsul ţărei, în vechiul regat ca şi'n provinciile alipite, partidele născute din necesităţile obştesti reale şi care, pe baza programelor şi acţiunilor lor, a putut trăi şi peste viaţă întemeetorilor lui. Aceasta în credinţa noastră, în momentul de faţă n'o poate realiza de cât un partid, ca partidul naţional-liberal, care prin toate prefacerile adânci ale vremurilor prin care am trecut, în faţa atâtor cuvinte şi formaţiuni noui, s'a menţinut singurul dintre toate partidele vechi, s'a desvoltat şi s'a impus încrederei generale şi pe de asupra partidelor noui. Nu este aceasta o dovadă evidentă a intereselor obştesti reale pe care le reprezintă?

Ştiu, d-lor, că prin acţiunea unei fracţiuni din partidul ţărănist basarabean; se încearcă cu-o grupare ţărănistă din Vechiul Regat, organizarea unui partid nou unitar pe întreaga ţară. Dar gândiţivă ce sorţi de isbândă poate avea o asemenea acţiune, întemeiată mai mult pe atracţia unui semn decât pe proclamarea unui principiu, mai mult pe portul şi pe legăturile personale ale unui om de cât pe un program de reforme?

S'a văzut, în mai puţin de un an şi jumătate, ce-a rămas din partidul poporului care se răzima nu pe ideia, ci pe steaua unui om, pe popularismul cel mai întins ce s'a cunoscut vreodată între hotarele ărei noastre. Cum credeţi că altă soartă poată fi rezervată unei personalităţi cu mult mai reduse, unui popularismul nici măcar regional ci judeţean şi încă în plin declin? Căci nu trebue să uitaţi că curentul pe care pretinde că-l reprezintă personalitatea de care vorbesc, în momentul ei culminanti nici când se gîndea la cârmă şi când agită chestiunea agrară, singura chestiune pe care s'a manifestat, n'a putut pătrunde nu zicem în Ardeal, în Bucovina sau în Basarabia, dar nici măcar dincolo de ţărmurile celor câte-va insule judeţene din vechiul Regat. Nu cu această se poate revendica reprezentarea unei clase sociale.

Era de legalitate şi de dreptate

Fiţi dar, d-lor încrezători. In faţa nouei situaţiuni politice nu este decât singur partidul naţional-liberal care poate răspunde aşteptărilor ţărei. El sprijinit pe toate organizaţiile lui de pe întreg teritoriul ţărei, pe toate elementele democrate şi naţionaliste care au contribuit în mod efectiv la înfăptuirea unităţei naţionale, pe întreaga conştiinţă cetăţenească, şi, îndeosebi pe ţărănime, este gata a-şi lua răspunderea şi a face ca în locul regimului de arbitrar, de risipa şi imoralitate, să se inaugureze în România Mare era legalităţei, a dreptăţei, a muncei şi a moralităţei.

Se întrevăd dar, d-lor, zorii unor vremuri mai bune pentru Basarabia şi sunt fericit ca, în mijlocul d-voastre să fiu prevestitorul lor.

Liga naţiunilor va fixa frontiera dintre Germania şi Polonia

Lloid George crede că trebue să i să ceară Ligei de a se ocupa imediat cu această chestiune şi să hotărască dacă voeşte să se constitue singură ca tribunal internaţional, sau să refere cazul unui tribunal de jurişti, sau să arată metoda care voeşte să adopte.

Liga trebue să ţie seamă de situaţia locală din Silezia superioară şi dacă liga găseşte că este necesar să întărească forţele aliate. Anglia va contribui şi dânsa în măsură egală, cu celelalte puteri.

Briand, Bonomi şi vicontele Hayashi au acceptat propunerea în numele statelor lor. S'a adoptat o rezoluţiune după cum urmează: „Inainte de a hotărî asupra frontierei care trebue fivată între Germania şi Polonia în Silezia superioară, consiliul suprem de acord cu articolul 88 al tratatului din Versailles hotăreşte în conformitate cu articolul 11 paragraful 2 al tratatului Ligei naţiunilor, de a atrage atenţiunea consiliului ligii, asupra dificultăţilor cari reies din fixarea frontierei şi de a invita consiliul să ţie seama de linie pe care principalele puteri aliate şi asociate, o vor întocmi.

Ţinând seama de situaţia din Silezia superioară consiliul ligii va fi rugat să se ocupe de această chestiune, cu cea mai mare urgenţă„.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
din Târgul-Mureş care expune la
Târgul de mostre din Cluj

INFORMAȚII

Locale

In urma unui ordin dat de d-l Tatrianu, medic șef al orașului, toate experiențiile de sugestie și hipnotism au fost interzise.

■

Autoritățile locale a hotărât ca înscrierile în Buletinele de înscriere a persoanelor plecate la băi pe timpul verei, să se admită după reintoarcere.

■

Cu începere de eri 15 Aug. funcționează în Cluj, după propunerile ministrului de externe al Ungariei d-l Banfi, un birou al repatrierilor.

■

Politice

Duminica trecută a avut loc în Cluj, adunarea de organizare politică în cadrele reuniunei maghiare, a ungurilor din circumscripția Hoch-stadt din Cluj.

■

Dela C. F. R.

Dl Hosu, Directorul regional al C. F. R. din Cluj, va pleca zilele acestea în concediu pentru 15 zile.

■

Artistice

Eri a început la Teatrul național din localitate repetițiile pieselor din repertoriul noului stagiuni.

■

Suntem informați că repetițiile la opera națională din Cluj, vor începe la 20 Aug. urmând ca deschiderea stagiunei să se facă între 15 Sept. 10 Octombrie.

■

Diverse

D-l Prim procuror Cozma a plecat în concediu pe timp de 15 zile.

■

După cum se știe transportarea la expoziția dela București și îndărat a obiectelor expuse la târgul de mostre din Cluj se face gratuit.

Pentru încărcarea mărfurilor, între zilele de 23—26 crt. producătorii vor avea la dispoziție un tren special de marfă închis. Trenul închis va merge până la București—Filaret, punându-se la dispoziția însoțitorilor vagoane de persoane. Vagoanele vor fi transportate până pe terenul expoziției.

Toți cari voesc să-și transporte mărfurile cu acest tren și nu s'au anunțat până acum, se mai pot anunța până la 21 l. c. la Inspectoratul General Tehnic Industrial din (Calea Regele Ferdinand No. 98.) Tot acolo se vor întâlni toți cari vreau locuință în București pentru zilele cât va ține expoziția.

Reclama No. 1010. 992.

■

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRO.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. 1-319

Depozit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

Inscrierile la Școala primară urbană de stat No. 5 din Calea Dorobanților pentru anul școlar 1921—1922 se fac în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie 1921 atât la secția română cât și maghiară. 987 Direcțiunea.

■

Delegația română însărcinată cu încheerea convenției economice cu Austria va pleca la Viena în cursul săptămânei viitoare.

Această conferință se va ține sub președinția ministrului nostru la Viena d. Cantacuzino.

■

Profesorii maghiari din Cluj, care au servit la Universitatea noastră sub veghiul regim, se vor repatria.

■

Pentru împiedecarea emigrarei țărănimei ardelene, se va înființa în Cluj un birou central, care va studia fiecare caz în parte.

■

D-na Elena Bacaloglu cunoscuta scriitoare și energica propagandistă a cauzei românești în Italia, a sosit în țară. D-sa a fost inițiatoarea mișcării naționaliste fasciste în Italia cu scopul unei cât mai strânse legături între Italia și România și tot d-sa are mandatul din partea conducătorilor mișcări naționaliste din Italia de a face filiale în România cu tendințe de naționalism intransigent și de unire italo-română.

D-na Elena Bacaloglu va sta puțin în țară reîntorcându-se de nou în Italia.

■

D-l Alexandru Popu Cluj, sublocotenent de rezervă și d-ra Lili Herb, Sighetul Marmației, logodiți.

Sincerile felicitări din partea camarazilor și prietinilor.

■

D. Vintilă Brătianu care petrece de câtva timp la băile din Vatra-Dornei, a sosit Vineri la 12 crt. la Cernăuți ca să viziteze orașul. Distinsul oaspe a fost însoțit de d-nii dr. Victor Slăvescu, directorul Băncii Românești din București și prof. Danielopol. D. Vintilă Brătianu a onorat cu vizita sa și redacția noastră, iar seara a fost oaspele d-lui senator Dr. I. Nistor.

■

Tinerimea Română din Beclean și jur a aranjat o petrecere cu joc care să va ține în sala cea mare a „Casinei Române" din loc. Duminecă în 28 August 1921 (Sf. Mărie) începutul. la 8 seara. Prețul de intrare 15 lei de persoană, venitul curat este destinat în favorul „Casinei Române" din loc.

■

Patronii, muncitorii și salariații din industrie, comerț, agricultură și personal de serviciu, cari caută de lucru sau lucrători, sunt rugați a se adresa Oficiului public pentru găsire de lucru și de lucrători din acest oraș Str. Regele Ferdinand (Inspectoratul Muncii) No. 97-99 între orele 3-6 în zilele de lucru.

Oficiul public face fără plată acest serviciu lucrătorilor și patronilor.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Consiliul de miniștri din Sofia a decis să convoace Sobrania la 25 August.

Guvernul bulgar în dorința de a veni în ajutorul Rusiei înfoamete a decis să primească 20.000 de copii ruși pe teritorul ei.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recenoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

■

A apărut „Mersul trenurilor" în editura agenției „Radio-reclame". Prețul 12 lei. 992

■

Absolvenții anilor 1909—10 și 1910—11 de la Liceul grăniceresc „George Coșbuc" din Năsăud, sunt rugați a-și comunica adresa până la 15 Septembrie subscrișilor profesori, pentru a lua dispoziții referitor la convenirea ce va avea loc în 3—4 Octombrie a. c.

Năsăud, la 15 August 1921.

ss. Ioan Pațiene
991 ss. Leonida Pop

■

Dl D. Caracostea, judiciosul critic și istoric literar, care a ținut la Viena frumoase cursuri despre literatura română, iar anul aceste va urca treptele unei catedre universitare la București a publicat în editura „Viața românească" un studiu despre „poetul Brătescu-Voinești".

Asupra lucrării acesteia, care e un model de analiză literară, vom reveni pe larg.

■

AVIZ

In cea mai mare cafenea din localitate „Cafenea Metropol", începând cu ziua de azi va cânta în toată seara vestita orchestră a

Regimentului 83 de infanterie

până la ora 1 din noapte iar până dimineața va continua vestitul primaș Ludovic László, cu orchestra lui admirabil instruită.

994 Cafeneaua „Metropol".

Chestia sileziană la Liga națiunilor

Deosebirile de opinii asupra chestiei sileziene, cari de câteva zile turbură raporturile anglo-franceze, nu au putut fi înlăturate. La începutul ședinței de eri a Consiliului suprem, d. Briand a deschis desbaterile declarând că există o opoziție fundamentală între punctul de vedere britanic și punctul de vedere francez asupra chestiunei Sileziei de Sus. D. Briand constată deci că exsistă un diferend între aliați și propune ca să fie supus Societății națiunilor conform art. 11 și 13 din pactul social.

Cetiți „Infrațirea"

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Congresul droguiștilor

— Ziua I. —

Duminecă, 14 l. c. a avut loc în sala „Sfatului Negustoresc" primul Congres al Asociației drogueiștilor proprietari de droguerii și al diplomaților în științele drogueo chimice-farmaceutice.

Ședința se deschide la ora 10½ sub presidența d-lui DUBINOVICI, președintele Asociației. De față sunt încă d-l dr. Anca, delegatul Resortului Ocrotirilor sociale, d-l profesor universitar al învățământului farmaceutic Pamfil, d-l Murgău președintele Asociației farmaciștilor și alte persoane distincte ale acestui corp.

După cuvântarea de deschidere se citește telegrama adresată M. Sale Regelui prin care se aduce la cunoștiință că primul gând al congresului Asociației droguiștilor se îndreaptă cu dragoste și recunoștință către Regele tuturor Românilor. Se trimit încă telegrame d-lui prim ministru și Ministrului de Interne.

D-l MURGĂU președintele Asociației farmaciștilor aduce salutul colegilor farmaciști și arată nevoea unei colaborări între aceste două specialități.

D-l prof. univ. PAMFIL, salută congresiștii și aduce mulțumiri inițiatorilor acestui congres dorind spor la muncă.

D-l ȘTIOPU, referent de ședințe, citește statutele întocmite de d-sa. După puțină discuție statutele se primesc cu majoritate de voturi.

Se pune apoi în discuție proiectul învățământului universitar al Secției drogueo-chimice-farmaceutice lucrat de d-l ȘTIOPU.

Se naște o discuție aprigă. Majoritatea protestează contra postulatului unde se cere bacalaureatul, dorind să rămână situația veche: 6 clase liceale, doi ani de practică și examenele.

D-l prof PAMFIL, relevă importanța reformei învățământului drogueo-farmaceutic și propune ca în loc de bacalaureați să se admită absolvenții școalelor de comerț superioare.

D-l ȘTIOPU arătând chemarea droguistului în societate; crede că e necesară o pregătire superioare, care să ridice prestigiul droguiștilor în viitor.

D-l prof PAMFIL, crede că și numai cu 6 clase liceale doi ani praxă și terminarea cursurilor cineva poate fi tot atât de bun specialist și înțelegător al meseriei sale.

D-l MURGĂU aprobă propunerile d-lui Știopu arătând că numai prin largi cunoștințe științifice se poate realiza un progres indiferent de specialisat. Dealtcum legea vânzărilor asigură drepturi largi droguiștilor și e necesară o largă pregătire culturală și specială. Lipsa de pregătirea droguiștilor ar fi în detrimentul sănătății publice.

Fiind timpul înaintat ședința se închide urmând a se lua hotăriri în ziua următoare.

Banchetul

Seara a avut loc banchetul farmaciștilor și droguiștilor. Seria toasturilor o deschide d-l profesor Pamfil printr'o cuvântare călduroasă și salutat fiind de congresiști mulțumește asigurând concursul său pentru reforma învățământului universitar al droguiștilor.

Ziua II-a

orele 4 p. m.

Ședința s'a deschis sub președenția d-lui Dubinçoviçi, asistat de d-nii farmacist Crăciun, directorul fabricei de produse chimice „Zea" și referentul de ședință D-l I. Știopu, diplomat în drogueochimico-farmaceutice.

După mai multe discuțiuni și propuneri s'a adus următoarea hotărâre cu majoritate de voturi:

I. Alegeria D-lui profesor Universitar Panfil ca președinte de onoare al Asociațiunei farmaciștilor și droguiștilor proprietari precum și a diplomaților în drogheo-chimico-farmaceutice.

II. In urma propunerii d-lui Prof. Pamfil care a fost aprobată s'a hotărât ca pe viitor acei cari vreau să obțină diploma în științele drogheo-farmaceutice trebuie să fie absolvenți ai școalelor superioare de comerț.

Programul de învățământ pentru studiile pregătitoare necesare celor ce vreau să se înscrie la facultatea chimico-farmaceutică programul propus de D-l Știopu, a fost aprobat cu puține modificări.

In acelaș timp s'a aprobat proectul de lege sanitară pentru vânzarea substanțelor medicinale modificându-se câteva puncte, urmând ca ambele proiecte să fie înaintate Corpurilor Legiuitoare însoțite de un memoriu în care se cere aprobarea lor.

D-l Știopu a fost ales ca secretar general al Asociațiunii din Ardeal și Banat cu majoritate de voturi.

Dela Teatrul Național

Eri au început la Teatrul Național repetițiile în vederea noului an teatral.

Inainte de aceasta, d-l Zaharia Bârsan, directorul Teatrului, a chemat pe artiști la o consfătuire intimă. Luând cuvântul d-sa a îndemnat pe artiști să pornească și de data asta la muncă cu aceiași dragoste pentru instituția pe care o servesc și pentru artă lor, așa cum au făcut-o în trecutele stagiuni și călăuziți de ideia de tot mai bine să-l ajute să ducă Teatrul pe căi din ce în ce mai frumoase.

In după masa aceleași zile a avut loc și prima repetiție, sub conducerea d-lui I. Stănescu Papa.

Din repertoriul noului an teatral se va repeta succesiv Bolnavul Inchipuit de Moliere, O-Căsnicie de Ursachy, Gulerile lui Pririer de Emile Angier și Jules Sandeau, Romanțiștii de Edmond Rostand și Vlăicu Vodu. Cu açeasta din urmă se va deschide și stagiuna.

Noui trenuri în circulație

Cu începere de mâine, se va pune în circulațiune regulată, trenurile mixte No. 597 și 598 pe linia Câmpina-Doftana, după itinerariul următor: trenul 597 va pleca din Câmpina la 21·20 și va ajunge la Doftana la 21·35, cu legături în Câmpina cu trenul 13 dela București și cu trenul 128 de la Oradia-Mare, Cluj Brașov.

Trenul mixt. 598, va pleca din Doftana la ora 8·30 și va sosi la Câmpina la ora 8·46, cu legătură în Câmpina cu trenul 14 spre București și cu trenul 127 spre Brașov, Cluj, Oradia-Mare.

Pentru dir. C. F. R.

— Linia Abrud—Turda —

După cât suntem informați în ceea ce privește călătoria pe calea ferată, populația din Munții Apuseni îndură mari mizerii. E o singură cale ferată. care leagă centrul Abrudul, cu restul țării peste Turda. Distanța Turda—Abrud e de 94 km. iar călătoria aceasta se face în ultimul timp — și în 16 ore, adică deabia 5—6 km pe oră în vreme ce ar trebui să facă cel puțin triplu cum e normal.

Cauza acestor dificultăți sunt locomotivele uzate, iar în mică măsură și personalul care nu e românesc. Se spune, că locomotivele sunt rău reparate și că nu funcționează bine.

Aceste neajunsuri ar trebui să înceteze căci lovesc greu și în mod nemeritat o populație atât de vrednică și viteză, cum e populația Moților, cari au aceasta singură cale de comunicație economică.

Direcția C. F. R. trebue să ia fără întârziere măsurile necesare pentru a pune capăt situațiunei actuale.

D-l Ștefan Ciclo-Pop despre autonomia Ardealului

Ziarul „Nagyvarad" din Oradea Mare publică o declarație pe care ar fi făcut-o d-l Ciclo Pop la Bratislava, despre autonomia Ardealului, D-sa zice:

Partidul național nu dorește în nici un caz autonomia Ardealului și Banatului, pentrucă aceasta ar aduce desmembrarea statului, și ar însemna începutul sfârșitului. Noi voim unificarea legislativă și administrativă menținând intactă autonomia județeană. Autonomia județelor ar servi interesele locale și toate garanțiile necesare caracterului patriotic. Dacă cineva au cetit că d-nii Maniu sau Vaida doresc vre-o autonomie, eu afirm cu toată siguranța că nu există în Ardeal și Banat nici un singur român care să se gândească măcar la autonomie.

E posibil că Maghiarii și Sașii, să dorească această autonomie ca prin aceasta să câștige o importanță și influență nemeritată în conducerea statului, însă față de aceste intenții destructive toți Românii sunt unitari.

Aceasta o știu Sașii și Maghiarii și de aceea nu îndrăsnesc să ceară pe față autonomia Ardealului, căci atunci ar găsi în fața lor frontul unitar al Românilor. La noi în România sunt de fapt lupte de partide, însă nu există nici un singur om care ar îndrăzni să pasească contra unității și integrității statului.

In ce privește relațiile ceho-române, pretenia noastră nu poată decât să se întărească bazându-se deoparte pe sentimente și interese comune, iar dealtă parte trăește încă acel dușman contra căruia cel mai sigur obstacol e solidaritatea noastră.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

M. S. Regele Ferdinand s'a împăcat cu fratele său Wilhelm de Hohenzollern. Este probabil că se vor întâlni în străinătate.

Ministrul Garoflid studiaza proectul pentru construirea de Hambare pentru noua recoltă.

In urma plecării d-lui Tacke Ionescu interimatul Consiliului de miniștri la luat d-l Argetoianu, ca cel mai vechi ministru.

Mareșalul Foch a făcut un expozeu consiliului suprem asupra modului de apărare a strâmtorilor într'un caz de atac din partea Greciei sau a Turciei.

In Septembrie va sosi în țară o misiune italiană pentru decorarea Mărășților și Mărășeștilor.

La 15 Septemvrie se va începe transportul peștelui în Ardeal și Bucovina.

După trei zile explosia dela fortul Coțelul din București, a încetat complect. O echipă de specialiști au pătruns în fort și aconstatat că fortul a sărit în întregime în aer. Totuși s'a găsit 2 vagoane de proectile neexplodate. Cupola și camerile fortului au fost complect distruse. D-nii General Amza și Colonel Cocea a intrat, înspre seară, în fort.

S'au constituit două comisii: una pentru constatarea cauzelor explosiei și alta pentru evaluarea pierderilor.

In localitatea Pricopan (din jud. Tulcea) au ars 2000 de hectare pădure.

Câteva păduri din Vrancea în număr de patru au fost aprinse de un incendiu care a luat măsuri catastrofale. Pentru stângere au sosit pompierii din Focșani. Pagubele sunt imense.

Incendiul depozitului refacerei dela Mărășești s'a localizat evitându-se o adevărată catastrofă.

Dl. Constantin Cernescu membru fruntaș al partidului liberal și ilustru avocat, fost magistrat, fost vicepreședinte al Camerei, fost senator de Ilfov a murit subit la moșia sa Merieșani din jud. Argeș. La înmormântare va asista delegația partidului liberal.

Impozitele d-lui Titulescu se amână în continuu deoarece proectul de aplicare nu s'a pregătit.

Un mare incendiu a izbucnit la fabrica de cherestea „Carpatina" de lângă Brezoi la vărsarea Lotrului în Olt. Focul a distrus cartierul muncitorilor astfel că mii de familii au rămas fără adăpost. Pagubele se ridică la mai multe milioane. Din fericire focul a fost localizat evitându-se dezastrul arderei întregei comune Brezoiu.

In capitala s'a găsit o bombă și opt șrapnele plasate în diferite cartiere. In urma acestei știri s'a lățit svonul unui complot comunist. S'au făcut mai multe descinderi și cercetări. In ultimul moment aflăm că este vorba de material neexplodat de la fortul Cățelul adus de negustori de fer vechi.

In capitală de ocamdată nu se știe adevărul asupra acestor versiuni,

Din activitatea despărțământului Dicțosânmartin al Astrei

In 7 August a c. au pornit iar în comune neobosiții organizatori conferențiari din desp. acesta. Astfel d-nii Dr. Emil Folea, advocat, Gheorghe Oprean preot și Nicolae Moldovan profesor, au organizat agenturi înscriind peste 60 de membrii și au ținut conferințe în comunele Suplac și Bahnea.

Preotul Gheorghe Oprean în calitate de președinte a deschis ședințele vorbind poporului despre însemnătatea Astrei și necesitatea poporului nostru de a înainta în cele culturale și îndemnându-i la intrarea în această societate culturală.

După deschidere d. Dr. E. Folea vorbește foarte însuflețit și pe înțelesul poporului despre cultura Națională, fiind încontinu aprobat și aplaudat de săteni adunați.

Profesorul N. Moldovan vorbește cu tact de pedagog și respicat despre aducația morală, fizică și intelectuală din care ascultători au putut culege multe și folositoare sfaturi pentru creșterea bună a copiilor.

In comuna Suplac a vorbit și preotul adm. Traian Popa despre relele isvorâte din alcoolism, care bântue atât de mult prin satele noastre.

Asemenea a continuat munca apostolei la sate, d. revizor școlar Petru Giura. A organizat încă mai înainte agentura din Bocohalma, a cercetat în 7 August comunele Păucea și Abuș însoțit de părintele Ion Pop din Costeinic, stăruind pentru îmbrățișarea Astrei și organizând agenturi în aceste comune.

Citiți „Infrațirea"

Croitoria Militară de primul rang din București Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare
FRAȚII FUHRMANN CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. □ □ □ 892 Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7
COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Industria din Iugoslavia

Serbia veche a fost până la incorporarea teritoriilor croato-slovene o țară exclusiv agricolă. Populația Serbiei vechi se ocupa în cea mai mare parte cu agricultura, creșterea vitelor și ceva mai puțin cu comerțul lemnului.

Prin alipirea provinciilor noi la regatul sârbesc, situația nu s'a schimbat cu mult și astăzi încă, Jugoslavia este mai mult agricolă decât industrială. Cu toate că subsolul Jugoslaviei este foarte bogat în materii prime, cărbuni de piatră lignită, minerale, plumb și aramă [illegible] o industrie activă în Jugoslavia nu s'a putut desvolta, căci lipsește: capitalul și spiritul de acțiune. Jugoslavia are comori prețioase de materii de primă necesitate, multe valori naturale — cari azi stau încă neexploatate — căci nu sunt cercuri industriale cari s'ar interesa activ, cari ar pune primele baze solide pentru desvoltarea industriei indigene pe viitor.

Deasemeni comerțul duce lipsă de diferite derivate cari se importa din străinătate, căci lipsesc fabricile necesare pentru prelucrarea materiilor brute în obiecte și articole comerciabile. Astfel de pildă cu toate bogatele zăcăminte de cărbuni, Jugo-Slavia este nevoită să aducă cărbuni din alte țări.

Sunt minerale în stocuri imense, ele zac nevalorizate, căci în țara întreagă este numai un topitor în Bosnia.

Jugoslavia are producție mare de lână dar n'are fabrici pentru prelucrarea ei industrială. In țara întreagă este numai o fabrică de stofe, ea produce fabricate proaste. La fel stă fabricațiunea pânzei.

Sunt 5 fabrici de ciment, foarte primitive, 2 fabrici de mobile — cari iarăși nu corespund necesităților, 2 fabrici de gunoi artificial.

Jugoslavia are o producție foarte bogată de fructe și cu toate astea lipsește o fabrică de conserve de fructe. Cu toate că creșterea vitelor este bine desvoltată, lipsesc fabrici de săpunuri, de stearină și derivatele ei.

Bogăția de lemne din țară este mare. Jugoslavia are stejar, fag, brad, nuc, cireși etc. dar nu sunt fabrici de mobilier. Fabricațiunea indigenă în branșa aceasta abia alimentează 10 la sută din cerințele interne.

Lipsește deasemeni cu totul o industrie technică sau chimică.

Jugoslavia n'are nici o fabrică de mașine sau unelte agricole. Aceste lucruri trebuie importate pe preț mare.

Cu toate că anual se cultivă terenuri mari cu sfeclă de zahăr sunt numai șase fabrici de zahăr, cari au instalațiuni cu totul primitive.

Industria din Jugoslavia are de luptat cu multe greutăți, deoarece n'are sprijin nici din partea populației și nici din partea guvernului Raco.

Noua noastră monedă divizionară de metal

D-l Angelescu, ministrul tezaurului fiind la Constanța a primit, contrar obiceiurilor d-sale să dea câteva lămuriri confratelui local Farul, în privința noilor monede divizionare care va înlocui hârtia Băncii generale de 50 și 25 bani,

D-sa luând diferite oferte a aceptat, ca pe cea mai avatajoasă, pe aceea a uzinelor Thoune din Elveția, unde a și făcut o comandă de 20 milioane lei. Noile monede se vor confecționa din'r'un metal special denumit „Thounemetal" de culoarea albă, ceva mai greu ca [illegible]aluminiumul, greu de imitat, inalterabil și neoxidabil. Monedele vor fi rotunde în dimensiunea de 1—1 și un sfert cm. cu greutatea de 1 gr. jum. cele de 50 bani și 1 gr. de 25 bani.

Primul transport în valoarea de 6—7 milioane sosește la finele lui Septembrie va sosi și restul.

Imediat, a încheiat ministrul, se va proceda la schimbarea hârtiei Bănci generale de 50 și 25 bani.

Desființarea prețurilor maximale

Modificând ordonanța cu Nr. 5701921, Prefectura județului Cluj și Primăria au ridicat prețurile maximale, stabilind numai pentru carne următoarele prețuri maximale:

Mușchiu de vită kgr.	5	lei
Carne de vita I „	4	„
„ „ „ II „	3	„
Carne de viței „	5	„
Carne de porc cl I kgr.	12	„
„ „ „ „ II „	10	„
Slănină	14	„
Untură	16	„
Unsoare	18	„
Slănină sărată	16	„
Slănină papricată	18	„
Slănină uscată	16	„
Slănină fiartă papricată	20	„
Slănină afumată	18	„
Creeri de porc, o bucată	4	„

Toate celelalte articole rămân nemaximate în detail, urmând însă ca vânzători, restauratori etc să se conformeze cronanțe contra speciei.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Un discurs senzațional al lui Lenin despre situația din Rusia,

Din Reval se anunță; La ultima ședință a comisarilor din Moscová. Lenin a ținut un discurs, în care a zugrșvit în culori pesimiste situația catastrofală a Rusiei sovietice. El și a exprimat părerea că situația nu mai poate fi îmbunătățită cu proprille puteri ale sovietului și că guvernul bolșevic ce va putea menține cel mult până la toamnă.

Cu toate acestea, se au mereu măsuri pentru întărirea guvernului.

Lenin propune să fie invitați străini în Rusia ca să dea acestela un ajutor efectiv; să se ție seamă de unele deziderate ale opoziției, și să se trimită în străinătate câțiva delegați, pentru a începe tratative cu guvernele străine în cea ce privește ajutorarea Rusiei.

Arestarea deputaților comuniști sârbi

Din Belgrad se anunță, că Scupcina a votat cu o majoritate zdrobitoare ridicarea imunității la 58 de deputați comuniști. După închiderea ședinței. directorul poliției din Belgrad a arestat pe 8 deputați comuniști în momentul când aceștia părăseau Scupcina.

XXXXX—XXXXXX
Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA
XXXXXXXXXXXX

CAUCICURI MICHELIN
CABLE și RIPSATE
au sosit la
S. R. A. și LEONIDA & CO. UNITE
BUCUREȘTI, Calea Victoriei 67
Sucursala la BRAȘOV Str. Vămii 23. 981

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de E. M. de Vogüé.

— Partea întâia —

Capitolul IV.

No. 13

Daria Veraghin

Se ridică ca mișcată de un resort. Făcu câțiva pași și privindu-se întâlni o oglindă. Ridică brațele, își rândul cărlionții nebunatici de pe frunte. Gestul brațelor frumoase și albe, evidențiind bustul elegant, părea că sărușește dorințl în jurul ei. Intorcându-se lângă divan, în picioare, în fața și foarte aproape de Elzéar care rămăsese jos, relă:

— Numele tău, rolul tău public îmi atrasără atenția. Te-am urmărit. Te-am ascultat. Te credeam prea timid, dar așa sunteți toți. Am crezut că văd cel puțin în tine convingere, idei active, ceva adevărat și puternic care te deosebia din forma politicianilor. Și mi-a plăcut faptul că ai înțeles trebuința de a-ți realiza o viață sociala superioară pentru a servi ideea revoluționară. Poți să ari pământul și cu mâni îngrijite. Nu lovești cu putere decât de foarte sus. Proștii zâmbesc când ne aud vorbind de emanciparea poporului sub policandrele unei săli de bal. Totuși așa au început dărâmarea lumei vechi revoluționarii de acum o sută de ani. Inconsequență, spun caraghiozii noștri! Nu mai puțin ciudată ca acele care țes existența noastră. Alaltăieri te-ai prezentat îndrăzneț, insolent și asta mi-a plăcut.

Vezi că înainte de toate tu mi-ai plăcut. Cine ești? De unde vii? Puțin îmi pasă. Știu că ești din popor, că ai ajuns unde ești fără ajutorul nimănui prin puterea și energia ta. Asta mi-i de ajuns. Nu cer mai mult. M'am hotărât repede, nu-i așa? Mi-am spus: Iată poate tovarășul, cooperatorul pentru o mare idee comună.

— Nu încruntа din sprincene. Altceva vă trebuie vouă, bieți bărbați! Mă dau. M'așl da fără se să stau la tocmeală. Dar nu-ți cunosc tot sufletul. Sunt neîncrezătoare, am și dreptul. Vrau dovezi, certitudini ...

Elzéar asculta. Privirile lui uimite suiau încet de la genunchi spre chipul Dariei care sta dreaptă înaintea lui. Fermeca, simțea adîndu-i pe la buze mirosul îmbătător al stofei apropiate, însuflețite de formele pe care le revela. Mâinile lui prinseră pe ale Dariei și alunecară rugătoare de-alungul brațelor:

— Vei avea tot. Voi lupta, voi face ... voiu face totul, tot ce vrei. Dar nu-mi spune că nu sunt decât unealta de luptă pentru ideile tale ... pentru ideile noastre. Vreau ce ai tu mai intim. Te vreau. Vreau să te împac cu dragostea, scumpa mea rănită! Daria liniștită, zâmbi. Intr'o clipă deveni copila batjocoritoare:

— Va fi greu. Cine știe? Poate mă vei împăca cu răutăcioasa cunoscută de odinioară. Dar nu trebuie să dăm prea mare însemnătate acestor chestii personale într'o existență închinată interesului general. Să muncim. Avem să vorbim de mărunțișurile astea ... curând ... da curând Ochii ei indulgenți spuneau mai mult și mai bine decât vorbele.

Elzéar se ridică, și păstrând sub braț mâna pe care o ținea-o duse în seră până la ușa cu geamuri care da în parc Aerul din gradină intra printr'un geam deschis. Adieri ușoare aduceau în noaptea răcoroasă de Martie aroma ungurilor gata să se deschidă. Era o seară de sfârșit de iarnă când trec presimțirile fizice ale apropiatului Aprile, adieri căldicele, neașteptate călătoare înaiutate care par a veni de foarte departe, din sudul insulelor fericite primăvărat ce.

— Ultă-te, simte șoptl Elzéar, cu glasul tremurând de emoție Oare pe pământul nostru e numai larma, durere și muncă? Pământul începe să iubească. Viața trebuie ascultată. Ea vine, e în noi, în tine ...

Vorbele lui Bayonne sfârșiră printr'un sărut prelung pe umărul gol a Dariei. Daria îl primi. Nemișcată, cu ochii pierduți în noapte, îi aspira adierile. O scutură un fior. Se întoarse încet, fără a lăsa brațul petrecut pe după al său.

— Să plecăm. Mi-l frig și apoi e târziu.

Se întoarseră în saloanele aproape goale.

— Daria! Daria! — strigă cineva în pragul rotondei, te căutam pretutindeni?

Contesa Lurieff năvăli în odăiță. Mersul repede îl vor prima o mișcare rostologire persoanei sale corpolente scurte și grase, cu trei bărbii, cu sânii puternic desvoltați, care își plimba cu mândrie bijuteriile împodobite cu rubine și safire enorme, adevărate lanțuri de pietre scumpe tresăltând la orice mișcare.

— Scumpa mea e grozav de târziu! Nu știu ce să mă fac. Oamenilor ăstora cari dau serate nu li-a trecut prin cap să pună câteva mese de sihist. Toată lumea se duce. Nu uită că mâne dimineață trebuie să me gem la slujba pentru răposata Apolnia Nikiforovna; pe urmă la lanchul marei ducese și apoi la conferință. Nu-i așa că va fi interesant domnule Bayonne? Daria s'a arătat programul? Conferința d-lui Homo, fost profesor de matematici, asupra vieții universale și veșnice, dovedită în patru feluri de doctrina lui Ioan Baptist de Tourreil. Scumpe domnule Bayonne, fii bun și cheamă scriitorii noștri.

Dar ia învălui pe Elziar într'o privire zâmbitoare și compătisnitoare care îl făcea complice întovorăși pe prințesă în anticameră, îi puse pe umeri blana albă de capră tibetană sub care se făcu nevăzută cu o lebădă care și-a strâns aripile. O conduse până la capitul scărilor și așteaptă lângă ea sosirea trăsurii, între grupurile de oaspeți care spionau cu coada ochiului manevrele lui. Ochiadele ironice ale mondenilor nu le vedea. In beția acestei clipe nimic nu mai există în juru-i decât apariția albă care se mistui în cupeu, se îndepărta lumina încă întunericul, dispăru. De abia atunci se deșteptă din vis, surprinse privirile curioase, și ieși grăbit aprinzându-și țigara.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere dorește a lucra acestie ore, la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă ore de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

CLAVIR de vânzare system Stingl, scurt, din palisander cu pedal de harfă. Strada Iuliu Maniu No. 2, etajul II, ușa 1.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoproane, pivniță.

LA FRANCISC BONCZWEIG în Str. Dezma No. 10 se găsesc de vânzare efim jachete. De asemenea se dau și cu împrumut.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

MARGIT. De ce nu ați venit duminică în parc? Aveți scrisoare la ziar.

VILIBALD ce e cu tine de nu mai dai semne de viață. C. p. dela voi le am primit. Miminile întâmplate comunicăle și nouă. Clement.

CONSĂTENE ce noutăți pela noi? Descrieți-ni petrecerea cu toate amănuntele; cine a fost peacolo. L. B.

Diverse:

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘ COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
143

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

Banca Comerțului

Societate Anonimă
Capital Lei 60.000.000. — Rezerve Lei 55.747.678'01
Sediul Central: CRAIOVA.
Filiale: Lugoj, Caracal, Corabia, Turnu-Severin, Târgu-Jiu, Drăgășani și Balș.

Filiala LUGOJ Telefon No. 22 — Strada Saguna No. 3. Adresa telegrafică: „Commerzbank".

Rezumat din Raportul Anual prezentat de Consiliului de Administrație la a 22-a Adunare Generală ordinară a Acționarilor întrunită la Craiova la 22 Martie 1921.

Banca noastră și-a sporit capitalul în anul expirat, dela 30 milione la 60 milione lei și această sporire ne-a dat posibilitatea, ca împreună cu marile bănci din capital României-mari, să participăm la mai toate societățile mari, care s'au înființat sau și-au mărit capitalul ca: Petroșani, Steaua Română, Industria Română de Petrol, Societatea Marconi, Societatea Română de navigație pe Dunăre, Electrica, Astra din Arad, Creditul pentru întreprinderile Electrice, Sonica, Uzinele Chimice, Aref și altele.

Rezultatele anului 1920 permit distribuirea unui dividend de 14%, adăogând în acelaș timp Lei 777.520'29 la fondul de rezervă.

In cursul anului trecut Fondul de rezervă a fost mărit și cu primele de emisiune dela sporirea capitalului, făcând astăzi fondul de rezervă aproape egal cu capitalul.

In urma acestor atribuiri, rezervele se urcă la suma de Lei 55.747.678'01.

Pentru a putea aprecia activitatea Băncii noastre, vă supunem mai la vale câteva cifre statistice, arătând mișcarea principaielor conturi în anul trecut:

CASSA.

Numerarul intrat în cursul anului 1920 . . .	Lei	622.073.728'79
„ eșit „ „ „ . . .	„	623.897.818'43

EFECTE SCONTATE.

S'au scontat 26.886 efecte în valoare de . . .	Lei	168.615.324'70
S'au încasat efecte în valoare de	„	148.050.131'65

CONTURI CURENTE ȘI AVANSURI PE PRODUCTE.

S'au debitat cu	Lei	415.217.266'50
S'au creditat cu	„	347.752.919'26

DEPUNĂTORI SPRE FRUCTIFICARE.

S'au depus în cursul anului	Lei	62.806.666'48
S'au retras în cursul anului	„	41.561.352'30
Mișcarea generală a conturilor a fost . . .	Lei	3.073'021.136'81
Beneficiul anului 1920 a fost de	Lei	12.898.171'17
din care scădem:		
Cheltueli de Administrație . Lei 3.226.278'85		
Impozite . . . . . „ 1.896.689'34	Lei	5.122.968'19
Rămân . .	Lei	7.775.202'98
Se adaogă reportul din 1919	„	53.955'—
	Lei	7.829.157'98
de repartizat dupe cum urmează:		
10% fondului de rezerve ordinar Lei 777.520'29		
iar din restul de Lei 6.997.682'69:		
5% tantiema Direcțiunei . . Lei 349.884'13		
5% tantiema funcționarilor . . „ 349.884'13		
5% Casei de pensii și ajutor „ 349.884'13		
14% Dividend acționarilor . . „ 5.971.719'30	Lei	7.798.891'98
Beneficiu de reportat	Lei	30.266'—

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte, **I. G. Plessie.**

Membrii: **M. Blank, E. M. Brancovici, G. R. Geblescu, Enache Manea, M. V. Mirica, C. Neamțu, Tache Popescu, Ing. S. Pretorian, Gheorghe Teodorini.**

Director, **C. Neamțu.**

Bilanțul Băncii Comerțului, Societate Anonimă din Craiova

ACTIV — INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1920 — PASIV

Numerar în cassă și disponibil la bănci . .	Lei	15.938.762	44	(emisiuni vechi . .	Lei	10.000.000'—	
Acțiuni și participațiuni	„	29.345.903	95	Capital (emisiunea 1919 . .	„	20.000.000'—	
Efecte publice	„	3.583.570	60	(emisiunea 1920 . .	„	30.000.000'—	60.000.000 —
Efecte scontate	„	56.845.314	55	Fond de rezervă	Lei		54.970.157 72
Conturi cor. și avansuri pe producte . . .	„	98.220.891	97	Fond pentru amortizarea imobilului	„		1.000.000 —
Împrumuturi pe ipoteci și cesiuni	„	3.179.607	78	Fond pentru ajutor și pensii	„		692.522 38
Garanții: gajuri, ipoteci și cesiuni	„	26.301.489	75	Depozite spre fructif. și cont. corente . . .	„		95.150.423 55
Imobile	„	9.234.080	71	Depunători de gajuri, ipoteci și cesiuni . .	„		26.301.489 75
Intreprinderi diverse	„	2.524.534	50	Conturi diverse	„		8.641.725 07
Acționari	„	7.346.370	—	Depun. de valori în păstrare și cauțiuni . .	„		8.400.040 —
Conturi diverse	„	2.114.950	20	Profit & Pierderi	„		7.829.157 98
Valori în păstrare și cauțiuni	„	8.400.040	—				
	Lei . .	262985.516	45		Lei . .		262985.516 45

Director, C. NEAMȚU.

DEBIT — CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1920 — CREDIT

Cheltueli generale	Lei	3.226.278	85	Report 1919	Lei	53.955	—
Impozite	„	1.896.689	34	Dobinzi și beneficii diverse	„	12.898.171	17
Beneficiu	„	7.829.157	98				
	Lei . .	12.952.126	17		Lei . .	12.952.125	17

Director, C. NEAMȚU.

Banca Comerțului, Filiala Lugoj, face următoarele operațiuni de bancă:

Primește bani spre fructificare.
Acordă credite cambiale sau în cont corent,
Acordă împrumuturi ipotecare,
Finanțează întreprinderi comerciale și industriale,
Face avansuri pe efecte publice,
Emite cecuri, execută plăți simple și contra documente liberează scrisori de credit în toate orașele din România-mare și străinătate.
Cumpără și vinde efecte publice,
Plătește cupoane expirate și titluri eșite la sorți,
Primește spre păstrare Efecte și însărcinează cu administrarea lor.

989

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
ciocolată
839
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

AVIZ!
Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR.
Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 155
PENTRU
MICA PUBLICITATE

MINISTERUL AGRICULTURII.

Direcțiunea Generală a Agriculturii din Cluj.

Condițiuni

pentru admiterea elevilor în scoalele.

I. a) *Inferioare de agricultură* dela *Sân-Nicolaul-Mare* (jud. Timiș) *Ciacova*, (jud. Timiș) *Lugoj*, (jud. Caras-Severin), *Simlăul Silvaniei*, (jud. Sălaj), *Turda*, (jud. Turda Aries), *Geoagiu*, (jud. Hunedoara), *Mercurea Ciucului*, (jud. Ciuc) și *Beclean*, (jud. Făgăraș);

b) *Inferioară de horticultură* (grădinărie) *Turda* (jud. Turda Aries);

c) *Inferioare de viticultură* dela Diosăg (jud. Bihor), *Miniș* (jud. Arad) și *Ighiu* (jud. Alba Inferioară).

II. d) *Elementare de agricultură* dela Pecica Maghiară (jud. Arad) *Cojocna* (jud. Cojocna) și Sic (jud. Solnoc Dobâca);

e) *Elementară de pomicultură și apicultură* dela *Baia-Mare* (jud. Satmar);

f) *Elementară de lăptarie alpină* dela Săliște (jud. Sibiu).

Se aduce la cunoștință generală că concursul pentru admiterea de elevi în școlile de agricultură arătate mai sus la punct I. a), b), c) și II. e) se va ține la 15 Septembre a. c. iar pentru restul școlilor de la punctul II d) și f) se va ține la prima Octombrie a. c. în localele școalelor respective. Elevii sunt bursieri (întreținuti de stat) și solvenți (cari vor plăti întreținerea).

Condițiunile de admitere la examen sunt:

1. Să fie cetățean român, preferindu-se fii sătenilor agricolturi.
2. Să aibă vârsta de cel puțin 14 ani împliniți.
3. Să fie sănătos, bine desvoltat și fără nici un defect. Constatarea se va face de către medicul școalei.
4. Să fi terminat cel puțin 4 clase primare, preferindu-se cei cu cursul primar complect de 6 clase.
5. Să treacă un examen de admitere din citire, scriere, aritmetică și geometrie.

Înscrierile la examenul de admitere se pot face până în seara zilei dinaintea concursului.

Cererea de înscriere, timbrată legal, cu arătarea profesiunii și a locuinței părintelui sau a tutorelui, se va adresa direcțiunii scolilor arătate mai sus. Ea va fi scrisă și subscrisă de părintele sau tutorele candidatului când el este minor, ori de el singur, când este major. — Cererea va fi însoțită de actul de naștere, de vaccină, de certificatul de abselvirea a cel puțin 4 clase primare. — Prin cerere se va arăta anume dacă tinerii candidează la burse sau dacă vor se urmeze școala ca solvenți.

Pentru dobândirea bursei nu se cere act de sărăcie se vor preferi însă, în condițiuni egale, candidații fără mijloace și bine desvoltăți.

Candidații, cari după reușita la examen vor să urmeze școala ca solvenți, vor depune odată cu cererea de înscriere și o declarație legalizată de primăria comunii unde domiciliază candidatul, părinții sau tutorii și prin care se obligă a plăti o taxă de 6 lei pe zi, pe tot timpul cât va dura cursurile școlei.

Plata taxei se va face în două rate, la 1 Octombrie și la 1 Aprilie al fie cărui an.

Elevii vor avea în școala locainţă, luminat, incalzit, spălat și hrană.

La intrarea în școala fie care elev va avea urmatoarele efecte de imbrăcăminte: un rând de haine, trei ștergare, o păreche de încălțăminte, o saltea, o plapomă (pătură,) trei cămasi, trei perechi ismene, trei perechi ciorapi, (căltuni), trei basmale. o perină cu două fete și trel cearșafuri (lepedeuri) de pat.

Elevii primiti în școală sunt datori a se ingriji singuri de materialul de studiu, cărți, unelte de lucru, imbrăcămintea și incălțămintea de care vor avea trebuință pe timpul cât urmează școala. — Ei vor trebui să aduca 2 kgr. săpun pentru spalatul rufelor.

Uniforma ca imbrăcăminte nu se impune; elevii vor putea aduce ori-ce haine cu condițiunea ca să fie curate și suficiente pentru intretinerea curăteniei.

Ca unelte vor trebui să aibă o sapă, un hârleț (cazma), o furcă de fier, o secere, o greblă de lemn și un cutit de altoit.

Cursurile teoretice pentru scolile inferioare vor fi de 3 ani, iar practica agricolă o vor face conform dispozițiunilor din vechiul regat și care va fi cel mult de un an și jumatate,

In ce privește școlile elementare durata cursurilor este de 2 ani.

Potrivit art 51 și 53 din legea pentru recrutare a armatei, publicată în Monitorul Oficial No, 15 din 20 Aprilie 1913, *absolvenții tuturor acestor școli fac serviciul militar cu termenul redus de un an.*

990 *Direcțiunea Generală a Agriculturei din Cluj.*

Incunoștințare.

In conformitate cu D. M. No. 731 din 1921 publicată în Monitorul Oficial No. 89 din 26 Iulie 1921 și cu ordinul No. 2867 din 12 August 1921 al Comandamentului Teritorial al Corpului 6 Armată.

Toți Ofițeri de Rezervă Sub-Locotenenți, Locotenenți și Capitani, din armă Infanteriei, Atelierlei, Cavalerie și Geniu fosti *prizonieri sau la partea sedentară* care au înaintat cererile de a fi primiti în armata română, chiar dacă primirea nu au fost publicată în Monitorul Oficial urmează încă a fi concentrați pentru instrucție dupe cum se arata mai jos:

Infanteria de la 1 Septembre 1921 la 1 Octombre 1921 la Centrul de instrucție Oradea-Mare.

Cavaleria la Sibiu, Artileria la Rașnov și Geniu la București. Ofițeri care fac parte din aceste 3 arme vor fi concentrați în 2 serii și anume Seria I de la 15 Septembre la 15 Octombre 1921, Seria 2 de la 19 Noembre 921.

Celelalte categorii de Ofiteri se vor concentra dupe directivele ce se vor da la timp de Marele Stat Major.

Ofițeri mai sus vizați se vor prezinta la Cercul de Recrutare pentru a primi ordin până la 24 August anul curent.

Acesta publicațiune ține loc de ordin de concentrare și cine nu se va prezinta la timp la Cercul de Recrutare Cluj se va face vinovat de faptul de nesupunere la concentrare și va fi urmărit conform Codul de Justiție Militară.

Comandantul Cercului de Recrutare Cluj,,

Colonel Indescifrabil.

Șeful Biroului II. Mobilizare Locot. *N. Ionescu.*

No. 4170 1921 August 15.

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

În fața bisericei „Mateiu Corvin". ☐ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini. Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

De vânzare

un dormitor complet, o masă de sufragerie, cu 4 scaune și un pian cu ½ coadă.

◆

A se adresa la ziar.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii,
„ *Tutungeria* din palatul „Micul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

502 Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în **CLUJ,** Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculătură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. ☐ ☐ 44

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

De vânzare

un automobil în bună stare Marca Laurent Clement 8/22 HP. Preț convenabil

A să adresa la Dl Adrian Popovici, Banca Națională.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

La cel mai renumit Ateller și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

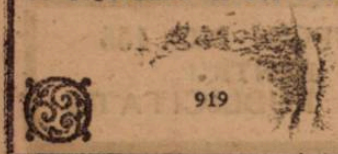

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestitii mititei cele mai alese gustări și bere rece

329 ☐ la pahar. ☐

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 299 | Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini | Vineri 19 August 1921

Infrăți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Nr. de schimb
„Transilvania" Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [...] J No. 3 (ETAJ. II)
SUB CONDUCEREA UNUI [...]
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . 30 LEI

Creiem, nu moștenim

Ni s'a spus, ori de câte ori am afirmat necesitatea unificării că aici, în Ardeal, am avea datoria să respectăm tot ce ni-a rămas ca legiuire și organizare de pe urma imperiului prăbușit. Că adică monarhia Habsburgică, față de România, ar fi reprezent t o organizație și o viață de stat mai înaintate și deci România cea nouă, clădită pe ruinele unui imperiu cu desvoltare seculară, n'ar avea de cât să moșteniască și să păstreze cultura și ordinea întâlnite aici.

Nu să unificăm, prin urmare, ci să învățăm noi înșine a ne conduce după legile și instituțiile locului, — aceasta ar fi datoria noastră ca moștenitori ai monarhiei desființate. Și acelaș lucru ni s'a spus un moment și în Basarabia, și, firește, și in Bucovina. Și nu numai de către minorități, ci până și de Români. S'au găsit într'adevăr și Români cari, în cele dintâi clipe ale Unirii noastre, să încerce ca un fel de nostalgie după imperiile dispărute și să facă totdeodată și comparații puțin măgulitoare pentru noi între regimurile cari au fost și între regimul cel nou al stăpânirii românești. Era mai bine! — s'a strigat de atâtea ori și în presă și în parlament, fie numai din patimă politică, fie că strigătul exprima într'adevăr o convingere. Dar și patima politică și convingerea erau resultatul unei stări de spirit pe care n'o puteam găsi de cât foarte firească la omeni cari, pentru a se împăca cu noua ordine de lucruri, trebuiau să renunțe ei înșiși la o parte din sufletul lor.

Căci nu se poate spune că în Ardeal și în Basarabia sufletul românesc n'a suferit și oarecare schimbări de pe urma stăpânirilor care au fost. Chiar dacă ne-am opri numai la puterea pe care o are deprinderea și tot ar fi de ajuns pentru a înțelege spiritul de resistență pe care a trebuit să-l întâmpine în provinciile cele noui politica noastră de unificarea. S'au prăbușit pe rând două imperii și în locul lor s'a ridicat steagul stăpânirii românești, dar oamenii au rămas totuși sub puterea unor tradiții, unor deprinderi și a unor legături cari nu se puteau distruge fără să lase pe urma lor o stângere de inimă, o suferință, o părere de rău.

Adăugați apoi și greutățile creiate de răsboi și pe care omul, neputând sau nevrând să le explice altfel, le-a socotit ca urmări ale stăpânirii cele noui, și atunci vom înțelege și nostalgia după ordinea care s'a prăbușit și tendința de-a opune resistență la în ocmirea și așezarea unui regim românesc.

Toate acestea nu sunt de cât durerile adaptării prin care trebuia să treacă negreșit ținuturile cele noui în momentul când s'au văzut smulse din mijlocul unor vechi tradiții și deprinderi locale.

Ceia ce nu înțelegem însă e ca în numele minorităților și al imperiilor dispărute să ni se dea lecții de democrație în ce privește așezarea și organisarea vieții noastre de stat. Căci cum ar putea să primeacă asemenea lecții România, stat crescut și desvoltat după pilda marilor democrații din Apus, de la cei cari represintă între noi spiritul autocratic și medieval al monarchiei austroungare sau al imperiului rusesc? Ce apropiere poate fi făcută între statele polițienești care au fost Austro-Ungaria și Rusia și între tânărul stat român întemeiat de la început pe cultul libertății și al democrației?

Oare nu tocmai organisația și spiritul lor medieval le-au dus la prăbușire pe cele două imperii vecine?

Și atunci cum am putea fi priviți noi, aici sau în Basarabia, ci moștenitori ai unor imperii de al căror spirit, păstrat în legile și instituțiile rămase, n'am avea dreptul să ne atingem prin măsurile și încercările noastre de unificare?

Dar n'am venit aici ca să moștenim, ci am venit ca să creiem. Ceia ce numim unificare nu este de cât o îndelungată silință de a ne regăsi și salva ființa noastră de sub dărîmăturile celor două imperii dispărute, pentrucă după aceia regăsiți ca suflet și energie națională, să începem a creia o ordină nouă: ordinea românească. Și nu e nici măcar vorba să dăm noile provincii pe mâna vechiului Regat.

Unite la un loc, și vechiul Regat ca și noile provincii au datoria să se închine în fața aceloraşi necesități pentucă împreună să crieze acea nouă viață de stat capabilă să cuprindă și să pule în mișcare toate forțele creatoare ale sufletului nostru național.

Știrile zilei

Relațiunile româno bulgare

„Echo de Bulgarie" publică un rezumat retrospectiv asupra relațiunilor româno-bulgare începând cu 18 Septembrie 1885 dată când guvernul Ion Brătianu a contramandat manevrele de toamnă pentru a-și arăta politica pacifistă cu prilejul uniunei Rumeliei Orientale cu principatul bulgar.

„Echo de bulgarie" numește pe Ion Brătianu „amicul bulgarilor".

Rezumat se termină cu atitudinea României în războiul balcanic din 1912.

„Echo de Bulgarie" închee astfel:

Suntem convinși că buna vecinătate e favorabilă pentru progresul celor două țări. Se poate spune că România și Bulgaria sunt creiate ca să fie prieteni, dacă n'ar fi oarecari neînțelegeri între conducătorii lor. Istoria pedepsește pe cel ce nu ține seamă de lecțiile ei".

Impiedicarea războaielor

In conferința, care se va ține la Washington, nu va putea fi vorba o dezarmare totală. Nimicirea armatei, instituție necesară și cu tradiții așa de vechi, e cel puțin deocamdată, o imposibilitate Respectul pentru drepturile altuia e în politica dintre popoare, și azi chiar numia un deziderat al viitorului.

Granița între ce crede un popor că e al său și ce este cu adevărat al său nu-i încă trasată. Si ce autoritate atât de sus pusă va fi în starea s'o facă așa ca nimeni să nu se creadă nedreptățit?

O conferință, la care vor azista și cei mai abili diplomați, nu va fi în stare să'ndeplinească o armonie stabilă dintre popoare, care nu poate fi decât urmarea unui înalt și îndelung progres al umanității.

Se vor găsi mereu atacatori și atacați, fiindcă și lucrurile cele mai axiomatic vădite, cum e caracterul românesc al Transilvaniei, sunt contestate de neamurile cu interese contrarii.

Atunci, la Washinton se va vorbi numai de o micșorare a armatelor și de o anume limitare a înarmărilor? De sigur și totuși or'câtă bucurie ne aduce la prima impresie această veste, ea nu poartă cu dânsa doritul steag alb al păcii viitoare.

Sunt idei admirabile în sine, dar absolut ineficace la punerea lor în practică.

Mă rog: ești inclinat să crezi că vor fi atât mai puține războaie, cu cât vor fi mai puține și mai mici armate. S'a dovedit că uneori învrăjbirea dintre două țări era numai consecința unui joc economic între marile industrii metalurgice, cari își desfăceau din larg produsele ațâțând înarmările unui neam și susținând politica șovinistă.

Astăzi însă, controlul public, desvoltat și puternic face imposibilă o asemenea crimă. Dar, ori-cum, armatele sunt instrumentele războaielor; micșorând primele, se vor rări ultimele. Să fie așa?

Cunoscutul nostru scriitor, D-l I. Al. Brătescu-Voinești cercetează într'o logică strânsă și limpede, această problemă. E una din cele mai interesante părți din cartea sa „In slujba păcii".

„Odată ce menții o instituție organizată în vederea distrugerii, cum o să poți împiedeca statele de a și-o perfecționa...? Să le obligi să nu întreții decât armate necesare apărării? Dar, care este limita între a ac și apărare?... Lovitura înainte de a fi lovit e un act de apărare?... Si, în sfârșit, care ar fi normo de proporționare a armatelor și înarmări or, prin care națiunile mai mici ar putea fi la adăpost de agresiunea celor mai mari?"

Soluția D-lui Brătescu-Voinești e; armate organizate în vederea construirii.

Micșorarea armatei e o jumătate de măsură, și greu de realizat și de nefolos.

Conferința dela Washington, la care cei mici nici n'au fost chemați, pare a îndreptăți cu totul aceste păreri.

O revistă juridică în Ardeal

„Ardealul juridic", ale cărui prime numere au apărut în vara aceasta la Cluj, e una din puținele reale contribuții ale unificării românești, bine înțelese.

Revista aceasta „de drept și de unificare legislativă, doctrină, jurisprudență, legislație comparată" ține să culeagă și să cearnă științificește tot ce e mai bun în legile și 'n uzajul justiției din cele două ținuturi cu tradiții de stăpânire așa de deosebite: Ardealul și vechiul Regat.

Nimeni nu dorește o unificare „cu furca", căutând sa impună un lucru dintr'o parte sau din alta, fară să 'ncerce o comparare și-o selecționare a ce e mai potrivit și mai util spiritului românesc. Contestațiile făcute în această privință sunt rău venite și nu slujesc decât la provoçarea unei dăunătoare atmosfere de discordie între frați.

N'am văzut însă nicăieri și nici la presa, care pretindea că face să se respecte aportul distinct și respectabil al Ardealului, o muncă harnică și luminată pe tărâmul unificării, așa cum o încearcă acum „Ardealul juridic".

Strângând în jurul lui pe toți valoroșii oameni de legi din or'ce colț al țării, el face apel la truda cinstită și bună a or'cui, urmând să-și recruteze colaboratorii cu aceiași largime de vederi și patriotism deschis, scutit de urme de regionalism, cu care s'a alcătuit comitetul de redacție.

Ne face o plăcere să pomenim numele și felul cum s'au grupat juriștii revistei. Sunt aci incontestabile autorități în materie, cari dau toată garanția de seriozitate acestei publicații, așa de competent și de sistematic scrisă. Directorii și redactori responsabili sunt dnii: Vasile M. Dimitriu, Ștefan Laday și Ion Tiberiu Cosma. Secretar de redacție, dl Ștefan Cepescu și administrator exclusiv al revistei, dl Ștefan Fabius.

Comitetul de colaborare și control e compus din dnii Balașiu Paul, Dimitriu Vasile, Fabius Ștefan, Hațieganu Emil, Isac Aurel (senior), Kiss Géza, Micșa Pompeiu, Negrea Camil, Popp Ioan și Pordea Augustin.

Articolul-program precizează astfel ținta revistei: „Corecta limbei de redactare a hotărârilor interpretarea juridică a textelor ca și traducerea lor cu note și comentarii, comparația acestora cu textele corespunzătoare din legiuirile vechiului Regat, concluziile ce s'ar impune din asemenea comparații în vederea unificării legislației".

La acestea se adaogă și cuvenita atenție ce se va da chestiunilor de pură doctrină".

Dl. Vasile M. Dumitriu schițează astfel cel mai potrivit program de lucru pentru starea actuală a legislației noastre din Ardeal.

Completând Dl. Ștefan Laday scrie: „Voim ca dreptul unificat să fie un produs al muncii românești, al științei românești, al convingerilor social-etice românești. Deși vor ține socoteală de legislațiunea popoarelor înaintate, nu voim ca dreptul nostru unificat să fie împrumutat dela ele".

Iar Dl. Pompei Micșa ne spune cu însuflețire; „Prin scoaterea în comun a revistei juridice ardelene, facem un puternic pas înainte pentru spulberarea bănuelilor, arătând că între român și român, între juristul de dincoaci și de dincolo de munți, nu cunoaștem deosebire".

Asemenea înălțătoare cuvinte de mult n'au fost spuse în Ardealul liberat și mai de mult n'au fost consecvente faptelor de adevărată unire la muncă între români".

„Ardealului juridic", care de'a primele numere are admirabile pagini de studiu, îi urăm o viață lungă și cu spor mult, în interesul consolidării interne a României de azi, pe care o servește cum se poate mai bine.

Evenimentele zilei

Hotărîrile Consiliului Suprem — Avertisment trimis Germaniei și Poloniei

Consiliul a hotărît Sâmbătă, textul scrisorii cari va fi trimeasă, de prezidentul consiliului suprem ambasadorului Germaniei și ministrului Poloniei, ca să-i informeze de deciziunea luată și să ceară amândorur guvernelor să ia dispozițiuni pentru menținerea liniștii în Silezia de sus, atrăgându-le atențiunea asupra răspunderii ce și-ar luao, în cazul când arme sau trupe ar trece peste graniță.

Aprovizionarea Rusiei

Consiliul a decis crearea unei comisiuni internaționale și nu interaliată. Puterile înțelegerii vor constitui sâmburile acestei comisiuni, numind câte trei membri de fiecare putere reprezintată în Consiliul suprem. Vor invita puterile neutre și institutul filantropic să coopereze cu ele.

Consiliul a mai examinat situațiunea diplomatică ce se va creia prin împărțirea proviziunilor și prin modul cu care se va putea începe cu sovietele convorbiri limitate strict la aceste scopuri umanitare.

Situațiunea financiară a Austriei.

Consilierul Harvey, declarând că un bil care sancționează ridicarea ipotecii americane asupra Austriei s'a depus la parlamentul din Washington, Consiliul suprem a decis cu unanimitate ca guvernul Statelor-Unite să-l aprobe cât mai curând.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cursurile D-lui Iorga la Vălenii-de-Munte

La 1 August, d-l N. Iorga a deschis seria conferințelor cu subiectul: „Ce trebue să citim? Unde găsim lecturile bune? Și cum să citim“?

Iată cum rezumă „Gazeta Transilvaniei“, din Nr. dela 16 August cr. lecțiile d-lui Iorga:

Sunt cărți cari trebuesc citite de orice om cult, sau cum spune d-l Iorga, de orice om „plin în interior“, armonios, și prima dintr'acestea este Biblia: înfățișătoarea vieții popoarelor celor mai vechi, într'o formă adânc omenească.

In Biblie oricine poate găsi o alintare, o mângâiere care te înalță.

Apoi vorbește de mărețele epopee ale poporului grec cari se „învață“ detestabil în școalele noastre. D-l Iorga constată cu foarte mare dreptate, că Shakespeare citit nu seamănă cu cel jucat pe scenă, din cauza împrejurărilor în care a scris. Cum era publicul de teatru în Anglia în acea vreme? Dornic de situații sgomotoase, de omoruri nesfârșite, de lucruri extraordinare, cari să escite simțurile unor oameni dintr'o epocă sdruncinată. Shakespeare, care „nici nu bănuia că face literatură neperitoare“, ca să-și ție existența, scria așa cum era gustul în acel timp. Marele lui geniu. însă s'a revărsat în piesele lui, pe nesimțite, pe lângă forma de multe ori insuportabilă, a gustului public de-atunci.

Divina comedie a lui Dante, opera plină de pasiune, unde vâjie și șuieră furtunile sociale de atunci, cea mai de seamă operă a Evului mediu, a format subiectul celei de a patra conferințe, iar ultima din această serie, ținută până acum, despre Don Quichote a lui Cervantes, era mai cea aspră și mai amară critică facută societății de pe atunci. De aceea, nu trebue Cervantes în mâna copiilor, sau în ori-ce caz Don Quichote prelucrat pentru copii e o denaturare a operei! In românește avem o traducere bună a întregei opere făcută de junimistul Virgolici și care se va publica în curând.

Tot d-l Iorga a ținut prima lecție a cursului despre documente.

ECOURI

Cine va fi succesorul lui Caruso?

Englezii, cari obișnuesc să privească toate lucrurile prin prisma sportului, cu prilejul morții lui Caruso, meastrul în cânt al lumei, sunt de părere ca acest calificativ să revie altui cântăreț, și prezintă pentru acest record artistic un tânăr componist, tenorul irlandez Iosef Hislop, care debutând de curând la Mew-York, și-a câștigat un așa de mare renume, încât însuși Caruso, depe patul, unde îl țintuise boala, s'a interesat de el. Intors din New-York, Hislop culege laurii gloriei în Londra, unde fu sărbătorit triumfal. E originar din Edinburg, de unde plecă în Stockholm. acum zece ani acolo fu apreciat de marele profesor de canto, dr. Bratt, care-l luă la el acasă, și-i dete lecții timp de 5 ani, fără să-i permită să cânte în public.

De-odată apăru ca prim tenor la opera regală din Stockholm. Repertoriul său cuprinde „Faust“, „Bohema“, „Aida“, „Manon“, „Romeo“, „Carmen“; Hislop e foarte slab și scurt de statură. Cu o voce bine timbrată, rezistentă, de-un volum considerabil. posedând un „piano“ din cele mai dulci, și un „forte“ ce cutremură pe auditor, poate să atingă cu multă ușurință pe „do“ de sus, ținându-l un timp apreciabil. In curând va apare la „Scala“ din Milano,

Premii și amende pentru deputați.

După cum o anunță un corespondent din Washington al ziarului „Daily Telegraph“, deputatul Iohn Kisel a depus pe biuroul Camerei Statelor-Unite un proect, care prescrie că fiecare membru al Congresului trebue să stabilească, cu ajutorul unui cronometru, ora sosirii și plecării din sala de ședințe. Legea, spune deputatul Kisel în expunerea sa de motive, ar da posibilități unui deputat diligent de-a încasa 20.000 dolari anual, în locul celor 10.000 regulamentari, pecând absențele l-ar costa între 100 și 400 dolari pe zi. Kisel amintește că mulți deputați nu asistă deloc la desbateri, astfel că de obiceu nu iau parte mai mult de 150 la ședințe; cei mai mulți vin, când se desbat lucruri, cari îi privesc direct. De altfel deputatul Kisel este foarte pretențios, declarând că în ceeace l-ar privi, ar declara vacant mandatul oricărui mandatar al națiunei, care ar lipsi 12 ședințe consecutive.

Lărgirea căsătoriei în Danemarca

Intr'un interwiev recent, ministrul de justiție danez a anunțat un nou proect de reformă a căsătoriei. Lucrul cel mai de seamă ce-l conține, e că se va da deplina libertate de-a alege între căsătoria civilă și cea religioasă. Până acum, căsătoria civilă fără cea religioasă e admisă numai atunci când o parte nu aparține bisericei de stat daneze, sau când ambele părți sunt de confesiuni deosebite. Apoi, se simplifică procedura de divorț și se reduce dela trei ani la 18 luni termenul după care divorțații se pot recăsători, obligând pe candidații la însurătoare să prezinte certificate de sănătate.

Dela Opera națională din Cluj

Terminându-se vacanța de vară a operei naționale, artiștii au început să se reîntoarcă în Cluj în vederea repetițiilor pentru stagiunea viitoare, repetiții cari vor începe în ziua de 20 sau cel mai târziu 25 August.

Printre operile noui cari se vor monta și reprezenta în stagiunea operei din anul acesta sunt:

1. Lohengrin de Wagner în care rolul regelui Enric va fi susținut de D-l Zaharia D'Arin.

2. Tannhäuser cu ansamblu complect schimbat. Rolurile vor fi susținute de D-ra Aca de Barbu; d-nii Jean Atanasiu sau Apostolescu: Pavel și Z. D'Arin în rolul Landgrafului.

3. Samson și Dalila în care rolul Marelui Preot va fi susținut de D-nii Apostolescu și Z. D'Arin; rolul lui Samson de C. Pavel și rolul Dalilei de D-na Lia Pop.

4. Bohema de Puccini cu ansamblu format din d-na Roman sau d-ra Aca de Barbu și D-nii Grozăvescu și Apostolescu.

5. Tosca de Puccini cu D-na Roman și D-ra Aca de Barbu, cari ca și în Boema vor cânta alternativ.

In fine în stagiunea viitoare vom putea asista la două mari evenimente artistice și anume se vor cânta pentru prima oară în România celebra operă rusească a lui Musorscky, în care Șaliapin și-a făcut gloria mondială pe care o are, „Boris Gudunof“, și Faust cu noaptea Walpurgilor.

Opera „Boris Gudunof“ după cunoscuta tragedie cu acelaș nume a lui Pușchin a repurtat admirabile succese la Paris, Berlin și Scala din Milano când rolul lui Boris a fost cântat de celebrul bas rus Șaliapin. La opera noastră rolul lui Boris va fi cântat de D-l Z. D'Arin.

După cum vedem anul acesta opera noastră din Cluj va da o serie de reprezentații cu totul noui și cu ansamblul nou.

Ca încheiere anunțăm pe cetitorii noștri că printre artiștii angajați pentru stagiunea operei din anul acesta sunt D-l Jean Atanasiu, D-l Teodorescu, D-l Z. D'Arin și D-ra Aca de Barbu.

S. P.

Impotriva sărutului în automobil.

Magistratul orașului Magnolia din statul New-Yersey, a ordonat, că orice conducător al automobilului, care și-ar săruta tovarășa sa de călătorie, sau care s'ar lăsa sărutat de dânsa, sau care ar lua-o numai de talie, își va pierde dreptul de-a conduce vre-o mașină, având în vedere că asemenea procedee, prin distragerea atenției, pot periclita publicul pieton și vehiculele.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Miercuri:
Mântuirea
Joi:
Aventră.
Sâmbătă:
Inimi cari sufere.

CINEMA URANIA:

Joi:
Puterea Vieții.
Sâmbătă:
La culmea puterii.

SZINKÓR

Joi'
Inelul fatal .Partea V. și ult.
Sâmbătă:
Fiasco.

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

FOIȚA ZIARULUI „INFRIRĂEA“

Din trecutul Irlandei

La 11 Iulie 1921 s'a făcut armistițiu pe insula verde a lui Eriu, armistițiu între Lloyd George și de Valera, între Englezi și Irlandezi. Acolo unde poporul Picților și Scoților cari se trag din ramura galică a Celților, cu tot amestecul, își mențin totuși, după două milenii, datinile strămoșești și limba cea veche; acolo unde Clechoch-urile milenare, templele cilindrice cu turnuri rotunde foarte înnalte și cu acoperișuri conice, se înnalță mândre către cer martori ai cultului soarelui și focului, — acolo una față de Britani cerea de peste cinci veacuri jertfele sale sângeroase.

Sunt aproape zece veacuri decând Normanii pătrunseseră ca primii cuceritori în insulă și prădară Dublin-ul; n'au trecut mai puțin de 5 veacuri și jumătate, decând năvăliră Englezii în Irlanda. In orice caz n'au venit nechemați. Că și în cazul Troici, origina rănilor în cutropirea Irlandei a fost o femeie. Pe vremea aceea domnea în insulă un rege setos de sânge, de-o venalitate fără margini, numit Dermont Mac Murchad; nu voia să știe nici de drept, nici de lege, poftea atât la avutul cât și la femeia aproapelui său. Astfel într'o bună zi fură pe frumoasa Dervorgilla, soția lui O'Ruarc.

Impotriva acestei mișelii se ridicară toți principii toți țăranii, și-l goniră din insulă. Setos de răsbunare, el fugi în Anglia și se întoarse cu armata lui Henric al II-lea; și neputând să se valorifice singur, deveni vasalul Englezilor. Fără de pereche și plină de cruzime fu lupta până ce fură supuși cetățenii liberi ai insulei, o luptă care va rămâne caracteristică pentru veacurile următoare pline de răscoliri și de asupriri.

Cu sutele strângea Dermont capetele tăiate ale Irlandezilor la picioarele sale, și privea cu plăcerea unui Tamerlan cum creștea piramida de tigve. Când văzu însă în grămada de capete și căpățâna celui mai mare dușman al său, Donald de Ossory, nu-l mulțumi numai privirea, ci se apropie de tigva lui, mușcându-i cu o voluptate bestială, nasul și buzele. Când generalul englez Raimund Fitz William se sătură de atâta omor, aruncă de pe o stâncă pe toți prizonierii în mare. Aceasta e începutul istoriei Irlandei sub dominația străină.

Asupritorul rămase totdeauna de neînduplecat, ura asupriților a devenit din ce în ce mai sălbatecă, răscoalele nu mai au avut sfârșit, expedițiile engleze de pedepsire dădură morții din ce în ce mai multe suflete, fără sfârșit fură martiriile unora și răsbunările celorlalți. Cade eroul Irlandez Fitzmaurice în luptă, apare pe baricadă Fitzgerald de de Desmond; este omorât acesta de Englezi, atunci îi urmează fără nici o ezitare Hugh O' Neille. Alături de aristocrați apar oameni din popor: Roger O' Moore, Phelim O' Neil, Cornelius Mac Guire — și cine mai poate înșira numele acestui lanț nesfârșit de victime ale regilor și reginelor Angliei, ale republicei lui Cronwell sau ale parlamentului britanic?

Forța care simbolizează în lumea 'ntreagă cea mai mare libertate, ține timp de o jumătate mileniu, o națiune întreagă în lanțuri, în propria-i casă. Cu zeci de mii, cu sute de anii, când Irlandezii prin sabia, care ucide fără nici o deosebire, bărbați și femei, bătrâni și copii, bogați și săraci, conți și preoți. Chiar Ivan cel Groaznic, strigă odată călăilor săi; „Destul a-ți ucis; ascuțiți-vă săbiile de pietre și nu de oameni“. In Irlanda însă, chiar dacă sabia se tocise, sau dacă obosise mâna gâdelui, totuși omorurile nu mai conteneau. Numai arma se schimba: se odihnea spada și-i lua locul spânzurătoarea.

In timpul unei răscoale, li s'a tăiat unor orașe irlandeze orice posibilitate de aprovizionare; urmările: în Munster mor treizeci de mii de oameni de foame în Ulster zac pe străzi stârvurile celor înfometați. Aliat cu spada, foamea și băutura, Cronwell face o expediție în Irlanda și despopulează insula; într'un timp foarte scurt au fost exterminați șase sute de mii de Irlandezi; cincizeci de mii au scăpat prin emigrări, câteva mii au fost luați de către triumfători ca prizonieri de răsboi, și-au fost vânduți ca robi în plantațiile de zahăr din India anterioară, de către cei ce luptau pentru libertatea popoarelor și umanitate.

Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Nu e de mirare că nici Irlandezii nu procedau mai blând cu Englezii în puținele ceasuri și zile de răzbunare pentru decenii și veacuri de apăsare și asuprire zamerlanică. Când s'a ridicat odată Irlandezii catolici în numele sfântului Ignat, cerură conducătorilor lor exterminarea nemiloasă a protestanților din insulă. Ei omorâră cu furie pe toți protestanții pe cari îi putură prinde, înfometară pe aceia cari se închiseseră în castelele sau orașele lor, asediară odată timp de o sută de zile orașul Londonderry, până ce Englezii, istoviți de foame, se sinuciseră.

Cu atât mai înfricoșetoare a devenit pedeapsa Englezilor. Totuși insula își reveni și refăcu sacrificiile unei generații, dublându-și, triplându-și populația, dând la lumina zilei nesecate milioane de oameni pentru noi hecatombe. Soarta țării nu se schimbă însă, ci rămâne aceeași în fiecare veac; Anglia parlamentară fu tot atât de crudă față de Irlanda, ca și regimul absolutist, ba uneori mai neîndurată. Libertatea personală a fiecărui Englez, „Habeascorpus“ n'a existat pentru Irlandezi. Indepeudența, inamovibilitatea magistraților, lege sfântă în Anglia, e o utopie pentru Irlanda. Desigur și Irlanda a avut un Parlament, dar această reprezentare a țării în Camera înaltă și cea de jos din Dublin, era o ironie sângeroasă. In Camera de sus nu puteau pătrunde decât marii proprietari Englezi și episcopii anglicani de origine engleză; iar legile electorale ale

Scrisoare din Diciosânmartin

Cum luptă D-l Căluţiu împotriva partidului liberal. — Cenzura.

După telegrama de aderenţă trimisă de mai mulţi intelectuali români d-lui I. I. C. Brătianu şi după constituirea comitetului de acţiune al Partidului Naţional-Liberal în judeţul Târnava-Mică, d-l Marcian Căluţiu, prefectul bine cunoscut a început a face adevărate acte de persecuţie împotriva cetăţenilor cari sunt membri ai partidului liberal.

Este de necrezut că în ţara românească să poată fi persecutat un cetăţean român pentru credinţa sa politică.

In fiecare zi liberalii sunt chemaţi la prefectură unde li se fac diferite promisiuni pentru a şi părăsi partidul sau sunt amenin ţaţi cu şicane, dacă nu vor să-şi renege convingerile politice. Astfel d-l prefect a retras fără nici un motiv dreptul de crîşmărit a doi comercianţi din judeţ, cari sunt membri ai Partidului Naţional-Liberal, spunând ca le va da din nou dreptul, dacă vor pleca din partid.

Cenzura funcţionează şi azi în judeţ, dar ea funcţionează ca un instrument pentru a forfeca tot ceiace este revoltă legitimă pentru abuzurile actualului regim politic şi pentru a împiedica darea la lumină a nereguli or administraţiei sale. Aşa spre pildă din gazeta „Târnava“, cenzura a tăiat următoarele pasagii dintr'un articol:

„Stările interne, administraţia şi unificarea sunt în stare deplorabilă.

„Când vor dispare oamenii nechemaţi din guvern, parlament judeţe şi alte oficii, atunci criza se va rezolvi uşor; dar cu oameni, cari nu voiesc şi nu ştiu ce să voiască şi nu muncesc pentru scopul unde sunt puşi, vom fi în criză permanentă.“

Este evident că nimic în această frază nu constitue un îndemn la dezordine şi nu primejduieşte siguranţa statului, după cum nici nu constitue o insultă la adresa autorităţii româneşti. Ea este expresiunea nemulţumirilor stârnite de politica şi de oamenii guvernului d-lui general Averescu. Şi a o cenzura înseamnă a face un abuz de putere care în interesul statului şi autorităţii se cere pedepsit.

De altfel se pare că d-l Căluţiu înţelege a se purta astfel cu tot ceiace este românesc. Căci străinii o duc foarte bine sub oblăduirea d lui prefect. Şi am dori ca în inspecţiile pe cari d-l Groza le face prin Ardeal să vie şi pela noi pentru a asculta nevoile şi plângerile românilor, cari sunt destule şi cer să fie rezolvate *Corespondent.*

O lămurire

In legătură cu alegerea mea de deputat sinodal mirean pe periodul nou, în cercul Agnita, pentru Sinodul Arhidiecezan, contestată, din oficiu, pe motivul că am fost preot, care a causat o vie şi interesantă discuţie, în şedinţa de verificare a sinodului şi în legătură cu „Hotărârea“ Consistorului arhidiecezan Nr. 2972 Bis. publicitate în Nr. 40 din 18/31 Maiu 1921 din „Telegraful Român“ sunt dator a da următoarea lămurire.

Eu ca fost preot militar în armata austro-ungară, în timpul revoluţiei din 1918, mi-am reocupat parohia din Toracul mic (jud. Torontal) stând acolo până la ocuparea acelui teritoriu de Sârbi, când în urma persecutării şi alte săferinţe din partea lor, m'am refugiat la Sibiu, unde în lipsă de funţionari români cu pregătiri corespunzătoare niam oferit serviciul meu statului şi ca absolvent de drept, m'am angajat de a merge ca funţionar de administraţie în inima săcuizmului (Odorhelul săcuesc)

In timpul acesta ne mai putându-mă reintoarce în parohie, comuna fiind ocupat şi acum de sârbi, am abzis în scris de parohie, Consistorului din Arad. Dupăce am divorţat de cele bisericeaşcă de prima soţie, zic bisericească, pentrucă însuşi Consistorul din Sibiu, a desfăcut căsătoria cu inducerea clauzulei: „pentru încheierea altei căsătorii mai fericite. . .“ şi încă eiud a doua căsătorie, m'am crezut eşit din şirul preoţilor după cum mă consideră în script oficios şi Consistorul respective, dl Episcop al Aradului, căruia i-am adus la cunoştinţă în mod firesc şi cuvincios de toţi paşii făcuţi de mine ca fost preot al acestei Dieceze.

Astfel am rămas şi pe mai departe în serviciul administraţie ocupând de prezent post de pretor, socotindu-mă de mirean în şirul credincioşilor bisericei noastre Ortodoxe române, al cărei fin credincios şi devotat voesc să în până la moarte.

Şi acum alta. Justificarea mea ca mirean şi în corporaţiunile noastre bisericeşti, mi s'a recunoscut şi asigurat şi prin aceia, că fiind ales ca membru mirean, în sinodul protopresbiteral al Agnitei, Consistorul nu m'a scos atunci din oficiu, ci din contra, chiar Consistorul a aprobat un concluz referitor la catichizaţia adulţilor, adusă de sinodul protopopesc la propunerea mea ca membru mirean al acelui sinod. Concluzul este aprobat de Consistor cu datul de 11 Maiu Nr. 3121. Bis.

Pe vremuri, maecenatele răposat Lebu, care şi el a fost preot, şi s'a căsătorit a doua oară, a fost ales ca mirean membru în comisiunea „Tipografiei Arhidiecesane“, după normele din sinodul Arhidiecezan (o terţialitate preoţi şi două terţialităţi mireni), în înţelesul statului aprobat de marale Şaguna.

Iar postul de pretor, cum a zis d-l prefect Dr. Comşa, nu este un post incompatibil, şi dacă prin alegerea lui Lebu, s'a rupt cu trecutul, cu atât mai vârtos, va trebui să se rupă azi, acomodându-ne timpurilor în care trăim.

Am ţinut a o aduce aceasta în publicitate, pentruca, până la definitiva rezolvare a cauzei de către sfinţii părinţi de azi, cei competenţi şi cei mulţi, pe cari-i atinge chestiunea, în legătură cu recăsătorirea preoţilor, să-şi ridice glasul şi să-şi afirme părerile.

Eu am rupt cel dintâi cu trecutul, oarecum cu ştirea autorităţilor bisericeşti, cum reese din cele expuse mai sus, şi dupăce am făcut-o aştept, fie ca preot fie ca mirean, judecata sfinţilor părinţi, care trebuie să-mi statorească situaţiunea mea în sânul bisericei. *Eugeniu Munteanu*
pretor.

Revista presei maghiare

Adunarea poporală din circumscripţia II-a a oraşului Cluj

Toate ziarele maghiare din localitate se ocupă în articole separate şi în rapoarte amănunţite de adunarea ce a avut loc în 15 l. c. în circumscripţia II-a a oraşului Cluj, numită Hostát. Toate o consideră ca un început de organizare a populaţiei maghiare din acest oraş, care în curând o să se facă şi în celelalte circumscripţii. Ca şi în adunarea dela Huedin, cei două sută de ţărani întruniţi în locuinţa privată a unui ţăran fruntaş din Hostát, au declarat că-şi însuşesc programul elaborat de comitetul central al legii maghiare şi în acelaş timp, în cadrele acestei organisaţiuni, ţin să se constitue în partid politic democratic. S'a primit apoi unanim un proiect de rezoluţiune şi s'a ales un mare comitet de organizare cu menirea de a prepara organizarea politică şi în celelalte circumscripţii. Reţinem — după „Keleti Ujság“ — din vorbirea d-lui Dr. Kecskeméthy István, profesor la teologie şi fost deputat, acea parte, în care se pronunţă asupra chestiei activităţii ori pasivităţii parlamentare, ce vor trebui să o urmeze maghiarii din Ardeal. „Dacă am interpreta numai aşa chestiunea — ne spune d-l Kecskeméthy — că să intrăm ori nu în parlament, atunci aceasta chestiune, astfel pusă, ar fi de-a dreptul ridicolă. Dar dacă e vorba, ca în viitor, dacă se va da ocasie pentru alegeri noui să intrăm în parlament ori nu, aceasta putem să o hotărâm la ocazia dată, dar necondiţionat trebuie să ne găsim pregătiţi ca în caz de nevoie, fie chiar mâine, să putem sta organizaţi în faţa urnelor. Şi pasivitatea e o armă puternică în mâna unui popor când massele stau strâns unite în jurul conducătorilor lor, în caz contrar ori-ce pasivitate e numai un simulacru de putere — fără puterea însăşi“.

Buna înţelegere dintre aliaţi

Chestiunea, de care se ocupă cu multă predilecţie presa maghiară: destrămarea bunei înţelegeri dintre aliaţi, dă de nou ocasiune ziarului „Ujság“, să scrie un primarticol pe această temă. După ce ironizează „sfânta“ unire care ar domni între aliaţi, care până aci a ştiut să treacă peste orice neînţelegeri ce s'au ivit prin „desminţiri“ în ziare, acum însă — scrie susnumitul ziar — „neînţelegeri şi contraste mari îşi aruncă înainte umbra“. — „Câtă vreme politica Franţei s'a îndreptat numai împotriva Germanilor şi s'a mişcat numai în sfera de interese a învinşilor Anglia a fost alături de Franţa în opera de pacificare a lumei, dar decând undeva departe în răsărit, la Constantinopol, ba chiar şi în piaţa mare a politicei mondiale, ne apar Parisul şi Londra ca rivali: Briand şi Lloyd George nu se mai îmbrăţişează nici ei cu aceeaşi căldurosă prietenie. Punctul de litigiu continuă ziarul maghiar — după cum se ştie este chestia Sileziei superioare a cărei rezolvire corectă şi a înţeleaptă constiăue. după cum declarat Lloyd George temelia păcii europene. Pe noi însă, în aceste neînţelegeri provenite între aliaţi, nu ne interesează contrastul ce este între politica mondială a celor două puteri conducătoare, ci ne interesează defectul, pe care la primit în chestia sileziană maşineria cea mare a păcii mondiale“. Se poate o mărturisire mai pe şleau care să ne îngădue a vedea câte de mari speranţe păstreaza Ungaria în prăbuşirea păcii încheiate?

Legături între guvern şi Maghiari.

Convorbirea ce a avut loc între d-l Take Ionescu şi baronul Ioşika, preşedintele uniunii maghiare, e privită în felul următor de ziarul Temesvari Hirlap;

„Noi credem că e un act important faptul că reprezentantul guvernului a putut să stea de vorbă şi să schimbă păreri cu preşedintele Uniunii maghiare. Nu de mult le-am plâns că între guvern şi minoritatea maghiară nu există tratative, nici un fel de legătură cu toate că sunt atâtea chestiuni cari trebuesc discutate, resolvate. Primul pas făcut va fi urmat de intervenţii aprobate.

Camerei inferioare nu tolerau pe catolicii irlandezi nici ca alegători. precum ca aleşi. Pe lângă toate acestea un unic proçedeu parlamentar: cei treisute de membrii irlandezi ai Camerei de jos erau aleşi pe timpul domniei unui monarh; de abea după moartea unui monarh Camera de jos irlandeză se dizolva şi se alegea una nouă. Membrii ei nu puteau să spue decât da sau ba la propunerile guvernului şi n'avea voe să facă propuneri. Instanţa ei superioară nu era Camera de sus irlandeză, ci Parlamentul englez.

După cum reprezentarea poporului era o armă engleză, tot aşa şi funcţiile înalte se găseau în mâini engleze. In acest timp demnitarii englezi din Irlanda trăiau liniştiţi în Anglia, căpătând venituri grase dela insulă; guvernatorul Lord Wharton a economist spre pildă, în timpul funcţionarii sale de doi ani peste un milion. Desigur că şi celelalte relaţii, culturale, religioase, sociale, corespundeau aceleaşi situaţii.

Funcţiile înalte irlandeze nu erau accesibile Irlandezilor, şcolile superioare din Irlanda nu erau pentru autohtoni cel puţin pentru cei catolici erau închise; dacă un părinte irlandez îndrăznea să-şi trimită copilul spre a învăţa în streinătate, acesta constituia un caz de înaltă trădare identic ca în Rusia primilor Romanwi — şi era deposedat de avere. Unsprezece douăsprezece imi din pământul irlandez erau în mâna nobililor sau arendaşilor Engle i.

Biserica irlandeză se asemăna cu poporul irlandez. Clopotele n'aveau voe să sune, credincioşilor aşa numiţii Oak-Boys sau Hearts of Oak, inimile de ghinda, conjuraţi ce purtau frunze de stejar la pălărie; apoi urmează Right-Boys, Thrashers, Break of Day-Boys, Carders, Shanavests, Cravats, etc.

Această stare de lucruri dură până în zilele revoluţie franceze nu numai cei săraci şi ignoranţi, ci şi cei învăţaţi, nu numai catolicii, ci şi protestanţii Irlandezi credeau apropiată ziua eliberării lor, văând realizarea unei uniuni a United Irishmen, care să cuprindă întreaga populaţie a insulei. Zilele trecură, aducând o noui desiluzie, noui presiuni, noui înfrângeri sângeroase; trei mii de Irlandezi cad într'o răsmiriţă şi marea uniune a încetat de-a mai exista.

Ce popor minunat totuşi! Din sângele vărsat pompează noui puteri, şi se ridică mai îndârjit ca înainte. Se înfiinţează iarăşi asociaţii secrete — vechile organizaţii sub alt nume — cu disciplină de fer, utilizând mijloace mai crude şi mai rezistente la represalii, cu mijloace materiale din ce în ce mai puternice, şi cu ajutorul fraţilor expatriaţi dincolo de ocean.

In America începe munca pe cât de rodnică, pe atât de îngrozitoare a conjuraţilor, ca e duce dela O'Connell la Smith O'Brien, cel mai radical dintre radicali, de la Mitchell şi Meagher la ucigătorii Fenians, la James Stephens, John O'Mahony şi Michael Dobeny. Nu e bine explicat de unde derivă numele de Feuier. Se zice că ar fi fost acum un mileniu un erou cu numele Fionu, care ar fi apărat coastele insulei de duşmani, şi care ar fi naşul Feniilor. Urmaşii şi învăţăceii lui Fionu nu se mulţumiră numai cu o apărare pasivă.

Conjuraţia Feniilor nu mai lucră secret, ea îşi avea funcţionarii ei, cassele ei, legile ei, pedepsele ei, armele ei, nu numai în America, ci în întreaga insulă.

Armata Feniilor facu încercări de răscoale în Canada, aruncă bombe în închisorile din Dublin, trimise pe dinamitarzii ei în toate direcţiile, ucise poliţişti englezi în Manchester şi Londra; şi dacă îşi terminâ rolul prea iute, ne mai putând lucra în siguranţă, lucrul nu trebue atribuit perspicacităţii britanice ci trădărilor cari avură loc în însu-şi sânul ei.

Gladstone a încercat primul să mijlocească o împăciure pe cale politică, liberând chiar pe conducătorul irlandez Parnell din închisoare. Experienţa se termină cu o disonanţă îngrozitoare. Chiar în ziua în care Parnell, regele neîncoronat al Irlandei fu scos din închisoare, fură omoriţi Lordul Cavendish şi Bourke, secretarul de stat şi subsecretarul de stat al Irlandei de către partizanii lui Parnell. Din nou calăii găsiră de lucru; în Anglia, care era revoltată de cruda moarte a sfetnicilor regali. Se ridicară eşafoade şi spânzurători pentru Irlandezi.

Tăcerea şi doliu au urmat acestor ultime furtuni până când războiul mondial atâtă din non pe Irlandezii, la revoltă dar şi la speranţa că din sângelor nu le era permis să facă pelerinagii catolici n'aveau voe să încalice un cal mai scump de cinci lire sterline, Ceea ce pe vremuri se numia insula fericită şi popor fericit a căzut în sărăcie lucie, murdărie şi ignoranţă.

Mizeria aceasta dură tot timpul veacului al optsprezecilea; în veacul următor, veacul revoluţiilor şi al desrobirii, când popoarele şi indivizii s'au eliberat când America a desfiinţat sclavia negrilor, când Rusia a făcut din iobagi, din animale fără voinţă. oameni qausi-liceri, când Anglia îşi trimetea vapoarele în largul mărilor spre a împiedeca comerţul de carne vie al sălbaticilor, Irlanda nu progresa de loc. Nici măcar în veacul al douăzecelea nu i-a mers mai bine.

De o sută cincizeci de ani însă. Irlandezii mai supărtot suferinţele cu resemnare, ci începură o luptă sistematică a societăţilor secrete. Primii conspiratori au fost aşa numiţii White-Boys, flăcăii albi, din Munster şi Leinster. Aceştia spre a nu fi recunoscuţi se înfăşurau în cămăşi albe Timp de un veac au fost spaima fermierilor englezi şi protestanţi. Apoi dispărură pentru a face loc flăcăilor de grajd, aşa numiţilor Steel-Boys.

Nici adversarii nu rămaseră cu mâinile în sân şi sabia călăilor sbura de-abupra capetelor celor prinşi. Şi flăcăi de grajd dispar, spre a face loc noilor cete înarmate. Astfel apar curs din abundenţă, va răsări pacea. Cu mult mai mare succes decât predecesorii lor, Sinn-Feinerii cu căpetenia lor de Valera apărură în luptă. De data aceasta se pare că s'a împlinit rugăciunea Feniilor. Anglia victorioasă acordă Irlandei drepturile ei. Eriu este pe cale să-şi recapete pacea şi libertatea.

INFORMATII

Locale

Aviz medical. D-l Constantin Stancu, fost asistent la Clinică, mamoș și specialist pentru boale femeești, reîntorcându-se din călătoria de studii în străinătate, continuă consultațiunile medicale zilnic între orele 3—5 p. m. Cluj, Piața Unirei 7, mezzaniu. Telefon 382.

■

Cu toate căldurile mari care sunt de câtva timp în Cluj din, cauză că instalațiile apaductului au fost menținute în stare foarte bună, nu s'a simțit în orașul nostru lipsa de apă.

■

Atragem cu insistență atenția biroului de cuartiruire și a autorităților locale asupra faptului că mulți din proprietarii de case din Cluj pentru a nu-li-se rechiziționa camerele au găsit de cuviință să socotă ferestrile și podelele din aceste camere pentru a le face inpracticabile. Cerem ca autoritățile locale să impuie acestor proprietari să-și repare în timpul cel mai scurt imobilele sau să rechiziționeze aceste camere, urmând ca reparația să fie facută de chiriași, iar cheltuelile se fie oprite din chirie.

Asemenea camere făcute inpracticabile se găsesc în Strada Someșului ca și în alte părți ale orașului.

■

Politice

D. P. P. Negulescu, ministrul instrucțiunii, s'a întors din concediu și a reluat conducerea departamentului său.

■

Artistice

Din Paris se anunță că starea sănătății artistei Sarach Barnard este desperată.

■

In urma ploilor destul de abundente care au căzut în ultimul timp în tot Ardealul se observă o înviorare a fânețelor, fructelor și porumbului. Se crede că și recolta acestora va fi salvată.

■

Financiare

Intre ministerul de finanțe și Banca Națională a intervenit o înțelegere cu privire la încheierea unui împrumut de aproape un miliard, cu o dobândă de 1 jumătate la sută.

Acest împrumut va servi la acoperirea cheltuelilor extraordinare ale statului și va fi achitat din încasările fiscului cari vor decurge din aplicarea nouei reforme financiare.

■

Agricole

Cu începere dela toamnă toate teatrele din România vor organiza diferite serbări cu venitul cărora se va mări fondul destinat ridicărei unor statui din Ardeal, marilor noștri poeți: M. Eminescu, B. Delavrancea, L. Carageale, Al. Vlahuță, Eh. Coșbuc etc.

■

S'a instituit o comisiune, sub președinția ministrului de interne.

Pentru organizarea operațiunei exportului de cereale. Prima ședință se va ține azi la orele 9 d. a.

Administrative

Cotele de spor la salarii pe baza ordinului de 300 milioane aprobat de parlament. se vor plăti funcționarilor probabil la începutul lui Septembrie.

Actualmente se întocmesc statele de lefuri pe baza acestor cote, care vor fi achitate de ministerul de finanțe.

■

Comerciale

Un acord economic ar fi intervinit între România și Belgia cu privire la un schimb de mărfuri și cereale. Se crede că operațiunile vor fi efectuate la noi prin mijlocirea centralei cooperativelor săteșt.

■

Diverse

Cenzura din Timișoara a suprimat din ziarul „Temesvarer Zeitung" un articol al unui confrate al nostru, publicat într'o revistă economică străină, articol ce se ocupă de cauzele scăderei valutei românești, fără a avea vreo latură politică.

Nu înțelegem ca cenzura să ia apărarea speculatorilor de valută, a căror operă nefastă confratele nostru o critică în articolul său.

■

In unele localități apropiate de frontieră au și început contrabandele cu grâu.

Faptul a fost constatat în mod oficial și anume: Centrala cooperativelor sătești a fost informată că în Cadrilater se face o întinsă contrabandă cu grâu, care se exportă în mod cladestin amestecat cu orz spre a se putea strecura mai ușor, orzul fiind liber la export.

Nu știm dacă guvernul a luat vreo măsură spre a stârpi aceste contrabande. Probabil însă că n'a avut vreme să se intereseze de lucruri așa de mici.

■

Asociațiunea Generală a Inginerilor din România (A. G. I. R.) a hotărât ținerea unui congres al Inginerilor la Iași în primele zilei a lunei Octombrie, sau către sfârșitul aceleiași luni, în cazul unei eventuale amânări a serbărilor încoronării, pentru a nu coincide cu acest congres.

Ziua ținerii congresului precum și toate dispozițiile în legătură cu congresul se vor comunica ulterior.

Pentru o cât mai deplină reușită a acestui congres sunt de dorit cât mai numeroase adesiuni.

Adesiunile se vor adresa Cercului Regional A. G. I. R. Cluj, Calea Victoriei No. 23, etaj.

■

In zilele de 19, 20, 21 și 22 August va avea loc la Petroșani congresul general al sindicatelor naționale din întreaga țară.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 d. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Sindicatul actorilor lirici și dramatici din România mare a fost recunoscut ca persoană morală.

In acest sindicat vor intra și societatea actorilor unguri din Ardeal.

■

Suma pe care a cheltuit-o orașul Cluj cu pavajul și reparatul străzilor orașului se urcă la suma de 2 milioane și jumătate săptămâna aceasta pavajul tuturor străzilor va fi terminat.

■

Comitetul Regional a Secțiunei IX. Cluj al Societății pentru Ocr. Orfanilor din Războiu, în urma apropărei Ministerului Muncei, arangează în tot cuprinsul a Regiunei, la 21/8 August a. c. Chete, impreunate cu mari Serbări, în favorul Orfanilor din Războiu.

Onoratul public este călduros invitat a contrabui cu ori cât de puțin pentru bună reușită a operei acestei Societății de binefacere.

Programul zilei Serbărilor din Cluj este:

1. 11 ore „Parastas" în toate Bisericele Clujului în emintirea părinților Orfanilor din Războiu,
2. 11—12½ Concert muzica mil. în Piața Unirii.
3. 15—18 h. Orchestra mil. la băile „Strand".
4. 18 h. la trenă un marei footbal Match și muzica mil.
5. 20—24 h. în parc Concert mil. Iluminație, bătale de confecte; serpentine etc.

■

Congresul industriașilor zidari din Ardeal și Banat să începe în 20 l. c., la orele 9 a. m. în sala reuniunei industriașilor din Cluj, Piața Unirei 23. Participanții pentru preluarea certificatelor de intrare, să se prezinte în biroul Industriașilor zidari Ratz Atti din Cluj, Calea Regele Ferdinand 58. (fost Ferencz József). 995

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate și la plăcere de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staționat prospătează corpul obosit oțelește mușchii stătuți stânge orice dureri corporale și dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică și chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Aflăm cu sinceră părere de rău încetarea din viață a d-nei Valeria Tulbure, soția d-lui gh, Tulbure, revizor școlar, care era distins element de muncă și inițiativă în viața sociale și culturală din Oradia-Mare.

■

Absolvenții anilor 1909—10 și 1910—11 de la Liceul grăniceresc „George Coșbuc" din Năsăud, sunt rugați a-și comunica adresa până la 15 Septembrie subscrișilor profesori, pentru a lua dispoziții referitor la convenirea ce va avea loc în 3—4 Octombrie a. c.

Năsăud, la 15 August 1921.

ss. Ioan Partene
991 ss. Leonida Pop

■

In ziua de 18 Sept. a. c. va avea loc adunarea generală a Asociației funcționarilor publici din Ardeal și Banat, cu următoarea ordine de zi:

1. Reforma administrativă.
2. Unificarea legislativa.
3. Statul unic al funcționarilor publici.
4. Reforma contribuțiilor directe și aplicarea ei.

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 881

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

Inscrierile la Școala primară urbană de stat No. 5 din Calea Dorobanților pentru anul școlar 1921—1922 se fac în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie 1921 atât la secția română cât și maghiară.
987 Direcțiunea.

■

AVIZ

In cea mai mare cafenea din localitate „Cafenea Metropol", începând cu ziua de azi va cânta în toată seara vestita orchestră a

Regimentului 83 de infanterie

până la ora 1 din noapte iar până dimineața va continua vestitul primaș Ludovic László, cu orchestra lui admirabil instruită.

994 Cafeneaua „Metropol".

✝

La 10 August a încetat din viață în comuna Jabraniu

preotul gr. cat.

LIVIU IANCU

în etate de 76 ani, care a servit ca preot 48 ani.

Regrete eterne din partea lui V. Ghiurița.

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 977

CAUCIUCURI MICHELIN

CABLE și RIPSATE

au sosit la

S. R. A. și **LEONIDA** & CO. UNITE

BUCUREȘTI, Calea Victoriei 67

Sucursala la **Brașov Str. Vămii 23.**

981

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 3

Descoperirea unei senzaționale fraude la resortul internelor din Cluj

Întreg personalul contabilității dela acest resort, arestat. — Fraude de un milion.

In urma unor descoperiri făcute la Tg.-Mureș prin care s'a constatat că statul a fost frustat de suma de 600.000 lei sumă care a fost imediat confiscată, s'au continuat cercetările de către d-l judecător Munteanu, descoperindu-se lucruri cu adevărat senzaționale în această afacere sunt amestecați în un număr destul de mare de funcționari superiori din Aministrația Ardealului.

Constatându-se că aceste fraude au fost făcute în legătură cu mulți funcționari administrativi din mai multe orașe ardelene s'a numit o comisiune de anchetă pusă sub conducerea energicului judecător de instrucție din Tg.-Mureș, d-l Muntean d-sa a sosit alaltăeri la Cluj și împreună cu singuranța locală a continuat cercetările. Până acum s'a constatat cu precizione că tot personalul biroului contabilității de pe lângă resortul internelor din Cluj este direct amestecat în această afacere. In consecință d-l judecător de instrucție Munteanu a decis ca întreg acest personal să fie arestat, lucru care s'a și pus în execuție imediat. Printre persoanele arestate se găsesc și câțiva consilieri dela sus zisul birou.

Ținem să aducem la cunoștința cititorilor noștri că la Tg.-Mureș au fost prinși în flagrant delict doi funcționari dela contabilitatea rezortului de interne din Cluj pe când voiau să-și împartească cei 600.000 lei cari au fost confiscați.

Din cercetările făcute până acum și după declarațiile martorilor și ale acelor arestați rezultă că suma descoperită până acum, din gravele fraude dela resortul internelor din Cluj se ridică la peste un milion de lei.

Din cauza cercetărilor amănunte și secrete care urmează, cercetări conduse de d-l judecător Munteanu, pentru a nu împiedeca activitatea comisiei însărcinată cu aceste cercetări, nu putem da publicității mai multe amănunte.

Exportul cerealelor românești

Exportul grâului și al secarei monopolizat de stat. Desființarea taxelor de export.

Se știe că în toate țările agricole din Europa și chiar din America, din cauza marei secete care a fost anul acesta, recolta de grâu a fost compromisă în așa fel în cât multe din aceste țări care în alți ani pe lângă satisfacerea din belșug a necesităților interne, aveau o cantitate considerabilă de grâu destinat exportului, anul acesta abia au atât ca să ajungă consumației interne. Pe de altă parte la noi, recolta de cereale din anul acesta, din cauză că secetă a început deabia atunci când lipsa de ploaie nu mai constitua un pericol, pentrucă, este destul de bogată. Faptul acesta constitue pentru statul român o serioasă posibilitate de ridicare a valutei leului nostru în străinătate și a eftenirei traiului în țară.

Datorită minunatei recolte de cereale din anul acesta se va putea exporta o cantitate considerabilă de grâu secară, orz și ovăs.

Guvernul, ocupându-se cu chestiunea exportului se cereale a luat, în urma unui consiliu de ministri, ținut zilele trecute, următoarele hotărâri:

Intreg exportul grâului și al secarei se va face exclusiv numai de stat și anume prin corporații.

Statul va fixa prețul maximal numai pentru aceste cereale pe care le va cumpăra dela producători prin niște comisii de cumparare ce se vor înființa în fiecare centru agricol din țară. Aceste comisii vor fi puse sub direcția comisiei centrale care va fi compusă din reprezentanți ai diverselor ministere și din reprezentanți ai: agriculturei, cooperativelor, Băncei Naționale și ai armatei.

Pentru toate celelante cereale afară de grâu și de secară nu se vor fixa prețuri maximale lăsându-se liber pentru ori cine exportul lor cu singura condiție ca acel care va exporta să vândă statului o cantitate egală cu aceia pe care o va exporta și cu un preț maximal fixat de stat numai pentru această parte ce e obligat s'a vândă statului. Taxele de export au fost în schimb desființate. Acestea sunt dispozițiile pe care le-a luat guvernul în chestiunea exportului de cereale.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 **Telefon No. 359**

Cetiți „Infrățirea"

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

In urma discuției din ultima ședințe a Consiliului suprem, cu privire la ridicarea sancțiunilor pentru Germania, s'a hotărât cu unanimitate ridicarea sancțiunilor economice la 15 Septembrie, rămânând numai cele militare.

In chestia Orientului nu s'a luat nici-o hotărâre.

România și Jugo-Slavia vor fi invitate să accepte proectul pentru suspendarea ipotecilor asupra Austriei.

A fost votată cu un entuziasm unanim de membrii Consiliului suprem, moțiunea finală prin care se proclamă necesitatea unui strâns acord între aliați ca singurul mijloc pentru menținerea păcei mondiale.

Se vorbește de o încercare a d-lui Flondor pentru împăcarea grupărilor bucovinene fuzionând într'un mare partid al unirei.

In București face senzație convertirea la catolicism, într'o mânăstire din Franța, a tinerei Jeana Ventura, fiica soților Ventura morți într'un accident de automobil. D-na Jeana Ventura este posesoarea unei averi de câteva zeci de milioane de lei. D-l Neagu, avocatul familiei, a făcut intervenții pe cale diplomatică pentru readucerea în țară a copilei.

Regele Petru al Serbiei se află pe moarte. Temperatura se menține la 39·5, pulsul 120. Se crede că în curând se va declara o pneumonie.

După găsirea cadavrului unui tânăr necunoscut într'un sat aproape de comuna Grozăvești, alt cadavru a fost găsit pe una din străzile centrale ale Capitalei, tot dezbrăcat și băgat într'un sac.

Poliția refuză să dea amănunte sub cuvânt să nu stârnească panică în populație.

„Indreptarea" se grăbește să publice o serie de calomnii murdare în chestiunea marei întruniri liberale dela Chișinău.

Oamenii cinstiți vor ști să le aprecieze cum se cuvine.

Direcția generală a vămilor a atras atențiunea șefilor de vamă că primirea de cadouri se pedepsește cu 2 până la 3 ani închisoare și amendă.

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștri abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyö et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, in valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 **CIZNK** **Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 556**

Plângeri și lămuriri

D-l P. Popa, funcționar, fost șef al biuroului de cartiruire din Oradea-Mare, ne trimite următoarele spre publicare:

„In ziarul „Infrățirea" numărul 292 din 10 August cor. a apărut un articol intitulat „Din Oradea Mare" etc., care în legătură cu Biuroul de incartiruire din Oradea-mare se ocupă cu persoana mea vătămându-mă în cinstea și onoarea mea de om, ofițer, funcționar al Statului și de Român adevărat.

Pentru născocirile și neadevărurile cuprinsr în acel articol voi proceda pe calea cele legale chiar azi."

P. Popa,

* Din parte-ne ținem a lămuri că autorul acelei corespondențe din Oradea-Mare este d-l George A. Petre, care poartă întreaga răspundere a celor scrise.

*

In legătură cu o corespondență din Odorhei publicată în ziarul nostru, d-l N. Crăciun, șeful poliției din localitate, ne trimite alăturatele acte doveditoare de nevinovăția sa în afacerea de delapidare:

On.
Judele de instrucție al Tribunalului Odorheiu.

In numele legii!

Judecătorul de instrucție al Tribunalului Odorheiu a adus în afacerea de delapidare oficială multiplă ridicată contra d-lui Nicolae Crăciun, în ziua de azi următoarea

Sentință:

In baza § 128 a Pp. sistez ancheta; pentru că procuratura de stat a sistat acusa și partea vătămată în baza Pp. § 24 în timpul prescris nu au mai ridicat acusă.

Odorheiu, la 9 februarie 1921.

Dr. Szabo Geza m. p.
jude investigator.

Ministerul de Interne Secretariatul General Cluj.

Direcțiunea Poliției și Siguranței Generale
Nr. 7808/12642—920.

CATRE
PREFECTURA REGIONALA
BRAȘOV

Ca răspuns la adresa d-voastră Nr. 181. Vă facem cunoscut că dl Inspector general Bogdan a anchetat personal șeful poliției din Odorheiu, Dl Crăciun, constatând nevinovăția sa și reauă credința a d-lui Răuceanu I.

Cluj, la 7 Noembrie 1920.

Inspector general:
(L. S.) (s. s.) p. Starac.

Prefectura Regională de Poliție Brașov.

Nr. 198—920. conf.

CATRA
POLIȚIA DE STAT
ODORHEIU.

Vă comunicăm ordinul Direcțiunei în copie spre luare la cunoștință.

Brașov, la 13 Noembrie 1920.

Prepect Regional:
(L. S.) (s s.) Suciu.

Orin circular Nr. 25.

CATRA
POLIȚIA DE STAT
ODORHEIU

Cu ocazia ultimelor inspecții am constatat în general la polițiii un progres relativ foarte mulțămitor în tute direcțiile.

La poliția în Odorheiu un progres chiar uimitor. Dovadă că șeful acestei poliții este la culmea chemării sale câștigându-și nu numai mulțămitele ci și la da Prefecturei regionale.

Acestă poliție poate sevri drept model celorlalte Regiune.

Brașov, la 21 Februarie 1921.

Pentru conformitate: Maior:
Crăciun. (L.S.) Suciu, mp.

Intrunirea demobilizaților

Duminecă a avut loc la sala Dacia o mare întrunire publică a foștilor luptători. Intrunirea publică organizată de soc. „Apărătorii patriei" a fost prezidată de d. N. N. Stoica.

S'a votat următoarea moțiune:

Foștii luptători demobilizați reuniți în sala Dacia într'o mare întrunire publică după ce au ascultat pe d-l dr. Virgiliu Ștefan Serdaru care aduce salutul frățesc a 8.500.000 de camarazi aliați — după ce a ascultat și pe cealalți o atori decide:

1. Să lupte pentru recunoaștere drepturilor de înaltă considerație morala la cari foștil luptători au dreptul.

2. Să ducă o acțiune viguroasă pentru împroprietărirea demobilizaților de la orașe.

3. Să se ceară în mod energic pentru foștil luptărori drepturi de întâetate cu funcțiunele publice și afacerile statului căci întâetatea au avut și pe front în fața dușmanului.

4. Să pretindă cu stăruință ca în comisiunele instituite pentru parcelări și cedări de terenuri demobilizaților.

— soc. Apărătorii patriei să-și aibă delegați ei, reprezetând pe foștii luptători.

Sârbii colonizează Bănatul românesc

Gazeta „Tribuna Banatului" ce apare săptămânal la Timișoara aduce o nouă dovadă despre prietenia sârbilor față de români:

„In comuna Selius plasa Alibunar — comună curat românească — guvernul dela Belgrad s'a hotărât să facă o colonie. Zis și făcut.

A adaus din Serbia veche, dela vale de Niș cinzeci de familii, oameni aproape sălbatici, și le-a dat din păsunea satului 40 de lanțe (junghere) de pământ și loc de case pentru cei 50 de capi de familie. Pământul l'a luat stăpânirea cu 50 lei lanțu.

Nu s'a mulțumit stăpâniea sârbească cu atâta, ci a mai luat dela bieții români din Seliuș și câte o pereche de boi sau cai, — dela care avea două părechi".

Școala minieră a Statului din Baia-mare

Școala minieră a Statului din Baia-mare, județul Satumare în anul școlar curent a trimis să facă practică pe primii săi absolvenți a în număr de 17, cari au fost în cea mai mare parte plasați la minele și uzinele Statului, din ocolul Baia-mare. O parte din ei s'a plasat la mine de cărbuni, fiind acolo mai mare lipsă de măeștri mineri (oficianți auxiliari technici) ca la minele metalice, cari în mare parte au redus exploatarea lor.

Școala aceasta funcționează de peste 40 ani și la preluarea imperiului a fost preluată de noi. Semestrul de atunci s'a sfârșit în limba maghiară (semestrul de vară 1918—19) dar după asta s'au înființat cursuri exclusiv în limba română, și s'a folosit și limba maghiară ca limbă auxiliară când elevii nu înțelegeau ceva din prelegeri. Elevii grație sforțărilor inginerilor din sânul direcțiunei mineră, ajutorați de mai mulți profesori al liceului din loc, au fost puși în posibilitatea de a urma cursuri de specialitate exclusiv în limba română, dar pentru câțiva a fost nevoie și de explicațiuni în limbalor maternă (maghiară) Cea mai mare greulată a cauzat-o aranjarea materialul de prelegeri și traducerea termenilor technici în limba română cari lipsesc din limba noastră, în Regatul vechiu nefiind mine metalurgice mai însemnate.

Școala are trei cursuri în cari se pregătesc tineri pentru serviciul de mine. Absolvenții școalei sunt în drept de a ocupa posturi de măeștri mineri (oficianți auxiliari technici). După circumstanțele de astăzi școala pregătește mai cu seamă pentru minele de metal și de sare, dar și minele de cărbuni și lucrări de sondaje sunt în de ajuns tratate. In prezent exista la școală numai cursul al II-lea. cursul al III-lea nu se va ține până la anul școlar viitdr 1922—1923, adecă când elevii cursului al II-lea trebue să urmeze cursul de specialitate minieră.

La 1 Octomvrie se va începe cursul I, Condițiile de primire sunt următoarele:

1. Absolvarea de cel mai puțin 6 clase elementare.

2. Vârsta de 17 ani împliniți.

3. Constituția fizică corespunzătoare, care va fi constatată de medicul șef al Direcțiunei miniere din Baia-mare.

4. O praxă efectivă de cel mai puțin un an la mine și 3 luni la un birou minier al Statului și particular.

5. Cunoașterea limbei oficiale cel mai puțin în vorbire, pentru a putea urmări prelegerile.

6. Absolvenții de 4 clase civile (liceale-reale), se pot primi în cursul al II-lea.

7. Toți cel ce vor să se înscrie se vor supune unui examen de primire.

Elevii școalei în durata instrucțiunii vor fi aplicați ca muncitori la minele Statului din Baia-mare și din câștigul lor se vor putea susține:

La școală nu se va plăti nici un fel de taxă. deoarece mijloacele de învățământ le primesc gratuit.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ȘI PIANE
467 priviți expositia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
TÂRGUL-MUREȘ.

Pretutindeni
în Ardea
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul V.

Daria Veraghin

Mo.

Sub cerul înstelat, cu pasul hotărît și ușor care vădea fericirea, Elzéar făcu pe jos drumul dela parcul Monseau până la calea Bosquet. Mângâiase vreo dată speranța unei căsătorii triumfătoare cu prințesa? Poate. Dar în clipa asta imaginația fermecată nu preciza tot ce putea aștepta dela Daria. Să-i placă și mai mult, să-i isprăvească cucerirea, să aibă frumusețea al cărui parfum îl îmbată buzele, nu mai avea alt gând. Nu se gândi măcar o clipă pe drum la preocupările obișnuite: succes. ambiție, vanitate satisfăcută. De multe ori cu sinceritatea reînviată a avânturilor de băețandru, se gândi la operă liberatoare pe care voia să o îndeplinească Daria, pe care o va îndeplini cu ea.

Privirea lui rătăci peste marele Paris nocturn în care durerea și mizeria stau de veghe; vroi și crezu că va putea să le vindece. Idea socialistă nu mai era pentru dânsul doctrina obișnuită, fiica a teoriei abstracte ci redevenea în inima-i plină de pasiune, un sentiment întrupat în sentimentul care i umplea inima. Dorința lui egoistă se transforma în bunătate universală. Va face fericiți pe toți nenorociții, pentrucă era fericit, pentrucă ea îl iubea și i-o va dovedi în curând, pentrucă nu mai avea ce căuta suferința în lumea peste care Elzéar Bayonne va stăpâni ca un zeu prin dragostea Dariei.

CAPITOLUL VI.

Alegerea dela Eauze

Câteva zile după serata dela baronul Sinda, Bayonne primi o telegramă dela prietenul său din tinerețe, Jacques Andarran, ales deputat în alegerea parțială de Dumineca trecută. Jacques își anunță sosirea, rugându-l pe fostul coleg de școală să-i dea îndreptările trebuitoare unui începător și îl dădea întâlnire la Camerâ pentru a doua zi dimineața. Elzéar se duse la Cameră mai dimineață înaintea ședinței.

Și în ajun avusese cu Daria o convorbire îndelungată, cam aceiași de altfel: din partea lui rugăciuni, încercarea de a aduce vorba despre cerințele nerăbdătoare ale dragostei; la ea, aceiași încercare în sens contrar pentru a reveni la ideile și interesele generale de care era ocupată.

— „Era prea copil: era iubit, era toată a lui dela început, i-o spunea; nerăbdarea lui avea ceva neînțeles față de siguranța ce ar fi trebuit s'o aibă." —

Siguranța asta Elzéar n'o avea decât pe jumătate când amintirea i se oprea asupra fiecărui amănunt a întrevederilor lor la lumina rece a judecății.

Se muncea, se chinuia; când se înfuria grozav în fața unui zid prea jos pe care nu știa cum să-l sară; când era cuprins de teamă chinuitoare a unei primejdii recunoscute pe care o simțea plutind asupra speranțelor lui.

In cele dintâi zile ale unei iubiri atât de lesne primită, Bayonne se suprindea uneori privindu-și iubirea cu tristețe, așa cum privești apa în Septembrie când crezi că vezi deja în ea slolul care o va îngheța în Ianuarie. Dar presimțirile acestea rele se destrămau repede în vraja prezenței ființei iubite; Daria avea totdeauna la despărțire câteva cuvinte atât de bune, atât de liniștitoare; iar, în ochi, în accentul glasului, o făgăduială cu subînțeles care părea că zice: „Și astăzi am vrut să te încerc; data viitoare . . . o să faci cu mine ce vei voi".

Preocupat însă de mângâetoarele gânduri din ajun, Elzear trecu pragul Palatului Borubon, plictisit. Incerca șovăirea lașă a omului care este să iasă dintr'o baie caldă pentru a merge prin frig. Străbătu câteva săli interpelat de câțiva colegi; obligațiuni urgente reveniră să-i solicite atenția: pasiunile și interesele lăsate între zidurile Camerei îl prinseră de nou; atmosfera înăcrită a locului îl prinsese iarăși, când un ușier veni să-i spună că deputatul de Eauze îl căuta.

Familia Andarran este originară din Bigorra. Familie veche de agricultori și de soldați, înrădăcinată în pământul provincial. Câteva funcțiuni locale îndeplinite cu distincție îi scoaseră din massa comună în veacul trecut. Marcel Andarran du Fayard, deputat al Adunării legislative din 1791, s'a distins cu deosebire. El era autorul ramurei mai mari a familiei, care se stinge acum cu cei din urmă reprezentanți ai ei: călugărul Ioachim din ordinul Călugărilor dela Bétharram și sora sa Agata, în călugărie sora Maria des Auges, retrasă la mănăstirea Carmelitelor din Tuluza. Jacques din Andarranii de Luz, ramura cadetă stabilită în Eauzan dela a treia generație; dela bunicul Henri Andarran, voluntar la vârsta de șesespezece ani în 1797, în armata Republică, locotenent-colonel al Gărzii Imperiale la Waterlos, retras la pensie în 1815. Acest erou uitat vegeta în nazerie, când se însură cu Doroteia Deshayes, fiica unei ofițer din trupele contelui d' Artois. Ea îl aduse ca zestre moșioara dela Bourdette, care făcea parte pe vremuri din fostele domenii ale episcopiei dela Eauze. Henri Andarran se stabili la această moșie, cultivă viță de vie așa cum văzuse că se face în Italia și îsbuti mai târziu să reclădească casa ruinată dela Bourdette pe care o lasă în destul de bună stare fiului său, căpitanul de vânători Régis Andarran.

Grav rănit la Sebastopol, Régis, trebui să părăsească armata la întoarcerea din Crimeia. Cultura pământului părintesc îi absorbi de atunci toată energia. O redeschidere a rănii căpătate la Sebastopol îl sili să se ducă la apele de a Amelie-les-Bains unde întâlni pe gingașa și buna Margareta de Senauvert, soția care-i dădu câțiva ani de fericire.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN PERFECT dactilograf sau dactilografă română află aplicare momentană. Adresa: Strada Regina Maria No. 19, etage I. 1001

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

STUDENT dela facultatea de litere și filosofie, dă oare de instrucție în orice ramură. Adresa la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

CLAVIR de vânzare system Stingl, scurt, din pallysander cu pedal de harfă. Strada Iuliu Maniu No. 2, etajul II, ușa 1.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de bale, bucătărie cu antren, șoaltorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil liberă după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vară sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 8. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Se caută
pentru imediată angajare o
steno-dactilografă
care să cunoască perfect limbele română-germană sau română-maghiară. Ofertele se vor înainta Fabricei de piele Frații Renner & Co. Cluj. 997

De vânzare
un dormitor complet, o masă de sufragerie, cu 4 scaune și un pian cu ½ coadă.
◆
A se adresa la ziar.

STIGLER
(MILANO)
ASCENSOARE
20 mii în funcțiune în toată lumea. Peste 100 instalații în țară.
Reprezentanți Generali p. România FRAȚII PORN BUCUREȘTI, Strada Regală No. 9.
945

Mare desfacere de mărfuri
Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza scăderei Leului și a măriri taxelor vamale.
Filiala Luca P. Niculescu
Cluj, Palatul „Mielul alb" (Fehér-Bárány)
ține a dovedi consumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde cu prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență.
14

Zefir Olandă I. cal. 120 lat.	23·— Lei	Saten Glot II. cal. 140 lat.	38·— Lei
Zefir Olandă II. cal. 90 lat.	15·— „	Stofă pepită I. cal. 80 lat.	18·— „
Nanghin dublu 140 lat.	30·— „	Moso de len franțuzesc 80 lat.	14·— „
Nanghin I. calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·— „	Carton I. cal. franțuzesc 80 lat.	14·— „
Saten Glot extra 140 lat.	45·— „	Sifon (jolji) 100 cm. lat.	12·— „
Saten Glot I. cal. 140 lat.	42·— „	Sifon (jolji) 100 cm. lat.	14·— „
		Sifon (jolji) 140 lat. p. plapome.	24·— „

Vânzare en gros și en detail. Vânzare en gros și en detail.

Dela Subprefectul județului Cojocna.

No, 6730—1921.

Concurs.

Pentru susținerea apaductului și luminatului electric, cât și pentru lucrării de lăcătuș și tinichigiul necesară în palatul județului deschid concurs.

Doritorii de a primi aceste lucrări vor inainta ofertele în scris și închise până la 30 August 1921, la registratura subprefecturei.

Oferte ulterioare nu să vor lua în considerare.

Cluj, la 15 August 1921.

Dr. UTALEA
subprefect.
999

Dela Subprefectul județului Cojocna.

No. 6730—1921.

Concurs.

Pentru furnizarea obiectelor mai jos specificate, necesare județului deschid concurs și invit doritorii de furniză aceste obiecte să înainteze ofertele în scris și închise până la 30 August 1921 la registratura subprefecturei.

Oferte ulterioare nu să vor lua în considerare.

Obiectele necesare sunt:

1. Totfeliul de recvizite de scris și hârtii.
2. Accesorii pentru mașini de scris și de multiplicat.
3. Tot soiul de imprimate și imprimerie „Gazeta Oficiale"
4. Lucrul de compactor.

Eventuale deslușiri să pot primi la șeful biroului județan.

Cluj, la 15 August 1921.

Dr. UTALEA
subprefect.
998

„TRANSSYLVANIA"
BANCA DE ASIGURARE S. P. A. SIBIIU.
Cel mai vechiu institut de asigurare în România-Mare se oferă
a prelua **asigurările contra incendiului** dela institutele, cari în urma dispoșițiunilor guvernului nu mai pot continua activitatea.
In sensul acestei dispoșițiuni asigurările curente au valoare numai până la proxima scadință. Asigurări nouă nu mai pot contracta.
Achisitori să primesc în condițiuni favorabile.
Reprezentanța Generală
Cluj, Piața Cuza Voda 13
996

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
85

Caut post
de conducător la exploatări de păduri pentru lemne de foc eventual post de manipulant la păduri. De prezent ocup același post. Adresa la ziar. 983

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
In ori ce direcție execută
cu prețuri convenabile:)
346
Emil Blaga
CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

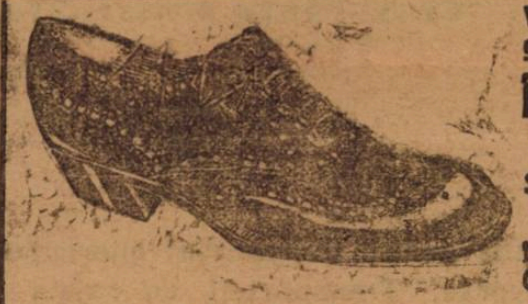

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte
D. G. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
In fața bisericei „Matei Corvin". ☐ Telefon 107
Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.
925
Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

„BREAZA" Proprietatea GH. MATEESCU
Fabrică de Bitum natural și Asfalt GARA BELIA TELEFON OFICIOS COMARNIC
Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de
Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.
Reclama 805
◆
904
Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la
Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 156
PENTRU
MICA PUBLICITATE

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Mărfuri de prima calitate cu preţurile mult reduse

Stofe p. dame	Pânză dublă 175—200
Stofe Bărbăteşti	cm. lat
Mătăsuri fine	Atlas p. plăpumi
Muselinuri	180 cm. lat
Dantele	Couvertuse de Tül
Panglici	Perdele de Tül
Covore şi Preşuri	Linoleum tote lăţimele

Articole de Mariage. **Incălţăminte fină.**

17

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux in branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină cu conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar. □

329

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or** 18 **Piata Unirei No. 5.**

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploşniţe,
319 care le distruge chiar şi ouăle.
Preţul unei sticle Lei 15·—

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piaţa Unirei

CAROL LASSEN

Casă Internaţională de transporturi şi spediţiuni
Cluj, Piata Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaţionale mari din România în străinătate şi vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalaţiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuţeală mare din Germania şi Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii şi reprezentanţe în România:

Bucureşti	Oradea Mare	Satu Mare	Cernăuţi
Arad	Timişoara	Dej	Sigh. Marmaţiei
Braşov	Sibiu	Bistriţa	Mediaş

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a. D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de şlepuri pe Dunăre.

Asigurări se mijlocesc sub condiţiunile cele mai eulante.

Reprezentanţe în toate oraşele mai mari şi porturi din Continent.

Informaţiuni asupra duratei de transporturi, situaţiei de comunucaţie şi costul fractului se vor da la orice timp.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine şi solide mobile
893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR

„VULCAN"

FABRICA DE MAŞINI ŞI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREŞTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.

FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREŞTI-NOU, GARA CHITILA
957 **Telefon 2-7**

BIROUL PLOEŞTI, CALEA RUDULUI No. 81. :: :: ::
Telefon 50-2

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlane tulte pentru sondaj. Trolluri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalaţiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilaţie de ţiţei continu şi discontinu
Destilaţie de ulei cu vacuum normal şi absolut.

Distilaţia „Crack".
Rectificaţia de benzină.
Rafinaţia de benzină, petrol şi ulei de unsoare.
Instalaţii complecte de fabrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă şi de bronz.
Reparaţiuni de locomotive şi vagoane.

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

Anul II. No. 300 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sambata 20 August 1921

Infrăţi

Administraţia Ziarului „Infrăţirea“ Cluj

Nr. de schimb

„Transilvania“

Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢULE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STR[illegible]IU MANIU No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UN[illegible] COMITET Director: D. TOMESCU

Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Necesitatea unei noi constituţii

Ne aducem încă aminte de marele discurs rostit de d. Ion Brătianu la banchetul oferit în onoarea dsale la Cluj, discurs, în care spunea următoarele: — „Cum am spus şi adineaori, nu se poate sănătos concepe întărirea şi guvernarea intereselor României mari prin forţe izolate. Aceste interese nu vor putea fi stăpânite decât de *forţele unite ale Românilor de pretutindenea.* Pentru a realiza această unire organică a forţelor de pretutindeni *este datoria noastră să facem acordul intereselor tuturor regiunilor.*“ Aceste declaraţiuni importante ale dlui Brătianu, au avut darul să liniştească mult opinia publică din Ardeal, care era surescitată adânc în urma procedurei fără de scrupul a partidului la putere, care în orgoliul de a impune o unificare forţată a vătămat adânc sentimentul de drept şi conştiinţa de sine a populaţiunii ardelene primejduind interesele vitale ale acestei ţări şi distrugând încrederea populaţiunii în însăşi concepţia de drept şi de dreptate a fraţilor din vechiul regat.

Acum putem înregistra cu vie satisfacţiune declaraţiunile unui alt fruntaş de al partidului liberal, ale dlui G. G. Mârzescu, rostite la Chişinău, declaraţiuni le de mai înainte ale dlui Brătianu. „Opera guvernării noastre viitoare — ne spune d. Mârzescu — în fruntea căreia punem *reorganizarea constituţională a statului pe baza unei noui constituţiuni*, care să răspundă spiritului vremii, necesităţilor statului şi aspiraţiunilor legitime ale poporului românesc *de pretutindeni*, trebuie să fie asigurată prin colaborarea forţelor politice, democrate şi naţionaliste, care au avut un rol hotărâtor în înfăptuirea unităţii naţionale. *Nu înţelegem ca noua organizare a statului român, să fie un act unilateral al unei singure provincii sau al unui singur partid şi de aceea credem că această colaborare se cuvine să fie realisată între toţi aceia, pe cari evenimentele istorice i-au ajutat să înfăptuiască cel mai mare act din istoria neamului nostru.*“

Iată, o concepţie politică, care bizuindu-se pe realităţi, ţinând seama de sentimentul general şi de toate interesele speciale. va îngădui prin contribuţia forţelor unite ale Românilor de pretutindeni, să se pună în acord toate interesele şi necesităţile regionale cu interesele şi necesităţile generale ale ţării şi neamului. Iar acest acord îşi va găsi expresia *în noua constituţie a ţării.*

Pe toţi ardelenii de bine i-a umplut de îngrijorare concepţia bizară şi cu adevărat periculoasă ce a început a se forma în tabăra partidului la putere privitor la felul cum are să se lărgească şi să se aplice constituţia. Ar fi fost o interpretare volnică a atribuţiilor actualelor corpuri legiuitoare, cari chiar şi sub raport internaţional, nu puteau fi privite decât de constituante, dat fiind că atât Ardealul cât şi Basarabia, constituiau corpuri politice de sine stătătoare, cari prin voinţă liberă s'a unit cu patria mamă în baza principiului de autodeterminare. Iar în adunarea dela Alba-Iulia, s'a decretat lămurit: autonomia provizorie a Ardealului până la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal!

Se poate concepe în astfel de împrejurări întinderea constituţiei vechiului regat asupra provinciilor alipite? Se poate vorbi sub raport constituţional de unitatea României, când mai mult ca jumătate din teritoriul şi locuitorii acestei ţări nu-şi recunosc de a lor constituţia cea veche?

A trebuit dar, era timpul suprem, să se găsească şi în vechiul regat cineva, care să stăvilească pornirea orgolioasă ce ameninţă să târască ţara pe povârniş, a trebuit să se iviască cineva care întrunind adevăratele calităţi de bărbat de stat să facă discernerea justă şi exactă a conceptelor, a necesităţilor reale şi a ideilor mântuitoare, săbuind astfel o direcţiune, ca e să consolideze opera pe care am înfăptuit-o şi să aşeze temeliile tari, pe cari să se ridice superbă şi nebiruită noua alcătuire a statului român. Şi pe aceşti bărbaţi distinşi i-am găsit în fine în sânul partidului liberal, a acelui partid, care prin acest gest larg şi generos vine din nou să ne încredinţeze că ştie nu numai să înfăptuiască o operă, dar ştie să o şi desăvârşească.

Auret Ciato.

Evenimentele zilei

Lenin nu se duce în Anglia

La Camera comunelor Lloyd George răspunzând la interpelările în chestia svonului apropiatei sosiri a lui Lenin în Anglia a desmintit acest lucru, spunând că nu a auzit niciodată de aşa ceva.

Franţa nu admite ocuparea Constantinopolului de către greci

Inaltul comisar francez din Constantinopole a notificat colegului său grec, că armata franceză se va opune cu forţa la o eventuală ocupare a Constantinopolului de către trupele elene.

Ex-regele Ferdinand a încercat să intre în Bulgaria

Corespondeutul din Athena al ziarului „Westminster Gazette“, anunţă că în cursul săptămânei trecute — Joi — exregele Ferdinand a încercat să intre în Bulgaria. El a călătorit cu trenul. La staţia de frontieră un agent l-a recunoscut şi i-a interzis trecerea.

Reintoarcerea în Bulgaria a lui Ferdinand era în legătură cu o conspiraţie organizată la Sofia şi care prevedea răsturnarea d-lui Stambulisky, primul ministru.

Presa

Profesorul universitar dela Iaşi, dl I. Simionescu, nu scapă nici-un prilej de-a ieşi din stricta sa preocupare de om de ştiinţă pentru a da publicului mare temeinice şi călduroase sfaturi. Ziarul „Viitorul“ cuprinde adeseori admirabile articole semnate de D-sa. E frumos exemplul acesta. Un om superior e bine să nu se mărginească la activitatea din cadrele strimte ale specialităţii sale, ci să se coboare din „turnul de fildeş“ pentru a sluji societăţii cu înţelepte îndrumări.

Aceasta e şi ideea centrală, pe care dl Profesor Simionescu o dezvoltă într'un foileton scris de curând despre presă.

Ziaristului prea ocupat şi veşnic grăbit să cuprindă în articolele lui tot ce e mai actual, trebue să-i vină în ajutor specialiştii din diferite ramuri ale preocupării cu turale. El vor publica regulat şi metodic în gazete lucruri instructive asupra feluritelor chestiuni la ordinea zilei

Fireşte, partea aceasta de cultură nu va ocupa întreaga foaie, ci s'ar putea mulţumi să ocupe, deocamdată cel puţin, un locşor anume stabilit şi care s'ar mări pe măsură ce publicul, azi prea dornic numai de ştiri senzaţionale şi de polemici nervoase, s'ar deprinde şi ar simţi chiar nevoia unei lecturi substanţiale şi serioase Atunci, chiar ziaristul ar putea scrie mai pe îndelete şi mai trainic.

Fiindcă nu e lucru puţin însemnat scrisul lui. Indeosebi la noi în ţară, cea mai mare parte a publicului abia a ajuns în faza citirii ziarelor. In sate, e aproape unica lectură şi nu rare ori şi nu pentru puţini ceeace stă scris în gazete e literă de Evanghelie. Chiar pentru cei cari se mândresc a nu fi uşor înrâuriţi şi a avea „păreri proprii“, influenţa ziarelor e uriaşă determinând mai puternic decât orice activitatea multora.

Aşa fiind, şi scrisul din gazete poartă o deosebită răspundere, iar uşurătatea de a svârli pe hârtie, la întâmplare, vrute şi nevrute e cum nu se poate mai vinovată şi mai condamnabilă.

Ziarul ar trebui să fie o mică enciclopedie, care, pornind dela actualităte, mărunţi chiar, să informeze şi să introducă pe cititori în cunoaşterea a tot ce e mai imediat util şi pentru nevoile zilnice, dar şi pentru nobila aspiraţie a sufletului omenesc spre frumos, bine şi adevăr.

O astfel de presă e mai ales în România. Să nu se uite că nimic nu asigură trăinicia unui neam şi a unui stat ca pătrunderea şi răspândirea cât mai mare a culturii vii şi practice.

Şi nu se va spune că tocmai de asta avem azi nevoe.

Ofiţerii ca factori de cultură

In ultimul număr (cel cu data de 15 August), instructiva gazetă „Cultura Poporului“ publică un cald şi luminos articol al D-lui *Maior V. Chiru* despre „ofiţerii ca factori de cultură şi educaţiune naţională.“

Se arată mai întâi cum printre învăţămintele. pe cari ni le-a dat marele războiu, cea mai însemnată e arătarea „nemărginitei puteri a sufletului“, singura cu care se câştigă cu adevărat o luptă, fiindcă numai aşa se poate menţine rezultatul victoriei.

Şi conform acestei învăţături au lucrat ofiţerii noştri. „Prin puterea exemplului, prin grai, prin scris, puşi în toate situaţiile ce tindeau la desăvârşirea puterii sufleteşti a neamului nostru, ofiţerii români au făcut în câteva luni acea unitate sufletească a întregului nostru popor, prin mijlocul căreia România ciotropită şi părţile româneşti subjugate au fost deapururi liberate.“

Acest rol, atât de binefăcător, continuat şi după războiu cu roade şi mai bune, de vreme ce învăţătorii şi conducătorii morali ai poporului, preoţii şi mulţi oameni de cultură sunt năpădiţi şi împiedicaţi de către valul politicii dela orice acţiune bună în folosul comun.

Aşa-dar, activitatea extramilitară a ofiţerilor e şi în spiritul vremii — aşa cum ni le-a dezvăluit războiul — şi e la timp venită în ţara noastră, unde mulţimea nu-şi mai are la locul ei sprijinitorii morali d'înainte.

O singură condiţie pentru îndeplinirea acestei măreţe misiuni: ofiţerii să fie bine pregătiţi pentru ea încă din şcoala militară. Numai aşa nu va mai putea spune nimeni că armata iese din atribuţiunile ei şi se amestecă în toate fără pricepere.

Ceeace subliniem cu o deosebită satisfacţie în articolul D-lui Maior Chiru e suflul de adâncă datorie patriotică, cu care D-sa susţine necesitatea activităţii extramilitare.

Transcriem câteva din înălţătoarele sale cuvinte:

„Ceia ce prin aruncarea în luptele politice a învăţătorului nu mai împlineşte şcoala, ceia ce nu mai însufleţeşte biserica pustie, ceia ce destramă şi dezorganizează vrăjmaşii şi până în clipa în care toţi apostolii neamului se vor întoarce la datoria lor; să lupte pentru înălţarea morală şi culturală a neamului lor, Armata nerisipită în luptele politice, are datoria să împlinească şi să stea de sentinelă, în locul tutulor celor absenţi.“

Sunt cuvinte, cari ne cimentează încrederea în instituţia atât de necesară care e armata, cel mai puternic si mai sigur sprijin al ţării.

Impăcarea Irlandeză întâmpină greutăţi

Secretul tratativelor ce au avut loc între Lloyd George, de Valera şi Sir James Craig, a fost păstrat cu sfinţenie. Dacă s'au împrăştiat svonuri asupra propunerilor ce s'au făcut şi asupra caracterului convorbirilor, nu este totuşi cuminte de-a se încrede în ele.

Ceea ce e foarte sigur, este că până acum s'au ocupat doar cu preliminările, şi în nici un caz nu se poate aştepta prea mult dela prima întâlnire a plenipotenţiarilor guvernului englez cu aceia ai Sinn-Feinerilor. Faptul totuşi că s'a putut realiza un armistiţiu între cele două armate, cu toată intensitatea pasiunei ce domneşte încă în Irlanda, la care se adaogă şi acela că armistiţiul durează încă întăreşte speranţe într'o soluţionare mulţumitoare. Nu se poate nega că mesagiul regal dela deschiderea parlamentului din Belfast n'a nivelat drumul către tratativele actuale, şi că prezenţa simultană a preşedinţilor de consiliu din Dominionuri n'a avut o influenţă salutară asupra lor.

Englezii înşişi n'au ajuns să recunoască întrucât problema irlandeză s'a transformat într'o problemă internaţională, şi ei sunt cu totul incapabili să-şi închipue măcar, numărul simpatiilor de cari Sinn-Feinerii se bucură, nu numai în coloniile britanice, ci şi în alte multe ţări străine. Această lipsă regretabilă a Englezilor provine de sigur dela modul unilateral şi pătimaş în care li s'a descris problema irlandeză în şcoli, la aceea vârstă fragedă, când toate impresiile primite îşi conservă efectul o viaţă întreagă. Generalul Smuts s'a arătat în diferite rânduri ca un om liberal şi nobil în acţiuni: dacă se va ajunge la o soluţie convenabilă, lui îi revine meritul şi naţiunea britanică îi va rămâne îndatorată, pentruca a fost în stare să readucă pe calea păcei pe oamenii de stat englezi.

Dacă ar exista o piedică pentru împăcare, aceasta desigur nu poate fi decât Ulsterul. In materie religiasă Ulsterianul este victima cigotismului netolerant, un anacronism viu pentru timpurile noastre. In toate părţile Engliterei trăesc diferitele secte religioase în mod pacinic se respectă reciproc, ba uneori se char ajută la Ulster dinpotrivă, în ceea ce priveşte progresul religios, oamenii sunt înapoiaţi cu aproape un veac, aşa cu lupta dintre catolici şi protestanţi nu mai încetează, ci continuă cu toată furia. Din fericire, un factor economiç a îmblânzit lupta religioasă, mai ales în ostilităţile din ultimul

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

timp. Ulsterul e centrul industrial al Irlandei, și atât fabricanții cât și negustorii știu de mult, că buna lor starea atârnă dela relațiele cu restul insulei. Starea de fapt a unității economice irlandeze e o forță, împotriva căreia degeaba luptă Ulsterienii.

Argumentul de căpetenie al lui de Valera este că Irlanda ar fi o unitate națională; privit astăzi, argumentul nu e just, cu toate că s'a putut valorifica în trecut. Acum vreo două veacuri, din ordinul guvernul britanic, Ulsterul a fost colonizat cu Scoțieni. Intre Ulster și restul Irlandei este deci o deosebire de rassă în jurul căreia se învârtesc toate discuțiile. Ulsterul ține de coroana britanică și a primit numai sub mari presiuni Homerulul, ce i s'a acordat nu de mult timp. Din acestea urmează, că republica irlandeză proiectată de de Valera nu se va putea întinde și asupra Ulsterului. Nimeni nu e convins că se va menține la această pretenție. Putând să aducă guvernul englez, care se află actualmente într'una din bunele sale dispoziții, în starea de-a li acorda multe concesiuni, se va feri să întunece prin greutăți tehnice, anume prin lucruri pe cari nici măcar Irlandezii nu le-ar aproba simpatiile câștigate.

Fără îndoială că de Valera nu are intenția de-a despuia Ulsterul de autonomia sa; el cere însă ca acest teritoriu să se considere ca o provincie irlandeză, ca o parte integrantă a insulei să se indentifice cu unitatea Irlandei. Sir James Craig nu poate consimți la atari vederi; el dorește să se păstreze și pe mai departe contactul tradițional direct dintre guvernul englez și Ulster. Ulsterul n'a cerut reforma Home-rulului; după recunoașterea autonomiei sale, nu-i permite însă nimănui să se atingă de ea.

Lloyd George e în fața unei probleme destul de delicate, și întâmpină mai mari greutăți din partea Sinn-Fenierilor decât din partea Ulsterienilor. Din cercurile bine informate transpiră ideia că Lloyd George ar fi expus atât lui de Valera cât și lui James Craig planul său de-a soluționa diferendul. Este probabil că actualmente se petrec lucruri însemnate; în orice caz se crede că atât Sir James Craig cât și de Valera vor fi cât se poate de prevăzători și de cugetați în pretențiile lor spre a nu compromite, prin detalii de mică importanță și chestiuni de ordin personal, înțelegerea, pe cari toți o doresc și care în fine va trebui să se întroneze în insula înecată timp de atâtea veacuri în sânge,

Memoriile inedite ale lui E. de Goncourt

Ziarul „Le Matin" somează pe directorul „Bibliotecii Naționale Franceze" să-i predea manuscrisul.

La „Biblioteca Națională" din Paris se află în păstrare manuscrisul memoriilor lui Edmond de Goncourt.

Prin testament, Goncourt a cerut ca aceste memorii să fie făcute cunoscute publicului, la douăzeci de ani după moartea sa.

E. Goncourt a murit în Iulie 1896, așa că în Iulie 1915 se împlinise termenu fixat, și „Jurnalul Goncurților" trebuia să fie publicat.

Dar la această dată, directorul „Bibliotecii Naționale, din ordinul d-lui Painleve, pe atunci ministru al instrucțiunei publice, a refuzat să încredințeze Academiei franceze, ori altcuiva manuscrisul pentru tipar.

Motivul. In paginile acestor memorii se găsesc adevăruri neplăcute" pentru multe persoane încă în viață.

Cum nici până azi aceste memorii n'au fost tipărite, iar în Franța nu există cenzură preventivă a cărților, și opera lui Goncourt a devenit de utilitate publică, ziarul „Le Matin" a somat, prin portărei, pe directorul „Bibliotecei Naționale Franceze" ca să-i pună la dispoziție manuscrisul lui Goncourt, pentru a-l publica.

*

„Le Matin" din 9 August anunță că d. Camille Coudert, ajutorul directorului „Bibliotecei Naționale Franceze" a răspuns unui redactor al ziarului că din ordin ministerial, manuscrisul lui Edmond de Goncourt nu poate fi pus la dispoziție ziarului „Le Matin", și nici altcuiva.

Activitatea liceului M. Eminescu din Satu-Mare

Liceul, M. Eminescu, este fostul liceu regesc catolic din Satu-Mare. Această instituție culturală este poate cea mai veche instituție de acest gen de oare ce datează de pe timpul iezuiților (1634).

Un fapt de o covârșitoare importanță pentru noi români, în ceia ce privește acest liceu, este acela că guvernele străine, încă cu 46 de ani înainte de înfăptuirea României mari au găsit de îndreptățit ca în acest liceu să fie acordată ca limbă de propunere obligătoarn și cea românească pe lângă cea maghiară.

Această dispoziție a fost luată pe timpul stăpânirei austriace, dar în 1867 când maghiarii ajung mari și tari în Ardeal au luat imediat o contra dispoziție ca limba românească acordată de stăpânirea austriacă ca limba de propunere obligătoare să fie imediat suspendată. De altfel în timp de un an, maghiari au aplicat aceiaș dispoziție la toate școlile din Ardeal care aveau până atunci printre limbile de propunere și pe cea românească.

In anul 1919 liceul M. Eminescu, din Satu-Mare a fost preluat de administrația românească și pus la dispoziția elevilor români având ca prim director de dl. Lohan și apoi pe dl. Fr. Grose.

In timpul anului școlar 1920—21 acest liceu a fost condus cu multă pricepere și tragere de inimă de către dl. dr. Eugen Meteș, — care în acelaș timp a fost și profesor de literatura română la acest liceu.

Pregătirea superioară a d-lui Meteș, care este diplomat în limba și literatura română și maghiară, doctor în filozofie și în teologie precum și înaltul patriotism de care a dat dovadă în nenumărate ocazii, în timpul activității sale sunt o garanție că acest liceu condus se va menține și pe viitor ca unul dintre cele mai bune licee din Ardeal.

Numărul total al elevilor înscriși în anul școlar 1920—21 se ridică la 313 la care se mai adaugă alți 56 de elevi particulari.

Dintre aceștia 313 sunt români iar restul de 3 de altă naționalitate (aceasta în ceia ce privește elevii înscriși. Cât despre particulari proporția e aceași. In privința activității și a progresului înfăptuit la acest liceu situația nu e mai puțin îmbucurătoare. Dintre cei 313 elevi înscriși numai 36 au fost neclasificați.

Aceste date ne dau o icoană precisă asupra rodnicei activități de la liceul M. Eminescu din Satu-Mare datorită metodelor pedagogice și muncei neobosite depuse de întreg corpul profesoral al acestui liceu în frunte cu d-l director Dr. Eugen Meleș.

Trebuie să remarcăm ca un semn foarte îmbucurător și de o capitală importanță în ceia ce privește răspândirea culturei în masele de jos a poporului, că din cei 313 elevi înscriși la acest liceu 205 sunt fii de agricultori, meseriași și lucrători români. Acest rezultat ar trebui să fie țelul tuturor metodelor de conducere a liceelor noastre căci numai așa se va putea micșora numărul îngrijorător de mare al analfabeților din țara noastră, și numai așa se va putea spune că liceele ca și în general, toate școalele noastre și-au îndeplinit înalta, singura și adevărata menire ce o au — răspândirea culturei în masele mari ale poporului.

Ca mijloace de învățământ acest liceu model a avut următoarele:

1. Biblioteca profesorilor formată din 836 de volume dintre care 1208 volume românești.
2. Biblioteca elevilor formată din 2702 volume dintre care 548 volume românești.
3. Laboratorul de fizică cu 504 piese.
4. Laboratorul de chimie cu 453 piese.
5. Colecția de științe naturale cu 1155 de bucăți la zoologie.

Starea învățământului primar în jud. Târnava-Mică

Din foaia săptămânală *„Târnava"* culegem următoarele date asupra învățământului primar din județul Târnava-Mică: In județul Târnava-Mică a cărei populațiune 60 la sută e română în anul 1919 la preluarea imperiului român abia funcționau cu chiu, cu vai 41 școli conf. gr.-cat și 44 învățători și 16 școli conf. gr.-ort. cu 17 înv, români

Pe lângă acestea în acest județ funcționau 31 școli primare de stat cu limba de propunere maghiară cu 69 inv. dintre cari 28 școli erau în comune mixte cu majoritatea locuitorilor români; iar în comune curat unguresțe funcționau numai 2 școli de stat cu l. de propunere maghiară.

După preluarea imperiului român dintre școlile primare de stat cu l. de propunere maghiare, sau decretat cu l. de propunere română 29 școli.

Pe lângă acestea sau mai înființat încă 22 școli primare de stat cu l. de propunere română în astfel de comune, unde instrucția română a pauzat de mai mulți ani sau nici când n'a existat școală românească.

Astăzi după doi ani de viața românească în județul Târnava-mică funcționează 57 școli conf. române cu 61 învățători și 51 școli primare de stat române cu 83 învățători.

Intr'un timp scurt de un an în acest județ n'a mai rămas comună cu copii români în care aceștia să nu se împărtășească de instrucție românească.

Pretutindeni în Ardea se citește ziarul INFRĂȚIREA

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Poporul Inkas

O cultură autohtonă peruviană înaintea descoperirii Americei.

Penultimul număr al revistei „Deutsche Rundschau" ne face cunoștință cu un interesant personagiu danez, pictorul, scriitorul și exploratorul Ebbe Kornerup, care scrie în diferite limbi, o sumedenie de lucruri interesante asupra celor ce a văzut în țările străine pe cari le-a cutreerat. Kornerup e o personalitate foarte bizară, pasionată de dragostea naturii, de călătorii și cercetări; fie că vorbește despre America de Sud, despre Asia, despre Africa sau despre Australia, cărțile lui în care-și descrie nu numai aventurile exploraților sale. ci și impresiile sale de ordin științific sau cultural, sunt foarte apreciate. El aparține noului generații, care nu-și caută materialul de cercetat în biblioteci sau în viața de stradă, ci în largul lumei, în sînul naturei.

Gustav Wied îl poreclește „Pierre Loti al Danemarcei", iar Knut Hamsun spune următoarele despre cartea sa: „Zone Toride": „pentru mine cartea e plină de frumuseți, o strălucită și pitorească descriere de călători". Impresiile pacinice pe cari le-a culeș în prima-i copilărie în casa-i părintească, unde se obișnuia să se cultive și arta și literatura, l'am pregătit pentru o viață zbuciumată. Kornerup a călătorit peste șapte mări și șapte țări, peste munți și lacuri; s'a luptat cu toate intemperiile, a călărit cămile în deșerturi, a dormit lângă calul său în stepe, cu șeaua sub căpătâiu, a navigat împreună cu sălbaticii aborigeni pe râurile și fluviile mărginite de păduri virgine.

Murea de foame în orașele mari, dormea pe băncile grădinilor publice, executa orice fel de lucru atunci când îi lipsea mijloacele de trai, spre a duce viața numai când era favorizat de soartă. Organizase pe cont propriu transporturi de caravane către centrul Australiei, acolo unde în naintea lui, nu fusese încă nici un alb. In India a trăit ca Hindus, îmbrăcat în costum indian, în Japonia era Japonez, în China era Chinez, iar în America era cowboy.

In „Deutsche Rundschau", Kornerup ne vorbește despre Peru, „cea mai bogată țară a lumii" arătându-ne importanța trecutului cultural al acestei țării și a poporului Inkas ce-o locuia.

De fapt cuvântul Inkas desemnează numai pe regii poporului Inkas; astăzi se desemnează prin acest nume tot poporul cultivat, care trăia în Peru, pe vremurile când descoinsesă Spaniolii pentru prima oară în America. E greu să ne imaginăm astăzi cultura pe care a posedat-o acest popor; în Peru au rămas totuși multe vestigii ale trecutului, cari sunt în tare să convingă pe cercetător de înălțimea culturală pe care o atinseseră Peruvienii din evul mediu.

Balanța le era cunoscută; ceea ce e și mai însemnat, este faptul că aveau un fel de telegrafie fără fir: niște scorburi de copaci gigantici, cu anumite deschizături formau aparatele de transmisiune; asemenea exemplare se găsesc încă astăzi, destul de bine conservate, în muzeul din Lima. Isbindu-se cu un ciocan copacul gănuos, se produc unde sonore, ce se pot decela de către un aparat receptor așezat la o oarecare distanță. Desigur că aceste dispozitive au fost construite după experiențe ce-au durat veacuri, fiecare generație și-a avut aportul său în această descoperire. Lemnul e destul de resistent și totuși are elasticitatea lemnului din cari se fac viori; lungimea și lățimea dispozitivului sunt perfect adequate scopului ce-l deservesc. Astfel se trimeteau telegrame dela Cuzco la Tiagnanaco sau până în Chile, cu aceeași viteză poște, cu cari pot fi recepționate și astăzi.

Inkașii aveau și servicii poștale, cari nu erau mai prejos; scrisorile se vârau într'un băț găunos, și erau trimese prin curieri ce alergau și cari erau schimbați dela Kilometru la Kilometru; bastonul trecea astfel din mână în mână ajungând destul de iute la destinație. Curierii parcurgeau niște căi foarte îngrijite, ce se pot observa încă astăzi în Peru, iar regele lor, Inka, care-și avea reședința la Tuzco, mânca zilnic pește proaspăt de mare, adus pe aceeași cale, prin mesageri ce fugeau. Expresul de astăzi parcurge drumul acesta în două zile, trebuind să ocolească o mulțime de piedici naturale, pecând Inkașii îl parcurgeau, prin potecile munților, numai într'o zi.

Inkașii aveau dentiști, cari omorau nervii cu ace metalice înroșite, mijloc practic și expeditiv, și turnau apoi aur lichid sau aliage în găurile măselelor, executând astfel plombe; pacienții erau narcotisați cu cocaină. In mumiile ce s'au găsit în Peru, s'au aflat adeseori măsele plombate. Mumiile lor sunt tot așa de bine conservate ca și acelea ale Mexicanilor sau Egiptenilor; ele sunt înfășurate în cearceafuri fin țesute; pielea, urechile, nasul, buzele, părul sunt bine conservate.

In acele vremuri erau în Peru bărbierii, în cari se utilizau piepteni, brice și pomezi; de-asemeni erau și pictori, actori, ingineri geniali, medici, fierari, învățați ce studiau astronomia și geografia; în schimb nu existau negustori, din cauză că se trăia într'un soiu de comunism, fără negoț, fără capitaliști, cari să fi trăit din dobânzi. De preoți n'au scăpat totuși Inkașii, iar regii trăiau pe spinarea bietului popor, pe care-l împilau fără milă.

Tapetele Inkașilor, gobelinurile țesute ne povestesc de cru-

6. Colecţia geografică cu 73 de hărţi.

O mare piedică în activitatea culturală a liceului M. Eminescu din Satu-Mare a fost lipsa profesorilor titraţi la catedrele de ştiinţe naturale, religie şi desemn care au fost înlocuiţi cu auxiliari. Considerăm ca o foarte mare greşală şi ca o regretabilă neglijenţă din partea resortului din Cluj că n'a dat o mai mare atenţie acestui liceu şi l'a lăsat fără profesori. Facem un insistent apel la resortul instrucţiei să se îngrijească cât mai serios de acest liceu şi să-l înzestreze cu profesori titraţi.

In anul şcolar 1920—21 elevii au fost plasaţi în două internate unul al liceului unde au fost găzduiţi 110 elevi, iar altul susţinut de direcţiunea „Casei învăţătorilor" unde au fost găzduiţi 71 elevi.

Ca încheiere a acestei scurte dări de seamă adagăm câteve cuvinte asupra „Societăţii de cultură M. Eminescu" de pe lângă liceu, a cărei activitate n'o putem trece sub tăcere.

Societatea de lucru M. Eminescu a ţinut şapte şedinţe ordinare şi una de constituire. Conducătorul ei a fost prof. G. V. Botez. In cele şapte şedinţe s'au desvoltat opt conferinţe, s'a recitat şi s'a cetit, au fost şi câteva producţii muzicale. Membri ei şi-au dat concursul şi la diferitele serbări aranjate în liceu, sau teatru. Biblioteca societăţi are 386 volume de cărţi, 148 sunt donaţi din anul acesta.

Averea societăţi este 3718 L. 67 bani.

Nu pot să nu amintesc la acest loc o pagină frumoasă de cultură românească a generaţiilor cari au muncit din răsputeri pentru sosirea acestor zile de glorie. Acestei societăţi de lectură înimosul canonic din Gherla, Rs. domn Grigorie Pop, cu o adresă frumoasă, provenită din inima unui adevărat român, a pus această societate în posesiunea unui foarte preţios document. — Studenţii români, cari învăţau la fostul liceu unguresc regesc catolic a fost trimişi pe vremea absolutismului aveau societate de lectură românească, aveau biblioteca lor şi emulau întru a desvolta activitate cât mai rodnică. Protocolul şedinţelor ţinute de societatea de lectură a studenţilor români din Satu-Mare în ani 1862/3—1865/66 a fost predat acestei societaţi de cultură de către canonicul din Gherla împreună cu o povestire asupra modului cum l'a scăpat de peire:

După anul 1870 unduri eliminând limba română ca a doua limbă de predare a institutului, biblioteca societăţii de lectură se păstra într'o sală mică, unde se mai preda limba română până la 1875. Studenţii unguri atunci, după o şedinţă a societăţii lor, au năvălit în camera cu biblioteca, au rupt dulapurile, au distrus toate cărţile, le-au călcat în picioare şi au decretat moartea cuiturii româneşti dela acel liceu. Canonicul de azi, student atunci în clasa a V-a liceului unguresc a reuşit să scape de piere aceasta condică şi-a trimis'o să fie aşezată la locul ei de onoare, terminându-şi povestirea cu cuvintele din s. scriptură: „Impărăţia se mută dela un neam la altul pentru păcate şi fărădelegi„. Voi iubiţi elevi, viitori membri ai societăţii noastre de lectură răsfoiţi documentul şi imitaţi pe înaintaşii voştri, ca ţara noastră mare să devie tare şi indestructibilă până la sfârşitul veacurilor.

Ştiri şi fapte politice

„Adevărul", vorbind de abţinerea partidului liberal de la alegerile parţiale, vede în aceasta un act de ostilitate împotriva votului universal. Noi credem că refuzul partidului liberal precum şi al întregei oposiţii constituţionale de a mai participa la lucrările actualului parlament este tocmai un act menit să înlăture din viaţa noastră publică pe toţi cei cari au compromis instituţia votului universal. Căci duşmanii votului universal şi deci ai democraţiei trebue căutaţi în rândurile majorităţei de azi, iar nu între oamenii cari, cerând dizolvarea, vor să facă din votul universal temeiul unei adevărate democraţii în care să întâlnim, adunate în numele muncii şi al moralităţii, toate valorile şi toate energiile constructive ale ţării.

Cetiţi „Infraţirea"

Noi, — ce facem?

Ingrijorat de foametea care bântuie în „partidul social" al domnilor Lenin şi Trotchi, „Luptătorul" întreabă: Noi ce facem? Vrând să arate prin această întrebare că pe când mai toate ţările din Europa, chiar din cele mai mici, se pregătesc să sară în ajutorul paradisului înfometat, singură Romănia stă cu braţele încrucişate.

Ce să facem? răspundem noi. Stăm să dregem o ţară din care propaganda bolşevică, înlesnită aşa de mult şi prin acţiunea „Luptătorului", vroia să facă o prelungire a paradisului rusesc. De aproape trei ani luptăm să gonim din suflete idei şi tendinţe care, dacă ar fi biruit, ne-ar fi adus şi pe noi în halul de mizerie al vecinilor din răsărit.

Iar dacă e vorba să ştim în ce măsură putem să întindem o mână de ajutor milioanelor de flămânzi din republica sovietelor, de acest lucru un „Luptătorul" e indicat să se intereseze.

Căci dacă va fi să dăm un ajutor, acesta va fi al democraţiei muncitoare, iar nu al democraţilor părăsiţi cari, exploatâno durerile altora şi luptând pentru desorganisarea noastră morală şi materială, se visează comisari ai poporului într'o Românie prefăcută în ruine.

Ajutorul nostru nu poate veni de cât din mijlocul muncii şi al prosperităţii, şi „Luptătorul" ştie foarte bine că nici munca şi nici prosperitatea nu pot înflori alături de o propagandă ai cărei agenţi urmăresc sistematic slăbirea şi desfiinţarea noastră prin întinderea în ţară a desordinei şi a anarhiei.

Revista presei maghiare

In preajma catastrofei dela Pecs

Sub titlul acesta distinsul publicist şi sociolog Jászi Oszkar, scrie un prim-articol în ziarul „Becsi Magyar Ujsag", ce apare la Viena, în care advertisează cu multă stăruinţă asupra pericolului ce ar urma din retrocedarea în momentul acesta a oraşului Pecs şi a judeţului Baranya pe seama Ungariei. Se ştie că încă Dumineca trecută s'a proclamat în Pecs republica sârbo-maghiară care ar consta din judeţul Baranya. Totuşi motivele aduse de d-l Jaszi Oszkar, prezintă destul interes pentru a le împărtăşi cetitorilor noştrii. „. . . dat fiindcă evacuarea oraşului Pecs şi a judeţului Baranya — scrie Jaszi Oszkar — e în strânsă legătură nu numai cu soarta Ungariei, dar cu a întregei Europe meridionale: credem a ne îndeplini o datorinţă morală ca încăodată în ora douăsprezece, să atragem atenţiunea factorilor competenţi, în primul rând a micei antante asupra acelor evenimente întunecoase, cari sunt aici în pregătire". Isi fixează apoi observările sale în 6 puncte, a căror cuprins în rezumat îl dăm în următoarele:

1. Nu există partid maghiar, care ar fi aplecat să renunţe la acel drept al Ungariei, asigurat prin tratatul dela Trianon de a reîncorpora judeţul Baranya. Dar în împrejurările actuale încorporarea acestor teritorii ar fi catastrofală nu numai pentru muncitorii şi poporul de rând, care trăeşte acolo, dar ar influenţa păgubitor sub raportul democraţiei şi a consolidării întreagă politică internaţională.

2. Retrocedarea acestor teritorii ar însemna invadarea teroarei albe pe acest teritoriu, care i-ar nimici toată viaţa economică.

3. Muncitorimea şi îndeosebi băeşii ar părăsi în masse fabricile şi instalaţiunile miniere.

4. In această atmosferă anarhică, guvernul maghiar, chiar să vrea, nu ar putea să se achite de angajamentele ce-i incumbă în baza tratatului dela Trianon.

5. Dar, acest succes în politica externă a oamenilor lui Horthy, iar încuraja numai în propaganda lor iredentă şi ar întări spiritul de rezistenţă faţă cu opinia publică, continuând cu înarmările secrete.

6. Tot ce întăreşte însă stăpânirea lui Horthy, este o nouă pedecă pentru politica aceea, care se năzueşte la o împăcare economică şi culturală a popoarelor dunărene, căci sistemul contrarevoluţionar alb, este restauraţia Habsburgilor, a politicei de revanşă urmată în secret şi a asmuţării popoarelor unul contra altuia".

Retragerea lui Lloyd George din consiliul suprem

Ziarul „Keleti Ujság" din incidentul retragerii lui Lloyd George din Consiliul suprem, consacră un primarticol acestui eveniment, şi-l comentează în modul obicinuit cu vădită ură faţă de politica „reacţionară" franceză. Deşi admite cu oarecare generositate că nesucesul şedinţelor Consiliului încă nu înseamnă destrămarea antantei, totuş află că din întreg aiefrul acesta, Franţa a eşit bătută, iar statele învingătoare, îndeosebi Anglia sunt puse în faţa unor noui orientări politice. Apotheozează apoi politica Angliei dela care aşteaptă că va şti să stabilească o armonie între diferitele naţiuni.

Zvârcoliri zădarnice

In ziarul „Keleti Ujság", Nr. 172 din 14 Aug. 1921 a apărut un articol, intitulat „Ministrul Cudalbu indus în eroare", — care pe de-a intregul se bazează fie pe o desăvârşită lipsă de cunoştinţă a lucrurilor petrecute, fie pe o mare doză de rea credinţă.

Deoarece în acel articol şi însemnatul sunt amintit dându-mi-să calificativul de „politician liberal", după ce în ziarul „Patria", Nr. 174 din 9 August am fost prezintat ca „candidat averescan", mă simt dator a restabili adevărul.

Incă din luna Decembre neam adunat câţiva intelectuali „idealişti", cu câţiva comercianţi şi industriaşi români şi am pus temelia „Reuniunei Comercianţianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor Români". Unul din principalele puncte ale programului nostru a fost, chiar dela înfiinţare, să romanizăm Camera de Comerţ şi Industrie din Cluj, să luptăm contra alcătuirei ei de azi, contrarie intereselor româneşti şi nepotrivită stărilor de azi lucru recunoscut chiar de oameni competenţi neromâni, mai puţin şovinişti.

Planurile noastre au reuşit, administraţia ne-a dat toată atenţia, autoritatea noastră a crescut repede, tocmai pentrucă era exclusă din Reuniuni ori-ce politică, afară de o politică economică-naţională. In curând am primit ofertă din partea din Sfatul Negustoresc, ba chiar din Camera de Comerţ şi Industrie, să cădem de acord a prezinta Ministerului o listă, în care jumătate din membrii să fie români.

Această propunere, făcută acum câteva luni, după ce a fost examinată de Reuniune şi după ce au fost consultate şi cercurile de conducere din Cluj, a fost primită şi o bună înţelegere încapuse a se înjgheba între români şi neromâni.

Mare ne-a fost mirarea, când peste puţin am primit, în scris, un refuz net din partea Sfatului Negustoresc şi mai ales când am aflat că numai intregile unor „topoare de oase" români, au determinat aceasta schimbare de atitudine. A urmat apoi a doua provocare: deschiderea primă a Târgului de monstre cu toate greşalile ce s'au comis de organizatorii lui şi care au indignat şi scandalizat pe toţi românii.

Reuniunea noastră era alarmată, dar era la post! S'a format un curent românesc, de protestare, rapoarte au fost adresato autorităţilor superioare Competente şi Reuniunea se pregătea a trimite o delegaţie la Minister, să arate ce lucruri se petrec la Cluj. Adversarii, văzând indignarea generală a lumei româneşti au trimis un emisar la Bucureşti, ca prin denaturarea faptelor şi prin invitarea d-lui Ministru Cudalbu la o deschidere solemnă a Târgului de mostre, de-o parte să repare greşală făcută, de altă parte să contrabalensese sau chiar să combată cu entul provocat de Reuniune.

Ministrul, dând crezământ minciunilor acelui emisar, căci doar cuvinte româneşti erau, a

---

zimea acelor timpuri: acolo se pot vedea prizonieri în lungi şiruri, legaţi cu lanţuri de gât şi picioare, bătuţi la ordinul regelui. Totuşi trebue spus, că rareori s'a făcut un aşa uz bun de puterea, ce se găsea în mâna unui singur potentat. Inkaşii colonizară pământul, care era împărţit în parcele, astfel încât fiecare familie îşi avea ogarul său propriu. Bolnavii sau schilozii, cari nu-şi puteau cultiva pământul lor, erau daţi în grija familiilor mai numeroase în copii, cărora la revenea de drept pământul acelora pe care i îngrijeau.

Jobăgia îi lega totuşi de pământul părintesc, şi în acest scop erau registre de născuţi şi morţi. Cu toatecă Inkaşii ziceau că un animal simte, fără a fi conştient trăiau şi ei în ignoranţă, erau pe jumătate goi, se acopereau cu piei, umblau descuţi şi cu capul neacoperit, trăind de preferinţă în peşteri şi bordee; — erau în fine mulţumiţi cu foarte puţin.

Tot pământul ţării era împărţit în trei părţi: o partea era împărţită poporului, o parte era dată regelui, iar a treia parte revenea zeului soarelui, zeului lumei, zeului s'elelor, zeului fulgerului, şi tuturor zeităţilor pe cari mitologia fusese capabilă să le născocească; această ultimă parte era luată desigur de preoţi, cari, decând există suflare omenească, au trăit pe socoteala altora.

In orice caz, Inkaşii de-acum patru veacuri trăiau într'o mai bună situaţie economică, decât pieile roşii de astăzi; nu e doară nevoe de prea mult pământ, pentru a face pâine spre a îndestuli întreaga omenire depe pământ, dacă fiecare individ lucrează.

Ca ingineri însă, pot fi cu drept cuvânt obiectul admiraţiei unanime: drumurile lor, bine pavate şi solide, sunt încă şi aptăzi conservate; ele parcurg atâtea obstacole, încât trebue să fi fost efectuate prin munci uriaşe şi mari cheltueli. Inkas după Inkas trebue să-şi fi dat tributul la realizarea lor. Drumurile regeşti erau utilizate drept căi obicinuite de comunicaţie; cele militare erau mai expeditiv construite, şi aveau eşiri secrete pentru cazurile de răsboiu; căile pentru caravane erau utilizate de transporturile de mărfuri ce ce se făceau pe lame, iar drumurile de poştă erau de fapt numai cărări, poteci drepte între oraşele mai mari.

Inkaşii aveau şi arheologi, cari studiază poporul pre-inkas, unul din cele mai vechi popoare ale Americei de Sud. Poporul pre-inkas trăia pe marginile lacului Titicaca, aproape acum cinci mii de ani; acum încă călătoresc pieile roşii pe lacul Titicaca cu minunatele luntrii ale Pre-Inkaşilor. După studiile antropometrice efectuate asupra craniului lor, se pare că erau Mongoli, un popor, care trecând strâmtoarea lui Behring din faţa peninsulei Alaska, şi călătorind timp îndelungat de-a lungul Anzilor, ar fi venit până în Peru. In jurul acestui lac s'au găsit ruine şi oraşe întregi; pietrele sunt cioplite cu mult gust şi cu o artă perfectă, încât arhitectura lor întrece pe aceea a urmaşilor lor, a Inkaşilor. Ornamentele şi desemnurile lor în piatră sunt astăzi apreciate în istoria artelor.

Soarele era zeitatea Inkaşilor; rugăciunile către soare le făceau Inkaşii sub cerul liber, iar în stâncile dela Tusco se găsesc scări şi podele din vechile templuri îndreptate toate către răsărit. Particularitatea arhitecturii lor e arta cu care ciopleau şi îmbinau pietrele; ei nu întrebuinţau var sau alt mijloc de-a lega pietrele între ele, ci acestea sunt aşa de bine potrivite şi îmbinate, încât e imposibil de-a separa două blocuri lucrate de vechii Inkaşi.

acceptat invitaţiunea şi a venit la Cluj. De abia aici s'a convins de adevărata stare de lucruri, după o întrevedere pe care a avut-o cu membrii Comitetului Reuniunei. Să cuvine laudă d-lui Ministru Cudalbu, pentru atitudinea demnă, cu care a apărat interesele româneşti. Adversarii, recunoscându-şi greşeala, au cedat şi firul împăcăciunei, întrerupt un timp în urma unor intrigi, s'a reluat, şi astfel s'a încheiat înţelegerea pentru romanizarea şi reorganizarea Comitetului Camerei de Comerţ.

In baza acestui pact, Reuniunea noastră a ţinut câteva şedinţe şi a fixat candidaturile, după care a urmat stabilirea definitivă a listei membrilor, cari urmează să fie recomandaţi din partea românilor la Camera de Comerţ. Lista propusă a fost primită cu bucurie de toţi afară doar de d-l D. Raţiu, care avea motive personale.

Ce sunt cu de vină, că membrii Comitetului, cu toate stăruinţele unele, nici n'au vroit să audă măcar de candidatura dlui Raţiu? Am cercetat motivele şi iată ce am aflat.

1) Dl Raţiu a ţinut întruniri, conciliabile „Congrese Economice" cu dl Căciulă şi alţii, cu invitaţi din toate părţile şi din toate cercurile, numai Reuniunea Română n'a fost invitată.

2) Dl Raţiu a făcut înţelegere cu Statul Negustoresc şi cu alte organizaţii, pentru compunerea listei Comitetului Camerei de Comerţ, fără a consulta sau a lua în combinaţie, sau măcar în Consideraţie, Reuniunea.

3) Dl Raţiu, cu ocazia serbărei Reuniune', dată în Reduită, a dat afară pe membrii Comitetului Reuniunei cari au îndrăznit să vie să-i ceară sprijin, şi volau să-i ofere un bilet.

4) In genere, a ignorat şi despreţuit Reuniunea, tratând numai cu străinii maghiari şi Ovrei!

In asemeni împrejurări dl Raţiu nu are nimic mai bun de făcut, de cât să stea la o parte unde l-a aşezat opinia publică românească, să-şi schimbe atitudinea, să devină mai bun român, şi să pună experianţa sa, cunoştinţele sale în serviciul intereselor româneşti, iar nu împotriva lor cum a făcut până acuma.

Ing. P. Lucaciu.

In goana după senzaţie

— Cazul Bota —

Un profesor tânăr, căsătorit de curând cu o femeie pe care o iubea pentru comoara sufletului ei împodobit cu un rar temperament artistic, un desrădăcinat al acestui Ardeal bogat în viaţuri şi în decepţii, după-ce a făcut întreg războiul ca ofiţer combatant în oastea de mucenici a României, luptătoare, cere să fie trimes ca dascăl în Ardealul copilăriei lui, spre a sămăna lumina în pământul drag, pentru care îşi vărsase sângele.

A fost trimes în Sân-Gheorghe, capitala judeţului în care s'a născut. Aici a muncit cu râvnă, a scris, a ţinut conferinţe, a căutat să impună pe toate căile cultura românească şi superioritatea spiritului poporului nostru. Dintr'un cuib de maghiarizare a făcut în curând din şcoala normală pe care o conducea, o puternică citadelă a culturei româneşti, iar prin organizarea diferitelor serbări căuta să extindă influenţa acestei culturi în afară de zidirile şcoalei.

Cum era firesc, dascălii maghiari cari funcţionaseră pe vremuri la acea şcoală nu puteau privi cu nepăsare progresul ce l face românizarea centrului săcuesc prin activtatea d-lui Bota. Opoziţia îndârjită la predarea şcoalei nereuşind, ei am adoptat metoda bârfelei şi a calomniei, care în vremurile acestea turburi prinde aşa de uşor.

Şi iat-o pe fosta directoare unguroaică dând alarma că la şcoala normală din Sân-Gheorghe se petrec lucruri grozave.

Un gazetar credul, un procuror naiv, se iau după verbele calomnioase ale străinei, care avea tot interesul să compromită o instituţie românească. Gazetele încep să scrie despre „monstruositatea" dela Sân Gheorghe. Se face cu o condamnabilă lipsă de răspundere o anchetă medico-legală, se face a chetă din partea autorităţilor şcolare şi se dovedeşte că totul a fost o criminală infamie pusă la cale de duşmanii neamului nostru. Nimic adevărat, directorul Bota, nu şi-a făcut decât datoria, după-cum şi-o făcuse şi ca ostaş pe câmpul de luptă.

Toate bune. Dar acest merituos muncitor pentru cultura românească a fost luni de zile victima celor mai dure atacuri. a fost gratificat cu cele mai grele ponosuri. Dacă el a avut tăria să înfrunte această murdară ofensivă, opinia publică aşa de credulă, aşa de gata a ridica piatra nu e datoare a da satisfacţie valorosului dascăl, care a avut tăria de a rezista tuturor acestor atacuri?

Noi dela acest ziar dela început n'am dat crezare şi n'am scris despre acest caz nimic în vre-o gazetă. L'am considerat ca pe o urmare a goanei după senzaţii. Dar organizatorii calomniei trebuesc să-şi primească pedeapsa.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
şi PIANE
467 priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

TOŢI ABONAŢI
ziarului Infrăţirea
au dreptul să publice la Mica Publiţe un anunciu de 10—15 cuvinte de două ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogheria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

INFORMATII

Locale

Poliţia locală a luat dispoziţie ca înscrierile la circumscripţii a tuturor locuitorilor din Cluj să fie prelungită până la 22 August pentru acei cari vor putea documenta că au lipsit din Cluj, şi că din cauza aceasta nu s'au putut înscrie până la primul termen.

Zilele acestea se vor împărţi locuitorilor oraşului buletinele No. 2 care vor servi posesorului ca o dovadă că s'a înscris la poliţie şi care vor ţine loc şi de legitimaţie.

■

Eri a evadat din arestul parketului cei trei renumiţi spărgători care au jefuit prăvălia lui Missir şi Fenyő — Până acum nu s'a putut da de urma lor.

■

Autorităţile locale a luat dispoziţie ca cu începere dela 22 Septembrie toţi proprietari de case din Cluj să-şi facă câte un tablou care să cuprindă numele tuturor locatorilor şi funcţia ce ocupă Numărul camerilor ce le ocupă şi numărul total al persoanelor care locuesc în imobil. Aceste tablouri vor fi lipite pe perete în stradă.

■

In ziua de 25 August poliţia va face o razie prin toate clădirile oraşului spre a controla dacă tablourile afişate corespund cu realitatea. Acei care vor da date false sau care nu vor face aceste tablouri vor fi aspru pedepsiţi.

■

Poliţia locală a înaintat tribunalului Cluj proces de presă contra ziarelor ungureşti; „Elenzek şi Keleti Ujság" pentru calomnii repetate aduse acestei instituţii prin sus zisele ziare.

■

D-l dr. Toşa a fost numit subdirector general la resortul finanţelor din Cluj.

Autorităţile poliţieneşti din Cluj au înaintat resortului de interne şi Corpului 6 de armată o cerere prin care arată că în interesul bunului mers al acestor instituţii se impune ca toţi funcţionarii lor care intră în prevederile ultimei ordonanţe de concentrare, să fie mobilizaţi pe loc căci altfel p in concentrarea lor poliţia şi toate circumscripţiile ar rămânea fără funcţionari.

■

Financiare

Schimbul chitanţelor de 40 la sută rămase după preschimbarea coroanelor conform unui ordin ministerial se putea face încă câteva zile. Acei cari şi-au pierdut chitanţele le vor putea schimba, arătând „Monitorul Oficial" sau „Gazeta oficială" în care s'a publicat pierderea chitanţei.

■

Zilele acestea au avut loc la Direcţiunea financiară din Cluj consfătuiri pentru organizarea perceptoratelor.

Noua organizare a fost discutată de d-l Simonescu directorul general şi perceptori.

S'a decis introducerea noului sistem perceptoral adecă sporirea perceptoratelor dela 96 la 250. Administraţia lor rămâne cea din vigoare.

Incasările diferite se vor face ca şi până acum prin secretarii comunali. Pentru organizarea acestui serviciu au fost trimişi 5 funcţionari dela Dir. Gen. de Finanţe din Cluj, cari vor introduce perceptoratul pe judeţe. Sporirea numărului de perceptorate are scopul de a înlesni populaţiei plăţile de făcut cari se vor putea achita la faţa locului.

■

La directoratul internelor din Cluj se deschide un curs de notari (secretari) comunali şi cercuali.

Dela C. F. R.

Atragem atenţia d-lui director general al C. F. R. din Cluj asupra modului ce nu se poate îngădui, cu care, d-l şef al biroului permiselor libere, tratează pe particularii care vin la d-sa.

Aducem la cunoştinţa d-lui director că şeful sus zisului birou, al cărui nume ne scapă, refuză să execute aprobările scrise şi iscălite de d-nia sa, lucrând după bunul lui plac şi afirmând că d-l director nu cunoaşte ordinile dela Bucureşti.

■

Dela P. T. T.

Dir. gen. P. T. T. aprobat direcţiunilor P. T. T. din Cluj, Oradea Mare şi Timişoara editarea unei carte telefonice, care va cuprinde toate staţiunile telefonice.

■

Agricole

După raporturile consilierilor agricoli leguminoasele şi prăşitoarele nu s'au putut desvolta din cauza secetei mari.

Rodul este îndestulător.

■

Aviz medic. D-l Constantin Stancu fost asistent la Clinică, mamoş şi specialist pentru boale femeeşti, reîntorcându-să din călătoria de studii în străinătate, sontinuă consultaţiunile medicale zilnic între orele 3—5 p. m. Cluj, Piaţa Unirii 7, mezzanin. Telefon 382.

■

Azi după masă la ora 6 a avut loc şedinţa comisiunei de unificare din Cluj la care a luat parte toţi directorii generali ai resorturilor, delegaţii ministerului central din Bucureşti, d-l Hosu director general al direcţiei regionale a C. F. R. din Cluj, d-l dr. Ilea, directorul P. T. T. şi d-l Manolilă, delegatul guvernului pentru evaluarea averilor rămase dela statul maghiar.

CAUCIUCURI MICHELIN
CABLE şi RIPSATE
au sosit la
S. R. A. şi LEONIDA & CO. UNITE
BUCUREŞTI, Calea Victoriei 67
Sucursala la Braşov Str. Vămii 23.
981.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

DELA C. F. R.

Chestiunea înlocuirii imprimatelor. — Premiile de încurajare.

E firesc ca din zi ce trece instituţia căilor ferate din Ardeal să capete un caracter tot mai românesc nimeni nu poate dezaproba o măsură care cu un ceaş mai de vreme a acestui scop.

Negreşit că aceasta trebuie să fi fost şi intenţia d-lui general Ionescu, directorul general CFR. când a ordonat ca dela 1 Septembrie 1921 să nu se mai întrebuinţeze decât imprimate româneşti.

Măsura ar fi lăudabilă dacă n'ar fi alte greutăţi la mijloc. Anume: In timpul existenţei Direcţiunii Centrale CFR. în Ardeal s'au tipărit ca tităţi enorme de imprimate în româneşte şi ungureşte. Aceste imprimate costă acum zeci de miliarde, cari în urma ordinului d-lui director general. se pierd.

Negreşit că dacă ar fi vorba de imprimate tipărite numai în ungureşte, scoaterea lor din circulaţie e o datorinţă însă nu putem înţelege de ce statul sa perdă miliarde, când imprimatele actuale se pot încă folosi.

Pe de altă parte imprimatele în româneşte şi ungureşte deocamdată au avantajul lor. Nu toţi funcţionarii ceferişti înţeleg destul de bine expresiile technice româneşti. şi până vor fi destul de versaţi ele folosesc ca un adevărat dicţionar pentru funcţionarii ne-români. Şi oare nu e necesar ca toate gestiunile să fie rezolvate cât mai repede când şi aşa întârzierile de rezolvare sunt atât de mari.

O altă greutate ar fi dacă imprimatele româno-maghiare se scot din circulaţie, că Direcţiunile Regionale nu au deocamdată imprimate numai în româneşte şi nu s'au luat măsuri ca toate gările să primească aceste imprimate până la data introducerilor.

Pe lângă perderile enorm s'ar mai adauga deci şi o stagnare în bunul mers al administraţiei şi nu credem ca cineva să dorească aceasta.

Atragem atenţia Direcţiunii Generale a CFR. asupra acestei situaţii şi suntem înclinaţi să credem că ordinul s'a dat în necunoaşterea situaţiunei.

Se ştie că taxele de călătorie au fost urcate de acum câteva luni cu 20 la sută pentruca din sumele ce se vor încassa prin această urcare să se împartă premii de încurajare funcţionarilor ceferişti. Idea premiilor a luat naştere în urma nemulţumirii funcţionarilor cu salariile de până acum. Sunt funcţionari capi de familie, al căror salar cu toate ajutoarele extraordinare nu este mai mare de 4—500 Lei. E foarte firesc că un ajutor eficare era necesar pentru funcţionarii inferiori, situaţia lor materială urma să fie ameliorată şi încurajarea lor era principiul în urma căruia s'au adm's premiile.

Totuşi împărţirea premiilor s'a făcut după alte principii.

Tratative îndelungate au premers stabilirea împărţirii acestor premii de încurajare şi tratativele aveau aspectul că vor îmbunătăţi situaţia funcţionarilor cari au suferit mai mult. Totuşi deciziunile au luat o altă întorsătură şi împărţirea s'a făcut în folosul celor cari n'au prea avut mult de suferit din lipsă de salariu suficient. Ca bază de împărţire s'a luat salarul de până acum. Funcţionarii cu 400—500 Lei salar lunar vor primi un premiu de încurajare de 80 (optzeci) de Lei lunar, urcându-se această sumă în proporţie cu salariile aşa că directorul general primeşte o încurajare lunară de 1600 (unamie şasăsute) Lei plus salarul gras de până acum.

Munca suficientă şi cinstită din partea tuturor funcţionarilor ceferişti se impune, însă o împărţire de această natură dă naştere la nemulţumiri în sânul funcţionarilor şi e evident că în loc de încurajare, efectul este descurajarea.

Mai mult simţ de dreptate se cere din partea conducătorilor CFR şi îmbunătăţirea situaţiei căilor ferate ar urma. Altfel neregulile, nemulţumirile şi corupţia din sânul funcţionarilor inferiori nu vor putea fi stârpite şi căile ferate vor rămâne în situaţia rea de astăzi.

Ap.

Diverse

D-l Mihaly şi d-l deputat Milea au luat parte dumineca trecută la sfinţirea clopotelor bisericei româneşti din Lăpuş.

■

Mâine soseşte în Cluj d-l Petrini director general dela resortul agriculturei.

■

D-l Păscuţ directorul special al comunicaţiei soseşte azi în Cluj întorcându-se din concediu.

■

Din sursă oficială şi competentă aflăm că ştirea dată de ziarele ungureşti din Cluj prin care se spune că unii dintre funcţionarii arestaţi ca complici în marile fraude dela interne, ar fi spus că şi d-l Tănăsescu ar fi implicat în aceste fraude, este pur şi simplu tendenţioase.

Interesându-ne de aproape, suntem în măsură să dăm cea mai categorică desmintire afirmaţiei tendenţioasă făcută de ziarele maghiare.

■

Repatrierile în Ungaria vor începe la 5 Septembrie.

AVIZ

In cea mai mare cafenea din localitate „Cafenea Metropol", începând cu ziua de azi va cânta în toată seara vestita orchestră a

Regimentului 83 de infanterie

până la ora 1 din noapte iar până dimineaţa va continua vestitul primaş Ludovic László, cu orchestra lui admirabil instruită.

994 Cafeneaua „Metropol"

■

Pentru vindecarea sigură au Anemiei, a lipsei de poftă de mâncare, a nervositătii, întrebuinţaţi *vinul de Tokaj cu chinină şi fer* preparat de dr. Biró cu gust plăcut, care întăreşte şi curăţă sângele. Preţul unei sticla 15 Lei. Depozitul principal: Farmacia dr. Biró, Cluj, Piaţa Unirii. III-316

■

Vizitaţi expoziţia magazinului de încălţăminte „D. S. RAFTOPOL din Bucureşti, Sucursala Cluj, Piaţa Unirei No. 15. în faţa bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziţia on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie şi de ale renumitei fabrici elveţiene „Bally", toate scăzute în preţ cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branşa sa a fost decorat la expoziţia generală din Bucureşti în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 952

■

Bulgarii ne vor preda zilele acestea, următoarele vite: 60 tauri (18—3 ani), 6000 vaci (1—6 ani), 5250 cai şi epe (3—6 ani), 3400) boi, 100 catări şi 15000 oi.

In interesul refacerei gospodăriilor agricole ale ţărei, aceste animale vor fi repartizate numai în judeţele: Putna, R.-Sărat, Tecuci, Covurlui, Brăila, Ialomiţa, Vlaşca, Tulcea şi Constanţa.

Animalele se vor da, în primul rând sătenilor din ziona frontului, pe baza sentinţelor judecătoreşti, ori în schimbul bonurilor de rechiziţie. Se vor prefera sătenii cari nu au vite de prăsilă ori de muncă.

■

S'a prevăzut suma de 3.000.000 prin noul buget al ministerului de răsboi, pentru diurne profesorilor la şcoalele militare şi pentru acordări de premii ofiţerilor şi trupei la trageri.

■

Bâlciul german din Koenigsberg s'a deschis la 14 August, cu 20.600 exposanţi. Au sosit numeroşi cumpărători din Lituania şi Rusia.

■

De la 20—22 August va avea loc la Bruxelles un congres internaţional al intelectualilor.

România a fost invitată să trimită delegaţi.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

Cărţi şi reviste

A apărut No. 8 din „Viaţa românească cu următorul sumar:

Mihail Sadoveanu: Şcoala; Al. A. Philippide: Isgonirea lui Prometheu (Fragment-Preludiu dintr'o tragedie); Paul Zarifopol: Artă literară şi simplă literatură (Observaţii nepractice şi unilaterale); Matelu Ion Caragiale: Remember; D. V. Barnoschi: „Republica aristodimocraticească"; F. Vderca: Biblice (culegătoarea de spice. — Semnul. — Esther); Semen Iuşchevici: Leon Drei (continuare); G. Savul; Scrisoarea a doua (Definiţia evaluării estetie); Mihai D. Raiea: Scrisori din Paris (Bilanţul filozofiei franceze contemporane); Dragoş Protopopescu: Scrisori din Londra (Definibus. — O artă a trotuarului. — Oameni care cuvântă: dela Rabindranat Tagore la Einstein. — Centenar şi sexcentenar. — Etc. etc); Dr. P. Cazacu: Chişineul; G. Topârceanu: Cronica veselă; Recenzii etc.

Noua artă de a guverna

Sub acest titlu, d-l Iorga arată ce-ar trebui să scrie astăzi Macchiavelli, dacă cunoscând metodele politice ale actualului guvern din România, ar vrea să compună o nouă carte despre arta de-a guverna.

După d-l Iorga Macchiavelli ar trebui să srcie următoarele:

„Exploatează pentru a stăpâni Statul meritele pe care le-ai câştigat, în fruntea oştilor care nu erau ale tale.

Cheltuieşte averi întregi pentru a deprinde pe ţărani cu ideia că mai presus de Regele este un om dumnezeiesc în stare să le asigure toată fericirea.

Dacă după ce ai căzut dela Guvern, el nu ţi se dă din nou când vrei, tratează pe Suveranul tău de tiran oriental în adunări publice.

Caută pe răsturnătorii ordinii constituţionale şi fă alianţă cu dânşii.

Dacă totuşi nu izbuteşti, intră în anticamerele „tiranului oriental" şi răstoarnă prin intrigi legalitatea care-ţi stă împotrivă.

Aruncă afară orice Camere, ar îndrăzni să te discute d pă ce ai apărut în acest fel.

Renunţă la orice răspunderi vechi, fiindcă înţelegi să nu fie nici-o răspundere nouă pentru aceia cari te întovărăşesc.

Dă-le ţara pe mână, cu voia de a face tot ce li-ar trece prin gând.

Ingânduie-să se voteze legile tale prin falşificaţia permanentă a votului.

Fă politică naţională în asociaţie cu oamenii societăţilor austro-ungare.

Insultă ca la uşa cortului pe adversari şi pe urmă oferă-le cea mai iubitoare din alianţe.

Nu-ţi da demisia cu nicîun preţ şi lasă pe Regele să înţeleagă că ţara e a ta şi nu a lui.

... Şi vei domni mulţi ani pe pământ".

DIN UNGARIA

Republica Baranya

In urma hotărârii Consiliului suprem ca teritorul Baranya să fie predat Ungariei, populaţia oraşului Cinci-biserici (Pécs) Duminecă, 14 August, într'o adunare generală a decretat republica maghiară-sârbească Baranya. Preşedinte al nouei republici a fost ales pictorul Petru Debovics. Adunarea a adus decizia sa la cunoştinţă generalului englez Gorset, care se afla în localitate pentru supravegherea evacuării ce acum nu se va putea decât cu greu înfăptui, întrucât întreagă populaţia este decisă să reziste cu forţe armate, contra trupelor de ocupaţie ce sunt în drum spre Baranya sub conducerea generalului maghiar Carol Soós.

Noul stat a hotărât că se va pune sub protectoratul Micei Antante. Lászi şi Károlyi au fost chemaţi la Pécs de către preşedintele republicei.

Ştirea înfiinţării nouei republici a produs o mare neliniste în Budapesta.

Infiinţarea nouei republici a fost reclamată din mai multe motive. In primul rând în acest teritoriu bolşevismul a avut un focar puternic, care s'a menţinut şi după caderea comunismului în Ungaria.

Conducătorii acţiunei comuniste ştiu ce va însemna pentru ei intrarea trupelor albe a lui Horthy. De altcum noul stat ar fi o insulă politică, care va servi de refugiu emigraţilor guvernului Károlyi şi reîntorcându-se aceştia în noul stat, ei vor putea influenţa mai uşor politica şi guvernarea din Budapesta. E firesc că Ungaria face toţi paşii pentru ca acest teritoriu să fie încorporat nu numai pentru a înlătura inconvenienţele ce pot naşte în urma existenţei noului stat, dar şi pentru bogăţia teritorului Baranya în cărbuni, fără de care industria Ungaria ar suferi mult în viitor.

Pacea americană-maghiară

Adunarea generală din Budapestă a trecut în revistă actul încheerii de pace între America şi Ungaria.

Intrucât America s'a despărţit de aliaţii săi din Europa, ea a ratificat tratatul de pace în mod separat. Acest act a oferit politicianilor din Budapesta o binevenită ocazie să vorbească de o pace separată şi să jubileze triumful politicei externe a guvernului Bethlen. Ministrul de externe Bánffy în expozeul său a accentuat simpatia Statelor-Unite faţă de Ungaria, exprimându-şi credinţa că nu va întârzia mult până la revizuirea tratatului dela Trianon. Firesc concluziile ministrului Bánffy nu sunt decât numai să alimenteze speranţele şi să încurajeze acţiuni'e de irredentism între Maghiarii din ţările succesionare.

Ungaria de Vest

Chestiunea Ungariei de Vest după îndelungate tratative se apropie de ultimul stagiu. Deciziunea Consiliului suprem este ca acest teritoriu să fie cedat Austriei până la 27 August. Cedarea se va face în sensul tratatelor dela St. Germain şi Trianon, dacă până la această dată nu se va stabili o nouă convenţie între statele interesate. Ungaria a făcut o nouă propunere în ultimul timp, după care teritoriile cu o economie activă ar rămâne Austriei, iar restul Ungariei asigurând Ungaria şi respectarea drepturilor minorităţi germane.

Intenţia de împărţire a teritorului cu toate asigurările ei n'a fost primită de guvernul austriac şi în ultimul timp Ungaria a făcut o altă propunere care deocamdată nu e cunoscută.

Noua propunere nu a fost comunicată nici adunării din Viena afirmându-se că e de natură confidenţială. E vorba probabil de vreun compromis politic. Guvernul vienez însă nu e înclinat să cedeze nici o singură comună astfel, că toate sforţările Ungariei vor rămâne zadarnice.

Chestiunea Pronay-Rakovszky

Colonelul Prónay în urma violării aduse prin epistola sa adunării naţionale maghiare, a fost pedepsit cu 30 zile închisoare de cameră. Pedeapsa ridicolă faţă de gravitatea actului său a consternat partidul social creştin din care face parte fostul preşedinte al Adunării Rakovszky. Din această cauză Rakovszky cu

Croitoria Militară de primul rang din Bucureşti Bine asortat cu Stofe militare şi Raion special de ceaprazerie şi echipamente militare

FRAŢII FÜHRMANN CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. □ □ □ 892 Sucursale Piaţa Ştefan cel Mare No. 7

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CIZNK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Cuvinte drepte despre funcționarii din vechiul regat

In legătură cu un articol al ziaristului ardelean Ion Clopoțel publicat în „Dimineața“, ziarul „Dacia Traiană“ scrie următoarele rânduri cari explică foarte judicios rostul în Ardeal al funcționarilor veniți din vechiul Regat:

Articolul în chestiune greșește însă fundamental dela punctul de pornire: el preconizează unificarea Ardealului cu vechiul regat aproape numai prin ardeleni. Nu avem nimic de zis împotriva circulării ministerului de interne, care reamintește că în Ardeal sunt încă în vigoare legile și ordonanțele păstrate dela Consiliul Dirigent și că guvernul nu dorește o unificare grăbită. Acolo însă unde ne deosebim în păreri de autorul articolului din „Dimineața“ e în ce privește aplicarea tocmai a acestor legi și ordonanțe. Noi nu vedem nici o dificultate în aplicarea acestor legi și ordonanțe de către funcționari veniți de dincolo, din vechiul regat. Știm bine că, spre deosebire de funcționarii exilați în administrația Basarabiei, mai toți funcționarii trimeși în administrațiunea Ardealului sunt dintre funcționarii buni, cu practică multă și cu reputațiune stabilită în vechiul regat și mai mulți încă, cu și mai multă tragere de inimă.

Rezultatele muncii lor s'au văzut pretutindeni, și dacă n'a putut face mai mult decât au făcut, aceasta a fost din cauza în parte a împrejurărilor vitrege, și în parte, în cea mai mare parte, din cauza tensiunei pe care o relevă d-l Clopoțel. Tensiune a existat, și există încă, dar această tensiune provine nu din cauze administrative, ci numai din cauze politice, și se datorește unor grupări politice ardelenești care, fără a fi pe de-a'ntregul pentru autonomia Ardealului, nu sunt încă pe deplin convinse de stricta necesitate a unificării.

Aceștia sunt cei vinovați că până și intelectuali, cum e autorul articolului de care ne ocupăm, văd în numirea în Ardeal a funcționarilor din vechiul regat un act de neîncredere în priceperea administrativă a funcționarilor ardeleni. Nu aceasta e, după părerea noastră, motivul pentru care locurile din administrația Ardealului sunt ocupate, pe ici pe colo, și de funcționari din vechiul regat ci în primul rând faptul că românii ardeleni n'au putut da numericește atâția funcționari câți necesită Ardealul.

Această sărăcie de oameni e de astfel perfect explicabilă: înainte de alipire, Ardealul avea aproape numai funcționari străini, în ce mai mare parte unguri. O foarte mică parte din ei sunt încă și azi în administrația Ardealului; restul a trebuit să fie înlocuit, fie prin plecări voluntare, fie prin refuzul lor de a depune jurământul către statul român, fie însfârșit pentrucă nu inspirau încrederea necesară pentru a funcționa mai departe în slujbele de stat. Golurile lăsate de ei trebuia umplute, și nu se găsiau destui funcționari între români ardeleni. De aceea aducerea funcționarilor din regat trebuia privită nu ca un gest de neîncredere în ardeleni, ci numai ca o necesitate numerică.

Și, ori cum ar fi, roadele pe care le-a dat activitatea funcționarilor veniți din regat sunt în genere din cele bune.

---

un însemnat număr de aderenți au hotărât că vor începe o campanie aprigă contra guvernului Hotărârea lor însă a adus o desbinare și în sânul partidului, deoarece Andrássy face toate silințele pentru ca să rețină partidul social creștin de la orice atac contra guvernului. Litigiul dintre Prónay și Rakovszky în loc de a fi încheiat, în urma slăbiciunii guvernului, va putea avea urmări politice grave.

CURIERUL SPECTACOLELOR

SZINKÓR

Joi'

Inelul fatal .Partea V. și ult.

Sâmbătă:

Fiasco.

Viața sportivă

— 40 de milioane —

Să nu se sperie nimeni. Nu e vorba despre vre-o nouă fraudă făcută în stil mare, sau despre înființarea unei noui „Reșița“. Nici măcar Gestiunea Aprovizionării n'a arătat vre-un beneficiu nett de 40 milioane. Nu vom acuza pe nimeni că ar fi greșit caseta cassei statului, cu buzunarul său precum nu vom aduce nici elogii vre-unui mare reformator financiar pentru planuri de îmbogățire a statului.

E vorba de suma fabuloasă de 40 milioane coroane, pe care a votat-o Adunarea Națională maghiară din Budapesta pentru sprijinirea sportului în Ungaria.

Ungaria, ciopârțită, redusă la un petec aproape fără însemnătate în istoria viitoare a omenirii îngreunată cu datorii de stat de mai multe miliarde, fără resurse și bogății economice, a înțeles pe deplin datorința sa ce o are fața de educația fizică a cetățenilor ei și n'a înțeles să restrângă suma ce e un capital viu pentru prosperarea și întărirea neamului.

Urmarea firească este înființarea de nenumărate societății sportive și să rămâneru vptimiști crezând că sumele acestea urmăresc numai sprijinirea sportului întern.

Largitudinea ce o arată guvernul maghiar însă mai are și alt înțeles. Viitoarele societății sportive cari vor înflori și se vor desvolta liniștit mai sunt și un mijloc de întroducerea disciplinea în firea cetățenilor. Armatele reduse în urma tratatelor de pace, vor fi crescute în sânul societăților sportive din statele învinse. Fără arme și munții la îndemână (dacă acestea de fapt vor lipsi) dar membrii acestor societăți vor prinni tot ceace este mai necesar unui bun soldat: corp sănătos, rezistență fizică și spirit de disciplină.

Dar să nu rămânăm numai la actul cel mai nou al Ungariei Cehoslovacia un stat nou născut abia și a cheltuit milioane pentru a organiza o olimpiadă muncitorească la Praga? Cehoslovacia însă știe de mult ce va să zică viața sportivă. Ea cunoaște organizația cluburilor „Socol“ și știe că prin acestea a trăit idea națională.

De fapt. Dacă cei înaintați în vârstă se organizează în societăți culturale, politice, economice sau de orice altă natură pentru a munci în interesul ideii naționale ce le rămâne de făcut tânărilor? In matcore de cultură, politică etc. tinerii sunt abia la începutul vieți lor, ei înmagazinează mai mult ca abia mai târziu să producă pe aceste terenuri. Dar până atunci? Să rămână ei oare izolați? Să' peardă timpul privind numai actele altora fără a simți și ei că prin ei trăește ideia națională? Să nu se deprindă din fragedă tinerețe la solidaritate comună, la spirit de disciplină? Să nu simtă ei că printr'un nou record la fugă, salt în lungime etc. au înregistrat numele unui atlet român, numele României în analele vieții sportive mondiale?

— De sigur, toate acestea sunt necesare, nimeni nu le contestă, — dar curios — nimeni nici nu le sprijinește. Înțeleg la noi, căci în alte țări — aci sunt câteva dovezi — înportanța vieții sportive e deplin înțeleasă.

La noi însă? Ca la noi la nimeni. La noi e un adevărat eveniment dacă vre-o bancă a dat câteva sute din milioanele sale pentru sprijinirea sportului și e un act de mare binefacere — se credel particularilor — când statul a pus câteva zeci de mii la dispoziția câtorva sute de societăți sportive. Și e o raritate bună de muzeu când vre-un club sportiv — minunea minunilor — are și vre-un trainer angajat din străinătate. (Acum există un singur club în România ce are trainer englez, clubul din Vulcan, că ci trainerul Universității a plecat în . . . Bulgaria, întrucât bugetul nostru nu putea suporta leafa ridicolă pentru care ar fi rămas aici. Bulgaria e mai bogată!)

Să mai vorbim apoi de ziare sportive românești? In întreg Ardealul a existat unul singur și acela după îndelungate suferințe a trebuit să-și dea duhul. S'a omorât dezinteresul publicului românesc și foarfecile bugetare.

Să mai întrebăm câte milioane figurează în bugetul statului român puternic și bogat pentru sprijinirea sportului? Ar părea că nu suntem serioși. Așa vre-o 2—300 de mii, de dragul imitării apusului, dar nu pentrucă cei cari poartă în mânile lor destinele statului ar înțelege chemarea vieții sportive, căci dealtcum conducătorii vieții sportive n'ar trebui să renunțe la orice propagandă în stil mai mare din lipsă de fondari.

China (și China!) a sperat milioane organizand o olimpiadă a Orientului unde au luat parte încă Japonia și Insulele Filipine. Ungaria nu demult a trimis garda sa de atleți în Scandinavia, Germania, Elveția etc. pentru a afirma forțele sale fizice, iar cluburile noastre sportive — bietele cluburi românești — tremură că vor da faliment dacă pornesc cu câțiva atleți în vre-un oraș din țară.

Ungaria face propagandă sportivă în streinătate pentrucă are „40 de milioane“ pentru sport, iar noi ne sbatem din greu în înteriorul țării noastre bogate, pentrucă n'avem decât câteva sute de mii.

Până când va ține oare această stare? Sau vor conducătorii statului să dovedească că mintea Românului e cea din urmă? Și oare atunci nu va fi prea târziu?

Și ce dureros e să iai exemple bune dela dușmanii de eri.

Spectator.

Ultime informațiuni

Fruntașii bolșevici au început să-și trimită familiile în Europa împreună cu bogății mari în aur și bijuterii. Acesta este un semn că regimul comunist e pe ducă.

■

Starea regelui Petru se menține gravă.

■

In viitorul Consiliul de miniștri se va studia chestiunea ajutorării populațiunei din Rusia înfometată.

XXXXXXXXXXXXX

Cetiți „Infrațirea“

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul V.

No. 15

Alegerea dela Eauze

Jacques nu-și aducea aminte despre mamă-sa decât ca de o figură de o iubire înspăimântată totdeauna aplecată pe patul său mic, și de-un sicriu care eșea din casă, în vreme ce în odaia copiilor se așeza un al doilea leagăn, în care dormea fratele său Pierre. Își mai amintea de o călătorie lugubră pe care o făcu patru ani mai târziu, la Mans, pentru a căuta la mânăstirea jesuită Sainte-Croix, rămășițele tatălui său.

Indată ce războiul din 1870 fu declarat ex-căpitanul de vânători își ceru locul în fruntea unuia din batalioanele din Gers. Indreptate către armata Loirei, aceste batalioane cooperară la apărarea orașului Mans. La 11 Ianuarie 1871, diviziunea Paris evacua în desordine platoul Auvours; Regis se auzi strigat de un ofițer ce-l cunoștea, maiorul de Kermahene, dela mobili bretoni: era nevoie de oameni la coloana generalului Gougeard, spunea acest mesager, pentru a sprijini mișcarea voluntarilor dela apus și a zuavilor pontificali, aruncați pentru reluarea platonului. Andarran mijloci legătura coloanei gougeard cu companiile reformate. Acești bravi soldați făcură față dușmanului escaladară prin zăpadă povârnișurile abrupte ale platonului, reocupară crestele, și alături de zuavi, ținură piept până noaptea târziu; acțiune onorabilă, care scăpă armata lui Chanzy; în schimb costă scump: opt ofițeri ai mobililor din Gers erau culcați pe patul de zăpadă însângerată, și printre ei era și maiorul Andarran.

Dumnezeu știe ce soartă ar fi avut copii și slabul lor patrimoniu dacă mătușa lor Sofia nu s'ar fi găsit acolo. Bătrânul colonel al gărzii spunea deseori de fiica sa că ar fi făcut-o mai degrabă sergent-major în regimentul său. — Ah! de aș avea în compania mea un furier ca soră-me! adăoga căpitanul Regis. S'a căzut totuși de acord asupra faptului că episcopul din Eauze n'ar fi cedat niciodată armatei, pe aceea, pe care o numea marele său vicar în fuste. Harnica fată avea geniul guvernării: cu toate că era fată bătrână poseda într'o mare doză geniul maternității. Jacques pretindea că mătușa Sofia nu s'ar fi măritat decât pentru a avea încă mai mulți copii. Adevărata cauză era mai puțin glumeață: o mare pasiune înșelată, ziceau persoanele cu o imaginație romantică, poate numai disprețuită de un om care nu știuse să descopere tezaurul ascuns în fundul acestor ochi mari de câine credincios, frumusețea intimă ce străiucea pe aceste trăsături neregulate, când erau transfigurate de o flacără de devotament Suferința săvârșise o muncă bună asupra acestei inimi; pe un pământ sterp pentru fericirea egoistă, nu creșteau decât flori de sacrificii, de dragoste și de milă. Acestea erau greu de observat la prima vedere: la mătușa Sofia nu era nimic din cronica sentimentală; o veselie sănătoasă, care isbucnea într'o limbuție plăcută un spirit practic, autoritar la nevoe. Bătrâna domnișoară avea o minte agere într'un suflet de soră de caritate ținea piept podgoreanului, și învârtea pe notar. Ar fi fost în stare să tundă un om și să facă să răsară grâu pe o stâncă, nu pentru ea, ci pentru a da mai mult acelora pe cari îl iubea.

In timpul vieții fratelui său, atunci când instinctele ei de protectoare erau încă fără întrebuințare imediată, adopta copii săraci, infirmii și pe toți săracii de pe o întindere de două legii jur împrejur. Din ziua însă când ordonanța lui Régis aduse dela Eaus aceste câteva cuvinte, sgâriate cu greutate pe o foaie de carnet: „Las copii mei în grija Sofiei .... Ea îi va crește pentru a servi Franța ... ca soldați ...“ mătușa Sofia concentră asupra celor doi copii și asupra moștenirei lor, toate capacitățile ei da mamă și de guvernantă. Se pare totuși că-i mai rămâneau încă rezerve neîntrebuințate; câțiva ani mai târziu își oferi luxsul unei fetițe; o nepoată a răposatei sale cumnate, copil sărac pe jumătate, părăsită de un tată risipitor, și care trela singură, lăsată pe mâna servitorilor, într'o casă posomorită, a cărei fațadă glacială întristează bulevardul gomon. Mătușa Sofia înt e prinse sarcina uriașă de-a pune puțină ordine în afacerile zăpăcitului Lénauvert ca atrase pe mica Maria la Bourdette. Imbrăcată, educată de bine făcătoarea ei, mângâiată de cei doi veri mai în vârstă ale căror jocuri le împărtășea, fetița înflorea la căminul unde i se redădu familia.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

UN PERFECT dactilograf sau dactilografă română află aplicare momentană. Adresa: Strada Regina Maria No. 19, etage I. 1001

FUNCŢIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreşte a lucra aceste ore la o bancă sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană şi puţin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 21, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, soălătorie, pivniţă.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniţă în centru, preţ convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătese bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondenţe:

VILI tăcerea ta nu o înţălegem. Ce mai faci? Pe aici nimic nou. Bald.

NELI totul merge bine. Eşti rea. Prea mult mă faci să aştept. Un şir două mi-ar cauza mare bucurie. L.

Dşra ANUŢA Şighetul-Marmaţiei. Cu drag mă gândesc la momentele petrecute. Se.

P. T. Iuliu Maniu 39, pentru momcat nu vă pot respunde nimic rog Rugăm timpul necesar scrisoarea Dvă este serios scrisă este singura cere m' a interesat. Margit.

MORALISTUL, D. M. vă rog citiţi respunsul P. T. care vă primeşte şi pe Dtră. M.

Diverse:

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de servicin etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Sesiune pe 1921—922

Se caută

pentru imediată angajare o **steno-dactilografă** care să cunoască perfect limbele română-germană sau română-maghiară. Ofertele se vor înainta Fabricei de piele Fraţii Renner & Co. Cluj. 997

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
829

SPITALUL DE ORTOPEDIE DIN CLUJ.

No. ad. 292—1921.

Concurs.

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua 11 Septembrie 1921 ora 11 a. m. se va ţine licitaţie publică în cancelaria administrativă a Spitalului de ortopedie din Cluj, (Str. Negruzzi) pentru aprovizionarea Spitalului cu matraţe, rufărie, aşternut şi îmbrăcăminte pentru bolnavi şi anume.

1. 60 buc. matraţe (186, 78, 15) în trei bucăţi umplut cu afric.
2. 30 buc. matraţe în 2 buc. (150, 73, 15).
3. 500 buc. ciarşafuri de in sau pânză 160/100.
4. 200 buc. ştergare (100/50)
5. 150 m. pânză albă groasă pentru halate de medici.
6. 300 m. pânză albă pentru feţe de perini.
7. 400 m. pânză colorată cu dungi pentru bluze şi rochii pentru femei şi pantaloni pentru bolnavi.
8. 500 m. pânză albă pentru cămeşi şi pantaloni.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile Art. 72—83 din leage contabilităţii publice.

Supra oferte nu se primesc. Ofertele trebuesc provăzute cu mostrele pânzeturilor oferite. Spre a fi admişi la licitaţie, din concurenţi, vor depune oferta şi garanţia de 10% din valoarea furniturii la casieria Spitalului.

Condiţiunile se pot vedea în fiecare zi de lucru între orele 10—12 la serviciul administrativ al Spitalului.

Cluj, la 10 August 1921.

Administrator: *Gherasiu.* 1000

Directorul spitalului: *Indescifrabil.*

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaştină ce conţine şi fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa

Cluj, Piaţa Unirii No. 26. □ □ 44

CAFEA

Prăjită şi răşnită

cacao ceai ciocolată

839

Din cele mai fine specialităţi se găsesc de vânzare cu preţuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAŢII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neîntrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

„TRANSSYLVANIA"

BANCA DE ASIGURARE S. P. A. SIBIIU.

Cel mai vechiu institut de asigurare în România-Mare se oferă

a prelua **asigurările contra incendiului** dela institutele, cari în urma dispoziţiunilor guvernului nu mai pot continua activitatea.

In sensul acestei dispoziţiuni asigurările curente au valoare numai până la proxima scadinţă. Asigurări nouă nu mai pot contracta.

Achisitori să primesc în condiţiuni favorabile.

Reprezentanţa Generală

996 **Cluj, Piaţa Cuza Voda 13.**

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine şi solide mobile

893 **şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.**

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120

Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate

919 **Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.**

Cunoscutele şi renumitele maşini de birou:

„MERCEDES" MAŞINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID" MAŞINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR" VII **—SOENNECKEN"** MAŞINA DE COPIAT

„WALES" **MAŞINA de ADUNAT** precum şi accesorile pentru aceste maşini şi ARTICOLE DE BIROU.

En gros **En detail.**

Reprezentanţi şi depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. Bucureşti,

982 **Strada Curiaţi No. 3.**

Să caută subreprezentanţi pentru PROVINCIE.

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Național din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Cartea Românească

Institut de Arte Grafice

Sucursala:

COSINZEANA

Execută cu preţuri moderate tot felul de lucrări de Tipografie, legătorie precum Broşuri, ziare zilnice şi săptămânale, Reviste, etc. etc.

C L U J,

Str. Universităţii No. 3.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 157 PENTRU MICA PUBLICITATE

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Împlinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Premii in bani și obiecte

un mare număr de

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțaminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, in valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

Iar mobilele la magaziuul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în
502 **CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

---

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru zidit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
85

Reclama este sufletul comerțului

Renumit ateller de croitorie și deposit de stofe străine și indigene la

Adolf Schwartz

Cluj,

Str. Cotită (Fordulo) No. I.

Confecționează costume de haine cu prețuri foarte moderate.

Mare desfacere de mărfuri.

Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza scăderei Leului și a măriri taxelor vamale

Filiala Luca P. Niculescu

CLUJ,

Palatul „Mielul-Alb" (Fehér-Bárány)

14 ține a dovedi consumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde ca prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență.

Zefir Olanda I cal. 120 lat.	23·—	Lei
Zefir Olanda II. cal. 90 lat.	15·—	„
Nanghiu dublu 140 lat.	30·—	„
Nanghiu I calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·—	„
Saten Glot extra 140 lat.	45·—	„
Saten Glot I cal. 140 lat.	42·—	„
Saten Glot II cal. 140 lat.	38·—	„
Stofă pepită I cal. 80 lat.	18·—	„
Moso de len franțuzesc 80 lat. . . .	14·—	„
Carton I cal. franțuzesc 80 lat. . . .	14·—	„
Sifon (jolji) 100 cm. lat.	12·—	„
Sifon (jolji) 100 cm. lat.	14·—	„
Sifon (jolji) 140 cm. lat. pentru plapome	24·—	„

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

în fața bisericei „Matei Corvin". ☐ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană
925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

ANUNȚURI

se primesc la: Administratia

ziarului „Infrățirea"

și la toate agențiile de publicitate.

Bănci, fabricanți, industriași,

comercianți cari au nevoe de

Contabili,

corespondenți, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂȚIREA".

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 301 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 21 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI C...

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252. Director: D. TOMESCU

Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; 6 LUNI . . . . . 60 LEI; 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Necesitatea unei nouă Constituții

— Ce crede d-l D. Iorga —

Intr'un articol din „Neamul Românesc", d. Iorga întîmpină cu scepticism discuțiile care se desfășoară astăzi în presă cu privire la necesitatea sau lipsa de necesitate a unei noui Constituții.

Nici d. Iorga nu tăgăduește necesitatea în care ne găsim, după marele fapt al Unirii, de a ne întocmi o constituție pe care să se ridice așezarea și ființa noului stat român, și ca o dovadă că recunoaște această necesitate, d-sa ne aduce ca exemplu fapta Serbiei unde cea dintâi Adunare, după unirea cu provinciile Jugoslave, a fost o Constituantă.

Dar d. Iorga crede că situația politică de astăzi nu ar fi îndeajuns de prielnică pentru întocmirea și votarea unei noui Constituții. Suntem adică prea divisați politicește și vrajba între partide este prea puternică pentruca discuțiile care s'ar deslănțui să nu constitue o primejdie pentru liniștea și poate și pentru ordinea statului nostru. Și, în afară de aceasta, — adaogă d. Iorga — neputând fi armonie și unitate de vederi în nicio chestiune, Constituția care s'ar alcătui în asemenea condiții ar fi fatal o „Constituție de partid, care, dela început, n'ar avea nicio autoritate".

După părerea d-lui Iorga, numai parlamentul ales la sfârșitul anului 1919 avea, prin însăși forța împrejurărilor în care s'a ales, caracterul de Constituantă și el singur, dacă nu i s'ar fi răpit acest caracter și dacă n'ar fi fost disolvat, ar fi putut începe munca pentru redactarea unei noui Constituții. Era atunci, — zice dl Iorga — entuziasm, era bucurie și „frățească bună înțelegere" care toate la un loc înfățișau o stare de spirit în mijlocul căreia s'ar fi putut îndeplini o operă pe care astăzi numai cu mult sbucium și cu mare greutate o mai putem îndeplini.

Acestea sânt reflecțiile și părerile d-lui Iorga cu privire la necesitatea unei noui Constituții, la care, ca încheiere, d-sa adaogă și sfatul că, de cât să ne pierdem vremea eșafodând Constituții noui, ar fi mai bine să ne-aducem aminte că n'am respectat niciodată pe cea veche.

Este prin urmare, clar că, în principiu, D. Iorga recunoaște ca și noi că realitățile cele noui, morale și politice, care stau la baza României de azi, cer imperios o nouă Constituție și că ceia ce-l împiedică totuși să fie alături de lupta noastră este numai credința că, în împrejurările de față, când suntem așa de dezbinați, n'ar fi cu putință alcătuirea unei Constituante în care să domnească entuziasmul, frăția și buna înțelegere.

Și într'adevăr, cine-ar putea să spună că discordiile pătimașe în care ne zbatem astăzi ar putea fi un mediu prielnic pentru marele act național care este alcătuirea și votarea unei noui Constituții? Dar D. Iorga nu trebuie să uite că obârșia acestor discordii trebuie căutată tocmai în parlamentul a cărui disolvare d-sa o regretă așa de mult. Propaganda făcută în alegerile din 1919 și starea de spirit pe care au înțeles s'o aducă în parlament primii aleși ai votului universal constituie, pentru orice judecată obiectivă, izvorul însuși al tutulor de binărilor noastre politice.

Propagandă de atâțare la sate în numele unui țărănism care nu făcea altceva de cât să utiliseze cu și mai multă înverșunare metodele de luptă prin care se creiase popularitate generalului Averescu, iar, în parlament, o stare de spirit în virtutea căreia orice analfabet și orice nătărău se credea răsturnător de „oligarhie" și reformator de țară, — iată ce era în anul acela în care d. Iorga crede că s'ar fi putut lucra cu entusiasm și „frățească bună înțelegere" pentru întocmirea unei noui Constituții.

Ori datoria pe care o avem astăzi de îndeplinit este tocmai să înlăturăm din viața noastră politică starea de spirit pe care s'a clădit parlamentul din 1919 și care a făcut cu neputință gruparea într'un singur mănunchi a tuturor forțelor naționale. Și, în îndeplinirea acestei datorii, avem un sprijin și în începutul de desmeticire pe care l-au adus în masele electorale însăși resultatele politicei de până acum.

Suntem, de sigur, divisați, dar experiențele făcute de la 1919 și până azi sânt prea pline de învățătură pentruca să nu ne putem hotărî odată să sfârșim cu acea stare de spirit care, creiată de război și exploatată pe rând de averescani și țărăniști, a fost izvorul tutulor nenorocirilor noastre.

Și ce prilej mai bun pentru înlăturarea discordiei și pentru coborîrea între noi a frăției și a entusiasmului creator de cât tocmai lupta pe care va trebui s-o dăm pentru întocmirea și redactarea unei Constituții noui? Nu avem astăzi o problemă mai mare care să poată chema în jurul ei și toate clasele și toate regiunile, și tocmai de aceia problema Constituției ni se înfățișează ca singurul prilej politic care, împuținând vrajba dintre noi, va înlesni o mare și laborioasă concentrare a tutulor forțelor și valorilor noastre naționale.

Evenimentele zilei

„Monitorul Oficial" publică legea înființării episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului cu reședința la Cluj, cu teritoriul stabilit de congresul bisericei ardelene.

Rușii

„Gazeta Ardealului", a publicat deunăzi un articol cu acelaș titlu. Se constata acolo faptul surprinzător că dintre toate poporele vecine, Rușii se bucură de o mai adâncă simpatie a Românilor. Și nu numai cu prilejul năpastei, care a dat acum peste ei, cu revoluția și bolșevismul aducător de foamete, ci totdeuna, deși au fost momente, când de peste Nistru ne-au venit numai semne de dușmănie.

Dovada netăgăduită a acestei vechi preferințe e faptul că Rușii sunt oglindiți în literatura noastră poporană mult mai favorabil decât alte popoare.

Dar, această dragoste nu e chiar așa de neexplicabilă, pe cât o crede autorul articolului din „Gazeta Ardealului".

Ne sunt dragi Rușii, fiindcă semănăm și ne înrudim chiar cu ei. E adevărat că fondul sângelui și al limbei noastre e latin, dar nu trebue să uităm că suntem latini din Orient, cu toate avantagiile și scăderile, implică această deosebire. Scăderi fiindcă sunlem mai înapoi cu cultura; avantagii, fiindcă sufletul, neatins de occidentalismul mercantilizant și înjositor, cuprinde, în stare nativă, comori neprețuite de iubire și de milă.

Cu Slavii și mai ales cu aceștia răsăriteni, am trăit atâta timp împreună și nu ne-am certat. Azi, în fața luminilor științei nu e nimeni atât de orb, încât să nu recunoască imensul aport, ce l-au adus ei în combinația einică, din care a rezultat neamul nostru.

De-aci și atâtea părți comune nouă și lor. Acelaș sentimentalism duios, cu rădăcini mistice cu ramuri înflorite într'o strânsă și creștinească coeziune socială, care face ca aproapele să devie frate, același înclinare spre visare și aceiași încredere în forțele adânci ale inimii umane.

Clasa cârmuitoare a Rușilor ne a făcut mult rău: ea a condus armate, cari ne-au cotropit țara, ea ne-a smuls cândva Basarabia și tot ea ne-a trădat, când a păsit alături de noi, ca aliată în război. Dar, poporul ne-a rămas amic. Și astăzi când bunătatea lui nativă a crezut că scapă prin revoluție, omenirea de tirani și de fapt a ajuns el însuși mai subjugat ca înainte, să nu aruncăm asupra bândei lui jidănești blamul, care se cuvine numai rătăcitei minorități dominatoare și apăsătoare asupra poporului rus.

Șefii bolșevici ne pot urî și dăuna; el însă, prin greaua lui suferință din vasta experiență socială, prin care trece, ne va aduce enorme foloase într'o desăvârșită democratizare a țării noastre.

De-aceea, simpatiile noastre merg către dânsul și mai târziu, când el va reuși să se scuture de pojghița răufăcătoare de deasupra, o prietenie și o colaborare sânt bine venite. Pentru asta și în afară de o datorie umană poporul rus, azi înfometat și chinuit, trebue să-l ajutăm.

Occidentul și foametea din Rusia

Guvernul francez a propus aliaților că și foametea din Rusia să formeze obiectul discuțiilor Consiliului Suprem, urmând să se examineze condițiile în care o cooperație cu Statele Unite ar fi posibilă, pentru imediata aprovizionare a țării sovietice. Această inițiativă poate da loc la deosebite opservațiuni.

Înțelegerea a fost foarte lesne atinsă în sânul Consiliului Suprem, în ceea ce privește formulele generale, cari din punct de vedere material nu însemnează prea mult, iar din punct de vedere politic ar putea avea consecințe funeste. Ar fi fost mai preferabil de-a se fi recurs pentru studiul acestei probleme atât de complexe, la o altă procedură, cari dacă n'ar fi dat ocazie la declarații oratorice, ar fi mai sigură și mai rapidă.

Guvernele trebue să aibe în vedere că măsurile necugetate departe de-a ușura suferințele poporului rus, nu le-ar putea decât agrava. Nimic n'ar fi mai funest de pildă, de cât o aprovizionare, care, fără a aduce o ajutorare îndestulătoare masselor ar avea ca rezultat împiedecarea căderii regimului comunist; sub pretext de-a salva viața câtorva milioane de oameni, s'ar sacrifica și mai multe milioane. Sistemul bolșevic e vinovat de mizeria în care se găsește poporul rus: a atenua în mod trecător și desigur minim efectele unui rău, prelungindu-i însă cauzele ar însemna să se lucreze într' adevăr conștient.

Toată lumea poate vedea dacă seceta sau regimul sovietic destructor sunt cauza foametei. Sunt interesante declarațiile lui Kerensky făcute în această direcție:

„Subliniați vă rog acest fapt. Catastofa de azi n'are nici o legătură cu foametele ce băntuiau periodic Rusia înainte de războiu; ea nu e datorită secetei, ci e rezultatul regimului politic. Vreți oare proba? In 1916, în plin războiu, grâul era cultivat în Rusia pe o întindere de 85 milioane setine (setine e o întindere ceva mai mare ca un hectar.) In 1921 de-abea 38 milioane setine au fost cultivate; e de remarcat deci o scădere 43 la sută. In același timp transporturile sunt oprite; aproape că nu mai merg trenurile. Insuși Lenin, într'un apel iscălit și de Kalenin, președintele Consiliului Central al Sovietelor, recunoaște că dezastrul e rezultatul anarhiei și al conrupție ce prăbușesc aparatul administrativ."

Din nefericire, Kerensky, a cărei slăbiciune a cauzat atâta rău, probează încurabila-i ușurință, formulând o concluzie, care e în absolută contrazicere cu cele spuse mai sus. „Puterile trebue să meargă în ajutorul Rusiei, fără a se ocupa de rezultatele politice ale acestei intervenții." Un om care și a început declarația prin a afirma că foametea e datorită desorganizării politice și sociale, n'ar fi putut pronunța cuvinte mai absurde.

Corespondentul din Rusia al ziarului „le Temps" raportează următoarele:

„Se poate evalua la 25 milioane numărul celor înfometați. Minimul de grâu necesar unei persoane și vitelor sale e de 22 puduri pe an (1 pud are 11 kg.) Ar trebui deci 550 milioane de puduri, în valoare de 500 milioane ruble în aur.

E firesc lucru ca bolșevicii să se îngrijească mai întâiu să-și hrănească partizanii. Chiar dacă ar vrea să facă altfel, n'ar putea; într'adevăr dacă merindele ar sosi la Odessa, la Novorossiok, sau la Petrograd, desigur că oamenii ce vor fi înarmați vor fi stăpânii merindelor trimese. In consecință, controlul distribuției s'ar putea face numai cu ajutorul tankurilor, a puștilor și a tunurilor."

Iată ce îngreiuiază situația; când ai face cu o țară supusă unui regim de conrupție, elanurile generoase și măsurile umanitare nu numai că nu sunt suficiente, ci pot chiar mări și prelungi suferințele unui popor, care n'a putut până acum să se scape de tiran săi. Acesta era și astă primăvară sentimentul multor Ruși rămași în țara lor, cari în scrisorile ce adresau compatrioților lor exilați, declarau în mod net, că chiar, de ar fi vorba să lecuești relele ce bântue Rusia nu trebue făcut nimic ce-ar putea consolida puterea bolșevicilor, cari nu vor putea fi răsturnați decât în ziua când poporul s'ar ridica în urma exceselor relelor ivite dep: urma lor.

In resumat, toată lumea e de acord în dorința de-a vedea scăpată Rusia de îngrozitoarea cri ă ce o bântue; dacă s'ar putea ajuta în chip folositor poporul rus va fi cu atât mai bine. In nici un caz nu trebue însă ca ajutorul material care i-ar fi dat, să consolideze sub orice formă regimul comunist, cauza tuturor relelor; în caz contrariu i s'ar face cel mai rău serviciu, s'ar acționa ca ne unul, care pentru a scăpa de orice preocupare, acordă la întâmplare o pomană. Problema astfel pusă e foarte importantă căreia guvernele trebue să-i dea o soluție calcu'ată și justă.

Dezarmarea Germaniei

Mareșalul Foch prezintă Consiliului suprem o rezoluțiune luată în unanimitate de comitetul militar interaliat și propunând să se menție comisiunile de control în Germania, mai ales în ce privește aeronautica. Reprezentanții aliați au admis-o în unanimitate. Controlul va începe din Decembrie. Mai trebue să se continue a se exercita o supraveghere asupra dezarmării Germaniei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Citind revistele

„Gândirea", Anul I. No. 8, Cluj.

Se simte în fiecare număr al distinsei reviste clujene adevărata preocupare superioară de artă.

Nu e neglijată — și bine se face — nici lectura socială și actuală a problemelor literare și artistice. Așa, bunecară, ultimul număr al „Gândirii" are un prim-articol despre „literatură și gazetărie". D-l Cezar Petrescu scrie cu căldură despre soarta tristă a literaților, cari, neputând trăi în țară la noi după urma operelor de valoare, la cari se lucrează trudnic și încet, sunt nevoiți să debiteze zilnic banalități în gazetă, singurele lucruri cari mai pot da scriitorului o pâine — și aceia amară. Dar, scrisul la ziar, grăbit și ușor, superficializează, chiar pe omul de talent — și așa se pierd o mulțime de valori de artă.

D-l Petrescu nu face sofistică și nici tirade patetice în jurul unui subiect, care se preta ușor la toate acestea, mai mult: dânsul înviorează argumentarea unui lucru, legându-l de istorisi ea unei întîmplări; acest echilibru de concret și abstract și acest rar simț de proporție plus stilul colorat și totuși așa de firesc, în care îmbracă totul, dau scrisului totdeauna gândit și simțit al d-lui Petrescu o deosebită putere de atracție și de bună influențare asupra cititorului.

Socotim utilă strângerea în volum a articolelor d-sale, pe cari însuși le socotește ca mai bune, după cum credem că merită mai mult decât viața scurtă a unei reviste acele admirabile „Scrisori ale unui răzeș" iscălite cu pseudonimul C. Robul.

„Gândirea" ne mai face plăcerea lecturii unui spiritual „studiu critic" de d-l Al. R. Moroianu.

Plină de vervă e și scheta „Lăcustele" de d-l Ion Dragu.

Sonetul postum al lui St. O. Iosif nu e din cele mai bune lucrări ale regretatului poet, totuși „Gândirea" n'a greșit publicându-l, fiindcă se găsește și aci acea notă duioasă și delicată, care face farmecul operii sale. Prima stofă:

„Sărmane suflete, ești ca o floare
Ce a înflorit în zorii unei zile,
Din luna cea cu toane a lui Aprilie —
Și-o zi numai s'a bucurat de soare!"

Poeții cunoscuți și pe drept prețuiți, d-nii: Demostene Botez, Adrian Maniu și Emanoil Bucuța (mai e și d-l Vinea) publică remarcabile versuri.

Însemnările critice ale revistei (atât cele mai dezvoltate, cât și cele mici mărunte) sunt de-un belșug și de-o pătrundere demne de toată lauda.

Uitam să remarc admirabila traducere a d-lui Vasile Al. George: „Lakia-Muni", o fericit aleasă poezie din opera rusului D. Merajkovski.

„Roma" revistă de cultură italiană, Anul I, No. 6 București

Directorul revistei, d-l Ramiro Ortiz, harnicul și eruditul profesor de limba și literatura italiană la Universitatea din București publică, sub forma unei scrisori a la Madame de Sévigné, un instructiv articol, intitulat „Un mănunchiu de ziare". Se trec aci în revistă cele mai însemnate evenimente, în special de natură culturală, din ultimul timp în Italia. In felul acesta, cititorii sunt puși în curent cu ce se petrece în țară suroră, despre care nu se prea știea la noi multe lucruri.

Cu prea multele detalii ce cuprinde, articolul se citește totuși cu atenție, din pricina stilului intim și comunicativ, în care e scris.

Aflăm că în Italia, atât de lupte politice nu s'a micșorat de loc viața culturală.

D-l Al. Popescu Telega ne vorbește cu multă simpatie despre scriitorul italian, Renato Fucini, care e un fel de Brătescu-Voinești.

Cronica revistei „Roma" formează un bun îndreptar pentru cine vrea să se inițieze în cultura italină.

Nu înțelegem luxul hârtiei, pe care apare „Roma" ceace scumpește enorm prețul unui număr (4 lei, 8 pagini mici) și face inaccesibilă o revită atât de bună.

Ultimele pregătiri pentru Teatrul popular din București

La Palais de Glace se muncește pe capete pentru începerea primei stagiuni a teatrului popular.

Se amenajează sala, se fac decoruri, iar trupa de artiști condusă de D-l Ion Livescu, repetă „Fântâna Blanduziei" de V. Alexandri, cu care e vorba să se deschidă teatrul. S'a și format un repertoriu. E studiată „Căsnicia" lui Ursache și s'a repetat „Beverlay" cu Soreanu.

Acum se pune în studiu „Extemporalul", o comedie de Sturm, tradusă de P. Gusty.

D-l Livescu declară că teatrul nu va fi atât de „popular" prin repertoriu, cât prin prețuri. D-sa așteaptă ca teatrul național să-și fixeze prețurile, cari se știe erau cele mai scoborîte din București, ca apoi teatrul popular să și le fixeze și mai mici pe ale sale.

Noi știm însă că sala dela Palais de glace nu cuprinde atât de multe locuri, încât să îngăduie, fără jenă financiară, o scoborîre a prețurilor locurilor. Cu ce se vă acoperi deficitul, fiindcă va fi un deficit, dacă montările vor fi îngrijite și artiștii suficient plătiți?

Știm iar că pe vremuri se dădeau spectocole de teatru popular în comoda și încăpătoarea sală a fostului Circ Sidoli.

Ne temem că micul pretențiosul și cochetul „Palais de Glace" va stânjeni dezvoltarea Teatrului popular. Și ar fi păcat,

Cetiți „Infrățirea"

ECOURI

O expediție la polul nord.

Exploratorul canadian Stefansson a pornit la 11 August din Vancouver, într'o nouă expediție polară, care va dura între 2 și 5 ani. Stefansson a plecat cu foarte puține provizii, deoarece crede că-și va putea găsi mijloace de trai din vânatul polar.

O nouă statue a Venerei.

In săpăturile băilor dela Cyrena (Tripolitania) s'a găsit perfect de bine conservată, o minunată statue a Venerei. In Cyrenaica, colonia italiană din nordul Africei; s'au găsit și alte monumente și sculpturi romane. Statuia Afroditei, de curând găsită, e una din operile cele mai frumoase și mai prețioase din câte s'au găsit în Tripolitania.

Sarah Bernhardt veșnic neobosită.

Ziarele parisiene anunțau că starea sănătății a marei tragediene Sarah Bernhardt ar fi destul de rea. „Le Journal" desmint aceste svonuri, afirmând că valoroasa artistă ar fi mai sănătoasă ca oricând. Ea studiază „La gloire" de Edward Rostand, în care va apare la 15 octombrie în propriul său teatru.

Căsătoria tatălui lui Harding.

Din America, țara surprizelor, ne vine știrea că tatăl președintelui Harding, s'a recăsătorit la vârsta de 76 ani, fără a anunța măcar pe fiul său. S'a căsătorit cu o femee de 52 ani, din cauză că se simțea prea singuratec. Căsătoria a avut loc la Marion, unde mirele e un medic cu vază.

Plante veninoase in grădini publice

Camera lorzilor va trebui să se pronunțe asupra unei chestiuni foarte curioase. Copilul unui locuitor din Glascov, mân-când o plantă din grădina publică a orașului, a murit; tatăl său ceru despăgubire comunei, care, după pretenția sa, ar trebui să îndrijească de faptul ca în grădinile publice să nu crească plante, cari ar putea periclita viața locuitorilor. Lorzii vor avea să se pronunțe dacă pot crește plante veninoase în grădini publice.

Căminul Studentelor din Cluj

Comitetul director al Căminului studentelor, din Cluj, dispune de 32 locuri libere pentru anul școlar universitar 1921—22. Studentele primesc în Cămin: locuință, lumină, încălzit și serviciu cu prețul de 40 lei lunar; dejunul de dimineață cu prețul de 2 lei zilnic. Plata taxelor se face cu anticipație la întâiul fiecarei luni. La intrarea în Cămin fiecare studentă va depune suma de 50 lei, sumă care nu va mai fi restituită, ci va servi pentru usul materialului. Albituri pentru pat și saltele se vor aduce de acasă.

In Cămin, nu vor fi primite decât studentele care vor lua în scris angajamentul că fac studii serioase și că se vor conforma cu stricteță regulamentului Instituției.

Cererile trebue se fie însoțite de:

1. Certificatul de absolvire a maturității, pentru studentele ce se înscriu în anul întâi de studii universitare, sau de Caetul de cursuri, pentru studentele mai inaintate.

2. Un certificat medical.

3. O declarație iscălită de studenta care face cererea pentru intrare, prin care face cunoscută situația et familiară, și mijloacele ei materiale.

Cererile însoțite de actele de mai sus trebuesc adresate până la 10 Septembrie 1921 D-nei Dr. Alice Grintzescu str. Regală (Majals) No. 10-a Cluj.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Amintiri din „Junimea"

de **Iacob Negruzzi.**

„Convorbiri Literare."

Pe lângă persoanele ce făcuse parte din societatea noastră până atunci se mai adăogiră în curând și altele. Mai întâi câțiva din tinerii cărora le dădusem eu cu o iarnă înainte lecțiuni de drept roman la mine acasă: Mihail Corne, Grigore Buicliu, Alexandru Farra, apoi Lașcar Ciurea judecător la curtea criminală, Ioan Caraiani numit profesor la Universitatea din Iași și originar de prin Macedonia, Samson Bodnărescu, venit din Bucovina spre a și cerca norocul în România, Dimitrie Rosetti frate mai mare al lui Theodor, Cerkez Todiriță de care am vorbit, și Nicu Casimir mutat din București ca procuror la Curtea din Iași. Din toți aceștia astăzi au murit doi, Lascăr Ciurea care frequenta adunările noastre mai mult din prietenia ce avea pentru Pogor și alții dintre noi, decât din interes pentru literatură, și Nicu Casimir. Despre acesta nu mi se va prezenta ocasiunea să mai vorbesc în cursul acestor amintiri, de aceea cred a-mi îndeplini aici o datorie însemnând că Nicu Casimir mi-a fost unul din cei mai simpatici prieteni, ce am avut în juneța mea. Ca copii ne jucasem împreună în Iași; în vremea studiilor neam regăsit la Berlin, în ultimii doi ani ce am petrecut acolo și am trăit ca frați; aceleași raporturi intime le-am avut și mai târziu după întoarcerea în țară, iar când împrejurările ne despărțeau, ne comunicam unul altuia, toate întâmplările și chiar toate sentimentele și părerile noastre prin o corespondență regulata și activă. In toamna anului 1868 ne-am îmbolnăvit amândoi în acelaș timp și peste câteva săptămâni, în ziua de 24 Octombrie când eu mă ridicam depe boală, ei muri. Când doctorul care ne căutase pe amândoi îmi dădu această știre m'am îngălbenit și am rămas ca amuțit; nici puteam să cred o asemenea nenorocire. Moartea lui Nicu Casimir a fost întâia care m'a făcut să simt cât e de mare durerea unei vecinice despărțiri. Prietenul meu avea dragostea literaturei și se încercase ca autor, însă timid de natură, tot amâna momentul când va comunica Junimii lucrările sale. După moartea sa prematură n'am mai auzit vorbindu-se de manuscriptele ce se găseau la dânsul și astfel au rămas necunoscute.

Nu știu dacă toate persoanele însemnate mai sus erau presente la o ședință ce se ținea în casa lui Pogor pe la începutul lui Ianuarie 1867 de care am să vorbesc, dar știu că Adunarea era numeroasă. Maiorescu veni în acea seară cu o propunere care plutea de câtăva vreme în mintea multora din noi și era foarte naturală în starea în care se găsea societatea. In adevăr câteodată se citea la adunările Junimii vre-o poesie originală sau tradusă, discuțiile noastre dăduse lui Maiorescu ocasiunea să crie câteva studii și critici întinse, pe care ni le comunicase — erau să rămâie aceste cunoscute numai în cercul nostru restrâns?

Deaceea când Maiorescu își arătă părerea că ar fi bine să deschidem un mic jurnal literar în care s'ar tipări scrierile cetite și aprobate de societate, și în care să putem resuma o parte din discuțiile noastre, ce prezentau un interes general, toată lumea primi fără lungi desbateri propunerea sa. Pogor entusiast pentru orice inovații, proclamă absoluta necesitate a unei reviste și își freca mânele cu plăcere gândind la polemicele literare la care viitoarea noastră pucilicație ar putea da loc.

Două întrebări se născură atunci, întâi cum se va numi acest copii al Junimii, și apoi cine va fi directorul lui — căci de greutăți materiale nu aveam a ne teme: o tipografie nouă și complectă ne sta la dispoziție. Inainte încă de a se pune aceste întrebări, eu mă înfundai pe o canapea ce se găsea în colțul cel mai întunecos al salonului — căci simțeam instinctiv că toți au să cadă pe capul meu. După obiceiul Junimii de a se ocupa mai întâi pe larg și pe întins, cu mare ceartă și svon de ceea ce este secundar și de a hotărî apoi repede lucrurile principale, la început se puse în discuții numele jurnalului, care în definitiv era destul de indiferent. După ce mai multe propuneri, una mai ciudată decât alta, se făcură și se respinseră, eu zisei din colțul meu: „Poate o denumire potrivită ar fi „Convorbiri Literare? . . .". — Bravo, răspunse Pogor de departe! „Convorbiri Literare, nu zice nimic. Cela n'engage a rien! Admis! Primesc și eu acest titlu declară Maiorescu, fiind că este fără pretenție! . . .

Dar care dintre noi ar avea să ia asupra sa direcția jurnalului? . . . O tăcere generală se făcu și după câteva momente tot Maiorescu o curmă, strigându-mi în gura mare! „Tu ai găsit numele, tu ești dator să conduci treaba, fii tu redactorul Convorbirilor Literare!„

Lucrul de care îmi fusese frică se întâmplase, și speranța mea că mă vor uita în colțul întunecos unde mă ascunsesem nu se realizase. In întâiul moment îmi trecură prin minte o mulțime de cauze pentru care vream să refuz: Succesul jurnalului putea fi îndoelnic, direcțiunea putea să-mi dea multă muncă și bătaie de cap: alte nemulțumiri necunoscute mă mai putea aștepta, dar mai ales aveam ca o presimțire vagă și nebuloasă, că treaba aceasta nu va juca un rol secundar în viața mea, și că acel da sau nu ce voiu rosti, ve fi aici tot așa de însemnat ca și la o căsătorie. Puteau să fie multe și puternice motive contra dar era unul singur pentru care le ne-

Revista presei maghiare

Liga naţiunilor şi nădejdile Evreilor.

Ziarul „Uj Kelet“ ocupându-se de rolul ce-i revine Ligii naţiunilor după renunţarea Consiliului suprem de a decide în chestia Sileziei superioare, scrie între altele:

„Pe noi ne interesează curat numai principiul: Liga naţiunilor ştie-lege să fie dezinteresată şi imparţială? Se vor respecta hotărîrile ei. Intrebarea îşi are în sine-răspunsul. Liga naţiunilor nu poate fi nici interesată, nici părtinitoare, ea nu are convenţii militare secrete cu Varşovia, precum are Parisul. Şi dacă apoi, după Franţa şi Anglia va urma şi opinia publică mondială să accepte hotărîrea ei, sub presiunea aliaţilor puternici şi a opiniei publice, vor trebui să se aplece şi Nemţii şi Polonii cu toţi Höfer-ii şi Kortantynk-ii lor. Acesta va fi primul succes a Ligii naţiunilor. Pentru noi Evreii, este foarte important, dacă Liga naţiunilor va deveni de azi pe mâna unui factor hotărîtor, din cauza importantelor clauze privitor la minorităţi: căci iată, în momentul acesta minoritatea evree din Polonia a recurs cu gravamenele sale înaintea forului suprem — dacă Polonia se supune hotărîrilor Ligei în chestia Sileziei superioare, va trebui să-i accepte hotărîrile şi în chestia evreiască.

Dar mai importantă încă este chestia mandatului privitor la Palestina, care va ajunge înaintea forului Ligei în luna Septemvrie. Noi, spunând adevărul, nu odată am fost cuprinşi de îngrijorare gândindu-ne la sancţiunea, ce ar putea să o dea Liga naţiunilor, nu pentrucă ne-am fi temut că nu am primi-o, ci pentrucă ne-am temut, că chiar primindu-o, nu va fi o sancţiune cu adevărat, căci îi lipseşte şi puterea şi autoritatea. Dar, asupra mandatului, care predă Palestina Angliei şi organizaţiei sioniste, de acum nu va mai judeca Liga naţiunilor de eri, ci cea de mâne, care în chestia Sileziei s'a întărit şi a devenit o Curie mondială, fără apel. De aceia, noi aşteptăm cu mare interes data de 20, când se va întruni Liga naţiunilor spre a aplana diferendul germano-polon, pentrucă hotărîrile ce se vor aduce vor fi de o însemnătate extraordinară şi pentru Tratativele din Septemvrie, la cari se va decide chestiunea poporului şi a patriei evreeşti.“

Interpelaţii şi răspunsuri în parlamentul maghiar în chestia situaţiei din judeţul Baranya şi a propagandei habsburgice.

Poate nu vor fi lipsite de interes unele mici episoade petrecute în şedinţa parlamentară din Budapesta tocmai în preajma proclamării republicei sârbo-maghiare. Deputatul Szilágyi Lajos interpelează în chestia stărilor din judeţul Baranya şi întreabă ce intenţionează a face guvernul pentru a cruţa populaţia de orice agitaţie. Răspunzând contele Bethlen István, în calitate de ministru preşedinte, spune între altele: — „Sunt deplin convins, că Sârbii şi de aci înainte ca şi până acum, vor face totul ca să agite populaţia Ungariei (!). Statul maghiar tocmai pentru aceea, a luat toate dispoziţiile ca ocuparea să se facă în deplină ordine salvându-ne bunul nostru prestigiu. A îndrumat toate autorităţile ca preluarea să o îndeplinească într'un mod exemplar, căci trebuie să ne păsăm bunul nostru nume *şi pentruca şi celelalte teritorii, cari numai mai târziu vor avea să se elibereze* (?!) să dorească asemenea eliberarea aceasta. Totul trebuie făcut, pentru a ne sta la dispoziţie o propagandă patriotică şi însufleţită corespunzătoare . . .“

Interpelând deputatul Cserty József în chestia serbătorirli zilei naşterii exregelui Carol, ministrul de culte Vass József a răspuns într'un gen specific maghiar următoarele: — „Oamenii privaţi (!) au cerut unei biserici ca la ziua naşterii Măjestăţii Sale Carol al IV-lea (ce lolaii) să ţină o missă sfântă. Cred, că aceasta aparţine aşa de mult *sentimentului exclusiv religios* al cuiva, încât nimeni nu se poate amesteca într'o astfel de chestie. Eu, ca ministrul de culte, nu văd motiv să mă amestec în manifestarea vieţii religioase a oamenilor. Să-'mi daţi voie, să nu trag la îndoială, că alci ar fi vorba de propagandă. Nu cred că se găseşte un singur membru al camerei, care ar dori, ca guvernul să intervină în această chestie, care are cel mai privat (!) caracter.“

De, lupu-'şi schimbă părul, dar năravul [ba. Aceeaş dialectică, pe care o cunoaştem demult şi care le-a adus odată pelerea, se vede că-i persecută până la sfârşit Republica sârbo-maghiară este răspunsul la viziunile lui Bethlen, missa sfântă pentru *Majestatea Sa Carol al IV-lea*, îşi va avea şi ea răspunsul!

Guvernul şi „propaganda naţională“

Sub cuvânt că vrea să activeze propaganda naţională în nouile provincii alipite, ministrul de interne a hotărît înfiinţarea unui ziar săptămânal care se va intitula „Ţara noastră“ şi care va fi pus sub conducerea d-lui A. Popovici-Taşcă ministrul naţionalităţilar.

Nici că se putea o mai bună dovadă de inutilitatea Ministerului pe care-l conduce d-l Popovici-Taşcă. Ne răspunzând niciunei necesităţi, ci creiat numai ca o sinecură pentru a satisface un partizan, acest minister e nevoit, pentru a-şi justifica existenţa şi pentru a da ilusia unei activităţi, să editeze un ziar săptămânal care va înghiţi, desigur câteva milioane şi în redacţia căruia se vor îngrămădi ca sinecarişti toţi nepricopsiţii regimului actual.

Dar propaganda naţională nu se face din biroul unui minister-sinecură şi sub conducerea unui ministru care e cu totul străin de viaţa noastră culturală.

Propaganda naţională în nouile provincii o fac miile de preoţi şi învăţători faţă de cari guvernul generalului Averescu a avut o purtare din cele mai vitrege.

Şi nu se poate îngădui ca atunci când adevăraţii răspânditori ai culturei şi conştiinţei naţionale sunt nevoiţi să-şi părăsească locurile lor de muncă din pricina unei situaţii pe care n-o mai pot îndura, tu, guvern să arunci în vânt încă câteva milioane sub cuvânt că „activezi“ propaganda naţională.

Cu banii pe cari-i vei cheltui pentru scoaterea unui ziar de propagandă vei putea să plăteşti salarul pe un an de zile a 500 de învăţători, sau vei putea să repari şi să scoţi din ruină sute de şcoli, — şi făcând aceasta vei fi lucrat într' adevăr pentru activitatea propagandei naţionale.

Necesitatea unei şcoli de educaţie cetăţenească

Munca intensă şi cinstea sunt ca 2 plante care trebuesc cultivate pentru desvoltarea unei civilizaţii adevărate a unui popor.

Ele trebuesc sa aibă la bază: o cultură cât mai aprofundată, însuşiri cât mai înalte în domeniul sentimentelor, al respectului dreptăţei şi al cercetărilor ştiinţifice, pentru că tot acest ansamblu să represinte perfecţiunea fizică şi morală a unui popor.

Pe noi războiul ne-a atins grozav moraliceşte.

Toată muncă depusă de dascălii atâtor generaţii pe temeiul cinstei, se găseşte zădărnicită azi.

Trebuie să ne apucăm de o altă *muncă de regenerare şi întărire*, din care să alimentăm în parte generaţia deazi care a apucat pe căi nenorocite şi să dăm îndrumări generaţiei tinere.

Valul de imoralitate în chiar viaţa publică, un nesaţ după câştig ieftin şi fără muncă şi chiar fără scrupule, o dorinţă nebună de lux şi desfrâu, care trebueşte satisfăcută cu orice preţ, iată câteva din urmările războiului.

Şi de aceea cred că bine zice confratele din Argus, că în loc de cetăţeni cu spirit de sacrificiu şi cu devotament pentru binele public, războiul a dat naştere unei generaţii periculoase.

A merge aşa şi mai departe, însamnă a ne prăbuşi.

De aceia cred că o şcoală de educaţie cetăţenească, pentru ori cine ar fi aspirant la o funcţie publică de stat, sau chiar particulară s'ar impune, fie sub formă de conferinţi, sfaturi, dări de seamă.

O intensă educaţie se cere azi, căci altfel suntem expuşi a ne pierde şi acel puţini cinstiţi cei mai avem.

Să nu ne mirem acelaş lucru, s'a petrecut şi alte părţi, nu numai la noi.

Dar cu un ceas mai de vreme au apucat pe calea cea bună.

La noi, din contra mergem din rău în mai rău.

E timpul ca cei demni şi cinstiţi să cheme la drumul drept, pe cei rătăciţi.

M. P. Florescu
ing. şef-silvic.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
467 priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

Domn cinstit
găseşte cameră
mobilată.
Adresa la ziar. 1006

vârşi pe toate.

Eram pe atunci amorezat, şi precum e natural, raportam totul la pasiunea violentă de care eram stăpânit. Dela sine îmi veni atunci gândul că noua mea însărcinare mă va înfăţişă cu mai mari merite în ochii femeei pe care o iubeam; totodată un jurnal literar îmi da ocasiune şi locul potrivit pentru a publica oarecare poesioare de amor ce începuem a compune. Ce minunat mijloc de a comunică cu persoana iubită!

Pe când stam tăcut şi căutam să limpezesc în minte toate aceste gânduri deosebite ce mă grămădeau, Pogor îmi strigă de odată: „Ce stai aşa mahmur, par că ţi s'ar fi încetat corăbiile? Noi te căftănim şi tu nu te bucuri? Hai, primeşte şi nu mai face marafeturi! In acest moment începu a cânta cu glas subţire, ca lăutarii la boerii: „Cu caftan l'am îmbrăcat“. . . şi se răpezi la mine să mă ia de subţioare, ajutat de nu ştiu care altul tot atât de vesel ca şi dânsul. In vreme ce aceştia mă duceau în pompă prin prejurul odăei, toată Junimea intona în cor cântecul: „Cu caftan l'am îmbrăcat..“ şi în mijlocul râsului general eu făcui declaraţia solemnă că primesc caftonul cu care mă împodobeau. Aşa m'am făcut directorul „Convorbirilor Literare!“

Vesella în societate a fost bună, dar când m'am întors acasă eram foarte preocupat şi o mare parte din noapte, m'am gândit la viitoarea mea însărcinare. A doua zi m'am dus la Maiorescu şi am pus cu dânsul la cale, să dăm „Convorbirilor Literare“ formatul în IV°, să le scoatem de două ori pe lună, compunând fiecare număr din din două coli de tipar, sau când n'ar ajunge materia, cel puţin din 1 şi jumate. Am mai fixat cu multă modestie preţul abonamentul anual pentru România la un galben iar pentru Austria numai la patru florini, ţinând seamă de mijloacele restrânse ale Românilor cu învăţătură de acolo, mai ales ale tinerimii studioase. In sfârşit ne-am hotărât să tipărim jurnalul numai în 300 exemplare. Aceasta iarăşi dintr'un sentiment de modestie, doar n'ar avea aparenţa, că dăm proporţii prea însemnate publicaţiei noaştre

Era această modestie o reacţie naturală contra celor ce se făceau în general pe atunci. In câmpul literar totul se începea pe mare cu trâmbiţe şi surle, par'că ar fi fost cine ştie ce lucrare colosală, şi apoi peste un timp foarte scurt marea întreprindere cădea în baltă, ne mai auzindu-se vorbind de dânsa; în curând alta începea aiurea cu aceiaşi pompă şi ostentaţie pentru a înceta tot aşa de repede. Noi însă căzusem în extremul contrar; nici preţul abonamentului nu putea acoperi cheltuiala tiparului, mai ales că cele mai multe numere hotărîsem a le trimite gratis, pe la şcoli şi biblioteci române fără mijloace din Austro-Ungaria, nici 400 exemplare nu puteau ajunge; în fapt am fost încurând siliţi să facem o a doua ediţie a celor întâi numere, şi cele următoare să le ridicăm la 500 şi chiar 800 exemplare. Cu toate acestea după trecere a câţiva ani, întâiele volume din „Convorbiri“ aproape nu se mai găseau de cumpărat şi astăzi tomurile 1—7 se consideră ca cărţi rare după care anticuarii evrei fac mare goană.

Cel dintâi număr al „Convorbirilor“ a apărut cu data de 1 Martie 1867 şi a fost expediat în toate părţile. El începe cu o introducere scrisă de Maiorescu în presenţa mea, la dânsul acasă, eu am adaus numai scurtă alineiat final, şapoi am hotărît să iscălesc eu întreaga prefaţă în calitate de redactor. Indată după aceasta vine studiul cetit de Maiorescu în Junimea „Despre Poesia Română“, de care am vorbit, apoi o descriere de mine a galeriei de tablouri din Iaşi, şi în sfârşit un apel al societăţii către autorii români.

Este un sentiment straniu de a vedea pentru întâia, oară scrierile sale tipărite şi numele său publicat pe coperta unei cărţi, şi socot că oricine trebuie să aibă emoţiuni în momentul acela. Par'că îţi vine să te crezi mai mult decât ai fost cu o zi înainte, mai înălţat, înzestrat cu merite mai mari. Când însă eşti de 24 de ani şi amorizat, atunci, pe lângă acel sentiment de mândrie, se mai adaugă şi altul de dulce speranţă, care îţi inveseleşte sufletul, şi te cufundă în visuri frumoase. Dar realitatea rece vine grabnic să te desamăgească. Am trebuit să aflu, poate ca şi alţii în poziţia mea, că persoana asupra căruia nădăjduiam că revista condusă de mine va face mare efect, a lăsat-o cu destulă nepăsare netăiată pe masă, ceace m'a umplut de amărăciune. In schimb însă la, o altă persoană se vedea o emoţie afectuoasă în faţă când a luat întâia broşură a „Convorbirilor“ în mână; acela era tatăl meu. Şi el trecuse, cu mulţi ani în urmă, prin acele momente de ilusiune pe care vârsta şi experienţa, vieţii de mult le redusese la adevărata lor valoare. Dar se vede că pentru fiul său, orice părinte iubitor trece încă odată prin fazele prin care a trecut însuş în tinereţele sale.

Din partea publicului cetitor pot spune că numărul 1 al „Convorbirilor Literale“ a fost foarte bine primit; nu i s'a făcut în deobşte nici o altă critică decât asupra numelui, care la mulţi li s'a părut ciudat sau cel puţin neobişnuit. Inceputul scrierii lui Maiorescu a făcut bun efect chiar asupra poeţilor noştri, căci se va băga de seamă că abia cu numărul următor începe o critică destul de aspră cu citaţii din autorii români. Şi în adevăr după No. 2, acei ce s'au simţit atinşi s'au supărat cu atât mai mult cu cât, precum am spus, ei nu erau deprinşi la critică ci numai la laude, şi acestă scuturătură din dulce-a mulţumire de sine în care să legănau, a trebuit în adevăr să fie foarte neplăcută. Când însă au văzut că acea critică nu era numai un fapt cu regulă şi metodă şi că pe lângă aceasta se mai adauga şi satira muşcătoare, atunci autorii noştri s'au supărat de tot. Unii au luat pana şă răspânză, precum Bolintineanu şi Boliac alţii că Alexandri s'a plâns în particular de Maiorescu, către cunoscuţii săi, mai ales către mine, dar cei mai mulţi după statornicul obiceiu al Bizantinilor, au cercat să ne lovească — mai ales pe Maiorescu, în interesele noastre de tot felul, şi străine cu totul literaturei p-aici.

INFORMATII

Locale

D-l Dr. Babeş şi-a înaintat a doua oară demisia din postul de şef al biroului de cartiriure. De data aceasta demisia i-a fost primită, însă a fost numit şef al biroului încăririlor.

■

D-l Dr. Giurgiu fost primpretor în Cluj a fost numit şef al biroului de cuartiruire.

■

Administrative

In şedinţa care a avut loc aseară la prezidenţie, şedinţă la care au luat parte toţi directorii generali ai resorturilor din Cluj, s'a discutat chestiunea evaluării bogăţiilor rămase dela Ungaria şi alte chestiuni de interes general pentru Ardeal.

■

Politice

Comisia însărcinată cu unificarea legislaţiei a terminat dreptul penal urmând ca în primele zile a parlamentului să-l supună Camerei.

■

D-l N. Titulescu, ministru de finanţe va sosi în ţară în primele zile ale lunei Septembrie venind din Elveţia.

■

Concursul publicat pentru obţinerea burselor de specializare zootechnică în străinătate a fost amânat pentru ziua de 1 Septembrie şi se va ţine în locul ministerului domeniilor.

■

Leul nostru a suferit o nouă scădere la bursa din Paris. Astfel radiogramele de eri ne arată că a fost cotat 1560.

■

După o ştire din Constantinopole trupele greceşti ar fi ocupat Ismidul, în Constantinopole ar fi izbucnit greva generală.

■

Dela C. F. R.

Direcţiunea generală a C. F. R. aduce la cunoştinţa publicului că toate obiectele găsite în staţiile C. F. R. care n'au fost ridicate în timp de trei luni, se vor vinde în folosul administraţiei ceferiste şi deci fără alt ordin special staţiunile vor înainta spre vânzare birourilor de reclamaţiuni din direcţiile regionale după 90 zile de la data găsirei.

■

Comerciale

Direcţiunea vămilor face cunoscut că taxele de export pentru produsele lemnului au fost micşorate conform cererei reprezentanţilor industriei lemnului.

■

Diverse

Faţă cu seceta excesivă şi a deselor incendii din păduri, Soc. „Progresul Silvic" îşi reînoeşte rugarea sa, atrăgând atenţia tuturor proprietarilor şi exploatorilor de păduri, ingineri silvici, Brigadieri şi pădurari, de a îndoi paza în munţi, pe la stâne, la tăriele de vite, colibele lucrătorilor, arderea cojei infectate de Bostricus Tipographus etc.

Sacrificiile ce se vor face vor fi compensate prin asigurarea pădurilor şi a materialelor fasonate din depozite şi fabrici.

Toţi oameni de bine şi autorităţile Administrative sunt rugate a face o cât mai largă propagandă a apelului nostru pentru protecţia pădurilor.

Diverse

Ministerul de externe a făcut cunoscut ministerului cultelor şi artelor că materialul arheologic luat de bulgari din Dobrogea în timpul ocupaţiei se află la gara. Oborişte de unde va fi predat delegaţilor noştri.

■

Consiliul de miniştri a hotărât libertatea exportului de cereale, afară de grâu şi secară.

Pentru regularea operaţiilor de export, Comisia centrală sub prezidenţia ministrului de interne, a ţinut eri o şedinţă.

■

Intre Anglia şi Spania au început tratative pentru un acord economic şi naval pentru asigurarea dominaţiei Spaniei în Africa de Nord, în schimbul unor anumite avantagii date Portugaliei. In Spania acordul este considerat ca ostil intereselor franceze în Mediterana.

■

Dl. Argetoianu s'a folosit de interimatul ministerului Instrucţiei pentru a clasa afacerea Hanes. Imorarul profesor şi deputat a scăpat astfel de răspundere graţie dlui Argetoianu. Bineînţeles că aceia cari vor veni la guvern actual, vor trece peste această clasare care constitue preţul colaborării dintre ţărănişti şi averescani.

■

In Capitală au fost arestaţi nişte bandiţi mascaţi pe când voiau să atace o casă în str. Lucaci. Numele lor sunt: Grigorescu şi D. Georgescu, ambii incendiatori recidivişti.

■

Alaltăeri a avut loc la moşia Merişani înmormântarea fruntaşului liberal Constantin Cernescu Dl. I. I. C. Brătianu a venit dela Cumpăna pentru a asista la înmormântare. Clubul central al partidului era reprezentat prin dnii Em. Dan, Culoglu, Drăghiceanu şi Donescu. De asemeni au participat mulţi membri ai baroului Ilfov şi numeroşi prieteni.

Slujba religioasă s'a făcut în faţa bisericii satului; sătenii cari erau de faţă plângeau.

Au vorbit dnii Em. Dan, în numele Creditului rural, de Culoglu în numele baroului Apoi de Ion Brătianu, într'o mişcătoare cuvântare exprimă regrete pentru pierderea unui om de seamă cum a fost răposatul, arătând recunoştinţa partidului liberal pentru serviciile aduse ţării şi partidului.

■

„Adevărul" publică declaraţiile unui fruntaş averescan relative la posibilitatea unui acord între d-nii general Averescu şi Mihalache pentru o colaborare leală.

■

Tachiştii din Iaşi, în frunte cu dl Cănănău au exprimat într'o întrunire ţinută nemulţumirea şi neîncrederea.

■

Bande numeroase bolşevice au trecut Nistrul la Vadul lui Vodă atacând conacul Ciortacoff. Bandele au omorât trei doamne şi au rănit 7 persoane.

Congresul partidului ţărănist se va ţine în luna Septembrie la Bucureşti, cu delegaţi din toată ţara. Scopul acestui congres este de a fixa atitudinea partidului faţă de noua situaţie politică. Nota comică rezidă în faptul că s'a luat hotărîrea de a se studia cu acest prilej reforma constituţională, administrativă şi agrară. Raportori sunt d-nii Iunian, Răducanu, Stere, Lupu, Madegearu Borcea cari au menirea să studieze chestiunile în câteva zile şi apoi să hotărăască; congresul va stabili în urmă. Felul de a lucra al partidului ţărănesc este exact cu acela al partidului dlui Averescu.

■

Se pare că guvernul a luat noui măsuri drastice contra bandelor de hoţi. Generalul Zadic a fost însărcinat, cu operaţiunile din Moldova unde se vor organiza goane şi razii militare. In zona de razii posturile jandarmilor şi unităţile militare vor fi consiederabil întărite. Aceste măsuri drastice au fost luate în urma consfătuirii ce a avut loc între generalul Zadic, miniştrii Răscanu şi Argetoianu.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Numai o singură cale conduce la putere, sănătate şi la plăcerea de a trăi: spirtul menthol „Hygeia" dă efect fără pereche a cărui surmenajiu staţionat prospătează corpul obosit oţeleşte muşchii stătuţi stânge ori ce dureri corporale şi dă efect alinător asupra nervilor. Depozit Central, Fabrica cosmetică şi chemică „Hygeia" în Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 34. I-111

Introducerea limbilor franceză şi germană în şcoalele primare

Ministerul instrucţiunii, ţinând seamă de puterea de receptibilitate a limbilor străine în frageda copilărie şi în dorinţa de a da o pregătire mai practică elevilor şcoalelor primare, a hotărît introducerea limbilor franceză şi germană în şcoalele primare urbane.

Inainte de a lua o hotărîre definitivă în această privinţă, va căuta să experimenteze intenţiunea sa.

In acest scop a trimis tuturor revizoratelor şi inspectoratelor şcolare o adresă cu rugămintea de a convoca pe directorii şcoalelor primare şi a discuta chestiunea.

Introducerea limbilor franceză şi germană pentru acest timp de experimentare rămâne facultativă atât pentru directorii de şcoli primare ca şi pentru elevi.

Scrisoare din Mărghita

Lipsa de biserici şi şcoli româneşti. — Ştiri diverse

In comuna Mărghita, centrul celei mai mari plăşi din judeţul Bihor, căreia îi aparţin vre-o 46 comune, biserica şi şcoala română nici azi nu sunt reprezintate. Anul trecut s'a înfiinţat o şcoală de stat cu un singur profesor, care a fost frecventată de 26 băieţi români, orfani de război, susţinuţi de regimentul 86, care îşi are sediul în Mărghita. S'au mai înscris la şcoala primară câţiva băieţi români din localitate, ceea-ce nu se poate numi rezultat într'o mare, cu 7 mii suflete.

Invăţătorii dela toate şcoalile confesionale maghiare au fost suspendaţi în Mai a. c., deoarece au propus istoria şi geografia fostei Ungarii, disconsiderând formal statul românesc. Interesant e, că autorităţile civile nu au avut cunoştinţă până în Mai de atitudinea antiromânească a învăţătorilor din Mărghita; revizoratul din Oradea asemenea, ceea ce ne pune pe gânduri. In judeţele mărginaşe, situate la frontiera apuseană, este nevoie de un control mai des şi mai sever din partea autorităţilor superioare.

In privinţa înfiinţării a unei parohii gr. cat. în Mărghita, credincioşii, în frunte cu dnii Dr. Iuliu Chiş, avocat, Alex. Grama protopop-paroh din Petreu, căruia îi aparţine Mărghita, ca filială, au făcut demersurile necesare la Ordinariatul gr. cat. din Oradea-mare, care a promis, că îşi va da tot concursul pentru realizarea planului. Din punct de vedere românesc, ar fi un mare păcat, dacă s'ar mai amâna înfiinţarea unei parohii şi sistemizarea de noi posturi la şcoala de stat de acolo. E de neînţeles indiferenţa celor în drept de a soluţiona grabnic astfel de probleme vitale. Tot hora veche: Cras, cras, semper cras . . .

■

La judecătoria de ocol numai şef-judecătorul e român, dl Dr. G. Bolcaş, unde e mai aplicată provizoriu şi o română, ca împiegată auxiliară. La judecătoria de ocol din plasa vecină, Săculeni, nu se găseşte nici un judecător român, de biserici, şcoli româneşti nici poveste. Asemenea-e situaţia şi în centrul Marghitaifalău, ca să nu amintim alte comune mari, situate în nemijlocită apropiere a graniţei apusene. Astfel se salvgardează marile interese ale neamului românesc în localităţile cele mai expuse.

■

In curând se va începe zidirea unei casărmi pentru regimentul 86 infanterie în Mărghita.

Cetăţenii, cari acum doi ani au vărsat câteva sute de mii cassieriei administraţiei centrale a judeţului, în scop de-a li-se procura cereale de sămânţă din vechiul regat, până în ziua de azi tot aşteaptă, dar nici cereale nici bani, nici despăgubire de nicăiri, decât doar promisiuni goale din partea formei lor administative din Bihor.

Invăţătorii şcolilor confesionale, între cari unii preoţi, ca supleanţi, până azi nu şi-au primit leafă de pe anul şcolar trecut.

Coresp.

Din Gherla

O nedreptate la primărie

Ni se aduce la cunoştinţă că d-şoara Cornelia Andrei dactilografă la Primărie, unicul sprijin al familiei sale numeroase, a fost destituită din postul său pentru a fi înlocuită cu o armeancă, rudenia unui funcţionar superior dela Primărie.

Atragem atenţia celor în drept asupra acestui caz regretabil, şi credem că se vor lua măsuri potrivite pentru a i se face dreptate.

Ofiţerii de rezervă concentraţi

O mare parte din ofiţerii de rezervă, foşti prizonieri, chemaţi la concentrări în cursul lunei Septembrie a. c. şi care n'au primit nici până azi solda ce li se cuvenea, pentru timpul servit în campanie, roagă pe d. ministru de război să ia măsuri din timp ca să li se dea din materialele dela corpuri echipamentul necesar; iar costul să fie scăzut din soldele cuvenite lor. In cazul opus, aceşti ofiţeri de rezervă, foşti prizonieri, vor fi nevoiţi să se prezinte la corpuri, în haine civile.

STIGLER
(MILANO)
ASCENSOARE
20 mii în funcţiune în toată lumea. Peste 100 instalaţii în ţară.
Reprezentanţi Generali p. România FRAŢII PORN BUCUREŞTI, Strada Regală No. 9.
945

CURIERUL SPECTACOLELOR

SZINKŐR

Joi
Inelul fatal .Partea V. şi ult.
Sâmbătă:
Fiasco.

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Miercuri:
Mântuirea.
Joi:
Aventră.
Sâmbătă:
Inimi cari sufere.

CINEMA URANIA;

Joi:
Puterea Vieţii.
Sâmbătă:
La culmea puterii.

Noutăţi de vară
Calităţi din timp de pace au sosit la
Firma **NEUMAN M.** 699
magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

S'a perdut

o „Autorizaţie de mânare" dela gară până la Kardosfalva cel care o va găsi este rugat a o preda la ziar pe numele Mihail György. 1005

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informaţii

(Prin fir special dela cor esp. nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

Regele Petru al Serbiei a încetat din viaţă în vârstă de 77 ani.

Prinţul Alexandru, regent a Serbiei şi moştenitor al tronului, a fost rechemat în ţară din străinătate.

Intreaga presă română şi franceză exprimă regrete unanime arătând marile calităţi ale defunctului rege.

■

Poliţia a stabilit identitatea codavrului găsit într'un sac la Grozăveşti. El este Ilie Zaharopol, autorul delapidărei sumei de 350.000 lei dela Banca Galaţatos Delapidatorul fiind urmărit şi capul său fiind pus la preţ de 20.000 lei, el se refugiase într'un cartier mărginaş al capitalei. Gazda observând că are ban la el l'a strangulat noaptea în somn. Astfel criminalul a căzut el însu-i victima hoţiei pe care o făptuise.

■

Legea aşa zisei organizărei a ministerului Instrucţiei a apărut în „Monitorul Oficial". Votată în lipsa opoziţiei din parlament, legea nu cuprinde decât 4 articole şi are ca scop să scoată din minister 4 funcţionari superiori inamovibili. Este dar vorba de o nouă organizare Averescană.

■

Un groaznic incendiu a cuprins palatul prefecturei jud. Brăila împreună cu localul poliţiei, prefăcându-le în cenuşă.

Cauzele incendiului sunt necunoscute. Pompierii încearcă localizarea focului.

■

In Capitală continuă răzile. Eri seara s'au făcut în cartierul Gării de Nord unde au fost arestaţi 50 de criminali

D-l Văleanu a pus la cale o nouă afacere în daunа statului de acord cu celebrul domn Brutinel. Astfel se intenţionează comanda în Anglia la casa Armstrong a 100 locomotive cu preţul de 70 de lei kilogramul, când Belgia ne-a oferit cu 30 lei.

■

Eri au părăsit Bucurestii comisiunea aliată pentru delimitarea frontierei cu Ungaria, plecând la Budapesta. La 22 August se reintoarce la Oradea-Mare unde va începe lucrările de delimitare.

■

O bandă de bolşevici a trecut Nistrul în dreptul comunei Goroviste, judeţul Orhei, care a atacat conacul proprietarului Simionovici, omorând pe soţia acestuia şi doi servitori şi rănind grav pe proprietar şi pe administrator. După ce au prădat totul au trecut Nistrul înapoi în Rusia.

■

Ministerul de răsboi dă un comunicat relativ la cazărmile orăşeneşti ocupate de armată în teritoriile alipite, prin care arată că armata îşi face cu prisosinţă datoria menţinând ordinea şi siguranţa pentru a nu i-se mai cere sacrificii materiale noi. Acei cari din spirit de apărare a intereselor locale rău înţelese protestează contra acestui fapt, ajung la concluzii antipatriotice dăunătoare.

■

Radiogramele nau dat eri cursul leului. Alaltăeri cursul său a fost de 15·50 centime.

Aprovizionarea pentru iarnă a oraşului Cluj

Pâinea. — Combustibilul. — Instituţiile publice asigurate în ce priveşte combustibilul. — Se prevede o mare lipsă de untură şi de carne de porc. —

Apropiindu-se iarna şi cunoscând lipsurile de care a suferit oraşul nostru în anul trecut am crezut de datori a noastră a ne interesa la autorităţile competente şi a obţine relaţii asupra măsurilor de aprovizionare ce acestea le au luat, în vederea iernei, măsuri pe care le aducem la cunoştinţa populaţiei oraşului nostru.

In ceia ce priveşte aprovizionarea cu pâine aceasta e asigurată de oare ce recolta grâului din anul acesta atât cantitativ cât şi calitativ se prezintă în condiţii neobişnuit şi mai ales neaşteptat de satisfăcătoare. Datorită acestui fapt pe lângă că oraşul va avea din abundenţă cantitatea necesară întregei populaţii se speră, şi unele autorităţi, cele mai competente, dau ca singură o scădere a preţului de vânzare a pâinei. In privinţa aprovizionărei cu făină de porumb, care de altfel nu are aşa mare importanţă pentru Cluj, deoarece se consumă foarte puţină, aceasta va fi mai grea pentru motivul că recolta porumbului în anul acesta din cauza secetei, e compromisă. In tot cazul avem asigurări precise că în special în Cluj nu se va simţi nici lipsa făinei de porumb.

In schimb după toate probabilităţile în toamna şi iarna aceasta se va simţi o lipsă destul de pronunţată a unturei şi a cărnei de porc. Acest fapt se datoreşte mai multor cauza dintre care principalele sunt: în primul loc fixându-se preţuri maximale pentru acest aliment şi în acelaş timp permiţându-se exportul porcilor graşi în străinătate e foarte natural şi explicabil că crescătorii de porci îşi vor valora cu mult mai convenabil marfa în străinătate, unde e aşa de mare lipsă de carne, prin export, de cât dacă şi-ar vinde-o pe pieţele oraşelor din ţară. Datorită acestor măsuri a căror coincidenţă deserveşte foarte mult interesele aprovizionărei cu untură şi carne de porce a oraşelor din ţară, se va provoca în iarna aceasta o mare lipsă a acestui principal aliment, în majoritatea oraşelor noastre.

Pentru a se înlătura această lipsă care ameninţă oraşele noastre să impune cu o serioasă necesitate ca una din cele două dispoziţii să fie suspendată, şi noi socotim că cea mai bună ar fi guvernul să interzică exportul în străinătate a porcilor graşi. Rămânând ambele dispoziţii oraşele interne ale ţărei şi în special oraşele mari sunt ameninţate de o mare lipsă de carne de porc în iarna aceasta.

Pe de altă parte aprovizionarea Clujului cu carne de porc din Basarabia s'a suspendat de mult atât din cauza lip ei mijloacelor de transport cât şi din cauza marilor călduri care au fost până zilele trecute. Aceste condiţiuni au provocat urcarea preţurilor de vânzare a acestui aliment, urcare provocată în primul rând de lipsa concurenţei pe piaţa oraşului.

Situaţia aceasta dă de gândit şi autorităţile locale ar trebui să ia măsurile necesare spre a o înlătura.

In ceia ce priveşte aprovizionarea cu lemne a oraşului nostru, aceasta e asigurată pentru toată iarna. Primăria oraşului a făcut intervenţiile necesare pe lângă Direcţia regională a C. F. R. din Cluj şi D-l Hosu a aprobat să se pună, zilnic, la dispoziţia Primăriei un tren pentru transporturile de lemne şi cărbunii necesare instituţiilor publice ale oraşului.

Şcoalile şi o parte din autorităţile publice au şi început să primească combustibil necesar aprovizionărei pentru iarnă, aşa că din acest punct de vedere mersul activităţei instituţiilor publice e asigurat.

Toate aceste date luate din sursă oficială ne îndreptăţesc a afirma că în iarna aceasta Clujul nu va duce lipsă de nimic, to te aprovizionările cu cele necesare, fiind asigurate.

Tratativele anglo-irlandeze

Azi s'a dat publicităţii textul tratativelor anglo-irlandeze, din care reiasă că guvernul englez acordă Irlandei statul Dominionurilor, cu autonomie vamală, financiară şi militară, în ceace priveşte satisfacerea nevoilor interne. Nu s'a ajuns la o înţelegere asupra cererilor engleze, ca Irlanda să contribue la întreţinerea armatei şi a flotei, şi la plata datoriei de răsboiu.

De Valera declară că Parlamentul Sinn-feinerilor nu poate primi propunerile engleze, şi că poporul irlandez de asemenea nu le-ar accepta, fiindu-i protivnice, şi persistă în cererea sa de-a se acorda Irlandei dreptul de autodeterminare. Irlanda e gata, ca şi ţările mici din Europa, să-şi declara neutralitatea, pe baza drepturilor ei morale.

Lloyd George răspunse la această propunere a lui de Valera, că guvernul englez nu poate recunoaşte Irlandei dreptul de-a se despărţi de imperiul britanic. Asupra Ulsterului nu s'ar putea exercita nici a presiune, ca să adere la cererile lui de Valera.

Bugetul Ungariei — 14 miliarde deficit

Proectul de buget al Ungariei prevede la venituri 12 miliarde, iar la cheltueli 26 miliarde. Bugetul ministerului de răsbolu a fost redus cu 967 milioane coroane; în schimb însă, cheltuelile ministerului de interne au sporit cu 67 milioane, plus 100 milioane pentru jandarmerie. In acelaş timp ministerului de interne i s'a mai adaugat 7 batalioane vânători, ca rezervă a jandarmeriei.

DIN UNGARIA

Chestiunea Baranya

Daclararea teritorului Baranya de republică sârbă-maghiară a dat naştere unor complicaţii neaşteptate în guvernul din Budapesta.

Cercurile guvernamentale maghiare nu renunţă la dreptul Ungariei asupra acestui teritoriu şi au luat toate măsurile pentru ocuparea lui. Generalul Soos se află în fruntea trupelor de ocupare concentrate în Kapoşvár, unde au sosit şi comisarii Guvernamentali pentru a se înţelelege asupra măsurilor ce vor trebui luate.

Ştirea declarărei de republică a produs în schimb o mare simpatie în cercurile sârbeşti din Belgrad. Indeosebi ziarele partidului comunist şi social-democrat privesc cu satisfacţie noul eveniment. Ele provoacă poporul să înfiinţeze grupuri de voluntari jugoslavi, cari să ia apărarea teritorului contra trupelor năvălitoare ale lui Horthy. In toate oraşele mai mari din acest teritorii s'au ţinut adunări în cari populaţia să declare pentru republica şi contra anexăril la Ungaria. Deputatul social democrat Brikics sosit în Pécs a luat perte la o adunare de protestare salutând acţiunea noulior conducători.

Colonelul Gorsett preşedutele comisirei interaliate si colonelul Foerster au început tratative în sens informative despre evacuarea teritorului cu prefectul-comisar guvernial Ralici. Acesta a declarat că nu este în măsură de a trata în acestă chestiune,

Marlo Gorsett a călătorit la Budapesta unde a declarat că toa e acţiunile comunistiior contra evacuăril sunt zadarnice. Predarea teritorului se va face la timpul stabilit fie chiar prin forţa armată. In declaraţiilor sale Budapesta priveşte cu încredere desfăşurarea evinimentelor.

Ungaria de Vest.

A doua problemă a politicei externe maghiare — Ungaria de Vest — se desvoltă deasemeni contrar dorinţelor maghiare. Toate propunnerile, ameninţările guvernului maghiar făcute Austriei în ultimul timp au rămas şi acum fără resultate. In expozeul său facut în şedinţa comisiei pentru afacerile externe ministrul Banffy, recunoaşte eşecul politicei maghiare în această chestiune, accentuează totuşi că pentiu bunele relaţiuni e necesară o înţelegere reciprocă. Răspunsul Austriei la ultima propunere confidenţială a Ungariei — care n'a fost dată publicaţii — este că Austria n'a începe tratative cu Ungaria în sensul propunerii făcute, numai după ce va fi în posesiunea teritorului Ungariei de Vest.

Ştirea atitudinei guvernului Austriac a produs o mare consternare în sânul comisiunii care se aştepta la concesiuni. Comisia a decis ca guvernul maghiar atât în cursul tratativelor viitoare cât şi în ce priveşte aparea drepturilor maghiare cu ocazia predării, să folosească toate mijloacele pentru realizarea intereselor maghiare. Prederea Ungariei de Vest urmează să se facă la 27 August.

Ziua naşteri exregelui Carol

Ungaria legitimistă puţin se interesază de protestele ţărilor vecnice şi dispoziţiile tratatelor înpriveşte revenirea Habsburgilor şi foloseşte orice ocazie pentru a manifesta sentimentele sale de localitate adresate regelui fugărit. In ea trăeşte, convingerea că revenirea Habsburgului exrege se va întâmpla şi acum câteva zile consecvenită acestei învingeri a bătorit cu mare pompă ziua naşterii lui Carol. Sorviciul diviv a fost celebrat de episcopul Victor Horvath şi au asistat reprezentanţii armatei şi bărbaţi de seamă din diferitele cercuri politice. Astfel au fost de faţă, generalul de cavalerie Tamásy, generalii Csécsy şi Lucasich, dintre oamenii politici legitimistul Andrássy, Rakovszky, fostul preşedinte al adunării naţionale, Windischgraetz, Ugron etc. Fireşte, Horthy n'a luat parte.

A trimis însă numai corifeii săi, cari să dovedească exregelui că în Ungaria domnia Habsburgilor e mult dorită.

Balthazar despre Statele Unite europene

Intrebat de corespondenţii unor ziare americane despre părerile sale în privinţa Statelor Unite europene, episcopul Balthazar a declarat următoarele:

„Chestiunea pusă în felul cum se prezintă azi ar însemna că Ungaria e chemată să facă parte din Statele Unite europene punându-i se în vedere integritatea teritorului său.

Aceasta e ceva imposibil. Dealtcum cred că Statele Unite europene nu pot fi depcamdată decât o chestiune mai mult academică, căci rezolvirea lor practică nu are nici o însemnătate. E imposibilă realizarea acestor State Unite fără ca ele să nu se îndrepte contra unui alt continent. Ori aceasta ar însemna semănarea seminţei unui nou război mondial, care orcum, dar trebue evitat."

Politica financiară a lui Hegedüs

Dupăce aproape un an de zile Hegedüs a stăpânit aproape în mod dictatoric politica financiară a Ungariei, vaza şi autoritatda sa în această malerie a început să scază. Ultimile fenomeno economice vin să dovedească că politica financiară a lui Hegedüs e pe cale să nimerească economia maghiară. Scopul său a fost urcarea valutei maghiare şi acesta odată reuşit exportol maghiar a fost nimicit. Toate ţările vecine au făcut comenzile lor în Austria. Dealtcum prin impozitele înalte clasa agricolă-e îngreunată mult şi nu se poate prevedea, dacă va fi posibil vre-un remediu micilor proprietari: Eşecul politicei lui Hegedüs e accentat de toate cercurile financiare maghiare totuşi ei va rămâne şi pe mai de parte la portul său pentru a dovedi definitiv rezultatul politicei sale: bună stare sau dezastru.

Scumpete din Ungaria

Valul de eftinire din Ungaria în ultimul timp s'a desmiţit şi a început din nou o urcare vertiginoasă a preţurilor, indeosibi textilele. Preţul cămăşilor de calitatea mijlocie s'a urcat dela 3-500 cor. la 4-700 cor. Stofele cehoslovace dela 600-1000 cor. la 800-1500. Indeosebi stofele engleze au dovedit o urcare neaşteptată. Pentru un metru se plăteşte acum 2800-3000 cor. faţă de preţul de mai nainte care era 1400-1600 cor.

De peste hotare

Ciuma în Polonia

După o telegramă din Berlin a agenţiei Est-Europa, ciuma şi-a făcut apariţia în Polonia.

In districtul păduros s'au constatat 8 cazuri de ciumă.

Noul guvern Spaniol

Telegramă din Madrid Maura constituit noul cabinet spaniol luând prezidenţia. Printre ceilalţi miniştri sunt; Gonzales la externe; Lacierlo la răsboi; Combi la finanţe.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CIZNK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 535

Despărțământul Cluj al Astrei

Membrii onorari și activi ai despărțământului Cluj ai Asociațiunei pentru literatura romană și cultura poporului român sunt chemați în adunarea generală cercuală, care va avea loc Joi 25 August a. c. în sala IV. dela Universitate la ora 4 d. a.

La ordinea zilei:

1. Raport asupra activității despărțământului pe 1920.
2. Raport asupra cassei.
3. Complectarea comitetului cercual.
4. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală din Sighetul Marmației.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Noui isprăvi ale bolșevicilor în Basarabia

Acum câteva zile o bandă de hoți, înarmați cu mitraliere a atacat și jefuit cazacul moșiei Șverov din Com. Spaia, jud. Tighina.

Hoții au furat lucruri de mare valoare.

In noaptea de 14—15 cor. bolșevicii au atacat cu focuri de armă postul de grăniceri Corjova și Dubarașii vechi.

Intre Corjova și Torogotin bolșevicii au încercat să treacă Nistrul cu o barcă, dar au fost respinși cu focuri de armă.

In aceeași noapte o bandă de bolșevici, compusă din 70—80 de oameni, au atacat postul de jandarmi, farmacia și percepția din Com. Iaganti (Hotin) jefuind pe farmacist de 5000 lei. Ei au împărțit manifeste prin comună, apoi s'au retras peste Nistru.

O irlandeză voia să ucidă pe Lloyd George

In cursul zilei din ședințele Consiliului suprem o irlandeză s'a apropiat de un agent de poliție care făcea paza la Quai d'Orsay, spunându-i:

„Dă-mi revolverul, ca să-l omor pe Lloyd George".

Polițistul îi răspunse că regretă a nu-i putea satisface cererea, întrucât arma sa nu era încărcată. El o pofti totuși până la comisariatul din apropiere, unde o asigură că va găsi arme încărcate. La poliție, ciudata femeie fu arestată și actualmente se cercetează starea ei mintală, de unde se bănuește că rațiunea și-a luat concediu.

Semne de activitate în Rusia Germania și Olanda fac începutul

Cu toată foametea și holera din Rusia, se înregistrează câteva semne de reîncepere a activității.

Astfel o comisiune germană a plecat la Petrograd, spre a studia putința reconstruirii câtorva uzine mecanice. Din partea ei. Olanda a trimis în Rusia un specialist de afaceri.

Regimul sovietic revine astfel încetul cu încetul la capitalism. îngăduind libertatea comerțului cu străinătatea și întemeierea de întreprinderi particulare.

Plecarea lui Lenin se confirmă din nou

Din Reval vine știrea cu data de 15 August, dată ca din isvor autorizat, că Lenin va părăsi în adevăr Rusia.

Guvernul britanic a fost întrebat prin legațiunea din Moscova dacă încuviințează plecarea lui Lenin în Anglia.

Dacă cererea va fi respinsă, Lenin se va duce în insula Capri, unde guvernul italian i-a dat autorizația de ședere.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

„RAPID-BLOCK"
SOCIETATE ANONIMA ROMANA
DE
Construcțiuni și Intreprinderi Comerciale și Industriale
CAPITAL STATUTAR LEI 20.000,000·—
CAPITAL EMIS LEI 10.000,000·—
Sediul provizoriu: BUCURESTI, Calea Victoriei No. 5.
TELEFON 49/56

1. Fabricațiune de blocuri de Ciment pentru Construcțiuni rapide de locuințe eftine și durabile.
2. Fabricațiune de țiglă de Ciment pentru acoperiș, Coame etc.
3. Fabricațiune de Cărămidă.
4 Execuțiuni de Construcțiuni de clădiri, după orice sisteme și în special după sistemul de blocuri de Ciment. Ambi cu strat de aer izolator contra frigului și căldurei.
5. Execuțiuni de planuri și de devize pentru Construcțiuni în genere.
6. Exploatare de păduri și vânzări de lemne.
7. Vânzări de nisip și pietriș.
8. Secialitate de clădiri de case în serii pentru funcționari și muncitori.

Consiliu de Administrație:

Președintele: Const. Banu, Deputat.
Tice-președinte: Ing Dr. Rapoteanu, fost Subdirector general al C. F. R,
Administrat oride legați: D-nii ing. C. Pedrazzoli și Th. Rogalsky, Constructor.
Membrii: Ing. Stefan Mirea, Profesor la Școata Superioară de Arhitectură. *Banca Capitalei* S. A. reprezentată prin Directorul său d-l I. Opresou-Romanați, Licențiat în drept, Advocat.
Colonel A. Spirescu, mare proprietar, Stefan Morăresou Adria, Subdirector general al Băncii Franco-Române. Petre Alexandrescu, industriaș forestier, G. Lucian Beltuș, Doctor în științe de Stat, fost Subdirector la Ministerul Finanțelor. Expert: Contabil judiciar.
George Chicoș, Rentier, Inginer G. Dimescu.
Comitetul de Direcțiune: Ing. Dr. Rapoteanu, ing. C. Podrazzoli, Th. Rogalsky și G. Lucian Boltuș director general.
Serviciul de Planuri și Construcții:
D. Antonescu, Ing.-Arhitect. Paul Gstür, Arhit.-Constructor. 1006

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul VI.

No. 16

Alegerea dela Eauze

Jacques Andarran semăna mai mult cu mamă-sa, plin de imaginație și de sensibilitate, cu precoce curiozitate de inteligență. Jacques își isprăvi cursurile la Paris, datorită miracolelor de economie ale mătușei Sofia. Ea suferi o crudă decepție când tânărul îi declară că nu-și simte nici-o aptitudine și nici-un gust pentru meșteșugul armelor. El dorea să urmeze cursurile Școalei de Chartes: Sofia îi dădu mijloacele necesare, fără să înțeleagă, de altfel, ce-o să facă în această școală misterioasă visătoru-i nepot. Asta fu vremea când Jacques legă prietenie cu Bayonne și-și făuri un loc în sânul tinerimei intelectuale. Când îi veni gustul să călătorească prin lume, cei rămași la Bourdette suferiră fel de fel de lipsuri pentrucă el să vadă Roma, Veneția și Atena Egiptul și Siria. Mătușa Sofia nu chemă înapoi pe fugar decât atunci când fu nevoie pentru a băga pe frate-său mai mic la Saint-Cyr. Acesta era în toată puterea cuvântului fiu de soldat: cu voință, muncitor, tăcut, portretul viu al tuturor acelor munteni bruni și nervoși cari au pus de atâtea ori numele Andarranilor pe ordinul de zi al armatei. Eșit din Saint-Cyr printre cei dintâi, Pierre alese arma infanteriei de marină și plecă în Sudan. Mândre de frumosul lor sublocotenent, mătușa Sofia și verișoara Maric se ținură bine când își luă rămas bun dela ele: dar lacrimile pe cari le vărsară după aceia spuneau în destul că ambele femei își pierduseră preferatul lor.

Jacques se stabili lângă dânsele la Bourdette și primi lecțiile agricole ale mătușe-sei. Oare îi plăcea viața la țară sau tovărășia zilnică a verișoarii Maria? Sub părul cărunt al copilei pe care o ajuta să se urce în cireși, Andarrau găsea o fată serioasă de 18 ani, cu privirea limpede ca apele primăvăratice ale Gelisei, o privire sinceră și bună sub care inima, îți se deschide spontan, așa de sigură pare făgăduiala de vindecare pe care o aduc rănilor celor mai tainice. Dela plecarea lui Petre, albastrul ca floarea inului din ochii Mariei se întuneca adesea.

Jacques nu se putea înșela asupra indiciilor pe care le constata cu melancolie cu resemnare căci îl iubea mult și pe fratele mai mic.

Tovărășă afectuoasă a fratelui mai mare, Maria nu arătă interes pasionat decât pentru rarele și laconicele scrisori din Sudan care povesteau explorațiunile, aventurile și faptele vitejești ale scumpului absent. Fata, de obiceiu așa de liniștită devenea nervoasă când ziarele anunțau venirea unui vapor la Bordeaux, număra ceasurile până la sosirea poștei dela Saint-Louis.

Au trecut câțiva ani liniștiți pentru locuitorii dela Bourdette, fără alte evenimente decât două concedii ale locotenentului. In timpul scurtelor apariții ale lui Petre, Maria de Se'nauvert părea că trăește îndoit, ai fi spus că plutește peste dânsa lumina fericită care înveselește florile de stânjinei.

Mătușa Sofia schimba cu fratele mai mare priviri semnificative:

— Să-l lăsăm să se întoarcă la negrii lui, dar la concediul viitor, dacă va fi avansat, îl vom duce la biserică știm noi pentru cel Jacques, — Jacques tatalistul cum își spunea singur, cu conștiința supunerii pașnice la asprimele vieții, — zâmbea curajos și trist.

Pentrucă la Bourdette nu mai era loc decât pentru o singură fericire, îi va instala stoicismul lângă această fericire, va fi un al doilea Tom, marele doj de Pirieni care păzea casa și ca acest prietin umil va trăi din fărâmiturile adunate.

Filosoful își organiza viața când o zguduire neașteptată îl tulbură. Deputatul de Eauze murise. Intr'o dimineață când trebuia să se deschidă perioada electorală o delegație compusă din cinci negustori și țărani din comunele însărcinate intră în ograda Bourdettei, Laine de Duminecă, mine solemne contractate de sforțări puțin obișnuite pentru probleme abstracte.

Domnule Joaques, spuse în rezumat oratorul cetei, am venit să vorbim cu dv. în privința alegerii. Cunoașteți situația: ne va mânca lupul. Se vorbește în oraș că avocatul din Toulouse, șmecherul care se învârtește de vre-o doui ani în plasa noastră, va fi ales, dacă nu va avea un potrivnic puternic. Toți derbedeii lucrează pentru el, oamenilor gospodari li-i frică pentrucă au suferit atâtea nedreptăți dela cei cari sunt stăpâni. N'am găsit nimeni, toți domnii refuză. Atunci ne-am gândit la dv. Domnule Jacques. Ați învățat, cunoașteți legile și toate chițibușuriile din Paris.

Tatăl dumitale ne-a condus odinioară la luptă împotriva nemților; dumneata trebue să te așezi acum în fruntea noastă pentru a lupta împotriva tuturor nerușinaților cari au pricinuit atâtea nenorociri lumii sărmane. Desigur că nu ești un ambițios d-l Jacques, dar totuși sperăm că nu ne respinge cererea. Cum spunea maiorul, se știe de multă vreme că e măduvă sănătoasă în oasele Andarranilor de atâta timp de când își dau viața pentru țară.

Asaltul acesta îl surprinse și îl înspăimântă pe Jacques. El culesese din viața pe care o dusese la Paris un mare fond de scepticism politic: spiritul său îl făcea foarte indiferent cu privire la politică; el știe că nu este făcut pentru acțiunea violentă și pentru patimile cari o atață. Certurile locale cari zilnic îi supărau urechile, nu stârneau decât desgust în el; de unde își vă lua el curajul pentru a învinge această aversiune? Unde va găsi el ceiace îi lipsea, doza de optimism și de credulitate pretinsă de sforțarea care i se cerea, de stearpă și recontenita sforțare a omului politic pentru o veșnici lucruri cari n'au durată?

Jacques se apără pas cu pas. Incăpățânarea țăranului nu dădu însă înapoi; ea îl impresionă fără să-l convingă însă.

După o săptămână de rezistență, conștiința-i turburată deveni un adevărat câmp de bătălie în care se ciocneau motive potrivnice: imperativul datoriei sociale și al dragostei părintești, vederea limpede a serviciului pe care el singur putea să-l facă acestui ținut, iubirea de odihnă, neîncredere în el însuși și groaza pentru tot ceiace întrevedea în josnicul meșteșug al politicianului.

Și sub aceste argumente care puteau fi mărturisite pentru sau contra, primirei candidaturii, se iveau fugarele, porniri ale inimei pe care abia îndrăznea să le afirme: Dorința de a nu părăsi casa în care trăia Maria, de a nu se depărta de căminul aprins pentru altul, dar care încălzea și pe oaspele care sta lângă foc, pornire ciudată de a fugi și a căuta într'o schimbare a vieții o diversiune puternică visului fără putință de împlinire.

Inainte de a răspunde, Jacques se sfătui cu mătușa Sofia. Bătrâna domnișoară își boți boneta pe dantele negre cu gestul obișnuit al mâinii, care părea a scoate din aceste nimicuri feminise hotărârea trebuitoare pentru a rezolvi greutăți deosebite de grave. Pronunță cu tonul căruia nu i se putea răspunde.

— Trebue să primești, micul meu Jacques.

Adă-ți aminte ultimele cuvinte ale lui Régis.

„Pentru a servi... ca soldat și..." N'ai vrut să fii soldat rău ai făcut. Totuși vei fi soldat, e adevărat cu mai puțină cinste și mai multă greutate. Tatăl tău nu s'ar fi dat înapoi. Nici nu vei da înapoi pentrucă și în această împrejurare te lupți, aici contra derbedeilor noștri, dincolo contra oamenilor răi, după cum scrie în gazete. Și fiindcă e scos trebuie să-l bei. Nu se va spune că un Andarran a refuzat să-și servească concetățenii, atunci când i-au cerut sprijinul.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN PERFECT dactilograf sau dactilografă română află aplicare momentană. Adresa: Strada Regina Maria No. 19, etage I. 1001

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, soălătorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Inchirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Se caută

pentru imediată angajare o **steno-dactilografă** care să cunoască perfect limbele română-germană sau română-maghiară. Ofertele se vor înainta Fabricei de piele Frații Renner & Co. Cluj. 997

Aviz.

Consistorul eparhial ortodox din Cluj, *caută un dactilograf*. Pot reflecta cei-ce au o practică mai îndelungată.

Serviciul se poate începe numai decât.

Condițiunile de salarizare se pot cunoaște în cancelaria consistorială din Str. Iuliu Maniu No. 31 în orele de birou. 1003

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte
D. S. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
În fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Târgul de Mostre din Praga

974 **dela 1—8 Septembrie.**

Vizitatorii din România-Mare beneficiază de 50% reducere la trenuri și Bagaje de la frontieră la Praga și retur. □ Taxa redusă la viza pașapoartelor. □ Obține ușor locuințe la Praga. □ Legitimațiile, Insigniile necesare vizitatorului precum și ori ce alte informațiuni le dă: Delegatul Târgului în România Director MARGULICS București, Pasagiul Român 12 (Calea Victoriei 53) și Consulatele Cechoslovace din Cluj, Cernăuți și Galați.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

„TRANSSYLVANIA"

BANCA DE ASIGURARE S. P. A. SIBIIU.

Cel mai vechiu institut de asigurare în România-Mare se oferă

a prelua **asigurările contra incendiului** dela institutele, cari în urma dispositiunilor guvernului nu mai pot continua activitatea.

In sensul acestei dispositiuni asigurările curente au valoare numai până la proxima scadință. Asigurări nouă nu mai pot contracta.

Achisitori să primesc în condițiuni favorabile.

Reprezentanța Generală
996 **Cluj, Piața Cuza Voda 13.**

PREMIILE ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 158
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

Stîrpitor de şoareci şi şobolani

Efect sigur are numai

„TITAN“

în stărpirea şoarecilor şi şobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piaţa Unirii No. 6.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Reclama este sufletul comerţului

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR

„VULCAN“ FABRICA DE MAŞINI ŞI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREŞTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.

FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREŞTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7

BIROUL PLOEŞTI, CALEA RUDULUI No. 81. :: :: ::

Telefon 58-2

957

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlane nituite pentru sondaj.
Troliuri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalaţiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilaţie de ţiţei continu şi discontinu
Destilaţie de ulei cu vacuum normal şi absolut.

Distilaţia „Crack“.
Rectificaţia de benzină.
Rafinaţia de benzină, petrol şi ulei de unsoare.
Instalaţii complecte de fabrici pentru paraffină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă şi de bronz.
Reparaţiuni de locomotive şi vagoane.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului îşi dă întîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.

329

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumerille cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piata Unirei No. 5.**

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint.

Bănci, fabricanţi, industriaşi, comercianţi cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc.

pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA“.

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secţia fotografica „FOTOGLOB“

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatură mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legătorie de cărţi. **Fabricaţiune de plicuri** comerciale, oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU şi PAPETARIE Călimări şi garnituri complecte pentru Birouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţară inline tot ce se înrudeşte cu această branse.

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.

SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7. TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi inainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 302 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 22 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IOAN MANIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Nedreptățirea funcționarilor administrativi

Era firesc ca guvernul d-lui general Averescu, care a patronat atâtea concesionări și afaceri veroase să nedreptățească tagma veșnic obijduită funcționarilor administrativi.

Dupăce dela Aprilie până acum au fost purtați cu vorba și din cauza făgăduielilor făcute bieți oameni au rămas la Stat în speranța unei îmbunătățiri simțitoare a situației lor, acum în preajma iernii sunt lăsați cu vechile salarii și din cauza scumpetei excesive în mereu crescânde a traiului amenințați să moară de foame.

Se știe că majoritatea funcționarilor dacă scădem magistrații corpul didactic și puținii specialiști pe care-i avem sunt cei administrativi. Datorită muncei migăloase, tăcute și răbdătoare ale acestor zeci de mii de vrednici muncitori — proletarizați de mizeriei și suferință — întreaga organizație de Stat funcționează am putea zice cu aceiași exactitate ca înainte de războiu. Din cauza descompletării serviciilor unii funcționari muncesc mai mult ca înaintea războiului, sacrificându-și sănătate, timp și familie în interesul Statului. Din nefericire sacrificiile conștiincioase ale acestor veșnic nedreptățiți nu sunt luate în seamă de guvernul tuturor sinecurilor și afacerilor veroase. Că s'au mărit lefurile specialiștilor? Nimic de zis. Specialiștii țineșt sunt cu deosebire necesari muncei de refacere. Capacitatea și dorul lor de muncă în interesul țării nu o pune nimeni la îndoială.

De ce se arată solicitudine numai specialiștilor, cași cum funcționarii administrativi nu și-ar fi făcut cu prisosință datoria? Oare majoritatea funcționarilor administrativi nu e compusă din titrați: licențiați în drept litere sau științi sau cu liceul complet. Dacă așa stau lucrurile pentru ce guvernul n'a avut în vedere la mărirea salarilor studiile pe cari le are fiecare pentruca pe baza, acestora să se facă o salarizare rațională. Fiecare categorie de funcționari își avea rolul ei în această țară. Fiecare funcționar este o rotiță din majul imens al administrației. Cum vreți să nu dezorganiseze pentru a se prăbuși organizația noastră de stat destul de zdruncinată din timpul războiului dacă se procedează turcește.

La alcătuirea noilor norme de salarizare trebuia să se aibă în vedere afară de studii și vechimea, familia. Cum răsplătește pe un funcționar vechiu de 30 de ani, îmbătrânit în slujba Statului dându-i un spor de 100—200 lei peste lefurile din 1916, când viața s'a scumpit nebunește și alte categorii de funcționari sunt relativ bine salarizate?

Mai poate face față nevoilor vieții un om nevoiaș, încărcat de copii și necazuri? De sigur că nu. Și atunci fatal îl împingi spre necinste sau mizerie definitivă. Nu mai vorbim de familia lui care se pulverizează constituind cei mai periculoși germeni de descompunere socială i declasații.

Să mai avem încredere în guvernul lui Schuller!

E cu putință? Interesul guvernului este să menție funcționărimea într'o stare de semi, clavaj pentru a o avea în mână în orice împrejurare, în scop de a o face complicea exacțiunilor și persecuțiilor de interes electoral și de partid.

Mai mult decât atât autoritățile noastre superioare, văzând că din cauza salarilor ridicole funcționarii părăsesc în massă serviciile, au dat circulare prin care se imită reciproc a nu mai primi funcționarii demisionați de la alte instituții ale Statului.

Așa Ministerul Finanțelor cu adresa circulară Nr. 92377—1921 imită pe cel de Agricultură a nu mai primi funcționarii demisionați de la Finanțe fără avizul prealabil al Finanțelor.

Pentru a păstra funcționarii, sătui de mizerie, autoritățile noastre superioare recurg la astfel de procedee. Pe când militarizarea?

Aceasta e situația. Evident nespus de tristă. Pentru a o îmbunătăți funcționarilor nu le rămâne decât o singură soluție: lupta înverșunată pentru satisfacerea integrală a tuturor doleanțelor pe deplin justificate.

Până la începerea luptei e necesară strângerea cât mai grabnică a rândurilor.

Evenimentele zilei

Atacurile comitagiilor bulgari în Cadilater

Marți seara o bandă de 40 comitagii bulgari, a fost surprinsă de o patrulă militară între picheteie 36 și 37 de pe granița. Banditii au atacat patrula cu focuri de arme, după care s'a încins o luptă în toată regulă.

Au fost răniți trei soldați și câțiva dintre banditi. Dându-se alarma, patrula a fost mărită și s'a pus în urmărirea lor. Comitagii părăsind vitele ce le luaseră de pe teritoriul nostru, și-au ridicat răniții și au fugit peste frontieră.

Soldații răniți au fost aduși cu automobilul la Silistra.

Trecerea munților Himalaia

Actualmente în India se prepară o vastă expediție, având ca scop ascensiunea muntelui Everest (8840 m.). Pentru aceasta se propune să se utilizeze și avioanele pentru operațiunile de recunoaștere.

E foarte puțin probabil însă să poată fi de mare folos recunoașterea cu aeroplanul, de oarece peste 4500 m. lipsesc locurile de aterisaj.

E foarte posibil ca un avion să treacă peste muntele Everest; dar este foarte puțin probabil că acest aeroplan să poată recunoaște cu ușurință vreun drum care să fie accesibil sultului cu piciorul.

Țară bogată — valută scăzută

Însfârșit, a plouat! Pământul nostru cel bun și răbdător, ca și neamul, pe care-l hrănește, a primit, după atâta uscăciune omorîtoare, picurii binefăcători dela norii cei darnici. Vom avea iar și anul acesta o recoltă bogată și vom exporta din belșug grâne, bogăția noastră de căpetenie. Vom primi în schimb mulți bani.

Țara e liniștită și marea mulțime, cuminte și harnică, muncește din greu. Producția sporește zilnic...

Și totuși, valuta noastră scade mereu...

Hotărît lucru: suntem furați și speculați în chipul cel mai barbar.

Ne jefuiește finanța străină cu ajutorul enormei diferențe de valută, ne jefuiește specula din țară, cointeresată cu guvernanții și administratorii de azi ai noștri.

Nu e zi dela Dumnezeu să nu se sporească numărul afacerilor scandaloase, cari se fac azi fățiș, cu cea mai nesfruntată nerușinare. Și banditismul acesta în stil mare nu e de nimeni înfrânat.

Poliția arestează și justiția pedepsește, punând în mișcare un întreg aparat de executare, grav și complicat, pe un umil borfaș, prins că fură găina vecinului — și, în acelaș timp, cutare fost ministru, devenit peste noapte din om sărac, mult milionar, se plimbă în voe și proectează noui loviturl.

Și aceasta se face nu numai cu învoirea tacită și explicabilă a celor de sus, a căror mare majoritate e vădit complice, ci și în mijlocul unei nepăsări generale. Păgubașii au fost așa de încontinuu jecmăniți și așa de perseverent mințiți, orl-de-câteori au cerut dreptate, încât s'au învățat cu răul și nu mai protestează.

Să nu se mai vorbească de opinie publică în țară la noi.

Oamenii activi sunt — cu rare excepții — captați în afaceri, cari îi obligă să tacă în fața furtișaguri lor publice, iar cei pasivi stau cu brațele încrucișate și rabdă.

Ba, ceeace e culmea, rabdă și atunci când să se opreaseă hoțiile, guvernul îi cere un spor de impozite.

Să nu se mai explice or'ce rău din țară ca urmare a războiului. Să ne uităm puțin în jurul nostru sunt și alte țări, cari au suferit enorm din pricina războiului și, totuși, și-au vindecat până azi cele mai multe din răni. Exemplul Belgiei e strigător. Șubrezenia dela noi ne e specifică și-i purtăm toată vina.

Și cel mai mare rău purcede dela tembelismul, cu care tăcem să fim furați. Valuta nu va fi ridicată decât printr'un riguros control al unei opinii publici conștiente și viguroase, care, fiind așa, va găsi mijloace la'ndemână să curme uriașul furt organizat de conducătorii actuali ai României.

Pentru corespondenții noștri

Am întâlnit deseori în corespondențele din provincie atacuri la adresa unor persoane sau a autorităților locale, atacuri cari s'au dovedit de câteva ori neîntemeiate sau cari nu erau decât expresiunea unei răzbunări sau unei uri personale.

Ținem să lămurim corespondenților noștri din orașele Ardealului că misiunea unui ziar nu este să de-a adăpost în cotoanele sale răzbunărilor și urilor personale; trebuie să fie expresiunea vieții publice în toate tărâmurile sale de activitate, socială, politică, economică, culturală, etc.

A împăna ziarul cu atacuri personale, a întrebuința cele mai neîngăduite violențe de limbaj, a te servi de el pentru a-ți satisface urile, a folosi calomnia și minciuna, înseamnă a transforma ziarul care este o tribună a nevoilor și a intereselor publice, într'un monitor al patimei și al interesului personal.

Evident că abuzurile, hoțiile, nedreptățile, greșelile trebuesc aduse la cunoștința publică înfierate așa cum merită. Dar atunci chiar nu poți să vii decât cu fapte reale și cu date precise pentrucă este foarte ușor altminteri să aluneci pe povârnișul calomniei și al neadevărului. Nu poți scrie împotriva unui om întemeiat pe ceiace spune svonul ci pe ceiace poți dovedi cu preciziune. Nu-ți este îngăduit să-ți răsufli în presă ura pe care o nutrești unui om și nici să faci dintr'un articol de ziar prilej pentru a-ți împlini o răzbunare.

Și cu deosebire stăzi când atâtea nevoi se cer exprimate atâtea probleme se cer rezolvite, atâtea nedreptăți se cer reparate, a nu le da lor atențiunea și întâietatea necesară, înseamnă a nu înțelege rostul cel mare al ziarului care este acela de a forma opinia obștească și a exercita un control al vieții publice.

La munca înmiit mai utilă și mai frumoasă chemăm pe toți corespondenții noștri din provincie. Cu scrisul lor fiecare din ei poate aduce o contribuție prețioasă la opera pe care presa o săvârșește în societatea modernă.

Evreii vor să rămână maghiari?

— Declarația rabinului Kecskeméti Lipót —

Ziarul „Keleti Ujsag" aduce știrea din Oradea Mare, că cu ocazia vizitei d-lui Take Ionescu în acel oraș, au primit în audiență și pe rabinerul Kecskemeti Lipot, care i-ar fi atras atențiunea că evreimea vrea să rămână maghiară și că nu se solidarizează cu acela, cari pretind că evreimea ar constitui o naționalitate distinctă. D-l Take Ionescu ar fi răspuns, că guvernul vrea să respecte drepturile minorităților asigurate în tratatul de pace și tocmai de aceia nu dorește să se amestece în discuția dintre diferitele confesiuni. Hotărască Evreii ei de ei, că vor să rămână Maghiari ori nu și hotărăera lor ori care ar fi, va fi respectată.

„Interesant — adaogă ziarul anumit — că răspunsul ministrului de externe l'a tălmăcit tocmai prefectul, care cu câteva săptămâni înainte a oprit organizarea maghiarimii din Oradea, motivând că între convocatorii adunării figurează și Evrei".

Noi nu găsim nimic „interesant" în această coincidență, precum nu găsim nici-o contradicție între ceace a spus d-l ministru și între actul prefectului. Datoria autorităților este să vegheze ca conștiința și sentimentul public să nu fie ultragiate, să nu se producă acte și manifestări, cari sunt de natură să creeze o situație turbure, ca e poate deveni isvorul unui nesfârșit șir de lupte intestine. Ori încercarea renegatului Kecskemeti, numele îi-l arată de a atrage evreimea într'o organizație maghiară, câtă vreme o mare parte a evreimii tinde să se emancipeze de sub orice tutelă străină și să devie națională, nu este oare un fact care trebuia impedecat tocmai pentru a proveni mari neînțelegeri? Câtă vreme sunt Evrei cari se declară de Maghiari, Germani, Români și Evrei naționaliști, cum vine d-l Kecskemeti să impună evreimii naționalitatea care îi convine lui?

Prin urmare altceva este ceiace prezintă o latură interesantă a incidentului dela Oradea și aceasta o vom arăta-o noi. „Interesul" este că rabinul din Oradea-mare are îndrăsneala să sfideze autoritatea statului român și în acelaș timp, conștiința națională a evreimii.

Până aci, evreimea, în ori care stat ar fi locuit, împrumuta naționalitatea statului respectiv.

Acum dl. Kecskemeti face pe eroul puritan, desigur nutrind nădejdi, pe cari avem dreptul să le bănuim. Să-i fie de bine! Dar această atitudine echivocă a evreimii noastre, să ne fie permis să declarăm, că nu le va aduce mult bine Evreilor.

În ce privește apoi esența chestiunii le rămâne neschimbată. Evreii nu pot fi considerați nici la noi nici aiurea — afară doar de Palestina și acolo numai dacă se vor ști constitui naționalicește — decât de ceea ce sunt: rassă și confesiune! Că ce limbă vorbesc mai bucuros ori pentru care popor păstrează mai multe simpatii, e o chestie privată a fiecărui evreu și cel mult un prilej de apărare pentru poporul distins cu această dragoste. Prin urmare, binevoiască toți rabinerii să-și vadă de interesele confesiunii lor, și să ne slăbească cu politica. Maghiarii își vor ști conduce politica lor și fără ajutorul rabinerilor și aceia politică desigur va fi mai bine văzută și de noi și de massele maghiare.

Aurel Ciato.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Două conferințe ale D-lui Iorga

La cursurile din Vălenii de Munte, d-l Profesor N. Iorga a ținut în ultimul timp două conferințe foarte interesante.

In prima, a vorbit de „granițele românești, de expansiunea Românilor în trecut și în viitor".

D-sa înlătura ideea că Românii s'ar fi retras în munți după părăsirea oficială a Daciei de către Aurelian. Românii fiind legați de pământul lor ca vechi urmași ai Romanilor strecurați în Dacia încă de pe timpul lui Cezar întăriți aceștia cu elementele latine aduse de Traian și amestecați cu Tracii provinciei, ei nu-și puteau părăsi locurile lor, fie la munte, deal sau șes, ci au rămas pe loc în fața năvălirilor barbare și și-au continuat ocupația lor cu agricultura și păstoritul.

De altfel, barbarii nici nu urmăreau stârpirea Românilor, ci voiau numai să trăiască mai ușor, pe spinarea lor.

Românii erau mai rari ca azi, dar pretutindeni răspândiți pe unde îi vedem acum.

Încă pe la anul 1000, aveam organizații rudimentare de stat, iar cele următoare s'au format subt influența vieții de stat ungare.

Avem apoi state românești în Dobrogea și pe aici, ca și în toată valea Dunării, am primit influența bizantină, uneori direct, alteori prin Slavi.

Direcția expansiunii neamului românesc poate fi urmărită și după numele de localități.

Așa, numele cu finalul *uți* (Rădăuți), arată pe *ovce* rusesc adică ținuturi în cari populația slavă a fost înlăturată de cea română.

Românii s'au întins în toate văile râurilor mari: Prut, Nistru, Tisa, Dunăre și deaci s'au răspândit în lături.

La 1070 erau la Tisa, unde exista localitatea cu nume românesc, Rotunda.

Alți români ajung prin munți în Galiția și chiar Cracovia, Tessalia a fost pământ românesc. Tot așa Dunărea, Craina, Valea Timocului.

Azi, trebue întărită populația românească, acolo unde e sub ținire. Naționalizarea e bine însă să se facă cu elemente învecinate. Orașele înstrăinate trebuesc populate cu Românii satelor din jur.

Năzuințele românești intime nu-s pe deplin satisfăcute și e bine, fiindcă asta ne ține trezi și puternici.

A doua conferință a tratat despre „Aportul Românilor din propincliile alipite la istoria literaturii române".

Prin bogăția unei vieți locale, provinciale, o literatură se întărește și se primenește. Așa s'au menținut marile literaturi ale lumii.

Ardealul ne-a dat pe Slavici, Coșbuc, Goga, Agârbiceanu și Blaga, fără să aibe vre-unul din ei o pronunțată notă locală, cum ar fi fost bine.

O publicație utilă:
„Gazeta antreprenorilor"

Ziarul acesta technico economic săptămânal, care poartă numele de „Gazeta Antreprenorilor" și căruia apariție în Cluj a ajuns de a la al 7-lea număr, e de-o mare utilitate.

El ține în curent publicul cu tot ce se lucrează în Ardeal — și în genere în toată România — pe terenul economic și industrial. Și are marea calitate de a se interesa de aproape nu numai de ce se oferă sau chiar se lucrează de casele particulare de comerț și industrie în chestunile, cari interesează pe antreprenori, ci se ocupă și informează despre or'ce lucrare publică, la care e deschisă libera concurență a cetățenilor.

Așa, de exemplu, ultimul număr al „Gazetei antreprenilor" se ocupă de lucrările de întregire ale abatorului orășenesc din Cluj și de concursul la licitația pentru construirea catedralei greco-ortodoxe din același oraș. Coloane întregi sunt rezervate licitațiilor și anunțărilor de întreprinderi de tot soiul. In felul acesta, toți cei interesați se pot ocupa și pot participa la aceste lucrări.

Dar, pe lângă partea atât de bogată a informațiilor necesare or'cărui om de întreprindere, „Gazeta antreprenilor" rezervă un loc de cinste articolelor de teorie și discuție în jurul problemelor industriale.

Tipărind totul în două limbi; română și ungară, această publicație are nu numai meritul de a aduce servicii practice și imediate antreprenorilor de ambele naționalități, ci ea contribue și la o apropiere între ei și deci la consolidarea internă a țării.

Activitatea culturală a Școalei Normale din Oradea-Mare

Răspunzând unei mari nevoi culturale a Ardealului românesc, nevoie provocată de lipsa de învățători cu pregătire serioasă pentru satele noastre, ministerul instrucțiunei a înființat în Septembrie 1920, la Oradia-Mare o școală normală de învățători. Această școală înființată la Oradia-Mare este o școală complect nouă ca sistem față de școlile în cari se preparau elevii pentru a eși învățători — așa zisă „Preparandie" — noul model de școală normală, nou pentru Ardeal, căci în vechiul regat e cel obișnuit, reducea numărul anilor de învățătură dela cei 8 ani ai preparandiei, la 6 ani.

Cu toate acestea rezultatul a fost foarte satisfăcător. Toți școlarii din părțile Oradiei, școlari cu 4, 5, 6 clase primare găseau în apropiere o școală în care-și puteau continua studiile pentru ca după 6 ani să poată obține titlul de învățător.

Așa de mare a fost numărul acelora care dornici de cultură românească au alergat din toate colțurile Bihorului să se înscrie la această nouă școală normală în cât zidurile ei au fost neîncăpătoare și, aproape 80 de elevi au fost trimiși, după aprobarea ministerului, la școlile similare din vechiul Regat.

La această deplasare în vechiul regat a celor 78 de elevi s'a ținut foarte mult seamă de voința lor și de consimțământul părinților. Cu toții au plecat în Regat cu inima plină de bucurie și cu sufletele dornice de cultură românească și s'au reîntors râzând de mândrie că vorbesc bine românește. Această măsură propusă de d-l C. Sudeteanu, distinsul director al Școalei normale din Oradia-Mare și aprobată de minister a dat rezultate apreciabile cu privire la unificarea sufletească între cei de aci și cei de dincolo de munți. Ea ar trebui să fie aplicată la toate școlile din ținuturile alipite și nu numai în cazuri ca acel al școalei normale din Oradia-Mare ci ca o măsură generală aplicabilă tuturor școlilor din provinciile alipite. Acesta ar fi cel mai eficace și în acelaș timp cel mai ușor mijloc de unificare sufletească între locuitorii tuturor provinciilor românești.

Scopul acestei instituții culturale a fost de la început să obișnuiască pe școlari cu școala și să prindă gust de învățătură românească, de care erau cu totul străini. Viața de internat era iarăși o problemă, — cu neplăcerile ei inerente și cu atât mai neplăcută unor școlari crescuți până atunci în libertatea naturii. De aceia s'a îndepărtat tot ceia ce putea să semene cu un regim de internat. Continua comunicare a celor mai mari cu școlarii și o libertate destul de largă, supraveghiată în internat ca și afară, — au fost factorii de căpetenie ai conducerii acestei școli, așa ca ei să se simtă cât mai puțin conduși și să învețe a se conduce singuri.

Tot în aceasta ordine de idei, s'a căutat să se întrețină mai departe dorul lor de natură — deși erau în plin oraș și să reia cât mai des contactul cu ea în timpul liber. S'a făcut și excursiuni, dintre care două mai mari, spre a le desvolta interesul de natură și plăcerea jocurilor în mijlocul naturii.

Mergând pe această cale larg deschisă, școlarii acestei școli pot să ajungă tineri plini de energie și inițiativă, capabili de o acțiune hotărâtă după o înțelegere limpede a menirei lor și de unde au venit în școală timizi și neîndemânatici, fără curajul acțiunii personale vor pleca oameni întregi pregătiți pentru lupta vieței de toate zilele. Avem nevoie de învățători, e drept, dar avem mai mare nevoie încă de oameni; — nu din cei pe care i-a dat școala mai veche preocupată numai de grijile ei mărunțe și dăscălești, ci alții ieșiți dintr'o școală primenită de aerul răcoritor al naturii și al vieții și în care să străbată curentele largi de preocupare generală. E nevoie mai ales ca, în mijlocul preocupărilor numai materiale ale societății românești să se întrețină prin școală un curent puternic de idealism sănătos. Iar învățătorii, ieșiți din școlile noastră, să simtă răspunderea ce li se cuvine în îndreptarea vieții satelor, care vor fi, mai ales de acum înainte, isvorul energiilor chemate la conducerea acestui neam.

Având-se în vedere că școala normală este și ao școală de pregătire profesională a viitorului învățătorii, conducătorii școalei normale din Oradea mare au înființat și o școală de aplicație în localul unei școli primare din oraș. Cursurile și sfaturile pedagogice au fost date viitorilor învățători de către doi institutori: d-nii A. Nicu și C. Bunea ai școalei normale din Buzău. La această școală care se găsește în primul an de funcționare au urmat cursurile 150 de elevi dintre care nici unul nu a fost neclasificat. Prin urmare rezultatele muncei depuse de corpul profesoral în frunte cu dl. Director C. Studeteanu și al râvnei cu care a muncit elevi nu poate decât să atragă laudele tuturora. — O mare lipsă, însă, de care suferă această școală este faptul că biblioteca ei nu aprinde decât un număr extrem de mic de cărți. Printre acestea

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cum călătoresc microbii

Nu mai e nevoe de-a spune că suntem înconjurați de microbi în aer, în apă, în pământ; din fericire nu toți sunt patogeni, provocători de boale; se găsesc o sumedenie de microorganisme inofensive, ba unele chiar folositoare.

Microbii se mișcă în mediul în care trăesc, și cu a cărui intermediu ne atacă: astfel aerul e vehiculul gripe, apa al tifosului, pământul al tetanosului. Umiditatea aerului e unul din cei mai buni agenți de transport microbian; ea ne dă zilnic manifestări nebănuite, cari, luate ca pilde, ne vor servi la ilustrarea modului de propagare a boalelor contagioase, mai ales a gripei, prin mijlocirea aerului. Vom vorbi deci de microbii ce se găsesc în aer. Pentru a ne explica modul cum călătoresc, trebue mai întâiu să expunem una din cauzele formării ceței.

Legile fizicei ne spun că norii se formează atunci când se produce o răcire într'o porțiune calmă și saturată de aer. Ceața nu e decât un nor în contact cu pământul. Afară de temperatură și de presiune, mai este și un alt factor care influențează asupra formării ceții, anume cantitatea mai mare sau mai mică a particulelor ce se află în suspensiune în aer. Originea acestor particule poate fi minerală, vegetală sau organică; provenința lor e urmarea vieții dela suprafața pământului.

Aceste particule sunt invizibile cu ochiul liber, afară numai dacă sunt privite în aglomerații de particule; ele sunt foarte ușoare și pot sta mult timp în suspensiune: transparența atmosferei după o ploae furtunoasă, firicele ce dansează într'o rază solară, persistența colorației cerului după anumite erupțiuni vulcanice, dovedesc prezența și greutatea imperceptibilă ale acestor particule. Într'adevăr dacă aerul e mai transparent după ploae, lucru bine cunoscut mai ales de fotografi, cauza este că aceste particule au fost spălate de ploae, și-au schimbat mediul de suspensiune, transportându-se din aer, un gaz, în apă, un lichid. Prezența lor în mare număr micșorează limpeziciunea aerului. In ceeace privește erupțiunea unui vulcan, acesta proectează în aer praf așa de fin, încât acesta poate rămâne mai mult de-un an în suspensiune, colorând cerul cu propria lor culoare.

Aceste corpuscule în suspensie au proprietatea fie de-a provoca formărei unei ceți într'un au vecin punctului său de saturație, fie de-a mări durata și intensitatea unei ceți într'un aer saturat. Se numește aer saturat starea în care de găsește aerul ce ne înconjoară, când cuprinde în stare de vapori, toată apa ce-a putut-o absorbi la temperatura și presiunea indicată respectiv de termometru și barometru. Este evident că în această stare, cea mai mică răcire va provoca condensarea acestor vapori sub forma unor picături de apă foarte fine.

Intr'o atmosferă aproape saturată, corpusculele în suspensiune o iau înnaintea acțiunei de răcire, atrăgând și fixând vaporii de apă. In cazul aerului saturat, ceața va fi cu atât mai stabilă, cu cât aceste corpuscule vor fi mai numeroase și mai poroase; ele întârzie astfel evaporarea apei absorbite.

Un exemplu ușor de prins, arătând condensarea vaporilor de apă într'un aer incomplect saturat, este cazul marilor explozii De cele mai multe ori, după o mare explozie se ridică un nor gros alb, care și mărește iute volumul, luând aspectul unui cumulus (var foarte alb cu contururi rotunjite, ce se deosebește foarte bine pe cer, mai ales vara); norul rămâne mult timp vizibil într'o atmosferă limpede înainte de explozie. E vorba de un nor veritabil format prin condensarea vaporilora tmosferici pe particulele minerale și chimice proectate la o mare înălțime de violența exploziei, iar nu de un nor de fum, după cum am putea fi tentați să credem.

Un exemplu, de mărirea ceții în aer saturat ne este dat de persistența intensității ceții de asupra orașelor ca Paris, Londra, Berlin, a căror atmosferă conține o enormă cantitate de particule în suspensiune pe decând în cumpiile înconjurătoare, una atmosfera e mai curată, ceața e mai puțin deasă sau total disipată, cu toate condițiile meteorologice aproape identice.

Nu numai particulele solide provoacă condensarea umidității; anumiți microbi, și în special sporii se bucură de aceeași proprietate, într'un mod mai puțin aparent însă, din cauza difuzibilității lor mai mici. Știm că aerul e vechiculul germenilor microbieni. Isăcrirea, după prealabilă sterilizare, a fierturei de carne, lasată să stea mai mult timp în aer nu are altă cauză decât însămânțarea ei cu microbi.

Ca toate ființele vii, microbii au nevoe de umezeală; ceva mai mult, când sunt în aer, se găsesc în condițiuni de existență cu atât mai defavorabile, cu cât aerul e mai pur. Dimpotrivă însă, existența lor se va prelungi dacă aerul e supus acțiunii diferitelor emanații, ca ga-

Revista presei maghiare

Pacea putredă.

Nu e zi lăsată de Dumnezeu ca presa maghiară să nu semnaleze defectele păcii stabilite pe urma războiului, să nu aţiţe nădejdea cetitorilor săi într'o schimbare a stărilor actuale şi să nu menţină astfel o surescitare de spirite între cetitori săi credulî, care nu e de loc acomodată pentru o consolidare a raporturilor publice. Tonul în care scrie această presă, e pe zi ce merje tot mai dispreţuitor şi mai provocător la adresa învingătorilor. Se pare că toleranţa şi larga noastră generozitate e privită ca o slăbăciune, căci astfel nu ne putem închipui atâta îndrăsneală. Atragem atenţiunea forurilor în drep asupra acestei acţiuni tedenţioase şi sistematice pentu a lua măsurile necesare, ca să nu ne trezim pe urmă că totul este prea târziu. Cine a urmărit cu atenţiune în ce fel s'a desvoltat opinia publică la Maghiari poate să vadă curat, că sub înrâurirea acestei prese făţiş antipatriotice. astăzi avem în faţa noastă o dispoziţie sufletească cu mult mai războinică şi mai cutezetoare ca înainte cu 1-2 ani de zile. Iată, cum îşi începe spre o pildă d-l Barta Lajos primarticolul său în arhişovinistul „Keleti Ujság" — „Pacea earăş e putredă. In Danemarca lui Hamlet, când fatal s'a simţit prăbuşirea statului şi aproprierea irezistibilă a învingătorului sănătos. nu a fost atâta duhoare ca în Europa anului 1921. Nu miroase numai morţii dedemult de sub pământul aruncat asupra lor, ci pot deja şi aceia, cari numai de aici înainte au să moară. . . Harding vorbeşte de reducerea înarmărilor, Europa însă se pregăteşte de un nou răsboi, Sunt şapte ani de când s'au dat primele declaraţii de răsboi, „pacea" este un copil de 3 ani, dar nu ştie încă nici să umble şi sicriul î-l aşteaptă în permanenţă în antişambra „Lumii", ca să-l cuprindă pembrionul bastard. Impotenţa omenimii s'a afirmat când el s'a conceput şi stârpitura infectă, ca o urmare inevitabilă a orginei sale murdare, are să piază". . . ,

Ceva despe comunişti

Ziarul „Ujság" consagră un primarticol comunistilor în legătură cu evenimentele din judeţul Barany. Văzând traduse în fapt idile comuniste în dauna intereselor maghiare, uită cum se făcea această propagandă în presa maghiară dela noi, şi o dă pe o coardă sentimentală. — „Aceea o ştim bine — scrie sus numita foaie — că comunistii pretutindeni sunt duşmanii partidelor la putere, pe care le consideră ca reacţionare şi tirana, ceea-ce e şi nătural şi nu avem motive să ne scandalizăm pentru aceastâ. Dar aceştî comunişti, nu sunt duşmanii propriei lor patrii şi naţiuni.

Această perversitate politică a obvenit numai la comuniştii maghiari . . . Aflăm că e lucru natural, să-l urască pe Horthy Poate că au motive, dar cine voeşte să ia din trupul Ungariei sfâ iat la $^{1}/_{3}$ parte, şi aceea ce duşmanţi i-au lăsat, aceasta e o tradare de patrie aşa de ordinară şi o astfel de decădere morală, dela care şi duşmanii onorabili ai Maghiarilor, se întorc cu scârbă. Ungurii prin urmare nu au să se teamă că republica Baranya va dăinui deja în urma faptului că aceasta republică a fost sprijinită şi de comuniştii din Viena şi pentrucă fiecine ştie că republica aceasta: este republica comuniştelor.

(Urmare de pe pag. II.)

majoritatea sunt cărţi româneşti, donate de Academia română şi de librăria „Cartea Românească" Ca încheiere a acestei dări de seamă ţinem să exprimăm d-lui Sudeţeanu şi întregului corp didactic al Şcoalei Normale din Oradia laudsle noastre pentru munca neobosită şi fecundă la pe care au depus-o în lupta de răspândire a culturei româneşti în Ardeal.

Ş. P.

Alegerea de la Crasna

O singură speranţă mai putea să încânte guvernul şi să-l înşele asupra adevăratei lui situaţii: că prin votarea reformei agrare va şti să-şi acopere în faţa ţărănimei toate păcatele şi toate nelegiuirile de care s'a făcut vinovat.

Işi ziceau adică oamenii regimului că, odată votată reforma agrară, popularitatea generalului Averescu se va reface repede şi că la adăpostul acestei popularităţi ei îşi vor putea continua şi mai departe opera lor de jaf şi de îmbogăţire.

Alegerea de la Crasna însă a spulberat şi această ultimă speranţă în jurul căreia se făurise un întreg plan de ofensivă politică. A doua zi după răspândirea în toate satele a unui manifest prin care guvernul se înfăţişa ca autor al reformei agrare, candidatul guvernamental, susţinut prin toate ingerinţele şi prin toate fraudele de care e capabilă o administraţie cum este aceia a regimului de azi, n'a putut obţine decât 244 de voturi faţă de candidatul din opoziţie care, deşi nesusţinut de partidul său, a obţinut 1679 de voturi.

Este aceasta o înfrângere care, în situaţia politică de astăzi, înseamna condamnarea definitivă a guvernului Averescu. După retragerea din parlament a opoziţiei constituţionale, mai trebuia şi cuvântul corpului electoral pentrucă jefuitorii din fruntea ţării să înţeleagă că orice încercare de a mai rămâne la putere este zadarnică.

Alegătorii au vorbit, şi guvernul trebuie să plece.

La procurarea
Registrelor de biurou
în interesul proprie cereţi dela fabrica cea mai modernă şi cea mai veche de registre din România Mare.

Henric Uhrmann Timişoara
Reprezenţa generală pentru Ardeal

Franciso Szilagyi,
Cluj, piaţa Unirii 24.
1413. Telefon 608. 985.

Se distrug pădurile

Zilnic se semnalează că ţăranii întră cu forţa prin păduri, păşunează abuziv, distrug lăstorul şi plantaţiile, şi ce e mai dureros încurajaţi işi toleraţi chiar de Deputaţiilor care pentru a'şi menţine mandatul, au început a face diferite propagande periculoare pe la sate, în detrimentul existenţei pădurilor — Am semnalat la timp în presa din vechiul Regat, cazurile de la păpurea Valea Paii, din Banat şi al pădurilor dela Bocşa Montană distruse prin protecţia deputaţilor din acele ţinuturi. Un caz destul de dureros s'a semnalat zilele aceste în Ardeal, şi tocmai pentru că e prea caracteristic, merită a fi ştiut de întreagr opinie publică.,

In ţinutul Reghinului săsesc, pe Valoa Gurghiului şi al afluenţelor săi, există cele mai frumoase păduri de brad din Ardeal proprietatea Statului.

Aci statul varsă zeci de milioane pentru evploatarea sistematică a pădurilor sale, ca o pildă chiar pentru cei alţi exploatori, cari le-un în majoritatea lor, rămân tot în punga ţăranilor din acele părţi. Ei bine. ţăranii din acele părţi, care pasc cu vitele golurile munţilor dela Gurghiu, din ignoranţa lor au dat foc pădurei, din 5 locuri de o dată şi în acelaşi zi de 8 Aug. a. c.

Au dat foc un pădurei mari şi bătrâne, ci au dat foc frumoaselor plantaţiuni de brad în vârsta numai de 20 de ani, cari erau splendoarea regiunei şi în care ne puneam speranţa în viitorul regeneros pădurilor, făcute atâtea sacrificii de Stat şi cu atâta muncă de inginerii silvici şi braţele ţăranilor locali.

Au ars complect 1400 jugere cadastale de plantaţie şi totodată cam 900 mie de buşteni de brad fasonaţi.

O pierdere de 3—4 milioane lei, pe aceste vremuri! Plus alte milioane pe care statul le va cheltui cu replantare la loc a celor 1400 iugăre distrese!

Sunt neuorociri care se abat asupra acestei ţări, şi ne doare mult, dar trebuesc ştiute de toată suflarea românească, pentru au lua măsuri de îndreptare, altcum. . .

In primul moment, ţăranii din împrejurimi deşi vedeau pericolul n'au eşit să dea ajutor pentru stângerea focului. A trebuit energica intervenţie a armatei, care a forţat toată populaţia să iasă la stângerea focului. Numai astfel s'a putut salva cele 45000 Hectare de pădure care erau ameninţate a fi distruse de incendiu care luare proporţiuni mari.

In numele Soc. „Progresul Silvic" ţin a duce mulţumiri publice energicului Comandantal Corpului 6 Armată din Cluj cât şi Prefectului judeţului Mureş-Turda cari au dat ordine urgente, ca armata să ne vină ajutor

O educaţie mai solidă, în ortataturile poporului nostru, pentru a conserva pădurile se cuvine şi de acela cerem concursul tuturor oamenilor de bine în propaganda ce o vom face noi inginerii silvici cu privire la conserlorea pădurilor.

M. P. Florescu,
inginer şef. Silvic.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Luni:
Calea morţii.

Miercuri:
Terezia.

Joi:
Sânge de Tigru.

Sâmbătă:
Dama cu ochiul de aur.

CINEMA URANIA

Luni:
Torpedoul Aerian.

Miercuri:
Actriţa

Joi:
Amurd de Seară.

Sâmbătă:
Capul Medusei.

SZINKÖR

Luni:
Fata Munţilor.

Miercuri:
Domnişoara Furtuna.
Ultina!

Cetiţi „Infraţirea"

zele ce provin din descompunerea materiilor organice, produsele respiraţiei animale, etc. Aceste emanaţiuni constituesc în totalitatea lor, atmosfera miasmatică, căreia vechii autori îi atribuiau boalele contagioase.

Dacă microbii fixează umezeala din aer, va fi uşor de priceput că atunci când această umezeală se deplasează, fie spre o porţiune rece de aer, fie sub influenţa unui curent de aer, microbii sunt antrenaţi de ea. Găsim o probă evidentă a acestui fenomen în faptele următoare.

O cană de apă proaspătă expusă vara în aer, se acoperă mai întâiu cu o brumă uşoară: apoi băşicile de apă ce au format-o mărindu-şi progresiv volumul, s'ărşesc prin a curge, sub influenţa propriei lor greutăţi, pe pereţii vasului. Vom avea deci întâiu formarea unei ceţe, apoi a unui nor, şi în fine a ploii, în dauna umezelei din, aerul ambiant; o picătură din această apă condensată însemânţată pe un mediu de cultură. dă loc unei flori microbiene cu atât mai variată, cu cât aerul e mai încărcat cu microbi diferiţi, fapt ce s'ar putea compara cu ceea ce s'ar petrece dacă un grădinar ar proecta, un pumn de grâne de deosebită provenienţă pe un teren prealabil pregătit. Umiditatea condensându-se, a transportat microbii ce se găseau în aer.

Când luăm carnea, peştele, laptele conservate în gheţar şi le expunem aerului ambiant mai cald, se produce la suprafaţa lor acelaşi fenomen de condensare a umezelii şi în acelaşi timp o fixare de germeni. E de altfel un fapt bine cunoscut că alimentele scoase din maşinile frigorifere se strică repede vara! ele trebuesc consumate imediat, sau trebuesc iarăşi aşezate în locuri reci, pentru a se evita desvoltarea germenilor depuş la suprafaţă prin condensarei unde găsesc un teren apt de cultură.

Am putea cita în aceeaşi ordine de idei exemplu acelui berar care fără a-şi fi explicat pe deplin rostul aparatelor răcitoare, a întrebuinţat condensarea vaporilor de apă pe tuburi refrigerente aşezate în pivniţa de fermentare pentru asanarea atmosferei acelei pivniţe. Observase că apa de condensare culeasă într'un vas se conrupea mai uşor. Aceas precauţiune permitea o fermentare mai pură a berei, dat fiind că nu mai era incomodată de apartul germenilor străini, antrenaţi astfel prin condensare.

Am văzut efectuându-se condesarea microbiană pe o massă mult mai rece decât mediul ambiant. E uşor de înţeles că un transport analog poate să se producă fără ca condensarea vaporilor de apă să fie evidentă. Acest transport va avea loc ori de câte ori un punct, mai rece decât mediul ambiant sau momentan răcit, va forma un centru de depresiune către care se va efectua transportul microbian.

Acest transport poate aveâ loc din mediul cald al unei săli către unghiul opus rece; astfel se explică contagiunile în sălile de reuniuni cu teatrele, cinematografele etc. Să presupunem că o persoană atinsă de o boală microbiană, de gripă spre pildă, se găseşte lângă un radiator, în unghiul unei încăperii, aerul cald ce-o înconjoară va avea în suspensie microbii gripei; în acea sală va avea loc un schimb de aer între mediul rece şi cel cald, în direcţia cald-rece, vom avea deci un transport microbian.

Insăşi hainele noastre pot favoriza acest fenomen: Intr'adevăr dacă pătrundem fără tranziţie iarna, din strada rece într'un loc supraîncălzit, suprafaţa vestmintelor noastre ce se găsea expusă până acum temperaturei reci, crează necesitatea unui transport de aer, a unui transport microbian deci.

Vom putea aplica acum aceste fapte modulul de propagare a bolilor contagioase prin intermediarul aerului. Să luăm ca exemplu propagarea gripei, orice persoană vorbind, tuşind, dar mai ales sucizând, proectează o sumedenie de stropituri salivare; cele mai mari cad iute, pe când cele mai mici stau cu atât mai mult în suspensie, cu cât e aerul mai saturat de ele. Dacă aceste picături sunt proectate de o persoană atinsă de-o boală a gâtului, ele transportă cu ele germenele microbian al acestei boale. Se formează astfel o adevărată brumă microbiană invizibilă, care va putea călători, după cum am arătat, către un colţ răcit, contaminând astfel persoane sănătoase, aşezate la o depărtare apreciabilă de locul emisiunei sale. In caz de epidemie ce priveşte căile respiratorii, şederea într'un spaţiu confinat, unde sunt adunaţi mulţi indivizi, e deci foarte periculoasă.

După cum vedem, starea de saturaţie a atmosferei e un factor tot aşa de important în transmiterea boalelor molipsitoare, ca şi praful în propagarea tuberculozei; din fericire însă, cu toate că suntem înconjuraţi de microbi, pe care-i absorbim în mare cantitate, nu contractăm în schimb cu siguranţă boala, ai carei agenţi sunt. Alături de aceşti microbi răufăcători, organismul nostru are anumite celule mobile, ca de pildă globulele albe, menite să le combată şi să le limiteze efectele. Această poliţie microbiană trebue să o întreţinem în bună stare prin îngrijiri igienice, printr'o existenţă normală, care micşorându-se receptivitatea să ne mărească resistenţa.

In afară de aceste mijloace de apărare pe cari ni le procură un organism sănătos, mai sunt şi altele cunoscute; spre pildă aerisirea încăperilor, prin care evităm formarea atmosferelor surasmalice de care am vorbit, şi care regulează temperatura. In fine cel mai bun distrugător al microbilor este tot soarele: căldura sa unică atmosfera şi acţiunea chimică a razelor sale o purifică.

INFORMATII

Politice

Luni seara soseşte în localitate d-l Ministru Groza spre a verifica gestiunea resorturilor din Cluj.

■

Comitetul executiv al partidului ţărănesc din Tulcea a hotărât să susţină pentru locul vacant de senator din acest judeţ, candidatura d-lui avocat Costache Lupu, fratelui d-lui dr. Lupu.

In urma acestor hotărâri, d-l G. Cristea şi-a retras candidatura ce şi-a pus-o ca independent.

■

Administrative

D-l Mihaly, preşedintele comisiei de evacuare şi unificare pleacă astă seară la Bucureşti spre a raporta consiliului de miniştri mersul lucrărilor de unificare din Ardeal.

*

In şedinţa de Joi seara a comisiei de unificare la care au luat parte pe lângă toţi directorii generali ai resorturilor din Cluj şi d-nii Ilea, directorul P. T. T.; dr. Hosu, directorul C. F. R., din regiunea Cluj şi d-l Manoilă delegatul guvernului pentru evaluarea averilor rămase dela Ungaria, s'au discutat următoarele chestiuni:

1. Chestiunea lichidărei şi naţionalizărei filialelor societăţilor de asigurare din Ardeal cu sediu central la Berlin, Wiena şi Budapesta.

2. Chestiunea evaluărei averilor rămase dela statul maghiar şi alte chestiuni de interes general pentru Ardeal.

■

Şcolare

Şcoala normală pentru învăţători, din Blaj îşi începe cursurile între 10—15 Septembrie, iar şcoala de preoţie la 12 Septembrie.

■

Inscrierile la liceul de băeţi din Blaj vor începe la 2 Septembrie

■

Cursurile Şcoalei normale de învăţări din Oradia-Mare vor începe la 6 Septembrie.

*

Financiare

Ministerul de finanţe nu mai primeşte nici o cerere prin care se solicită schimb coroane. Toate coroanele, care n'au fost declarate în terminul fixat de lege spre a se primi contravaloarea lor, rămân nule.

■

Pentru aplicarea impozitului pe lux şi cifra afacerilor s'au înstituit în Capitală 5 comisiuni alcătuite din câte un delegat al fiscului, al Camerei de comerţ şi al primăriei.

Aceste comisiuni vor începe în 21 August clasificarea hotelurilor, restaurantelor, localurilor de distracţie, magazinelor, etc. operaţie care va dura până la 30 August după care dată se va începe perceperea acestui impozit.

Pentru oraşele de provincie s'a instituit câte o singură comisie care va începe clasificarea ocalurilor la aceeaşi dată.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Ministerul de finanţe aduce la cunoştinţă solicitatorilor de valută străină, că prin noua sa dispoziţie nu aprobă valuta decât persoanelor cari vor adresa cererile cu trei zile înainte, pentrucă permisele nu se pot elibera pe loc.

De asemenea solicitatorii sunt obligaţi a justifica precis motivul cererei lor, a-şi da adresa exactă şi a înainta odată cu cererea şi nu certificat al Camerilor de comerţ respectiv.

■

Comerciale

Direcţiunea generală a comerţului din ministerul de industrie şi comerţ, pe baza art. 234 din tratatul de pace încheiat cu Ungaria (Trianon) şi care în urma ratificărei a intrat în vigoare, aduce la cunoştinţa tutulor comercianţilor şi celor interesaţi care au avut mărfuri comandate în Ungaria înainte de războiu achitate sau numai acontate, să se adreseze ministerului printr'o cerere la care să fie anexate toate actele justificative în cel mult trei luni dela aceeastă dată spre a le putea da curs în scopul de a obţine despăgubirile rezultate în urma încheierei acestor contracte rămase neexecutate.

■

Diverse

Guvernul nostru a desmințit formal în străinătate declaraţia deputatului englez Commens relativ la pretinsele concentări de trupe în Basarabia, destinate să atace. România n'a avut nici odată intenţia să atace Rusia şi nu există nici un fel de concentrare în Basarabia.

■

Ziarul oficial sârb anunţă proclamarea lui Alexandru I ca rege al sârbilor-croaţilor-slovenilor.

■

Presa ungară este îndârjită împotriva Austriei din cauza chestiune Ungariei de apus. Ziarele sfătuesc represalii economice. „Pester Lloyd" vorbeşte despre o ruptură cu Autria.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalaţiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, şi tot felul de reparaţiuni cu preţurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meşter 5. Telefon 841. 188

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 d. m. Str. Iuliu Maniu 40. 43

*

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

Societatea Ocrotirilor din războiu Regiunea Cluj aranjază în ziua de 21 August 1921 o serbare în folosul orfanilor din războiu cu următorul program:

1. Părăstas în toate bisericile Clujului în amintirea părinţilor Orfanilor din Războiu.

2. 11—12 ore concertează muzica militară în Piaţa Unirei.

3. 15—18 ore Orchestră militară la Ştrand.

4. 18 ore un match de footbal la arena sportivă cu muzică militară.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE
ŞI PIANE
467 priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

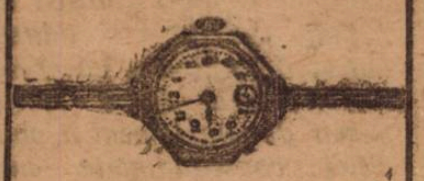

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9
916 Telefon No. 350

TRISKA I.
Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantităţe piane şi pianine noi din fabricile Poenter, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 977

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţilor

un mare număr de Premii în bani şi obiecte

după cum se specifică mai jos

Toţi cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noştrii abonaţi, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenţ mare cu două uşi, un credenţ mic, una masă patrată, şase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice şi Bijouteri Fenyö et. Braunfeld Cluj, Piaţa Unirei No. 9
Un ceas brăţară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru ţigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piaţa Unirei
Un serviciu de masă pentru şase persoane, compus din 26 bucăţi, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăţi şi două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universităţii No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălţăminte Raftopol Cluj, Piaţa Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câştigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreţ sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piaţa Unirii CLUJ.

I mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplăre artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133.
Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Situația internațională

In Camera Comunelor, Lloyd George a făcut declarații privitoare la decursul desbaterilor Consiliului Suprem, arătându-se încă odată a fi un sincer apărător al păcii, mai ales în pasagiul în care accentua că dacă fie care putere ar considera numai țelurile sale proprii, fără a ține seama de celelalte puteri. pacea lumii va fi periclitată. Arătându-se convins că cu toate victoriile lor, Grecii nu vor repeta greșala din 1913, formulând revendicări exagerate, a afirmat încă odată temeinicia atitudinei sale când cerea ca Silezia-superioară să se atribue Germaniei. In același timp guvernul englez a prohibit exportul proectilelor cu gaze otrăvitoare pentru Grecia și Turcia.

In urma decisiei Consiliului Suprem, guvernul polonez a redactat o notă înmânată reprezentanților guvernelor aliate, în care se arată emoția pe care a produs-o în Polonia amânarea soluției în chestia Sileziei Superioare, și își exprimă teama de o altă amânare în tranșarea acestei chestiuni.

Maura, șeful conservatorilor a format în Spania un guvern național de concentrare cu liberalii lui Romanones. In Maroc situația Spaniolilor s'a îmbunătățit simțitor.

Grecia a hotărît să pornească ofensiva împotriva Angorei: armata greacă e sigură că va reuși în această încercare, iar în caz de va cădea Angora îl va fi ușor să desființeze resturile armatei Kemaliste.

Bătrânul rege al Sârbilor, Petru a încetat din viață.

Teritoriul Baranya, care conform stipulațiilor tratatului dela Trianon, urma să fie ocupat la 28 August de trupele Maghiare, în prejma ocupării s'a declarat republică, punându-se sub protecția regatului jugo-slav. Faptul acesta a produs mare agitație în Ungaria, care e hotărâtă să trimeată trupe împotriva acelora cari au făcut lovitura de Stat.

Capitalul și politica minorităților

In presa maghiară a început o largă propagandă pentru organizarea politicei economice a minorităților. Se accentuează îndeosebi necesitatea centralizării activității economice și înființarea de instituți noui, cari să se extindă asupra tuturor teritorilor locuite de minorități, iar beneficiile realizate vor servi numai membrilor și intereselor minorității.

Se combate părerea că munca economică ar trebui să fie despărțită de cea politică și se accentuează că exploatarea tuturor ramurilor economice va trebui să formeze fondul material de rezistență al activității politice. In aceste timpuri de materialism numai interesele comune economice vor putea realiza și întări unitatea politică deplină.

Ideia nouă care se propagă acum e primul semnal de luptă anunțat în domeniul vieții economice. Frontul de luptă unitar al minorităților se lărgește și tinde ca sub egida libertății economice să realizeze statul în stat și să pună în fața națiunii dominante massa decisă la luptă a popoarelor minoritare.

In noua luptă minoritățile au multe motive să creadă în reușita ei, sau cel puțin în acapararea a cât mai multor mijloace de câștig pe seama lor. Au instituții cu un trecut pe teritorul Ardealului și o întreagă gardă de întreprinzători, cari vor ști să îndrume munca lor pentru realizarea scopului comun.

Nimic nu dovedește mai mult necesitatea capitalului național decât această nouă orientare a minorităților. Instituțiile noastre financiare atât timp cât vor sta izolate și se vor conduce numai după interese particulare, vor înlesni munca de acaparere a instituțiilor minoritare. In viața celor mai multe instituți financiare dintre ale noastre se observă încă simptomele trecutului: capital mic prea puțină orientare și astfel imposibilitate de concurență. Instituțiile noastre, multe la număr chiar, nu vor putea opune rezistența necesară, dacă vor rămâne complect izolate față de toate instituțiile financiare formate în trust ale minorităților.

Noua situație de după războiu ar fi trebuit să fie un îndemn puternic pentru urcarea capitalului național și intrarea sa în activitate cu scopuri bine definitive. Cu atât mai mult se impune însă organizarea solidă a capitalului național, când minoritățile ne dau semnalul de luptă.

Din partea noastră nu este vorba de nimicirea cuiva pe acest teren ci numai de organizarea muncii ca beneficiile vieții economice să realizeze bună starea și programul cetățenilor în măsură egală. Exclusivismul în chimb este propagat pe față de către aceia cari intenționează organizarea politicei economice a minorităților.

In noua luptă, pe lângă înțelepciunea și prevederea conducătorilor instituțiilor noastre financiare particulare, un rol important va avea și statul. Dacă nu mai mult dar cel puțin încurajarea inițiativei particulare, până când ea singură va putea să reziste concurenței instituțiilor organizate în trust pe baza unor principii dictate de interese minoritare. Intenția conducătorilor vieții economice minorităților de a pune mâna pe cât mai multe resurse financiare în folosul lor, poartă pecetea exclusivismului. Și chiar prin aceasta se justifică datoria statului de a contrabalansa o acțiune care tinde să impedece desvoltarea vieții economice în interesul tuturor.

Acțiunea statului și inițiativa particulară românească vor trebui să fie cei doi factori puternici cari vor avea să lupte împotriva acțiunii de stabilire a unei dominații economice îndreptată în contra noastră.

Ultime informații

(Prin fir special dela cor esp. nostru din București.)

Ora 2 p. m

Dl. Take Ionescu a acordat un interview unui ziar polonez din Lemberg în care a declarat că garantează că guvernul viitor, oricare ar fi el, nu va rupe alianța cu Polonia. De asemenea a arătat că România are interes ca Silezia superioară și Galiția Orientală să fie acordate Poloniei.

■

Ziarul „Le Temps" află din Geneva că ex-regele Carol de Habsburg va rămâne în Elveția.

■

Ministerul de Războiu dă un lung comunicat asupra operațiunilor militare dela 1918 până la ocuparea B.-Pestei, cu scopul evident de a spulbera unele legende de eroi imaginari ce se creiaseră. Acest comunicat sfârșește prin a arăta că meritul ocupărei B.-Pestei revine tuturor acelora cari au participat la ea, fără a putea fi monopolizat de un singur factor, oricare ar fi el.

■

Eri fiind a patra aniversare a victoriei dela Mărășești, în toate bisericile din Capitală s'a oficiat serviciu divin pentru pomenirea morților. La Mitropolie a oficiat vicarul. La toate regimentele s'au ținut cuvântări trupelor.

Ziarele engleze comentează vizita regelui Ferdinand la Paris, laudând simplitatea cu care se plimbă dealungul bulevardelor oprinda-se pela vitrine. In spatele acestei aparențe, scrie ziarul Empire News, se ascunde munca serioasă și neobosită.

■

Regele Alexandru al Serbiei care se găsește grav bolnav de apendicită la Paris nu va putea lua parte la înmormântarea tatălui său.

■

La nota guvernului rus prin care cerea României să primească trei delegați ruși pentru cumpărarea de grâu, d-l Tache Ionescu a răspuns că e gata să autorizeze pe cei trei delegați și anume: Boris Alexandrovici, Witner și Senanovici, să vie în România. Insă pune în curent Sovietele că vânzarea grâului a fost monopolizată de guvern care s'a angajat să livreze Franței 20.000 vagoane. Grâul ce se vinde nu poate fi evaluat decât după executarea acestui angajament.

Cetiți „Infrățirea"

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Mărfuri de prima calitate cu prețurile mult reduse

Stofe p. dame	Pânză dublă 175—200
Stofe Bărbătești	cm. lat
Mătăsuri fine	Atlas p. plăpumi
Muselinuri	180 cm. lat
Dantele	Couvertuse de Tül
Panglici	Perdele de Tül
Covore și Preșuri	Linoleum tote lățimele

Articole de Mariage. Incălțăminte fină.

17

CAUCIUCURI MICHELIN

CABLE și RIPSATE

au sosit la

R. S. A. și LEONIDA & CO. UNITE

BUCUREȘTI, Calea Victoriei 67

Sucursala la Brașov Str. Vămii 22.

981

Croitoria Militară de primul rang din Bucuresti

FRAȚII FUHRMANN

Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare

CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. □ □ □ 892 Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Congresul constructorilor din Ardeal și Banat

In ziua de 20 August l. c. se va deschide în Cluj, în localul Reuniunei meseriașilor, congresul constructorilor din Ardeal și Banat.

Programul dezbaterilor cuprinde următoarele puncte:

1. Președintele secțiunei de construcții salută pe cei prezenți.
2. Alegerea președintelui congresului.
3. Cuvântarea președintelui congresului.
4. Inființarea sindicatului constructorilor din Ardeal și Banat:
   a) Citirea statutelor.
   b) desbaterea lor cu participarea membrilor externi,
   c) Constituirea sindicatului.
5. Desbateri:

I.

a) Chestii muncitorești.
b) Respectarea legilor industriale, protestare contra transgresorilor, unificarea procedurei referitor la editarea brevetelor în întreaga țară.

II.

a) Publicarea la timp a licitațiilor.
b) Cerere pentru uniformizarea garanțiilor.
c) Licbidarea situațiilor în decurs de 8 zile.
d) Collaudarea lucrărilor în termenul cel mai scurt.
e) Unificarea caietelor de sarcini pentru întreaga țară.

III.

Inaintarea unei cereri către guvern să nu admită la licitații antreprenori cari sunt oficianți publici, deputați etc.

IV.

a) Citirea legii pentru încurajarea construcțiilor.
b) Citirea adresei secțiunei din Satu-Mare.

V.

a) Protestare contra formării de trusturi referitor la materiale de construcții.
b) Acțiune pentru constrângerea băncilor ca să se restrângă în activitatea lor numai la afaceri creditare.

Știri de peste hotare

Declarațiunile pentru noulle impozite

Ministerul Finanțelor aduce la cunoștința generală că în conformitate cu legile asupra contribuțiunilor directe și pentru impozitul progresiv pe avere și pe îmbogățirea din timpul războiului promulgată și publicată prin Monitorul Oficial din 1 August 1921, toți locuitorii țării sunt datori a da declarațiuni de impunere până la 1 Octombrie 1921.

Declarațiunile se dau și se înregistrează dela 1 Septembrie viitor la prescepțiile fiscale din orașe, iar pentru comunele rurale la noulle circumscripții de percepere înființată și cari se vor publica în curând.

Formularele de declarațiuni se procură dela perceptorii și agenții fiscali contra plății costului de 1 leu exemplarul începând dela 26 August 1921. Tot de'a percepții se pot procura și noul'e legi de impozite cu tabele oficiale pentru calculul impozitului pe venit.

Normele pentru întocmirea și predarea declarațiunilor le vom publica peste 3—4 zile.

Cu aeroplanul la Polul-Nord

Fizicianul american d-rul Naultz a anunțat că luna viitoare are intențiunea să zboare spre polul Nord. In acest scop a pus să se construiască un avion special care în curând va fi gata, Acest avion va transporta pe lângă d-rul Naultz și trei pasageri. Acest aparat va zbura cu o viteză de 160 klm, pe oră.

NATIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.
LINIE REGULATE și RAPIDA
Constanța--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC
MEGALIHELLAS
de 16.000 tone, viteză 16 noduri
pleacă din portul CONSTANTA la 30 August st. n. direct NEW-YORK
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chior pentru pasag. de cl. III.
Se primesc spre expediere și mărfuri.
Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCURESTI, Strada Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: GALAȚI, Strada Speranței No. 28; BRAILA, Strada Belvedere No. 1; CONSTANȚA, Strada Traian No. 15
„MEGALIHELLAS" pleacă din Constanța la 30 August 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—
In costul biletelor de la clasa 1, 2 și 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.
Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·— și pentru clasa I-a, 1.800·— Lei.
De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul întreg. 902

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul VI.

No. 17

Alegerea dela Eauze

— Am alle datorii de îndeplinit lângă viață. Cine va îngriji de pământul și via lui Petre și ale Mariei.

— Destul. Mătușa cu toate că-i bătrână n'a murit. Oare s'a prăpădit via îngrijită cu mânile ei, atunci când aveai caș la gură?

— Dar pentru alegere trebuesc bani. De unde să-i iau?

— Crezi că pădurea de lângă. Eélise e numai pentru pasări? O păstram pentru vremuri de restriște. Am refuzat acum câtva timp s'o vând unui negustor din Auch cu zece mii de franci. Dacă trebuie mai mult vom sili pe bogătașii noștri să acopere restul, pentrucă vor să-și cumpere liniștea pe spinarea nepotului meu să plătească cât mai mult.

Pe urmă voi scrie vărului meu, părintele Joachim. Au prea mulți bani la Lourdes și pot să-i cheltuiască măcar odată pentru triumful cauzei noastre.

Pădurea de lângă Eélise era ultima proprietate a mătușei Sofia. Se revela șef de stat major eminent, agent electoral incomparabil.

Puse totul în mișcare: episcopia, tribunalul, camera de comerț. Tot ea organiza întrunirile, a căror adevărată prezidentă era, în sufrageria palatului Soubirau unde o statuie a Jeannei d'Arc fluturа steagul ei deasupra capului candidatului.

Ajutată de Maria, mătușa își petrecea nopțile scriind adresele pe convocări, pe buletine își pachetele de convocări. Puțin lipsea să nu lipească pe ziduri afișele cu mânile ei.

Rivalul era puternic. Partizanii lui erau agitatori vioi, specialiști în alegeri, afiliați lojilor francmasonice de unde distribuiau slujbele și trimiteau cuvântul de ordine micilor funcționari. Ca majoritatea județelor rurale, regiunea Eauze era stăpânită de minoritatea activă care înjugă prin favoruri și teroare majoritatea supusă. Jacques, vechiul chartist, gusta voluptatea istoricului în fața acestei transformări moderne a feudalității care îi făcea prezente și inteligibile epocile când o mână de bărbați îndrăzneți, bine plătiți și condusă dibaciu de un baron hrăpăreț supunea cu ușurință o întreagă regiune.

Își amintea pilda care-i explicase această lege a supraviețuirii. Atunci când își pregătea teza asupra vicontelui Bernard Aton, seniorul Carcassonei în veacul al XII-lea, cercetările îl oprisera câteva zile în orașul pitoresc. Pe vârful colinei care poartă reliqua restaurată de Viollet-le-Duc, dintre cartinele și turnulețele minunatului decor de operă întreg evul mediu își apare în linii mari și simple.

Două clădiri pentru cele două puteri: o casă frumoasă pentru Dumnezeu, biserica; o casă solidă pentru senior, castelul; înconjurate de metereze cocioabele vasalilor refugiați sub protecția celor două puteri, plătindu-le dijmă și dări pentru a trăi în siguranță.

Pe când Jacques admira această vinteză de piatră, conducătorul îi arată în strada Barbacanei lângă un smochin o căsuță albă de care atârnau niște tăbliță; și în ușă, un om cu profilul sărasiv, cu nasul adus ca de vultur, cu musteață căruntă, cu părul des ca perla și frizat în sus, cap tipic de păsăre de pradă cumarghează. Era notarul Duputel; acelaș Duputel ajuns de atunci ministru, președintele consiliului, unul din stâlpii republicei; Duputel pe care Jacques avea să-i găsească în jilțul presidențial din Palais Bourbon.

Atunci când îl zărise Jacques, notarul din Carcassonne nu era decât principalul agent electoral al fostului deputat oportunist, era deja stăpânul orășelului.

Sprijinindu-se pe protecția patronului său, stăpânea lumea măruntă din jur prin împrumuturi hipotecare și cod. Și el se sprijinea pe o biserică, pe o preoțime: pe școala laică, deschisă prin stăruințele lui, pe institutorii, carè mlădiau sufletele după ideile menite să ție poporul în puterea lui. Când opinia publică înclina spre radicalism unde Duputel o conducea pe nesimțite, acestă subtilisă, mandatul protectorului său apropiindu-și clientelă electorală pe care o formase pentru celalt.

Sub aspecte noui, cu mai puțină reclamă și brutalitate, Andarran recunoscu vechiul echilibru feodal, perzistând în cetatea trecutului. Duputel făcea în Carcassone ceea ce făcuse în evul medin vicontele Bernard Aton: creștea în serviciul său vasali pe care-i proteja contra exigenților Statului centralizator, în schimbul tributului și a supunerii totale. Mașina modernă funcționa cu mai puțină asprime ca cea veche, fără bătăii și aședii, fără morți nici jafuri violente cu suferința mută a purtătorilor jugului. Era în fond aceiași măsură pentru asuprirea celor slabi, în folosul celui mai tare sau a celui mai dibaciu.

Acestea și le aduse aminte Andarran în cursul campaniei electorale când primea o nouă lecție de istorie. Comitetele care aveau în mână circumscripția Eauze, o încredințaseră mai întâiu unui oportunist liniștit. Răposatul se arătase ca mediocru slujitor al intereselor lor și de doi ani când legislatorul diabetic trăgea vă moară, comitetele numseră moștenitor pe un avocat din Toulouse, Piollard, care își spunea radical-socialist. Acest Piollard, dat afară odinioară dintr'un liceu din Roussillon, era un concurent de temut: profesionist care-și cunoaștea meseria, guraliv, plin de făgăduieli.

Avea ceva bani, economiile unei croitorese din mahalana Saint-Cernin, care, sedusă de eloquența lui îl luase de bărbat.

Piollard întrebuința în mod inteligent banii văduvei. Il vedeai adesea plimbându-se pe la țară, când soarele de să apună și legându-se da un biet Țăran.

Și acum tot muncești? Câte ceasuri crezi că sunt?

— Nu știu, răspundea ziuașul, n'am ceasornic.

— Eu cu putință să n'ai ceas! Ți se rupe inima când vezi așa ceva într'o epocă când civilizația ar trebui să-și răspândească binefacerile asupra tuturor! Fă-mi plăcerea de a primi ceasornicul meu. Nu face mult fiindcă îl am de mult ilvei păstra ca amintire de la mine. Să n'aibă ceasornic un muncitor vrednic și încă în epoca noastră!

Candidatul își dădea totdeauna ceasornicul său țăranului încântat. Mai e nevole să adăugăm că aducea din Besancon pe un preț de nimic foarte multe ceasornice pentru mărinimiile făcute?

Toulousanul făgăduise și o nouă cale ferată. Pe diferite puncte ale traseului imaginar pe care-l arăta el, apăreau echipele de ingineri hoternici cari puneau la punct intstrumentele de arpentaj, uzau mirele, ridicau cotele. La întrebările țăranilor dădeau răspunsuri evasive și tainice firește, primele studii ale viitoarei linii de cale ferată! In realitate nu era vorba decât de rectificarea drumului și echivocul folositor era întreținut de conductorul afiliat la loja francomasonică a avocatului. Piollardera meșter în asemenea fișchicterlâcuri. Avea afară de asta puterea incalculabilă adunată întrânsul timp de ani pentru tinderea tuturor dorințelor către un obiect dorit cu aprindere. Și apoi era lipsit de scrupulele care-i împiedicau pe Jacques la fiecare pas. De la început Piollard se arătase superior în alegerea calomniei care înfluențează masse'e populare. Scormonea viața tuturor strămoșilor rivalului său pentru a descoperi rușini nebănuite. Faptul că strămoșii acestuia fuseseră soldați îl procura calomnia hotărâtoare: fiu și nepot de militari, D. Andarran nu dorea decât dezlănțuirea pacostei războiului asupra populației pașnice.

A vota pentru D-l Andarran, înseamnă a vrea dezlănțuirea războiului. Cea mai omorâtoare acuzație! In scurt, acest veninos personaj era un adversar de temut și cum era greu de îmblânzit, administrația îl ajuta.

Jacques începuse campania liniștit în curând lupta îl atâță și-l stăpâni cu totul. Vânător pasionat își regăsea plăcerea în urmărirea întâmplătoare a voturilor. Avea impresia că pleca în fiecare dimineață cu tolba goală și o aducea în fiecare seară plină după o zi de bătaie în recunoscut; uneori plouat când vre-un sat împotrivise cuvântărei sale; alteori fericit când simțea tolba plină cu voturile cucerite într'o comună îndoelnică.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT oficiu la orice ramură, disponibil imediat, vorbesc limbile: engleză, italiană, germană, română și maghiară. Adresa la ziar sub „1921". 1009

UN PERFECT dactilograf sau dactilografă română află aplicare momentană. Adresa: Strada Regina Maria No. 19, etage I. 1001

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere dorește a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE case familiară cu grădină în str. Ignate 8.

DE VÂNZARE case și gradină Str. Gen. Grigorescu (fost Rákoczi) No. 60, imediat să poate prelua.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, pod Eltorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR, studiind la o școală superioară, caută ajutor pentru a și termina studiile, în schimbul unei eventuale căsătorii. Răspund scrisorilor carora nu le va lipsi seriozitatea. A se adresa la ziar sub „Cinstit".

Sub semnatul aduc la cunoștință că am preluat magazinul de la Dnu Beregszászi Iosif din Strada Matei 5 și ori care are vreo pretențiune să și presinte în termen de trei zile în Str. Sapoi No. 17 B), după acest termen nu voi mai recunoaște nici o pretenție.

Cluj, la 20 August 1921.

1008 *Mihail Trebitzky.*

Aviz.

Consistorul eparhial ortodox din Cluj, *caută un dactilograf*. Pot reflecta cei-ce au o practică mai îndelungată.

Serviciul se poate începe numai decât.

Condițiunile de salarizare se pot cunoaște în cancelaria consistorială din Str. Iuliu Maniu No. 31 în orele de birou. 1003

Se caută

pentru imediată angajare o **steno-dactilografă** care să cunoască perfect limbele română-germană sau română-maghiară. Ofertele se vor înainta Fabricei de piele Frații Renner & Co. Cluj. 997

Mare desfacere de mărfuri

Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza scăderei Leului și a măriri taxelor vamale.

Filiala Luca P. Niculescu

Cluj, Palatul „Mielul alb" (Fehér-Bárány)

ține a dovedi consumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde cu prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență.

14

Zefir Olandă I. cal. 120 lat.	23·— Lei	Saten Glot II. cal. 140 lat.	38·— Lei
Zefir Olandă II. cal. 90 lat.	15·— „	Stofă pepită I. cal. 80 lat.	18·— „
Nanghin dublu 140 lat.	30·— „	Moso de len franțuzesc 80 lat.	14·— „
Nanghin I. calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·— „	Carton I. cal. franțuzesc 80 lat.	14·— „
Șaten Glot extra 140 lat.	45·— „	Sifon (jolji) 100 cm. lat.	12·— „
Șaten Glot I. cal. 140 lat.	42·— „	Sifon (jolji) 100 cm. lat.	14·— „
		Sifon (jolji) 140 lat. p. plapome	24·— „

Vânzare en gros și en detail. **Vânzare en gros și en detail.**

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichеruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Salonul de modă

„VENUS"

și a mutat atelierul în

Cluj, Streda Memorandului No. 13 lângă Missir.

Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.

108

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

în fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

CAFEA

Prăjită și rășnită

cacao ceai

ciocolată

839

Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la

MAGAZINUL ATLANTICA

FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile

893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120

Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

„BREAZA"

Proprietatea GH. MATEESCU

Fabrică de Bitum natural și Asfalt GARA BELIA

TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de

Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la

Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu

Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

„TRANSSYLVANIA"

BANCA DE ASIGURARE S. P. A. SIBIIU.

Cel mai vechiu institut de asigurare în România-Mare se oferă

a prelua **asigurările contra incendiului** dela institutele, cari în urma dispositiunilor guvernului nu mai pot continua activitatea.

In sensul acestei dispositiuni asigurările curente au valoare numai până la proxima scadință. Asigurări nouă nu mai pot contracta.

Achisitori să primesc în condițiuni favorabile.

Reprezentanța Generală

996 **Cluj, Piața Cuza Voda 13.**

AVIZ! **Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.**

CUPON NO. 159 PENTRU MICA PUBLICITATE

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

S'a terminat **cu criza locuinţelor** folosind

NOXA

cel mai bun stârpitor de ploşniţe,
care le distruge chiar şi ouăle.
319 **Preţul unei sticle Lei 15·—**

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro“ Cluj, Piaţa Unirei

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj L. JANKY

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

502 **Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în CLUJ, Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:**

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

Transporturi de mărfuri Curse cu automobile

346 **în ori ce direcţie execută cu preţuri convenabile:)**

Emil Blaga

CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului îşi de întîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 □ la pahar. □

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**

MARTIN SCHREIBER

DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány
140 palota). :-:-:

Intreprindere de transport.

Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Reclama 1028

Sa deschis din nou

depozitul de lemne şi materii

de edificat a firmei de 35 anii

Rohrlich şi Soţii

(proprietarul Saje Sajovics) în Str. Anton Pan (f. Közvágóhid-t.) No, 14. Se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine toate felurile de scânduri, bârne, laţuri, caferti, şi ţiglă de argesie hârtie gudronată, şendile. parchete, ciment, gyps, cărbuni de lemn etc. Telefon 5-61. Funcţionarilor publici şi consumătorilor permanenţi 5% concesiune. 1002

CAROL LASSEN

Casă Internaţională de transporturi şi speditiuni
Cluj, Piata Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaţionale mari din România în străinătate şi vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalaţiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuteală mare din Germania şi Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii şi reprezentanţe în România:

Bucureşti	Oradea Mare	Satu Mare	Cernăuţi
Arad	Timişoara	Dej	Sigh. Marmaţiei
Braşov	Sibiu	Bistriţa	Mediaş

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a. D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de şlepuri pe Dunăre.

Asigurări se mijlocesc sub condiţiunile cele mai culante.

Reprezentante în toate oraşele mai mari şi porturi din Continent.

Informaţiuni asupra duratei de transporturi, situaţiei de comunucaţie şi costul fracţiului se vor da la orice timp.

M. ANGHEL 210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.

Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Cunoscutele şi renumitele maşini de birou:

„MERCEDES“ MAŞINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID“ MAŞINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR“—SOENNECKEN“ MAŞINA DE COPIAT

„WALES“ MAŞINA de ADUNAT precum şi accesorile pentru aceste maşini şi ARTICOLE DE BIROU.

En gros **En detail.**

Reprezentanţi şi depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. Bucureşti,

982 **Strada Curiaţi No. 3.**

Să caută subreprezentanţi pentru PROVINCIE.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească Institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 303 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Miercuri 24 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

A murit un erou

Scoborâtor al vechei dinastii Caragheorghevici, regele Petre și-a purtat pretutindeni eroismul aspru, natural și neînduplecat al neamului său. Saint-Cyrian se formează, în 1870 când Franța lupta cu îndârjire împotriva cotropitorilor prusieni, în legiunea străină și luptă cu o vitejie neistovită până la sfârșitul războiului. Mai târziu îl vedem pumând la cale cu câtiva patrioți sârbi desrobirea Bosniei și Hercegovinei. Complotul descoperit fuge îmbrăcat în haine de cioban urmărit de aproape de zbirii austriaci în Elveția. Era firesc ca un apărator fanatic al libertății să se apropie atunci de socialiști. Se împrietenește și trăește câtva timp în tovărășia lui Bakunin, celebrul teoretician comunist și a lui Pasici, viitorul lui prim-ministru.

Fiindcă își cheltuise toată averea în scopuri umanitare și patriotice muncește din greu pentru a avea pânea zilnică. Sângeroasa dramă din 1903, când regele Alexandru, omorât de conspiratori, îl aduce pe tronul Serbiei. De atunci întreaga lui activitate a fost consacrată consolidării țării. Organizează armata și administrația, pune ordine în haosul politic și economic de care era stăpânită Serbia, așa încât în 1912, când primul războiu balcanic pune la încercare vitejia sârbească, țara iese mărită și respectată. Austria însă stătea la pândă. Balkanplatzul era adânc nemulțumit de noua situație creată Serbiei prin zdrobirea Bulgariei. Și prilejul fericit se ivi în 1914. Serbia trebuia să devie vasala Austriei. Regele Petru cavalerește primi lupta. Armatele generalului Potiorek cuceriră Belgradul și în fața mulțimii soldaților și a armamentului modern vitejii lui Petre dădură înapoi. Atunci, bătrânul voevod făcu gestul su lim de a se pune în fruntea ostașilor și a porni la atac. Galvanizată de eroismul regelui, armata sârbească zdrobi în bătalia de la Rudnik cohortele lui Potiorek și le zvârli în Dunăre.

In Belgradul liberat, regele Petre în genunchie și sărută pământul sfânt al țării pe care nu avea s'o mai revadă decât greu bolnav.

Victoria strălucită nu folosi la nimic. Germania încredință lui Mackensen comanda acelei strafexpediție care a rămas de pomină. Lovită în față de germani, în coastă de trădarea bulgară, fără muniții, lipsită de armament, armata sârbească se retrăgea luptând cu eroismul desperării, spre munții Albaniei.

Sate și orașe distruse, țara părăsită și înfometată zecile de mii de soldați morți nu-l putea clinti pe bătrânul Rege din credința că tot dreptatea va învinge. Bolnav, mergea pe jos în fruntea rămășitelor glorioase ale armatei atacate perfid și continuu de bandele albaneze. Sfârșit de puteri ajunge în insula Corfu. De atunci boala nu l-a mai cruțat. Singura privire pătrunzătoare și semeață trăda sufletul eroic care trăia în trupul de suferință.

Cu câtă triumfătoare satisfacție și duioșie părintească urmărea de departe înaintarea victorioasă a sârbilor în Macedonia în toamna anului 1918.

Luptase o viață întreagă, suferise, își jertfise liniștea sănătatea își pusese în joc tronul pentru a se vi o cauză: realizarea Serbiei mari. Odată realizate visurile tinereții bătrânul rege ca un înțelept antic n'a mai vrut să fie sceptrul în mână. Încredințând regența prințului Alexandru, regele Petre trăia retras depănându-și amintirile și retrăind clipele zbuciumate și eroice ale vieții sale.

Eroism, jertfă și datorie întruchipează viața bătrânului Petre. De aceea, împreună cu vecinii noștri plângem pierderea unui erou și dispariția unui idealist realizator.

R.

Evenimentele zilei

Foametea în Rusia
Orașul Tambov devastat de țăranii ruși

Se comunică din Helsingfors: Groaznice scene provocate de foamete s'au înregistrat în orașul Tambov, din Rusia. Massa înfometată de țărani, au pornit spre Tambov, punând stăpânire pe toate drumurile ca conducă în direcția acestui oraș.

Țăranii erau în număr de 100.000.

Armata trimisă în conrta lor, la câtiva kilometri de Tambov, n'a putut opri năvala țăranilor înebuniți de suferințele foametei.

Năvălind în oraș, țăranii au devastat tot ce le-a eșit în cale, Scene oribile s'au produs. Caii, vitele, câinii, și pisicile au fost măcelărite. Țăranii au deverat apoi carnea crudă a acestor vite. Cartiere întregi au ars. O rașul este complet minat.

La Moscova Lumea se omoară pentru o bucățica de pâine

După declarațiile căpitanului american Kilpatrick, membru al Crucei Roșii americane, fost prizonier, și care a sosit zilele acestea prin Moscova — la Reval, iată care este situația la Moscova.

„Banditii domnesc pretutindeni. In toate serile se aud împușcături pe străzile Moscovei. Lumea se bate și se omoară pentru o bucățică de pâine oribilă. Apro pe toți medicii au fost uciși.

Infirmierile au luat locul medicilor. Spitalele refuză să interneze pe bolnavi, dacă ei n'au provizii de alimente. In fiecare zi sunt executați sute de oameni. Intr'o închisoare subterană unde a stat închis căpitanul Kilpatrick, era alăturea o sală de execuție.

In această sală lugubră, pietrele de jos erau roșii de sângele celor executați.

Mărășești

Zilele trecute, la 6 August, s'a sărbătorit patru ani dela izbânda câștigată la Mărășești, patru ani dela lupta care înseamnă în istoria războiului nostru simbolul măreției epopeii naționale.

Ne amintim cu toții cu câtă îngrijorare ni se îndreptau ochii spre orășelul acela în preajma cărula se hotăra nu numai soarta unei bătălii ci soarta unei țări care se găsea atunci în cele mai tragice clipe ale istoricei sale. Puține țări s'au găsit în cursul istoriei lor într'o situațiune mai critică și mai dureroasă decât România, care plecase la un război de eliberare și care datorită unor împrejurări fatale se vedea ea însăși cotropită și amenințată în existența ei. Și situațiunea era cu atât mai tragică cu cât de soarta vechiului regat depindea realizarea idealului național.

Ne amintim cu toții câte comori de energii și de forțe s'au mistuit atunci, câte acte de eroism și câte dovezi de conștiință națională au însemnat izbânda depe câmpia Siretului.

Am câștigat în luptele dela 24 Iulie la 6 August nu numai o victorie a armelor ci am câștigat mai mult decât atât: am câștigat dreptul la admirația lumii întregi și am pus cea dintâi piatră la edificiul României Noui.

Căci în adevăr războiul în care Mărășeștii se ridică ca cea mai înaltă culme de glorie, a făurit România de azi. In sângele vărsat din belșug pe tot cuprinsul pământului românesc s'a plămădit România Nouă. Tot ce lace nădăjduiam de veacuri s'a realizat acum prin război, prin jertfele, prin eroismele și prin durerile lui. In istoria evoluției noastre naționale războiul rămâne evenimentul cel mai mare și cel mai sfânt; el înseamnă începutul nouei și adevăratei vieți românești care, fărâmițită până acum de împrejurări potrivnice nu putuse da întreagă măsura energiei și a valorii sale. Războiul ne-a dat nu numai integritatea națională ci și o nouă viață politică. Democrația română pe care atâția demagogi și atâția nechemați o revendică pentru ei și pentru interesele de partid, îi se datorește mai puțin lor decât celui mai umil soldat. Căci și ea, democrația, este tot opera războiului, tot opera celor cari au murit, cari au luptat, cari au jertfit. Un soldat care a murit la Mărășești sau la Oituz, prin jertfa lui a contribuit nespus mai mult la realizarea unei democrații românești decât toți oamenii noui, decât toți politicianii scoși la suprafața vieții politici de către nevoile războiului și cari se erijează acum în părinții democrației noastre.

De aceia ori de câte ori avem prilejul suntem datori să amintim războiul și să ne închinăm în fața măreției lui.

Războiul viitor

In clipa în care Anglia reînoește alianța sa cu Japonia, îndepărtându-și astfel simpatiile poporului american. în clipa în care America încearcă să convingă pe Englezi și pe Japonezi de necesitatea unei desarmări generale, apare în Londra cartea unui ofițer de marină englez, Hector G. Byrater, care studiază problema morală americano-japoneză, menită desigur să stârnească o vâlvă deosebită în ambele țări. Cea mai mare parte a opiniei publice americane e de părerea că cel mai apropiat război, în stil mare va isbucni între Statele Unite și Japonia pentru hegemonia Oceanului Pacific. Bywater demonstrează militariștilor din ambele țări, că un atare război va pricinui imense pagube atât învinsului cât și învingătorului, arătând că se impune o politică de concesii reciproce.

Autorul care pleacă dela afirmația că Japonezii vor fi aceia care vor porni primii la război, pune în vedere Japoniei că într'un război cu Statele Unite, în cel mai bun caz, Anglia va ține o neutralitate nesimpatică, dat fiindcă Dominionurile britanice se vor opune din toate puterile la o colaborare anglo-japoneză împotriva Americei. Emigranții japonezi sunt tot așa de rău priviți în Canada și Australia ca și în Statele Unite și prima măsură împotriva emigrațiilor asiatice n'a fost luată de uniunea nord americană, ci de o Dominiune britanică. Deasemenea Japonia n'ar trebui să se aștepte la o atmosferă simpatică în China, cu atât mai puțin încă la un ajutor.

Bywer cercetează atitudinea pressei japoneze din timpul războiului și stabilește că de cele mai multe ori ziarele se arătau prietenoase Germaniei, căutând chiar după ce se produsese revoluția în Rusia, să prepare terenul pentru o alianță ruso-germano-japoneză. Când șansele erau de partea Germaniei, presa japoneză luă o atitudine atât de dușmănoasă față de aplicarea convenției cu Anglia, încât guvernul japonez s'a văzut silit să recurgă la cenzură. Intre trupele japoneze și cele engleze, cari operau la ocuparea regiunei Tsing-Tau, erau relații mai mult dușmănoase. Cazurile cele mai rele au fost ținute sub tăcere; nu se poate însă nega, că toată acțiunea militară era în mare pericol din cauza contradicțiilor și a interpretărilor din adins falsificate, cari au dat ocazie presii japoneze să facă comentarii din ce în ce mai neplăcute Angliei.

Cutoatecă încercare Japoniei de-a se război cu puternicul stat American prezintă mari pericole, se găsesc totuși în Japonia destui factori influenți cari împing către un războiu, mai ales casta militară întărită de grupe de capitaliști, cari se tem mai puțin de pericolele unui război cu Statele-Unite decât de situația socială și economică a propriei lor țări.

Aceasta e lecția pe care Bywater o dă imperialismului japonez. Lecția ce-o dă Americanilor e mai mult de natură strategică și militară.

Aruncând o privire asupra unei hărți a oceanului Pacific, se remarcă că distanța între Japonia și canalul Panama este atât de mare, încât fără baze minavale intermediare. flota japoneză n'ar fi în stare să întreprindă operațiuni împotriva canalului. Dela canalul Panama până la Honolulu sunt 4723 mile, iar de aci până la Jokohama sunt 3392 mile. Chiar distanța dela San Francisco la Sokohana e de 4791 mile, astfel că nici flotei americane nu i-ar fi cu putință să se îndrumeze către apele japoneze. dacă n'ar avea baze navale intermediare; altfel ar risca să pată ca Rușii la Tsushima.

Iaponia s'ar ține astfel în defensivă, ar ocupa coloniile americane apropiate. Filipinele, și sprijinită de insulele sale din Pacific, în special de insula Jap, ar trimete sub-marine, care ar putea opera cu succes împotriva transporturilor americane de trupe și de alimente, cari s'ar îndrepta spre Filipine. Flota americană, de două ori mai puternică ca cea japoneză, ar trebui să fie condusă cu multă dibăcie, spre a nu fi surprinsă de forțele navale japoneze în apele japoneze. In lipsa bazelor navale,orice vas prins de vreo flotă în largul mării ar fi supus pieirei, iar bombardarea coastei japoneze, prevăzută cu o artilerie foarte puternică, ar fi o problemă foarte periculoasă pentru flota americană. Pentru America, un războiu cu Iaponia ar fi o întreprindere foarte costisitoare care l-ar putea aduce mari desluzii.

Știrile zilei

Bulgaria să gândește la oameni ei mari — Un parc și un panteon la Sofia —

Ministrul bulgar al instucției publice a elaborat un proect de lege pentu transformarea pieței din fața bisericei St. Alexandru și a Parlamentului într'un parc național.

In acest parc se vor ridica statului bărbaților cari au binemeritat de la patrie, ca oameni de stat, scriitori, artiști, etc,

Cripta Bisericei Sf. Alexandru Nevski va fi transformată în panteon național, în care se vor păstra rămășițele pământești ale oamenilor mari ai Bulgariei,

Negocieri de pace între Statele-Unite și Ungaria

Guvernul ungar a primit o notă din partea guvernului american, prin care i se comunică rezoluțiile congresului american din 1 Iulie 1921 asupra încheerei păcii cu Ungaria și Austria.

In notă să spune că dacă Ungaria aderă la principiile proclamate în rezoluție, negocierile de pace, între ambele guverne, vor putea începe imediat.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Congresul artiștilor

Joi dimineață a avut loc la Teatru-Național o consfătuire pentru a se lua ultime dispoziții în chestia congresului artiștilor. Au luat parte d-nii Ion Manolescu, Victor Antonescu, pictorul Cornescu C. Tăbase, Botez inspector în ministerul artelor și Șoimescu, sub-director în ministerul artelor.

A prezidat d-l Victor Eftimiu.

S'a stabilit în mod definitiv data începerei congresului și a serbărilor pentru 22 Septembrie.

S'au mai luat dispoziții relative la cărțile de legi împrumutate și încartiruire Ministerul Artelor va da un comunicat amănunțit.

Aviație

In fiecare an au loc mari meetinguri pentru cupa „Schneider" în Veneția. Dela înființarea ei, cupa a fost câștigată de următorii:

1913. — Prevost — Franța 270 km. în 2 ore 50 m. 57 sec.
1914. — Pixton — Anglia 280 km. în 2 ore 13 m.
1920. — Janello — Italia 379—400 km. 2 ore 89 m.
1920 — Bologna — Italia 370—400 km. 2 ore 10 m. 30 sec.

Dacă nu i-ar fi survenit nenorocitul accident se crede că Badi Lecomte ar fi câștigat anul acesta cupa.

„Crinul vieții" de Regina Maria, a fost înscenat

Zilele trecute Compania Soleil a dat o primă reprezentare a „Crinului Vieței" (Le Lys de le Vie) film scos de miss Loia Fuller și Gab. Sorene din povestirea Reginei noastre, și care se știe că s'a jucat cu mare succes la Paris.

Regele, regina și principesa Ileana, împreună cu suita, au asistat și s'au declarat entusiasmați de caracterul atât de artistic și de original în ce privșete technica pe care Miss Loie Fuller i-a dat filmului.

Multe din cele mai mari cinematografe parisiene, ca Gaumont Palace, Marivaux, le Celisee s'au grăbit să reție filmul acesta atât de nou, atât prin technică, cât și prin subiect.

Francisca Bertini s'a căsătorit

Francisca Bertini, cunoscuta stea italiană, s'a căsătorit la Neapole, cu scriitorul francez Paul Cartier, care a fost profesorul ei de franceză.

Se zice că marea artistă intenționează să părăsească cinematograful, grație cărnia a câștigat o avere de aproape 20 milioane lire.

Orașul New-York

O gazetă franceză aduce date interesante despre orașul New-York, capital Statelor-Unite. Acest oraș uriaș are azi 5 milioane și 550 mii de locuitori. Tot după 51 minute se clădește o nouă casă, iar după 42 minute se deschid patru prăvălii. Populația orașului crește în fiecare an cu 100 000 suflete. In fiecare zi se așează la New-York 350 persoane. Tot după 52 minute sosește și pleacă câte un tren de persoane. In gara centrală din New-York se întâlnesc zilnic câte 800 de trenuri cu 100.000 de persoane, Cea mai mare clădire din New-York „Equitable Bulding", are 37 de etaje și e ținută în rânduială de 10 mii de funcționari.

Un ginere de 76 ani

Tatal Președintelui Statelor Unite Harding se căsătorește la bătrânețe.

Doctorul George Harding în vârstă de 76 ani tatăl președintelui Harding s'a căsătorit în cel mai strict secret cu D-ra Alice Severens de 52 de ani, infirmieră în Monroe.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Liceul gr.-cat. român de băeți din Beiuș

Liceul greco-catolic român din Beiuș a fost întemeiat la 1828 de către fostul episcop diecezan greco-catolic din Oradia-Mare, Samuil Vulean — având pentru început numai 4 clase. La 1835 episcopul Vasile Baron de Erdely îl ridică la rangul de gimnaziu superior cu drept de bacalauriat complectându-se prin urmare și cu restul de 4 clase, cursul superior.

Până la anul 1870 limba de predare în acest liceu era limba latină, iar după această dată limba românească. Acum vre'o 15-20 de ani însă s'au făcut foarte multe restricții în ceia ce privește limba obligatoare de propunere și anume: Guvernul maghiar a hotărât ca în clasele 1, 2, 3 și 4 studiile să fie predate în românește, afară de l. maghiară geografia și istoria care trebuiau să fie predate în ungurește. Cu începere dela clasa 5-a până la a 8-a toate studiile trebuiau să fie predate în ungurește afară de limba română și religia. Din aceste câteva date istorice se poate vedea prin câte suferinți și peste câte obstacole a trebuit să treacă această instituție culturală românească spre a nu fi înjenunchiată de sforțările de desnaționalizare întreprinse cu atâta intensitate de autoritățile maghiare de pe acele vremuri.

Partea peste măsură de îmbucurătoare din trecutul activității acestei școli este aceia că până acum s'au perindat pela acest liceu: 9 directori, 130 de profesori și 23 de mii de elevi dintre cari cel mult 10 la suta au fost ne-români. In acest liceu care face parte din cele 5 licee românești din Ardealul de altă dată (Blaj, Brașov, Beiuș, Brad și Năsăud) și-au făcut studiile mulți dintre cei mai de frunte: Mitropoliți, episcopi preoți învățători și advocați, ai Ardealului cari au pregătit sufletarea românească de pe aceste meleaguri pentru ziua cea mare ce avea să vină . . . ziua unirei. O notă din suferințele trecute ale acestui liceu românesc este aceia că limba ungurească a fost introdusă ca limbă de predare obligatoare în acest liceu pentru fapta unui elev, considerată pe atunci ca o crimă contra statului maghiar, elev care cu ocazia unei mari sărbători naționale românești a avut curajul să arboreze pe liceu un tricolor românesc.

Corpul didactic actual al liceului din Beiuș este format din elemente care și-au îndeplinit cu sfințenie înalta menire ce o aveau. Directorul acestui liceu d-l Vasile Ștefănică a fost unul dintre cei mai aprigi luptători al ideii naționale românești și unul dintre cei mai erudiți profesori de matematici și de fizică din Ardeal. Bătrân, cu 40 ani de serviciu, dar cu sufletul clocotitor de dragoste de neam, a înfruntat cu eroism toată vitregia vremurilor trecute și purtându-și cu mândrie apostolatul dragostei de neam, a știut să facă din acest liceu o mândrie a Ardealului. D-l Borlan profesor de științe naturale, doctor al universității din Paris, cu toate că era român, a fost, pe vremea Ungurilor, conducătorul societății naturaliștilor maghiari din Sudul Ungariei câștigându-și respectul tuturor oamenilor de știință din Ungaria și străinătate.

D-l Francisc Hubic profesor de limba română și maghiară, înzestrat cu o bogată cultură literară și artistică. In acelaș timp e unul din puținii compozitori români, de valoare, din Ardeal dar pe care excesul de modestie l'a ținut în umbră.

D-l C. Pavel, preot și profesor titular de l. română, latină și greacă, un valeros profesor de limba română din vechiul Ardeal colaborator al ziarelor și revistelor românești de pe vremuri.

Pe lângă aceste elemente vechi al corpului didactic din Beiuș s'au remarcat ca buni pedagogi toți ceilalți profesori tineri, veniți de curând la acest liceu.

Acest liceu face parte dintre acelea care au avut cele mai multe fonduri din care au fost ajutorați în trecut ca și acum, cam câte 100—105 de elevi săraci anual. Acest fapt e datorit în special episcopului Pavel Mihai cunoscut ca unul din're cei mai generoși filantropi pe care la avut Ardealul.

„Internatul Pavelian de Băeți" de pe lângă liceul din Beiuș în acest an împlinește 30 ani de existență. Internatul în acest an a adăpostit 167 de elevi, dintre cari 10 integraliști, 12 cu stipendiu întreg 8 la „Menza Rațiu" 16 medialiști și 20 beneficiați cu stipendiu de 100—150 lei.

Internatul îl susține diecesa gr. cat de Oradea-Mare din fondul depus de episcopul Mihail Pavel afară de aceasta mai are lemne dela Domeniul episcopesc, ceeace ușurează mult susținerea lui.

In numărul viitor vom continua această dare de seamă asupra activității liceului greco-catolic din Beiuș accentuând intensa activitate extrașcolară a d-lor profesori și a elevilor dela acest liceu.

P.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂȚII

Luni:
Calea morții.
Miercuri:
Terezia.
Joi:
Sânge de Tigru.
Sâmbătă:
Dama cu ochiul de aur.

CINEMA URANIA:

Luni:
Torpedoul Aerian.
Miercuri:
Actrița
Joi:
Amurg de Seară.
Sâmbătă:
Capul Medusei.

SZINKÖR

Luni:
Fata Munților.
Miercuri:
Domnișoara Furtuna.
Ultima!

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Linii ferate

Indispensabile pentru apărarea hotarelor și întărirea economică a Țării.

Reproducem din Beiușul următorul judicios articol:

Oricâte guverne s'au perândat în Ungaria, politica de desnaționalizare a continuat după aceeaș rețetă binechibzuită, care era respectată și esecutată întocmai de toate partidele politice. Am putea învăța și noi din păcatele altora.

Față de Bihorul „întunecat" ce forma granița etnică a sufletului românesc, ei se foloseau de două mijloace ce s'au dovedit efective și sigure. Nu ne-au dat carte și nu ne-au făcut drumuri și șosele, ca în lipsa de mijloace de comunicație să nu putem valora produsele, ori cel puțin transportul lor să fie cât mai costisitor. Iată de ce în părțile românești din Bihor n'avem drumuri ca lumea, și nici trenuri potrivite. In vremece ținuturile ungurești din Bihor (care era mai mare în teritor decât Bucovina) au 6 linii ferate, regiunile românești n'au decât două, cea spre Beiuș—Vașcău și alta dela Kötegyán la Holod, Linia principală Oradia—Cluj trebuie atribuită, nu solicitudinei regimului apus pentru noi, ci intereselor superioare de stat, cari impuneau o linie ferată principală, care să lege Secuii de lângă Brașov cu Budapesta. Dacă erau ținuturi ungurești, cari puteau fi traversate de această linie, Românii din Valea Crișului Repede n'aveau nici ei o soartă mai bună, ca cele 5 plăși curat românești, cari n'au decât miserabila linie ferată Oradia—Beiuș—Vașcău cu derizoria capacitate de tracțiune de cel mult 10. zi: zece vagoane. Și fiindcă linia aceasta ferată nu era făcută pentru Valahi, aceasta a fost suită pe creasta dealurilor, departe de comune, pentrucă interesele episcopei romano-catolice pretindeau, ca noua linie să înlesnească exploatarea întinselor sale păduri (de tot 250'000 jughere în Bihor). Iată de ce linia Oradea—Beiuș—Vașcău a fost zidită după un plan, cel mai montruos din Europa, cum spuneau profesorii politechnicei din Budapesta. Se impune deci, ca stăpânirea românească să lecuiască ranele acestea, normalizând de urgență linia ferată, așa după cum guvernul a votat 15 milioane de lei pentru acest scop. Dar aceasta nu în zece, ci într'un singur an ar trebui făcută, nunumai pentru cei 300.000 de Români săraci și lipsiți de carte, ci și din resoane superioare de stat și interese strategice, cari impun nunumai coborârea în vale (dela Felix la Holod) a acestei linii, ci și prelungirea acesteia dela Vascău până la Ciucia (vezi pe hartă linia Nr. I.), prin ceace prindem legătură cu Aradul și prin acest nod de comuniçație cu Timișoara și Predeal. Guvernul a și prevăzut suma de 23 milioane pentru edificarea acestor linii de 32 Km., cari pot fi făcute foarte ușor în valea Lazurilor, ce ne dispensează de săparea vreunui tunel.

Aceeaș soartă ca și noi, au avut-o și Moții lui Iancu, cari afară de liniile înguste Turda-Abrud și Alba-Iulia-Zlatna n'au mijloace de comunicație și mai ales de transport. Iată explicația foarte simplă a scumpetei alimentelor în ținuturile muntoase din Bihor și Munții Apuseni, din cari pornesc Moții cu ciubere la câmpie pentru a se reîntoarce cu desagii încărcați de bucate. Considerațiuni economice încă impun edificarea liniei Brad-Deva (vezi linia însemnată cu Nr. II.), care abia face 25 Km. și pentru care guvernul, la repetite stăruințe încă a prevăzut un budget de 18 milioane.

Care ar fi efectul acestora?!

Nainte de toate Oradea-mare și Bihorul vor avea o nouă și mai potrivită legătură cu Ardealul de sud și mai ales cu Banatul și Oltenia, cari ne vor aproviziona de acuma cu cereale ce în ținuturile muntoase nu se fac în cantități suficente pentru alimentarea acestor regiuni. Distanța prea mare de capitala Țării și mizeriile ce vor dăinui încă multă vreme la C. F. R. ne impun de pe acum o deosebită grije pentru aprovizionarea județului Bihor, care până era întreg avea grânarii bogate în câmpia de dinaintea Orăzilmari. Azi nu le mai avem și raisoane politice încă ne impun o mai tendențioasă gravitare și împretenire cu câmpia românească, chiar și după normalizarea relațiilor dintre statele vecine. In aceeaș măsură este interesată și Țara Moților dela Brad și Scărișoara, care prin edificarea acestor două linii ferate va avea acces, un fel de Danzig, la gârnăriile Munteniei și Banatului, care va fi silit să-și exporteze în străinătate bucatele.

Nouile linii vor face mai ieftină valorarea produselor acestui colț de țară și astfel vor promova bunăstarea economică și culturală a celei mai neglijate regiuni dela hotarele primejduite ale Ungariei, de care nu ne desparte decât un stâlp ce formează cea mai artificială fron-

De ce scade leul

In toată Europe este o secetă cum de mult nu s'a mai pomenit pe câtă vreme la noi recolta promite a fi destul de abundentă. Resifrăm parcă mai uşuraţi când ne gândeam că în fine străinătatea avizată la cerealele noastre, pe care va trebui să le cumpere, valoarea leului nostru va ajunge să se ridice şi că starea financiară precară a României se va îmbunătăţi, şi odată cu ea şi starea noastră materială a celor mulţi, se va ameliora întru câtva.

Surprinderea noastră constatăm că nu numai că pe pieţele străine valoarea leului nu se urcă, ci din potrivă ea scade.

Prima interpretare care s'a dat acestui fapt, a fost că străinătatea prin finanţa ei face intenţionat să scadă valoarea banului nostru, ca un mijloc de presiune pentru a obţine diferite concesiuni din partea Statului românesc.

Interpretarea aceasta părea de la început forţată şi neveresimilă, de oarece ori câtă dorinţă ar fi avut capitalurile străine să se plaseze la noi, pentru a ne exploata bogăţiile, necesitatea alimentărei popoarelor care posedau acele capitaluri, ţinând socoteală de seceta generală din Europa trebuia să primeze şi de sigur logic era, ca ele fiind avizate de ocamdată să importe cerealele noastre, acestea s'ar fi urcat la preţ şi consecinţa ar fi fost că şi valoarea leului trebuia să se urce.

Lucrul se întâmplă însă din potrivă. Valoarea leului scade. Şi scade cu atât mai mult cu cât ne apropiem mai tare de noua recoltă.

Curios şi inexplicabil. De sigur că dacă urcarea sau scoborârea valorii banului românesc ar depinde de un singur stat, am putea admite că acel stat procedeză intenţionat la devaloarea banului românesc pentru a putea să ne la cerealele pe preţuri mai mici.

Seceta este însă generală şi nu se poate admite că dacă Franţa ar proceda ca mai sus, nu ar fi împiedicată de Germania, Anglia, etc. care profitând de acest fapt ar importa cerealele noastre.

Prin urmare nu aceasta este cauza.

Explicarea acestui fenomen destul de curios şi care loveşte atât de mult în interesele tuturor românilor, cât mai ales în ale săenilor noştri producători de cereale, am avut-o mai zilele trecute şi mi-a fost dată chiar de un mare capitalist străin cu care întâmplător călătoream.

„Nimeni nu mai îndrăsneşte să cumpere ceva din ţara Dv. declara străinul, din cauza incorectitudinei oamenilor Dv. Incepând dela obţinerea permisului şi până la ultimul frânar de tren nimic nu se mişcă până ce nu deschizi largi baerile pungei, pentru a umplea cu continuntul ei buzunarele tuturor acelora cu care ai de lucru pentru aţi vedea trecută peste graniţă marfa pe care ai cumpărat-o. Preferăm să aducem aceeaşi marfă ce peste nouă mări, căci ne costă mai eftin şi apoi avem siguranţa că o vom putea avea la noi acasă, pe când de aici, nici de aceasta nu suntem siguri."

Dacă tot comerţul străin are despre noi aceiaşi părere ca şi acesta gândeam eu atunci este explicabil de ce leul nostru a ajuns 15 centime din valoarea francului francez.

Pentru a salva cel puţin aparenţele, spune capitalistul străin că în acest caz ar trebui ca să aducă trenuri din alte ţări cu care să-şi transporte mărfurile şi în acest caz ar avea şi siguranţa că primeşte marfa şi ar scăpa şi de... celelalte neplăceri.

„Am încercat şi aceasta, răspunde străinul, dar acum la ori care societate de transporturi te adresezi pentru a obţine un tren, ţi se pretinde, când este vorba ca acel tren să fie adus în ţara d-v, să-l plăteşti mai întâi cu valoarea lui întreagă, căci societăţile nu mai au siguranţa că odată intrat aici trenul, se va mai şi întoarce înapoi, sau se va rătăci prin cine ştie ce ungher al ţărei, de către oamenii d-v, în nădejdea că totuşi trebuind să inte vii pentru a-l îndrepta spre graniţă, va trebui să-i împărtăşeşti şi pe el cu ceva din câştigul după care alergi.

Suntem mai bucuroşi să plătim la graniţa d-v mărfurile cu 60 la sută mai scump, decât să le luăm din ţară".

Această opinie a străinilor asupra moravurilor administrative din ţara noastră a contribuit şi contribue încă în mare măsură la căderea valutei noastre. Dacă la aceasta mai adăogăm politca de risipă a banului public, de permise şi de afaceri, ne putem lămuri cauzele cari au determinat scăderea leului pe pieţele străine deşi bogăţia economică a ţării şi disponibilităţile noastre pentru export constituiau suficiente garanţii şi erau chiar în măsură să provoace o ridicare a vatutei româneşti.

Al. Mănciulescu.

Finanţarea reformei agrare în Ardeal

In România Liberă, care apare la Deva, d-l Aurel Muntean, deputat, arată într'un articol din care reproducem următoarele, motivele pentu cari a vorbit în Cameră împotriva finanţării reformei agrare de către Banca Agrară:

E vorba că: pentruce am luat eu cuvântul în Parlament „contra Băncii Agrare" ? şi ce rea Bancă Agrară va face finaţarea reformei agrare?

Am luat cuvântul pentrucă organizarea Băncii Agrare mi se pare prea costisitoare; are o grădină de „directori" şi automobile, prea mulţi consilieri administrativi, ceace eu nu aflu că ar fi organizare reală.

Aceasta este un motiv; sunt mai multe, dar de astădată destul atât.

Chestia finanţării ar fi la aparenţă regulată prin o convenţiune încheiată între d-l ministru Garoflid şi „Banca Agrară."

Eu însă nu consider această regulare de definitivă.

Am motivele cele mai juste, ca să fiu de această convingere.

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal

Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 977

Cetiţi „Infraţirea"

Adevărul cu privire la ocuparea Ardealului şi Budapestei

Deoarece o parte din presă a încercat să facă din ocuparea Ardealului şi a Budapestei un prilej de reclamă pentru unii din generalii cari au comandat trupele în timpul acestor operaţiuni, Ministrul de Răsboi dă următorul comunicat lămuritor pentru a restabili faptele şi a arătă care este adevărul istoric:

„Unele reviste şi publicaţiuni ocupându-se de campania pentru desrobirea Ardealului (1918—1920, din lipsă de documente au redat unele fapte altfel de cum ele s'au petrecut în realitate.

In interesul stabilirei adevărului istoric şi a orientărei opiniei publice, până la apariţiunea relaţiunilor oficiale ale marelui stat-major asupra acestei campanii, ministrul de răsboi crede nemerit, să facă cunoscut următoarele:

a) „Trupele din vechiul regat (diviziile I-a şi 2-a vânători, precum şi divizia VII-a) au trecut Carpaţii, spre a răspunde la chemarea fraţilor din Ardeal, în a doua jumătate a lunei Noembrie 1918.

b) Dela această dată şi până la 11 Decembrie 1918 operaţiunile au fost conduse direct de marele cartier general.

c) In ziua de 11 Decembrie 1918, s'a organizat comandamentul trupelor din Transilvania, cu reşedinţa la Sibiu, şi înaltul comandament a însărcinat pe cel mai vechiu dintre cei 3 comandanţi ai diviziilor aflate în Ardeal, generalul Traian Moşoiu, pe atunci comandant al diviziei 7-a, să îndeplinească funcţiunea de comandant al acestui grup de forţe.

d) Dela intrarea trupelor în Ardeal şi până la prima ofensivă contra ungurilor (16 Aprilie 1919), nu s'a făcut operaţiuni mai de seamă peste Carpaţi, rolul diviziilor din regat mărginindu-se la ocuparea teritoriului Ardealului şi la izgonirea jandarmilor, finanţilor şi bandelor neregulate ungureşti.

e) Nu poate fi deci vorba, de intrarea triumfală a cuiva în Sibiu, Alba-Iulia şi Oradia-Mare, căci aceste localităţi nici n'au fost apărate de inamic.

f) In vederea ofensivei contra ungurilor, în ziua de 12 Aprilie 1919, comanda tuturor trupelor din Transilvania, atât cele din vechiul regat (diviziile 1 şi 2 vânători, diviziile 6-a şi 7-a şi divizia 2-a cavalerie) cât şi a celor ce se formaseră în Ardeal (diviziile 16-a şi 18-a a fost încredinţată generalului de divizie Gh. Mărdărescu, director superior şi inspector technic al infanteriei. D-sa a exercitat comanda şi a condus operaţiunile în ofensiva din Aprilie 1919, cu care ocaziune ungurii au fost aruncaţi peste Tisa.

g) In Iulie 1919, armata noastră fiind atacată de unguri, a parat lovitura şi trecând apoi la contra-ofensivă, forţele inamice au fost zdrobite şi acţiunea s'a terminat cu ocuparea Budapestei şi a unei zone de siguranţă dela apus de Dunăre.

Grupul de manevră, care a contra atacat pe unguri, a fost comandat de generalul Moşoiu.

In cursul acestor operaţiuni, comanda tuturor trupelor şi prin urmare, şi conducerea generală a operaţiunilor a avut-o tot d. general de divizie Gh. Mărdărescu.

h) Ocuparea Budapestei s'a făcut cu trupele grupului de divizii comandate de generalul de brigadă Şt. Holban şi în prezenţa comandantului trupelor din Transilvania, generalul Gh. Mărdărescu.

i) In definitiv, zdrobirea forţelor vrăjmaşe în cele două ofensive (Aprilie şi Iulie), ocuparea Budapestei şi a teritoriului unguresc, până la apus de Dunăre, s'a făcut prin sforţările tuturor şi meritul revine deci tuturor acelora cari au participat la aceste operaţiuni măreţe, fiecare în sfera respectivă de activitate. Acesta este adevărul adevărat".

Revista pressei maghiare

Nu e nevoe de partide

Ziarul „Ellenzék" polemizând cu acela cari au adus fel şi fel de acuzări acestui ziar pentru ţinuta manifestată în chestia constituirii în partid politic a maghiarimii, scrie între altele: — „Punctul nostru de vedere a fost întotdeauna şi este şi astăzi, că încă nu a sosit timpul pentru a ne consiltui în partid. . . . . . Nici o consideraţiune practică nu poate îndreptăţi divizarea de pe acum a maghiarimii în partide. Din organizarea partidelor, peste tot, nu poate proveni nici un bine pentru maghiarime. desavantagii însă da încercarea de a-se constitui în partid al oricărei fracţiuni maghiare, periclitează unitatea maghiarimii. Căci domnii organizatori nu se cugetă, nu-i aşa; că oare maghiarimea din Ardeal se va îndestuli cu partidul poporal ardelean, şi toţi fără escepţiune, începând cu marele proprietar şi marele industriaş până la micul burghez şi la ţăran, se vor înşirui sub acest steag? Partidului poporal, îi vor urma nu-i aşa, partidele burgheze, radicale, agrare, conservative şi Dzeu ştie încă ce alte partide. Şi această pulverizare a maghiarimi în nenumărate partide, vor întări numai unitatea maghiarimii, nu este aşa? E neîndoios, că gruparea în mai multe partide, abia se va putea împereca, când va trebui să hotărâm pe cine să trimitem în parlament pentru a ne apăra interesele. Dar — precum am amintit — aceasta abia peste ani de zile va trebui să urmeze. Nu s'ar putea folosi restimpul acesta întărind şi desăvârşind Liga maghiară, care stă deasu-

---

tieră din lume.

Dar prin acestea se mai face şi un act de dreptate istorică.

Apărarea hotarelor dinspre neştesnica ţară a lui Horthy ne impune şi anumite considerate strategice. Oradia şi Bihorul n'au decât o singură linie ferată ce le leagă cu restul ţării şi şi aceastǎ linie trece dela Oradea la Cluj prin 6 tunele. Şoseaua trece alăturea de linia ferată ce este edificată într'un defileu strâmt dealungul Crişului repede. Luptele din Ciucia au dovedit greutăţile terenului şi dacă ne mai dăm seama, că subminarea tunelelor ne-ar lipsi nunumai de linia ferată, ci şi de unica şosea, ce o avem spre Ardeal, deci unică linie de mişcare pentru trupe şi aprovizionarea lor, credem, că e de prisos orice argumentare economico-culturală, când e vorba în primul rând de apărarea ţării şi a hotarelor ei suntem convinşi, că aceasta problemă a preocupat şi Marele Stat Major al Armatei, care dându-şi seama de greutăţile terenului, va aprecia după cuviinţă aceste planuri, ce trebuiesc de urgenţă realizate.

Linia Oradea-Beiuş-Vaşcău prelungită cu 32 Km. până la Ciucia va forma o centură de apărare, care împreunată prin Brad cu Deva, situată abia la 25 Km., va da posibilitatea unei mişcări şi aprovizionări trupelor, cari astfel ar avea legătură directă şi un fel de linie de apărare, ce ar porni din Basarabia din Bucovina şi Ardeal până la Dunăre.

Dar ca să avem un acces până la Dunăre şi respective o legătură cu Muntenia, mai urmează o prelungire a liniei ferate dela Lupeni-Petroşeni până la Bumbeşti şi de aici avem deja legătura directă prin Tg.-Jiu cu Craiova Bucureşti sau Turnu Măgurele. Pentru trasarea şi edificarea liniei Lupeni-Bumbeşti ce nu ar fi mai lungă de 27 Km. (însemnată pe hartă cu Nr. III.) în preliminarul făcut se prevede suma de 30 milioane lei.

Ştim, că ţara are nevoi urgente şi în primul rând trebuesc refăcute ţinuturile devastate de Nemţi, dar chiar criza zilei de mâine ne impune o serioasă cumpenire a nevoilor ei şi luarea măsurilor preventive pentru orice eventualitate, mai ales, când orizontul politicei europene este atât de încărcat.

Răsboiul mondial a reliefat cardinala importanţa a cărbunelui mai ales pentru utilităţile militare şi ale traiului în vreme de grea încercare. Lupta dintre statele aliate şi îndârjita rezistenţă a Germaniei ameninţate să-şi piardă minele de cărbuni din Silezia şi cele din Valea Ruhr; lupta pe moarte şi viaţă pentru terenele petrolifere din Asia şi Europa; concurenţa Americei şi celelalte cause ale rivalităţi statelor industriale ne determină la acel puternic „Prin noi înşi-ne" chiar faţă cu dragostea celor mari şi tari cari nu ne vor decât bogăţia, iar nu prietenia la bine. Iată deci un nou şi puternic argument pentru liniile ferate ce vor face posibilă distribuţia şi transportarea cărbunilor din Petroşani şi Valea Jiului, cari anul trecut zăceau în adevărate coline primejduite de a se aprinde sub presiunea enormelor cantităţi exploatate cari însă nu puteau fi transportate: în lipsă de vagoane şi pe urma blocării liniilor C. F. R. etc. etc.

Ca o măsură preventivă ne preocupă planul unei linii Beiuş Valea Jadului (vezi linia Nr. IV.) prin care s'ar îndepărta de hotarele ungureşti linia de apărare sau retragere ce s'ar prelungi apoi până la Szilágy-Nagy Falu şi legând dela Baia-Mare şi Maramureşul (vezi linia V.) vom avea un zid de apărare comun cu Ceho-Slovacia. Va mai profita şi Ţara lui Dragoş-Vodă împreunată fiind cu bogata grădină a Bucovinei şi cu mănoasa Basarabie.

Ascultând glasul celor cari înţeleg rostul misiunii lor de reprezentanţi ai poporului în areopagul Ţării şi informează guvernul despre nevoile alegătorilor cari i-au trimis în Parlament, Guvernul a luat în proectele sale zidirea acestor linii ferate indispenzabile pentru apărarea hotarelor şi ridicarea bunelstări economice a atâtor milioane de Români. Dar executarea acestora se proiectează pe o vreme îndelungată.

Nu vom înceta de a arăta zi cu zi nevoile noastre solicitând ajutor grabnic pentru a put a ţine şi noi faţă tutulor încercărilor ce ne-ar mai ajunge.

ra partidelor şi să întărim sentimentul c munităţii de rassă şi al solidarităţii între clasele aparţinătoare minorităţii maghiare, în loc să forţăm desbinarea între noi prin crearea de partide".

Capitalul şi organizarea minorităţilor

Sub acest titlu ziarul „Krassó-Szörény-Lapok", scrie un lung articol, în care se încearcă a arăta necesitatea ca capitalul minorităţilor cu toate întreprinderile lui, să stea conştient şi hotărât în serviciul intereselor generale politice a-le minorităţilor naţionale. Căci „e netăgăduit — scrie susnumitul ziar — că şi capitalul îşi are naţionalitatea, ori cât s'ar încerca să se nege ori să se ascundă lucrul acesta". Este clar — scrie mai departe — că orice întreprindere economică trebuia să caute a-şi apăra interesele, prin urmare vrând nevrând, trebuie să politizeze şi şi aceasta astăzi nu se poate altfel închipui, decât pe bază de naţionalitate. Poate fi vorba numai de aceea: cum să se facă aceasta mai nemerit: ca interesele generale a-le minorităţilor şi a-le indivizilor din minoritate să ajungă în armonie. E natural că nici un politic de al minorităţilor nu va pretinde dela cel interesat economiceşte, să ţină discursuri, să critice deschis dispoziţiile legale etc. Pentru aceasta sunt chemaţi politicii.

Dară da se va putea pretinde ca aceste interese să se organizeze economiceşte paralel, să-şi adune toate puterile, să nu ducă lupta unul contra altuia, ci din contră, să caute cât mai multe puncte de contingere, unde să poată proceda în comun acord. Cu pondul economic ce-l reprezintă, să apere pe cei ce luptă în primele şiruri, din isvoarele materiale, de cari dispun să dea pentru toate mişcările sociale, culturale şi politice a m norităţii. Concepţia ideală a acestor organizaţiuni, ar fi o alcătuire de trust într'un cerc cât se poate de larg; un astfel de trust, în baza puterii uriaşe economice ce reprezintă, ar avea o însemnătate politică extraordinară... E sigur, că astfel de exemple încă nu ne-a arătat istoria economiei, dar tocmai pentru aceea ar fi fără precedent şi puterea ce ar reprezinta-o înlăuntru şi în afară".

INFORMATII

Primăria oraşului Cluj aduce la cunoştiinţa publicului că balciul se va ţine în zilele de 29, 30 şi 31 August, iar târgul de mărfuri la 1 Septembrie a. c.

■

Locale

D-l Giurgiu a luat azi în primire şefia biroului de cartiruire. Comisia de cartiruire va începe lucrările dela 1 Septembrie.

■

Azi a expirat termenul de înscriere la poliţie a locuitorilor din Cluj. Cei care nu s'au întors dela băi se vor putea înscrie şi după aceasta dată dacă vor putea documenta că nu au fost în Cluj până la 22 Aug.

■

Politice

Azi a sosit în localitate d-l Ministru Groza: care va sta câteva zile la Cluj. Din cauza prea multor ocupaţii oficiale. D-sa nu va putea primi nici-o audienţă sau delegaţie.

■

Pentru luna Septembrie se aşteaptă sosirea la Cluj a d-lor miniştri: Averescu, Văleanu şi Argetoianu cari vor face un turneu prin centrele mari ale Ardealului.

■

Judiciare

Eri a sosit în Cluj Dl Judecător de instrucţie Munteanu care a fost la Tg.-Mureş spre a face noi cercetări în chestia fraudelor dela interne. Dsa. va continua cercetările la Cluj împreună cu Dl. Procuror Ilea.

■

Studenţeşti

Printre studenţi dela Universitatea din Cluj domneşti vie agitaţie în urme zvonului care circirculă cum că ministerul de instrucţie a respins cererea de reintroducere a vechiului program de studii la Universitatea noastră.

*

Eri s'a oficiat la toate bisericile din Cluj Te-Deum-uri pentru comemorarea victoriilor dela Mărăşti şi Mărăseşti.

Diverse

Se aduce la cunoştinţă, ca oricare membru al „Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român", prevăzut cu carte de legitimaţie (carte de membru), poate să călătorească din 25 August până în 2 Septemvrie n. din orice punct al Transilvaniei (Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramurăş) la Lighet şi retour cu reducere de 75 la sută în baza ordinului Direcţiunii generale a C. F. Române.

Biroul „Asociaţiunii".

■

S'au început înscrierile la şcoala de muzică, la pian ca şi la celealalte instrumente vocale şi viori. Cal. Reg. Ferdinand 14.

Director Schlezak.

Reclama 1055. 1012

■

Dl Mihali, care a plecat eri la Bucureşti invitat fiind de consiliul de miniştrii, se va întoarce Joi în localitate.

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 400

*

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-112

*

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Plângeri şi lămuriri

In legătură cu o corespondenţă din Gherla publicată în No. 301 al ziarului nostru, d-ra Cornelia Andrei dactilografă la Primă la oraşului Gherla, ne scrie că informaţia cu privire la înl cuirea d-sale din funcţiune — printr'o altă funcţionară nu corespunde adevărului.

D-ra Cornelia Andrei a obţinut un conçediu de 15 zile în care timp îi ţine locul o colegă evreică.

Să fie adevărat?

Publicaţiune

Regimentul 82 Infanterie Tg.-Mureş, aduce la cunoştinţă ofiţerilor de rezervă mai jos notaţi cari urmează a fi concentraţi conform Deciziei Ministeriale Nr. 731—921, să se prezinte la corp în ziua de 12 Septembrie 1921 orele 8 dimineaţa în ţinuta de campanie:

Capitan Pop Stefan
„ Crihan Anton
„ Procianu Grigore
„ Vlădescu I. Ion
Locot. Urbanovici Visarion
„ Pop Augustin
„ Damian Petru
Sub-Lt. Brodetchi Stefan
„ Barca Teodor
„ Moldovanu Stefan
„ Niculescu Leonide
„ Bias Corneliu
„ Tonceanu Ion
„ Almaşanu Nicolae
„ Murăşanu Vasile
„ Cormos Victor
„ Adam Amos
„ Ştef Ion
„ Rusu Nerve
„ Negrea Victor
„ Nascu Augustin
„ Schiau Teodor
„ Stupariu Ion

Comandantul Regimentului 82. Infanterie
Colonel *B. M. Antonescu.*

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
467 priviţi exposiţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la
Firma **NEUMAN M.** 699
magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

Comitetul provizoriu al Corpului Absolvenţilor şcoalelor superioare de Comerţ — filiala Cluj, roagă pe toţi colegi — absolvenţi de şcoli superioare de comerţ-funcţionari de stat sau particulari — să comunice înscris D-lui Ionescu — Banca Naţională Sucursala Cluj, — numele şi prenumele, titlul şi şcoala de unde îl posedă. domiciul, funcţiunea.

Aceasta în vederea aplicării Legii Corpului de Experţi-contabili şi contabili, votată de parlamentul nostru. 1—3.

Programul Congresului Inginerilor Silvici la Cluj

In vederea participărei la congresul silvic ce se va ţine la Cluj, în zilele de 28, 29, 30, 31 August şi 1 Septembrie, s'a obţinut pentu călătoria pe C. F. R. la orice clasă, reducere de 75% din tariful general, iar pentru toţi Inginerii silvici s'a aprobat un concediu de 9 zile. Plecarea pentru cei din Basarabia, Bucovina, Moldova şi parte din Muntenia, va fi prin Bucureşti. Toţi d-nii Ingineri sivici şi soţiile lor vor fi găzeuiţi la Bucureşti în locaiul şcoalei Politechnice (Poduri şi Şosele) din calea Griviţei chiar vis-a-vis da Gara de Nord, unde prin amabilitatea Direcţiei şcoalei politechnice ni s'a pus la dispoziţie două dormitoare (unul pentru d-ni şi unul pentru d-ne).

Aşa că toţi ce vor sosi la Bucureşti, la orice tren şi oră, se vor duce la şcoala de Poduri şi Şosele, afară dar de acei cari şi-au cunoştinţi şi familii în Bucureşti. Un brigadir silvic, îmbrăcat în uniformă, se va afla în Gara de Nord, pentru a da relaţii.

Plecarea din Bucureşti este în dimineaţa zilei de 27 August, cu trenul No. 127, ce pleacă la ora 6.30 din Gara de Nord, în care scop s'a luat măsuri a se ataşa 2 vagoane pentru congresişti.

Acei cari din diferite motive nu vor putea sosi până în dimineaţa zilei de 27 August, vor veni a doua zi cu acelaş tren, găzduind tot la şcoala de Poduri şi Şosele şi pentru cari s'au obţinut iarăş 2 vagoane speciale.

Ceilalţi d-ni membrii din Transilvania şi restul Munteniei, cari n'au legătură prin Bucureşti vor călători cu trenurile din staţiile respective, cari au legătura cu Cluj

Direcţia C. F. R. ne-a anunţat că a dat ordine-circulare tuturor şefilor de gări, aşa că nu se va întâmpina nici o dificultate.

In dimineaţa zilei de 28 Aug. sosirea la Cluj. Căminul studenţesc Internatul şcoalei normale şi d-nele la Internatul Liceului de fete, unde s'au luat măsuri pentru găzduire. Pentru cei familişti s'a luat măsuri de găzduire la diferite familii ale colegilor din Cluj.

Adunarea apoi a tuturor membrilor va fi în parcul din faţa Direcţiei generale a Pădurilor din Cluj, de lângă Teatrul Naţional, la ora 9 de unde apoi în corpore vor porni la biserica Garnizicanei pentru a azista la Tedeum şi apoi la deschiderea Congresului, conform programului aci anenat:

Având în vedere importanţa acestui Congres, cât şi pentru a răspunde în mod demn la apelul fraţilor noştri iubiţi, comptând pe prezenţa a căţi mai mulţi membri.

ZIUA I-a

Duminecă 28 August 1921

Dimineaţa

1. Tedeum în Biserica garnizoanei din Cluj.
2. Discursul de deschidere al Preşedintelui şi darea de seamă de mersul şi activitatea Societăţei pe anul 1920—1921. (în localul Teatrului Naţional).
3. Răspunsul reprezentanţilor diverseior societăţi şi autorităţi.
4. Raportul Casierului de gestiunea Societăţei pe anul 1920—1921.
5. Alegerea cenzorilor pentru verificarea gestiunei.

După amiază

Vizitarea oraşului, Universităţei, bibliotecilor, monumentelor istorice, diverselor Institutţii culturale, etc.

Seara

Masă comună.

ZIUA II-a

Luni, 29 August 1921

Dimineaţa

1. Raportul cenzorilor pentru descărcarea gestiunei Casierului şi Consiliului de Administraţie.
2. Propuneri pentru modificarea statutelor Soc. „Progresul Silvic" în vederea contopirei tuturor societăţilor silvice din România întregită.

După amiază

1. Continuarea discuţiunei modificărei statutelor societăţei „Progresul Silvic" şi aproba ea lor de către Adunarea Generală.
2. Alegerea membrilor Consiliului de Administraţie de către Adunarea Generală pe un period nou.
3. Fixarea ordinei discuţiunilor as pra comunicărilor sosite în termen Comitetului Congresului.

Seara

Banchetul din partea congresiştilor autorităţilor superioare civile şi militare din Cluj.

ZIUA III-a

Marţi 30 August 1921

Dimineaţa

Continuarea discuţiunilor propunerilor anunţate în termen.

După amiază

1. Continuarea discuţiunilor.
2. Formularea deziderateIor şi
3. Cuvântul de închidere a Congresului de către Preşedintele Societăţei.

ZIUA IV

Miercuri 31 August 1921

Plecare la 4.40 dimineaţa din Cluj, cu un tren special pe Valea Someşului pentru vizitarea exploatărilor şi lucrărilor dela Pădurea Ilva Mică (Ilva Leşi) proprietatea ţinuturilor Grănităreşti (a fostului district Năsăud).

Descrierea amănunţită a acestor păduri s'a tipărit într'o broşură specială de camarazii din Transilvania.

La 19.5 plecare din Ilva mică şi descinderea în Cluj la 12.20 noaptea, fiecare urmând a găzdui a aceleaşi cantonamente fixate dinainte.

Plecarea în dimineaţa zilei din Cluj spre Bucureşti.

Consiliul de Administraţie a hotărât ca:

1. Chestiunile ce vor fi tratate în acest Congres să se mărginească numai la: legea organizărei corpului silvic şi a unificărei legislaţiei silvice.
2. Consiliul a fixat o taxă de 100 lei pentru fiecare membru participant spre a se acoperi cheltuelile ocazionate de congres.
3. Vor putea lua parte şi soţiile d-lor Ing. care se vor anunţa din timp spre ase putea face înlesnire de transport pe C. F. R.

Pentru mesele de la Cluj cu concursul autorităţilor locale s'a promis că vom obţine tarif[illegible]

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 si Str. Iuliu Maniu 8

Cine vorbește de „încurajarea industriei naționale"

Cetim în gazete că dl T. Cubalbu, ministrul ad-interim al industriei și comerțului, a luat măsura ca statul și toate autostățile pu lice să nu mai facă comenzi în străinătate de cât în pasul când mărfurile și materialele cerute n'ar putea fi procurate de industriile din țară.

Această măsură. menită să încătușească regimul de protecțiune al industriei naționale, o găsim motivată într'o circulară adresată tuturor departementelor și în care ni se vorbește fo rte frumos despre efortul patriotic pe care trebuie să-l facem pentru ocro irea și des oltarea forțelor noast e industriale.

Lucrul nu este de mirare. Ajunși la sfârșitul vieții, și cei mai păcătoși oameni simt nevoia să se apropie puțin și de cile Domnului. Unii încep să dea mai des pe la biserică, alții încep să facă binefaceri, și sunt aceia cari, de teama judecății celei mari, cad în mania religioasă. Așa și guvernul nostru. După ce și-a încărcat sufletul cu toate păcatele din lume, acum, când stă gata să plece, i-a venit gust să facă și-o faptă bună. Căci faptă bună este pentru noi orice măsură prin care se ajută crearea și desvoltarea unei industrii naționale.

Dar această faptă bună a guvernului vine așa de târziu, și vine după o guvernare care a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a împiedeca desvoltarea organismului nostru economic, în cât n'o putem privi de cât ca un act de pocăință săvârșit în ceasul când se apropie moartea. Într'adevăr, toată politica de până acum a guvernului Averescu a fost o politică de distrugere a bogățiilor și a forțelor noastre economice. Ridicând concesiunile la rangul de sistem și făcându-și un merit din a lupta împotriva politicei noastre de emancipare și întărire economică, — politică exprimată așa de bine în formula „prin noi înșine" — guvernul Averescu n'a făcut altceva de cât să înstrăineze bogățiile țării și să împiedece avântul creator al energiilor noastre economice, pentruca acum la urmă, să ne vorbească despre „încurajarea industriei naționale".

Dar înainte de a încuraja, noi trebuie *să creiem* o industrie națională, și aceasta nu se poate face prin practicarea concesiunilor care a fost până acum însăși politica economică a guvernului Averescu. Cine pleacă de la convingerea că singura noastră scăpare stă în ajutorul streinilor și deci în scoatarea la mezat a tutulor bogățiilor noastre, acelea nu poate vorbi de „încurajarea ind naționale".

DIN UNGARIA

Republica Baranya

Complicațiile în jurul nouei republici iau o măsură tot mai mare. Data evacuări acestui teritoriu era 18 August. Totuși guvernul jugo-slav n'a luat nici o măsură pentru evacuare. In schimb delegații nouei republici s'au prezentat ministrului președinte David, cerând ca guvernul sârbesc să recunoască noua republică și să admită înființarea batalioanelor de apărare compuse din muncitori. Consiliu de ministrii jugoslav nu s'a pronunțat precis asupra recunoașterii a admis totuși recrutarea voluntarilor contra trupelor de ocupare maghiare, cari au amânat termenul de înaintare până la 20 August. Starea populației e agitată. Muncitorimea din Pécs a hotărât că va dărâma toate instalațiile miniere, dacă teritorul va ajunge sub dominație maghiară. Atitudinlea muncitorimei din Pécs, care e în cea mai mare parte maghiară e o dovadă vie despre popularitatea guvernului maghiar în șirul celor cari nu urmăresc scopuri irredentiste.

Banca de emisiune maghiară.

La 1 August a luat ființă-banca de comisiune maghiară independentă. Se știe că până acum Ungaria a fost strâns legată în această privință de Austria prin banca austro-ungară. Noua instituție are în fruntea sa pe Alexandru Popovici, un cunoscut financiar maghiar.

Banca de cemisiune maghiară s'a ridicat pe ruinele celei austro-ungare dispărută, Ea a primit același sistem de organizare și se ocupă cu aceiași ramuri financiare , lucrând cu 16 sucursale în provincie și un număr de aproape 500 funcționari. Munca ei se desvoltă în trei secții: secția administrației generale, secția controlării și a reglementării creditului și secția contabilității centrale. In sfera de activitate a nouei bănci aparține și desfășurarea produselor agricole precum și finațarea reformei agrare.

Relațiile internaționale n'au fost încă stabilite.

Ungaria democrată

In Ungaria au început exarendările pentru micii proprietari, în primul rând invalizii, urmașii celor căzuți în război etc. Nu e vorba de desființarea lasifundiilor. Aceste vor rămâne și pe mai departe intacte. Grofii Ungariei au admis să de-a ercilor și săracilor numai câte un loc de casă de o extindere de 600 stânjeni patrați. Comisia forma pentru împărțirea locurilor de casă trâmbițează că au început amelorarea situației celor lipsiți de mijloace. Să se mai plângă oare maghiarii noștrii că au ajuns sub dominație română.

---

reduse pentru Congresiști, iar în excursie s'a aranjat de asemenea masă pentru toți congresiștii.

Director gen. al Pădurilor din Ardeal:
LIVIU MARȚIAN
Președinte:
AL. CONSTANTINESCU
Secretar:
M. P. FLORESCU

Convocare.

In înțelesul §-lui 23 din statute, membrii „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român" se convoacă la

Adunarea generală ordinară

ce se va ține la Sighetul-Marmației în zilele de 28 și 29 August n. 1921.

Programa adunărei:

Duminecă în 28 August 1921, la orele 11 a. m.

Ședința I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunărei generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1920.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
   a) examinarea raportului general pe anul 1920;
   b) censurarea socotelilor pe anul 1920 și a proiectului de budget pe anul 1922;
   c) înscrierea membrilor noui.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.*)

Luni în 29 August, la orele 9. a. m.

Ședința II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunei alese pentru examinarea raportului general, și propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunei însărcinate cu censurarea socotelilor și a proectului de budget.
3. Raportul comisiunei pentru înscrierea de membrii noui.
4. Fixarea locului pentru ținerea adunărei generale viitoare.
5. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunărei generale.
6. Inchiderea adunărei generale.

După prânz la orele 4.

Ședința festivă a secțiilor științifice-literare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român". ținută la 30 Iulie 1921.

Andreiu Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar.

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, președintului „Asociațiunei" Sibiu, Strada Saguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

S. P.

Pentru călătoria cu trenul la Sighet și înapoi, se vor libera membrilor „Asociațiunii", pe baza biletului de legitimare ca membrii, bilete de călătorie cu reducere de 75 la sută.

Participanții la adunare vor binevoi a se anunța, de bună vreme. la comitetul de încartiruire la Sighet.

Raçolta Bucovinei

Recolta de cereale din Bucovina este în general strălucită, în special recolta grâului și a secarei, dar și acea a ovăzului.

De asemenea au reușit foarte bine fasolea timpurie.

Recolta de varză și sfeclă este variată; ea va fi în curând strânsă.

In unele părți ale provinciei fructele sunt în stare foarte bună.

O recoltă rea, din cauza secetei persistente o vor da cartofii și porumbul.

Au mai reușit legumele de iarnă.

In general recolta acestui an se poate caracteriza pentru Bucovina ca fiind bună.

Cetiți „Infrățirea"

PREMIILE
ZIARULUI
„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Din Oradea-Mare

Expoziția de țesături, cusături naționale și obiecte vechi românești.

Deși Bihorul este un ținut unde există o comoară de lucruri vechi din domeniul industriei casnice și al artei naționa'e, se pa'e totuși că în vremea din urmă ele au fost neglijate cu totul, când ar fi put'ut fi colecți nate și aranja'e într'o frum a-să expoziție, care să facă cinste ținutului bihorean.

In loc de-o expoziție cu caracter bihorean, ceeace s'ar putea prea bine face, când mulți pretind a cunoaște arta națională a Bihorului, a trebuit să așteptăm ca să vie alții din alte ținuturi românești, spre a ne da un exemplu de-o astfel de expoziție, admirabil aranjată.

Aranjatoarea este d-na Mimi Bumbulescu. din Tg.-Jiu, care expune în sala prefecturii județului, întreaga expoziție dela Tg.-Jiu deschisă în timpul serbărilor centenarului lui Tudor Vladimirescu, în Iunie a. c. și în Cluj la sfârșitul lunei Iulie a. c. unde a vizitat-o și A. S. R. Prințul Carol, felicitând pe inițiatoare pentru frumosul gând de a face cunoscută arta națională veche.

Putem admira, aci, covoare vechi, din anul 1821, țesute în lână și cu desenuri caracteristice acelei epoci, giubele, aprege, ștergare și marame nespus de frumos lucrate, pe lângă cari nu mai puțin ne desfătează ochiul iile, brâiele, căpătâile și catrințele românești.

Mai departe întâlnim ștergare noui lucrate în pânză de casă cu șabace, broderii, dante'e și fileuri. Ceeace stârnește admirația pentru finețe și originalitate sunt lucrările de fantazie: două perdele mari lucrate în file, cipru, braderie englezească, irlandă și dantele Cluny, desemn original de d-na Bumbulescu și lucrate de d-sa, precum și pernele fantazii și o cravată de finețea unei pânze de păianjen. Ceva atrăgător mai este o haină lucrată în dantelă de Irlanda.

Af ră de țesă'uri și cusături mai găsim în expoziție o colecție de obiecte vechi, cum ar fi icoane, candele, furei de tors, ciomege, iatagane și în special olăria până din timprri foarte vechi, căreia i s'a dat multă atonția de către vizitatori.

Partretele Suveranilor sunt așeza'e pe un chevalet acoperit cu un mare covor românesc din cele mai frumoase, prelungit pe parchet, pe poalele cărula se găsesc iatagane vechi și flori; Expoziția s'a deschis Vineri 12 August a. c .Au vorbit d-l prim-notar al județului, colonelul G. Bacaloglu în numele Asociației „Cele Trei Crișuri" și d-na Bumbul scu.

In curând se va ține o șezătoare artistică împreună cu „Cele Trei Crișuri".

Alături de aranjatoare, menționăm numele d-șoarelor Tanți Popa-Radu, Angela Tatomir, Aombonica Stătescu și Jeni Șerbănescu, cari în tot timpul dau exprica ții cu deosebită gentilețe și abilitate.

Coresp.

Academia de comerț din Cluj

Voind a informa cetățenii noștri despre această școală înaltă, de o importanță deosebidă pentru viața economică a Transilvaniei am luat dela Di ecținea Academiei următoarele informațiuni.

La 1 Octombrie se va deschide și cursul al 2-lea. In total are cursuri de 3 ani. Inscrierile se fac dela 1—30 Octomvre. Abunțări în scris sunt considerate până la 25 Sept. Taxa e 150 Lei plus accesorii. Frecvența cursurilor e obligatoare. Promovarea se face numai în basa examenelor trecute cu succes din cel puțin 8 materii ale cursului.

In cursul întâi se primesc absolvenți de liceu și de școală sup. de comert, cu examen de bacalaureat. Sunt admiși a frecventa cursurile și particulari pe lângă aceeaș taxă, însă fără drept la examene.

Pe lângă instit funcționează și un internat. Taxa lunar e 400 Lei. Cererile pentru burse sunt a se adresa secretariatului gener. l al Instrucții, Cluj. Cursurile se vor face în timpul de după amiază dela 3—8 Aceasta cu considerare la acei studenți, cari doresc să facă și practica în vre-un birou comercial sau în altă funcțiune timilară.

Studentele au aceleași drepturi și datorințe, ca și studenții.

Din materiile, asupra cărora se vor face cursuri, amintim următoarele: Economia politică și națională. Dreptul comercial și maritim: Dreptul civil. Contabili ate. Corespondența în limbile română, franceză, germană, engleză și maghiară. Aritmetică și matematică financiară. Istoria și geografia Comerțului. Fizică și chemie industrială. Statistică. Studiul transporturil r. Comerț exterior și lagislație vamală. Comerțul cerealelor și derivaselor, etc.

In anul trecut cursurile au fost frecventate de 40 studenți, din cari 36 au trecut examene.

Considerând bogățiile naturale ale acestei provincii, considerând avântul vieții economice ce nu poate să întârzie mult, suntem siguri' că această Academie de Comerț e chemată a aduce un rol hotărâtor în consolidarea, naționalizarea și înbunăt țirea stării economice a provinciei noastre și în publicul va ști să-i dea atențiunea și sprijinul moral cuvenit.

Știri de peste hotare

Sinuciderea copiilor în America ia proporții îngrijitoare — Cauza e atribuită războiului

In Statele Unite se înregistrează actualmente o vie recrudescență a maniei sinuciderii la copii. Pe când în primul semestru al anului 1920 se sinuciseră 225 copii, în perioada corespunzătoare a anului curent cifra acestor sinucideri e apoape îndoită.

Se atribue acest progres lamentabil al auto-mortalității infantile c ndițiunilor anormale de viața pe cari le-a creiat răsboiul.

Citiți „Infrațirea"

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

In fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană „Bally", toate scăzute în preț cu 20%. 925

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anual 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

„RAPID-BLOCK"

SOCIETATE ANONIMA ROMANA DE

Construcțiuni și Intreprinderi Comerciale și Industriale

CAPITAL STATUTAR LEI 20.000,000·—
CAPITAL EMIS LEI 10.000,000·—

Sediul provizoriu: BUCURESTI, Calea Victoriei No. 5.
TELEFON 49/58

1. Fabricațiune de blocuri de Ciment pentru Construcțiuni rapide de locuințe eftine și durabile.
2. Fabricațiune de țiglă de Ciment pentru acoperiș, Coame etc.
3. Fabricațiune de Cărămidă.
4 Execuțiuni de Construcțiuni de clădiri, după orice sisteme și în special după sistemul de blocuri de Ciment. Ambi cu strat de aer izolator contra frigului și căldurei.
5. Execuțiuni de planuri și de devize pentru Construcțiuni în genere.
6. Exploatare de păduri și vânzări de lemne.
7. Vânzări de nisip și pietriș.
8. Secialitate de clădiri de case în serii pentru funcționari și muncitori.

Consiliu de Administrație:

Președin'ele: Const. Banu, Deputat.
Tice-președinte: Ing Dr. Rapoteanu, fost Subdirector general al C. F. R.
Administrat oride legați: D-nii ing. C. Pedrazzoli și Th. Rogalsky, Constructor.
Membrii: Ing. Stefan Mirea, Profesor la Școata Superioară de Arhitectură. *Banca Capitalei* S. A. reprezentată prin Directorul său d-l I. Oprescu-Romanați, Licențiat în drept, Advocat.
Colonel A. Spirescu, mare proprietar, Stefan Morărescu Adria, Subdirector general al Băncii Franco-Române. Petre Alexandrescu, industriaș forestier, G. Lucian Beltuș, Doctor în științe de Stat, fost Subdirector la Ministerul Finanțelor. Expert: Contabil judiciar.
George Chicoș, Rentier, Inginer G. Dimescu.
Comitetul de Direcțiune: Ing. Dr. Rapoteanu, ing. C. Podrazzoli, Th. Rogalsky și G. Lucian Boltuș director general.

Serviciul de Planuri și Construcții:

D. Antonescu, Ing.-Arhitect. Paul Gstür, Arhit.-Constructor. 1006

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul VI.

No. 17

Alegerea dela Eauze

Vânătoare mai emoționantă și mai periculoasă decât cealaltă. Biciuit de insultele adversari or, înă'țat prin devotamentul pe care-l des operea la prietenii săi, candidatul nepriceput se întări și începu să-i placă viața asta de muncă intensă fizică și intelectuală. Iși descoperi calități necunoscute, ușurința de vorbire și repeziciune în răspunsuri cari făcură minuni la întrunirile contradictorii pe piața târgului din Eauze și în crâșmele satelor. Șurele din cătune îi fură mai puțin priculoase eloquenței sale: cocoțați pe scara de la pod, băețandrii presă au fân pe capul oratorului așa încât îi stricau cele mai frumoase perioade Unele sate din partea muntelu', unde a trebuit să vorbească în piață din lipsa unui local destul de încăpător pentru a cuprinde pe alegători, i-au lăsat amintiri neuitate: soarele răsărea în față pe lanurile pline de zăpadă ale Pirinellor, înflăcărând cuvintele pe care le zvârlea acestor întinderi vaste, încălzind inimele oamenilor care aruncau în sus pălăriile și-l aclamau când de pe piatra pe care stătea le arăta răsăritul curat de pe piscurile munților, care parcă prezicea reînvierea dorită de el patriei.

Jacques se convingea singur când arată idealul său: o republică curățită, reînoită, tolerantă, respectând toate drepturile și conștiințele, blajină cu toți fii ei, mândră și temută de toți dușmanii.

Am curând intuiția că mai mult se convingea pe dânsul decât pe auditori. La început Andarran nu știa pe ce idei generale, pe ce soluții a problemelor politice să se sprijine. Zădărnicia acestor năzuinți îi fu în curând dovedită. Accentul iar nu senzul discursului i ficența pe țărani. Il aplaudau cu încredere dar după întrunire se apropiase de orator în crâșma unde luau câte-un pahar de vin:

— Aveți drepta'e, domnule Andarran, are să meargă mai bine treburile după cum spui d ta. Sunteți candidatul nostru. Dar să nu cumva să fim opriți a scoate rachiu din prune.

Aceasta fu singura pretenție pe care o întâlni hotărâtă, în căpățânați, la acei cari îl credeau în toate chestiunile de înaltă metafizică socială.

Odată chestiunea rachiului lămurită, veneau timidele cereri individuale. Fiecare cerea câte-o slujbă, reformarea unei sentinți judecătorești, ridicarea unei amenzi a Regiei, scutirea vreunui băiat luat în armată. Jacques nu făgăduia, înscria cererile pe un carnet pentru care lucru avea remușcări și groază, pe măsură ce simțea disproporția între această cerșetorie universală și putința sa de a o satisface.

Apropierea cu poporul suveran îi dezvăluise realitatea: retorica gazetarilor, clasificațiile arbitrare în care rânduiau partidele politice, pretinsele curente de opinie publică, toate aceste invenții ale orășenilor nu erau potrivite pentru massele țărănești afară de câțiva trepăduși electorali. Conservatoare din instinct, respectând orice guvern, legate de tradiții p în credințele religioase care nu trebuesc nici tulburate nici impuse, împotrivindu-se pe de altă parte amestecului preotului în trebu ile lor, massele țărănești erau lacome de înfăptuiri grabnice și căutau apărători împotriva dușmanilor firești: perceptorul, recrutarea și justiția; în stare totuși de avântări idealiste când cineva putea să-i stăpânească.

Jacques constată naivitatea sau ipocrizia acelor care să fac că cer direcțiuni politice acestor veșnic conduși. Recunoscu sufletul galic, gata la toate devotamentele și la orice jertfă la un semn al șefului care știe să-și câștige încrederea, pentru a nu cere de la acest șef în schimb decât garantarea siguranței după luptă, când luptătorii vor cădea în nepăsarea obișnuită, în neputința de a vrea, de a se sfătui și apăra ei singuri. Cu ce zâmbet dezamăgit citea gazetele atribuiau cutare succes politic excelenții unui anumite politicii Experiența zilnică îi arată că coeficientul personal era totul în alegerile rurale: turma nu alegea între două doctrine ci între doui păstori.

In ultima săptămână, Andarran zbură de la un capăt la altul al circumscripției, vorbind de cinci sau șase ori pe zi, scriind noaptea articole viguroase pentru Le Réveil d'Eauze. Reacționa contra fricei prietenilor săi, schimbători în pronosticuri ca și svonurile false care umblau prin fiecare crâșmă, sigur de izbândă dimineața, descurajați a doua zi. In sara scrutinului, pe când bicicliștii aduceau la cartierul general din palatul Soubiran rezultatele din comune, trecu câteva ceasuri prin toate emoțiunile vânătorului, jucătorului de cărți, îndrăgostitului pentru a se bucura de triumful final, când sosiră ultimele vești din comunele cele mai depărtate, perdute pe târmul drept al Baisei care asigurau o majoritate respectabilă candidatului independent, Jacques Andarran.

Zăpăcit de aclamațiile partizanilor și de huiduielile furioase ale învinșilor, dus pe brațe până la Bourdette, uimit de focul aprins în ogradă e mătușa Sofia, îmbătat de zgomot, șanpanie, oboseală nervoasă. Jaques prin noaptea cu adevărat ferică Jacques fatalistul crezu o clipă că va juca un rol mare în Franța mântuită de geniul său. Alegerea poporului îi sfințise pentru a ridica națiunea, pentru a îndepărta fatalitățile grămădite asupra patriei asupra bietei sale inimi.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT oficiu la orice ramură, disponibil imediat, vorbesc limbile: engleză, italiană, germană, română și maghiară. Adresa la ziar sub „1921". 1009

FUNCȚIONAR la stat având 4—5 ore pe zi libere doreste a lucra aceste ore la o banca sau birou, cunoscând perfect Dactilografia, limba germană și puțin franceză, adresa sub Gh. R. la ziar.

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE case familiară cu grădină în str. Ignatie 8.

DE VÂNZARE case și gradină Str. Gen. Grigorescu (fost Rákoczi) No. 60, imediat să poate prelua.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 32, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoălătorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe luniile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR doctor în drept, candidat de avocat, lucrând într'o cancelarie serioasă, bine retribuit, fizic plăcut, 300.000 mii lei avere personală, dorește corespondență cu domnișoară serioasă, de orice situație socială, pentru eventuală căsătorie. Răspund numai la scrisori serioase, cari se vor adresa la ziar, sub numele Romeo.

TÂNĂR, studiind la o școal superioară, caută ajutor pentru a și termina studiile, în schimbul unei eventuale căsătorii. Răspund scrizorilor carora nu le va lipsi seriozitatea. A se adresa la ziar sub „Cinstit".

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Sub semnatul aduc la cunoștință că am preluat magazinul de la Dnu Beregszászi Iosif din Strada Matei 5 și ori care are vreo pretențiune să și presinte în termen de trei zile în Str. Sapoi No. 17 B), după acest termen nu voi mai recunoaște nici o pretenție.

Cluj, la 20 August 1921.

1008 *Mihail Trebitzky.*

Reclama este sufletul comerțului

MINISTERUL AGRICULTURII.

Direcțiunea Generală a Agriculturii din Cluj.

Condițiuni

pentru admiterea elevilor în scoalele.

I. a) *Inferioare de agricultură* dela *Sân-Nicolaul-Mare* (jud. Timiș) *Ciacova*, (jud. Timiș) *Lugoj*, (jud. Caras-Severin), Simlăul *Silvaniei*, (jud. Sălaj), *Turda*, (jud. Turda Aries), *Geoagiu*, (jud. Huniedoara), *Mercurea Ciucului*, (jud. Ciuc) și *Beclean*, (jud. Făgăras);

b) *Inferioară de horticultură* (grădinărie) *Turda* (jud. Turda Aries);

c) *Inferioare de viticultură* dela Diosăg (jud. Bihor), *Miniș* (jud. Arad) și *Ighiu* (jud. Alba Inferioară).

II. d) *Elementare de agricultură* dela Pecica Maghiară (jud. Arad) *Cojocna* (jud. Cojocna) și Sic (jud. Solnoc Dobâca);

e) *Elementară de pomicultură și apicultură* dela *Baia-Mare* (jud. Satmar);

f) *Elementară de lăptărie alpină* dela Săliște (jud. Sibiu).

Se aduce la cunoștință generală că concursul pentru admiterea de elevi în școlile de agricultură arătate mai sus la punct I. a), b), c) și II. e) se va ține la 15 Septembre a. c. iar pentru restul școlilor de la punctul II d) și f) se va ține la prima Octombrie a. c. în localele școalelor respective. Elevii sunt bursieri (întreținuti de stat) și solvenți (cari vor plăti întreținerea).

Condițiunile de admitere la examen sunt:

1. Să fie cetățean român, preferindu-se fii sătenilor agriculturi.
2. Să aibă vârsta de cel puțin 14 ani împliniți.
3. Să fie sănătos, bine desvoltat și fără nici un defect. Constatarea se va face de către medicul școalei.
4. Să fi terminat cel puțin 4 clase primare, preferindu-se cei cu cursul primar complect de 6 clase.
5. Să treacă un examen de admitere din citire, scriere, aritmetică și geometrie.

Inscrierile la examenul de admitere se pot face până în seara zilei dinaintea concursului.

Cererea de înscriere, timbrată legal, cu arătarea profesiunii și a locuinței părintelui sau a tutorelui, se va adresa direcțiunii scolilor arătate mai sus. Ea va fi scrisă și subscrisă de părintele sau tutorele candidatului când el este minor, ori de el singur, când este major. — Cererea va fi însoțită de actul de naștere, de vaccină, de certificatul de abselvirea a cel puțin 4 clase primare. — Prin cerere se va arăta anume dacă tinerii candidează la burse sau dacă vor se urmeze școala ca solvenți.

Pentru dobândirea bursei nu se cere act de sărăcie se vor preferi însă, în condițiuni egale, candidații fără mijloace și bine desvoltăli.

Candidații, cari după reușita la examen vor să urmeze școala ca solvenți, vor depune odată cu cererea de înscriere și o declarație legalizată de primăria comunii unde domiciliază candidatul, părinții sau tutorii și prin care se obligă a plăti o taxă de 6 lei pe zi, pe tot timpul cât va dura cursurile școlei.

Plata taxei se va face în două rate, la 1 Octombrie și la 1 Aprilie al fie cărui an.

Elevii vor avea în școala locuință, luminat, incalzit, spălat și hrană.

La intrarea în școala fie care elev va avea urmatoarele efecte de imbrăcăminte: un rând de haine, trei ștergare, o păreche de încălțăminte, o saltea, o plapomă (pătură,) trei cămasi, trei perechi ismene, trei perechi ciorapi, (calțuni), trei basmale. o perină cu două fete și trei cearșafuri (lepedeuri) de pat.

Elevii primiti în școală sunt datori a se ingriji singuri de materialul de studiu, cărți, unelte de lucru, imbrăcămintea și incălțămintea de care vor avea trebuință pe timpul cât urmează școala. — Ei vor trebui să aduca 2 kgr. săpun pentru spalatul rufelor.

Uniforma ca imbrăcăminte nu se impune; elevii vor putea aduce ori-ce haine cu condițiunea ca să fie curate și suficiente pentru intretinerea curăteniei.

Ca unelte vor trebui să aibă o sapă, un hârleț (cazma), o furcă de fier, o secere, o greblă de lemn și un cutit de altoit.

Cursurile teoretice pentru scolile inferioare vor fi de 3 ani, iar practica agricolă o vor face conform dispozițiunilor din vechiul regat și care va fi cel mult de un an și jumatate,

In ce privește școlile elementare durata cursurilor este de 2 ani.

Potrivit art 51 și 53 din legea pentru recrutare a armatei, publicată în Monitorul Oficial No, 15 din 20 Aprilie 1913, *absolvenții tuturor aeestor școli fac serviciel militar cu termenul redus de un an.*

990 *Direcțiunea Generală a Agriculturei din Cluj.*

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile

In ori ce direcție execută

346 **cu prețuri convenabile:)**

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. ═══ Telefon 2-70.

Mare desfacere de mărfuri.

Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza scăderei Leului și a măriri taxelor vamale.

Filiala
Luca P. Niculescu

CLUJ,

Palatul „Mielul-Alb" (Fehér-Bárány)

14

ține a dovedi consumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde ca prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență.

Zefir Olanda I cal. 120 lat.	23·—	Lei
Zefir Olanda II. cal. 90 lat.	15·—	„
Nanghiu dublu 140 lat.	30·—	„
Nanghiu I calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·—	„
Saten Glot extra 140 lat.	45·—	„
Saten Glot I cal. 140 lat.	42·—	„
Saten Glot II cal. 140 lat.	38·—	„
Stofă pepită I cal. 80 lat.	18·—	„
Moso de len franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Carton I cal. franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Sifon (jolji) 100 cm. lat.	12·—	„
Sifon (jolji) 100 cm. lat.	14·—	„
Sifon (jolji) 140 cm. lat. pentru plapome	24·—	„

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA și RAPIDA

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC

MEGALI HELLAS

de 18.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul CONSTANȚA la 30 August st. n. direct NEW-YORK

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCURESTI, Strada Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: **GĂLAȚI,** Strada Speranței No. 28; **BRAILA,** Strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** Strada Traian No. 15

„MEGALI HELLAS" pleacă din Constanța la 30 August 1921

Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

In costul biletelor de la clasa 1, 2 și 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.

Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·— și pentru clasa I-a, 1.800·— Lei.

De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul intreg. 902

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj L. JANKY

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 **Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.**

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 160
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Banca Franco-Română

BILANȚUL GENERAL INCHEIAT LA 30 IUNIE 1921

ACTIV			PASIV		
Disponibil casa numerar	13.503.886'26		Capital		50.000.000—
Bănci	18.308.738'92	31.812.625 18	Fonduri de rezervă:		
Mobilier și val. integrală	794.032'55		Ordinar	2.717.688'—	
Casse de fier amortizări	294.565'40	499.467 15	Special	4.037.475'—	
Imobile urbane și rurale		5.492.426 55	Imobil	200.000'—	6.955.163—
Fonduri publ. și acț. proprins		12.358.060 55	Depuneri la vedere și termen		31.608.880 56
Mărfuri diverse		2.342.880 82	Diverse conturi de valori		106207.925 80
Avansuri:			Beneficiul net:		
Pe portofoliu	21.937.563'05		Reportat din 1919/920	114.115'08	
In cont corent	130.333.422'76	152270.985 81	Pe 1920/921	9.890.361'62	10.004.476 70
		204776.446 06			204776.449 06

Președinte, N. N. SECELEANU. Director general, I. D. PROTOPOPESCU.

Am examinat prezentul bilanț și l-am găsit în cuncordanță cu registrele,

Censori: ARH. H. SUSSKYND, CHR. STAICOVICI, DR. C. JORMESCU, ING. D. GHERMANI, C. LEONIDA.

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERI INCHEIAT LA 30 IUNIE 1921

DEBIT		CREDIT		
Amortismente diverse	1.205.426 11	Dobânzi, comisioane și beneficii diverse	14.758.067	10
Cheltueli de administrație, salarii și impozite	3.548.164 29			
Beneficiu net	10.004.476 70			
	14.758.067 10		14.758.067	10

Președinte, N. N. SECELEANU. Director general. I. D. PROTOPOPESCU.

Am examinat prezentul cont de profit și pierdere și l-am găsit în concordanță cu registrele,

1010 Censori: ARH. H. SUSSKYND, CHR. STAICOVICI, DR. C. JORMESCU, ING. D. GHERMANI, C. LEONIDA.

Aviz.

Consistorul eparhial ortodox din Cluj, *caută un dactilograf*. Pot reflecta cei-ce au o practică mai îndelungată.

Serviciul se poate începe numai decât.

Condițiunile de salarizare se pot cunoaște în cancelaria consistorială din Str. Iuliu Maniu No. 31 în orele de birou. 1003

Se caută

pentru imediată angajare o **steno-dactilografă** care să cunoască perfect limbele română-germană sau română-maghiară. Ofertele se vor înainta Fabricei de piele Frații Renner & Co. Cluj. 997

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.
329

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 345.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichcruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. 44

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Stirpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN“

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. **Materiale pentru instalații** mai ieftin ca ori unde. 174

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Fabrica de tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR

„VULCAN“ FABRICA DE MAȘINI ȘI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREȘTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.

FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREȘTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7 957

BIROUL PLOEȘTI, CALEA RUDULUI No. 81. Telefon 50-2

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.
Burlane nituite pentru sondaj.
Troliuri.
Transmisiuni intermediare.
Aparate de lăcărit.
Instalațiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:
Destilație de țiței continu și discontinu
Destilație de ulei cu vacuum normal și absolut.
Distilația „Crack“.
Rectificația de benzină.
Rafinația de benzină, petrol și ulei de unsoare.
Instalații complecte de fabrici pentru parafină.
Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Turnătorie de fontă și de bronz.
Reparațiuni de locomotive și vagoane.

La parfumeria

d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

Cunoscutele și renumitele mașini de birou:

„MERCEDES“ MAȘINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID“ MAȘINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR“—„SOENNECKEN“ VII MAȘINA DE COPIAT

„WALES“ MAȘINA de ADUNAT

precum și accesorile pentru aceste mașini și ARTICOLE DE BIROU.

En gros En detail.

Reprezentanți și depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. București,
982 **Strada Curiați No. 3.**

Să caută subreprezentanți pentru PROVINCIE.

M. ANGHEL

210

Cluj, Piata Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb“ Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tutipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cosinzeana Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul II. No. 304 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Joi 25 August 1921

Înfrățirea

Administrația Ziarului „Înfrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI [illegible]

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE: PE 1 AN . . . . . 120 LEI; „ 6 LUNI . . . . . 60 LEI; „ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Reconstituirea partidului conservator

Cu aere de inițiat și vădit bine dispus, ziarul „Dacia" ne vorbește foarte pe larg despre tendințele care s'ar manifesta astăzi în vederea unei reconstituiri a partidului conservator. Semnalul l'ar fi dat gruparea tachistă de la Iași care, nemulțumită de situația în guvern a elementelor democrate și mai ales de politica personală a d-lui Tache Ionescu, a cerut, într'o recentă adunare de club, denunțarea colaborării cu partidul averescan și refacerea vechiului partid conservator sub conducerea politică a d lui Ab. Marghiloman.

Amintind și de încercările mai vechi făcute în această direcție, și anume de tratativele de acum câteve luni care ar fi avut loc la Iași între D. C. Meisner, din partea conservatorilor progresiști, și d. Gr. N. Filipescu, din partea conservatorilor democrați, ziarul „Dacia" ne asigură că de data aceasta tratativele s'ar fi urmând „pe toată linia", că ele par'a fi bine îndrumate și că deci e foarte posibil ca „până la toamnă" să ne găsim în fața unui partid conservator reconstituit.

Și mai departe, plin de zel, numitul ziar făgăduește să ne țină în curent cu tot ce s'ar mai face în această direcție, după ce mai înâi, depășindu-și rolul de informator, a avut grija să observe, desigur pentru o mai bună orientare a cetitorilor săi, că țărănimea împroprietărită „pare a deschide un câmp nou și fecund de activitate pentru ideia conservatoare" și că tocmai de aceia elementele politice cari reprezintă această ideie, „ca o reacțiune la nebunia bolșevică", își caută astăzi un teren comun de organizare și de activitate politică.

Cine cunoaște însă mai de aproape viața noastră politică din cei din urmă șeapte ani acela nu poate încerca nici-o emoțiune în fața sforțărilor care se fac pentru concentrarea la un loc a tuturor elementelor conservatoare.

Căci, într'adevăr, tot s'a petrecut în acești șeapte ani de zile a însemnat risipirea și mărirea partidului conservator. Încercând să facă împotrivire la lupta deschisă de partidul liberal pentru înfăptuirea celor două mari reforme, expropierea și votul obștesc, și încercând apoi să se ridice și împotriva războiului pentru întregirea noastră ca neam, partidul conservator a fost străin de toate luptele și de toate bruințele noastre democratice și naționale. S'ar putea spune chiar că faptul care marchează cu mai multă precisiune deschiderea pentru noi a unei noue epoci politice este tocmai desființarea și împrăștierea în cele patru vânturi a partidului conservator.

Și, totuși, dela războiu încoace, am avut să ne lovim de multe ori de așă zisa ideie conservatoare. Ne mai putând să se razime pe organizația politică a unui partid și deci ne mai putând să lupte fățiș această ideie a încercat să-și facă loc prin deghisare apărând sub diferite forme și toate colțurile vieții noastre politice.

In tocmai ca cele vietăți mărunte care, pentru a se apăra, împrumută culoarea mediului în care se găsesc, ideia conservatoare a încercat să scape prin mimetism, adică imitând culori potrivite cu nouile împrejurări politice. Căci ce este în esență partidul poporului dacă nu ideia conservatoare, representată prin d-nii Argentoianu, Peul Negulescu, Garoflid și Duiliu Zamfirescu, încercând să se afirme la adăpostul popularității generalului Avarescu? Și aceiași ideie o găsim, „progresistă" în gruparea din jurul d-lui Mag loman, „națională și democretă" în gruparea d-lui Tac e Ionescu și oarecum „țărănistă" în preajma d-lui Simeon Mehedinți.

Dar tocmai faptul că, învinsă ca partid, ideia conservatoare se simte nevoită să trăiască prin mimetism, cochetând pe rând cu toate curentele și direc iile politice, ne îndeamnă să credem că nu mai e cu putința o refacere și o întărire a acestui idei.

Mort partidul, e mortă ideia și toate încercările care s'ar face pentru a realisa o concentrare a elemente'or conservatoare se vor lovi de acele realități democratice și naționale în crearea cărora ideia conservatoare a fost cu desăvârșire absentă, dar pe care a crezut că le poate exploata prin deghisare și mimetism.

Cât despre „nebunia bolșevică" a cărei conbatere ziarul „Dacia" crede că ar fi nevoie acum de o refacere a vechiului partid conservator sub șefia d-lui Marghiloman, partidul liberal a dovedit cu prisosință că această nebunie poate fi combătută și în numele democrației, c'nd această democrație es'e sinceră și reală.

Evenimentele zilei

Relațiile italo-ungare devin cordiale

Budapesta. — Ministrul Italiei interviewat a declarat că reluarea relațiunilor diplomatice italo-ungare, vor fi urmate de reluarea relațiunilor economice. Chiar au început să se fondeze instituțiuni financiare italo-ungare.

Un mare număr de comercianți italieni s'au dus în Ungaria pentru a studia viața economică și a se stabili acolo. Relațiunile feroviare vor fi relua'e formânduse o legătură directă între Budapesta și Triest. Ministrul încheie zicând: „Italia dorește sincer să ajute la ridicarea Ungariei.

Cu prilejul unei moțiuni

Dumineca trecută a avut loc la Cluj congresul cismaților din Ardeal și Banat. Este al nu știm câtelea congres care se ține în Cluj într'un interval de timp care nu depășește două luni. Dar nu despre această nouă boală a vremii, congresomania, voim să vorbim, ci de moțiunea votată la închiderea congresului care cuprinde câteva puncte asupra cărora suntem datori să ne oprim o clipă pentrucă se desprinde din ele un învățământ și o pildă.

Iată câteva din aceste hotărâri ale congresului cismarilor:

„Ucenicii nu pot fi decât absolvenții a 6 clase, cari sunt sănătoși.

Diploma de maeștri se va elibera după împlinirea anilor de stagiu, în baza unui examen.

Nimeni să nu poată practica această meserie dacă n'a învățat-o".

Simplitatea hotărârilor acestea nu izbește pe cititorul superficial; Cei mai mulți vor spune că nu sunt decât dezideratele unei categorii profesionale care este ținută să stabilească anumite condițiuni, în interesul profesiunii respective. Și este perfect adevărat. Dar dacă încercăm să stabilim o comparație între celace au hotărât cismarii în congresul lor și cela ce vedem în fiecare zi în lagărul vieții politice, atunci desigur în hotărârile lor vom găsi un înțeles mai adânc, care vrând ne vrând ne va reține atențiunea,

Căci iată și cismarii stabilesc că pentru a exercita o meserie care în definitiv nu-ți cere nici aptitudini speciale și nici studii îndelungate, trebuie să îndeplinești totuși anumite condițiuni de stagiu, de pregătire și de învățătură. Ei bine pentru a face politică, nu ți se cere nimic din toate acestea, nici stagiu, nici pregătire, nici cultură. Este destul să te bați cu pumnii în piept, să arborezi cămașa națională, să risipești făgăduieli, să strigi la drumul mare că ești democratul cel mai convins, să propagi ura de clasă exploatând nevoile obștești, să înjuri în parlament și să calomniezi prin presa de partid. Dacă faci toate acestea, ești socotit numai decât, fără nici un examen al faptelor și fără nici o cercetare a realităților, ca mare om politic Căci în numele acestei demagogii democratice îți este îngăduit să spui orice, să pretinzi orice și să ajungi oriunde. Caș vechea formulă magică „Sesam deschide te" democrația îți deschide toate ușile și toate posibilitățile politice. Experiența politică, cultura, judecata serioasă, cunoașterea realităților, trecutul de fapte, toate acestea le spulberi cu un cuvânt. Cismarului îi trebuie 6 clase primare și o anume pregătire pentru a confecționa o ghea'ă, dar ție om nou nu ți se cere nimic pentru a guverna o țară ale cărei nevoi sunt astăzi atât de apăsătoare.

Vânturătorii aceștia de făgăduieli fără răspundere și fără pregătire politică, hămesiți de ambiții și de putere, compromit tânăra noastră democrație, și stânjenesc temeinica ei consolidare.

Ceva banal: furtul banului public

Se repetă atât de des cazurile de hoție din averea statului, încât nu mai fac nici-o impresie articolele „fulgerătoare", cari relatează zilnic asemenea cazuri în ziare. Dacă însă nu ne mai interesează persoanele și împrejurările veșnic altele ca nume, dar mereu aceleași ca factură, nu poate rămâne nimănui indiferent sistemul acesta de furturi, care a devenit așa de perzistent, încât dăunează ce'e mai mari interese ale țării. Suntem în fața unei cangrene, care roade însăși încrederea noastră, a Românilor, ca să nu mai vorbim de minorități, în instituțiile oficiale — și asta e mult.

Deunăzi, s'a vorbit mult în presă despre o încercare nereușită (asta era într'adevăr ceva rar și poate de-aceea s'a și vorbit mult) a unui furt în contul orașului Târgu-Mureș. S'a găsit un primar cinstit, care, în loc să pacteze, a dat de gol, pe cel care se oferise să înlesnească un împrumut în socoteala comunii, bani pe cari aveau ei să-i împartă între dânșii, primarul și mijlocitorul,

Omul de afaceri a fost lăsat să „opereze" și el a obținut în scurt timp împrumutul, venind chiar cu banii, din cari — spunea el — avea să plătească o bună parte funcționarilor, cari au făcut realizabilă afacerea.

Că există asemenea funcționari abuzivi toată lumea știe. E drept că în Ardeal se credea că sunt mai puțini și nu se bănuea că se găsesc tocmai la directoratele din Cluj, unde controlul e mai ușor în ochii șefilor mai apro pe.

Problema se pune așa: oamenii nu sunt toți corecți și chiar de-ar fi, nu e bine, mai ales când ei sunt în lipsă, să-i tentezi la rău. Administrația în genere și mânuirea averii publice în special nu trebue să lase nici-o portiță, pe unde să se poată fura păstrând totuși tot aparatul de formalități, de „hârtii", în aparență corect.

Altfel, dintre funcționarii, cari sunt așa de prost răsplătiți azi se va găsi totdeauna unul mai ușor ispitit, mai șiret și mai îndrăzneț, care să încerce isprava,

E nevoie așa-dar de o schimbare a felului cum se rulează banul public, pentru ca delapidarea lui să iasă mai ușor la iveală, filiera controlului fiind mai strânsă și trecând prin mai mulți și variați funcționari, cari nu sunt într-o legătură, ce-ar putea ușor degenera într-o complicitate vinovată,

Indicăm și noi un paliativ, rămânând în credința că remediul e tot sufletul cinstit și cu educație morală cetățenească.

Triumful protecționismului în Anglia

Camera Comunelor a votat legea supranumită „salvatoare industriei britanice", această măsură legislativă poate fi considerată, dat fiind că în materie financiară Camera Lorzilor nu are nici un drept de revizuire.

Guvernul care a luat inițiativa acestui proect, a avut mai ales în vedere de-a proteja industria britanică împotriva concurenței germane. Inainte de războiu, Germania recurgea la diferite mijloace pentru a permite exportatorilor săi să vândă mărfurile germane pe un preț inferior prețului lor de cost. In decursul războiului s'au creat și în Anglia industriile, de-o mare importanță pentru apărarea națională, al căror monopol îl avea până atunci Germania: erau însă temeri că nu vor fi în măsură să ție piept rivalelor lor germane. Prin această lege, guvernul și-a atătat voința-i fermă de-a le apăra.

Capacitatea Germaniei de-a exporta încă astăzi mărfuri sub prețul lor de cost este datorită unei cauze naturale. Starea sa valutară și condițiile ei sociale, fac din Germania o țară capabilă să mai exporte în aceleași condiții. Legea votată pare a fi mai mult o armă îndreptată împotriva țărilor cu valută scăzută.

In discursul său ținut cu ocazia desbaterii acestei legi Asquith a atras în mod energic atenția guvernului și parlamentului asupra urmărilor rele ce le va putea avea o politică economică, ale cărei efecte prohibitive s'ar resimți mai ales în comerțul cu țările aliate. După părerea sa, Franța ar fi cu mult mai mult atinsă de această lege, decât Germania. Asquith s'a ridicat împotriva principiului de-a face un războiu tarifar, cu atât mai mult cu cât desvoltarea liberă a comerțului e singurul remediu al confuziunii generale, datorite scoborîrii valutei,

Discursul lui Asquith n'a convins încă pe majoritatea deputaților. Patria lui Cobden e pe cale de-a deveni o țară din ce în ce mai protecționistă. Camera Comunelor, de altfel supusă directivelor supuse de guvern, este cea mai înverșunată dușmană a liberului schimb. Angliei nu-i poate decât conveni nouă lege, care-i asigură cel puțin pentru o jumătate de veac putința de-a nu consuma decât produse naționale.

Lovitura mare o capătă Franța prin această lege; într' adevăr ea e singura țară care posedă încă articole, în special cele de lux, ce nu se produc încă în Anglia.

Germania își are mai mult sau mai puțin asigurate pieț[illegible]

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

orientului și ale Europei centrale, unde grație vechilor ei relații comerciale și vecinității cu clienții își va putea desface în liniște produsele ei; cu toate că posedă bogate debușeuri pentru plasarea mărfurilor ei, totuși grație valutei ei scăzute ar fi fost în stare să exporte și în Anglia, făcând astfel concurență Englezilor în propia lor țară.

Franța suferă de-o situație mai grea: boicotată economicește în Germania, oprită de-a exporta în Anglia, din cauza legei drastice ce s'a votat acum, prea departată de aliații și prietenii ei din Orient, ea se vede încercuită deodată de doi adversari economici de temut.

Statele mici în nici un caz nu pot suferi depe urmele acestei măsuri, dat fiindcă n'ar fi în stare să exporte în Anglia decât grâne, cari nu sunt supuse acestei legi draconice.

Desigur că economia națională a unei țări, trebuește pusă la adăpost de o invazie de produse străine, dar protecționismul dus până la ferocitate nu poate avea simpatii e nimărui

ECOURI

Congres de preistorie și arheologie

La Besancon s'a ținut al treilea congres al Rhodaniei. Ședințele au fost cu deosebire importante în ce privește preistoria, antropologia și arheologia bazinului Ronului și dădeau un interes deosebit recentelor descoperiri de mozaicuri și substructuri Galo-romane descoperite la Besancon în parcul Băncei Franței. D-l Müller președintele asociației Rhodania a arătat în ceremonia inaugurală de la Facultatea de litere învățămintele ce se pot trage din aceste ședințe științifice regionale.

Comunicari mai importante s'au făcut asupra trecerii lui Anibal prin Durance, asupra unui altar descoperit în termele romane din Aix-en-Provence etc. Cea mai curioasă comunicare a fost aceea a d-lui Colomb, profesor la Facultatea de științe din Paris care, interpetând încă odată textul celebru al lui Cezar asupra Alesiei lui Vercingetorix, a adus argumente în sprijinul Tezei care o identifică cu satul Alaise din Doubs. Congresul prin faptul că conferințele și comunicările alternau cu vizitele și excursiunile a avut mare succes.

Teatrul „Delavrancea" din Cernăuți

Direcția teatrului „Delavrancea" din Bucovina, înființat la Cernăuți, cu autorizația Ministerului Artelor No. 42.521 din 1921, având nevoie să-și întregiască personalul artistic, aduce la cunoștința artiștilor a artistelor cum și elementelor tinere absolvenți ai Conservatoarelor, că găsesc imediat angajament,

Pentru aceasta se cere să se înainteze oferte însoțite de repertoriu personal și o fotografie personală.

Angajații vor fi obligați că odată cu prezentarea la post, să depuie la cancelaria direcției actele lor.

Cererile se vor înainta cel Mult până la 10 Septembre. 1921, la Direcțiunea teatrului „Delavrancea", str. Petovici No 8.

Reuniunea atletică internațională

Clubul atletic „Sparta" din Praga, organizează pentru 10 și 11 Septembrie, jocuri atletice internaționale, la care vor lua parte membrii federațiilor internaționale.

Numărul misionarilor

In Nouvelle religioase se dau în ultimul număr următoarea statistică a misionarilor la popoarele necreștine:

Japon și Coreea. Populație totală 62 milioane; catolici 162 mii preoți 282. China populație totală 420 milionue, catolici 1.820.000, preoți 2.830. Indo-China populație totală 42 milioane, catolici 1.035.000, preoți 1081. India populație totală 294 milioane, catolici 2.400.000, preoți 2.800. Africa populație totală 157 milioane, catolici 750.000, preoți 1.903. Oceania populație totală 4 milioane, catolici 130 mii preoți 300.

Societățile corale din Germania

L'Opinion, îngrijindu-se de desvoltarea considerabilă a societăților corale din Germania de la armistițiu încoace scrie:

„Germanilor le-a plăcut totdeauna corurile; găsim în această predilecție simpatia combinată pentru armonie și disciplină. De la armistițiu acest entuziasm pentru muzica corală a crescut în proporții considerabile. 76.000 muncitori sunt înscriși acum în societățile corale și în acest număr nu sunt cuprinse societățile de curând întemeiate care nu's în stare să se producă în public.

Societățile corale pe care ministrul de instrucție le privește cu multă bunăvoință au de scop să întreție pentru membrii lor cultul cântecelor populare care adesea sunt și patriotice.

O carte despre Japonia

După volumul asupra Chinei D-l Emile Hovelacque publică unul asupra Japoniei. Și de astă dată avem de-a face cu opera unui scriitor cu mare talent literar, care a pus inteligența lui pătrunzătoare în serviciul unei cauze mari. D-l Hovelacque încearcă să desprindă filosofia civilizației vechi și moderne a țării. Subiectul e nespus de interesant, dar pentru a scoate ceea ce ne dă, a torul trebuie că un om cu vaste cunoștințe ca D-l Hovelacque. După cetirea volumului, vezi câte prost i s'au spus de alții asupra Japoniei. Te întrebi însă care va fi soarta poporului care are atâtea calități importante, sentimentul exact aceea ce constituie real civilizația și progresul, simțul așa de înalt al religiei: va fi și el depreciat de industrialism și materialism?

Tricentenarul lui Préville

Născut la Paris în 1721, Préville, mai întâi zidar, apoi secretar la un notar, a luat lecțiuni de declamație și s'a angajat într'o trupă de provincie. Intocmai ca și Moliére. . . .

Foarte aplaudat, celebru pe vremea lui, acum două secole și jumătate a jucat la Dyon Rouen, Strassburg și în 1735 după moartea lui Poisson, a fost primit la Comedia Franceză.

Préville a excelat în toate rolurile. A fost un admirabil Crispin, Turcaret, Figaro etc. S'a retras din teatru în 1786 dar e rechemat de camarazii săi, în urma sciziunei din 1791, și mai jucă până în 1794. In anul următor fu numit membru corespondent al Institutului.

A murit la Beauvais în 1799. I s'a ridicat un monument în acest oraș.

Préville a fost un artist de săvârșit, unul din cei mai perfecți comediani ai scenei franceze.

Teatrul „Regina Maria" din București

— Viitoarea stagiune —

Când soții Bulandra au plecat dela Teatrul Național și-și-au făcut o companie pe cont propriu, poate că nimeni nu-și închipuia că noua înșghebare va fi atât de temeinic susținută și va dura atâta vreme, fără ca azi chiar să se simtă ceva dintr'un apropiat sfârșit.

Nu cunoaștem secretul „intern" al unei trupe așa de durabile — lucru rar de tot la noi — (poate că el constă în lefurile echitabile și în simțul camaraderesc al conducătorilor), dar știm că nici-un ansamblu teatral n'a știut mai bine ca cel dela „Regina Maria" să dea ceeace dorea publicul bucureștean.

Așa-dar, în primul rând piese noi, în spiritul actual francez, adică cu toată verva subtilă, dar și cu nevroza și — de ce să n'o spunem? — senzualismul, ce cuprinde.

Poate că acest repertoriu a fost prea cultivat și soții Bulandra au sacrificat gustului bucureștean prea mult din datoria de instituție de cultură, pe care are teatrul. E drept însă că nu s'a neglijat cu totul nici repertoriul serios și de o mai adâncă valoare, ba chiar s'a strecurat pe ici, pe colo și câte o piesă clasică și veche.

Un mare merit al Teatrului „Regina Maria" îl vor recunoaște însă toți, cei cari au urmărit lunga activitate a lui. E montarea excelentă, de care s'au bucurat toate piesele jucate. Se lucra în această direcție nu numai după ultimele cerințe ale technicei scenei actuale, ci și e'un deosebit gust artistic. Bucureștenii au fost atrași și încântați de acest lucru.

Noua stagiune se va deschide la 15 Septembrie, cu „Chemarea codrului" de George Dimandy.

Din repertoriul românesc în afară de reluări, se va mai juca „Mărgeluș" de A. de Herz și poate „Don Juan" de Victor Eftimiu.

Din teatrul modern englezesc „Ceeace nu se poate spune" de Bernard Schaw, „Bambury", o farsă de Oscar Wilde și „Peg of my heart", o piesă de senzație, al cărei autor nu e dat încă în vileag.

Din teatrul italienesc: „La Beffa" de Sem. Benelli, iar din cel unguresc, două piese de Molnar: „Diabolul" și „Leoda".

Din teatrul modern german „Geständnis" („Mărturisirea") și „Țarina" de Lengyel.

Din teatrul francez: „Enigma" de Hervieu, „Poil de carotte" de Renard, „Le veilleur de nuit" de Sacha Guitry, „Claudine à Paris" de Willy, „L'age d'aimer" de Pierre Wolff, „Une faible femme" de Deval și „La bataille" de Frondaie după romanul lui Claude Farrére.

Se va mai monta și „Crima și pedeapsă", o adoptare a lui A. de Herz după Dostoiewski.

Dar, cea mai mare supriză pe care teatrul „Regina Maria" o oferă publicului este reprezentarea lui „L'Aiglon", cu d-l Tomy Bulandra în rolul titular.

Intre reluări sunt sigure: „Hoții", „Marchizul de Priola" și „Păianjenul."

Directorii teatrului au fost la Paris și Viena și au făcut legături cu teatrele, cu atelierele de decoruri și cu asociațiile de autori dramatici și actori de-acolo. E și aceasta un semn că mersul progresiv al occidentalizării la noi e și mai asigurat.

Sprijinul și emulația cu centrele de cultură apusene e cât se poate de bine venit.

Cum vedem, se pun mari speranțe în viitoarea stagiune a teatrului „Regina Maria" din București.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Gheorghe Tofan

La 16 Iulie s'a împlinit un an, decând țărina a acoperit trupul unuia dintre cei mai vrednici luptători pentru drepturile românești pe pământul Bucovinei, a lui Gheorghe Tofan.

Născut în satul Bilca, el adusese cu sine, din modestia curată și plină de vrednicie a vieții țărănești, curățenia gândului, curajul luptei fățișe, puterea aceia neistovită de muncă, care face pe acești fii ai satelor, cari intră în școli mai înalte, să străbată de multe ori în fruntea seminarelor lor și a treburilor obștești.

Școala mijlocie a făcut-o la Suceava, unde ruinele cetății celui mai mare Domn din trecutul românismului înfioară sufletele elevilor cu sfinta dragoste de neam. Pe când era în liceu încă, un băiat rumen la față, frumos, voinic și harnic, se putea ghici în el un organisator și un conducător. Prin clasa a geasea adună în jurul său pe toți cei cu dor de carte românească și înghebă un fel de societate literară tăinuită ca și gândurile tinerilor ce sburau necontenit peste stâlpii dela fruntărie, și în care odată pe săptămână, se țineau ședințe, unde se înfiripau sfaturi frumoase despre istoria Românilor, despre literatura noastră, unde se rostiau doruri și gânduri îndrăznețe, oprite pe atunci.

La Cernăuți, ca student la Universitate, el intră în societatea studențească „Junimea" unde se ridică, în scurtă vreme, la rolul de îndrumător literar și devine unul din cei mai vajnici luptători pentru gândurile, pe care le răspândea pe atunci, din București d. N. Iorga prin revista sa „Semănătorul", între cari cel mai însemnat era: unitatea culturii la Românii din toate părțile. Din această străduință a lui Gheorghe Tofan, întovărășită de munca altor tineri de mare valoare, cum era d. I. Nistor, a răsărit revista „Junimea Literară", care, timp de zece ani a strâns în paginile ei mărgăritarele și lacrimile sufletului românesc din Bucovina.

El însuși pildă vie de serioasă pregătire pentru viață, cere de la fiecare student muncă neobosită, pentru a putea fi nu numai om de omenie, ci și o lumină veșnic vie în întunerecul robiei, ce-l răspândea din belșug o stăpânire vitregă asupra satelor noastre și în care încătușa atâtea suflete de cărturari români. Hotărât și dârz se ridică acest suflet cinstit împotriva gălăgioșilor, cari purtau pe limbă, necontenit, numele sfânt al nației, pe când sufletul lor căuta de unde li poate eși vr'un folos pe urma unei vorbe rostite sau unei fapte săvârșite.

Lupta aceasta începută ca student, el o duce și mai târziu, când sfârșește studiile. Cu gândul la lipsa de învățătură a țărănimii noastre și la înstrăinarea tot mai mare a învățătorilor români de la rostul lor de apostoli ai românismului, el începe o întinsă muncă, grea și plină de neplăceri, pentru îndrumarea învățătorimii române către adevărata lor menire. Ca un apostol străbate Gheorghe Tofan toate orașele Bucovinei, unde vorbește învățătorilor adunați, cu însuflețire despre ceiece trebuia să fie pe atunci învățătorul, despre puterea mare a întregei învățătorimi, strânsă într'o singură societate românească, despre sfântul ideal al unei școale naționale românești într'un Stat, care voia să ne răpească sufletul și limba. Urmarea acestui apostolat al lui Gheorghe Tofan e înființarea „Asociației corpului didactic din Bucovina", care la anul 1914, două luni înaintea izbucnirii marelui războiu al lumii, a adunat la Suceava, în mare adunare, pe reprezentanții învățătorimii românești din toate țările locuite de Români, pentru a spune fără șovăire că școala românească are pretutindeni aceiași mare menire: de a ridica sufletul poporului la cunoștința vrednicei sale națiuni.

Pentru a răspândi și mai bine gândurile sale frumoase printre învățători, el scoate, în anul 1907, altă revistă, „Școala", în jurul căreia se grupează toate puterile și toate sfărâmăturile sale în privința aceasta. Gheorghe Tofan înființează la 1912 o școală normală particulară de fete, care pe atunci era o necesitate foarte mult simțită, deoarece în școala normală publică din Cernăuți, era primit, în fiecare an, numai un număr foarte mic de românce.

Afară de școală, el împreună orice gând, orice faptă, orice clipă din munca sa cu sfărâmăturile Românilor din toate părțile, și îndeosebi cu cele ale Românilor din Regatul liber. Nu scapă nici-un prilej, fără să treacă în fruntea unui număr de Români bucovineni, alu isitele hotare sau fără să cheme de dincolo frați cu multă lumină de carte ori artiști, cari prin conferințe, prin vorba lor caldă și dăunătoare de nădejdi sau prin representări teatrale, să ne aducă mereu aminte că neamul nostru un singur suflet are în care sălășluiesc aceleași doruri, zăgăzuite peste Carpați, peste Moina și peste Prut.

Ca secretar general al „Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina", el, în legătură cu d-nii S. Pușcariu, I. Nistor, Al. Procopovici, ș. a, știe să îndrumeze luptând cu o împotrivire în-

Regionalism

Ziarul „Universul“ publică un interview acordat de d. ministru al lucrărilor publice, I. Popovici şi în care se cuprind şi următoarele:

„Noi persistăm hotărât şi tare pelângă punctul de vedere, pe care l'am acceptat dintru început; de a fi împotriva regionalismului politic.. — Se aminteşte atât de des acest regionalism politic“, încât se simte nevoia să ne oprim niţel asupra lui spre a-'l privi şi prin prisma frământărilor sufleteşti ale Ardealului.

Nu este şi nu poate fi vorba de nici o tendinţă separatistă politică, pe care să şi-o fi însuşit vre-un român ardelean, şi această frază înveninată de regionalism“, nu serveşte decât să acopere speculaţia politică a cutărui partid şi să justifice atitudini şi dispoziţiuni, menite să slăbească cohesiunea de sentiment a ardelenilor, să-i compromită pe cei mai buni dintre ei, pentruca cu atât mai uşor să poată înregimenta populaţia ardeleană la diferitele partide politice.

Dar, deasupra intereselor de partid, ori cât s'ar manevra cu „regionalismul“, rămân interesele speciale ale Ardealului, cari trebuesc considerate, tocmai din interes general pentru a nu da naştere la porniri cu adevărat regionaliste. Căci, dacă sub lozinca unificării se desconsideră drept şi lege, se calcă în picioare conştiinţe şi demnitatea cetăţenilor, se procedează turceşte, se înlocuesc funcţionarii chiar cei mai capabili şi cei mai vrednici cu oameni, cari la noi nu pot fi folosiţi la nimic, se reţin posturi pentru protejaţi, cari nici nu se prezintă să le ocupe, iar alţii mai bine calificaţi dela noi sunt condamnaţi sa-i suplinească, când nu mai eşti sigur de nimic căci ţi-se poate întîmpla, cum mi s'a întâmplat şi mie, că mi-au ocupat singura cameră ce o locuiam, iar când am reclamat, mi s'a spus, că da, am câştigat în România mare libertatea de a merge ori-şi unde, — când astfel de lucruri se petrec fără a aminti cazurile şi mai grave încă, atunci da, regionalismul poate să dea o realitate. Ori-ce unificare nu se poate închipui şi concepe altfel decât în baza unificării sufleteşti. Căci nu se poate astăzi aplica constituţia à la Caragiale. Pentru a-se ajunge însă la o unificare sufletească, prima condiţie este să ţinem cu rigoare seamă de cerinţele generale de drept şi dreptate, să mântuim şi să asigurăm cultura şi progresul, să ne coborîm din Olimp şi să privim realitatea în faţă. Iar politica de partid la oparte.

A. c.

Revista presei maghiare

Politica maghiară în Ardeal şi în Ungaria

Sub acest titlu, ziarul din localitate „Ujság“ se ocupă de stările politice din Ungaria şi de situaţia politică a maghiarimii dela noi. Citează următorul pasagiu dintr'o scrisoare a-lui Deák Ferencz scrisă încă în anul 1883: — „La noi orice problemă este chestie de partid, totul ho ărăşte împrejurarea că întrucât poate să promoveze ori să împedice perspectivele secrete a-le unuia ori altui partid. la noi adevăratele idei liberale sunt rari“ şi conclude, că maghiarimea nici până astăzi nu a ajuns să se pătrundă de advertismentul înţeleptului bărbat de stat, Deák Ferencz. Continuă apoi: — „Dincolo, în Ungaria îşi face orgiile aşa numitul curs creştiu, care profanează învăţăturile lui Christos şi în locul iubirii veşnice întronează teroarea politică şi socială, care a întors totul de-a valma. Dincolo, în Ungaria ciuntită se petrec lucruri curioase, pe cari a-le retăcea şi a le înfrumseţa ar fi o uşurătate păcătoasă. Dincolo, pe arena de circ a politicei de partid se luptă eroi prin conjunctură şi cavalerii negri ai reacţiunii aranjază gimnastice stupide, cu toate-că poporul maghiar muncitor începe să urască producţiunea de circ şi pretinde pâine şi condiţii de traiu.“ Trece apoi la situaţia politică a maghiarimii dela noi şi apotheozează însemnătatea ligei maghiare (?) de Maghiari şi „a cărui cuvânt, a cărui atitudine ar fi de o mare însemnătate chiar şi în raporturile de politică europeană, dacă perspectiva sa politică nu s'ar mărgini la vederile înguste ce aburesc dintr'o casină de provincie, ci ar pluti la înălţimile politicei mondiale, ar înţelege glasul vremurilor isto ice şi ar năzui spre orizontul democraţiei viitorului“.

Sugerându-şi în äst chip, autorul articolului o importanţă ideală, crede că ar fi fost de datorinţa ligei maghiare, ca organ politic, să intervină în chestiunile de politică externă; să protesteze contra sistemului de guvernare din Ungaria şi să dea îndrumări.

Trei sute de ordonanţe

Sub acest titlu ziarul „Uj Kelet“ publică un judicios articol, din care extragem astăzi o parte, rămânând ca restul să-i dăm în numărul de mâine. „Trei sute de ordonanţe a iscălit eri consiliul de miniştrii — scrie susnumita foaie — după-ce a scumpit bucatele, legumа şi celelalte alimente indispensabile şi după-ce incidentele dela graniţa basarabeană le-a aranjat „cu mijloace drastice“ aşa fel, că autorităţile de-acolo le-a pus la dispoziţia alor două corpuri de armată.

Ne frecăm ochii: poate e vre-o eroare, poate pe cele două corpuri de armată le-au pus la dispoziţia autorităţilor? Nu, litera spune dirz, că autorităţile au fost predate armatei.

Ceea-ce e destul de curios, dar fiind chestie basarabeană, nu ne mirăm peste măsură: cine cunoaşte relaţiile interne din această ţară exotică? Dar, trebuie să ne pară curios, că ne-au scumpit pâinea şi alimentele, că în această ţară constituţională un singur consiliu de miniştrii îndeplineşte o muncă aşa de titanică: treisute de ordonanţe pe un resuflet. Căci doar înţelegem, că a trebuit să ni-le scumpim produsele, căci în străinătate ne scade valuta şi dacă înainte cu 2 săptămâni am putut vinde un vagon de grâu cu 16 mil de lei, astăzi nu'l putem da decât cu 18 mil. Şi totuş nu pricepem. Noi credem — şi credem că şi guvernul crede astfel — că valoarea interioară a banilor noştrii nu a scăzut cu toată speculaţia ce se face la Zürich şi Paris, înlăuntru suntem tot aşa tari astăzi ca înainte cu 5 săptămâni. Ba suntem şi mai tari, căci în restimp am trecut peste arat şi am avut o ploae regnicolară.

Ce înţeles are aşadar, dacă scumpim pentru noi, dacă recunoaştem în dauna noastră, ceeace noi credem mai puţin, că am fi devenit mai săraci?

Ştim prea bine, că grâul, lintea, fasolea etc. au tocmai aşa o valută ca şi leii şi francii şi aceste valute zi de zi cresc pe piaţa mondială. Ei, dar atunci să le calculeze în franci, mărci, socoli sau fonţi şterlingi şi să enunţe: vagonul costă atâţia franci, atâtea lire, atâţia funţi şterlingi.

Câştigul va fi dublu: nu se face scumpire artificială în lăuntru şi câştigă respect banii noştrii în afară.“

Ungaria democrată

Ungaria după-ce a trecut prin toate fazele sociale începând dela cel mai negru reacţionarism până la visul utopic al lui Lenin şi Trotzky, azi se află din nou în cercul vicios al ideilor strâmte legate de numele lui Horthy.

Spiritul de teroare şi oprimare al conducătorilor politicei maghiare, azi în lipsa de minorităţi în număr mai însemnat, se revarsă asupra populaţiei maghiare. Aristocraţia veche îşi apără rămăşiţele drepturilor sale medievale în detrimentul masselor industriale şi agricole iar grupul de exponenţi politici ai intereselor habsburgice terorizează opinia publică pentru introducerea părerilor lor în conştiinţa masselor şi pentru a câştiga totuşi o cât mai mare popularitate, a aruncat în joc idea irredentismului fără a ţine seamă de interesele Ungariei, azi zdruncinată, sau fără să se gândească la situaţia ce o crează prin această propagandă Maghiarilor ajunşi sub alte dominaţii

Ungaria nu este azi nici republică, precum nu este nici regat; ea se află însă sub conducerea lui Horthy, în aşteptarea momentului potrivit pentru restaurarea Habsburgilor. In conştiinţa masselor largi ale poporului maghiar însă trăeşte ura de veacuri la adresa Habsburgilor şi numai latifundiarii, grofii şi baronii sunt aderenţii acestei case domnitoare, deoarece numai prin restaurarea ei văd salvate interesele şi privilegiile lor. Poporul maghiar prin firea lui este dinastic, un motiv deci mai mult pentru ca să se creadă în reuşita planului de restaurare.

Până atunci însă aristocraţia nu trebue să-şi peardă drepturile sale şi îndeosebi latifundiile, fără de cari ea nu ar fi decât o clasă cu titluri, dar fără mijloace. Şi de fapt totul se întâmplă în interesul acestei clase Cea mai nouă dovadă este reforma agr. In loc de a servi interesele populaţiei agricole, în loc de a face să dispară sutele de mii de servitori agricoli în număr atât de mare în Ungaria, ceace se putea face prin expropriere în aşa măsură ca oricare cap de familie să poată trăi din munca proprietăţii sale, Ungaria nu dă ţăranilor fără de pământ de cât loc de casă, de 600 stânjeni patraţi extensiune Preţurile bine înţeles cele curente. Prin aceasta Ungaria a statisfacut un principiu şi atâtea alte interese. Ţărănimea prin teritorul neînsemnat ce i s'a dat a fost molcomită, foamea de pământ a fost deocamdată înlăturată, iar interesele latifundiarilor deplin satisfăcute. Ei au rămas şi pe mai departe proprietari mari şi tari, pre înşi apărători ai „culturii“ ai „progresului“, stâlpii statului naţional maghiar, iar de fapt apărătorii intereselor dinastiei Habsburgice. In schimb ţărănimea rămâne şi pe viitor în sclăvia economică, locuind în case de graţie plătite scump şi împărţind munca sa pentru întărirea latifundiarilor.

Urmează apoi celelalte libertăţi, din cari cea mai importanţă libertatea scrisului şi a manifestării. Orice s'ar pune în discuţie pe calea presei, ce nu corespunde intenţiilor guvernatorilor, sau sunt în contra prestigiu ui regentei actuale e suprimat până la ultima literă. Iar cei cari au făcut păcatul de a condamna guvernarea actualului regim se răcoresc în temniţi sau dispar fără urme. Aceasta e aşa numita libertate a presei, principiu sancţionat în constituţia statului maghiar.

In aşteptarea întrunirilor, cari intenţionează vreo critică contra celor de la putere, apar pe neaşteptatu detaşamentele „de ordine“ ale lui Prónay, Héjjas şi Ostenburg astfel că orice critică sau nemulţumire trebue să dispară împreună cu propagatorii.

Principiul e că regimul trebue să trăească, intenţiile sale trebuesc realizate şi în acest caz nu are nici o importanţă calitatea mijloacelor cari duc la scop.

Toate aceste oprimări şi prigoniri medievale sunt făcute de guvernul unui stat naţional şi contra fiilor aceleaşi naţiuni, cari însă au îndrăsneala să cugete în mod independent de cercurile de sus ale Budapestei, mai habsburgice acum de cât vreodată.

Totuşi, Maghiarii dela noi continuă să vază în Ungaria de acum statul ideal, modelul libertăţilor, modelul statului de progres. Ei nu vor să înţeleagă că prin reforma agrară a României, ţărănimea maghiară din Ardeal a ajuns într'o situaţie mult mai avantajoasă decât fraţii lor din Ungaria liberă, ei nu vor să înţeleagă că în urma libertăţii presei de exemplu ei se pot ridica împotriva tuturor nedreptăţilor pe cari eventual le-ar îndura mai lesne de cum puteau face în vechea Ungarie iar acum se bucură de o libertate care pentru cei din Ungaria e un scop care numai prin lupte îndelungate va putea fi realizat. Presa maghiară dela noi în loc de a recunoaşte marele avantagii, câştigate de massa poporului maghiar adevărata minoritate maghiară, ea propagă nemulţumirea, discreditoarea şi împiedecă încadrarea sufletească a Maghiarilor în noul stat.

Lucrul este însă firesc. La Budapesta oprimă aristocraţia apărându-şi drepturile, la noi aristocraţia maghiară înduce în eroare massele crezând în posibilitatea reînfiinţării statului antequo pentru a-şi putea câştiga privilegiile perdute în România democratică.

Dampo.

---

elegătoare a chemării vremurilor, o frumoasă activitate culturală, căreia i se datorează şi cele 14 şcoli particulare din satele primejduite de rutenizare, al căror inspector şi conducător sufletesc e, timp de câţiva ani, tot Gheorghe Tofan.

Astfel, începând încă de pe timpul când era elev în liceu şi până la sfârşitul prea timpuriu al vieţii sale, timp de douăzeci de ani, toate mişcările culturale ale Românilor bucovineni sânt împletite cu fâşii luminoase din sufletul şi mintea acestui bărbat.

La izbucnirea războiului, când gemetele surde ale Românilor subjugaţi se îndreptau către armata română, sufletul lui Gheorghe Tofan se înfloră de sfânta chemare a libertăţii neamului nostru, pentru care s'au străduit totdeauna munca sa încordată şi gândul său cel mai bun. Trecând în România liberă, îşi continua activitatea mai întâiau ca director al liceului din Bazargic (Dobrogea), mai târziu la Iaşi, şi, după unirea Basarabiei, în Martie 1917, în această parte a vechei Moldove, însetată de carte românească. Aici îndrumează şi organizează şi şcoala românească, muncind ca un adevărat apostol şi lăsând urme neperitoare ale activităţii sale.

Dar încă în 1916 o boală grea începuse a roade firul vieţii sale. Pe încetul bujorii începură să-i dispară din obraji, volaşia lui, atât de sănătoasă înainte, prin o notă de tristeţă, picioarele îşi pierdură mişcările ordonate. Numai sufletul, ce scânteia din ochii săi înfrigurati, îl mai rămânesesc acestui neobosit luptător.

In Octombrie 1918 el calcă pământul dorit al Bucovinei dezrobite, venind cu o însărcinare ce i se dăduse de către Guvernul român pe lângă Consiliul naţional de atunci. Cu ochii înlăcrămaţi salută el steagul, căruia i se închinase viaţa sa întreagă şi pe care-l vedea acum fâlfâind biruitor de-asupra reşedinţei metropolitane. De şi trupul său, măcinat, pe zi ce trecea de boala fără de milă, cerea odihnă, sufletul său nu-i dădu răgaz. Mai avea de făcut ceva în Bucovina: organizarea şcolii româneşti în această parte de Moldovă dezrobită.

Ca director al Şcolii Normale de învăţători şi învăţătoare şi ca secretar general al învăţământului din Bucovina el începu această operă, dar nu avu norocul s'o continue. Zdruncinarea muncei prea mari, la care se adause şi oboselile unui mandat de deputat, îi grăbi sfârşitul. Veninul boalei fu ajunse la creer şi întunecă această minte agera şi frumoasă prefăcând pe bărbatul tânăr, care număra de-abea pat uzeci de ani, într'o tristă ruină.

La 15 Iulie 1920 îngerul morţii alinătoare îi închise pentru veşnicie ochii împăinjeniţi de cumplite dureri, coborând peste figura lui blândul surîs al unei conştiinţe împăcate. De atunci cel ce a fost Gheorghe Tofan doarme somn liniştit în cimiterul central din Cernăuţi. La capul lui străjuie o simplă cruce de lemn.

Românii bucovineni au de îndeplinit o datorie faţă de acest mare luptător şi înflăcărat apostol al culturii româneşti: să înlocuiască modesta cruce dela mormântul lui printr'un frumos monument, în semn de recunoştinţă pentru munca şi străduinţa lui rodnică.

D. Marmeliuc.
(Din revista „Deşteptarea“)

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE ŞI PIANE
467 priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

INFORMATII

Locale

La 29, 30 şi 31 l. c. se va ține la Cluj un mare târg de vite. Se speră la vânzări mai mari, căci până acum nu prea s'au făcut cumpărături engros.

Acestui târg îi va urma la 1 Septembrie un târg mare de mărfuri.

■

Greva dela fabrica de piei „Renner" continuă numărul greviştilor a ajuns la 400. Pertractările între greviştii şi proprietarii n'au ajuns până acum la un rezultat satisfăcător.

Administrative

Aflăm că unii funcţionari din Maramureş n'au primit salarul din luna Iunie. Întrebăm autorităţile competente care poate fi motivul că nu se plătesc angajaţii statului la timp.

■

Prefectul judeţului dl. Dr. Meteş a plecat în concediu. În timpul absenţei sale îi va ţine locul de sub prefect Dr. Uiea.

■

Agricole

In Banat au început pregătirile pentru executarea reformei agrare. S'au instituit comisiuni cari vor executa expropierea.

■

In urma ploilor din urmă, buletinele agricole vestesc o îmbunătăţire a tuturor semănăturilor. Porumbul începe să se recaleagă. In unele locuri au început arăturile de toamnă.

■

In judeţul Satmar recolta viilor şi a fructelor este foarte bun.

■

Diverse

Comitetul provizoriu al Corpului Absolvenţilor şcoalelor superioare de Comerţ — filiala Cluj, roagă pe toţi colegi — absolvenţi de şcoli superioare de comerţ-funcţionari de stat sau particulari — să comunice înscris D-lui Ionescu — Banca Naţională Sucursala Cluj, — numele şi pronumele, titlul şi şcoala de unde îl posedă, domiciul, funcţiunea.

Aceasta în vederea aplicării Legii Corpului de Experţi-contabili şi contabili, votată de parlamentul nostru. 2—3.

■

Primăria oraşului Cluj aduce a cunoştinţa publicului că balciul se va ţine în zilele de 29, 30 şi 31 August, iar târgul de mărfuri la 1 Septembrie a. c.

■

S'au început înscrierile la şcoala de muzică, la pian ca şi la celelalte instrumente vocale şi viori. Cal. Reg. Ferdinand 14.

Director Schleszak.

Reclama 1055. 1012

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette. Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmaceutice Cluj. II-111

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Joi 25 August cu trenul accelerat de Bucureşti sosesc în Cluj profesorii englezi din Londra, Wright, Gaster Chapman.

La orele 5 după masă vor ţine o Conferinţă ştiinţifică şi literară în sala Bibliotecii Universitare. cu intrare liberă.

■

Nici o domnişoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuinţează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună şi cea mai plăcută care a fost medaliată şi la Paris. I-319

Deposit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piaţa Unirei.

■

Dr. Lăzărescu, medic-şef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 899

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria E M K E Cluj, Piaţa Unirii 32.

Suntem informaţi, că d-l A. Brill, din firma de Import Leo şi „Albert Brill Craiova", Reprezentatul

„Parfumeriei Delicia"

Paris-Londres, a sosit pentru scurt timp în localitate cu o bogată colecţiune de echantillonage toate „Produsele Delicia" şi cari se află la dispoziţiunea d-lor Farmacişti, Droghişti, Parfumeuri etc. la Hotel Transilvania, Camera 21. Zilnic între orele 9—11 şi 3—6.

Tutungerie

s'a deschis în str. Samuil Micu Nr. 1, prevăsută cu toate articlele în această branşă, alături o bodegă elegantă în stil parizian cu cele mai gustoase mâncări şi beuturi. Rog sprijinul binevoitor al publicului. 1015

Un groaznic accident la Iclodul-mare

Trenul deraiază înainte de intrarea lui în gară — Doi morţi şi mai mulţi răniţi

Luni 22 l. c. un groaznic accident de tren s'a întâmplat în gara Iclodul mare pe linia someşană Cluj—Dej. Trenul care venea spre Cluj înainte de intrarea lui în gară a deraiat de pe linie. Accidentul s'a întâmplat în modul următor:

La intrarea în gară frâna s'a rupt şi a căzut pe şine la locul de schimbare a liniilor. Aceasta a făcut ca proximul vagon să deraieze ceeace a cauzat şi deraierea restului de vagoane.

Dintre călătorii îngroziţi acei cari se aflau pe culoare au încercat să sară jos pentru a evita nenorocirea. Unii dintre ei însă au ajuns sub vagoane cari i-au strivit cu desăvârşire. Astfel au rămas doi morţi şi mai mulţi grav răniţi. Cei cari au rămas în vagoane n'au suferit decât leziuni uşoare. Răniţii au fost transportaţi la Cluj. S'a instituit deasemeni o comisie care va cerceta cauzele accidentului.

DIN GHERLA

Neregulı la Primărie. — Casina românească. — Reuniunea meseriaşilor. — O întrecere de football.

Intr'un număr recent am amintit un caz de nepotism al primăriei din Gherla când o domnişoare română a fost concediată pentru a se face loc unei dactilografe armence rudenia unui funcţionar superior al primăriei. Dar primăria cuprinsă de acest viciu e firesc să mai aibă şi altele.

In primul rând administraţia financiară nu prea voeşte să cunoască principiile de economizare şi folosirea banului pentru scopuri utile. Astfel în ultimul timp consiliul oraşului a hotărât să cumpere pentru primărie o trăsură de lux care n'a costat mai mult decât 80,000 (opt zeci mii) de Lei. Firește, dacă toţi demnitarii oraşelor mai mari se plimbă cu automobile de ce n'ar avea şi primăria Gherei o trăsură de lux?

Apoi cai de lux, vizitiu de paradă etc., toate pentru a ciopârţi fondurile oraşului şi aşa destul de reduse. Primăria face lux. In schimb oraşul e cât se poate de murdar. Măturatul de străzi probabil este o ocupaţie necunoscută în Gherla şi resturi de poame stricate, rămăşiţe de gunoi de săptămâni adunate acoperă străzile oraşului şi-i dau aspectul unui oraş oriental. Mai lipsesc numai cetele de câini cari să înlocuiască măturătorii de stradă. E surprinzător oare această neîngrijire când ştim că Gherla e un oraş cu reşedinţă episcopească, teologie, institutii administrative etc. cu un mare număr de intelectuali, şi nu credem că satisface gustul vreunuia murdăria insuportabilă. Aşa-i însă când primăria face lux.

Acelaşi lucru şi în parcul oraşului. Gherla are un parc natural destul de mare, situat pe marginea Someşului, cu alee prost îngrijite şi un lac care serveşte de cultură pentru ţânţari.

Parcul în loc de a oferi publicului un loc de reculegere, e o adevărată spaimă pentru obosiţii ce ar îndrăzni să întreprindă vre-o plimbare în liniştea sării. Ţânţarii atacă în masse compacte revendecându-şi drepturile asupra parcului şi făcând să se retragă cetăţenii mai puţin rezistenţi. Toate acestea graţie îngrijirei părinteşti ale primărei pentru interesele oraşului şi ale locuitorilor.

Aşteptăm ca primăria să ia măsuri ca întimpul cel mai scurt să se schimbe aspectul oraşului. Gherla e un oraş cu o viaţă intelectuală destul de desvoltată şi el trebue să poarte peceteă unui oraş plăcut, bine îngrijit trebue să fie un adevărat oraş occidental.

Intelectualii români au înfiinţat pe timpuri „Casina românească" Ea avea ca scop să strângă rândurile Românilor, să desvolte spiritul de solidaritate şi din întâlnirile zilnice să se nască o intimitate frăţească între toţi intelectualii Români, iar în localul de reculegere sufletească să se nască iniţiative frumoase şi folositoare. Această era la început. Acum casina e părăsită. Doar zilnic dacă se întâlnesc cinci-şase, iar restul umple cafenelele străine, cheltuind restul muncii lor şi perzând timpul în mod nefolositor. Români nu mai sunt la un loc. Nu mai vreau să ştie ce va să zică solidaritatea. Nu cred oare intelectualii noştii că comit o greşală? Nu a sosit oare timpul să se îndrepte. Populaţia română atât din Gherla cât şi din jur are nevoe de a cunoaşte multe chestiuni, ce nu iau fost dat să le cunoască în trecut. Are nevoe de o nouă orientare cu orizonturi mai largi, îndeosebi în Gherla e necesar ca Românii să intre în mod efectiv în viaţa comercială, exploatată acum numai de armeni şi evrei.

Toate aceste noui cunoştinţe şi iniţiative trebue să le dea intelectualii. Ei sunt datori să ia iniţiativa şi prin conferinţe, prin întruniri să arete poporului calea cea bună, care trebue să ducă la afirmarea indiscutabilă a elementului românesc. Dacă şi în viitor Românii vor rămânea să fie stăpânii mahalalelor, greşala o poartă intelectualii cari sunt mai în măsură pentru a afla calea ce duce la scop.

Pentru ca aceasta însă poate fi realizate e strict necesar ca toţi intelectualii să fie într'un mănunchi, cu o singură voinţă. Aceasta o pot realiza prin îmbrăţişarea casinei.

Aşteptăm ca ea să reînvie!

■

Meseriaşii români în schimb sunt mult mai solidari. Au înfiinţat reuniunea de cetire şi cântări, asortată cu o micuţă bibliotecă şi în mai multe rânduri au încercat să se producă prin diferite representaţii. De cele mai multe ori însă încercările lor au dateşec. La nici o representaţie a meseriaşilor elita noastră n'a crezut de bine să se prezinte. In schimb au fost cercetate toate representaţiile aranjate de evrei etc. Si se zice că elita românească a rămas departe de reprezentaţiile reuniunii meseriaşilor făcând deosebire de clase.

Deosebire de clase între Români un poate exista şi e datorinţa fiecărui român să sprijinească cu toată căldura şi chiar prin puţine jertfe materiale când e nevoe, orice acţiune pornită

CAUCIUCURI MICHELIN

CABLE şi RIPSATE

au sosit la

R. S. A. şi LEONIDA & Co. UNITE

BUCUREŞTI, Calea Victoriei 67

Sucursala la BRAŞOV Str. Vămii 23.

981

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

de Români, fie ei meseriaşi, ţărani sau intelectuali. Titlul de „consilier orăşenesc" sau alte titluri nu sunt motiv ca cineva să creadă că e român mai bun sau mai patriot decât un meseriaş român.

Cei, cari au întârziat să-şi facă datorinţa în trecut să nu uite aceasta în viitor. Sprijinind iniţiativele româneşti, de oricine ar fi ele pornite, vom dovedi că suntem români adevăraţi.

■

Duminecă, 21 l. c. a avut loc o întrecere de football între echipa de old-boy combinată din echipele Victoria şi Universitatea din Cluj contra echipei I b. a clubului „Sparta" din Gherla. Echipa old-boy-lor a rămas învingătoare cu proporţia de 4:3. Jocul s'a desvoltat în faţa unui public destul de numeros.

Cel mai populat jucător a fost şi de astă dată centrul Suciu din Victoria.

Avem toate speranţele că sportul va câştiga un număr însemnat de aderenţi şi viitorul său va fi asigurat în oraşul Gherla.

Corespondent.

DIN UNGARIA

Republica Baranya

In urma intervenţiilor colonelului Gorset, preşedintele comisiunii interaliate trupele maghiare au hotărât amânarea întrării lor pe teritorul Baranya pentru a evita ciocniri cu trupele sârbeşti. Guvernul jugo-slav nu a dat nici un ordin pentru evacuarea teritorului, în schimb a adus la cunoştinţa Consiliului superior hotărârea populaţiei şi aşteaptă deciziunea acestuia.

Comunişti refugiaţi din Ungaria fac tot posibilul pentru a evita intrarea trupelor maghiare, convinşi că odată cu stăpânirea regimului lui Horty se va introduce şi cea mai neîmpăcată teroare albă. Ei au organizat până acum două batalioane de voluntari, compuse din muncitori.

Aceste detaşamente sunt hotărâte să ducă lupta pe viaţă şi moarte pentru apărarea nouei republici.

Generalul Sóos, comandantul trupelor maghiare de ocupare, a început totuşi o înaintare însă numai în comunele dela periferie, unde nu au găsit nici o rezistenţă. Au fost eliberate în judeţul Somogy 41, iar în judeţul Tolna 5 comune. Înaintarea s'a oprit.

Cu ocazia revistei făcute trupelor de jandarmi, generarul Soós, a declarat că toţi cei cari au ţinut cu tărie şi fidelitate la statul maghiar vor fi răsplătiţi cu dragostea frăţească a trupelor de ocupare, iar acei cari au fost induşi in eroare nu vor suferi nici o prigonire.

Comuniştii ştiu însă că toate aceste declaraţii vor rămâne nerealizate când trupele lui Horthy vor introduce dominaţia Budapestei reacţionare. Au şi luat toate măsurile pentru a se pune la adăpost când rezistenţa lor va fi în frântă. Astfel Ioan Hock fostul preşedinte al Sfatului Naţional maghiar, Oscar Iászi şi Paul Szende au trimis o telegramă guvernului în care cer ca acesta să audmită refugierea comuniştilor pe teritoriul jugoslav când trupele maghiare vor executa ocuparea.

Guvernul maghiar este convins că ocuparea teritorului se va face. Comisarii guvernamentali denumiţi pentru acest teritoriu au trimis proclamaţiile lor în diferitele comune şi oraşe ale republicei Baranya. In acestea aduc la cunoştinţa populaţiei că ei se consideră organe de administraţie ale acestui teritoriu cu începere dela 18 August şi astfel toate contravenţiile şi crimele ce se vor face dele această dată vor fi pedepsite după legile maghiare.

Ar urma deci că toţi cari mentin să se declare partizani ai nouei republici şi organizează rezistenţă armată contra trupelor maghiare să fie consideraţi de contravenienţi ceace este egal cu introducerea teroarei celei mai necruţătoare. O contrazicere evidentă între declaraţiile generalului Soos şi între ceace se va întâmpla.

Ungaria de Vest. Declaraţiile lui Friedrich

Chestiunea predării Ungariei de Vest a ajuns să fie în politica maghiară o ocaziune de propagandă contra guvernului şi pentru interese de partid, Ştefan Friedrich pentru a câştiga popularitate partidului său publică o scrisoare deschisă în ziarul „A Nép" în care declară că numai poate tolera politica conciliantă a guvernului în chestiunea Ungariei de Vest şi de acea va intra în acţiune. Face apel către întreagă populaţia ţărli ca să-l urmeze în acţiunea sa pentru câştigarea acestui teritoriu.

Apelul său e o declaraţie că Friedrich intenţionează ca prin arme să asigure Ungariei acest teritoriu. Guvernul maghiar, nu atât pentru a dovadă o loialitate faţă de tratatele de pace, ci mai mult pentru apărarea prestigiului său, a interzis vânzarea ziarului. Mai multe numere au fost totuşi vândute şi acţiunea propagată de Friedrich a produs un curent viu îndeosebi între partidele politice din opoziţie, cari o sprijinesc.

Cu toate micile complicaţii inventate de cercurile politice maghiare, evacuarea teritorului Ungariei de Vest a început. Guvernul maghiar a trimis ordinele de evacuare organelor administrative. Astfel organele judeţene din Sopron au fost evacuate la Csorna, unde va fi noua reşedinţă a teritorului rămas pentru Ungaria din judeţul Sopron.

In mod ocult guvernul maghiar pregăteşte totuşi evenimente neaşteptate. O dovadă e sosirea inexplicabilă în Sopron a detaşamentelor de teroare ale lui Hejjas, Pronay şi Ostenburg. Detaşamentele au sosit îmbrăcate în haine civile şi scopul venirei lor este necunoscut.

Două batalioane răzvrătite — Nemulţumiri între ofiteri

Săptămâna trecuta trebuiau să pleçe din Budapesta la Sopron 2 batalioane pentru a se pune la dispoziţia autorităţilor cu ocazia predării Ungariei de vest.

In momentul plecării soldaţii şi ofiţerii au refuzat executarea ordinului şi având o ţinută cu totul răzvrătită, au cerut să li se dea comandant faimosul locotenent-colonel Paul Prónay.

Se ştie că acest baron Prónay în urma unui incident avut cu fostul preşedinte al Camerei ungare, Rakovszky, a fost condamnat la 30 de zile arest.

Ministrul de răsboi Bielitska n'a avut curajul să intervină pentru aplanarea conflictului şi a cerut audienţă la Horthy, care bănuind că la spatele răzvrătirei stă însuşi colonelul Prónay l'a chemat pe acesta la sine şi l'a mustrat.

In urma acestui incident Pronay a declarat că demisionează din armată.

Toate acestea aveau menirea să provoace o nouă lovitură de stat şi — după cum însuşi Rakovszky, fostul preşedinte al adunărei naţionale — spune:

— Numai Dumnezeu ne-a păzit că astăzi nu trotnesc pe străzile Budapestei mitralierele.

O parte din ofiţerimea maghiară care nu este prietenă cu Pronay, Héjjas şi ceilalţi teroriştii albi setoşi de sânge, nemulţumită de bunul tratament şi privilegiile acestor camarazi, au început o mişcare că sau să fie şi dânşii trataţi la fel, sau dacă nu, vor fi nevoiţi să recurgă la mijloace de natura celor folosite la plecarea celor două batalioane la Sopron

Impozite pe prostituate.

Partidul creştin din consiliul oraşului Budapesta la propunerea lui Carol Wolff, şeful acestui partid a hotărât ca să şteargă darea de pe locurile virane, înt odusă din nou, şi în schimb să supună la dări casele de toleranţă, localurile pentru întâlniri şi pe prostituate. —

Dările vor fi încasate la începutul meseriei, iar suma va fi 15 la sută din chiria pe zece ani. Avem de pildă o prostituată, care plăteşte o chirie pe zi 100 de coroane va trebui să plătească la începutul meseriei pe 10 ani înainte 54 mii coroane.

Acest proiect de dare va fi prezentat plenului în sesiunea de toamnă.

Ziua naşterei M. S. Regelui

Mâine fiind ziua de naştere a M. S. Regelui, un te-deum va avea loc la Capela Eroilor, din curtea regimentului 16 Inf., la care vor asista autorităţile civile şi militare.

Dela Şcoala superioară de Comerţ din Cluj

Direcţiunea Şcoalei Superioare de Comerţ română din Cluj, aduce la cunoştinţa celor interesaţi că:

Inscrierile se vor face dela 25 August la 5 Septembrie 1921.

Corigenţele şi examenele particulare vor avea loc de la 5—9 Septembrie a. c.

Deschiderea solemnă a cursurilor se vor face în ziua de 11 Septembrie ora 9 dimineaţa. Cursurile în mod regulat vor începe de Luni 12 Septembrie, ora 8 dimineaţa Se vor acorda mai multe burse şi locuinţe în internatul şcoalei.

Pe lângă această şcoală, se înfiinţează cu începerea acestui an şcolar, *un curs comercial praetic de un an pentru fete*, la care se primesc absolventele a 4 Cl. medii sau similare.

Acest curs are scopul a da instrucţiunile strict neçesare, în vederea pregătirei elevelor ca funcţionare mai mici în întreprinderile comerciale şi industriale.

Inscrierile la această şcoală se vor face în zilele indicate mai sus. Pentru orice informaţiune a se adresa la Direcţiune.

Dat fiind importanţa din punct de vedere practic a acestor şcoli, foloasele reale ce aduc atât întreprinderilor comerciale şi industriale cât şi absolvenţilor ei, cari imediat găsesc plasament sigur cu retribuţii admirabile, putinţa de a continua studiile în Academia Comercială, avantajele materiale ce le oferă statul, nu ne fac decât a îndemna cu toată căldura pe părinţii copiilor a'i îndrepta către această carieră frumoasă, utilă şi mănoasă.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Ultime informaţii

(Prin fir special dela corespondentul nostru din Bucureşti.)

Ora 2 p. m

In ultimele zile un serios conflict a isbucnit între noi şi Rusia sovietică. După notele cuprinzând acuzaţii că armatele lui Wrangel, Petliura şi ale unui oarecare Gulai ar fi găsit adăpost în România, Cicerin a trimis eri un ultimatum cerând eliberarea a 35 bandiţi ucraineni arestaţaţi pe Nistru. In caz contrar guvernul sovietic va da ordin trupelor roşii să atace România. Guvernul român a trimis răspuns, dar textul lui este necunoscut.

■

Cazarma regimentului de tracţiune automobilă din Bucureşti a fost distrusă de un incendiu.

■

Grecia plănueşte să atace graniţele albaneze. Guvernul albanez se pregăteşte de rezistenţă între Cacania şi Ponteperati.

■

Intre Braşov şi Predeal s'a furat în tren ataşatului militar englez Sir Henry Barelay valiza diplomatică şi o valiză cu bijuterii.

■

In Rusia sunt 70.000 cazuri holeră.

■

Prin noul regulament al căilor ferate apărut în Monitorul oficial se acordă 12 permise gratuite soc. Scriitorilor, permise nominale pentru ziariştii profesionişti, permise pe trei categorii ziarelor din Capitală şi din provincie; reducere de 75 la sută pentru ofiţeri şi soţiile lor, gradele inferioare, invalizi, orfani şi văduve de război; 50 la sută pentru pensionari, elevi studenţi, meseriaşi, gratuitatea călătoriei pentru elevi şi studenţi când pleacă în Vacanţă. Se suprimă trenurile şi vagoanele speciale pentru parlamentari, funcţionarii superiori şi militarii de toate gradele.

■

Ştirea despre arderea Seghedinului nou decătre armatele sârbeşti cari au fost nevoite să părăsească teritoriul Baranya, acordat Ungăriei, nu se confirmă.

■

Concordatul între Vatican şi guvernul român a fost semnat. Opinia publică este foarte îngrijată întrucât nu se cunosc condiţiunile lui. Noile condiţiuni formulate de Vatican sunt dăunătoare intereselor statului.

■

Rhalys, fost prim-ministru al Greciei, a încetat din viaţă la Atena.

■

Aliaţii au trimis noi trupe de întărire în Silezia.

■

Regele Alexandru al Serbiei se află mai bine.

Comisarul regal Cernat a prins o scrisoare a comuniştilor Ionescu şi Dolian, arestaţi la Văcăreşti, în care destăinuiesc că pe când comuniştii făceau greva foamei din cauza lipsurilor, dni Cristescu şi cu alţi tovarăşi stipendiaţi de Moscova, mâncau icre negre şi beau şampanie.

■

Ziarul Adevărul s'a vândut din nou şi de data asta cu acte în regulă. Cei interesaţi caută să acrediteze svonul că în dosul noilor proprietari Rosenthal şi Graur se ascunde Hugo Stinnes care a dat 20 milioane lei.

Suntem pozitiv informaţi că e vorba de o nouă camuflare a mâni binevoitoare a d-lui Blanc care n'a reuşit să se ascundă la prima vânzare.

■

Eri s'a oficiat un parastas la Biserica Amzei pentru odihna sufletului răposatului rege Petru. A asistat A. S. R. Prinţul Carol, guvernul corpul diplomatic şi membrii colonel sârbe. Apoi s'au prezentat legaţiei condoleanţe.

■

Monitorul oficial publică decizia Consiliului de miniştri prin care se instituie starea de asediu în Basarabia inclusiv Chişinăul.

■

Consiliul de miniştri a dat o decizie apărută eri în Monitorul Oficial, prin care se rădica preţul de rechiziţie la grâne.

De peste hotare

O intervenţie a Academiei franceze

Academia a decis în unanimitate să trimită d-lui Briand următoarea declaraţie: „In ajunul congrezului dela Washington. Academia, credincioasă misiunei sale tradiţionale, roagă pe preşedintul consiliului de miniştri, să menţină privilejul de două ori secular, care a făcut din limba franceză, instrumentul diplomatic prin excelenţă din pricina calităţilor ei de precizie şi claritate.

Această declaraţie a fost redactată şi votată în urma propunerei lui Paul Bourget.

„Vechea Prusie va triumfa" — Speranţele militariştilor germani

La Koenigsberg s'a sărbătorit aniversarea bătăliei de la Tannenberg. Cu această ocaziune, generalul Ludendorff, care a declarat că vorbeşte şi în numele mareşalului Hindenburg, a pronunţat un discurs care, prin spiritul său şovin şi militarist, depăşeşte în violenţă tot ce s'a spus în Germania până azi.

Ludendorff acerut ascultătorilor săi să păstreze vechiul drapel imperial şi să aibă încredere, că „vechea Prusie va prospera, va înflori şi va triumfa din nou" şi că populaţiile germane, acum subt jug străin, vor fi într'o zi eliberate.

Conflictul germano-bavarez

Tratativele dintre guvernul bavarez şi cel german, în ceace priveşte luarea de măsuri excepţionale faţă de specula ce are loc în Bavaria cu cerealele, au decurs fără rezultat. Berlinul refuză acceptarea propunerilor bavareze.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la 22 CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 6, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 555

Maramureșul

Necesitatea unei legături directe de cale ferată. — Se cere o muncă intensă pentru romanizarea provinciei.

Prin stabilirea granițer între Ceho-Slovacia și patria noastră, traseul făcut a rupt legătura directă a acestei provincii cu restul țării.

Maramureșul — pare o provincie separată — și toată viața și organizarea de acolo arată un aspect special ca un străin de acel a altor județe ardelene. Peste tot se mai observă urmele fostei stăpâniri și este fapt trist — dar real — că cultura, administrația și organizația română, timp de 3 ani n'a putut să înlăture cele existente și să impregneze caracterul românesc. Vizitatorul rămâne surprins când, ajuns la Hălmi — stație frontieră aude că trebuie să treacă prin Ceho-Slovacia pentru a ajunge în Maramures provincia Romă tei-Mari. Tristețea acestei stări de lucruri o simte cu deosebire acela, care timp de peste 2 ore e călătorește sub pază baionetei prin teritoriul ceh, pentru a ajunge în capitala țării lui Dragoș Vodă Sighetul Marmației. Este ironie tristă a istoriei, că tocmai această provincie de unde a pornit descălicătorul de țară Dragoș să fie separată de noi, să n'aibe legătură directă cu restul țării.

Maramureșul se înfățisează vizitatorului, ca o grădină mare, plină de bogății naturale.

Solul și subsolul acestui județ produce de toate și are de toate! Peste tot întinderi mari sămănate pământul este foarte productiv, păduri mari, și mine de tot felul. Agricultura este foarte bine desvoltată.

Țăranii se ocupă însă și foarte mult cu creșterea vitelor, cultivarea legumelor și creșterea pomilor fructiferi.

Dacă Maramureșul ar avea directă legătură cu restul țării, ar putea aproviziona multe orașe și alte centre. Fără legătură de cale ferată, întregul comerț stagnează însă.

Cât privește situația culturii din punct de vedere românesc — după constatările făcute în Sighetul-Marmației — romanizarea a rămas foarte în urmă. Acest oraș și-a păstrat caracterul evreo-maghiar. Peste tot se aude puțin românește vorbind inscripțiile în unele străzi sunt încă maghiare — firmele traduse prost românește, ele provoacă iritate cititorului. Majoritatea populației din Sighet o formează comercianții Evrei — peste 12.000. In mâna lor este întreg comerțul local. Ei dau și aspectul evreesc intregului oraș. Lipsesc elemente cari să răspândească limba și cartea românească.

Maramureșenii ar trebui să fie pionirii românismului — iar pentru a putea lucra într'acolo trebuie bună înțelegere între tot ce este românesc.

Diverginţele politicei sunt foarte periculoase, și paralizează munca comună.

Pentru romanizarea acestui județ trebuiesc făcute încă foarte multe. Din lăuntrul țării ar trebui să se aducă intelectuali, trupe de teatru românești. Am constatat și lipsă de lectură românească. Ziarul care apare săptămânal la Sighetul-Marmației nu este la înălțimea chemării sale, ca factor educativ și instructiv.

Maramureșenilor trebuie ajutor pentru a săvârși romanizarea și acest ajutor poate veni numai din partea intelectualilor din restul țării.

Am constatat și un alt fapt trist Dela Sighetul Marmației este numai vr'un chilometru pentru a ajunge la granița cehă.

Situația aceasta a devenit o sursă de venituri pentru oamenii de afaceri, cari procură pașapoarte false și documente de trecere peste hotare. Siguranța a dat de urmă acestui fir periculos grație cărula o mulțime de aventurieri pot intra și să iesi din țara noastră după placul lor Cercetările pornite treouiesc continuate și delicvenții predepsiți exemplar.

Prima condiție pentru desvoltarea pe viitor a acestui județ este însă legătura directă cu restul țării, construindu-se o linie ferată între Maramureș și restul țării.

Raco.

Citiți „Infrațirea“

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Vanderlip în Europa

Marele financiar Vanderlip aflându-se în trecere în Praga acordă următorul interwiev unui redactor al ziarului „Prager Tageblatt“: „In ceea ce privește întrebarea dacă privesc cu pesimism situația Europei, trebue să răspund afirmativ. Din punct de vedere financiar sunt pesimist atât în ceeace privește situația Angliei, cât și aceea a Germaniei. Din punct de vedere industrial, Germania stă foate bine. Poporul lucrează mult și produce și mai mult, totuși din convorbirile numeroase ce am întreținut cu persoane marcante ale cercurilor industriale și comerciale germane a reeșit că situația Germaniei se va înrăutăți. Față de enormele obligațiuni cari cad încă mulți ani în sarcina Germaniei, îi va fi imposibil să restabilească un echilibru în budget. E într' adevăr o problemă de mare importanță găsirea soluției necesare spre a ameliora situația actuală. Dacă această problemă nu va fi rezolvată cât de curând, Germania va da faliment. In ceea ce privește Rusia, nu văd de loc clar. Guvernul actual al Rusiei este cel mai prost posibil; atâta timp cât va rămânea la cârma țării, nu se poate spera la o ameliorare a stării actuale. Dacă acest guvern s'ar schimba, cu condiția ca cei nou să stea pe baze naționale, Rusia și-ar putea reveni foarte de grabă. După părerea mea, puțini ani după o guvernare sănătoasă, Rusia va câștiga cu mult mai mult decât au perdut celelalte țări în războiu.

Guvernul din Moscova reclamă vasele rusești.

Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile streine, a notificat tuturor guvernelor europene că guvernul rus privește ca avere națională rusească toate popoarele flotel comerciale rusești ale vechiului regim, și că nu va recunoaște tranzacțiile făcute ce au de obiect aceste vapoare.

Consumul alcoolului e din nou permis în Rusia

Rusia a ridicat decret l prin care oprea consumul alcoolului; de-asemenea un decret nou al guvernului permite din nou proprietarilor de casă și de pământ să-și răscumpere averile, de cari fuseseră deposedați.

Germanii se pregatesc de atac

Se comunică din Cracovia ziarului Les Debats că ziarul socialist Naprod publică documente secrete, cari demonstrază limpede că germanii prepară de multă vreme un atac armat în Silezia de sus.

Judecarea vinovaților de războiu din Bulgaria

Vinovații de războiu vor fi judecați în contumacie.

Printre martorii cari sunt în număr de peste 180, figurează mai mulți foști miniștri, deputați, diplomați, etc.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul VII.

Inițiarea

No. 18

Fumurile nu se risipiseră de tot când după câteva zile dela alegere deputatul de Eauze scobori din tren în Parisul pe care se întrecea să-l cucerească.

Un prietin îi închiriase o locuință liniștită în catul ultim al unei case bătrânești, astăzi dărâmată, care era situată la colțul pieței Saint-Thomas d'Aquin, în fața bisericei.

Andarran cunoștea acest apartament ocupat mulți ani de Xavier Marmier; introdus odinioară la povestitorul simpatic, suise de multe ori scara dreaptă și găsise cea mai prietenească primire sub acoperiș în prăvălia de anticar plină de cărți rare. Bătrânul și cărțile lui nu mai erau, dar din gândirea strânsă și cărțile împrăștiate plutea în amândouă odăile un aer de reculegere, care, se gândea Jacques, va fi prielnică meditării înaltelor probleme politice în care trebuia să se confunde.

Dela casa recunoscută, nu-l despărțeau decât câțiva pași de Palais-Bourbon. Nu fără o ușoară bătaie de inimă intră în recea curte de onoare și trecu pentru întâia oară pragul peste care presimțea atâtea datorii grave, atâtea mari răspunderi.

La casă i se dădu o medalie de argint: pe față o fecioară cu profilul august, având pe cap cușma frigiană se numea Republica franceză; pe dos între ramuri de stejar numele de Jacques Andarran era înscris pe un scut apărat și glorificat de panglica pe care ceteai: Sufragiu universal. Funcționarul respectuos îi dădu și insignele „barometrul“ și eșarfa tricoloră cu ciucuri de aur: Jacques își aminti cu o ironie puțin rușinată, zâmbetul de plăcere pe care îl trimesese oglinda, pe când încerca eșarfa închipuindu-și apropiatul prilej de a purta pe străzile Eauzeului la înmormântarea sau căsătoria unui alegător fruntaș. I se dedusere permis liber de circulație pe toate căile ferate ale Republicei și casierul îi numără șapte sute treizeci și cinci de franci, diurnele pe întâia lună, din care bine înțeles oprise ceva pentru bufet. Banii străluceau în bilete noui, în piese strălucitoare abea scoase din monetărie.

Astfel copleșit, salutat respectuos de odălașii care-l conduceau în dedalul dinăuntru, până la chestură, Jacques se simțea devenind suveran: unul din cei atotputernici cu înfățișarea solemnă și preocupată care se grăbeau cu o servietă mare de marochin sub braț, spre biurou ile comisiunilor. Cum trebuia să semneze în biuroul chestorilor unul din co suverani citi numele se apropie:

Scumpul meu coleg sunt fericit că pot ura bun sosit unui compatriot. Ingăduiți-mi cu acest prilej să mă recomand: Socialais deputat de Hire sur l'Adour. E vorba ca mâne să fie alegerea unui titular pentru locul vacant de al treilea chester. Sunt printre candidați. Șapte copii, o viață de muncă închinată Republicei. Stăm așa de strâmtoriți încât suferă ocupațiile mele: nici nu știu ce am mai scris în dimineața asta în raportul meu către comisiunea vămilor; pe când scriam cel mai mic copil bătea darabana drept în urechile mele. De aceea nu pot refuza un apartament la Palais-Bourbon, cu atât mai mult cu cât colegii mei s'au gândit la mine. Toți deputații din departamentul D-s. mă votează și de sigur că te-ai fi supărat dacă nu te-ași fi prevenit ca buni vecini de circumscripție ce, suntem, Șapte copii! Mă bizui pe D-ta mâne nu-l așa!

— Drace! Au și început să-mi ceară ceva.

Surprins, dar măgulit încercă să ulte noua însemnătate și să albă o înfățișare nesilită când îl chemă Bayonne care-l aștepta în salonul Păcei. Colegul său îi felicită ironic.

— Și tu, prietene! Felicitări. Dar ce dracu căuți în închisoarea asta.

— Vin să încerc a face puțin bine răspunse serios Andarran.

— Ți-ai și ales bine locul. Am să te introduc în cercul unde te vom sfâșia.

Amândoi deputații trecură prin sala Pașilor perduți aproape goală acum. Câțiva reporteri se învârteau în jurul lui Lascoon, scrutară curioși noufatea și se grămădiră în jurul lui Bayonne, ca niște muște pe o bucată de zahăr. Șeful socialist le fărâmiță câteva informații și împinse ușa interzisă profanilor. Jacques pătrunse în sactear cu sentimentul de mulțumire ploioasă pe care o dă inițiarea unui privilegiu. In fața lui era perspectiva culoarelor; nume generos și cu totul nepotrivit pentru vestibulele mari și severe din care cele trei principale dau spre curtea de onoare.

Cinci sau șase deputați măsurau lespezile de marmoră.

Pe alci vei umbla în mijlociu sute de kilometri spre Elzeră. E higienic și te îndobitocește.

Își duse tovarășul la bibliotecă. Jacques admiră bagadadiile de Delacroix și câteva cărți frumoase pe rafturi. Păreau surghiunite ca și femeile pe care nimeni nu le iubește nici nu le mângâie.

— Îți recomand locul ăsta liniștit, singurul în tot palatul. Aici vii pentru a pune la cale liniștit un duel, sau pentru a scrie neștiut de nimeni scrisori de dragoste. Astea pentru tineri. Bătrânii vin ca să aipească mai ușor ca în ședință. Iată unul care își face siesta cu ochii închiși pe un raport, înfundat în jilțul confortabil: Dl Chasset de la Marne, președintele centrului stâng, originar din Champagne pe care o reprezintă și a lui 1830 pe care-l continuă. Il vei cultiva fiindcă de sfaturi bunete va sfătui să nu te compromiți niciodată.

E mai cu deosebire omul consiliilor de administrație pe care le colecționează cu dibăcia unui chimpanzen cu care seamănă. Mut talent, de altfel: vorbește foarte bine pentru a nu spune nimic; economist și jurist folositor de frunzărit. Nu te prezint: recomandarea mea îți va fi fatală. Crede că vreu să-l despoi de capitalul pe care nu-l are și de ceea ce îl înlocuește: opt zeci de mii de lei rentă anuală pe care i le dau societățile industriale nervoase cărora le închiriază respectabilitatea. Nu-i așa că are dreptate să apere o stare sociala atât de înfloritoare?

— Du-mă în sala de ședințe, întrerupse Andarran; vreau să-mi marchez locul.

— Ei! și tu crezi că e nevoie de așa ceva? Vei intra așa de rar. Hai mai degrabă la bufet.

Croitoria Militară de primul rang din Bucuresti
FRAȚII FUHRMANN
Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare
CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. □ □ □ 892 Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7
COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT oficiu la orice zamură, dispunînd imediat, vorbesc limbile: engleză, italiană, germană, română i maghiară. Adresa la ziar sub 1921". 1009

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casă cu grădină de pomi în Strada Ignate 8. Se poate prelua imediat.

DE VÂNZARE casele din Strada Kálandos 81, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antreu, șoalătorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vară sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR, studiind la o școală superioară, caută ajutor pentru a și termina studiile, în schimbul unei eventuale căsătorii. Răspund scrisorilor carora nu le va lipsi seriozitatea. A se adresa la ziar sub „Cinstit".

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește orî ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrației ziarului Înfrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚĂRUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Sub semnatul aduc la cunoștință că am preluat magazinul de la Dnu Beregszászi Iosif din Strada Matei 5 și ori care are vreo pretențiune să și presinte în termen de trei zile în Str. Sapoi No. 17 B), după acest termen nu voi mai recunoaște nici o pretenție.

Cluj, la 20 August 1921.

1068 *Mihail Trebitzky.*

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□
148

Ministerul Instrucțiunii. Directoratul General Cluj.

No. 692—1921. Pres.

Concurs.

La Directoratul general al instrucțiunii din Cluj, Direcțiunea Contabilității sunt a se îndeplini mai multe posturi, îndeplinite până acum prin detașarea membrilor corpului didactic la centru.

Se deschide deci concurs pentru următoarele posturi:

Un subdirector cl. I. (1350 Lei lunar);
Patru șefi de serviciu cl. I. (á 1150 Lei);
Un șef de birou principal cl. I. (850 Lei);
Doi subșefi de birou cl. I. (á 500 Lei);
Trei subșefi de birou cl. II. (á 450 Lei) și mai multi posturi de impiegați.

Pentru fiecare post pe lângă leafa lunară de bază se incuviințează indemnizația de scumpete stabilită pentru Cluj în 400 Lei lunar, apoi cota de chirie de 20, 25 și 30% după salarul de bază, conform situației familiare (necăsătoriți, căsătoriți fără copii și căsătoriți cu copii).

Concurenții trebue să aibă cel puțin atestat de maturitate La posturile mai înalte se recere examenul de stat prescris pentru serviciul Contabilității, ori cunoașterea pe deplin a serviciului Contabilității publice conform sistemului din vechiul Regat. Cei cari au lucrat și până acum la Contabilitatea de stat, exectorate, direcțiuni financiare, ori la oficiile de dare, având praxa cuvenită, vor fi preferiți.

Petițiile provăzute cu documente în original sau copii legalizate sunt a se adresa Directoratului general al instrucțiunii Cluj, Direcțiunea Contabilității în decurs de 15 zile dela publicarea acestui concurs. In petiții sunt a-se arăta etatea, starea familiară, pregătirea și anii de serviciu de până acum, respective clasa și gradația de salarizare în care sunt împărțiți de prezent.

Cluj, la 20 August 1921.

1013 *Directoratul general al instrucțiunii Cluj.*

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schiob" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurență.

Clopote din material garantat, oțelurile fromos de specialiști.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină cu conține și Iier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

CAFEA
Prăjită și rășnită
cacao ceai
839 **ciocolată**
Din cele mai fine specialități se găsesc de vânzare cu prețuri eftine la
MAGAZINUL ATLANTICA
FRAȚII POP Calea Regele Ferdinand No. 1.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu, No. 4. Telefon 832

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea"

PREMIILE ZIARULUI „ÎNFRĂȚIREA"

Împlinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Înfrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroși săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Înfrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștri abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) compusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțaminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplare artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 161
PENTRU
MICA PUBLICITATE

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj

L. JANKY

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate

919 **Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.**

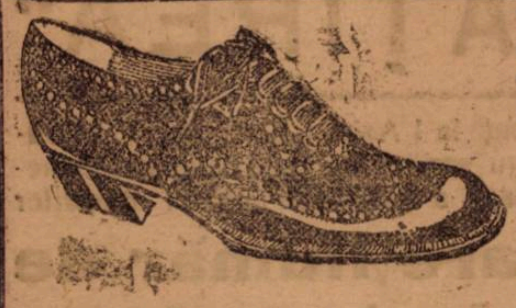

Vizitaţi expoziţia magazinul de încălţăminte

D. S. RAFTOPOL

din Bucureşti,

Sucursala Cluj, Piaţa Unirei No. 15.

în faţa bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziţia On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie şi de ale renumitei fabrici elveţiană
925 „Bally", toate scăzute în preţ cu 20%.

Ţinem a nota că acest magazin prin merite de branşa sa a fost decorat la expoziţia generală din Bucureşti în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Bănci, fabricanţi, industriaşi,

comercianţi cari au nevoe de

Contabili,

corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se

ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA".

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalaţii de lumina şi transmiteri de forta electrica precum şi instalaţii de apaduct şi canalizare. Reparaţii. **Becuri de automobile de 6, 8 şi 12 Volti 25, 32 şi 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preţ de concurenţa. Materiale pentru instalaţii mai ieftin ca ori unde. 174

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama

se primesc ori ce reclame pentru

Programul Teatrului Naţional din Cluj.

Pe stagiunea 1921—1922.

Toată elita Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 □ **la pahar.** □

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsaţi.

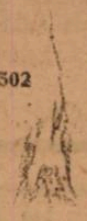

502 **Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în CLUJ, Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:**

AGENŢII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piaţa Unirii

Aviz.

Consistorul eparhial ortodox din Cluj, *caută un dactilograf*. Pot reflecta cei-ce au o practică mai îndelungată.

Serviciul se poate începe numai decât.

Condiţiunile de salarizare se pot cunoaşte în cancelaria consistorială din Str. Iuliu Maniu No. 31 în orele de birou. 1003

Se caută

pentru imediată angajare o **steno-dactilografă** care să cunoască perfect limbele română-germană sau română-maghiară. Ofertele se vor înainta Fabricei de piele Fraţii Renner & Co. Cluj. 997

Reclama este sufletul comerţului

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

La parfumeria

d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, Parfumeria d'Or
18 **Piata Unirei No. 5.**

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREŞTI

INSTALAŢIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secţia fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ŞI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecţiuni de hârtie şi carton. Liniatură mecanică. Fabricaţiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de şcoală, Carnete şi orice fel de alte lucrări în liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume şi orice lucrări de legă- **Fabricaţiune de pliuri** comerciale, torie de cărţi. oficiale şi ori ce alte mărimi şi formate uzitate şi după comandă. — **Cassete de hârtie de scrisori** în diferite formate, feluri şi calităţi obicinuite, albe, colorate şi de lux.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitaţii de nuntă

◆◆

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii şi alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărţi de Şcoală, Pedagogice, Literare, Ştiinţifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice şi de Mode, româneşti şi în limbi străine.

ARTICOLE DE BIURU şi PAPETARIE Călimări şi garnituri complecte pentru Biouri, Genţi de piele, Agende pentru advocaţi şi de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell şi ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată ţară în fine tot ce se înrudeşte cu această branşe.

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn şi de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3.
SEDII: C. Sfetea, Calea Moşilor 62-64 şi Calea Victoriei 68. Ionniţiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piaţa Unirei 7. TIMISOARA, Piaţa Tepeş-Vodă. 2 — IAŞI, Str. Lăpuşneanu 17.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea" se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinreana" Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul II. No. 305 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Vineri 26 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STR. [illegible] MANIU No. [illegible]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 962.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Regele nostru

Îi spunem așa, astăzi când să'mplinesc 56 de ani dela nașterea Maiestății Sale, îi spunem așa, simplu, dar cu toată căldura și sinceritatea unei adânci dragoste.

Nu e mai mare bucurie într'un popor, decât să știe că are în fruntea lui un om, care să simtă și să gândească la fel, care să se identifice cu aspirațiile neamului întreg, conducându-l cu pricepere și fără șovăire pe calea dorită de toți.

Și așa este Regele nostru. Apropiat sufletește de tot ce-i românesc, iubind și ajutând și pe cei mai umili dintre noi, El a fost conducătorul popular, în jurul căruia s'a strâns cu încredere, în vremuri grele, națiunea toată. Astfel, a devenit El Regele victoriei, al unirii, și-al democrației românești.

Năvălirea barbarilor

De astă dată se pare că istoria se repetă. După o mie de ani hoardele asiatice vor năvăli iar asupra Europei. Foametea din Rusia cu toate ajutoarele grabnice pe care încearcă să le dea Europa nu poate fi potolită și acest fapt va fi exploatat de Lenin, cel mai sinistru cinic din lume. Și foametea nu va putea fi potolită din cauza lipsei mijloacelor de transport și a pretenției sovietelor de a controla împărțirea alimentelor. Sunt așa de murdari politicieni încât vor să aservească scopurilor lor politice și opera caritabilă de aprovizionare a poporului rusesc întreprinsă de întreaga omenire. Bolșevicii recunoscând în fundul sufletului falimentul politică lor economice au cinismul să afirme că foametea și dezorganizarea actuală e datorită secetei ca și cum nu tot statisticile lor ar arăta prelungirea producției și împuținarea terenului cultivat. În apelul lui către proletariatul mondial, Cicerin spune că împrejurările schimbându-se guvernul sovietic trebue să colaboreze cu capitalismul. Capitaliștii îvor realiza câștigurile după care umbla atâta iar Rusia se va refăce datorită acestei combinațiuni pentru ca sovietismul să se poată întinde asupra întregei lumi. Deocamdată să ne facem călugări spun bolșevicii și după ce ne vom face interesele vom ști să desbrăcăm rasa călugărească pentru a fi iarăși diavoli.

Din nefericire pentru regimul sovietic, lumea nu-i mai crede. Prea multele tirade umanitare au plictisit și pe cei mai naivi umanitariști. Până și bolșevicii din Occident îndură cu destulă nerăbdare jugul sovietic.

Aceasta e situația. Guvernul sovietic urmeaze și față de noi aceiași politică de două fețe, ca și față de celelalte state. Am primit mai zilele trecute o notă prin care eram invitați să îngăduim intrarea în țară a trei delegați ruși cari să cumpere cereale. Acesta bine înțeles era motivul. Scopul nu putea fi decât stabilirea unui birou oficial de propagandă bolșevică în România ca și cum n'ar fi suficiente comitetele clandestine stabilite în toată România și emisarii numeroși trimiși de la Moscova cu bani și manifeste. Sătul de acțiunea, subterană dusă la noi de atâta vreme, cel de la Moscova vroiau să lucreze pe față. Guvernul n'a admis pretenția Sovietelor, pe motiv că trebuie să furnizăm Franței 20.000 vagoane de grâu, după cum ne-am obligat încă de anul trecut. Văzând că n'au putut reuși să pătrundă oficial la noi, pe cale economică, bolșevicii ne-au trimis o altă notă în care ne acuză de a fi ajutorat pe Wranghel, Denikin, Petliura, adică toate armatele contrarevoluționare și de a îngădui chiar acum formarea unei alte armate naționale ucrainene pe teritoriul nostru. Firește că acuzațiile aduse sunt de domeniul fantaziei, fiind cunoscute de toată lumea refuzurile repetate pe care le-am adus cererilor insistente ale acestor armate contrarevoluționare de a le furniza arme și muniții. Ne-am purtat atunci ca niște adevărați gentlemani față de Rusia care pretindea cu este în stare de războiu că noi. Și la aceasta a doua notă guvernul a răspuns, punând lucrurile la punct.

Intre timp au fost prinși vre-o 35 de banditi ucraineni care au trecut Nistrul după pradă. Bolșevicii se folosesc de acest incident și trimit un ultimatum prin care invită guvernul român să elibereze pe cei 35 de banditi, urmând ca în caz contrar să ordone trupelor bolșevice de pe Nistru începerea operațiunilor militare contra Basarabiei. Nu știm în ce termen va fi răspuns guvernul nostru. In tot cazul situația e destul de gravă. Lenin văzând că pe cale diplomatică nu poate avea vre un rezultat, constatând ineficacitatea propagandei bolșevice la popoarele civilizate, s'a hotărît aruncarea zecilor de milioane flămânde asupra Europei.

Pe lângă opera de ajutorare care trebue continuată cu activitate se impune pregătirea grabnică pentru rezistentă. Și credem că nu vom șovăi nici acum, cum n'am șovăit niciodată.

Satul arde și baba se piaptănă

In bucuria întregirii neamului, să nu uităm că și greutățile de consolidare și de menținere a țării au devenit și ele mai mari.

Apoi sunt probleme sociale a cărora evoluție a fost grăbită de război și exigențele democratice se cer mai imperios și mai temeinic satisfăcute.

Legiuirile și măsurile sociale, cari se aduc, sunt și ele necesare să facă față nevoilor, știm însă cu toții că adevărata schimbare și punere'n curent a așezămintelor noastre cu mersul, așa de grăbit azi, al vremii, nu le aduce decât școala, cu înceata și laborioasa ei pregătire a generațiilor noi.

Ne plângem îndeosebi, de atâția ani de zile, că învățământul dela noi nu pregătește îndeajuns pe elevi pentru viața, care se face din ce în ce mai grea în necesitățile ei practice.

Și în mijlocul unor asemenea nevoi, cari se simt și cari au fost și mărturisite, iată că ne pomenim c'o circulară a ministerului de instrucție către direcțiunile de școală primară, pe cari le invită să'ncerce introducerea învățării limbilor străine.

Poate că, față de halul, în care sunt școlile primare la noi, cu toată îngheșuirea mecanică și superficială a unui amalgam bizar de cunoștințe, din cari cele fundamentale și cu folos se pierd subt apăsereo enormei majorități de inutilități „savante", poate că predarea câtorva noțiuni de limbi streine constitue un plus de câștig real în direcția pregătirii practice. Dar aceasta se poate spune aproape numai pentru copiii dela orașe, unde o bună parte din elevi își continuă studiile peste clasele primare și unde în viață se pot folosi cândva și de altă vorbire decât cea românească. La sate însă, dacă circulara se adresează și școlilor de-acolo, ce va folosi un umil fiu de săteau din gângureala lui „Je m'apelle" sau lui „Ich bin, du bist, er ist ..."?

E adevărat că vârsta fragedă se pretează la o'nvățare lesnicioasă a orice și sforțarea minții e mai puțin simțită atunci ca oricând, dar să nu se uite că atunci e și epoca cea mai nemerită pentru a zăpăci, poate pentru toată viața, mintea cuiva.

Ori-cum, școala primară e pentru învățarea limbii materne, pe care mulți, după ani de studiu, tot n-o stăpânesc deplin. Și a nu avea un mijloc sigur și flexibil de expresie e o nenorocire.

In loc de-un învățământ primar, care se scoată poliglоți, avem nevoie de unul, care să dea oameni luminați și pregătiți practic pentru nevoile din regiunea flecărula.

Regele Alexandru

Regelui Petru îi urmează la tron fiul său Alexandru. Noul rege al regatului jugo-slav este al treilea fiu zămislit din căsătoria răposatului rege cu fiica ex-regelui Nicolae al Muntenegrului. Ca mic copil, ca exilat trăia la Geneva alături de tatăl său, care-l creștea cu multă severitate din meleagurile depărtate pe cari soarta îl aruncase, micul Alexandru simțea mereu crescând în el dorul de patrie. Alexandru a fost cruțat de destinsul potrivnic care a apăsat atât de greu asupra tatălui său.

In cele mai grele momente ale exilului său, Alexandru nu-și pierdea speranța; niciodată n'a desnădăjduit de întoarcerea tatălui său în patrie. Evenimentele sguduitoare ce s'au desfășurat în vara anului 1903, au exercitat o influență puternică asupra tânărului principe. Cine cunoaște domnia ultimului rege al dinastiei Obrenovici și intrigile soției acestuia — regina Draga — trebuia să înțeleagă, că în acele zile nu numai garnizoana din Belgrad, ci și întregul corp ofițeresc sârbesc își revendicase onoarea să săvârșească omorul regal.

Tânărul Alexandru urmărea dela curtea țarului Nicolae, dela Tzoskoe-Selo, desfășurarea evenimentelor, vedea cum Serbia era adusă la marginea prăpastiei de ultimul Obrenovici. Niciodată n'a desperat de viitorul tatălui său, pe atunci încă înzestrat cu vigoare. Visul tinereței sale era însă regatul marei Serbii, așa cum a fost înfăptuit în urma războiului mondial.

Când isbucni războiul balcanic, era principele moștenitor al Serbiei, în urma renunțării la tron a fratelui său mai vârstnic, Gheorghe. Acestui război, prima încercare a întemeierii unui stat puternic sud-slavic, nu i-a fost dat să realizeze năzuințele întregii suflări sârbești. Din războiul balcanic a ieșit totuși o Serbie mărită, astfel încât Alexandru presimțea că ziua marelui eveniment se apropie.

Copleșit de vârsta-i înaintată, puțin timp înainte de-a isbucni războiul mondial, regele Petru se retrase dela cârma statului, predând puterea executivă fiului său, moștenitorul-regent Alexandru; de atunci domnea de fapt Alexandru în numele tatălui său. Acesta cunoștea războiul, asistase a excesele produse în războiul balcanic, așa că avea o adevărată oroare de el. Convins de neviabilitatea evidentă ca stat unitar a Austro-Ungariei, îndârjit la culme de politica de distrugere a Serbiei urmărită de potentații statului mozaic, vedea totuși apropierea unui ultim război.

Din ziua declarării războiului preluă conducerea tuturor forțelor militare sârbești. Alexandru a împărtășit toate suferințele îngrozitoare ale poporului său, a condus retragerea catastrofală a armatei sârbești și a fost martorul zilelor triste trăite de armata sa în Albania.

Atunci ajunsese mizeria la paroxism, și ce putea fi mai firesc decât ca armata, obosită de patru ani de războiu, să facă răspunzător pe rege de suferințele ei. Atât Alexandru, cât și bătrânul său tată, învelițI în mantale cazone, erau în mijlocul soldaților cărora le spuneau: „Și regele împărtășește cu voi suferințele voastre." Rareori a fost monarh mai popular ca Petru și Alexandru în cele mai grele clipe pentru poporul sârbesc.

Cu sfârșitul războiului, Alexandru deveni regentul regatului unit al Sârbilor, Croaților și Slovenilor. Cele mai mari dificultăți ale consolidării noului stat au fost totdeauna învinse de influența personală a domnitorului dat fiind că dinasticismul nu este numai la blocul radicalilor și democraților, ci și celelalte partide, elementul de coesiune al fiecăreia polite sârbești. Legăturile dintre Alexandru și poporul croat s'au întărit și mai mult în urma vizitei ce făcu în ținuturile alipite. Mai ales în Croația, care e în continuu revoluționată de faptele inconștiente ale unor elemente destructive, s'a bucurat regentul de-o primire strălucită. Se amestecă prin popor, vorbea cu țăranii și arăta tuturor o mare prietenie și dragoste.

Cu această ocazie se petrece o scenă caracteristică, cari vorbește dela sine: regentul vorbea cu țăranii, întrebându-i de nevoile lor. Tocmai începea să plouă, și Aghiotantul stărui pentru plecare. Un țăran îi puse însă mantaua sa pe umeri, zicându-i: „Rămâi acum la noi: în Belgrad ai stat doar o viață întreagă." Același țărani au fost atâțați de agitațiile conducătorului țărănist Radici împotriva guvernului dela Belgrad; trebuește bine diferențiat Belgradul de rege, căci orice încercare de-a atâța țăranii împotriva dinastiei ar fi sortită să moară încă în stare de proect.

Oricine a venit în contact cu regele Alexandru este cât se poate de bine impresionat de afabilitatea, de modestia și de ideile sale sincer democratice ce-l caracterizează. Alexandru s'a ocupat în mod intensiv cu studii istorice, având o predilecție deosebită pentru numismatică; în domeniul acestei științe a ajuns să se bucure de un renume frumos. Noul monarh posedă bine limba franceză, germană, engleză și italiană, fiind în același timp unul din cei mai buni stenografi ai țării sale.

Alexandru e al doilea rege al regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor; el are acum ocazia să continue sforțărilor începute de tatăl său. O mulțime de probleme așteaptă dela el rezolvarea imediată; privind faptele din ultimii trei ani se poate totuși spune că pericolele cele mai mari au fost înfrânte; după cât ne îngăduie judecata și puterea de prevedere omenească, regele Alexandru corăspunde prin însușirile sale necesităților de conducere prin care trece Serbia.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ECOURI

Mstingul sportiv din Copenhaga

Olandezul Moeskops, șamplon mondial

Olandezul Moeskops a câștigat alaltăeri șampionatul lumii în viteză Cei trei alergători calificați pentru cursa finală au fost Moeskops, Lerooent și Spears cari va clasa în această ordine: 1 Moeskops 2 Spears și Sergent.

O scrisoare a lui Mozart

D-l Charles Bouvet publică în *Bulletin de la Societe francaise de musicologie* o scrisoare inedită a lui Mozart scrisă din Viena la 26 Aprilie 1783 editorului parizian Sieber. E interesantă pentrucă ne face să aflăm ce preț cerea maestrul deja vestit pentru compozițiile sale. El oferi trei concerte pentru piano și orchestră (fa, la și ut) cu treizeci de poli în aur și cele 6 quataruri dedicate lui Haydn cu 50 poli. Asta face respectiv 720 și 1200 livre sau 3,600 și 6,000 franci.

O mie de franci pentru fiecare din capo-d'operele enumerate mai sus ne pare un nimic, dar era o sumă destul de bunișoară pentru compozițiile unui tânar de 27 ani Mozart spunei că cere prețuri prietenești lui Sieber, pe care îl prefera editorului vienez Artaria. Totuși afacerea nu se încheie și nu la Paris fură editate mai sus amintitele compoziții.

La Fontaine autor dramatic

Lumea îl știe ca fabulist. Puțini cunosc acele povești „Contes" care amintesc pe Boccacio și pe mai toți autorii libertini din veacul al XVII-a în frunte cu Brantome și Bussy de Ragudin. Dar și mai puțini știu că există piese de teatru de ale lui, rămase în repertoriul comediei franceze. Teatrul lui La Fontaine se compune din două părți foarte deosebite, una care conține: L'Eunuque, Clitméne, Daphnée, Gulathée, Astrée și alta care conține o seamă de plese care au fost jucate sub numele de Champmesle. Nu se știe dacă într'adevăr La Fontaine a avut vreo parte de colaborare la aceste comedii și nu se știe pentru ce nu le-ar fi semnat.

Femeile la Academie

Se știe larga discuțiune în jurul chestiunei dacă femeile literate pot fi primite în Academia Franceză. Mulți au fost pentru, dar și mai mulți au fost contra. Până acuma încă nici o femee nu-și pusese candidatura la vre-o vacanță ce se ivise. Iată că la fotoliul rămas vacant prin moartea lui Jean Aicard își pune candidatura o femee, romanciera Aurel. Cu drept cuvânt lumea se întreabă unde e articolul din regulament care să împedece o asemenea alegere, mai ales că pe vremea lui Enric al 3-lea, Ducesa de Retz fusese membră a Academiei? Cele cinci academii care alcătuesc institutul Franței sunt conduse de unul și același regulament. E ciudat cum Academia de Belle-Arte a primit în sânul ei pe d-na Vigée-Lebrun, iar Academia de Științe o are, printre membrii, pe d-na Curie.

Discuțiunea are aerul să precipite soluțiile favorabile așa încât e foarte posibil să avem femei în Academia Franceză.

Istoria Basarabiei

D-l Iancu Nistor. istoricul bucovinean de necontestată valoare, lucrează acum la o istorie complectă a Basarabiei care va fi pusă zilele acestea sub tipar.

Se vorbește că această interesantă incursiune în domeniul istoric al ținutului de peste Prut, va fi o relevație, prin cercetările și descoperirile făcute de d-l Nistor.

Tutungerie

s'a deschis în str. Samuil Micu Nr. 1, prevăsută cu toate articlele în această branșă, alături o bodegă elegantă în stil parizian cu cele mai gustoase mâncări și beuturi. Rog sprijinul binevoitor al publicului. 1015

Citiți „Infrațirea"

Notițe bibliografice

— In seria discursurilor de recepțiune. Academia română a publicat de curând discursul rostit la 25 Mai 1921 de către d-l G. Bogdan-Duică, noul academician, despre Titu Liviu Maiorescu.

E o privire largă și luminoasă asupra celui mai de seamă critic și estet, ce-a avut țara noastră.

Broșura Academiei cuprinde și răspunsul cald, pe care d-l Sextil Pușcariu l'a adresat noului nemuritor, făcându-i un meritat elogiu.

Asupra discursului d-lui G. Bogdan-Duică vom reveni mai pe larg.

— Harnica revistă craioveană „Ramuri", care de 15 ani se luptă să menție un locușor de idealism în centrul unei intensive vieți practice, cum e capitala banilor, a scos și numărul 6 d'n anul curent.

Sumarul, destul de bogat, cuprinde, în afară de un fragment din actul IV al piesei Tudor Vladimirescu de d-l N. Iorga, următoarele interesente bucăți:

Aproape, poezie de Nichifor Crainic.

Gânduri, versuri de Al. Iacobescu.

Singurătate, schiță de I. Agârbiceanu.

Noaptea învierii, sceneță în versuri de Volbură Poiană.

Blestemul ursitoarelor, versuri de Ștefan Bălcești.

Ea doarme, versuri de I. C. Popescu-Polyclet.

Unei fecioare, elogiu simbolic al științei, de I. Ciocârlan.

Cântec de P. Vaier.

Târziu, versuri de V. Al. George.

Durere, versuri de T. N. Paulian.

Sfârșit de roman, schiță de G. M. Vlădescu.

Cronica.

XXXXX—XXXXXX

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică TEODOR MAIOR din Cluj, Calea Victoriei No. 7.

ANGAJEAZĂ IMEDIAT O DOMNIȘOARĂ CU CAUȚIUNE care cunoaște dactilografia și în câtva contabilitatea, asemenea pe lângă limba română și cea maghiară. 1017

Liceul gr.-cat. de băeți din Beiuș

— Activitatea extra-școlară —

In numărul trecut al gazetei noastre am făcut un scurt istoric al liceului greco-catolic din Beiuș; arătând pe scurt marile greutăți prin care a avut să treacă această instituție timp de aproape un veac cât a trecut dela înființarea ei. Azi vom expune pe scurt activitatea elevilor și a profesorilor dela acest liceu în afară de programul obișnuit al învățământului.

Corpul didactic al acestui liceu nu și-au mărginit activitatea lor numai la executarea cerințelor programei analitice ci și-au dat seamă că activitatea unui profesor, mai ales în Ardeal trebuie să se îndrepte și în afară de școală acolo unde posibilitățile de instruire și de luminare a minții sunt mai puține și mai anevoioase acolo unde cultura și în special cultura românească n'a pătruns s'au n'a fost lăsată să pătrundă. Luminarea țărănimei și a muncitorimei, aceasta trebuie să fie una din datoriile de coștiință a dăscălimei noastre. Și corpul didactic al liceului din Beiuș și-a înțeles această menire și spre lauda lui a dus'o la bun sfârșit.

Profesorii acestui liceu au membrii președinți și secretari ai „Corpului didactic" ai „Astrei", „Casinei", „Clubului sportiv" etc desfășurând o rodnică activitate prin satele împrejurimei spre a instrui și lumina populația. In toate aceste turneuri culturale profesorii erau însoțiți de câte o echipă de elevi care se producea prin satele pe unde treceau cu numeroase declamații cântece. exerciții sportive etc. S'au serbat cu un deosebit succes centenarele bardului național V. Alexandrii și al eroului național Tudor Vladimirescu.

In ceia ce privește elevii, aceștia simțind trebuința de a-și lărgi și îmbogăți cunoștințele estetice și literare, și în anul acesta s'au constituit în societate de lectură numită „Societate de lectură" Samuil Vulcan.

Ședința de constit ire s'a ținut sub prezidiul profesorului conducător Augustin Maghiar, la 2 Octombrie 1920 când s'a format și biroul societății. Au fost aleși: 1. Notar al ședințelor Moga Liviu elev de cl VIII.

Numărul membrilor a fost 57, dintre cari a murit Pela Romul. S'au ținut 1 ședință de constituire, 12 ședințe literare, 1 ședință de încheiere și 2 ședințe festive. Cu totul 16 ședințe.

Ședințele festive s'au aranjat în ziua de 25 Decemvrie întru amintirea marelui arhiereu și întemeietor al școlilor din Beiuș. Iar în 1 Iunie 1921 s'a prăznuit pomenirea marelui și neuitatului mecena e și al doilea întemeietor al tuturor institutelor din Beiuș episcopul de ploasă memorie Mihail Pavel.

In ședințele literare s'au declamat 33 poezii românești, 2 monoloage și 1 dialog. S'au prezentat 6 lucrări originale cu teme din domeniul literaturei, științelor și a artelor frumoase, precum și cu subiecte din istori contimporană.

Din toate acestea se poate constata activitatea corpului profesoral și a elevilor dela liceul din Beiuș și din partea noastră urăm acestei valoroase instituții culturale din Beiuș să-și continue cu aceiași râvnă și cu acelaș idealism opera pe care a început'o și care până acum a dat așa de frămoase rezultate.

Ș. P.

Invățații englezi în Cluj

Joi, 25 August, ora 11 sosesc în Cluj Profesorii universitari englezi *Craigie, Wright, Chapman* și *Chevassut*, pentru a aduce salutul Universităților și societăților științifice engleze către Universitatea și societățile științifice din Cluj. Distinșii oaspeți vor fi însoțiți de d-l Gaster renumitul filolog.

Vor fi primiți la gară de profesorii universitari aflați în Cluj și de autoritățile civile și militare.

La ora 5 p. m. d-l *Gaster* și d-l *Wright* vor face o conferință cu proecțiuni în sala de conferințe a bibliotecei universitare. Publicul clujan este rugat să asiste în număr cât mai mare.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Imaginația în știință

Multă lume crede că imaginația nu e folositoare decât artiștilor și poeților, cari mai întotdeauna pare că sunt pierduți în visare; în ceeace privește pe savanți, s'a format o părere greșită, care tinde chiar să se generalizeze; anume credința că aceștia n'au nevoe decât de un spirit de observație pronunțat și de-o logică desăvârșită. Cât de mult să înșală lumea în această privință! Inșiși matematicienii nu sunt decât niște visători, al căror instrument de căpetenie, pe lângă calculul riguros, este ipoteza, fiica mai vârstnică a imaginației.

Dovada cea mai evidentă a neexactității acestei aprecieri este că în deobște savanții sunt cu mult mai distrați decât artiștii. Asupra lui Ampére și a altor jongleuri ai formulelor matematice se povestesc atâtea cazuri interesante de absorbție a gândirii, demne să facă geloși pe cei mai renumiți visători din lumea artiștilor. E celebră anecdota care povestește că Ampére se opri odată în fața unui coș de trăsură, crezându-se înaintea unei table de scris; scoase creta din buzunar și începu să înșire la-formule. Trăsura plecă, iar Ampére, în mod inconștient fugea după ea, urmărit fiind de formulele ce le'ncepuse a le rezolva.

Unui om, care s'ar mulțumi să urmărească numai raționamente logice, nu i s'ar putea întâmpla o asemenea aventură. In orice loc a unei demonstrații poți să-ți întrerupi șirul raționamentului, spre a-l relua, fără nici o greutate, mai târziu. Numai visul, imaginația constructivă are puterea de-a te fura în așa fel, de-a te transporta în altă viață, de-a-ți dedubla astfel personalitatea.

Imaginația e facultatea de-a reprezenta spiritului lucruri, care-i sunt absente în momentul în care se produce acest act. Sunt două feluri de imaginații: una de ordin inferior e imaginația reproducătoare, care ne reprezintă lucrurile sensibile, percepute odată de simțurile noastre, forme, culori, sunete, câte-odată chiar mirosuri și gusturi; acest fel de imaginație se confundă de fapt cu memoria.

Cealaltă este imaginația creatoare, care are putința de-a produce imagini sau idei nouă, mai mult sau mai puțin originale, modificând sau combinând imaginile și ideile dobândite anterior. Această formă de imaginație permite poetului de-a crea personagii și situații ce n'au existat poate niciodată, grație materialului ce i-l furnisează memoria, material pe care poetul îl disociază și-l transformă. Același procedeu va da putință arhitectului, pictorului, sculptorului, compozitorului să producă ansambluri noui.

In ciuda prejudecății burgheze și a tonului batjocoritor cu care adeseori înșiși savanții califică pe artiști cu epitetul de „imaginativ", imaginația ocupă un loc de frunte în știință. Acei savanți de mâna întâiu, cari nu se mulțumesc să meargă pe căile bătute de predecesorii lor, cari în schimb inovează, inventează, descoperă și îmbogățesc tezaurul științei omenești, nu sunt la urma urmei decât niști imaginativi, un fel de poeți.

Imaginația nu e totdeauna numai o defilare de imagini, de reprezentanții mai mult sau mai puțin plastice; ea poate fi formată din abstracțiunile permise de conformația specială a fiecărui spirit; și în acest caz rămâne tot imaginație. Pentru matematician funcțiile și cifrele au deseori un fel de formă aproape plastică care le personalizează; când vorbești unui matematician despre binomul lui Newton, dacă e sincer, desigur că va recunoaște că acesta i se prezintă imaginației sale sub o formă materializată aproape.

E ușor de înțeles că vor fi tot atâtea tipuri de imaginație, câte științe deosebite sunt Reprezentații e cari umple spiritul unui biolog nu vor prezinta prea mare asemănare cu ace'ea ce năvălesc în mintea unui chimist, unui geometru, unui fizician. Ace'a ce combină numere sau notații simbolice nu vede la fel cu acela ce continuă figuri, cu acela ce combină substanțe, cu acela ce combină forțe sau mișcări, cu ace'a care caută secretul funcțiilor fiziologice, cu acela ce presimte apariția unei ște'e necunoscu'e.

Vorbind de acustică, fiziciauul Tyudall spune că ochii săi nu pot vedea contractându-se și dilatându-se undele sonore, ci le construește în imaginația sa, iar psyhologul Ribot nu se îndoește asupra faptului că acei chimiști cari au pus bazele teorii atomice au văzut atomii și și-au figurat arhitectura lor în corpii compuși.

Fie că e vorba de descoperirea unei noui legi științifice, unui nou procedeu industrial, sau de interpretarea unui fapt, unei serii de fapte observate, imaginația își are rolul ei bine hotărât. In mod general se poate spune că descoperirea a fost totdeauna presimțită de autorul ei, sau de cele mai multe ori de predecesorii săi. Când e vorba de-a interpreta un fapt de curând observat, savantul e obli-

Asigurările în Ardeal

Importanţa asigurărilor ca factor în promovarea economiei naţionale este de netăgăduit. Din punct de vedere politic merită încă atenţiunea acelor cari se gândesc la consolidarea vieţei sociale între graniţele naţionale. Cunoscând rolul pe care l-au avut în viaţa economică a vechiului regat, societăţile de asigurare, cu capital şi mai ales cu caracter românesc, rol pe care trebue să-l aibă şi de aci înainte în tot cuprinsul României Mari, Consiliul de Miniştri prin jurnalul din 18 Iulie a. c. a decis ca societăţile străine de asigurare aflătoare pe teritoriul ţărei noastre să-şi înceteze operaţiunile de asigurare cu începere dela 27 August crt. Şi se motivează această măsură prin constatările făcute şi anume că agenţiile şi sucursalele soc. de asigurare străine lucrează în comptul centralelor lor din străinătate cărora le transmite beneficiile şi capitalurile disponibile fără vre-un control din partea noastră şi fără îndoială şi fără beneficii pentru economia noastră naţională. Se mai arată că aceste societăţi nu-şi regulează îndatoririle faţă de vechii lor asiguraţi, deveniţi cetăţeni români, afirmaţii dovedite, reeşind din rapoartele delegaţiunei noastre la conferinţa dela Roma la părerea căreia s'au alipit delegaţiunile jugoslave, cehoslave şi polone cerând cedarea necondiţionată a portofoliilor din teritoriile noastre şi a rezervelor technice corespunzătoare.

Prin urmare se afirmă în chip oficial necesitatea ca în cuprinsul României Mari operaţiuni e atât de importante ale asigurărilor să fie făcute numai de societăţile cu capital românesc şi caracter naţional. Societăţile româneşti existente vor putea umple golul lăsat de aceste soc. străine în condiţiuni şi mai avantajoase pentru cetăţenii acestei ţări şi pentru economia generală.

St. I.

Scrisoare din Mercurea-Ciucului

— Arestarea unui funcţionar incorect —

In localitate se comentează mult faptul arestării funcţionarului Octavian Deşuşianu, şef de birou cl. II, la Casa cercuală pentru asigurările sociale. Numitul ocupă acest post de aproape 5 luni nebănuindu-se nimic despre dânsul, până ce întâmplarea a făcut a se descoperi o mulţime de falsuri şi furturi în sarcina lui. Descoperirea s'a făcut în modul următor:

Nu de mult s'a prezentat la camera Cassei cercuale un anume Fuchs Salamon, pentru a-şi ridica ajutorul de 1620 Lei fiind orb. La cassierie suma i-s'a predat. La plecare a fost însă urmărit de numitul funcţionar care a cerut să-i restitue 1000 Lei, deoarece s'a făcut greşală la achitare. A afirmat că e trimis de director pentru a cere restituirea acestei sume. Fuchs i-a restituit de fapt suma de 1000 Lei, s'a reîntors apoi şi a cerut lămuriri directorului Ştefan Cseh. Dl Cseh telefonează imediat poliţiei cerând ajutor pentru descoperirea fraudei. După investigaţia minuţioasă făcută de dl Gheorghe Tăban, prefect de poliţie, un poliţist vechiu şi rutinat, funcţionarul a fost descoperit şi a recunoscut încă cinci furturi făcute mai înainte.

Astfel a recunoscut că a luat din sertarul directorului său o tabacheră de argint pe care a vândut-o. Cu altă ocazie a furat restauratorului Villi 2 rânduri de haine. Acestea le-a vândut în Braşov. D-nei Ilieşi i-a furat un ceas şi un lanţ de aur precum şi suma de 250 Lei. Obiectele au fost găsite în locuinţa funcţionarului. A recunoscut cu această ocazie, încercarea de furt facută judecătorului Alexandru Ciurea, când a fost prins cotocind prin birourile acestuia. La timpul său a negat această încercare făcută în gara dela Sf. Gheorghe.

Cu ocazia percheziţiei domiciliare s'au găsit la numitul funcţionar şi trei certificate falşe. Unul dovedea că ar fi absolventul liceului din Solnoc, cu toate că falşificatorul nu avea decât 4 clase primare. A recunoscut şi falşificarea actelor.

In urma dovezilor grave incorectul funcţionar a fost predat parchetului din Braşov pentru a primi pedeapsa cuvenită.

* * *

De acum câteva zile timpul s'a răcorit mult. Ploaea însă lipseşte. Recolta grâului a fost potrivită. Porumbul pe unele locuri a fost compromis. Pomii functiferi din lipsă de ploae se prezintă foarte slab. Asemenea şi recolta de cartofi.

* * *

In localitate a sosit d-l Constantin Georgescu pentru preluarea serviciului de siguranţă.

Coresp.

Crimpeie de polemică

„A fi cu ţăranii este egal cu a fi perfect naţional", — ne asigură d. Bogdan-Duică într'o scrisoare adresată ziarului „Patria". Ce păcat însă că senatorul Universităţii din Cluj nu vrea să ne spună dacă a fi cu Banca Blank este tot aşa de „perfect naţional"!

■

In aceiaşi scrisoare închinată ţărănismului, d. Bogdan-Duică ne lămureşte că d. C. Stere a fost primit în partidul ţărănesc fiindcă l-au votat 36.000 de alegători. Noi credeam că numărul voturilor este un argument bun numai pentru a justifica validarea alegerii, nu însă şi pentru a justifica primirea în partidul ţărănesc. Pentrucă dacă sentimentele democratice şi valoarea politică a unui om se măsoară după numărul voturilor, atunci de ce n'ar intra în partidul ţărănesc şi d. C. Argetoianu, care şi d-sa a fost trimis în parlament cu un număr de voturi destul de respectabil? Oare dacă d. Bogdan-Duică ar cădea în alegeri, ar fi d-sa atunci mai puţin ţărănist de cum este astăzi?

De ce nu înţelege senatorul Universităţii că resultatul unei alegeri trebuie respectat, dar că respectul nu exclude *aprecierea*?

■

„Ţărănismul este hotărât să trăiască şi să se impue"! — strigă tare şi apăsat d. Bogdan-Duică. Ţărănismul ca ţărănismul, dar ţărăniştii ştim şi noi că vor să trăiască. Dovadă, d. Vasile Haneş. Dar, din nefericire, trăiesc, fără *să se impuie*.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Revista presei maghiare

Organizarea Maghiarilor din judeţul Cojocna

Luni a avut loc în Cojocna adunarea Maghiarilor din acest judeţ pentru organizarea lor politică. Oratorii au ţinut să afirme şi cu această ocazie că Uniunea maghiară este organizaţia centrală a poporului maghiar şi ea se ridică deasupra claselor sociale, deasupra deosebirilor confesionale pentru apărarea intereselor minorităţii maghiare în viaţa noului stat. S'a accentuat din nou că Uniunea va lucra având în vedere interesele statului şi coordonarea intereselor particulare maghiare cu cele generale de stat.

Adunarea a fost condusă de preşedintele de vârstă Carol Zeyk. După ziarul „Ellenzek", oratorul ţăran Petru Bardos între altele spune următoarele:

Clasa ţăranilor e cea mai numeroasă între Maghiarii din România, dar şi cea mai slabă, fiind lipsită de organizaţie. De aceea rog conducătorii U. m. că dacă vor să rămână la înălţimea chemării lor, să nu aibă în vedere interesele şi privilegiile vreunei clase, ci să apere drepturile minorităţii maghiare.

Chestiile noastre de ceartă să le rezolvăm între noi, chiar dacă ar trebui să renunţăm din păreri dar să batem cât mai puţin pela uşile oficiilor şi ale tribunalelor. Ţăranii să trimeată băeţii lor la învăţătură, pentruca să putem întări casa de mijloc slăbită acum. In viitor nu privilegiile şi naşterea vor fi motive de reuşită în viaţă ci ştiinţa şi munca.

Preotul din Feneşul săsesc Alexandru Lőrincz vrea să spulbere acuzaţiile aduse Uniunii de unele cercuri maghiare, că ea ar fi organizaţia baronilor şi zice:

„Pe cine vedem aici din regiunile dela izvoarele Mureşului, Oltului, Târnavelor şi până la Tisa? Poporul talpa ţării. Cine s'a adunat sub steagul desfăşurat de oamenii noştrii? Poporul. Acest popor doreşte să-şi apere glia, biserica şi şcoala. Au dreptate răsvătitorii când zic ca în rândurile noastre să afle şi reprezentanţii clasei aristocratice. Insă precum în răsboi nu soldatul de rând e acela care conduce masele spre frontul duşman, tot aşa şi noi avem nevoe de conducători luminaţi, cari să reprezinte, să conducă şi să apere interesele noastre".

După vorbirea lui Iosif Sandor se votează apoi cu unanimitate moţiunea propusă care între altele cuprinde următoarele:

Organizarea regională Cojocna recunoaşte Uniunea maghiară ca for superior aprobă activitatea ei de până acum. Cere Uniunii ca să înfiinţeze cât mai multe institutii economice unde să fie aplicaţi funcţionarii. Adunarea generală crede că un obstacol al consolidării este numărul mare al funcţionarilor cari nu au pregătirile cerute de lege. Uniunea să intervie energic, ca numai funcţionari cu cvalificaţia necesară să fie primiţi în funcţiune, Uniunea să intervină pentru ameliorarea transportului pe căile ferate, şi pentru mărirea exportului, îndeosebi exportul de vite, care a nimicit aproape clasa ţărănimii. Cere Uniunii să se înfiinţeze un for superior care să judece diferitele litigii născute între Maghiari ca astfel ele să fie rezolvate pe cale privată şi cu bună înţelegere.

Reprezentanţii comunei Kide au cerut adunarea să adereze partidului poporului ardelenesc, format în Huedin. Discuţia asupra acestei propuneri nu s'a admis deoarece ea a fost prezentată prea târziu.

Activitatea politică.

Uniunea maghiară din zi ce trece extinde organizaţia s'a asupra întreg teritorului maghiar şi se fac toate pregătirile pentru intrarea efectivă în viaţa politică a statului. Ziarul „Ellenzék" însă nu crede că activitatea politică în parlament va putea să aducă ceva roade minorităţii maghiare. El zice:

„Activi atea politică maghiarilor numai atunci va putea avea rezultate dacă vor exsista garanţiile că majoritatea parlamentară nu va suprima dreptul de control al celor din opoziţie.

Aceste garanţii va trebui să le realizăm şi în acest caz putem avea speranţe că lupta noastră din parlament nu va fi iluzorie. Pentru câştigarea acestor garanţii un mijloc sigur poate fi şi acelea că nu vom lua parte la alegeri până când garanţiile ce le vom pretinde nu vor fi indeplinite. Activitatea politică însă nu e în acelaşi timp şi activitate parlamentară. Prin pacea dela Trianon s'a deschis calea şi posibilitatea activităţii politice pentru maghiarii din Ardeal.

---

gat să facă uz de ipoteză.

Sistemul lui Copernic, punctul de plecare al astronomiei moderne, nu e decât o ipoteză măreaţă zămislită de imaginaţia unui geniu fără pereche. Isbit de complicaţia sistemului lui Ptolomeu — sistemul geocentric — Copernic caută o explicare mai simplă a mişcărilor astrelor, şi construi astfel o teorie care stârni la început râsul sau indignarea tuturor doctorilor şi totuşi, prin intuiţia sa genială văzuse bine; toate ipotezele sale fură verificate, chiar după opt decenii, când Galileu parveni să construiască o lunetă, el construise în imaginaţia sa un univers plansibil.

In urma unor lungi visări, ştiind că Tycho-Brahe observase o serie de poziţii ale unei aceleaşi planete, toate poziţiile făcând parte dintr'o elipsă, Kepler se gândi că s'ar putea ca toate planetele să se deplasese pe orbite elipitice. Admiţând că presupunerea sa ar fi verificată, a ajuns să descopere acele legi cari sa de însemnate în astronomie, legea proporţionalităţii timpurilor şi distanţelor. Aceste două legi au permis lui Nevton să demonstreze că presupunerea lui Kepler asupra elipticităţii orbitelor se acoardă perfect cu legile mecanice, şi să deducă astfel minunata teorie atracţiei universale.

Observând că Saturn se prezintă sub mai multe aspecte deosebite, Huyghens încearcă să găsească o ipoteză susceptibilă de a le explica. După mai multe încercări ajunse să presupue că Saturn e însoţit de un inel, fapt ce justifica perfect aspectelele bizare ale planetei. Această ipoteză a fost verificată cu ajutorul telescopului; Huyghens văzuse bine.

Ipoteza, eterului până acum neverificaoilă pe cale exprimentală, ne e indispensabilă. Fără ea s'ar nărui toată fizica. Lumina, plecată de mulţi ani dela o stea, această lumină care numai ea pe stea şi care călătoreşte către pământ, unde nu va ajunge decât după un timp indelungat, prin ce mijloc s'ar propaga în imensitatea spaţiului, fără eter?

Ipoteza eterului a permis lui Gustave le Bon să-şi clădească teoria sa asupra vieţei materiei; cutoatecă le Bon crede că a stabilit-o experimental, nu e ea totuş rodul intuiţiei sale?

Newton observă cum cade un măr depe pomul său, şi a deduce, din această observaţie după meditaţii cari au durat optsprezece ani, teoria gravitaţiunei universale. O lampă oscilează sub domul din Pisa: din acest fenomen banal, pe care-l observaseră mii şi mii de oameni, Galileu descoperă o confirmare a îndrăsneţei hipoteze a lui Copernic: pământul se învârteşte De câtă imaginaţie are nevoe un om pentru a trece dela un simplu fapt particular la imensitatea unei legi universale!

Colomb a imaginat că pământul e rotund; s'a gândit mult timp la acest lucru şi a sfârşit prin a-şi zice că în acest caz, dacă ar naviga totdeauna spre apus, ar putea să atingă Indiile fără a se ţine de coasta Africei şi de-a trece pela Capul Bunei Speranţe. Şi le-ar fi atins dacă America nu i-ar fi stat de-a curmezişul drumului său.

Papin constată că în repetate rânduri capacul unui vas se ridică sub presiunea vaporilor; astfel a ajuns să-şi explice că o forţă imensă e ascunsă în apa care fierbe, şi inventează un aparat, hărăzit să revoluţioneze lumea.

A inventa nu însemnează numai a observa, spre a raţiona apoi; toate invenţiile s'au născut mai mult sau mai puţin din nevoia, din dorinţa ce simţea inventatorul de-a găsi soluţia vreuneia din greutăţile cu care viaţa noastră de toate zilele are de desbătut. O descoperire este adeseori comparabilă cu o frumoasă metafară poetică.

Nu importă faptul că o teorie care a părut într'un moment dat excelentă, să răreşte deodată; opera ei va rămâne, de vreme ce a exprimat un adevăr şi a condus la mai mult adevăr. Insăşi teoria evoluţiei, care are o nespusă importanţă filosofică şi excesită o mare influenţă asupra tuturor formelor de cunoştiinţă omenească, nu este de-o camdată decât o ipoteză. Fi-va ea oare dovedită? Fi-va ea oare hărăzită căderii? In orice caz, falsă sau adevărată, a avut o mare utilitate.

Logica şi raţionamentul sunt indispensabile cercetărilor ştiinţifice; ele organizează, îndrumează, opresc pe cercetător de-a se pierde pe căi greşite; cu toate acestea nu sunt în stare să fie factori inventivi în ştiinţă. Metoda e comparabilă cu parapetuile podurilor, cari apără pe călător de-a cădea în apă, fără să-l facă să meargă.

Imaginaţia presupune problema rezolvată în toate chipurile; pipăe, se avântă nebuneşte pe drumuri neaşteptate, nebătute, pe cari raţiunea le-ar fi desconsiderat; ţinta e totuşi la marginea acestor căi. Ipoteza făcută pe bază imaginativă e punctul de plecare a celor mai multe invenţii. O mulţime de invenţii au fost mult timp simple conjecturi, fără verificaţie posibilă.

După cum poetul Cros a avut intuiţia fonografului, Royer Bacon a avut la 1290 intuiţia drumului de fer şi a lunetei astronomice. Ipoteza lui Copernic îi fu sugerată de aceea a lui Pitagora, care susţinea că pământul se învârteşte în jurul unui foc

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMAȚII

Dl D. Carapancea, inspector general al sergenților din Ardeal, a încetat din viață din cauza unei boli de inimă în băile dela Buziaș.

Condoleanțele noastre îndureratei familii.

■

Judecarea marelui Complot de spionaj din Ardeal, va începe la Curtea Marțială din Cluj la 26 Septembrie a. c.

■

Școlare

La liceul „Gh. Barițiu" din Cluj, examenele de corigență vor avea loc în 30 și 31 August. Înscrierile se vo complecta în zilele 1— 2 Septembrie; tot atunci se vor ține examenele particulare și de diferență. In 4 Septembrie serviciul divin în ambele biserici românești, iar Luni 5 Septembrie, începerea regulată a cursurilor.

■

Examenele de primire și de corigență la școala normală de învățători din Cluj se vor ține la 2—4 Septembrie. Inscrierile se vor face la 5, iar cursurile vor începe la 6 Septembrie.

■

Politice

Pentru zilele de 18 și 19 Septembrie a fost convocat colegiul electoral din circumscripția Oas-Ugocea, județul Satu-Mare, spre a alege un deputat în locul d-lui dr. Ion Victor Vancea, numit prefect al județului Alba-de-Jos.

■

Numiri.

D-l I. Iancu, director de contabilitate dela resortul justiției a fost numit ca expert contabil pe lângă comisiunea însărcinată cu anchetarea fraudelor dela resortul internelor.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

Comerciale

Ministrul de finanțe va acorda pe viitor valuta străină pentru cumpărări de mărfuri din străinătate, numai acelor persoane cari vor trimite cererile cu 3 zile înainte și cari vor înainta odată cu cererea scrisorile de comandă sau certificat eliberat de Camera de Comerț precum și recipisa de plata impozitelor către stat.

■

Financiare

Datoria publică din ministrul de finanțe, aduce la cunoștința celor interesați că pentru preschimbarea cupoanelor de rentă externă trebue să prezinte borderoul de cumpărarea titlurilor și certificatul de naționalitate.

■

Judiciare

Camera de punere sub acuzare din Tg.-Mureș a confirmat mandatele de arestare contra funcționarilor amestecați în fraudele dela interne.

■

Artistice

Artistul Arsene Popovici dela Teatrul național din Cluj prepară elevi pentru examenul de admitere la Conservatorul de artă dramatică din Cluj în condițiuni foarte avantajoase.

■

Administrative

Eri s'a întors în localitate Dl. Mihaly venind dela București.

■

Locale

Azi au avut loc la toată bisericile românești din Cluj Te-Deum-uri pentru a sărbători ziua de naștere a M. S. Regelui.

■

Diverse

S'au început înscrierile la școala de muzică, la pian ca și la celealalte instrumente vocale și viori. Cal. Reg. Ferdinand 14.

Director Schlezak.

Reclama 1055. 1012

La întrebarea făcută, stațiunea de radio Paris, a comunicat că cursul leului pe ziua de 20 August a fost de 15, 5/8.

■

Prințul moștenitor al Italiei va vizita în toamna aceasta capitalele din Europa.

■

Primăria orașului Cluj aduce a cunoștința publicului că bâlciul se va ține în zilele de 29, 30 și 31 August, iar târgul de mărfuri la 1 Septembrie a. c.

■

„UNIVERSUM", întreprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

■

Vizitați expoziția magazinului de încălțăminte „D. S. RAFTOPOL din București, Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15. în fața bisericei „Matelu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziția on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiene „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 952

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

Dela „Asociațiune" (Astra.) Se aduce la cunoștință, că oricare membru al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român", având bilet de legitimație (carte de membru semnată de președintele și cassierul nostru și provăzută cu sigilul societății) poate să călătorească că din 25 August până în 1 Septemvrie a. c. din orice punct al Românielmari la Sighetul Marmației, unde se ține congresul general, și înapoi, cu reducere de 50 (cincizeci) la sută — nu 75 cum s'a comunicat întâia dată — în baza ordinului direcțiunii generale a C. F. R. Nr. 49.857—13.352 C. 2. 1921.

Biroul central al „Asociațiunii".

Diverse

Comitetul provizoriu al Corpului Absolvenților școalelor superioare de Comerț — filiala Cluj, roagă pe toți colegi — absolvenți de școli superioare de comerț-funcționari de stat sau particulari — să comunice înscris D-lui Ionescu — Banca Națională Sucursala Cluj, — numele și prenumele, titlul și școala de unde îl posedă. domiciul, funcțiunea.

Aceasta în vederea aplicării Legii Corpului de Experți-contabili și contabili, votată de partamentul nostru. 2—3.

Plângeri și lămuriri

Referitor la răspunsul d-șoarei Cornelia Andrei dactilografă publicat în Nrul 303 răspundem:

Corespondența publicată în Nrul 301 o susținem în întregime, mai ales că contra răspunsul publicat în Nrul 303 a fost „dictat" d-șoarei Ardrei de un domn dela oficiul din chestiune. Scopul este ajuns — am terminat!

Inf.

Procesul dintre D-l Prof. univ. Abramescu și D-l Chirilă Lazăr

In nenumărate rânduri am protestat cu cea mai justificată indignare în contra neglijenței de care au dat dovadă în dese ocazii autoritățile noastre față de D-nii Profesori universitari.

Astăzi spre părerea noastră de rău ni se prezintă din nou ocazie, nu să apărăm pe un domn profesor universitar, ci să protestăm împotriva atitudinii unui domn funcționar superior dela resortul instrucțiunei publice față de un domn profesor Universitar din Cluj.

D-l profesor universitar Abramescu a dat în judecată pe d-l Lazăr Chirilă, subdirector la resortul Instrucției pentrucă acesta l'a insultat și a comis acte de brutalitate împotriva D-sale și a d-nei Abramescu.

Primul conflict între d-l Abramescu și d-l Chirilă a avut loc în Noembrie 1919 după care a urmat o serie de scandaluri provocate de d-l Chirilă. Procesul intentat de d-l Abramescu în contra d-lui Chirilă s'a judecat abia eri la judecătoria de ocol din Cluj.

In Noembrie 1919 d-l Abramescu obține un bon de locuință dela Comenduirea pieței pentru un apartament din Str. Schütz János No. 9, apartament, pe care îl și ocupă în urma înțelegerei ce a intervenit între D-sa și proprietarul casei. După o lună, d-l Chirilă se prezintă proprietarului casei cu un bon dela cartiruirea civilă și-i pretinde acestuia să-i cedeze imediat camerile ocupate deja de d-l Abramescu. Neputându-se ajunge la nici o înțelegere d-l Abramescu reclamă cazul d-lui Rector Pușcariu pentru a face intervenții le necesare. Ca urmare d-l Chirilă se prezintă d-lui Abramescu și-l roagă să-i cedeze două camere din cele ce le ocupă, lucru pe care d-l Abramescu cu destulă gentileță îl acceptă, iar după o lună d-l Chirilă ocupă cele două camere, ca subchiriaș al d-lui Abramescu.

Cu toată amabilitatea d-lui Abramescu și cu toate că nu trecuse nici o lună de când d-l Chirilă ocupase acele două camere, acesta a căutat prin toate mijloacele să determine pe d-l Abramescu, chiar și prin brutalități, să părăsească și celelalte două camere.

Din declarațiile martorilor d-lui Abramescu rezultă că atât D-na cât și D-l Chirilă au bruscat în nenumărate rânduri pe servitoarea d-lui Abramescu fără ca să existe vre-un motiv serios. Mai mult de cât atât. D-na Abramescu venind odată în bucătărie, care după bon era a D-sale, și numai din gentileță acordase și D-nei Chirilă dreptul de a găti în ea, este lovită de D-l Chirilă cu o izbitură a ușei provocându-i o vânătaie la picior (Acest fapt e confirmat prin un certificat medical contestat de d-l Chirilă). Altă dată în ziua de 25 Decem rie. 1920 d-l Chirilă atacă pe d-l Abramescu provocându-i leziuni (declarațiile martorilor. Căp. Slătineanu și Horvat Ferencz.) Mai târziu servitoarea d-lui Chirilă atacă bandițește pe d-na Abramescu provocându-i grave leziuni, și rupându-i îmbrăcămintea cu toate că d-na Chirilă era de față. In fine în ziua de 11 August. după ce d-l Abramescu după multă trudă, obține locuință în Str. Fürdö No. 6 cele două camere ocupate de D-sa în Str. Schütz János au fost cedate de biroul de încartiruire d-lui Prof. Univ. Ionescu care fiind la băi a rugat pe d-l Abramescu să-i mute mobila.

In momentul când servitorul d-lui Abramescu și cu portarul caselor din Schütz János transportau mobila în camerile cedate D-lui Ionescu, d-l Chirilă se repede la dânșii, le rupe hainele și îi bate crunt. Mai târziu sosind și d-l Abramescu, Chirilă se repede din nou și asupra d-sale lovindu-i cu aceeași brutalitate. Intervenind d-l Căpit. Slătineanu, dl. Abramescu este scăpat din mâna agresorului (Aceste ultime infor-

---

central. Newton stabilise aproape teoria gravitațiunei, pe care o părăsi pentrucă cifrele ce le calculase nu corespundeau observațiunilor sale, și nu-și reluă cercetările decât atunci când cunoscu noua măsurătoare a meridianului pământesc.

Lavoisier presupunea că aerul atmosferic nu este un individ chimic simplu, ci că ar fi compus din două substanțe foarte deosebite. Presupunea de-asemenea că substanțele alcaline fixe nu ar trebui puse în rândul substanțelor simple, adăogând: „aceasta nu este decât o simplă conjectură".

Calculele au descoperit lui Adams și lui Le Verrier că în gravitațiunea planetei Uranus se produc perturbații sensibile; tot prin raționament au ajuns la idea că aceste perturbațiuni ar fi produse de vecinătatea unui astru necunoscut, numai prin imaginație însă Le Verrier a putut prevedea punctul în care s'ar afla Neptun pe cer, asupra cărula rugă pe Galle să-și îndrepte telescopul. Astfel Galle văzu cu ochii astrul pe care Le Verrier îl vedea de mult în imaginația sa.

Sunt puțini savanți ca Pasteur cari să reprezinte metoda observației riguroase. Pasteur vedea la microscop, într'o picătură de apă, miriade de ființe mici, asupra căror proveniență toți oamenii de știință erau înțeleși, considerându-le ca produsul unei generații spontane. Intr'adevăr, ziceau aceștia, dacă fierbeți apa, veți omorî toate aceste animalicule, și totuși în curând veți vedea lichidul furnicând din nou de ființe asemănătoare.

Pasteur își zise: dacă în natură toate ființele-vii ies dintr'un ou, cum ar excepta acestea dela regula generală? Si ele trebue să iasă tot din ouă. Unde sunt dar ouăle, germenii capabili să repopuleze apa sterilizată? Bazându-se pe aceste considerații, făcu o ipoteză: germenii nu pot fi decât în aer. Intr'adevăr, după ce fiersese apa și închisese hermetic vasul ce-o cuprindea, germenii nu se mai reproduseră. Ipoteza era astfel demonstrată, deveni un adevăr, un adevăr câștigat prin imaginația aliată cu raționamentul și observația.

Același lucru se petrece și în domeniul invenției mecanice și industriale. Firele pe care un păianjen le întinsese într'un tufiș dădură lui Brown, idea de-a clădi poduri suspendate deasupra râurilor și văilor: pânza de păianjen îl excită să imagineze un pod.

O fustă de femee, care se usca de-asupra unei sobe, prin faptul că se umfla și se ridica sub presiunea aerului cald, dădu idea, imaginea complectă a primei montgolfiere. Imaginația răscolește totdeauna ingeniozitatea în creerul omului; astfel pregătindu-și planurile, Napoleon vedea lupta ce urma să se desfășoare, Tolstoi și Dostowsky vedeau romanele ce construiau, cu personagiile și situațiile lor. Opera lui Wells e datorită tot imaginației.

Imaginația e tot atât de necesară savantului ca și poetului; la fel s'ar arăta și pentru comerciant, muncitor și biurocrat. Acest teatru fantasmagoric, pe care toți îl purtăm în noi, este educatorul și îndrumătorul nostru. După imaginație, rațiunea va raționa, va observa, fără a fi totuși capabilă să generalizeze, să inventeze.

naţi le avem din ziarul „Ellenzék", din 21 Aug.

Dl. Chirilă şi martorii d-sale în decursul procesului au negat multe din acuzaţiile ce i-s'au adus cerând să i-se acorde aducerea de noi martori.

In urma desbaterilor de eri s'a dat sentinţa contra serviciarei d-lui Chirilă care a fost condamnată la 600 lei amendă.

Dl. Chirilă cerând să fie ascultaţi şi alţi martori cari nu erau prezenţi, procesul s'a amânat.

Protestăm cu toată energia contra atitudinei avute de dl Chirilă faţă de un profesor universitar şi în acelaş timp cerem să se dea cea mai complectă satisfacţie d-lui Abramescu.

Un eveniment în istoria politică a Angliei

In Londra a luat sfârşit la 5 August Conferinţa imperiului britanic; acum zece zile aveau loc la Paris şedinţele Consiliului Suprem, iar peste două luni e vorba să se întrunească la Washington o nouă conferinţă care ar avea drept scop să discute problema echilibrului oceanului Pacific şi chestiunea desarmărilor internaţionale.

Preşedintele de consiliul al Dominionului sud-african, generalul Smuts a declarat cu ocazia desbaterilor ce-au avut loc la Londra, că de-acum înainte centrul degreutate al problemelor şi pericolelor internaţionale s'a mutat cel puţin pentru 50 de ani, depe marea Nordului şi oceanul Atlantic, pe malurile Pacificului. Problemele oceanului Pacific, de cari îşi au legate interesele adevăratele mari puteri ar urma să fie discutate în desbaterile ce vor avea loc între Anglia, Japonia şi America, la cari au fost invitate de simplă curtoazie şi Franţa şi Italia. La conferinţa din Londra nu s'a ajuns la nici o înţelegere, între metropolă şi coloriile cari devin pe zi ce trece mai independente, asupra faptului dacă ar trebui prelungită alianţa anglo-japoneză, care expiră tocmai în decursul lunei trecute. Lloyd George a eşit din încurcătură, oferindu-se să mijlocească, în ceea ce priveşte problema Pacificului, o întrevedere a factorilor responsabili ai celor trei puteri direct interesate. Din punct de vedere administrativ şi economic rezultatele Conferinţei din Londra sunt foarte sărace. Mărginindu-se la problemele abordate de cele trei Conferinţe precedente, cea de-a patra n'a însemnat nici un progres în istoria relaţiilor dintre metropolă şi Dominionri. Nu s'a tratat măcar asupra chestiunei legăturilor juridice ce leagă Anglia de nenumăratele ei colonii. In rezumat, rezultatele acestei Conferinţe, care a durat peste şase săptămâni, sunt mai puţin decât modeste, dacă considerăm constituirea, formulele şi hotărârile ei.

Şi totuşi are dreptate „Daily Chronicle" când o intitulează „un eveniment al istoriei britanice". In definitiv ce-a produs ea în şase săptămâni? A desbătut politica mondială, politica externă a marelui imperiu; politica externă avea prioritatea înnaintea tuturor chestiunilor, cu mult mai interesante, de ordin intern. Şi n'au desbătut numai politică externă, acei mulţi primi miniştrii ai îndepărtatelor colonii ci au discutat cu vădit interes şi problema irlandeză şi problema silezlană: Lloyd George s'a întărit prin colonii în politica sa europeană. Hotărârea cu cari s'au despărţit mandatorii milioanelor de suflete a fost că în ceea ce priveşte politica externă a imperiului, ea trebue să fie una şi singură, că în sfatul naţiunilor imperiul trebue să aibe un singur vot unitar, care să represinte voinţa tuturor supuşilor săi. Politica externă a imperiului va fi condusă de aci înnainte de conferinţa primilor miniştri ai coloniilor.

Şi această hotărâre înseamnă un mare eveniment în istoria politică a Angliei, un eveniment ale cărui consecinţe nu vor rămâne fără răsunet în politica modială.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela cor esp. nostra din Bucureşti)

Ora 2 p. m

Biroul radiografic cerând la Paris cursul leului care n'a venit de trei zile, i s'a răspuns că comunicatele Bursei din Paris nu mai conţin cursul leului românesc. Aceasta înseamnă că la Paris leul nu mai este cotat. Ştirea a produs consternare în cercurile financiare cari sperau în ameliorarea valutei în urma recoltei bune. Politica guvernului de risipire şi de dezordine financiară au adus scăderea leului la 15 centime, apoi ruşinea de azi.

■

Azi a avut loc la Bucureşti la Mitropolie un tedeum cu prilejul zilei de naştere a M. S. Regelui. A slujit I. P. S. S. Mitropolitul Primat. Au asistat A. S. R. Principele Carol, membrii guvernului şi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare.

■

Dl general Averescu a anunţat că va sosi în ţară la 29 August şi a exprimat dorinţa să se convoace o întrunire publică într'un centru mare din Ardeal pentru a face importante declaraţii politice.

■

Sunt în curs mari lupte între Greci şi Turci în Anatolia. Grecii sunt deocamdată victorioşi.

■

Procesul celor 400 comunişti arestaţi ca instigatori la greva generală va avea loc în Septembrie în Sala Eforiei şi va ţine probabil vre-o 4 luni.

■

Luni a avut loc la Belgrad înmormântarea regelui Petru. La ora 7 dimineaţa a avut loc la catedrală un serviciu religios oficiat de toţi mitropoliţii şi patriarchii Jugo-Slaviei. Am asistat membrii familiei regale misiunile statelor străine, guvernul, corpurile legiuitoare, magistratura, delegaţiile oraşelor şi judeţelor. In faţa bisericii au oficiat preoţii dediferite rituri, în prezenţa unui public imens. Oraşul era tot îndoliat. Corpul defunctului rege a fost condus pe un afet de tun la gară de unde cu trenul a plecat la Topola unde a fost înmormântat seara în biserica Karagheorghevici de pe colina Oplenatz.

■

„Indreptarea" publică un articol intitulat „Cum nu s'a făcut alegerea dela Crasna", în care arată că sărmanul guvern a fost victima opoziţiei care abuzând, a trecut peste ordinul de amânare al ministerului de interne. Candinatul guvernamental se retrăsese la Cluj convins că alegerea nu va avea loc.

„Indreptarea" crede că Parlamentul Reşiţei va invalida alegerea dela Crasna. Noi credem că nu va avea timp nici să valideze nici să invalideze.

*

Chestia crimei dela Grozăveşti rămâne încă nelămurită.

*

Relativ la încheiere concordatului cu Vaticanul, a făcut o mare impresie declaraţia lui Jonnart, ministrul Franţei pe lângă Sf. Scaun, reprodusă de „Dimineaţa" în care sfătueşte Vaticanul să profite de timpul cât va mai fi ministru de externe dl Tache Ionescu pentru a încheia concordatul, întrucât nici un alt ministru român nu va primi de sigur condiţiunile puse de Vatican.

Această declaraţie dovedeşte că chiar în străinătate dl Tache Ionescu este socotit ca agent al intereselor străine.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Miercuri:
Terezia
Joi:
Sânge de Tigru.
Sâmbătă:
Dama cu ochiul de aur.

CINEMA URANIA;

Miercuri:
Actriţa
Joi:
Amurd de Seară.
Sâmbătă:
Capul Medusei.

SZINKŐR

Miercuri:
Domnişoara Furtuna.
Ultima!

TRISKA I.

Primul şi cel mai mare depozit de piane din Ardeal **Cluj,** Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară şi transpoartă piane conservatorului, Operei şi tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane şi pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann şi Stingl cari se vând în preţul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 979

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂŢIREA"

Implinind un an de existenţă la 1 August a. c., ziarul **„Infrăţirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroşii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaţilor

P un mare număr de Premii în bani şi obiecte

după cum se specifică mai jos

Toţi cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrăţirei" sunt rugaţi să înainteze Administraţiei ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condiţiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noştrii abonaţi, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalţi sunt rugaţi a-şi prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenţ mare cu două uşi, un credenţ mic, una masă patrată, şase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice şi Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piaţa Unirei No. 9
Un ceas brăţară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru ţigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piaţa Unirei
Un serviciu de masă pentru şase persoane, compus din 26 bucăţi, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăţi şi două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universităţii No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălţăminte Raftopol Cluj, Piaţa Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, in valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câştigatorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piaţa Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreţ sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piaţa Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcţiunea de Poduri şi Şosele din Transilvania, Banat şi p. Ungurene

Şcoala de lucrări publice (Conductori) din Cluj.

Concursul de admitere în şcoală.

I. EXTRAS DIN ORGANIZAŢIA ŞCOLILOR.

1. Şcolile de conducători de lucrări publice, au de scop formarea de personal tehnic necesar pentru proectarea, conducerea şi supravegherea executării lucrărilor tehnice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor şcolii este de 3 ani şcolari, absolvenţilor cu succes şi şcolilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice".

Diplomaţii acestei şcoli fac serviciul militar cu termen redus şi pot concura la obţinerea certificatului pentru ofiţer de re-ervă.

2. Instrucţia elevilor cuprinde:

a) Invăţământul teoretic consistând din lecţiuni orale şi lucrări grafice;

b) Invăţământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicaţiuni ale cunoştinţelor teoretice dobândite în şcoală, precum şi lucrări de laborator. Se face în timpul vacanţei mari a anului I. campanie pentru practică topografică, organizată de şcoală.

Asemenea sunt obligaţi elevii a face în timpul celei de a doua vacanţă mare, practică pe şantiere la servicile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari, obţinerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică de şantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invăţământul în şcoală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planşetele, hârtia de desemn şi celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari ei vor trebui să şi le procure singuri cu spesele lor.

4. Se acordă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai şcolii lipsiţi de mijloace, cât timp sunt meritoşi şi numai în epoca predării cursurilor. In caz când se va putea avea cămin sau internat în şcoală, aceste ajutoare în bani încetează.

5. Elevii vor fi supuşi la toate rebulele de ordine şi disciplină şi cele de asiduitate la cursuri, examen şi lucrări cari vor fi stabilite de direcţiunea, şcolii, prin dispoziţiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămâne mai mult de doi ani în aceiaşi clasă, în cazul când el va rămâne pentru a doua oră repetent, elevul va fi şters din controale. Nu se admite repetirea de cât a doua clase.

II. CONDITIUNI DE ADMITERE.

1. Tinerii cari doresc a fi înscrişi la concursul de admitere în şcoala de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze direcţiunii şcolii (Direc. de pod. şi şos. Transilvania, Cluj Berde Mozes No. 2.) o cerere cu timbru de un leu şi asistenţă socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începere dela apariţia acestei publicaţii şi până la 20 Septembrie 1921. Peste această dată orice cerere de înscriere va fi respinsă, deasemenea va fi respinsă înscrierea celor cari până la acea dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi însotită de următoarele acte:

a) Extrasul depe actul de naştere, din care să reiasă că n'are mai puţin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Ocombrie 1921.

Dispensă de vârstă nu se acordă.

b) Cel puţin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire al şcolii superioare de arte şi meserii, ori altă şcoală, echivalată cu acestea de către ministerul instrucţiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din şcolile normale de învăţători. Candidaţii normalişti vor trebui să fie liberi de orice obligaţie faţă de ministerul instrucţiunii.

c) Certificatul de vaccinare recentă:

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a întrerupt cursurile de mai puţin de un an, va aduce certificat dela şcoala unde a urmat în ultimul timp, dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificatele de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupaţie sau dela autoritatea comunală sau poliţienească de unde domiciliază arătându-se cum şi a trecut timpul dela încetarea cursurilor.

e) Un certificat eliberat de un medic oficial şi întărit cu sigiliu oficial, prin care să se constate că tânărul candidat este de bună constituţie şi că nu suferă de vre-o maladie contagioasă.

Toate acestea acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea completă a examenului de admitere, afară de condidaţii cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reuşiţi la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea şcolii, sau dacă elevul se retrage din şcoală.

2. Concursul se va ţine în Cluj localul şcolii, cu începere dela 26 Septembrie 1921. Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de direcţiunea şcolii.

Probele la cari vor avea a satisface candidatul vor fi cele următoare;

a)Probe în scris, cari având de bază programul celor 4 clase gimnaziale, vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană şi în spaţiu, fizică şi aritmetică.

b) O lucrare de caligrafie şi scrierea curentă după dictare şi de desemn cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze şi gradul de cunoştinţă a gramaticei şi ortografiei limbei române;

d) Probe orale consistând dintr-un examen teoretic (şi de aplicaţii la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

3. După terminarea tuturor probelor concursului. didacţiunea şcolii coordonând rezultatele pe baza notelor obţinute de concurenţi. va forma lista celor ce ar putea fi admişi în şcoală şi o va supune ministerului.

Direcţiunea şcolii, îndată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concureţin cari vor fi dovedit lipsă de cunoştinţe suficiente.

1016 **Direcţiunea.**

Revizuirea scutiţilor şi reformaţilor

Ministerul de răsboi a hotărât să se facă revizuirea scutiţilor şi reformaţilor la recrutările efec uate în 1916 în întreaga ţară, în 1917 în Moldova, precum şi în 1919 iarăşi în întreaga ţară (vechiul Regat).

Tinerii, cari s'au prezentat la aceste revizuiri şi găsiţi apţi pentru serviciul militar, urmând să fie trecuţi în contingentul corespunzător vârstei (dacă unii din ei se găseau înscrişi la alte contingente) şi să urmeze soarta contingentelor lor.

Tinerii, cari au absentat la revizuire trebuiau să ile urmăriţi, aduşi, la reşedinţa cercului de recrutare respectiv şi revizuiţi, procedându-se apoi cu ei ca şi cei prezenţi la revizuire.

Cu ocazia acestor revizuiri tinerii cari au fost găsiţi apţi pentru serviciul militar, trebuiau dar să fie chemaţi pentru încorporare, dacă contingentul lor era chemat sub arme, lucru ce nu s'a făcut din cauza evenimentelor prin care a trecut ţara, aşa că unii s'au prezentat singuri, iar majoritatea neprimind ordine de chemare, nu s'au prezentat şi au rămas cu situaţia de nesupus.

Spre a se aranja situaţia acestor oameni, ministerul a dispus:

1. Toţi tinerii revizuiţi şi găsiţi apţi pentru serviciul militar vor fi trecuţi în contingentul corespunzător vârstei lor;

2. Se va anula mutaţia de nesupus, rămânând a urma pe viitor soarta contingentului din cari fac parte;

Se vor urmări toţi absenţii la revizuire, vor fi aduşi la cercurile de recrutare, văzuţi de comisie, iar cei găsiţi apţi se va proceda cu el întocmai cum se prevede la punctele 1 şi 2 de mai sus;

Tinerii din teritoriile alipite nu au fost supuşi revizuirii şi deci nu vor fi revizuiţi decât atunci când ministerul va da ordin pentru ei.

Burse pentru studenţii ardeleni

Secretariatul general al instrucţiunii pucilice din Cluj dispune pentru anul şcolar 1921—1922 de următoarele burse:

a) 80 burse pentru studii superioară în Franţa, Anglia, Belgia Italia, Elveţia, Ceho-Slovacia, Germania, Austria şi America a 10.000 lei anual:

b) 100 burse pentru studenţii şi studentele cari urmează la şcolile superioare din vechiul regat a 3.000 lei:

c) 100 burse pentru studenţii şi studentele în litere şi ştiinţe la universitatea din Cluj a 3.000 lei.

d) 100 burse pentru studenţii şi studentele în medicină (65), şi drept (35) la universitatea din Cluj a 3.000 lei:

a) 40 burse pentru studenţii dela Academia comercială din Cluj a 3.000 lei:

f) 20 burse pentru studenţii dela Academia de drept din Oradea Mare a 3.000

Studenţii, care au primit bursă în anul şcolar trecut în cazul când doresc să primească bursă şi în acest an 1921—1922 vor adresa o cerere la acest secretariat. dovedind cu acte:

a) Inscrierea acolo la şcoală şi oraşul pentru cari au primit bursa în anul trecut şcolar: b) frecvenţa regulată a cursurilor; c) depunerea examenelor la cari erau obligaţi; d) Notele obţinute.

Studenţii, cari încă n'au avut bursă vor anexa la cererea lor actele următoare:

Certificat de studii şi examene; caetul de cursuri: act de naştere şi moralitate:

Certificatul medical de sănătate.

Toţi concurenţii fără deosebire, dacă au avut sau n'au avut bursă, vor mai anexa la cererea lor un certificat dela autorităţile în drept (primării respective, secretaritate comunale) dovedind starea materială si familiară, specificând în sume reale dările de Stat şi comunale care le plătesc dânşii şi susţinătorii (părinţii, tutorii, etc.) lor precum şi veniturilor de care dispun.

Pentru străinătate vor fi preferaţi absolvenţii vreunei şcoale superioare din ţară; dintre începători vor putea primi burse numai cei ce vreau să se specializeze în studiul limbilor moderne pentru a deveni profesori.

Cererile titraţelor (medici, ingineri, advocaţi, etc.) care ocupă posturi şi doresc să se specializeze în străinătate, vor fi luate în consideare, numai dacă vor dovedi cu acte în regulă anexat la cerere, că sunt în disponibilitate şi nu beneficiază în timpul studiului de leafa întreagă a postului lor.

Studenţii, cari doresc să obţină bursele de sub a. b. c. d. e f. vor înainta cererile direct secretariatului general pentru instrucţiune din Cluj, până la 31 August.

Cererile înaintate după 31 August şi fără documente necesare şi mai ales acelea cari nu vor conţine detailate relaţii despre averea şi darea directă şi indirectă plătită de bursieri sau de părinţii săi nu se vor lua în seamă.

Cetiţi „Infrăţirea"

XXXXXXXXXXXXX

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece la pahar.
329

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Mărfuri de prima calitate cu preţurile mult reduse

Ştofe p. dame	Pânză dublă 175—200
Stofe Bărbăteşti	cm. lat
Mătăsuri fine	Atlas p. plăpumi
Muselinuri	180 cm. lat
Dantele	Couvertuse de Tül
Panglici	Perdele de Tül
Covore şi Preşuri	Linoleum tote lăţimele

Articole de Mariage. Incălţăminte fină.
17

Noutăţi de vară

Calităţi din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699
magazin de haine pentru bărbaţi, copii şi fetiţe.
Cluj, Piaţa Unirii 14. Telefon 435

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE şi PIANE
467 priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

Este adevărat artistic, cum se curăţă şi vopseşte la 22 **CZINK** **Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 şi Calea Reg. Ferdinand 23. Tel. 555**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT oficiu la orice ramură, disponibil imediat, vorbesc limbile: engleză, italiană, germană, română și maghiară. Adresa la ziar sub „1921". 1009

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casă cu grădină de pomi în Strada Ignate 8. Se poate prelua imediat.

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoălătorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR doctor în drept, candidat de avocat, lucrând într'o cancelarie serioasă, bine retribuit, fizic plăcut, 300.000 mii lei avere personală, dorește corespondență cu domnișoară serioasă, de orice situație socială, pentru eventuală căsătorie. Răspund numai la scrisori serioase, cari se vor adresa la ziar, sub numele Romeo.

TÂNĂR, studiind la o școal superioară, caută ajutor pentru a și termina studiile, în schimbul unei eventuale căsătorii. Răspund scrisorilor carora nu le va lipsi seriozitatea. A se adresa la ziar sub „Cinstit".

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Aviz.

Consistorul eparhial ortodox din Cluj, *caută un dactilograf*. Pot reflecta cei-ce au o practică mai îndelungată.

Serviciul se poate începe numai decât.

Condițiunile de salarizare se pot cunoaște în cancelaria consistorială din Str. Iuliu Maniu No. 31 în orele de birou. 1003

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Intreprindere de transport.

Frații Deutsch Cluj, Piața Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcție cu cea mai mare garanță. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

Mare desfacere de mărfuri

Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza stăderei Leului și a măriri taxelor vamale.

Filiala Luca P. Niculescu

Cluj, Palatul „Mielul alb" (Fehér-Bárány)

ține a dovedi conzumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde cu prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență. 14

Zefir Olandă I. cal. 120 lat.	23·— Lei	Stofă pepită I. cal. 80 lat.	18·— Lei
Zefir Olandă II. cal. 90 lat.	15·— „	Moso de len franțuzesc 80 lat.	14·— „
Nanghin dublu 140 lat.	30·— „	Carton I. cal. franțuzesc 80 lat.	14·— „
Nanghin I. calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·— „	Sifon (joljiu) 80 cm. lat.	13·— „
		Sifon (joljiu) 80 cm. lat.	15·— „
Saten Glot extra 140 lat.	45·— „	Sifon franțuzesc 80 lat.	18·— „
Saten Glot I. cal. 140 lat.	42·— „	Sifon franțuzesc 90 lat.	22·— „
Saten Glot II. cal. 140 lat.	38·— „	Sifon 140 lat. pentru plapome	26·— „

Vânzare en gros și en detail. Vânzare en gros și en detail.

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

„RAPID-BLOCK"

SOCIETATE ANONIMA ROMANA DE

Construcțiuni și Intreprinderi Comerciale și Industriale

CAPITAL STATUTAR LEI 20.000,000·—
CAPITAL EMIS LEI 10.000,000·—

Sediul provizoriu: **BUCURESTI, Calea Victoriei No. 5.**
TELEFON 49/56

1. Fabricațiune de blocuri de Ciment pentru Construcțiuni rapide de locuințe eftine și durabile.
2. Fabricațiune de țiglă de Ciment pentru acoperiș, Coame etc.
3. Fabricațiune de Cărămidă.
4 Execuțiuni de Construcțiuni de clădiri, după orice sisteme și în special după sistemul de blocuri de Ciment. Ambi cu strat de aer izolator contra frigului și căldurei.
5. Execuțiuni de planuri și de devize pentru Construcțiuni în genere.
6. Exploatare de păduri și vânzări de lemne.
7. Vânzări de nisip și pietriș.
8. Secialitate de clădiri de case în serii pentru funcționari și muncitori.

Consiliu de Administrație:

Președintele: Const. Banu, Deputat.

Tice-președinte: Ing Dr. Rapoteanu, fost Subdirector general al C. F. R,

Administrat oride legați: D-nii ing. C. Pedrazzoli și Th. Rogalsky, Constructor.

Membrii: Ing. Stefan Mirea, Profesor la Școata Superioară de Arhitectură. *Banca Capitalei* S. A. reprezentată prin Directorul său d-l I. Opresou-Romanați, Licențiat în drept, Advocat.

Colonel A. Spiresou, mare proprietar, Stefan Morărescu Adria, Subdirector general al Băncii Franco-Române. Petre Alexandrescu, industriaș forestier, G. Lucian Beltuș, Doctor în științe de Stat, fost Subdirector la Ministerul Finanțelor. Expert: Contabil judiciar.

George Chicoș, Rentier, Inginer G. Dimescu.

Comitetul de Direcțiune: Ing. Dr. Rapoteanu, ing. O. Podrazzoli, Th. Rogalsky și G. Lucian Boltuș director general.

Serviciul de Planuri și Construcții:

D. Antonescu, Ing.-Arhitect. Paul Gstür, Arhit.-Constructor. 1006

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de licheruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drougerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind

NOXA

cel mai bun stărpitor de ploșnițe,
care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—

319

Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

NOUA SOCIETATE A ATELIERELOR

„VULCAN" FABRICA DE MAȘINI ȘI VAGOANE SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREȘTI, Dealul Spirei Str. Honzik. Telefon 15-54.

FABRICĂ DE VAGOANE, BUCUREȘTI-NOU, GARA CHITILA Telefon 2-7

BIROUL PLOEȘTI, CALEA RUDULUI No. 81. :: :: :: Telefon 50-2

957

Rezervoare până la 1000 vagoane capacitate.	Distilația „Crack". Rectificația de benzină.
Burlana nituite pentru sondaj. Troliuri.	Rafinația de benzină, petrol și ulei de unsoare.
Transmisiuni intermediare. Aparate de lăcărit.	Instalații complecte de fabrici pentru parafină.
Instalațiuni moderne complecte pentru rafinerii de petrol:	Cazane de aburi sistem Babcock & Wilcox, Cornwall, Tischbein, etc.
Destilație de țiței continu și discontinu	Turnătorie de fontă și de bronz.
Destilație de ulei cu vacuum normal și absolut.	Reparațiuni de locomotive și vagoane.

„BREAZA" Proprietatea GH. MATEESCU

Fabrică de Bitum natural și Asfalt **GARA BELIA** TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioașe orice cantități de

Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la

Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 102
PENTRU
MICA PUBLICITATE

NAȚIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.

LINIE REGULATA și RAPIDA

Constanța--New-York

VAPORUL TRANSATLANTIC

MEGALI HELLAS

de 18.000 tone, viteză 18 noduri

pleacă din portul **CONSTANȚA** la 30 August st. n. direct **NEW-YORK**

Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. și chiar pentru pasag. de cl. III.

Se primesc spre expediere și mărfuri.

Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali

M. EMBIRICOS & Co.

BUCUREȘTI, Strada Academiei No. 2. Telefon 25-40 și Sucursalele: **GĂLAȚI,** Strada Speranței No. 28; **BRAILA,** Strada Belvedere No. 1; **CONSTANȚA,** Strada Traian No. 15

„MEGALI HELLAS" pleacă din Constanța la 30 August 1921

Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—

În costul biletelor de la clasa 1, 2 și 3-a, se cuprinde și hrană până la New-York.

Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·— și pentru clasa I-a, 1.800·— Lei.

De la 12 luni și până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul întreg. 902

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efectueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Transporturi de mărfuri

Curse cu automobile

în ori ce direcție execută
346 cu prețuri convenabile:)

Emil Blaga

CLUJ, Piața Ștefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volți 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volți de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

M. ANGHEL 210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

CAROL LASSEN

Casă Internațională de transporturi și spediții
Cluj, Piața Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaționale mari din România în străinătate și vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalațiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuteală mare din Germania și Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii și reprezentanțe în România:

București	Oradea Mare	Satu Mare	Cernăuți
Arad	Timișoara	Dej	Sigh. Marmației
Brașov	Sibiu	Bistrița	Mediaș

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a. D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de șlepuri pe Dunăre.

Asigurări se mijlocesc sub condițiunile cele mai culante.

Reprezentanțe în toate orașele mai mari și porturi din Continent.

Informațiuni asupra duratei de transporturi, situației de comunucație și costul fracțiului se vor da la orice timp.

Cunoscutele și renumitele mașini de birou:

„MERCEDES" MAȘINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID" MAȘINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR" VII „SOENNECKEN" MAȘINA DE COPIAT

„WALES" **MAȘINA de ADUNAT** precum și accesorile pentru aceste mașini și ARTICOLE DE BIROU.

En gros **En detail.**

Reprezentanți și depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. București,
982 **Strada Curiați No. 3.**

Să caută subreprezentanți pentru PROVINCIE.

Tipărit cu mașina rotativă Carter Românească institut de arte grafice „Coșbuzeana" Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul II. No. 306 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Sâmbătă 27 August 1921

Infrățiți

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj Gratuit

Onor. Muzeul Asociațiunii

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II) SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible] Director: D. TOMESCU

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.

Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

In preajma noului an școlar

Mai toate școlile au început să-și anunțe zilele de înscriere și de reîncepere a cursurilor. Nimic par'că nu te face să simți mai din greu scurgerea vremii ca această perindare continuă a generațiilor școlare. Aceleași gânduri, aceleași doruri și aceleași împliniri pe jumătate a nădejdilor. Și peste tot se așterne o uniformă și monotonă pânză a vremii, care învelează cele adânci și cele înalte, fixând un nivel mediu și temperează culorile prea vii sau ascunde pe cele întunecate, dând tuturor lucrurilor un înveliș cenușiu infinit...

Școlarii se vor gândi iar cu regret la terminarea vacanței odihnitoare, lipsite de griji și totuși, se vor înflora în așteptarea plăcută a unei noui munci, cu atâtea lucruri neașteptate. Le va veni elevilor în minte figura aspră a profesorului și nesfârșitele dojeni și pedepse sau chinuitoarele dizertații, când valul clocotilor al vorbelor năpădește dela catedră și ținuește ore întregi, subt privegherea implacabilă a dascălului-cerber, toată sburdălnicia sănătoasă a copilăriei. Și elevul care stă acum tolănit pe-un maldăr de fân, în satul părintesc, își va încreți îndurerat fruntea. Dar fața i-se va înseninа la gândul recreațiilor a jocului cu colegii, a cunoștințelor nou câștigate și a unei rare laude din partea profesorilor. Și inerția primește, mulțumitoare sau fertătoare tot bunul și răul ce i-se dă...

Dar iată familia, al cărei copil începe acum școala. Ce fierbere! In timpul ce mama se gândește numai la un lucru: nu-și va mai avea copilul mereu lângă ea, subt ocrotirea ei, tata se teme serios de influențele rele pe cari conviețuirea școlară, cu amestecul și de copii de tot soiul, le va avea asupra fiului său, neapărat copilul cel mai bun din lume. Dar lucrurile își vor urma imperturbabil drumul lor și societatea se va îngriji ca noul ei membru să fie ca toți ceilalți...

Și iată altă familie, cu un copil, care a terminat din toamna trecută clasele primare și a arătat înclinare spre carte. Să facă de sigur liceul, susține mama, altfel nu se va bucura odrasla de o deosebită considerație în societate. Asta e o prostie, ripostează tatăl, e vorba să-și facă copilul un mijloc de trai, să'nveție ceva practic. Neam săturat de atâți visători și împușcă 'n lună. Omenirea nu trăește din sofisticările lor, ci din munca industriașului, agricultorului, a negustorului și a omului de știință. Dar mama, la gândul că-și va vedea odorul negustor, se pune pe-un plâns teribil, iar tata înduioșat, cedează. S'a hotărât: copilul va urma liceul și 'ncă secția clasică...

Se strâng profesorii, pentru prima oară după vacanță, în cancelaria școlii secundare. Sunt toți pedagogi, firește de aceea, după primele schimburi de vorbe banale, se 'ncinge o discuție asupra nevoilor de azi a'e învățământului și asupra reformei de înfăptuit.

— Eu cred, spune unul, c'ar trebui, Domnilor colegi, să insuflăm copiilor încă din primele clase mai multă dragoste pentru aproapele lor. Prea s'a înrăit lumea!

— Nevoia cea mai mare e alta, sare al doilea: să arătăm copiilor cât prețuește munca, or'cât de uilmă ar fi. După război, se impune întâi refacerea economică...

Dar o veste tristă potolește spiritele. Directorul anunță că Ministerul nu mai sporește profesorilor leafa cu 700 de lei, cum era vorba, ci numai cu 300. Consternarea e generală..

Și școala își va urma drumul ei: profesorii vor avea tot 60—70 elevi în clasă și nu va putea cunoaște nici numele fiecăruia; se va face tot teorie „ex cathedră" chiar la studiul agriculturii; elevii vor sta jumătăți de zile închiși ermetic în săli și vor avea tot fețele palide fiindcă așa „stă bine" oamenilor de cultură; se va vorbi la leței în amănunt despre statele din America, centrală și în fugă despre județele României; se vor studia toți scriitorii și scriitorașii din Apus și nici unul din țările vecine, cu cari suntem în continuă legătură și înrâurire; profesorii nu vor veni în contact cu elevii decât tot numai la cursuri, iar părinții școlarilor nu vor da pe la școală, decât spre sfârșitul anului, ca să prevină pericolul unei repetențe sau corigențe...

Acestea sunt, firește lucruri mărunte, cari s'ar putea realiza cu puțină sforțare. Dar, ce importanță are asta? To'ul e să se știe ce curent va predomina în pedagogia aplicată de după război: grija pentru educația sufletelor sau pregătirea practică pentru viață. Dacă, în principiu, ne vom hotărâ într'un fel, restul vine dela sine...

Omenirea nu face salturi niciodată. Acrobații sunt stingheri și mai curând sau mau târziu, cad după s'orilor lor. Progresul general se face încet, în măsura în care îngăduie mersul molatec al mediei umane.

De învățământ să nu vă temeți: e în plină înflorire. N'ați auzit că acum se'nvață până și limbi steine în clasele primare?

N. G. T.

Grecii continuă să înainteze

După ultimele știri din Anatolia, înaintarea greacă urmează fără să întâlnească serioase resistențe. Râul Saparia ar fi fost trecut și Poludi (?) ocupat de greci.

Cercurile turcești nu cred că Mustafa Kemal să părăsească Angora fără să dea o mare bătălie.

Ca să trăești un secol

Un me'ic englez, — și nu știu de ce mi se pare acum că trebuia să fie englez — James Martin Peebles, publică o carte al cărei titlu puțin cum pretențios a reținut cesigur multe atențiuni. Cartea se intitulează: Cum să trăești un secol. In prefață autorul ne spune că a atins venerabila și patriarchala vârstă de 99 de ani — o cifră care ne dă dreptul la oarecari suspiciuni — urmând punct cu punct regimul ale cărui prescripții le putem găsi în cartea amintită.

Iată regulile pe cari un om care ține să trălască un veac este dator să le urmeze cu sfințenie:

Să evite orice aliment animal, căci — zice englezul — „nu poți să-ți prelungești viața trăind din moarte." Să te culci regulat la orele 8'30 seara și să te scoli zilnic la ora 6 dimineața. Să nu fumezi Ră nu bei alcool. Să nu te plângi de nimic, toate să ți se pară bune. Să nu-ți faci sânge rău niciodată.

Este probabil că la cei mai mulți din aceia cari au citit prescripțiile englezului nostru, severitatea și timul lor aproape biblic' le-au ucis orice entusiasm pentru o viață metusalmică ca lungime, însă pustie de plăcerile cele mai nevinovate. Dar, în sfârșit, s'or fi găsind și oameni cari sunt gata să renunțe la delicile unui curcan pe varză, la vroja unui clar de lună sau la poezia unui cer înstelat: s'ar fi găsind oameni cari se pot scula zilnic la ora 6 dimineața sau cari nu înțeleg reveria cu țigara în colțul gurii. Sunt desigur oameni pe cari Falernul cel mai bun îl lasă reci Englezul nostru însă nu se mulțumește să te opreaseă numai dela toate aceste mici satisfacțiuni pe cari ți le oferă viața ei îți cere să nu te plângi de nimic, să ți se pară toate bune și să nu-ți faci niciodată sânge rău. Ei bine prescripțiunile acestea ni se par imposibile. Căci cum ai să-ți poți opri indignarea când la restaurant îți va pretinde pe o mâncare, bine-înțeles de legume, după regimul englezului, o sumă cu care altădată plăteai întreținerea pe două zile. Cum să ți se pară toate bune când de pildă îți vei surprinde nevasta sărind pârleazul conjugal.

Ești cumva deputat în parlamentul României Mari, și socotești că ți faci datoria protestând împotriva unui abuz sau a unei afaceri guvernamentale; îți răspunde imediat un ministru cu o invitație plină de grație dându-și redingota peste cap. Ești nevoit să pleci dela București la Cluj; plătești vreo 400 lei biletul și călătorești în schimb pe scara vagonului sau moștăi pe un geamantan. Și mai sunt încă atâtea alte nimicuri supărătoare din cari e țesută viața zilnică pe cari nu le mai numărăm aci. La toate acestea, englezul nostru îți cere, să răuâi ca..., dar mărturisesc că nu găsesc termen de comparație să ți se pară bune și plăcute. Ei bine, eu unul, declar că am renunțat cu desăvârșire la ideia unei vieți seculare.

Comuniștii între ei

Se știe că la Văcărești sunt deținuți de apoape un an comuniștii arestații după făptuirea atentatului de la Senat.

De multă vreme în mijlocul comuniștilor arestați există mari neînțelegeri care trebuiau să aibă un sfârșit contrudent. In adevăr ele au fost reale prin bătaie și cei crunt bătuți au fost tremai corifeii fanatici ai bolșevismului. Conflictul acesta nu-i datorit decât comuniștilor extremiști în frunte cu deputatul plăpumar Cristescu care începuseră o adevărată persecuție contra celorlalți comuniști care nu voiau să se supuie Moscovei orbește. Cristescu începuse o adevărată evanghelizare bolșevică în închiseare. Zilnic predicele lui pretențioase căutau să câștige noui adepți pentru religia jafului și a crimei. Probabil însă că argumentele lui Cristescu n'au părut destul de convingătoare celorlalți tovarăși iar făgăduielile lui n'au putut clinti întru nimic convingerile lor moderate. Cristescu văzând că pe cale pașnică nu reușește să-i convingă a început s'i amenințe și fiindcă refistau să-i terorizeze zi de zi așa încât le făcea viața imposibilă. Amenințările lui Cristescu sunt nespus de interesante prin faptul că dezvălue mentalitatea bolnavă a bolșevicilor și izvoarele fondurilor de propagandă pe care le cheltuiau cu o mărinimie de nabab. Bolșevici făceau dologiul Moscovei, interpetau tendențios atacurile bolșevice pe Nistru spunând că se apropie ceasul liberator când armatele bolșevice vor fi ocupat toată România.

Atunci cei scriși pe lista neagră — și în primul rând erau amenințați cu înscrierea comuniștilor care nu recunoșteau pretențiile de absolutism ale Moscovei — vor fi trecuți prin sabie. In focul discuțiunilor, Cristescu, și ai lui au lăsat departe orice diplomație și au dat pe față origina fondurilor pe care le-au mânuit cu atâta largheță organizațiile socialiste românești de la 1917 încoace.

După cum am arătat noi încă de multă vreme și erau dezmințiți atunci de pressa blankistă, (Adevărul, Luptătorul etc.) origina fondurilor era Moscova roșă. Acest lucru nu era cunoscut decât de corifeii mișcării și de sicofanții lor, massele fiind convinse că fondurile rezultă din cotizațiile lunare ale sindicatelor socialiste și a partidului socialist. Când din cauza nevoitei sincerități au aflat comuniști închiși origina fondurilor întreagă credința s'a clătinat și odată cu ea s'a prăbușit și încrederea nemărsurată pe care o aveau în șefi.

Din tot acest conflict tragicomic desprindeau un singur adevăr orbitor de evident: că bolșevismul în România nu-i decât o organizație factice necorespunzând nici aspirațiilor drepte ale masselor muncitorești nici stadiul civilizației occidentală.

De aceea, dacă agitatorii bolșevici vor mai îndrăzni să tulbure lumea muncitoare cu utopiile sângeroase și cinice ale Moscovei, vor trebui sfârpiți fără șovăire.

Conferința dezarmării

Harding a accentuat asupra necesității limitării armamentului, în apelul prin care propunea convocarea unei Conferințe la Washington. Propunerea senatorului Borah, care documenta nevoia unei atari consfătuiri a celor trei mari puteri navale, datează încă de acum un an. Amândouă problemele, aceea a oceanului Pacific și aceea a dezarmării, fură hărăzite să fie discutate la un loc; America luă hotărîrea ca împreună cu Anglia să exercite un fel de tutelă asupra Europei. Altfel nu se poate explica gestul lor prin care au invitat la conferința ce va avea loc la Washington și pe Franța și pe Italia, cari desigur nu vor putea influența asupra vederilor plenipotențiarilor Japoniei, Americei și Angliei.

Problema desarmării se va referi deocamdată numai la lucrările navale. Teoretic se va extinde desigur și asupra armatelor de uscat, e problematic însă dacă va duce la un rezultat practic în unul din aceste două domenii. Mai de grabă neam putea aștepta la o cât de modestă realizare a acestui plan în ceeace privește marina, 'dat fiind că în Anglia și în America se simte foarte mult nevoia unei pauze, iar Japonia, care e economic secătuită din cauza cheltuelilor enorme ce-i necesită flota, va trebui să se supue hotărîrilor celorlalte două puteri. Franța care-și sacrifică oarecum interesele ei din Asia, speră că în schimbul unei atitudini supuse față de America, va obține dela Washington mână liberă în atitudinea ei germano-fobă din Europa. Anglia este din nou sigură că Italia va admite în totul punctul ei de vedere, contrabalansând astfel greutatea Franței.

Este evident că rezultatele conferinței vor depinde de poziția ce-o va lua-o Japonia; după cele mai multe probabilități, Japonia se va alipi Angliei și Italiei, spre a se asigura împotriva unei eventuale revizuiri a tratatului dela Versailles în ceeace privește insula Jap. Aceasta mică insulă, al cărei nume nu ne sugera nimic până mai acum doi ani, este mărul discordiei între cele două puteri ale Pacificului, Japonia și America; și dacă s'a convocat Conferința din Washington, cu o bună parte a contribuit și mica

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

insulă la propunerea președintelui Harding.

Situată la mijlocul drumului între Asia și America, insula Jap este o bază foarte bună navală pentru cel ce o posedă, putând folosi realmente operațiilor navale fie că ar fi efectuate din America spre Asia, sau vice-versa. Pentru America, cât timp această insulă va fi în posesia Japoniei, această țară va prezinta totdeauna un pericol, o nesiguranță pentru ea; de-aceea caută pe orice cale să deposedez imperiul japonez de această insulă, cerând revizuirea cordială a tratatului dela Versailles în părțile ce privesc oceanul Pacific.

Contele Okuma, un fost primministru japonez, a declarat însă că imperiul japonez nu va admite nici odată atare revizuire, acentuând asupra faptului că nu va discuta la Washington decât problema desarmării, Japonia fiind gata să se retragă dela conferință în momentul în care l-s'ar disputa stăpânirea asupra insulei Jap. După toate aparențele, președintele Harding ar fi însă mai mult dispus să trateze problema Pacificului, decât chestiunea dezarmărei.

E de altminteri firesc ca Americanii să se gândească cu groază la dezarmarea câtă vreme Japonia posedă o bază navală atât de importantă ca insula Jap, un venic cui în ochii yankeilor. Pe de altă parte e greu ca Japonia să cedeze Americei suveranitatea asupra insulei spre a ajunge în aceiaș situație față de America, în care aceasta e azi față de Japonia.

Se vede deci că reticențele din ambele părți sunt mai mult sau mai puțin justificabile. America a propus de curând o nouă modalitate a soluționării problemei: insula Jap să fie cedată unui stat care n'are situație prea puternică în Pacific, Olanda spre pildă. Această soluție ar fi într'adevăr de natură să împace îndată pe cei doi adversari, și să-i dispue la o serioasă discuție asupra dezarmării navale, sau cel puțin asupra limitării armamentelor navale cari pe zi ce trece devin mai apăsătoare asupra budgetelor și cer sacrificarea multor interese de ordin cultural. *R. C.*

Oaspeții Clujului

Joi 25 August, ora 4 p. sosec în Cluj următorii iavanți englezi veniți în urma invitațiunei Institutului S. E. European să studieze anumite chestiuni în țară și să facă o serie de conferințe în centrele culturale ale Românței mari: D. prof. W. A. Craigie dela Oxford, unul din cei mai mari filologi ai Angliei fost președinte al societății filologice din Londra și unul din redactorii principali ai dicționarului istoric al limbei engleze „Oxford Englisch Dictionary", (unica și uriașa lucrare de 15 mii pagini). D-sa fiind în anul de concediu va sta în țară până sfârșitul lui Septemvrie și va întocmi special pentru România o carte pentru a învăța ușor și precis limba engleză după metoda D-sale proprie (fonetică) In Septemvrie va face o serie de Conferințe la Universitatea din Cluj.

D-l dr. A. R. Wright din Londra vice-președinte și redactor principal al societății „Folk-Lore" unul dintre cei mai mari specialiști în interesanta știință a antropologiei și folk-lorului.

D-l Prof. dr. S. Chapman dela univesitatea din Manchester, un foarte dotat tâner matematician din Anglia; în ultimul timp a însoțit în Anglia pe marele savant și filosof Einstein, și a ținut conferințe împreună cu dînsul. De 3 ani e membru al Academici Engleze.

D-l Chevassut. Reverend directorul unui hall studențesc, dela Universitatea din Manchester.

Toți acești savanți vin la noi pentru a cunoaște țara noastră și aduc salutul de frăție din partea mai multor universități, instituții și societăți științifice engleze către Academia Română și universitățile și societățile științifice și culturale ale noastre, în special pentru Universitatea din Cluj.

D-nii dr. A. R. Wright și dr S. Chapman vor ține la Cluj interesante conferințe în aceiași seară cu d-l dr. Moses Gaster: (25. August) și anume: Dr. Gaster: Transilvania locul multor influențe. Dr. A. Wright: Istoria alfabetului și a scrisului de mână (cu proectiani fotografice). Dr. S. Chapman: Explicarea aurorei boreale. D-nii Prof. W. Craigi și dr. Wright vor lua parte la 28 August la adunarea anuală a Asociației Transilvaniei la Sighet, apoi vor face împreună cu ceilalți Colegi și d-l și d-na Murgoci o excursie în Bucovina, Basarabia și Moldova. D-l dr. A. R. Wright va ține conferința D-sale în englezește dar ea va fi tradusă imediat în românește de către d-l Prof. dr. G. Murgoci: d-l dr. S. Chapman va vorbi nemțește, iar d-l dr. Moses Gaster în românește.

Cursurile dela Vălenii-de-Munte

In cursul săpămânei trecute s'au ținut la Vălenii-de-Munte următoarele cursuri și conferințe:

Joi, la orele 5: d. profesor Iorga despre Literatura română.

Joi seara, d. Eugen Melik: A doaua zi după reforma agrară.

Vineri, la oarele 10, d-nul Murgoci despre Românii de peste Nistru.

Vineri, la 11 d. dr. Wirght, despre: Credințe din Britania și România.

Vineri, la ora 5, d. Chapman profesor la Universitatea din Manchester despre Einstein ca om și ca filozof.

Vineri, la ora 6, d. Craigie despre Studiul limbei engleze în România.

Aceste conferințe în englezește, au fost traduse de d-nul Murgoci.

Sâmbătă la orele 10, d. Pierre Fromont, despre țăranul francez.

Sâmbătă la orele 11, d. Em. de Martone despre Carpați și România.

Acestei ultime conferințe i-a răspuns d. profesor Iorga, provocat de asistență să completeze cele spuse de d-nul Martonne, printr'o conferință în limba franceză.

Citiți „Infrățirea"

Conferințele

savanților englezi la Vălenii-de-Munte

Războiul de grea încercarea a stârnit râvna popoarelor civilizate, cu cari ne-am înfrățit la luptă de a ne cunoaște și la noi acasă, mai cu seamă că până acum nu se făcuse mai nimic pentru această cunoaștere.

Din aceiași pornire savanții englezi, Wright și Craigie însoțiți de d-nii profesori Champman și Chevassut cari vin numai din dragul ce-l au pentru țara noastră în trecerea prin țară, s'au îndreptat și la Vălenii de Munte, față de lumină și de strădanie neclintită a unor oameni de bine.

Joi seara, la 18 c. au sosit în gară unde au fost întâmpinați de dl Iorga. Vineri la ora 9 a. m. au luat parte la serviciul Sf. liturghii oficiat de Pr. T. Georgescu și pr. D. Mangâru din Teleorman care vorbește credincioșilor despre schimbarea la față a Mântuitorului Hristos.

La ora 10 a. m. în sincere aplauze de numerosul public format în mare parte din cursiști și din orășeni, sunt primiți în sala de cursuri iluștrii oaspeți însoțiți de d-nul Murgoci.

D. Murgoci vorbește cu deplină cunoaștere despre Românii resfirați peste Nistru unde formează centre compacte prin Kerson, Podolia și Ecaterinoslav la sute de km. de granită Graiul și felul de trai care a influențat destul de puternic și pe străinii de acolo și-l păstrează cu îndârjire acești numeroși Moldoveni cari se ridică până la fun număr de 450,000 de oameni și mai mult poate, smulși prin nedreptate socială după țărâna străveche.

La ora 11 a. m. vorbește dnul Wright în limba engleză cu toată părerea de rău a d-sale că nu știe decât prea puțin românește; iar dl Murgoci dă explicații în limba noastră. Spune că din acelaș sâmbure ne tragem din neamul roman aducând ca împuternicire a celor spuse lucrul cu totul nou — înrudirea folkloristică.

Termină cu versurile „Unde-i unul nu-i putere, la nevoi și la durere; unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește," exprimându-și dorința de a ne apropia cât mai mult unii de alții formând două flancuri extreme de civilizație europeană.

La ora 4 jum. p. m. d. profesor Iorga explică înrudirea noastră cu Britania prin Grecii cari au dus acolo obiceiurile orientale și prin Celții cari s'au întins pe linia Dunării.

Apoi d-nul Champman un distins matematician vorbește despre Einstein ca filozof și om. Einstein, filozof german de origină evreiască, atacă bazele geometriei enclidiene, a mecanicei newtoniene acea a electro-dinamicei și a lumini dovedind cu totul surprinzător teoria relativității prin adăogarea coordonatei a patra: timpul. Deși profesor la Universitatea din Berlin, în timpul războiului n'a voit să slujească pe Germani cu vre o descoperire ucigătoare.

La ora 6 p. m, vorbește și bătrânul suvant Craigie despre învățarea limbii engleze la Români.

După ce arată importanța netăgăduită a acestei limbi care e vorbită astăzi de peste 160 de milioane de oameni, trece la schițarea istorică a împrejurărilor cari au dat simplicitatea de azi a graiului englezesc, punând în evidență invazia unui popor scandinav și invazia Normanzilor cari exercită asupra limbii atâta influență încât se vorbea în Britania aproape numai franțuzește. D-sa își ia sarcina de a da în limba română o carte în care să se scrie așa cum se pronunță pentrucă pronunțarea face ca limba engleză să fie atât de grea în aparență.

D-l Iorga îi mulțumește și pentru conferința ținută și mai cu seamă pentru obligația luată, rugându-l însă să tipărească această carte la București, pentru ca săracul nostru leu să nu se risipească în Anglia cu o atât de mare scădere.

Seara li s'a făcut o recepție în aceiași sală unde s'a străduit lăudabil pentru diferite dansuri, cântece executate de domnișoare și domni.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Istoricul tratatelor de pace

Dacă Clemenceau a fost poreclit „tatăl victoriei", cu drept cuvânt i s'ar putea spune și lui André Tardieu „tatăl tratatului dela Versailles".

Acest mare congres de pace, care a întrecut în toate privințele, ce-i fusese lumei dât să vadă după tratativele din Westfalia și Viena, scoase în relief mai multe personalități de seamă: un Clemenceau, un Lloyd George...; de-asupra tuturor era însă André Tardieu, sfătuitorul, secretarul inspiratorul și adeptul lui Clemenceau. Nici unul din cei alți stâlpi ai tratatului de pace n'a fost membru în atât de multe și de diferite comisii, în câte a fost Tardieu. Era membru în comisia pentru Alsacia-Lorena, pentru teritoriul Saar și pentru malul stâng al Rinului, în comisia pentru Belgia și Luxemburg, Danemarca, România și Jugo-Slavia, în comisia pentru revizuirea hotărîrilor teritoriale și militare, în comisia reparațiilor, în comisia Austro-Ungariei, și în fine în comisia de răspuns la contra-propunerile germane. Intors dintr'o călătorie oficială din America, toate problemele cari necesitau în soluționarea lor și părerea americană, se desbăteau totdeauna prin el. Era „colonelul House" al lui Clemenceau. Pe dânsul l-a lovit în special criza referitoare la problema ocupării malului stâng al Rinului și la contra-propunerile germane, ce isbucnise în sânul conferinței.

A rezistat cu îndârjire în timpul crizei, atunci când totul părea pierdut, când ziarele anunțase că vaporul „George Vashington" fusese chemat de urgență la Brest, spre a duce pe colenelul House în America. De asemenea s'a menținut în timpul crizei, pe care de altfel tot el a nivelat-o, care isbucni cu ocazia discuțiilor cari aveau loc în jurul ținutului Sarre.

Concepea cu o deosebită competință nenumărate rapoarte și memorii referitoare la problema reparațiilor, tot lui îi reveni sarcina să furnisese, în calitate de șef al biroului presei, jurnaliștilor știri asupra desbaterilor. Tardieu era peste tot: tratatele sunt opera lui, o parte din viața și activitatea sa; astfel volumul „La Paix" apare mai mult ca un soiu de auto-biografie.

După ce renunță la cariera diplomatică, Tardieu se ridică ziaristicei; în această calitate a fost cu drept cuvânt timp de peste treisprezece ani evanghelia marelui cotidian „Le Temps"; acolo scria el aproape zilnic articolul de fond, care era citit în aproape toată lumea, și nu se poate tăgădui că activitatea sa ziaristică n'a jucat un rol însemnat în evoluția opiniei publice franceze. Tardieu a fost deputat și apoi ministru; ca ministru s'a bucurat de mare autoritate în cercurile politice și economice ale Antantei.

Vasta sa experiență și capacitatea sa l-au predestinat să fie istoricul acestui mare congres, a cărui amintire va rămâne acelor popoare cari vor încerca să tragă foloase din experiența trecutului. Volumul care a apărut de curând nu este cartea unui istoric, nici a unui publicist, ci a unui politician, a unui om de partid; cele cinci sute și mai bine de pagini ale volumului său nu cuprind decât o polinodie a frumoaselor zile dela Versailles, unde Clemenceau și Tardieu au reprezentat atât de bine cauza franceză. Apărând pe Clemenceau se apără pe sine însuși; în timp ce-și restrânge responsabilitatea sa, aruncă vina pe alții. Se știe că actualmente părerea care atribue toate greșelile tratatul i, atitudinei puțin energice a lui Clemenceau cu ocazia armistițiului câștigă foarte mult teren în Franța. Exclamației „La Paris" ar fi trebuit să-i urmeze „La Berlin", trupele franceze ar fi trebuit să dicteze la Berlin condițiile păcei, după cum și Bismarck și-a impus pacea la Paris.

Armata franceză era însă „à bout de souffle". Tardieu învinovățește pe mareșalul Foch că acesta ar fi cedat în fața temerilor exprimate de marele cartier francez că Germania nu va primi condițiunile. De aceea a pus condiții foarte moderate, cari erau privite ca prea blânde, chiar de către generalul american Tasker Bliss. Foch s'a apărat cu energie în presă împotriva acestor afirmațiuni, căutând să desiveleasca dedesubturile acestu congres, care de fapt nu se compunea decât dintr'un comitet, care-și arogase dreptul să hotărască asupra soartei lumii întregi. Pe lângă acestea, Foch mai risipește încă altă iluzie a oficialității franceze; până acum s'a atribuit energiei și inițiativei lui Clemenceau introducerea comandamentului unic. „Nici Clemenceau, nici Tardieu", zice Foch, „n'au luat această măsură atât de necesară și de importantă pentru dobândirea victoriei. Clemenceau dimpotrivă a aprobat cu foarte multă rea voință numirea lui Foch, mai mult impusă de Englezi, în special de lordul Milner".

Cartea lui Tardieu se transformă pe alocurea în pruflet, așa încât toată istoria emoționată a celui mai mare conciliu politic se reduce la o luptă între clemenciști și anti clemenciști. Vizând America, anti-clemenciștii aduc grave acuzații lui Tardieu. In broșura sa „J'accuse," Stephan Lausaune — colaboratorul

Mizeria funcționarilor

— Un strigăt de durere —

La noi la funcționari e atâta jale în casă încât nu mai avem putere de strigăt. Strigătul nostru de ajutor la care avem dreptul după munca noastră istovitoare și rău plătită, nu se mai aude, urechile celor chemați s'au obicinuit cu el.

Grija chinuitoare și mistuitoare pentru ziua de mâne îi pune în imposibilitate de a întreprinde o acțiune energică. Vestejiți ei se strecoară timizi în societatea de azi în care atâția sunt mulțumiți și îmbulbați...

A trecut și vara și unui funcționar nu i-a trecut nici prin minte, ca să-și ieie în sezonul băilor un concediu, pe care să-l petreacă, nu din mândrie și lux, la o stațiune balneară sau climaterică ci pentruca acolo să-și întărească trupul și spiritul istovit de lucru, mizerie și grija pentru ziua de mâne. Nu a putut-o face aceasta, căci numai călătoria iar îi consumat salarul pe o lună.

Dar vara a trecut. Băile au avut vizitatorii lor și nu a fost nevoie și de prezența funcționarilor. Vine altă grije mai mare și mai chinuitoare însă. Intrăm acum în sezonul școalei, când copii trebuesc prevăzuți cu cărți și haine corespunzătoare.

Vine iarna. Ne trebuiesc îmbrăcăminte, încălțăminte, lemne. Cămările trebuesc prevăzute cu cele de ale gurii, ca să nu fim siliți să cumpărăm de-a gata și scump lucrurile cari sunt absolut necesare pentru hrana unui om.

Și de unde toate acestea? Din redusul salar?

Coatele ies prin mânecile surtucurilor.

Un funcționar s'a plâns zilele trecute că a fost silit să-și vândă o parte din mobilă pentru ca să facă față marilor cheltuieli.

Ce e cu îmbunătățirea sorții? Ce e cu Asociația funcționarilor?

Cel cu îmbunătățirea salarului? Cel cu adausul de mult așteptat?

Glasul nostru îl vor auzi oare cei cari au datoria să se îngrijească de soarta unei întregi tagme de muncitori.

Funcționar.

Revista presei maghiare

Ajutorul de stat școalelor maghiare

Ziarul *Ellenzék* se ocupă de ajutorul ce a promis guvernul că se va da pentru școalele confesionale maghiare. Afirmă că toate condițiunile cerute au fost îndeplinite. Episcopii au depus jurământul de fidelitate, profesorimea deasemeni. In școale s'a introdus limba și istoria română, cu toate acestea guvernul întârzie să îndeplinească promisiunea făcută. Scrie apoi următoarele:

„Confesiunile maghiare au trecut peste marginile solvabilității lor. Nu e vina lor că profesorii confesionali nu au asigurat nici măcar minimumul de existență. Profesorii și învățătorii maghiari au avut multe lipsuri. In mijlocul suferințelor lor însă și-au îndeplinit cu însuflețire misiunea lor, pentrucă au simțit că sunt datori să aducă jertfe pentru cultura maghiară. In fine s'a crezut că au sosit timpuri mai bune.

Conducătorii confesionali crezând în finanțarea ajutorului promis au stabilit noui norme de salarizare pentru a le asigura o existență liniștită. După aranjarea salariilor în principiu au așteptat executarea lor în realitate.

Confesiunile însă nu pot plăti decât o mică parte din salarul stabilit. Ministrul instrucției a fost larg în promisiuni dar acum întârzie să plătească. Intreaga Maghiarime din Ardeal trebue să-și ridice cuvântul și să pretindă ca Ministerul Instrucțiunii să îndeplinească fără întârziere datorințele sale pentrucă existența și cultura Maghiarilor e în pericol".

Atitudinea Rusiei

Ujsag ocupânduse de atitudinea Rusiei, constată că nu e atitudinea unui stat chinuit de foame și epidemii. Ea nu voește să primească ajutoare dela state, contra cărora luptă, ci numai dela particulari și când întreagă lumea se îngrozește de noui războaie, Antanta e înclinată să rezolve toate chestiunile de litigiu pe ale de înțelegere, Rusia infometată are o atitudine provocatoare față de Polonia.

„Aflăm că e curios ca Rusia despre care zice că e la începutul prăbușirii sale, să concentreze trupe la Nistru, iar acestea să fie agresive față de România care cantă înțelegerea. In orice caz e un cinism prea mare ca trupele sovietelor să treacă Nistrul și să jefuească populația liniștită a României.

Politica Rusiei a fost totdeauna vestită de falșitatea ei. Diplomația ei fost totdeauna imperialistă. Așa se vede că Rusia sovietelor tot atât de puțin a renunțat la această politică ca și Rusia țaristă. Inainte de războiul mondial întreagă lumea s'a temut că Rusia va răsturna pacea Europei. Și au drept cuvânt în făurirea războiului diplomația Rusiei a condus, iar Serbia a fost numai exponentul ei.

Rusia încontinuu amenință că va scoate sabia și bazându-se pe forța ei numerică se crede invincibilă. Amenință cu război vecinii, a fost un vecin rău și această calitate a păstrat-o și până acum.

In toate tratativele ei cu vecinii s'a putut observa din tonul ei, dar îndeosebi din rezultate, că purtarea ei e autocratică iar condițiunile dictatorice. Ori de câte ori vom ceti tratativele Rusiei cu națiunile mai mici putem observa că lovește sabia și în acest fel argumentează. După Polonia urmează acum România. Rusia sovietelor trăește în credința că nu trebue să aibă teamă de retorsiuni și astfel poate amenința pacea. Ea uită însă din socotelile ei, că Rusia comunistă în acest caz va afla în fața sa întreaga Europă."

Revista pressei germane

Ziarul „Kronstädter Zeitung" dupăce constată că în urma războiului mai mult se validitea impertinența decât adevărata capacitate ține o lecție de educație Sașilor pentru a le ridica conștiința de sine.

El scrie următoarele:

„Cel mai bun mijloc contra unei astfel de atitudini este conștiința despre realitatea drepturilor sale și valoarea sa. Fiecare Sas să fie conștient că el reprezintă o parte a omenirii, el nu e subordonat nimănui pe acest pământ și nu e obligat să cedeze. Noi suntem dupăcum afirmă și cântecele noastre poporale un neam nobil Cel care pășește față de noi să dovedească aceași origine, aceași valoare. Dacă cineva nu se poartă față de noi cu respectul cuvenit avem dreptul să-l desconsiderăm și să-l tratăm dupăcum merită. Ar fi o greșală contra poporului nostru, dacă vom lăsa să fim tratați rău de astfel de creaturi.

Sasul are nu prea mare respect față de tot ceace e în legătură cu funcționarii. Aceasta e partea slabă a unei calități bune: a iubirii de ordine și a respectului față de lege... Intâlnim zilnic oameni cari cred că pot să-și permită orice, pentrucă sunt oficeri sau funcționari. Aceștia uită că ei nu sunt stăpânii ci numai servitorii publicului. Față de aceștia trebue să pășim hotărâți când ei în afară de exercițiul funcțiunii lor formează pretenții asupra cărora nu au nici un drept. Vom observa în curând că acești închipuiți vor ceda din pretențiile lor când știm să rezistăm.

Cu duzinele aleargă pe străzile noastre un popor imbecil (unnützes Volk) și are pretenția că este stăpân în casa noastră. Iar cetățeanul care are un drept strămoșesc aci, e tratat de acești oameni ca un servitor și curățitor de ghete. Cine poartă vina că se întâmplă astfel de lucruri? Numai slăbiciunea noastră ca să nu folosim nici un cuvânt prea tare. Această situație trebue să se schimbe! Noi trebue să arătăm acestor parveniți ce va se zică cinste și conștiința de cetățean german (was deutsche Bürgerehre, deutsches Bürgerbewustsein ist).

Deviza: ci nu admitem nici o slăbiciune față de nimeni. Dacă vom face aceasta, chiar având și unele „neplăceri", dacă vom arăta acestor nulități închipuite, că ei nu au de a face cu Turci sau cu Tătari, ci cu oameni conștienți, cari în caz de lipsă vor ști să folosească și pumnul german, în scurt timp ne vom câștiga respectul ce'l merităm."

Față de violența articolului din ziarul săsesc care ne vorbește de puterea pumnului german vom reveni. Regretăm totuși că și în presa Sașilor lipsa de bun simț a ajuns să se manifeste cu atâta înverșunare.

Din durerile noastre trecute

Deschide cetitorule colecția legilor administrative ungare a lui Alex. Dárday, în vigoare și azi în noua noastră patrie. și vei găsi în volumul III. art. XL. 1879, V. 426 din 1895 Martie 15, eroica zi serbătorită a maghiarilor (ce coincidință) ordinul Minist. ungar de Interne, care spune: „se interzice colectarea de sume de bani pentru ridicarea unui monument lui Avram Iancu".

In acest ordin Ministerul de Interne ungar de pe atunci ordona în baza § 1 din art. XL. 1879, că „oricine, care ar contribui prin orice măsură în interesul monumentului proiectat lui Avram Iancu, sau va face donațiuni sau colecte, comite o infracțiune și urmează a fi pedepsit cu 15 zile închisoare și 100 florini amendă."

Ordonanța aceasta a și fost executată și aplicată cu rigoare mai întocmai, față de români. In urma acestei ordonanțe draconice mulți tineri români patrioți au fost amendați, închiși și izgoniți dela școalele unguresti, iar sumele colectate, s'au confiscat și banii s'au folosit în scopul culturii și politicei maghiare.

Am amintit cele de mai sus, pentruca măsurile acestea draconice să servească de îndemn publicului nostru și să contribue cu atât mai vârtos și cu tragere de inimă la ridicarea monumentului lui Avram Iancu în Cluj, orașul în care ni s'au făcut atâtea nedreptăți și ni-au prigonit de-atâteaori stăpânitorii și asupritorii noștri de odinioară.

Și când Ungurii dela noi vin cu pretențiuni imposibil de realizat, când nutresc sentimente ostile Statului nostru și când protestează împotriva unor nedreptăți inexistente, e bine să ne reamintim de multele noastre suferințe îndurate pe nedrept, trebuie să ne gândim la martirii noștri în legile și ordonanțele draconice ale foștilor guvernanți.

Căci iată mărinimia noastră îngăduie Ungurilor din Ardeal să ridice statui bărbaților mari ai maghiarimei, deși pe vremuri noi nu ne-am bucurat de acest drept și deși am avea de ridicat întâi pentru morții noștri atâtea monumente pentru a le face nemuritoare amintirea.

Eugenia Manteanu
pretor.

---

lui Tardieu în misiunea ce-a avut-o acesta în America — susține că Tardieu a înșelat opinia publică franceză, confiscând unele depeși foarte importante ale ambasadorului francez dela Washington, pentru motivul că erau protivnice politicei sale. Miezul neînțelegerei, teza principală a delegației franceze dela conferința păcei era următoarea: față de Germania Franța are o situație cu totul deosebită de aceea a Angliei și a Americei. Rinul nu e oceanul Atlantic, așa că Franța ar trebui să obție garanții împotriva unui atac eventual al Germaniei, Lloyd Gheorge și Wilson nu voiau în schimb să țină socoteală de asemenea pretenții. După tratative ce-au durat peste trei luni s'a ajuns la o înțelegere în ceea ce privește sistemul complicat al ocupației ținuturilor renane și regiunea Sarre. Spre a garanța Franței imposibilitatea vreunui agresiuni din partea Germaniei, s'a emis ideea unei alianțe franco britanice. In lipsă de ceva mai bun, Anglia primi această propunere, punând în schimb condiția inițială ca și America să iscălească condițiile acestei convenții. Guvernul francez fusese totuși încunoștiința prin rapoartele diplomaților săi asupra atitudinei neclintite a lui Wilson, cât și asupra atmosferei din Senatul american, care ne având intenția să ratifice tratatul de pace, ar fi împiedecat astfel intrarea în vigoare a garanțiilor ce se acordau Franței.

Tardieu critică atât guvernul lui Briand cât și toate guvernele ce au urmat lui Clemenceau, plângându-se de faptul că au scăzut cifra reparațiilor. După cum reese din cartea sa, toată problema politicei franceze se bazează pe această chestiune atât de dificilă. Clemenceau ar fi dat părerea sa tratatului o putere, pe cari urmașii săi nu sunt în stare s'o speculeze. Aceasta nu e numai teza clemenciștilor; toată dreapta parlamentară e de aceeaș părere și într'una din ultimele ședințe ale camerei franceze, alături de un element tânăr și talentat, Fargeot, Tardieu a expus-o cu mare succes.

Dacă Briand și Loucheur au fost în stare să nu sufere în urma acestor atacuri, este grație faptului că opinia publică franceză începe să-și dea socoteală că problema reparațiilor nu se poate soluționa numai în spiritul drepturilor învingătorului, ci necesită aprofundarea realității economice. Aceste considerații ridică două argumente împotriva tezei lui Tardieu. Mai întâiu, toate afirmațiile și pretențiile clemenciștilor sunt ordonate diferenței valutare. Tardieu calculează pe baza valutei actuale scăzute a francului francez, pe când Loucheur își face socotelile în speranța că francul își va ridica valoarea.

In al doilea rând cercurile politice franceze speră din ce în ce mai mult la o conlucrare franco-germană pentru reconstruirea ținuturilor devastate. Prin realizarea acestei speranțe s'ar face un mare pas spre pacea Europei. Cutoatecă acum un an nici nu se putea măcar vorbi de plata în natură a despăgubirilor și de întrebuințarea mânei de lucru germane, astăzi s'a ajuns la convingerea că situația economică a Franței necesită imperioasa reconstrucție a regiunei Nordului, fie ea chiar executată de mâini germane.

Astfel „l'esprit des soldats morts qui parlent" a pierdut mult din puterea sa de convingere; trebue să i se recunoască însă lui Tardieu o mare calitate, consecvența, dar fiind că în tot decursul carierei sale politice a fost un mare dușman al apropierii economice franco-germane. Se știe că în timpul crizei Marocului, cancelarul Bülow a încercat fără succes să-l determine să agreeze o înțelegere franco-germană pe tărâmul economic.

Intr'un loc e foarte îndreptățit însă Tardieu în silința sa de-a apăra pe Clemenceau și pe sine însuși, atunci când discută chestiunea unităței germane. In fond acesta e cel mai greu reproș ce-l aduc Francezii tratatului dela Versailles. Prin pacea Westfalică s'a instituit anarhia în Germania și s'a garantat siguranța Franței; patrioții francezi au sperat că tratatul dela Versailles va fi o nouă pace westfalică. Până acuma nu s'a șters încă idea „celor două Germanii", ci dimpotrivă a devenit baza unor noui combinații politice. Amintirea particularismului bavarez, anumite povestiri asupra Saxoniei napoleoniste, simpatiile de cari se bucură Francezii în ținuturile renane, unele indicii asupra sentimentelor Würtemberghezilor, stimulau spiritele patrioților francezi. Ideea politică a dizolvării statului german a trecut prin mai multe faze în decursul desbaterilor dela Paris: complecta dizolvare a imperiului, alipirea Bavariei de Austria, înființarea unui stat renan independent, fără să-i reușească Franței să impue aliaților ei măcar unul din aceste proecte. Din această nereușită Tardieu își face o virtute, căutând să dovedească non-sensul disolvării imperiului german. Hotărârea sa nu e cauzată de dragostea ce poartă Germaniei, ci de convingerea că numai o Germanie unitară poate plăti toate despăgubirile.

Despre disolvarea Austriei Tardieu vorbește foarte puțin. Disolvarea e justificată după părerea sa prin legi naturale și organice foarte drepte. Combate atât pe adepții principiului, „dacă n'ar exista Austria, ar trebui inventată", cât și pe acei ai confederației dunărene.

Cartea sa a dat încă odată ocazie publicului francez și streinătății să aprecieze calitățile sale de polemist, ziarist și politician, care trebuesc recunoscute chiar de adversarii săi.

INFORMATII

Locale

Eri s'a întors în localitate venind dela băi dl Iulian Pop primarul oraşului, reluându şi postul în primire. Cu începere de eri atribuţiile dlui Hossu care a suplinit pe dl Pop, în lipsa sa încetează.

■

Decese

In ziua de 20 August a încetat din viaţă la Botoşani, Nicu Enăşescu, fost prefect, senator şi deputat.

Inmormântarea a avut loc la 23 August. Condoleanţele noastre familiei.

■

Dela C. F. R.

De două zile se află în Cluj dl Marinescu delegatul Direcţiei generale a C. F. R. spre a lua o serie de măsuri în chestiunea transporturilor.

■

S'a decis ca dela 1 Septembrie să fie pusă în circulaţie trenurile accelerate 29—30 Bucureşti—Brăila—Galaţi (Orleanu) şi 9—10 Bucureşti—Oradea-Mare.

Dela această dată se va suprima trenul 15—16 între Teiuş—Cluj.

■

Politice

D-l Groza s'a stabilit în Cluj până la deschiderea parlamentului. D-Sa va lucra cu D-l Mihaly având plenipotenţă dela consiliu de miniştri să rezolve chestiunile pe loc.

D-l Arsene Popovici, artist la Teatrul Naţional din Cluj prepară elevi pentru examenul de admitere la conservatorul de artă dramatică din localitate în condiţiuni foarte avantagioase.

■

Diverse

Astă seară la ora 9 va avea loc în sala Prefecturii judeţului o şedinţă de hipnotism şi sugestie cu d-l Xenyon.

Preţurile locurilor: rezervat şi stal I. lei 30·—, balcon lei 10·—

■

Şcoala de Arte şi Meserii din Braşov, cu secţiile: sculptură în lemn şi tâmplărie, primeşte înscrieri până la 4 Septembrie. Cererea de înscriere trebue să fie însoţită de actul de naştere, certificat de cel puţin 4 clase primare, bilet de vaccină — iar pentru reflectanţii de burse — şi de un certificat de paupertate eliberat de primăria în drept.

Elevii trebue să aibă 12 ani împliniţi.

■

Eri a avut loc la Comisia de Unificare o consfătuire a negustorilor de lemne sub presidenţia D-lui Groza.

■

Diverse

Eri s'a prezentat dlui ministru Groza o delegaţie a maghiarilor din Tg.-Mureş. Delegaţia a avut în frunte pe primarul oraşului Tg.-Mureş.

■

Eri a sosit în localitate dl Horşa primarul oraşului Tg.-Mureş spre a se interesa de mersul cercetărilor în chestiunea trandelor dela interne.

Casa Centrală a Cooperativelor săteşti publică concurs pentru ocuparea posturilor vacante de controlori.

Cum în Ardeal şi Banat lipsesc specialişti în mişcarea cooperatistă, îndemnăm pe tinerii ardeleni cari doresc a se consacra acestei mişcări să concureze la locurile vacante de controlori pentru ca să fim cât mai repede organizaţi pe tot cuprinsul ţării.

■

Academia de Agricultură din Cluj aduce la cunoştinţa generală că atât examenele, care se vor da în aceasta toamnă cât şi deschiderea cursurilor, se vor anunţa la timp.

■

Vizitaţi expoziţia magazinului de încălţăminte „D. S. RAFTOPOL din Bucureşti, Sucursala Cluj, Piaţa Unirei No. 15. în faţa bisericei „Mateiu Corvin" Telefon No. 107, care stă la dispoziţia on. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie şi de ale renumitei fabrici elveţiene „Bally", toate scăzute în preţ cu 20%.

Tinem a nota că acest magazin prin merite de branşa sa a fost decorat la expoziţia generală din Bucureşti în anul 1906 cu „Medalia de Aur". 952

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

Congresul corespondenţilor de ziare

In zilele de 3, 4 şi 5 Septembrie se va ţine la T.-Severin congresul „Asociaţiei" corespondenţilor de ziare din România.

Congresul va reuni pe corespondenţii tuturor ziarelor cotidiane din România întregită.

Ministerul comunicaţilor a acordat congresiştilor o reducere de 75 la sută pe c. f. r.

Congresul se va ţine în sala liceului „Traian". Desbaterile vor dura 2 zile, în alte două zile se va face excursiuni la băile Herculane-Orşova şi insula Ada-Kaleh.

La acest congres vor participa şi numeroşi ziarişti din redacţiile ziarelor cotidiane din Bucureşti, Cluj, Cernăuţi, Braşov, Chişinău etc.

Inscrierea la secţia normală a Facultăţii de litere Cluj

Faţă de numărul mare de cereri primite la Decanatul Facultăţii de Litere din Cluj, din partea învăţătorilor, cu privire la înscrierea lor în „secţia normală a Seminarului pedagogic universitar", Decanatul face cunoscut tuturor că Ministerul Instrucţiei a aprobat Regulamentul propus de Facultate cu modificarea că în această secţie se primesc, ca şi în cea secundară, „numai studenţii regulat înscrişi" la Litere ori Ştiinţe.

„Absolvenţii şcolilor normale" nu vor putea fi înscrişi decât dacă vor fi trecut „examen de diferenţă de liceu" (şi condiţiile acestui examen sunt cuprinse în decizia ministerială din 20 Februarie 1920).

Cererile de înscriere ce se vor mai adresa Decanatului vor rămânea deci nesatisfăcute, dacă nu vor răspunde prevederilor Regulamentului.

Dela Cercul de Recrutare Cluj.

In conformitate cu Ordinul Comand. teritorial Corp 6 Armată No. 2918 din 24 August 1921.

Se face cunoscut că toţi Ofiţerii de Rezervă care au primit de la Cercul de Recrutare Cluj, Ordine de concentrare, conform Ordinului Comandamentului Teritorial al Corpului 6 de Armată No. 2867 din 12 August 1921, nu vor mai fi concentraţi.

Ordinile de chemare primite la vor înapoia Cercului până la 28 August 1921.

Comandamentul Cercului de Recrutare Cluj.

Locotonent:
N. Ionescu.

Tutungerie

s'a deschis în str. Samuil Micu Nr. 1, prevăsută cu toate articolele în această branşă, alături o bodegă elegantă în stil parizian cu cele mai gustoase mâncări şi beuturi. Rog sprijinul binevoitor al publicului. 1015

DACĂ DOREŞTI SĂ CUMPERI
MOBILE ŞI PIANE
467 priviţi expoziţia
primei fabrici de mobile
soc. pe Acţiuni
SZEKELY şi RETI
TÂRGUL-MUREŞ.

Scrisoare din Oradea-Mare

Catedrala gr.-cat. nu e vizitată de credincioşi. — De vorbă cu D-l deputat Firu. — Starea învăţământului primar din judeţ.

Vineri, 19 August, am asistat la serviciul divin, ce s'a ţinut în catedrala gr.-cat. din Oradea-Mare, în ziua de sărbătoare a Schimbării la faţă a Domnului şi cu durere am constatat, că cei 3 mii de credincioşi au fost reprezentaţi prin vre-o zece inşi, în afară de vre-o 50 militari, cari pe la mijlocul slujbei au început să părăsească biserica, remânând în biserică mai mulţi preoţi, canonici, decât credincioşi.

Se zice că situaţia e aceiaşi şi în alte zile de sărbători ba chiar şi în zile de Dumineci.

Prin urmare credincioşii ori nu cercetează de fel nici o biserică, ori în cel mai bun caz pe cele maghiare.

E interesant a şti, că bisericile latine la oraşe sunt ticsite de credincioşi, în vreme ce cele româneşti în multe locuri sunt aproape goale.

■

D-l deputat al Mărghitei, Nicolae Firu, referitor la abuzul administraţiei din Bihor în chestia cerealelor de sămânţă, a binevoit a-mi da următoarele lămuriri.

E fapt că cerealele de sămânţă au fost expediate din vechiul Regat pentru judeţ acum 2 ani, sub regimul Vaida-Manlu, însă cerealele s'au vândut în Cehoslovacia de către administraţi de atunci, cum reiese din cercetările, ce s'au pus la cale de curând.

D-l Prefect actual, dr. Iacob şi d-l Subprefect Beşan a reuşit să mijlocească restituirea sumelor încasate de administraţia centrală din trecut a judeţului, cari erau depozitate la banca „Sentinela".

Cei vinovaţi vor fi traşi la răspundere, în primul rând fostul primpretor din Mărghita, dr. N. Nichita.

D-l N. Firu încurând îşi va cerceta circumscripţia electorală şi va distribui totodată ajutoarele pentru repararea câtorva biserici, şcoli şi edificii parohiale din plasa Mărghita.

■

Referitor la starea învăţământului primar din plăşile Tinca şi Beliu, d-l revizor Teuca, conducătorul exp. de revizorat din Tinca, a binevoit a-mi spune următoarele:

In plăşile Tinca şi Beliu jumătate din băieţii obligaţi la şcoală, din cauza lipsei de învăţători şi edificii şcolare corespunzătoare, au rămas fără învăţătură. Administraţia nu-şi dă concursul autorităţilor şcolare, de acela întâmpinăm mari greutăţi. Învăţătorii, funcţionarii de stat în genere, sunt revoltaţi din cauza neregularităţilor cu lichidarea plăţilor. Mulţi îşi vor da demisiile din post. Cooperativa din Tinca de un an încearcă obţinerea unei licenţe de băuturi spirtuoase, dar nu a reuşit la administraţia financiară din Oradea. In schimb un evreu din Tinca a obţinut licenţa într'o zi în Oradea, la direcţia financiară.

Călător.

Congresul comercianţilor de fructe

Eri s'a deschis la Banca Agrară congresul comercianţilor de fructe. D-l Székely, ziarist, arată importanţa organizării pe terenul economic, şi importanţa comerţului de fructe pentru întreaga ţară.

Sunt aleşi ca preşedinte d-l Egerer F. şi ca secretari d-nii: Dr. Varga şi Moldovan, ziarist. Referenţi: Ujhely şi Kremer.

D-l Kremer relatează că în Ardeal avem o producţie frumoasă de tot felul de fructe. In principal mere, pere, nuci, prune.

Pentru export ar fi mai ales mere şi nuci. In urmare desvoltă problema exportului de fructe. Arată greutăţile cari au fost puse de către guvern anul trecut la exportul fructelor (taxele vamale urcate, lipsa de vagoane).

Spune că în anul trecut s'au stricat 70 la sută din recolta fructelor, 15 la sută au fost consumat şi 15 la sută exportat. Propune înfiinţarea unei „Reuniuni a comercianţilor de fructe cu sediul la Cluj.

D-l Grün I. demonstrează piedicile puse la obţinerea vagoanelor, cum să procedează la vămuirea fructelor de exportat.

La Vamă vagoanele se descarcă, trebuie încărcate din nou, căci peste graniţă nu se lasă vagoanele. Cere că să se publice prin C. F. cari vagoane sunt libere la trecerea graniţei. Arată că organele vamale nu respectă facturile semnate de către Camerile de comerţ confirmând preţurile.

D-l Dominic Raţiu insistă asupra faptului că comerţul şi exportul fructelor trebue organizat.

Trebuie stabilite taxele vamale, şi felul obţinerei vagoanelor. In legătură cu exportul fructelor este şi problema industrializării acestui ram — adică prelucrarea technică prin fabricile de conserve.

Zice că avem 2 astfel de fabrici ele sunt însă neîndestulătoare.

Dl. R. Colbasi (ziarist) vorbeşte de modul cum trebuie să se organizeze Reuniunea. Propune ca comerţul fructelor şi exportul să se facă prin Reuniunea. Propune numirea a câte unui membru a Reuniunei pe lângă minist. de Industrie şi Comunicaţie. Alcătuirea unei statistice asupra producţiei generale. Stabilirea procentului de consumaţie internă şi de export. Să se studieze problema taxelor şi a transporturilor şi pe urmă să se facă propuneri concrete forurilor competente.

Dl. Petrovai, inspector dela C. F. R. răspunde la unele întrebări făcute la felul cum se dau vagoanele şi ce fel de ordine sunt în vigoare. Spune că comercianţii pot primi vagoane mai iute însă loco gara de încărcare, dabea când vor dovedi şefului

Cel mai eftin se curăţă şi vopseşte la UNIO
Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 şi Str. Iuliu Maniu 8

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Prin o simplă petiție cu timbru de 30 bani inginerul Leonide a căpătat concesia căderilor de apă ale Bistriței pentru instalarea unei stațiuni electrice de 150 de mii de cai putere cu un curent care va deservi până la Iași și Chișinău. Durata concesiei este de 90 de ani.

D-l Vintilă Brătianu, analizând în „Viitorul" această chestiune în articolul de fond, arată cât de mare păgubire se aduce statului și economiei naționale prin această concesiune ale cărei condițiuni sunt oneroase pentru stat.

■

„Indreptarea" publică o telegramă din Chișinău arătând că bolșevicii mobilizează în Ucraina contingentul 1895—1900.

Mobilizarea s'ar face contra României.

Dealungul Nistrului s'ar afla mai multe regimente. Privitor la intențiile guvernului sovietic, agenția „Rador" publică că ultimatul rusesc este fantazie și o speculație din partea bursei. Știrea aceasta dată de ziarul „Dimineața", ziarul casei Blank, este tendențioasă.

O nouă telegramă venită din Praga arată intenția Rușilor de atac în cazul când Europa nu va da ajutor suficient pentru înlăturarea foametei. Guvernul ar trebui să deie de urgență un comunicat asupra măsurilor luate la Nistru.

■

Partidul conservator mar-

gării, că fructele sunt gată pentru îmbarcare.

In continuare urmează discuțiile asupra felului de organizare a Reuniunie.

Se citesc diferite puncte cari se votează.

1. felul intervenției de făcut pentru primirea vagoanelor,
2. stabilirea taxelor vamale.
3. Inființarea unui birou al Reuneunei la Cluj.

Pe urmă se procedează la alegerea unui comitet, ca delegație a Reuniunei.

Sunt aleși dnii: Eger F. Hioschlorn, Gruber și Mátyás.

Se mai alege un comitet pentru pregătirea organizației și redactarea statutelor, compus din dnii:

Dr. Varga, Radoș, ziarist, Balázs, președintele Camerei de Comerț, R. Colbasi ziarist, Dr. Berner, Petrovai, insp. la C.F.R. și Grün I.

Congresul se închide la ora 6 seară, amânându-se ședința pe a doua zi.

Rp.

Ghilomanist caută să se organizeze în sudul Basarabiei printre coloniile germane valorificându-și titlurile de trădare din trecut. D-l Virgil Arion a făcut în acest scop o călătoie la Akerman.

■

Leul continuă a nu fi cotat la bursa din Paris, cursul lui rămânând fixat, grație speculanților, la 15 centime.

■

Un tren de lux a fost trimis să aducă pe ilustrisimul d-l Trancu-Iași dela granița cehă.

■

Vineri va avea loc un nou consiliu de miniștri sub presidența d-lui Argetoianu.

■

In capitală face o mare impresie noul complot bolsevic și arestarea celor 11 propagandiști.

■

Biroul presei dela presidența consiliului desminte știrea despre încheerea concordatului cu Vaticanul. Până acum nu s'a semnat nimic. Această știre fusese data de ziarul Dimineața care are legături cu ministerul de externe.

■

In chestiunea angajamentelelor contractual particulate pentru furnizare pe grâul străinătate, guvernul a luat o serie de dispoziții pentru respectarea datelor de predare fixate.

■

„Le Temps" publica desmințirea guvernului român relative la pretinse concentrări de trupe care ar amenința Rusia.

Comitagii bulgari în Cadrilater

In noaptea de 15—16 August crt. un număr de aproximativ 30 bandiți, ieșind din pădurea Kili-Kadi Arman Chiote, înșirați în lanț de trăgători, se îndreptară spre frontieră, cu intenția de a trece în Bulgaria.

Postul de pândă al pichetului 37 — compus din 3 grăniceri și 2 infanteriști înarmați cu o mitralieră, ocupând drumul spre Sahinlar, — la punctul unde taie linia de frontieră, — a lăsat banda să se apropie la o distanță mică, deschizând apoi un foc viu de mitralieră. Comitagii au încercuit postul de pândă răspunzând cu tărie focurilor.

In timpul luptei, care a ținut o jumătate de oră, căzând răniți mai mulți bandiți, aceștia au fost ridicați de tovarășii lor și trecuți în Bulgaria, lăsând pe locul luptei două arme model 1879, o granată și un sac cu muniții.

Doi grăniceri și un infanterist de'a postul de pândă, fiind răniți în timpul luptei, au fost internați în spitalul Silistra.

Țărănismul

Intr'o scrisoare adresată ziarului „Patria", d. G. Bogdan-Duică, senatoral Universității, făgăduiește să ne dea o serie de monografii din care se va putea vedea că țărănismul nu este un accident politic, ci e o mișcare — am putea zice cu blazon — ale cărei rădăcini trebuie căutate în paginile mai vechi ale Istoriei noastre politice și culturale.

Și d. Duică are dreptate. Scormonind trecutul, se va descoperi foarte ușor că nu numai țărănismul ca sentiment, ci și țărănismul ca gândire și acțiune politică este o mișcare care la noi s'a desvoltat și fără să fie nevoie de existența unui partid țărănesc.

In rândurile clasei noastre conducătoare s'au găsit întotdeauna scriitori și oameni politici cari să gândească și să lupte pentru ridicarea și întărirea clasei țărănești. Avem o întreagă literatură izvorîtă din iubirea pentru țărănime și paralel cu ea și o întreagă acțiune politică bazată pe convingerea că temeiul existenții noastre naționale îl constituie sufletul și energia țărănească.

Singur partidul liberal îi poate oferi d-lui Bogdan-Duică destul material pentru o lucrare în care ar fi să se arate obârșia și vechimea țărănismului. Toată politica acestui partid din ultimii 20 de ani nu este de cât însuși țărănismul conceput și realisat ca o continuă muncă în serviciul problemei țărănești. Incepând cu politica școlară a lui Spiru Haret, de care se leagă o întinsă și rodnică acțiune pentru deșteptarea și organizarea energiilor rurale, țărănismul partidului liberal își găsește o strălucită afirmare în lupta începută în 1913 pentru înfăptuirea celor două mari reforme, exproprierea și votul obștesc.

Dar tocmai vechimea țărătărănismului la noi arată și inutilitatea unui pardit țărănesc. Căci monografiile d-lui Bogdan Duică vor dovedi și mai bine că țăraniștii de astăzi nu sunt de cât exploatatorii unei mișcări politice la crearea căreia ei n'au contrebuit cu nimic. Sunt „feciorii de bani gata ai democrației", —cum așa de bine i-a caracterisat d. I. G. Duca— veniți să se înfrupte din roadele unei mișcări politice pe care nu ei au creat-o dar pe care înțeleg s-o exploateze.

ȘTIRI DE PESTE HOTARE

Ridicarea restricțiilor economice în Renania

Ziarul „Oevre" este informat că consiliul suprem a hotărît ca penalitățile economice aplicate în Renania să fie ridicate înainte de 13 Septembrie. In consecință este necesar să se examineze în ce condițiuni importurile germane vor fi admise în regiunile de sub controlul Antantei și eventual chiar în Franța Se crede că cele mai mici taxe vamale vor fi aplicate ambelor țări.

Tratatul anglo- japonez

Massey, premierul nouei Zeelande, a primit ieri la Sneffield cetățenia de onoare a orașului

In discursul său referinduse la tratatul japonez, premierul a spus că s'a urmat o cale dreaptă. Japonia care n'a fost silită d'a ajuta Anglia în război, a venit în ajutorul ei cu deosebire în Pacific și caracterul englez nu admite de a întoarce spatele acelor cari au dovedit lealitatea lor când dânsa, era în pericol. Va fi bucuros să vadă un întreit aranjament între Anglia, Statele Unite și Japonia.

Conferința din Wiesbaden

Din Berlin se primește confirmarea despre intenția d-lui Loucheur de a se întruni în conferință cu d-l von Rathenau în Wiesbaden, Vineri 26 August.

Referitor la această informație, ziarele observă că după prima întrevedere din Iunie între cei doi miniștri, aceștia au convenit să reînceapă conversațiile lor după întrunirea consiliului suprem; astfel fiind întrunirea din 25 August nu este de cât înfăptuirea programului hotărît de mult și bine cunoscut.

Monumentul lui Gallieni

La Saint Beat, lângă Toulouse, a fost desvelit monumentul mareșalului Gallieni, gloriosul apărător al Parisului în 1914. D-l Paul Laffon, subsecretar de stat reprezentând guvernul, amintește lovitura adusă de armata din Paris în flancul armatei generalului von Kluck, precum și opera de organizare îndeplinită de Gallieni ca ministru ce război.

Mare luptă între greci și Kemaliști.

O mare bătălie este angajată de patru zile pe râul Sangarion. Kemaliștii dispun de 60 mii combatanți.

Trupele grecești atacă din trei direcțiuni cu scopul de a trece râul.

Lipsesc amănuntele desfășurărei luptei.

Planurile Ex-împăratului Carol

Ziarul „Augsburger Zeitung" se ocupă de acțiunea nouă a carliștilor.

D-rul Eberle, care a avut lungi intrevederi cu ex-împăratul Carol în Elveția, comunică declarația ex-împăratului că aventura din primăvară trecută a fost făcută cu consimțământul Angliei și al Franței.

Carol a declarat că la o ocazie prielnică va ocupa cu 2000 soldați unguri credincioși Viena și va restaura monarchia care vrea să fie compusă din Ungaria, Austria și Germania de sud sub protectoratul Franței.

După cum susține ziarul, Franța ar ajuta acțiunea carliștilor.

Intrunirea parlamentului irlandez

Bordeaux, 18 Aug.

Prima ședință a parlamentului sinfeinist s'a ținut marți la Dublin.

De Valera a rostit un discurs intransigent, repetând afirmarea dreptului Irlandei și independența Completă

Miercuri miniștri urmează să prezinte Adunării raportul. Chestiunea propunerilor de pace e rezervată pentru ședințele de Joi si Vineri.

Reprezentațiile lui Lloyd George

Lloyd George a rostit în Camera Comunelor un important discurs din care reproducem următoarele:

Datoriile Sovietelor

„Chestiunea datoriilor de război guvernamentale va fi regulată prin tratate între țări. Nu este vorba să cerem acum guvernului sovietelor că el să recunoască datoriile sale, dar se găsesc în Franța sute de mii de oameni, cari au dat ultimul lor gologan ca să ajute, în trecăt Rusia. Sunt unii cari au dat tot ce au câștigat și sunt mulți englezi, cari au trimis mărfurile lor în Rusia.

Dacă guvernul sovietelor vrea să inspire încredere, o încredere care să permită comercianților să intervină în conjuctura actuală, guvernul sovietelor trebue să declare că el este gata să recunoască obligațiunile de această natură".

O federație a națiunilor

„De sigur, conferința dezarmării de la Wasington nu sosește la o oră prematură și chiar această conferință nu va fi suficientă. dacă nu se va exercita o acțiune vigilentă continuă, prin mijlocirea unei federațiuni a națiunilor. Orice formă ar lua această Federație, dânsa ar trebui să lucreze astfel, încât ambiția și lăcomia să nu mai cufunde vreodată universul în acest haos de mizerii, care se numește război".

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Administrația ziarului „INFRĂȚIREA" primește abonamente cu prețul de 10 Lei lunar, pe tot timpul sezonului de băi.

Cetiți „Infrațirea"

Croitorie Militară de primul rang din BUCUREȘTI

Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare

CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. 892 Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE. FRAȚI FURMANN.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Rezervele mondiale de aur

Circulația fiduciară. — Cifrele pentru România

Liga națiunilor a publicat de curând o statistică oficială a rezervelor metalice ale diferitelor bănci naționale mondiale sau a băncilor sub controlul guvernamental, cu un grafic comparativ al circulațiunei fiduciare.

Singură Rusia lipsește din acest document, din lipsă de date precise.

Totalul general al rezervelor de aur — retrase pentru moment din circulațiune — se ridică la 1 miliard 448 milioane lire sterline din care a treia parte — exact 498 milioane 500 de mii lire sterline — se odihnește în pivnițe Băncilor federale de rezervă ale Statelor Unite.

Banca Franței se inscrie în a două linie cu circa 220 milioane 700.000; apoi Banca Angliei cu 128 milioane 300.000; Japonia cu 114 milioane 700 de mii; Banca Spaniei cu 99 milioane 400.000; Germania cu 53 milioane 700.000 și Italia cu 88 milioane 500,000.

Circulațiunea fiduciară — cu excluziunea Rusiei — atrage 11 miliarde 962 milioane 515.000 adică aproape de opt ori suma rezervei de aur.

Din acest total, mai mult de jumătate, adică 6 miliarde 741 milioane 419.000 era reprezentată Germaniei și Austria.

Obstrucțiunea făcută de Germania, diferența de 5 milioane 211 milioane 96.000 lire sterline este acoperită de o rezervă metalică în aur de 1 miliard 394 milioane 300.000 lire sterline adică o proporțiune de 3.75 contra 1.

In legătură cu cele de mai sus consemnăm următoarele date din altă sursă:

Circulațiunea fiduciară a crescut în Austria în cursul lunei lulie cu 3 miliarde coroane, urcându-se astfel la 54 miliarde coroane, pe când în Ungaria circulațiunea fiduciară a scăzut cu 2 miliarde atingând cifra de 157 miliarde coroane.

Rezerva și circulația României

De asemeni și asupra stocului de aur și a circulației fiduciare românești, găsim următoarele date în ultima situație sumară publicată de Banca Națională a României (30 lulie 1921).

Stocul metalic figurează o valoare de 3 miliarde, 889 milioanb și 722.111 lei; în creștere cu 39 milioane față de săptămâna precedentă și cu peste două miliarde și 200 milioane față de anul trecut la aceiași epocă (31 lulie, 1920) când stocul metalic era de un miliard, 680 milioane și 222.111 lei.

Biletele de Bancă în circulațiune ale Băncei Naționale Române, ating suma de 11 miliarde, 447 milioane și 773.312 lei la 30 lulie 1921 față de 4 miliarde, 988 milioane și 98.818 lei la aceiași epocă în anul trecut.

Știri din Rusia

Revoltele se înmulțesc

Revoltele se înmulțesc în sudul și estul Rusiei. Turburări grave s'au înregistrat la Zlatust, Ufa, Ekaterinburg și Nijninovgorod.

In Nijninovgorod toți comisarii poporului au fost uciși; multe edificii publice au fost distruse; iar rezelvele de alimente, jefuite.

In bazinul Volga exodul populațiunei continuă. Mortalitatea atinge 95 la sută. Holera, în special, face victime numeroase. De-a lungul liniilor ferate, zac numeroase cadavre.

Serviciul sanitar este complet dezorganizat, din cauza lipsei medicilor.

Holera a pătruns și în armata roșie.

Convoluri atacate de înfometați

După știri din Moscova anarhia domnește în guvernămintele bântuite de foamete.

Autoritățile locale nu țin socoteală de ordinele guvernului central. Convoiurile cu alimente sunt rechiziționate de persoane neautorizate, sau sunt jefuite de bandele înfometate, pe drum, înainte ca ele să ajungă la destinație.

Copii sunt aruncați în Volga

Țăranii aruncă pe copiii lor în Volga, sub cuvânt că în modul acesta ei vor scăpa de suferințele foametei.

In asilele pentru copii și-a făcut aparația scorbutul și alte boli datorite foametei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul VII.

No. 19

Inițiarea

Nu glumi. Eu vin aici pentru a-mi face datoria, întreagă datorie.

In cazul acesta, datoria ta este în aceste coloane; aici te hotărește soarte țării. Tribuna este bună pentru noi, cei vorbăreți, pentru partidele care pregătesc viitorul; cei cari cârmuesc prezentul operează la acest târg de oameni. In sala de ședințe nu se schimbă niciodată un buletin de vot; aici, pe culoare, ele sunt falșificate. Și numai voturile contează. Discursurile sboară, voturile rămân. Acolo este teatru, parada; aici, în culise, realitatea lucrurilor. Regimul nostru de libertă, discuție — de lucrul acesta te vei convinge mai mult pe zi ce trece — asigură puterea efectivă câtorva tăcuți, puterilor oculte cari șoptesc la ureche de după stâlpii aceștia cuvântul de ordine. Ehe tinere recrut, crede-l pe un orator care cunoaște zăcărnicia succeselor sale; și privește sala unde intra: la ora aceasta, înpustitul ei de dimineață, vioara aceasta în repaos nu-ți amintește oare de versul vestit al lu Mallarmé?

Insolite vaisseaud' inamésonore . . .

In nainte sala mare și deșartă se lăsa tristețea obișnuită sălilor de teatru, dimineața, când pustiul și tăcerea par greoaie, aproape neliniștitoare, în comparație cu mulțimea, zgomotul și lumina pe care de obicei le întâlnești în ele. Andarran aruncă o privire de jur împrejur pe pereții amfiteatrului; exclamațiile îi scăpă fără să vea;

Ia fe uită, sala n'are ferestre!

In adevăr sala n'are ferestre, aici o comunicație cu aerul sănătos de afară. Un cuptor ermetic închis, o mașină cu aer comprimat care trebuia să înlesnească de singur formarea unei atmosferi geu de primenit. Ca să vezi înauntru ei mai limpede gândea Jacques, ca s'o aerisești, ca să primești zgmotele de afară și să răspunzi la ele, artrebui să se spargă geamurile din tavanul acesta, avar de lumină pe care lasă să treacă prin el. Lipsa unor deschideri în zidurile aceste de închisoare, moravurile și convențiile teatrale impuse actorilor de configurația unui teatru, astea fură impresiile dominante pe cari această cea dintâi inspecție le lasă neofitului,

La chestură i se dase numărul unui pupitru fără proprietar. Se duse să-și însemne locul pe băncile din centru cari se învecinesc cu aripa dreaptă a sălei. Jacques își alesese locul acesta în banca unde se grupaseră câțiva deputați din ținutul său, al căror program se asemăna cu al lui. Vecinii săi cei mai apropiați erau Ludvic Couilleau din Rourergue, și Julien Rousseblaigue, din Armagnac.

Din fundul sălii, Bayonne îi spuse cu ironie:

— Da, e adevărat: tu trebuie să iei loc prin părțile astea; ești un raliat!

— Nu ți-e rușine, Elzear? îi răspunse Andarran, cu un ton supărat. Tocmai tu să culegi această glumă proastă, bună cel mult pentru adversarii mei din localitate. Imi știi vârsta și sentimentele; ai citit în mine din copilărie: indiferent în politică până săptămânile trecute, eu n'am cunoscut al guvern decât al Republicei, n'am servit altul, și nici nu văd altul posibil. Ne fiind niciodată aliatul cuiva, cum aș putea fi un raliat? Viu în parlament cu aceleași drepturi ca voi toți pentru a încerca să fac să triumfe aci ideile mele,

— la te uită, domnule, nu cumva vrei să se descopere o etichetă numai pentru tine! Află amice că aici vrând nevrând, fiecare trebuie să intre într'una din clasificațiile noastre oficiale Raliat ești, raliat vei rămâne.

— Ei bine, dar e idiot, strigă Jacques supărat. — Tu-îmi cunoști gândurile mele intime . . .

— Dar cine-ți vorbește de gânduri? Dacă am sta să ne întrebăm cari sunt gândurile oamenilor pentru a-i putea clasa! După prieteniile pe cari le ai, după înfățișare, după ținută, după semnele acestea exterioare ești etichetat. Și este și mai comod, și mai cu adevărat filozofic, s'o recunoști și tu odată: gândul se schimbă, dar figura îți rămâne. Până atunci, infam raliat, bizuește-te pe noi toți, și pe mine în rândul întâi, că te voi paraliza țintuindu-ți în frunte acest epitet infamant.

— Dar asta-i faptă de canalie!

— Nu asta-i politică. De-altfel îți ei și tu revanșa, înjurându-mă pe mine socialistul.

— Nu crezi ce spui, Elzéar. voi combate părerile tale în general fiindcă le socotesc chimerice și periculoasei dar îmi place unele din ideile tale și te voi sprijini cinstit când cei căuta să le împui.

— Bietul meu prietin! Inainte ca clopoțelul lui, Duputel să fi sunat de trei ori, te vei lepăda de mine și vei urla cu cei cari te înconjură îndată ce voi deschide gura, fără a ști ce am să spun.

— Nici odată!

— Chiar mâne. Pe poarta iadului în care ai intrat stă scris: Cine intră aici perd dreapta lor judecată și chiar personalitatea acum haidem la bufet. Acolo mințim mai puțin decât de la tribună, și vorbim cu mai multă omenie și sinceritate. In odaia pătrată care dă în grădina, în fața unei mese lungi ca unui bar, vre-o doisprezece deputați consumau diferite băuturi. Alții fumau pe divanul de sub tabloul lui Dagnau-Bouveret în care recruții urmează pe port-drapel. Toți clienții bufetului erau socialiștii. Jaques vazu asta din primirea familiară pe care o făcură lui Bayonane și din intransigența chipurilor, croială hainelor, tonul vorbelor. Elzéar are o privire de mândrie satisfăcută, fulgeraca din ochii unui general care trece în revistă soldați viteji.

Își luă la o parte prietenul.

— Salută și tremurli. Sunt trupele mele surprinzi una din cauzele puterii lor.

La vremea asta găsești! numai socialiști în toată Camera de unde vor pleca cei din urmă. Proștii îți vor spune că socialiști viu de dimineața pentru a mânca gratuit o supă și sandwichuri. Nerozii!

Socialiștii știu ce fac. Burghezii nostride la centru și dreapta întârzie la masă, după treburi și plăceri; vin apoi la ședință ca la o corvadă pentru câteva minute; ei nu sunt deputați decât câteva ore. Socialiștii sunt totdeauna și nu sunt decât asta. Ei nu vin la Cameră ci trăesc. Camera e cercul, casa, căminul lor. Fac parte din edificiu, se simt ca la dânșii acasă în trenul în care ceilalți sunt în trecere. Faptul că suntem ai casei, cu bucurie și continuitate, este una din forțele care cumpănesc puținănatea noastră numerică și ne fac stăpâni aici. Vei vedea mai târziu toate cauzele acestei stăpâniri. Uită-te bine la flăcăii mei, observă-le fălcile, mânile gata să apuce, focul hotărârii în ochi, dorința de luptă în toți mușchii. Ce fiziologic de atac! Ce zici! nu-i așa că-s frumoși lupii mei slabi și buni să le dai drumul în turma oilor grase

— De acord, răspunse Andarran. Dar lupii ăștia nu bănuesc tovarășul care umblă prin stânele elegante?

— N'au încotro, Mi se supun dar mă invidiază. Câțiva mă urăsc de moarte. In fond nu-mi iartă redingotele, gusturile, prietenii și cinele dela palatul Linda. Unii și plănuiau executarea trădătorului și a renegatului. Ei și! majoritatea partidului mă va asculta până la capăt; fiindcă nu au oameni.

— Sunt ceasurile două. Hai să privim sosirea oilor grase. Elzèar și Jaques trec ră din nou în salonul Conferințelor. La un capăt al sălii, un Enric IV de marmoră, înzănat și ironic se înalță peste o mână de drapele spaniole dominând masa plină de gazete.

— Drapele moderne, exclamă Bayonne, cele care duc la izbândă și care trebuesc cucerite — sau cumpărate. Privește calm și le zmulg aceste peteci rupte și boțite de mâni înfrigurate și cum înalță triumfător colegii noștri gărzile de lemn de care atârnă. Iată-i că vin; se duc de-a dreptul la busolă, masa cu ziare: ofițerii și pasagerii corăbiei consultă înainte de-a se urca pe punte ropa vânturilor pentru a cunoaște drumul ziei. Șefii grupurilor întreabă marile ziare, iar provincialii frunzăresc îngrijați foile regiunei lor.

E mulțumit alegătorul? Ce gândește? Ce năzdrăvănie mai cere? Fiecare își îndreaptă voturile după indicațiunile schimbătoare ale busolei. Pe soclul statuiei au fost gravate următoarele ale lui Enric al IV-lea:

— „Dragostea violentă pe care o am pentru supușii mei face să fiu socotit plăcut și onorabil „pentru a liniști conștiințele deputaților? — *Alegători*, în loc de *supuși* citesc onorabili noștri și găsesc firește toate capitulațiile.

— Imi pare că se grămădesc mai ales colo.

Arăta masa imensă în formă de potcoavă, plină cu călimări și hârtii cu literaturi majestoase, care ocupă tot restul salonului până la căminul monumental. Noii sosiți se așezau în puținele locuri libere, descărcau pe postavul verde servietele încărcate cu hârtii.

— Da. Aici e sufrageria marelui Ordin al cerșetorilor. E cel mai potrivit nume pentru a definî parlamentul și cel care vine mai bine: Ordinul cerșetoresc din veacul al XIX-lea. Scormonește fiecare servietă, fiecare din dosarele formate în timpul îndelungatelor așteptări matinale în anticamerele ministeriale; a pleacă-te peste aceștî ocnași ai corespondenței și vei găsi patru tipuri de scrisori, veșnic aceleași. Scrisoarea alegătorului sau a micului funcționar care cere o slujbă, un favor, o înaintare. Scrisoarea depatatului către ministru, pentru a recomanda cererea care dezorganizează serviciile publice. Răspunsul ministrului mângâioasă și nespunând nimic: luare în considerație, cercetare serioasă, făgăduială de a face, dreptate cu cel dintâi prilej. — Răspunsul deputatului către alegător: amplificarea făgăduielii va fi a ministrului minciuna josnică care va înteți nădejdea celor din satul îndepărtat.

Așa că ne învârtim în cercul vițios al cerșetoriei parlamentare alegătorul cerșește favoruri la deputat, acesta la ministru, care cerșește voturile deputatului, care le cerșește pe ale alegătorilor. Cum nu se prăbușește masa asta sub greutatea milioanelor de minciuni pe care le ține?

— Îți convine să vorbești așa, îndrăzni Jacques. Voi socialiștii nu cerșiți, cereți cu bâta în mână și se dă mai mult.

— Bine, făcu râzând Bayonne, văd că te vei forma repede. Dar îl zăresc pe Aristide Asserme care îți va desăvârși educația parlamentară. L'ai cunoscut la cafeneaua Harcourt pe vremea când nu făcea altceva decât versuri proaste. Imprietenește-te cu el. Alt pilot mai bun nu găsești. Eu sunt prea compromițător, te las, nu trebuie să te vădă debutând alături de mine fiindcă ar bănui cine știe ce complot întunecos.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAUT oficiu la orice ramură, disponibil imediat, vorbesc limbile: engleză, italiană, germană, română şi maghiară. Adresa la ziar sub „1921". 1009

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, soălitorie, pivniţă.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniţă în centru, preţ convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere şi dependinţe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondenţe:

TÂNĂR, studiind la o şcoal superioară, caută ajutor pentru a şi termina studiile, în schimbul unei eventuale căsătorii. Răspund scrisorilor carora nu le va lipsi seriozitatea. A se adresa la ziar sub „Cinstit".

Diverse:

LA ADMINISTRAŢIA ziarului Infrăţirea se primeşte ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANŢI, INDUSTRIAŞI COMERCIANŢI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administraţia ziarului Infrăţirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ŢÂNŢARUL" Redacţia şi administraţia în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente şi anunţuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Concurs.

Uniunea Patronilor Typografi şi Şefilor de branşe similare din Ardeal şi Bănat, publică concurs pentru postul de primsecretar al Uniunei; Recerinţele sunt, ca petiţionarii să fie oameni cu pregătire necessară şi cu practică în aceasta bransă.

Necondiţionat să recere cunoştinţa în vorbă şi scris a limbilor română, maghiară şi germană. Ofertele închise şi scrise cu mâna proprie sunt a-se înainta la Asociaţia Patronilor secţia typografică din Cluj, Str. Iorga No. 2. Ofertele sunt a-se înainta până la 1 Sept. a. c. inclusive. Despre plată şi condiţiuni definitive v-a decide comitetul. 1020

TOŢI ABONAŢI ziarului Infrăţirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plâti 50 bani de fiecare cuvint.

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcţiunea de Poduri şi Şosele din Transilvania, Banat şi p. Ungurene

Şcoala de lucrări publice (Conductori) din Cluj.

Concursul de admitere în şcoală.

I. EXTRAS DIN ORGANIZAŢIA ŞCOLILOR.

1. Şcolile de conducători de lucrări publice, au de scop formarea de personal tehnic necesar pentru proectarea, conducerea şi supravegherea executării lucrărilor tehnice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor şcolii este de 3 ani şcolari, absolvenţilor cu succes şi şcolilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice".

Diplomaţii acestei şcoli fac serviciul militar cu termen redus şi pot concura la obţinerea certificatului pentru ofiţer de re-ervă.

2. Instrucţia elevilor cuprinde:

a) Invăţământul teoretic consistând din lecţiuni orale şi lucrări grafice;

b) Invăţământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicaţiuni ale cunoştinţelor teoretice dobândite în şcoală, precum şi lucrări de laborator. Se face în timpul vacanţei mari a anului I. campanie pentru practică topografică, organizată de şcoală.

Asemenea sunt obligaţi elevii a face în timpul celei de a doua vacanţă mare, practică pe şantiere la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari, obţinerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică de şantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invăţământul în şcoală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planşetele, hârtia de desemn şi celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari ei vor trebui să şi le procure singuri cu spesele lor.

4. Se acordă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai şcolii lipsiţi de mijloace, cât timp sunt meritoşi şi numai în epoca predării cursurilor. In caz când se va putea avea cămin sau internat în şcoală, aceste ajutoare în bani încetează.

5. Elevii vor fi supuşi la toate rebulele de ordine şi disciplină şi cele de asiduitate la cursuri, examen şi lucrări cari vor fi stabilite de direcţiunea, şcolii, prin dispoziţiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămâne mai mult de doi ani în aceiaşi clasă, în cazul când el va rămâne pentru a doua oră repetent, elevul va fi şters din controale. Nu se admite repetirea de cât a doua clase.

II. CONDITIUNI DE ADMITERE.

1. Tinerii cari doresc a fi înscrişi la concursul de admitere în şcoala de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze direcţiunii şcolii (Direc. de pod. şi şos. Transilvania, Cluj Berde Mozes No. 2.) o cerere cu timbru de un leu şi asistenţă socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începere dela apariţia acestei publicaţii şi până la 20 Septembrie 1921. Peste această dată orice cerere de înscriere va fi respinsă, deasemenea va fi respinsă înscrierea celor cari până la acea dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi însoţită de următoarele acte:

a) Extrasul depe actul de naştere, din care să reiasă că n'are mai puţin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Ocombrie 1921.

Dispensă de vârstă nu se acordă.

b) Cel puţin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire al şcolii superioare de arte şi meserii, ori altă şcoală, echivalată cu acestea de către ministerul instrucţiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din şcolile normale de învăţători. Candidaţii normalişti vor trebui să fie liberi de orice obligaţie faţă de ministerul instrucţiunii.

c) Certificatul de vaccinare recentă:

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a întrerupt cursurile de mai puţin de un an, va aduce certificat dela şcoala unde a urmat în ultimul timp, dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificatele de bună purtare de acolo de unde va îi avut o ocupaţie sau dela autoritatea comunală sau poliţienească de unde domiciliază arătându-se cum şi a trecut timpul dela încetarea cursurilor.

e) Un certificat eliberat de un medic oficial şi întărit cu sigiliu oficial, prin care să se constate că tânărul candidat este de bună constituţie şi că nu suferă de vre-o maladie contagioasă.

Toate acestea acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de condidaţii cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reuşiţi la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea şcolii, sau dacă elevul se retrage din şcoală.

2. Concursul se va ţine în Cluj localul şcolii, cu începere dela 26 Septembrie 1921. Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de direcţiunea şcolii.

Probele la cari vor avea a satisface candidatul vor fi cele următoare;

a)Probe în scris, cari având de bază programul celor 4 clase gimnaziale, vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană şi în spaţiu, fizică şi arttinetică.

b) O lucrare de caligrafie şi scrierea curentă după dictare şi de desemn cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze şi gradul de cunoştinţă a gramaticei şi ortografiei limbei române;

d) Probe orale consistând dintr-un examen teoretic (şi de aplicaţii la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

3. După terminarea tuturor probelor concursului. didacţiunea şcolii coordonând rezultatele pe baza notelor obţinute de concurenţi. va forma lista celor ce ar putea fi admişi în şcoală şi o va supune ministerului.

Direcţiunea şcolii, îndată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concureţin cari vor fi dovedit lipsă de cunoştinţe suficiente.

1016 **Direcţiunea.**

M. ANGHEL 210
Cluj, Piata Mihai Viteazul 40
Reprezentanţa fabricei de maşini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Maşini industriale şi agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, maşini cu aburi şi motoare electrice. — Uleiuri pentru maşini rafinate şi distilate calitate neintrecută şi pentru toate scopurile.
Benzină grea şi uşoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie şi cisterne cu preţuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialişti.

Stirpitor de şoareci şi şobolani
Efect sigur are numai
„TITAN"
în stărpirea şoarecilor şi şobolanilor.
1 cutie 12 Lei.
Depozitul principal farmacia Dr. Geza Hiro Cluj, Piaţa Unirii No. 6

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută cele mai fine şi solide mobile
893 şi toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barijiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

Anunţuri se primese la Administraţia ziarului „Infrăţirea"

Cunoscutele şi renumitele maşini de birou:
„MERCEDES" MAŞINA DE SCRIS
„MERCEDES-EUKLID" MAŞINA DE CALCULAT
„EXCELSIOR" VII —SOENNECKEN" MAŞINA DE COPIAT
„WALES" MAŞINA de ADUNAT precum şi accesorile pentru aceste maşini şi ARTICOLE DE BIROU.
En gros En detail.
Reprezentanţi şi depositari generali pentru România Mare:
GH. FUCHS & Co. Bucureşti,
982 **Strada Curiaţi No. 3.**
Să caută subreprezentanţi pentru PROVINCIE.

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimiţând la Administraţia ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăţi 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 163 PENTRU MICA PUBLICITATE

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA“

Împlinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea“**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei“ sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette“ în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa“ Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa

Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

Pantofarie de lux

Vasile Bindea

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branșa pantofariei cu prețurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică Românească

Teodor Maior

CLUJ, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577.

Executa instalații de lumina și transmiteri de forta electrica precum și instalații de apaduct și canalizare. Reparații. **Becuri de automobile de 6, 8 și 12 Volti 25, 32 și 50 lumini.** Becuri 150 Volti de toate luminele cu preț de concurența. Materiale pentru instalații mai ieftin ca ori unde. 174

AGRICOLA

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE BUCUREȘTI

Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane deplin vărsați.

Reprezentanța Generală pentru Transilvania, Maramureș și Crișana în

502 **CLUJ,**

Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621.

AGENȚII PRINCIPALE:

CLUJ la „Banca Centrală“ Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés“ Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română“ soc. anonimă, Piața Victoriei 6. SIGETUL-MARMAȚIEI Pécsi și Fried arhitect și inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.

Asigurările se pot efectua la orice agenție, în condițiuni avantajoase

Toată elită Clujului își dă întâlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece

329 □ la pahar. □

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb“.
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

ABONAMENTE

la ziarul „Infrățirea“ se primesc și de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 307 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Duminecă 28 August 1921

Infrăţirea

Administraţia Ziarului „Infrăţirea" Cluj

Nr. de schimb

„Transilvania"

Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA [illegible] No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Ardealul şi partidele politice

Inainte de a-se fi declarat unirea, sub stăpânirea ungurească exista pentru Românii din Ardeal şi părţile ungurene un singur partid politic; partidul naţional român. Nu era un partid în înţelesul obicinuit al cuvântului, în vederea realizării unui program dat de nevoile momentane şi de împrejurări, ci era ultima formă, ultima expresie, în care neamul românesc din aceste părţi îşi găsea organizaţia sa. De câtă autoritate s'a bucurat acest partid înaintea populaţiei româneşti din Ardeal şi părţile ungurene, o dovedeşte în modul cel mai strălucit hotărârea *unanimă* ce s'a luat la Alba-Iulia de a-ne uni cu patria mamă.

Dar, sentimentul, de care erau conduşi fatăt conducătorii partidului cât şi întreagă adunarea naţională, în care s'a declarat unirea, o dovedeşte mai mult încă hotărârea de a-se face unirea *necondiţionată*.

Totuşi s'au găsit de-ai tui, cari acuzând partidul naţional de regionalism, să-i atribue tendinţi separatiste. Va fi contribuit la asta desigur şi atitudinea câtorva fruntaşi ardeleni, cari au depăşit limita îngăduită de o disciplină politică şi de interesele generale, dar motivul adevărat, care a inventat mafia regionalismului, este totuş speculaţia politcă, care de sigur nu a fost pornită din cea mai înaltă impulsiune de noblege:

Enunţându-se principiul că nu se pot admite organizaţiuni de partid regionale, s'a încercat înregimentarea ardelenilor în partidele regnicolare vechi şi noui.

Desigur nu ar putea nimeni să ridice cu dreptate vre-o obiecţiune împotriva acestei tendinţi a partidelor de a-se premeni cu noui elemente.

Dar, da suntem în drept să ne ridicăm cuvântul împotriva felului, cum s'a procedat. Căci dacă înţelegem ca un partid să descindă în mijlocul poporului să lămurească situaţia politică să-şi facă cunoscute ideile de cari e condus, să pledeze pentru anumit sistem, prin care crede să fericească populaţia şi să remedieze nevoile de care sufere societatea şi în fine chiar să-şi câştige aderenţi — nu înţelegem însă să se prindă aderenţi ca cu funia, să se recurgă la armele minciunii, ale teroarei şi a ilegalităţii pentru a-se seduce şi a se corupe poporul şi a-se asigura astfel un număr oarecare de mandate de deputaţi.

Poporul nostru ardelean, cu toate prigonirile trecutului, şi-a avut o şcoală politică, care i-a dat o conştiinţă mai înaltă despre ceea-ce înseamnă dreptul de alegător şi exercitarea acestui drept, conştiinţă, care forma punctul de plecare şi de cristalizare a tuturor hotărârilor sale şi care nu odată ne-a dat exemplul celei mai strălucite virtuţii.

Ne aducem aminte de alegerea dela Sebeş, unde a candidat ministrul Hieronyimi, cel care a desfiinţat organizaţia partidului naţional, şi unde acest ministru cu toată teroarea, ce s'a desfăşurat, nu a obţinut nici un singur vot românesc. Iar acum, în România mare, când ar trebui să preţuim şi să cultivăm mai mult conştiinţa ce ţinească a poporului, mai ales că am introdus şi votul universal, acum să abuzăm de bunăcredinţa acestui popor, să-l seducem şi să-l minţim? Căci da, poporul nostru, neobicinuit cu luptele de partid, ce se duceau în vechiu regat, având să aleagă între doi sau mai mulţi candidaţi români, în optimismul său şi în dorinţa de a-se ajunge cât mai curând la o îmbunătăţire a stărilor actuale, desigur că vota cu acela, care ştia să-i arete o perspectivă mai atrăgătoare în viitor, fără să-şi aducă aminte că pot fi şi domni cari mint, cari îl înşală şi-l amăgesc. Dar, a împedeca o demoralisare pe mai departe a poporului, care ar fi fatală pentru ţara întreagă, este acum în primul rând de datoria noastră, a ardelenilor. Căci da, s'a putut convinge fieşine la noi, că aruncându-se fraza despre regionalism, nu se urmăriau interese generale, ci tot numai strimte interese de partid, iar sistemul ce s'a practicat în ultimele alegeri ne îndreptăţesc să apăsăm mai tare mâna pe cârmă.

Când se vor ivi partide, cari să-şi propună a lămuri opinia noastră publică asupra problemelor ce şi-au propus să realizeze, când vor căuta să ne convingă cu argumente şi idei, când ne vor cere sprijinul pentru sistemul politic ce-l reprezintă şi nu pentru a spori numărul mandatelor lor cu ori-ce becisnic doritor de a parveni, — atunci da, ne vom şti şi noi datoria, vom şti să discernem binele din rău şi să apucăm pe calea, care ne asigură mai bine fericirea şi progresul. Până acum însă, singur partidul liberal a fost acela care a ţinut seama de acest curs normal în formarea şi închegarea partidelor.

Chiar fără să se fi coborît încă în mijlocul poporului ardelean: prin cercul său de studii, prin atitudinea sa pe timpul consiliului dirigent când partidul liberal era la putere, prin atitudinea sa în opoziţie, prin toate ideile ce le-a ridicat în presă şi în întruniri şi în fine chiar prin ţinuta sa rezervată în toate chestiunile cari puteau să atingă susceptibilităţi, acest partid a dat dovada, că înţelege să pună interesele generale deasupra intereselor de partid, că ştie să respecte împrejurările date ţinând seama în acelaş timp şi de spiritul timpului.

Aurel Ciato.

Victor Anestin

Două fapte ni-l readuc în minte: se vorbeşte că se va creia un fond al popularizării ştiinţei, fond care va purta numele lui Anestin; apoi, conferinţa ţinută în Cluj de Prof. Dr. S. Chapman asupra aurorii boreale ne-a făcut să ne gândim la modestul conferenţiar, care ne vorbea la Bucureşti, acum câţiva ani cu atâta pricepere în ale astronomiei.

In Ardealul, care nu-l prea cunoaşte, e bine să spunem cine a fost Victor Anestin.

A fost cel mai învăţat autodidact al nostru. Fără să fi avut un titlu universitar şi întreţinându-se cu greu din pâinea amară a gazetărei, fiul actorului Ioan Anestin, un mare artist pe vremuri era un pasionat cercetător ştiinţific. Intr'o modestă ca dă din marginea Bucureştilor îl puteai găsi muncind zi şi noapte, fără să-şi cruţe trupul slab, care-i cerea mai multă odihnă. Cocoşat ore în şir la masa de scris şi adâncit în suite de calcule ori sult pe acoperiş lângă lubita lui lunetă, Victor Anestin a rămas toată viaţa un îndrăgostit al cerului. A ajuns astfel, cu înţelepciune şi cu răbdare, el, omul fără de nici-o diplomă, un adânc cunoscător al problemelor astronomice şi-un contribuitor la adâncirea şi lămurirea lor.

A făcut comunicări originale de preţ societăţilor astronomice din Europa şi America; a colaborat la reviste mari ca „The Nature", „English Mechanic" (Londra), „L'Astronomie" (Paris), „Monthly Register" (Chicago), Astronomischer Jahresbericht" (Berlin); era în corespondenţă cu toţi marii astronomi; a scris o sumedenie de broşuri, multe nepublicate, de un deosebit interes ştiinţific; era citat de savanţii streini pentru frumoasele rezultate ale cercetărilor sale, bunăoară asupra căii lactee, Cometei Haley, lumina cenuşie a planetei Venus (despre care a făcut şi o comunicare într'o şedinţă a Academiei Române).

Era de o cultură vastă, cunoştea o mulţime de limbi şi a tradus şi bucăţi literare streine.

Dar meritul lui cel mai mare e acela de propagator şi popularizator de ştiinţă în România. In direcţia aceasta a făcut sforţări enorme: a fondat revista de astronomie „Orion", „Societatea astronomică română", „ziarul ştiinţelor populare", „Universitatea pupulară" (împreună cu prof. univ. Ţiţeica), Biblioteca „Ştiinţa pentru toţi" şi în sfârşit revista „Ştiinţa tuturor" (împreună cu prof. univ. Călugăreanu).

Care a fost recunoştinţa oamenilor pentru atâta muncă desinteresată, idealistă, în folosul luminării tuturor? Victor Anestin a murit surmenat, tânăr încă, acum 3 ani, în mizerie!

Discursul lui Lloyd George

Zilele trecute Lloyd George a vorbit la Camera Comunelor despre politica externă a guvernului prezidat de el. De la început a arătat necesitatea unirei între Aliaţi, singura garanţie a păcei europene. Din nefericire legăturile dintre Aliaţi nu sunt aşa de strânse şi dacă Lloyd George doreşte aceasta n'are decât să renunţe la frazeologia care întunecă realităţile şi împiedecă luarea măsurilor necesare. Adevărul e următorul: de doui ani înţelegerea pe care a întărit-o cea mai măreaţă frăţie de arme a mers slăbind şi în ultimul timp i-a fost ameninţată chiar existenţa. Metodele rele inaugurate începând cu Conferinţa păcei au fost cauzele acestei evoluţii funeste.

Numai schimbarea procedurii diplomatice poate determina o ameliorare imediată. Aşteptând aceasta oamenii de Stat ai Antantei să se pue pe muncă serioasă.

Premierul britanic a trecut în revistă toate chestiunile care s'au discutat în ultima sesiune a Consiliului suprem şi prima a fost chestia Sileziei superioare.

Lloyd George a crezut de cuviinţă să apere încă odată părerea pe care şi-a făcut-o asupra istoriei şi demografiei acestei regiuni şi să repeta că populaţia Sileziei superioare e patrucincimii germană. A opus *Enciclopedia britanică* acelela a lui *Brokhens* pe care a citat-o Briand, fără a băga de seamă că autoritatea invocată de el nu-i dă dreptate pentrucă constată că la răsărit de Oder polonezii sunt în majoritate. Lupta asta cu dicţionarele e copilărească. Lloyd George ne face a uita că polonezii au obţinut 475.000 voturi contra 736.000 germane (din care 180.000 ale emigraţilor). Proporţia de unul contra patru este prin urmare hotărât inexactă.

Şi fiindcă guvernul a trimis chestiunea spre studiare Consiliului Societăţii Naţiunilor, a trecut vremea de a polemiza asupra acestui subiect.

Vorbind de problemele orientale, Lloyd George, după ce a spus că n'a venit încă vremea mediaţiunilor, a arătat că va fi necesară revizuirea tratatului de la Sèvres. Totuşi revizuirea pe care o vrea nu e aceiaşi pe care au avut-o delegaţii francezi în conferinţa de la Londra şi care era favorabilă turcilor. După premierul englez, grecii la spiritul de împăciuire a cărora face de altfel apel, nu se vor mulţumi după victorie cu ceea ce li s'a acordat.

Cu această ocazie putem constata că prokemaliştii n'au adus mari servicii prietenior lor de la Angora. Incurajările lor n'au avut alt rezultat decât a-i încăpăţîna într'o rezistenţă curioasă. Mustafa Kemal şi-ai săi au refuzat ratificarea acordului propus şi fii şi acum în temniţe soldaţii francezi prinşi acum un an în Cilicia. Aceasă experienţă trebuie să-i înveţe şi pe unii şi pe alţii a fi moderaţi. Dacă grecii ar ridica pretenţii exagerate, se vor căi la rândul lor.

Aliaţii vor trebui să facă aşa fel că să triumfe pe cât va depinde de dânşii o soluţie finală dreaptă. Din nefericire mai au mult până să se înţeleagă între ei.

In ce priveşte Rusia, premierul britanic care a recunoscut dreptul francezilor de a cere recunoaşterea datoriilor regimului ţarist de către bolşevici, a pronunţat cuvinte îngrijitoare. Se pare că în opera aprovizionării, Lloyd George are intenţia să facă guvernul sovietic să joace un rol importat, aşa în cât ar ieşi din aceasta întărit şi confirmat.

Reprezentanţii Franţei în comisia internaţională care se va constitui bine înţeles că nu vor primi propunerile care vor tinde să dea Rusia legată de mâni şi de picioare oamenilor care o jefuesc şi o ruinează.

Evenimentele zilei

D-l general Averescu anunţă prin „Indreptarea" că se va întoarce în ţară la sfârşitul lui August.

Biroul presei de pe lângă prezidenţia consiliului de miniştri desminte ştirea vizitei d-lui Averescu la Berlin pentru încheierea unei convenţii comerciale cu Germania. D-l general Averescu se întoarce în ţară direct dela Kissingen.

■

Viitorul discută o gravură tendenţioasă apărută în Dacia, reprezentând Republica Franceză frigând pe jeratic leul românesc şi protestează împotriva faptului de a face Franţa responsabilă de scăderea valutei noastre ridicându-se împotriva propagandei germanofile a acestui ziar vândut d-lui Marghiloman.

■

Relativ la nouile comenzi de locomotive d-nii Văleanu şi Brutinel fac afaceri necurate trecându-le pe seama direcţiei căilor ferate care nu este nici cel puţin consultată. Dealtfel căile ferate nu mai au nevoe de locomotive.

■

Azi a avut loc la Bucureşti un mare consiliu de miniştri, în care d-l general Răşcanu a făcut o expunere amănunţită asupra situaţiei trupelor române la Nistru.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cursuri de vară, — la Sibiu şi la Văleni

de **N. Iorga.**

In aşteptarea Universităţii germane pe care o doresc şi au cerut-o, Saşii din Ardeal au întemeiat la Sibiu cursuri de vară, la care poftesc, pentru cunoaşterea unei culturi atât de importante, şi pe membrii celoralalte naţionalităţi. Ele au început şi par a se desvolta într'o caldă atmosferă de solidaritate naţională, cu profesori anume veniţi din Germania.

Deschiderea acestor cursuri, făcută cu solemnitate, a trezât în toată presa germană din Ardeal un interes care a trecut peste toate celelalte chestii la ordinea zilei pentru a se ocupa numai de aceasta. Ziarele româneşti înseşi au trebuit să ţie seamă de acest fapt cultural.

Iată ce poate face o mână de oameni care crede în valoarea culturii mai mult decât în orice realitate de pe pământ.

Cu câtva timp înainte s'au redeschis cursurile dela Vălenii-de Munte, cu programul complectării cunoştinţelor asupra realităţilor actuale. Afară de lumea locală şi de vilegiaturişti ici şi colo câte un visitator. In zadar Principele Moştenitor a onorat această şcoală cetăţenească prin presenţa sa şi i-a apreciat rostul trecut, chemarea actuală. In zadar profesori şi învăţaţi străini au venit şi vin pentru a căuta aici contact cu tineretul românesc din toate provinciile. Publicul are altceva de făcut, iar oficialitatea n'a îngăduit măcar ca ascultătorii unguri şi ruşi dele cursurile pedagogice din Ploeşti să se împărtăşească da lecţiile făcute la doi paş de dânşii. Principele a fost considerat de administraţie ça un simplu particular, fiindcă-şi îngăduise a veni la o asemenea adunare; primăria locală singură şi a făcut datoria.

Sibiul de-o parte, Vălenii de alta. Ce s'a făcut într'un loc şi ce nu s'a putut face în altul, arată pe ce basă culturală şubredă stă România Mare.

Şi aceasta e un fapt atât de trist, încât şi cei mai neînţelegători ar putea găsi în el un subiect de meditaţii.

Din *Gazeta Transilvaniei*

Al doilea an de activitate al liceului „Gheorghe Bariţiu" din Cluj

Acum doi ani în Cluj, aci în inima Ardealului românesc şi-a deschis porţile primul şi singurul liceu românesc, pentru a primi la sânul lui pe toţi aceia dintre copii noştri dornici de cultură românească. Din toate părţile României părinţii şi-au trimes copii se înveţe carte la acest liceu care datorită metodelor admirabile de care s'au folosit conducătorii lui în instruirea şi educarea elevilor, s'am impus ca unul dintre cele mai moderne instituţii culturale din ţară. Cu ocazia diferitelor serbări care au avut loc la acest liceu şi cu ocazia câtorva vizite din proprie iniţiativă pe care le-am făcut am avut prilejul să ne convingem de înţeleaptă metodă de conducere pe care a aplicat'o Dl. Ciura în organizarea aceste instituţii, de exemplara curăţenie în care să păstrează toate încăperile şi sălile liceului, dar mai ales de disciplina în care sunt educaţi elevii acestui liceu — Dl Ciura ca şi întreg corpul didactic al liceului Gheorghe Bariţiu şi-au dat seamă dela începutul activităţei lor că rolul unui profesor care-şi înţelege misiunea pe care o are de îndeplinit nu se mărgineşte numai la instruirea elevului ci şi la educaţie lui.

Formarea caracterelor cinstite şi muncitoare intră tot în atribuţia unui profesor. Şi distinsul corp didactic al acestui liceu şi-a luat ca punct de plecare şi de sprijin în activitatea lui acest principiu — Rezultatele le poţi admira în fiecare din elevii acestui liceu căci în fiecare voi vedea efectul covârşitor şi atât de util pe care l'a avut asupra lui acest minunat sistem pedagogic.

Pe lângă sfaturile părăteşti şi normele de conduită fiecare ocazie din viaţă, pe care Dnii Profesori le dadeau elevilor lor şi educaţia religioasă a fost supraveghiată cu conştiinciozitate. In toate duminicile şi sărbătorile elevii au ascultat serviciul divin iar înaintae sfintelor sărbători ale Paştilor elevii s'au spovedit şi s'au împărtăşit.

La desvoltarea şi cultivarea spiritului religios a contribuit mult conferinţele religioase ţinute cu deosebire în posturi tot la două săptămâni din partea Reverendissimului Domn Ştefan Roşianu prof. de teologie. A mai ţinut conferinţă de conţinut social-educativ d-l Gavril Tripon advocat şi membru în comisia agrară.

D-l Ciura, directorul liceului unul dintre buni nuvelişti al Ardealului, a scos un volum de schiţe intitulat „Icoane", un volum de articole de ziar publicate în diferite foi şi reviste din Ardeal şi Regat, apoi colecţionate sub denumirea de „Foiletoane", un tratat de „Politică" şi un ultim vo-

ECOURI

Legea gravitaţiei şi teoria lui Einstein

D-l Francois Lancelin de la Observatorul din Paris, ocupându-se de teoriile lui Einstein, se opreşte asupra relaţiei intime dintre timp şi spaţiu şi spune că înainte de teoriile lui Einstein, timpul juca un rol cu desăvârşitele independent de coordonatele poziţiunei.

Se considera timpul ca o variabilă separată de toate celelalte şi independentă de poziţia şi de starea de mişcare a sistemului la care se raportă fenomenul. Einstein consideră timpul intim legat de toate coordonatele de poziţie, cari determină fenomenul.

Faimoasa concepţie a spaţiului-timp este acum obiectul celor mai interesante discuţii ştiinţifice.

Legea gravitaţiei universale este prin aceasta uşor modificată, deşi nu diferă prea mult de legea Newtoniană, decât în ce priveşte planeta Mercur, ca fiind mai aproape de soare.

Autorul încheie studiul său, rezervând vevinte de admiraţie pentru înalta valoare a teoriilor lui Einstein şi pentru noile orizonturi ce deschid ştiinţei.

Moartea unei poet al revoluţiei ruseşti

Mort pe urma foamei

Din Petrograd se anunţă moartea lui Alaxandru Blok, cel mai popular şi mai telentat dintre tinerii poeţi ruşi, Alexandru Blok a murit în vârstă de 37 ani pe urma scorbutului.

El a trăit şi a scris în vremea când vechea *Rusie* s'a prăbuşit — primul lui volum a apărut în timpul revoluţiei din 1905 — şi deşi avea foarte puţin interes, nu şi pricepere pentru chestiunile politice, a fost totuşi foarte sensibil faţă cu aspectul spiritual al marei convulsiuni, şi a exprimat în versurile sale cu o stranie putere şi frumuseţe aspiraţiunile şi idealurile tinerei generaţiuni.

Cântecul său de dragoste, pătruns de o mare deziluzie, revelă un mişcător şi fiscinant mister.

In urmă el a fost inspirat de pasiune pentru strania frumuseţe pentru seculara operă a Rusiei — pentru teroarea ei, pentru puterea ei, pentru suferinţele ei. In unele momente el era atins de chemarea misticismului rus.

Când s'a produs revoluţia bolşevistă, el a fost târât de curentul torentului entusiasmului popular şi a visat de o lume refăcută de Rusia. Totuşi în scurtul său poem „Cei Doisprezece„ el dă cea mai vie şi pătrunzătoare zugrăveală a bolşevismului popular. Acest entusiasm a pierit în curând...... Acest poet talentat a trebuit să-şi câştige cu grea muncă, prin traduceri, pâinea cea de toate zilele într'un oraş al morţii.

Peste un an a zăcut bolnav de scorbut, pe urma subnutriţiei, până când moartea l'a scăpat de grozava suferinţă.

Istoria Românilor

Acum apărută şi scrisă de profesorul universitar şi academicianul Dr. Ioan Lupaş, este întâiul manual de istorie, în care se spune pe faţă adevărul pentru tinerimea şcolară din teritoriile desrobite. Cartea se poate citi cu interes şi folos atât de tinerime, cât şi de intelectualii cari şi-au făcut studiile în şcoalele din vremurile înainte de răsboi şi nu li-a fost dat să asculte prelegeri de istorie română. Din cuprinsul ei relevăm în deosebi partea introductivă, privitoare la factorii istorici ai vieţii noastre româneşti. Lucrarea se prezintă în stil uşor de înţeles, materialul nu este încurcat cu date greu de memorizat; ilustraţiile, multe şi nimerit ales, d'asemenea ridică valoarea cărţii d-lui Lupaş. Tineretul nostru, care a întimpinat în anii precedenţi unele greutăţi cu manualele din regatul vechiu, va primi cu mulţumire uşurarea ce i se aduce prin noul manual.

Descoperiri arheologice

Acum de curând, s'a găsit pe malul Mărei negre o bucată de sculptură în marmoră din epoca greacă care e de o importanţă capitală şi ar face cinste oricăre colecţiuni sau muzeu.

Bucata ceasta de marmură reprezintă capul unei zieţe şi e probabil că face parte dintr'o statue.

Un bust poetului Iosif

Un comitet în frunte cu d-nii Negulescu, administratorul financiar de Hotin şi D. Iov, fost inspector al artelor, au hotărât ridicarea unui bust la Hotin poetului Şt. O. Iosif.

Lucrarea a fost dată în execuţie sculptorului Boambă şi pe la sfârşitul lunei Septembrie, va avea loc inaugurarea.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Dela comunism la capitalism de stat

Pe capul Rusiei a căzut o nouă pacoste mai grozavă decât cele din anii trecuţi, urmare inerentă a răsboiului şi a regimului terorist, cari au adus ţara în marginea prăpastiei; Rusia este înfometată. Foamea primejdueşte viaţa a milioane de fiinţe, şi numărul victimelor sale va creşte la infinit, dat fiind că în situaţia de azi, foametea din anul acesta aduce cu sine şi foametea din anii viitori, din cauză că cea mai mare întindere de pământ rămâne nelucrată. Eşti cuprins de groază când calculezi urmările acestei catastrofe; ceeace este însă sigur, este faptul că această catastrofă va cauza o schimbare reală în directivele guvernării revoluţionare.

In unul din ultimele sale articole, Lenin recunoştea că dacă în comparaţie cu socialismul, capitalismul e un rău, în schimb este o formă economica ideală în raport cu comerţul mic şi cu formule economice înapoiate. Se poate admite că Lenin, care ca acept înfocat al lui Marx a propagat timp de un sfert de veac învăţătura acestuia, a uitat în timpul revoluţiei adevărul pe care a ajuns să-l mărturisească acum. La începutul revoluţiei însă, în primul moment al reîntoarcerii sale din exil, Lenin a enunţat un program, prin care anunţa realizarea principiilor socialiste. Socialismul putea să devie o realitate într'o ţară unde industria capitalistă nu există decât de două decenii, şi unde clasa muncitoare nu reprezintă decât şase sutimi din întreaga ei populaţie.

Lenin e acum obligat să recunoască că ideea realizării socialismului a naufragiat. In discursul ce l-a ţinut la congresul partidului comunist a declarat între altele: „Dacă Rusia ar fi o ţară în care industria mare s'ar afla într'un stadiu de adevărat progres, dacă ar avea căi de comunicaţie suficiente spre a-i asigura rapiditatea transporturilor, ar fi cu putinţă o trecere bruscă spre comunism. Aceste premise lipsesc însă cu desăvârşire; deaceea transiţia către comunism este imposibilă." Lenin propune partizanilor săi electrificarea căilor ferate ruseşti, care după cum recunoaşte el însuşi, este ultima sa speranţă. Dacă nu s'ar putea executa această electrificare, şi dacă nu s'ar împlini speranţele ce se pun în rezultatele ce le-ar aduce ea, ar urma să se recunoască încă odată din partea lui Lenin imposibilitatea realizării socialismului.

Revoluţia bolşevică şi întreaga politică bolşevică s'au bazat dintr'un început pe speranţa fermă într'o revoluţie mondială. Bolşevicii credeau că revoluţia socială ar fi iminentă atât în ţările învinse cât şi în statele învingătoare, din cauza epuizării economice din cari ar rezulta o tensiune între contradicţiile intereselor de clasă. In ultimul timp, conducătorii sovietelor mărturisiră că li s'a spulberat această speranţă. Această recunoaştere, la care se adăoga mai întâiu situaţia economică a Rusiei, care se înrăutăţea din ce în ce mai mult, şi apoi convingerea că sistemul economic actual al Rusiei nu va fi capabil să-i îmbunătăţească starea materială, forţă pe Lenin şi pe prietenii săi de partid, să modifice radical întregul sistem al politicei lor economice.

Declaraţiile făcute de bolşevici asupra acestei probleme, exprimă pe de-o parte necesitatea de-a conserva, de-a apăra cele realizate prin sistemul bolşevic, iar pe de altă parte teama de-a nu obţine rezultate şi mai rele dacă s'ar încerca o aplicare a vechilor principii capitaliste. Nu trebue să uităm însă că unitatea partidului comunist rus nu mai este o realitate, aşa încât Lenin e obligat să fie foarte circumspect pentru a evita o spărtură a partidului, care ar avea ca urmare sfârşitul dictaturei bolşevice.

Congresul sovietelor declară acum un an răsboi ţăranilor cari nu voiau să predea contra hârtie monedă pâinea necesară pentru a hrăni armata roşie şi nenumăraţii funcţionari sovietici. Ca răspuns la o atare politică, isbucni o revoltă în Kronstadt, care fu sprijinită prin alte mici încercări de răscoală, cari avură loc în multe părţi ale ţării. Aceste întâmplări au produs o deosebită impresie asupra bolşevicilor, aşa încât cu ocazia congresului comunist, care fu convocat înainte de-a fi reprimată răscoala din Kronstadt, Lenin declară, că existenţa guvernului şi regimului bolşevic poate fi garantată numai în cazul când acesta ar face oarecari concesii ţăranilor. Astfel se inaugură o nouă eră a guvernării sovietice.

Sistemul rechiziţiei fu înlocuit prin dări în natură, cari îndreptăţeşte pe ţăran să vândă în negoţul liber surplusul recoltei. Lenin nu se temu să recunoască că această metodă e o reîntoarcere către capitalism. Comerţul liber va deveni numai atunci o realitate când ţăranului i-se vor oferi produse pentru care să-şi schimbe grânele sale. Refacerea mai bine zis reîntronarea industriei mari este cu neputinţă, şi Lenin se vede obligat să mărturisească că guvernul sovietic va lua toate măsurile necesare pentru desvoltarea comerţului mic. Mai departe declară că marea industrie socialistă nu produce mai nimic; în ea nu se poate pune nici o speranţă, ci numai în comerţul mic, pe care Lenin vrea să-l transforme într'un fel special de capitalism de stat.

Ce este capitalismul de stat? Până acum se înţelege prin această denumire trecerea întreprinderilor mari şi chiar a ramurilor de industrii în proprietatea statului. Lenin e obligat de distrugerea industriei mari, ca să-şi întemeieze capitalismul său de stat pe industria mică. Prin acest sistem, statul va chema la o conducere pe negustori, a căror problemă va fi să vândă produsele industriei realizate de stat. Guvernarea sovietică, care

lum de numele din viața Moților.

In afară de acestea d-l Ciura e colaborator la mai multe reviste românești și gazete.

D-l Ovidiu Hulea, profesor de limba română și latină, autorul volumului de poezii „Blestemul codrului“. autorul broșurei de propagandă „Războiul României“ și colaboratorul cu articole foarte instructive și patriotice la ziarul „Cultura poporului“.

Regretăm că lipsa de spațiu nu ne permite a spune câteva cuvinte măcar și despre ceilalți membri ai corpului didactic care fără nici o exagerare fac cinstea liceului în care își desfășură activitatea.

Elevii au la dispoziție ca mijloc de cultivare și de educație, bibl'oteca ramasă dela Unguri, dar care din nefericire e aproape în întregime compusă din cărți Ungurești.

Atragem atenția resortului de instrucție și tuturor oamenilor de bine din acest oraș. Făcându-le un căldurос apel să înzestreze liceul Gh. Barițiu cu cât mai multe cărți românești, care ar aduce atât de mare folos elevilor și atât de mare ușurință în lucrări d-lor Profesori.

In numărul viitor vom continua această scurtă dare de seamă asupra activității liceului Gh. Barițiu, insistând asupra lipsurilor de care suferă acest liceu asupra „Societății de lectură“ și asupra Activității extra-școlare“.

Revista presei maghiare

Concordatul.

Chestiunea concordatului a fost reluată și în presa maghiară. Ca în toate celelalte chestiuni, în timp ce presa română e nemulțumită cu concordatul pentrucă asigură statului prea puține drepturi față de confesiuni, presa maghiară e nemulțumită crezând că interesele confesiunilor au fost subordonate în mare prea mare interesele statului. In acest sens ziarul „Ellenzék“, stabilește că în România veche n'a fost decât o singură confesiune, amintește că confesiunea catolică din Ungaria cu tot caracterul său specifici național, a asigurat libertate deplină și romano-catolicilor de alte naționalități. Continuă apoi:

„Se înțelege dela sine că episcopiile catolice din România nu vor putea să-și peardă caracterul dat lor de credincioși. După informațiile primite Papa ar fi semnat în întregime pretențiunile guvernului român afară de chestiunea numirii episcopilor. Or acest concordat nu poate să câștige simpatia Maghiarilor. Înțelegem că guvernul pretinde că jurământul de fidelitate dela episcopi pentru apărarea intereselor statului. Interesele statului însă nu pot fi privite în mod unilateral naționalist. Statul trebue să aibă în vederea intereselor catolicilor maghiari ca oricare alte interese. Sistemul confesiunilor tolerate nu poate fi introdus în Ardeal nici față de Maghiari precum nici față de Evrei. Pe pământul strămoșesc al libertății religioase trebue realizată și egalitatea religioasă, care a luat naștere în urma liberalizmului politicei confesionale maghiare. Orice abatere dela această politică ar însemna reducerea nivelului de până acum.“

Școalele confesionale

Ajutorarea școalelor confesionale ale minorităților, de către stat e privită în felul următor de ziarul *Ujsag*:

„Ajutorul oferit de stat școalelor a fost primit cu satisfacție și deplină mulțumire de către minorități. A fost un fapt înțelept din partea guvernului când a recunoscut că are datorințe cari trebuesc împlinite pentru înțelegerea reciprocă și consolidarea statului. De altcum mâna de ajutorare a statului trebue să fie în tot locul, unde se cere sprijin pentru realizarea tendințelor culturale. Dar când se vede, că la școalele confesionale statul se îngrețește în aceiași măsură și de școalele minorităților etnografice, e o dovadă de un pas uriaș făcut de stat pentru consolidarea internă.“

Crede apoi că au fost multe nemulțumiri cauzate de manifestarea unui șovinism exclusiv, iar revizoratele în multe părți au procedat contrar dispozițiunilor tratatelor de pace, totuși în urma promisiunilor dlui Groza, așteaptă ca toate aceste nemulțumiri vor fi înlăturate.

„E incontestabil că confesiunile minorităților au avut și au încă multe jigniri, iar sanarea acestora numai arareori s'a întâmplat. Probabil că guvernul nu privește chestiunile cum ar trebui privite din punctul de vedere al adevărului obiectiv. Cultura maghiară nu trebue privită ca păgubitoare și ea nu trebue oprimată din interese de stat. O cultură mai desvoltată potențează ambițiile și usor se naște o întrecere binefăcătoare.

Unde este vorba de o educație, de cultură, fie ea a oricărei națiuni, ea îmbogățește cultura populației întregului stat. Deci când guvernul extinde îngrijirea sa și asupra școalelor minorităților, o face aceasta în interesul întregului stat. Iar prin aceasta a înlăturat din viața publică o temă care stătea în calea consolidării.“

Administrația averescană

„Cazurile izolate“, acest motiv de justificare al guvernului actual la actele de nedreptate se sporesc în mod îngrozitor, încât grație repeziciunei, cu care se lucrează în această materie, ne-a succes a ajunge acolo, ca procedeele legale le putem considera de acuma înainte de asemenea cazuri, iar călcările legei de cazuri generale.

Pe subsemnatul nu procedeul absolut ilegal și scârbos la adresa mea m'a determinat la scrierea acestor rânduri, ci scoaterea la pensie în mod nemaipomenit a subprefectului de Solnoc-Dobâca, dr. Guilelm Șerban. Ambele cazuri, ca clasice în acest fel, merită să fie adus la cunoștința publicului.

Cu ocazia căderei guvernului Vaida și venirei la putere a guvernului Averescu, d-l dr. Iosif Boca demisionând din funcțiunea de jurisconsult județean de Solnoc-Dobâca, în urma numirei sale ca secretar general, prefectul de județ d-l dr. Clemente Barbu m'a însărcinat cu conducerea agendelor jurisconsultului județean până la numirea definitivă.

Țin, să accentuez că eu nu i-am cerut sprijinul d-lui dr. Barbul, ci el însuși, spontan, fără nici o înrâure din partea mea, mi-a încredințat interimatul acestei funcțiuni.

Publicându-se concursul, în termen liber mi-am înaintiat petiția în regulă, cu un al doilea concurent.

După expirarea temenului, la vre-o câteva săptămâni, a sosit la prefectură o petiție a unui advocat din provincie din nefericire pentru mine, nepot cu prefectul de județ, care fiind considerat ca „organizatorul“ partidului poporului etc., pupă multă trăgăneală a fost numit jurisconsult județean.

Cu ocazia înaintărei petiției mele, d-l prefect de județ m'a asigurat că nu se poate pronunța pentru alt petent, dacât pentru mine, eu fiind deja în funcțiune.

Că d-l prefect de județ și-a călcat cuvântul dat, n'are de-a face, motivându-și procedeul înaintea mea și a mai multo a cu „legea sângelui“, — curioasă lege, probabil lege nouă de unificare, — și dealtmiterl cine cunoaște felul de cugetare și mentalitatea d-lui dr. Barbul, se poate aștepta la așa ceva, dar d-l ministru de interne trebue să fie în tot cazul și în orice împrejurări la aplicarea legei și la interesele țării.

Eu în calitate de advocat am condus afacerile procesuale și extraprocesuale ale județului, deci sunt în drept a pretinde plata pentru munca mea în sensul legei advocaților. Nota mea de cheltueli se urca la aproape 90000 lei. Oare cine va restitui paguba județului și cine e responsabil? Nu poate fi altcineva decât d-l ministru al internelor, fiindcă decretul regal al numirilor în administrația județeană se înaintează Maiestății Sale de către acest ministru.

Ne sosind rezolvirea petiției mele la timp m'am adresat către un senator din partidul poporului al cărui nume îl trec sub tăcere, întrebându-l care e cauza întârzierei, la care am primit următorul răspuns:

„Mă grăbesc a-ți răspunde la scrisoarea, cu care d-ta nu te-ai grăbit de loc, să ajungă la vreme la mine“. (anexat decretul de numire din Monitorul oficial) Negreșit eu nu aprob asemenea procedări nedrepte și chiar ilegale, cum a e în cazul d-tale; dar d-ta știi, că politicianismul se conduce „pe tot locul după maxima: „Sic volo, sic iubeo“.

In aplicarea legei este inadmisibilă călcarea de lege pentru interese de partid și de nepotism, mai cu seamă în mod așa temerar, căci în cazul de față sunt și urmări materiale.

Chiar pe aderenții guvernului îi miră procedarea abuzivă și ilegală a acelui guvern, fiindcă nu numai legea se violează, dar și bunul simț.

E și mai revoltător cazul d-lui dr. Guilelm Șerban subprefect de Solnoc-Dobâca.

D-l dr. Șerban era sub regimul maghiar supsțitut de președent al sedriei orfanele din Solnoc-Dobâca, deci om priceput în ale administrației, fiindcă ca român cu greu s-a putut ajunge în funcțiune mai înaltă, mai cu seamă la administrație.

Când s'a prelnat imperiul în Solnoc-Dobâca, a făcut servicii mari cauzei românești, fiind singur om de administrație, a organizat din nimica administrația românească și ca absolut corect a urmărit fără cruțate orice incorectitudine.

Această trăsătură de caracter, ce în alt stat e virtute, la noi, — precum reiese din ace'ea, ce urmează, — e viciu. —

Dl. dr. Serban într'o afacere de zahăr, — panamalele la noi sunt exorem de multe și variate, — a ordonat ancheta cât de severă.

A procedat deci cum cerea funcțiunea pe care o ocupa și datoria sa, dar — se vede, — că n'a contat cu eventualele schimbări în arena politică.

La venirea la putere a actualului guvern, ginerele acuzatului principal devine deputat averescan și totdeodată secretar general la președința comisiei de unificare și descărcare.

Se începe unificarea.

O calfă de prăvălie dat afară din serviciul aprovizionăreri județene de către dl. dr. Șerban pentru gestiune frauduloasă înaintează denunț la resortul de interne la direcțiunea aprovizionăreri de comunicație. Dacă, în asemenea împrejurări nu vom fi în stare să învingem orice concurent, ne-am dovedi singuri prostia și nedibăcia noastră. Până acum n'am avut concurenți pentrucă nu i-am tolerat: i-am distrus prin rechiziții și alte mijloace de constrângere, chiar atunci când erau mai talentați și mai cuminți decât noi.

Acestei politici trebue să-i punem capăt. Nu mai vrem să câștigăm prin constrângere și monopol, ci prin capacitate.“ Rămâne de văzut dacă se vor împlini speranțele lui Rykow. Este însă demn de remarcat că în cercurile conducătoare bolșevice, cari stau sub influența lui Lenin și Rykow, problema producției primează asupra problemii repartiției producției; Lenin ne vorbește mereu de intensificarea producției.

In presa, în legătură cu noua politică economică a bolșevicilor, se vorbește de „desnaționalizare“; această desnaționalizare ar trebui să aibe ca rezultat restituirea întreprinderilor naționalizate către foștii lor proprietari; guvernul nu intenționează deocamdată acest lucru. Guvernul nu renunță la dreptul de proprietate asupra tuturor întreprinderilor mari, ci dinpotrivă pretinde

---

nu de mult încă a sugrumat mișcarea cooperativă, are de gând ca numai să aprobe libera desvoltare a cooperației, ci voește chiar s'o impue. In fine Lenin propune arendarea întreprinderilor naționalizate; un asemenea soiu de arendare îl formează concesiile industriale acordate streinătății.

Problema concesiilor a fost emisă încă de acum un an încă depe atunci, acei bolșevici, cari erau sub directa influență a lui Lenin, erau convinși că nu e posibil ca Rusia să se refacă prin propriele-i mijloace. In primele sale discursuri și articole, închinate apărătorii politicei de concesii, Lenin insistă asupra faptului că concesiile nu vor strica revoluției mondiale, ci dimpotrivă îi vor folosi; prin faptul că se vor mări contradicțiile între țările ce vor concura pentru acapararea bogățiilor Rusiei, se grăbește descompunerea capitalismului. Afară de aceasta, Lenin mai asigură pe partizani săi, că capitaliștii apusului se vor arunca cu atâta grabă și în atât de mare număr asupra concesiunilor, încât vor fi în stare să primească orice condiții ce le-ar impune guvernul sovietic. Intr'unul din discursurile sale, pe ca e-l ținu la o adunare a funcționarilor, Lenin declară că pune mari speranțe în presimțirea sa, că se vor face încercări din partea concesionarilor pentru restabilirea comerțului liber. Aceste încercări vor cădea în fața opoziției ce le vor face comisiile noastre speciale, complectă Lenin.

In realitate lucrul s'a petrecut altfel: tratativele ce durează de aproape un an și înrăutățirea progresivă a situației economice au forțat pe bolșevici să-și schimbe mentalitatea. Acum nu se mai vorbește de principiul de-a închide concesionarilor calea către comerțul liber, care cu rezerva unor excepții, a fost admis de bolșevici. Toate principiile se sacrifică unei idei. aceea de-a înmulți produsele industriale.

In discursul său celebru din Aprilie, Lenin a declarat formal că intensificarea fabricării produselor industriale nu se poate realiza fără sacrificarea unor principii bolșevice. „Concesiile petrolifere“, zicea Lenin, „ne vor aduce un milion de puzi mai mult, de cât obțineam noi; este o cantitate foarte mare, în schimbul căreia țăranii ne vor da grâne“.

Lomow, unul din conducătorii industriei și comerțului ruseso, ne înfățișează problema concesiunilor drept un principiu necesar echilibrării bilanțului comercial. „Provizia noastră de mărfuri exportabile și fondurile noastre de aur sunt atât de mici încât nu însemnează decât o picătură de apă dintr'un loc mare în raport cu cerințele importului și a montării mașinilor. Care e deci soluția? Problema care trebue s'o rezolve guvernul sovietic, este să atragă capitaluri europene și americane în industria rusească, care prin sine însăși nu poate, menține republica socialistă“.

De atunci se lucrează în continuu de-a soluționa problema concesiunilor. Și tratativele cu întreprinzătorii streini continuă, însă, după cum a declarat Lenin într'unul din ultimile sale discursuri, cutoatecă în anumite cazuri tratativele au progresat mult, totuși nu s'a încheiat nici un contract de concesiune. In afară de imensele pconcesiune păduri din Siberia și nordul Rusiei europene în afară de întreprinderile minere și petrolifere în afară de mari instalații industriale bolșevicii intenționează să concesioneze și întinderi întinse de pământ negru, din guberniile Zarizyn, Stawropol și Noworossysk. Condițiile de concesiune sunt foarte simple: consesionarul predă statului o parte din materiile brute și mărfurile produse; asupra restului dispune în mod absolut, putându-l chiar să-l exporte în streinătate.

O nouă ordonanță a guvernului sovietic dispune asupra unei noui metode de arendare a întreprindelor etatizate, adică naționalizate. Ca arendași pot concura atât cooperativele sau orice alte uniuni, cât și particularii în contradictie cu atitudine ce-o are față de concasionari, guvernul sovietic nu renunță la monopolul său în ceea ce privește comerțul extern, pe care-l impune arendașilor. Chiar cumpărăturile din streinătate necesare întreprinderilor arendate, vor necesita, în fiecare caz în parte, aprobarea comisarului poporului de resort.

In timp ce guvernul sovietic intenționează să arendeze și să concesioneze o mare parte a industriei naționalizate, speră că aceea parte, a cărei conducere va rămâne în mâinile statului, va câștiga foarte mult prin prezența unor întreprinderi concurente, conduse după metode vechi. „Avem un mare pas înaintea oricărui concurent“, spunea acum două luni Rykow, după Lenin cel mai competent diriguitor al politicei economice rusești, „deoarece avem la spatele nostru întreg guvernul, toată industria mare, toate căile

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

nărei din Cluj şi la parchetul din Dej.

Rezultatul e suspendarea momentană fără nici o anchetare prealabilă (prin telegramă) a dlui dr. Şerban.

Intrucât această calfă ar fi denunţat pe toţi subprefecţii României, oare toţi ar fi fostsuspendaţi?

Se poate suspenda funcţionarul cel mai înalt al judeţului în urma unui denunţ suspect neinstruit cu nici-o dovadă, altcum decât prin valoarea procedurei disciplinare?

Pornindu-se ancheta cauzei, comitetul administrativ judeţean a constat, că acuzaţiunile ridicate în contra dlui dr. Serban sunt cu desăvârşire false şi tendenţios mincinoase, ca urmare a dat hotărâre de reabilitare, iar parchetul în lipsa de infracţiune a sistat definitiv urmărirea penală.

Constatându-se nevinovăţia şi ţinuta totdeauna corectă a dluidr. Şerban, adversarii personali ai subprefectului sunt dezarmaţi.

Acuma vine lovitura pe cale neobişnuită fără pereche în analele pragmaticei funcţionarilor.

Deputatul împreună cu alţi câţiva deputaţi înaintează către dl. ministru al internelor o cauză ridicoală, că dl. dr. Şerban duce campanie de presă împontra oamenilor devotaţi guvernului, joacă cărţi, e negligent în officiu, e bătut pe stradă etc., iar dl. ministru al internelor fără nici-o anchetare legală nouă îl scoate pe dl. dr. Şerban la pensie.

Trimite, — ce e drept, — un colonel pentru anchetarea acuzei care face ofertă dlui, dr. Şerban să renunţe la subprefectură. că i se va da altă funcţiune mai mai înaltă. Işi exprimă părerea de rău, îl asigură, că nu e nici vorbă de ceva incorectitudini, însă dl. ministru de interne fără să aştepte raportul delegatului, lasă, să apară decretul regal privitor la scoaterea la pensie a dlui dr. Şerban.

In baza legilor existente oficiantul se poate scoate la pensie numai în cazurile prevăzute de lege. Aceste dispoziţiuni ale legilor sunt de strictă interpretare şi orice abatere inadmisibilă.

Nu suntem obişnuiţi cu călcarea legilor fundamentale, din motive vădit personale şi politice.

Instanţele judecătoreşti în asemenea cauri trebuesc să condamne pe stat la despăgubire, având în vedere principiul general de drept ca din valoarea legei rezultă dreptul de despăgubire faţă de violator, dar — durere — independenţa acestor instanţe numai pe hârtie există, de fapt însă stau sub teroare, prin faimoasa „mişcare din interes de serviciu".

Astfel de lucruri se întâmplă în România noastră.

Se dau afară din funcţiune şi se scot la pensie oamenii corecţi fără nici un motiv legal, numai dacă fiind „displac" unuia dintre domnii dela putere.

Oare e interes superior de stat, ca statul să plătească şi pensie şi salar pentru acelaş funcţiune, când pensionarul e în deplină putere de a munci când câte un prefect mânjit se bucură fără nici un scrupul de încrederea guvernului.

Se impune o radicală sanare a mersului trebilor ţării.

E timpul suprem, ca o mână energică să stârpească din rădăcină starea de anarhie, în care azi se găseşte ţara românească.

Dr. Octaviu Filipan
Avocat Dej.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Joi:
Sânge de Tigru.
Sâmbătă:
Dama cu ochiul de aur.

CINEMA URANIA;

Joi:
Amurd de Seară.
Sâmbătă:
Capul Medusei.

Cititi „Infratirea"

INFORMATII

Şcolare

Ministerul de instrucţiune face cunoscut că, contrar ştirii publicate de unele gazete, şcolile se vor deschide irevocabil pe ziua de 4 Septembrie.

■

Asupra bugetului ministerului instrucţiunii pe exerciţiul 1921—1922, s'a deschis un credit extraordinar de 10 miloane lei care va servi pentru construcţia de noui localuri şcolare, precum şi repararea şi amenajarea celor existente.

■

Culturale

Comitetul central al „Fondului Gheorge Lazar invită prin aceasta pe toţi Domnii membrii, să ia parte la şedinţa plenară, pe ziua de 3 Septembrie a. c. orele 4 d. a în biroul Casei Invăţătorilor din Cluj. La ordinea zilei: a) Primirile în Casa Invăţătorilor pe anul şcolar 1921—22, b) Chestiuni curente.

Comitetul central.

Diverse

Ioi a sosit în capitală o delegaţiune sârbă însărcinată să negocieze, conform înţelegerii stabilite la Belgrad, între guvernele jugo-slav şi român, — întrebuinţarea liniei ferate Temişoara-Baziaş, joncţiunea căilor ferate româno-sârbe, înfiinţarea unei mari linii internaţionale trecând prin Bucureşti şi Belgrad şi stabilirea legăturii directe telegrafice şi telefonice, postale şi aeriene.

Delegaţiunea română este compusă din d-nii ingineri Caracostea şi Niţescu Baiulescu şi colonelul Ignat.

■

Se anunţă din Kişinău că siguranţa din acea localitate ar fi arestat pe mai mulţi membrii ai unei organizaţii bolşevice de spionaj militar în Basarabia care ar avea ramificaţiuni cu vechiul regat.

Asupra lor s'ar fi găsit numeroase corespondenţe cifrate cu privire la situaţia militară. Aceste corespondenţe urmau să fie trecute peste Nistru în Rusia,

■

Săptămâna trecută a avut loc la Sibiu o consfătuire a fruntaşilor români şi saşi în chestia răscumpărării împrumutului de războiu al fostei monarhii austro-ungare.

Cu această ocazie s'a hotărât începerea unei intinse propagande în Ardeal pentru răscumpărarea împrumutului.

■

In faţa teatrului Regina Maria din Oradea se va aşeza o statue a Reginei Maria.

Soclul de piatră e aproape terminat.

Solemnitatea desvelirii monumentului va avea la toamnă.

■

Toate Doamnele din elită întrebuinţează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea şi apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie şi Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice şi farmacentice Cluj. II-111

In vederea lichidării averilor supuşilor străini, ministerul de justiţie a cerut celui de industrie, un tablou de întreprinderile industriale cari trebuesc lichidate şi de cele cari — în interesul economiei naţionale — trebue să mai rămână sub administraţie forţată.

■

Comisiunea de reparaţiuni din Paris, prin delegatul nostu d. general Şerbescu, a cerut la Bucureşti inventarul prăzii făcută de armatele ocupante până la plecarea lor, spre a se decompta cota cuvenită Germaniei conform tratatului dela Versailles.

■

Luni, e sosit la Oradea comisiunea pentru delimitarea frontierei.

Comisiunea este compusă din 6 ofiţeri aliaţi 16 secretari şi câte un ofiţer ungur şi român.

Din partea Ungariei face parte generalul Tânazoş Gábriel.

■

O comisiune alcătuită din dnii dr. St. Chicoş, directorul general al comerţului, Cihosky, directorul importului, Dem. Gheorghiu, directorul general al vămilor şi Chr. Staicovici, secretarul general al Camerei de comerţ din Bucureşti, se întruneşte azi la orele 10 dim. la ministerul de industrie şi comerţ, sub preşedinţia d-lui ministru Cudalbu, ad-interim la industrie, spre a studia modificarea actualului regim de import.

■

Dacă doriţi să cumpăraţi eftin orice articole de toaletă, puteţi afla la Drogueria EMKE Cluj, Piaţa Unirii 32.

Baia de aburi Diana este deschisă Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru bărbaţi; Miercuri Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

■

In „Căminul Fetelor de învăţători" din Cluj sunt 40 locuri pentru fete de învăţători, cari frecoentează şcoala civilă, sau liceul, eventual şi şcoala superioară de comerţ din Cluj.

Condiţiunile de primire sunt: 1·5 q. de grâu, 50 kg. porumb, 50 kg. cartofi, 6 kg. unsoare, 3 kg. brânză de oaie orilictăr, 15 kg. fasole, 100 de ouă şi 120 Lei pe lună.

Cererile sunt a se adresa până la 5 Sept. Comitetului de supraveghere (Str. Mico 54). 1025

■

In Cafenea „Europa" în fiecare seară concertează orchestra sinfonică a lui E. Schleza'k. 1024

■

La şcoala normală de fete din Cluj concursul pentru cl. I. se începe la 1 Septembrie 8 ore a. m.

Examenele integrale şi de corigenţă se vor ţinea în 12 Sept.

Elevele din cursurile inferioare să se prezinte cu toate celea necesare în 14—15 Septembrie, iar elevele din cursurile superioare în 16—17 Sept. Direcţiunea. 1023

Tutungerie

s'a deschis în str. Samuil Micu Nr. 1, prevăsută cu toate articlele în această branşă, alături o bodegă elegantă în stil parizian cu cele mai gustoase mâncări şi beuturi. Rog sprijinul binevoitor al publicului. 1015

DIN UNGARIA

Soartea republicei Baranya s'a decis. Trupele Jugoslave au primit ordinul de avacuare şi trupele teroarei maghiare au intrat fără rezistenţă la 22 August în oraşul Pecs. Inainte de intrarea trupelor maghiare însă muncitorii maghiari şi ei de origine s,au retras împreună cu trupele sârbeşti. Ordinul de evacuare venit dela Guvernul Jugoslav pe neaşteptate, a făcut ca muncitorii să nu se poată organiza pentru o rezistentă armată. Scăparea lor nuputea fi decât fuga din faţa fraţilor de acelas sânge dar de alte convingeri. 8000 de muncitori şi aproape 2000 din populaţia civilă au părăsit oraşul şi au fost transportaţi la Agram şi în alte centre din Jugoslavia. Două mii dintre muncitorii refugiaţi au fost plasaţi la minele din Zelenica.

Generalul Soos intrat în Pecs a schimbat tonul conciliant, care nu a fost decât e undiţa asvârlită foştilor conducători ai republicei. In ordinul de zi asigură çă vinovaţii îşi vor primi pedeapsa, însă lista neagră scoasă la iveală de colonelul Gosset n'a mai aflat pe nimeni în oraş dintre cei cari urmau să fie pedepsiţi.

După telegrame din Budapesta, trupele sârbeşti înainte de evacuare au ridicat tot ce a fost posibil din întreaga regiunea. Sinile căilor ferate au fost deasemeni ridicate, locomotivele transportate peste noua graniţă iar liniile au fost explodate în mai multe locuri.

Maiorul francez Martinier membru în comisia Interaliată a fost însărcinat cu cercetarea plângerilor înaintate contra atrocităţilor sârbeşti.

In teritoriile ocupate de trupele maghiare a fost publicat şi starea de asediu pentru furturi, omoruri, incendieri şi orice alte fapte contra statului.

Ungaria de Vest

In chestiunea Ungariei de Vest înţelegerea între cele două guverne a fost imposibilă. Nici o singură propunere a guvernului maghiar, care intenţiona a realiza vreun compromis favorabil Ungariei, nu a fost primită de reprezentanţii guvernului vicin. In şedinţa de Marţi a adunării naţionale maghiare ministrul de externe Banffy a făcut un expozeu în această chestiune. Termenul de evacuare a fost amânat pe ziua de 29 August.

Gegedüs pleacă.

Ministrul de finanţe Hegedüs, după ce a executat toate simfoniile sale financiare a reuşit să submineze situaţia financiară a Ungariei. In cercurile politice se aşteaptă mult de demisionarea lui. In schimb presa guvernamentală, desminte aceste ştiri şi afirmă că Hegedüs va lua numai un concediu mai lung pentru îmbunătăţirea stării sale sanitare sdruncinată, iar după reintoarcere va întreprinde o călătorie la Paris şi Londra unde va expune

plata unei arende, anume o parte din produsele realizate. Cutoatecă nu e încă vorbă de desnaţionalizare, totuşi sunt demne de reţinut următoarele cuvinte ale lui Rykow: „Dacă o fabrică ar merge la un producător particular, câtă vreme la noi ar sta, ar fi o crimă să n'o dăm înapoi particularului." Din aceste vorbe se poate prevedea directivele evoluţiei viitoare.

Grupul conducător al bolşevicilor se învoeşte să reintroducă iniţiativa particulară în industrie. Alături de întreprinderile socializate s'a recunoscut formal şi dreptul de existenţă a întreprinderilor particulare. In ceea ce priveşte importanţa şi valoarea acestei noi idei, toată lumea nu poate avea decât o singură idee. Bolşevicii recunosc talimen'ul ideii în numele căruia au lucrat până mai acum. In locul socialismului, proletariatul, care celputin în mod nominal a câştigat puterea, trebue să fie mulţumit că are rolul unui jandarm.

Bolşevicii nu numai că se întorc către capitalismul urât de ei, ci chiamă la viaţă chiar formele sale rudimentare. E greu de prezis ce drum va parcurgere desvoltarea Rusiei. Cu toată tăria sa aparentă, guvernul sovietic este totuşi slab. Nu e însă cu neputinţă ca noa politică economică să formeze un punct de scăpare, care să determine viitoarea desvoltare a Rusiei. Numai un singur punct al programului cuprinde pericole extraordinare. Rusia a încercat deja o fază, în care era posibil capitalismul colonial. Chiar factorii programului de intervenţie s'au speriat de intervenţii. Predarea unei părţi însemnate a veniturilor ţării către alte state, va întâmpins mare rezistenţă în sânul poporului rus. Ţărănimea rusească a luptat timp de veacuri pentru pământ, şi n'a făcut revolte agrare pentru a vedea ţara în mâna concesionarilor streini.

Concesiunile din Rusia închid în ele germanii unor conflicte grele, cari nu trebuesc să îngriforeze în mod egal viitorul tuturor ţărilor. Numai acele ţări, cari sunt despărţite prin mare de Rusia, vor ridica steagul capitalismului colonial, fie de văd pe drept sau pe nedrept, interesul lor, în persistenţa slăbiciunei ruseşti. Rituaţia vecinilor Rusiei e cu totul alta; aceştia au azi mai mult ca oricând, nevoe de prevedere şi moderaţiune.

Invățații englezi la Cluj

Conferințele dela Universitate. — Salutul D-lui Călugăreanu, rectorul universității. — Conținutul scrisorilor trimise de Vicerectorul universității din Manchester și de vicepreședintele societății astronomice. — Salutul D-lui Ostrogovici. — Răspunsul D-lor A. R. Wrigt și M. Easter. — Conferințele D-lor Wrigt, M. Gaster și Sidney Chapneau. — Cuvântul de închidere a lui Prof. Muagoci.

Am anunțat la timp sosirea în Cluj, a celor patru savanți din Anglia, D-nii: W. A. Craigie profesor de limba anglo-saxonă la Universitatea din Oxfort și renumit filolog, Dr. A. R. Wrigt. vicepreședintele societății Folk Lore, profesor de folkloristică și antropologie; Dr. S. Chapman. matematician și profesor la Universitatea din Menchester; Dr. Mozes Gaster celebrul filolog originar din România și Dr. Chevassut referent la Universitatea din Manchester.

Aseară a avut loc în sala cea mare a Bibliotecei centrale din Cluj, conferințele a trei din acești savanți, la care a asistat toată elita intelectuală a Clujului, în frunte cu D-nii profesori Universitari. Sala era arhiplină.

La intrarea în sală a celor 5 savanți toată asistența a izbucnit într'un ropot de aplauze ovaționând timp de câteva miuute, și salutând pe pionierii culturei apusene în orașul nostru. Celdintâi ia cuvântul D-l Călugăseanu, care salută în numele Universității pe distinșii oaspeți și savanți, ce au fost invitați de institutul de studii Sud-Est europene, al cărui președinte este D-l Murgoci, și-i recomandă publicului. Răspunsul a fost dat de D-nii Dr. A. R. Wrigt și Mozes Gaster, cari aduc toate mulțumirile pentru primirea ce li s'a făcut și arată că Transilvania, pământul atâtor relicvii antice, va face să se vorbească mult despre ea în țările apusului în ceia ce privește cercetările istorice folcloristice.

D-l Ostrogovici, președintele societății de științe din Cluj, aduce conferențiarilor salutul călduros al societății.

După toate acestea s'a dat cetire următoarelor telegrame trimise de vicepreședintele Universității din Manchester și a Președintelui societății astronomice, D-l Edigton, către rectorii Universităților din România. Dăm în întregime aceste scrisori.

— „Rog pe purtătorul acestei scrisori, d-l dr. Sidney Chapman, profesor de matematică și filosofie naturală la Universitatea din Manchester, să vă transmită salutul meu, cordial și cea mai vie dorință de prosperare și de progresare pentru Universitățile din România, în greaua muncă ce ele duc în folosul educației și instruirei și pe care noi cei din Anglia o urmărim cu mare interes. Simt că, ca membrii ai „Universalei fraternități“ a Universităților, cooperând pentru nobila chemare, aceia a răspândirei luminei și a căutărei adevărului, noi vom fi uniți prin strânse legături și raporturi personale și vom menține legăturile de prietenie ce din fericire există acum între noi.

Am onoarea să fiu prietenul și colegul D-voastră.

Sir Henry A. Miers vicerectorul Univ. din Manchester.

■

Cea de a doua scrisoare e adresată societății românești de științe din Transilvania și cuprinde următoarele:

Stimate Domn!

Vizita unei misiuni de oameni: de știință englezi în țara D-v. ne dă o atât de dorită ocazie fericită de a lega relații mai strânse între societățile noastre științifice și ale dv. In numele societății Regale Astrooomice, vă trimit salutările noastre cele mai cordiale și expresiunea adâncului interes ce-l avem față de astronomia și științele ce această vizită permite, vor crea noi legături de prietenie și înțelegere între noi, ca să putem munci împreună; ajutându-ne mutual în vederea marilor probleme ale naturei și în folosul progresului științific.

Profesorul Chapman care duce acest mesaj este un membru al societății noastre și a fost înainte asistent la observătorul regal din Greenwich. Cred că dânsul va avea ocazia de a întâlni pe estronomii din România și a învăța mult d n munca și priceperea lor.

A. S. Eddington președintele societății regale astronomice.

După cetirea acestor scrisori care au fost acoperite cu nesfârșite ovații, dl Wright, își începe savanta conferință despre „Scrisul ante-alfabetic.“

D-sa începe prin a arăta covârșitoarea importanță a scrisului alfabetic în desvoltarea intelectuală și culturală a omenirei. Omenirea a încercat de 5 ori, să găsească literile. Prima, oară în Mexic apoi în China unde s'a descoperit acum 2000 de ani; în Babilon, Egipt și în fine în Fenicia și Creta.

Inainte de a vorbi, omul, comunica prin gesturi sau prin semne — iconografia — scrisul semnelor.

Așa găsim în scrierile vechi mexicane următoarele semne care aveau însemnătatea lor bine stabilită: nave însemna expediție; braesca țestoază exprimând prin urmare prima încercare a scrisului. In acest sistem de scriere, primitiv greutatea era acea de a exprima numele proprii sau cele abstracte.

A doua încercare a scrisului a fost făcută, de chinezi care au uzat de un sistem jumătate iconagrialic și jumătate idealizat. Conferențiarul arată prin câteva proecțiuni câteva exemple de scrieri chinezești, dând explicarea necesară fiecăruia. Așa de ex. Parcul sub acoperiș însemnă „acasă“ două femei sub un acoperiș — sfadă și trei femei sub un acoperiș — scandal.

Ideia genială a chinezilor era să exprime idei prin combinații de semne și anume combinând două figuri să exprime o abstracție (exemplele de mai sus).

După aceste două faze urmează scrisul egiptean ieroglific, cel babilonean, cuneiform și în fine scrisul fenician cel mai apropiat de sistemul de scriere alfabetică.

Terminând eminentul conferențiar arată importanța și frumusețea studierei scrisului în diferitele lui faze.

După interesanta conferință a d-lui Wrigt, bătrânul savant M. Gaster ea cuvântul și vorbește despre curentele religioase din Transilvania D-sa începe prin a spune că se simte foarte fericit că i s'a prezentat ocazie să împărtășească poporului român resultatele studiilor și a cercetărilor sale m'am interesat de aproape de literatura populară românească și am găsit'o cu mult mai bogată și superioară altor literaturi populare străine.

D-voastră, trebuie să vo spun, nu cunoașteți produsele literaturii d-voastră veche, de oarece aceasta sunt ascunse în rafturile Academiei. Acestea sunt tezeure'e culturei române și piedestalul culturei noui românești. Se simte o neapărată nevoie de a ridica pătura ce s'a stratificat deasupra ei și care a schimbat-o radical. Intrând în fondul conferinței d-l Gaster continuă:

„In Ardeal au fost o sumedenie de curente, religioase, superstiții și secte. Aci s'au concentrat credințe ce nu s'au șters, ci s,au schimbat numai.

Astfel găsim bogomilismul din Balcani, arianismul adus aci de Goți și răspândit de ei, husilismul. Pe de altă parte cultul lui Isis, Mitras etc. Dintre toate acestea acel care a prins rădăcini mai adânci la noi a fost husilismul. O sumelenie de cărți, din primele cărți românești au fost scrise sub, o covârșitoare influență a husitismului. Această erezie a durat la noi până acum 30—35 de ani.

Toate aceste curente și credințe religioase au stăpânit foarte intens și foarte mult timp, viața spirituală a poporului nostru. Aproape toate colinzile și descântecile noastre sunt străbătute de curentele acestea.

Aceiaș pronunțată influență au avut aceste curente și credințe și asupra literaturei noastre populare.

Vorbind despre diferitele numiri din descântecile noastre eminentul conferențiar pornește despre „Samca“ amuletă grație căreia putea trece vămile văduhului.

Dl. Gaster declară că posedă o colecție de 400 de descântece rămășițe ale „misterelor“, pe care le-a tradus în englezește arătând că aceste descântece românești vor contribui foarte mult la deslegarea problemei „misterelor“, problemă așa de discutată și contraversată în toate țările.

Terminând dl. Gaster face apel la toți oamenii culți din țara românească să se ocupe în de aproape de chestiunea literaturei populare românești, vechi și de chestiunea curentelor religioase din Ardeal, chestiuni așa de puțin studiate la noi. Ultimul conferențiar dl. Sidney Chapman, vorbește despre „Aurora boreolă“ servindu-se în espunere de interesante proecțiuni cinematografice. D-sa arată în ce constă această Aurora locală precum și marea influență ce o au asupra sa petele solare care de altfel influențează în reaga viață pământeană — Aurora boreală se poate vedea și la noi din 5 în 5 ani. Această aurora boreală va contribui într'o largă măsură la deslegarea unei importante probleme naturale — altitudinea atmosferei.

In cele din urmă ia cuvântul dl. Murgoci care într'o scurtă dar foarte simțită cuvântare mulțumește înaltilor oaspeți pentru rodnicile cunoștințe împărtășite, oamenilor de știință și publicului român.

Conferințele iau sfârșit la ora 8 și jumătate seara.

Ș. P.

conducătorilor celor două țări starea financiară a Ungariei.

Trasformarea Adunării naționale.

Guvernul lui Bethlen intenționează transformarea Adunării naționale în Cameră de deputați. Prin aceasta vrea să evite noile alegeri, cari ar cauza inevitabila cădere a noului guvern. Planul guvernului nu e primit cu simpatie îndeosebi în cercurile partidului micilor proprietari cari așteaptă ca prin noi alegeri să ajungă la o majoritate zdrobitoare în noua Cameră.

Scrisoare din Italia

Generalul Caviglia, nou ales în parlamentul italian, a făcut o declarație și o propunere senzațională, care a stârnit multe discuții nu numai în Italia, dar și în presa apuseană. Renumitul general, pe care poporul Italiei îl ține de adevăratul învingător dela Veneto și — eliberator al orașului Fiume de sub stăpânirea lui D'Annunzio, — a ajuns în contradicție cu o însemnată faptă a vieții sale: a condamnat politica guvernului de a avea o atitudine conciliantă față de jugoslavi, cari nu merită concilianța poporului italian. Dacă păsind față de D'Annunzio și-a făcut datoria de soldat, păsind acum alături de D'Annunzio, — deja ca deputat ales, își face datoria de patriot.

Italia nu se poate mărgini la Fiume — zice generalul și luarea Dalmației nu poate fi decât prima și ultima ei datorie. Și nu pentru poftă de cucerire — zice dânsul, — căci Italia, care a jertfit și jertfește încă atât de mult, — în Istria ca și în Silezia, nu are de câștigat atât de mult, ca să se merite într'adevăr aceste sacrificii.

Dar va trebui să păsim pentru Dalmația stearpă și nefolositoare în materiale; pentrucă ne avem acolo frați, cari ne sunt dragi și cari se sting și pier bat ocoriți sub ochii noștri. Nu sunt încă trei ani deplini dela stăpânirea sârbească și priviți pe oricare hartă dacă mai vedeți vre-o numire de sat italian, măcar că îndecursul veacurilor aceste numiri au fost păstrate neschimbate, ori câte scopuri meschine ar fi avut stăpânirile străine de până eri Dar stăpânirea de astăzi le întrece cu mult pe toate... Vă asigur d-lor, că peste vre-o 5 ani nu veți mai găsi urmă de cultură italiană în Dalmația.

In cercuri mai restrânse s'au adăugat următoarele: Nimic nu e mai greu, decât să înfiripezi cultura, mai cu seamă în țară săracă. Dar în acest colț de pământ, mai sterp, cum nu mai este altul, poporul cu o trudă laudabilă și-a plantat plăpândele instituții de cultură. Dar comitagii, mai răi decât cei cari fură avutul și viața, distrug cu brutalitate aceste gingașe înfiripări, și aceasta e ceace nu se iartă...

Vorbele aceste ne merg și nouă la suflet și ne cade tot atât de știute, — căci le auzim de-atâteori, în altă formă și în acelaș senz, dela frații noștri subjugați din Torontal, Valea Timocului și Macedonia.

Și totuș d-l ministru de externe a legat alianță cu Jugoslavia, încontra intereselor fraților noștri subjugați. Acest fapt e comentat foarte defavorabil în cercurile italiene. Era o imprudență să se lege acest tratat imediat după-ce d-l ministru plecă din Veneția, — depe pământ italian, — pentru a lega o convenție militară cu Jugoslavii. E defavorabil, căci nu s'a cerut asigurarea desvoltării culturale a fraților noștri supuși, înainte de a-se încheia acest contract, și e un mare păcat că acest pas nu l'a făcut în perfectă înțelegere și aprobare a poporului italian. Asigurarea culturii latine în Balcani trebuie făcută prin acțiunea energică și simultană a ambelor puteri latine: a Italiei și României, ceeace s'a neglijat cu totul România și Italia ar fi trebuit să se ajute reciproc în aspirațiunile lor față de Jugoslavia.

Tratatul militar încheiat, cu Jugoslavia nici măcar din punct de vedere militar nu e considerat ca avantajos și interesul lui european e chiar păgubitor. Pentrucă pentru ținerea Ungariei în șah era de ajuns cel încheiat cu Cehoslovacia: Ungaria de azi nu poate ataca România chiar singură, încât alianța româno-cehoslovacă era suficientă.

Singurul motiv invocat pentru această nouă convenție, aceia a aventurii regelui Carol Habsburg în Ungaria, nu e îndeajuns de întemeiat, căci afară de rezistența țărilor moștenitoare, nici alte puteri europene nu ar fi aprobat revenirea Habsburgilor, încât acest pericol numai prețuindu-se mai mult decât valoarea a stârnit din partea României o nouă convenție militară.

Corespondent.

Ultime informațiuni

Prin fir special dela coresp nostru din București

Ora 1 p. m.

Cu toate desmințirile ministerului de externe suntem pozitiv informați că atașatul de legație român pe lângă Vatican a adus la București textul concordatului iscălit de Papa. Acest text urmează a fi iscălit de șeful guvernului român.

■

In Basarabia s'au înregistrat câteva cazuri de holeră.

■

Tratativele începute cu delegații jugo-slavi pentru fixarea granițel în Banat au fost întrerupte din cauza morții regelui Petru.

■

Comandamentul militar sovietic a dat în judecată pe inspectorul militar din Kiev pentrucă a divulgat la o întrunire publică numărul trupelor sovietice concentrate la Podolsk și Cherson contra României și Poloniei.

■

Grație greșelilor guvernului cursul leului rămâne fixat la 15 centime. Comunicatul Bursei din Paris nu mai menționează cotarea valutei noastre. Totuși ministrul de finanțe rămâne în Tirol, iar dl. Argetoianu face pe regentul României.

A. S. R. Principele Nicolae la Cluj

După ce a petrecut două zile în Arad unde a fost întâmpinat cu entusiasm de populația românească a Aradului, A. S. R. Principele Nicolae sosește azi la ora 8 seara în Cluj. Alteța Sa este însoțit de un profesor și un adjutant

Cetiți „Infrațirea“

In jurul Casinei române din Gherla

In legătură cu o corespondență din Gherla publicată în No. 304 al ziarului nostru, în care se arată lipsa de sprijin și de interes a intelectualilor pentru manifestările de cultură și de educație a marelui public, primim următoarele din partea d-lui E. Precup, Fiindcă această învinuire adresată tuturora e nedreaptă, observ că o parte din intelectuali și mai ales profesorimea orașului și-a făcut datoria culturală socială. Subsemnatul am ținut mai multe conferențe la bate, pentru popor, una a ținut o profesor I Cotuțiu, iar cîteva pentru intectuali și publicul din Gherla, profesorul Papastopol. Acestea însă nu au fost cercetate decât de foarte puțini intelectuali și de prea puțini meseriași și țărani. La petrecerea aranjată de casina intelectualilor pentru sporirea fondurilor aceleia, n'au luat parte nici barămi membrii casinei. Sunt care au luat parte la toate manifestațiunile românești fără a trece cu vederea nici una, numai ca să dea pildă bună. Tot asemenea profesorul Gheție a compus un cor al intelectualilor care a aranjat mai multe concerte. Intenția de a face treabă bună etc. Sprijinul inițiativelor bune, nu e cum se cuvine să fie la toți: izvorît dintr'un simț de solidaritate și înțelegere a datoriei de român și intelectual. Ba s'a găsit intelectual care a luptat pe față și fără rușine contra intereselor unei școli care-și face datoria peste toate. Acest duh al neunirei însă nu se poate atribui cu inima liniștită decât unui mic număr de intelectuali din oraș.

Legea

pentru înființarea oficiilor de închiriere

Art. 1, — Ori ce fel de închiriere de casă pentru locuit, cât și prăvălii, precum și de orice fel de clădiri pentru întreprinderi comerciale sau industriale devenite libere în orice mod dela data promulgării legii, afară de clădirile ce se construesc din nou, se vor face numai prin oficiul local de închiriere.

Orice contracte făcute pe altă cale rămâne nulă, în afară de această lege.

Art. 2. — Oficiul de închiriere mai are drept;

a) Să interzică schimbarea destinațiunii unui imobil, apartament sau cameră, care în prezent servește pentru locuință;

b) Să rechiziționeze imobilele apartamentele sau camerele cări au fost închiriate în cursul anului 1920 și pe cari închiriatorul ar refuza să le mai închirieze fără just motiv, care se aprezică de oficiul de închiriere;

c Se vor putea de asemenea rechiziționa în parte sau totalitate imobile lăsate neocupate timp de cel puțin 3 luni prin absența locatarului, dacă acesta:

1 Nu prezintă oficiului o justificare serioasă a absenței sale;

2. Posedă și utilizează încă o locuință.

Rechiziționarea nu se va face decât după 30 zile dela anunțarea în scris;

d) Să fixeze chiriile din contractele încheiate printr'însul;

e) Să fixeze otdinea în care se vor satisface cererile de închirieri, dând preferință familiilor numeroase;

f) Să pronunțe amenzile prevăzute în prezenta lege.

Art. 3. — Maximul de chirie este fixat la suma care reprezintă 6% asupra valorii ce avea imobilul la 1 August 1916, înmulțită cu 2,50.

Pentru teritorille alipite se va ținea în seamă data de 1 Aug. 1914.

Pentru localurile de prăvălii cu o situațiune excepțională se vor putea acorda sporuri până la 50 la sută.

Pentru imobile construite după datele de mai sus se va socoti:

Se va înmulți cu 1, 75 valoarea imobilelor construite înainte de 1 Ianuarie 1919, sau în cursul acestui an: iar pentru acelea construite în 1920 se va socoti 8 la sută asupra costului.

Pentru apartamentele sau camerele mobilate se va mări chiria până la 25 la sută iar pentru serviciu până la 5 la sută.

Taxele către Stat, județ și comună se suportă de chiriaș, afară de cazul când se face în contract al angajament.

Art. 4. — Pentru evaluare se vor avea în vedere rolurile de impozit fiscal, locatorul putând să prezinte orice acte sau probe ar considera ca necesarii pentru stabilirea valorii.

Actele de vânzare încheiate între 1 Ianuarie 1910 și 1 August 1914, resp. 1916, sunt opozabile ambelor părți, iar acelea anterioare acestei date numai locatarului.

Aceste acte constituesc însă un element important pentru evaluare.

Art. 5. — Pentru imobilele compuse din mai multe apartamente sau prăvălii se va proceda astfel:

a) Se va stabili valoarea imobilului după principiile stabilite determinându-se chiria totală;

b) Oficiile de închiriere vor repartiza, după datele ce li se va pune la dispoziție, chiria totală asupra diferitelor prăvălii sau apartamente.

Art. 6. — Locațiunea camerelor din hoteluri se va face sub controlul oficiului de închiriere.

Tarifarea camerelor se va face în baza unui regulament întocmit de oficiul de închiriere.

Oficiile de închiriere

Art. 7. — Ministerul de interne va putea institui oficii de închiriere în toate comunele urbane. In comunele cu o populațiune numeroasă se vor putea institui mai multe oficii.

In comunele rurale în cari se va simți crize de locuințe sau ridicări exagerate de chirii, ministerul de interne, după cererea motivată a prefectului, va putea autoriza consiliul comunal să aplice dispozițiunile prezentei legi, exercitând toate atribuțiunile date oficiilor de închiriere.

Art. 8 — Oficiul de înscriere va fi format din:

a) Șeful oficiului cu personalul de biurou necesar;

b) Comisiunea deliberativă.

Art. 9. — Comisiunea se compune din primarul orașului sau un delegat al său, de preferință consilier comunal sau membru în comisiunea interimară, un judecător delegat de președintele tribunalului, șeful oficiului de închiriere, un chiriaș și un proprietar, trași la sorți de președintele comisiunii. Judecătorul va prezida ședințele.

Art. 10. — Șefui oficiului are ca atribuțiuni:

a) Lucrările de biurou;

b) Pregătirea și executarea hotărîrilor comisiunii.

Art. 11. — Proprietării de imobile de orice fel sunt obligați să anunțe cu 3 luni înainte oficiului de închiriere imobilele ce vor deveni libere, iar oficiul de închiriere este obligat a afișa cu 2 luni înainte de Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru lista acestor imobile.

Camerele mobilate ce vor deveni libere vor fi anunțate de proprietari oficiului până în 15 zile, iar oficiul le va anunța în termen de 5 zile dela primirea acestei înștiințări; iar camerele de hotel vor fi anunțată zilnic la oficiul de înscriere și imediat după eliberare.

Art. 12. — Comisiunea va examina toate cererile de locuințe și va delibera și hotărî în chestiunile menționate la art. 2.

Deciziunile se iau cu majoritate de voturi. In caz de paritate votul președintelui decide.

Art. 13. — Comisiunea pronunță deciziuni amănunțit motivate.

Art. 14. — Contra deciziunilor comisiunii se poate face apel la tribunal în termen de 10 zile libere dela comunicare. Tribunalul va judeca aceste apelurii de urgență și cu precădere.

Art. 15. — Cheltuelile oficiilor se vor suporta de comune.

Se va deschide pe seama ministerului de interne creditul necesar pentru avansarea acestor cheltueli și în urmă se va cere fiecărei comune restituirea sumelor plătite.

Art. 16. — Oficiile de închiriere sunt independente de oficiile de locuințe din teritoriile alipite cu cari nu vor avea decât legături de serviciu informative-

Art. 17. — Contractele de închirieri vor fi supuse la taxe în modul următor:

Pentru chiriile dela 1.000 lei în sus se va percepe o taxă proporțională de 20 la mie, fracțiunile de mii se vor socoti mii întegi.

Taxele se vor plăti pe jumătate de ambele părți,

Art. 18. — Tribunalul va fixa cheltueli de proces duble taxei prevăzute la art. 17. (Va urma.)

Noutăți de vară

Calități din timp de pace au sosit la

Firma **NEUMAN M.** 699
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
467 priviți expoziția
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
TÂRGUL-MUREȘ.

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

Un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4
Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9
Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—
Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei
Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—
Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1
Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțăminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15
Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului
Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40
Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamle (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

22
Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la **CZINK** Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoproane, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Corespondențe:

TÂNĂR doctor în drept, candidat de avocat, lucrând într'o cancelarie serioasă, bine retribuit, fizic plăcut, 800.000 mii lei avere personală, dorește corespondență cu domnișoară serioasă, de orice situație socială, pentru eventuală căsătorie. Răspund numai la scrisori serioase, cari se vor adresa la ziar, sub numele Romeo.

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Națională din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Concurs.

Uniunea Patronilor Typografi și Șefilor de branșe similare din Ardeal și Bănat, publică concurs pentru postul de primsecretar al Uniunei; Recerințele sunt, ca petiționarii să fie oameni cu pregătire necessară și cu practică în aceasta branșă.

Necondiționat să recere cunoștința în vorbă și scris a limbilor română, maghiară și germană. Ofertele închise și scrise cu mâna proprie sunt a-se înainta la Asociația Patronilor secția typografică din Cluj, Str. Iorga No. 2. Ofertele sunt a-se înainta până la 1 Sept. a. c. inclusive. Despre plată și condițiuni definitive v-a decide comitetul. 1020

TOȚI ABONAȚI ziarului Infrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică TEODOR MAIOR din Cluj, Calea Victoriei No. 7. ANGAJEAZĂ IMEDIAT O DOMNIȘOARĂ CU CAUȚIUNE care cunoaște dactilografia și în câtva contabilitatea, asemenea pe lângă limba română și cea maghiară. 174

MINISTERUL LUCRĂRILOR PUBLICE
Direcțiunea de Poduri și Șosele din Transilvania, Banat și p. Ungurene

Școala de lucrări publice (Conductori) din Cluj.

Concursul de admitere în școală.

I. EXTRAS DIN ORGANIZAȚIA ȘCOLILOR.

1. Școlile de conducători de lucrări publice, au de scop formarea de personal tehnic necesar pentru proectarea, conducerea și supravegherea executării lucrărilor tehnice publice sau particulare de diferite feluri, sub ordinele inginerilor.

Durata cursurilor școlii este de 3 ani școlari, absolvenților cu succes și școlilor li se vor elibera diploma de „Conductor de lucrări publice".

Diplomații acestei școli fac serviciul militar cu termen redus și pot concura la obținerea certificatului pentru ofițer de re-ervă.

2. Instrucția elevilor cuprinde:

a) Invățământul teoretic consistând din lecțiuni orale și lucrări grafice;

b) Invățământul practic, consistând din lucrări pe teren cu aplicațiuni ale cunoștințelor teoretice dobândite în școală, precum și lucrări de laborator. Se face în timpul vacanței mari a anului I. campanie pentru practică topografică, organizată de școală.

Asemenea sunt obligați elevii a face în timpul celei de a doua vacanță mare, practică pe șantiere la serviciile Statului, iar în lipsă de lucrări la Stat, această practică se va face la particulari, obținerea locurilor la particulari rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică de șantier la Stat se găsesc locuri salariate.

3. Invățământul în școală este gratuit.

Elevii primesc gratis cele necesare studiilor lor, adică: cursurile, planșetele, hârtia de desemn și celelalte mici accesorii de librărie, afară de compasuri, pe cari ei vor trebui să și le procure singuri cu spesele lor.

4. Se acordă în limitele bugetare ajutoare în bani elevilor români ai școlii lipsiți de mijloace, cât timp sunt meritoși și numai în epoca predării cursurilor. In caz când se va putea avea cămin sau internat în școală, aceste ajutoare în bani încetează.

5. Elevii vor fi supuși la toate rebulele de ordine și disciplină și cele de asiduitate la cursuri, examen și lucrări cari vor fi stabilite de direcțiunea, școlii, prin dispoziții de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

6. Un elev nu poate rămâne mai mult de doi ani în aceiași clasă, în cazul când el va rămâne pentru a doua oră repetent, elevul va fi șters din controale. Nu se admite repețirea de cât a doua clase.

II. CONDITIUNI DE ADMITERE.

1. Tinerii cari doresc a fi înscrișii la concursul de admitere în școala de lucrări publice din Cluj, vor trebui să adreseze direcțiunii școlii (Direc. de pod. și șos. Transilvania, Cluj Berde Mozes No. 2.) o cerere cu timbru de un leu și asistență socială de 25 bani.

Inscrierile la concurs se fac cu începere dela apariția acestei publicații și până la 20 Septembrie 1921. Peste această dată orice cerere de înscriere va fi respinsă, deasemenea va fi respinsă înscrierea celor cari până la acea dată nu vor prezenta toate actele cerute mai jos.

Cererea va fi însoțită de următoarele acte:

a) Extrasul depe actul de naștere, din care să reiasă că n'are mai puțin de 16 ani, nici mai mult de 23 ani la 1 Ocombrie 1921.

Dispensă de vârstă nu se acordă.

b) Cel puțin certificatul de absolvire (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire al școlii superioare de arte și meserii, ori altă școală, echivalată cu acestea de către ministerul instrucțiunii publice, ori diploma de absolvire a uneia din școlile normale de învățători. Candidații normaliști vor trebui să fie liberi de orice obligație față de ministerul instrucțiunii.

c) Certificatul de vaccinare recentă:

d) Certificatul de bună purtare.

Dacă candidatul a întrerupt cursurile de mai puțin de un an, va aduce certificat dela școala unde a urmat în ultimul timp, dacă candidatul a întrerupt studiile de mai mult de un an, va prezenta certificatele de bună purtare de acolo de unde va fi avut o ocupație sau dela autoritatea comunală sau polițienească de unde domiciliază arătându-se cum și a trecut timpul dela încetarea cursurilor.

e) Un certificat eliberat de un medic oficial și întărit cu sigiliu oficial, prin care să se constate că tânărul candidat este de bună constituție și că nu suferă de vre-o maladie contagioasă.

Toate acestea acte nu se vor înapoia în nici un caz înainte de trecerea complectă a examenului de admitere, afară de condidații cari eventual se retrag dela acest examen.

Celor reușiți la acest examen nu li se înapoiază actele decât după terminarea școlii, sau dacă elevul se retrage din școală.

2. Concursul se va ține în Cluj localul școlii, cu începere dela 26 Septembrie 1921. Acest concurs se va urma înaintea unui juriu numit de direcțiunea școlii.

Probele la cari vor avea a satisface candidatul vor fi cele următoare;

a) Probe în scris, cari având de bază programul celor 4 clase gimnaziale, vor cuprinde chestiuni din: Algebră, geometrie plană și în spațiu, fizică și aritmetică.

b) O lucrare de caligrafie și scrierea curentă după dictare și de desemn cu creion;

c) O compunere în limba română care să învedereze și gradul de cunoștință a gramaticei și ortografiei limbei române;

d) Probe orale consistând dintr-un examen teoretic (și de aplicații la matematici) asupra materiilor cerute mai sus.

3. După terminarea tuturor probelor concursului. didacțiunea școlii coordonând rezultatele pe baza notelor obținute de concurenți. va forma lista celor ce ar putea fi admiși în școală și o va supune ministerului.

Direcțiunea școlii, îndată după rezultatele probei scrise, va elimina pe acei concurenți cari vor fi dovedit lipsă de cunoștințe suficiente.

1016 **Direcțiunea.**

Vizitați expoziția magazinului de încălțăminte
D. S. RAFTOPOL
din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.
In fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anual 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

M. ANGHEL 210
Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.
ARTICOLE TECHNICE
Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.
Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.
Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj
Societate Anonimă
execută celc mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.
Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

S'a terminat **cu criza locuințelor** folosind
NOXA
cel mai bun stârpitor de ploșnițe,
319 care le distruge chiar și ouăle.
Prețul unei sticle Lei 15·—
Depositul principal Farmacia „Dr. Biro" Cluj, Piața Unirei

Reclama este sufletul comerțului

AVIZ! Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 164
PENTRU
MICA PUBLICITATE

Licitaţiune.

Pentru comisionajul tutunurilor brute, fabricatelor şi materiale lor de economat sosite la Manufactura de Tutun din Cluj şi reexpediate se va ţine licitaţiune publică la Manufactura de Tutun conform art. 72—84 din legea contabilităţei în ziua de luni 26 Septmbrie a. c. ora 10 a. m.

Materialele şi cantităţile aproximative ce se vor transporta sunt următoarele:

1. Tutunuri brute . . . . . , 400.000 krg.
2. Fabricate . . . . . 4,00.000 „
3. Materiale de economat:
   a) Materii prime . . . . . 1,200.000 „
   b) Maşini . . . . . 60.000 „ anual.

Aceste materiale sunt ambalate în săci, lăzi şi baloturi.

Camionajul se face:

a) Dela rampa gării Cluj, în curtea Manufacturei.
b) Din curtea Manufacturei la rampa gării Cluj.
c) Din curtea Manufacturei la Depozitul de Vânzare.

Contractul este obligat a da ajutor la încărcarea şi descărcarea camioanelor şi vagoanelor.

Este obligat a lua în primire dela Magazia gării înştiinţările despre transporturile sosite şi a îngriji imediat de aducerea la Manufactură a materialelor.

Ofertanţii vor arăta în oferte suma oferită în cifre şi litere Vor depune până le ziuă licitatia după suma anuală oferită o garanţie de 3% care se va ridica la 10% de ofertantul cu care se va încheia contractul. Oferta cu actul justificativ despre depunerea garanţiei se va depune la Direcţiunea Manufacturei de Tutun Cluj în plic închis sigilat purtând pe plic menţiunea: „Ofertă pentru camionajul materialelor licitaţia din ziua de 26 Septembrie 1921“ Condiţiunile detailate se pot vedea la Direcţiunea Manufacturei de Tutun Cluj.

Ofertele cari nu vor corespunde condiţiunilor din art. 72—84 din legea contabilităţii nu vor fi adjudecate. Ofertele vor fi valabile 30 zile dela data licitaţiei.

Supra oferte sau cele sosite întârziat nu se admit.

Cluj, la 21 August 1921.

DIRECŢIUNEA MANUFACTUREU
DE TUTUN CLUJ.

1026

Licitaţiune.

La Manufactura de Tutun Cluj se anunţă licitaţie publică pe ziua de 24 Septembrie ora 10 a. m. pentru hârtia maculatură străusă la această Manufactura.

Cantitatea ce se va vinde este de circa 45.000 kilograme. Hârtia este ambalată în baloturi de pânză, bine presăt şi legat cu frunghii în greutate de 100—120 kgr. Preţurile de cumpărare se vor oferi pentru greutatea brutto (cu ambalaj) *luat în depozitul Manufacturei de Tutun.*

Ofertantii vor arăta în ofertă preţul oferit în cifre şi litere. Vor depune o garanţia de 3 % din valoarea oferită. Ofertele cu actul justificativ despre depunerea garanţiei se vor depune la Direcţiunea Manufacturei de Tutun Cluj în plicuri închise, sigilate, purtând pe plic menţiunea: „Ofertă pentru cumpărarea hârtiei maculatură“. Licitaţia la 24 Septembrie 1921.

Condiţiunile detailate se pot vedea la Direcţiunea Manufacturei de Tutun Cluj.

Ofertele cari nu vor corespunde condiţiunilor din art. 72—84 din legea contanilităţii, nu vor fi adjudecte. Ofertele vor fi valabile 30 zile dela data licitaţiei. Supraoferte sau cele sosite întârziat nu se admit.

Cluj, 21 August 1921.

1025 DIRECŢIUNEA MANUFACTUREU
DE TUTUN CLUJ.

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infrăţirea“

Administraţia ziarului
caută un băiat
de în etate de 15—16 ani căruia pe lângă salariu i se dă şi locuinţă
Se preferă cei de la sat.

Bănci, fabricanţi, industriaşi, comercianţi cari au nevoe de Contabili, corespondenţi, dactilografi, agenţi, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se ADMINISTR. ZIARULUI „INFRĂŢIREA“.

LEMNE DE FOC
prima calitate în detail şi cu vagonul, precum şi lemne de construcţie, scânduri şi totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preţ foarte avantagios.
MAXMILIAN HOLDER
comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.
35

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.
◆
Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Pe comandă liferă instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□
148

La Adm. Ziarului Infrăţirea şi la ag. de publ. Reclama se primesc ori ce reclame pentru Programul Teatrului Naţional din Cluj. Pe stagiunea 1921--1922.

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj L. JANKY
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

LEPAGE
LIBRARIE
PAPETARIE
TIPOGRAFIE
CLUJ,
PIAŢA UNIRII No. 30
PALATUL STATUS.
TELEFON No 438.
1022

Pantofarie de lux
Vasile Bindea
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7 Efeptueste orice lucru de lux în branşa pantofariei cu preţurile cele mai moderate din material de calitatea I-a. 101

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 □ la pahar. □

La parfumeria d'Or
se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piata Unirei No. 5.**
Reclama 1008

Concuus.

Administraţiile Căminurilor universitare din Cluj, Căminul studenţesc din Strada Avram Iancu 9—11 şi Casa Învăţătorilor din Piaţa Stefan Cel Mare, publică concurs pentru furnisarea cărnii, pânii şi colonialelor pe anul şcolar 1921—22.

Ofertele se primesc în birourile administraţiilor intre orele 12—1, până la 5 Septemvrie a. c.

1029 Administraţiile Căminelor.

ABONAMENTE

la ziarul „Infrăţirea“ se primesc şi de azi înainte tot cu:

120 Lei pe un an, 60 Lei pe 6 luni, 30 Lei pe 3 luni

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana“ Cluj.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul II. No. 308 Opt Pagini 1 LEU Opt Pagini Luni 29 August 1921

Infrățirea

Administrația Ziarului „Infrățirea" Cluj
Gratuit
Onor. Muzeul Asociațiunii
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible]NIU No. 3 (ETAJ. II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI C[illegible]E
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 120 LEI
„ 6 LUNI . . . . . 60 LEI
„ 3 LUNI . . . . . 30 LEI

Opera „Asociațiunei"

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" își ține anul acesta adunarea generală la 28 și 29 August în Sighetul din Maramureș. E un loc minunat ales, fiindcă afirmarea culturii naționale, ca factor activ social, trebue să se facă îndeosebi în regiunile mai periclitate în înfățișarea lor etnică omogenă, așa cum sunt mai ales părțile cu infiltrații străine de lângă granițe.

Asociațiunea, prin susținerea unui despărțământ al ei în colțul apusean de nord al României, își va îndeplini și aci cu prisosință înalta ei menire. Întreaga activitate așa de rodnică în cei peste șaizeci de ani, pe cari îi numără cu legitimă mândrie Asociațiunea, ne este o mai mult de suficientă garanție că'n Maramureș se așează acum un puternic pion al culturii noastre.

Dar, în adunareage nerală, ce se va ține zilele acestea în Sighet, nu se va face numai atât. Va fi acolo un binevenit prilej pentru constatarea unui bilanț al lucrurilor frumoase săvârșite în trecut și se va putea porni astfel la o nouă muncă pe baza indicațiilor și bunelor învățături din cele șase decenii spornice. În mijlocul unei provincii atât de năpăstuiten, trecut cum a fost Maramureșul și constatând la fața locului rămânerea'n urmă a poporului român în ce privește cultura sa națională, membrii Asociațiunei nu vor putea de-sigur să se mulțumească cu o simplă și mecanică cercetare a activității din trecutul reuniunei lor și cu jalonarea unui viitor identic, ci ei vor simți impulsul unei și mai viguroase munci în marea operă de cultivare a masselor populare.

Pentru aceasta, așa precum odinioară, în vremurile grele ale stăpânirii maghiare, Asociațiunea strânsese în jurul ei pe cei mai valoroși oameni de cultură românească din Ardeal putând cu forțe unite, alături de biserică, să menție trează conștiința demnității naționale, cu atât mai mult se cuvine astăzi, în plină libertate, să se strângă laolaltă toți bunii muncitori pe tărâmul cultural. Nu mai avem scuza fărâmițirii neamului și a opresiunilor dușmane. Un popor întreg, numeros, tânăr și cu mari însușiri, cum e al nostru' odată adunat în hotarele unei țări mari și tari, e dator să-și dea contribuția lui la civilizația umană! Trebue să ușurăm cât mai mult cultura poporului pentrucă din mijlocul lui să poate ieși cu'nlesnire la iveală orice minte isteață și orice talent.

Asociațiunea, cu pătrunderea ie luminoasă la sate, va 'nlesni mult acest proces necesar.

De altfel, raportul general, pe care comitetul central îl va prezenta adunării din Sighet, enumerând și prețuind bunele rezultate obținiute, nu uită să arate și predicele unei mai mari desvoltări și reușite a Asociațiunei, precum și propunerile cele mai nemerite pentru viitor.

În prezent, sunt 53 de despărțăminte organizate și în funcțiune, alte 31 sunt pe cale de a se reorganiza și s'au luat măsuri pentru înființarea încă a 28 despărțăminte. Deci, un total de 130, în tot atâtea plase

Agențurile și bibliotecile poporale ale Asociațiunei n' au putut fi mult sporite în ultimul timp. Vina e și a greutății transporturilor, dar și a comunelor, cari n' au adresat cereri Centralei din Sibiu.

Se vor organiza cu o deosebită grije și casele de cetire, cari cu timpul vor face parte întregitoare a „Casei naționale".

In ce privește Prelegerile, conferințele și ședătoriile Asociațiunii ele s'au ținut în tot timpul. La Cluj, au fost anul trecut 23 de conferințe.

Se va face și propagandă culturală prin teatru.

„Biblioteca poporală Asociațiunei" a continuat să publice lucruri folositoare. Tot așa și „Biblioteca Astra", care e mai mult pentru intelectuali.

Revista „Transilvania" apare regulat, lunar și 'n bune condiții.

In sfârșit mult folos aduc și Secțiunele științifice-literare ale Asociațiunei, Muzeul central, Biblioteca centrală și Internatul de fete.

Averea Asociațiunei se ridică la un peste milion de lei, dacă loteria organizată va avea succesul, ce-l merită.

Numărul membrilor, care sporește mereu, e de peste 6 mii.

Cum vedem, Asociațiunea e în plin progres, Ea contribue în în largă măsură la consolidarea neamului nostru, care se face mai ales prin răspinderea culturii naționale. La sporirea oprii ei, Asociațiunea ține să lucreze în acord și 'n legătură cu celelalte societăți românești de cultură. E o muncă vastă și grea, dar cea mai frumoasă și mai folositoare, Să ne gândim că trebue să contribuim la ea cu toți.

N. G. T.

Ex-țarul Ferdinand atins de alienație mintală

Ziarul „Daily Mail" este informat din Viena că fostul țar al Bulgariei, Ferginand, care se află actualmente în Germania, a început să prezinte simptome de alienație mintală.

După cum se scrie corespondentul numitului ziar, Ferdinand își închipue că a câștigat războiul și că e stăpân pe toată lumea.

El ține în fiecare zi o mare recepție, la care valeții săi figurează ca suverani ai statelor sale vasale. Aceștia defilează înaintea lui Ferdinand, aducându-i omagiile state'or pe cari crede că ei le prezintă.

Cinci ani dela războiu

Astăzi se împlinesc cinci ani de când a sunat mobilizarea și de la depărtarea asta puteu judeca cu mai multă obiectivitate jertfa noastră. Din clipa aprinderii focului răsboinic în Apus, sufletele noastre nerăbdătoare se avântau spre realizarea integrală a idealului milenar. Când Belgia a fost barbar călcate în picioare, când Franța a fost cotropită întreaga Românie se înfiora de groază și tremura pentru viitorul civilizației. Am asistat neputincioși la atacul perfid al Bulgariei și la zdrobirea Serbiei pentru a începe la rândul jertfa supremă în ziua Sfintei Marii a anului 1916. Entuziasm înălțător, avânt furtunos, adânc patriotism s'au manifestat atunci pentruca acei cari ne judecau după moravurile epocei permiselor să rămâie înmărmuriți. Impetuositatea înaintării în Transilvania, a forțat administrația întregei lumi, iar ajutorul dat Aliaților considerabil. Datorită jertfei noastre, pentrucă știinduine nepregătirea erau conștienți de jertfirea noastră, Verdunut s'a împotrivit izbânditor năvalei Germane. După laurii cu care se impodobiseră în Transilvania au venit și zile grele pentru oștile noastre. Lipsiți de arme; muniții și echipamente, neschimbați cu săptămânile de pe front, soldații noștri luptau zi și noapte în ploile pă runzătoare de toamnă pentru a opri repetatele și din ce în ce mai îndrăznețele atacuri Germane.

Au ținut piept dușmanului cu o vitejie făcută și stăruitoare. Au fost una cu munții și codrii patriei lor.

Soarta nu ne-a fost prielnică. Insuși după împotriviri eroice întrerupe de victorii fulgerătoare ca cea de la Jiu, am trebuit să ne tragem în scumpa Moldovă, luptând ziua pentru a merge noaptea mai departe. Lipsurile grozave, tifosul exantematic n'au făcut decât să accelereze refacerea armatei. In fiecare ardea dorința de răsbunare. Și înplacabila revanșă veni.

Mărășeștii și Mărăștii ne-au răzbunat pentru înfrângerile din prima parte a războiului și pentru umilirile și jafurile făptuite de germani în Muntenia. Dar încă odată soarta ne prigoni. Nebunia bolșevică armată de cea mai josnică trădare din câte a cunoscut istoria a pus capăt nădejdilor noastre îndreptățite. După atâtea victorii care au dovedit lumei transportate de administrație vitalitatea românului, am fost nevoiți, copleșiți de germani, să închinăm steagul și să semnăm la București pacea spoliațiunei. Dar epoca de tristă umilire trecu. Triumfător intră Regele Ferdinand în București în aceași zi când la Alba-Iulia marele sfat național proclama unirea cu țara mamă.

Suferințele neînchipuite, jertfele nenumărate își primiau răsplată. Impotriva atâtor dușmani România-Mare era înfăptuită: Cel care am supraviețuit războiului o vom conso ida.

Asta să ne fie suprema datorie.

Politica imperială britanică

Am avut ocazia și semnalăm transformarea adâncă ce s'a operat în politica britanică de după războiu. Anglia, făcând apel la concursul militar al Dominionurilor, acestea au profitat pentru a obține un drept de control asupra politicei generale. Cabinetul din Londra știe bine că nu se va putea angaja în nici o direcție fără să fi consultat aceste state aproape independente, care mai sunt colonii doar cu numele; obligat de-a ține seamă de interesele și voința lor, va trebui să le acorde din ce în ce, locul de seamă în preocupările sale extra-europene.

In expozeul făcut acum o săptămână în Camera Comunelor, Lloyd George a arătat foarte bine, cum s'a ajuns în acest stadiu. Reprezentanții Dominionurilor au declarat că vor să fie de-acum înainte autorizați să discute politica care-i poate forța să-și trimeată din nou soldații pe câmpul de bătae. Marea-Britanie și-ar fi pierdut situația mondială dacă ar fi fost părăsită de colonii, a fost nevoită de-a satisface pe deplin dorința coloniilor. Desigur că acest fapt nu e decât începutul unei evoluțiuni.

Pasagiile cele mai de seamă ale discursului pronunțat de primul ministru britanic, sunt acelea asupra Conferinței din Washington. Lloyd George a spus între altele; „Este un principiu cardinal în politica britanică; trebue să lucrăm în acord complect cu Statele-Unite." Din momentul ce rolul Dominionurilor a devenit mai important, respectul acestui principiu a devenit obligatoriu: orice ciocnire cu Statele Unite ar rupe unitatea imperiului. Și Statele Unite au tot interesul de-a profita de această situație și de a obține concursul politicei engleze pentru armonizarea intereselor ei în problema oceanului Pacific.

Delegații francezi la Conferința din Washington nu pot avea iluzia că se pot putea orpune Angliei sau Statelor Unite în favoarea Franței în ceea ce privesc problemele europene; printr'un atare procedeu n'ar putea decât să compromită situația Franței. De altfel, după cum a arătat foarte precis Lloyd George, singura problemă care a motivat convocarea Conferinței din Washington este chestiunea Pacificului; problema desarmărei, pusă posterior, nu-și va găsi soluția decât în măsura în care conflictul politic ar fi regulat.

In ceea ce privește Alianța anglo—japoneză, președintele consiliului britanic a spus mai mult sau mai puțin în termeni diplomatici și parlamentari, că n'ar fi politicos de-a rupe cu Japonia într'un mod brutal. Poate că Anglia nu e incomodată de-a se servi de ea ca de-un mijloc de presiune în cursul desbaterilor; această alianță pare însă condamnată.

Sfârșind, Lloyd George a făcut o observație curioasă asupra avantajului ce-ar rezulta pentru Dominionuri din această imprejurare, fiind toate recunoscute ca state independente făcând parte din imperiul britanic. Grație acestui fapt reprezentanții lor la Conferința păcii își pot spune cuvântul în toate problemele mari, chiar și în cele europene. Este o situație, care din punct de vedere internațional este destul de paradoxală, și poate chiar nedreaptă.

Fiecare Dominion dispune în Adunarea Ligei Națiunilor de un vot, care valorează tot atât cât și votul Franței sau al Statelor Unite. Politica lor externă tinde însă din ce în ca să se confunde cu aceea a Marii-Britanii. Lloyd George a fost foarte mândru că la ultima întrunire a Consiliului Suprem a fost mandatarul întregului imperiu. In orice caz imperiul dispune de 6 voturi în Liga Națiunilor. Șase state, care, cutoatecă sunt independente, constituesc împreună un corp unic.

Evenimentele zilei

Revolte în India.

Oficiul Indiei a primit telegrame din partea viceregelui din India care comunică cum că s'ar fi produs revolte în districtul Malabar din președinția Madras.

Mesagiul spune că turburările s'au iscat când ofițerul districtului Malabar a arestat anumiți șefi ai tribului musulman cunoscut sub numele de Moplah. Se anunță că un ofițer și intendentul poliției ar fi fost omorâți în apropiere de Calcuta și doi agenți polițienești nu pot fi găsiți.

Stațiunile de cale ferată din Parapandi și Kadalundi au fost atacate, tot astfel și oficiul postal din Kadalundi a fost devastat.

Aceste turburări sunt de caracter curat local.

Din știri neoficiale sosite precă arestarea șefilor tribului Moplah a fost hotărâtă de guvern în urma faptului că dânșii porniseră la agitațiuni în timpul din urmă încercând de a influența prin fanatismul religios asupra tovarășilor lor mai ignoranți.

Un dirijabil în flăcări cade în apă

Pe când nava aeriană Nr. 38 trece impunătoare pe de asupra localității Hul s'au produs două groaznice exploziuni, iar nava în flăcări a început a se coborâ. Avariată, a căzut în râul Humber. Bărcile au pornit imediat în salvare, aducând la țărm 2 morți și mai mulți răniți.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Excursiunile de studii de sub conducerea D-lui Em. de Martonne

Excursiunea III. în Bucovina, Basarabia, Moldova şi Dobrogea. — Grupul A.

(Incepe 26 August 1921)

Ziua I. 26 Cu tren dela Cluj la Anieş (Domnat) plec. 2,30 sos. 12,30 Călare prin Valea Aniesului. Culc. subt cort la Mihaias.

Ziua 2. 27 Călare la Buculasca. Grupul A I. de la Buculasca se urcă la Pietros. Grupul A. 2 de la Buculasca prin cotele 1541, 809, 1465, şi prin 1521, 1832. Intâlnire la Piciorul moşului (Culc cort.)

Ziua 3. 28 Coborîre la Borşa. Cu trăsura la Kirlibaba. (Culc. cort) sau cu trăsura la Kirlibaba şi cu auto la Jakobeny (Culc.)

Ziua 4. 29 Cu auto Jakobeny Pietrosu pe jos la Dealul Haşului (Panorama din basinul D-Vatra. Cu auto la Câmpulung. (Oprire) la Pojorița pentru Muncelul (Culcare la Câmpulung.)

Ziua 5. 30 Călare la Rareu (Culcare la Câmpulung.)

Ziua 6. 31 Cu tren la Cernăuți.

Ziua 7. 1. Odihnă la Cernăuți. (Excursiune la Moscow.)

Ziua 9. 2 (Cap. 8) Cu auto la Hotin şi la stat. Larga. Cu tren la Ocnița (sos)

Ziua 9. 3 Cu tren dela Ocnița la Ataki (plec. 6 sos. 10,30) Cu auto dela Ataki la Soroca (Culcare.)

Ziua 10. 4 Cu auto dela Soroca la Bălți (masa) Cu auto dela Bălți la Iaşi. (Culcare.)

Ziua 11. Odihnă la Iaşi (Excursiune la Repedea).

Ziua 12 cu auto la Roman prin Scheia, Negreşti, Dumeşti, Băuşti, masa la Drăgăşeni (11) Culcare la Roman.

Ziua 13. Cu tren la Galați (plec, şi sosire la 20.)

Ziua 14. Dobrogea I. Cu Vapor la Isaccea Cu auto la Tulcea (Staționarea la Nicolițel şi Telița.)

Ziua 15. Dobrogea II Cu auto la Babada (masa) şi la Alibelchio Ortachioi.

Ziua 16. Cu auto la Cerna, Turcoaia (urcare pe Iacobdeal) la Măcin (urcare pe Pricopanul) — Cu vapor la Brăila, Culcare.

Ziua 17. Cu tren la Bucureşti.

Excursiunea III. Grupul B. Conduce prof. V. Meruțiu.

Ziua 1 26. Cu tren la Rodna (Culcare).

Ziua 2 27. Călare la Ineu şi Kirlibaba. (Culcare la Kirlibaba sau împreună cu Grupul A. în Jakobeny.

Ziua 3. Zilele următoare împreună cu Grupul A.

Pentru ridicarea statuiei lui Avram Iancu

„Oraşul Cluj a dat comitetului executiv pentru statuea eroului Avram Iancu în Cluj un admirabil şi prețios tablou original de Acos Tolnai. Comitetul la rândul său a hotărît aranjarea unei loterii, al cărei câştig va fi acest tablou prețios, care are dimensiunile: 22.80 m.

Tabloul e expus la magazinul de haine Neumann, din Piața Unirei No. 14, unde se pot obține şi bilete de loterie a 100 Lei bucata. Biletele se mai pot cumpăra şi la biroul comitetului (Primărie, camera no. 34).

Tragerea loteriei va avea loc la 30 Sept. a. c. la ora 4 p. m. în sala no. 4 a Primăriei, iar tabloul se va elibera contra biletului care a câştigat, 3 zile după tragere.

Având în vedere nu numai nobilul scop al loteriei, dar şi valoarea tabloului ce se poate câştiga, suntem siguri că biletele se vor vinde în câteva zile.

Comitetul executiv.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂȚIREA

Pentru români din Macedonia

Societatea studenților macedo-români, aduce la cunoştința publică şi factorilor responsabili că de 17 luni de zile corpul didactic şi bisericesc din Macedonia a fost lăsat fără leafă.

Acest fapt nu numai că a expus pe dascălii din Macedonia la mizerii şi privațiuni de tot felul, dar a contribuit chiar la scăderea prestigiului în fața populației. Prin această situație creiată corpului didactic se aduce cea mai grea lovitură chestiunei noastre din Macedonia întru cât corpul didactic şi bisericesc este elementul de căpetenie care duce lupta națională peste hotar.

De nenumărate ori prin comisiuni şi memorii s'a atras atenția factorilor responsabili asupra situației precare creiate în Macedonia şi cu toate asigurările formale date diferitelor comisiuni cari au venit din Macedonia, lefurile n'au fost plătite şi angajamentele luate cu privire la plată şi la asimilare n'au fost ținute de guvern. Exasperați de această situație s'a comunicat ministerului că dacă până la 1 Septembrie nu se pune capăt actualei stări de lucruri tot corpul didactic va emigra în masă şi în acest scop s'a preectat ținerea unui congres la Veria pentru ziua de 15 August st. v. ziua Sf. Maria, când profesorii şi institutorii vor notifica guvernului că ei nu mai înțeleg să continue cu actuala stare de lucruri şi că-şi declină orice răspundere.

Atragem atenția celor în drept de cele relatate şi facem răspunzător guvernul care prin neluarea măsurilor la timp ar determina desorganizarea complectă a corpului didactic din Macedonia şi astfel lichidarea chestiunei noastre naționale. Dat fiind gravitatea situațiunii şi interesul național pe care-l reprezintă ea, societatea studenților Macedo-români crede de a sa datorie de a face cunoscut întreg publicului român şi a celor care poartă răspunderea faptele care prejudiciază chestiunea noastră națională.

Fr. Nietzsche — pentru popor?

In atențiunea Guvernului şi a Episcopatului român

Ministerul Muncei şi Ocrotirilor sociale şi-a luat asupra şi laudabila îndatorire morală şi patriotică, de-a consolida, în inimile cetățenilor, ideia de patrie, prin cartea şi cultura românească.

Dar cât de dureros m'a atins pe mine unul, faptul că unul din protopopii noştri mi-a trimis spre vedere, o carte din o atare bibliotecă, „Antichristul" de Frideric Nietzsche, purtând în aceeaşi vreme stampilă: Ministerul Muncii şi ocrotorilor sociale.

Care va să zică: Onoratul Ministeriu al Muncii şi Ocrotirilor sociale, crede de bine să îndrume viața muncitorimii poporului român dela sate în direcția principiilor filozofii lui german Nietzsche. Adecăte: Nietzsche pentru popor!

Eu nu scriu dintr'un resentiment clerialist. Dar să vedem ce conține această carte în principiile sale fundamentale redate prin următoarele scurte pasaje:

„Creştinismul fu până acum cea mai mare nenorocire a omenirei" (pag. 88), el este „unica pacoste mare, singura mare stricăciune lăuntrică, unicul mare instinct al urei, care nu găseşte mijloc destul de veninos . . . unica şi nemuritoarea vestejire a omenirei" (p. 108). „Omul religios aşa cum îl vrea biserica, e un decadent tip" (p. 85); „biserica însăşi" e o „casă catolică de nebuni" (p. 85)

„Cine este cel bun? — Acela care preamăreşte simțul puterii, voința puterii, puterea însăşi.

„Cine este cel rău? — Acela care are la rădacina lui slăbiciunea.

„Ce este fericirea? Simțământul, că puterea creşte, că s'a ridicat, e împotrivire.

„Nu mulțumirea, ci iarăşi puterea; nu pacea înainte a orice, ci răsboiul, nu virtutea, ci valoarea . . .

„Piară cei slabi şi neisprăviți: întâiul principiu al dragostei noastre de oameni . . .

„Care este cel mai vătămător viciu? — Mila ce-o simte fapta, cei desmoşteniți slabi: Creştinismul . . ." (pag. 22) etc.

Evreul Nordau îl caracterizează foarte bine ca pe un nebun, dela cele dintâi până la cele din urmă pagini ce le-a scris acest modern păgân, care a fost Nietzche.

Dar, dacă nu putem aştepta ministeriilor să fie versate în cunoaşterea temeinică a filozofiei, avem un drept, totuşi, să le cerem mai multă precauție la alegerea cărților, cu cari vreau să edifice massele de muncitori români şi poprul dela Sate.

Nu putem crede, că am avea de a face cu altceva, decât cu un caz de condamnabilă indolență, pe urma căreia cineva a putut abuza de bunacredință ministerului, tocmai acum, când toți factorii vieții publice româneşti se nizuesc a reconstrui, pe temeiuri morale, solide, viața sufletească a poporului şi să consolideze temeliile Statului nostru întregit.

Şi atunci ce-i de făcut?

Intâi de toate Ministerul muncii să-şi impună, pentru viitor, mai multă precauție la popularizarea cărții. Să nu samene vânt, căci poate secera cea mai îngrozitoare furtună socială. Ori, doar nu sunt destul de grăitoare stările pline de primejdii, în care a fost aruncată Rusia decătră apostolii necredinței: evrei şi comunişti, cari sunt d'acelaşi zamă?

Şi-ar mai trebui — şi aceasta o cerem cu inzistență! — ca ministerul muncii, în legătură cu alte ministerii româneşti şi chiar cu Biserica, să caute mijloacele morale şi materiale spre a închega pentru edificarea maselor de muncitori şi a poporului, o bibliotecă întocmită în spiritul social-creştin, singurul prielnic de a preveni o derutare socială şi de-a consolida existența Statului român.

Dar şi până să se facă acest lucru decătre organele statului biserica română are o înaltă datorie, morală şi de prestigiu, să înceapă opera de apărare în fața necredinței ce se propagă, cum vedem, sub scutul autorității statului însuşi.

Episcopatul nostru, caşi colectivitate — în sinod —, dar şi prin putererea singuraticilor chiriarhiar trebui să iee măsuri, mai întâi, pentru starea tuturor cărților de acest fel din bibliteriei,

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Intrarea României în războî

(28 August 1916)

Voiu cerca să redau aci câteva impresii, din cele trăite în primele zile după trecerea glorioasei armate române pe pământul Ardealului, impresii pe cari le voiu reda numai în bloc, căci ar cere prea mult timp şi loc să mă opresc la fiecare din ele, şi ar şi întrece puterile mele să încerc a reda întreg complexul acela de sentimente şi emoțiuni, care a cutremurat sufletul ardelenilor în acele înălțătoare clipe.

Eram fruntaş (Gefreiter) în armata austriacă şi ca superarbitrat eram împărțit la gara din Gyimes-bükk în serviciul comandamentului gării. Nu aveam pe nimeni român, cu care să pot schimba vre-o vorbă, căruia să-i pot destăinui frământările sufletului meu. Aflasem că în comuna învecinată: Ghimeş, singura comună românească în marea de secui, e un preot român vrednic, care a studiat prin Blaj, şi de atunci idealul meu era să-l văd şi să-l cunosc. Tocmai în ziua de 28 August, isbutii să mi-se împlinească dorul. Am făcut drumul pe jos şi am tras de-adreptul la biserică.

Biserica era plină de lume; bătrâni şi tineri ascultau cu aceeaş evlavie serviciul divin. După terminarea liturgiei am fost oaspele părintelui şi conversația se învârtia în jurul chestiunei, care ne preocupă de aproape; ce vom face când armata română va trece granița. Nu aveam nici un indiciu, pe care să ne fi putut întemeia, însă totuşi toate băierile, toate fibrele, inimii ne spunea, că aceasta aşa are să se întâmple. Ne-am şi înțeles până în cele mai mici amănunte şi m'am reîntors la postul meu, liniştit şi împăcat. In aceeaş zi seara, nefiind de serviciu, eram la locuința mea. Aveam o cameră bine îngrijită la bocteria, care era situată între gară şi granița României. Copilele din casă îmi pregătiau aşternutul, care eu în acest restimp, mă plimbam înaintea casei. De-odată aud un ropot de puşti.

La un scurt interval altul şi apoi earăş unul slab, din departe. M'am cugetat; va fi un incident de graniță, e Dumineacă, vor fi făcând chef grănicerii. Dar o'lțerii mei se vor fi cugetat altfel şi pentru a-se convinge au dat drumul trenului ce îşi făcea cursa de seară între Ghimeş şi Palanca României. Trenul dela Palanca, care avu să sosească la ora 2 p. m., la Ghimeş, în ziua aceea nu venise. Un malum omen! Şi aievea abia a trecut trenul de bocterie şi o ploaie de gloanțe s'a descărcat asupra lui. Cu repeziciune uimitoare se întoarce înapoi, aducându-şi răniții: trei conducători. Ce a urmat apoi, a fost fără păreche. Se isbeau gloanțele de coperişul de tinichea al bocteriei, şuerau prin văzduh, ear odăița mea, unde mă retrăsesem cu gândul să mă aştern în pat pentru a-mi ascunde uniforma şi aşa să-mi aştept oaspeții atât de mult doriți, — de-odată s'a umplut de lume: femei, bătrâni şi copii cari veniau grăbiți din pădurea din apropiere. Țipete, vaete, plânsuri de copii, se amestecau într'una de-a valma haotic, şi toată încercarea mea de a-i calma, de a-le alunga spaima, au rămas fără nici un rezultat. „Jönnek a Romanyok"! (Vin Românii), numai acest țipăt se ridica peste toate celelalte, şi eu cu o oarecare mulțumire sufletească am constatat respectul ce l-am câştigat din primul moment înaintea săcuilor recunoscându-ne de Români: „Romanyok", şi nu mai mult „Oláhok" ca înainte vreme. Dar nu am putut rezista mult cererilor lor stăruitoare de a-i conduce până la gară, căci fără mine nu voiau să facă nici un pas şi astfel în grabă i-am luat cu mine, crezând că mă voiu putea reîntoarce pentru a urma hotărârei ce mi-am luat.

Aici însă era o panică mai mare decât la bocterie. Un tren sta gata de plecare şi oamenii se îmbulziau în goană nebună să-şi găsească vre-un loc în tren. Căpitanul cât ce m'a zărit, m'a chemat la sine şi mi-a dat ordin să mă urc în vagon şi să supraveghez bagajele, cari conțineau toate actele şi averea comandamentului, având să răspând cu viața pentru ori-ce incident ce ar obveni. L'am rugat stăruitor, să-mi îngădue măcar pe oclipă să mă reîntorc la locuința mea pentru a-mi lua şi eu bogajul dar un gest mi-a fost de ajuns ca să înțeleg că sunt şi eu bănuit şi că ori-ce stăruință din partea mea ar fi zădarnică.

Pe urmă trenul se pune în mişcare tocmai în momentul când soldații români pătrunseră în gară surprinzând pe soldații noştrii ocupați cu demontarea telefoanelor. In vagonul meu, eram singurul român, încolo unguri, saşi şi evrei. Blestemele înjurăturile la adresa neamului românesc se revărsau ca ploia şi eu cu pumnii încleştați trebuia să ascult până la sfârşit toată batjocura asta. In graba cu care am fost secvirat, nu-mi

Din Banatul ocupat

Românii nu primesc pământ. — Politica de colonizare. — Delegaţia română la Ministerul din Belgrad. — Ţărănimea şi repatrierea. — Românii nu primesc pasapoarte pentru România. — Nimeni nu poate studia în România. — Soldaţi români asentaţi în armata sârbească. — Pasapoartele române desconsiderate. — Rechiziţiile de cai. — Şcoalele româneşti. — Adventismul se lăteşte. — Ziarele din România oprite de a trece în Banatul ocupat.

Zi de zi sosesc tot mai multe ştiri despre situaţia nenorocită a Românilor rămaşi sub dominaţia sârcească în Banat. Guvernul din Belgrad urmăreşte cu perseverenţă o politică de exterminare, iar din partea guvernului român nu se ia nici o măsură pentru apărarea drepturilor lor într'un stat aliat nouă. Dăm mai jos câteva din ştirile mai noui, cari sunt suficiente pentru a înţelege situaţia nefericită a fraţilor noştri:

Reforma agrară în banat guvernul sârbesc o face pentru a sparge massa compactă şi unitară a Românilor.

Se expropriază nu numai proprietăţile mari ci şi averile comunelor româneşti. Totuşi Românii nu primesc nici măcar o palmă de pământ. Intreg teritorul se împarte între „dobrovolţii" sârbi (soldaţi cari au luptat că voluntari în armata sârbească).

Fiecare voluntar, cap de familie primeşte 8 jughere şi loc de casă în comună.

Dacă un român are două case el e obligat să pună o casă la dispoziţia voluntarului colonizat.

Deasemeni când un român ar zidi o casă nouă, ea este rechiziţionată pe seama voluntarului.

Românii în schimb nu au dreptul să cumpere teritoriu sau case în alte comune. Prin această măsură se intenţionează ca Românii niciodată să nu-şi poată mări averele lor. ci prin cumpărări în acelaşi comună, dacă vreunul s'ar îmbogăţi, aceasta să se întâmple în detrimentul celorlalţi. Prin această măsură elementul românesc urmează să fie mai curând exterminat, decât in cazul ca circulaţia şi aşezarea lor ar fi liberă. Asfel s'au petrecut faptele în comunele: Uzdin, Petrovasela, Seleuş, Alibunar, Nicolinţ, Sân-Mihai, Şânt-Ianoş etc.

Faţă de această măsură o delegaţie a Românilor s'a prezentat la Ministrul de Agricultură şi au cerut să li se dea şi lor pământ. Răspunsul á fost că ei nu vor primi deoarece nu au luptat în armata sârbească, ci luptând cu armata austro-ungară, au luptat contra intereselor Sârbiei.

Dacă vor totuşi pământ ei vor primi

numai în sudul Jugoslaviei şi în Albania.

Totuşi Sârbii din Banat au fost împroprietăriţi, deasemeni s'a dat pământ şi refugiaţilor Ruşi.

■

In cele mai multe părţi ţărănimea e hotărâtă să vândă totul şi să treacă cu miile în România. Nu sunt însă siguri, că odată trecuţi dincoace vor putea să câştige pământ, deoarece reforma agrară a României nu prevede acest caz. Comune întregi vor să se repatrieze, să scape de mizeriile şi nedreptăţile guvernului jugoslav.

■

Populaţia română nu primeşte paşapoarte pentru România. Mai multor comercianţi Români, cari au voit să treacă în România pentru mărfuri, li-s'au refuzat cererile pentru paşapoarte. Deasemeni nu s'au dat paşapoarte tutulor acelor, cari vor să trimită băeţii lor la studii în România.

■

S'a interzis ca cineva să studieze în România la astfel de şcoale cari sunt şi în Jugoslavia. Astfel nimeni nu mai poate trece pentru a cerceta şcoalele secundare. Intrucât însă în toate şcoalele secudare din Jugoslavia limba de propunere e exclusiv cea sârbească, iar fiindcă băeţii români nu o cunosc, e imposibil ca fii de români să continue studiile lor. S'a interzis deasemeni ca cineva să urmeze dreptul în România.

Studenţilor români, cari urmau dreptul în România şi se aflau peste vară în Jugoslavia, li-s'au luat paşapoartele eliberate de autorităţile româneşti. Paşapoartele lor au fost nimicite, astfel că reîntoarcerea lor pentru a urma cursurile la Universităţile din Cluj sau Bucureşti e imposibilă.

■

Studenţii cari a mers pe vacanţă la părinţi au fost asentaţi de autorităţile sârbeşti şi împărţiţi în diferite regimente. Aproape toţi dintre aceştia au câştigat cetăţenia română, au mers pe vacanţe cu paşapoarte româneşti ca cetăţeni români, sunt asentaţi şi în armata română, unii dintre ei au servit în armată, iar alţii au numai amânare de studii. Toate acestea însă n'au fost luate în considerare de autorităţile sârbeşti.

■

In primăvara anului acesta s'au ţinut asentările de cai pentru trebuinţele armatei şi pentru trebuinţele populaţiei din Serbia veche. Cai a fost designaţi numai dela Români şi fără considerare la interesele proprietarului. Asttel din doi cai unul s'a luat, iar dacă comisiei a plăcut perechea de cai, au fost rechiziţionaţi amândoi. Acum s'a dat ordin ca pe ziua de 18 Sept. toţi caii designaţi de comisia din primăvară *să* fie predaţi autorităţilor. Iar în cazul că vreunul dintre cai a fost găsit bun pentru cavalerie, proprietarul e obligat să cumpere şeaua şi întreg echipamentul. Şi e poate firesc că nu s'a stabilit nici un preţ pentru caii rechiziţionaţi şi nimeni nu e sigur că se vor plăti vreodată. Ţăranul român, se află prin urmare şi în situaţia grea că nu va putea să cumpere vite de lucru astfel că şi economia sa se află în pericol în urma rechiziţionări lor

■

Dela 1 Septembrie a. c. în toate şcoliile confesionale româneşti trasformate în şcoale de stat, limba de propunere e exclusiv cea sârbească. Limba română se va preda numai 2—3 oare pe săptămână pentru a însuşi cât va fi posibil scrisul şi cetitul în româneşte.

Numărul învăţătorilor români este foarte redus în urma repatrierilor ce s'au făcut In cele mai multe părţi ei au fost înlocuiţi cu învăţători sârbi iar un număr însemnat de şcoale româneşti sunt şi acum fără învăţător. In aceste şcoale instrucţia stagnează de doi ani, astfel că băeţii români rămân fără cele mai elementare cunoştinţe, iar dacă prelegerile vor reîncepe, ei vor fi predaţi în mânile învăţătorilor sârbeşti, cari vor şti te să le mutileze sufletul.

■

In ultimul timp adventismul a început ravagiile sale. In lipsa de preoţi, propagatorii adventismului, câştigă tot mai mulţi aderenţi şi ţăranii trec cu sutele la această credinţă: Propagatorii cutreeră liber satele, nimeni nu este, care să-i combată şi ţărănimea părăşeşte religia veche înşelată de cuvintele păcătoase ale acestor misionari. Pe lângă celelalte şi biserica se află în pericol.

■

Intrarea ziarelor române în Banatul ocupat a fost oprită. Ziarele sunt nimicite la intrarea lor în ţară s'au dacă au trecut totuşi graniţa, ele sunt nimicite la oficiile poştale. Populaţia românească e lipsită şi în acest fel de o hrană sufletească atât de necesară.

■

Toate acestea se întâmplă într'un stat despre care se zice că ne este prieten şi un aliat de arme. Ministrul de externe român e primit cu pompă la Belgrad, consulul român trăeşte liniştit în Capitala Serbiei, iar în acest timp Românii rămaşi peste graniţă sunt despuiaţi de toate drepturile şi suferă din greu. Ba ce e mai mult. Soldaţi români sunt asentaţi în armata jugoslavă, paşapoartele române desconsiderate şi totuşi nu se întâmplă nici o intervenţie. Poate ca un cumva pretenia ţesută cu atâta diplomaţie să sufere. Se poate însă ca Românii de dincolo să fie jertfa pentru menţinerea legăturilor de prietenie? Sau numai noi suntem datori să aducem jertfe pentru relaţiile pretenesti?

Vaticanul se zbate pentru a câştiga drepturi cât mai multe catolicilor, Austria câştigă dreptul de a ridica şcoale pentru Germanii din Cehoslovacia şi numai noi privim cu nepăsare toate nedreptăţile ce se fac Românilor rămaşi sub dominaţie străină. Numai guvernul României Mari nu află calea pentru a veni în ajutorul fraţilor noştri.

Dampo.

otecile noastre săteşti (chiar şi dacă le-ar fi dăruit guvernul) şi totatunci, să se gândească serios, printr'o acţiune sistematică, la suprimarea acestei primejdii, care loveşte şi în stat, dar şi în biserică.

Biserica are la adresa ierarhiei superioare o poruncă *biblică*: poporale trebuesc învăţate în legea Domnului, şi alta *bisericească* — de a nu ceti cărţi greticeşti —, care, în zilele noastre, implică din partea bisericii, nu datoria de a le nimici, ca în trecut, ci şi de a le combate şi înlocui cu cărţi bune.

Protoiereu Dr. Gh. Ciuhandu

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA UNIVERSITĂŢII

Luni:
Simons.
Joi:
Patima.
Vineri:
Inima de mamă.
Duminecă:
Fecioara din Orleans.

CINEMA URANIA;

Luni:
Principele circului.
Miercuri:
Spre o nouă patrie.
Vineri:
Delirul morţii.
Duminecă:
Oraşul Cluj.

CINEMA APPOLO

Sâmbătă:
Păunul Alb.

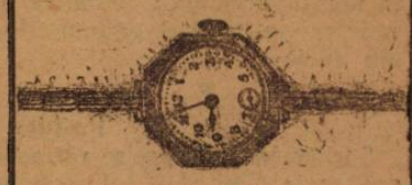

Ceasornicele de mare preciziune

„Longines"

în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul

Fenyö şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 9

916 **Telefon No. 350**

Cetiţi „Infraţirea"

luasem nici merinde şi abia aşteptam să ajung în gara dela „Madefalva", unde fiind şi restaurant credeam să mă pot aprovizionа. Dar îndată-ce birtaşul a aflat că sunt român, a refusat să mă servească. Astfel trei zile, nemâncat şi sgribulind de frig, între expectoraţiunile sălbatice ale colegilor mei de drum am trebuit să rabd până-ce am ajuns însfârşit la Târgul-Mureşului.

Aici poposind o zi mi-am putu potoli foamea şi să-mi iau nescai merinde. După alte patru zile am sosit la Cluj, unde provisor, până la o nouă împărţire, am fost aplicaţi în serviciul comandamentului gării.
Aici am văzut deslănţuindu-se toată josnicia de suflet a unui neam turanic.

Preoţi, intelectuali de toate categoriile aduceau zilnic trenurile într'un nesfârşit convoiu, urmaţi de baionetele jandarmilor şi înjurăriţi de înjuriile, blestemele şi scuipatul plebei maghiaro-iudeice. Pare-că acuma îl văd pe vrednicul protopop dela Morlaca cum îl târau jandarmii de pe coperişul vagonul i şi în râsul şi batjocura ungurilor.

Pare-că acum îl văd pe Pentru Popovici dela Braşov în tovărăşia încă alor vre-o 14 inşi, cum stau în şir ca osândiţii la moarte, având-şi fiecare în faţă câte-un jandarm cu arma la picior.

M'am înduioşat, şi fiindcă îmi era prieten, credeam să-i pot întinde o mână de ajutor, măcar un păhar cu apă, dar sălbatecul plutonier de jandarmi mi-a pus baioneta în piept şi m'a împedecat să dau faţă cu dânsul.

Patru mii de preoţi şi intelectuali români, erau pe aceea vreme internaţi numai la Cluj, unde mulţi dintre ei, au fost bătuţi până la sânge şi batjocuriţi nemai pomenit. Părintele Blăjanu dela Blaj, om de 74 de ani, fără nici o vină, căci după un calvar de vre-o luni dovedindu-i-se nevinovăţia a fost achitat, a fost totuş pălmuit de ofiţerii unguri până-ce 'şi-a perdut cunoştinţa. Dar suferinţele acelor timpuri nu pot fi trecute sub tăcere şi trebuie să se găsească omul, care să le adune şi să le încreste.

După două săptămâni de jale, de osândă grea, petrecu'e în Cluj, 'mi-a licărit şi mie o rază de nădejde. Impreună cu un caporal român, învăţător de pe Târnave, am fost trimis la Cohalm având să îndeplinim serviciu la comandamentul transporturilor militare (Feldtransportleitung). Câte nădejdi, câte visuri frumoase nu am împletit împreună cum aşteptam momentul de a putea fi folositori neamului românesc. Dar nu om reuşit

Drumul până la Cohalm ne-a pricurat deosemenea puteringe impresii. In tot parcursul drumului, asistam la revărsarea unui nesfârşit convoiu de săcui, cari tulburaţi în liniştea lor, temându-se de răsplata meritată, umpleau drumurile şi hotarele: un trist şi înduioşetor pelerinaj fără de popas. In apropiere de Blaj, între Crăciunel şi Cisteiu, am întâlnit apoi trenul special, care aducea pe internaţii din Blaj.

In frunte cu bătrânul metropolit Dr Victor Mihali, înteagă preoţimea Blajului, toate familiile româneşti mai de seamă cu femei cu copii, cu un cuvânt aproape toată populaţia micului oraşel. Aici mi-am văzut surorile nepoţii cu ochii înveliţi în lacrimi şi nu le puteam trimite o rară de mângâiez. Ne-am mângâiat însă noi când trenul nostru nu a putut să între în gara din Cohalm căci Românaşii erau grăbiţi şi înaintesera deja până pe dealurile din preajm Cohalmului. Astfel ne-am oprit la Erked, pentruca după două zile să ne retragem la Héjjasfalva şi după alte două zile la Sighişoara.

Intr'o zi apoi am fost trimis la Cluj pentru a aduce salarul şi solda ofiţerilor şi soldaţilor, dar drumul acesta mi-a fost fatal. Căpitanul, care dăduse deja ordin să fiu rechemat dela postul de încredere ce-l ocupam mi-a luat toate legitimaţiile, şi mi-a prezentat marşruta pentru Palanca sârbească, unde era transferat regimentul nostru. In loc de Pala ca românească aşa dară unde visam să trece am ajuns în palanca sârbească, unde încă în prima zi a trebuit să mă obicinuesc cu aspectul înfiorător, ce'l ofereau Sârbii spânzuraţi de unguri şi lăsaţi zile întregi vederii publice.

Doamne, dacă ar fi învins ei ce s'ar fi ales de civilizaţia lumii?!

A. C.

INFORMATII

Dl. G. G. Mârzescu fost ministru, a sosit a seară în localitate.

■

Comerciale

La Camera de Comerț, au loc consfătuiri pentru noile alegeri conform ordonanței ministeriale care spune că 50 la sută din membrii Camerei trebuie să fie Români și 50 la sută Unguri.

■

Camera de comerț informează pe toți interesații cari au lichidat valori față de Ungaria să se înscrie până la 15 la „Biroul Solidarității" Sibiu Bca Albina. Inscrierile făcute până acum sunt nevalabile. In chestie va avea loc la 50 Aug. orele 3. d. a. la Camera de Comerț Cluj, o consfătuire la care va asista și dl. Vlaicu, secretarul Comisiei de lichidare.

■

Dl Tatay, secretar la Camera de Comerț s'a întors dela Cojocna, unde a clasificat localurile de consumație, conform ordinelor în vigoare.

■

La ministerul Internelor din Cluj au loc consfătuiri între d-l Groza și comercianții de lemne în vederea organizării traficului și exportului de lemne.

■

In chestiunea fraudelor comise la contabilitatea Internelor, cercetările continuă. Sunt în vedere noui arestări.

■

Direcția vămilor a fixat următoarele taxe de export pentru articolele de lemnărie:

Cherestea de brad și traverse de brad: 10 lei m. cub.

Lemn cioplit, lăturoaie — margini — esență rășinoasă 3 lei m. cub.

Lemne de foc: 1 leu m. cub.

Trunchiuri de brad: 45 lei m. cub.

Superfostfatele sunt scutite de taxa de export.

■

Locale

Direcția abatorului a făcut intervențiile necesare la autoritățile în drept în vederea reparării Albatorului din Cluj.

■

Biroul închinerilor va începe să funcționeze la 8 Sept.

■

S'a prezentat la D-l Groza o delegație a doamnelor maghiare din Cluj pentru a ruga să facă intervențiile necesare în vederea repatrierei prizonierilor din Rusia.

■

Politice

Săptămâna viitoare se așteaptă sosirea la Cluj al d-lui secretar de stat Popoviciu Tașcă.

■

Artistice

Prima rep ezentație la Teatrul Maghiar din Cluj a avut loc eri sala fiind aproape goală.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți cita la Drogueria EMKE Cluj, Piața Unirii 32.

Dela C. F. R.

Stațiunile c. f. r. nu vor preda din propria lor inițiativă vagoane încărcate sau alte materiale prisos, diferitelor servicii ceferiste, sau altor autorități, decât numai cu aprobarea direcției serviciului comercial.

Vor mai beneficia de sporurile ce se vor acorda personalului de la c. f. r. toți șefii de biurou tehnic cl. I-a cu salariul de 1.100, la care li se va mai adăuga încă 100 lei, precum și șefilor de biurou cl. II cu salariul de 900, li se va mai acorda un sport de 100 lei.

Deasemenea, arhitecții de cl. I-a, cu leafa de 1.100, vor mai primi 100 lei în plus, considerat ca spor.

Personalul superior de la serviciile I. și R., care a primit un sport însemnat prin aplicarea bugetului în curs, va beneficia de sporul ce se acordă celor de mai sus.

Constatându-se că aproape toate lipsurile și prisosurile raportate biroului de identificare din direcția sorviciului comercial de pe lângă direcția c. f. r. provin de acolo, că unele stațiuni de cale ferată, expediază transporturi la voia întâmplărei, s.a hotărît ca cei vinovați din personalul trenurilor, părtași la această abatere, să fie aspru pedepsiți.

■

Diverse

O misiune italiană va decerne o decorație orașului Mărășești în ziua de 8 Septembrie.

■

Zilele trecute, generalul Persing, în prezența ministrului României la Washington, a prezentat „Societății naționale de tir din America" o cupă donată de guvernul român cu scopul de a premia pe învingătorii concursului anual de tragere în țintă.

Cupa este un frumos vas de argint, lucrat admirabil cu incrustături și gravat artistic. Eare oferită, în numele armatei române, căpitanului american Paul Wolfe, învingătorul la primul concurs de tragere în țintă, care a avut loc la Stadiul Pershing, la Paris, în 1919.

Cu această ocaziune, generalul Pershing și ministrul României au ținut câte o scurtă alocuțiune; iar în urma sa dat cuvântul principesei Bibescu, al cărei discurs a făcut o plăcută impresiune.

■

D-l Mihaly pleacă mâine la Arad unde va sta 2 zile.

■

In Galați a fost arestat soldatul L. Schneider din regimentul 33 infanterie Basarabia, care făcea pe curierul comunist, între diferitele organizații comuniste din țară. El făcea în special naveta între Galați-Iași-Bender, Vaslui și Botoșani.

Pentru acest serviciu, numitul soldat primea câte o mie lei lunar, plus cheltuielile de deplasare de 3—4 mii lei lunar.

■

Printr'un jurnal al consiliului de miniștri rapița de primăvară și rapița sălbatică au fost prohibite la export.

■

In Cafenea „Europa" în fiecare seară concertează orchestra sinfonică a lui E. Schiezak. 1024

D-l Doctor M. Gaster va ține Duminecă, 28 l. c. la ora 6 și jumătate în casa orașului din Oradia Mare o conferință despre Arta română și literatura populară. Ilustrul savant va fi primit de către reuniunea „Celor trei Crișuri" de sub conducerea d-lui colonel Bacalogiu.

■

După câte suntem informați procesul complotiștilor din Ardeal a fost amânat pentru 5 Septembrie din cauză că unii dintre acuzații principali lipsesc

■

Biroul repatrierilor depe lângă resortul internelor din Cluj a început să funcționeze. Repatrierile vor începe în ziua de 8 Septembrie.

■

Din Atena vine știrea că A. S. R. Principesa Elisabeta va pleca în cursul săptămânei pe frontul din Asia Mică în fruntea spitalului pe care-l conduce.

■

Intreg personalul Academiei de Agricultură și al Ferrmei n'a primit încă salariul pe luna August, pecând funcționarilor din direcția generală a Agriculturei li s'a achitat leafa în primele cinci zile ale lunei. N'ar strica dacă direcția generală a Agriculturei s'ar interesa mui mult de bunul mers al instituțiilor ce depind de ea.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmaceutice Cluj. II-111

■

Baia de aburi Diana este deschisă Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru bărbați; Miercuri Vineri pentru femei. Baie sunt zilnic afară de Luni. 33

■

In „Căminul Fetelor de învățători" din Cluj sunt 40 locuri pentru fete de învățători, cari frecoentează școala civilă, sau liceul, eventual și școala superioară de comerț din Cluj.

Condițiunile de primire sunt: 1·5 q. de grâu, 50 kg. porumb, 50 kg. cartofi, 6 kg. unsoare, 3 kg. brânză de oaie orilictar, 15 kg. fasole, 100 de ouă și 120 Lei pe lună.

Cererile sunt a se adresa până la 5 Sept. Comitetului de supraveghere (Str. Mico 54). 1025

■

La 1 Mai s'a deschis grădina de vară a Hotelului Central. 622

■

„UNIVERSUM", inteprindere technică de instalațiuni de uzine de apaductali, canzare, încălzire centrală eletrică, și tot felul de reparațiuni cu prețurile cele mai avantajoase. Prima întreprindere curat românească, Cluj, Strada Meșter 5. Telefon 841. 188

PREMIILE

ZIARULUI

„INFRĂȚIREA"

Implinind un an de existență la 1 August a. c., ziarul **„Infrățirea"**, recunoscător pentru sprijinul pe care i l-au dat numeroșii săi cetitori din Ardeal, a hotărât să împartă abonaților

un mare număr de Premii în bani și obiecte

după cum se specifică mai jos

Toți cei cari doresc să ia parte la premiile „Infrățirei" sunt rugați să înainteze Administrației ziarului adresa împreună cu valoarea abonamentului.

Condițiile de participare la premii sunt următoarele:

Abon. pe 3 luni, care e de 30 lei, dă dreptul la 2 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe 6 luni, care e de 60 lei, dă dreptul la 5 numere pentru tragerea premiilor. Abon. pe un an întreg, care e de 120 lei, dă dreptul la 12 numere pentru tragerea premiilor. Nu vor participa la tragerea premiilor de cât persoanele care vor fi înaintatplata abonamentului până la data de 25 Oct. 1921. Pentru vechii noștrii abonați, cari au achitat abon. până la 1 Noembrie a. c., am reservat numerile ce li se cuvin pentru a putea lua parte la tragerea premiilor. Ceilalți sunt rugați a-și prelungi abonamentul.

Aceste premii constă din următoarele:

Dela Prima Fabrică de Tâmplărie Artistică, Cluj, Strada Iuliu Maniu 4

Una sufragerie (Prânzitor) cumpusă din un credenț mare cu două uși, un credenț mic, una masă patrată, șase scaune, în valoare de . . Lei 8300·—

Dela renumitul magazin de Ceasornice și Bijouteri Fenyő et. Braunfeld Cluj, Piața Unirei No. 9

Un ceas brățară, aur 14 karate, pentru damă marca „Anette" în valoare de . . . . . Lei 1600·—

Una tabachere pentru țigări din argint masiv, în valoare de . . . . . Lei 800·—

Dela marele magazin de sticlărie Fischer, Cluj, Piața Unirei

Un serviciu de masă pentru șase persoane, compus din 26 bucăți, în valoare de . . . Lei 800·—

Un serviciu de vin compus din opt bucăți și două glastre pentru flori pictate de mână, în valoare de . . . . . Lei 400·—

Dela Blănăria L. Janky, Cluj, Strada Universității No. 1

Una Blană de gât (Boa), în valoare de Lei 1800·—

Dela Sucursala Marelui magazin de încălțaminte Raftopol Cluj, Piața Unirii No. 15

Una pereche pantofi din antilopă pentru damă, în valoare de . . . . . Lei 500·—

Dela „Cooperativa" Croitoria Românească a croitorilor din Cluj, Strada Memorandului

Un costum de haine lucrat pe măsura câștigătorului, în valoare de . . . . . Lei 1500·—

Dela cel mai mare magazin de articole technice M. Anghel, Cluj, Piața Mihai Viteazul No. 40

Una tocătoare de nutreț sau una batoză pentru porumb sau un plug de fier, în valoare de Lei 500·—

Lei Unamie (1000) numerar.

Parte din Obiectele care vor fi date ca premii vor putea fi văzute în fiecare zi într'una din vitrinele renumitului magazin de Bijouterie

FENYŐ & BRAUNFELD din Piața Unirii CLUJ.

r mobilele la magazinul Primei fabrici de tâmplărie artistică în Cluj Strada Iuliu Maniu 4.

Cel mai eftin se curată și vopsește la UNIO

Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

Revista presei maghiare

Memoriul Asociației profesorilor și învățătorilor confesionali maghiari.

Profesorii și învățătorii confesionali maghiar în congresul lor ținut în Târgul-Mureș, au înaintat conducătorilor confesionali, în care arată că vor rămâne la posturile lor conform sistemului de plată pe anul 1921/22, numai dacă se vor plăti și diferențele de salar pe anii trecuți: Extragem încă din memoriu:

„La nici un caz nu putem fi mulțumiți cu cele câteve mii de coroane pe anul 1920—21. In acel timp nu am crezut că noua situație va fi definitivă și în credința unei schimbări apropiate am trăit din datorii, cari însă acum trebuesc plătite. Am cumpănit bine pretențiile noastre. Eruperea nemulțumirii generale nu s'a întâmplat numai pentrucă am avut în vedere viitorul rasei noastre. Numai putem trăi în nesiguranță. Mizeria lipsurile și împrejurări cari nu se pot exprima prin cuvinte, așteaptă ameliorarea lor. Răspunsul să fie precis: da sau nu. Dacă acest răspuns nu va fi mulțumitor pentru noi, declinăm orice răspundere din partea noastră, ea rămâne în sarcina conducătorilor confesionali".

Pretenie cu Germania

Ziarul „Keleti Ujsgá", vorbind despre atitudinea Franței, față de România și comentând zvonurile din Germania despre propaganda ce se face pentru reluarea legăturilor cu România scrie:

„Este sigur că guvernul francez nu se gândește cu atât dezinteres la problemele ce privesc România, care ar corespunde înflăcărării ce arde pentru Franța în inimele unor cercuri politice și îndeosebi în inima ministrului de externe. România trebue se caute o nouă orientare și nu e permis să servească interesele sale capitalului francez. Noua orientare, în mod firesc se îndreaptă spre Germania. Ura artificială alimentată în decursul războiului e pe cale să dispară și ea trăește numai în conștiința anumitor oameni politici cari o păstrează numai pentru a fi convocați. Avântul puternic al industriei germane ar da un impuls puternic economiei noastre agricole și ar fi direct ridicol ca cineva să se mai gândească azi, cu dușmănie la Germania democrată, care nu mai are nimic de a face cu Germania războinică a „Junkerilor" prusiaci din trecut".

Înțelegere reciprocă

Ultimele evenimente ale politicei mondiale par a dovedi o acțiune pentru reducerea din pretențiile față de Germania. In legătură cu acestea ziarul „Ujság" scrie următoarele.

„Poate fi unul oricât de puternic și oricât de slab cel'lalt, dacă cel mai slab se simte îndreptățit în el va trăi ura și dorul de răzbunare. După încheerea tratatelor de pace s'a creat de fapt această stare. Învingătorii n'au fost nici marinimoși, nici conciliant. Au adus sentințe fără interogatoriu, au hotărât fără înțelegere reciprocă și au încheiat tratate fără consimțământul celorlalte partide. In această procedură a fost, ură, răzbunare, dorințe, lipsă de orientare a lipsit însă obiectivitatea. Abia acum observă politicianii Europei că la început au fost orbeți de ură. De acea a început Lloyd George să propage ideea că sancțiunile față de Germania trebuesc reduse. Franța oricând va putea și dacă Germania face pregătiri războinice și restricțiuni se pot face la timpul său. Trebuesc deci reduse pretențiile față de Germania dar dacă aceasta era aduce înțelegere la bucătăria politică a Europei.

Nici o domnișoară nu se poate căsători astăzi, dacă nu întrebuințează crema Dr. BIRÓ.

Cea mai bună și cea mai plăcută care a fost medaliată și la Paris. 1-319

Depozit principal Farmacia Dr. Biró Cluj, Piața Unirei.

S'au început înscrierile la școala de muzică, la pian ca și la celelalte instrumente vocale și viori. Cal. Reg. Ferdinand 14. Director Schlezak. Reclama 1055 1012

Deschiderea școalelor

Când se vor începe cursurile

Ministerul de instrucțiune, direcțiunea învățământului secundar și superior, aduce la cunoștința profesorilor și elevilor, din școalele secundare de băeți și fete, că la 1 Septembrie, dimineața, se va face serbare de deschidere a noului an școlar, în fața autorităților civile și militare.

Lecțiunile vor începe regulat din dimineața zilei de 2 Septembrie.

Examenile elevilor pregătiți în particular nu trebue să împiedice întru nimic bunul mers al învățământului public; aceste examene se vor ține în sălile libere dela școalele statului (când se găsesc), sau între orele dela 12—2, 6—8 sau la institute particulare, sau la școale comerciale, cari încep cursurile mai târziu, sau la o școală primară, care poate ține cursuri numai dimineața primele 10 zile din Septembrie (cât țin examenile particulare) sau în fine să închirieze săli în localitate.

D-nii directori și d-nele directoare sunt responsabile de executarea acestei dispoziții.

Primele 10 zile din Septembrie se vor face lecțiuni după un orar provizoriu, iar dela 11 Septembrie, după orarul definitiv, care se va întocmi în acest răstimp.

XXXXX—XXXXXX

TRISKA I.

Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acoardă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.

Au sosit în mare cantitate piane și pianine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.

Piane se dau cu chirie. 977

Legea

pentru înființarea oficiilor de închiriere

(Urmare)

Cheltuelile se plătesc de partea care a pierdut procesul.

Taxele prevăzute la art. 17 cheltuelile de proces și amenzile prevăzute la art. 19 se incasează pe seama bugetului comunei căreia aparține imobilul.

Art. 19. — Contravențiunile la dispozițiunele acestei legi se vor pedepsi.

a) Cu 1.000—10.000 lei amendă pentru cei cari contravin dispozițiunilor dela art. 1, fie prin închiriere în aferă de oficiu, fie prin angajamente necuprinsă în contractul de închiriere;

b) Cu 100—1.000 lei pentru călcarea oricărei alte dispoziții a legii de față și regulamentului ei de aplicare.

Amenzile se vor putea pronunța atât contra locatorului, cât și în contra locatarilor în acelaș timp.

Art. 20. — Plata chiriilor stabilate prin legea de față se va face proprietarilor de către chiriași la termenul stabilit; iar în cazul când proprietarul refuză să primească chiria, chiriașul o va consemna în termen de 48 ore dela expirare la Casa de depuneri, la administrația financiară sau percepțiile fiscale, iar recepisa o va depune la oficiul de închiriere respectiv, de unde proprietarul e obligat să o ridice, fără a fi nevoie de formele ofertei reale.

Art. 21. — Ministerul de interne va elabora un regulament de administrație care va stabili modul de punere în aplicarea a dispozițiunilor prezentei legi.

Art. 22. — Toate dispozițiunile contrari din legile și regulamentele anterioare se abrogă.

Art. 23. — Prezenta lege se va pune în aplicare după 10 zile dela publicarea ei în *Monitorul oficial*.

Lenin recunoaște falimentul bolșevismului

Ziarul „Le matin" reproduce o scrisoare adresată de Lenin unuia din prieteni săi din Elveția, prin care dictatorul mărturisește eșecul doctrinei sale și extrema sa oboseală.

„Noi am comis, grava greșeală de a da atâta însemnătate claselor considerându-le ca organizații intelectuale capabile de a-și exprima imediat și în mod direct dorințele. Nu există decât voința individuală, spiritul creator, care singur este susceptibil să prevadă fazele unei lupte ulterioare.

Acest factor, cel mai important în viața socială și care nouă ne scapă, confirmă greșeala dedacțiunilor noastre în ceace privește „clasa". Câmpul de observație imens, care constitue revoluția rusă mi-a dat de mai multe ori ocazia să mă conving de falșitatea ipotezelor noastre. Instinctul colectiv și conștiința lucrătorilor și a țăranilor, n'au îndreptățit speranțele și au eșuat complet".

Lenin constată că forțele partidului comunist vor scădea pe zi ce trece sub presiunea tendinții ce o are fiecare, de-a face să treacă interesul particular înaintea interesului general și termină recunoscând necesitatea unui compromis.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București.)

Ora 2 p. m.

Intre cei cari au obținut permise de export publicate în Monitorul Oficial s'a găsit și deputatul averescan Djooat (?) căruia i s'a dat permis pentru 10.000 Kgr. caşcaval. Acest domn exportator de caşcaval se ocupé si cu importut refugiaților uranghelişti din Constantinopol la Chișinău Meseri nobile cum se poate vede.

D-l Tache Ionescu a permis agenților bolșevici să facă cumpărătură de grâne în țară direct dela populație înlesnind astfel propaganda sovietică în țară! în loc să evite contractul prin cumpărături efectuate de stat.

Consiliul de miniștrii avea intenția să oprească fabricarea spirtului din porumb din cauza recoltei slabe. In urma intervențiilor a diverși misiți guvernamentali Consiliul a revenit adoptând formula foarte malebilă a fabricării spirtului din porumb stricat.

M. S. Regele Ferdinand a vizitat stațiunile balneare Caen și Deauville,

In județul Bender s'au descoperit mari depozite de explozibile și o vastă conspirație bolșevică. Cercetările ulterioare au dovedit că scopul conspirației era aruncarea a numeroase poduri în aer și provocarea revoluției bolșevice în Basarabia în ziua de 20 August. Intre arestați este și agentul sovietelor Sivatiev sosit de curând dela Moscova cu ordinul de a provoca revoluția la 20 August. S'au luat imediat întinse măsuri de pază și s'au trimis numeroase patrule.

Peste nistru, trupele bolșevice au aprins toată noaptea rachete albe și albastre.

Membrii comisiunei jugoslave pentru desvoltarea mijloacelor de comunicație între România și Serbia au sosit eri în Capitală și au fost conduși de d-l Petrovici la ministerul de Comunicații, apoi au fost primiți la ministerul de externe de d-l Derussi. Azi comisiunile au început lucrările.

După rapoartele primite la minister, lucrările de împroprietărire în Ardeal se vor sfârși în Septembrie.

Ministerul Lucrărilor Publice a terminat proectul pentru noua organizare a școlilor politehnice.

Armatele grecești au trecut fluviul Sakherlei. Se așteaptă o nouă mare bătălie.

Ernest Dandet, decanul presei franceze. cum îi spunea Louis Barthou a încetat din din viață în vârstă de 84 de ani.

In portul Ramadan, un șlep încărcat cu cărbuni, a luat foc.

Briand, primul ministru al Franței, a avut o întrevedere la Paris cu dl Tache Ionescu, discutând chestia Micei Antante.

Tutungerie

s'a deschis în str. Samuil Micu Nr. 1, prevăsută cu toate articlele în această branșă, alături o bodegă elegantă în stil parizian cu cele mai gustoase mâncări și beuturi. Rog sprijinul binevoitor al publicului. 1015

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Mărfuri de prima calitate cu prețurile mult reduse

Stofe p. dame	Pânză dublă 175—200
Stofe Bărbătești	cm. lat
Mătăsuri fine	Atlas p. plăpumi
Muselinuri	180 cm. lat
Dantele	Couvertuse de Tül
Panglici	Perdele de Tül
Covore și Preșuri	Linoleum tote lățimele

Articole de Mariage. Incălțăminte fină. 17

Croitorie Militară de primul rang din BUCUREȘTI 892

Bine asortat cu Stofe militare și Raion special de ceaprazerie și echipamente militare

CLUJ, Str. Iuliu Maniu No. 1. Sucursale Piața Ștefan cel Mare No. 7

COMENZILE DIN PROVINCIE SE EXECUTĂ IN 24 ORE.

FRȚII FURMANN

Expoziția și Târgul de mostre din București

In zilele de la 11 Sept. până la 2 Oct. 1921 va avea loc în parcul Carol dela București un impozant târg de mostre și a splendidă expoziție a industriei naționale.

Ideia, organizărei unei expoziții a industriei naționale și a unui târg de mostre, care să înfățișeze stadiul industriei și al producțiunei României mari, — a fost o inspirație fericită. Este o idee sănătoasă și venită la timp potrivit.

Căci acuma, momentul este mai potrivit de cât oricând, de a înfățișa țărei capacitatea și valoarea industriei indigene și de a demonstra în mod indiscutabil, că toate avantajele și încurajările acordate de către Stat industriei, se resfrâng în definitiv tot asupra binelui public și al Statului.

Este necesar ca opinia publică românească să înțeleagă că bogățiile și resursele imense, pe care natura și soarta noastră bună ni le-a pus la îndemână, nu valorează nimica și toate aceste bogății vor fi ca și inexistente, dacă ele nu vor fi valorificate prin desvoltarea rațională și în stil mare, a industriei noastre indigene.

Expoziția și târgul de mostre din București, va oferi posibilitatea comercianților mari din cele mai îndepărtate unghiuri ale țării, să vină în atingere cu industriașii ardeleni, iar această atingere și cunoștință reciprocă va avea ca urmare, că locul mărfurilor importate din Galați, să-l ocupe produsele industriei interne, între cari un loc de frunte îl ocupă acele din Transilvania.

Importanța unui târg de mostre a industriei noastre naționale este covârșitoare. Acest târg va contribui într'o largă măsură la dezvoltarea industriei noastre și la prosperarea țărei pe tărâmul economic.

In alte țări, chiar în timpul mondial dar mai ales după încheierea păcei târgurile de mostre s'au înmulțit pretutindeni. Numai noi am rămas nepăsători la aceste importante manifestațiuni economice, mulțumindu-ne numai cu trimiterea de mostre ale produselor noastre agricole, forestiere și miniere la Târgurile din Lyon și Milano ce s'au ținut în primăvara anului acesta și unde ele au fost foarte apreciate în cercurile industriale din Franța și Italia.

Nu poate fi nici o îndoială că prin expunerea la un loc, în capitala României a tuturor produselor întregei noastre vieți economice ne vom putea da seamă în mod real de bogățiile de tot soiul de care dispunem.

Puțini locuitori din vechiul regat cunosc starea economică din teritoriile alipite, după cum și locuitorii din aceste teritorii nu cunosc îndeajuns întreaga noastră putere de expansiune economică.

Prin Expoziția și Târgul de mostre în Parcul Carol, această lacună va dispare și curente noi și puternice de afaceri comerciale și industriale se vor stabili fără îndoială între diferitele teritorii ale României mari.

Industriașii mai ales au datoria de a expune produsele lor: orice șovăeli în această privință trebue să dispară. Produsele lor trebue să fie cunoscute în tot cuprinsul României Mari și ocaziunea ce li-se prezintă prin Expoziția și Târgul de mostre din toamna acestui an este nu se poate mai nimerită.

Conducătorii acestui târg de mostre și a acestei expoziții naționale au luat toate măsurile pentru a se asigura expozenților și vizitatorilor toate înlesnirile se C. F. R. și pentru timpul cât vor sta în București.

Suntem informați dela un membru din comitetul de conducere a acestui târg că, până acum 24 reprezentanți a unor mari case industriale din străinătate și-au anunțat sosirea la București pentru 11 Sept, unul ca expozanți, alții ca vizitatori.

Avem convingerea că e în interesul țărei și în interesul comercianților și industriașilor noștri precum și a marelui public, de a nu lipsi nici unul dela acest târg și dela această expoziție națională care le va da ocazia cea mai nimerită de a se cunoaște unul pe altul și de a cunoaște toate bogățiile țărei noastre.

Pomicultura și problema exportului de fructe

In celace privește Ardealul recolta functelor de tot felul formează un factor important pentru comerțul Țări noastre. Pomicultura din Ardeal cultivată prin marii proprietari, țăranii și proprietari mai mici sprijinită prin forurile agricole — nu numai că este o sursa alimentară internă ci supra producția de fracte a dat la iveală un nou ram comercial pentru populația Ardealului comerțul de fructe

Astfel pomicultura ardeleană, care într'un timp era numai o ocupație de distracție a claselor bogate desvoltându-se tot mai mult a ajuns la o cultivare mai intensivă.

Populația Ardealului a căutat să îmbunătățească speculă de frunte pe cât se poate, și azi, pe piața ardelenă fructele puse în Comerț sunt de o bună calitate. Fructele recoltate la noi au ajuns să fie căutate și în străinătatea, mai ales în Germania, Cehoslovacia și Austria.

Pomicultura din Ardeal a suferit însă prin timpul războiului trecut, când lipseau brațele de îngrijire pentru răderea capacilor, etc.

Mulți pomi n'au fost îngrijiți, ei au sălbăticit și acum dau mai puțin rod. Aceasta stare de lucruri a început însă să se îndrepteze — în urma intervențiilor din partea forurilor agricole. Azi putem zice că pomicultura din Ardeal și a revenit.

Dovada cea mai bună este recolta din anul trecut și cea din anul curent. Recolta trecută a fost bogată în mere, pere nici prune. Anul acesta au fost destule cireși, vișine, caise, sunt speranțe frumoase la mere, pere prune și nuci.

Atât anul trecut cât și anul curent au o recoltă așa de bogată, încât a rămas un surplus mare de fructe — care în 1920 — s'a stricat — fructele au putrezit — și anul acesta se va întâmpla acelaș lucru — dacă nu se vor lua măsuri la timp — pentru a asigura desfacerea surplusului de poame pe piețele străinătății. — Pentru a nu lăsa să se piardă o bogăție care valorizată vor aduce milioane în țară, trebue organizat exportul fructelor. Anul trecut s'a exportat numai 15 la sută din recoltă 15 la sută a consumnt populația, iar restul de 70 la sută din poame au putrezit.

Este fapt trist, că populația a pierdut astfel un câștig de milioane.

Pentruca anul acesta să nu se întâmple i răși așa ceva, este datorințe guvernului de a lua măsuri pentru a asigura exportul de fructe.

Măsurile cari se impun în primul rând sunt punerea la dispoziție de vagoane comercianților de fructe. Aceste vagoane trebuie însă lăsate să treacă granița așa cum au fost încărcate. Nu cum s'a întâmpat în mai multe cazuri când vagoanele au ajuns la graniță, au trebuit descărcate și încărcate din nou. Prin îmbarcarea prea multă, fructele se strică prin ciocnirile la cari sunt supuse.

Ministerul de comunicație trebuie să dele ordine precise cu ce fel de vagoane sunt pentră transportul fructelor liber streacă peste hotarele. Mai de parte, comercianții să obție vagoanele imediat, ele să se puie la dispoziția lor prin șefii de gară, nu că ele să fie cerute abia dela Cluj, s'au alt undeva. Sunt cazuri că fructele s'au stricat la gară căci n'au fost vagoane. In legătură cu aceasta ar fi nimerit ataşarea de vagoane pentru transportul fructelor la orașele din interiorul țării, la toate trenurile personale. Sunt soiuri de fructe care supoartă imbarcarea numai 24—36 ore. Dacă aceste fructe se transportă pe trenuri de marfă, ele se strică.

Altă chestiune este fixarea taxelor vamale la exportul fructelor.

Taxele vamale actuale sunt prea mari, așa că chilogramul de fructe (socotit vama, transportul și bacșișul) caostă mai mult decât se vinde pe piața pe care să exportează.

Taxele vamale mari zădărnicesc exportul fructelor, cauzând populației pierderi simțitoare. Nu trebuie uitat că ramura aceasta trebuie încurajată încă pentru a duce la prosperitate și pentru a face din ea o sursă de câștiguri frumoase.

Incurajându-se pomicultura — se va crea la noi și un ram nou industrial — până acum puțin desvoltată fabricțiunea conservelor de fructe. Industria conservelor de fructe este foarte rentabilă — și mai ales la noi — când n'avem mijloacele de transporturile exportează prelucrat fructele. Popoarele din jurul nostru — închiuă mult pentru mâncările dulci, dulcețuri, compoturi, marmelade. Dacă noi vom putea alimenta consumația străină — atât populația cât și statul vor câștigă. Pe de altă parte se deschide un teren vast pentru plasarea rentabilă a capitalului românesc și posibilitatea de muncă pentru mii și mii de brațe. Pomiculturei din Ardeal trebuie deci dat atenția și îngrijirea cuvenită — iar un înăbușit un avânt economic — prin dispoziții fără rost și cumpănă.

Va fi de datorința forurilor agricole de a lucra în aceasta direcție, supunând guvernului propuneri concrete. Intâi de toate ar trebui stabilit unitatea recoltei de fructe din țara întreagă pe urmă cafculat procentul consumației interne iar restul lăsat liber la export.

Traficul fructelor în interiorul ță ii cât și pentru străinătate este de interes general, deci chestiunea aceasta trebuie rezolvită în sensul acesta.

Sprijinită de stat și de populație pomicultura și comerțul fructelor vor avea un rol important în desvoltarea comerțului românesc.

Raco.

Dela Societatea Ocrotirea Orfanilor din războiu

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Răsboi, Regionala IX Cluj, publică concurs pentru următoarele posturi vacante:

a) Pentru biroul regional;
1 cassier;
1 șef de birou.

b) Pentru Orfelinatul de fete „Principesa Elena“ din Lomb:

1 intendent cu pregătiri speciale de economie;

2 supraveghetoare îngrijitoare;

1 infirmieră;
1 lingieră.

c) Pentru depozitul regional:

1 depozitar.

Gradele de salarizare corespund celor de stat.

Concurenții își vor înainta petițiile până la 1 Sept. 1921 la Biroul Regional Cluj, Str. Cogălniceanu Nr. 8.

Eri a sosit în orașul nostru A. S. R. Principele Nicolai. Az dimineață A. S. H. R. a vizitat parcul de aviație a grupului 5 unde s'au înălțat 10 aeroplane, demonstrativ. Apoi a vizitat biblioteca centrală regimentul 32 artilerie și catedrala din Piața unirei. La ora unu a avut loc un banchet de gală dat de D-l General Petala la D-sa acasă.

Cetiți „Infrățirea“

La procurarea
Registrelor de biurou
în interesul propriei cereți dela fabrica cea mai modernă și cea mai veche de registre din România Mare.

Henric Uhrmann Timișoara
Reprezenta generală pentru Ardeal

Francisc Szilagyi,
Cluj, piața Unirii 24.
1413. Telefon 603
985.

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
467 priviți expoziția
primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
TÂRGUL-MUREȘ.

Administrația ziarului „Infrățirea“ tipărind pentru toate restaurantele gărilor din Ardeal

liste de bucate

primește reclama cu preț moderat pentru aceste liste.

O reclamă

ca să folosească trebue bine plasată, făcând deci reclamele pe listele de bucate ale restaurantelor din Gări pe cari le tipărește ziarul Infrățirea veți avea mult folos.

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK 22 Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 555

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Salandos 31, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, coălătorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Infrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚÂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 100 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

De vânzare

o modernă vilă familiară în str. Andreiu Mureșan (fost Attila) No. 36, pe un preț foarte avantajos și pe lângă cele mai favorabile condițiuni de plată. Vila are șase apartamente parchetate, 2 verende, cameră de baie etc., gradină frumoasă (500 stângiuni □) și grajd. Se poate vedea zilnic între oarele 1—2 p. m.

Informațiuni se dau în: agentura comercială Iosif Pethő, Calea Dorobanților No. 9. I. zilnic între oarele 2—4 p. m. 1021

Reclama 1088

Concurs.

Administrațiile Căminurilor universitare din Cluj, Căminul studențesc din Strada Avram Iancu 9—11 și Casa Invățătorilor din Piața Ștefan Cel Mare, publică concurs pentru furnisarea cărnii, pânii și colonialelor pe anul școlar 1921—22.

Ofertele se primesc în birourile administrațiilor intre orele 12—1, până la 5 Septemvrie a. c.

1029 Administrațiile Căminelor.

Aș schimba

locuința mea din str. Zápolya care se compune dintr'o odae spre stradă o bucătărie și toate dependințele necesare cu o altă locuință compuse din 2 odăi și bucătărie plătind diferența de preț.

Adresa la ziar. 1019

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**
18 **Piața Unirei No. 5.**

„BREAZA"

Proprietatea GH. MATEESCU

Fabrică de Bitum natural și Asfalt GARA BELIA

TELEFON OFICIUL COMARNIC

Aduc la cunoștință autorităților și particularilor că are spre vânzare în condițiuni avantagioase orice cantități de

Bitum natural și Asfalt, pentru pavaje.

Reclama 805 904

Comenzile și orice alte relațiuni a se adresa la

Ad-ția Centrală a Intrepr. Gh. Mateescu
Ploești, Cantacuzino 20. Telefon 45-3

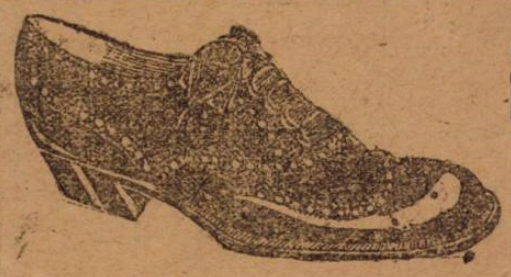

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,
Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15.

în fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană 925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea".

Salonul de modă „VENUS"

și a mutat atelierul în

Cluj, Strada Memorandului No. 13 lângă Missir.

Confecționează cele mai elegante costume englezești precum și rochii de stradă, serate, teatru, bal etc. pelângă prețuri convenabile.

108

Cunoscutele și renumitele mașini de birou:

„MERCEDES" MAȘINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID" MAȘINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR"—SOENNECKEN" VII MAȘINA DE COPIAT

„WALES" MAȘINA de ADUNAT precum și accesorile pentru aceste mașini și ARTICOLE DE BIROU.

En gros **En detail.**

Reprezentanți și depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. București,

982 **Strada Curiați No. 3.**

Să caută subreprezentanți pentru PROVINCIE.

Mare desfacere de mărfuri.

Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza scăderei Leului și a măriri taxelor vamale,

Filiala Luca P. Niculescu

CLUJ,
Palatul „Mielul-Alb" (Fehér-Bárány)

14

ține a dovedi consumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde ca prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență.

Zefir Olanda I cal. 120 lat.	23·—	Lei
Zefir Olanda II. cal. 90 lat.	15·—	„
Nanghiu dublu 140 lat.	30·—	„
Nanghiu I calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·—	„
Saten Glot extra 140 lat.	45·—	„
Saten Glot I cal. 140 lat.	42·—	„
Saten Glot II cal. 140 lat.	38·—	„
Stofă pepită I cal. 80 lat.	18·—	„
Moso de len franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Carton I cal. franțuzesc 80 lat.	14·—	„
Sifon (jolțiu) 80 cm. lat.	18·—	„
Sifon (jolțiu) 80 cm. lat.	15·—	„
Sifon franțuzesc 80 cm. lat.	18·—	„
Sifon franțuzesc 90 cm. lat.	22·—	„
Sifon 140 cm. lat. pentru plapome	24·—	„

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mineralină** ce conține și fier care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neintrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la

Marea Drogherie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută cele mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

M. ANGHEL

210

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40
Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neintrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate întrucât de specialiști.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 165
PENTRU
MICA PUBLICITATE

...IER-Viticultor şi pomicultor,

preferabil însurat se caută la o vie 10 pogoane.
Adresaţi Christescu, Str. Nicolaie Golescu 5, Bucureşti. 1027

MARTIN SCHREIBER
DEPOZIT DE CEREALE ŞI FĂINĂ CLUJ, Palatul Mielul Alb (Fehér-Bárány palota). :-:-:
140

Reclama 1028
Sa deschis din nou
depozitul de lemne şi materii
de edificat a firmei de 35 anii
Rokrlich şi Soţii
(proprietarul Saje Sajovics) în Str. Anton Pan (f. Közvágóhid-t.) No, 14. Se pot cumpăra pe preţurile cele mai eftine toate felurile de scânduri, bârne, laturi, caferti, şi ţiglă de argesie hârtie gudronată, şendile. parchete, ciment, gypş, cărbuni de lemn etc. Telefon 5-61. Funcţionarilor publici şi consumătorilor permanenţi 5% concesiune. 1002

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig"
la **Regele Pălăriilor Cluj,**
Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

La cel mai renumit Atelier şi Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**
se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu preţuri moderate
919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile celé mai fine.

Banca: Comerţul şi Industria Românească S. A.
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.
Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune şi eftine vinuri precum şi licheruri engros şi detail. Transporturi de povară cu autocamioane şi camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediţie. Fabrica de lieheruri, depozitele şi garajul în casele proprii din Strada Bucureşti No. 11 si 13. Telefon 151. 1007

Transporturi de mărfuri
Curse cu automobile
în ori ce direcţie execută
345 cu preţuri convenabile:]
Emil Blaga
CLUJ, Piaţa Stefan-cel-Mare No. 7.
Telefon 2-70. Telefon 2-70.

CAROL LASSEN

Casă Internaţională de spediţiuni şi transporturi
Cluj, Piata Unirii No. 4.
Telefon No. 333.

Se recomandă pentru transporturi internaţionale mari din România în străinătate şi vice-versa. Transporturi de colete la toate centrele mari din Continent.

Instalaţiuni noi: transporturi vagoane colective cu iuţeală mare din Germania şi Austria în România.

I. Casa are sucursale proprii şi reprezentanţe în România:

Bucureşti, Arad, Braşov, Oradea Mare, Timişoara, Sibiu, Satu Mare, Dej, Bistriţa, Cernăuţi, Sigh. Marmaţiei, Mediaş

II. Casa are sucursale proprii în străinătate:

Hamburg	Berlin	Frankfurt a. M.	Wien
Bremen	Leipzig	Mannheim	Salzburg
Lübeck	Dresden	Karlsruhe	Passau
Stettin	Chemnitz	Pforzheim	Regensburg
Danzig	Breslau	Offenburg (Baden	Ulm a. D.
Emden	Prostken	Freiburg in Br.	Rotterdam
Flensburg	Köln	Schramberg	Stockholm
Stuttgart	Nürnberg	Schwenningen a. N.	Gotenburg
Schwäb. Gmünd	Lissabon	Aachen	Christiania
Kaiserslautern	Worms	Reval	Copenhagen
		Esbjerg	

Transporturi de şlepuri pe Dunăre.
Asigurări se mijlocesc sub condiţiunile cele mai culante.
Reprezentanţe în toate oraşele mai mari şi porturi din Continent.

Informaţiuni asupra duratei de transporturi, situaţiei de comunucaţie şi costul fractului se vor da la orice timp.

CAUT spre cumpărare de ocazie
DORMITOR COMPLET
şi
SUFRAGERIE
solide şi în bună stare.
A se adresa Str. Universităţii No. 3, Ionescu M.

Toată elită Clujului îşi dă întâlnire în fiecare zi la
Bodega New-York
unde se servesc vestiţii mititei cele mai alese gustări şi bere rece
329 ☐ la pahar. ☐

Intreprindere de transport.
Fraţii Deutsch Cluj, Piaţa Unirii No. 26. Intreprinde orice transporturi în orice direcţie cu cea mai mare garanţă. Biurou pentru controlorea scrisorilor de trăsură. 3

LEPAGE
LIBRARIE
PAPETARIE TIPOGRAFIE
CLUJ,
PIAŢA UNIRII No. 30
PALATUL STATUS.
TELEFON No. 438.
1022

AGRICOLA
SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARI GENERALE BUCUREŞTI
Capital social: 10 milioane lei, din cari 5 milioane depuse vărsaţi.
502 **Reprezentanţa Generală pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana în CLUJ,**
Str. Nicolae Iorga 11 în casele proprii. Telefon No. 621. :-:
AGENŢII PRINCIPALE:
CLUJ la „Banca Centrală" Str. Regina Maria 6—8. ORADEA-MARE la Banca „Hillinger & Illyés" Str. Regele Ferdinand 6. SATU-MARE, la „Banca Română" soc. anonimă, Piaţa Victoriei 6. SIGETUL-MARMAŢIEI Pécsi şi Fried arhitect şi inginer. SIMLEUL-SILVANIEI, în regia propri.
Asigurările se pot efectua la orice agenţie, în condiţiuni avantajoase

Intreprinderea Electrotechnică şi Mecanică TEODOR MAIOR din Cluj, Calea Victoriei No. 7.
ANGAJEAZĂ IMEDIAT O DOMNIŞOARĂ CU CAUŢIUNE care cunoaşte dactilografia şi în câtva contabilitatea, asemenea pe lângă limba română şi cea maghiară. 174

NAŢIONAL STEAM NAVIGATION Comp. Ltd.
LINIE REGULATA şi RAPIDA
Constanţa--New-York
VAPORUL TRANSATLANTIC
MEGALI HELLAS
de 18.000 tone, viteză 18 noduri
pleacă din portul **CONSTANŢA** la 30 August st. n. direct **NEW-YORK**
Vapoarele sunt acomodate cu tot confortul modern având cabine pentru cl. I., II. şi chiar pentru pasag. de cl. III.
Se primesc spre expediere şi mărfuri.
Pentru orice inform. a se adresa la reprezent. generali
M. EMBIRICOS & Co.
BUCURESTI, Strada Academiei No. 2. Telefon 25-40 şi Sucursalele: **GALAŢI,** Strada Speranţei No. 28; **BRAILA,** Strada Belvedere No. 1; **CONSTANŢA,** Strada Traian No. 15
„MEGALI HELLAS" pleacă din Constanţa la 30 August 1921
Clasa 1 Lei 20.000·— Clasa 2 Lei 15.500·— Clasa 3 Lei 8.500·—
In costul biletelor de la clasa 1, 2 şi 3-a, se cuprinde şi hrană până la New-York.
Copii de la 1 luna până la 12 luni plătesc 1.000, pentru clasa III-a pentru clasa II-a, 1.450·— şi pentru clasa I-a, 1.800·— Lei.
De la 12 luni şi până la 8 ani copii plătesc pentru toate clasele jumătate bilet, iar de la 8 ani în sus plătesc biletul întreg. 902

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.

În jurul concentrărei conservatoare

— Reflecțiile unui vechi conservator —

In legătură cu acțiunea începută de curând pentru a determina a concentrare a elementelor conzervatoare, ziarul „Mișcarea" din Iași publică următoarele observații făcute de un vechi conzervator:

— „Am auzit de propunerea făcută în gruparea democrată și am cetit răspunsul d-lui Meisner. Totul e un simplu bluff.

Partidul conservator cum a fost sub Lascar Catargi, și apoi sub Ch. Cantacuzino și Peter Carp, nu mai poate fi reconstituit. Lipsesc și oamenii de caracter de odinioară și vremurile de azi nu mai corespund programului vechei grupări conservatoare.

Ideia unei concentrări nu este măcar leală, căci se urmăresc interese personale iar nici de cum interese politice. Initiatorii vor să înghebe o grupare politică nu în jurul unui program, ci în jurul unei persoane...

Programul conservator a dispărut de mult, de la moartea lui Lascar Catargiu. De atuncea unii dintre conservatori au încercat a modifica și a adequa programul, ajungând la diverse titulaturi și etichete cari au dispărut la diverse faze politce.

D-l Meisner are naivitatea să creadă că un partid conservator ar putea duce acecași acțiune politică cu țărănimea împroprietărită —pentru apărarea pământului.

Mai întâi însăși principiul esențial al conservatorismului desparte în chip hotărât clasa țărănească de boieri Și apoi ce înseamnă un partid conservator care să apere pământul țărănimei? Nu e țărănimea în stare să-și apere singură proprietatea, la care a luptat în chip eroic pentru apărarea pământului strămoșesc? Și partidul liberal care a împroprietărit pe țărani, nu este el însuși călăuzit de ideia de a apara și susține interesele țărănimei pe care le-a susținut și până acum, împotriva voinței conservatorilor? Nu vede toată lumea că partidul liberal întrunește și principiile conservatoare întru apărarea tuturor claselor sociale și pentru armonizarea lor?

Dacă se mai gândesc unii dintre foștii conservatori să facă politică serioasă, ei n'o pot face decât în jurul unui program serios, pe care nu-l pot găsi la nici una din așa zisele „partide" noi...

Am fost și sunt conservator, și dacă ar fi să reîntru în viața politică, n'aș găsi nicăieri un loc mai de onoare decât în rândurile partidului național liberal, fiindcă este un partid cu un program determinat, corespunzător vremurilor de azi".

Guvernul maghiar și minoritățile maghiare

In ultima ședință a Adunării naționale maghiare, șeful cabinetului ministrul Bethlen a fost interpelat de deputatul G. Szmrecsányi asupra situației Maghiarilor din statele succesionare.

După știrile telegrafice primite din Budapesta de ziarul *Ujság*, ministrul președinte a spus următoarele:

„Situația Maghiarilor e nenorocită." Ar fi de dorit ca străinătatea să cunoască starea reală și să se convingă că împrejurările sunt mai rele acum, decât în epoca ce o numea Antanta epocă de oprimare. E firesc să guvernul maghiar are datorințe pentru apărarea Maghiarilor din diferitele state vecine Guvernul a făcut toate demersurile necesare la comisiunile antantei din Budapesta, la Consiliul delegaților din Paris și la Liga popoarelor. Din toate părțile s'a răspuns că tratatele de pace nu sunt încă ratificate astfel că executare dispozițiilor referitoare la minorități nu e actuală. Acum însă și acest motiv nu mai poate exista și guvernul va anunța celor competenți toate dispoziținile statelor superionare cari jignesc clauzulele referitoare la minorități. Aceste clauzele însă nu au sancțiuni astfel că toate dispozițiunile sunt iluzorii. Dealt cum și dispozițiile fixate nu sunt precise, astfel că dau naștere la mai multe interpretări. Guvernul maghiar va interveni însă pentru precizarea textelor. E problematic însă că Liga popoarelor va fi destul de energică pentruca să poată reprezenta și executa interesele minorităților.

La începutul lunei Septembrie groful Teleky și Andrásyi va cere primirea Ungariei în Liga Națiunilor. Dacă cererea Ungariei va fi primită, Guvernul va putea interveni, cu mai multă vigoare pentru apărarea minorităților.

Dealtfel guvernul maghiar va relua chestiunea minorităților și în cursul tratativelor economice ce vor avea loc între Ungaria nu va mărgini apropierea sa de statele succesionare numai prin rezolvirea chestiunilor economice oricât de importante ar fi ele."

Uzinele Skoda și locomotivele României

Citim în Argus:

De oarece circulă mai multe versiuni în presa română și străină asupra valabilității contractelor intervenite între Statul român și uzinele Skoda, am căutat a lua informațiuni cât se poate de precise și am putut afla următoarele:

Statul român a contractat direct cu uzinele Skoda repararea a 500 locomotive și a comandat la această uzină 80 locomotive noi tip P. 8.

Acest contract este în curs de executare și nu s'a discutat până astăzi rezilierea lui.

Statul a mai contractat, între alții și cu generalul Brutinel cumpărarea a 300 locomotive noi. Contractantul neputând livra marfa canadiană, a semnat cu uzinele Skoda o convențiune prin care acestea se angajau a livra locomotive noi. In baza acestei obligațiuni Skoda a livrat până astăzi 50 locomotive noi.

Pe acest din urmă contract a declerat d. ministru Titulescu că îl reziliază.

Se pare însă că astăzi se discută la ministerul de comunicații cu generalul Brutinel modalitățile care ar putea împăca atât interesele Statului cât și angajamentele ce le-a contractat la rândul său generalul Brutinel cu uzinele ce urmau să predea pentru dânsul locomotive Statului român.

Știri și fapte politice

Mai toate ziarele au publicat știrea că la toamnă va avea loc în București un congres al partidului țărănesc în care se va fixa programul și atitudinea acestui partid.

Acum, printr'un comunicat, știrea se desmînte. Ce le trebuie țăraniștilor program? „Oligarhie", și „ciocoi" sânt cuvintele magice cu care ei desleagă toate problemele și care-i dispensează de orice cugetare politică.

Atît din partea guvernului cât și din partea țăraniștilor se desmint tratativele care ar fi avut loc în vederea unei colaborări. Aceasta înseamnă că nici țăraniștii nu mai cred în puterea de viață a guvernului și nici guvernul nu are o prea bună părere despre valoarea-politică a unei colaborări cu țăraniștii.

■

La o întrunire publică din Muscel, d. I. Mihalache, desmințind tratativele de colaborare cu guvernul, a anunțat totdeodată că partidul țărănesc e hotărât să lupte pe două fronturi: împotriva partidului liberal.

Ca și bolșevicii: pe de o parte cerșesc combinații, alianțe și ajutoare, iar pe de alta amenință cu războiul.

Noi știm însă că de când cu spargerea Federației, partidul țărănesc se găsește la spatele frontului politic unde cel mult ar putea să se refacă, dar nici de cum să lupte „pe două fronturi".

■

Ziarele anunță că mâine, 30 August, va avea loc în Buziaș o întrunire publică la care generalul Averescu, întors acum din streinătate, va face declarațiuni asupra situației politice. Nu înțelegem însă întru cât declarațiile generalului ne vor lămuri asupra situației politice mai mult de cât faptele guvernului?

■

Serbările Incoronării au fost amânate. Aceasta înseamnă că toate încercările făcute de guveru pentru a amâna resolvarea crisei politice au dat greș,

Germanofilismul ziarului „Dacia"

Cu privire la germanofilia ziarului „Dacia", „Viitorul" scrie următoarele:

Organul „național-ist" care înainte de-a se vinde Băncei Națiunei, își închiria coloanele cu luna sau cu ziua, pentru a apără orice politică, dar mai adeseori ca să fie contra guvernului care pleca dela putere și apărător al celor cari veneau, să ia în primire fondurile secrete ale ministerului de interne, se plânge împotrivă-ne că l'am acuzat de germanofilie și n'am dovedit aceasta.

Pentru ca „Dacia", să nu se mai plângă că noi o defăimăm vom preciza următoarele fapte:

1. Acțiunile societății de editură „Dacia", care pe piață nu au fost niciun moment cotate, și care nu se puteau vinde nici măcar cu jumătate din costul lor, au fost primite în gaj de Banca Națiunei, al cărei conducător este agentul nemților din timpul neutralității d-l I. G. Stoian;

2. Ziarul „Dacia", în redacția căruia comandă acum în locul d-lui colonel Zăvoianu unul din directorii Băncei Națiunei, d-l Săvescu, publică articole, reportagii și caricaturi de propagandă germanofilă, relevate de noi la vreme;

3. In redacția ziarului „Dacia" se găsesc redactori cunoscuți germanofili dintre cari citâm numai pe d-l Liviu Popescu-Nasta.

Acest domn, pentru atitudinea lui anti-românească, din timpul neutralității, a fost arestat de către autoritățile noastre militare, în ziua mobilizărei. Ținut într'un lagăr din Moldova, după armistițiu a trecut în teritoriul ocupat de inamic, cu ajutorul căruia a încasat dela guvernul Marghiloman o despăgubire de 30 mii lei.

D-l Popescu-Nasta este azi secretarul de redacție a „Daciei" și publică articole germanofile în coloanele care-i stau la îndemână.

Când acestea sunf faptele, cei cari scriu și conduc ziarul de propagandă germană „Dacia", nu au voe să se mai plângă că sunt deformați.

---

gtiința pusese deja bazele conservărei, exploat Larei și regenerărei pădurilor.

Răul nu a încetat cu toate acestea, nici în această nouă fază Țări cu cultură veche, unde conștiința Conservărei pădurilor se născuse și unde ea trebuia să meargă paralel cu ideia folosirei mari ce ele aduc, ne au dat cu toate acestea pilde triste de a căror grave consecințe încă de mult, ele cele d'întâiu se resimt.

In locul încântătorilor codri ai Pirineilor, în locul majestoșilor pini ai Alpilor, Spania și Franța privesc cu jale la stâncile aride pe ca e încearcă să e replanteze cu tradă și cheltuială permanentă, dar de multe ori cu rezultate îndoelnice, dacă nu zadarnice. Iar clasica Italie, se consolează de goliciunea Crețetelor și poalelor romanticilor Apenini cu descrierile frumoase ale barzilor ei, care c ntă contegiul de Corăbii Veheține încărcate cu lemne și șeborul lor în plutiri cadențate către deșertul African sau cu piloții giganți din lagunele Veneției, care susțin somptuoasele palaturi de marmoră, ce se oglindesc mândre, sub un cer mai totdeauna senin, în valurile albăstrui ale blândei Adriatice!

Dacădar, țări cu civilizație veche ne dau o asemenea dureroasă privelițte, ce pot spune despre codrii micei Românii de ieri?

Acest colț de pământ, pururea câmp deschis tuturor invezilor barbare, adeseori sub jug strein, lipsit de meș eri cunoscători ai misterelor științei și de legiuiri ocrotitoare, codrii lui au fost veacuri d'arândul, lăsați prada tuturor poftelor și din ei nu ne a rămas dulce mângâiere, de cât amintirea vitejii strămoșești, la care adeseori unii din ei au fost martori; nu ne a rămas în fine decât dolnele duloase și legendele mișcătoare ce ei au inspirat.

Căci abia în ultimul pătrar al veacului trecut, am avut un început de legiure silvică, care a pus oarecare baze exploatărei, dar nu îndestulatoare pentru a opri tăierile abuzive sau pentru a asigura regenerarea pădurilor noastre.

Nevoile rău înțelese ale Agriculturei pe de-o parte, lăcomia marilor cultivatori de pământ de a brăzda cât mai mult, pentru a realiza câștiguri imediate din produsele Agricole pe de alta, a produs prin defrișări nechibzuite despădurirea a însemnate regiuni de câmpie, iar acapararea de către streini sau Societăți Streine a pădurilor, mai ales de rășinoase, din regiunile de munte și coline, aparținând în marea lor majoritate moșnenilor sau rezeșilor, a produs despopularea în mod foarte simțitor a Carpaților noștri și a poalelor lor.

Asemenea cumpărări s'au făcut pe prețuri, în genere, derizorii, cari în unele localități nu au atins decât câțiva bani metrul cub și mai nici o dată 50 lei hectarul.

Nici contractele de vânzare, nici legea silvică, atunci în vigoare, neimpunând cumpărătorilor obligația de reîmpădurire, proprietarii solului rămâneau singuri interesați a o face. Aceștia însă, nu o făceau și nici nu o putea face, deoarece împădurirea, chiar în acele timpuri atingea cifra de una sută lei de hectar ca cheltuială numai de muncă afară de spesele necesare pentru înființare de pepiniere și afară de personalul technic trebuincios, pe care nici nu-l avea la îndemână.

Ori câtă bună voință, ar fi avut dar proprietarul de a-și fi replantat fondul exploatat, el nu putea face o asemenea mare cheltuială, mai ales moșnenii, care mai adeseori nu primise ca preț de vânzare pe hectar, nici măcar un fert decât ar fi trebuit să cheltuiască cu replantarea.

De altmintrelea, nici prima legie silvică, în vigoare atunci, nu prevedea o asemenea obligație de împădurire si această lacună esențială a legei, a condamnat regiuni întinse să rămână goale pentru perioade îndelungate, dacă nu pentru totdeauna.

Dacă legea silvică ar fi prevăzut o asemenea sarcină, de sigur că proprietarii ar fi impusu-o cumpărătorilor, care chiar dacă nu ar fi executat-o în întregul ei, cel puțin rău ce semnalez ar fi fost cu mult micșorat.

Abia în 1910 s'a dat țărei o legiuire silvică complectă, care satisfăcând cerințele științei silvice în exploatarea pădurilor, asigura în acelaș timp prin diferite măsuri regenerarea lor, căci impunea obligația de reîmpădurire și o garanta printr'o cauțiune fixată de lege și pe care exploatatorul trebue să o depună Statului. Dar și această legiuire, astăzi îmi pare insuficientă, față de prețul prea ridicat al muncei, așa că din acest punct de vedere și de sigur, încă din multe altele, și legiuirea existentă numai corespunde nevoilor momentului și mai ales ale viitorului.

In afară de aceste lipsuri, datorite unele neprevederi sau neexperienței, altele inerente ori cărui început, am mai avut, în vechiul Regat, o lipsă esențială, care dacă nu exista, multe din neajunsurile ce constatăm, nu s'ar fi ivit și în tot cazul ar fi fost simțitor atenuate.

Această lipsă a constat în faptul că, nu am avut mai întâiu nici un corp Silvic, apoi tot în ultimul păhar al Secolului trecut, am început să avem câți-va silvicultori, însă nu un corp silvic și abia la începutul secolului în care trăiam, avem un mic corp silvic, deci neîndestulător ca număr și lipsit de organizare și de garanțiile pentru deșvoltarea lui.

Din nenorocire, această stare dăinuește în mare parte și astăzi și acum este ultimul moment când cei cu răspundere de viitorul acestei țări, trebuie să ieа măsuri hotărâte, pentru a nu lăsa să se piardă o atât de însemnată avuție națională.

Tot până în Ultimul pătrar al Ceacului trecut, nu am avut nici o Școală Silvică. Învățământul silvic s'a introdus, pentru prima oară printr'un singur curs, foarte elementar, ce se preda la Școala de Agricultură dela Herestrău, abia născută și dânsa și unde elevii intrau cu mica pregătire pe care le o putea da cele patru clase de gimnasiu, cu care erau primiți în școală.

Intre absolvenții acestei școli de Agricultură, care nu întrecea numărul de 7—8 pe an, intrând

Cel mai eftin se curăță și vopsește la UNIO Fabrica în Cluj, Calea Regele Ferdinand 133. Filiale Str. Reg. Maria 4 și Str. Iuliu Maniu 8

INFORMATII

Fiscale

Conform noilor proiecte de reorganizare la Administrația financiară din Cluj se lucrează la organizarea serviciilor și perceptoratelor. D-l director Costin ne informează că se vor înființa în județul Cojocna 13 perceptorate rurale și anume la Apahida Cojocna, Mociu, Sărmaș, Ormeniș, Teaca, Nădășel, Gilău, Huedin, Cuzăplac, Hida, Borșa, Galata-Mare:

Primul cuprinzând secția I. V. VI.
al doilea cu secțiile II. III. și VI.

■

Prin reorganizarea serviciilor perceptorale secretarii comunali rămân în activitatea lor de până acum vor primi însă din partea Direcțiunii financiare o diurnă de 200 lei lunar pentru ajutorul lor la facerea recensămintelor.

■

Un grup de ziariști englezi va sosi în capitală în cursul lunei Septembrie, spre a face o anchetă privitoare la starea economică financiară și politică a României Mari.

■

Știrea că serbările încoronării vor fi amânate se confirmă în cercurile oficiale.

■

Azi Luni 29 c. se întrunește la ministerul de instrucție consiliul inspectorilor școlari pentru a lua în discuție chestiunea transferărilor în învățământul secundar, normal, comercial și profesional.

■

Dacă doriți să cumpărați eftin orice articole de toaletă, puteți afla la Drogueria E M K E Cluj, Piața Unirii 32.

■

In Cafenea „Europa" în fiecare seară concertează orchestra sinfonică a lui E. Schlezak. 1024

Dela C. F. R.

La 1 Septembrie vor începe examenele de limba română a funcționarilor neromân cari au depus jurământul de fidelitate. Cei cari nu vor corespunde cerințelor vor fi obligați să renunțe la oficiile lor.

■

Direcțiunea Regională C. F. R. a instalat tipografia sa proprie, care va începe să funcționeze dela 1 Septembrie. Ea va face tipăriturile necesare C. f. astfel că va realiza o mare economie, deoarece câștigul tipografiilor particulare va fi prin aceasta înlăturat.

■

Dela 1 Septembrie se va introduce limba română în toate oficiile căilor ferate. Corespondența între oficii se va face numai în românește, deasemeni și informațiile particularilor se vor da numai în limba română. Totuși se vor da și informații în altă limbă dacă particularul nu înțelege limba statului.

■

Agricole

După buletine agricole, în unele locuri vițe sunt amenințate de secete.

■

Comerciale

Ne fiind actualmente nici un export de vite, iar în interiorul țării traficul vitelor stagnând prețul lor scade incontinu.

■

Școlare

Școlile evangelice au sporit toate taxele școlare.

■

Dr. Lăzărescu, medic-șef în Casei Cercuale, Specialist la boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 399

Locale

In urma plângerilor comercianților contra taxelor vamale pe teritorul orașului Cluj Consiliul orășănesc a hotărît că va trimite o comisiune care să cercetare plângerile și dacă va fi nevoe să facă revizuirea taxelor vamale conform împrejurărilor comerciale și avându-se în vedere și interesele orașului. In fruntea comisiunei se află d-nul consilier financiar al orașului dr. Dandea, iar membrii sunt d l dr. Blankenberg, inspector general de industrie, d-l Damian David, inspector industrial, d-l Mazzuchi inspector comercial, d-l Leo Bohățiel, inginer, d-l Vlad, comerciant și alți specialiști.

■

Diverse

Aducem la cunoștința zorurilor competente că unii meseriași evrei, lucrează și în ziua de repaos duminical. Aceast fapt trebuie înlăturat și luate măsurile necesare.

■

In curând va apare la Cluj un nou ziar maghiar săptămânal.

■

La Camera de Comerț continuă întrunirile comercianților și meseriașilor în vederea noilor cilegeri, cari se vor face în curând.

■

Secretariatul de interne a dispus ca să se facă un tablou despre toate repatrierile făcute dela 1 Ianuarie 1919.

■

Sâmbătă s'a descoperit un nou furt făcut la magazinul „British Import" din Calea Moților. S'au furat articole textile și cantități mari de ceai. Paguba trece peste 100,000 lei. Se crede că e opera jefuitorilor Korozsan și soții cari nu de mult au evadat dela închisoare.

Propaganda Ziarelor maghiare contra statuiei lui Avram Iancu

Se știe că Consiliul orașului Cluj a făcut gestul frumos cedând o pictură de mare valoare artistică pentru fondul statuei lui Avram Iancu. Pictura va forma obiectul unei loterii ale cărei bilete costă 100 lei, cu toate că valoarea lui e de mai multe mii. Biletele urmaușă fie cumpărate de Români, Maghiari ele deopotrivă, îndeosebi că pictura e o lucrare valoroasă a unui renumit pictor maghiar, iar suma neînsemnată pentru care pictura poate fi câștigată face ca orice iubitor de artă să participe-indiferent de scopul ce se urmărește, căci arta e internațională.

Totuși ziarul Ujsag născocește o chestiune de proprietatea și afirmă că pictura este propietatea fondului statuei Matia și ea nu poate fi vândută decât pentru statuea Matia, care „a suferit o gravă leziune în urma unei manifestații neprecugetate." Dealtfel afirmă Ujsag. Consiliul orașului n'a pus la loterie pictura pentru statuea lui Matias ci pentru alte scopuri, ceace poate fi excepționat și din punct de vede e juridic.

Iar statuea Matias iar punctele de vedere „juridice".

Reaua voință a ziarului maghiar este evidentă. El voește ca prin această invenție să depărteze publicul maghiar dela cumpărarea celor 100 de bilete și astfel crezând că între Români nu vor fi mulți cari să jertfească câte o sută de lei — acțiunea să dea eșec.

E ridicol ziarul maghiar când își închipuie că Consiliul orășănesc nu știe dacă pictura formează sau nu proprietatea sa.

Ei nu vor să vază că în mijlocul Clujului se va ridica statuea lui Iancu triumfător acum, dacă la timpul său a fost învins. Ei nu vor să vază că martirul și simbolul luptelor noastre naționale va face să încolțească în inima privitorului român dragostea și jerfa pentru neam. Ei știu că bronzul va face legătura vie dintre trecut, prezent și viitor și realizarea acestei legături vor s'o împedece. Cu atât mai mult că prin ridicarea statuei lui

---

D-l ministru Groza a declarat ziarului „Hétfői Ujsíg", că o parte dintre comuniștii refugiați de teroarea trupelor maghiare din teritorul Baranya vor găsi ospitalitate în România și vo fi plasați la minele de cărbuni din țară.

■

D-nii Iulian Pop, primarul orașului și d-l Poruțiu fost prefect au fost decorați cu ordinul „Steaua României" în gradul de ofițer.

■

Repatrierile în Ungaria vor începe la 1 Sept. a. c. Contrar regulelor de până acum ele se vor face prin biroul central de repatriere condus de d-l Putici. (Palatul Justiție camera 51). Acestui birou va fi atașat și delegatul guvernului maghiar, care va informa dacă cererile înaintate se pot aproba sau nu. Zilele acestea se așteaptă sosirea delegatului maghiar.

■

Toate Doamnele din elită întrebuințează Formalysolul recunoscut ca indispensabil pentru toilette Deasemenea și apa de gură „Formalysol" nu trebue se lipsească din nici o casă. Să află de vânzare la orice Droguerie și Farmacie. Depozit principal „Hygiea" fabrică de preparate cosmetice și farmacentice Cluj. II-111

și silvicultorii, lesne se poate vedea cât de redus era numărul acestora și ce pregătire profesională puteau să aibă, când erau lipsiți de cunoștințe suficiente la intrarea lor în școală și când ieșeau din școală, fără a fi studiat de cât în chip cu totul superficial, silvicultura. Puțini la număr și insuficient pregătiți au fost dar silvicultorii ieșiți din prima școală indigenă.

Din norocire însă, tot în acea perioadă, au apărut ca „Rara Avis" câți-va, dar foarte puțini, tineri, care cu pregătiri liceale Complecte, urmase Școli Superioare Silvice în streinătate, în special în Franța, la Nancy. — Aceștia, au marele merit de a fi îmbrățișat această nobilă îndeletnicire, tocmai la epoca începutului nostru cultural în toate direcțiunile și când prin urmare puteau, cu pregătrea ce aveau, să îmbrățișeze alte carieri mai productive.

Cu râvnă de muncă, această mică pleiadă, a pus la contribuție, în folosul țărei sciința lor, ei au fost emulii tovarășilor lor de breslă, ieșiți din școala din țară, din care o bună parte au mers în streinătate ca să se perfecționeze în sciința lor, ei au pus cazele unui serviciu silvic al Statului, în fine ei au luptat pentru a se înființa în 1895, prima Scoală Superioară de Silvicultură dela Brănești, care treptat, treptat și în scurt timp, s'a ridicat și a produs silvicultori de valoare, care puteau corespunde nevoilor vremei.

Socot, Domnii mei, că trebuie să-mi îndeplinească aici, în mijlocul Corpului Silvic al României-Mari, sfânta datorie de a ne cita, printre acești apostoli și părinții ai Silviculturei Române, pe unii ce avem fericirea de a-i avea încă în viață, de și ieșiți din Cadrele efective ale Corpului, prin trecerea lor la pensie sau pe alții, pe care moartea nemiloasă i-a răpit fără de vreme din mijlocul nostru. Nu este, Domnii mei, silvicultor român, care să nu privească cu drag și cu respect, pe Inspectorul General Sică Orășcu, cel mai vechiu din breasla lor, comoară de blândețe și de sfaturi folositoare: pe Inspectorul General și profesor Nicolae Popovici, erudit, iscusit și energic; pe Inspectoratul General și Profesor Petre Antonescu, care la Catedră, în lucrări și scrieri meritorii, este întotdeauna Cugetătorul Scumpei lui Silviculturi și Căruia ca colaborator al meu, îi revine o mare parte din meritul operei silvice din 1910; pe Inspectorul General Tănăsescu, care fie în Serviciul Statului, fie al altor instituțiuni publice, a dat deplina dovadă a unui organizator de Valoare și a unui îndrumător priceput și harnic și pe mulți alții care încă sunt în Serviciul activ al Statului sau al altor instituțiuni și care cu râvnă caclă pe urmele meritoșilor lor predecesori. De asemenea nu poate fi silvicultor român care să nu-și aducă aminte cu pietate, de bunul Chihaia de acel suflet plin de blândețe și veselie și de acel caracter totdauna leal, s'au de inspectorul Pietraru, Tânărul plin de știință și de talent, răpit tocmai când se punea în el atâtea speranțe.

Grație Corpului nostru Silvic, ast-fel format, multe rele s'au putut opri în trecutul apropiat, — Dar mai ales de la aplicarea Codului Silvic din 1910, ei au o parte de merit și mai largă. Prin munca și priceperea lor, știu astăzi ce suprafață forestieră avem, care sunt esențele pe regiuni, prin ei s'au sistematizat tăerile pe bază de amenajamente, cu posibilitățile anuale de exploatare și tot prin ei s'au început măsurile de replantare. Azi, cel puțin pentru pădurile Statului, numai trăim în chaos și opera lor era cu atât mai necesară și mai utilă, cu cât în vechiul Regat, nu avem cadastru și cărți funduare.

Și dacă ne gândim că toată opera lor, o îndeplineau sub povară unor griji de tot momentul, căci — de și slujbași ai Statului — nu erau garantați prin nimic în funcțiile lor, nu aveau lege de organizarea Corpului lor, iar remunerația lor, care nu a fost nici odată Corespunzătoare muncei, a mai trebuit ca să fie pusă uneori și la grelele încercări financiare pe care țara le-a străbătut la unele momente, și dacă, zic, ne gândim la aceste auspicii, sub care sa săvârșit munca lor. lesne putem aprecia cea ce țara datorește corpului silvic.

Dar opera începută, în mod atât de încurajator, nu a putut fi de prea lungă durată pentru a-i asigura o continuitate care să poată da toate rezultatele așteptate.

Războiul mondial în 1914, este eclipsa care începe să întunece, pentru un moment, mersul înainte al acestei stări îmbucurătoare. Carpații și colinele, devenind domeniul absolut al armatei, pădurile din acele regiuni nu numai că nu au mai putut fi păzite și regenerarea lor continuată, dar din contră, ele au rămas câmp liber de exploatare în interesul apărării naționale, cu tot cortegiul de abuzuri inerent stărei de război. Pădurile de la Câmpie, rămânând singure disponibile, nu s'a mai putut observa în exploatarea lor regulile silvice, pentru că numai ele singure erau chemate să satisfacă toate nevoile populațiunei. Cu începere din toamne anului 1916, odată cu ocupația dușmană în Muntenia această stare nenorocită s'a agravat, căci în timp de doi ani, dușmanul nu a făcut de cât să taie fără regulă, să devasteze fără milă.

Moldova, de și neocupată de dușman, a avut însă pe granița Carpaților armatele Ruseți, care din punctul de vedere al jafului și devastărilor, ieau pasul înaintea ori-cui și deci lesne ne putem explica care a putut fi starea pădurilor din acele regiuni după retragerea trupelor ruse în 1918. — Cât pentru pădurile de câmp din Moldova, ele trebuind să satisfacă toate nevoile armatei, căilor ferate și populației, s'au exploatat cum s'au putut, căci numai călare pe legea silvică, nu se puteau astupa atâtea și atâtea nevoi excepționale. Aici e cazul, ca să constatăm cu mulțumire deosebită, că Administrația Casei pădurilor, a fost la înălțimea datoriei, și a făcut tot ce omenește i-a stat în putință, pentru a concilia interesele silvice, cu nevoile mari ce strigau și că a satisfăcut, într'o largă măsură, toate aceste nevoi.

Iată dar, Domnii mei, starea pe care o prezentau pădurile Vechiului Regat, la sfârșitul anului 1918.

Cât pentru agenții silvici de toate gradele: silvicultori, brigadieri, pădurari, am ieșit din războiul pentru întregirea neamului, cu un număr mult mai redus, căci mulți din ei cu vi-

Congresul general al silvicultorilor la Cluj

Cuvântările D-lor Al. Constantinescu, Sava Golu, Marțian, Mihali, colonel Vlădescu și Aurel Iliescu.

Eri a vut loc în sala prefecturei din orașul nostru deschiderea primului congres al silvicultorilor din România mare sub prezidența D-lui Alexandru Constantinescu.

Prima asociație a silvicultorilor români din vechiul regat a fost „Societatea" Programul silvic care a luat ființă la anul 1886 formată fiind numai din 46 de membri. Primul președinte al acestei societăți a fost regretatul Iancu Calindar care a ocupat această funcțiune timp de 30 ani. Astăzi această societate cuprinde la sânul ei pe toți silvicultorii din România mare.

Congresul a fost deschis la ora 11 în fața unei săli arhipline, prin cuvântarea D-lui Alexandru Constantinescu pe care o publicăm în întregime în altă parte a ziarului.

După cuvântarea D-lui Constantinescu care a fost călduros aplaudată de întreagă asistența a luat cuvântul D-l Sava Golu consilier silvic care dă cetire unei telegrame trimisă congresului de D-l Ministru Cudalbu prin care regretă că nu poate lua parte la congres și urează tot succesul lucrărilor congresului.

D-l Sava Golu salută apoi congresul în numele școalei superioare de silvicultură „Se

---

Iancu s'a pus în discuție depărtarea lui Matiaș.

Dar dacă lor le este drag Matiaș și nouă ne este Iancu. Ei vor să împedece turnarea în bronz a mărețului figuri și e probabil că Maghiarii vor împlini dorința ziarul i. Avem însă noi datoria sa ridicăm statuea eroului. Prin micutele sume ce ni se cer să dovedim că știm să jertfim pentru scopurile noastre nobile și prin aceasta să spulberăm cel puțin intențiile cari se pun deacurmezișul căilor noastre.

P.

impune continuă D-l Sava Golu, o cât mai grabnică reorganizare a școalei de silvicultură, D-sa arată toate lucrurile ei accentuând mai ales asupra locului și a bibliotecei care nu corespund de loc cu menirea unei asemenea școli. Cere congresului să-ș spună cuvântul în această importantă chestiune.

D-l Marțian director general al pădurilor din Ardeal remarcă frumoasa ideie a societății „Progresul silvic" care a convocat congresul general în Clujul desrobit. Cere o eât mai strânsă solidaritate între congresiști spre binele lor și al țării.

D-l Mihali, președintele comisiei de unificare salută congresul în numele autorităților din Ardeal.

D-l Colonel Vladescu în numele armatei salută congresul, spunând că în timpul războiului pădurile au luat parte la lupte cot la cot cu armata.

Astăzi zac sub pământ păduri întregi cari au fost distruse pentru tranșee.

Din sacrificiile codrilor noștri și din sacrificiile armatei române a fost zămislită România de azi.

Ultimele cuvinte a d-lui Colonel Vladescu au fost aplaudate de întreaga asistență.

DI. AUREL ILIESCU, vicepreședintele societății „Progresul silvic".

— „Pentru prima oară după 35 de ani, societatea noastră părăsind tradiția nu mai ține congresul său anual la București ci în Clujul deapururi desrobit.

Dela fundarea societății noaste și până azi, prin reviste, conferințe și gazete s'a cerut pentru corpul silvic o lege care să-i asigure independența, s'a cerut pentru învățământul silvic o organizație care să-l pună în măsură de a corespunde cu multele indatoriri ale silvicultorilor. Actualul ministru al pădurilor a lucrat un proect și consiliul D-voastră de administrație, luând cunoștință de această lucrare a făcut intervenirile necesare pentru a se ține în seamă dezideratele emise de congresele silvice. Dl. ministru a bine voit a ligifera unele dinacele deziderate.

Consiliul de administrație a decis că în acest congres să se examineze cu amănunțime legea silvică.

Același ministru a numit o comisiune care să organizeze învățământul silvic și doi din această comisiune sunt membri ai societății noastre.

Energiile silvice erau împărțite în trei societăți. Azi avem mulțumirea ca să vă prezintăm Statul lărgit astfel ca să cuprindă la un loc întreaga activitate desfășurată pe terenul silvic.

Vorbitorul, în continuare arată intensa propagandă pentru răspândirea culturei silvice care a fost făcută de unii dintre membri societăți citând numele a câtorva conferențiari.

Făcând apel la persoane străine de corp, am avut fericirea să obținem concursul D-lui Vintilă Brătianu, care a ținut o conferință tratând despre politica de stat și chestia lemnului, iar Dl. Profesor Universitar Simonescu a tratat despre „Cultul arborilor". Aduce mulțumiri călduroase acestor conferențiari.

Arată după aceea frumoasele rezultate obținute prin organizarea serbărilor „Sădirea arborilor."

Aduce viile mulțumiri d-nei Golescu, care a donat școalei superioare de silvicultură, un minunat arbor cuprinzând plasa jud. muscel.

Colegii noștri francezi au apelat să le trimitem numele acelora dintre ingineri silvici, morți pentru cauza comună în război care au fost absolvenți ai școalei dela Nansyp spre al menționa în plachetele comemorative ale forestierilor francezi. Aducem salutul nostru Franței aliate.

A. S. Regală Principele Nicolae la Cluj

Sosirea. — Vizitarea orașului. — Recepția și masa de gală dela D-l General Petala. — Plecarea. —

Sâmbătă după prânz a sosit la Cluj A. S. Regele Principele Nicolae însoțit de *Dl. M. Franzul* domn de onoare al M. S. Regelui Angliei și invitatul M. S. Regine, la București. La intrarea în oraș care a avut la bariera Feleacului. Alteta Sa a fost primită de toate autoritățile civile și militare al Clujului și de un numeros public.

Alteța Sa Regală a fost găzduit acasă la Dl. General Petala unde a fost primit de Dna Elena Furlugeanu și de Dl. Vintilă Petala. Dl. General fiind plecat din oraș — Duminică dimineața A. S. Regală însoțit de Dl Hamzel și de Dl. Vintilă Petala a vizitat orașul.

Prima vizită a fost aceia făcută grupului 5 de aviație dela Someșfalău unde a fost primit de către ofițerii aviatori în frunte cu Dl. *Maior Enescu*.

In timpul cât A. Sa a stat la parcul de aviație ofițerii aviatori, au executat cu 10 aeroplane fel de fel de zboruri de o îndrăsneală care a atras admirația tuturor celor de față.

A urmat apoi vizitarea orfelinatului unde primirea s'a făcut de un grup de drame și de Părintele Ivan după care A. Sa a vizitat Universitatea; Catedrala catolică din piață, Regimentul 32 Obuziere și biserica românească. Cu locazia vizitărei regimentului 32 Obuziere d-l Colonel Vlădescu, comandantul Regimentului a rugat pe A. Sa să admită botezarea Regimentului cu numele „Reg. 32 obuziere. Principele Nicolae," ceia ce a fost primit de A. Sa cu multă simpate.

A urmut apoi la ora 1 denurul la luculința d-lu general Petala, dejun oferit ee către d-na Elena Furdgeanu și d-l V. Petală. La acest dijun au luat parte și șefii tuturor autorităților din Cluj.

La ora 4 p. m. Alteța Sa a continuat visitarea orașului, mergând la: Biclioteca Universității Muzeul Matei Corvin, Clinica Chirurgicală, Arena sportivă și Teatrul național. La ora 6.30 a Prințul Nicolae a făcut o plimbare cu automobilul la Zălau unde A. Sa a vizitat ruinele castelului lui Gelu.

Seara la 9 a avut loc o masă de gală și recepție la locuința d-lui General Petela la care au luat parte pe lângă A. S. Regală 30 persoane printre care remarcăm: Dna și d-l Iulian Pop, primarul) D-na și d-l Pilet prefect

---

Dl. Iliescu își încheie cuvântarea cu următoarele cuvinte:

D-lor nu uitați că temelia societății noastre și progresul atât de frumos pe care ea l-a făcut până azi sunt datorite în întregime priceputului și iubitului nostru președinte dl. Alex. Constantinescu (Congresiș i în picioare ovaționează mai multe minute pe dl. Alex. Constantinescu).

Dl. Alex. Constantinescă după ce mulțumește pentru manifestație de simpați ne ce i-s'a făcut spune: Inainte de a termina țin să împrospetez în mintea dvoastră o erincidență a zilei de azi. Azi, 15 August, s. v. 1916, pentru prima oară ostașul român a pus piciorul pe pământul Ardealului. Trecând Carpații în noaptea zilei de 14 spre 15 August, pela Ghimeș, azi la 1 trupele noastre străbăteau câmpia Bârsei spre Brașov.

Clipa aceasta trebuia săpatate adânc în sufletele noastre, căci mare a fost bucuria zilei de 15 August 1916, începutul sforțărilor și sacrificiilor noastre pentru a ajunge la fericirea zilelor de azi (aplauze „trăiască România mare".)

In cele din urmă d-l Constantinescu încheind prima ședință a congresului silvic anunța pe cea următoare pentru a doua zi, adică azi dimineață la 10.

Ședința se suspendă.

---

tele își dăduseră sufletele pentru mărirea patriei.

Astăzi când toți tovarășii de breaslă, din România mărită sunt întruniți laolaltă, avem datoria sfântă să ne amintim cu pietate de toți acești eroi, fii ai familiei silvice, fie de dincoace, fie de dincolo de Carpați, cari mână în mână cu toți viteji, s'au jertfit pentru îndiplinirea visului de veacuri a unui neam întreg.

Dacă o soartă vitregă îngenunche fase pe frați de aceiași limbă și credință, sub jug străin, condamnându-i astfel să lupte în tabere opuse, sufletele lor însă erau coprinse de același dor, inimile lor băteau la un fel și jertfa pe care fiecare o făcea, știa și simțea că o face, pentru o cauză sfântă comună tuturor.

Dar, Domnii mei, eclipsele nu pot fi eterne. Fenomele atmosferice se risipesc și în urma lor soarele sau luna reapar întotdeauna și încă cu mai mare splendoare.

Așt-fel a dispărut și eclipsa neamului nostru. De unde, dorurile fraților de dincoace de Carpați și de Prut și suferințele fraților de peste Carpați și Prut, abia se strecurau ca slabe ecouri prin strimtorile Carpaților, sau ca șoapte duse de valurile Prutului, astăzi grație unui Rege înțelept, grație vitejii ostașului Român și puterei de viață a neamului, Carpații au rămas prea jos și Prutul este secat, iar dorurile și suferințele trecutului, sunt transformate în accente de dragoste frățească, care dacă ne pot bucura, ne impun însă și mari datorii Comune.

Tabloul sub care v'am prezentat Codrii Vechiului Regat, ori cât de umbros ar părea, el este însă real. L'am făcut în mod deschis, fără nici un înconjur, pentru că am greși și ne am înșela pe noi înși-ne, dacă am ascunde ceva, din cea ce este adevărul curat. In cea ce privește Codrii de dincolo de Carpați, adică din Banat, Transilvania, Crișana Maramureș, ca și cei din Bucovina, starea lor este cu totul alta. Exploatați dupe regulele științei, la adăpostul unor legiuiri mai vechi, supraveghiați și ocrotiți de ingineri silvici pregătiți și de un personal silvic mediu și inferior suficient, neavând să sufere nici invaziunea dezastroasă a unui dușman fără de suflet, ei se prezintă sub un aspect mult îmbucurător. Cât pentru personalul silvic, desigur că astăzi și în aceste regiuni, este o lipsă simțitoare, căci multe elemente din cele de ieri, nu au mai putut face parte, din Cadrul nuei Constelațiuni politice a acestor regiuni.

In fine pădurile din Basarabia, importante pentru acea regiune, tocmai prin micimea suprafeț i lor, lasă, dupe datele precise ce am, foarte mult de dorit. Trebuie ca ele să atragă serioasa Dv. luare aminte, atât pentru cuvântul că ele nu au de cât o suprafață totală prea mică, adică abia 140.000 hectare, într'o provincie de aproximativ 45.000 kilometri pătrați, cât și prin situația lor, căci fiind așezate, aproape toate, numai în anumite regiuni, trebuie avute în vedere nevoile populației aflătoare și în cele l'alte regiuni ale acestei provincii, lipsite cu totul de păduri.

Acesta fiind starea Generală a Codrilor din România-Mare, nu o putem privi tocmai ca descurajatoare, căci de cea ce au suferit pădurile Vechiului Regat, au fost ferite, în mare parte, pădurile din nouile provincii. Și cum astăzi cu Voia Domnului și vitalitatea neamului nostru, România este una și nedespărțită, iar suprafețele ei păduroase de peste patru milioane de hectare, ca și câmpiile ei mănoase, formează un-tot indivizibil, un patrimoniu național unic, de ace'a ca concluzie spun: „Avem încă codri pe pământul Românesc, vrednici să fim de ei."

Precum pădurile României Mărite, constituiesc o avuție națională unică, tot astfel și pădurarii noștri, formează un corp unic. Tuturor la un loc, le sunt încredințate conservarea, regenerarea și sporirea acestei avuții naționale.

Cei cu răspundere de conducerea acestei țări, au datoria să nu cruțe nici o jertfă, pentru a organiza învățământul silvic de toate gradele, așa cum cer nevoile timpului, pentru a avea întodeauna numărul trebuincios de ingineri și agenți silvici bine pregătiți; mai au datoria de a organiza corpul silvic cu garanții de dreptate în funcționare și înaintare și de a unifica legislațiunea, silvică — chestiuni de care veți avea să vă ocupați chiar în acest congres; — mai are datoria să remunereze agenții silvici în așa chip în cât ei să aibă traiul și bătrânețele asigurate, ferindu-i astfel de tentațiuni și nearuncând nici odată desnădejdea în sufletele lor; mai au în fine datoria să le pună la dispoziție și la timp, mijloace îndestulătoare pentru exploatări raționale și lucrări technice trebuitoare, precum și pentru regenerarea pădurilor; cu un cuvânt Conducătorii au datoria, ca în limita puterilor țărei, să facă toate sforțările pentru conservarea și propășirea acestei importante ramuri a avuției Naționale.

Am ferma convingere că nu va fi conducător în această țară, care să nu fie pătruns de aceste nevoi și care să nu-și dea seama că totțce ar părea jertfă materială pentru un moment, se va traduce la urmă în beneficii reale permanente pentru Stat și în propășirea unei avuții Naționale de prim ordin.

Dar dacă asemenea îndatoriri cad în sarcina Conducătorilor și Dv. silvicultorii, aveți datorii tot atât de mari de îndeplinit.

Trebuie să lucrați frățește, mână în mână, mari și mici, tineri și bătrâni, într'o perfectă solidaritate, îndreptată numai în direcția interesului general, fără spirit de castă, fără idei preconcepute, totdeauna cu demnitate și nici o dată stăpâniți de ambițiuni josnice, fără patimă de nici un fel și totdauna cu respect de lege, de autoritate și de dreptul fiecărula, fie ei tare, fie el slab.

Să puneți în serviciul patriei mărită, toată erudiția voastră, toată agerimea minței, toată munca cinstită, toată încrederea ce trebuie să aveți în puterea de viață a acestui neam și așezând opera voastră frățească pe asemenea temeli, să aveți siguranța trăiniciei ei și a binecuvântării unui neam întreg.

Incheiu rugându-vă, ca în aceste sentimente, să uniți glasul Domnii or-Voastre la al meu și cu toții din tot sufletul să zicem:

Trăiască România una și nedăspărțită!

Trăiască Regele Ferdinand și Dinastia Română!

Trăiască Corpul Silvic al Românței-Mari!

Este adevărat artistic, cum se curăță și vopsește la CZINK Cluj, strada Dézsma Nr. 5, strada Regina Maria Nr. 7 și Calea Reg. Ferdinand 25. Tel. 556

TELEGRAME

D-l Take Ionescu la Vichy

Paris, 28 c. D-l Take Ionescu a sosit la Vichy, unde va rămâne 20 de zile.

Ajutorarea Rusiei

Doctorul Nansen a declarat că Societatea națiunilor a promis că va deschide un credit de 10 milioane livre sterlinge pe seama Rusiei, dacă guvernul sovietic primește condițiunile puse de Liga națiunilor,

De altfel, primul tren, expediat de guvernul eston și compus din 20 de vagoane încărcate cu făină și medicamente, a sosit la Riga.

Consiliul națiunilor s'a întrunit

Lafayette — toții membrii consiliului națiunilor urmau să se întrunească Duminecă la Geneva și să ție prima ședință Luni, 29 c. la ora 10 dim. Nu se știe încă de cine va fi reprezentată Germania.

Boala Regelui Alexandru al Jugo-slaviei.

Buletinul sănătății Regelui Alexandru al Jugo-slaviei indică o urcare a temperaturii.

Politica Germaniei

Cancelarul Vierth declară că, nemodificându-se radical situația nu se va mai găsi nimeni să urmărească o politică realistă, iar reacționarii își vor atinge scopul lor de a produce ruina Germaniei, provocând un nou război.

Întâlnirea Loucheur — Rathenau

Conservațiunile începute Vineri la Wiessbaden între D-nii Loucheur, și Rathenau au continuat Sâmbătă, părând a se termina în seara aceiași zile.

Paralel cu aceste întrețineri, experții vor discuta detaliile acordului proiectat.

Obiectul negocierilor va fi cu deosebire chestiunea reparațiunilor în natură.

Moartea lui Wekerle

Budapesta — fostul prim ministru al Ungariei, Wekerle, ultimul șef al guvernului înaintea revoluției, a decedat.

Asasinarea lui Erzberger

Erzberger, șeful partidului centrist german, și fost ministru de finanțe, a fost asasinat Vineri lângă Griebach în pădurea Neagră.

Deputatul badez Diez povestește că se dusese în preumblare cu Erzberger; de odată doui tineri, cari îi urmăreau de câtva timp, traseră cu revolverele asupra lor. Diez a fost rănit grav, iar Erzberger o murit pe loc.

regional; D-l Meteș, prefectul județului. d-l Colonel Diameodi, etc. După masă d-l Mihăilescu Brăila, fiind invitat, a declamat câteva monologe care au plăcut foarte mult Alteței Sale. A urmat apoi dansuri naționale. Diminecața la 7.30 Altețele Sa Regală Principele Nicolae a părăsit Clujul.

XXXXX—XXXXXX

TRISKA I.
Primul și cel mai mare depozit de piane din Ardeal
Cluj, Strada Saguna No. 14.

Acordă, repară și transpoartă piane conservatorului, Operei și tuturor institutelor de stat.
Au sosit în mare cantitate piane și planine noi din fabricile Forster, Wirth, Hoffmann și Stingl cari se vând în prețul fabricei.
Piane se dau cu chirie. 977

Irlanda respinge condițiile Angliei

— Războiul va reîncepe —

Declarațiile președintelui republicii irlandeze

Speranța unei păci durabile între Anglia și Irlanda, slăbește din zi în zi. În parlamentul irlandez, d. de Valera a făcut următoarele declarații categorice:

„După știrile apărute în ziare s'ar părea că există oarecare îndoială în ceea ce privește atitudinea noastră față de propunerile guvernului englez. Ori, un lucru trebue stabilit:

Nu putem și nu voim să acceptăm, în numele națiunei irlandeze, condițiunile ce ni s'au propus.

Există un proverb indian, care zice: „M'ai părăsit odată, rușine ție, m'ai părăsit a doua oară, rușine mie!“ De data aceasta poporul irlandez nu se va mai lăsa înșelat.

S'a spus că i se oferă Irlandei un „home-rule“, în felul dominionurilor britanice. In realitate, nu s'a făcut Irlandei nici o propunere de acest fel.

Dată fiind situația ei geografică, Irlandei nu i se poate oferi o situație ca aceea a dominionurilor. E clar că singurul lucru ce se poate face este să se pună capăt jugului atât de detestat de poporul irlandez.

Dacă Irlanda va fi nevoită să recurgă la forță o va face cu încredere și nu va căuta să-și cruțe oamenii.

Răspunsul parlamentului irlandez

In cursul ședinței secrete de Luni a Dail-Eireanului s'a anunțat că ședința publică în care se va ceti răspunsul dat guvernului britanic, va avea loc Vineri.

Ziariștii francezi sunt informați că acest răspuns va fi o respingere a condițiilor engleze, fără a exclude însă posibilitatea reluărei tratativelor.

Citiți „Infrațirea“

Congresul comercianților de fructe

— Ziua a II-a —

In ziua de 26 l. c, a continuat ședințele congresului comercianților de fructe.

Congresul a început cu discuția asupra organizării Reuniunei.

In continuare d-l Szekely (ziarist) propune alegerea președintelui în persoana d-lui Dr. Laurenț Gherman (dir. la Banca Agrară). Congresul îl alege, prin aclamare.

Luând cuvântul, d-l Gherman vorbește asupra problemei pomiculturei și a comerțului de fructe și legume. Intr'un discurs frumos arată însemnătatea acestui ram economic pentru întreaga țară,

D-l Ujhely (referent) supune congresului proectul statutelor de organizare.

Incepe discuția la paragrafele statutelor. In chestie vorbesc d-nii Dominic Rațiu. I. Székely și alții.

După câteva modificări, statutele se primesc și se hotărește înființarea unui „Birou central de valorificare“ cu sediul în Cluj.

Congresul cel mai discută unele lucruri, pe urmă procedează alegerea direcțiunei, consiliul de admistrație și cenzori.

De președinte este aclamat d-l Laurenț Gherman..

Vice președinți: Dr. S. Barna, și Luffert G.

Director executiv: Kremer B. Kassier: Hirschorn I. Secretari; Radu Colbasi (ziarist) și Ujhely G. (ziarist).

In consiliul de administrație sunt aleși d-ni:

Gruber Adolf, Radoș M. (dir, la Consum). Petrovici St. (C. F. R.) Balasz Gy. (Cam. de Comerț) Grün Jenő, Ioh. Székely (Consum).

De censori;

Stainfel Moor, Eggeres F. Rot M. Dr. Gaal G. Scheiber I. Matjas A.

Congresul a hotărât înființarea reuniunei sub titlul:

„Reuniunea comercianților și ptoducătorilor de fructe și legume din ardeal, Banat Maramureș, Crișana și Sătmar“.

In continuare congresul decide alegerea d-lui Dominic Rațiu ca membru de onoare al Reuniunei.

Cu aceasta congresul a luat sfârșit. *R. p.*

DACĂ DOREȘTI SĂ CUMPERI
MOBILE ȘI PIANE
467 priviți expoziția primei fabrici de mobile soc. pe Acțiuni
SZEKELY și RETI
TÂRGUL-MUREȘ.

Noutăți de vară
Calități din timp de pace au sosit la
Firma NEUMAN M. 699
magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe.
Cluj, Piața Unirii 14. Telefon 435

Dacă suferi de anemie, de boli scrufuloase, boli de piele, reumă la musculatură sau la încheieturi, nervozitate sau boli sexuale cronici cumpără **Sare naturală de mlaștină ce conține și fier** care este cea mai răspândită pentru cura de casă cu un efect neîntrecut. Se află de vânzare în orice cantitate la
Marea Drougerie Rozsa
Cluj, Piața Unirii No. 26. □ □ 44

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Morții vorbesc

de **E. M. de Vogüé.**

— Partea întâia —

Capitolul VII.

No. 20

Inițiarea

Elzear nu spune adevărul. Pintesa Veraghin îi dase întâlnire la expoziția de aquarele. Dorința nerăbdătoare de a o întâlni pe Daria. de a relua și a urma mai departe convorbirea din ajun, nu-i da astâmpăr.

Andarran reînoi cunoștința cu Asserme. Aristide numea pe deputații cu notorietate. Instruit și amuzat de observațiunile maliții oase ale lui Aristide Asserme, Jacques privea.

Stupul se umplea de un bâzâit caracteristic, convorbiri discrete, strigăte, râsete sau exclamații sgomotoase de indignare în grupurile unde perora vre-un orator. Grupuri din acestea se formau aproape pretutindeni, în sala de Conferințe la bufet și în cele trei vestibuluri. Un deputat spunea ați știrile noi, pronosticurile zilei și răspundea argumentelor unui contrazicător. Ascultătorii de toate nuanțele politice veneau să audă, cu o curiozitate neliniștită în ochi, iar pe figurile lor șirete și de gură-cască se citea neliniștea unei nehotăriri care căuta să se orienteze. Perechi se plimbau încoace și încolo unul din cei doi interlocutori lua pe celălalt de baț sau îi punea mâna familiar pe umăr: el insinua o părere, vorbea încet, ca pentru o convinge un spirit recalcitrant. Veteranii, foștii miniștri, „prietenii lui Gambeta“ erau opriți, înconjurați, întrebați, aceștia din urmă păreau investiți cu o autoritate particulară, nimbați de aurela apostolilor cari supraviețuesc zeilor și-i păstrează doctrina. Alte constelații se formau în jurul astrelor noi deputații ministeriabili ai noii generații: aceștia păreau că protestează prin tot felul lor de a se purta împotriva exuberanței, și negligenței a „prietenilor lui Gambetta“. Ingrijiți, întepați, autoritari, închiși în gravitatea lor precoce, tinerii aceștia priveau cum albesc bărbile neîngrijite și demodate ale oportuniștilor. In colțuri în locurile obișnuite, în grupuri de trei sau patru, auguri conspirau. Alții trântiți pe rarele bănci din sălile nemobilate, fumau sau căscau, ei aveau pe față plictiseala mușteriilor într'o cafenea în care s'ar fi luat cărțile sau dominoul.

Plictiseala era și mai sensibilă în odaia din dreapta, sala Pujol. Corecțiunea fizioniilor și a hainelor descoperea aci opinia dominantă. Membri dreptei rătăciau prin părțile acestea: ai fi zis niște călători străini, pierduți în vălmășagul unei gări unde așteaptă un tren care nu mai pleacă. La stânga, în sala Delacroix, preocupați și agitați, radicalii își comunicau știri articole de ziar și proecte de legi.

Emisari sau gură-cască din aceste două tabere, extreme se întâlneau în marele curent central care se învârtea în jurul lui, cu opriri și cu înaintări brusce, cu întortochieri, între zidurile sălii Casimir Perrier, mai vastă și mai frequentată decât anexele sale laterale. Sălile acestea lungi cu ziduri goale în cari aceiași oameni se plimbau necontenit pe aceleași lespezi cu același pas care nu duce nicăiri, îi făcură impresia lui Jacques ca un loc de plimbare pentru pușcăriași.

O trăsătură semnificativă îl isbi. Stând jos sau umblând împerechiați pentru o convorbire intimă sau grupați într'o conversație generală cei mai mulți din oamenii aceștia ascultau distrați pe cei cari le vorbea; jumătate din atenția lor era vădit la pândă, îndreptată cu totul în altă parte. Privirile lor se opreau pe cei cari umblau încoace și încolo, se spionau reciproc într'o bănuială universală. Fiecare părea hărțuit de una sau mai multe preocupări, de căutarea unei informațiuni, de alegerea unui vot pe care trebuia să-l dea, de așteptarea unui coleg, pentru a-l consulta sau pândind pe un ministru care urma să treacă pe acolo.

— Elzear, tu nu crezi ceiace spui. Eu voi combate ansamblul doctrinelor tale, pe cari le socotesc himerice și primejdioase; dar, îmi plac unele din ideile tale și te voi susține ca lealitate atunci când vei încerca să le faci acceptate.

— Sărmanul de tine! Inainte ca clopotul lui Duputel să fi sunat de trei, te vei lepăda de mine; ai să urli împreună cu ceia cari te înconjură, de îndată ce eu voi deschide gura, fără să știi ce am de spus.

— Niciodată!

— Chiar de mâine. Pe poarta iadului în care acum intrași, este scris: Voi cei cari intrați, lăsați aci orice dreptate, — și chiar întreaga voastră personalitate. — Si acum haidem la bufet: aci se minte mai puțin decât în bănci și se înjură cu mai multă bunătate și sinceritate.

In odaia pătrată care dă spre grădiuna în formă de terasă, în fața unei tejghele ca de cârciumă, vre-o doisprezece deputați înghițeau diferite băuturi. Alții fumau pe divanul de sub tabloul *Recruților* al lui Dagnan = Bouveret. Clienții naționali ai bufetului erau toți socialiști: Jaczues pricepu aceasta după primiria familiară pe care o făcură toți lui Bayonne după note de intransigență a aerului lor, după tăietura hainelor și tonul cuvintelor. Elzear avu o privire de mândrie satisfăcută, strălulgerare în ochi a generalului care își trece în revistă soldații. El luă de oparte pe prietenul său.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE casele din Strada Kalandos 32, compuse din 5 camere, cameră de baie, bucătărie cu antren, șoălătorie, pivniță.

DE VÂNZARE una casă 4 camere, grădină bucătărie, pivniță în centru, preț convenabil libera după una luna de la cumpărare. Adresa „Proprietar" la ziar.

Închirieri:

CAUT O CAMERĂ mobilată aproape de centru. Adresa la ziar.

CASĂ MOBILATĂ sau goală, compusă din 3—4 camere și dependințe caut. Plătesc bine. A se adresa la ziar sub 1500.

CAUT CAMERĂ mobilată de închiriat pe lunile de vare sau pe timp mai lung. Plătesc bine. Oferte la ziar sub „Student".

Diverse:

LA ADMINISTRAȚIA ziarului Înfrățirea se primește ori ce reclame pentru Programul Teatrului Național din Cluj. Sesiune pe 1921—922

BĂNCI, FABRICANȚI, INDUSTRIAȘI COMERCIANȚI cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea.

IN CURÂND va apare în Cluj Revista Umoristică „ȚĂNȚARUL" Redacția și administrația în Strada Iuliu Maniu No. 3. Se primesc abonamente și anunțuri. Abonament pe un an 160 Lei, pe 6 luni 60 Lei, pe 3 luni 30 Lei.

Tutungerie

s'a deschis în str. Samuil Micu No. 1, prevăsută cu toate articlele în această branșă, alături o bodegă elegantă în stil parizian cu cele mai gustoase mâncări și beuturi. Rog sprijinul binevoitor al publicului. 1015

VIER-Viticultor și pomicultor,

preferabil însurat se caută la o vie 10 pogoane.
Adresați Christescu, Str. Nicolaie Golescu 5, București. 1027

LEPAGE

I B R A R I E

PAPETARIE
TIPOGRAFIE

CLUJ,

PIAȚA UNIRII No. 30
PALATUL STATUS.
TELEFON No. 438.

1022

TOȚI ABONAȚI ziarului Înfrățirea

au dreptul să publice la Mica Publice un anunciu de 10—15 cuvinte de doauă ori. Pentru restul de cuvinte va plăti 50 bani de fiecare cuvint. □

Mare desfacere de mărfuri

Cu toată urcarea mare a prețurilor din cauza scăderei Leului și a măriri taxelor vamale.

Filiala Luca P. Niculescu

Cluj, Palatul „Mielul alb" (Fehér-Bárány)

ține a dovedi conzumatorilor că a fost și este singura cassă de încredere care a vândut și vinde cu prețurile cele mai reduse. Oferim următoarele articole de calitate superioară care nu admite nici o concurență.
14

Zefir Olandă I. cal. 120 lat. . .	23·— Lei	Stofă pepită I. cal. 80 lat. . .	18·— Lei
Zefir Olandă II. cal. 90 lat. . .	15·— „	Moso de len franțuzesc 80 lat. .	14·— „
Nanghin dublu 140 lat. . . .	30·— „	Carton I. cal. franțuzesc 80 lat. .	14·— „
Nanghin I. calitate pentru tocuri de perne 80 lat.	18·— „	Sifon (joljiu) 80 cm. lat. . . .	13·— „
		Sifon (joljiu) 80 cm. lat. . . .	15·— „
Saten Glot extra 140 lat. . .	45·— „	Sifon franțuzesc 80 lat. . . .	18·— „
Saten Glot I. cal. 140 lat. . .	42·— „	Sifon franțuzesc 90 lat. . . .	22·— „
Saten Glot II. cal. 140 lat. . .	38·— „	Sifon 140 lat. pentru piapome .	26·— „

Vânzare en gros și en detail. **Vânzare en gros și en detail.**

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI.
Direcțiunea Fabricii de Chibrituri Cluj.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștiință generală că Fabrica de Chibrituri din Cluj, are nevoe de trei sute vagoane, a 10.000 Kgr., busteni verzi de plop și 100 vagoane, a 10.000 Kgr. busteni de fag, pentru fabricația chibriturilor.

Pentru aceasta se va ține o licitație publică în localul fabricii, în ziua de 8 Septembrie a. c. ora 9 dimineața.

Concurenții vor depune ofertele închise și sigilate în ziua de 7 Septembrie a. c. la Direcțiunea fabricii, arătând prețul pe vagonul adus în curtea fabricii.

Cu o zi înainte de depunerea ofertei, concurenții vor depune la Cassa fabricii o garanție de 3% din valoarea ofertei, în numerar sau efecte de Stat.

Condițiunile asupra dimensiunilor și calității bustenilor precum și a timpului de predare se pot lua dela Direcțiunea fabricii. 1031

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ C. F. R. CLUJ.

No. 25066—1921 E.

Publicațiune.

Direcțiunea Generală C. F. R. având nevoie de circa 600.000 metru cubi (steri) lemne de foc, pentru acoperirea cantității de lemne de foc necesare în cursul anului 1922 invită toate societățile și producanții de lemne de foc din Transilvania și Banat, să prezinte oferte la licitație ce se va ține la Direcțiunea Regională C. F. R. din Cluj în ziua de 15 Septembrie 1921.

Aceste oferte se pot trimite recomandate prin postă, sau se pot prezenta de furnizator delegatul, sau închise în plic până la 15 Septembre ora 12 la aceasta Direcțiune.

După aceasta dată nu se mai primește nici o ofertă.

La ofertele trimise prin postă se va scris pe plic:

Direcții 4 Regională C. F, R. Cluj.

Ofertă pentru licitația de lemne de foc din 15 Sept. 1921.

In ofertă se va scrie deslușit în cifre și litere atât cantitatea ce oferă în metri cubi (steri) cât și prețul pe metru cub. (ster). Aceste lemne vor indeplini condițiunile caetului nostru de sarcini timp 17. Deslușirile necesare se pot cere la aceasta Direcțiunea Regională (din Cluj) la Serviciul de Economat în toate zilele lucrătoare de la orele 11—14.

Lemnele se vor oferi cu predarea în oricare din stațiile liniilor exploatate de administrația C. F. R.

Pentru lemnele oferite pe liniile inguste C. F. R. sau administrate de C. F. R. cheltuelele de transbordare din vagoanele liniilor rnguste în vagoanele liniilor normale, se vor suparta de furnizor.

Lemnele se vor preda cu începere dela 1 Februarie 1922 până la 31 August în cantități lunare aproxinativ egale.

De rezultatul acestei licitații va depinde ușurarea condițiunilor de export pentru lemne de foc.

Cluj, la 27 August 1921.

1030 Direcțiunea Regionala C. F. R. Cluj.

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune.

Regimentul 31 Artilerie Cluj. face cunoscut Ofițerilor de rezervă mai jos notați repartizați acestui regiment să-și comunice de urgență adresele precum și dacă ocup vre'o funcție la Stat.

Maior de rez. Gardescu Constantin.
Căpitan de rez. Gheorghiu de Gheorghe.
Locot. de rez. Basturescu Traian.
Locot. de rez. Petrovitsch Friderich.
Locot. de rez. Dernerth Arnold.
Locot. de rez. Fetce Victor.
Locot. de res. Nicoloff Iona.
Locot. de rez. Văleanu Grigorie
Sublt. de rez. Netolitzka Oskar.
Sublt. de rez. Thois Frantz
Sublt. de rez. Nussbächer Gerhard.
Sublt. de rez. Muntean Alex.
Sublt. de rez. Tittes Ervin.
Sublt. de rez. Gohn Friderich.
Sublt. de rez. Lexen Otto.
Sublt. de rez. Ciobotariu M. Niculae.
Sublt. de rez. Pop Gheorghe.
Sublt. de rez. Filip Mihail.
Sublt. de rez. Iaconi Fritz.
Sublt. de rez. Mokesch Alberth.
Sublt. de rez. Teușan Octavian.
Sublt. de rea. Teutsch Iulius.
Adm.-tor Sublt. de rez. Ștefanescu Alexandru.
Adm.-tor Sublt. de rez. Laufer Hersen.
Adm.-tor Sublt. de rez. Friedelt Alberth.
Medic Sublt. de rez. Pintecan Ioan.
Medic Sublt. de rez. Stanca Constantin.
Veter. Locot. de rez. Szergely Iosif.
Veter. Sublt. de rez. Grigoriu Dumitru.
Veter. Maior de rez. Coredth Mihail. 1034

Vizitați expoziția magazinul de încălțăminte

D. S. RAFTOPOL

din București,

Sucursala Cluj, Piața Unirei No. 15,

în fața bisericei „Mateiu Corvin". □ Telefon 107

Care stă la dispoziția On. clientelă cu tot felul de modele executate de casa proprie și de ale renumitei fabrici elvețiană
925 „Bally", toate scăzute în preț cu 20%.

Ținem a nota că acest magazin prin merite de branșa sa a fost decorat la expoziția generală din București în anul 1906 cu „MEDALIA DE AUR".

Fabrica de Tâmplărie Artistică Cluj

Societate Anonimă

execută celc mai fine și solide mobile
893 și toate lucrările de tâmplărie parchete etc.

Fabrica: Strada Gh. Barițiu No. 28. Telefon 120
Magazinul: Str. Iuliu Maniu No. 4. Telefon 832

La cel mai renumit Atelier și Magazin de Blănărie din Cluj **L. JANKY**

se efectuază în cel mai scurt timp cele mai moderne forme de blănuri, cu prețuri moderate

919 Are în depozit un stoc însemnat din blănurile cele mai fine.

AVIZ!

Ori cine are dreptul să publice la Mica Publicitate un anunciu de 5—10 cuvinte, trimițând la Administrația ziarului 5 CUPOANE DIN ZIAR. Peste 10 cuvinte va plăți 50 bani de fiecare cuvânt.

CUPON NO. 166
PENTRU
MICA PUBLICITATE

No. 6903—1921. cons.

Publicare de concurs.

Consiliul Orașului Cluj n'a acceptat ofertele sosite la publicarea de concurs sub No. 5068—1921 cons. pentru renovarea abatorului public și prin aceasta publică un nou concurs.

Devizele, condițiunile de licitație și intreprindere se pot primi la oficiul ingineresc contra taxei stabilite pentru acestea. Tot aci se pot vedea și decopta planurile acestor lucrări; și iar la dorința c u-cetătorilor se dau și deslușiri verbale,

Ofertantul va avea să declare în ofertă că cunoaște și primește planurile, devizele, condițiunile generale și speciale de concurs și intreprindere precum și local lucrărilor.

Celelalte condițiuni de licitație sunt cuprinse în condițiunile generale de intreprindere.

La oferta urmează a se anexa:

1. Devizele cu prețurile oferite.
2. Condițiunile generale și speciale iscălite de antreprenor în fața a doi martori.
3. Chitanța oficială de depunerea cauțiunei fixate.

Ofertele prevăzute cu toate anexele se vor înainta în plic sigilat oficiului ingineresc al orașul până la 15 Septemvrie a. c. orele 10 (după orologiul electric din Cluj).

Ofertele sosite după acest termin, sau acele cari nu sunt redactate în senzul condițiunilor prescrise. precum și acelea la cari se va constata cu ocasiunea revizturel o diferența mai mare cu 5% dela suma finală oferită, nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 27 August 1921.

1035 Primar.

MINISTERUL DE INTERNE

INSPECTORATUL GEN. A SĂNĂTĂȚII ȘI OCROTIREI SOCIALE CLUJ.

12977/921.—25 August 1921. Serviciul de economat.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu efecte, pânzături, încălțăminte, mobiliar și obiecte de gospodărie a Institutelor Sanitare și de Ocrotire din Ardeal, Banat, Maramureș și părțile Ungurene, să aduce la cunoștința celor interesanți, că în ziua de 25 Octomvrie 1921. ora 10 a. m. în localul Inspectoratului General Cluj, Calea Victoriei Nr. 27, să va ține licitație publică cu oferte închisă în conformitate cu legea Contabilității publice articolul 72—83.

Ofertele vor fi scrisă și redactate deslușit, timbrate legal, în plicuri închisă și sigilate. Ofertele trimisă pe poștă sau aduse de către persoane streine nu să admit. Supraoferte nu se primesc.

Concurenții odată cu oferta vor depune garanția de 10% din valoarea furniturii în efecte publice garantate de stat sau sub recepisa Cassei de Depuneri.

Condițiunile și caetul de sarcini să por vedea în fiecare zi de lucru dela ora 9-1 la serviciul de Economat Cluj, strada General E. Grigorescu Nr. 47-49 și la Depozitul Central de Economat București piața Amzei Nr. 17.

Ori-care ofertă, care nu va corespunde întru toate cerințelor legale, va fi respinsă dela licitație.

Pânzături	80.000	metri
Confecționate:		
Hăinițe de iarnă pentru băeți	6.000	costume
„ „ „ „ fetițe	6.000	bucăți
Paltoane de „ pt. băeți și fetițe	4.500	„
Cămăși pentru băeți	6.500	„
Izmene „ „	4.500	„
Cămăși pentru fetițe	5.500	„
Trico pentru băeți și fetițe	2.500	„
Cușme „ „	2.500	„
Ciorapi „ „ și fetițe	7.000	părechi
Ghete „ „ „ „	12.000	„
Bocanci	1.000	„

Papломă, pătură, perină, saltea, cuvertură, matraț, pantaloni, izmene' salvete, fețe de masă, ștergăre, pantofi, fuste, paturi, ață, talpă, piele, halate, bluze etc.

Obiecte de gospodărie:

Oale de fier turnat, cratiță de fier turnat, oale pânză de fier emailiet, farfurii, căldări de arămă, tacâmuri și altele conform caetului de sarcini. 1031

„Avântul" Cooperativă de consum Orăștie.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs pentru un

Conducător de prăvălie

versat în toate ramele comerciale, având a'și arăta și pretensiunea pentru a căror stabilire de condițiuni e consult să se prezinte în persoană, care după acceptare va avea să depună o cauție corespunzătoare sau garanță personală. Preferiți vor fi aceia, cari au mai condus un atare consum sau prăvălii singuratice, Ofertele se vor înainta Cooperativei „Avântul".

1033 1—3 **Consiliul de administrație**

Stirpitor de șoareci și șobolani

Efect sigur are numai

„TITAN"

în stărpirea șoarecilor și șobolanilor.

1 cutie 12 Lei.

Depozitul principal farmacia Dr. Geza Biro Cluj, Piața Unirii No. 6.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile. Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or**

18 **Piața Unirei No. 5.**

CAUT spre cumpărare de ocazie

DORMITOR COMPLET și SUFRAGERIE

solide și în bună stare.

A se adresa Str. Universității No. 3, Ionescu M.

Toată elită Clujului își de întîlnire în fiecare zi la

Bodega New-York

unde se servesc vestiții mititei cele mai alese gustări și bere rece la pahar.

329

Intreprinderea Electrotechnică și Mecanică TEODOR MAIOR din Cluj, Calea Victoriei No. 7.

ANGAJEAZĂ IMEDIAT O DOMNIȘOARĂ CU CAUȚIUNE care cunoaște dactilografia și în câtva contabilitatea, asemenea pe lângă limba română și cea maghiară. 174

LEMNE DE FOC

prima calitate în detail și cu vagonul, precum și lemne de construcție, scânduri și totfelul de material pentru clădit transportă acasă cu preț foarte avantagios.

MAXIMILIAN HOLDER

comerciant de lemne Cluj, Str. Kemény Gábor 17.

35

Gazeta noastră se vinde în Cluj în urmatoarele locuri:

La *Friedmann* Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 20.
„ *Librăria Cosinzeana* Piața Unirii

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Reclama este sufletul comerțului

M. ANGHEL 219

Cluj, Piața Mihai Viteazul 40

Reprezentanța fabricei de mașini „Schieb" Sibiu.

ARTICOLE TECHNICE

Mașini industriale și agricole, motoare de benzină, gaz sărac, motorină, mașini cu aburi și motoare electrice. — Uleiuri pentru mașini rafinate și distilate calitate neîntrecută și pentru toate scopurile.

Benzină grea și ușoară pentru automobile, calitate superioară. Unsoare consistentă marfă prima, furnizabile în butoaie și cisterne cu prețuri fără concurentă.

Clopote din material garantat, executate frumos de specialiști.

Transporturi de mărfuri

Curse cu automobile

în ori ce direcție execută cu prețuri convenabile:]

346

Emil Blaga

CLUJ, Piața Stefan-cel-Mare No. 7.

Telefon 2-70. Telefon 2-70.

Banca: Comerțul și Industria Românească S. A.

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. Telefon 346.

Se ocupă cu ori-ce afaceri comerciale. Vinde cele mai bune și eftine vinuri precum și licheruri engros și detail. Transporturi de povară cu autocamioane și camioane de cai. Toată lumea românească să se adreseze cu încredere acestui unic birou român de expediție. Fabrica de lichеruri, depozitele și garajul în casele proprii din Strada București No. 11 și 13. Telefon 151. 1007

O reclamă

ca să folosească trebue bine plasată, făcând deci reclamele pe listele de bucate ale restaurantelor din Gări pe cari le tipărește ziarul Infrățirea veți avea mult folos.

Cunoscutele și renumitele mașini de birou:

„MERCEDES" MAȘINA DE SCRIS

„MERCEDES-EUKLID" MAȘINA DE CALCULAT

„EXCELSIOR"—SOENNECKEN" VII MAȘINA DE COPIAT

„WALES" MAȘINA de ADUNAT precum și accesorile pentru aceste mașini și ARTICOLE DE BIROU.

En gros **En detail.**

Reprezentanți și depositari generali pentru România Mare:

GH. FUCHS & Co. București,

Strada Curiați No. 3.

982

Să caută subreprezentanți pentru PROVINCIE.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice „Cosinzeana" Cluj.